

Proceedings of

The 7th BENJAMITRA NETWORK

National & International Conference

on From Sufficiency Economy to Sustainable Development

ISSUE 1

May 27th, 2017

Lampang Inter-Tech College, Lampang, Thailand

173/1, Phaholyothin Road, Muang, Lampang, Thailand, 52100

Proceedings of

The 7th BENJAMITRA NETWORK

National & International Conference

on From Sufficiency Economy to Sustainable Development

ISSUE 1

May 27th, 2017

Lampang Inter-Tech College, Lampang, Thailand

173/1, Phaholyothin Road, Muang, Lampang, Thailand, 52100

Conference Opening Remarks by Asst. Prof. Dr. Chakkrapan Pornnimit, President of The Lampang Inter-tech college, Lampang, Thailand

His Excellency, Dr.Surin Pitsuwan, Chairman of the opening ceremony and keynote speaker of the 7th Benjamitr Academic Conference.

On behalf of Benjamitr academic network, which comprises of 8 private higher education institutes of Thailand, I am delighted to have His Excellency with us today at Lampang Inter-Tech college the venue for the opening ceremony and the academic conference of the 7th Benjamitr Academic Conference.

Benjamitr Academic Conference were held by its 5 co-founding institutes including Thonburi University, Bangkok Suvannabhummi University, North-Bangkok University , Rajapruek University , and South-East Bangkok College since 2011. Later on the membership was extended to include Far Eastern University and Lampang Inter-Tech College. Last year, FEU hosted the 6th National and the first International Benjamitr Academic Conference which was successful and had indeed excelled Benjamitr academic network among the international academic. This year, with its membership extended to North Chiangmai University as the 8th institute, Benjamitr academic network assigned Lampang Inter-Tech College to host the 7th national and the 2nd international Benjamitr academic conference which includes 322 articles in forms of papers presented orally and exhibited posters from Thailand and abroad. The articles range from social science, humanities, educational administration, science and technology.

The theme of this year conference is entitled “From Sufficiency Economy to Sustainable Development” to honour the late and beloved king Bhumibhol Adulyadej whose philosophy of sufficiency economy was not only acknowledged by his humble subjects but also by the people worldwide. Bearing in mind with such facts, the executive board of Benjamitr academic network agreed to invite His Excellency Dr.Surin Pitsuwan who served as a minister of foreign affairs of the royal Thai government during the reign of His Majesty King Bhumibhol Adulyadej and as Secretary-General of the Association of the South-East Asian Nations or ASEAN between 2008-2013 as today’s chairman of the opening ceremony and as a keynote speaker to deliver a speech on “From Sufficiency Economy to Sustainable Development” to share with us his experiences of sufficiency – economy philosophy and the implementation of such philosophy in the economic-driven society in this fast-economic growing region

Ladies and Gentlemen, please give our warm welcome to Mr.Chairman and today’s keynote Speaker :
His Excellency Dr.Surin Pitsuwan

The 7th BENJAMITRA NETWORK
National & International Conference on
“From Sufficiency Economy to Sustainable Development”
27 May 2017
The Lampang Inter-Tech College, Lampang, Thailand

Rationale

Based on their awareness of a university's research mission to develop new body of knowledge and learning innovation for society in both basic and applied research level, seven higher educational institutions including North Bangkok University, Thonburi University, Bangkok Suvarnabhumi University, Southeast Bangkok College, Rajapruk University, The Far Eastern University and Lampang Inter-Tech College have formed an academic cooperation network known as "Benjamitra Network" on February 5, 2011. The network members aim to join hands to develop teaching and learning, student, teacher and researcher capacities, research work and research publication. This form of academic cooperation will allow the exchange of knowledge and research experience in various contexts. In addition, Benjamitra network plans to link up with other academic networks in the future.

Realizing these important matters, Benjamitra Network organizes "The 7th Benjamitra National and International Conference" on May 27, 2017, having Lampang Inter-Tech College as the host institution.

Conference Objectives

1. To be a place for scholars from both public and private sectors, as well as for graduate students, to publicize their research articles, academic papers and theses;
2. To create an opportunity for scholars and researchers to exchange their knowledge and views and to seek cooperation among them;
3. To promote cooperation and collaboration among the members of Benjamitra Network in improving their research and academic work.

Target Audiences

1. Researchers and academicians
2. Graduate students
3. General public

Organizers

Lampang Inter-Tech College, Thailand
Bangkok Suvarnabhumi University, Thailand
North Bangkok University, Thailand
North-Chiang Mai University, Thailand
Rajapruk University, Thailand
Southeast Bangkok College, Thailand
The Far Eastern University, Thailand
Thonburi University, Thailand

Editorial Board of the Conference Proceedings

1. Assoc. Prof. Somsak Kongtieng, Ph.D. North Bangkok University, Thailand
2. Asst. Prof. Wallaya Chupradist, Ph.D. Southeast Bangkok College, Thailand
3. Asst. Prof. Chakraphan Ponnimit, Ph.D. Lampang Inter-Tech College, Thailand
4. Urairat Yamchuti, Ph.D. Thonburi University, Thailand
5. Nithat Boonpaisarnsatit, Ph.D. The Far Eastern University, Thailand
6. Sarun Nakthanom, Ph.D. Bangkok Suvarnabhumi University, , Thailand
7. Arunee Sumpaothong, Ph.D. Rajapruk University, Thailand
8. Professor Dr. Sanjay Bhagerao Salunke, Ph.D. Babasaheb Ambedkar Marathwada University, India
9. Associate Professor, Ph.D. Krishna Bhandari Tribhuvan University, Nepal
10. Dr. Zahaira F. González Romo, Ph.D. Universitat Internacional de Catalunya, Spain

The 7th BENJAMITRA NETWORK
National & International Conference on
“From Sufficiency Economy to Sustainable Development”
27 May 2017
The Lampang Inter-Tech College, Lampang, Thailand

Time	Program
08.00 AM – 09.00 AM	● Registration
09.00 AM – 10.00 AM	<ul style="list-style-type: none"> ● Welcoming speech by the President of Lampang Inter-Tech College ● Opening ceremony by the presidents and executives from all participating institutions ● Awards offering ceremony <ul style="list-style-type: none"> - The Best Paper Awards - The Most Paper Award ● Panel Discussion by Dr.Surin Pitsuwan
10.00 PM – 4.30 PM	Parallel sessions of Poster presentations At Hall Building 1
10.00 PM – 4.30 PM	Parallel sessions of oral presentations At LIT 2004 Building, 1th - 4th floor

Note: 12.00 AM – 01.00 PM. Break

คณะกรรมการประเมินให้ข้อเสนอแนะบทความ (Peer Review)

ลำดับ	ชื่อ-สกุล	สังกัด
1	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วัลยา ชูประดิษฐ์	มหาวิทยาลัยเซาธ์อีสท์บางกอก
2	ดร.ภูษิตย์ วงษ์เล็ก	มหาวิทยาลัยเซาธ์อีสท์บางกอก
3	ดร.สุดาสวรรค์ งามมงคลวงศ์	มหาวิทยาลัยเซาธ์อีสท์บางกอก
4	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อำพล นววงศ์เสถียร	มหาวิทยาลัยเซาธ์อีสท์บางกอก
5	รองศาสตราจารย์ผ่องพรรณ รัตนธนาวันต์	มหาวิทยาลัยเซาธ์อีสท์บางกอก
6	ดร.โศจลักษณ์ กมลศักดิ์ดาวิกุล	มหาวิทยาลัยเซาธ์อีสท์บางกอก
7	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ตรีวิทย์ อัครศิริศิลป์	มหาวิทยาลัยเซาธ์อีสท์บางกอก
8	พล.ต.ดร.อนุชาติ บุณนาค	มหาวิทยาลัยเซาธ์อีสท์บางกอก
9	รองศาสตราจารย์ นภาพร ณ เชียงใหม่	วิทยาลัยอินเตอร์เทคลำปาง
10	ดร.อุไรรัตน์ แยมชุตติ	มหาวิทยาลัยธนบุรี
11	ดร.สุธาสินี แสงมุกดา	มหาวิทยาลัยธนบุรี
12	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อนุพงษ์ อินฟ้าแสง	มหาวิทยาลัยธนบุรี
13	ดร.สมชาย เลิศภิรมย์สุข	มหาวิทยาลัยธนบุรี
14	ดร.ฐิติพร กรัยวิเชียร	มหาวิทยาลัยธนบุรี
15	ดร.พฤกษ์ จิรสัตยาภรณ์	มหาวิทยาลัยธนบุรี
16	ดร.พนัส อุณหบัณฑิต	มหาวิทยาลัยธนบุรี
17	ดร.สมศักดิ์ ต้นตาศน์	มหาวิทยาลัยธนบุรี
18	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สำราญ ผลดี	มหาวิทยาลัยธนบุรี
19	ดร.ฉัตรธาร ล้มอุปถัมภ์	มหาวิทยาลัยธนบุรี
20	ดร.มาริษา เทศปลื้ม	มหาวิทยาลัยธนบุรี
21	รองศาสตราจารย์ ศศนันท์ วิวัฒน์ชาติ	มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์
22	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ญาณกร วรากุลรักษ์	มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์
23	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ฉัตยาพร เสมอใจ	มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์
24	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ลักษณะาวดี บุญยะศิรินันท์	มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์
25	ดร.ประภัสสร กิตติมนโรรม	มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์
26	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ศิริพร อ่วมมีเพียร	มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์
27	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ เรวดี ศักดิ์ดุลยธรรม	มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์
28	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ วลัยนุช สกกุลนุ้ย	มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์
29	รองศาสตราจารย์ ศิริ ภูพงษ์วัฒนา	มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์
30	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ กริณย์พัฒน์ อิมประเสริฐ	มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์
31	รองศาสตราจารย์ ดร.ดวงตา สราญรมย์	มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์
32	ดร.กฤษณา จิรทิวาวัช	มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์
33	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ชุมพล รอดแจ่ม	มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์
34	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศิริรัตน์ พ่วงแสงสุข	มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์
35	ดร.เสกสรรค์ มานวิโรจน์	มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์

ลำดับ	ชื่อ-สกุล	สังกัด
36	ดร.อัมพร ปัญญา	มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์
37	ดร.ฐิติมา ไห้ลำยอง	มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์
38	รองศาสตราจารย์ ดร.ลัดดาวัลย์ เพชรโรจน์	มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์
39	ดร.จักรกฤษณ์ สิริริน	มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์
40	รองศาสตราจารย์ พิศเพลิน เขียวหวาน	มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์
41	รองศาสตราจารย์ ดร.โกสุม สายใจ	มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์
42	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อรุณี สำเภาทอง	มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์
43	รองศาสตราจารย์ ดร.วิรัช วรรณรัตน์	มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์
44	รองศาสตราจารย์ ดร.ชุตินา วัฒนาศิริ	มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์
45	ดร.วฤต ศิลป์ศรีกุล	มหาวิทยาลัยนอร์ทเชียงใหม่
46	ดร.นเรศ สุยะโรจน์	มหาวิทยาลัยนอร์ทเชียงใหม่
47	ดร.สุรัชย์ สานติสุขรัตน์	มหาวิทยาลัยนอร์ทเชียงใหม่
48	ดร.ศุภากร ศิลาเกษ	มหาวิทยาลัยนอร์ทเชียงใหม่
49	รองศาสตราจารย์ ดร.อนุสรณ์ อินทร์ซี่	มหาวิทยาลัยนอร์ทเชียงใหม่
50	ดร.ธรรมบุญ พ่อคำทอง	มหาวิทยาลัยนอร์ทเชียงใหม่
51	รองศาสตราจารย์ ดร.พิชารณณ์ ธนิตเบญจสิทธิ์	มหาวิทยาลัยนอร์ทเชียงใหม่
52	ดร.กัลยา แก้วมา	มหาวิทยาลัยนอร์ทเชียงใหม่
53	ดร.สุธีรา ศรีเบญจโชติ	มหาวิทยาลัยนอร์ทเชียงใหม่
54	ดร.พัชราภรณ์ ลิ้มปိုင်คนันต์	มหาวิทยาลัยนอร์ทเชียงใหม่
55	ดร.สุกฤษฎี ลิ้มโพธิ์ทอง	มหาวิทยาลัยนอร์ทเชียงใหม่
56	ดร.เกรียงกมล ศรีมา	มหาวิทยาลัยนอร์ทเชียงใหม่
57	ดร.ศิริพงษ์ มาณะศรี	มหาวิทยาลัยนอร์ทเชียงใหม่
58	ดร.ธีระภัทร ประสมสุข	มหาวิทยาลัยนอร์ทเชียงใหม่
59	ดร. ทรงสรรค์ อุดมศิลป์	มหาวิทยาลัยนอร์ทเชียงใหม่
60	ดร.ณัฐกาญจน์ สุวรรณธารา	มหาวิทยาลัยกรุงเทพสุวรรณภูมิ
61	ดร.ศรินทร์ นาคถนอม	มหาวิทยาลัยกรุงเทพสุวรรณภูมิ
62	ดร.นิวัตต์ น้อยมณี	มหาวิทยาลัยกรุงเทพสุวรรณภูมิ
63	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ วิลลภ นิมมานนท์	มหาวิทยาลัยกรุงเทพสุวรรณภูมิ
64	รองศาสตราจารย์ ดร.เสาณีย์ สกขาบัณฑิต	มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ
65	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมยศ อวเกียรติ	มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ
66	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุนันท์ ศลโกสุม	มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ
67	ดร.สุภาพร เข้มเฮง	มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ
68	ดร.ตระกุล จิตพัฒนากร	มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ
69	ดร.วัชระ คำเขียว	มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ
70	ดร.พัชรีวรรณ กิจมี	มหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น

ลำดับ	ชื่อ-สกุล	สังกัด
71	ดร. สุพัฒน์นารี ทิพย์เจริญ	มหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น
72	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ พงศ์กร จันทราช	มหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น
73	รองศาสตราจารย์ ดร. พรชนก ทองลาด	มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง
74	รองศาสตราจารย์ ดร. บุญทวารณ วังวอน	มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง
75	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ดารณี เอื้อชนะจิต	มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์
76	ดร.วีระพงษ์ กิตติวงศ์	มหาวิทยาลัยพะเยา
77	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ชลลดา เลิฟ	มหาวิทยาลัยแม่โจ้
78	ดร.ดวงพร พุวงค์	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี
79	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เปรมพร เขมาวุฒม์	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้า พระนครเหนือ
80	ดร.เวธิต ภาคย์พิสุทธิ์	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้า เจ้าคุณทหารลาดกระบัง
81	รองศาสตราจารย์พินิจ ทิพย์มณี	มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์
82	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธานี วรรณัทธ์	มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์
83	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อดิลา พงศ์ยี่หล้า	มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์
84	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จรัญญา ปานเจริญ	มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์
85	รองศาสตราจารย์ยุทธนา ธรรมเจริญ	มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
86	ดร.ศิริมาศ โกศลย์พิพัฒน์	มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่
87	ดร.ไพรัช โกศลย์พิพัฒน์	มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่
88	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ อภิญญา มนูญศิลป์	มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่
89	รองศาสตราจารย์ ดร.พิทยาภรณ์ มานะจตุติ	มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่
90	ดร.กาญจนา ทองบุญนาค	มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่
91	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อัศวิน เนตรโพธิ์แก้ว	สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์
92	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. พรพรหม ชมงาม	มหาวิทยาลัยกรุงเทพ
93	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วันวร จะนู	มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์
94	ดร.सानิต วิวิศิษฐ์กุล	มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ
95	ดร.พวงทอง วั่งราชณูภู่	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา
96	ดร.ศิววงศ์ เพชรจุล	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย
97	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พนิดา สัตโยภาส	มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่
98	รองศาสตราจารย์ ดร.บุญทวารณ วังวอน	มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง
99	ดร.อัจฉรา เมฆสุวรรณ	มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง
100	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประสงค์ อุทัย	มหาวิทยาลัยธนบุรี

ที่	เวลา	ผู้นำเสนอ	บทความ /หน่วยงาน
12	13.46 - 14.00	สุนิพันธ์ ศรีสุพจนานนท์ ยุทธนันท์ โต้ะเร๊ะ ตรีพล เตชอทธิ	ความพึงพอใจของนักศึกษามหาวิทยาลัยธนบุรี ที่มีต่อการใช้เว็บ เครือข่าย Padlet ในด้านการเรียนการสอน
13	14.01 - 14.15	ฉาริน เกียรติเวช	ปัจจัยที่ส่งผลต่อการคงอยู่ของบุคลากรในโรงเรียนเอกชนขนาดเล็ก จังหวัดเชียงใหม่
14	14.16 - 14.30	มังกร หริรักษ์ นิษฐ์สินี กู้ประเสริฐ มาริษา เทศปลื้ม	การศึกษามลภาวะพัฒนาทักษะชีวิตในการป้องกันการเสพ ยาเสพติดของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนวัดหอมเกร็ด จังหวัดนครปฐม
15	14.31 - 14.45	คณิสสิทธ์ เชียงฉิน	การบริหารกิจกรรมลูกเสือ ของสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา อำเภอเมืองนนทบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษ มัธยมศึกษา เขต 3
16	14.46 - 15.00	วิษณุ แพทย์คดี ภรณ์ทิพา ตรีมาลา ณัฐสิริ เต็กอวยพร	การพัฒนาเกมและสถานการณ์จำลองการฝึกทักษะการบอกเวลา เพื่อพัฒนาการเรียนรู้เวลาสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสารสาสน์วิเทศสมุทรสาคร

ห้องนำเสนอย่อยระดับชาติ สาขาศึกษาศาสตร์ อาคาร LIT2004 ชั้น 3 ห้อง 8301

ผู้ทรงคุณวุฒิประจำห้องย่อย :

1. รศ.มนูญ สุตีคา มหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น
2. ดร.สมชาย บุญศิริเกสัช มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง

ผู้ประสานงานประจำห้องย่อย: อาจารย์พิมพ์พิศา จันทร์มณี

ที่	เวลา	ผู้นำเสนอ	บทความ /หน่วยงาน
1	10.00 – 10.15	กมลภพ แก้วศรี ไข่มุกดี ว่าที่พันธุ พิสิทธิ์ กิจศิริมงคลชัย	การพัฒนาเกมและสถานการณ์จำลองคำศัพท์ภาษาจีน เพื่อ พัฒนาการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาจีน สำหรับนักเรียนชั้นประถม ศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนเม็งฮัวงอ๊ก
2	10.16 – 10.30	กัญจนพร สิ้นนตร โกสุม สายใจ	การบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นสังคมธรรมาภิบาลของผู้บริหาร โรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่พิเศษ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3
3	10.31 - 10.45	ขวัญชนก อุ่นสกล	การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียน มัธยมศึกษา กลุ่มดอยสามหมื่น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 34
4	10.46 - 11.00	ไพโรจน์ แจ่มศรี ธัญญา ไชยาภัทธรณ์ สุดารัตน์ ศรีโนนยาง	การพัฒนาเกมและสถานการณ์จำลองการนับจำนวนตัวเลข เพื่อเตรียมความพร้อมทางคณิตศาสตร์ในการนับจำนวนตัวเลข สำหรับนักเรียนชั้นอนุบาล 2 โรงเรียนสารสาสน์วิเทศสมุทรสาคร
5	11.01 - 11.15	ศศิมา สมเดช ดร.จิตติมา อีรตานนท์	ปัจจัยด้านการพัฒนาคุณภาพของคณะบัณฑิตมหาวิทยาลัย ที่มีผลต่อการตัดสินใจเข้าศึกษาต่อของนักศึกษาระดับปริญญาโท มหาวิทยาลัยกรุงเทพสุวรรณภูมิ

ที่	เวลา	ผู้นำเสนอ	บทความ /หน่วยงาน
6	11.16 - 11.30	เจษฎา สัญชัยวรรณันท์	การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในเครือชมรมโรงเรียนเอกชนนอกระบบสอนศาสนาอิสลาม ในกรุงเทพมหานครและจังหวัดนนทบุรี
7	11.31 - 11.45	ธัญญพัทธ์ ศักดิ์บุญญารัตน์ จันทร์ศมภ์ พรหมสวัสดิ์ ศิริโรรัตน์ มธุรส	การพัฒนาเกมและสถานการณ์จำลองงานประดิษฐ์จากเศษวัสดุเหลือใช้ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสารสาสน์วิเทศสมุทรสาคร
8	11.46 - 12.00	พระครูวินัยธรบุญยกร ไถยยะผาย	การดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนสมเด็จพระพุทธชินวงศ์ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่
พัก 12.01 - 13.00			
9	13.01 - 13.15	ปฐมพร อินทรางกูร ณ อยุธยา ประภัสสรฯ สงค์ประชา เบญจา ไกรรักษ์	การพัฒนาเกมและสถานการณ์จำลองการฝึกทักษะการชั่งสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ของโรงเรียนสารสาสน์วิเทศสมุทรสาคร
10	13.16 - 13.30	วรมศ ใจเตรียม รศ.ดร.ลัดดาวัลย์ เพชรโรจน์	การบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของโรงเรียน สังกัดเทศบาลตำบลปลายบาง จังหวัดนนทบุรี
11	13.31 - 13.45	ไพรัช จุ่นเกตุ ปวีณา นุชสุดสวาท พลอยชนก รังษีสุริยนต์	การพัฒนาเกมและสถานการณ์จำลองการฝึกทักษะการบวกเลขสามหลักเพื่อพัฒนา การเรียนรู้ด้านการบวก สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนเม่งฮ้างก๊อ๊ก
12	13.46 - 14.00	ขวัญจิตร วัชรรัตน์จันทร์ ดร.จักรกฤษณ์ สิริริน	คุณลักษณะความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนในอำเภอปากเกร็ดสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี เขต 2
13	14.01 - 14.15	มังกร หริรักษ์ อุมภาพร บุญโต ปิยะดา โรจน์ธนากร	การพัฒนาเกมและสถานการณ์จำลองการเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียน เพื่อพัฒนาการเรียนรู้ประเทศสมาชิกอาเซียน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ของโรงเรียนสารสาสน์วิเทศหนองแขม
14	14.16 - 14.30	นนทวรรณ นามะยอม	ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่
15	14.31 - 14.45	ทิวากร เลาสสิงห์ ดร.จักรกฤษณ์ สิริริน	สภาพที่พึงประสงค์ในการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนในเขตอำเภอปากเกร็ด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี เขต 2
16	14.46 - 15.00	พรรณี บุญประกอบ โสธยา แสงเพชร ดารารัตน์ วัฒนาราชภูรี	การพัฒนาเกมและสถานการณ์จำลองการจับคู่ เพื่อเตรียมความพร้อมทางคณิตศาสตร์ด้านการจับคู่สิ่งต่างๆ สำหรับนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 1 โรงเรียนวัดอ้อมน้อย (มิตรศุภราชภูรีรังสรรค์)

ห้องนำเสนอย่อยระดับชาติ สาขาศึกษาศาสตร์ อาคาร LIT2004 ชั้น 3 ห้อง 8302

ผู้ทรงคุณวุฒิประจำห้องย่อย :

1. ผศ.ดร.สมาน พูแสง บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่
2. รศ.ดร.เจตหล้า สุนทรวิภาส มหาวิทยาลัยพะเยา

ผู้ประสานงานประจำห้องย่อย: อาจารย์หัสยา วงศ์วัน

ที่	เวลา	ผู้นำเสนอ	บทความ / หน่วยงาน
1	10.00 – 10.15	มนัส บุญประกอบ วิฑูรย์ สุขแก้ว เกศทิพย์ รัตนเรือง	การพัฒนาเกมและสถานการณ์จำลองอวัยวะภายนอกของมนุษย์ เพื่อพัฒนาการเรียนรู้ส่วนต่างๆของร่างกาย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนอัสสัมชัญวัดใหม่
2	10.16 – 10.30	กัญญารัตน์ เป็งใจ	การส่งเสริมการทำงานเป็นทีมของบุคลากรในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในกลุ่มบูรพา อ.ดอยสะเก็ด จ.เชียงใหม่
3	10.31 - 10.45	พาฝัน สัญชัยวรรณ รศ.พิศเพลิน เขียวหวาน	ความคาดหวังในการจัดการความรู้ของบุคลากรทางการศึกษาของโรงเรียนในเครือชมรมโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดนนทบุรี และกรุงเทพมหานคร
4	10.46 - 11.00	รศ.เฉลียว พันธุ์สีดา ธัญญ์จิรา ธนพงษ์เปรมวุฒิ จันทร์สม บุญช่วย	การพัฒนาเกมและสถานการณ์จำลองอาเซียน เพื่อเตรียมความพร้อมด้านประสบการณ์ชีวิต สำหรับนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 โรงเรียนสารสาสน์วิเทศธนบุรี
5	11.01 - 11.15	ยุวดี ชูจิตต์	ปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจังหวัดปทุมธานี
6	11.16 - 11.30	ยุพา ปันทะนา	ความต้องการของผู้ปกครองที่มีต่อการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็ก เล็กเขตอำเภอเมืองเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่
7	11.31 - 11.45	นภวรรณ แยมชุตติ กนกวรรณ ศรีไตรรัตน์ สุพรรณษา คำมา	การพัฒนาเกมและสถานการณ์จำลองการจำแนกประเภท เพื่อเตรียมความพร้อมทางวิทยาศาสตร์ด้านการจำแนกสิ่งต่างๆ สำหรับนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 1 โรงเรียนมณีวัฒนา
8	11.46 - 12.00	ลลิสสา สัญชัยวรรณ รศ.พิศเพลิน เขียวหวาน	ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของโรงเรียนเอกชนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี เขต 2
พัก 12.01 - 13.00			
9	13.01 - 13.15	มาริษา เทศปลื้ม นงลักษณ์ ปงกวางค์ทัศนีย์ วรรณ นามบุญเรือง	การพัฒนาเกมและสถานการณ์จำลองรูปทรงเรขาคณิต เพื่อเตรียมความพร้อมทางคณิตศาสตร์ด้านการจำแนกรูปทรงเรขาคณิต สำหรับนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 3 โรงเรียนสารสาสน์วิเทศสมุทรสาคร
10	13.16 - 13.30	พรสุดา วงษ์ชื้อ	การดำเนินงานตามระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารงานกิจการนักเรียน โรงเรียนมัธยมศึกษา

ที่	เวลา	ผู้นำเสนอ	บทความ /หน่วยงาน
11	13.31 - 13.45	อุไรรัตน์ แยมชุตติ วาสนา พุจารย์ เกศินี อ่อนศรี	การพัฒนาเกมและสถานการณ์จำลองทางคณิตศาสตร์ด้านการเปรียบเทียบสำหรับนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 1 โรงเรียนสารสาสน์วิเทศบางบอน
12	13.46 - 14.00	วลีลักษณ์ กลีบผึ้ง รศ.ดร.โกสุม สายใจ	การส่งเสริมจรรยาบรรณวิชาชีพครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 1
13	14.01 - 14.15	นิษฐ์สินี กู้ประเสริฐ อุไรวรรณ ภูมมา ชุตติกาญจน์ สุขสนิท	การพัฒนาเกมและสถานการณ์จำลองสนุกกับฤดูกาล เพื่อเตรียมความพร้อมทางวิทยาศาสตร์ด้านการสังเกตสิ่งต่างๆ สำหรับนักเรียนระดับชั้นอนุบาลปีที่ 1 โรงเรียนมณีวัฒนา
14	14.16 - 14.30	ศิริกาญจน์ งามช้าง	การประเมินผลโครงการลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้โรงเรียนเชิงดาววิทยาคม จังหวัดเชียงใหม่
15	14.31 - 14.45	รศ.เฉลียว พันธุ์สีดา มนตรี โพธิ์สุวรรณ นพพล พิทักษ์ภากร	การพัฒนาเกมและสถานการณ์จำลองเพื่อเตรียมความพร้อมทางร่างกายด้านการเคลื่อนไหวพื้นฐาน สำหรับนักเรียนระดับชั้นอนุบาลปีที่ 3 โรงเรียนสารสาสน์วิเทศสมุทรสาคร
16	14.46 - 15.00	ศิริรัตน์ สุนันทา ผศ.ดร.อรุณี สำเภาทอง	การบริหารการฝึกงานของนักศึกษาวิทยาลัยเทคโนโลยีตั้งตรงจิตรพณิชยการ

ห้องนำเสนอย่อยระดับชาติ สาขาศึกษาศาสตร์ อาคาร LIT2004 ชั้น 3 ห้อง 8303

ผู้ทรงคุณวุฒิประจำห้องย่อย :

1. ผศ. ดร.วิยาตา เหล่มตระกูล มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง
2. ผศ. ดร.อัมเรศ เนตาสีทส์ มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง

ผู้ประสานงานประจำห้องย่อย: อาจารย์ดาวเดือน โลहितปุระ

ที่	เวลา	ผู้นำเสนอ	บทความ /หน่วยงาน
1	10.00 – 10.15	รศ.เฉลียว พันธุ์สีดา อำนาจ จันทร์ทองสุข ปรัชญา เข็มนาค พิทักษ์พร สมจิตรกุล	ผลการใช้เกมและสถานการณ์จำลอง โน้ตดนตรีเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ดนตรีสากลของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนจันทศิริวิทยา
2	10.16 – 10.30	ศุภวรรณ มั่นยานนท์ ดร.จักรกฤษณ์ สิริริน	การบริหารจัดการเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 1
3	10.31 - 10.45	มารีษา เทศปลื้ม ภูษนิศา กิจบุญชู วรินธรณ์ ฤกษ์สอาดใจ	ผลการใช้เกมและสถานการณ์จำลองค่านามคำราชาศัพท์เพื่อพัฒนาการเรียนรู้คำราชาศัพท์ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนยอแซฟอุปถัมภ์
4	10.46 - 11.00	วรัญญา ธิบเร่ง	ทักษะจำเป็นของครูในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนมัธยมศึกษา กลุ่มตอยอ่างขาง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 34

ที่	เวลา	ผู้นำเสนอ	บทความ /หน่วยงาน
5	11.01 - 11.15	อุไรรัตน์ แยมชุตติ สามัคคี กิจเจริญ	ผลการใช้เกมและสถานการณ์จำลองคำศัพท์เพื่อพัฒนาการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนยอแซฟอุปถัมภ์
6	11.16 - 11.30	ชูเกียรติ อุ่นปัญญา	การจัดการการศึกษาแบบทวิศึกษาของสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา
7	11.31 - 11.45	สายรุ้ง ทิพย์อักษร	ความต้องการการพัฒนาการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของครู ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี เขต 1
8	11.46 - 12.00	ปฐมพร อินทรางกูร ณ อยุธยา ภูติศ อยู่พิทักษ์ นฤพร จอมเมือง	ผลการใช้เกมและสถานการณ์จำลองการซื้อขายสินค้า เพื่อพัฒนาการเรียนรู้การคิดคำนวณกำไร ขาดทุน ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสารสาสน์วิเทศบางบอน
พัก 12.01 - 13.00			
9	13.01 - 13.15	อังคณา นารัตน์	การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการบริหารงานวิชาการของ กลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาสันทราย 1 จังหวัดเชียงใหม่
10	13.16 - 13.30	พรรณี บุญประกอบ วรรณิ์ แสงวิมาน ณัฐธิดา มะลิวัลย์	ผลการใช้เกมและสถานการณ์จำลองโปรแกรมไมโครซอฟ พาวเวอร์พอย เพื่อพัฒนาการเรียนรู้การนำเสนอผลงานของ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนมัธยมวัดหนองแขม
11	13.31 - 13.45	แสงระวี ลอดประเสริฐ ดร.จักรกฤษณ์ สิริริน	การศึกษาการจัดการความรู้เพื่อส่งเสริมการบริหารงาน มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์
12	13.46 - 14.00	มนัส บุญประกอบ พุดธิชา คุ่มทรัพย์ ปิยนุช กิรติบุรณะ	ผลการใช้เกมและสถานการณ์จำลองบทสนทนาภาษาอังกฤษ เพื่อพัฒนาการเรียนรู้ การสื่อสารภาษาอังกฤษ สำหรับนักเรียน ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนกำแพงแสนวิทยา
13	14.01 - 14.15	อนิรุทธิ์ อับดุลลาฮาซิม	การบริหารงบประมาณตามมาตรฐานการจัดการทางการเงิน 7 ด้าน ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 2
14	14.16 - 14.30	พรรณี บุญประกอบ ขวัญชนก เกิดท่าไม้ ไพรัชยา ศิริโก	ผลการใช้เกมและสถานการณ์จำลองความน่าจะเป็นมหาสนุก เพื่อพัฒนาการเรียนรู้ความน่าจะเป็น ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่1 โรงเรียนนันทบุณยเปโตร
15	14.31 - 14.45	ณัฐชัชชนนท์ วงศ์เสื่อ	การมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารงานกิจการนักเรียน โรงเรียนมัธยมศึกษา

ห้องนำเสนอย่อยระดับชาติ สาขาศึกษาศาสตร์ อาคาร LIT2004 ชั้น 3 ห้อง 8304

ผู้ทรงคุณวุฒิประจำห้องย่อย :

1. ดร.ปณตนนท์ เกียรติประภากุล มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง
2. ดร.ดวงพร อุ้นจิตต์ มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง

ผู้ประสานงานประจำห้องย่อย: อาจารย์กชพร เวศอุไร

ที่	เวลา	ผู้นำเสนอ	บทความ /หน่วยงาน
1	10.00 – 10.15	ปฐมพร อินทรางกูร ณ อยุธยา เพชรรัตน์ คงคล้าย กิริณา ตะเพียนทอง	ผลการใช้เกมและสถานการณ์จำลองพลังงานนิวเคลียร์ เพื่อพัฒนาการเรียนรู้ทางกัมมันตภาพรังสี ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนนวมวิทย์วิทยาคม รัชชังคลาภิเษก
2	10.16 – 10.30	อิทธิเดช ไทรชมภู รศ.พิศเพลิน เขียวหวาน	แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของข้าราชการครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1
3	10.31 - 10.45	นิษฐ์สินี กู้ประเสริฐ จินตนา ดาทอง นงรัชต์ สมพงษ์	ผลการใช้เกมและสถานการณ์จำลองการสื่อสารภาษาอังกฤษด้านอาชีพ เพื่อพัฒนาการเรียนรู้ทางการสนทนาภาษาอังกฤษของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรชั้นปีที่ 1 วิทยาลัยอาชีวศึกษา คิงส์ตัน พัทยา
4	10.46 - 11.00	โกสินทร์ ช้างบุญ	การติดตามผลการดำเนินโครงการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน โรงเรียนขุนยวมวิทยา อำเภอขุนยวม จังหวัดแม่ฮ่องสอน
5	11.01 - 11.15	มังกร หริรักษ์ หทัยชนก สอนสืบ สมมาตร ยังเยี่ยม	ผลการใช้เกมและสถานการณ์จำลองขอพื้นที่แต่งกลอน เพื่อพัฒนาการเรียนรู้ทาง การแต่งคำประพันธ์ สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสารสาสน์วิเทศธนบุรี
6	11.16 - 11.30	จันทร์เพ็ญ หนูแก้ว รศ.พิศเพลิน เขียวหวาน	การบริหารสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร เขตทวีวัฒนา
7	11.31 - 11.45	เดือนจิตต์ จิตต์อารี दनัย แยมบางยาง เจริญศรี โตอุ้นทิพย์	ผลการใช้เกมและสถานการณ์จำลองคำศัพท์ภาษาจีน เพื่อพัฒนาการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาจีนในชีวิตประจำวันของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนสถาพรวิทยา
8	11.46 - 12.00	ณิชารีย์ ลิ่มสวัสดิ์	การปฏิบัติงานของครูในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ภายใต้การกำกับดูแลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
พัก 12.01 - 13.00			
9	13.01 - 13.15	มาริษา เทศปลื้ม ศิรินทิพย์ เมื่อน้อย ธิดาวลัย จินโก้ว	ผลการใช้เกมและสถานการณ์จำลองคำศัพท์ภาษาจีน เพื่อการเรียนรู้ในการสื่อสารภาษาจีน ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนสามพรานวิทยา
10	13.16 - 13.30	ทวีภรณ์ มีเพียร รศ. ดร.โกสุ่ม สายใจ	การบริหารระบบเทคโนโลยีสารสนเทศของโรงเรียนจังหวัดปทุมธานี
11	13.31 - 13.45	ซิธิมาโวว์ บุญมา สุทธิชัย ยั่งยืน ธณภูมิ ท้าวมะลิ	ผลการใช้เกมและสถานการณ์จำลองตารางธาตุเพื่อพัฒนาการเรียนรู้โครงสร้างอะตอมและตารางธาตุของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนกรพิทักษ์ศึกษา

ที่	เวลา	ผู้นำเสนอ	บทความ /หน่วยงาน
12	13.46 - 14.00	ชลาลัย เทพวงศ์	การดำเนินงานตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานด้านคุณธรรม จริยธรรมและ ค่านิยมที่พึงประสงค์ของสถานศึกษา อำเภอ ดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่
13	14.01 - 14.15	นภวรรณ แยมชุตติ บัญญัติ จันทร์เฉลียว วรากร พิบบุนทด	ผลการใช้เกมและสถานการณ์จำลองแรงและการเคลื่อนที่ เพื่อพัฒนาการเรียนรู้แรงและการเคลื่อนที่ ของนักเรียนระดับชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนมารีย์อุปถัมภ์
14	14.16 - 14.30	นาวิณ สัญชัยวรรณท์ รศ.ดร.ลัดดาวัลย์ เพชรโรจน์	ความต้องการการพัฒนาศักยภาพของครูในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนประถมศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานนทบุรี เขต 2
15	14.31 - 14.45	วิไล กล้าหาญ	บทบาทของผู้บริหารโรงเรียนในการนิเทศภายในของโรงเรียน ประถมศึกษากลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษา อำเภอเมือง 2 จังหวัดเชียงใหม่

ห้องนำเสนอย่อยระดับชาติ สาขาสังคมศาสตร์ อาคาร LIT2004 ชั้นใต้ดิน ห้อง ECR

ผู้ทรงคุณวุฒิประจำห้องย่อย :

1. ผศ.ดร.สุชญา วรามิตร มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนาลำปาง
2. ดร.ปัญญาพร ศรีชนาพันธ์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนาลำปาง

ผู้ประสานงานประจำห้องย่อย: อาจารย์ประสิทธิ์ชัย เดชขำ

ที่	เวลา	ผู้นำเสนอ	บทความ /หน่วยงาน
1	10.00 - 10.15	นิตยระดี วงษ์สวัสดิ์	การนำแนวปฏิบัติตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการดำเนินชีวิต ของครัวเรือนผู้ที่อาศัยอยู่ในโครงการที่ดำเนินการโดยภาครัฐ โครงการบ้านเอื้ออาทรนนทบุรี
2	10.16 - 10.30	ฉัตยาพร เสมอใจ	ปัจจัยความสำเร็จของธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม
3	10.31 - 10.45	วิราภานต์ รัตน์ใหม่ รศ.ศศนันท์ วิวัฒน์ชาติ	เปรียบเทียบปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดและกระบวนการตัดสินใจซื้อเครื่องสำอางสเต็มเซลล์ผ่านระบบออนไลน์ของผู้บริโภคเจนเนอเรชั่นเอ็กซ์และเจนเนอเรชั่นวาย
4	10.46 - 11.00	บัลลังก์ สันทัด บุญสม รัศมีโชติ สุรินทร์ อินจันทร์	การประเมินความรับผิดชอบต่อสังคมของโรงแรม จากการประเมิน ความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กร
5	11.01 - 11.15	สมชาย เลิศภิรมย์สุข บุญฤทธิ์ เกิดมณี รสิตา สังข์บุญนาคน	ความสำคัญของลักษณะเชิงคุณภาพของข้อมูลทางบัญชีที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการตัดสินใจของผู้บริหารในวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในเขตจังหวัดสมุทรปราการ
6	11.16 - 11.30	ศลิษา กลั่นคูวัฒน์	ภาวะผู้นำใฝ่บริการของผู้บริหารองค์กรผู้ผลิตชิ้นส่วนยานยนต์ ในจังหวัดสมุทรปราการ

ที่	เวลา	ผู้นำเสนอ	บทความ /หน่วยงาน
7	11.31 - 11.45	รัชชพงษ์ ชัชวาลย์	วิเคราะห์ตัวบ่งชี้ปัจจัยบรรยากาศส่งเสริมนวัตกรรมของทีมงานที่มีอิทธิพลเชิงสาเหตุต่อพฤติกรรมการสร้างสรรค์นวัตกรรม
8	11.46 - 12.00	อรพินธ์ วิบูลย์ไพเราะ ศิริวัลย์ จันทร์แก้ว	ความสัมพันธ์ระหว่างการจัดการทรัพยากรมนุษย์กับการพัฒนาการบัญชี
พัก 12.01 - 13.00			
9	13.01 - 13.15	ธาวิน เกสรสังข์ เดชชาติ พวงเกษ พนิตา ภัคดี	ความพึงพอใจของผู้ใช้บริการรถจักรยานยนต์รับจ้างเขตวัฒนา ถนนสุขุมวิท 71 กรุงเทพมหานคร
10	13.16 - 13.30	ธาวิน เกสรสังข์ ณัฐนพิน ชมชื่น นพดล เอี่ยมรัก ยุทธศักดิ์ สมบูรณ์สิน	ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับระบบประกันสังคมของประชาชนในเขตลาดกระบัง กรุงเทพมหานคร
11	13.31 - 13.45	ปณิตนันท์ ปานพลอย กาญจนา วรรณยศ	ความสัมพันธ์ระหว่างการเตรียมความพร้อมเพื่อเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนและปัจจัยในการเลือกเรียนคอมพิวเตอร์ธุรกิจระดับอุดมศึกษาเอกชน ในเขตลาดกระบัง กรุงเทพมหานคร
12	13.46 - 14.00	พรพรรณ เจริญสุข	โซ่ช่วยกับการบัญชี กรณีศึกษาแขวงคลองทับยาว
13	14.01 - 14.15	สหัส ไพภักดิ์	ปัญหาทางกฎหมายเกี่ยวกับการพัฒนาประสิทธิภาพของทนายความขอแรงในคดีอาญาของประเทศไทย
14	14.16 - 14.30	สุวรรณ ชันตี นิษรา พรสุริวงษ์ ดวงพร ผกามาศ	ปัจจัยด้านบุคลิกภาพที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงาน ของอาจารย์มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ
15	14.31 - 14.45	อริวัฒน์ ศิลาหม่อม สาธณีย์ แซ่ซิ่น อนันต์ ธรรมชาลัย	การพัฒนาการมีส่วนร่วมในการฟื้นฟูเมืองชุมชนดินแดง กรุงเทพมหานคร
16	14.46 - 15.00	สันติ เต็มผล	พัฒนาระบบบริหารจัดการการแข่งขันกอล์ฟแบบ 36 System
17	15.01 - 15.15	จรรยาวรรณ อัยศิริพร นิพิชฌน์ กมลธีระวิทย์	ปัจจัยที่มีผลต่อปัญหาปฏิบัติงานด้านการบัญชีเพื่อการจัดการของหัวหน้าฝ่ายบัญชีในเขตกรุงธนใต้

ห้องนำเสนอย่อยระดับชาติ สาขาสังคมศาสตร์ อาคาร LIT 2004 ชั้น 4 ห้อง 8400

ผู้ทรงคุณวุฒิประจำห้องย่อย :

1. ผศ.ดร.ณัฐนันท์ จิตติยาปราโมทย์ มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง
2. ดร.อัจฉราพร แปลงมัลย์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนาลำปาง

ผู้ประสานงานประจำห้องย่อย: อาจารย์จิรนันท์ บุพพัฒน์หม้ย

ที่	เวลา	ผู้นำเสนอ	บทความ /หน่วยงาน
1	10.00 – 10.15	เกื้อกุล พลศรี จินตนา โสมโสภา จักรกฤษณ์ มะโทพาร	ความคิดเห็นของผู้ทำบัญชีในจังหวัดสุพรรณบุรี ต่อเกณฑ์การรับรองคุณภาพสำนักงานบัญชี
2	10.16 – 10.30	วราภรณ์ ตั้งคลัง	การมีส่วนร่วมของผู้ประกอบการร้านค้าในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ กรณีศึกษาตลาดน้ำบางน้ำผึ้ง อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ
3	10.31 - 10.45	ทวิชัย อรุณฉัท	การจัดทำบัญชีและข้อมูลการบัญชีของผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลาง และขนาดย่อมในอำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี
4	10.46 - 11.00	รศ.ดร.ปิยะบุตร วานิชพงษ์พันธุ์ ญานพินิจ วชิรสุรงค์ รศ.สุรัชย์ ธรรมทวีธิกุล	บททดลองเสนอวิธีวิทยาการโมเดลเศรษฐกิจ-สังคม โดย Modified Cognitive Map บนพื้นฐานของทฤษฎีสังคมวิทยา Luhmann และ Leibnizian Space-Time*
5	11.01 - 11.15	อรุณ กั้นพร้อม ปรีชา หงษ์ไกรเลิศ	มาตรการป้องกันการทุจริตและประพฤติมิชอบในการสอบเข้ารับราชการตำรวจ : บทเรียนจากกรณีการสอบของศูนย์ฝึกอบรมตำรวจภูธรภาค 7 สำนักงานตำรวจแห่งชาติ
6	11.16 - 11.30	สุภัตตรา กั้นพร้อม ไชยนันท์ ปัญญาศิริ ดุชฎี สิวังคำ	การจัดการความรู้ในระบบสารสนเทศของธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย
7	11.31 - 11.45	สุภัตตรา อภิชัยมงคล	ความพร้อมของผู้ทำบัญชีในพื้นที่เขตหนองแขม ในการปฏิบัติตามมาตรฐานการรายงานทางการเงินสำหรับกิจการขนาดกลางและขนาดย่อม (TFRS for SMEs) เรื่อง งบกระแสเงินสด
8	11.46 - 12.00	ชนมธิดา ยศปิ่น ชัตชนกแยมจินดา สมชาย เลิศภิรมย์สุข	ส่วนผสมทางการตลาดที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกซื้อโปรแกรมการท่องเที่ยวในประเทศกลุ่มประชาคมอาเซียน (AEC) ของประชาชน จังหวัดสมุทรสาคร
พัก 12.01 - 13.00			
9	13.01 - 13.15	สุรศักดิ์ ประชุมเกษร สุจิตรา บุญพันธ์ มงคล จงบุญนะธรรม	พฤติกรรมการลดความอ้วนและปัจจัยจูงใจที่มีผลต่อการลดความอ้วนในคนทำงานในเขตเมือง

ที่	เวลา	ผู้นำเสนอ	บทความ /หน่วยงาน
10	13.16 - 13.30	พิเชษฐ์ ตั้งสงค์ไพบุลย์	สภาพปัจจุบันและความคาดหวังของประชาชนต่อการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานในชุมชน เขตเทศบาลเมืองบางกรวย จังหวัดนนทบุรี
11	13.31 - 13.45	ทิฆัมพร สุวรรณประทีป	พฤติกรรมทางจริยธรรมของนิสิตคณะบัญชี มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์
12	13.46 - 14.00	รุ่งระวี มั่งสิงห์ ชุมพล รอดแจ่ม	การวิเคราะห์ต้นทุนการผลิตน้ำพริกสมุนไพรรกรณศึกษาบ้านคลองตาชม หมู่ 9 ตำบลบางคูรัด อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี
13	14.01 - 14.15	วีรพร รอดทัศนาศนา	การอนุรักษ์วัฒนธรรมท้องถิ่น: กรณีศึกษาตลาดเก่าห้องร้อยปี อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี
14	14.16 - 14.30	ปฐมภรณ์ คำชื่น	คุณลักษณะนักบัญชีที่พึงประสงค์ตามทัศนคติของผู้ประกอบการ กรณีศึกษาสถานประกอบการที่ได้รับรางวัลดีเด่นด้านแรงงานสัมพันธ์ และสวัสดิการแรงงานจากกระทรวงแรงงาน
15	14.31 - 14.45	ปริยวิศว์ ชูเชิด	ปัจจัยความสัมพันธ์ส่วนประสมทางการตลาดที่มีผลต่อการตัดสินใจ ซื้อสินค้าออนไลน์
16	14.46 - 15.00	ดร.วิจิต บุญสนอง	กลยุทธ์การบริหารงานบุคคลในยุค Thailand 4.0
17	15.01 - 15.15	สมถวิล วิจิตรวรรณภา	การศึกษาความสามารถในการแก้ปัญหาภายใต้สภาพแวดล้อมที่ใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีของบุคลากรวัยแรงงาน ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล

ห้องนำเสนอย่อยระดับชาติ สาขาสังคมศาสตร์ อาคาร LIT 2004 ชั้น 4 ห้อง 8401

ผู้ทรงคุณวุฒิประจำห้องย่อย :

- รศ.ดร.บุญทวารณ วิงวอน มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง
- ผศ.กนกวรรณ เวชกามา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนาลำปาง

ผู้ประสานงานประจำห้องย่อย: อาจารย์สุภาณี กลีบบัว

ที่	เวลา	ผู้นำเสนอ	บทความ /หน่วยงาน
1	10.00 - 10.15	สุภาณี กลีบบัว	การศึกษาทักษะการใช้งานโปรแกรมค้นหาสำหรับการสืบค้นสารสนเทศของนักศึกษาระดับอุดมศึกษาในจังหวัดลำปาง
2	10.16 - 10.30	รศ.สุณา สุทธิเกียรติ จุฬาวดี ศุภโชคนิรันดร์	วิเคราะห์อัตราผลตอบแทนจากส่วนของผู้ถือหุ้น กลุ่มอุตสาหกรรมบริการหมวดการท่องเที่ยวและสันทนาการ
3	10.31 - 10.45	วีระชัย ยิ้มเป็นสุข จตุพร สังขวรรณ ดร.จารุวรรณ ส่งแสง	ความคิดเห็นของพนักงานขับรถเกี่ยวกับการดำเนินงานตามมาตรฐานคุณภาพการให้บริการขนส่งด้วยรถบรรทุกของ บริษัท ยูเซ็นโลจิสติกส์ (ประเทศไทย) จำกัด สาขา วาย เอส ที ที

ที่	เวลา	ผู้นำเสนอ	บทความ /หน่วยงาน
4	10.46 - 11.00	ศรีสุลักษณ์ อาบสุวรรณ อนุชาติ บุนนาค	แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของพนักงานบริษัทที่ท็อป ฟิชซิ่ง เน็ต แอนด์โรป จำกัด
5	11.01 - 11.15	Miss Qing OuYang	ปัจจัยทางการตลาดที่ส่งเสริมการท่องเที่ยวจังหวัดเชียงใหม่ กรณีศึกษานักท่องเที่ยวชาวจีน
6	11.16 - 11.30	รพีพงศ์ อินตะสีบ	แนวทางการพัฒนาเครือข่ายของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนประเภท สินค้าเกษตรกรรม จังหวัดพิษณุโลก
7	11.31 - 11.45	ธีระศักดิ์ เปี่ยมสุภคพงศ์	พฤติกรรมและปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจท่องเที่ยวภายใน ประเทศของประชาชนในเขตหนองแขม กรุงเทพมหานคร
8	11.46 - 12.00	ธีระรัตน์ เปี่ยมสุภคพงศ์	พฤติกรรมและปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกซื้อเครื่องดื่ม ชูกำลังในเขตกรุงเทพมหานคร
พัก 12.01 - 13.00			
9	13.01 - 13.15	พรพรรณ สุวรรณ ประทีป	พฤติกรรมและปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกซื้อน้ำดื่มในเขต หนองแขม กรุงเทพมหานคร
10	13.16 - 13.30	สุกานดา โรจนประภายนต์ ธีระศักดิ์ เปี่ยมสุภคพงศ์	พฤติกรรมและปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกซื้อสินค้า และบริการในร้านสะดวกซื้อของประชาชนในเขตหนองแขม กรุงเทพมหานคร
11	13.31 - 13.45	พฤษภูมิ ธีรานูตร	การวิเคราะห์สภาพปัญหาของการเตรียมเอกสารเพื่อรองรับการ ประเมินคุณภาพการศึกษาระดับอุดมศึกษาของสถาบันอุดมศึกษา ในเครือข่ายเบญจมิตร
12	13.46 - 14.00	ทัศนีย์ พันธุ์น้อย	การปฏิบัติทางการบัญชีตามมาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 24 เรื่อง การเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับบุคคลหรือกิจการที่เกี่ยวข้องกันของ บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยหมวดธุรกิจ เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร
13	14.01 - 14.15	ปราณี ท่าทราย รศ.ศศินันท์ วิวัฒน์ชาติ	องค์ประกอบในการสร้างตราสินค้าของผลิตภัณฑ์เครื่องหนัง OTOP “ธัญสุดา”
14	14.16 - 14.30	ศิริภา อณุกานนท์ ไชยยศ ไชยมั่นคง ชญาดา ปลื้มภิรม	การนำเทคโนโลยี RFID มาใช้เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพปฏิบัติการคลัง สินค้า กรณี บริษัท อาร์อาร์ อุตสาหกรรม จำกัด
15	14.31 - 14.45	ศิริชัย ไทยคำ มัทธนา ศิริเอก ผศ.ดร.นฤมล สุขสวัสดิ์	ปัจจัยที่มีผลต่อการจ้างแรงงานต่างด้าวของผู้ประกอบการใน จังหวัดสมุทรสาคร
16	14.46 - 15.00	วรรณช ผิวอ่อน มณีนรัตน์ เกิดมณี อัญชลี ทรัพย์เกษม	ปัจจัยในการรับรู้ข้อมูลข่าวสารของพนักงาน บริษัทคทาทอง ทรานสปอร์ต จำกัด

ที่	เวลา	ผู้นำเสนอ	บทความ /หน่วยงาน
17	15.01 - 15.15	พิมพา ฤาชา ปฎิมา ประโยชน์อุดมกิจ	ปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อรถยนต์มือสองจากบริษัท กท888 ยন্ত্রการ จำกัด ของผู้บริโภคในเขตบางแค กรุงเทพมหานคร
18	15.16 - 15.30	บุญสม รัศมีโชติ อมรรัตน์ หงษ์ทอง	ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกซื้อคอนโดมิเนียมของประชาชนในเขตปริมณฑล

ห้องนำเสนอย่อยระดับชาติ สาขาสังคมศาสตร์ อาคาร LIT2004 ชั้น 4 ห้อง 8402

ผู้ทรงคุณวุฒิประจำห้องย่อย :

1. ผศ.ดร.สุขเกษม กลางกุลเสน มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง
2. ดร.ผจงจิต ตีบประสอน มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนาลำปาง

ผู้ประสานงานประจำห้องย่อย: อาจารย์ทรายทอง เลิศเปียง

ที่	เวลา	ผู้นำเสนอ	บทความ /หน่วยงาน
1	10.00 - 10.15	พงษ์ศักดิ์ เสริมพงษ์พันธ์ วรเทพ ตรีวิจิต เต็มพงษ์ สุนทโทรกร	ประสิทธิภาพ ในการส่งสินค้า ตามความคิดเห็นของพนักงานบริษัทนันทยาง นครปฐม
2	10.16 - 10.30	ศคราญนิตย์ เล็กสุทธิ รศ.สุวิมล เหลืองประเสริฐ อำนาจ พงษ์กลาง	รูปแบบการใช้บริการ E-Banking ของประชาชนในเขตอำเภอเมืองจังหวัดลำพูน
3	10.31 - 10.45	ฟ้าวิกร อินลวง ปทุมวัลย์ เตโช สงกรานต์ อินขัน	กลยุทธ์การจัดการสินค้าที่ระลึกในจังหวัดลำพูน
4	10.46 - 11.00	ปทุมวัลย์ เตโช ศคราญนิตย์ เล็กสุทธิ พฤกษา พึ่งจิตต์ประไพ	การวิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทนกระเป๋าเศษผ้าของวิสาหกิจชุมชน กลุ่มพัฒนาอาชีพสตรี ตำบลบ้านกลาง อ.เมือง จ.ลำพูน
5	11.01 - 11.15	สมชาย เลิศภิรมย์สุข เขาวลิต นาควิจิตร	ปัจจัยที่มีผลต่อระดับการควบคุมภายในระบบสารสนเทศทางการบัญชี : มุมมองของผู้ทำบัญชีในเขตพระโขนง บางนา และ จังหวัดสมุทรปราการ
6	11.16 - 11.30	ณัชชารินทร์ พิริยทวีมงคล ดร.วิศิษฐ์ ฤทธิบุญไชย ดร.สมชาย เลิศภิรมย์สุข	การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันสำหรับการจัดการความรู้ในกิจการขนาดกลาง
7	11.31 - 11.45	จุฬาทพร พรหมสาขา ณ สกนนคร วัลภา คงพะวะ	การศึกษาลักษณะการใช้พาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ที่มีต่อผลประกอบการในการดำเนินงานของธุรกิจSMEsในเขตจังหวัดปทุมธานี

ที่	เวลา	ผู้นำเสนอ	บทความ / หน่วยงาน
8	11.46 - 12.00	วัลภา คงพิวะ จุนาพร พรหมสาขา ณ สกลนคร	การศึกษาปัจจัยสู่ความสำเร็จของคุณลักษณะผู้ประกอบการ และธุรกิจSMEsในเขตจังหวัดปทุมธานี
พัก 12.01 - 13.00			
9	13.01 - 13.15	อมรรัตน์ หงส์ทอง จันทราภรณ์ สีสวย	ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการเลือกซื้อครีมบำรุงผิวกาย เพื่อป้องกันแสงแดด ของผู้บริโภคเพศหญิง
10	13.16 - 13.30	รุจิรัตน์ ปาลีพัฒนสกุล รศ.อรสา อร่ามรัตน์	การเปรียบเทียบต้นทุนและผลตอบแทน จากการปลูกผัก ปลอดสารพิษ กับการปลูกผักโดยใช้สารเคมี : กรณีศึกษา ตำบลอุโมงค์ อำเภอมือง จังหวัดลำพูน
11	13.31 - 13.45	ธนวรรณ แฉ่งขำโฉม นิพิชฌน์ กมลธีระวิทย์	การวิเคราะห์ประสิทธิภาพการควบคุมภายในของธุรกิจขนาดกลาง และขนาดย่อม ในเขตหนองแขม
12	13.46 - 14.00	ปวรัตน์ เลิศสุวรรณเสรี	คุณภาพชีวิตการทำงานของบุคลากรมหาวิทยาลัยราชภัฏ
13	14.01 - 14.15	สิทธา อุปกิจิต	พฤติกรรมการใช้สื่อใหม่เพื่อสร้างความสัมพันธ์ภายในครอบครัว
14	14.16 - 14.30	พินิจ แก้วเกษตรกรณ์	ปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกที่ตั้งโรงงานของผู้ประกอบการธุรกิจขนาด กลางและขนาดย่อมในอุตสาหกรรมการผลิตจังหวัดปทุมธานี
15	14.31 - 14.45	ธรากร วุฒิสถิรกุล	ขีดความสามารถการแข่งขันของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาด ย่อมกลุ่มผลไม้แปรรูปเขตจังหวัดภาคตะวันออกของไทย
16	14.46 - 15.00	ณัฐพล วัฒนไชย	สภาพปัญหาด้านบุคลากรของผู้ให้บริการขนส่งทางอากาศในย่าน สนามบินสุวรรณภูมิต่อการเข้าสู่ AEC
17	15.01 - 15.15	ธรรมรัตน์ เม่งพัฒน์ ประเสริฐ ประวีตริรุ่งเรือง	บทบาทของอาจารย์ในการส่งเสริมคุณลักษณะของนักศึกษาในระดับ ปริญญาตรีตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ
18	15.16 - 15.30	กมลชนก เขียวแก้ว วันวิสา พิมพา	ศักยภาพการให้บริการขนส่งโดยรถบรรทุก บริษัท ทีไลน์ ทรานสปอร์ต จำกัด

ห้องนำเสนอย่อยระดับชาติ สาขาสังคมศาสตร์ อาคาร LIT2004 ชั้น 4 ห้อง 8403

ผู้ทรงคุณวุฒิประจำห้องย่อย :

1. รศ.ดร.พรชนก ทองลาด มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง
2. ผศ.ดร.ปรีดา ศรีนฤวรรณ มหาวิทยาลัยแม่โจ้

ผู้ประสานงานประจำห้องย่อย: อาจารย์วราพร กลิ่นประสาท

ที่	เวลา	ผู้นำเสนอ	บทความ /หน่วยงาน
1	10.00 - 10.15	ดร.วิศิษฐ์ ฤทธิบุญไชย สาธิต โกมลหทัย เรืองโรจน์ สุขวิริยะ	ความเครียดในการทำงาน การจัดการความเครียดและการจัดการปัญหาของนักบัญชีเขตกรุงธนใต้
2	10.16 - 10.30	เฉลิมชัย เปี่ยมน้ำทิพย์ สุพัตรา อภิชัยมงคล	ผลกระทบของการจัดการความรู้ทางการบัญชีที่มีต่อความสำเร็จในการบริหาร
3	10.31 - 10.45	จิตาภา อัยศิริพร วัฒนา เสรีคุณาคุณ	เจตคติของผู้ประกอบการและนักศึกษาที่มีต่อการจัดการฝึกงานของนักศึกษา
4	10.46 - 11.00	สุดา จันทร์มาลา นภาพิณ ทองน่วม	ความคาดหวังและความพึงพอใจของมหาบัณฑิตที่มีต่อหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนในหลักสูตรบัญชีมหาบัณฑิตมหาวิทยาลัยธนบุรี
5	11.01 - 11.15	อัศนี ศรีธรรมรงค์ ดร.สรรชัย กิตติยานันท์ ดร.สมชาย เลิศภิรมย์สุข	การตลาดบริการที่มีผลต่อพฤติกรรมการซื้อซ้ำของผู้บริโภคกรณีศึกษา ตลาดเจาะ กาญจนบุรี พลาซ่า
6	11.16 - 11.30	อุไรวรรณ ธนระักษ์	ต้นทุนและผลตอบแทนทางการเงินธุรกิจแฟรนไชส์กาแฟลูกกระต๊ากของผู้ประกอบการในเขตบางเขน กรุงเทพมหานคร
7	11.31 - 11.45	ดร. มิตร ทองกาบ	ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการใช้ซอฟต์แวร์ในงานบัญชีของ วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) ในเขตกรุงเทพมหานคร
8	11.46 - 12.00	พรนัฒน์ ทรราช	การจัดการเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของโรงเรียนในเขตเทศบาลตำบลบ้านโคก อำเภอบ้านโคก จังหวัดอุดรธานี
พัก 12.01 - 13.00			
9	13.01 - 13.15	ภัททิยา ช้างศิลา	ความคิดเห็นของประชาชนต่อการบริหารงานการเก็บค่าส่วนกลางของนิติบุคคลหมู่บ้านชมฟ้าวารังกุล
10	13.16 - 13.30	อาธิธญา ฉวีวงษ์	ประสิทธิภาพการจัดการโลจิสติกส์ของผู้ประกอบการขนส่งและคลังสินค้าในจังหวัดปทุมธานี
11	13.31 - 13.45	วรรณภา ศุภประเสริฐ จุฬาวดี ศุภโชคนิรันดร์ ณัฐนิช จันทรอิทธิกุล	ความสัมพันธ์ระหว่างความเชี่ยวชาญด้านบัญชีของผู้บริหารกับการจัดการกำไรของบริษัทในเขตหนองแขม
12	13.46 - 14.00	นัตตชา ยามาโมโต้	ทัศนคติที่มีต่อการทำนาแบบเกษตรอินทรีย์ของชาวนาในอำเภोजังหาร จังหวัดร้อยเอ็ด

ที่	เวลา	ผู้นำเสนอ	บทความ /หน่วยงาน
13	14.01 - 14.15	พิชาพัทธ์ งามสิน อิทธิกร คำไล่ พัทธนันท์ ตั้งวรรณวิทย์	ภาวะผู้นำของหัวหน้างานตามความคาดหวังของนักศึกษา ชั้นปีสุดท้าย มหาวิทยาลัยธนบุรี จังหวัดกรุงเทพมหานคร
14	14.16 - 14.30	วิชุดา นาคเถื่อน	ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกใช้บริการสำนักงานรับทำบัญชี ของผู้ประกอบการธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในจังหวัด ปทุมธานี
15	14.31 - 14.45	ตะวัน กาญจนะโกมล พิศมัย จารุจิตติพันธ์	ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารของเทศบาลตำบล ในเขตพื้นที่ภาคเหนือตอนบนของประเทศไทย
16	14.46 - 15.00	กาญจนา วรรณยศ	ความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อการบริการงานทะเบียน และวัดผล
17	15.01 - 15.15	กาญจนา วรรณยศ	การศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อหลักสูตรคอมพิวเตอร์ ธุรกิจ คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยกรุงเทพสุวรรณภูมิ

ห้องนำเสนอย่อยระดับชาติ สาขาสังคมศาสตร์ อาคาร LIT2004 ชั้น 4 ห้อง 8405

ผู้ทรงคุณวุฒิประจำห้องย่อย :

1. รศ.ดร.ไพฑูรย์ อินตะขัน มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง
2. ผศ.ดร.นภาพรรณ เนตรประดิษฐ์ มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง

ผู้ประสานงานประจำห้องย่อย: อาจารย์กุลวรรณ โสติกุล

ที่	เวลา	ผู้นำเสนอ	บทความ /หน่วยงาน
1	10.00 - 10.15	ภณสิทธิ์ อ้นยะ	แนวทางการพัฒนาวัดพลมานีย์ เขตลาดกระบังกรุงเทพมหานคร ให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน
2	10.16 - 10.30	ภณสิทธิ์ อ้นยะ สุภาวิณี อินทрма	พฤติกรรมของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยว วัดสุทธาโกชน เขตลาดกระบัง กรุงเทพฯ
3	10.31 - 10.45	ดร.นิรัชชา ลีเฉลิมวงศ์ วิภาวดี คุณวงศ์	ความรู้ ความเข้าใจ ของผู้เสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของ บุคลากรในสถานศึกษา
4	10.46 - 11.00	วิภาวดี คุณวงศ์ ดร.ปติ พุทรวินบูลย์	ปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนาระบบงานตรวจสอบภายในของ ผู้ตรวจสอบภายใน เขตลาดกระบัง กรุงเทพมหานคร
5	11.01 - 11.15	ดร.สุธีรา ศรีเบญจโชติ ศศิณา สมเดช	ความต้องการพัฒนาทักษะทางวิชาชีพของพนักงานบัญชี ในนิคม อุตสาหกรรม บางชัน กรุงเทพมหานคร
6	11.16 - 11.30	सानิต ศิริวิศิษฐ์กุล	ขีดความสามารถทางการแข่งขันที่มีผลต่อความสำเร็จทางธุรกิจ ของผู้ประกอบการสินค้าหนึ่งผลิตภัณฑ์หนึ่งตำบล ในจังหวัด ปทุมธานี
7	11.31 - 11.45	มลทินี ตรีสอน	การวิเคราะห์ต้นทุนทางโลจิสติกส์ของบริษัท SME ไทย กรณีศึกษา บริษัทเอเชียโปรดักซ์พลาซ่า

ที่	เวลา	ผู้นำเสนอ	บทความ /หน่วยงาน
8	11.46 - 12.00	ดร.พงษ์ศักดิ์ เพชรสถิตย์	การบริหารจัดการทุนทางสังคมของกลุ่มผู้ผลิตและจำหน่ายไข่เค็มไชยา
พัก 12.01 - 13.00			
9	13.01 - 13.15	พรณรงค์ สิงห์สำราญ	การเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ของนักศึกษาประกาศนียบัตรบัณฑิต สาขาวิชาชีพครู มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ
10	13.16 - 13.30	นิตา โฆวงศ์ประเสริฐ	การมีส่วนร่วมของประชาชนในการวางแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลนครนนทบุรี จังหวัดนนทบุรี
11	13.31 - 13.45	วิยะดา วรรณท้วนิช	การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลบ่อเงิน อำเภอลาดหลุมแก้ว จังหวัดปทุมธานี
12	13.46 - 14.00	สาธณีย์ แซ่ซิ่น	พฤติกรรมกรเปิดรับข่าวสารทางสื่อออนไลน์ (อินเทอร์เน็ต) ของประชาชน ในเขตกรุงเทพมหานคร
13	14.01 - 14.15	สุกัญญา ศิริโท	ปัจจัยในการดำเนินธุรกิจของการเป็นผู้ประกอบการธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) จังหวัดปทุมธานี
14	14.16 - 14.30	เสาวภา เมืองแก่น บัญชา เกิดมณี ปรีชา หงษ์ไกรเลิศ ประกอบ คุณารักษ์	คุณลักษณะภาวะผู้นำ: ปัจจัยสู่ความเป็นเลิศในการบริหารมหาวิทยาลัยเอกชนไทย
15	14.31 - 14.45	ดร.อนันต์ ธรรมชาลย์	การพัฒนาแผนยุทธศาสตร์เทศบาลเมืองบึงยี่โถด้วยโมเดลประเทศไทย 4.0
16	14.46 - 15.00	ไศรดา พาหุวัฒนกร	ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดที่มีต่อการความพึงพอใจของผู้ใช้บริการสายการบินในประเทศไทย ไลอ้อนแอร์
17	15.01 - 15.15	มนัส ชยาพัฒน์	ปัญหาการปลดบุคคลธรรมดาจากการล้มละลาย

ห้องนำเสนอย่อยระดับชาติ สาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี อาคาร LIT2004 ชั้น 1 ห้อง 8102

ผู้ทรงคุณวุฒิประจำห้องย่อย :

1. ผศ.ดร.พิรภพ จันทน์แสนตอ มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง
2. ดร.ธิตีวัฒน์ ตาคำ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนาลำปาง

ผู้ประสานงานประจำห้องย่อย: อาจารย์ทรายทอง เลิศเปียง

ที่	เวลา	ผู้นำเสนอ	บทความ /หน่วยงาน
1	10.00 – 10.15	ณัฐวดี มหานิล วิษณุตร์ ทิมาบุตร อภิรดี เดชพงษ์สัมฤทธิ์ รัตนชัย ประทุมทอง	การปรับปรุงการทำงานของธุรกิจด้านอาหารแบบโต๊ะจีน
2	10.16 – 10.30	ดวงรักษ์ เสนะวัต ชัยณรงค์ จันทน์ตุม	การประเมินผลการใช้งานระบบบริหารจัดการร้านอาหารออนไลน์ที่มีการออกแบบแบบเรสปอนซิฟ
3	10.31 - 10.45	สมจินต์ อักษรธรรม ชาญชัย บุญสุชาติ	การพยากรณ์โดยใช้เทคนิคอนุกรมเวลาเพื่อหาปริมาณนักศึกษาประจำคณะวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยธนบุรี โดยใช้โปรแกรม POM for Window V3.2
4	10.46 - 11.00	อาทิตย์ อรศรี	การพัฒนาโปรแกรมระบบบริหารงานสหกรณ์โรงเรียน
5	11.01 - 11.15	กรณัฏฐ์ หล่อวิทยาเลิศ นภา	ตลาดกลางผลิตภัณฑ์สินค้าชุมชนออนไลน์: ชุมชนระแวกท่าตุ้ม
6	11.16 - 11.30	วันชัย เขาว์กำเนิด วีระชัย เขาว์กำเนิด	การประยุกต์ระบบฐานความรู้สนับสนุนการตัดสินใจเลือกเทคโนโลยีสารสนเทศ ให้เหมาะสมในองค์กร
7	11.31 - 11.45	ศิริประกาย พงศ์สุวรรณ	ประเมินประสิทธิภาพ และความพึงพอใจ ต่อระบบตารางสอนออนไลน์ มหาวิทยาลัยธนบุรี
8	11.46 - 12.00	สมศักดิ์ ถิ่นขจี	การรับรู้สื่อเคลื่อนไหวยุคโซเชียลมีเดียของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน อำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี
พัก 12.01 - 13.00			
9	13.01 - 13.15	ภาสกร ปาละกุล สุภัทรา สุวรรณหงส์	การพัฒนาสื่อเคลื่อนไหวยุค 3 มิติ เพื่อการสาธารณสุขเรื่องโรคไข้เลือดออก
10	13.16 - 13.30	นันทวัน นาคอร่าม พรจิรา ผลเหม สุบิน ตีบจันทร์	ระบบแจ้งซ่อมคอมพิวเตอร์ออนไลน์ กรณีศึกษา บริษัท Exedy Friction Material Co., Ltd.
11	13.31 - 13.45	อรรหาวิ เจ๊ะสะแม นันทวัน นาคอร่าม สำราญ ผลดี	การวัดประสิทธิภาพต้นแบบเกมจำลองสถานที่ท่องเที่ยว “ปุระณาวาส ท่องเที่ยวพาลิน”
12	13.46 - 14.00	ธณพิชญ์ เป็กเขียน	การพัฒนาบทเรียนผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต เพื่อการทบทวนเรื่อง โครงสร้างข้อมูลและอัลกอริธึม
13	14.01 - 14.15	ธณพิชญ์ เป็กเขียน	การพัฒนาบทเรียนผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต เพื่อการทบทวนเรื่อง การเขียนโปรแกรมบนอุปกรณ์ไร้สาย

ที่	เวลา	ผู้นำเสนอ	บทความ /หน่วยงาน
14	14.16 - 14.30	ธณพิชญ์ เป็กเขียน	การศึกษาสังคมโซเซียลของนักศึกษาระดับปริญญาตรี
15	14.31 - 14.45	สุพจน์ พ่วงกำเหนิด ดร.सानิต ศิริวิศิษฐ์กุล	การพัฒนาระบบการจัดการฐานข้อมูลงานวิจัยของอาจารย์มหา วิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ
16	14.46 - 15.00	พิชญาวี คณะผล	ระบบบริหารจัดการข้อมูลบนเว็บไซต์ ศูนย์บ่มเพาะธุรกิจต้นแบบ จังหวัดนนทบุรี
17	15.01 - 15.15	สงกรานต์ อินซัน ดร.สิงห์ชัย อรุณวุฒิพงศ์	การพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อบริหารจัดการระบบการเงิน นิติบุคคลหมู่บ้านศิวาลัย 3 จังหวัดเชียงใหม่
18	15.16 - 15.30	พิมพ์นารา อาจคง ยุทธวี ทองโอเอี่ยม	การพัฒนาโปรแกรมระบบค้นหาคำศัพท์บริหารธุรกิจ สำหรับ นักศึกษาปริญญาตรี คณะบริหารธุรกิจ ภาควิชาศูนย์การศึกษา มหาวิทยาลัยธนบุรี วิทยาลัยเทคโนโลยีศรีวัฒนาบริหารธุรกิจ

ห้องนำเสนอย่อยระดับชาติ สาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี อาคาร LIT2004 ชั้น 2 ห้อง 8103

ผู้ทรงคุณวุฒิประจำห้องย่อย :

1. ผศ.ดร.วันไชย คำเสน มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนาลำปาง
2. ดร.ปณิธิ แสนจิตร มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนาลำปาง

ผู้ประสานงานประจำห้องย่อย: อาจารย์จันทร์ขาว สายแปลง

ที่	เวลา	ผู้นำเสนอ	บทความ /หน่วยงาน
1	10.00 – 10.15	จีระศักดิ์ วงศา ธวัชชัย เอี่ยมสุนทร วชิรวิทย์ น้ำใจตรง วรวุฒิ กังหัน	การทดสอบเก็บผลตัวแปรที่ส่งผลต่อการผลิตกระแสไฟฟ้าของ เซลล์แสงอาทิตย์
2	10.16 – 10.30	ธานี อ่วมอ้อ ศิริวัลย์ จันทร์แก้ว Luis Raul Cabrera	การพัฒนาโปรแกรมควบคุมการคำนวณการใช้วัตถุดิบ
3	10.31 - 10.45	สมจินต์ อักษรธรรม เถลิง พลเจริญ วิทยา ปั่นคำ จีระศักดิ์ วงศา	การสนับสนุนเรื่องความปลอดภัยและอนามัยในการทำงาน พฤติกรรมความปลอดภัยและคุณภาพชีวิตของพนักงานบริษัท ตัวอย่าง
4	10.46 - 11.00	จีระศักดิ์ วงศา พีรพล แซ่ลี สมจินต์ อักษรธรรม	การทดสอบเพิ่มคุณภาพน้ำด้วยกังหันตีน้ำพลังงานแสงอาทิตย์
5	11.01 - 11.15	จีระศักดิ์ วงศา เอกพล ทับพร	การควบคุมกำลังไฟฟ้าด้วยเทคนิคการมอดูเลตความหนาแน่น พัลส์ สำหรับเตาแม่เหล็กไฟฟ้า

ที่	เวลา	ผู้นำเสนอ	บทความ /หน่วยงาน
6	11.16 - 11.30	สุเวช อยู่น้อย ประทีป เลิศชัยประเสริฐ พิชิตย์ ริยะบุตร	การเพิ่มประสิทธิภาพการลำเลียงชิ้นส่วนสินค้า โดยกลไกไร้พลังงาน
7	11.31 - 11.45	อุทาน หนูจันทร์แก้ว กฤษณะ ภัลลยวรรณ วิบูลย์ ประทุมรัตน์	การศึกษาความเร็วรอบของมอเตอร์ในเครื่องอัดเศษทางกล ที่มีผลต่อขนาดของเศษกลึง
8	11.46 - 12.00	สินีภคณัญ จรูญศารทูล	ผลการผสานความรู้คณิตศาสตร์ดีสครีตเข้ากับความรู้ที่เกี่ยวข้อง สัมพันธ์กันในการเรียนรายวิชาHCI
พัก 12.01 - 13.00			
9	13.01 - 13.15	ธนิต แต่งศรี เมืองแก้ว ยุตัน	การออกแบบและสร้างเครื่องอัดเศษถ่านแท่งด้วยกรรมวิธีอัดเย็น
10	13.16 - 13.30	วรวิทย์ กังหัน จิระศักดิ์ วงศา พิพัฒน์ เลิศโกวิทย์ วีระยุทธ ทองส่งแสง	การศึกษาวิธีการตรวจสอบรอยไหม้บนผิวเนื้ออย่างแผ่นรมควัน โดยใช้วิธีการประมวลผลภาพ
11	13.31 - 13.45	จิรพงษ์ กุญชรินทร์ นรา บุรีพันธ์ ธัญญา พุ่มมะเตือ	การศึกษาคุณสมบัติการทดสอบเชิงกลผลิตภัณฑ์ซีลายน์
12	13.46 - 14.00	กิตติพงษ์ แสงบุตรดี นรา บุรีพันธ์ ธัญญา พุ่มมะเตือ	การปรับปรุงสายการผลิตรถแบคโฮรุ่น PC 200
13	14.01 - 14.15	สาทิพย์ สนิลพันธ์ นรา บุรีพันธ์ ธัญญา พุ่มมะเตือ	การทดสอบผลิตภัณฑ์ขวดบรรจุน้ำดื่มพลาสติกพอลิเอทิลีน
14	14.16 - 14.30	สุภางค์ ครั้นคร้ามผิต นรา บุรีพันธ์ ธัญญา พุ่มมะเตือ	การออกแบบและสร้างแม่แรงลม
15	14.31 - 14.45	บัณฑิต อินทรีย์มีศักดิ์ บัณฑิต วงศ์ทอง ยอดนภา เกษเมือง	การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตกระจกมองหลังด้วยหลักการ ECRS
16	14.46 - 15.00	ธีระพงษ์ ทับพร เกียรติวิทย์ สมทอง พิพัฒน์ แก้วมุงคุณ สุธาสินี ราชบุตร	การประยุกต์ใช้ FMEA เพื่อปรับปรุงกระบวนการผลิต ถังแก๊สหุงต้ม กรณีศึกษาบริษัท สหมิตรถังแก๊ส จำกัด (มหาชน)

ที่	เวลา	ผู้นำเสนอ	บทความ /หน่วยงาน
17	15.01 - 15.15	วสันต์ ลีละธนาฤกษ์ สุวิทย์ อมรปิติกวิน ขวัญยืน กะสัง ยุทธนา ทองคำสม วิศิษฐ์ พงษ์ธัญญการ	การออกแบบและสร้างเครื่องผสมพร้อมบรรจุก้อนเชื้อเห็ด
18	15.16 - 15.30	พิพัฒน์ เลิศโกวิทย์ เอกพล ทับพร วรวิฒิ กิ่งหัน	การจัดสมดุลกระบวนการผลิตเครื่องเสียงดีทรอยนต์ รุ่น AUX-1

สารบัญ

ลำดับ	ชื่อเรื่อง	ชื่อผู้วิจัย	หน้า
1	การพัฒนาครูสู่กระบวนการจัดการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์ด้วยปัญญา กรณีศึกษา : โรงเรียนลำปางพณิชยการและเทคโนโลยี	หัสยา วงศ์วัน	37
2	ผลของการนำเสนอโดยการใช้เครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ประกอบการ การสอนในวิชาระบบสารสนเทศเบื้องต้นของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 คณะ บัญชี ศูนย์การศึกษามหาวิทยาลัยธนบุรี วิทยาลัยเทคโนโลยีศรีวัฒนา บริหารธุรกิจ	สมชาย เลิศภิรมย์สุข ปฎิภา แจ่มจำรัส ณัฐพล ปานสว่าง	45
3	การวิเคราะห์ปัญหาการเขียนรายงานของนักศึกษาวิทยาลัยราชพฤกษ์	อาภาภรณ์ ดิษฐเล็ก	52
4	ปัจจัยที่มีผลต่อการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในอำเภอเมืองสมุทรปราการ จังหวัดสมุทรปราการ	นิตญา ก่อมขุนทด	62
5	การพัฒนาสื่อประกอบการเรียนการสอนแบบมีส่วนร่วมออนไลน์ โดยเข้าถึงข้อมูลผ่านบาร์โค้ด 2 มิติ รายวิชา เทคโนโลยีสารสนเทศ ในชีวิตประจำวัน	เชาวลิต เต็มปวน ดนุพล วันชัยสถิร บดินทร์ แซ่ไซ	68
6	การเตรียมความพร้อมของนิสิตคณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัย ราชพฤกษ์เพื่อรองรับการเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน	นิตยา สุภาภรณ์	75
7	ความรู้ความเข้าใจของนักศึกษาคณะบัญชี ศูนย์การศึกษามหาวิทยาลัย ธนบุรี จังหวัดลำพูนเกี่ยวกับการปรับปรุงโครงสร้างภาษีเงินได้บุคคล ธรรมดาใหม่ เริ่มใช้ตั้งแต่ปีภาษี 2560	กมลวรรณ ศิริจันทร์ขึ้น ภาณุพงศ์ ขวัญทอง	81
8	ความรู้ความเข้าใจของนักศึกษาคณะบัญชีศูนย์การศึกษามหาวิทยาลัย ธนบุรี จังหวัดลำพูนเกี่ยวกับมาตรฐานการรายงานทางการเงินสำหรับ กิจการที่ไม่มีส่วนได้เสียสาธารณะ	พุกษา พึ่งจิตต์คประไพ กมลวรรณ ศิริจันทร์ขึ้น	86
9	การเรียนรู้ภาษาอังกฤษในหลักสูตรมัธยมศึกษา อำเภอเมืองลำพูน	อโณทัย เทพปัญญา	94
10	การพัฒนาคุณลักษณะและทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของ นักศึกษาศูนย์การศึกษามหาวิทยาลัยธนบุรี วิทยาลัยเทคโนโลยี หมู่บ้านครูภาคเหนือ	พงศ์ศิริ ปิตรรัตน์เจริญกุล รุจิรัตน์ ปาลีพัฒนสกุล ผ่องอำไพ เสนแสง	100
11	ความพึงพอใจของนักศึกษามหาวิทยาลัยธนบุรี ที่มีต่อการใช้เว็บ เครือข่าย Padlet ในด้านการเรียนการสอน	สุนิพันธ์ ศรีสุพจนานนท์ ยุทธรณ์ธิ โต้ะระ๊ะ ตรีพล เตชอิทธิ	112
12	การศึกษาค้นคว้าพัฒนาทักษะชีวิตในการป้องกันการเสพยาเสพติด ของนักเรียนระดับ มัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนวัดหอมเกร็ด จังหวัด นครปฐม	มังกร หรรักษ์ นิษฐ์สินี กู้ประเสริฐ มาริษา เทศปลื้ม	118

ลำดับ	ชื่อเรื่อง	ชื่อผู้วิจัย	หน้า
13	การพัฒนาเกมและสถานการณ์จำลองการฝึกทักษะการบอกเวลา เพื่อพัฒนาการเรียนรู้เวลาสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสารสาสน์วิเทศสมุทรสาคร	วิษณุ แพทย์คดี ภรณ์ทิพา ตริมาลา ณัฐสิริ เต็กอวยพร	126
14	การพัฒนาเกมและสถานการณ์จำลองคำศัพท์ภาษาจีน เพื่อพัฒนาการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาจีน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนเม่งฮั่วกงฮัก	กมลภพ แก้วศรี ไข่มุกด์ ว่าที่หัทธัง พิสิทธิ์ กิจศิริมงคลชัย	132
15	การพัฒนาเกมและสถานการณ์จำลองการนับจำนวนตัวเลข เพื่อเตรียมความพร้อมทางคณิตศาสตร์ในการนับจำนวนตัวเลข สำหรับนักเรียนชั้นอนุบาล 2 โรงเรียนสารสาสน์วิเทศสมุทรสาคร	ไพโรจน์ แจ่มศรี ชนญา ไชยาภักตร์ สุภารัตน์ ศรีโนนยาง	138
16	การพัฒนาเกมและสถานการณ์จำลองงานประดิษฐ์จากเศษวัสดุเหลือใช้ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสารสาสน์วิเทศสมุทรสาคร	ธัญญพัทธ์ คักดีบุญญารัตน์ จันทร์สม พรหมสวัสดิ์ ศิโรรัตน์ มธูรส	145
17	การพัฒนาเกมและสถานการณ์จำลองการฝึกทักษะการชั่ง สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ของโรงเรียนสารสาสน์วิเทศสมุทรสาคร	ปฐมพร อินทรางกูร ณ อยุธยา ประภัสรา สงค์ประชา เบญจา ไกรรักษ์	152
18	การพัฒนาเกมและสถานการณ์จำลองการฝึกทักษะการบวกเลขสามหลักเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ด้านการบวก สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนเม่งฮั่วกงฮัก	ไพรัช จุ่นเกตุ ปวีณา นุชสุดสวาท และพลอย รังษิสุริยันต์	158
19	การพัฒนาเกมและสถานการณ์จำลองการเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียน เพื่อพัฒนาการเรียนรู้ประเทศสมาชิกอาเซียน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ของโรงเรียนสารสาสน์วิเทศหนองแขม	มังกร หริรักษ์ อุมภาพร บุญโต ปิยะดา โรจน์ธนากร	164
20	การพัฒนาเกมและสถานการณ์จำลองการจับคู่ เพื่อเตรียมความพร้อมทางคณิตศาสตร์ด้านการจับคู่สิ่งต่างๆ สำหรับนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 1 โรงเรียนวัดอ้อมน้อย (มิตรครูราษฎร์รังสรรค์)	พรรณี บุญประกอบ โสธยา แสงเพชร ดารารัตน์ วัฒนาราชภูรี	170
21	การพัฒนาเกมและสถานการณ์จำลองอวัยวะภายนอกของมนุษย์เพื่อพัฒนาการเรียนรู้ส่วนต่างๆของร่างกาย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนอัสตาทาภิวัฒน์	มนัส บุญประกอบ วิทวัส สุขแก้ว เกศทิพย์ รัตนเรือง	176
22	การพัฒนาเกมและสถานการณ์จำลองอาเซียน เพื่อเตรียมความพร้อมด้านประสบการณ์ชีวิต สำหรับนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 โรงเรียนสารสาสน์วิเทศธนบุรี	เฉลียว พันธุ์สีดา ธัญญจิรา ธนพงษ์เปรมวุฒิ จันทร์สม บุญช่วย	182
23	การพัฒนาเกมและสถานการณ์จำลองการจำแนกประเภท เพื่อเตรียมความพร้อมทางวิทยาศาสตร์ด้านการจำแนกสิ่งต่างๆ สำหรับนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 1 โรงเรียนมณีวัฒนา	นภวรรณ แยมชุตติ กนกวรรณ ศรีไตรรัตน์ สุพรรณษา คำมา	188

ลำดับ	ชื่อเรื่อง	ชื่อผู้วิจัย	หน้า
24	การพัฒนาเกมและสถานการณ์จำลองรูปทรงเรขาคณิต เพื่อเตรียมความพร้อมทางคณิตศาสตร์ด้านการจำแนกรูปทรงเรขาคณิต สำหรับนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 3 โรงเรียนสารสาสน์วิเทศสมุทรศาสตร์	มาริษา เทศปลื้ม นงลักษณ์ ปงกวางค์ ทัศนวิวรรณ นามบุญเรือง	194
25	การพัฒนาเกมและสถานการณ์จำลองทางคณิตศาสตร์ด้านการเปรียบเทียบสำหรับนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 1 โรงเรียนสารสาสน์วิเทศบางบอน	อุไรรัตน์ แยมชุตติ วาสนา พุจารย์ เกศินี อ่อนศรี	201
26	การพัฒนาเกมและสถานการณ์จำลองสนุกกับฤดูกาล เพื่อเตรียมความพร้อมทางวิทยาศาสตร์ด้านการสังเกตสิ่งต่างๆ สำหรับนักเรียนระดับชั้นอนุบาลปีที่ 1 โรงเรียนมณีพัฒนา	นิษฐ์ลีณี กู้ประเสริฐ อุไรวรรณ ภูมมา ชุตติกาญจน์ สุขสนิท	207
27	การพัฒนาเกมและสถานการณ์จำลองเพื่อเตรียมความพร้อมทางร่างกายด้านการเคลื่อนไหวพื้นฐาน สำหรับนักเรียนระดับชั้นอนุบาลปีที่ 3 โรงเรียนสารสาสน์วิเทศสมุทรศาสตร์วิเทศสมุทรศาสตร์	เฉลียว พันธุ์สีดา มนตรี โพธิ์สุวรรณ นพพล พิทักษ์ภากร	213
28	ผลการใช้เกมและสถานการณ์จำลอง โน้ตดนตรีเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ดนตรีสากลของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนจันทศิริวิทยา	เฉลียว พันธุ์สีดา อำนาจจันทร์ ทองสุข ปรัชญา เข็มนาค พิทักษ์ พรสมจิตรกุล	219
29	ผลการใช้เกมและสถานการณ์จำลองค่านามคำราชาศัพท์เพื่อพัฒนาการเรียนรู้คำราชาศัพท์ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนयोแซพอุปถัมภ์	มาริษา เทศปลื้ม ภูษนิศา กิจบุญชู วรินธรณ์ กฤษสอาดใจ	226
30	ผลการใช้เกมและสถานการณ์จำลองคำศัพท์เพื่อพัฒนาการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนयोแซพอุปถัมภ์	อุไรรัตน์ แยมชุตติ สามัคคี กิจเจริญ	232
31	ผลการใช้เกมและสถานการณ์จำลองการซื้อขายสินค้า เพื่อพัฒนาการเรียนรู้การคิดคำนวณกำไร ขาดทุน ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสารสาสน์วิเทศบางบอน	ปฐมพร อินทรางกูร ณ อยุธยา ภูติศ อยู่พิทักษ์ นฤพร จอมเมือง	238
32	ผลการใช้เกมและสถานการณ์จำลองโปรแกรมไมโครซอฟพาวเวอร์พอยต์ เพื่อพัฒนาการเรียนรู้การนำเสนอผลงานของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนมัธยมวัดหนองแขม	พรรณี บุญประกอบ วรรณิ แสงวิมาน ณัฐธิดา มะลิวัลย์	245
33	ผลการใช้เกมและสถานการณ์จำลองบทสนทนาภาษาอังกฤษ เพื่อพัฒนาการเรียนรู้ การสื่อสาร สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนกำแพงแสนวิทยา	มนัส บุญประกอบ พุดิชา คุ่มทรัพย์ ปิยนุช กิรติบุรณะ	252
34	ผลการใช้เกมและสถานการณ์จำลองความน่าจะเป็นมหาสนุก เพื่อพัฒนาการเรียนรู้ความน่าจะเป็น ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนนักบุญเปโตร	พรรณี บุญประกอบ ขวัญชนก เกิดท่าไม้ ไพรัชยา ศิริโก	259

ลำดับ	ชื่อเรื่อง	ชื่อผู้วิจัย	หน้า
35	ผลการใช้เกมและสถานการณ์จำลองพลังงานนิวเคลียร์ เพื่อพัฒนาการเรียนรู้ทางกัมมันตภาพรังสี ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนนวมวนรดิศวิทยาคม รัชมังคลาภิเษก	ปฐมพร อินทรางกูร ณ อยุธยา เพชรรัตน์ คงคล้าย กิริณา ตะเพียนทอง	266
36	ผลการใช้เกมและสถานการณ์จำลองการสื่อสารภาษาอังกฤษด้านอาชีพ เพื่อพัฒนาการเรียนรู้ทางการสนทนาภาษาอังกฤษ ของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรชั้นปีที่ 1 วิทยาลัยอาชีวศึกษาคิงส์ตัน พัทยา	นิษฐ์สินี กู้ประเสริฐ จินตนา ดาทอง นงรักษ์ สมพงษ์	272
37	ผลการใช้เกมและสถานการณ์จำลองเขตพื้นที่แต่งกลอน เพื่อพัฒนาการเรียนรู้ทางการแต่งคำประพันธ์ สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสารสาสน์วิเทศธนบุรี	มังกร หริรักษ์ หทัยชนก สอนสืบ และสมมาตร ยังเยี่ยม	279
38	ผลการใช้เกมและสถานการณ์จำลองคำศัพท์ภาษาจีน เพื่อพัฒนาการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาจีนในชีวิตประจำวันของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนสถาพรวิทยา	เดือนจิตต์ จิตต์อารี दनัย แยมบางยาง เจริญศรี โตอุ้นทิพย์	286
39	ผลการใช้เกมและสถานการณ์จำลองคำศัพท์ภาษาจีน เพื่อการเรียนรู้ในการสื่อสารภาษาจีน ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนสามพรานวิทยา	มาริษา เทศปลื้ม ศิรินทิพย์ เมืองน้อย และธิดาวลัย จินไก่อ	293
40	ผลการใช้เกมและสถานการณ์จำลองตารางธาตุเพื่อพัฒนาการเรียนรู้โครงสร้างอะตอมและตารางธาตุของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนกรพิทักษ์ศึกษา	ชิตินาโวร์ บุญมา สุทธิชัย ยิ่งยืน และธนภูมิ ท้าวมะลิ	300
41	ผลการใช้เกมและสถานการณ์จำลองแรงและการเคลื่อนที่ เพื่อพัฒนาการเรียนรู้แรงและการเคลื่อนที่ ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนมารีย์อุปถัมภ์	นภวรรณ แยมชุตติ บัญญัติ จันทร์เฉลี่ยว และวรากร พิษขุนทด	306
42	การบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นสังคมธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่พิเศษ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3	กัญจนพร สีมันตร รศ. ดร. โกสม สบายใจ	313
43	การบริหารกิจกรรมลูกเสือ ของสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษาอำเภอเมืองนนทบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3	คณิสสิทธ์ เชียงฉิน รศ.ดร.ลัดดาวัลย์ เพชรโรจน์	322
44	การบริหารจัดการสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียนที่เอื้อต่อการเสริมสร้างทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ของผู้เรียนในโรงเรียนประถมศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 2	จัสมิน ดุลลากาซิม รศ.ดร.ลัดดาวัลย์ เพชรโรจน์	329
45	การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในเครือชมรมโรงเรียนเอกชนนอกระบบสอนศาสนาอิสลาม ในกรุงเทพมหานครและจังหวัดนนทบุรี	เจษฎา สัญชัยวรนนท์ รศ.พิศเพลิน เขียวหวาน	337
46	คุณลักษณะความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนในอำเภopakเกร็ดสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 2	ขวัญจิตร วิรัตน์จันทร์ ดร.จักรกฤษณ์ สิริริน	344

ลำดับ	ชื่อเรื่อง	ชื่อผู้วิจัย	หน้า
47	สภาพที่พึงประสงค์ในการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนในเขตอำเภอปากเกร็ด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี เขต 2	ทิวากร เลหาสิงห์ ดร.จักรกฤษณ์ สิริริน	351
48	ความคาดหวังในการจัดการความรู้ของบุคลากรทางการศึกษาของโรงเรียนในเครือข่ายโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดนนทบุรี และกรุงเทพมหานคร	พาฝัน สัญชัยวรรณท์ รศ.พิศเพลิน เขียวหวาน	358
49	ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของโรงเรียนเอกชนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี เขต 2	ลลิสสา สัญชัยวรรณท์ รศ.พิศเพลิน เขียวหวาน	364
50	การส่งเสริมจรรยาบรรณวิชาชีพครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี เขต 1	วลีลักษณ์ กลีบผึ้ง รศ. ดร. โกสมุส สายใจ	371
51	การบริหารการฝึกงานของนักศึกษาวิทยาลัยเทคโนโลยีตั้งตรงจิตรพณิชยการ	ศิริรัตน์ สุนันทา ผศ.ดร.อรุณี สำเภาทอง	378
52	การบริหารจัดการเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี เขต 1	ศุภวรรณ มั่นยานนท์ ดร.จักรกฤษณ์ สิริริน	389
53	ความต้องการการพัฒนาการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี เขต 1	สายรุ้ง ทิพย์อักษร	396
54	การศึกษาการจัดการความรู้เพื่อส่งเสริมการบริหารงานมหาวิทยาลัยราชภัฏ	แสงระวี ลอดประเสริฐ ดร.จักรกฤษณ์ สิริริน	406
55	การบริหารงบประมาณตามมาตรฐานการจัดการทางการเงิน 7 ด้านของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี เขต 2	อนิรุทธิ์ อับดุลลาగాซิม	413
56	แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของข้าราชการครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี เขต 1	อิทธิเดช ไทรชมภู รศ.พิศเพลิน เขียวหวาน	421
57	ความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อโครงการลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ในโรงเรียนระดับประถมศึกษา	ปกครอง บัววิรัตน์เลิศ และพัชรีวรรณ กิจมี	429
58	ความคิดเห็นของบุคลากรโรงเรียนสะเมิงพิทยาคมเกี่ยวกับกระบวนการนิเทศภายใน	วันวิสาห์ ไชยชนะ พัชรีวรรณ กิจมี	437
59	ความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียนในการเรียนการสอนภูมิปัญญาคนเมืองของโรงเรียนชาลสุวรรณอนุสรณ์ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่	ปัตตพงษ์ ชาลสุวรรณ พัชรีวรรณ กิจมี	446
60	ปัจจัยที่ส่งผลต่อการคงอยู่ของบุคลากรในโรงเรียนเอกชนขนาดเล็ก จังหวัดเชียงใหม่ ปัจจัยที่ส่งผลต่อการคงอยู่ของบุคลากรในโรงเรียนเอกชนขนาดเล็ก จังหวัดเชียงใหม่	ฉาริน เกียรติเวช พัชรีวรรณ กิจมี	452

ลำดับ	ชื่อเรื่อง	ชื่อผู้วิจัย	หน้า
61	การดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนสมเด็จพระพุทธชินวงศ์ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่	พระครูวินัยธรบุญยกร โกยะฝ้าย พัชรวิวรรณ กิจมี	462
62	การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา กลุ่มดอยสามหมื่น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 34	ขวัญชนก อุ่นสกุล พัชรวิวรรณ กิจมี	473
63	ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่	นนทวรรณ นามะยอม พัชรวิวรรณ กิจมี	482
64	การส่งเสริมการทำงานเป็นทีมของบุคลากรในโรงเรียนขยายโอกาส ทางการศึกษาในกลุ่มบูรพา อ.ดอยสะเก็ด จ.เชียงใหม่	กัญญารัตน์ เป็งใจ พัชรวิวรรณ กิจมี	491
65	ความต้องการของผู้ปกครองที่มีต่อการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็ก เล็ก เขตอำเภอเมืองเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่	ยุพา ปันทะนา พนมพร จันทรปัญญา	500
66	การดำเนินงานตามระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารงานกิจการนักเรียน โรงเรียนมัธยมศึกษา	พรสุดา วงษ์ชื้อ พัชรวิวรรณ กิจมี	507
67	การประเมินผลโครงการลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้โรงเรียนเชียงดาว วิทยาคม จังหวัดเชียงใหม่	ศิริกาญจน์ งามช้าง พัชรวิวรรณ กิจมี	515
68	ทักษะจำเป็นของครูในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนมัธยมศึกษา กลุ่มดอยอ่างขาง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 34	วรัญญา ธิบเร่ง พัชรวิวรรณ กิจมี	525
69	การจัดการการศึกษาแบบทวิศึกษาของสถานศึกษาขนาดเล็กสังกัด สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา	ชูเกียรติ อุ่นปัญญา พนมพร จันทรปัญญา	534
70	การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการบริหารงานวิชาการของกลุ่ม เครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาสันทราย 1 จังหวัดเชียงใหม่	อังคณา นารัตน์ พัชรวิวรรณ กิจมี	545
71	การมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารงานกิจการนักเรียนโรงเรียน มัธยมศึกษา	ณัฐชนนท์ วงศ์เสื่อ พัชรวิวรรณ กิจมี	554
72	การติดตามผลการดำเนินโครงการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน โรงเรียนขุนยวมวิทยา อำเภอขุนยวม จังหวัดแม่ฮ่องสอน	โกสินทร์ ช่างบุญ พัชรวิวรรณ กิจมี	562
73	การปฏิบัติงานของครูในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ภายใต้การกำกับดูแล องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	ณิชารีย์ ลีมีสวัสดิ์ พัชรวิวรรณ กิจมี	569
74	การดำเนินงานตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานด้านคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์ของสถานศึกษา ของสถานศึกษา อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่	ชลาลัย เทพวงศ์ พนมพร จันทรปัญญา	575
75	บทบาทของผู้บริหารโรงเรียนในการนิเทศภายในของโรงเรียนประถม ศึกษา กลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษา อำเภอเมือง 2 จังหวัด เชียงใหม่	วิไล กล้าหาญ พัชรวิวรรณ กิจมี	584

ลำดับ	ชื่อเรื่อง	ชื่อผู้วิจัย	หน้า
76	ศึกษาปัจจัยด้านการพัฒนาคุณภาพของคณะบัณฑิตมหาวิทยาลัย ที่มีผลต่อการตัดสินใจเข้าศึกษาต่อของนักศึกษาระดับปริญญาโท มหาวิทยาลัยกรุงเทพมหานคร	ศศิณา สมเดช ฐิติมา อีรตานนท์	592
77	ปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกเรียนสถาบันอุดมศึกษาของนักเรียน สายอาชีวศึกษา วิทยาลัยอาชีวศึกษาเทคนิคบริหารธุรกิจกรุงเทพ	ศศิณา สมเดช เสาวนีย์ เลวัลย์	600
78	ภาวะผู้นำของนักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรบริหารการศึกษามหาวิทยาลัยกรุงเทพมหานคร	ศศิณา สมเดช วิศิษฐ์ แสงหิรัญ	607
79	การศึกษากฎบัตรค่านิยม 12 ประการ ตามความคิดเห็นของนักเรียน ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพในสถานศึกษาอาชีวศึกษาสังกัดสำนักงาน คณะกรรมการการส่งเสริมการศึกษาเอกชน เขตประเวศ กรุงเทพมหานคร	นิวัตต์ น้อยมณี สิทธิกร อุดรชน	614
80	การศึกษาความพึงพอใจของครูที่มีต่อการบริหารงานวิชาการของ โรงเรียนมัธยมศึกษา ในเครือราชวินิต สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6	อัครเดช กลิ่นชุมพล วิศิษฐ์ แสงหิรัญ	622
81	ปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจังหวัดปทุมธานี	ยุวดี ชูจิตต์ ประสาน ประวัติรุ่งเรือง	631
82	การบริหารสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาโรงเรียนสังกัด กรุงเทพมหานคร เขตทวีวัฒนา	จันทร์เพ็ญ หนูแก้ว รศ.พิศเพลิน เขียวหวาน	639
83	การบริหารระบบเทคโนโลยีสารสนเทศของโรงเรียนจังหวัดปทุมธานี	ทวีภรณ์ มีเพียร รศ. ดร.โกสุม สายใจ	650
84	ความต้องการการพัฒนาศักยภาพของครูในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียน ประถมศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี เขต 2	นาวิน สัญชัยวรรณท์ รศ. ดร. ลัดดาวัลย์ เพชรโรจน์	657
85	การบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของโรงเรียน สังกัดเทศบาลตำบล ปลายบางจังหวัดนนทบุรี	วรมศ ใจเดรัมย์ รศ.ดร.ลัดดาวัลย์ เพชรโรจน์	663
86	ความพึงพอใจของครูที่มีต่อการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มโรงเรียนเครือข่ายที่ 38 สำนักงานเขตลาดกระบัง กรุงเทพมหานคร	โสธยา มณีเนตร นิวัตต์ น้อยมณี	670

การพัฒนาครูสู่กระบวนการจัดการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์ด้วยปัญญากรณีศึกษา :
โรงเรียนลำปางพาณิชยการและเทคโนโลยี
Teacher developing of Constructionism Learning Process a case study :
Lampang college of Commerce and Technology

หัตทยา วงศ์วัน¹

¹ วิทยาลัยอินเตอร์เทคลำปาง ตำบลชมพู อำเภอเมือง จังหวัดลำปาง 52100, Email: xbonus3@gmail.com,
เบอร์โทรศัพท์ 089-6315792, เบอร์โทรสาร 054-811602

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้ใช้รูปแบบการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action research) มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพปัญหา และศึกษาแนวทางการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์ด้วยปัญญา การดำเนินการวิจัยประกอบด้วย 4 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นตอนการวางแผน (Planning) ขั้นตอนการปฏิบัติตามแผน (Action) ขั้นตอนการสังเกต (Observation) และขั้นตอนการสะท้อนผล (Reflection) เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสังเกตแบบมีส่วนร่วม แบบสัมภาษณ์ แบบบันทึกการประชุม แบบบันทึกการสนทนากลุ่ม วิเคราะห์ข้อมูลโดยแจกแจงข้อค้นพบที่สำคัญตรวจสอบข้อมูลโดยใช้การตรวจสอบแบบสามเส้า (Triangulation technique) นำเสนอผลการวิจัยในรูปแบบพรรณนาวิเคราะห์ (Descriptive analysis) ผลการวิจัยสรุป ได้ว่าแนวทางการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์ด้วยปัญญา มีความเหมาะสมและสอดคล้องกับความต้องการของกลุ่มผู้ร่วมวิจัย เกิดความสามัคคีและรับผิดชอบร่วมกันในกลุ่มผู้ร่วมวิจัยจนทำให้การพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์ด้วยปัญญาดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ ประสบความสำเร็จด้วยดีครูผู้สอนเกิดความรู้ความเข้าใจและเกิดทักษะด้านการจัดการเรียนรู้สามารถพัฒนาการจัดการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์ด้วยปัญญาอย่างเป็นรูปธรรมได้ทุกคน

คำสำคัญ : การพัฒนาครู, กระบวนการจัดการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์ด้วยปัญญา

Abstract

The purposes of this action research were to study current conditions, problems and expectations of learning management which Constructionism Learning Process , study the development directions, and investigate the result of development directions which consisted of 4 steps; they were planning, action, observation and reflecting steps. Every step could provide unity and shared responsibilities that could implement the activities efficiently. The result could be successful because all 20 teachers who obtained self-development could gain well understandings and skills on learning management which Constructionism Learning Process. They all were tangible improvement.

Keywords: Learning process Constructionism

บทนำ

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ได้ให้นิยามของการศึกษาไว้ว่า การศึกษาหมายความว่า กระบวนการเรียนรู้เพื่อความเจริญงอกงามของบุคคล และสังคมโดยการถ่ายทอดความรู้ การฝึก การอบรม การสืบสานทางวัฒนธรรม การสร้างสรรค์จรรโลงความก้าวหน้าทางวิชาการ การสร้างองค์ความรู้อันเกิดจากการจัดสภาพแวดล้อม สังคม การเรียนรู้และปัจจัยเกื้อหนุนให้บุคคลเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต [1] การศึกษาจึงเป็นเครื่องมือที่นำไปสู่การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้มีคุณภาพ เป็นคนเก่งคนดี มีระเบียบวินัย รู้หน้าที่ มีความซื่อสัตย์สุจริต รับผิดชอบ ต่อสังคมส่วนรวมและมีคุณภาพชีวิตที่ดี เกิดความสงบสุขในสังคม

การที่จะบรรลุความสำเร็จตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติดังกล่าวจำเป็นต้องมีครูและบุคลากรทางการศึกษาที่มีคุณภาพและมาตรฐานเหมาะสมกับการเป็นวิชาชีพชั้นสูงมีความพร้อมในการปฏิบัติการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องและจริงจังสิ่งสำคัญประการหนึ่งที่สถานศึกษาจะต้องทำให้ครูมีคุณภาพและมาตรฐานคือการเตรียมความพร้อมและพัฒนาครูผู้สอนอย่างต่อเนื่องโดยมียุทธศาสตร์ที่ชัดเจนและเป็นระบบ [2] การพัฒนาครูหรือการปรับปรุงตัวครูเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งอย่างไรให้ครูสามารถจัดการเรียนรู้ได้สอดคล้องอย่างมีคุณภาพตามแนวพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ซึ่งได้กำหนดแนวทางการจัดการศึกษาไว้เป็นหลักการที่เกี่ยวกับกระบวนการจัดการเรียนการสอนของครูหรือทิศทางการปฏิบัติงานของครูสู่คุณภาพมาตรฐานวิชาชีพครูโดยการปฏิบัติการเรียนรู้ที่ ครูต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนได้พัฒนาตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพด้วยการจัดกิจกรรมให้เกิดการเรียนรู้ที่หลากหลายตามความสนใจโดยมุ่งหวังให้เกิดความรู้คู่คุณธรรมจริยธรรมมีความรู้ความสามารถในการจัดการที่เหมาะสมกับวัยวุฒิธรรมในระดับการปฏิบัติจะต้องเริ่มที่ตัวครูครูจะต้องทำการปฏิรูปกระบวนการสอนของตนเองเปลี่ยนแปลงวิธีสอนผู้เรียนเปลี่ยนแปลงวิธีการเรียนรู้และให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม” เพื่อปฏิรูปวัฒนธรรมการเรียนรู้ที่เริ่มต้นจากการปรับเปลี่ยนมุมมองที่มีต่อผู้เรียนจากเดิมที่ไม่ให้ความสำคัญมาเป็นการมองผู้เรียนว่าเป็นบุคคลที่สำคัญที่สุดในกระบวนการเรียนรู้เป็นมนุษย์ที่มีศักดิ์ศรีมีสิทธิหน้าที่ที่มีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้เพราะเขามีสมองมีความคิดเป็นของตนเองมีธรรมชาติของการอยากรู้อยากเห็นใฝ่รู้ใฝ่เรียนและต้องการมีความสุขในกระบวนการเรียนรู้ของตนเองซึ่งเป็นแนวทางการปฏิบัติการเรียนรู้ที่

พึงประสงค์ตามที่ระบุไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 [3]

ทฤษฎีการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์ด้วยปัญญา (Constructionism) เป็นแนวทางการจัดการศึกษาอีกทางเลือกหนึ่ง ผู้สร้างสรรค์ทฤษฎีนี้คือ เซมัวร์ เพเพิร์ท (Seymour Paper) โดย เซมัวร์ เพเพิร์ท ได้เดินทางมาประเทศไทยเพื่อเดินทางไปดูการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษาต่าง ๆ แลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับนักวิชาการ และผู้บริหารสถานศึกษาพร้อมทั้งเสนอแนวคิดที่สำคัญไว้ 3 เรื่อง คือ ให้จัดตั้งศูนย์ศึกษาการพัฒนาการศึกษา พัฒนาโครงการนาร่อง เพื่อเป็นตัวอย่างการดำเนินงานในสภาพจริง และประชาสัมพันธ์ให้สาธารณชนได้เรียนรู้ ปัจจุบัน ได้มีองค์กรสถานศึกษา การศึกษานอกโรงเรียน ชุมชน ในประเทศไทย ได้นำแนวคิดตามแนวทฤษฎี ไปประยุกต์หลายโครงการ [4] เช่น โรงเรียนตรุณสิกขาลัย โรงเรียนบ้านสันกำแพง บริษัทในเครือปูนซีเมนต์ไทย ซึ่งเป็น กระบวนการพัฒนาที่มุ่งให้นักเรียนมีการคิดวิเคราะห์เปิดโอกาสให้แสดงความคิดเห็น ฝึกทักษะการนำเสนอแลกเปลี่ยนความรู้จักการทำงานร่วมกันด้วยบรรยากาศที่เป็นกัลยาณมิตร และผลที่เกิดขึ้นจากการพัฒนานักเรียนมีความสนใจต้องการที่จะเรียนรู้มีทักษะกระบวนการคิดวิเคราะห์ห้อย่างเป็นระบบสามารถสร้างความรู้ใหม่ได้ด้วยตนเองรู้จักการทำงานร่วมกับผู้อื่น และมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในระดับที่ดีขึ้นตามมาตรฐานและตัวบ่งชี้ของหลักสูตรการศึกษาสำหรับนักเรียนในระดับ ปวช. ปวส. หลังจากผ่านการฝึกอบรมจากสถานประกอบการภาคอุตสาหกรรมแล้วมีพฤติกรรมเปลี่ยนไปในทางบวกทำโครงการอย่างมีสติรอบคอบมีทักษะกระบวนการคิดมีความสามารถทั้งด้านวิชาการและด้านช่างคุณสมบัติตรงตามความต้องการของสถานประกอบการนอกจากนั้นนักเรียนสามารถนำความรู้ทักษะไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ [5]

โรงเรียนลำปางพณิชยการและเทคโนโลยี เป็นสถาบันการศึกษาจัดการศึกษาสายอาชีพ มุ่งเน้นให้นักศึกษาจบการศึกษาแล้วสามารถนำความรู้ไปประกอบอาชีพได้ การจัดการเรียนรู้ของครู การสอนที่เน้นการท่องจำเนื้อหาให้ทำการบ้านมากมายทดสอบให้คะแนน และจากผลการประเมินความพึงพอใจการฝึกประสบการณ์วิชาชีพของนักศึกษาจากสถานประกอบการ ในปีการศึกษา 2557 อยู่ในระดับพอใช้ (ที่มา : ผลการประเมินการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ สำนักงานวิชาการ โรงเรียนลำปางพณิชยการและเทคโนโลยี) และจากผลการประเมินดังกล่าวไม่เป็นที่น่าพอใจ เนื่องจากการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ แสดงถึง

ความสามารถในการประกอบอาชีพต่อไปในอนาคตของนักศึกษา นำสู่แนวทางการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนพยายามให้ผู้สอนค้นพบวิธีการที่เหมาะสมกับความถนัดของตนเองเพื่อเป็นการสร้างความรู้ความเข้าใจให้แก่ครูให้เกิดความรอบรู้เข้าใจในการสร้างแก่นสารของชีวิตที่เป็นตะกอนตกผลึกฝังแน่นอยู่ในตัวตนของผู้เรียนซึ่งหมายถึงว่าครูมีความตระหนักและเข้าใจว่าผู้เรียนควรจะได้แก่นของกระบวนการคิดทักษะและมีกระบวนการเรียนรู้ในสิ่งที่อยากรู้สามารถนำความรู้ไปประกอบอาชีพในอนาคต

การจัดการเรียนรู้ตามแนวทฤษฎีการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์ด้วยปัญญา (Constructionism) เป็นแนวทางการจัดการศึกษาเน้นการลงมือปฏิบัติ สอดคล้องกับธรรมชาติรายวิชาในสายอาชีพ ผู้วิจัยคาดหวังว่าจะช่วยพัฒนาการเรียนรู้ให้ผู้เรียนให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ พัฒนาความสามารถในการทำงานของนักศึกษา ซึ่งสิ่งสำคัญอีกประการหนึ่งที่จะพัฒนากระบวนการเรียนรู้ในการจัดการศึกษาให้บรรลุตามจุดหมายได้ ได้แก่ ครู การดำเนินงานการพัฒนาครู ให้ได้นำแนวทางการจัดการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์ด้วยปัญญาลงสู่การเรียนการสอนในโรงเรียน ลำปางพาณิชยการและเทคโนโลยีไปสู่ความสำเร็จได้ นั้นการพัฒนาครูให้เกิดความรู้ความเข้าใจและเกิดทักษะในการจัดการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์ด้วยปัญญา เพื่อให้ครูนำความรู้ความเข้าใจและทักษะในเรื่องดังกล่าวไปพัฒนาการจัดการเรียนการสอนของครูให้มีประสิทธิภาพส่งผลต่อการจัดการเรียนการสอนของครูให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ เกิดประโยชน์สูงสุดกับผู้เรียน และผู้เรียนสามารถนำความรู้ไปประกอบอาชีพได้ผู้วิจัยจึงเห็นสมควรพัฒนาโครงการวิจัยเพื่อวางระบบ ขั้นตอนการพัฒนาครู ได้นำแนวทางการจัดการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์ด้วยปัญญาลงสู่การเรียนการสอน อย่างเป็นรูปธรรม เกิดประโยชน์สูงสุดกับผู้เรียน และได้รูปแบบการพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษาต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

การทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

1. พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มีความมุ่งหมายและหลักการการจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรม

ในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ในกระบวนการเรียนรู้ต้องมุ่งปลูกฝังจิตสำนึกที่ถูกต้องเกี่ยวกับการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข รู้จักรักษาและส่งเสริมสิทธิ หน้าที่ เสรีภาพ ความเคารพกฎหมาย ความเสมอภาค และศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ มีความภาคภูมิใจในความเป็นไทย รู้จักรักษาผลประโยชน์ส่วนรวมและของประเทศชาติ รวมทั้งส่งเสริมศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรมของชาติ การกีฬา ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทย และความรู้อันเป็นสากล มีความสามารถในการประกอบอาชีพ รู้จักพึ่งตนเอง มีความริเริ่มสร้างสรรค์ ใฝ่รู้และเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่อง การจัดการศึกษาให้ยึดหลักดังนี้ 1) เป็นการศึกษาตลอดชีวิตสำหรับประชาชน 2) ให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา 3) การพัฒนาสาระและกระบวนการเรียนรู้ให้เป็นไปอย่างต่อเนื่อง แนวทางการจัดการศึกษา ต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ เน้นความสำคัญทั้งความรู้ คุณธรรม กระบวนการเรียนรู้และบูรณาการตามความเหมาะสมของแต่ละระดับการศึกษา ในเรื่องต่อไปนี้ 1) ความรู้เรื่องเกี่ยวกับตนเอง และความสัมพันธ์ของตนเองกับสังคม ได้แก่ ครอบครัว ชุมชน ชาติ และสังคมโลก รวมถึงความรู้เกี่ยวกับประวัติศาสตร์ความเป็นมาของสังคมไทยและระบอบการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข 2) ความรู้และทักษะด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี รวมทั้งความรู้ความเข้าใจและประสบการณ์เรื่องการจัดการ การบำรุงรักษาและการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลยั่งยืน 3) ความรู้เกี่ยวกับศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม การกีฬา ภูมิปัญญาไทย และการประยุกต์ใช้ภูมิปัญญา 4) ความรู้ และทักษะด้านคณิตศาสตร์ และด้านภาษา เน้นการใช้ภาษาไทยอย่างถูกต้อง 5) ความรู้และทักษะในการประกอบอาชีพและการดำรงชีวิตอย่างมีความสุข

2. ทฤษฎีการเรียนรู้สร้างสรรค์ด้วยปัญญา (Constructionism)

ทฤษฎีการเรียนรู้สร้างสรรค์ด้วยปัญญา (Constructionism) การสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง เป็นทฤษฎีที่ เซมัวร์ แพพเพิร์ต (Seymour Papert) แห่งมีเดียแล็บ สถาบันเทคโนโลยีแมสซาชูเซต (Massachusetts Institute of Technology, MIT) ประเทศสหรัฐอเมริกา ได้เริ่มพัฒนา

ขึ้นตั้งแต่ปี ค.ศ.1960 โดยมีรากฐานมาจากทฤษฎีการสร้างความรู้ใหม่โดย ผู้เรียนเอง ของฌอง เพียเจต์ (Jean Piaget) ทั้งนี้ แพพเพิร์ต เชื่อว่าความรู้เกิด จากการสร้างชิ้นของบุคคลแต่ละคน ด้วยตนเอง การศึกษาจะเป็นการจัดโอกาสให้บุคคลได้มีส่วนร่วม ในกิจกรรมที่สร้างสรรค์ ซึ่งเปรียบเสมือนเชื้อเพลิงที่นำไปสู่กระบวนการสร้างพลังงาน มีการนิยาม Constructionism หมายถึง ผู้เรียนเป็นผู้สร้างความรู้ขึ้นด้วยตนเองและต้องลงมือสร้างสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ขึ้นมาเพื่อที่สัมผัสได้ มีผลทำให้เกิดการใช้ความคิด มีความกระตือรือร้น มีความรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ อย่างจริงจัง และรู้ว่าตนเอง รู้เพียงพอเพียงใด รวมทั้งสามารถใช้สิ่งที่สร้างขึ้นมาเป็นการสร้างสรรค์ ความคิดใหม่ๆต่อไปไม่มีที่สิ้นสุด เพียเจต์ (Piaget) และแพพเพิร์ต (Papert) เชื่อว่าความรู้เกิดจากการสร้างขึ้นด้วยตัวผู้เรียน การศึกษาจึงประกอบด้วย การจัดโอกาสให้กับผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมสร้างสรรค์ การเรียนรู้ที่ดี ไม่ได้มาจากการหาวิธีการที่ดีกว่าให้ครูในการสอนแต่มาจากการให้โอกาสที่ดีกว่าแก่ผู้เรียนในการสร้าง การเรียนที่ทำให้มีพลังทางความคิดมากที่สุดเกิดเมื่อผู้เรียนมีส่วนร่วมในการสร้างสิ่งที่มีความหมายต่อตนเอง สร้างสิ่งที่ผู้เรียนชอบ และสนใจไม่มีใครบังคับหรือกำหนดได้ว่าสิ่งใดคือสิ่งที่มีความหมายของอีกคนหนึ่ง ดังนั้น การมี ทางเลือกกว่าทำอะไรได้มากน้อยเท่าใด ผู้เรียนเต็มใจที่มีส่วนร่วมและทำงานนั้นๆ และการที่ผู้เรียน สามารถเชื่อมโยงที่ลงมือทำได้เท่าใด ผู้เรียนก็สามารถเชื่อมโยงความรู้ใหม่กับความรู้เดิมได้มากเท่านั้น นับเป็นการดูดซึมความรู้ (Assimilation of Knowledge) และยิ่งไปกว่านั้น คือ การที่บุคคลนั้น สามารถเชื่อมโยงความรู้เข้าด้วยความเอาใจใส่ทำให้เกิดประสบการณ์ในการเรียนรู้ที่ลึกซึ้งมี ความหมาย และยาวนาน [6]

วิธีดำเนินการวิจัย

ตารางที่ 1 ขั้นตอนและการดำเนินการ

ขั้นตอน	การดำเนินการ
1. การวางแผน (Plan-ning)	1.1) กำหนดกลุ่มเป้าหมาย 1.2) การเตรียมความพร้อมและการสร้างความสัมพันธ์กับกลุ่มเป้าหมาย 1.3) การศึกษาวิเคราะห์พิจารณาปัญหาและสาเหตุของปัญหา 1.4) การวางแผนการปฏิบัติงาน

ขั้นตอน	การดำเนินการ
2. การปฏิบัติ (Action)	2.1) จัดอบรมเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Workshop) 2.2) นิเทศติดตามให้คำปรึกษาและร่วมพัฒนาการเรียนการสอน 2.3) ให้คำปรึกษา 1) การจัดทำแผนการสอน 2) สื่อการสอน 3)วิจัยชั้นเรียน 4) นวัตกรรมหรือผลงานทางวิชาการ 2.4) ติดตามและประเมินผลเพื่อการพัฒนาคุณครูผู้ร่วมพัฒนา
3. การสังเกต (Observation)	3.1) สรุปผลการประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อประเมินผลการปฏิบัติงานและกำหนดแนวทางในการปรับปรุงแก้ไขต่อไป 3.2) รับฟังปัญหาและวิเคราะห์เพื่อหาแนวทางแก้ไขให้ดียิ่งขึ้น 3.3) สะท้อนปัญหาและผลกระทบที่เกิดขึ้น 3.4) สร้างขวัญและให้กำลังใจในการทำงานซึ่งกันและกัน
4. การสะท้อนผล (Reflection)	4.1) นำข้อมูลจากแบบสอบถามการสัมภาษณ์ การสังเกตพฤติกรรมจากทุกคนทุกส่วนมารวบรวมกันวิเคราะห์ผลการดำเนินงาน 4.2) ประชุม คณะครู เพื่อให้วิพากษ์วิจารณ์ผลการพัฒนาครูวิเคราะห์จุดเด่นจุดด้อย รวมทั้งร่วมกันสะท้อน (Reflect) ผลการพัฒนาที่เกิดขึ้นต่อคณะครูและต่อตนเอง 4.3) ผู้วิจัยประเมินและสรุปผลการพัฒนาครู โดยวิธีการอภิปรายกลุ่มในกระบวนการจัดการเรียนรู้ของครูทั้งในลักษณะภาพรวมและเฉพาะด้าน

ขอบเขตการวิจัย

1. ขอบเขตการวิจัยเชิงพื้นที่ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ โรงเรียน ลำปางพาณิชยการและเทคโนโลยี อำเภอเมือง จังหวัดลำปาง
2. ขอบเขตการวิจัยเชิงระยะเวลา การวิจัยในครั้งนี้มีระยะเวลา 12 เดือน
3. ขอบเขตการวิจัยเชิงประชากร ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ คือ ครู คณาจารย์ โรงเรียนลำปางพาณิชยการและเทคโนโลยีที่สอนระดับชั้นประกาศนียบัตรชั้นสูง (ปวส.1) ปีการศึกษา 2558 จำนวน 20 คน
4. ขอบเขตวิจัยเชิงเนื้อหา คือ ศึกษาแนวทางการจัดกระบวนการเรียนรู้อย่างสร้างสรรค์ด้วยปัญญา

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้กำหนดแผนและแนวทางการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้สู่กระบวนการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์ด้วยปัญญาโดยจัดการประชุมกลุ่มเป้าหมาย (คณะครูโรงเรียนลำปางพณิชยการ และเทคโนโลยี) เพื่อระดมความคิดปรึกษาหารือรวมทั้งร่วมกันกำหนดแผนและแนวทางในการดำเนินการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้สู่กระบวนการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์ด้วยปัญญาซึ่งที่ประชุมกลุ่มเป้าหมายหลัก แผนและแนวทางการพัฒนาครูและปรากฏผลการพัฒนา ดังนี้

1. กลยุทธ์ที่ 1 การจัดอบรมเชิงปฏิบัติการ

การดำเนินการดังกล่าว เป็นส่วนหนึ่งในขั้นตอนการปฏิบัติ (Action) มีเป้าหมายเพื่อให้ครูมีความรู้ความเข้าใจในการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้, การผลิตสื่อ นวัตกรรม และการวิจัยในชั้น ดำเนินการตามกลยุทธ์ที่ 1 ปรากฏผลการพัฒนา ดังนี้

1.1 การอบรมจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้สู่กระบวนการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์ด้วยปัญญา

(1) การกำหนดปัญหาหรือเป้าหมายการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ สามารถกำหนดได้ในระดับดี เพราะผู้เข้ารับการอบรมให้ความสำคัญและกระตือรือร้นเป็นอย่างดี มีการสอบถามเพื่อปรับปรุงแก้ไขให้ดีขึ้นอย่างสม่ำเสมอ

(2) การกำหนดวิธีการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้สู่กระบวนการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์ด้วยปัญญาผู้เข้าอบรมมีความสับสนในตอนแรกเพราะไปยึดติดกับการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้แบบเดิม พอสิ้นสุดการอบรมถึงแม้จะไม่มั่นใจแต่ก็พอมองเห็นแนวทาง ถ้าได้รับการชี้แนะก็จะสามารถดำเนินการได้อย่างถูกต้อง

(3) การรวบรวมข้อมูล ผู้เข้ารับการอบรมยังไม่ชัดเจนเกี่ยวกับวิธีการหรือขั้นตอนการรวบรวมข้อมูลถึงแม้สิ้นสุดการฝึกอบรมแล้วก็ยังสับสนอยู่แต่ก็พอมองเห็นแนวทางที่จะพัฒนาต่อไป

1.2 การอบรมเชิงปฏิบัติการการผลิตสื่อ นวัตกรรม ปรากฏผลการพัฒนา ดังนี้

การอบรมเชิงปฏิบัติการจัดทำสื่อ นวัตกรรมครั้งนี้ ครูผู้เข้ารับการอบรมให้ความสนใจเป็นอย่างดี และได้รับความรู้ในเรื่องการจัดทำสื่อ นวัตกรรมทุกขั้นตอน แต่บางขั้นตอน เช่น การหาคุณภาพของเครื่องมือประกอบสื่อ คุณภาพของสื่อ นวัตกรรมและวิธีการเขียนรายงานจัดทำสื่อ นวัตกรรม ตลอดจนการเก็บรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล ยังต้องทำความเข้าใจและฝึกทำบ่อย ๆ เพื่อ

ให้เกิดทักษะ เพราะการอบรมใช้เวลาไม่เหมาะสมกับการฝึกอบรมตามเนื้อหา อุปกรณ์ที่ใช้ประกอบอาจไม่ค่อยเพียงพอ กิจกรรมการฝึกอบรมควรให้มีเวลาเพียงพอ เพื่อให้ผู้เข้ารับการอบรมเกิดทักษะความชำนาญและเพื่อให้การอบรมครั้งนี้มีประสิทธิภาพจะต้องมีการนิเทศติดตามผลตามความเหมาะสมต่อไป

2. กลยุทธ์ที่ 2 กิจกรรมการพัฒนาตนเอง

เป็นส่วนหนึ่งในขั้นตอน การปฏิบัติ (Action) พบว่าเป็นกิจกรรม ที่มีความเหมาะสมและสอดคล้องกับความต้องการของกลุ่มผู้ร่วมวิจัยเป็นอย่างมาก เนื่องจากกลุ่มผู้ร่วมวิจัยได้ลงมือดำเนินการจัดการเรียนรู้สู่กระบวนการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์ด้วยปัญญาอย่างจริงจัง ได้ศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมจากเอกสารตำราที่เกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ ที่ทางผู้วิจัยจัดให้ได้ประชุมปรึกษาหารือ ร่วมกันวิพากษ์ วิเคราะห์ผลจากการทำงาน และให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกันของกลุ่มผู้ร่วมวิจัยตลอดระยะเวลาของการดำเนินการ ส่งผลให้กลุ่มผู้ร่วมวิจัยทุกคนเกิดความเข้าใจในเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างมาก ผลจากการดำเนินการ พบว่า ครูผู้สอนที่เข้ารับการพัฒนาด้านการจัดการเรียนรู้สู่กระบวนการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์ด้วยปัญญา มีความรู้ความเข้าใจและเกิดทักษะ เพิ่มมากขึ้นสามารถดำเนินการจัดการเรียนรู้ได้ประสบผลสำเร็จ

3. กลยุทธ์ที่ 3 กิจกรรมการนิเทศภายใน

เป็นส่วนหนึ่งในขั้นตอนการสังเกต (Observation) โดยกลุ่มผู้ร่วมวิจัยพบว่าเป็นกิจกรรมที่ดีและมีประโยชน์ รวมทั้งมีความเหมาะสมและสอดคล้องกับความต้องการของกลุ่มผู้ร่วมวิจัยเป็นอย่างมากเนื่องจากกิจกรรมดังกล่าวนี้เปิดโอกาสให้กลุ่มผู้ร่วมวิจัยได้ช่วยเหลือซึ่งกันและกันในเรื่องที่มีปัญหาโดยการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ในการทำงานร่วมกันเมื่อเกิดปัญหาก็จะได้รับความช่วยเหลือจากกลุ่มผู้ร่วมวิจัยและจากผู้เชี่ยวชาญ การให้ความช่วยเหลือเป็นรายบุคคลส่งผลให้ครูผู้สอนที่ลงมือดำเนินการจัดการเรียนรู้สู่กระบวนการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์ด้วยปัญญามีความรู้ความเข้าใจและเกิดทักษะเพิ่มขึ้นสามารถดำเนินการจัดการเรียนรู้จนประสบผลสำเร็จ

4. กลยุทธ์ที่ 4 การประเมินผลการพัฒนาครู

เป็นส่วนหนึ่งในขั้นตอน การสะท้อนผล (Reflection) คือ การประเมินผลการวิจัยมีวัตถุประสงค์ เพื่อประเมินผลการพัฒนาครูทั้งส่วนของการมีส่วนร่วมและผลการพัฒนาครูมีวิธีดำเนินการ มีการดำเนินการคือ นำข้อมูลจากการสัมภาษณ์ การสังเกตพฤติกรรมจากทุกคน ทุกส่วนมาร่วมกันวิเคราะห์ผลการดำเนินงาน แล้วประชุมคณะครู

เพื่อให้วิพากษ์วิจารณ์ผลการพัฒนาครู วิเคราะห์จุดเด่นจุดด้อย รวมทั้งร่วมกันสะท้อน(Reflect) ผลการพัฒนาที่เกิดขึ้น ต่อคณะครูและต่อตนเอง สรุปผลการพัฒนาครู โดยวิธีการอภิปรายกลุ่มในกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่สู่กระบวนการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์ด้วยปัญญาของครู ในลักษณะภาพรวม ได้ข้อสรุป เป็นประเด็นหลัก ๆ ได้ดังนี้

4.1 ด้านการจัดอบรมเชิงปฏิบัติการ เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้ของครู ได้ส่งผลให้ครูมีความตระหนักในภาระงาน ทำให้เห็นช่องทางการพัฒนาตนเอง กิจกรรมที่จัดขึ้นไม่ได้เจาะลึกถึงการปฏิบัติอย่างแท้จริงมากนัก แต่มีผลการจุดประกายความคิดแก่ครูให้เกิดความตระหนักในปัญหาที่ครูจะต้องพัฒนาตนเอง โดยให้ความสำคัญอย่างเข้าใจในการปรับเปลี่ยนวิธีการสอน อย่างไรก็ตามครูหลายคนกล่าวว่า กิจกรรมนี้เป็นสิ่งที่ดีมาก ครูได้รับรู้สิ่งใหม่ ๆ ที่ไม่เคยรู้มาก่อนทำให้ครูหลายคนพัฒนางานที่ดีขึ้น กล่าวโดยภาพรวมแล้วมีส่วนทำให้การพัฒนางานการสอนของครูดีขึ้นอย่างมาก จึงควรให้มีการพัฒนาครูคงอยู่ต่อไปอย่างต่อเนื่อง อีกทั้งสามารถทำให้ครูสามารถทำผลงานทางวิชาการต่อไปได้ด้วย ส่วนข้อมูลจากการวิเคราะห์จุดเด่น จุดด้อย พบว่าจุดเด่นที่เกิดขึ้นคือ ครูมีการพัฒนามีกลไกที่จะส่งเสริม ให้ครูพัฒนาตนเองในสถานศึกษา ส่วนจุดด้อยพบว่า การพัฒนายังไม่ครบทุกส่วน มีเวลาในการพัฒนาน้อย ยังขาดความชัดเจนในเรื่องของการปฏิบัติการสอนของครู ซึ่งครูมีความต้องการที่จะไปศึกษาดูงานการสอนของครูที่ประสบความสำเร็จในด้านต่าง ๆ เพื่อจะนำมาเป็นแบบอย่างในการสอนของตนเองต่อไป

4.2 ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของครู การพัฒนาครูครั้งนี้ ได้ส่งผลดีต่อภาพรวม กล่าวคือทำให้เกิดการพัฒนาของครู โดยเฉพาะครูที่มีความสนใจ เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างครูด้วยกัน และพบว่า กิจกรรมการเรียนรู้สู่กระบวนการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์ด้วยปัญญา ที่ครูโรงเรียนลำปางพณิชยการ และเทคโนโลยีนำมาใช้ในครั้งนี้ ได้แก่ เทคนิคการตั้งคำถาม จัดกิจกรรมให้เด็กวิเคราะห์แก้ปัญหา ครูให้ข้อมูลย้อนกลับเพื่อเสริมแรงให้นักเรียนฝึกปฏิบัติเพื่อเพิ่มทักษะ ส่วนกิจกรรมที่มีการปฏิบัติน้อย หรือปฏิบัติไม่ชัดเจน หรือเกือบไม่มี ได้แก่ กิจกรรมที่มีการบูรณาการอย่างหลากหลาย การให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นอย่างอิสระ ในส่วนของการประเมินผลการเรียน ครูส่วนใหญ่ใช้รูปแบบการประเมินผลตามสภาพจริงอย่างหลากหลาย

4.3 ด้านความเห็นต่อการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ของครู จากการประชุมคณะครูเพื่อประเมินผลการพัฒนาครู ในขั้นตอน การสะท้อนผล (Reflection) ประมวลข้อมูล

จากความคิดเห็นของครู สรุปได้ดังนี้

(1) การพัฒนาการจัดการเรียนรู้ของครูโรงเรียนลำปางพณิชยการ และเทคโนโลยี มีการพัฒนาขึ้นมากและเป็นสิ่งที่ดี แต่ครูมีงานมาก คือต้องรับผิดชอบงานสนับสนุนการเรียนการสอน(งานพิเศษ)และงานสอนคนละหลายวิชา ทำให้เกิดความเครียด การที่ครูทำงานมากจนเกินกำลัง อาจทำให้ไม่มั่นใจว่า งานที่ทำอยู่จะมีคุณภาพเพียงพอหรือไม่ (2) ครูที่มีการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ด้วยความมุ่งมั่น มีความตั้งใจสูงมีความพร้อมที่จะปรับปรุงตนเองให้มีความรู้ เทคนิค ทักษะในด้านต่างๆ ที่จะนำไปพัฒนาการเรียนการสอนอยู่แล้ว แต่ในการพัฒนาครูที่ผ่านมามีการทำได้ไม่เต็มที่ เนื่องจากมีการกิจ(งานพิเศษ)มาก ทำให้การสอนไม่พัฒนาเท่าที่ควร (3) ครูมีการพัฒนาที่สังเกต และรู้สึกได้ คือเป็นการสร้างความตระหนักต่อการพัฒนา แต่ครูบางคนยังไม่ได้ปฏิบัติอย่างจริงจัง และเกิดผลเชิงรูปธรรมที่ชัดเจนมากนัก (4) ในการจัดการเรียนรู้สู่กระบวนการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์ด้วยปัญญา ครูยังขาดแหล่งค้นคว้าที่เหมาะสม ควรมีการจัดศูนย์สำหรับการค้นคว้าของครู (5) คณะครูหลายท่านมีความกระตือรือร้น สามารถจัดการเรียนรู้ที่สู่กระบวนการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์ด้วยปัญญา มีการปรับปรุงพัฒนาการสอนเพิ่มมากขึ้น พร้อมทั้งการประเมินผู้เรียนด้วยวิธีการที่หลากหลาย (6) การพัฒนาการจัดการเรียนรู้ของครูโรงเรียนลำปางพณิชยการ และเทคโนโลยี โดยภาพรวมมีการพัฒนาขึ้น และครูส่วนใหญ่ก็มีการพัฒนาการสอนของตนให้ดีขึ้น (7) เป็นการพัฒนาครูที่ดีทำให้ครูได้รับความรู้ ประสบการณ์ที่แปลกใหม่ สร้างสรรค์ มั่นโลก ทันเหตุการณ์ เป็นการจุดประกายในความคิดที่จะพัฒนาอย่างต่อเนื่อง (8) การพัฒนาครูส่งผลต่อนักเรียนอย่างมาก ควรทำอย่างสม่ำเสมอ (9) การพัฒนาการจัดการเรียนรู้ของครูจะได้ผลกว่านี้มาก หากทำบ่อยครั้งขึ้น (10) ทำให้ได้รับความรู้ใหม่ๆ ที่ไม่เคยรู้ หรือไม่เข้าใจมาก่อน และจะนำไปใช้ในการสอนต่อไป และ (11) ครูได้นำวิธีการสอนแบบใหม่ไปใช้สอนในหลายวิชา และมีการพัฒนาขึ้นมาก

4.4 ด้านข้อเสนอแนะในการพัฒนาครูในโอกาสต่อไป ซึ่งเป็นความคิดเห็นของครูที่ร่วมดำเนินการวิจัยเชิงปฏิบัติการในครั้งนี้ (1) ครูโรงเรียนลำปางพณิชยการ และเทคโนโลยีในภาพรวมมีความสามารถสูงอยู่แล้ว ขาดเพียงการจัดการที่เป็นระบบ รวมทั้งครูควรจะมีมือเกื้อกันให้มากขึ้นด้วย อย่างไรก็ตาม ที่ผ่านมามีการเริ่มต้นที่ดี และสมควรทำต่อไปให้ดีขึ้น (2) การพัฒนาวิชาชีพครูควรเน้นการกระทำที่เป็นปฏิบัติอย่างจริงจัง และครูควรหาความรู้อย่างต่อเนื่อง (3) ให้มีการนิเทศติดตามช่วย

เหลือและให้ข้อมูลย้อนกลับในการจัดการเรียนการสอน (4) กิจกรรมพัฒนาครู ควรส่งเสริมการทำงานเป็นทีมที่พร้อมเพรียงให้มากขึ้น (5) ควรส่งเสริมให้ครูพบปะและแลกเปลี่ยนเกี่ยวกับประสบการณ์การสอน การจัดการบริหารชั้นเรียน การวัดผลประเมินผลผู้เรียน ให้สามารถนำไปใช้ทำผลงานเพื่อความก้าวหน้าในวิชาชีพได้ (6) โรงเรียนควรสนับสนุนการพัฒนาทั้งด้านความรู้ ความคิด กำลังใจ ซึ่งจะทำให้องค์กรเจริญก้าวหน้า ทำให้ครูมีความเข้าใจในการปฏิรูปการเรียนรู้อย่างถ่องแท้ (7) ครูหลายคนมีความตระหนักและกระตือรือร้น จึงควรมีการพัฒนาที่ต่อเนื่อง (8) ควรจัดให้มีแหล่งเรียนรู้สำหรับการค้นคว้าของครู หรือตั้งศูนย์พัฒนางานของครู เพื่อให้การจัดการสอนสู่กระบวนการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์ด้วยปัญญาประสบผลดี มีคุณภาพ (9) การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ควรเป็นความต้องการที่สอดคล้องและเห็นพ้องต้องกัน ทั้งครูผู้สอนและนักเรียน และคำนึงถึงความต้องการของชุมชนด้วย ต้องทำให้ทั้งครู นักเรียน และผู้ปกครองได้รับความสุขด้วย (10) การจัดกิจกรรมต่างๆของนักเรียน ควรเน้นด้านคุณธรรม จริยธรรม และความรับผิดชอบของนักเรียนควบคู่กันไปด้วย (11) การพัฒนาครู ควรสร้างความพร้อมเพรียง การตรงต่อเวลา ความรับผิดชอบ (12) ควรมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องและจริงจัง สำหรับผู้ที่มีความสนใจ จะทำให้เกิดผลดี และมีประสิทธิภาพด้วย (13) การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ของคณะครู ควรทำอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ และที่สำคัญควรจัดเวลาให้เหมาะสม

สรุปได้ว่าแนวทางการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์ด้วยปัญญา มีความเหมาะสมและสอดคล้องกับความต้องการของกลุ่มผู้ร่วมวิจัยเป็นอย่างมากเนื่องจากเป็นแนวทางที่เน้นให้กลุ่มผู้ร่วมวิจัยทุกคนได้มีส่วนร่วมในการพัฒนาครูในทุกขั้นตอนของการดำเนินงานส่งผลให้เกิดความสามัคคีและรับผิดชอบร่วมกันในกลุ่มผู้ร่วมวิจัยจนทำให้การพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์ด้วยปัญญาดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ ส่วนกิจกรรมการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์ด้วยปัญญาพบว่าเป็นกิจกรรมที่มีความเหมาะสมและสอดคล้องกับความต้องการของกลุ่มผู้ร่วมวิจัยเป็นอย่างมากเนื่องจากกิจกรรมดังกล่าวซึ่งประกอบด้วยการศึกษาอบรมให้ความรู้การลงมือปฏิบัติจริงและการนิเทศให้ความช่วยเหลือจากกลุ่มผู้ร่วมวิจัยและจากผู้เชี่ยวชาญกลุ่มผู้ร่วมวิจัยลงมือปฏิบัติจริงและมีส่วนร่วมในการดำเนินการทุกขั้นตอนผลจากการดำเนินการตามแนวทางและกิจกรรมดังกล่าวทำให้การดำเนินการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์ด้วยปัญญาโรงเรียนลำปางพณิชยการและ

เทคโนโลยีประสบความสำเร็จด้วยดีครูผู้สอนที่เข้ารับการพัฒนาดตนเองจำนวน 20 คนเกิดความรู้ความเข้าใจและเกิดทักษะด้านด้านการจัดการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์ด้วยปัญญาสามารถพัฒนาการจัดการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์ด้วยปัญญาอย่างเป็นรูปธรรมได้ทุกคน

การอภิปรายผล

การวิจัยครั้งนี้มีลักษณะของการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ของครู จุดประกายให้ครูผู้สอนเกิดความตระหนักในบทบาทหน้าที่ครูให้ความสำคัญต่อการปรับเปลี่ยนแนวความคิดเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน ครูเป็นผู้อำนวยความสะดวกให้ผู้เรียนเรียนรู้และพัฒนาตนเอง โดยกิจกรรมการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์ด้วยปัญญา พบว่าครูผู้สอนที่เข้ารับการพัฒนาดตนเองได้รับความรู้ความเข้าใจและเกิดทักษะเพิ่มมากขึ้นในด้านเนื้อหาสาระของการจัดการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์ด้วยปัญญาเกิดทักษะในหลายเรื่องเช่นการวางแผนการจัดการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์ด้วยปัญญา ,การผลิตสื่อนวัตกรรมทางการศึกษา เนื่องจากการจัดฝึกอบรมครั้งนี้กลุ่มผู้ร่วมวิจัยได้ร่วมกันวางแผนในการฝึกอบรมได้ลงมือปฏิบัติจริงในทุกหัวข้อของการฝึกอบรมและได้รับความช่วยเหลือจากวิทยากรอย่างทั่วถึงในการให้คำปรึกษาตรวจผลงานและให้แนวทางการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นกับครูจึงทำให้การดำเนินการฝึกอบรมนี้ประสบความสำเร็จเป็นอย่างมากและหลังจากการฝึกอบรมแล้วครูผู้สอนที่เข้ารับการพัฒนาดตนเองได้รับการนิเทศให้ความช่วยเหลือในระหว่างที่ดำเนินการจัดการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์ด้วยปัญญาโดยกลุ่มผู้ร่วมวิจัยและผู้เชี่ยวชาญ ผลการดำเนินการพบว่าเป็นกิจกรรมที่ช่วยเหลือครูผู้สอนในเรื่องที่เป็นปัญหาได้เป็นอย่างดีสร้างความมั่นใจในการทำงานให้กับครูสามารถแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในระหว่างการทำงานได้เนื่องจากการนิเทศภายในโดยกลุ่มผู้ร่วมวิจัยทำให้เกิดกระบวนการในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ช่วยเหลือซึ่งกันและกันในเรื่องที่มีปัญหาและเกิดการดำเนินงานเป็นทีมของครูผู้สอนที่สมัครใจเข้ารับการพัฒนาดตนเอง

ข้อเสนอแนะ

ผู้จากการดำเนินการวิจัยในครั้งนีผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

1) ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

1.1) ผู้บริหารโรงเรียนควรสนับสนุนและส่งเสริมให้มีความสำคัญในการกระตุ้นพัฒนาครูเพราะครูบางส่วนอยากเห็นความจริงจังของผู้บริหารที่ให้ความสำคัญกับการพัฒนาครู

1.2) โรงเรียนควรจัดแหล่งข้อมูลเอกสารตำราเกี่ยวกับรูปแบบวิธีการในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์ด้วยปัญญาอย่างเพียงพอเพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้สำหรับครูผู้สอนได้ศึกษาค้นคว้าเพื่อนำไปพัฒนาการเรียนการสอน

1.3) ในการกำหนดหัวข้อเรื่องในการพัฒนาครูด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์ด้วยปัญญาควรกำหนดเฉพาะเจาะจงให้แคบเพียงเรื่องเดียวแยกทำเป็นเรื่องๆจะทำให้เกิดความชัดเจนมากขึ้นเช่นการพัฒนาการผลิตสื่อนวัตกรรม, การพัฒนาการวิจัยในชั้นเรียนหรือการพัฒนาเฉพาะสาขาวิชา เป็นต้น

1.4) การจัดกิจกรรมการพัฒนาครูควรใช้กิจกรรมการพัฒนาที่หลากหลายและจัดให้สอดคล้องกับความต้องการของครูและผู้เรียนและควรให้ครูมีส่วนร่วมในการกำหนดแผนและแนวทางรวมทั้งกิจกรรมในการพัฒนา

2) ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1) แนวทางการพัฒนาครูโดยใช้รูปแบบของการวิจัยปฏิบัติการเป็นแนวทางการวิจัยเพื่อแก้ไขปัญหาและนำผลการวิจัยที่ได้แก้ปัญหที่เกิดขึ้นการดำเนินการวิจัยไม่ควรดำเนินการเพียงวงจรวจรเดียวควรมีการสรุปผลการทำงานและนำมาสะท้อนผลและปรับเปลี่ยนแผนการทำงานเพื่อแก้ไขปัญหที่เกิดขึ้นในสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง

2.2) ควรมีการนำรูปแบบของการวิจัยเชิงปฏิบัติการนำไปวิจัยและพัฒนาบุคลากรทางการศึกษาด้านอื่นๆต่อไป

[4] สมาน พุแสง, เปรมปรีดี หมูวิเศษ, เกษทิพย์ ศิริชัยศิลป์, สุจิตรา ปันดี. (2552). การจัดการกระบวนการเรียนรู้เพื่อสร้างสรรค์ ด้วยปัญญา โรงเรียนเทศบาล 4 (บ้านเชียงทราย) สังกัดเทศบาลนครลำปาง. ลำปาง : ครูศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง.

[5] เลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. (2556). ถอดบทเรียนการพัฒนาการเรียนรู้เพื่อสร้างสรรค์ด้วยปัญญา (Constructionism) ของสถานศึกษา ชุมชน ภาคธุรกิจและอุตสาหกรรม. กรุงเทพฯ : สิ่งพิมพ์ สกศ. อันดับที่ 18/2556.

[6] สุชิน เพ็ชรรักษ์. (2544). รายงานการวิจัยเรื่อง การจัดการกระบวนการเรียนรู้เพื่อสร้างสรรค์ด้วยปัญญาในประเทศไทย. กรุงเทพฯ : องค์การค้ำคูณสภา.

เอกสารอ้างอิง

- [1] คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2542). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542. กรุงเทพฯ : พริกหวานกราฟิก.
- [2] พงษ์สิทธิ์ บรรณพิทักษ์ และคณะ. (2541). ภาวะวิกฤติและยุทธศาสตร์การพัฒนา คณะครุศาสตร์/ศึกษาศาสตร์เพื่อปฏิรูปการศึกษา ในแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ระยะที่ 9-10 (พ.ศ.2545-2554). กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
- [3] คณะอนุกรรมการปฏิรูปการเรียนรู้. (2543). ปฏิรูปการเรียนรู้ผู้เรียนสำคัญที่สุด. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.

ผลของการนำเสนอโดยการใช้เครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ประกอบการสอน
ในวิชาระบบสารสนเทศเบื้องต้นของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 คณะบัญชี
ศูนย์การศึกษามหาวิทยาลัยธนบุรี วิทยาลัยเทคโนโลยีศรีวัฒนาบริหารธุรกิจ
Results of Presentation by social network system assisted in Principles of
Information Systems Studies for the first year students of Faculty of
Accounting Thonburi University Education Center Sriwattana Business
Administration Technological

ดร.สมชาย เลิศภิรมย์สุข¹, ดร.ปุณิกา แจ่มจรัส², ณัฐพล ปานสว่าง³

¹คณะบัญชี ศูนย์การศึกษามหาวิทยาลัยธนบุรี วิทยาลัยเทคโนโลยีศรีวัฒนาบริหารธุรกิจ

² ศูนย์การศึกษามหาวิทยาลัยธนบุรี วิทยาลัยเทคโนโลยีศรีวัฒนาบริหารธุรกิจ

³คณะบัญชี ศูนย์การศึกษามหาวิทยาลัยธนบุรี วิทยาลัยเทคโนโลยีศรีวัฒนาบริหารธุรกิจ

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาผลของการนำเสนอโดยการใช้เครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ประกอบการสอนในวิชาระบบสารสนเทศเบื้องต้นของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 คณะบัญชี ศูนย์การศึกษามหาวิทยาลัยธนบุรี วิทยาลัยเทคโนโลยีศรีวัฒนาบริหารธุรกิจ โดยกลุ่มตัวอย่างเลือกโดยวิธีเจาะจง ได้มาจาก นักศึกษาชั้นปีที่ 1 คณะบัญชี มหาวิทยาลัยธนบุรี ศูนย์การศึกษาเทคโนโลยีศรีวัฒนาบริหารธุรกิจ ปีการศึกษา 2559 จากจำนวนห้องเรียน 4 ห้อง เลือกมา 3 ห้อง จำนวน 100 คน โดยเลือก 3 ห้องที่เป็นนักศึกษาภาควันอาทิตย์ซึ่งเป็นกลุ่มที่มีลักษณะทางประชากรศาสตร์ใกล้เคียงกัน โดยเครื่องมือในการเก็บข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบไปด้วย แผนการเรียนรู้โดยใช้เครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ประกอบการสอนวิชาระบบสารสนเทศเบื้องต้น ,แบบสังเกตพฤติกรรมกรรมการเรียน และแบบสอบถามความพึงพอใจต่อการเรียนโดยใช้เครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ โดยใช้ลักษณะแบบมาตราส่วนประมาณค่า และเกณฑ์การให้คะแนนแบบ Likert Scale และใช้ค่าเฉลี่ยเลขคณิตและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เป็นสถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล

ซึ่งผลการวิจัยพบว่าผลของการนำเสนอโดยการใช้เครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ประกอบการสอนในวิชาระบบสารสนเทศเบื้องต้นของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 คณะบัญชี ศูนย์การศึกษามหาวิทยาลัยธนบุรี วิทยาลัยเทคโนโลยีศรีวัฒนาบริหารธุรกิจ ในส่วนของการประเมินลักษณะทั่วไปของผู้นำเสนอ มีค่าเฉลี่ย 4.73 อยู่ในระดับ ดีมากและในส่วนของการประเมินพฤติกรรมของผู้นำเสนอ ทั้งในส่วนของการพูดและภาษากายนั้นมีค่าเฉลี่ย 3.83 และ 3.88 ตามลำดับ และในส่วนของการประเมินขั้นตอนการนำเสนอ ทั้ง 3 ส่วนได้แก่ การเปิด เนื้อหาหลัก และการปิด ซึ่ง มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับ ดีมาก และผลการศึกษามีค่าเฉลี่ย 4.85 อยู่ในระดับ มากที่สุด

คำสำคัญ : การนำเสนอ, การใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์, วิชาระบบสารสนเทศเบื้องต้น

Abstract

This research aims to Results of Presentation by social network system assisted in Principles of Information Systems Studies for the first year students of Faculty of Accounting Thonburi University Education Center Sriwattana Business Administration Technological. and the sample group of this study used purposive sampling method of the samples were composed 100 students choose from three classroom of four from the first year students class of Sunday because they have Similar demographic characteristics. The research instruments were Teaching plan about Principles of Information Systems by social network system assisted, Observation form and Questionnaire Satisfaction about learning by social network system assisted Data were analyzed by “Rating Scale: Likert Scale” and Statistical data analysis by average and standard deviation.

The results of research Results of Presentation by social network system assisted in Principles of Information Systems Studies for the first year students of Faculty of Accounting Thonburi University Education Center Sriwattana Business Administration Technological. A part of “Feature Presenter” have average 4.73 were at excellent level. A part of “The behavior of the presenter” about “Speaking Skills” have average 3.83 were at very good level. And “body language” have average 3.88 were at very good level. A part of “Step of presentation” all three parts “Opening”, “ Body” and “Closing” were at excellent level. The opinions of the sample group about the study by social network system assisted have average 4.85 were at excellent level

Keywords : Presentation, Social network, Principles of Information Systems Studies

1. บทนำ

เทคโนโลยีการศึกษาเป็นสิ่งสำคัญอย่างหนึ่งในการช่วยแก้ปัญหาทางการศึกษาให้สำเร็จลุล่วงไปได้ ไม่ว่าจะเป็นในด้านการบริหาร การจัดการเรียนการสอน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การนำเทคโนโลยีสมัยใหม่มาใช้เพื่อเพิ่มพูนประสิทธิภาพและประสิทธิผลการเรียนรู้แก่ผู้เรียน (กิตานันท์ มลิทอง, 2543)

ในปัจจุบันมีการนำเทคโนโลยีเข้ามาใช้ในวงการต่างๆ มากมายในชีวิตประจำวันจะเห็นได้ว่า ทุกวันนี้เราจะต้องใช้ชีวิตอยู่กับเทคโนโลยีมากมายโดยเฉพาะการใช้เครือข่ายอินเทอร์เน็ตซึ่งในปัจจุบันนี้ถือว่ามีมีความสำคัญเป็นอันดับต้นๆ ในวิถีชีวิตในยุคปัจจุบันนี้ ดังนั้นจึงทำให้อินเทอร์เน็ตกลายเป็นแหล่งวิทยาการที่ครอบคลุมเนื้อหาและสามารถนำไปประยุกต์ใช้งานและกลายเป็นส่วนหนึ่งของชีวิตประจำวันได้ในทุกๆ ด้าน และเป็นเครื่องมือที่สำคัญอย่างหนึ่งที่ทำให้ทุกคนได้เข้าใช้งานอินเทอร์เน็ตได้อย่างไร้ขีดจำกัด และในการวิจัยพบว่าวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมการศึกษาค้นคว้าวิจัย และผู้ใช้งานอินเทอร์เน็ตยังสามารถใช้เพื่อการติดต่อสื่อสาร แลกเปลี่ยนข้อมูลความรู้ได้อย่างสะดวก รวดเร็ว และสามารถติดตามข่าวสารได้อย่างรวดเร็วเช่นกัน ในด้าน

การศึกษาได้มีการนำเทคนิควิธีการ แนวคิดและอุปกรณ์เครื่องมือใหม่ๆ มาใช้ในการจัดการเรียนการสอนได้ (ยีน วรวรรณ, สมชาย นำประเสริฐชัย, 2543)

การใช้ เครือข่ายสังคมออนไลน์ เพื่อการเรียนรู้ เป็นการมุ่งเน้นเพื่อสร้างความหลากหลาย และสร้างพัฒนาการขบวนการเรียนรู้สำหรับช่วยในการเรียนการสอน เนื่องจากคอมพิวเตอร์เข้ามามีบทบาทในการใช้งานที่หลากหลายในชีวิตประจำวันของแต่ละบุคคล ดังนั้นการเรียนรู้และความรู้ในพื้นฐานเดิมของแต่ละบุคคลจึงต่างกัน การรับรู้หรือความเข้าใจในการเรียนจึงมีความหลากหลายและแตกต่างกัน การใช้ เครือข่ายสังคมออนไลน์ ในรูปแบบออนไลน์ต่างๆ เช่น Facebook , Blog และสื่อสังคมออนไลน์ ในรูปแบบอื่นๆ เพื่อให้ผู้เรียนสามารถถามตอบและศึกษาเพิ่มเติมได้ตลอดเวลาจึงเป็นการมุ่งเน้นเพื่อให้ผู้เรียนที่เรียนไม่ทันหรือไม่เข้าใจในบทเรียนสามารถเรียนรู้เพิ่มเติม หรือศึกษาเพื่อทำความเข้าใจก่อนเข้าชั้นเรียน อีกทั้งในปัจจุบันระบบ เครือข่ายสังคมออนไลน์ ได้พัฒนาไปมากมีระบบใหม่ๆ ซึ่งอำนวยความสะดวกให้กับผู้ใช้งานมากขึ้น ทั้งในด้านการค้นหาข้อมูล หรือการติดต่อสื่อสาร เช่น การใช้ Cloud Computing เพื่อเก็บข้อมูลผ่านระบบอินเทอร์เน็ต หรือการใช้ Facebook live เพื่อใช้ในการติดต่อสื่อสารที่ครอบคลุม

พื้นที่ในระยะไกล เป็นต้น (ธนภัทร ยีชะเด, 2552)

โดยทั่วไปจากการสังเกตพฤติกรรมของนักศึกษา คณะบัญชี มหาวิทยาลัยธนบุรี ศูนย์การศึกษาเทคโนโลยีศรีวัฒนาบริหารธุรกิจ นั้นซึ่งภาพรวมโดยพื้นฐานนักศึกษาที่มาเรียนโดยส่วนมากจะมีหน้าที่ในงานประจำอยู่แล้ว และต้องการมาเรียนเพื่อเพิ่มเติมความรู้ หรือต้องการวุฒิทางการศึกษาเพื่อไปพัฒนาความก้าวหน้าทางวิชาชีพในอนาคต ซึ่งนักศึกษาเหล่านี้โดยส่วนมากทำงานอยู่ในแผนกบัญชี การเงินหรือแผนกอื่นๆที่เกี่ยวข้องกับการทำหน้าที่เกี่ยวกับ ทำบัญชี งบประมาณ หรืองานอื่นๆที่เกี่ยวกับการคำนวณ ซึ่งโดยหน้าที่แล้วพนักงานกลุ่มนี้จะมีหน้าที่รวบรวมข้อมูลและจัดทำรายละเอียดข้อมูลเพื่อนำไปให้ฝ่ายต่างๆได้นำไปใช้งาน ซึ่งโดยปกติทั่วไปพนักงานที่อยู่ในกลุ่มบัญชีค่อนข้างจะไม่ได้มีโอกาสในการนำเสนอผลงาน ยกเว้นแต่การนำเสนองบประมาณการเงินที่สำคัญๆ นานๆครั้งซึ่งบางครั้งในการนำเสนอที่เป็นเรื่องค่อนข้างจะละเอียดและเข้าใจยาก ซึ่งถ้าผู้เสนอไม่มีทักษะในการนำเสนอไม่ดีพอ อาจจะทำให้ผู้ฟังไม่เข้าใจหรือไม่สนใจ ไม่เหมือนกับพนักงานในส่วนของ การขายหรือการตลาดที่ต้องมีการนำเสนอให้กับที่ประชุมหรือลูกค้ากันเป็นประจำ ซึ่งอาจจะเป็นเหตุผลที่พนักงานในส่วนของบัญชีไม่ค่อยได้รับการเชิดชูหรือได้รับการผลักดัน เหมือนกับพนักงานในส่วนของ การขาย หรือของ การตลาด เหมือนกับที่กล่าวกันว่า “ คนทำงานเก่ง แต่นำเสนอไม่เก่ง = ไม่เก่ง คนทำงานไม่เก่ง แต่นำเสนอเก่ง = เก่ง” (อัปสร เสถียรทิพย์, ผศ.ลักขมี คงลาภ, 2557)

ปัญหาจากการขาดความสม่ำเสมอในการนำเสนอ ผลงาน ไม่มีการฝึกฝน ทำให้ขาดทักษะในการนำเสนอ นั้นส่งผลกระทบต่อทั้งหน้าที่การทำงาน และยังส่งผลกระทบต่อ การเรียนของตัวนักศึกษาที่มาเรียนด้วย ทางผู้สอนได้สังเกตเห็นความสำคัญของปัญหานี้ จึงได้เพิ่มเรื่องทักษะการนำเสนอ นำมาไว้ใน การเรียนการสอนวิชาระบบสารสนเทศเบื้องต้น โดยรวมอยู่กับเรื่องของ “อินเทอร์เน็ต เว็บ และการพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์” ซึ่งในบทเรียนดังกล่าวจะสอนเกี่ยวกับเรื่อง การใช้งานระบบอินเทอร์เน็ตต่างๆรวมถึงระบบ สื่อสังคมออนไลน์ ที่น่าสนใจในปัจจุบัน ซึ่งทางผู้สอนก็ได้นำเรื่องของ สื่อสังคมออนไลน์ ที่เป็นที่ยอมรับในกลุ่มนักศึกษาอย่าง Face book Live นำมาประยุกต์เป็นเครื่องมือในการสอน ให้แก่นักศึกษา ซึ่งสร้างความน่าสนใจแก่นักศึกษา อีกทั้งยังเป็นเครื่องมือที่เข้าถึงง่ายและสะดวกในการนำไปใช้ ตามที่กระทรวงศึกษาธิการได้กล่าวไว้ว่า ถ้าไม่มีการปรับปรุงวิธีการเรียนการสอนให้ก้าวทันกับเทคโนโลยีด้วยแล้ว นักศึกษาก็อาจจะได้รับความรู้ที่ไม่ทันสมัย ไม่ทันต่อเหตุการณ์ และ

การเปลี่ยนแปลงทางสังคม อีกทั้งยังจะช่วยปรับพฤติกรรมในการเรียนให้ผู้เรียนมีความสนใจในเนื้อหาที่จะเรียนเพิ่ม การปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนและผู้เรียนในการตอบคำถาม การสอบถามข้อสงสัย นำเสนอหัวข้อหรือประเด็นที่น่าสนใจ รวมถึงความกระตือรือร้นในการเรียนการสอน (กลุ่มงานวิจัย พัฒนาสื่อและเทคโนโลยี กองเทคโนโลยีเพื่อการเรียนการสอน สำนักการศึกษา กรุงเทพมหานคร, 2558)

จากเหตุผลดังกล่าวผู้วิจัยจึงมีความสนใจในพฤติกรรม การนำเสนอของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 คณะบัญชี โดยการใช้เครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ในการเรียนการสอนเพื่อปรับพฤติกรรมและเสริมทักษะการนำเสนอของนักศึกษา เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาและปรับปรุงกระบวนการจัดการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาผลของการนำเสนอโดยการ ใช้เครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ประกอบการสอนในวิชาระบบสารสนเทศเบื้องต้นของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 คณะบัญชี ศูนย์ การศึกษามหาวิทยาลัยธนบุรี วิทยาลัยเทคโนโลยีศรีวัฒนาบริหารธุรกิจ
2. เพื่อศึกษาความพึงพอใจต่อผลของการนำเสนอ โดยการใช้เครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ประกอบการสอนใน วิชาระบบสารสนเทศเบื้องต้นของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 คณะ บัญชี ศูนย์การศึกษามหาวิทยาลัยธนบุรี วิทยาลัยเทคโนโลยี ศรีวัฒนาบริหารธุรกิจ

3. วิธีดำเนินการวิจัย

3.1 ขอบเขตการวิจัย

3.1.1 กลุ่มประชากร นักศึกษาชั้นปีที่ 1 คณะ บัญชี มหาวิทยาลัยธนบุรี ศูนย์การศึกษาเทคโนโลยีศรีวัฒนาบริหารธุรกิจ ปีการศึกษา 2559

3.1.2 กลุ่มตัวอย่าง ซึ่งได้มาจากการเลือกแบบ เจาจง จากจำนวนห้องเรียน 4 ห้อง เลือกมา 3 ห้อง จำนวน 100 คน โดยเลือก 3 ห้องที่เป็นนักศึกษาภาควันอาทิตย์ซึ่งเป็นกลุ่มที่มีลักษณะทางประชากรศาสตร์ใกล้เคียงกัน

3.1.3 เนื้อหาที่ใช้ในการวิจัย คือ เรื่อง “อินเทอร์เน็ต เว็บ และการพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์” ในวิชา ระบบสารสนเทศเบื้องต้นคณะบัญชี มหาวิทยาลัยธนบุรี ศูนย์การ ศึกษาเทคโนโลยีศรีวัฒนาบริหารธุรกิจ

3.1.4 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย มีดังนี้

3.1.4.1 แผนการเรียนรู้โดยใช้สื่อสังคมออนไลน์ประกอบการสอนวิชาธนบุรีศึกษา

3.1.4.2 แบบวัดพฤติกรรมการนำเสนอ

3.1.4.3 แบบวัดความพึงพอใจต่อการเรียนโดยใช้สื่อสังคมออนไลน์

3.2 วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บข้อมูล ณ ศูนย์การศึกษามหาวิทยาลัยธนบุรี วิทยาลัยเทคโนโลยีศรีวัฒนาบริหารธุรกิจ โดยมีรายละเอียดดังนี้

3.2.1 การเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการประเมินพฤติกรรมของนักศึกษาที่เข้าเรียนในวิชาระบบสารสนเทศเบื้องต้นทั้ง 3 ห้องโดยให้ผู้สังเกตใช้วิธีการสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม โดยเก็บข้อมูลของผู้เรียนในขณะที่ทำการนำเสนอในชั้นเรียน ก่อนการใช้เครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ประกอบการสอน

3.2.2 ให้นักศึกษาทำกิจกรรม แบบฝึกหัดเกี่ยวกับการนำเสนอผ่านระบบเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ Facebook Live โดยนัดหมายเวลาในการนำเสนอแก่ผู้สอนและเพื่อนร่วมชั้นเพื่อทำการถ่ายทอดสดการนำเสนอในรูปแบบฝึกหัดหรือกิจกรรม ซึ่งในขณะที่นำเสนอก็สามารถตอบข้อซักถามของผู้ที่ร่วมดูการถ่ายทอดสดได้

3.2.3 เก็บรวบรวมข้อมูลจากการประเมินพฤติกรรมของนักศึกษา หลังการใช้เครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ประกอบการสอน ในการนำเสนอในชั้นเรียนในวิชาระบบสารสนเทศเบื้องต้น โดยใช้วิธีการสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม

3.2.4 เก็บรวบรวมข้อมูลทำโดยใช้วิธีการแจกแบบสอบถามโดยตรงแก่นักศึกษาที่เรียนวิชา ระบบสารสนเทศเบื้องต้น จำนวน 100 คน เพื่อวัดความพึงพอใจต่อการใช้เครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ในการช่วยสอน

3.2.5 นำข้อมูลที่ได้อาวิเคราะห์ทางสถิติต่อไป

4. ผลการวิจัยและอภิปรายผล

จากผลวิจัยเรื่องผลของการนำเสนอโดยการใช้เครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ประกอบการสอนในวิชาระบบสารสนเทศเบื้องต้นของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 คณะบัญชี ศูนย์การศึกษามหาวิทยาลัยธนบุรี วิทยาลัยเทคโนโลยีศรีวัฒนาบริหารธุรกิจสามารถนำผลวิจัยมาอภิปรายได้ดังนี้

1) เพื่อศึกษาผลของการนำเสนอโดยการใช้เครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ประกอบการสอนในวิชาระบบ

สารสนเทศเบื้องต้นของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 คณะบัญชี ศูนย์การศึกษามหาวิทยาลัยธนบุรี วิทยาลัยเทคโนโลยีศรีวัฒนาบริหารธุรกิจ

ผู้วิจัยพบว่าผู้เรียนมีผลของการนำเสนอผลงาน หลังจากได้เรียนด้วยการนำระบบ เครือข่ายสังคมออนไลน์ มาช่วยในการเรียนการสอน โดยในส่วนของผลการประเมินลักษณะทั่วไปของผู้นำเสนอ มีค่าเฉลี่ย 4.73 อยู่ในระดับ ดีมากและในส่วนของผลการประเมินพฤติกรรมของผู้นำเสนอ ทั้งในส่วนของทักษะการพูดและภาษากายนั้นมีค่าเฉลี่ย 3.83 และ 3.88 ตามลำดับ และในส่วนของผลการประเมินขั้นตอนการนำเสนอ ทั้ง 3 ส่วนได้แก่ การเปิด เนื้อหาหลัก และการปิด ซึ่ง มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับ ดีมาก โดยเฉพาะในส่วนของ การเปิด การแจ้งวัตถุประสงค์ของการนำเสนอ และชี้ให้เห็นถึงประโยชน์ที่ผู้ฟังจะได้รับจากการนำเสนอซึ่งได้ค่าเฉลี่ยในระดับดีมาก ในส่วนของเนื้อหาหลัก ผู้นำเสนอสามารถทำความเข้าใจในเนื้อเรื่องที่นำเสนอได้ และในส่วนของ การปิด ผู้นำเสนอได้กล่าวย้ำและทบทวนถึงวัตถุประสงค์ในการนำเสนอและสรุปประเด็นที่สำคัญซึ่งทำให้การนำเสนอออกมาได้อย่างน่าประทับใจและมีประสิทธิภาพ จะเห็นได้จากตารางที่ 1 ดังนี้

ตารางที่ 1 ผลการสังเกตพฤติกรรมการนำเสนอโดยการใช้เครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ประกอบการสอนในวิชาระบบสารสนเทศเบื้องต้นของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 คณะบัญชี ศูนย์การศึกษามหาวิทยาลัยธนบุรี วิทยาลัยเทคโนโลยีศรีวัฒนาบริหารธุรกิจ

รายการ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
ลักษณะทั่วไปของผู้นำเสนอ			
1. การแต่งกายของผู้นำเสนอ	5.00	0	มากที่สุด
2. ความน่าสนใจในเนื้อหาของเรื่องที่จะนำเสนอ	5.00	0	มากที่สุด
3. ความน่าสนใจของสื่อสำหรับรับการนำเสนอ	4.00	0	มาก
4. ความเหมาะสมของเทคนิคในการนำเสนอ	5.00	0	มากที่สุด
5. ความเหมาะสมของระยะเวลาในการนำเสนอ	4.66	0.46	มากที่สุด

รายการ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
พฤติกรรมการพูดของผู้นำเสนอ			
6. จังหวะในการพูด	4.33	0.47	มาก
7. การใช้โทนเสียง (สูง / ต่ำ)	3.66	0.47	มาก
8. การพูดซ้ำ / เน้นประเด็นที่สำคัญ	3.33	0.47	ปานกลาง
9. ความชัดเจนในการออกเสียง	4.00	0	มาก
พฤติกรรมภาษากายของผู้นำเสนอ			
10. การประสานสายตา (Eye Contact)	3.66	0.47	มาก
11. การวางท่า(Posture)	4.00	0	มาก
12. ความมั่นใจในการนำเสนอ	4.00	0	มาก
ขั้นตอนการนำเสนอ การเปิด			
13. การดึงดูดความสนใจจากผู้ฟัง ทำให้หน้าติดตามเนื้อหา	4.00	0	มาก
14. มีการแจ้งวัตถุประสงค์ของการนำเสนอ	5.00	0	มากที่สุด
15. ชี้ให้เห็นถึงประโยชน์ที่ผู้ฟังจะได้รับจากการนำเสนอ	5.00	0	มากที่สุด
ขั้นตอนการนำเสนอ เนื้อหาหลัก			
16. ความน่าสนใจใน Main Subject	4.66	0.47	มากที่สุด
17. การเรียงลำดับเรื่องราวในการนำเสนอ	4.66	0.47	มากที่สุด
18. ความเข้าใจในเนื้อเรื่องที่นำเสนอ	5.00	0	มากที่สุด
ขั้นตอนการนำเสนอ การปิด			
19. กล่าวย้ำและทบทวนถึงวัตถุประสงค์ในการนำเสนอและสรุปประเด็นที่สำคัญ	5.00	0	มากที่สุด
20. สร้างความน่าจดจำและความประทับใจ	4.33	0.47	มาก

2) เพื่อศึกษาความพึงพอใจต่อผลของการนำเสนอ โดยการใช้เครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ประกอบการสอนในวิชาระบบสารสนเทศเบื้องต้นของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 คณะบัญชี ศูนย์การศึกษามหาวิทยาลัยธนบุรี วิทยาลัยเทคโนโลยีศรีวัฒนาบริหารธุรกิจ

พบว่าผู้เรียนเห็นด้วยต่อการนำระบบ เครือข่ายสังคมออนไลน์ เข้ามาช่วยสอนโดยมีค่าเฉลี่ย 4.85 อยู่ใน

ระดับ มากที่สุด ทั้งนี้เนื่องจากผู้เรียนส่วนใหญ่ชอบ และอยากเรียนด้วยวิธีการนี้ ในส่วนของความคิดเห็นเพิ่มเติมของผู้เรียนที่ผู้วิจัยได้รวบรวมมาที่เป็นประโยชน์ เช่น การใช้ Facebook เป็น เครือข่ายสังคมออนไลน์ ที่นักศึกษา นิยมใช้มากที่สุดในการออกอากาศสด , google คือ เว็บไซต์ที่นักศึกษาใช้ในการค้นหาข้อมูลมากที่สุด การใช้ เครือข่ายสังคมออนไลน์ สามารถพัฒนาทักษะได้หลายด้านทั้ง ทักษะการนำเสนอ ทักษะการอ่าน และทักษะในการถ่ายรูป เป็นต้น อีกทั้งยังมีความสะดวกรวดเร็วในการช่วยติดต่อ สื่อสารทั้งเพื่อนร่วมชั้นเรียน และอาจารย์ประจำวิชา อีกทั้งยังมีข้อเสนอแนะให้นำไปใช้กับวิชาอื่นๆ ในส่วนของข้อเสีย ในการใช้ระบบ เครือข่ายสังคมออนไลน์ ในการเรียนการสอนจะมีข้อดีเรื่องระบบอินเทอร์เน็ตในมหาวิทยาลัยซึ่งไม่ค่อยจะอำนวยความสะดวกให้แก่ักศึกษาเท่าที่ควร และในส่วนของ การใช้ เครือข่ายสังคมออนไลน์ ในการช่วยฝึกฝน ในทักษะการนำเสนอ ซึ่งตรงกับข้อมูลในแบบสอบถามที่ แสดงว่าค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด 4.75 สาเหตุคือ นักศึกษาบางคน ไม่ถนัดการใช้ เครือข่ายสังคมออนไลน์ เนื่องจากอายุค่อนข้างเยอะ และบางส่วนไม่เคยสมัคร Facebook จึงต้องมาสมัครภายหลังและต้องเรียนรู้การใช้งานซึ่งจะทำให้เสียเวลา ซึ่งจากข้อคิดเห็นเหล่านี้จะได้นำไปแก้ไขและพัฒนากันไป จากภาพรวมนี้งานวิจัยนี้จะสอดคล้องกับ รายงานการวิจัย เรื่อง ศึกษาการใช้ Social media ในการจัดการเรียนรูของครู โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ของกลุ่มงานวิจัย พัฒนาสื่อและเทคโนโลยี กองเทคโนโลยีเพื่อการเรียนการสอน สำนักการศึกษา กรุงเทพมหานคร, 2558 ที่ครูผู้สอน มีความคิดเห็นว่า สื่อสังคมออนไลน์ช่วยเร้าความสนใจ และสร้างบรรยากาศในการสอนให้น่าสนใจมากยิ่งขึ้น และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ Safran (2010) ที่ทำการศึกษา การใช้สื่อสังคมออนไลน์ในการศึกษา ซึ่งพบว่า สื่อสังคมออนไลน์เป็นเครื่องมือที่นักเรียนทุกคนรู้จัก เข้าใจ และเคยใช้บริการใดบริการหนึ่งของสื่อสังคมออนไลน์โดยการใช้สื่อสังคมออนไลน์ในการเรียนแบบร่วมมือก่อให้เกิดประโยชน์ในการเรียนรู้สูงสุด ช่วยให้ครูสามารถสื่อสารกับผู้เรียนได้ง่าย ลดปัญหาการเรียนไม่กล้าถามครูในชั้นเรียนได้เป็นอย่างดี อีกทั้งสื่อสังคมออนไลน์ยังเป็นสื่อที่สะท้อนความรู้หรือผลการเรียนรู้ให้กับผู้เรียนได้ง่าย นักเรียนสามารถสะท้อนความคิดของตนเองลงในเครื่องมือเหล่านั้น และเกิดการสื่อสาร แสดงความคิดเห็น หรือให้คำแนะนำ โดยมีปฏิสัมพันธ์กัน ในระดับเครือข่ายได้ ทำให้เกิดการเรียนรู้ได้ทุกที่ทุกเวลา จะเห็นได้จากตารางที่ 2 ดังนี้

ตารางที่ 2 ระดับความพึงพอใจในการใช้เครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์(Social network)ในการเรียนการสอนวิชาการระบบสารสนเทศเบื้องต้น

รายการ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1. การใช้ social network ช่วยให้นักศึกษาได้แลกเปลี่ยนความรู้กับเพื่อนและผู้สอน	4.81	0.39	ดีมาก
2. การใช้ social network กระตุ้นความสนใจในเนื้อหาของวิชาที่เรียน	4.89	0.31	ดีมาก
3. การใช้ social network ช่วยให้นักศึกษาพัฒนาทักษะในการพูดในการนำเสนอ	4.84	0.44	ดีมาก
4. การใช้ social network ช่วยให้นักศึกษาพัฒนาทักษะการใช้ภาษาภายในการนำเสนอ	4.80	0.50	ดีมาก
5. การใช้ social network ช่วยให้ความสะดวกในการค้นคว้าข้อมูลภายในห้องเรียน	4.80	0.44	ดีมาก
6. การใช้ social network ช่วยในการฝึกฝนในการนำเสนอ	4.75	0.53	ดีมาก
7. การใช้ social network ช่วยอำนวยความสะดวกในการทำแบบฝึกหัดหรือแบบทดสอบ	4.84	0.44	ดีมาก
8. การใช้ social network สร้างความสนใจในการเรียน	4.95	0.21	ดีมาก
9. นักศึกษาต้องการให้มีการจัดการเรียนการสอน โดยมีการใช้ social network อีก	4.91	0.28	ดีมาก
10. นักศึกษามีความพึงพอใจในการเรียนการสอนที่ใช้ระบบ social network	4.95	0.21	ดีมาก

5. ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

5.1 ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

1. ในการใช้ระบบ เครือข่ายสังคมออนไลน์ เข้ามาในการช่วยสอนนั้นผู้สอนจะต้องกำหนดขอบเขตในการทำงานว่า เครือข่ายสังคมออนไลน์ ประเภทใดที่มีความเหมาะสมกับบทเรียน หรือทักษะที่ต้องการจะพัฒนาให้กับผู้เรียน

2. ในการเรียนการสอนด้วยระบบ เครือข่ายสังคมออนไลน์ ผู้สอนต้องเตรียมบทเรียนที่จะใช้ในการเรียนการสอน กิจกรรมต่างๆ มาให้เหมาะสมเพื่อที่จะได้มีการเรียนการสอนที่ราบรื่นและไม่ติดขัด

3. ในการวิจัยในส่วนของพฤติกรรมการพูดของผู้นำเสนอ ในหัวข้อการพูดซ้ำ / เน้นประเด็นที่สำคัญนั้นผู้วิจัยเห็นว่าผู้เรียนยังได้คะแนนค่อนข้างน้อย อาจเกิดจากความตื่นเต้นหรือความประหม่าจึงทำให้ทำในส่วนนี้ได้ไม่ดีพอ

4. ในส่วนของการรองรับการเรียนการสอนด้วยระบบ เครือข่ายสังคมออนไลน์นั้นการให้บริการอินเทอร์เน็ตของมหาวิทยาลัยควรพัฒนาให้สามารถใช้งานได้อย่างเหมาะสมเพราะเป็นปัจจัยที่สำคัญที่ผู้เรียนสามารถใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ในการศึกษาได้

5.2 ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรจะมีการประยุกต์การใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ในการศึกษาสำหรับผู้เรียนสูงวัย

2. ควรจะมีแบบประเมินสำหรับประเมินคะแนนออนไลน์หลังจากที่ทำการ Facebook Live เพื่อตรวจสอบและประเมินได้จากผู้ชมทุกที่

7. กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยเล่มนี้ สำเร็จลุล่วงได้ต้องขอขอบคุณคณะผู้วิจัยทุกท่าน ด้วยความกรุณาของที่ปรึกษางานวิจัย ดร.ปณนุช ยั่งยืน ซึ่งได้สละเวลาให้คำปรึกษาแนะนำ และแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ เพื่อให้การศึกษาวิจัยเล่มนี้ฉบับนี้มีความสมบูรณ์ ผู้วิจัยขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้ ขอขอบพระคุณ คณาจารย์ คณะบัญชีมหาวิทยาลัยธนบุรี ศูนย์การศึกษาเทคโนโลยีศรีวิวัฒนาบริหารธุรกิจ ตลอดจนผู้ให้ความอนุเคราะห์แก่ผู้วิจัยทุกท่านที่กรุณาสละเวลาในการให้ข้อมูลอันเป็นประโยชน์และเสียสละเวลาในการช่วยเหลือเก็บข้อมูลทำให้การวิจัยครั้งนี้สำเร็จลงได้ด้วยดี

ขอขอบพระคุณผู้เชี่ยวชาญด้านต่างๆ ที่ให้ความอนุเคราะห์ ให้คำปรึกษาและเสียสละเวลาในการตรวจสอบแนะนำแนวทางในการปรับปรุงเครื่องมือในทุกขั้นตอน

และที่สำคัญยิ่ง ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณบิดามารดา และครอบครัว ที่ให้การสนับสนุนทุกๆ ด้าน และเป็นกำลังใจ ห่วงใยดูแลกันโดยตลอด รวมไปถึงมิตรสหาย และครอบครัวอีกมากที่เป็นกำลังใจให้กับผู้วิจัยสามารถผ่านอุปสรรค และสำเร็จการศึกษาได้ คุณค่าและประโยชน์ใดๆ อันเกิดจากการศึกษาวิจัยเล่มนี้ ขอมอบให้แก่ผู้มีพระคุณทุกท่านและบุคคลที่ผู้วิจัยรักและเคารพทุกท่าน

เอกสารอ้างอิง

- _____ . (2554). การจัดการเรียนรู้โดยใช้ Social media ตามทฤษฎีการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง. ปทุมธานี : โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ.
- _____ . (2558) รายงานการวิจัย เรื่อง ศึกษาการใช้ Social media ในการจัดการเรียนรู้ของครู โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มงานวิจัย พัฒนาสื่อและเทคโนโลยี กองเทคโนโลยีเพื่อการเรียนการสอน สำนักการศึกษา กรุงเทพมหานคร โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด 79 ถนนงามวงศ์วาน แขวงลาดยาว เขตจตุจักร กรุงเทพมหานคร 10900
- กิตานันท์ มลิทอง. (2531). เทคโนโลยีร่วมสมัย . กรุงเทพมหานคร: เอดิสัน เพรส โปรดักส์ จำกัด.
- ธนภัทร ยีชะเด. (2552). เครือข่ายสังคมออนไลน์ (Social Network) กับการใช้ประโยชน์เพื่อการเรียนรู้ร่วมกัน. (ออนไลน์). แหล่งที่มา : <http://www.kroobannok.com/blog/29071>. สืบค้น 10 ธันวาคม 2559.
- ยีน ภู่วรรณ, สมชาย นำประเสริฐชัย. (2543). e-business ธุรกิจยุคสารสนเทศ กรุงเทพฯ: ซีเอ็ดยูเคชั่น
- อัปสร เสถียรทิพย์, ผศ.ลักษมี คงลาภ (2557) เทคนิคการนำเสนออย่างมีประสิทธิภาพ (ออนไลน์) <http://www.tistr.or.th/tistrblog/?p=2357> สืบค้น 10 ธันวาคม 2559
- Safran, C. (2010). Social media in Education. Thesis for the Award of the Academic Degree of a Doctor of Technology, Graz University of Technology.

การวิเคราะห์ปัญหาการเขียนรายงานของนักศึกษาวิทยาลัยราชพฤกษ์ An Analysis of Problems in Report Writing of Ratchaphruek's Students

อาภาภรณ์ ดิษฐเล็ก

คณะศิลปศาสตร์/หมวดศึกษาทั่วไป, มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์, apditl@rpu.ac.th

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัญหาการเขียนรายงานวิชาการด้านรูปแบบ เนื้อหา และการใช้ภาษาของนักศึกษาวิทยาลัยราชพฤกษ์ ตลอดจนความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของนักศึกษาเกี่ยวกับปัญหาการเขียนรายงานวิชาการ โดยใช้วิธีวิเคราะห์ข้อมูลจากเอกสารรายงานวิชาการของนักศึกษาทุกคนที่ลงทะเบียนเรียนวิชา 002-002 การค้นคว้าและการเขียนรายงาน ภาคการศึกษาที่ 1 ปีการศึกษา 2553 จำนวน 73 เล่ม และสัมภาษณ์นักศึกษาจำนวน 15 คน ผลการวิจัยเอกสารพบว่า ด้านรูปแบบมีปัญหา 4 ลักษณะ ได้แก่ ส่วนประกอบของรายงานวิชาการไม่ครบถ้วน เรียงส่วนประกอบไม่ถูกต้อง รูปแบบขาดเอกภาพ และเขียนส่วนประกอบไม่ถูกต้อง ด้านเนื้อหามีปัญหา 5 ลักษณะ ได้แก่ คัดเลือกเรื่องในหมวดหมู่เนื้อหาซ้ำกัน กำหนดขอบเขตเนื้อหาไม่เหมาะสม วางโครงเรื่องไม่ถูกต้องเหมาะสม ข้อมูลไม่ถูกต้องสมบูรณ์ และไม่มีการสรุปความคิดของตนเอง ด้านการใช้ภาษามีปัญหาการใช้คำ 8 ลักษณะ ได้แก่ เขียนสะกดคำผิด ใช้ภาษาพูดในงานเขียน ใช้คำไม่คงที่ ใช้คำผิดความหมาย ใช้คำศัพท์ภาษาต่างประเทศที่มีคำไทยใช้แทน ใช้ลักษณะนามผิด คำซ้ำ และใช้คำเชื่อมผิด ปัญหาการใช้ประโยคมีปัญหา 6 ลักษณะ ได้แก่ ประโยคมีใจความไม่สมบูรณ์ ประโยคไม่กะทัดรัด ประโยคไม่ถูกต้องตามลักษณะภาษาไทย การใช้หัวข้อที่เป็นประโยคคำถาม การใช้คำและสำนวนการประพันธ์ในการเขียนรายงาน และการใช้เครื่องหมายประกอบการเขียนประโยค ส่วนปัญหาการใช้ย่อหน้ามีปัญหา 3 ลักษณะ ได้แก่ ย่อหน้าไม่มีเอกภาพ ย่อหน้าไม่มีสัมพันธ์ภาพ และการใช้สัญลักษณ์นำหน้าข้อความแทนการลำดับเลขหัวข้อหรือย่อหน้า จากการสัมภาษณ์ทำให้ทราบสาเหตุของปัญหาว่า เกิดจากหลายปัจจัย ได้แก่ ความหลงลืม ขาดความรอบคอบในการตรวจทาน ขาดความรู้ความเข้าใจที่กระจ่างชัดเจน ในด้านรูปแบบและการใช้ภาษา และมีทัศนคติที่ไม่ดีต่อการเขียน ส่วนแนวทางการแก้ไขปัญหานักศึกษาคือ ถามอาจารย์ เพื่อน และดูเอกสารประกอบการเรียนในหัวข้อที่มีปัญหา

คำสำคัญ: ปัญหาการเขียนรายงานวิชาการ รูปแบบ เนื้อหา การใช้ภาษา

Abstract

This research aims to study the problems in report writing of Ratchaphruek's students, in terms of: format, content, language usages, and the about the report writing problems. The data were analyzed by documentary analysis from 73 reports writing who register subject 002-002 Study Fundamental and Report Writing in the 1st semester of the 2010 academic year and interview 15 students. The result reveals that the students have 4 main problems in their report writing format: part of reports are missing; certain parts are arranged in incorrect order; the format is not consistence, and vital parts are mistake. Looking at the actual content of the reports reveals a whole new set of problems; some students selected the same content; the Scope and Limitations of content is not suitable; the report outline is difficult to follow; data are incomplete, and many students are missing their own conclusion. In terms of language usage, the students have problems

in using words, sentences and paragraphs. The students have 8 problems in using words: writing incorrect words; using informal language in reports; using a different word in the same meaning; using words with a wrong meaning; using foreign vocabulary instead of Thai vocabulary; using an incorrect noun classifier; using the same word too much in the same sentence, and using incorrect conjunctions. 6 problems come to attention in sentence writing; students write incomplete sentences; write some sentences too long; write some sentences in a foreign language structure; use interrogative sentences in the topic; use poetic diction in reports and use symbols in sentences. Paragraph writing calls to light these 3 issues; paragraphs are not united; some paragraphs are not coherent, and symbols are used in new paragraphs instead of numbers or indentation. The results of interview students about the problems in report writing reveals that the cause of these problems are that some students forget a rule they already know; they do not check their report again; the lack of knowledge or misunderstanding about report format and Thai language usage and a significant contributor to these problems is a negative attitude towards writing. The solution of students problems are: asking the teacher or friends, and reviewing lesson paper by themselves.

Keywords : problem in an academic report writing, format, content and language usage

1. บทนำ

รายงานทางวิชาการเป็นงานที่ผู้สอนรายวิชาต่าง ๆ มักมอบหมายให้นักศึกษาฝึกปฏิบัติระหว่างภาคการศึกษา เป็นพื้นฐานสำคัญในการเขียนงานวิจัยในระดับการศึกษาสูงขึ้น ทั้งนี้เนื่องจากรายงานวิชาการและงานวิจัยมีขั้นตอนการเขียนที่คล้ายกันคือ นักศึกษาต้องเริ่มจากการคัดเลือกหัวข้อที่มีสาระ มีคุณค่า มีขอบเขตที่เหมาะสม บอกวัตถุประสงค์ และความสำคัญของเรื่องที่ศึกษาได้ วางโครงเรื่องให้เหมาะสมก่อนไปค้นคว้าข้อมูล จัดเก็บรวบรวมข้อมูล แล้วนำเนื้อหาเรียบเรียง โดยอ้างอิงแหล่งที่มาของข้อมูล และจัดพิมพ์รูปแบบให้ถูกต้อง

การที่นักศึกษาได้ฝึกเขียนยังเป็นการฝึกกระบวนการค้นคว้า เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง และยังเสริมสร้างศักยภาพของนักศึกษาให้มีความรู้ทักษะการคิดวางแผนและทักษะทางภาษา ก่อนที่จะก้าวเข้าสู่สังคมแห่งการเรียนรู้และการวิจัยตามที่ทุกฝ่ายในสังคมคาดหวังให้เกิดขึ้น เนื่องจากสถานการณ์ปัจจุบันของการศึกษาในระดับอุดมศึกษานั้นมีจุดอ่อน คือ “แม้จะมีบัณฑิตเพิ่มขึ้นเป็นจำนวนมาก แต่มีนักคิดเกิดขึ้นน้อย[1] การฝึกให้นักศึกษาเรียนรู้ด้วยตนเองโดยวิธีการเขียนรายงาน จึงเป็นวิธีหนึ่งในการจัดการเรียนการสอนให้ตรงตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 (แก้ไขเพิ่มเติม 2545) หมวด 4 แนวการจัดการศึกษา มาตรา 22 ที่ระบุว่า “การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถ เรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมี

ความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ”[2] ทั้งนี้เพื่อมุ่งให้นักศึกษามีความรู้ความสามารถทางวิชาการ รู้จักเรียนรู้เพื่อพัฒนาตนเอง ให้มีคุณลักษณะบัณฑิตที่เหมาะสมกับสภาพสังคมยุคปัจจุบัน

เมื่อรายงานวิชาการมีความสำคัญดังที่กล่าวมา จึงเป็นเรื่องจำเป็นที่ต้องพิจารณาประสิทธิภาพของรายงานวิชาการ และปัญหาของนักศึกษาในการเขียนรายงานวิชาการ เพื่อช่วยพัฒนาทักษะของนักศึกษาต่อไป ซึ่งปัญหาเรื่องการเขียนงานวิชาการนั้น ต่างมีผู้ให้ทัศนะไว้ในทิศทางเดียวกันว่ามีทั้งปัญหาในด้านการเริ่มกำหนดเรื่องและปัญหาการใช้ภาษาไทย อาทิ สุนันทา พาเบรอ[3] ได้สรุปปัญหาสำคัญของผู้เขียนงานวิชาการไว้ว่า ได้แก่ “ปัญหาอยากเขียนแต่ไม่รู้จะเขียนเรื่องอะไร มีเรื่องแล้วแต่ไม่รู้จะเริ่มอย่างไร ดี ไม่อยากเขียน เขียนไม่เป็น และในงานเขียนทางวิชาการต้องใช้ศัพท์วิชาการหรือไม่” ส่วนด้านการใช้ภาษานั้น พบว่าเป็นปัญหาสำคัญของนักศึกษาไทยในปัจจุบัน โดยเฉพาะปัญหาการเขียน ดังผลการวิจัยเชิงสำรวจภาคสนามของศูนย์วิจัยความสุขชุมชน มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ เรื่องวันภาษาไทยแห่งชาติกับสิ่งที่คนไทยต้องการรักษาไว้ในสังคมไทยกรณีศึกษาตัวอย่างประชาชนที่มีอายุ 18 ปีขึ้นไป ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล พบว่า ร้อยละ 65.9 มีปัญหาเรื่องเขียนภาษาไทยผิด และร้อยละ 31.9 จับใจความผิด สอดคล้องกับที่ ปราณี กุลละวณิชย์ ผู้อำนวยการศูนย์ภาษาไทยสิรินธร กล่าวว่า “ขณะนี้การเขียนภาษาไทยของนิสิตระดับอุดมศึกษาไม่ถูกต้องอยู่มาก ทั้งจากการตอบ

ข้อสอบและวิทยานิพนธ์ ทำให้อาจารย์ที่ปรึกษาต้องใช้เวลา
คู่มากเพื่อแก้ไข เพราะหากเขียนคำผิดความหมายก็จะผิดไป
ด้วย นอกจากนี้ พบปัญหาการจับประเด็นหลักไม่ได้ เลือก
ใช้คำบุพบทไม่ถูก ซึ่งการจับใจความและการตีความเป็นเรื่อง
สำคัญมาก”[4]

ดังนั้น เมื่อผู้วิจัยในฐานะที่เป็นผู้สอนในรายวิชา
การค้นคว้าและการเขียนรายงาน พบว่านักศึกษาที่ลง
ทะเบียนเรียนในรายวิชา 002-002 การค้นคว้าและการเขียน
รายงานประสบปัญหาการเขียนรายงานวิชาการ ต้องมีการ
ปรับแก้ไขหลายครั้ง ตั้งแต่กระบวนการเริ่มต้นไปตลอดการ
ทำรายงาน ทั้งด้านการคัดเลือกเรื่อง การจัดพิมพ์ การเรียบ
เรียงเนื้อหา ตลอดจนการใช้ภาษาให้ถูกต้องและเหมาะสม
จึงทำให้ผู้วิจัยสนใจศึกษาปัญหาการเขียนรายงานวิชาการ
ของนักศึกษาวิทยาลัยราชพฤกษ์ ภาคการศึกษาที่ 1 ปีการ
ศึกษา 2553 ทั้งในด้านเนื้อหา รูปแบบ และการใช้ภาษา เพื่อ
ให้ทราบรายละเอียดของปัญหาที่แท้จริง แล้วนำข้อมูลมา
พัฒนาปรับปรุงการเรียนการสอน ตลอดจนแก้ไขปัญหานัก
ศึกษาได้อย่างตรงจุด เพราะปัญหาดังกล่าวเป็นปัญหาที่
สำคัญ เนื่องจากการเขียนเป็นทักษะพื้นฐานที่เชื่อมโยงกับ
ความคิด และยังเป็นพื้นฐานสำหรับการทำวิจัยในอนาคต
ด้วย ผลการวิจัยจึงอาจเป็นข้อมูลเบื้องต้นให้กับอาจารย์
ผู้สอนวิชาอื่นแนะนำนักศึกษาในเวลาที่มีมอบหมายให้ทำ
รายงานวิชาการ และปลูกฝังให้นักศึกษาเกิดความรู้ความ
เข้าใจ ตลอดจนทักษะในการเขียนรายงานวิชาการมากขึ้น

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.1 เพื่อศึกษาปัญหาการเขียนรายงานวิชาการด้าน
รูปแบบเนื้อหาและการใช้ภาษาของนักศึกษา

2.2 เพื่อศึกษาความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของ
นักศึกษาเกี่ยวกับปัญหาการเขียนรายงานวิชาการ

3. ประโยชน์ของงานวิจัย

3.1 เกิดองค์ความรู้ด้านการเขียนรายงาน

3.2 ผลการวิจัยเป็นแนวทางในการพัฒนาวิธีการ
จัดการเรียนการสอนวิชาและตำราวิชาการค้นคว้าและเขียน
รายงาน

4. วิธีดำเนินการวิจัย

4.1 ขอบเขตการวิจัย

4.1.1 ขอบเขตด้านประชากรการวิเคราะห์ข้อมูล
เอกสารได้ศึกษาจากรายงานวิชาการของนักศึกษาที่ลง
ทะเบียนในรายวิชา 002-002 การค้นคว้าและการเขียน
รายงานภาคการศึกษาที่ 1 ปีการศึกษา 2553 ทั้งหมด
จำนวน 73 เล่มส่วนการสัมภาษณ์ใช้วิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง
แบบแบ่งชั้นโดยกำหนดขนาดแบบสัดส่วนไม่เท่ากันจำนวน
15 คน

4.1.2 ขอบเขตด้านเนื้อหาคือการวิเคราะห์ข้อมูล
จากเอกสารรายงานวิชาการในด้านเนื้อหา รูปแบบ และการ
ใช้ภาษาส่วนการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์นักศึกษา
จะเป็นการนำเสนอข้อมูลในด้านความคิดเห็นและข้อเสนอ
แนะของนักศึกษาเกี่ยวกับปัญหาการเขียนรายงานวิชาการ

4.2 เครื่องมือในการวิจัย

4.2.1 เครื่องมือในการวิเคราะห์ข้อมูลจากเอกสาร
มีดังนี้

1) ตารางวิเคราะห์ปัญหาด้านรูปแบบ
เนื้อหาและการใช้ภาษาของรายงานแต่ละเรื่องมี 3 ประเภท
คือ (1) ตารางวิเคราะห์ปัญหาด้านรูปแบบที่พบในส่วนนำ
ส่วนเนื้อเรื่องและส่วนท้าย (2) ตารางวิเคราะห์ปัญหาด้าน
เนื้อหาในการคัดเลือกเรื่องวางโครงเรื่องและความถูกต้อง
สมบูรณ์ของข้อมูล (3) ตารางวิเคราะห์ปัญหาด้านการใช้
ภาษาในการใช้คำการใช้ประโยคและการใช้ย่อหน้า

2) ตารางรวมผลการวิเคราะห์ปัญหาด้าน
รูปแบบเนื้อหาและการใช้ภาษาของรายงานทุกเรื่องได้แก่
(1) ตารางรวมผลการวิเคราะห์ปัญหาด้านรูปแบบคือ ความ
ครบถ้วนสมบูรณ์และความถูกต้องของส่วนประกอบรายงาน
วิชาการ (2) ตารางรวมผลการวิเคราะห์ปัญหาด้านเนื้อหา
ด้านการคัดเลือกเรื่องวางโครงเรื่องความถูกต้องสมบูรณ์ของ
ข้อมูลและการสรุปความคิดของผู้ทำรายงาน (3) ตารางรวม
ผลการวิเคราะห์ปัญหาด้านการใช้ภาษาคือ การใช้คำการใช้
ประโยคและการใช้ย่อหน้า

ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือในการวิจัย
เอกสารเริ่มตั้งแต่ศึกษาเอกสารตำราและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
กำหนดประเด็นการวิเคราะห์ข้อมูลในตารางตามวัตถุประสงค์
การวิจัยนำข้อมูลมาสร้างตารางการวิเคราะห์ปัญหาด้าน
รูปแบบเนื้อหาและการใช้ภาษานำผลการวิเคราะห์
ข้อมูลแต่ละเรื่องมาสร้างตารางรวมผลการวิเคราะห์ปัญหา
ทุกด้าน

4.2.2 เครื่องมือที่ใช้ในการสัมภาษณ์คือ แบบ
สัมภาษณ์เชิงลึกจำนวน 6 ข้อถามความคิดเห็นและ

ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาการเขียนรายงานวิชาการจาก นักศึกษาวิทยาลัยราชพฤกษ์ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างจำนวน 15 คนมีขั้นตอนการสร้าง เริ่มจากศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องสำรวจข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับข้อผิดพลาดในการ เขียนรายงานทางวิชาการของนักศึกษามาเป็นแนวทางใน การสร้างเครื่องมือจากนั้นนำข้อมูลมาสร้างแบบสัมภาษณ์ โดยปรึกษาจากผู้เชี่ยวชาญปรับปรุงตามคำแนะนำ

4.3 การเก็บรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูล

4.3.1 การเก็บรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลจาก เอกสารมีขั้นตอนเริ่มจากวิเคราะห์รายงานแต่ละเรื่องตาม ตารางการวิเคราะห์ปัญหาที่สร้างขึ้นจัดบันทึกตัวอย่าง ปัญหาที่พบในแต่ละด้านจัดหมวดหมู่ลักษณะปัญหาที่พบ โดยแจกแจงความถี่และหาค่าร้อยละปัญหาที่พบคัดเลือก ตัวอย่างประกอบการวิเคราะห์ปัญหาแต่ละประเด็นเรียบ เรียงและนำเสนอผลการศึกษาแบบพรรณนาวิเคราะห์

4.3.2 การเก็บรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ มีขั้นตอนคือ คัดเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่าง แบบแบ่งชั้นติดต่อกันตามอายุและดำเนินการสัมภาษณ์บันทึก ผลในแบบสัมภาษณ์วิเคราะห์และจัดหมวดหมู่ลักษณะ ปัญหาที่พบจากการสัมภาษณ์ของนักศึกษาเรียบเรียงและ นำเสนอผลการศึกษาแบบพรรณนาวิเคราะห์

4.3.3 สถิติที่ใช้คือ การแจกแจงความถี่และการหา ค่าร้อยละ

5. สรุปผลการวิจัย

5.1 ปัญหาการเขียนรายงานวิชาการของนักศึกษา

5.1.1 ปัญหาด้านรูปแบบ พบว่านักศึกษามีปัญหา 4 ลักษณะ ได้แก่

1) ส่วนประกอบรายงานวิชาการมีไม่ครบถ้วน ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ส่วนประกอบรายงานวิชาการของนักศึกษา

ปัญหาการขาดส่วนประกอบ รายงานวิชาการ	จำนวน	ร้อยละ
ส่วนนำ		
ปกนอก	0	0.0
ไบรองปกหน้า	9	12.3
ปกรอง	7	9.5
คำนำ	1	1.4
สารบัญเนื้อหา	2	2.7
สารบัญตาราง	69	94.5
สารบัญภาพประกอบ	15	20.5

ปัญหาการขาดส่วนประกอบ รายงานวิชาการ	จำนวน	ร้อยละ
ส่วนเนื้อเรื่อง		
บทนำ	0	0.0
เนื้อเรื่อง	0	0.0
บทสรุป	3	4.1
การอ้างอิง	27	36.9
ตาราง	69	94.5
ภาพประกอบ	6	8.2
ส่วนท้าย		
บรรณานุกรม	3	4.1
ภาคผนวก	66	90.4
อภิธานศัพท์/ดัชนี	72	98.6
ไบรองปกหลัง	0	0.0
ปกหลัง	0	0.0

เมื่อพิจารณาที่ละส่วนพบว่า ส่วนนำในรายงาน ถึงร้อยละ 94.5 ไม่มีสารบัญตาราง เนื่องจากไม่มีตารางใน ส่วนเนื้อเรื่อง และขาดการอ้างอิงซึ่งเป็นส่วนสำคัญมากถึง ร้อยละ 36.9 ในส่วนท้ายไม่มีอภิธานศัพท์/ดัชนี ร้อยละ 98.6 และภาคผนวก ร้อยละ 90.4 ซึ่งเป็นส่วนที่ไม่ได้บังคับว่าใน รายงานต้องมีเสมอไป

2) เรียงส่วนประกอบของรายงานวิชาการไม่ถูกต้อง ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ปัญหาการเรียงส่วนประกอบรายงานวิชาการ

ประเด็นปัญหา	จำนวน	ร้อยละ
1.การเรียงสลับกันระหว่างไบรองปก หน้าและปกรอง	3	4.1
2. การเรียงสลับกันระหว่างคำนำ และสารบัญ	3	4.1
3. การเรียงสลับกันระหว่าง บรรณานุกรมและภาคผนวก	4	5.4

จากตาราง พบว่าส่วนที่เรียงสลับกันอันดับแรกคือ บรรณานุกรมและภาคผนวก

3) รูปแบบขาดเอกภาพ ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ปัญหารูปแบบรายงานวิชาการขาดความเป็นเอกภาพ

ประเด็นปัญหา	จำนวน	ร้อยละ
1. แบบตัวอักษรและขนาดตัวอักษรไม่เป็นรูปแบบเดียวกัน	25	34.2
2. ระบบการอ้างอิงและบรรณานุกรมไม่เป็นรูปแบบเดียวกัน	7	9.5
3. ระยะห่างบรรทัดไม่เท่ากัน	30	41.0
4. การจัดหัวข้อเนื้อหาไม่เป็นรูปแบบเดียวกัน	16	21.9
5. การใช้เลขไทยและอารบิกปนกัน	11	15.0
6. การจัดวางภาพไม่เป็นรูปแบบเดียวกัน	1	1.4

ปัญหาอันดับแรกคือระยะห่างบรรทัดไม่เท่ากัน ร้อยละ 41.0 รองลงมาคือแบบตัวอักษรและขนาดตัวอักษรไม่เป็นรูปแบบเดียวกัน ร้อยละ 34.2 และจัดหัวข้อเนื้อหาไม่เป็นรูปแบบเดียวกัน ร้อยละ 21.9 ตามลำดับ

4) การเขียนส่วนประกอบของรายงานวิชาการไม่ถูกต้อง ส่วนที่พบปัญหาอันดับแรกคือในบทที่เป็นเนื้อเรื่อง รองลงมา คือ บรรณานุกรมสารบัญเนื้อหา แต่ละส่วนประกอบพบปัญหาดังนี้

(1) ปัญหาการเขียนข้อมูลในปกนอก พบ 12 เล่ม (ร้อยละ 16.4) ได้แก่ การไม่ระบุชื่อผู้จัดทำรายงาน การพิมพ์ชื่อวิชาไม่อยู่บรรทัดเดียวกัน การไม่ระบุชื่อสถาบันการศึกษา ภาคเรียนและปีการศึกษาไม่ถูกต้อง

(2) ปัญหาการเขียนคำนำ พบ 2 เล่ม (ร้อยละ 2.7) ได้แก่ เขียนข้อมูลเนื้อหาเป็นลำดับข้อ ไม่ระบุชื่อผู้จัดทำ และวัน เดือน ปีที่ทำรายงานสำเร็จ

(3) ปัญหาการเขียนสารบัญเนื้อหา พบ 31 เล่ม (ร้อยละ 42.4) ได้แก่ การใส่เลขหน้าไม่ถูกต้องใส่หัวข้อไม่ถูกต้องไม่ใส่สารบัญ(ต่อ) และใช้เครื่องหมายวรรคตอนไม่ถูกต้อง

(4) ปัญหาการเขียนสารบัญภาพ พบ 2 เล่ม (ร้อยละ 2.7) ที่ไม่ระบุชื่อภาพและหมายเลขภาพ

(5) ปัญหาการเขียนบทนำ พบ 12 เล่ม (ร้อยละ 16.4) ได้แก่ ไม่ระบุวัตถุประสงค์ ความสำคัญ และขอบเขตการศึกษา ไม่ระบุความน่าสนใจของรายงาน และเขียนขอบเขตการศึกษาไม่ชัดเจน

(6) ปัญหาการเขียนบทเนื้อเรื่อง พบ 71 เล่ม (ร้อยละ

97.2) ได้แก่ ไม่ตั้งค่าน้ำกระดาษตามที่กำหนด พิมพ์บทและชื่อบทไม่ถูกต้อง พิมพ์หัวข้อเนื้อหาและคำอธิบายในแต่ละบทไม่ถูกต้อง และพิมพ์เลขหน้าไม่ถูกต้อง

(7) ปัญหาการเขียนบทสรุป พบ 2 เล่ม (ร้อยละ 2.7) ได้แก่ การสรุปเนื้อหาแต่ละหัวข้อโดยใส่หมายเลขและชื่อบทประกอบ

(8) ปัญหาการเขียนอ้างอิง พบ 9 เล่ม (ร้อยละ 12.3) ได้แก่ การเขียนอ้างอิงแบบแทรกในเนื้อหาไม่ถูกต้อง คือ ใส่รายละเอียดที่ควรอยู่ในบรรณานุกรมมาไว้ในการอ้างอิงเขียนเชิงอรรถโดยใส่หมายเลขอ้างอิงผิด และข้อมูลที่อ้างอิงไม่ตรงกับเนื้อหา และเขียนอ้างอิงท้ายบทไม่ถูกต้องคือ ขาดการใส่หมายเลขบอ้างอิงว่าเป็นอ้างอิงของบทใด และระบุข้อมูลที่อ้างอิงไม่ครบถ้วน

(9) ปัญหาเกี่ยวกับภาพประกอบ พบ 29 เล่ม (ร้อยละ 39.7) ได้แก่ การขาดรายละเอียดเกี่ยวกับภาพการจัดวางตำแหน่งภาพไม่เหมาะสม ภาพประกอบไม่ชัดเจน ภาพประกอบมีขนาดไม่เหมาะสม หน้าภาพประกอบไม่ตรงกับสารบัญ

(10) ปัญหาเกี่ยวกับการเขียนบรรณานุกรม พบ 50 เล่ม (ร้อยละ 68.4) ได้แก่ ไม่เรียงรายการบรรณานุกรมตามตัวอักษรชื่อผู้แต่ง ใส่ข้อมูลบรรณานุกรมไม่ครบถ้วน เรียงลำดับข้อมูลบรรณานุกรมในแต่ละรายการไม่ถูกต้องจัดพิมพ์ย่อหน้าในบรรณานุกรมไม่ถูกต้อง ใส่คำนำหน้านาม เขียนการบรรณานุกรมที่ไม่มีในเนื้อหา

(11) ปัญหาการเขียนภาคผนวก พบ 1 เล่ม (ร้อยละ 1.4) คือ ไม่ใส่หน้าบออกตอน

5.1.2 ปัญหาด้านเนื้อหา พบว่านักศึกษามีปัญหา 5 ลักษณะ ได้แก่

1) การคัดเลือกเรื่องในหมวดหมู่เนื้อหาซ้ำกัน เนื้อหาที่พบมากที่สุดคือ การท่องเที่ยว รองลงมาคือเนื้อหาเกี่ยวกับพืชและสัตว์ รวมทั้งศาสนาและวัฒนธรรมประเพณีตามลำดับ

2) การกำหนดขอบเขตเนื้อหาไม่เหมาะสม พบ 9 เล่ม (ร้อยละ 12.3) ได้แก่ ขอบเขตเนื้อหากว้างเกินไป และไม่เหมาะสมกับชื่อเรื่อง

3) การวางโครงเรื่องไม่ถูกต้องเหมาะสม พบ 11 เล่ม (ร้อยละ 15.0) ได้แก่ การวางโครงเรื่องตามลักษณะงานวิจัย การเรียงลำดับหัวข้อเนื้อหาไม่ถูกต้อง และหัวข้อเนื้อหาไม่มีความซ้ำซ้อน

4) ข้อมูลไม่ถูกต้องสมบูรณ์ ได้แก่ การใช้วิธีการเก็บข้อมูลเพียง 1 วิธี พบ 37 เล่ม (ร้อยละ 50.6) ข้อมูล

ขาดรายละเอียดและไม่ชัดเจน พบ 19 เล่ม (ร้อยละ 26.0) ข้อมูลมีสัดส่วนเนื้อหาที่ไม่สมดุลกัน พบ 20 เล่ม (ร้อยละ 27.4) เขียนข้อมูลซ้ำกัน พบ 3 เล่ม (ร้อยละ 4.1) จำนวนแหล่งข้อมูลน้อยเกินไป พบ 14 เล่ม (ร้อยละ 19.1) และพบข้อมูลไม่ทันสมัยเผยแพร่ตั้งแต่ 6-10 ปี 10 เล่ม (ร้อยละ 13.6) เผยแพร่ตั้งแต่ 11-15 ปี 5 เล่ม (ร้อยละ 6.8) เผยแพร่ตั้งแต่ 16-20 ปี 3 เล่ม (ร้อยละ 4.1) เผยแพร่ตั้งแต่ 21-25 ปี 4 เล่ม (ร้อยละ 5.4)

5) ไม่มีการสรุปความคิดของตนเอง พบ 56 เล่ม (ร้อยละ 76.7) คือ ขาดการสรุปความคิดเห็นในแต่ละหัวข้อและในบทสรุปของรายงานบางเรื่องยังขาดการสรุปโดยใช้คำพูดของตนเอง

5.1.3 ปัญหาการใช้ภาษา พบว่ามีดังนี้

1) ปัญหาการใช้คำ ดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 ปัญหาการใช้คำ

ประเด็นปัญหา	จำนวน	ร้อยละ
1. การเขียนสะกดคำผิด	50	68.5
2. การใช้ภาษาพูดในงานเขียน	59	80.8
3. การใช้คำไม่คงที่	20	27.4
4. การใช้คำผิดความหมาย	9	12.3
5. การใช้คำศัพท์ภาษาต่างประเทศที่มีคำไทยใช้แทน	11	15.0
6. การใช้คำลักษณะนามผิด	1	1.4
7. การซ้ำคำ	1	1.4
8. การใช้คำเชื่อมผิด	1	1.4

ปัญหาการใช้ภาษาพูดในงานเขียน เช่น “ไม่เพียงเพื่อความอร่อยลิ้นอย่างวิเศษเพียงประการเดียว” คำว่า “ลิ้นอย่างวิเศษ” เป็นส่วนขยายของ “อร่อย” และเป็นภาษาพูด ควรแก้ไขข้อความนี้ว่า “ไม่ใช่เพียงเพื่อรสชาติที่ดีเท่านั้น”

เขียนสะกดคำผิด เช่น “โรคเกร็ดพอง” (เขียนพยัญชนะต้นผิด จาก ล เป็น ร)

ใช้คำไม่คงที่ เช่น “สมัยรัชกาลที่ 2 มีชาวมอญอพยพครอบครัวเข้ามาพึ่งพระบรมโพธิ์อีกครั้ง” และ “บางส่วนของหมู่ 5 เป็นชาวไทยเชื้อสายรามัญ” มีทั้งคำว่า “รามัญ” และ “มอญ” อยู่ในเล่มเดียวกัน ควรใช้คำว่าชาวมอญในรายงานทั้งเล่ม

ใช้คำผิดความหมาย เช่น “ขนมไทย หัตถกรรมที่อยู่คู่กับคนไทยมาอย่างช้านาน” โดยทั่วไปไม่ใช่คำว่า “หัตถกรรม” กับการทำขนม ควรใช้คำว่า “วัฒนธรรม” แทน เพราะหมายถึง สิ่งที่ทำให้เกิดความเจริญงอกงามแก่หมู่คณะ เป็นคำที่มีความหมายกว้างและครอบคลุมถึงการทำขนม

ใช้คำศัพท์ภาษาต่างประเทศที่มีคำไทยใช้แทน เช่น “การนำเสนอเมนูอาหารเพื่อสุขภาพ” คำว่า “เมนู” มาจาก menu ควรใช้คำว่า “รายการอาหาร”

ใช้คำลักษณะนามผิด เช่น “ไล่ไปตั้งแต่น้ำอัดลมทุกยี่ห้อ ไม่มีอันไหนเป็นของคนไทยเลย” ควรใช้คำว่า “ยี่ห้อ” แทน “อัน”

ใช้ซ้ำคำในประโยคใกล้เคียงกัน เช่น ซ้ำคำว่า “อิม” ในประโยคติดกัน และใช้คำเชื่อมผิด เช่น “ผู้เล่นซึ่งลงสนามตั้งแต่ 1 ครั้งขึ้นไป (รวมทั้งในฐานะสำรอง) อย่างไรก็ตามรวมผู้เล่นบางคนทีเล่นน้อยกว่า 1 ครั้ง แต่มีส่วนสำคัญต่อประวัติศาสตร์ของสโมสรด้วย” อย่างไรก็ตาม เป็นคำเชื่อมโยงความขัดแย้งกัน ควรตัดออก และใช้คำว่า “รวมถึง” แทน

2) ปัญหาการใช้ประโยค มี 3 ลักษณะ ดังตารางที่ 5

ตารางที่ 5 ปัญหาการใช้ประโยค

ประเด็นปัญหา	จำนวน	ร้อยละ
1. ประโยคใจความไม่สมบูรณ์	4	5.4
2. ประโยคไม่กะทัดรัด	20	27.4
3. ประโยคไม่ถูกต้องตามลักษณะภาษาไทย	31	42.4

ปัญหาอันดับแรกคือประโยคไม่ถูกต้องตามลักษณะภาษาไทย คือ ส่วนประกอบของประโยคไม่ครบ วางส่วนประกอบประโยคผิดที่ เขียนตามโครงสร้างประโยคในภาษาต่างประเทศ การใช้คำเชื่อมขึ้นต้นประโยค การใช้หัวข้อที่เป็นประโยคคำถาม การใช้คำและสำนวนการประพันธ์ในการเขียนรายงาน และการใช้เครื่องหมายประกอบการเขียนประโยค ประเด็นปัญหาเรื่องประโยครองลงมาคือประโยคไม่กะทัดรัด และประโยคใจความไม่สมบูรณ์ ตามลำดับ

3) ปัญหาเรื่องย่อหน้า มี 3 ลักษณะ ได้แก่ ใช้สัญลักษณ์นำหน้าข้อความแทนการลำดับเลขหัวข้อหรือย่อหน้า 20 เล่ม (ร้อยละ 27.4) ย่อหน้าไม่มีเอกภาพ 16 เล่ม (ร้อยละ 21.9) และย่อหน้าไม่มีสัมพันธภาพ 3 เล่ม (ร้อยละ 4.1) ตามลำดับ

5.2 ความคิดเห็นของนักศึกษาเกี่ยวกับปัญหา การเขียนรายงานวิชาการ มีดังนี้

5.2.1 ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาด้านรูปแบบมี 4 ประเด็น ได้แก่

1) นักศึกษาบางคนเข้าใจสับสนระหว่างการ
อ้างอิงและบรรณานุกรม

2) ปัญหาในการเขียนส่วนนำ คือ ปัญหาการ
จัดหน้ากระดาษ ขนาดตัวอักษร ปกนอก การเขียนคำนำ
คือ “เขียนไม่ถูกเพราะไม่รู้จะเริ่มอย่างไร เรียบเรียงคำพูด
ไม่เป็น” ปัญหาการเขียนสารบัญ คือ การจัดระยะย่อหน้า
ของหัวข้อ และเลขหน้าในแต่ละบรรทัดที่ไม่ตรงกัน และ
หัวข้อในสารบัญกับหัวข้อเนื้อหาในบทไม่ตรงกัน สาเหตุมาจาก
ขาดการตรวจสอบก่อนส่งรายงานและลืม

3) ปัญหาในการเขียนส่วน เนื้อเรื่อง มีปัญหา
การเขียนบทนำ คือ ไม่ทราบจะเริ่มต้นเขียนเกริ่นนำอย่างไร
เขียนวัตถุประสงค์ ความน่าสนใจ และความสำคัญของ
รายงานไม่ได้ โดยให้เหตุผลว่า “เพราะเรียบเรียงคำพูดไม่
เป็น” ปัญหาการเขียนเนื้อเรื่อง คือ การคัดเลือกเนื้อหาและ
แบ่งบทเนื้อหาไม่ถูก ไม่สมดุลกัน เพราะข้อมูลที่ค้นคว้า
มามีเนื้อหาเหมือนกัน จึงตัดสินใจไม่ถูก และมีปัญหาการ
เรียงลำดับเนื้อหาเพราะไม่ทราบว่าข้อความใดสำคัญกว่า
กันปัญหาการเขียนบทสรุป คือ สรุปใจความสำคัญไม่ครบ
ถ้วนทุกหัวข้อ และสรุปไม่เป็นและปัญหาการเขียนอ้างอิง
คือ เขียนอ้างอิงไม่ถูก โดยนักศึกษอธิบายถึงสาเหตุที่เขียน
อ้างอิงไม่ถูกว่าเป็นเพราะการอ้างอิงมีหลายรูปแบบทำให้
สับสน และเข้าใจว่าอ้างอิงกับบรรณานุกรมคือสิ่งเดียวกัน
ปัญหาในการเขียนส่วนท้าย คือ ไม่มีบรรณานุกรม เพราะ
เข้าใจว่าอ้างอิงกับบรรณานุกรมคือสิ่งเดียวกัน เรียงลำดับชื่อ
ผู้แต่งไม่ถูกต้องเขียนบรรณานุกรมไม่ถูกต้อง และไม่เข้าใจว่า
ต้องใส่ข้อมูลใดไว้ในภาคผนวก

5.2.2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาด้านเนื้อหา
ได้แก่ ปัญหาการคัดเลือกเรื่อง คือ คิดชื่อเรื่องไม่ออก
เพราะไม่แน่ใจว่า มีขอบเขตที่เหมาะสม หรือมีความสำคัญ
ความน่าสนใจเพียงพอหรือไม่ปัญหาการวางโครงเรื่อง คือ
การเรียงลำดับหัวข้อเนื้อหาไม่ถูก เพราะเรียงลำดับความ
สำคัญของหัวข้อไม่ได้ หรืออาจเป็นเพราะขาดความชำนาญ
ในเรื่องที่ศึกษาและปัญหาความสมบูรณ์ถูกต้องของข้อมูล
นักศึกษามักสืบค้นข้อมูลจากอินเทอร์เน็ต เพราะสะดวก
รวดเร็ว และไม่ต้องพิมพ์เนื้อหาบางส่วน ปัญหาที่พบคือ
ข้อมูลไม่สมบูรณ์ ข้ำ และไม่ถูกต้อง

5.2.3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาด้านการใช้ภาษา
มีปัญหาการใช้คำ คือ เขียนสะกดคำไม่ถูกต้อง เพราะรีบ

ทำงานส่ง หรือไม่เข้าใจความหมาย ใช้คำที่เป็นภาษาพูด
ในรายงานเพราะไม่ทราบลักษณะภาษาพูดและภาษาเขียน
นอกจากนั้น ยังใช้คำฟุ่มเฟือย เพื่อให้รายงานมีปริมาณหน้า
เพิ่มขึ้น ปัญหาการใช้ประโยคที่เข้าใจยาก ใจความสับสน ไม่
ถูกหลักภาษาไทย เพราะไม่มีความรู้ที่ชัดเจนในเรื่องหลัก
ภาษาไทยและลักษณะภาษาไทย ในขณะที่บางคนบอกว่า
ใช้ประโยคผิดตามความเคยชินและปัญหาการใช้ย่อหน้า คือ
ขาดย่อหน้าเพราะแบ่งย่อหน้าไม่เป็น ไม่ทราบว่าควรย่อหน้า
ช่วงใด

5.2.4 ปัญหาด้านอื่นๆ ได้แก่ ค้นคว้าข้อมูลน้อยเกินไปหรือ
มากเกินไป จนคัดเลือกข้อมูลไม่ถูก ไม่มีเวลา ขาด
ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับเรื่องที่ศึกษา มีทัศนคติที่ไม่ดีต่อการ
เขียน พิมพ์ไม่คล่อง ข้อมูลสูญหาย

5.2.5 แนวทางการแก้ไขปัญหในการเขียนรายงาน
วิชาการ คือ ถามอาจารย์ ถามเพื่อน และดูเอกสารประกอบการ
เรียนในหัวข้อที่มีปัญหา

6. อภิปรายผล

จากผลการวิจัยสามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

6.1 ปัญหาด้านรูปแบบส่วนประกอบรายงาน
วิชาการที่ขาดมากที่สุด คือ อภิธานศัพท์ ดัชนีรองลงมาคือ
สารบัญตาราง ภาคผนวก ตามลำดับส่วนประกอบเหล่านี้
ไม่ใช้ส่วนบังคับที่รายงานทุกเล่มต้องมีแต่ส่วนประกอบที่
ขาดและสมควรนำมาพิจารณาคือการอ้างอิงเพราะเป็นส่วน
สำคัญที่แสดงถึงหลักฐานการค้นคว้าข้อมูลและเป็นมารยาท
ในการเขียนดังที่ พิสนุ พงศ์ศรี[5] กล่าวถึงความสำคัญของ
การเขียนอ้างอิงว่า “เพื่อให้ผลงานที่เขียนขึ้นมีความน่าเชื่อ
ถือและทราบถึงพัฒนาการความเป็นมาของเรื่องที่ศึกษารวม
ทั้งจะได้เป็นแนวทางในการศึกษาค้นคว้าต่อไปได้ตลอดจน
เป็นการแสดงถึงความมีจรรยาบรรณของผู้เขียนอีกด้วย”
ส่วนกรณีปัญหาการเรียงส่วนประกอบรายงานวิชาการไม่
ถูกต้องนั้น แม้พบไม่มากนักแต่ก็ควรเน้นย้ำให้นักศึกษาเรียง
ส่วนประกอบให้ถูกต้อง

รูปแบบรายงานวิชาการขาดเอกภาพนักศึกษาระบุ
สาเหตุส่วนหนึ่งเป็นเพราะการไม่อ่านตรวจทานการขาดความ
ชำนาญในการตั้งคำหน้ากระดาษการตั้งคำย่อหน้าในระบบคอมพิวเตอร์หรือคัดลอกมาจากเว็บไซต์แล้ว
ลืมเปลี่ยนแปลงรูปแบบอักษรขนาดและจัดย่อหน้าดังที่
นักศึกษากล่าวว่า “หาจาก google เพราะสะดวกกว่าหาจากหนังสือหนังสือเราต้องไปเปิดดูแต่ google คลิกแล้ว
copy เนื้อหาบางส่วนมาวางเลย” สอดคล้องกับที่

เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์[6] กล่าวถึงพฤติกรรมการคัดลอกข้อมูลจากอินเทอร์เน็ตของนักศึกษาไว้ว่า “นักศึกษาทั่วโลกต่างยอมรับว่า ‘อินเทอร์เน็ต’ เป็นเครื่องมือสืบค้นข้อมูลที่ที่ดีที่สุดเพราะผู้ใช้งานสามารถเรียนรู้และสืบค้นข้อมูลได้รวดเร็วไม่จำกัดเวลาและสถานที่แต่ในขณะเดียวกันอินเทอร์เน็ตได้กลายเป็นเทคโนโลยีที่เอื้อต่อการละเมิดทรัพย์สินทางปัญญาของนักเรียนนักศึกษาอาทิการคัดลอกบทความงานวิจัยหรือแนวคิดโดยไม่มีกรอ้างอิงตั้งจากงานวิจัยของเสริมศักดิ์วิศาลาภรณ์ที่สุ่มตัวอย่างวิทยานิพนธ์ 70 เล่มพบว่า มีจำนวน 27 เล่มที่มีการคัดลอกข้อมูลจากอินเทอร์เน็ตและผลงานวิจัยผู้อื่นและผลการศึกษาของอาจารย์มหาวิทยาลัยรัฐเจอร์ส (Rutgers University) รัฐนิวเจอร์ซีย์ ประเทศสหรัฐอเมริกา ที่วิจัยพฤติกรรมการใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษาพบว่า นักศึกษาร้อยละ 50 นิยมคัดลอกและตัดต่อข้อมูลจากอินเทอร์เน็ตทำเป็นรายงานส่งอาจารย์ โดยเว็บไซต์ที่นักศึกษานิยมเข้าไปค้นข้อมูลมากที่สุดคือกูเกิล (Google) กูเกิลแอนเซอร์ (Google Answer) และวิกิพีเดีย (Wikipedia) เพราะให้บริการค้นหาข้อมูลมีนักวิจัยอิสระคอยให้บริการพฤติกรรมนี้ส่งผลให้นักศึกษาขาดทักษะการคิดมากขึ้นประเด็นปัญหานี้จึงเป็นเรื่องเร่งด่วนที่ทุกฝ่ายสมควรหาแนวทางแก้ไขอย่างจริงจัง

ผู้เขียนรายงานควรตรวจทานรูปแบบให้รอบคอบ โดยเฉพาะข้อผิดพลาดตั้งแต่ปกนอกเป็นสิ่งที่ควรปรับปรุงส่วนกรณีปัญหาการเขียนอ้างอิงและบรรณานุกรมไม่ถูกต้องนักศึกษาให้เหตุผลว่าเป็นเพราะเขียนอ้างอิงไม่ถูกและเข้าใจผิดว่าการอ้างอิงและบรรณานุกรมคือสิ่งเดียวกันเป็นประเด็นที่ผู้สอนต้องนำมาพิจารณาหาแนวทางอธิบายให้นักศึกษาเข้าใจชัดเจนยิ่งขึ้น

6.2 ปัญหาด้านเนื้อหา นักศึกษาคัดเลือกเรื่องในหมวดหมู่ซ้ำกันและบางคนกล่าวว่า “คิดเรื่องไม่ได้” ทั้งนี้ผู้วิจัยมีข้อสังเกตว่า นักศึกษาเลือกเรื่องในลักษณะที่ใกล้เคียงกับตัวอย่างในชั้นเรียนหรือคัดเลือกเรื่องแนวเดียวกันกับหัวข้อและโครงเรื่องรายงานของเพื่อนที่ผู้สอนได้ตรวจแก้ไขจนผ่านแล้วส่วนสาเหตุที่ขอบเขตรายงานไม่เหมาะสมอาจมาจากความกังวลว่าเนื้อหาจะมีปริมาณน้อยเกินไป

ประเด็นที่นักศึกษาประสบปัญหาการเรียงลำดับหัวข้อในโครงเรื่องขาดการเกริ่นนำหรือสรุปประเด็นสำคัญในแต่ละหัวข้อ ผู้วิจัยจึงมีความเห็นว่าปัจจัยที่เป็นสาเหตุของปัญหาดังกล่าวคือนักศึกษายังขาดทักษะการคิดตั้งแต่การคิดเรื่องที่จะทำรายงาน การลำดับใจความ หรือลำดับประเด็นหัวข้อเนื้อหา และการไม่สรุปความคิดของตนเองสอดคล้องกับที่สุนันทา พาเบรอ[7] กล่าวถึงปัญหาการ

เขียนงานวิชาการว่า “อยากเขียนแต่ไม่รู้จะเขียนเรื่องอะไร มีเรื่องแล้วแต่ไม่รู้จะเริ่มอย่างไร” ในขณะที่บางคนกล่าวว่า มีปัญหาลำดับใจความหรือหัวข้อเนื้อหาเพราะขาดความรู้ในเรื่องที่ตนเองทำ

การใช้วิธีเก็บข้อมูลเพียง 1 วิธีส่วนใหญ่เก็บข้อมูลจากอินเทอร์เน็ต เพราะสะดวกรวดเร็วข้อมูลหลากหลายแต่อาจขาดความครบถ้วนละเอียดชัดเจน บางครั้งเนื้อหาอาจซ้ำซ้อนกันจึงสมควรอ่านสรุปใจความสำคัญให้ถี่ ตัดเนื้อหาที่ซ้ำก่อนเรียบเรียงข้อมูล และจำนวนแหล่งข้อมูลที่น้อยนั้น เป็นประเด็นที่ควรหามาตรการแก้ไขเช่นเดียวกัน เพราะแหล่งข้อมูลที่น้อยเกินไปมีผลต่อความน่าเชื่อถือของข้อมูล และสอดคล้องกับที่ ธาดาศักดิ์ วชิรปริชาพงษ์[8] อธิบายหลักการคัดเลือกเรื่องหรือหัวข้อที่จะศึกษาว่า “ควรเลือกรื่องที่มีความรู้พอสมควรจะทำให้ได้รายงานที่ดีและช่วยเพิ่มพูนความรู้ของการทำรายงานให้กว้างขวางขึ้นเลือกรื่องที่มีแหล่งสารสนเทศให้ศึกษาค้นคว้าอย่างเพียงพอและเลือกรื่องที่มีขอบเขตไม่กว้างหรือแคบจนเกินไป”

ปัญหาในการเขียนบทนำวัตถุประสงค์ขอบเขตและความสำคัญของรายงานวิชาการยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของพัฒนา จันทนา[9] ที่พบว่า นักศึกษาประสบปัญหาในการเริ่มต้นเขียนบทนำและความเป็นมาของปัญหานอกจากนั้นประสบปัญหาปานกลางคือปัญหาการตั้งหัวข้อโครงร่าง การกำหนดวัตถุประสงค์ การกำหนดขอบเขตของการศึกษาวิจัย การเขียนประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ ทั้งนี้ผู้วิจัยมีทัศนะว่ารายงานวิชาการที่จัดทำในรายวิชาต่าง ๆ เป็นพื้นฐานในการเขียนรายงานวิจัยหรือวิทยานิพนธ์ ดังนั้นปัญหาที่พบในการเขียนรายงานวิชาการสมควรเร่งดำเนินการหาแนวทาง แก้ไขเพื่อให้นักศึกษาได้ฝึกฝนและพัฒนาทักษะ การคิดการใช้ภาษาและการค้นคว้าได้อย่างมีประสิทธิภาพในการเรียนระดับสูงขึ้นได้

6.3 ปัญหาการใช้ภาษา จากผลการวิจัยพบว่า นักศึกษามีปัญหาการเขียนสะกดคำไม่ถูกต้องกรณีนี้มาจากหลายสาเหตุ อาจเกิดจากความไม่รอบคอบ พิมพ์ผิดเพราะรีบ หรือเกิดจากความไม่รู้เช่น ไม่รู้ความหมาย ไม่รู้ว่าผิด เพราะเป็นศัพท์เฉพาะในสาขาอื่น เขียนประโยคผิดไม่สมบูรณ์ ไม่ถูกต้องเพราะไม่เข้าใจเรื่องลักษณะโครงสร้างประโยคภาษาไทย ใช้ภาษาพูดในรายงานเพราะไม่เข้าใจความแตกต่างระหว่างภาษาพูดกับภาษาเขียนสอดคล้องกับที่ปริชา สุกใส[10] กล่าวถึงสาเหตุสำคัญของการเขียนหนังสือผิดว่า มาจากการออกเสียงผิดเห็นรูปคำหรือตัวอย่างที่ผิดใช้แนวเทียบผิด ไม่ทราบความหมายของคำ ไม่รู้หลักเกณฑ์ทางภาษา และปัญหาอื่นที่พบในงานเขียน ได้แก่

การเขียนคำย่อและอักษรย่อ การใช้คำภาษาต่างประเทศ และการเขียนคำศัพท์เฉพาะทางวิชาการแต่ละสาขาและสอดคล้องกับผลวิจัยของศรีวิไล พลมณี, นราวัลย์ พูลพิพัฒน์ และสมร เจนจิจะ[11] ที่พบว่านักศึกษาทุกคนมีข้อผิดพลาดในระดับมากปัญหาที่ต้องแก้ไขในอันดับแรก คือ ความถูกต้องในการใช้ภาษารองลงมาคือด้านความกระชับในการใช้ภาษา ความชัดเจน ระดับคำ ระดับใจความ และระดับประโยคตามลำดับ ผลการวิจัยดังกล่าว แม้จะศึกษาจากนักศึกษาในระดับการศึกษาต่างกัน แต่สะท้อนได้ถึงปัญหาการใช้ภาษาในงานวิชาการของนักศึกษาไทย ความรู้ทางภาษาจึงเป็นสิ่งสำคัญในการเขียนงานทางวิชาการและมีอิทธิพลต่อการเขียนของนักศึกษามีทัศนคติที่ไม่ดีต่อการเขียนมีผลทำให้ไม่ตั้งใจเขียนรายงาน และรายงานอาจมีข้อบกพร่องได้ ดังนั้น หากนักศึกษามีทัศนคติที่ไม่ดีต่อการเขียน และยังขาดทักษะทางการใช้ภาษาไทย ย่อมเป็นอุปสรรคต่อการเขียนรายงานวิชาการมากยิ่งขึ้น

7. ข้อเสนอแนะ

7.1 ข้อเสนอแนะทั่วไป

7.1.1 ผู้สอนควรหาตัวอย่างรายงานวิชาการ รายงานวิจัยวิทยานิพนธ์และโครงงานมาเปรียบเทียบรูปแบบและการแบ่งบทเนื้อหา

7.1.2 ผู้สอนควรหาแนวทางการสร้างบรรยากาศการเรียนที่กระตุ้นให้ผู้เรียนเห็นความสำคัญและสร้างทัศนคติที่ดีต่อรายวิชา

7.1.3 ผู้สอนควรเน้นกิจกรรมฝึกทักษะการคิดเพื่อให้นักศึกษาสร้างสรรค์งานวิชาการที่เกิดจากแนวคิดของตนเองมากขึ้นและเน้นอธิบายเรื่องของหลักการใช้ภาษาไทยให้ชัดเจนโดยเฉพาะเรื่องการเขียนสะกดคำและระดับภาษา และเพิ่มกิจกรรมฝึกการเขียนอ้างอิง บรรณานุกรมมากขึ้น

7.1.4 ควรมีการจัดจำนวนนักศึกษาในชั้นเรียนในสัดส่วนที่เหมาะสมเนื่องจากการฝึกปฏิบัติทักษะการเขียนทั้งนี้เพื่อให้ดูแลและให้คำแนะนำนักศึกษาได้อย่างทั่วถึงมากขึ้น

7.2 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไปควรศึกษาปัญหาด้านเนื้อหา รูปแบบและการใช้ภาษาในการเขียนรูปแบบต่าง ๆ ตลอดจนปัญหาการใช้ภาษาไทยที่พบในเครือข่ายชุมชนทางอินเทอร์เน็ต

8. กิตติกรรมประกาศ

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณวิทยาลัยราชพฤกษ์ที่ให้ทุนวิจัย ขอขอบพระคุณรองศาสตราจารย์นภลัย สุวรรณธาดา ที่ปรึกษางานวิจัยที่กรุณาให้คำแนะนำและตรวจทานรายงานวิจัย ศาสตราจารย์ดร.สุมาลี สังข์ศรี และอาจารย์จุฑามาศ ชูจินดาที่แนะนำแนวทางเกี่ยวกับระเบียบวิธีวิจัย Mr. Daniel Jess O'Connell ที่กรุณาตรวจทานบทคัดย่อภาษาอังกฤษขอขอบคุณนักศึกษาที่ให้ความร่วมมือในการสัมภาษณ์จนได้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่องานวิจัยอย่างยิ่ง ท้ายที่สุดนี้ขอขอบพระคุณรองศาสตราจารย์ อัครา บุญทิพย์ ที่กรุณาให้คำแนะนำเบื้องต้น ตั้งแต่ผู้วิจัยเริ่มเขียนเค้าโครง งานวิจัยและขอขอบคุณผู้เขียนบทความ ตำรา วิชาการรายงานวิจัย และวิทยานิพนธ์ทุกท่านที่ผู้วิจัยนำมาอ้างอิงในรายงานวิจัยนี้ ซึ่งนับเป็นแหล่งข้อมูลที่ทรงคุณค่า ช่วยทำให้ผู้วิจัยเข้าใจประเด็นต่าง ๆ ยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- [1] สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา.(2553). ปัญหาคุณภาพบัณฑิตไทย.สืบค้นจาก[http:// www.mua.go.th](http://www.mua.go.th).
- [2] กระทรวงศึกษาธิการ.(2553). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติพ.ศ. 2542(แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ.2545). สืบค้นจาก: <http://www.moe.go.th>
- [3] สุนันทา ฟาเบรอ. (2542). แนวทางการเขียนรายงานวิชาการ.กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัย เซนต์จอร์ห์น.
- [4] ปัญหาการใช้ภาษาไทย. (2553). สืบค้นจาก : [http:// www.thaimisc.pukpik.com](http://www.thaimisc.pukpik.com)
- [5] พิสนุ ฟองศรี. (2552). การเขียนรายงานการวิจัยชั้นเรียน. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพฯ : บริษัท เพชรรุ่ง การพิมพ์ จำกัด.
- [6] เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. (2550). หยุตพฤติกรรม!!! ตัดแปะจากเน็ต.สืบค้นจาก[http:// www.oknation.net.blog](http://www.oknation.net.blog)
- [7] สุนันทา ฟาเบรอ. (2542). แนวทางการเขียนรายงานวิชาการ. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัย เซนต์จอร์ห์น.
- [8] ธาดาศักดิ์ วชิรปรีชาพงษ์. (2548). การเขียนรายงานและการใช้ห้องสมุด.กรุงเทพฯ: บิส-ซิเนสเวิลด์.
- [9] พัฒนา จันทนา. (2547). ปัญหาการเขียนโครงร่างร่างวิทยานิพนธ์และการค้นคว้าแบบอิสระของนักศึกษาบัณฑิตศึกษาศาขาวิชาการสอนสังคมศึกษาคณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัย เชียงใหม่. เชียงใหม่ : สาขาวิชาการสอนสังคมศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- [10] ปรีชา สุกใส. (2541). การศึกษาวิเคราะห์ปัญหาและพัฒนากการใช้ภาษาไทยในสื่อสารมวลชน ประเภทหนังสือพิมพ์และสื่อโทรทัศน์. กรุงเทพฯ: ส่วนวิจัยและพัฒนา สถาบันวัฒนธรรมศึกษา.
- [11] ศรีวิไล พลมณี, นราวัลย์ พูลพิพัฒน์ และ สมรเจนจิจะ. (2546). ข้อผิดพลาดด้านภาษาในการเขียนวิทยานิพนธ์ของนักศึกษาปริญญาโทสาขาการสอนภาษาไทย. เชียงใหม่ : สาขาวิชาการสอนภาษาไทยคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

ปัจจัยที่มีผลต่อการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในอำเภอเมืองสมุทรปราการ จังหวัดสมุทรปราการ Factors Affecting Education in Higher Education of Grade 12 Students in Mueang Samut Prakan District, Samut Prakarn Province

นิตญา ก่อมขุนทด¹

¹สำนักวิจัยและพัฒนา, วิทยาลัยเซารัสท์บางกอก, katiay555@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อศึกษาความต้องการการศึกษาต่อระดับอุดมศึกษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในอำเภอเมืองสมุทรปราการ จังหวัดสมุทรปราการ และ 2) เพื่อศึกษาปัจจัยในการเลือกศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในอำเภอเมืองสมุทรปราการ จังหวัดสมุทรปราการ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาคือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในอำเภอเมืองสมุทรปราการ จังหวัดสมุทรปราการ จำนวน 348 คน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาคือ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการศึกษาจากวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 พบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในอำเภอเมืองสมุทรปราการ จังหวัดสมุทรปราการ มีความต้องการศึกษาต่อในมหาวิทยาลัยปิดรัฐบาล จำนวน 154 คน คิดเป็นร้อยละ 38.50 บุคคลที่มีส่วนในการตัดสินใจเลือกสถานศึกษาคือตัวนักเรียนเอง จำนวน 189 คน คิดเป็นร้อยละ 47.30 สาเหตุที่ทำให้นักเรียนต้องศึกษาต่อเพื่ออนาคตและได้งานดี ๆ จำนวน 145 คน คิดเป็นร้อยละ 36.30 เหตุผลที่นักเรียนเลือกเรียนต่อในสถาบันที่เลือกเรียนคือค่าใช้จ่ายถูก จำนวน 114 คิดเป็นร้อยละ 28. มีความต้องการให้สถาบันการศึกษาคัดเลือกนักศึกษาโดยการสอบคัดเลือกและโควตา จำนวน 218 คิดเป็นร้อยละ 54.50 และต้องการรูปแบบการจัดการเรียนการสอนแบบเรียนในห้องเรียนจันทร์ถึงศุกร์เวลาปกติ จำนวน 233 คน คิดเป็นร้อยละ 58.30 จากวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 พบว่า ปัจจัยในการเลือกศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในอำเภอเมืองสมุทรปราการ จังหวัดสมุทรปราการในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ทุกปัจจัยอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยปัจจัยที่ส่งผลต่อการเลือกศึกษาต่ออันดับแรกคือปัจจัยด้านกายภาพ

คำสำคัญ : ปัจจัยต่อการศึกษาต่อ, ระดับอุดมศึกษา

Abstract

The purpose of this research was to 1) To study the needs for higher education of the students in Mueang Samut Prakan District, Samut Prakarn Province, and 2) To study the factors of selection in higher education of Grade 12 Students in Muang Samut Prakan District, Samut Prakarn province. The sample used in the study was The 348 students in Grade 12 Students in Muang Samut Prakan District, Samut Prakarn Province. The tools used in the study were questionnaires. The statistics used in the study were percentage, mean and standard deviation.

The results of the study were as follows: 1) The students found that the Grade 12 Students in Muang Samut Prakarn District, Samut Prakarn Province. They were want to study in government closed university, 154 persons, accounted for 38.50 percent. The person who makes a decision to choose a school is themself,

189 people, accounted for 47.30 percent. The reason why students have to study were for the future and to get a good job, 145 people, accounted for 36.30 percent. The reason why students choose to study in the chosen institution is the cost, 114 people, accounted for 28 percent. They were want the institutions to recruit qualified students through quizzes and quota, 218 people, accounted for 54.50 percent. And need the style of classroom teaching in the classroom Monday through Friday, normal time, 233 people, ccounted for 58.30 percent. From the second objective, it was found that the factors of selection for higher education in Grade 12 Students in Muang Samut Prakarn District, Samut Prakarn Province were at a high level. When considering each side, it was found that. All factors are at high level. The factors that affect the choice of education are the physical factors.

Keywords : Factors Affecting Education , Higher education

ความสำคัญและที่มาของปัญหา

ในปัจจุบันนี้แต่ละประเทศย่อมแข่งขันกันพัฒนาประเทศของตนให้เจริญก้าวหน้าเพื่อแก้ไขปัญหาต่างๆ ที่ตนเองกำลังประสบ ทั้งในเรื่องปัญหาสังคม ปัญหาเศรษฐกิจ ปัญหาการเมือง จนกระทั่งปัญหาอาชญากรรมและสิ่งเสพติดต่างๆ ที่เกิดขึ้นอย่างประจำ ทุกประเทศย่อมเร่งรัดแก้ปัญหาต่างให้หมดไป แต่ปัญหาดังกล่าวจะไม่สามารถหมดไปได้หากประชาชนในประเทศนั้นๆขาดการศึกษาที่มีคุณภาพ จริยธรรม การศึกษาจึงเป็นสิ่งทุกประเทศควรให้ความสำคัญเป็นอันดับต้นๆ และประเทศไทยเองก็มีการเร่งรัดการจัดการระบบการศึกษาทุกระดับชั้นเพื่อพัฒนาการศึกษาอย่างต่อเนื่อง โดยการวางนโยบายกระตุ้นให้ประชาชนได้รับการศึกษาที่สูงขึ้นกล่าวคือ ให้ประชาชนต้องมีการศึกษาขั้นต่ำเก้าปี (ระดับมัธยมศึกษาปีที่ 3) และการศึกษาขั้นพื้นฐานสิบสองปี (ระดับมัธยมศึกษาปีที่ 6) ตามพระราชบัญญัติการศึกษาของไทย ดังนั้นประชาชนจึงหันมาให้ความสำคัญกับการศึกษาเพิ่มขึ้นและส่งบุตรหลานเข้ารับการศึกษารเรียนในระดับที่สูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะอย่างยิ่งสถาบันการศึกษาในระดับอุดมศึกษาทั้งภาครัฐและเอกชนที่มีกว่า 100 แห่งทั่วประเทศ ซึ่งขณะนี้เริ่มปรับตัวรับกับอัตราของนักศึกษาเพิ่มขึ้นเป็นจำนวนมาก เมื่อเปรียบเทียบกับเดิมแล้ว สถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษาของรัฐและเอกชนบางส่วนเริ่มออกนอกระบบเพื่อมาบริหารจัดการด้วยตนเอง เพื่อรองรับกับนักศึกษาที่มีจำนวนเพิ่มมากขึ้นเรื่อยๆ โดยจัดระบบการศึกษาที่มีคุณภาพ ประสิทธิภาพของการศึกษา และสถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษา สามารถดำเนินการตอบสนองความต้องการของนักศึกษาได้ดีกว่าและรวดเร็วกว่าระบบการศึกษาแบบเดิม [1] การแข่งขันของสถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษาต่างๆ ที่นับวันยิ่งต้องพัฒนาสถาบันของตนเอง

เพื่อดึงดูดนักศึกษาได้เข้ามาศึกษาในสถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษาเพิ่มมากขึ้น ทั้งในเรื่องคุณภาพการศึกษา สวัสดิการของนักศึกษา บุคลากร บรรยากาศ สิ่งแวดล้อมต่างๆ รวมไปถึงคณะที่เปิดทำการสอน ต้องรองรับความต้องการของนักศึกษาให้ครบถ้วน อีกทั้งยังต้องพัฒนาไปถึงภาพลักษณ์ที่เกิดกับสถาบันของตนเองทำให้เกิดแรงจูงใจให้กับนักศึกษาเพิ่มมากขึ้น สามารถทำให้ผู้ศึกษาเห็นความสำคัญต่อการศึกษาปัจจัยต่างๆ ที่มีอิทธิพลต่อนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่กำลังมองหาสถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษาในการศึกษาต่อ ให้ทราบถึงปัจจัยเหตุผลหลักๆที่มีผลต่อนักเรียนดังกล่าวที่กำลังจะเลือกสถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษาที่สามารถสร้างบัณฑิตให้มีคุณธรรม จริยธรรม ออกสู่สังคมภายนอกเพื่อนำการไปพัฒนาประเทศ สร้างเสริมสิ่ง และแข่งขันในยุคปัจจุบัน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- 2.1 เพื่อศึกษาความต้องการศึกษาต่อระดับอุดมศึกษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในอำเภอเมืองสมุทรปราการ จังหวัดสมุทรปราการ
- 2.2 เพื่อศึกษาปัจจัยในการเลือกศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในอำเภอเมืองสมุทรปราการ จังหวัดสมุทรปราการ

กรอบแนวคิดในการวิจัย

- 3.1 ตัวแปรอิสระ คือ เพศ แผนการเรียน เกรดเฉลี่ย สละสม อาชีพผู้ปกครอง และ รายได้ต่อเดือนของครอบครัว
- 3.2 ตัวแปรตาม คือ ความต้องการศึกษาต่อระดับอุดมศึกษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในอำเภอเมืองสมุทรปราการ จังหวัดสมุทรปราการ และ ปัจจัยในการเลือก

ศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในอำเภอเมืองสมุทรปราการ จังหวัดสมุทรปราการ

วิธีการดำเนินการวิจัย

4.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในอำเภอเมืองสมุทรปราการ จังหวัดสมุทรปราการ 9 โรงเรียน ทั้งหมดจำนวน 2,703 คน [7]

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในอำเภอเมืองสมุทรปราการ จังหวัดสมุทรปราการ จำนวน 348 คน โดยกำหนดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของ ทาโร ยามาเน่ (Taro Yamane) [2] ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 โดยผู้วิจัยใช้วิธีการสุ่มแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ได้แก่ โรงเรียนสมุทรปราการ 87 คน โรงเรียนเทพศิรินทร์สมุทรปราการ 87 คน โรงเรียนสตรีสมุทรปราการ 87 คน และ โรงเรียนหาดอมราอักษรลักษณ์วิทยา 87 คน

4.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สถานภาพของนักเรียน ได้แก่ เพศ แผนการเรียน เกรดเฉลี่ยสะสม อาชีพหลักของผู้ปกครอง รายได้ต่อเดือนของผู้ปกครอง

ตอนที่ 2 ความต้องการศึกษาต่อ ระดับอุดมศึกษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในอำเภอเมืองสมุทรปราการ จังหวัดสมุทรปราการ

ตอนที่ 3 ปัจจัยที่มีผลต่อความต้องการศึกษาต่อระดับอุดมศึกษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในอำเภอเมืองสมุทรปราการ จังหวัดสมุทรปราการใน 6 ด้าน ซึ่งประกอบด้วย 1) ปัจจัยด้านหลักสูตร 2) ปัจจัยด้านราคา 3) ปัจจัยด้านช่องทางการจัดจำหน่าย 4) ปัจจัยด้านกระบวนการ 5) ปัจจัยด้านบุคลากร 6) ปัจจัยด้านกายภาพ ซึ่งกำหนดให้ค่าระดับความสำคัญดังนี้ 5 มีความสำคัญอยู่ในระดับมากที่สุด , 4 มีความสำคัญอยู่ในระดับมาก, 3 มีความสำคัญอยู่ในระดับปานกลาง , 2 มีความสำคัญอยู่ในระดับน้อย และ 1 มีความสำคัญอยู่ในระดับน้อยที่สุด

4.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ข้อมูลผู้วิจัยได้ ทำจดหมายขออนุญาตจากผู้อำนวยการโรงเรียนที่เข้าทำแบบสอบถามหลังจากได้รับอนุมัติเรียบร้อยแล้วผู้วิจัยได้ดำเนินการแจกแบบสอบถาม

โดยขอความร่วมมือจากอาจารย์ที่ปรึกษาขออนุญาตแจกแบบสอบถามในช่วงเวลาโฮมรูม ผู้ทำวิจัยได้ทำการแจกแบบสอบถามจำนวน 348 ฉบับ ซึ่งผู้วิจัยได้รับแบบสอบถามกลับมาจำนวน 348 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100 %

4.4 การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

การวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยมีการเก็บรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ ผู้วิจัยใช้สถิติพรรณนา ในการบรรยายลักษณะของกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยมีเกณฑ์การแปลความหมาย ดังนี้ [3]

ค่าคะแนนเฉลี่ย	ลำดับความสำคัญ
4.21 - 5.00	มีความสำคัญอยู่ในระดับมากที่สุด
3.41 - 4.20	มีความสำคัญอยู่ในระดับมาก
2.61 - 3.40	มีความสำคัญอยู่ในระดับปานกลาง
1.81 - 2.60	มีความสำคัญอยู่ในระดับน้อย
1.00 - 1.80	มีความสำคัญอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในอำเภอเมืองสมุทรปราการ จังหวัดสมุทรปราการ ผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

5.1 ข้อมูลทั่วไปของนักเรียนผู้ตอบแบบสอบถามพบว่า นักเรียนส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ศึกษาอยู่ในแผนการเรียน วิทยุ-คณิต มีผลการเรียนอยู่ในระดับ 2.51-3.00 อาชีพหลักของปกครองของนักเรียน เป็นพนักงานบริษัทเอกชน รายได้ของครอบครัวต่อเดือนของนักเรียน อยู่ในระดับ 20,001-30,000 บาท

5.2 ความต้องการศึกษาต่อระดับอุดมศึกษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในอำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่เลือกสถาบันอุดมศึกษาที่มีลักษณะเป็น มหาวิทยาลัยปิด บุคคลที่มีส่วนในการตัดสินใจเลือกสถานศึกษาของนักเรียนส่วนใหญ่เป็นตัวนักเรียนเอง นักเรียนส่วนใหญ่เลือกเรียนต่อในระดับอุดมศึกษา เพื่ออนาคตและได้งานดีๆ เหตุผลที่เลือกเรียนในสถาบันการศึกษาที่เลือกเพราะ ค่าใช้จ่ายราคาถูก มีความต้องการให้สถาบันการศึกษาคัดเลือกนักศึกษาทั้งโควตาและสอบคัดเลือก และมีความต้องการรูปแบบการจัดการจัดเรียนการสอนแบบ เรียนในห้องเรียนจันทร์ถึงศุกร์ เวลาปกติ

5.3 ปัจจัยที่มีผลต่อความต้องการศึกษาต่อระดับอุดมศึกษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในอำเภอเมืองสมุทรปราการ จังหวัดสมุทรปราการ พบว่านักเรียนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการศึกษาระดับอุดมศึกษา ในภาพรวมอยู่ในระดับ มาก ($\bar{X} = 4.07$, $SD = 0.827$) หากพิจารณารายชื่อแล้ว ปัจจัยด้านกายภาพ มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ($\bar{X} = 4.18$, $SD = 0.807$) รองลงมาคือ ปัจจัยด้านหลักสูตร ($\bar{X} = 4.09$, $SD = 0.820$) ปัจจัยด้านกระบวนการ ($\bar{X} = 4.06$, $SD = 0.833$) ปัจจัยด้านราคา ($\bar{X} = 4.05$, $SD = 0.823$) ปัจจัยด้านช่องทางการจัดจำหน่าย ($\bar{X} = 4.04$, $SD = 0.819$) และปัจจัยด้านบุคลากร ($\bar{X} = 4.01$, $SD = 0.860$)

5.3.1 ปัจจัยด้านกายภาพ ผลการประเมินมีค่าเฉลี่ยรวมของปัจจัยนี้เท่ากับ 4.18 ซึ่งอยู่ในระดับสำคัญมาก โดยพบว่าปัจจัยที่กลุ่มตัวอย่างให้ความสำคัญมากที่สุดคือ มีสิ่งอำนวยความสะดวกในสถานศึกษา เช่น หอพัก ร้านอาหาร เป็นต้น ($\bar{X} = 4.30$, $SD = 0.788$) มีอาคารเรียนที่สะดวกสบายเพียงพอ และทันสมัย ($\bar{X} = 4.27$, $SD = 0.731$) การเดินทางสะดวก มีให้เลือกหลากหลายเส้นทางและรูปแบบ ($\bar{X} = 4.27$, $SD = 0.868$) รองลงมาที่กลุ่มตัวอย่างให้ความสำคัญมากที่สุดคือ มีสื่อ/อุปกรณ์ เทคโนโลยีที่ทันสมัย ($\bar{X} = 4.17$, $SD = 0.748$) มีอุปกรณ์การเรียนการสอนที่ทันสมัย ($\bar{X} = 4.14$, $SD = 0.808$) ภูมิทัศน์ในสถานศึกษาสวยงามน่าอยู่ ($\bar{X} = 4.08$, $SD = 0.814$) และมีพื้นที่สถานศึกษากว้างขวาง ($\bar{X} = 4.05$, $SD = 0.897$)

5.3.2 ปัจจัยด้านหลักสูตร ผลการประเมินมีค่าเฉลี่ยรวมของปัจจัยนี้เท่ากับ 4.09 ซึ่งอยู่ในระดับสำคัญมาก โดยพบว่าปัจจัยที่กลุ่มตัวอย่างให้ความสำคัญมากที่สุดคือ วุฒิการศึกษาที่จะได้รับ ($\bar{X} = 4.34$, $SD = 0.728$) เปิดสอนคณะ/สาขา/วิชาเอกที่ชอบ ($\bar{X} = 4.21$, $SD = 0.760$) รองลงมาที่กลุ่มตัวอย่างให้ความสำคัญมากที่สุดคือ รายวิชาที่ต้องศึกษาตามหลักสูตร ($\bar{X} = 4.15$, $SD = 0.682$) สามารถเรียนจบได้ตามศักยภาพของนักเรียน ($\bar{X} = 4.13$, $SD = 0.779$) ชื่อเสียงของสถาบันการศึกษา ($\bar{X} = 3.95$, $SD = 0.830$) เป็นของรัฐบาล ($\bar{X} = 3.94$, $SD = 1.009$) และจำนวนที่รับนักศึกษาเข้าศึกษาต่อ ($\bar{X} = 3.94$, $SD = 0.933$)

5.3.3 ปัจจัยด้านกระบวนการ ผลการประเมินมีค่าเฉลี่ยรวมของปัจจัยนี้เท่ากับ 4.06 ซึ่งอยู่ในระดับสำคัญมาก โดยพบว่าปัจจัยที่กลุ่มตัวอย่างให้ความสำคัญมากที่สุดคือ กระบวนการสอนและเทคนิคการสอนที่ทันสมัย ($\bar{X} = 4.23$, $SD = 0.757$) รองลงมาที่กลุ่มตัวอย่างให้ความสำคัญมากที่สุดคือ ระยะเวลาในการศึกษาตามหลักสูตรมีความเหมาะสม

สม ($\bar{X} = 4.10$, $SD = 0.802$) มีการบริหารและการจัดการที่ดี ($\bar{X} = 4.05$, $SD = 0.827$) และสามารถเรียนและทำงานไปด้วยได้ ($\bar{X} = 3.87$, $SD = 0.945$)

5.3.4 ปัจจัยด้านราคา ผลการประเมินมีค่าเฉลี่ยรวมของปัจจัยนี้เท่ากับ 4.05 ซึ่งอยู่ในระดับสำคัญมาก โดยพบว่าปัจจัยที่กลุ่มตัวอย่างให้ความสำคัญมากที่สุดคือระดับราคาของค่าลงทะเบียนหรือค่าหน่วยกิตมีความเหมาะสม ($\bar{X} = 4.29$, $SD = 0.703$) รองลงมาที่กลุ่มตัวอย่างให้ความสำคัญมากที่สุดคือ สามารถผ่อนชำระค่าลงทะเบียนหรือค่าใช้จ่ายอื่นๆ ($\bar{X} = 4.03$, $SD = 0.846$) ค่าธรรมเนียมการศึกษาสอดคล้องกับอุปกรณ์การเรียนที่จัดให้ ($\bar{X} = 4.00$, $SD = 0.832$) มีบริการทุนการศึกษา/ทุนอุดหนุนการศึกษาและกองทุนให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา ($\bar{X} = 4.00$, $SD = 0.847$) และค่าหน่วยกิตหรือค่าใช้จ่ายอื่นๆ ถูกกว่าเมื่อเปรียบเทียบกับสถาบันอื่นๆ ($\bar{X} = 3.92$, $SD = 0.885$)

5.3.5 ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย ผลการประเมินมีค่าเฉลี่ยรวมของปัจจัยนี้เท่ากับ 4.04 ซึ่งอยู่ในระดับสำคัญมาก โดยพบว่าปัจจัยที่กลุ่มตัวอย่างให้ความสำคัญมากที่สุดคือ สถานที่ตั้งเดินทางเดินทางสะดวก ($\bar{X} = 4.38$, $SD = 0.719$) รองลงมาที่กลุ่มตัวอย่างให้ความสำคัญมากที่สุดคือ สถานที่ตั้งของสถาบันอยู่ใกล้ที่พักอาศัย ($\bar{X} = 4.07$, $SD = 0.857$) ตั้งอยู่ในแหล่งที่มีความเจริญหรือในตัวเมือง ($\bar{X} = 4.01$, $SD = 0.806$) มีวิทยาเขตให้เลือกศึกษาได้หลายแห่ง ($\bar{X} = 3.95$, $SD = 0.825$) และสามารถเรียนทางไกลหรือจากสื่อต่างๆได้ ($\bar{X} = 3.80$, $SD = 0.890$)

5.3.6 ด้านบุคลากร ผลการประเมินมีค่าเฉลี่ยรวมของปัจจัยนี้เท่ากับ 4.01 ซึ่งอยู่ในระดับสำคัญมาก โดยพบว่าปัจจัยที่กลุ่มตัวอย่างให้ความสำคัญมากที่สุดคือ อาจารย์ผู้สอนเชี่ยวชาญ ตรงตามสาขาวิชาที่เปิดสอน ($\bar{X} = 4.32$, $SD = 0.740$) รองลงมาที่กลุ่มตัวอย่างให้ความสำคัญมากที่สุดคือ จำนวนอาจารย์ที่สอนในสถาบันเพียงพอกับจำนวนนักศึกษา ($\bar{X} = 4.03$, $SD = 0.849$) อาจารย์เอาใจใส่ดูแลนักศึกษาเป็นอย่างดี ($\bar{X} = 4.00$, $SD = 0.841$) อาจารย์ผู้สอนมีระดับการศึกษา/วุฒิการศึกษา ตำแหน่งทางวิชาการและประสบการณ์เหมาะสม ($\bar{X} = 3.95$, $SD = 0.836$) ชื่อเสียงของอาจารย์ที่สอนเป็นที่รู้จักของสังคม ($\bar{X} = 3.88$, $SD = 0.890$) และผู้บริหารของสถาบันเป็นที่ยอมรับของสังคม ($\bar{X} = 3.87$, $SD = 1.002$)

6. อภิปรายผล

จากการสรุปผลการวิจัยที่มีผลต่อการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในอำเภอเมืองสมุทรปราการ จังหวัดสมุทรปราการ สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

6.1 ปัจจัยด้านกายภาพ ผลการวิจัยพบว่า เป็นปัจจัยที่นักศึกษาให้ความสำคัญมากเพราะมีสิ่งอำนวยความสะดวกในสถานศึกษา เช่น หอพัก ร้านอาหาร มีอาคารเรียนที่สะดวกสบายเพียงพอ และทันสมัย การเดินทางสะดวก มีให้เลือกหลากหลายเส้นทางและรูปแบบ มีสื่อ/อุปกรณ์ เทคโนโลยีที่ทันสมัย มีอุปกรณ์การเรียนการสอนที่ทันสมัย ภูมิทัศน์ในสถานศึกษาสวยงามน่าอยู่ และมีพื้นที่สถานศึกษากว้างขวาง ซึ่งสอดคล้องกับ จิตติมา พัดโบก (2552)[4] ได้ทำการศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาต่อระดับปริญญาตรี ในมหาวิทยาลัยนเรศวร ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในเขตจังหวัดพิษณุโลก ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมของมหาวิทยาลัยอยู่ในระดับมากที่สุด โดยพบว่ากลุ่มตัวอย่างให้ความสำคัญมากที่สุดคือ มีอุปกรณ์การเรียน และเครื่องมือที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอนที่ทันสมัย พร้อมทั้งสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ มากมาย เช่น ร้านค้า ไปรษณีย์ อินเทอร์เน็ต ไว้คอยให้บริการแก่นักศึกษา

6.2 ปัจจัยด้านหลักสูตร ผลการวิจัยพบว่า เป็นปัจจัยที่นักศึกษาให้ความสำคัญมากเพราะนักศึกษาคาดหวังที่จะได้รับวุฒิการศึกษาจากคณะ สาขาและหลักสูตร ที่นักศึกษาได้เรียนมา สถาบันเปิดสอนคณะ/สาขา/วิชาเอกที่นักเรียนชอบ มีรายวิชาที่ต้องศึกษาตามหลักสูตร สามารถเรียนจบได้ตามศักยภาพของนักเรียน และเป็นสถาบันการศึกษาที่มีชื่อเสียง ซึ่งสอดคล้องกับ จิตติมา พัดโบก (2552)[4] ได้ทำการศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาต่อระดับปริญญาตรี ในมหาวิทยาลัยนเรศวร ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในเขตจังหวัดพิษณุโลก ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยด้านสภาพสังคม ผลการประเมินอยู่ในระดับสำคัญมาก โดยให้ความสำคัญในเรื่อง เมื่อสำเร็จการศึกษาแล้วมีความภาคภูมิใจในตนเองมากที่สุด และเมื่อสำเร็จการศึกษาแล้วสามารถนำความรู้ที่ได้ไปช่วยในการพัฒนาสังคม และสถาบันการศึกษาเป็นที่ยอมรับของสังคม

6.3 ปัจจัยด้านกระบวนการ ผลการวิจัยพบว่า เป็นปัจจัยที่นักศึกษาให้ความสำคัญมากเพราะมีกระบวนการสอนและเทคนิคการสอนที่ทันสมัย ระยะเวลาในการศึกษาตามหลักสูตรมีความเหมาะสม มีการบริหารและการจัดการที่ดี

และสามารถเรียนและทำงานไปด้วยได้ สอดคล้องกับ จิตติมา พัดโบก (2552)[4] ได้ทำการศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาต่อระดับปริญญาตรี ในมหาวิทยาลัยนเรศวร ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในเขตจังหวัดพิษณุโลก ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยด้านหลักสูตรและระบบการศึกษา ผลการประเมินอยู่ในระดับสำคัญมาก โดยพบว่าปัจจัยที่กลุ่มตัวอย่างให้ความสำคัญมากที่สุดคือ การที่มหาวิทยาลัยมีคณาจารย์ที่มีความรู้ ความสามารถและมีประสบการณ์ในการถ่ายทอดความรู้และเนื้อหาวิชา การที่มหาวิทยาลัยมีความพร้อมในด้านการจัดการเรียนการสอนครบทุกด้าน และมีการปรับปรุงหลักสูตรให้มีความทันสมัยอยู่เสมอ

6.4 ปัจจัยด้านราคา ผลการวิจัยพบว่า เป็นปัจจัยที่นักศึกษาให้ความสำคัญมากเพราะระดับราคาของค่าลงทะเบียนหรือค่าหน่วยกิตมีความเหมาะสม สามารถผ่อนชำระค่าลงทะเบียนหรือค่าใช้จ่ายอื่นๆ ค่าธรรมเนียมการศึกษาสอดคล้องกับอุปกรณ์การเรียนที่จัดให้ มีบริการทุนการศึกษา/ทุนอุดหนุนการศึกษา และ กองทุนให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา และค่าหน่วยกิตหรือค่าใช้จ่ายอื่นๆ ถูกกว่าเมื่อเปรียบเทียบกับสถาบันอื่นๆ ซึ่งสอดคล้องกับ เชิดพงษ์ ชีระจิตต์ และคณะ (2559)[5] ได้ทำการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนกรับใหญ่ว่องกุลสกลกิจพิทยาคม ผลการวิจัยพบว่าปัจจัยด้านค่าเล่าเรียน และแหล่งทุนที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกมหาวิทยาลัยของนักเรียน ผลการประเมินอยู่ในระดับสำคัญมาก โดยให้ความสำคัญในเรื่อง ค่าหน่วยกิตในการศึกษา และทุนการศึกษา

6.5 ปัจจัยด้านช่องทางการจัดจำหน่าย ผลการวิจัยพบว่า เป็นปัจจัยที่นักศึกษาให้ความสำคัญมากเพราะสถานที่ตั้งเดินทางเดินทางสะดวก สถานที่ตั้งของสถาบันอยู่ใกล้ที่พักอาศัย ตั้งอยู่ในแหล่งที่มีความเจริญหรือในตัวเมือง มีวิทยาเขตให้เลือกศึกษาได้หลายแห่ง และสามารถเรียนทางไกล หรือจากสื่อต่างๆ ได้ ซึ่งสอดคล้องกับ ธนภฤต ยืนยงเดชา (2554)[6] ได้ทำการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกศึกษาต่อระดับอุดมศึกษา มหาวิทยาลัยเชียงใหม่เป็นอันดับหนึ่ง ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ ผลการวิจัยพบว่าปัจจัยทางด้านสถานที่ให้บริการก็มีความสำคัญไม่น้อยไปกว่ากันกล่าวคือปัจจัยเรื่องมหาวิทยาลัยอยู่ใกล้ภูมิลำเนาเป็นปัจจัยที่มีความสำคัญในทุกๆด้าน

6.6 ปัจจัยด้านบุคลากร ผลการวิจัยพบว่า เป็นปัจจัยที่นักศึกษาให้ความสำคัญมากเพราะอาจารย์ผู้สอน

ผู้เชี่ยวชาญ ตรงตามสาขาวิชาที่เปิดสอน อาจารย์ที่สอนในสถาบันเพียงพอกับจำนวนนักศึกษา อาจารย์เอาใจใส่ดูแลนักศึกษาเป็นอย่างดี อาจารย์ผู้สอนมีระดับการศึกษา/วุฒิการศึกษา ตำแหน่งทางวิชาการและประสบการณ์เหมาะสม ชื่อเสียงของอาจารย์ที่สอนเป็นที่รู้จักของสังคม และผู้บริหารของสถาบันเป็นที่ยอมรับของสังคม ซึ่งสอดคล้องกับ จิตติมา พัดโบก (2552)[4]ได้ทำการศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาต่อระดับปริญญาตรีในมหาวิทยาลัยนเรศวร ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในเขตจังหวัดพิษณุโลก ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยด้านหลักสูตรและระบบการศึกษา ผลการประเมินอยู่ในระดับสำคัญมาก โดยพบว่าปัจจัยที่กลุ่มตัวอย่างให้ความสำคัญมากที่สุด คือ การที่มหาวิทยาลัยมีคณาจารย์ที่มีความรู้ ความสามารถและมีประสบการณ์ในการถ่ายทอดความรู้และเนื้อหาวิชา และทุกหลักสูตรยังจัดให้มีผู้เชี่ยวชาญจากภายนอกเข้ามาถ่ายทอดความรู้และประสบการณ์ให้กับนักศึกษา และ สอดคล้องกับ ธนภฤต ยืนยงเดชา (2554) [6]ได้ทำการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกศึกษาต่อระดับอุดมศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่ เป็นอันดับหนึ่ง ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ ผลการวิจัย พบว่า ปัจจัยทางด้านบุคลากรก็มีความสำคัญมาก โดยให้ความสำคัญในเรื่องการมีเอกสารงานวิจัยเป็นเครื่องยืนยันประสิทธิภาพของบุคลากรในมหาวิทยาลัยและอาจารย์ในมหาวิทยาลัยมีความน่าเชื่อถือ

8. ข้อเสนอแนะ

8.1 ควรมีการศึกษาวิจัยเรื่องเดียวกันกับโรงเรียนอื่นๆ มากกว่านี้ เพื่อคุณภาพรวมที่จะได้รับ

8.2 ควรมีการศึกษาโดยเพิ่มตัวแปรอื่นๆ เพื่อดูความแตกต่าง และเห็นความชัดเจนมากยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- [1] นันทนา ลัดพลี. (2558). ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาของไทยหลักสูตรนานาชาติของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนรัฐบาล ภายในเขตกรุงเทพมหานคร ฝั่งตะวันตก. สาขาการจัดการโรงแรมและการท่องเที่ยว, มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา.
- [2] เทียมจันทร์ พานิชย์ผลินไชย. (2539). ระเบียบวิธีวิจัย. มหาวิทยาลัยนเรศวร : ภาควิชาพื้นฐานการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร
- [3] บุญชม ศรีสะอาด. (2542). การวิจัยเบื้องต้น (2) กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์สุวีริยาสาส์น มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร.
- [4] จิตติมา พัดโบก. (2552). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาต่อระดับปริญญาตรีในมหาวิทยาลัยนเรศวร ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในเขตจังหวัดพิษณุโลก. วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิตสาขาการบริหารเชิงกลยุทธ์, มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- [5] เชิดพงษ์ ชีระจิตต์ และคณะ. (2559). ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนกรับใหญ่ว่องกุลสกลกิจพิทยาคม. การประชุมวิชาการและนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ ครั้งที่ 3 ประจำปี 2559 มหาวิทยาลัยปทุมธานี, ปทุมธานี.
- [6] ธนภฤต ยืนยงเดชา. (2554). ปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกศึกษาต่อระดับอุดมศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่ เป็นอันดับหนึ่ง ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- [7] ระบบสารสนเทศเพื่อบริหารการศึกษา กลุ่มสารสนเทศ สนม. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สืบค้นจาก http://data.bopp-obec.info/emis/school.php?Area_CODE=101706 ณ วันที่ 10 มิถุนายน 2559

การพัฒนาสื่อประกอบการเรียนการสอนแบบมีส่วนร่วมออนไลน์ โดยเข้าถึงข้อมูลผ่านบาร์โค้ด 2 มิติ รายวิชา เทคโนโลยีสารสนเทศในชีวิตประจำวัน

The Development of Online Participatory Teaching Media Access 2D Barcode for Information Technology for Daily-life

เชาวลิต เต็มปวน¹, ดนุพล วันชัยสถิร², บดินทร์ แชนไข³

¹คณะบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยนอร์ท-เชียงใหม่, ajcholwalit@gmail.com

²คณะวิศวกรรมศาสตร์และเทคโนโลยี, มหาวิทยาลัยนอร์ท-เชียงใหม่, danuphon@gmail.com

³คณะบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยนอร์ท-เชียงใหม่, bordin@northcm.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาสื่อประกอบการเรียนการสอนแบบมีส่วนร่วมออนไลน์ โดยเข้าถึงข้อมูลผ่านบาร์โค้ด 2 มิติ รายวิชาเทคโนโลยีสารสนเทศในชีวิตประจำวัน เป็นการพัฒนาสื่อการสอนในลักษณะสื่อเสริม โดยการสังเคราะห์เนื้อหาจากรายวิชาและได้คำแนะนำเพิ่มเติมจากผู้เชี่ยวชาญ จึงได้พัฒนาสื่อการเรียนการสอนจำนวน 4 บทเรียน ในรูปแบบของแบบฝึกปฏิบัติการและใบความรู้ โดยกลุ่มตัวอย่างในการศึกษา ได้แก่ นักศึกษาที่ลงทะเบียนเรียนในรายวิชา เทคโนโลยีสารสนเทศในชีวิตประจำวัน ภาควิชาศึกษาทั่วไป คณะสังคมศาสตร์และศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยนอร์ท-เชียงใหม่ ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2559 จำนวน 30 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามการใช้งานสื่อประกอบการเรียนการสอน

ผลการวิจัยพบว่า ด้านการเข้าถึงข้อมูลผ่านบาร์โค้ด 2 มิติ มีระดับความพึงพอใจมากที่สุด ($\bar{x} = 4.61$) ด้านเนื้อหาบทเรียนการสร้างหนังสือราชการและจดหมายเวียน มีระดับความพึงพอใจมากที่สุด ($\bar{x} = 4.51$) ด้านเนื้อหาบทเรียนการสร้างแผ่นพับโฆษณา มีระดับความพึงพอใจมากที่สุด ($\bar{x} = 4.56$) ด้านเนื้อหาบทเรียนการสร้างใบเสนอราคา มีระดับความพึงพอใจมากที่สุด ($\bar{x} = 4.52$) ด้านเนื้อหาบทเรียนการสร้างสื่อสำหรับการนำเสนอ มีระดับความพึงพอใจมากที่สุด ($\bar{x} = 4.60$) และมีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจรวมที่ 4.56 ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ : เทคโนโลยี, การสอนออนไลน์, บาร์โค้ด 2 มิติ

Abstract

The development of online participatory teaching media access 2D barcode for information technology for daily-life is a learning media development for fulfil a class management. This research analysis a content from information technology for daily-life course description, and is suggested concerning to specific content from expert. Four media chapters was developed to laboratory and substance media. Target group are 30 students who registered in information technology for daily-life class, department of general education, school of social and liberal arts, North-Chiang Mai University on academic year 1/2016. Research tool is questionnaire regarding to media learning employment.

Research result founded that media accessing via 2D barcode, user have a highest satisfaction level ($\bar{x} = 4.61$). Secondly, they have a highest satisfaction level ($\bar{x} = 4.51$) about official letter and circular content.

At sale order report creation, user have a highest satisfaction level ($\bar{X} = 4.52$). In part of presentation media production, they have a highest satisfaction level ($\bar{X} = 4.60$). In conclude, they have an overall satisfaction level at 4.56 which is highest satisfaction.

Keyword : Technology, Online Learning, QR Code

1.1 บทนำ

มหาวิทยาลัยนอร์ท-เชียงใหม่ มีการเรียนการสอนรายวิชา เทคโนโลยีสารสนเทศในชีวิตประจำวัน โดยวิชาดังกล่าวศึกษาเกี่ยวกับระบบเทคโนโลยีสารสนเทศที่มีอิทธิพลและมีผลกระทบต่อชีวิตและสังคม การใช้เครื่องมือและอุปกรณ์คอมพิวเตอร์เพื่อการประมวลผลข้อมูล การจัดการและการใช้ข้อมูล ระบบคอมพิวเตอร์ ฮาร์ดแวร์ และซอฟต์แวร์ ระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ต กฎหมายและจริยธรรมที่เกี่ยวข้องกับการใช้งานเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์และสารสนเทศ การใช้โปรแกรมระบบและโปรแกรมประยุกต์ การแสวงหาความรู้จากฐานข้อมูลและแหล่งข้อมูลต่าง ๆ บนระบบเครือข่ายคอมพิวเตอร์หรือสื่อชนิดต่าง ๆ ให้เป็นประโยชน์สำหรับการศึกษาค้นคว้า การทำรายงาน การนำเสนอผลงาน และการดำรงชีวิตประจำวันอย่างมีประสิทธิภาพ โดยการเรียนการสอนพบว่านักศึกษายังขาดทักษะในการฝึกปฏิบัติการใช้งานโปรแกรมสำเร็จรูป ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญในการเรียนการสอนและการทำงานในอนาคต ดังนั้นเพื่อแก้ปัญหานักศึกษาขาดทักษะในการฝึกปฏิบัติการใช้โปรแกรมสำเร็จรูป และให้การฝึกปฏิบัติเป็นมาตรฐานตามศูนย์พัฒนาฝีมือแรงงาน จึงเห็นความสำคัญในการพัฒนาสื่อการเรียนการสอนแบบมีส่วนร่วมออนไลน์โดยเข้าถึงข้อมูลผ่านบาร์โค้ด 2 มิติ เพื่อเสริมทักษะการฝึกปฏิบัติ ในรายวิชาดังกล่าว

1.2 วัตถุประสงค์

เพื่อพัฒนาสื่อประกอบการเรียนการสอนแบบมีส่วนร่วมออนไลน์ โดยเข้าถึงข้อมูลผ่านบาร์โค้ด 2 มิติ รายวิชาเทคโนโลยีสารสนเทศในชีวิตประจำวัน

1.3 ขอบเขตของการวิจัย

ในการดำเนินงานวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้แบ่งขอบเขตเนื้อหา เป็น 2 ส่วน ได้แก่

1.3.1 ขอบเขตประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.3.1.1 ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ นักศึกษาที่ลงทะเบียนเรียนในรายวิชา เทคโนโลยีสารสนเทศในชีวิตประจำวัน ภาควิชาศึกษาทั่วไป คณะสังคมศาสตร์และศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยนอร์ท-เชียงใหม่ ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2559 จำนวน 142 คน

1.3.1.2 กลุ่มตัวอย่างได้แก่ นักศึกษาที่ลงทะเบียนเรียนในรายวิชา เทคโนโลยีสารสนเทศในชีวิตประจำวัน ภาควิชาศึกษาทั่วไป คณะสังคมศาสตร์และศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยนอร์ท-เชียงใหม่ ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2559 โดยการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive sampling) จำนวน 30 คน

1.3.2 ขอบเขตข้อมูลในการศึกษา

ในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดเนื้อหาสำหรับสื่อประกอบการเรียนการสอนแบบมีส่วนร่วมออนไลน์ ในหัวข้อของ โปรแกรมสำเร็จรูปไมโครซอฟต์เวิร์ด (Microsoft Word) โปรแกรมสำเร็จรูปไมโครซอฟต์เอ็กเซล (Microsoft Excel) และ โปรแกรมสำเร็จรูปไมโครซอฟต์พาวเวอร์พอยต์ (Microsoft PowerPoint)

1.4 วิธีการดำเนินงานวิจัย

1.4.1 ข้อมูลที่ใช้ในการวิจัย

แหล่งข้อมูล ผู้วิจัยใช้วิธีการศึกษาและสำรวจเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลดังนี้

1.4.1.1 ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาจาก วรรณกรรม งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาสื่อประกอบการเรียนการสอนแบบมีส่วนร่วมออนไลน์ โดยเข้าถึงข้อมูลผ่านบาร์โค้ด 2 มิติ รายวิชาเทคโนโลยีสารสนเทศในชีวิตประจำวัน โดยสืบค้นคัดเลือกจากเอกสารอ้างอิง ฐานข้อมูล และสื่ออินเทอร์เน็ต

1.4.1.2 ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามการใช้สื่อประกอบการเรียนการสอนแบบมีส่วนร่วมออนไลน์

1.4.2 เครื่องมือและขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ

1.4.2.1 เครื่องมือที่ใช้การศึกษา เครื่องมือในการศึกษางานวิจัยการพัฒนาสื่อประกอบการ

เรียนการสอนแบบมีส่วนร่วมออนไลน์ โดยเข้าถึงข้อมูลผ่าน บารโค้ด 2 มิติ รายวิชาเทคโนโลยีสารสนเทศในชีวิตประจำวัน ได้แก่ สื่อประกอบการเรียนการสอนแบบมีส่วนร่วมออนไลน์ในลักษณะสื่อเสริม และแบบสอบถามการใช้สื่อประกอบการเรียนการสอนแบบมีส่วนร่วมออนไลน์

1.4.2.2 ขั้นตอนการสร้างมือที่ใช้ในการศึกษา

[1] สื่อประกอบการเรียนการสอนแบบมีส่วนร่วมออนไลน์ในลักษณะสื่อเสริมจำนวน 4 บทเรียนได้จากการสังเคราะห์เนื้อหาวิชาเทคโนโลยีสารสนเทศในชีวิตประจำวัน จากกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา แห่งชาติ 3 (มคอ.3) เพื่อนำมาสรุปประเด็นหัวข้อเนื้อหา สำหรับพัฒนาสื่อการสอน

[2] แบบสอบถามการใช้สื่อประกอบการเรียนการสอน ได้แก่ ด้านการเข้าถึงข้อมูลผ่านบารโค้ด 2 มิติ และด้านเนื้อหาบทเรียน โดยแบบสอบถามมีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.87

1.4.3 วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างด้วยตนเอง

การวิเคราะห์ข้อมูล ใช้โปรแกรมไมโครซอฟท์ เอกซ์เซล (Microsoft Excel) สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหา

1.5 ผลการวิจัย

1.5.1 ผลการพัฒนาสื่อประกอบการเรียนการสอน ผู้วิจัยได้กำหนดรายละเอียด 3 ขั้นตอนได้แก่ การออกแบบแผนผังลำดับงาน การพัฒนาสื่อประกอบการเรียนการสอน และการเชื่อมโยงข้อมูลสื่อประกอบการเรียนการสอนผ่าน บารโค้ด 2 มิติ

1.5.1.1 การออกแบบแผนผังลำดับงาน สื่อประกอบการเรียนการสอน

สื่อประกอบการเรียนการสอนจะอยู่ในลักษณะของสื่อเสริม (Supplementary) ในรูปแบบของแบบฝึกปฏิบัติการและเสริมประเด็นที่ต้องการจะเน้นย้ำในลักษณะของ ใบความรู้ โดยจะมีแบบฝึกปฏิบัติการหรือสื่อประกอบการเรียนการสอนจำนวน 4 บทเรียน ดังนี้

[1] แบบฝึกปฏิบัติการที่ 1 เรื่อง หนังสือราชการและจดหมายเวียน วัตถุประสงค์ ต้องการให้นักศึกษาเข้าใจการสร้างหนังสือราชการและจดหมายเวียน

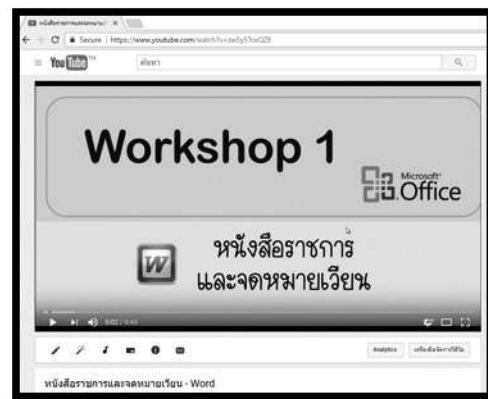
[2] แบบฝึกปฏิบัติการที่ 2 เรื่อง การสร้างแผ่นพับโฆษณา วัตถุประสงค์ต้องการให้นักศึกษาเข้าใจการสร้างแผ่นพับโฆษณา โดยใช้หลักการของการแบ่งคอลัมน์ การจัดหน้ากระดาษ การแทรกรูปภาพ การกำหนด Drop Cap, Word Art, Bullet และ Numbering

[3] แบบฝึกปฏิบัติการที่ 3 เรื่อง การสร้างใบเสนอราคา วัตถุประสงค์ต้องการให้นักศึกษาเข้าใจการใช้งาน Pivot Table ฟังก์ชัน Lookup สำหรับการประยุกต์ใช้ในการสร้างใบเสนอราคา

[4] แบบฝึกปฏิบัติการที่ 4 เรื่อง การสร้างสื่อสำหรับการนำเสนอ วัตถุประสงค์ต้องการให้นักศึกษาเข้าใจการสร้างสื่อสำหรับการนำเสนอได้อย่างเหมาะสมในเรื่องการเทคนิคการสร้างสื่อ การแทรกรูปภาพและการแทรกภาพเคลื่อนไหว

1.5.1.2 การพัฒนาสื่อประกอบการเรียนการสอน

ผู้วิจัยได้พัฒนาสื่อประกอบการเรียนการสอนตามแผนผังลำดับงานโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปสำหรับสร้างวิดีโอ และสร้างสื่อการสอน หลังจากนั้นได้ทำการอัปโหลดสื่อประกอบการเรียนการสอนไปยัง www.youtube.com ซึ่งจะได้ URL (ตำแหน่งระบุทรัพยากรบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต) ของทั้ง 4 บทเรียน

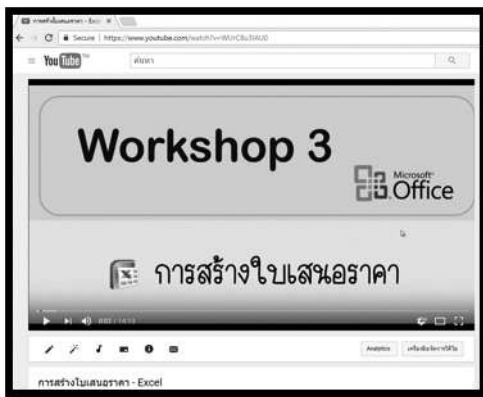
รูปที่ 1 แสดงสื่อประกอบการเรียนการสอน ในแบบฝึกปฏิบัติการที่ 1

จากรูปที่ 1 แสดงสื่อประกอบการเรียนการสอน เรื่องหนังสือราชการและจดหมายเวียน โดยอัปโหลดจะถูกเก็บไว้ที่ตำแหน่ง <https://youtu.be/zw5y5TceQZE>

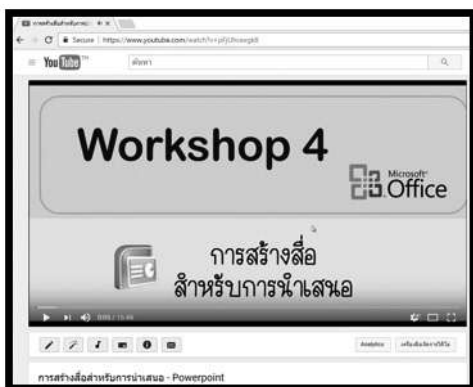
รูปที่ 2 แสดงสื่อประกอบการเรียนการสอน
ในแบบฝึกปฏิบัติการที่ 2

จากรูปที่ 2 แสดงสื่อประกอบการเรียนการสอน
เรื่องการสร้างแผ่นพับโฆษณา โดยอัปโหลดจะถูกเก็บไว้ที่
ตำแหน่ง <https://youtu.be/vFydcLJodPQ>

รูปที่ 3 แสดงสื่อประกอบการเรียนการสอน
ในแบบฝึกปฏิบัติการที่ 3

จากรูปที่ 3 แสดงสื่อประกอบการเรียนการสอน
เรื่องการสร้างใบเสนอราคา โดยอัปโหลดจะถูกเก็บไว้ที่
ตำแหน่ง <https://youtu.be/WUrC8u3IAU0>

รูปที่ 4 แสดงสื่อประกอบการเรียนการสอน
ในแบบฝึกปฏิบัติการที่ 4

จากรูปที่ 4 แสดงสื่อประกอบการเรียนการสอน
เรื่องการสร้างสื่อสำหรับการนำเสนอโดยอัปโหลดจะถูกเก็บ
ไว้ที่ตำแหน่ง <https://youtu.be/pFjUhcexgk8>

1.5.1.3 การเชื่อมโยงข้อมูลสื่อประกอบ
การเรียนการสอนผ่านบาร์โค้ด 2 มิติ

ในส่วนนี้เป็นการสร้างการเชื่อมโยงสื่อ
ประกอบการเรียนการสอนผ่านบาร์โค้ด 2 มิติจากสื่อการ
เรียนการสอนทั้ง 4 บทเรียน โดยใช้เว็บไซต์ <https://www.the-qr-code-generator.com> เพื่อการสร้าง (Generator)
บาร์โค้ด 2 มิติ โดยใช้เชื่อมโยงไปยังบทเรียนต่าง ๆ ดังนี้

รูปที่ 5 แสดงแสดงบาร์โค้ด 2 มิติ แบบฝึกปฏิบัติการที่ 1

รูปที่ 6 แสดงแสดงบาร์โค้ด 2 มิติ แบบฝึกปฏิบัติการที่ 2

รูปที่ 7 แสดงแสดงบาร์โค้ด 2 มิติ แบบฝึกปฏิบัติการที่ 3

รูปที่ 8 แสดงแสดงบาร์โค้ด 2 มิติ แบบฝึกปฏิบัติการที่ 4

1.5.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามการใช้งานสื่อประกอบการเรียนการสอน

[1] ด้านการเข้าถึงข้อมูลผ่านบาร์โค้ด 2 มิติ

ผลของการใช้งานสื่อประกอบการเรียนการสอนแบบมีส่วนร่วมออนไลน์ โดยเข้าถึงข้อมูลผ่านบาร์โค้ด 2 มิติ รายวิชาเทคโนโลยีสารสนเทศในชีวิตประจำวัน ในด้านการเข้าถึงข้อมูลผ่านบาร์โค้ด 2 มิติ พบว่า ในภาพรวมกลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 4.61 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า การเชื่อมโยงไปยังสื่อการเรียนการสอนได้อย่างถูกต้อง มีค่าเฉลี่ย 4.73 อยู่ในระดับพึงพอใจมากที่สุด รองลงมาคือความสะดวกและรวดเร็วในการเข้าถึงข้อมูล มีค่าเฉลี่ย 4.67 อยู่ในระดับพึงพอใจมากที่สุด การเข้าถึงข้อมูลผ่านบาร์โค้ด 2 มิติเป็นนวัตกรรมที่ควรส่งเสริมให้มีการบูรณาการกับการเรียนการสอนออนไลน์ มีค่าเฉลี่ย 4.57 อยู่ในระดับพึงพอใจมากที่สุด การเข้าถึงสื่อการเรียนการสอนผ่านบาร์โค้ด 2 มิติทำให้ผู้เรียนมีความสะดวกในการศึกษาเนื้อหาเพิ่มเติมนอกชั้นเรียน มีค่าเฉลี่ย 4.50 อยู่ในระดับพึงพอใจมาก ตามลำดับ

[2] ด้านเนื้อหาสื่อประกอบการเรียนการสอน

แบบฝึกปฏิบัติการที่ 1 เรื่อง บทเรียนการสร้างหนังสือราชการและจดหมายเวียน พบว่า ในภาพรวมกลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 4.54 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ใบความรู้สำหรับเสริมเนื้อหาการเรียนรู้ในสื่อการเรียนการสอนครอบคลุมประเด็นเนื้อหาครบถ้วน และการระบุวัตถุประสงค์การเรียนรู้อย่างชัดเจน มีค่าเฉลี่ย 4.60 อยู่ในระดับพึงพอใจมากที่สุด รองลงมาคือ สื่อการเรียนการสอนครอบคลุมประเด็นของเนื้อหา มีค่าเฉลี่ย 4.53 อยู่ในระดับพึงพอใจมากที่สุด และสื่อการเรียนการสอนในเรื่องดังกล่าวมีภาพประกอบภาพเคลื่อนไหวอย่างเหมาะสม มีค่าเฉลี่ย 4.50 ในระดับพึงพอใจมาก ตามลำดับ

แบบฝึกปฏิบัติการที่ 2 เรื่อง แผ่นพับโฆษณา พบว่า ในภาพรวมกลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 4.56 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า สื่อการเรียนการสอนในเรื่องดังกล่าวมีความเป็นสื่อเสริมสำหรับศึกษาเพิ่มเติมนอกเหนือจากการศึกษาในชั้นเรียน มีค่าเฉลี่ย 4.70 อยู่ในระดับพึงพอใจมากที่สุด รองลงมาคือมีการระบุวัตถุประสงค์การเรียนรู้อย่างชัดเจน มีค่าเฉลี่ย 4.57 อยู่ในระดับพึงพอใจมากที่สุด สื่อการเรียนการสอนครอบคลุมประเด็นของเนื้อหาอย่างกระชับและครบถ้วน มีค่าเฉลี่ย 4.53 อยู่ในระดับพึงพอใจมากที่สุด ใบความรู้สำหรับเสริมเนื้อหาการเรียนรู้ ในสื่อการเรียนการสอนครอบคลุมประเด็นเนื้อหา

อย่างครบถ้วน มีค่าเฉลี่ย 4.50 อยู่ในระดับพึงพอใจมาก การมีภาพประกอบภาพเคลื่อนไหวและการจัดองค์ประกอบต่าง ๆ ภายในสื่ออย่างเหมาะสม มีค่าเฉลี่ย 4.43 อยู่ในระดับพึงพอใจมากตามลำดับ

แบบฝึกปฏิบัติการที่ 3 เรื่อง การสร้างใบเสนอราคา พบว่า ในภาพรวมกลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 4.52 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า สื่อการเรียนการสอนครอบคลุมประเด็นของเนื้อหาในเรื่องดังกล่าวได้อย่างกระชับและครบถ้วน มีค่าเฉลี่ย 4.57 อยู่ในระดับพึงพอใจมากที่สุด สื่อการเรียนการสอนในเรื่องดังกล่าวมีความเป็นสื่อเสริมสำหรับศึกษาเพิ่มเติมนอกเหนือจากการศึกษาในชั้นเรียน มีค่าเฉลี่ย 4.53 อยู่ในระดับพึงพอใจมากที่สุด การมีภาพประกอบภาพเคลื่อนไหว และการจัดองค์ประกอบต่าง ๆ ภายในสื่ออย่างเหมาะสม มีค่าเฉลี่ย 4.53 อยู่ในระดับพึงพอใจมากที่สุด ใบความรู้สำหรับเสริมเนื้อหาการเรียนรู้ ครอบคลุมประเด็นเนื้อหาอย่างครบถ้วน มีค่าเฉลี่ย 4.50 อยู่ในระดับพึงพอใจมาก และการระบุวัตถุประสงค์การเรียนรู้อย่างชัดเจน มีค่าเฉลี่ย 4.50 อยู่ในระดับพึงพอใจมาก ตามลำดับ

แบบฝึกปฏิบัติการที่ 4 เรื่อง การสร้างสื่อสำหรับการนำเสนอ พบว่า ในภาพรวมกลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 4.60 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ใบความรู้ครอบคลุมประเด็นเนื้อหาอย่างครบถ้วน มีค่าเฉลี่ย 4.70 อยู่ในระดับความพึงพอใจมากที่สุด สื่อการเรียนการสอนมีความเป็นสื่อเสริมสำหรับศึกษาเพิ่มเติมนอกเหนือจากการศึกษาในชั้นเรียน มีค่าเฉลี่ย 4.63 อยู่ในระดับพึงพอใจมากที่สุด สื่อการเรียนการสอนมีภาพประกอบภาพเคลื่อนไหวภายในสื่ออย่างเหมาะสม มีค่าเฉลี่ย 4.57 อยู่ในระดับพึงพอใจมากที่สุด การระบุวัตถุประสงค์การเรียนรู้ อย่างชัดเจน และสื่อการเรียนการสอนครอบคลุมประเด็นของเนื้อหาในเรื่องดังกล่าวได้อย่างกระชับและครบถ้วน มีค่าเฉลี่ย 4.57 อยู่ในระดับพึงพอใจมากที่สุด ตามลำดับ

1.6 อภิปรายผล

การใช้งานสื่อประกอบการเรียนการสอนแบบมีส่วนร่วมออนไลน์ โดยเข้าถึงข้อมูลผ่านบาร์โค้ด 2 มิติ รายวิชาเทคโนโลยีสารสนเทศในชีวิตประจำวัน ในด้านการเข้าถึงข้อมูลผ่านบาร์โค้ด 2 มิติ พบว่าในส่วนของ การเชื่อมโยงไปยังสื่อการเรียนการสอนได้อย่างถูกต้องทำให้ผู้เรียนมีความสะดวกในการศึกษาเนื้อหาเพิ่มเติมนอกชั้นเรียน มีความคิดเห็นระดับมากที่สุด สอดคล้องกับงานวิจัยของ

อุบลรัตน์ ศิริสุขโกคา (2557) ที่ได้ทำวิจัยเรื่อง การพัฒนาสื่อประกอบการสอนแบบมีส่วนร่วมออนไลน์ด้วยการเข้าถึงข้อมูลผ่านบาร์โค้ด 2 มิติ เพื่อวัดความสนใจในเนื้อหาของผู้เรียนและเสริมทักษะการฝึกปฏิบัติใช้งานโปรแกรมสำเร็จรูป ผลการวิจัย พบว่า ผู้ใช้งานมีการประเมินด้านความสะดวกและง่ายต่อการใช้งานสื่อประกอบการสอนมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.77 และ ในด้านของการเข้าถึงสื่อการเรียนการสอนผ่านบาร์โค้ด 2 มิติทำให้ผู้เรียนมีความสะดวกในการศึกษาเนื้อหาเพิ่มเติมนอกชั้นเรียน สอดคล้องกับงานวิจัยของกรพรหม พิกุลแก้ว (2553) ที่ได้ทำวิจัยเรื่อง การประยุกต์ใช้งานเทคโนโลยี QR Code ในพิพิธภัณฑ์เครื่องถ้วยเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ณ มหาวิทยาลัยกรุงเทพ ผลการวิจัยพบว่า QR Code สามารถนำไปประยุกต์ใช้กับทุกสถานที่ไม่ว่าจะเป็นพิพิธภัณฑ์ สถาบันการศึกษา ร้านค้า ฯลฯ

ด้านเนื้อหาบทเรียนพบว่า สื่อการเรียนการสอนมีความเป็นสื่อเสริมเหมาะสมสำหรับการศึกษานอกชั้นเรียนมีความคิดเห็นในระดับมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของบุษรา ประกอบธรรม (2548) ที่ได้ทำวิจัยเรื่อง พฤติกรรมการใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อการศึกษา การติดต่อสื่อสาร และบันเทิงที่มีผลต่อช่วงเวลาในการใช้อินเทอร์เน็ตของนักศึกษาอุดมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ซึ่งพบว่า ในด้านการศึกษาและการติดต่อสื่อสาร นิยมเล่นอินเทอร์เน็ตที่บ้านหรือที่พักอาศัยของตนเอง เช่น บ้านหอพัก อพาร์ทเมนท์คอนโดมิเนียม เป็นต้น และในด้านของสื่อการเรียนการสอนครอบคลุมประเด็นของเนื้อหาในเรื่องดังกล่าวได้อย่างกระชับและครบถ้วนมีความคิดเห็นในระดับมากที่สุด

1.7 ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยพบว่าประเด็นที่สำคัญประการหนึ่ง ได้แก่ สื่อการเรียนการสอนมีความเหมาะสมสำหรับการเป็นสื่อเสริมเพื่อศึกษาเนื้อหาออกชั้นเรียน โดยมีระดับความคิดเห็นมากที่สุด ผู้วิจัยเห็นว่าควรมีการส่งเสริมให้พัฒนาสื่อออนไลน์ในลักษณะสื่อเสริมในรายวิชาที่เกี่ยวข้องกับเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อให้ผู้เรียนและผู้สนใจได้ศึกษาเนื้อหาอื่น ๆ ได้อย่างต่อเนื่องนอกจากการศึกษาในชั้นเรียนอย่างเดียว และควรมีการเสริมเนื้อหาที่มีการวัดและประเมินผลในแต่ละบทเรียน ผ่านระบบบริหารจัดการการเรียนรู้ หรือเครือข่ายอินเทอร์เน็ตออนไลน์ เพื่อเป็นการวัดผลการเรียนและการศึกษาสื่อการเรียนการสอนทั้งสื่อการเรียนการสอนและผู้เรียน

2. กิติกรรมประกาศ

งานวิจัย การพัฒนาสื่อประกอบการเรียนการสอนแบบมีส่วนร่วมออนไลน์ โดยเข้าถึงข้อมูลผ่านบาร์โค้ด 2 มิติ รายวิชา เทคโนโลยีสารสนเทศในชีวิตประจำวัน ได้รับทุนสนับสนุนงานวิจัยของสถาบันวิจัย มหาวิทยาลัยนอร์ท-เชียงใหม่ ประจำปีการศึกษา 2558 โดยงานวิจัยสำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดีจากความช่วยเหลืออย่างดียิ่งของ คุณณรงค์ชัย ปัญญาวงศ์ และคุณสมพงษ์ พุใจ บุคลากรจากศูนย์พัฒนาฝีมือแรงงานจังหวัดลำพูน ที่ให้ข้อเสนอแนะ และข้อมูลที่เป็นประโยชน์สำหรับงานวิจัย ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณมา ณ ที่นี้

สุดท้ายนี้ขอขอบพระคุณ คณาจารย์มหาวิทยาลัยนอร์ท-เชียงใหม่ ที่คอยให้กำลังใจและช่วยเหลือในการดำเนินงานวิจัยในครั้งนี้ อย่างดียิ่ง

เอกสารอ้างอิง

- [1] กรพรหม พิกุลแก้ว. (2553). การประยุกต์ใช้งานเทคโนโลยี QR Code ในพิพิธภัณฑ์เครื่องถ้วยเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ณ มหาวิทยาลัยกรุงเทพ. มหาวิทยาลัยกรุงเทพ.
- [2] จักรกฤษณ์ หมั่นวิชา. (2557). การประยุกต์ใช้บาร์โค้ด สองมิติ (2D barcode) เพื่อการจัดการระบบเทคโนโลยี สารสนเทศสำหรับธุรกิจ. มหาวิทยาลัย หาดใหญ่ สงขลา.
- [3] จิตรัตน์ รัชตะวรรณ. (2547). ออกแบบและสร้างเว็บไซต์ด้วยตนเอง.นนทบุรี : โอดีซี.
- [4] ถนอมพร เลหาจรัสแสง และคณะ. (2545). ผลของการใช้การเรียนทางอิเล็กทรอนิกส์ (e-Learning) กระบวนวิชาภาษาอังกฤษขั้นพื้นฐานที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและ ความคิดเห็นของนักศึกษาระดับอุดมศึกษา .งานวิจัย. เชียงใหม่: สำนักบริการคอมพิวเตอร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- [5] บุษรา ประกอบธรรม. (2548). พฤติกรรมการใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อการศึกษา การติดต่อสื่อสาร และบันเทิงที่มีผลต่อช่วงเวลาในการใช้อินเทอร์เน็ตของนักศึกษาอุดมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร และปริมณฑล. มหาวิทยาลัยกรุงเทพ.

- [6] โป่งกลาง เพ็ชรรุ่ง. (2558). ระบบการตรวจสอบการ
เข้าเรียนของนิสิตโดยใช้ QR-CODE : กรณีศึกษา
คณะศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์. คณะศิลปศาสตร์
และวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
วิทยาเขตกำแพงแสน.
- [7] อภินันท์ จิตรเจริญ. (2548). การผลิตสื่อการสอน
ประกอบรายวิชา คอมพิวเตอร์และเทคโนโลยี
สารสนเทศพื้นฐานสำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยม
ศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- [8] อุบลรัตน์ ศิริสุขโกคา. (2557). การพัฒนาสื่อประกอบ
การสอนแบบมีส่วนร่วมออนไลน์ด้วยการเข้าถึง
ข้อมูลผ่านบาร์โค้ด 2 มิติ เพื่อวัดความสนใจใน
เนื้อหาของผู้เรียนและเสริมทักษะการฝึกปฏิบัติใช้
งานโปรแกรมสำเร็จรูป. กลุ่มสาขาวิชาคอมพิวเตอร์
คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัย
ราชภัฏนครปฐม.

การเตรียมความพร้อมของนิสิตคณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพื่อรองรับ
การเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน
The Readiness to ASEAN Economic Community of the Business
Administration Students at Rajapruk University

นิตยา สุภาภรณ์¹

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อ (1) ศึกษาความพร้อมในการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ของนิสิตคณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยราชภัฏ (2) เพื่อเปรียบเทียบความพร้อมในการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน จำแนกตามเพศ ชั้นปี สาขาวิชา ผลการเรียนสะสม และกลุ่มเรียน และ(3) ทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับประชาคมอาเซียนกับความพร้อมในการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 340 คน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ คือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติทดสอบความแตกต่างระหว่าง 2 กลุ่มใช้ t -test และทดสอบความแตกต่างระหว่างประชากร 3 กลุ่มขึ้นไปใช้ F -test และทดสอบความแตกต่างรายคู่ใช้วิธี Least Significant Difference (LSD) สำหรับความสัมพันธ์ทดสอบความสัมพันธ์ของตัวแปรด้วยสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน

ผลจากการวิจัยพบว่า (1) นิสิตมีความพร้อมในเข้าสู่ประชาคมอาเซียนอยู่ในระดับมากด้านเจตคติ ด้านทักษะ/กระบวนการ ส่วนด้านความรู้ นิสิตมีความพร้อมอยู่ในระดับปานกลาง (2) นิสิตที่มีชั้นปี สาขาวิชา ผลการเรียนสะสม และกลุ่มเรียน แตกต่างกัน มีความพร้อมเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนที่แตกต่างกัน ยกเว้นนิสิตที่มีเพศแตกต่างกันมีความพร้อมเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนที่ไม่แตกต่างกัน และ (3) นิสิตที่มีระดับความรู้เกี่ยวกับประชาคมอาเซียนมีความสัมพันธ์กับความพร้อมในการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนอยู่ในระดับน้อยที่สุด

คำสำคัญ: ความพร้อม, ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

ABSTRACT

The purposes of this study. (1) to study the readiness to enter the ASEAN Economic Community. of students Faculty of Business Administration Rajapruk University (2) to compare the readiness to enter the ASEAN Economic Community by gender, year, Grade point Average and group. and to test the relationship between general knowledge of the ASEAN community and the readiness to enter the ASEAN Economic Community. the samples used in the study are 340. This research is a survey research. The statistics used in this study were percentage, mean, standard deviation. Test and differences between the two groups using t -test and test differences between populations from three groups above the F -test and test different pairs using Least Significant Difference (LSD). For the relationship between the variables tested by the Pearson correlation coefficient.

The results of this study showed as follows: (1) The Students are prepared to enter the ASEAN community at a high level of attitudes. Skills / process and the knowledge of the students is ready to enter the ASEAN community at a moderate level. (2) Results of comparison of the level of readiness to enter the ASEAN

Community of Business Administration students, it was found that the year of study, the cumulative grades and the different groups of students, had a different opinion on the level of readiness, access to the ASEAN community, knowledge and process skills. (3) Students who have knowledge about ASEAN's relationship with its readiness to enter the ASEAN Economic Community in the least.

Keywords: Readiness, ASEAN Economic Community

1. บทนำ

สมาคมประชาชาติแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (The Association of South East Asian Nations : **ASEAN**) ก่อตั้งขึ้นตามปฏิญญากรุงเทพฯ (Bangkok Declaration) เมื่อ 8 สิงหาคม 2510 โดยมีประเทศผู้ก่อตั้งแรกเริ่ม 5 ประเทศ คือ อินโดนีเซีย มาเลเซีย ฟิลิปปินส์ สิงคโปร์ และไทย ต่อมาในปี 2527 บรูไน ได้เข้าเป็นสมาชิกตามด้วย ปี 2538 เวียดนาม ก็เข้าร่วมเป็นสมาชิก ต่อมา 2540 ลาวและพม่า เข้าร่วม และปี 2542 กัมพูชา ก็ได้เข้าร่วมเป็นสมาชิก ลำดับที่ 10 ทำให้ปัจจุบันอาเซียนเป็นกลุ่มเศรษฐกิจภูมิภาคขนาดใหญ่ จากนั้นในการประชุมสุดยอดอาเซียนครั้งที่ 9 ที่อินโดนีเซีย เมื่อ 7 ตุลาคม 2546 ผู้นำประเทศสมาชิกอาเซียนได้ตกลงกันที่จะจัดตั้งประชาคมอาเซียน (ASEAN Community) ซึ่งประกอบด้วย 3 เสาหลัก คือ เดิมกำหนดเป้าหมายที่จะตั้งขึ้นในปี 2563 แต่ต่อมาได้ตกลงกันเลื่อนกำหนดให้เร็วขึ้นเป็นปี 2558 และก้าวสำคัญต่อมาคือการจัดทำปฏิญญาอาเซียน (ASEAN Charter) ซึ่งมีผลใช้บังคับแล้วตั้งแต่เดือนธันวาคม ปี 2552 นับเป็นการยกระดับความร่วมมือของอาเซียนเข้าสู่มิติใหม่ในการสร้างประชาคม โดยมีพื้นฐานที่แข็งแกร่งทางกฎหมายและมืองค์กรรองรับการดำเนินการเข้าสู่เป้าหมายดังกล่าวภายในปี 2558 (องค์ความรู้ประชาคมอาเซียน, 2555)

เนื่องจากในปี พ.ศ.2558 ประเทศไทยของเราจะเปิดประตูสู่ประชาคมอาเซียน นั้นหมายความว่าประเทศไทยกำลังจะก้าวเข้าสู่การเปลี่ยนแปลงครั้งยิ่งใหญ่ไปอีกขั้น ซึ่งส่งผลกระทบต่อการดำเนินชีวิตของเราทุกคน หน่วยงานต่างๆ จึงลุกขึ้นมาจัดกิจกรรม ให้ความรู้และแบ่งปันความคิดเห็นในมุมมองต่างๆ เพื่อเตรียมความพร้อมรับมือกับความเปลี่ยนแปลงที่กำลังจะมาถึง จากการที่สถานการณ์โลกได้เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว ปัญหาหลายอย่างที่เคยเป็นปัญหาในประเทศกลับขยายวงกว้างขึ้นเป็นปัญหาระหว่างประเทศ เช่น ปัญหาสิ่งแวดล้อม ภัยพิบัติทางธรรมชาติ โรคติดต่อ อาเซียนจึงต้องปรับตัวให้เท่าทันกับสถานการณ์ที่เกิดขึ้น เพื่อรับมือกับความเปลี่ยนแปลงต่างๆ

ได้อย่างทันท่วงที ด้วยเหตุนี้ การผนึกกำลังของอาเซียนซึ่งมีประเทศสมาชิก 10 ประเทศให้เข้มแข็ง ดังนั้นทุกคนในประเทศไทยในทุกภาคส่วนพร้อมใจกันก้าวเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ด้วยการเตรียมความพร้อมกันมาเป็นอย่างดีแล้ว เราคงจะได้เห็นประเทศไทยเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้นเจริญก้าวหน้าขึ้น อย่างที่หลายคนคาดการณ์ไว้อย่างแน่นอน (องค์ความรู้ประชาคมอาเซียน, 2555)

ด้านการศึกษาของประชาคมอาเซียน ทุกภาคส่วนต้องเร่งแสวงหาความร่วมมือเพื่อเพื่อเดินหน้าขับเคลื่อนเตรียมพร้อมเด็กไทยก้าวสู่ประชาคมอาเซียนตามเป้าหมาย โดยเฉพาะให้กลไกการศึกษาเป็นตัวนำสำคัญในการขับเคลื่อนให้สามารถก้าวไปได้อย่างมีทิศทาง องค์กรหลักในกระทรวงศึกษาธิการจึงต้องเร่งเครื่องก้าวเดินอย่างไม่หยุดนิ่ง จากการระดมความคิดในหลากหลายเวที พบข้อเสนอแนวทางมากมาย เช่น การให้ความรู้แก่พลเมือง ส่งเสริมการเรียนรู้ภาษาเพื่อนบ้าน การสร้างอัตลักษณ์อาเซียน และจิตสำนึกของพลเมืองอาเซียน ทุกภาคส่วนในสังคมร่วมจัดกิจกรรมด้านการศึกษา สร้างเด็กให้มีคุณภาพสอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงานและสถานประกอบการ การพัฒนามาตรฐานการศึกษาไทยให้ก้าวไปสู่อประชาคมอาเซียน นั้นคงไม่เพียงพอ ที่สำคัญคือทุกภาคส่วนในสังคมต้องผสมผสานความร่วมมือขับเคลื่อนการศึกษาไทยให้ก้าวไปสู่เวทีโลกได้อย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน (ฟาฏินา วงศ์เลขา, 2553) มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์ เป็นสถาบันอุดมศึกษาเอกชน ที่ต้องปรับตัวจากการเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนของประเทศไทย เพื่อรองรับกับการเปิดเสรีทางการค้า ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงตระหนักถึงความสำคัญของการเตรียมความพร้อมเกี่ยวกับความพร้อมในการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนของนิสิต มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์ เพื่อศึกษาถึงระดับความพร้อม อยู่ในระดับใด และมีความพร้อมด้านต่างๆ อย่างไร เพื่อนำข้อมูลมากำหนดแนวทางในการพัฒนานิสิตให้มีความพร้อมที่จะก้าวสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนต่อไป

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาความพร้อมในการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ของนิสิตคณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์

2. เพื่อเปรียบเทียบความพร้อมในการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ของนิสิตคณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์ จำแนกตามเพศ ชั้นปี สาขาวิชา ผลการเรียนสะสม และกลุ่มเรียน

3. เพื่อทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับประชาคมอาเซียนกับความพร้อมในการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ของนิสิตคณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์

3. ระเบียบวิธีวิจัย

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) ประชากรคือนิสิตระดับปริญญาตรี คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์ ซึ่งลงทะเบียนทั้งหมดจำนวน 2,004 คน(N) กลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตร ทาโรยามาเน่ (Taro Yamane) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% โดยมีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 คำนวณหาขนาดกลุ่มตัวอย่าง $n = N/(1+Ne^2) = 2,004/(1+2,004 \times (0.05)^2) = 333$ คน ทั้งนี้ผู้วิจัยใช้กลุ่มตัวอย่าง 340 คนเพื่อป้องกันความคลาดเคลื่อนที่เกิดจากการเก็บรวบรวมข้อมูล

3.2 เครื่องมือในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้แบบทดสอบและแบบสอบถาม แบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป คือ เพศ สาขาวิชา ชั้นปี ผลการเรียนสะสม กลุ่มเรียน ซึ่งเป็นลักษณะตัวเลือกให้ตอบ

ตอนที่ 2 แบบทดสอบเกี่ยวกับความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับประชาคมอาเซียน

ตอนที่ 3 แบบทดสอบเกี่ยวกับความพร้อมเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียน

สำหรับความพร้อมในการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนนั้น ประกอบด้วย 16 คำถาม โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ Cronbach's Alpha เท่ากับ 0.863

3.3 การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปวิเคราะห์โดยแจกแจงหาค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

(Standard Deviation) ทดสอบสมมติฐานโดย ค่า t-test ใช้ทดสอบเปรียบเทียบระดับความพร้อมในการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ของกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ เพศ ค่า F-test ใช้เปรียบเทียบระดับความพร้อมในการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ของกลุ่มตัวอย่าง เช่น สาขาวิชา ชั้นปี เกรดเฉลี่ยสะสม กลุ่มการเรียน เป็นต้น และเมื่อพบความแตกต่างรายคู่ทดสอบความแตกต่างด้วยวิธีการของ LSD (Fisher Least Significant Difference) สำหรับความสัมพันธ์ต่อความพร้อมในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ทดสอบความสัมพันธ์ของตัวแปรด้วยสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson correlation)

4. ผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า นิสิตคณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์ ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 54.70 กำลังศึกษาอยู่ชั้นปีที่ 3 คิดเป็นร้อยละ 50.60 สังกัดสาขาวิชาการจัดการ คิดเป็นร้อยละ 32.10 มีผลการเรียนสะสม 2.51 – 3.00 คิดเป็นร้อยละ 39.40 และมีกลุ่มเรียนภาคปกติ คิดเป็นร้อยละ 43.20

2. ผลการทดสอบความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน พบว่า นิสิตคณะบริหารธุรกิจมหาวิทยาลัยราชพฤกษ์ในภาพรวมตอบแบบทดสอบถูก จำนวน 185 คน คิดเป็นร้อยละ 54.40 โดยข้อที่กลุ่มตัวอย่างตอบถูกมากที่สุด คือ ข้อ ปัจจุบันประเทศสมาชิกอาเซียน (ASEAN) มีประเทศใดบ้าง คิดเป็นร้อยละ 82.10 และข้อที่ตอบผิดมากที่สุดคือ ข้อ ไต้หวัน 3 องค์ประกอบความร่วมมือของประชาคมอาเซียน คิดเป็นร้อยละ 63.80 สำหรับค่าเฉลี่ยในภาพรวมความรู้ความเข้าใจความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนของนิสิตคณะบริหารธุรกิจมหาวิทยาลัยราชพฤกษ์มีความรู้อยู่ในระดับปานกลาง (ตาราง 1)

ตาราง 1 ค่าเฉลี่ยความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับความรู้พื้นฐานประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนในภาพรวม ของนิสิตมหาวิทยาลัยราชพฤกษ์

ความรู้พื้นฐานประชาคมอาเซียน	ค่าเฉลี่ย	ระดับความรู้
ด้านความรู้	0.55	ปานกลาง
ด้านการเมืองเศรษฐกิจ	0.50	ปานกลาง
ด้านสังคมและวัฒนธรรม	0.59	ปานกลาง
รวม	0.54	ปานกลาง

3.ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับความพร้อมเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียนของกลุ่มตัวอย่างในภาพรวมมีความพร้อมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 3.70 มีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.54 พิจารณารายด้านส่วนใหญ่มีความพร้อมอยู่ในระดับมาก ด้านเจตคติ มีเฉลี่ย 4.00 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.64 และด้านทักษะ/กระบวนการมีค่าเฉลี่ย 3.72 มีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.63 สำหรับด้านความรู้มีความพร้อมการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย 3.36 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.68

4.ผลการทดสอบการเปรียบเทียบปัจจัยส่วนบุคคลแตกต่างกันต่อการเตรียมความพร้อมในการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนแตกต่างกัน พบว่า เพศมีความเห็นต่อระดับการเตรียมความพร้อมเข้าสู่ประชาคมอาเซียนไม่แตกต่าง

ต่างกัน นิสิตกลุ่มตัวอย่างที่มีชั้นปีการศึกษาแตกต่างกันมีความเห็นต่อระดับความพร้อมเข้าสู่ประชาคมอาเซียนแตกต่างกันด้านทักษะ/กระบวนการ และด้านเจตคติ นิสิตกลุ่มตัวอย่างที่สาขาวิชาแตกต่างกันมีความเห็นต่อระดับความพร้อมเข้าสู่ประชาคมอาเซียนแตกต่างกันด้านความรู้ ด้านทักษะ/กระบวนการ และด้านเจตคติ นิสิตกลุ่มตัวอย่างที่มีผลการเรียนสะสมต่างกันมีความเห็นต่อระดับความพร้อมเข้าสู่ประชาคมอาเซียนแตกต่างกันด้านความรู้ ด้านทักษะ/กระบวนการ และด้านเจตคติ สำหรับ นิสิตกลุ่มตัวอย่างที่กลุ่มเรียนต่างกันมีความเห็นต่อระดับความพร้อมเข้าสู่ประชาคมอาเซียนแตกต่างกันด้านความรู้ และด้านทักษะ/กระบวนการ (ตาราง 2)

ตาราง 2 สรุปการเปรียบเทียบปัจจัยส่วนบุคคลของนิสิตที่มีต่อความพร้อมในการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

ปัจจัยส่วนบุคคล	ความพร้อมเข้าสู่ประชาคมอาเซียน		
	ด้านความรู้	ด้านทักษะ/กระบวนการ	ด้านเจตคติ
1. เพศ			
t-test	2.34	0.53	-0.56
2. ชั้นปีศึกษา			
F-test	0.42	2.64*	2.90*
3. สาขาวิชา			
F-test	3.07*	2.48*	2.72*
4. ผลการเรียนสะสม			
F-test	5.08*	3.82*	5.10*
5. กลุ่มเรียน			
F-test	6.70*	7.42*	2.64

*ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05

5.ความสัมพันธ์ระหว่างระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับความรู้ทั่วไปของประชาคมอาเซียน กับความพร้อมในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนของนิสิตมหาวิทยาลัย

ราชพฤกษ์ในภาพรวมมีความสัมพันธ์อยู่ในระดับน้อยที่สุด (ตาราง 3)

ตาราง 3 ความสัมพันธ์ระหว่างระดับความรู้ความเข้าใจของประชาคมอาเซียนกับความพร้อมในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ในภาพรวมของนิสิตมหาวิทยาลัยราชภัฏวไลย

ระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับประชาคมอาเซียน	ความพร้อมของนิสิต		
	Pearson Correlation (r)	sig	ระดับความสัมพันธ์
ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับประชาคมอาเซียน	0.12	0.04*	น้อยที่สุด

*ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05

5.อภิปรายผล

ผลจากการวิจัย พบว่า ระดับความพร้อมเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียนของกลุ่มตัวอย่างอยู่ในระดับมาก ด้านเจตคติ และด้านทักษะ/กระบวนการ โดยนิสิตกลุ่มตัวอย่างสามารถตอบคำถามความรู้เกี่ยวกับประชาคมอาเซียน ได้ถูกต้องร้อยละ 54.40 ซึ่งต่างจากผลการศึกษาของ อรรวรรณ สีลาวณิช (2554) ศึกษาเรื่อง ความพร้อมของนักศึกษาสังคมสงเคราะห์ศาสตร์กับการเข้าสู่ตลาดแรงงานประชาคมอาเซียน พบว่า กลุ่มตัวอย่างสามารถตอบคำถามอาเซียนได้ถูกต้องเพียงร้อยละ 42.25 ซึ่งนิสิตมีความรู้เพิ่มขึ้น 25 เปอร์เซ็นต์ สะท้อนให้เห็นว่ามหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยมีการให้ความรู้ พร้อมทั้งส่งเสริมสนับสนุนให้นิสิตเข้าร่วมกิจกรรม เกี่ยวกับอาเซียนอย่างสม่ำเสมอ สำหรับด้านความรู้ นิสิตมีความรู้ความสามารถในการสื่อสารภาษาอังกฤษและภาษาอาเซียนระดับปานกลาง สะท้อนให้เห็นว่า นิสิตมีความรู้การสื่อสารด้านภาษาอังกฤษและภาษาของประเทศเพื่อนบ้านมีน้อย สถาบันจึงควรประชาสัมพันธ์และกระตุ้นให้นิสิตเข้าฝึกอบรมทักษะทางภาษา นอกเหนือจากภาษาอังกฤษ รวมทั้งภาษาเพื่อนบ้าน เพื่อพัฒนาทักษะให้กับนิสิตมากยิ่งขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อุษณีย์ พรหมศรียา (2555) ศึกษาวิจัยเรื่อง ความพร้อมของนักศึกษาระดับปริญญาตรีในจังหวัดปทุมธานีในการเข้าสู่ตลาดแรงงานประชาคมอาเซียน พบว่า ระดับความพร้อมของนักศึกษาในการเข้าสู่ตลาดแรงงานประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนอยู่ระดับปานกลาง

ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับการเตรียมความพร้อมการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน จำแนกตาม ปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า นิสิตกลุ่มตัวอย่างชั้นปีศึกษาแตกต่างกันมีความเห็นต่อระดับความพร้อมเข้าสู่ประชาคมอาเซียนแตกต่างกัน ด้านทักษะ/กระบวนการ และด้านเจตคติ โดยนิสิตชั้นปีที่ 1 มีความคิดเห็นต่างกับนิสิตชั้นปีที่ 3 และนิสิตชั้นปีที่ 4 ผลจากการวิจัยสามารถบ่งบอกถึงลักษณะ

ความรู้ ประสบการณ์ที่แตกต่างกัน เนื่องจากนิสิตชั้นปีที่ 3 และชั้นปีที่ 4 ซึ่งกำลังจะสำเร็จการศึกษาทำให้ตระหนักถึงความสำคัญด้านทักษะความจำเป็นต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคมสู่ประชาคมอาเซียน นิสิตจึงมีความสนใจและตระหนักถึงความสำคัญในเรื่องของประชาคมอาเซียนมากกว่านิสิตชั้นปีศึกษาที่ต่ำกว่า ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อุษณีย์ พรหมศรียา (2555) ศึกษาวิจัยเรื่อง ความพร้อมของนักศึกษาระดับปริญญาตรีในจังหวัดปทุมธานีในการเข้าสู่ตลาดแรงงานประชาคมอาเซียน พบว่า ชั้นปีการศึกษาที่แตกต่างกันมีผลต่อระดับความพร้อมของนักศึกษาในการเตรียมความพร้อมด้านทักษะกระบวนการ

นิสิตที่มีสาขาวิชาแตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อระดับความพร้อมเข้าสู่ประชาคมอาเซียนแตกต่างกันด้านความรู้ ด้านทักษะ/กระบวนการ และด้านเจตคติ ทั้งนี้ผู้วิจัยเห็นว่า ปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม ดังนั้นจึงต้องมีการเรียนรู้ค้นหาหาความรู้พัฒนาความสามารถ ความคิดสร้างสรรค์ ซึ่งทุกสาขาวิชาพัฒนาหลักสูตรเพื่อเตรียมพร้อมสิ่งที่เปลี่ยนแปลงเพื่อให้ นิสิตพัฒนาทักษะความรู้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัย สมใจ กงเดิม (2555) วิจัยเรื่อง การศึกษาความพร้อมในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนของนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ พบว่า ระดับความคิดเห็นนักศึกษาคณะวิทยาการจัดการกับคณะครุศาสตร์มีความพร้อมในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนแตกต่างกัน ด้านทักษะ/กระบวนการ และด้านเจตคติ

นิสิตที่มีผลการเรียนสะสมต่างกันมีความพร้อมเข้าสู่ประชาคมอาเซียนแตกต่างกันด้านความรู้ ด้านทักษะ/กระบวนการ และด้านเจตคติ โดยนิสิตที่มีผลการเรียนสะสมต่ำมีแนวโน้มการเตรียมความพร้อมเข้าสู่ประชาคมอาเซียนสูงกว่า สะท้อนให้เห็นว่าสถาบันควรมีการประเมินศักยภาพของนิสิตเป็นรายบุคคลรวมถึงสามารถของการออกไปแข่งขันในตลาดแรงงานว่ามีมากน้อยเพียงใด เพื่อกระตุ้นนิสิตที่มีผลการเรียนสูงตระหนักและเล็งเห็นถึงความสำคัญ

การเตรียมความพร้อมในการเข้าสู่ตลาดแรงงานประชาคมอาเซียน

จากการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนกับความพร้อมในการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนของนิสิตคณะบริหารธุรกิจมหาวิทยาลัยราชพฤกษ์ พบว่า มีความสัมพันธ์กันในระดับน้อยที่สุด อาจเป็นเพราะนิสิตมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับประชาคมอาเซียนแต่ยังไม่ได้ให้ความสำคัญกับสิ่งที่จะเกิดขึ้นเมื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียน และยังขาดความกระตือรือร้นในการเตรียมความพร้อมเพื่อการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ภาขพน เชื่อมทอง (2556) ศึกษาวิจัยเรื่อง การเตรียมความพร้อมเพื่อเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนของนักศึกษา มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์ พบว่า นักศึกษามีการรับรู้ผลกระทบที่เกิดจากการเข้าสู่เศรษฐกิจประชาคมอาเซียนมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการเตรียมความพร้อมการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนในระดับน้อย

6. ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ผลการวิจัยนิสิตมีความพร้อมเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนในด้านความรู้ ความสามารถในการสื่อสารภาษาอังกฤษและภาษาอาเซียนอยู่ในระดับปานกลาง มหาวิทยาลัยควรประชาสัมพันธ์และกระตุ้นให้นิสิตเข้าฝึกอบรมทักษะทางภาษา นอกเหนือจากภาษาอังกฤษ รวมทั้งภาษาเพื่อนบ้าน เพื่อพัฒนาทักษะให้กับนิสิตมากขึ้น เพื่อเตรียมพร้อมสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นในวัฒนธรรมที่แตกต่างกันได้

2. ผลการวิจัยนิสิตที่มีผลการเรียนสะสมต่ำ มีแนวโน้มการเตรียมความพร้อมเข้าสู่ประชาคมอาเซียนสูงกว่า นิสิตที่มีผลการเรียนสูง สถาบันการศึกษาจึงควรประเมินศักยภาพของนิสิตเป็นรายบุคคลรวมถึงความสามารถของการออกไปแข่งขันในตลาดแรงงานว่ามีมากน้อยเพียงใด เพื่อกระตุ้นให้นิสิตเล็งเห็นถึงความสำคัญการเตรียมความพร้อมในการเข้าสู่ตลาดแรงงานประชาคมอาเซียน

3. ผลการวิจัยความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับประชาคมอาเซียนมีความสัมพันธ์ต่อความพร้อมในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน อยู่ในระดับน้อยที่สุด มหาวิทยาลัยควรจัดโครงการ/กิจกรรมส่งเสริมและประชาสัมพันธ์ให้นิสิตตระหนักและเห็นความสำคัญกับสิ่งที่จะเกิดขึ้นเมื่อเข้าสู่ประชาคม

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาวิจัยความพร้อมและผลกระทบของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนเมื่อเข้าสู่ประเทศไทยในปี 2558 ว่าก่อให้เกิดผลกระทบต่อการแข่งขันในตลาดแรงงานประชาคมอาเซียนอย่างไร

2. ควรมีการศึกษาความต้องการแรงงานของสถานประกอบการ เพื่อพัฒนากระบวนการเรียนการสอน ที่มีความรู้ ความสามารถ และมีทัศนคติ เป็นที่ยอมรับของตลาดแรงงาน

เอกสารอ้างอิง

- ฟาฏินา วงศ์เลขา (2553). กลไกขับเคลื่อนการศึกษา... ก้าวสู่ประชาคมอาเซียน. หนังสือพิมพ์เดลินิวส์. (มีนาคม, 2553)
- ภาขพน เชื่อมทอง. (2556). การเตรียมความพร้อมเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียนของนักศึกษา มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์. วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต. คณะบริหารธุรกิจ. มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์.
- สมใจ กงเติม. (2555). การศึกษาความพร้อมในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนของนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์. งานวิจัย. สถาบันวิจัยและพัฒนา. มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์
- องค์ความรู้ประชาคมอาเซียน. (2555). สืบค้นเมื่อ 5 ธันวาคม 2557. (ออนไลน์). เข้าถึงโดย <http://www.thai-aec.com/> อุษณีย์ พรหมศรียา. (2555). ความพร้อมของนักศึกษาระดับปริญญาตรีในจังหวัด ปทุมธานี ในการเข้าสู่ตลาดแรงงานประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน. ค้นคว้าอิสระ บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต, สาขาวิชา เอกธุรกิจระหว่างประเทศ, คณะบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- อรวรรณ สีวานิช. (2554). ความพร้อมของนักศึกษา คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ กับการเข้าสู่ตลาดแรงงานประชาคมอาเซียน. สารนิพนธ์พัฒนาแรงงานและสวัสดิการ มหาบัณฑิต, ภาควิชา สังคมสงเคราะห์ศาสตร์, คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

ความรู้ความเข้าใจของนักศึกษาคณะบัญชี ศูนย์การศึกษามหาวิทยาลัยธนบุรี จังหวัดลำพูน
เกี่ยวกับการปรับปรุงโครงสร้างภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาใหม่ เริ่มใช้ตั้งแต่ปีภาษี 2560
Knowledge and understanding of Restructuring of Personal Income Tax 2017
of Accounting Students, Thonburi University Lumphun

กมลวรรณ ศิริจันทร์ชื่น¹ และ ภาณุพงศ์ ขวัญทอง²

¹คณะบัญชี สาขาการบัญชี ศูนย์การศึกษามหาวิทยาลัยธนบุรี จังหวัดลำพูน, kamonwan_koy@hotmail.com

²คณะบริหารธุรกิจ สาขาคอมพิวเตอร์ธุรกิจ ศูนย์การศึกษามหาวิทยาลัยธนบุรี จังหวัดลำพูน,
panupong.kwuntong@gmail.com

บทคัดย่อ

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความรู้ความเข้าใจของนักศึกษาคณะบัญชี ศูนย์การศึกษามหาวิทยาลัยธนบุรี จังหวัดลำพูน เกี่ยวกับการปรับปรุงโครงสร้างภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาใหม่ เริ่มใช้ตั้งแต่ปีภาษี 2560 จำนวน 89 คน ซึ่งเป็นนักศึกษาเทียบโอน 2 ปี มีระดับการศึกษาชั้นปีที่ 3 และปีที่ 4 โดยใช้แบบสอบถามวัดความรู้ความเข้าใจเป็นเครื่องมือในการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนา จากการหาค่าความถี่ ค่าร้อยละ และค่าเฉลี่ย

ผลการศึกษา พบว่า นักศึกษาคณะบัญชี ศูนย์การศึกษามหาวิทยาลัยธนบุรี จังหวัดลำพูน ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง อายุระหว่าง 21 - 25 ปี มีงานทำ ประกอบอาชีพพนักงานเอกชน และไม่เคยมีประสบการณ์การทำงานเกี่ยวข้องกับบัญชี ในด้านการวัดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการปรับปรุงโครงสร้างภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาใหม่ เริ่มใช้ตั้งแต่ปีภาษี 2560 พบว่า นักศึกษามีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการปรับปรุงโครงสร้างภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาใหม่ เริ่มใช้ตั้งแต่ปีภาษี 2560 ในระดับปานกลาง เมื่อวิเคราะห์ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการปรับปรุงโครงสร้างภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาใหม่ เริ่มใช้ตั้งแต่ปีภาษี 2560 แยกนักศึกษาตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา ภาวะการมีงานทำ อาชีพ และประสบการณ์การทำงานเกี่ยวข้องกับบัญชี พบว่า นักศึกษาเพศชาย มีความรู้ความเข้าใจมากกว่านักศึกษาเพศหญิง นักศึกษาที่มีอายุมากกว่า 30 ปีขึ้นไปมีความรู้ความเข้าใจมากกว่านักศึกษาที่มีอายุน้อยกว่า 30 ปี นักศึกษาที่ศึกษาในระดับชั้นปีที่ 4 มีความรู้ความเข้าใจมากกว่านักศึกษาระดับชั้นปีที่ 3 นักศึกษาที่มีงานทำมีความรู้ความเข้าใจมากกว่านักศึกษาที่ไม่มีงานทำ นักศึกษาที่ประกอบอาชีพข้าราชการ/พนักงานราชการ/รัฐวิสาหกิจ มีความรู้ความเข้าใจมากกว่าอาชีพอื่น และนักศึกษาที่มีประสบการณ์การทำงานเกี่ยวข้องกับบัญชีมีความรู้ความเข้าใจมากกว่านักศึกษาที่ไม่มีประสบการณ์การทำงานเกี่ยวข้องกับบัญชี

คำสำคัญ : การปรับปรุงโครงสร้างภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา, นักศึกษาคณะบัญชี

Abstract

This research aimed to study the understanding of accounting students at Thonburi University Education Center, Lumphun, about the Restructuring of Personal Income Tax starting from the fiscal year 2017 (2560). Eighty –nine students transferred students who are now studying in the third and fourth years in the university by using a Descriptive Analysis as tools to find frequency, percentage and mean.

The study found that accounting students from Thonburi University Education Center in Lumphun were mostly females aged 21-25 years worked in private sections and had no accounting experiences. In the understanding of Restructuring of Personal Income Tax starting from the fiscal year 2017 (2560) found

that the students understood about the Restructuring of Personal Income Tax starting from the fiscal year 2017 (2560) in medium level. When it was analyzed the understanding about the Restructuring of Personal Income Tax starting from the fiscal year 2017 (2560) by classifying the students in genders, ages, education level, employment, occupation and accounting working experiences found that male students had more understanding than female students. The students aged over 30 years old who studying in the fourth year had more understanding than the students who were in the third year. The students who employed had more understanding than the students who were unemployed. The students who were government officers had more understanding than the students who were in any other occupations. The students who had experiences in accounting had more understanding than the students who had no experiences in accounting.

Keywords : Restructuring of Personal Income Tax, Accounting students

ความสำคัญและที่มาของการวิจัย

จากสถานการณ์เศรษฐกิจ และค่าครองชีพที่ปรับตัวสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง ซึ่งการใช้อัตราภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาตามความในพระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมประมวลรัษฎากร (ฉบับที่ 16) พ.ศ.2534 ไม่สอดคล้องกับสถานการณ์สภาพเศรษฐกิจ และค่าครองชีพในปัจจุบันที่เปลี่ยนแปลงไป ทำให้ผู้มีเงินได้ต้องแบกรับภาระภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในการประชุมคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 19 เมษายน 2559 คณะรัฐมนตรีได้มีมติเห็นชอบตามข้อเสนอของกระทรวงการคลังเกี่ยวกับการปรับปรุงโครงสร้างภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา โดยให้มีผลบังคับใช้สำหรับเงินได้พึงประเมินที่ได้รับตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2560 เป็นต้นไป (กรมสรรพากร, 2559 : ออนไลน์) โดยมีการปรับปรุงการหักค่าใช้จ่ายของเงินได้พึงประเมินตามมาตรา 40(1) แห่งประมวลรัษฎากร การปรับปรุงการหักค่าลดหย่อนส่วนตัว คู่สมรส บุตร กองมรดก และหักหุ้นส่วนสามัญหรือคณะบุคคลที่มีชื่อนิติบุคคล การปรับปรุงเงินได้ และบัญชีอัตราภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา และการปรับปรุงเกณฑ์เงินได้พึงประเมินขั้นต่ำที่ผู้มีเงินได้ต้องยื่นแบบแสดงรายการภาษี

ซึ่งผลจากการปรับปรุงโครงสร้างภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาใหม่นี้จะทำให้การจัดเก็บภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา มีความเหมาะสมเป็นธรรม เพื่อความสมดุลและเสมอภาคสอดคล้องกับสถานการณ์เศรษฐกิจ และค่าครองชีพในปัจจุบัน อีกทั้งเป็นการช่วยบรรเทาภาระภาษีแก่ผู้มีเงินได้ถึงแม้ว่าจะทำให้รัฐบาลสูญเสียรายได้ประมาณ 32,000 ล้านบาท (ไทยพับลิก้า, 2559 : ออนไลน์) ดังนั้น ผู้วิจัยจึงเห็นถึงความจำเป็นที่จะทำการศึกษาถึงความรู้ความเข้าใจของนักศึกษาชั้นปริญญาตรี ศูนย์การศึกษามหาวิทยาลัยธนบุรี

จังหวัดลำพูน เกี่ยวกับการปรับโครงสร้างภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาใหม่ เริ่มใช้ตั้งแต่ปีภาษี 2560 เป็นต้นไป เพื่อหาแนวทางในการพัฒนานักศึกษาคณะบัญชี ศูนย์การศึกษามหาวิทยาลัยธนบุรี จังหวัดลำพูน ให้มีความรู้ความเข้าใจสามารถนำไปใช้ในการปฏิบัติงาน และให้ความรู้แก่ผู้มีเงินได้ที่อยู่ในชุมชนของตนเองได้ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาความรู้ความเข้าใจ และหาแนวทางในการพัฒนาความรู้ของนักศึกษาคณะบัญชี ศูนย์การศึกษามหาวิทยาลัยธนบุรี จังหวัดลำพูน และหาแนวทางในการให้บริการความรู้เกี่ยวกับการปรับปรุงโครงสร้างภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาใหม่ เริ่มใช้ตั้งแต่ปีภาษี 2560 แก่ผู้มีเงินได้ในจังหวัดลำพูน และจังหวัดใกล้เคียง

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

เพื่อทราบถึงระดับความรู้ความเข้าใจ และนำไปเป็นแนวทางในการพัฒนาแก่นักศึกษาคณะบัญชี ศูนย์การศึกษามหาวิทยาลัยธนบุรี จังหวัดลำพูน และนำไปสู่การให้บริการวิชาการแก่ประชาชนจังหวัดลำพูน และจังหวัดใกล้เคียง

วิธีดำเนินงานวิจัย

กลุ่มเป้าหมาย คือ นักศึกษาระดับปริญญาตรี 2 ปี ต่อเนื่อง คณะบัญชี ศูนย์การศึกษามหาวิทยาลัยธนบุรี จังหวัดลำพูน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสอบถาม ซึ่งประกอบด้วยข้อมูล 3 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ส่วนที่ 2 การวัดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการปรับปรุงโครงสร้างภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาใหม่ เริ่มใช้ตั้งแต่ปีภาษี 2560

ส่วนที่ 3 ปัญหา และข้อเสนอแนะ

โดยได้นำแบบสอบถามเสนอที่ปรึกษาทางวิจัยเพื่อพิจารณาความเที่ยงตรงในเชิงเนื้อหาว่าตรงตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยครั้งนี้

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้จะใช้ข้อมูลที่เกิดขึ้นรวบรวมจากแบบสอบถาม โดยการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) จากการหาค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) และค่าเฉลี่ย (Mean)

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

จากการวิเคราะห์ข้อมูลความรู้ความเข้าใจของนักศึกษาคณะบัญชี ศูนย์การศึกษามหาวิทยาลัยธนบุรี จังหวัดลำพูน เกี่ยวกับการปรับปรุงโครงสร้างภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาใหม่ เริ่มใช้ตั้งแต่ปีภาษี 2560 สามารถสรุปผลการศึกษาดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของนักศึกษา

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของนักศึกษาคณะบัญชี ศูนย์การศึกษามหาวิทยาลัยธนบุรี จังหวัดลำพูน จำนวน 89 คน จำแนกตามข้อมูลได้ ดังนี้

เพศ พบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีจำนวน 84 คน คิดเป็นร้อยละ 94.38 และเพศชาย 5 คน คิดเป็นร้อยละ 5.62

อายุ พบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่อยู่ระหว่าง 21 – 25 ปี จำนวน 58 คน คิดเป็นร้อยละ 65.17 รองลงมา คือ อายุระหว่าง 26 – 30 ปี จำนวน 22 คน คิดเป็นร้อยละ 24.72 และอายุมากกว่า 30 ปี จำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 10.11

ระดับการศึกษา พบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่กำลังศึกษาในระดับชั้นปีที่ 4 จำนวน 50 คน คิดเป็นร้อยละ 56.18 และกำลังศึกษาในระดับชั้นปีที่ 3 จำนวน 39 คน คิดเป็นร้อยละ 43.82

ภาวะการมีงานทำ พบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่มีงานทำ จำนวน 53 คน คิดเป็นร้อยละ 59.55 และไม่มีงานทำ จำนวน 36 คน คิดเป็นร้อยละ 40.45

อาชีพ พบว่า นักศึกษาที่มีงานทำจำนวน 53 คน ส่วนใหญ่เป็นพนักงานเอกชน จำนวน 29 คน คิดเป็นร้อยละ 54.72 รองลงมา คือ ข้าราชการ/พนักงานราชการ/รัฐวิสาหกิจ จำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 18.87 ธุรกิจส่วนตัว จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 15.09 และรับจ้างทั่วไป จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 11.32

ประสบการณ์การทำงาน พบว่า นักศึกษาที่มีงานทำ จำนวน 53 คน ส่วนใหญ่ไม่เคยทำงานเกี่ยวข้องกับบัญชี จำนวน 32 คน คิดเป็นร้อยละ 60.38 และทำงานเกี่ยวข้องกับบัญชี จำนวน 21 คน คิดเป็นร้อยละ 39.62

ส่วนที่ 2 การวัดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการปรับปรุงโครงสร้างภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาใหม่ เริ่มใช้ตั้งแต่ปีภาษี 2560

ผลการวิเคราะห์การวัดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการปรับปรุงโครงสร้างภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาใหม่ เริ่มใช้ตั้งแต่ปีภาษี 2560 พบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่มีระดับคะแนนความรู้ความเข้าใจร้อยละ 60-69 ค่าระดับความรู้ความเข้าใจปานกลาง จำนวน 23 คน คิดเป็นร้อยละ 25.84 รองลงมา คือ ระดับคะแนนความรู้ความเข้าใจร้อยละ 50-59 ค่าระดับความรู้ความเข้าใจน้อย จำนวน 21 คน คิดเป็นร้อยละ 23.60 ระดับคะแนนความรู้ความเข้าใจร้อยละ 0-49 ค่าระดับความรู้ความเข้าใจน้อยที่สุด จำนวน 18 คน คิดเป็นร้อยละ 20.22 ระดับคะแนนความรู้ความเข้าใจร้อยละ 80-100 ค่าระดับความรู้ความเข้าใจมากที่สุด จำนวน 17 คน คิดเป็นร้อยละ 19.10 และระดับคะแนนความรู้ความเข้าใจร้อยละ 70-79 ค่าระดับความรู้ความเข้าใจมากจำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 11.24 ตามลำดับ

การวิเคราะห์การวัดความรู้ความเข้าใจแยกตามเพศ พบว่า เพศชาย (คะแนนเฉลี่ย 7.00) มีความรู้ความเข้าใจมากกว่าเพศหญิง (คะแนนเฉลี่ย 5.79)

การวิเคราะห์การวัดความรู้ความเข้าใจแยกตามอายุ พบว่า นักศึกษาอายุมากกว่า 30 ปี (คะแนนเฉลี่ย 5.90) มีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่า อายุระหว่าง 26-30 ปี (คะแนนเฉลี่ย 5.89) และ อายุระหว่าง 21-25 ปี (คะแนนเฉลี่ย 5.83) ตามลำดับ

การวิเคราะห์การวัดความรู้ความเข้าใจแยกตามระดับการศึกษา พบว่า นักศึกษาที่กำลังเรียนในชั้นปีที่ 4 (คะแนนเฉลี่ย 6.04) มีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่านักศึกษาที่กำลังเรียนในชั้นปีที่ 3 (คะแนนเฉลี่ย 5.62)

การวิเคราะห์การวัดความรู้ความเข้าใจแยกตามภาวะการทำงาน พบว่า นักศึกษาที่มีงานทำ (คะแนนเฉลี่ย 6.23) มีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่า นักศึกษาที่ไม่มีงานทำ (คะแนนเฉลี่ย 5.31)

การวิเคราะห์การวัดความรู้ความเข้าใจแยกตามอาชีพ พบว่า ข้าราชการ/พนักงานราชการ/รัฐวิสาหกิจ (คะแนนเฉลี่ย 7.50) มีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่าอาชีพ พนักงานเอกชน (คะแนนเฉลี่ย 5.93) ธุรกิจส่วนตัว (คะแนนเฉลี่ย 5.63) อื่นๆ (คะแนนเฉลี่ย 6.33) ตามลำดับ

การวิเคราะห์การวัดความรู้ความเข้าใจแยกตามประสบการณ์การทำงานเกี่ยวข้องกับบัญชี พบว่า นักศึกษาที่มีประสบการณ์การทำงานเกี่ยวข้องกับบัญชี (คะแนนเฉลี่ย 6.76) มีคะแนนเฉลี่ยมากกว่านักศึกษาที่ไม่มีประสบการณ์การทำงานเกี่ยวข้องกับบัญชี (คะแนนเฉลี่ย 5.88)

ส่วนที่ 3 ปัญหา และข้อเสนอแนะ

ไม่พบข้อคิดเห็น

อภิปรายผล

จากการศึกษาถึงความรู้ความเข้าใจของนักศึกษาคณะบัญชี ศูนย์การศึกษามหาวิทยาลัยธนบุรี จังหวัดลำพูน เกี่ยวกับการปรับปรุงโครงสร้างภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาใหม่ เริ่มใช้ตั้งแต่ปีภาษี 2560 สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

1. นักศึกษาส่วนใหญ่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการปรับปรุงโครงสร้างภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาใหม่ เริ่มใช้ตั้งแต่ปีภาษี 2560 ในระดับปานกลาง เนื่องจากนักศึกษาไม่สามารถเข้าถึงสื่อ ข่าวสาร หรือได้รับการอบรมเพิ่มเติม นอกเหนือจากการเรียนการสอนในห้องเรียน ซึ่งผลการวิจัยของ โสมนัส นิลเจียรสกุล (2554) ได้ศึกษาการปรับโครงสร้างภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ได้ระบุไว้ว่า รูปแบบการคำนวณภาษีที่ซับซ้อนประชาชนไม่สามารถเข้าใจและไม่สามารถยื่นแบบแสดงรายการและไม่เสียภาษีเงินได้ ควรมีมาตรการส่งเสริมให้ผู้เสียภาษีเข้าใจรูปแบบและวิธีการยื่นแบบแสดงรายการและการเสียภาษีเงินได้ให้เป็นมาตรฐานเดียวกันให้เข้าใจได้ทั้งเจ้าหน้าที่กรมสรรพากรและผู้เสียภาษีอากร

2. เพศ มีผลต่อความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการปรับปรุงโครงสร้างภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาใหม่ เริ่มใช้ตั้งแต่ปีภาษี 2560 ซึ่งพบว่า นักศึกษาเพศชายมีความรู้ความเข้าใจมากกว่านักศึกษาเพศหญิง

3. ช่วงอายุ มีผลต่อความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการปรับปรุงโครงสร้างภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาใหม่ เริ่มใช้ตั้งแต่ปีภาษี 2560 ซึ่งพบว่า นักศึกษาที่มีอายุมากกว่า 30 ปีขึ้นไป

จะมีความรู้ความเข้าใจมากกว่านักศึกษาที่มีอายุเท่ากับและน้อยกว่า 30 ปี

4. ระดับการศึกษา มีผลต่อความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการปรับปรุงโครงสร้างภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาใหม่ เริ่มใช้ตั้งแต่ปีภาษี 2560 ซึ่งพบว่า นักศึกษาชั้นปีที่ 4 มีความรู้ความเข้าใจมากกว่านักศึกษาชั้นปีที่ 3

5. ภาวะการมีงานทำ มีผลต่อความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการปรับปรุงโครงสร้างภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาใหม่ เริ่มใช้ตั้งแต่ปีภาษี 2560 ซึ่งพบว่า นักศึกษาที่มีงานทำมีความรู้ความเข้าใจมากกว่านักศึกษาที่ไม่มีงานทำ

6. อาชีพ มีผลต่อความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการปรับปรุงโครงสร้างภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาใหม่ เริ่มใช้ตั้งแต่ปีภาษี 2560 ซึ่งพบว่า นักศึกษาที่มีอาชีพข้าราชการ/พนักงานราชการ/รัฐวิสาหกิจ มีความรู้ความเข้าใจมากกว่าอาชีพอื่น

7. ประสบการณ์การทำงานเกี่ยวข้องกับบัญชี มีผลต่อความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการปรับปรุงโครงสร้างภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาใหม่ เริ่มใช้ตั้งแต่ปีภาษี 2560 ซึ่งพบว่า นักศึกษาที่มีประสบการณ์การทำงานเกี่ยวข้องกับบัญชีมีความรู้ความเข้าใจมากกว่านักศึกษาที่ไม่มีประสบการณ์การทำงานเกี่ยวข้องกับบัญชี

ซึ่งสามารถสรุปได้ว่า ในการศึกษาความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการปรับปรุงโครงสร้างภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาใหม่ เริ่มใช้ตั้งแต่ปีภาษี 2560 มีปัจจัยด้านบุคคลคือ เพศ ช่วงอายุ ระดับการศึกษา ภาวะการมีงานทำ และอาชีพ ที่มีผลต่อความรู้ความเข้าใจ ซึ่งตรงกับผลการวิจัยของ สายสมร สังข์เมฆ (2555) ที่ได้ศึกษาเรื่อง ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของประชาชนในจังหวัดภูเก็ต ซึ่งพบว่าประชาชนมีความรู้ความเข้าใจในระดับปานกลาง โดยมีตัวแปรเป็นปัจจัยบุคคลด้านเพศ วุฒิการศึกษา และอาชีพ

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษา พบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการปรับปรุงโครงสร้างภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาใหม่ เริ่มใช้ตั้งแต่ปีภาษี 2560 ในระดับปานกลาง ถึงแม้จะบรรจุในการเรียนการสอนเพิ่มเติม ซึ่งต้องหาแนวทางในการให้ความรู้ นอกเหนือจากในชั้นเรียน เพื่อเป็นการกระตุ้นให้นักศึกษาได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับโครงสร้างภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา รวมถึงภาษีเงินได้นิติบุคคล ภาษีมูลค่าเพิ่ม ภาษีท้องถิ่น ฯลฯ ที่มีการเปลี่ยนแปลงตาม

สภาการณ์ต่างๆ ในปัจจุบัน ดังนี้

1. การจัดให้มีการอบรมเกี่ยวกับการปรับปรุงโครงสร้างภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาใหม่ เริ่มใช้ตั้งแต่ปีภาษี 2560
2. การจัดทำเอกสาร แผ่นพับ และสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ภายในศูนย์การศึกษามหาวิทยาลัยธนบุรี จังหวัดลำพูน

เอกสารอ้างอิง

- [1] กรมสรรพากร. (1 พฤศจิกายน 2559). “การปรับปรุงโครงสร้างภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาใหม่ เริ่มใช้ตั้งแต่ปีภาษี 2560 เป็นต้นไป”: [ระบบออนไลน์]. แหล่งที่มา http://www.rd.go.th/publish/fileadmin/user_upload/news/news15_2559.pdf
- [2] ไทยพับลิกา. 2559. (1 พฤศจิกายน 2559). “โครงสร้างภาษีบุคคลธรรมดา (9): ลดอัตราภาษีเพื่อความสมดุลและเสมอภาค”: [ระบบออนไลน์]. แหล่งที่มา <http://thaipublica.org/2012/06/personal-income-tax-structure-9/>
- [3] ไทยพับลิกา. 2559. (1 พฤศจิกายน 2559). “ประยุทธ์ปรับโครงสร้างภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาแจกถ้วนหน้า แคมคนรายได้เกิน 4 ล้านลดภาษี 5%”: [ระบบออนไลน์]. แหล่งที่มา <http://thaipublica.org/2016/04/personal-income-tax-structure-31/>
- [4] สายสมร สัจจ์เมฆ. 2555. “ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของประชาชนในจังหวัดภูเก็ต”. ภูเก็ต: วิทยาลัยราชพฤกษ์.
- [5] โสมนัส นิลเจียรสกุล. 2554. “การปรับโครงสร้างภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาเพื่อความเป็นธรรมในการจัดเก็บ”. กรุงเทพฯ: สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร.

ความรู้ความเข้าใจของนักศึกษาคณะบัญชีศูนย์การศึกษามหาวิทยาลัยธนบุรี จังหวัดลำพูนเกี่ยวกับมาตรฐานการรายงานทางการเงินสำหรับกิจการ ที่ไม่มีส่วนได้เสียสาธารณะ

Knowledge and Understanding of Financial Standards
for Non – Publicly Accountable Entities of Accounting Students,
Thonburi University of Lamphun

พุกษา พึ่งจิตต์ประไพ¹ และกมลวรรณ ศิริจันทร์ชื่น²

¹คณะบัญชี สาขาการบัญชี ศูนย์การศึกษามหาวิทยาลัยธนบุรี จังหวัดลำพูน, kamonwan_koy@hotmail.com

²คณะบัญชี สาขาการบัญชี ศูนย์การศึกษามหาวิทยาลัยธนบุรี จังหวัดลำพูน, pruksa_p@hotmail.com

บทคัดย่อ

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความรู้ความเข้าใจของนักศึกษาคณะบัญชี ศูนย์การศึกษามหาวิทยาลัยธนบุรี จังหวัดลำพูน เกี่ยวกับมาตรฐานการรายงานทางการเงินสำหรับกิจการที่ไม่มีส่วนได้เสียสาธารณะ กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 89 คน ซึ่งเป็นนักศึกษาเทียบโอน 2 ปี มีระดับการศึกษาชั้นปีที่ 3 และปีที่ 4 โดยใช้แบบทดสอบวัดความรู้ความเข้าใจเป็นเครื่องมือในการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนา จากการหาค่าความถี่ ค่าร้อยละ และค่าเฉลี่ย

ผลการศึกษา พบว่า นักศึกษาคณะบัญชี ศูนย์การศึกษามหาวิทยาลัยธนบุรี จังหวัดลำพูน ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง อายุระหว่าง 21 - 25 ปี มีงานทำ ประกอบอาชีพพนักงานเอกชน และไม่เคยมีประสบการณ์การทำงานเกี่ยวข้องกับบัญชี ในด้านการวัดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการปรับปรุงโครงสร้างภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาใหม่ เริ่มใช้ตั้งแต่ปีภาษี 2560 พบว่า นักศึกษามีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับมาตรฐานการรายงานทางการเงินสำหรับกิจการที่ไม่มีส่วนได้เสียสาธารณะ ในระดับน้อยที่สุด เมื่อวิเคราะห์ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับมาตรฐานการรายงานทางการเงินสำหรับกิจการที่ไม่มีส่วนได้เสียสาธารณะ ตามปัจจัยด้านบุคคลของนักศึกษา ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ภาวะการมีงานทำ อาชีพ และประสบการณ์การทำงานเกี่ยวข้องกับบัญชี มีผลต่อความรู้ความเข้าใจ ซึ่งพบว่า นักศึกษาเพศชาย มีความรู้ความเข้าใจมากกว่านักศึกษาเพศหญิง นักศึกษาที่มีอายุระหว่าง 21-25 ปี มีความรู้ความเข้าใจมากกว่านักศึกษาที่มีอายุมากกว่า 30 ปี นักศึกษาที่ศึกษาในระดับชั้นปีที่ 4 มีความรู้ความเข้าใจมากกว่านักศึกษาระดับชั้นปีที่ 3 นักศึกษาที่มีงานทำมีความรู้ความเข้าใจมากกว่านักศึกษาที่ไม่มีงานทำ นักศึกษาที่มีอาชีพอื่นๆ มีความรู้ความเข้าใจมากกว่าอาชีพพนักงานเอกชน ธุรกิจส่วนตัว และข้าราชการ สำหรับนักศึกษาที่ไม่มีประสบการณ์การทำงานเกี่ยวข้องกับบัญชีมีความรู้ความเข้าใจมากกว่านักศึกษาที่มีประสบการณ์การทำงานเกี่ยวข้องกับบัญชี

คำสำคัญ : ความรู้ความเข้าใจบัญชี, ศูนย์การศึกษามหาวิทยาลัยธนบุรี, มาตรฐานการรายงานทางการเงินสำหรับกิจการที่ไม่มีส่วนได้เสียสาธารณะ

Abstract

This research aimed to study the understanding of accounting students at Thonburi University Education Center, Lumphun, about the Financial Standards for Non – Publicly Accountable Entities. Eighty – nine students transferred students who are now studying in the third and fourth years in the university by using a Descriptive Analysis as tools to find frequency, percentage and mean.

The study found that accounting students from Thonburi University Education Center in Lumphun were mostly females aged 21-25 years worked in private sections and had no accounting experiences. In the understanding of Financial Standards for Non – Publicly Accountable Entities found that the students understood about the Financial Standards for Non – Publicly Accountable Entities in least level. When it was analyzed the understanding about the Financial Standards for Non – Publicly Accountable Entities by classifying the personal factors of students in genders, ages, education level, employment, occupation and accounting working experiences found that male students had more understanding than female students. The students aged 21-25 years old had more understanding than the students aged over 30 years old. The students who studying in the fourth year had more understanding than the students who were in the third year. The students who employed had more understanding than the students who were unemployed. The students who were in any other occupations more understanding than the students who were in company employee, private business and government officer. The students who had no experiences in accounting had more understanding than the students who had experiences in accounting.

Keywords : Knowledge and Understanding of Accounting , Thonburi University Education Center, Lumphun , Financial Standards for Non – Publicly Accountable Entities

ความสำคัญและที่มาของการวิจัย

มาตรฐานการบัญชีมีบทบาทสำคัญที่ใช้เป็นแนวทางในการจัดทำบัญชีให้ถูกต้อง สหพันธ์นักบัญชีระหว่างประเทศ (International Federation of Accountants: IFAC) ได้จัดตั้งคณะกรรมการมาตรฐานการบัญชีระหว่างประเทศ (International Accounting Standard Board: IASB) เพื่อพัฒนาแนวคิดสำหรับมาตรฐานการบัญชีระหว่างประเทศ (International Accounting Standard : IAS) และกำหนดมาตรฐานการรายงานทางการเงินระหว่างประเทศ (International Financial Reporting Standards : IFRSs) เพื่อใช้กับธุรกิจทุกประเภท แต่ในกระบวนการพัฒนามุ่งเน้นไปที่ธุรกิจขนาดใหญ่ โดยเฉพาะบริษัทมหาชน จำกัด และบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ จึงเป็นผลให้มาตรฐานบางฉบับมีความยุ่งยากซับซ้อนในการปฏิบัติ ซึ่งในประเทศไทยได้มีการปฏิบัติตามมาตรฐานการบัญชีตามพระราชบัญญัติการบัญชี พ.ศ. 2543 มีการใช้แนวคิดมูลค่ายุติธรรม (Fair Value) เป็นหลักในการจัดทำรายงานทางการเงิน ซึ่งมีความยุ่งยากซับซ้อนก่อให้เกิดต้นทุนในการจัดทำรายงานการเงินของกิจการที่ไม่มีส่วนได้เสียสาธารณะที่ส่วนใหญ่เป็นกิจการขนาดกลางและขนาดเล็ก ประกอบ

กับคณะกรรมการมาตรฐานการบัญชีระหว่างประเทศได้จัดทำมาตรฐานการบัญชีระหว่างประเทศสำหรับธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม สภาวิชาชีพบัญชีจึงเห็นความสำคัญของกิจการขนาดเล็กและขนาดย่อม หรือกิจการที่ไม่มีส่วนได้เสียสาธารณะ ว่ามีความแตกต่างจากกิจการที่มีส่วนได้เสียสาธารณะ ซึ่งที่ผ่านมาสภาวิชาชีพบัญชีได้กำหนดแนวปฏิบัติทางบัญชีสำหรับกิจการที่ไม่มีส่วนได้เสียสาธารณะโดยการประกาศยกเว้นการบังคับใช้มาตรฐานการรายงานทางการเงินของไทย (Thai Financial Reporting Standards : TFRSs) บางฉบับ ซึ่งเป็นวิธีแก้ปัญหาก็อาจทำได้โดยง่ายแต่ไม่สามารถแก้ปัญหาได้ทั้งหมด

สภาวิชาชีพบัญชีฯ จึงได้ออกข้อกำหนดสำหรับกิจการที่ไม่มีส่วนได้เสียสาธารณะตามประกาศสภาวิชาชีพบัญชีฯ ฉบับที่ 20/2554 ลงวันที่ 12 เมษายน 2554 เรื่องมาตรฐานรายงานทางการเงินสำหรับกิจการที่ไม่มีส่วนได้เสียสาธารณะ ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม 128 พิเศษ 53 ง ณ วันที่ 6 พฤษภาคม พ.ศ. 2554 โดยมาตรฐานดังกล่าวมีผลให้บริษัทจำกัด ห้างหุ้นส่วนจำกัด นิติบุคคลต่างประเทศ กิจการร่วมค้าตามประมวลรัษฎากร ที่มีหน้าที่จัดทำบัญชีตามพระราชบัญญัติการบัญชี พ.ศ. 2543 ต้องจัดทำบัญชีตามมาตรฐานฉบับนี้ โดยการจัดทำงบการเงินให้

เริ่มแต่รอบปีบัญชีในหรือหลังวันที่ 1 มกราคม 2554 เป็นต้นไป (สภาวิชาชีพบัญชี ในพระบรมราชูปถัมภ์, 2554: 108) การดำเนินธุรกิจส่วนใหญ่ในภาคเหนือ เป็นนิติบุคคลที่มีทุนจดทะเบียนไม่เกิน 5 ล้านบาท และสินทรัพย์รวมไม่เกิน 30 ล้านบาท และรายได้รวมไม่เกิน 30 ล้าน จัดเป็นธุรกิจขนาดกลาง และขนาดเล็ก ซึ่งใช้มาตรฐานการรายงานทางการเงินสำหรับกิจการที่ไม่มีส่วนได้เสียสาธารณะเป็นแนวทางในการจัดทำบัญชีของนิติบุคคลดังกล่าว เนื่องจากง่ายต่อการใช้งาน ไม่มีความซับซ้อน และผู้ใช้รายงานทางการเงินส่วนใหญ่คือเจ้าของธุรกิจ เพื่อประโยชน์ในการบริหารงาน การยื่นแบบแสดงภาษีเงินได้นิติบุคคล

ในการศึกษาเรื่อง มาตรฐานการรายงานทางการเงินสำหรับกิจการที่ไม่มีส่วนได้เสียสาธารณะ จึงเป็นส่วนสำคัญสำหรับนักศึกษา คณะบัญชี ศูนย์การศึกษามหาวิทยาลัยธนบุรี จังหวัดลำพูน ซึ่งอยู่ในเขตภาคเหนือ และเป็นจังหวัดที่มีเขตนิคมอุตสาหกรรม จึงจำเป็นต้องมีความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาของมาตรฐานรายงานทางการเงินสำหรับกิจการที่ไม่มีส่วนได้เสีย เพื่อนำความรู้ความเข้าใจไปใช้ในการจัดทำรายงานทางการเงินได้อย่างถูกต้องตามที่สภาวิชาชีพฯ กำหนดไว้ หากนักศึกษามีความรู้ความเข้าใจเป็นอย่างดี จะทำให้นักศึกษานำไปใช้ปฏิบัติได้อย่างถูกต้องตามข้อกำหนดของสภาวิชาชีพฯ และเป็นประโยชน์ต่อผู้ประกอบการ

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงเห็นถึงความจำเป็นที่จะทำการศึกษาถึงความรู้ความเข้าใจของนักศึกษา คณะบัญชี ศูนย์การศึกษามหาวิทยาลัยธนบุรี จังหวัดลำพูน เกี่ยวกับมาตรฐานการรายงานทางการเงินสำหรับกิจการที่ไม่มีส่วนได้เสียสาธารณะ เพื่อหาแนวทางในการพัฒนานักศึกษา คณะบัญชี ศูนย์การศึกษามหาวิทยาลัยธนบุรี จังหวัดลำพูน ให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับมาตรฐานการรายงานทางการเงินสำหรับกิจการที่ไม่มีส่วนได้เสียสาธารณะ ต่อไป

การทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

จากการทบทวนแนวคิด และวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง ได้ข้อสรุปเพื่อสนับสนุนงานวิจัยตามลำดับต่อไปนี้

1. แนวคิดความรู้ความเข้าใจ

ความรู้ หมายถึง กรอบของการผสมระหว่างประสบการณ์ ค่านิยม ความรอบรู้ในบริบท และความรู้แจ้งอย่างซ้ำซ้อน ซึ่งจะเป็นกรอบสำหรับการประเมินค่า และการนำประสบการณ์ กับสารสนเทศใหม่ ๆ มาผสมรวมเข้าด้วยกัน (Davenport and Prusak, 1998 อ้างถึงใน

ทิพวรรณ หล่อสุวรรณรัตน์, 2548 : 17)

ความรู้ ประกอบด้วยข้อมูลหรือสารสนเทศที่ได้รับการจัดระบบและประมวล เพื่อนำไปสู่ความเข้าใจ ประสบการณ์ การสั่งสมการเรียนรู้และความเชี่ยวชาญ ซึ่งสามารถนำไปใช้ สำหรับการแก้ปัญหาปัจจุบันหรือการดำเนินงานได้ (Turban et al, 2001 : 17 อ้างถึงใน ทิพวรรณ หล่อสุวรรณรัตน์, 2548 : 17-18)

2. วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

ปฐมชัย กรเลิศ (2555) ได้ศึกษาเรื่อง ความรู้ความเข้าใจของผู้สอบบัญชีภาษีอากรเกี่ยวกับ มาตรฐานการรายงานทางการเงินสำหรับกิจการที่ไม่มีส่วนได้เสียสาธารณะ และเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของความรู้ความเข้าใจของผู้สอบบัญชีภาษีอากรเกี่ยวกับมาตรฐานการรายงานทางการเงินสำหรับกิจการที่ไม่มีส่วนได้เสียสาธารณะตามลักษณะประชากร ผลการศึกษาพบว่า ผู้สอบบัญชีภาษีอากรส่วนใหญ่ศึกษาหาความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับมาตรฐานสำหรับกิจการที่ไม่มีส่วนได้เสียสาธารณะผ่านการอบรมสัมมนา โดยเห็นด้วยว่ามาตรฐานการรายงานทางการเงินสำหรับกิจการที่ไม่มีส่วนได้เสียสาธารณะช่วยลดความยุ่งยากและทำให้การจัดทำบัญชีง่ายขึ้น ทั้งนี้ผู้สอบบัญชีภาษีอากรมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับมาตรฐานการรายงานทางการเงินสำหรับกิจการที่ไม่มีส่วนได้เสียสาธารณะอยู่ในระดับปานกลาง

ศิลปพร ศรีจันเพชร (2552) ได้ศึกษาเรื่อง “ความคิดเห็นที่มีต่อแนวทางปฏิบัติสำหรับวิธีการบัญชีของกิจการขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs)” มีวัตถุประสงค์เพื่อสำรวจความคิดเห็นของผู้ประกอบการ และบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการบัญชีในวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมที่มีต่อมาตรฐานการบัญชีสำหรับ SMEs ผลการศึกษาพบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เห็นด้วยที่สภาวิชาชีพบัญชีออกมาตรฐานการบัญชี SMEs หลักการบัญชีสำหรับ SMEs ควรจะง่ายต่อการใช้งานและไม่ซับซ้อนในการจัดงบการเงินเพื่อใช้แสดงฐานะทางการเงินเพื่อประโยชน์ในการบริหารงาน เพื่อประโยชน์ในการคำนวณภาษี และเพื่อใช้ประกอบการยื่นภาษีเงินได้ต่อกรมสรรพากร

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความรู้ความเข้าใจของนักศึกษา คณะบัญชี ศูนย์การศึกษามหาวิทยาลัยธนบุรี จังหวัดลำพูน เกี่ยวกับมาตรฐานการรายงานทางการเงินสำหรับกิจการที่ไม่มีส่วนได้เสียสาธารณะ และศึกษาปัจจัยด้านบุคคล

ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ภาวะการมีงานทำ อาชีพ และประสบการณ์ทำงานเกี่ยวข้องกับบัญชี ที่อาจส่งผลต่อความรู้ความเข้าใจ

2. เพื่อแนวทางในการพัฒนาความรู้ของนักศึกษา คณะบัญชี ศูนย์การศึกษามหาวิทยาลัยธนบุรี จังหวัดลำพูน เกี่ยวกับมาตรฐานการรายงานทางการเงินสำหรับกิจการที่ไม่มีส่วนได้เสียสาธารณะ

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

เพื่อทราบถึงระดับความรู้ความเข้าใจ และนำไปเป็นแนวทางในการพัฒนาแก่นักศึกษาคณะบัญชี ศูนย์การศึกษามหาวิทยาลัยธนบุรี จังหวัดลำพูน เกี่ยวกับมาตรฐานการรายงานทางการเงินสำหรับกิจการที่ไม่มีส่วนได้เสียสาธารณะ และเป็นแนวทางในการให้บริการวิชาการในจังหวัดลำพูน และจังหวัดใกล้เคียง

วิธีดำเนินงานวิจัย

กลุ่มเป้าหมาย คือ นักศึกษาระดับปริญญาตรี 2 ปี ต่อเนื่อง คณะบัญชี ศูนย์การศึกษามหาวิทยาลัยธนบุรี จังหวัดลำพูน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบทดสอบ ซึ่งประกอบด้วยข้อมูล 3 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบทดสอบ

ส่วนที่ 2 การวัดความรู้ความเข้าใจ เกี่ยวกับมาตรฐานการรายงานทางการเงินสำหรับกิจการที่ไม่มีส่วนได้เสียสาธารณะ

2.1 ด้านความรู้ เป็นการวัดความรู้เชิงทฤษฎีเกี่ยวกับมาตรฐานการรายงานทางการเงินสำหรับกิจการที่ไม่มีส่วนได้เสียสาธารณะ

2.2 ด้านความเข้าใจ เป็นการวัดความเข้าใจ 2 ระดับ ประกอบด้วย การแปลความ การตีความ เกี่ยวกับมาตรฐานการรายงานทางการเงินสำหรับกิจการที่ไม่มีส่วนได้เสียสาธารณะ

โดยเกณฑ์การให้คะแนนแบ่งเป็น 3 ระดับ ดังนี้ (บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์, 2549: 59-61)

ตอบถูก	ให้คะแนนน้ำหนักเป็น 1
ตอบผิด	ให้คะแนนน้ำหนักเป็น 0
ตอบไม่แน่ใจ	ให้คะแนนน้ำหนักเป็น 0

การแปลผลจะพิจารณาจากค่าร้อยละที่ได้จากการวัดระดับความรู้ความเข้าใจ จากนั้นนำค่าร้อยละ มาแปลผลตามเกณฑ์ ดังนี้

ระดับคะแนน (ร้อยละ)	ความหมาย
80.00 -100.00	มากที่สุด
70.00 -79.99	มาก
60.00 -69.99	ปานกลาง
50.00 -59.99	น้อย
0.00 -49.99	น้อยที่สุด

ส่วนที่ 3 ข้อเสนอแนะและแนวทางในการพัฒนาความรู้เกี่ยวกับมาตรฐานการรายงานทางการเงินสำหรับกิจการที่ไม่มีส่วนได้เสียสาธารณะ

การวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลที่เก็บรวบรวมจากแบบทดสอบ จะนำมาวิเคราะห์ข้อมูล หาค่าทางสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ ได้แก่ การหาค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean)

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

จากการวิเคราะห์ข้อมูลความรู้ความเข้าใจของนักศึกษาคณะบัญชี ศูนย์การศึกษามหาวิทยาลัยธนบุรี จังหวัดลำพูน เกี่ยวกับมาตรฐานการรายงานทางการเงินสำหรับกิจการที่ไม่มีส่วนได้เสียสาธารณะ จำนวน 89 คน สามารถสรุปผลการศึกษาได้ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของนักศึกษา

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของนักศึกษาคณะบัญชี ศูนย์การศึกษามหาวิทยาลัยธนบุรี จังหวัดลำพูน จำนวน 89 คน จำแนกตามข้อมูลได้ ดังนี้

เพศ พบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีจำนวน 84 คน คิดเป็นร้อยละ 94.38 และเพศชาย 5 คน คิดเป็นร้อยละ 5.62

อายุ พบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่อยู่ระหว่าง 21 – 25 ปี จำนวน 58 คน คิดเป็นร้อยละ 65.17 รองลงมา คือ อายุระหว่าง 26 – 30 ปี จำนวน 22 คน คิดเป็นร้อยละ 24.72 และอายุมากกว่า 30 ปี จำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 10.11

ระดับการศึกษา พบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่กำลังศึกษาในระดับชั้นปีที่ 4 จำนวน 50 คน คิดเป็นร้อยละ 56.18

และกำลังศึกษาในระดับชั้นปีที่ 3 จำนวน 39 คน คิดเป็นร้อยละ 43.82

ภาวะการมีงานทำ พบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่มีงานทำ จำนวน 53 คน คิดเป็นร้อยละ 59.55 และไม่มีการมีงานทำ จำนวน 36 คน คิดเป็นร้อยละ 40.45

อาชีพ พบว่า นักศึกษาที่มีงานทำจำนวน 53 คน ส่วนใหญ่เป็นพนักงานเอกชน จำนวน 29 คน คิดเป็นร้อยละ 54.72 รองลงมา คือ ข้าราชการ/พนักงานราชการ/รัฐวิสาหกิจ จำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 18.87 ธุรกิจส่วนตัว จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 15.09 และรับจ้างทั่วไป จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 11.32

ประสบการณ์การทำงาน พบว่า นักศึกษาที่มีงานทำ จำนวน 53 คน ส่วนใหญ่ไม่เคยทำงานเกี่ยวข้องกับบัญชี จำนวน 32 คน คิดเป็นร้อยละ 60.38 และทำงานเกี่ยวข้องกับบัญชี จำนวน 21 คน คิดเป็นร้อยละ 39.62

ส่วนที่ 2 การวัดความรู้ความเข้าใจ เกี่ยวกับมาตรฐานการรายงานทางการเงินสำหรับกิจการที่ไม่มีส่วนได้เสียสาธารณะ

ผลการวิเคราะห์การวัดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับมาตรฐานการรายงานทางการเงินสำหรับกิจการที่ไม่มีส่วนได้เสียสาธารณะ พบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่มีระดับคะแนนความรู้ความเข้าใจร้อยละ 0-49 ค่าระดับความรู้ความเข้าใจน้อยที่สุด จำนวน 46 คน คิดเป็นร้อยละ 51.69 รองลงมา คือ ระดับคะแนนความรู้ความเข้าใจร้อยละ 50-59 ค่าระดับความรู้ความเข้าใจน้อย จำนวน 22 คน คิดเป็นร้อยละ 24.72 ระดับคะแนนความรู้ความเข้าใจร้อยละ 60-69 ค่าระดับความรู้ความเข้าใจปานกลาง จำนวน 20 คน คิดเป็นร้อยละ 22.47 ระดับคะแนนความรู้ความเข้าใจร้อยละ 80-100 ค่าระดับความรู้ความเข้าใจมากที่สุด จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 1.12 ตามลำดับ มีค่าเฉลี่ยของคะแนนความรู้ความเข้าใจ 13.83 คิดเป็นร้อยละ 46.10 ของคะแนนรวมทั้งหมด 30 คะแนน

การวิเคราะห์การวัดความรู้ความเข้าใจ แยกตามเพศ พบว่า เพศชาย (คะแนนเฉลี่ย 15.20) มีความรู้ความเข้าใจมากกว่าเพศหญิง (คะแนนเฉลี่ย 13.75)

การวิเคราะห์การวัดความรู้ความเข้าใจ แยกตามอายุ พบว่า นักศึกษาอายุระหว่าง 21-25 ปี (คะแนนเฉลี่ย 13.91) มีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่า อายุระหว่าง 26-30 ปี (คะแนนเฉลี่ย 13.73) และอายุมากกว่า 30 ปี (คะแนนเฉลี่ย 13.56) ตามลำดับ

การวิเคราะห์การวัดความรู้ความเข้าใจ แยกตามระดับการศึกษา พบว่า นักศึกษาที่กำลังเรียนในชั้นปีที่ 4

(คะแนนเฉลี่ย 14.14) มีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่านักศึกษาที่กำลังเรียนในชั้นปีที่ 3 (คะแนนเฉลี่ย 13.44)

การวิเคราะห์การวัดความรู้ความเข้าใจ แยกตามภาวะการมีงานทำ พบว่า นักศึกษาที่มีงานทำ (คะแนนเฉลี่ย 14.08) มีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่า นักศึกษาที่ไม่มีการมีงานทำ (คะแนนเฉลี่ย 13.47)

การวิเคราะห์การวัดความรู้ความเข้าใจ แยกตามอาชีพ พบว่า อาชีพอื่นๆ (คะแนนเฉลี่ย 16.83) มีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่าพนักงานเอกชน (คะแนนเฉลี่ย 14.10) ธุรกิจส่วนตัว (คะแนนเฉลี่ย 14.00) และอาชีพข้าราชการ/พนักงานราชการ/รัฐวิสาหกิจ (คะแนนเฉลี่ย 12.40) ตามลำดับ

การวิเคราะห์การวัดความรู้แยกตามประสบการณ์การทำงานเกี่ยวข้องกับบัญชี พบว่า นักศึกษาที่มีไม่ประสบการณ์การทำงานเกี่ยวข้องกับบัญชี (คะแนนเฉลี่ย 14.41) มีคะแนนเฉลี่ยมากกว่านักศึกษาที่มีประสบการณ์การทำงานเกี่ยวข้องกับบัญชี (คะแนนเฉลี่ย 13.57)

หากวิเคราะห์โดยแบ่งออกเป็น 3 ด้าน คือด้านความรู้เชิงทฤษฎี ด้านความเข้าใจในการแปลความหมาย และด้านความเข้าใจในการตีความและขยายความ สามารถวิเคราะห์ได้ดังนี้

2.1 ด้านความรู้ เป็นการวัดความรู้เชิงทฤษฎีเกี่ยวกับมาตรฐานการรายงานทางการเงินสำหรับกิจการที่ไม่มีส่วนได้เสียสาธารณะ

ผลการวิเคราะห์การวัดความรู้เกี่ยวกับมาตรฐานการรายงานทางการเงินสำหรับกิจการที่ไม่มีส่วนได้เสียสาธารณะ พบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่มีระดับคะแนนความรู้ความเข้าใจร้อยละ 50-59 ค่าระดับความรู้ความเข้าใจน้อย จำนวน 36 คน คิดเป็นร้อยละ 40.45 รองลงมา คือ ระดับคะแนนความรู้ความเข้าใจร้อยละ 0-49 ค่าระดับความรู้ความเข้าใจน้อยที่สุด จำนวน 27 คน คิดเป็นร้อยละ 30.34 ระดับคะแนนความรู้ความเข้าใจร้อยละ 60-69 ค่าระดับความรู้ความเข้าใจปานกลาง จำนวน 21 คน คิดเป็นร้อยละ 23.60 ระดับคะแนนความรู้ความเข้าใจร้อยละ 70-79 ค่าระดับความรู้ความเข้าใจมาก จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 4.49 และระดับคะแนนความรู้ความเข้าใจร้อยละ 80-100 ค่าระดับความรู้ความเข้าใจมากที่สุด จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 1.12 ตามลำดับ

การวิเคราะห์การวัดความรู้แยกตามเพศ พบว่า เพศชาย (คะแนนเฉลี่ย 4.60) มีความรู้ความเข้าใจมากกว่าเพศหญิง (คะแนนเฉลี่ย 4.83)

การวิเคราะห์การวัดความรู้แยกตามอายุ พบว่า นักศึกษาอายุระหว่าง 21-25 ปี (คะแนนเฉลี่ย 4.95) มีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่า อายุระหว่าง 26-30 ปี (คะแนนเฉลี่ย 4.68) และอายุมากกว่า 30 ปี (คะแนนเฉลี่ย 4.33) ตามลำดับ

การวิเคราะห์การวัดความรู้แยกตามระดับการศึกษา พบว่า นักศึกษาที่กำลังเรียนในชั้นปีที่ 4 (คะแนนเฉลี่ย 5.06) มีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่านักศึกษากำลังเรียนในชั้นปีที่ 3 (คะแนนเฉลี่ย 5.06)

การวิเคราะห์การวัดความรู้แยกตามภาวะการมีทำงาน พบว่า นักศึกษาที่มีงานทำ (คะแนนเฉลี่ย 5.06) มีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่า นักศึกษาที่ไม่มีงานทำ (คะแนนเฉลี่ย 4.47)

การวิเคราะห์การวัดความรู้แยกตามอาชีพ พบว่า อาชีพอื่นๆ (คะแนนเฉลี่ย 6.00) มีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่าอาชีพข้าราชการ/พนักงานราชการ/รัฐวิสาหกิจ (คะแนนเฉลี่ย 5.30) พนักงานเอกชน (คะแนนเฉลี่ย 5.07) ธุรกิจส่วนตัว (คะแนนเฉลี่ย 4.00) ตามลำดับ

การวิเคราะห์การวัดความรู้แยกตามประสบการณ์การทำงานเกี่ยวข้องกับบัญชี พบว่า นักศึกษาที่ไม่มีประสบการณ์การทำงานเกี่ยวข้องกับบัญชี (คะแนนเฉลี่ย 5.09) มีคะแนนเฉลี่ยมากกว่านักศึกษามีประสบการณ์การทำงานเกี่ยวข้องกับบัญชี (คะแนนเฉลี่ย 5.00)

2.2 ด้านความเข้าใจในการแปลความ เกี่ยวกับมาตรฐานการรายงานทางการเงินสำหรับกิจการที่ไม่มีส่วนได้เสียสาธารณะ

ผลการวิเคราะห์การวัดด้านความเข้าใจในการแปลความ เกี่ยวกับมาตรฐานการรายงานทางการเงินสำหรับกิจการที่ไม่มีส่วนได้เสียสาธารณะ พบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่มีระดับคะแนนความรู้ความเข้าใจร้อยละ 0-49 ค่าระดับความรู้ความเข้าใจน้อยที่สุด จำนวน 45 คน คิดเป็นร้อยละ 50.56 รองลงมา คือ ระดับคะแนนความรู้ความเข้าใจร้อยละ 60-69 ค่าระดับความรู้ความเข้าใจปานกลาง จำนวน 17 คน คิดเป็นร้อยละ 19.10 ระดับคะแนนความรู้ความเข้าใจร้อยละ 50-59 ค่าระดับความรู้ความเข้าใจน้อย จำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 16.85 ระดับคะแนนความรู้ความเข้าใจร้อยละ 70-79 ค่าระดับความรู้ความเข้าใจมาก จำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 12.36 และระดับคะแนนความรู้ความเข้าใจร้อยละ 80-100 ค่าระดับความรู้ความเข้าใจมากที่สุด จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 1.12 ตามลำดับ

การวิเคราะห์การวัดความเข้าใจในการแปลความแยกตามเพศ พบว่า เพศชาย (คะแนนเฉลี่ย 5.00) มีความ

รู้ความเข้าใจมากกว่าเพศหญิง (คะแนนเฉลี่ย 4.54)

การวิเคราะห์การวัดความเข้าใจในการแปลความแยกตามอายุ พบว่า นักศึกษาอายุมากกว่า 30 ปี (คะแนนเฉลี่ย 5.56) มีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่า อายุระหว่าง 26-30 ปี (คะแนนเฉลี่ย 4.68) และอายุระหว่าง 21-25 ปี (คะแนนเฉลี่ย 4.36) ตามลำดับ

การวิเคราะห์การวัดความเข้าใจในการแปลความแยกตามระดับการศึกษา พบว่า นักศึกษาที่กำลังเรียนในชั้นปีที่ 4 (คะแนนเฉลี่ย 4.56) มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับนักศึกษากำลังเรียนในชั้นปีที่ 3 (คะแนนเฉลี่ย 4.56)

การวิเคราะห์การวัดความเข้าใจในการแปลความแยกตามภาวะการมีทำงาน พบว่า นักศึกษาที่ไม่มีงานทำ (คะแนนเฉลี่ย 4.61) มีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่า นักศึกษาที่มีงานทำ (คะแนนเฉลี่ย 4.53)

การวิเคราะห์การวัดความเข้าใจในการแปลความแยกตามอาชีพ พบว่า อาชีพอื่นๆ (คะแนนเฉลี่ย 5.50) มีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่า ธุรกิจส่วนตัว (คะแนนเฉลี่ย 5.13) พนักงานเอกชน (คะแนนเฉลี่ย 4.45) และอาชีพข้าราชการ/พนักงานราชการ/รัฐวิสาหกิจ (คะแนนเฉลี่ย 3.70) ตามลำดับ

การวิเคราะห์การวัดความเข้าใจในการแปลความแยกตามประสบการณ์การทำงานเกี่ยวข้องกับบัญชี พบว่า นักศึกษาที่ไม่มีประสบการณ์การทำงานเกี่ยวข้องกับบัญชี (คะแนนเฉลี่ย 4.63) มีคะแนนเฉลี่ยมากกว่านักศึกษามีประสบการณ์การทำงานเกี่ยวข้องกับบัญชี (คะแนนเฉลี่ย 4.38)

2.2 ด้านความเข้าใจในการตีความและขยายความ เกี่ยวกับมาตรฐานการรายงานทางการเงินสำหรับกิจการที่ไม่มีส่วนได้เสียสาธารณะ

ผลการวิเคราะห์การวัดด้านความเข้าใจในการตีความและขยายความ เกี่ยวกับมาตรฐานการรายงานทางการเงินสำหรับกิจการที่ไม่มีส่วนได้เสียสาธารณะ พบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่มีระดับคะแนนความรู้ความเข้าใจร้อยละ 0-49 ค่าระดับความรู้ความเข้าใจน้อยที่สุด จำนวน 41 คน คิดเป็นร้อยละ 46.07 รองลงมา คือ ระดับคะแนนความรู้ความเข้าใจร้อยละ 70-79 ค่าระดับความรู้ความเข้าใจน้อย จำนวน 20 คน คิดเป็นร้อยละ 22.47 ซึ่งเท่ากับระดับคะแนนความรู้ความเข้าใจร้อยละ 50-59 ค่าระดับความรู้ความเข้าใจปานกลาง จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 6.74 และระดับคะแนนความรู้ความเข้าใจร้อยละ 80-100 ค่าระดับความ

รู้ความเข้าใจมากที่สุด จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 2.25 ตามลำดับ

การวิเคราะห์การวัดความเข้าใจในการตีความและขยายความ แยกตามเพศ พบว่า เพศชาย (คะแนนเฉลี่ย 5.60) มีความรู้ความเข้าใจมากกว่าเพศหญิง (คะแนนเฉลี่ย 4.38)

การวิเคราะห์การวัดความเข้าใจในการตีความและขยายความ แยกตามอายุ พบว่า นักศึกษาอายุระหว่าง 21-25 ปี (คะแนนเฉลี่ย 4.60) มีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่า อายุระหว่าง 26-30 ปี (คะแนนเฉลี่ย 4.36) และอายุมากกว่า 30 ปี (คะแนนเฉลี่ย 3.67) ตามลำดับ

การวิเคราะห์การวัดความเข้าใจในการตีความและขยายความ แยกตามระดับการศึกษา พบว่า นักศึกษาที่กำลังเรียนในชั้นปีที่ 4 (คะแนนเฉลี่ย 4.52) มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ นักศึกษาที่กำลังเรียนในชั้นปีที่ 3 (คะแนนเฉลี่ย 4.36)

การวิเคราะห์การวัดความเข้าใจในการตีความและขยายความ แยกตามภาวะการมีทำงาน พบว่า นักศึกษาที่มีงานทำ (คะแนนเฉลี่ย 4.49) มีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่า นักศึกษาที่ไม่มีงานทำ (คะแนนเฉลี่ย 4.39)

การวิเคราะห์การวัดความเข้าใจในการตีความและขยายความ แยกตามอาชีพ พบว่า อาชีพอื่นๆ (คะแนนเฉลี่ย 5.33) มีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่า ธุรกิจส่วนตัว (คะแนนเฉลี่ย 4.88) พนักงานเอกชน (คะแนนเฉลี่ย 4.59) และอาชีพข้าราชการ/พนักงานราชการ/รัฐวิสาหกิจ (คะแนนเฉลี่ย 3.40) ตามลำดับ

การวิเคราะห์การวัดความเข้าใจในการตีความและขยายความ แยกตามประสบการณ์การทำงานเกี่ยวข้องกับบัญชี พบว่า นักศึกษาที่มีไม่ประสบการณ์การทำงานเกี่ยวข้องกับบัญชี (คะแนนเฉลี่ย 4.69) มีคะแนนเฉลี่ยมากกว่านักศึกษาที่มีประสบการณ์การทำงานเกี่ยวข้องกับบัญชี (คะแนนเฉลี่ย 4.19)

อภิปรายผล

จากการศึกษาถึงความรู้ความเข้าใจของนักศึกษาคณะบัญชี ศูนย์การศึกษามหาวิทยาลัยธนบุรี จังหวัดลำพูน เกี่ยวกับมาตรฐานการรายงานทางการเงินสำหรับกิจการที่ไม่มีส่วนได้เสียสาธารณะ อภิปรายผลได้ดังนี้

1. นักศึกษาส่วนใหญ่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับ มาตรฐานการรายงานทางการเงินสำหรับกิจการที่ไม่มีส่วนได้เสียสาธารณะ ในระดับน้อยที่สุด จากการทบทวนวรรณกรรมของ ศิลปพร ศรีจันเพชร (2552) พบว่า

การใช้มาตรฐานในการจัดงบการเงินเพื่อใช้แสดงฐานะทางการเงินเพื่อประโยชน์ในการบริหารงาน เพื่อประโยชน์ในการคำนวณภาษี และเพื่อใช้ประกอบการยื่นภาษีเงินได้ต่อกรมสรรพากร ซึ่งนักศึกษาส่วนใหญ่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับมาตรฐานการรายงานทางการเงินสำหรับกิจการที่ไม่มีส่วนได้เสียสาธารณะในระดับน้อยที่สุด อาจส่งผลกระทบต่อประกอบวิชาชีพบัญชีของนักศึกษาเมื่อสำเร็จการศึกษา เพราะการดำเนินธุรกิจส่วนใหญ่ในภาคเหนือ เป็นกิจการขนาดกลาง และขนาดเล็ก ใช้มาตรฐานการรายงานทางการเงินสำหรับกิจการที่ไม่มีส่วนได้เสียสาธารณะ

2. ปัจจัยด้านบุคคล ซึ่งได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ภาวะการมีงานทำ อาชีพ และประสบการณ์การทำงานเกี่ยวข้องกับบัญชี มีผลต่อความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับมาตรฐานการรายงานทางการเงินสำหรับกิจการที่ไม่มีส่วนได้เสียสาธารณะ โดยมีรายละเอียดดังนี้ นักศึกษาเพศชาย มีความรู้ความเข้าใจมากกว่านักศึกษาเพศหญิง นักศึกษาที่มีอายุระหว่าง 21-25 ปีขึ้นไป จะมีความรู้ความเข้าใจมากกว่านักศึกษาที่มีอายุระหว่าง 26-30 ปี และอายุมากกว่า 30 ปี นักศึกษาชั้นปีที่ 4 มีความรู้ความเข้าใจมากกว่านักศึกษาชั้นปีที่ 3 นักศึกษาที่มีงานทำ มีความรู้ความเข้าใจมากกว่านักศึกษาที่ไม่มีงานทำ นักศึกษาที่มีอาชีพอื่นๆ (รับจ้างทั่วไป) มีความรู้ความเข้าใจมากกว่า อาชีพพนักงานเอกชน ธุรกิจส่วนตัว และข้าราชการ/พนักงานราชการ/รัฐวิสาหกิจ และนักศึกษาที่ไม่มีประสบการณ์การทำงานเกี่ยวข้องกับบัญชีมีความรู้ความเข้าใจมากกว่านักศึกษาที่มีประสบการณ์การทำงานเกี่ยวข้องกับบัญชี ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ปฐมชัยกรเลิศ (2555) ซึ่งได้ศึกษาเรื่อง ความรู้ความเข้าใจของผู้สอบบัญชีภาษีอากรเกี่ยวกับ มาตรฐานการรายงานทางการเงินสำหรับกิจการที่ไม่มีส่วนได้เสียสาธารณะ ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยด้านบุคคลของผู้สอบบัญชีภาษีอากรมีผลต่อความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับมาตรฐานการรายงานทางการเงินสำหรับกิจการที่ไม่มีส่วนได้เสีย

3. การวิเคราะห์ผลด้านความรู้ความเข้าใจโดยแบ่งเป็น 3 ด้าน คือด้านความรู้เชิงทฤษฎี ด้านความเข้าใจในการแปลความหมาย และด้านความเข้าใจในการตีความและขยายความ พบว่านักศึกษามีความรู้เชิงทฤษฎีในระดับน้อย และมีความเข้าใจในการแปลความหมาย ความเข้าใจในการตีความและขยายความในระดับความรู้ที่น้อยที่สุด

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษา พบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับมาตรฐานการรายงานทางการเงินสำหรับกิจการที่ไม่มีส่วนได้เสียสาธารณะ ในระดับน้อยที่สุด สืบเนื่องจากนักศึกษายังไม่ทราบถึงวิธีการหาความรู้เพิ่มเติมนอกเหนือจากในชั้นเรียน จึงต้องหาแนวทางในการให้ความรู้ เช่น การจัดให้มีการอบรมเพิ่มเติมจากผู้ทรงคุณวุฒิด้านวิชาชีพบัญชี การจัดทำเอกสาร แผ่นพับ และสื่ออิเล็กทรอนิกส์ภายในศูนย์การศึกษามหาวิทยาลัยธนบุรี จังหวัดลำพูน เพื่อเป็นการกระตุ้นให้นักศึกษาได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับมาตรฐานการรายงานทางการเงินสำหรับกิจการที่ไม่มีส่วนได้เสียสาธารณะ และสามารถนำไปใช้ปฏิบัติได้อย่างถูกต้องตามข้อกำหนดของสภาวิชาชีพฯ และเป็นประโยชน์ต่อผู้ประกอบการ

บรรณานุกรม

- [1] ทิพวรรณ หล่อสุวรรณรัตน์. 2548. องค์การแห่งความรู้: จากแนวคิดสู่การปฏิบัติ. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: แชนท์ไฟร์ พรินติ้ง จำกัด.
- [2] บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์. 2549. เทคนิคการสร้างเครื่องมือรวบรวมข้อมูลสำหรับการวิจัย. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพฯ: จามจรีโปรดักท์.
- [3] ปฐมชัย กรเลิศ. 2555. ความรู้ความเข้าใจของผู้สอบบัญชีภาษีอากรเกี่ยวกับมาตรฐานการรายงานทางการเงินสำหรับกิจการที่ไม่มีส่วนได้เสียสาธารณะ. การค้นคว้าแบบอิสระระดับปริญญาโท มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- [4] ศิลปพร ศรีจันเพชร. 2552. “ความคิดเห็นที่มีต่อแนวทางปฏิบัติสำหรับวิธีการบัญชีของกิจการขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs).” วารสารวิชาชีพบัญชี 5, 12(เมษายน 2552): 32-51.
- [5] สภาวิชาชีพบัญชี ในพระบรมราชูปถัมภ์. 2554. มาตรฐานการรายงานทางการเงินสำหรับกิจการที่ไม่มีส่วนได้เสียสาธารณะ. กรุงเทพฯ: พี.เอ. ลีฟวิ่ง.

การเรียนรู้ภาษาอังกฤษในหลักสูตรมัธยมศึกษา อำเภอลำพูน English Learning in secondary curriculum, Muang Lamphun

อโนทัย เทพปัญญา¹

¹คณะบริหารธุรกิจสาขาวิชาการจัดการ , ศูนย์การศึกษามหาวิทยาลัยธนบุรีวิทยาลัยเทคโนโลยีหมู่บ้านครูภาคเหนือ
จังหวัดลำพูน , anotaith@gmail.com

บทคัดย่อ

ปัจจัยที่มีผลต่อการเรียนรู้ภาษาอังกฤษในหลักสูตรมัธยมศึกษา อำเภอลำพูน มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยที่มีผลต่อการเรียนรู้ภาษาอังกฤษในหลักสูตรมัธยมศึกษา อำเภอลำพูน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา คือ นักเรียนระดับมัธยมศึกษาในเขตอำเภอลำพูนจังหวัดลำพูน จำนวน 400 คน และใช้วิธีการสุ่มวิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ (Accidental Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลคือ แบบสอบถาม แบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบสมมติฐานโดยใช้ค่าสถิติ t-test ความแปรปรวนชนิดทางเดียว (One-way ANOVA) ผลการวิจัย พบว่า ปัจจัยส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง อายุระหว่าง 16 – 18 ปี ระดับการศึกษาอยู่ในช่วงมัธยมศึกษาตอนปลายนักเรียนส่วนใหญ่ศึกษาโรงเรียนจักรคำคณาทร และช่วงเวลาที่เรียนอยู่ระหว่างเวลา 08.30 – 12.00 น. ระดับปัจจัยที่มีผลต่อการเรียนรู้ภาษาอังกฤษในหลักสูตรมัธยมศึกษา อำเภอลำพูน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อทำการพิจารณาเป็นปัจจัยแต่ละด้านพบว่าปัจจัยที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อม รองลงมา คือ ปัจจัยด้านการเรียน และต่ำสุด คือปัจจัยด้านผู้เรียน ปัจจัยที่มีผลต่อการเรียนรู้ภาษาอังกฤษในหลักสูตรมัธยมศึกษา อำเภอลำพูน โดยภาพรวมปัจจัยด้านการเรียนอยู่ในระดับมากเมื่อทำการพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า รายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ มีการจัดกิจกรรมส่งเสริมความรู้ รองลงมาคือ มีเนื้อหาในการเรียนที่เข้าใจง่าย และต่ำสุดคือมีชั่วโมงในการเรียนที่เพียงพอ และมีแบบฝึกหัดทบทวน ระดับปัจจัยที่มีผลต่อการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ ปัจจัยด้านผู้เรียนอยู่ในระดับมาก พิจารณาเป็นรายข้อพบว่ารายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ มีทักษะด้านการพูด รองลงมาคือ มีความพร้อมในการเรียน ต่ำสุดคือมีพื้นฐานทางภาษาอังกฤษ ระดับปัจจัยที่มีผลต่อการเรียนรู้ภาษาอังกฤษในหลักสูตรมัธยมศึกษา อำเภอลำพูนโดยภาพรวมปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมอยู่ในระดับมาก และรายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือ สื่อในการเรียน รองลงมา คือ อาจารย์ผู้สอนมีรูปแบบการสอนที่น่าสนใจ และต่ำสุดคือ บรรยากาศในห้องเรียน ผลการทดสอบสมมติฐานปัจจัยส่วนบุคคลพบว่า เพศที่แตกต่างกันมีผลต่อการเรียนรู้วิชาภาษาอังกฤษในหลักสูตรมัธยมศึกษา อำเภอลำพูนแตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 ด้านอายุพบว่าไม่มีระดับนัยสำคัญทางสถิติกับปัจจัยที่มีผลต่อการเรียนรู้วิชาภาษาอังกฤษที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 ด้านระดับชั้นพบว่าระดับชั้นที่ต่างกันมีผลต่อการเรียนรู้วิชาภาษาอังกฤษที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 ด้านสถานศึกษาที่ต่างกันมีผลต่อการเรียนรู้วิชาภาษาอังกฤษที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 ตามช่วงเวลาเรียนพบว่าไม่มีระดับนัยสำคัญทางสถิติกับปัจจัยที่มีผลต่อการเรียนวิชาภาษาอังกฤษ

คำสำคัญ : ปัจจัยการจูงใจที่มีผลต่อการเรียนรู้วิชาภาษาอังกฤษ, ปัจจัยด้านการเรียน ,ปัจจัยด้านผู้เรียน, ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อม

Abstract

English Learning in secondary curriculum, Muang Lamphun with the purpose of to study the personal factors that affected English learning of secondary school students in Muang District, Lamphun to study the motivation factors that affected English learning of secondary school students in Muang District, Lamphun. The sample groups were 400 secondary school students in Muang District, Lamphun and used accidental sampling method and the tool used in the data collection was questionnaire; 5 level rating scales and statistics used in data analysis was Percentage, Mean, Standard Deviation and hypothesis testing by using statistical t-test with variance One-way ANOVA

The research found that the study of individual factors of the sample groups found that most of respondents were females, from age 16-18 years old school students studied at Chak Kham Khanathon School students study at 08:30 to 12:00 hrs. The study of motivation factors that influenced English learning of secondary school students in Muang District, Lamphun were overall in a high level and considering in each aspect found that the highest aspect was environmental , followed by learning and the lowest is the learners motivation factors affected English learning of secondary school students in Muang District, Lamphun were overall in a high level and considering in each aspect found that the highest average aspect was knowledge activity arrangements, followed by the contents of study that were easy to understand and the lowest was having enough learning time with review exercises. The motivation factors influenced English learning and learners were in high level and considering in each aspect found that the highest average aspect was speaking skill , followed by readiness of learning , and the lowest is a basis in English the stimulant factors that influenced English learning, overall in environmental factors in a high level , and the highest was learning media, followed by the instructor with interesting teaching styles at and the lowest was the atmosphere in the classroom. The hypothesis testing of personal factors found that the differences in genders affected English learning of secondary school students in Muang Lamphun at significant level of 0:05. Ages had no significant statistic and factors that affected English learning at significant of 0.05. Different classes affected English learning the students at significant level of 0.05. Different schools affected English learning of the students at significant level of 0.05. Period of studying had no significant statistic and factors that affected English learning.

Keywords: comparison to expectation an Instructional, learning factors, learners factors, environmental factors

ความสำคัญและที่มาของการวิจัย

ภาษาเป็นเครื่องมือสื่อสารที่มนุษย์ใช้ทำความเข้าใจกันได้ผลรวดเร็วแม่นยำ ประเทศไทยมีการเรียนการสอนภาษาอังกฤษมาเป็นเวลาช้านาน โดยเฉพาะปัจจุบัน ภาษาอังกฤษเข้ามามีบทบาทมากยิ่งขึ้นในสังคมไทย ไม่ว่าจะเป็นด้านสังคม เศรษฐกิจและการศึกษา ดังนั้นการเรียนรู้ ภาษาอังกฤษจึงนับว่ามีความจำเป็นอย่างยิ่ง แต่การเรียนรู้ ภาษาอังกฤษนั้นมีปัจจัยหลายอย่างที่มีผลต่อความสำเร็จในการเรียนรู้ โดยเฉพาะในโรงเรียนต่างๆที่ครูผู้สอนมีบทบาท สำคัญในการวางแผนและนำเสนอประสบการณ์ต่าง ๆ ที่กำหนดไว้ในหลักสูตรให้ผู้เรียน โดย เลือกใช้วิธีการสอนและเทคนิคการสอนที่ให้ผู้เรียนเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมและเรียนรู้ ภาษา อย่างมีประสิทธิภาพ และนำพาให้ผู้เรียนสามารถใช้ภาษาได้ตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้

หากผู้เรียนเป็นผู้เรียนภาษาที่ดี จะทำให้การเรียนรู้ภาษาประสบความสำเร็จได้ดียิ่งขึ้นภาษาอังกฤษเป็นภาษาต่างประเทศที่คนไทยเล่าเรียนกันอย่างกว้างขวางมากที่สุด ปัจจุบันที่อิทธิพลการเรียนรู้ภาษาของประเทศอื่นย่อมได้เปรียบในการทำกิจกรรมต่าง ๆ เพราะคงไม่มีใครจะติดต่อสื่อสารรู้เรื่องได้ดีเท่ากับการพูดภาษาเดียวกัน แน่แน่นอนว่าประเทศที่ให้ความสำคัญกับการเรียนรู้ภาษาอังกฤษนั้นย่อมทราบว่า คนจะเรียนรู้ภาษาให้เขาซึ่งสามารถใช้ภาษาเข้าสู่สังคมและวัฒนธรรม สามารถใช้ภาษาได้ถูกต้องเหมาะสมกับสังคมวัฒนธรรมตามสถานการณ์ได้ในทุกทักษะของภาษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้ที่สามารถใช้ภาษาอังกฤษในการสื่อสารได้ดีจะมีโอกาสในการทำงาน ได้รับสนับสนุนส่งเสริมในงาน ในหน้าที่ให้ดียิ่งขึ้นไป อันเนื่องมาจากภาษาอังกฤษมีการใช้กัน ทั่วโลกมากกว่าภาษาอื่น ๆ มีการเรียนการสอนกัน

ทั่วโลกมากกว่าภาษาอื่นจึงคิดให้เป็นภาษาสากล ที่ติดต่อสื่อสารได้ทั่วโลก พัฒนาการเรียนการสอน การใช้ภาษาอังกฤษ โดยเฉพาะในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานซึ่งเป็นระดับที่มีความสำคัญอย่างยิ่งในการสร้างทักษะพื้นฐาน เจตคติต่อการเรียนรู้ของนักเรียนซึ่งจะต้องเรียนรู้ พัฒนาไปสู่ความสามารถในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร การแสวงหาความรู้เพื่อการปฏิบัติงาน เป็นพื้นฐานในการศึกษาต่อเนื่องจากสภาพปัจจุบันของการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษยังมีปัญหาอยู่มากเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตร กระบวนการเรียนรู้ สื่อ การวัดประเมินผลทางภาษา ปัญหาที่สำคัญคือ ครูสอนภาษาอังกฤษส่งผลให้นักเรียนไม่ได้รับการพัฒนาพื้นฐานภาษาที่ถูกต้องเหมาะสม ขาดความมั่นใจในการใช้ภาษาและไม่สามารถต่อยอดในขั้นสูงขึ้นไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ

นอกจากนี้ ในปี 2558 ประเทศไทยจะก้าวเข้าสู่การเป็นประชาคมอาเซียน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้กำหนดคุณลักษณะเด็กไทยในประชาคมอาเซียน ในด้านทักษะพื้นฐาน คือ สามารถสื่อสารได้อย่างน้อย 2 ภาษา คือ ภาษาอังกฤษ และภาษาประเทศเพื่อนบ้านอีกอย่างน้อย 1 ภาษา (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2554) ดังนั้น ความสามารถในการสื่อสารเป็น ภาษาอังกฤษจึงมีความสำคัญต่อเยาวชนที่จะเติบโตขึ้นไปเป็นพลังของชาติ และสามารถติดต่อสื่อสารกับ ประชาชนชาติอื่นๆ ได้ เพื่อคงไว้ซึ่งผลประโยชน์และเอกราชของประเทศชาติได้ ทุกประเทศในอาเซียนล้วนให้ความสำคัญด้านการศึกษาทั้งนั้น เพราะยิ่งเข้าสู่ AEC ทำให้ตลาดยิ่งเจริญเติบโตเป็น 10 เท่า ส่งผลให้การลงทุนไม่มีกำแพง การเคลื่อนย้ายแรงงานไม่มีอุปสรรค ขณะเดียวกันการศึกษาไทยยังไม่ก้าวหน้าเหมือนกับประเทศในกลุ่มอาเซียนด้วยกัน ประเทศที่มีคุณภาพการศึกษาที่ดีที่สุดในกลุ่มอาเซียน การจัดการศึกษาสู่ AEC เพื่อทำให้ระบบการศึกษาพัฒนามากยิ่งขึ้น ภาษาอังกฤษ ในฐานะภาษาสำคัญของโลก ภาษาอังกฤษปัจจุบันคือภาษานานาชาติ เป็นภาษากลางของโลก ภาษาอังกฤษเป็นภาษากลางของมนุษยชาติ เป็นภาษาที่มนุษยชนโลกใช้ติดต่อกันเป็นหลัก ไม่ว่าแต่ละคนจะใช้ภาษาอะไรเป็นภาษาประจำชาติ เมื่อต้องติดต่อกับคนอื่นที่ต่างภาษาต่างวัฒนธรรมกันทุกคนจำเป็นต้องใช้ภาษาอังกฤษเป็นหลักอยู่แล้ว ด้วยเหตุนี้ทุกชาติทุกภาษาจึงบรรจุวิชาภาษาอังกฤษเป็นภาษาที่สองรองลงมาจากภาษาประจำชาติ เป็นแกนหลักของหลักสูตรการศึกษาทุกระดับตั้งแต่ปฐมวัยไปจนถึงการศึกษาด้านชีวิต

จากข้อมูลข้างต้นที่ได้รวบรวมมาพบว่าภาษาอังกฤษมีความสำคัญมากและหลักสูตรในปัจจุบันควรที่จะมีความสอดคล้องกับสถานการณ์ที่กำลังเปลี่ยนแปลงไป

และความคาดหวังของสังคมรวมไปถึงผู้เรียน ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาในเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อการเรียนรู้ภาษาอังกฤษในหลักสูตรมัธยมศึกษา อำเภอเมืองลำพูน โดยผู้วิจัย จะทำการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการเรียนรู้ภาษาอังกฤษในหลักสูตรมัธยมศึกษา อำเภอเมืองลำพูนถึงปัจจัยส่วนบุคคล และปัจจัยเชิงจิตที่มีผลต่อการเรียนรู้ภาษาอังกฤษในหลักสูตรมัธยมศึกษา อำเภอเมืองลำพูนโดยข้อมูลต่างๆ ที่ได้จากการศึกษาในครั้งนี้ สามารถนำข้อมูลเหล่านี้ไปใช้เป็นแนวทางในการกำหนดการจัดการรูปแบบ การพัฒนาการเรียนการสอนการจัดกิจกรรมต่างๆ ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น และพัฒนาศักยภาพของนักเรียนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์

- 1) เพื่อศึกษาปัจจัยส่วนบุคคลของนักเรียนมัธยมศึกษา อำเภอเมืองลำพูน
- 2) เพื่อศึกษาปัจจัยเชิงจิตที่มีต่อการเรียนภาษาอังกฤษในหลักสูตรมัธยมศึกษา อำเภอเมืองลำพูนจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

สมมติฐานการวิจัย

- 1) ปัจจัยเชิงจิตที่มีผลต่อการเรียนภาษาอังกฤษในหลักสูตรจำแนกตามสถานภาพของกลุ่ม

2. วิธีดำเนินงานวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ทำการศึกษาจากประชากร คือ นักเรียนระดับมัธยมของโรงเรียนในเขตอำเภอเมือง จังหวัดลำพูน

กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาครั้งนี้เก็บรวบรวมทำการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบสะดวก (Convenience Sampling) คือ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาของโรงเรียนในเขตอำเภอเมือง จังหวัดลำพูน ได้แก่ โรงเรียนสวนบุญญูปถัมภ์ ลำพูน โรงเรียนจักรคำคณาทร ลำพูน และโรงเรียนอุโมงค์พิทยาคม รวมทั้งสิ้นจำนวน 6,784 คน คำนวณกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของทาโร่ ยามาเน่ (Taro Yamane, 1973)

2.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยจะทำการเก็บข้อมูลจากประชากรตัวอย่างจำนวน 400 ตัวอย่าง คือ นักเรียนระดับมัธยมของโรงเรียนในเขตอำเภอเมือง จังหวัดลำพูน โดยเก็บจากโรงเรียนในเขต

อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน จำนวน 3 แห่ง ดังนี้

- 1) โรงเรียนสวนบุญโญปถัมภ์ ลำพูน จำนวน 190 ตัวอย่าง
- 2) โรงเรียนจักรคำคณาทร ลำพูน จำนวน 196 ตัวอย่าง
- 3) โรงเรียนอุโมงค์ศิษย์าคม จำนวน 14 ตัวอย่าง

ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาวิจัย มีดังนี้

2.1.1 ตัวแปรอิสระ (Independent Variables) ได้แก่

- 1) ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม เช่น เพศ อายุ ระดับชั้น สถานที่ศึกษา ช่วงเวลาที่เรียน
- 2) ปัจจัยที่มีผลต่อการเรียนภาษาอังกฤษ ในหลักสูตรมัธยมศึกษาได้แก่ ปัจจัยด้านการเรียน ปัจจัยด้านผู้เรียนและปัจจัยสภาพแวดล้อมทางการเรียน

2.1.2 ตัวแปรตาม (Dependent Variable)

คือ ปัจจัยเชิงจิตที่มีผลต่อการเรียนรู้ภาษาอังกฤษของนักเรียน แบ่งเป็น 3 ด้าน คือ ผู้เรียน, การเรียน, สภาพแวดล้อม

2.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือสำหรับการวิจัยเป็นแบบสอบถามที่สร้างขึ้นภายใต้กรอบวัตถุประสงค์ของการวิจัยซึ่งแบบสอบถามดังกล่าวประกอบด้วย รายละเอียด 2 ส่วนดังนี้

ส่วนที่ 1 เป็นแบบสอบถามข้อมูลด้านปัจจัยส่วนบุคคลของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาของโรงเรียนในเขตอำเภอเมือง จังหวัดลำพูน

ส่วนที่ 2 ปัจจัยเชิงจิตที่มีผลต่อการเรียนภาษาอังกฤษในหลักสูตรมัธยมศึกษา

2.3 การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ใช้สถิติ ค่าเฉลี่ย (Mean) และ ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation: S.D.) การวิเคราะห์เพื่อทดสอบสมมติฐานของการวิจัย ได้แก่ สถิติทดสอบที (t-Test) และสถิติทดสอบเอฟ F-test (One-way ANOVA)

3) ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

จากการวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยที่มีผลต่อการเรียนรู้อิงของนักเรียนที่มีต่อเนื้อหาหลักสูตรการเรียนภาษาอังกฤษในหลักสูตรมัธยมศึกษา สามารถสรุปผลการศึกษิตตามความมุ่งหมายของการวิจัยได้ ดังนี้

ส่วนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับ ปัจจัยส่วนบุคคลของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาของโรงเรียนในเขตอำเภอเมือง จังหวัดลำพูน

ผลการวิเคราะห์ ปัจจัยส่วนบุคคลของนักเรียน

ระดับมัธยมศึกษาของโรงเรียนในเขตอำเภอเมือง จังหวัดลำพูนของผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 400 คน จำแนกตามข้อมูลได้ดังนี้

เพศ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 225 คน ร้อยละ 56.20 และเพศชายจำนวน 175 คน ร้อยละ 43.80 คน

อายุ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีระดับอายุอยู่ในช่วงตั้งแต่ 16 - 18 ปี มากที่สุด จำนวน 240 คน คิดเป็นร้อยละ 60.00 และระดับอายุ 13 - 15 ปี จำนวน 160 คน คิดเป็นร้อยละ 40.00 ตามลำดับ

ระดับชั้น พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีระดับชั้นอยู่ในช่วงมัธยมศึกษาตอนปลายมากที่สุด จำนวน 245 คน คิดเป็นร้อยละ 61.20 และระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 155 คน คิดเป็นร้อยละ 38.80

สถานศึกษา พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่อยู่สถานศึกษาโรงเรียน จักรคำคณาทรมากที่สุด จำนวน 196 คน คิดเป็นร้อยละ 49.00 รองลงมาคือสถานศึกษาโรงเรียนสวนบุญโญปถัมภ์ จำนวน 190 คน คิดเป็นร้อยละ 47.50 และสถานศึกษาโรงเรียนอุโมงค์ศิษย์าคม จำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 3.50

ช่วงเวลาที่เรียน พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่อยู่ในช่วงเวลาที่เรียน ระหว่าง 8.30 - 12.00 น. มากที่สุด จำนวน 218 คน คิดเป็นร้อยละ 54.50 และช่วงเวลาที่เรียนระหว่าง 12.00 - 16.00 น. จำนวน 182 คน คิดเป็นร้อยละ 45.50

ส่วนที่ 2 การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อทดสอบสมมติฐานสมมติฐานการวิจัย

1) ปัจจัยเชิงจิตแตกต่างกันมีผลต่อการเรียนรู้อิงภาษาอังกฤษในหลักสูตรมัธยมศึกษา อำเภอเมืองลำพูนแตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

ผลการศึกษิตพบว่า ปัจจัยส่วนบุคคลแตกต่างกันมีผลต่อการเรียนรู้อิงภาษาอังกฤษของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาของโรงเรียนในเขตอำเภอเมือง จังหวัดลำพูนที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ แสดงว่าตัวแปรเหล่านี้เป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อการเรียนรู้อิงภาษาอังกฤษ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่าภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อทำการพิจารณาเป็นปัจจัยแต่ละด้านพบว่า ปัจจัยที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อม รองลงมา คือ ปัจจัยด้านการเรียน และปัจจัยที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือปัจจัยด้านผู้เรียน เมื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยปัจจัยที่มีผลต่อการเรียนรู้อิงภาษาอังกฤษในหลักสูตรมัธยมศึกษา อำเภอเมือง

เมือง ลำพูน พบว่ามีค่าเฉลี่ยของปัจจัยที่มีผลต่อการเรียนรู้ วิชาภาษาอังกฤษในแต่ละด้านแตกต่างกัน แสดงว่ายอมรับ สมมติฐาน ทางเลือกที่ว่าปัจจัยที่มีผลต่อการเรียนรู้วิชาภาษาอังกฤษในหลักสูตรมัธยมศึกษา อำเภอเมืองลำพูน เฉลี่ยแตกต่างกัน

4. อภิปรายผล

จากการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการเรียนรู้วิชาภาษาอังกฤษในหลักสูตรมัธยมศึกษา อำเภอเมืองลำพูน ผู้วิจัย อภิปรายผล ดังนี้

1) ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีระดับ อายุอยู่ในช่วง ตั้งแต่ 16 -18 ปี ระดับการศึกษาอยู่ในช่วง มัธยมศึกษาตอนปลายนักเรียนส่วนใหญ่ศึกษาโรงเรียนจักร คำคณาทร และช่วงเวลาที่เรียนอยู่ระหว่างเวลา 08.30 – 12.00 น.

2) ปัจจัยที่มีผลต่อการเรียนรู้วิชาภาษาอังกฤษ ในครั้งนี้ ปัจจัยด้านการเรียน ปัจจัยด้านผู้เรียน และปัจจัย ด้านสภาพแวดล้อม

ปัจจัยด้านการเรียน ที่มีต่อเนื้อหาหลักสูตรการ เรียนภาษาอังกฤษในหลักสูตรมัธยมศึกษา ของผู้ตอบ แบบสอบถามคือ มีการจัดกิจกรรมส่งเสริมความรู้ มีเนื้อหา ในการเรียนที่เข้าใจง่าย มีชั่วโมงในการเรียนที่เพียงพอ และมีแบบฝึกหัดทบทวน

ปัจจัยด้านผู้เรียนที่มีต่อเนื้อหาหลักสูตรการ เรียนภาษาอังกฤษในหลักสูตรมัธยมศึกษา ของผู้ตอบ แบบสอบถาม คือ มีทักษะด้านการพูด มีความพร้อมในการ เรียน และมีพื้นฐานทางภาษาอังกฤษ

ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมที่มีต่อเนื้อหาหลักสูตร การเรียนภาษาอังกฤษในหลักสูตรมัธยมศึกษา ของผู้ตอบ แบบสอบถาม คือ สื่อในการเรียน อาจารย์ผู้สอนมีรูปแบบ การสอนที่น่าสนใจ และบรรยากาศในห้องเรียน

3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อการทดสอบ สมมติฐาน

สมมติฐานที่ 1 ปัจจัยจูงใจแตกต่างกันมีผลต่อการ เรียนรู้วิชาภาษาอังกฤษของนักเรียนระดับมัธยมของโรงเรียน ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดลำพูน แตกต่างกันซึ่งปัจจัย ปัจจัย จูงใจที่มีผลต่อการเรียนรู้วิชาภาษาอังกฤษของนักเรียนระดับ มัธยมจำแนกได้ดังนี้

ปัจจัยด้านการเรียนรู้ที่มีผลต่อการเรียนรู้วิชาภาษาอังกฤษของนักเรียนระดับมัธยมในเขตอำเภอเมืองลำพูน

ได้แก่ ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อม ปัจจัยด้านการเรียน ปัจจัย ด้านผู้เรียน

ปัจจัยจูงใจแตกต่างกันมีผลต่อการเรียนรู้ต่างกัน มีผลต่อการเรียนวิชาภาษาอังกฤษของนักเรียนระดับมัธยม ของโรงเรียนในเขตอำเภอเมือง จังหวัดลำพูน แตกต่างกันนั้น สอดคล้องกับงานวิจัยของจันทร์่า แก้วภักดี พย.ม.(2556) ศึกษาการรับรู้ความ สามารถทางภาษาอังกฤษและเปรียบเทียบความคิดเห็นตามความคาดหวังกับความคิดเห็นตาม สภาพที่เป็นจริงของนักศึกษาพยาบาลที่มีต่อการเรียนการสอนด้วยภาษาอังกฤษ ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีการรับรู้ ความสามารถทางภาษาอังกฤษ ด้านทักษะในการ อ่าน อยู่ในระดับปานกลาง ทักษะการพูดและ การเขียนอยู่ในระดับน้อย ในด้านของความคิดเห็นตามความคาดหวังที่มีต่อการเรียนการสอน กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีคะแนนเฉลี่ย ของความคาดหวังก่อนการเรียนการสอนด้วยภาษาอังกฤษ อยู่ในระดับสูง ภายหลังการเรียนกลุ่มตัวอย่างมีคะแนนเฉลี่ย ของสภาพที่เป็นจริงอยู่ในระดับ ปานกลาง เมื่อเปรียบเทียบ ความคิดเห็นตามความคาดหวังและความคิดเห็นตามสภาพ ที่เป็นจริง พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทาง สถิติในทุกด้าน

5. ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาปัจจัยการเรียนรู้ที่มีผลต่อการเรียนรู้ วิชาภาษาอังกฤษของนักเรียนระดับมัธยมในเขตอำเภอเมือง จังหวัดลำพูน สามารถนำไปใช้เป็นประโยชน์ในการกำหนด แนวทางในการพัฒนา ปรับปรุงให้เหมาะสมได้ โดยผู้วิจัยมี ข้อเสนอแนะดังนี้

ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปใช้

1) ปัจจัยที่มีผลต่อการเรียนรู้วิชาภาษาอังกฤษใน หลักสูตรมัธยมศึกษา อำเภอเมืองลำพูน พบว่าปัจจัยด้าน แรงจูงใจในภาพรวม มีผลต่อการเรียนรู้วิชาภาษาอังกฤษ ของนักเรียนระดับมัธยมในเขตอำเภอเมืองลำพูน ในทุกรูป แบบ

1. ปัจจัยด้านการเรียน ควรส่งเสริมให้มีการจัด อบรมหรือแลกเปลี่ยนความรู้เกี่ยวกับการสอนภาษาอังกฤษ โดยอาจจัดกลุ่มเครือข่ายของผู้สอนที่อาจจะอยู่โรงเรียนใกล้เคียงกัน ควรมีการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมความรู้ทักษะทาง ด้านภาษาอังกฤษอย่างสม่ำเสมอ มีเนื้อหาในการเรียนวิชา ภาษาอังกฤษที่เข้าใจง่าย มีชั่วโมง มีแบบฝึกหัดทบทวน ก่อนเรียนและหลังเรียน ดังนั้นจึงควรให้ความสำคัญอย่างยิ่ง เพื่อเป็นการกระตุ้นให้นักเรียนได้มีความตั้งใจ และมีความ

สนใจในการเรียนภาษาอังกฤษมากยิ่งขึ้น เช่น โรงเรียนควรมีการจัดกิจกรรมส่งเสริมความรู้ทักษะเกี่ยวกับการใช้ภาษาอังกฤษเพิ่มขึ้น เพื่อกระตุ้นความสนใจของนักเรียนในการเรียนวิชาภาษาอังกฤษมากขึ้นกว่านี้

2. ปัจจัยด้านผู้เรียน นักเรียนมีทักษะทางภาษาอังกฤษยังอ่อนอยู่ เพราะมีข้อจำกัดในเรื่องการฟัง บางครั้งเข้าใจที่อาจารย์พูด แต่บางครั้งไม่เข้าใจในประโยค ที่ยาวหรือคำศัพท์บางคำที่ยังไม่คุ้นชิน จึงอาจไม่มี ปฏิริยาตอบกลับ ดังนั้นการพูดหรือฟัง ภาษาอังกฤษจึงเป็นสิ่งที่ทุกคนสามารถฝึกฝนได้

3. ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อม การใช้สื่ออุปกรณ์ต่างๆ การได้เรียนรู้การใช้สื่อ อุปกรณ์ต่างๆที่แต่ละสถานศึกษามี ไม่ว่าจะเป็นคอมพิวเตอร์ ห้องปฏิบัติการภาษา เครื่องเล่นเทปหรือซีดี ฯลฯ การพัฒนาสื่ออิเล็กทรอนิกส์ และสื่อวีดิทัศน์ต่างๆ ที่ใช้เป็นภาษาอังกฤษร่วมด้วยอาจทำให้การสอนในชั้นเรียนน่าสนใจมากขึ้นหรือทำให้ผู้เรียนมีแรงจูงใจที่จะ เรียนภาษาอังกฤษมากขึ้น มีแผนการจัดการเรียนรู้ สื่อ Learning Object และอื่นๆ สามารถเปิดความไหลดไว้ใช้ประกอบการสอนได้หาสื่อการสอนที่ต้องการได้ง่ายๆ เพื่อให้ นักเรียนสามารถเข้าใจทำให้ นักเรียนมีความสนใจในการเรียนได้ดียิ่งขึ้น

6. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1) ควรพัฒนาการจัดการเรียนการสอน วิชาภาษาอังกฤษ โดยพัฒนากระบวนการ จัดการสอน การเตรียมสื่อการสอน เอกสารการสอน การเตรียมความพร้อมของผู้เรียนและผู้สอน ได้แก่ การนำเสนอคำศัพท์ หรือความหมายของคำศัพท์ภาษา อังกฤษที่เกี่ยวข้อง และเพิ่มโอกาสให้นักเรียนมีเวลา ค้นคว้าเพิ่มเติมก่อนเข้าห้องเรียน รวมถึงการจัดกิจกรรมต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรม เช่น การฉายภาพยนตร์ภาษาต่างประเทศ และมีจัดกลุ่มนักเรียนการวิพากษ์ เพื่อเพิ่มพูนทักษะทางภาษาอังกฤษ เป็นต้น

2) การศึกษาครั้งนี้ทำการศึกษาเฉพาะกลุ่มนักเรียนระดับมัธยมของโรงเรียนในเขตอำเภอเมือง จังหวัดลำพูนเท่านั้นจึงอาจทำให้ผลการศึกษาไม่สามารถสื่อความหมายหรือความน่าเชื่อถือของข้อมูลในด้านระดับการศึกษา กับระดับความสำคัญ ดังนั้นจึงควรขยายขอบเขตการศึกษาไปยังกลุ่มตัวอย่างอื่นๆ เพิ่มเติม เช่น นักศึกษา คนทำงาน ผู้ประกอบ ในจังหวัดลำพูน เพื่อเพิ่มความหลากหลายของกลุ่มข้อมูล

เอกสารอ้างอิง

- [1] จันทร์ทรงกลด คชเสนี,หทัย ดาวสดใส (2554) มหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์ การศึกษากลวิธี การเรียนภาษาของนักเรียนหลักสูตรภาษาอังกฤษระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียน อัสสัมชัญสมุทรปราการ (English Program)
- [2] เจตพล ดวงสงค์. (ม.ป.ป.). ทฤษฎีความคาดหวัง (Expectancy theory). เชียงใหม่: วิทยาลัยบริหาร ศาสตร์ มหาวิทยาลัยแม่โจ้
- [3] ธีราภรณ์ พลายนเล็ก (2554) มหาวิทยาลัยราชภัฏในเขต กรุงเทพมหานครได้ศึกษา ปัจจัยที่มีผลต่อการ พูดภาษาอังกฤษของนักศึกษาชั้นปีที่2, ,
- [4] ทศพนธ์ นรทัศน์. (2555). แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม แห่งชาติ ฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555–2559) กับการเตรียม ความพร้อมเข้าสู่ประชาคมอาเซียน. Retrieved February 2, 2012, from <http://thaingo.org>
- [5] จารุวรรณ ฉัตรมนโนกุล (2554) จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้ศึกษา “ความคาดหวังของนักเรียนและผู้ปกครอง เกี่ยวกับคุณภาพผู้สำเร็จการศึกษาตามหลักสูตร” โครงการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรกระทรวงศึกษาธิการเป็นภาษาอังกฤษ
- [6] อารีรักษ์ มีแจ้ง (2552) ความคาดหวังและความพึงพอใจของนิสิตที่มีต่อการศึกษาในหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาอังกฤษ มหาวิทยาลัยนเรศวร
- [7] สถาบันสังคมศึกษา สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ,คุณพาวีณา วงศ์เลขา 7 ธันวาคม 2553,เข้าถึงได้จาก www.social.obec.go.th/node/89,

การพัฒนาคุณลักษณะและทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของนักศึกษา
ศูนย์การศึกษามหาวิทยาลัยธนบุรี วิทยาลัยเทคโนโลยีหมู่บ้านครูภาคเหนือ
The Development in 21st Century Features and Learning Skills of students,
Education Center Thonburi University,
Northern Mubaankru Technological College.

พงศ์ศิริ ปิตรัตน์เจริญกุล¹ รุจิรัตน์ ปาลีพัฒน์สกุล² ผ่องอำไพ เสนแสง³

¹ศูนย์การศึกษามหาวิทยาลัยธนบุรี วิทยาลัยเทคโนโลยีหมู่บ้านครูภาคเหนือ, tomppsiri@gmail.com

²ศูนย์การศึกษามหาวิทยาลัยธนบุรี วิทยาลัยเทคโนโลยีหมู่บ้านครูภาคเหนือ, rujirat_paew@hotmail.com

³ศูนย์การศึกษามหาวิทยาลัยธนบุรี วิทยาลัยเทคโนโลยีหมู่บ้านครูภาคเหนือ, t_pongampai@hotmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาคุณลักษณะและทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของนักศึกษาศูนย์การศึกษามหาวิทยาลัยธนบุรี วิทยาลัยเทคโนโลยีหมู่บ้านครูภาคเหนือ และเพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะและทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของนักศึกษาศูนย์การศึกษามหาวิทยาลัยธนบุรี วิทยาลัยเทคโนโลยีหมู่บ้านครูภาคเหนือ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ นักศึกษาที่กำลังศึกษาในระดับปริญญาตรี ศูนย์การศึกษามหาวิทยาลัยธนบุรี วิทยาลัยเทคโนโลยีหมู่บ้านครูภาคเหนือ จำนวน 199 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบประเมินคุณลักษณะและทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น การวิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัย พบว่า

1. ผลการประเมินคุณลักษณะในศตวรรษที่ 21 ของนักศึกษาศูนย์การศึกษามหาวิทยาลัยธนบุรี วิทยาลัยเทคโนโลยีหมู่บ้านครูภาคเหนือ พบว่าในภาพรวมอยู่ในระดับ ดี ด้านที่มีระดับการประเมินสูงสุด คือด้านศีลธรรม รองลงมาคือ ด้านการเรียนรู้ และด้านที่มีระดับการประเมินต่ำที่สุดคือ ด้านการทำงาน

2. ผลการประเมินทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของนักศึกษาศูนย์การศึกษามหาวิทยาลัยธนบุรี วิทยาลัยเทคโนโลยีหมู่บ้านครูภาคเหนือ พบว่าในภาพรวมอยู่ในระดับ ดี ด้านที่มีผลการประเมินสูงที่สุดคือ ด้านสารสนเทศ สื่อและเทคโนโลยี รองลงมาคือด้านการเรียนรู้และนวัตกรรม และด้านที่มีผลประเมินต่ำที่สุดคือ ด้านชีวิตและงานอาชีพ

3. แนวทางการพัฒนาคุณลักษณะและทักษะการเรียนรู้ของนักศึกษาศูนย์การศึกษามหาวิทยาลัยธนบุรี วิทยาลัยเทคโนโลยีหมู่บ้านครูภาคเหนือเพื่อให้สอดคล้องกับคุณลักษณะและทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 พบว่า

3.1 ด้านคุณลักษณะ ควรพัฒนาและส่งเสริมคุณลักษณะ 3 ด้าน คือ คุณลักษณะด้านการปรับตัวในการทำงาน คุณลักษณะการขึ้นนำตนเองในการพัฒนาการเรียนรู้ และคุณลักษณะการสำนึกเป็นพลเมืองที่ดีมีศีลธรรม

3.2 ด้านทักษะการเรียนรู้ ควรพัฒนาและส่งเสริมทักษะ 3 ด้าน คือ ทักษะการเรียนรู้ด้านความคิดสร้างสรรค์เกี่ยวกับการเรียนรู้และนวัตกรรม ทักษะการเรียนรู้การเป็นผู้สร้างผลงานหรือผลผลิตในชีวิตและงานอาชีพ และทักษะการเรียนรู้เกี่ยวกับการเลือกใช้สารสนเทศ สื่อ และเทคโนโลยี

คำสำคัญ : คุณลักษณะ, ทักษะการเรียนรู้, ศตวรรษที่ 21

Abstract

The study aimed to assess the quality and skills of students in the 21st Century, Education Center Thonburi University, Northern Mubaankru Technological College. And to study the development features and learning skills of students in the 21st Century, Education Center Thonburi University, Northern Mubaankru Technological College. The sample used in this research. Students studying at the undergraduate level, Education Center Thonburi University, Northern Mubaankru Technological College of 199 people. The tools used to collect data was evaluated attributes and skills learning in the 21st century, the researcher. The data were analyzed by frequency, percentage, average and standard deviation results found,

1. To assess the quality of student in the 21st century, Education Center Thonburi University, Northern Mubaankru Technological College, found that on the whole was good, the side with the highest rating. Is moral. The second is learning, and the side with the lowest levels assessed the work.

2. Assessment of student learning in the 21st century, Center Thonburi University, Northern Mubaankru Technological College. Overall was good, the side with the highest rate of information technology and media. The second is the learning and innovation and the effective rate is the lowest. The life and career.

3. The development features and learning skill of students in the Education Center Thonburi University, Northern Mubaankru Technological College to meet with the attributes and skills learned in the 21st century.

3.1 Features should the development and promotion features three areas. The feature adaptation of the work. Feature in self-directed learning. And feature a moral sense of good citizenship.

3.2 Skill learning should develop and promote three aspects. Learning skills and creativity to learning and innovation. Learning skill to create a portfolio or productivity in life and career, and skills and learn about the choice of media and information technology.

Keywords : Features, Learning Skills, 21st century

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

เป้าหมายหลักของการพัฒนาการศึกษาของประเทศไทย คือ การพัฒนาผู้เรียนให้เป็นบุคคลที่มีคุณภาพ ด้วยกระบวนการเรียนรู้เพื่อความเจริญงอกงามของบุคคลและสังคม โดยถ่ายทอดความรู้ การฝึก การอบรม การสืบสานทางวัฒนธรรม การสร้างสรรค์จรรโลง ความก้าวหน้าทางวิชาการ การสร้างองค์ความรู้ขึ้นเกิดจากการจัดสภาพแวดล้อม สังคม การเรียนรู้และปัจจัยเกื้อหนุนให้ผู้เรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต (กระทรวงศึกษาธิการ, 2553 ก) [1] การที่จะพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามวัตถุประสงค์ดังกล่าวต้องอาศัยครูผู้สอนที่มีทักษะในการจัดการเรียนรู้ มีเจตคติต่อวิชาชีพครูที่ดี มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูง โดยเฉพาะในยุคศตวรรษที่ 21 เป็นทักษะอนาคตใหม่ที่ครูควรมีทักษะคุณลักษณะที่รองรับเข้าถึงเพื่อสร้างนวัตกรรมบริหารจัดการศึกษาตาม มาตรา 22 ที่ว่า การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติ

และเต็มศักยภาพ

การพัฒนาประเทศสู่ความสมดุลและยั่งยืนจะต้องให้ความสำคัญกับการพัฒนาคนในประเทศให้เข้มแข็งพร้อมกับการเปลี่ยนแปลงของโลกในยุคศตวรรษที่ 21 อันเป็นยุคที่ความรู้และข้อมูลข่าวสารมีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา นักเรียนต้องมีทั้งความรู้ในเนื้อหาและทักษะที่จะประยุกต์ใช้ และปรับเปลี่ยนความรู้เหล่านั้นให้เข้ากับเป้าหมายที่ยังประโยชน์และสร้างสรรค์ รวมถึงเพื่อการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตามเนื้อหาและสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป คนที่มีความรู้และทักษะ ในการรับมือการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องและสามารถปรับตัวเข้ากับสถานการณ์ใหม่ๆ ได้เท่านั้นที่จะประสบความสำเร็จ (Ken Kay, Chris Dede, 2010 อ้างถึงใน วรพจน์ วงศ์กิจ และอธิป จิตตฤกษ์, 2554) [2]

การพัฒนาบัณฑิตโดยยึดตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม

(ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2549 รวมทั้งกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2552 ที่คณะกรรมการการอุดมศึกษากำหนดไว้ โดยคุณภาพของบัณฑิตทุกระดับคุณวุฒิและสาขา/สาขาวิชาต่างๆ ต้องเป็นไปตามมาตรฐานผลการเรียนรู้ที่คณะกรรมการการอุดมศึกษากำหนดและต้องครอบคลุมอย่างน้อย 5 ด้านคือ 1) ด้านคุณธรรมจริยธรรม 2) ด้านความรู้ 3) ด้านทักษะทางปัญญา 4) ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ และ 5) ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ตลอดจนได้มีการประเมินบัณฑิตตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิดังกล่าว

ศาสตราจารย์ นายแพทย์วิจารณ์ พานิช (2555 : 11) [3] ได้กล่าวถึงจุดมุ่งหมายของการจัดการศึกษา 3 ยุคคือยุคเกษตรกรรม ยุคอุตสาหกรรม และยุคความรู้ มีความแตกต่างกันมากหากเราต้องการให้สังคมไทยดำรงศักดิ์ศรีและคนไทยสามารถอยู่ในสังคมโลกได้อย่างมีความสุข การศึกษาไทยต้องก้าวไปสู่เป้าหมายใน “ยุคความรู้” จุดท้าทายในการจัดการศึกษาควรไปในทิศทางของความสุขในการทำงานอย่างมีเป้าหมายเพื่อชีวิตที่ดีลูกศิษย์ในยุคความรู้ กระตุ้นให้ศิษย์เรียนรู้ตลอดชีวิต ครูจึงต้องยึดหลัก “สอนน้อย เรียนมาก” ด้วยจัดกิจกรรมต่างๆ ให้ผู้เรียน ครูต้องตอบได้ว่า ศิษย์ได้เรียนอะไร และเพื่อให้ศิษย์ได้อะไร การประสบผลสำเร็จได้นั้น ครูต้องทำอะไร การทำหน้าที่ครูจึงไม่ผิดทางคือ ทำให้ศิษย์เรียนไม่สนุกหรือเรียนแบบขาดทักษะสำคัญ “ทักษะเพื่อการดำรงชีวิตในศตวรรษที่ 21” (21st Century Skills) จะเกิดขึ้นได้จาก “ครูต้องไม่สอน แต่ต้องออกแบบการเรียนรู้และอำนวยความสะดวก” ในการเรียนรู้ให้ศิษย์ได้ เรียนรู้จากการเรียนแบบลงมือทำ แล้วการเรียนรู้ก็จะเกิดจากภายในใจและสมองของตนเอง การเรียนรู้แบบนี้เรียกว่า PBL (Project-Based Learning) สาระวิชาที่มีความสำคัญแต่ไม่เพียงพอสำหรับการเรียนรู้เพื่อมีชีวิตในศตวรรษที่ 21 ปัจจุบันการเรียนรู้สาระวิชาควรเป็นการเรียนจากการค้นคว้าเองของศิษย์ โดยครูช่วยแนะนำ และช่วยออกแบบกิจกรรมที่ช่วยให้นักเรียนแต่ละคนสามารถประเมินความก้าวหน้าของการเรียนรู้ของตนเองได้ ศาสตราจารย์ นายแพทย์วิจารณ์ พานิช ได้วิเคราะห์ถึงแนวทางการศึกษาไทยในการเรียนรู้ในศตวรรษใหม่ที่ควรจะไปข้างหน้าได้ ดังนี้

1. *เนื้อหาวิชา (Subject Matter)* การศึกษาอาจมีการเปลี่ยนแปลงรูปโฉมไปมากมายจากในอดีต หากสิ่งที่ไม่เคยเปลี่ยนแปลงก็คือ ความเข้มข้นของเนื้อหา เพราะถ้านักเรียนมีพื้นฐานความรู้ที่ดีจะไปศึกษาต่อในเรื่องใดก็ย่อมทำได้ง่าย แต่หากความรู้ไม่ดีแล้ว ถึงแม้จะมีเครื่องมือช่วย

สอนที่ทันสมัยเพียงใด นักเรียนก็จะเต็มไปด้วยความเบื่อหน่ายท้อแท้ไม่อาจซึมซับความรู้ได้อย่างเต็มเม็ดเต็มหน่วย อย่างไรก็ตาม วิธีการสอนเนื้อหาจะต้องมีความแตกต่างจากในอดีต ซึ่งเคยเน้นให้ครูเป็นผู้สอนเท่านั้น แต่ในศตวรรษที่ 21 จะต้องเน้นไปที่ผู้เรียน โดยเฉพาะการให้นักเรียนได้เรียนรู้จากการปฏิบัติจริง ยิ่งถ้าเป็นผลงานที่ใช้ได้จริง ก็ยิ่งเป็นประโยชน์ต่อสังคมอีกด้วย

2. *ทักษะชีวิต (Life and Professional Skill)* ในศตวรรษที่ 20 โลกได้เดินทางเข้าสู่ยุคโรงงานอุตสาหกรรม ดังนั้น ทักษะความเป็นผู้เชี่ยวชาญจึงสำคัญมากกว่าทักษะชีวิต (Life Skill) ในศตวรรษที่ 21 โลกได้เดินทางเข้าสู่ยุคเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ที่เน้นการสร้างมูลค่าเพิ่มและความแปลกใหม่ให้กับผลิตภัณฑ์ ดังนั้น การพัฒนาทักษะชีวิตเพื่อให้สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่น (Collaboration Skill) จึงเป็นสิ่งจำเป็น เพื่อการผสมผสานอัตลักษณ์และความสร้างสรรค์ของเราและผู้อื่นเข้าด้วยกัน ไม่ใช่การร่วมมือแบบสายพานการผลิต

3. *ทักษะและความรักในการเรียนรู้* การศึกษาในอดีตเน้นที่การจำเป็นหลัก ซึ่งไม่ใช่ความผิด เพราะในสมัยก่อนเครื่องมือบันทึกยังไม่ดีเหมือนในปัจจุบัน ยังไม่นับว่าเศรษฐกิจในยุคอุตสาหกรรมต้องการเพียงทำตามคำสั่งเท่านั้น จึงไม่จำเป็นต้องเน้นไปที่การแสวงหาความรู้ซึ่งนอกเหนือไปจากที่บอกไว้ในศตวรรษที่ 21 การผลิตผลงานทั้งในแวดวงธุรกิจ การเมือง สังคม และวัฒนธรรม ล้วนแต่ต้องการความคิดริเริ่ม (Initiatives) ดังนั้น การท่องจำและทำตามกันไปจึงไม่สอดคล้องอีกต่อไป ความรักที่จะเรียนรู้และพัฒนาทักษะที่จะหาความรู้ไม่ว่าจะเป็นการสอบถามผู้รู้ การค้นหาจากแหล่งการเรียนรู้ Google, Khan academy, Alaphafarm, Youtube ฯลฯ รวมทั้งการระดมสมองจากกลุ่มคนที่หลากหลายจึงเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่ง เพื่อผู้เรียนจะได้เชื่อมโยงและต่อยอดความรู้ที่มาจากหลากหลายสาขาให้กลายเป็นผลงานใหม่ที่มีคุณค่าสูงยิ่งเป็นที่ต้องการของทุกคน

4. *ทักษะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ (Information Technology Skill)* โลกนี้กำลังเข้าสู่ยุคสมัยของเทคโนโลยีสารสนเทศอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ไม่เฉพาะแต่เครื่องมือการค้นหาข้อมูลอย่าง Google ที่รู้จักกันทั่วไป หากยังมีสังคมออนไลน์ (Social network) อย่าง Facebook, Twitter และ Line ที่ได้สร้างความเปลี่ยนแปลงในวิถีชีวิตของผู้คนไปจนกระทั่งถึงการเมืองการปกครอง ผู้เรียนรุ่นใหม่ล้วนแต่มีทักษะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศติดตัวกันมาทุกคน หากว่ามีการนำมาใช้ให้เกิดประโยชน์ในการศึกษาหาความรู้ กลับเป็นอีกเรื่องหนึ่งที่ยังต้องมีการฝึกฝนพัฒนาอีกมากเพราะ

เครื่องมือยิ่งทันสมัยมีประสิทธิภาพ หากไม่รู้จักใช้อย่างถูกวิธี ก็ย่อมเป็นอันตรายได้มหาศาลไม่สิ้นสุด

ทักษะทั้ง 4 ด้านเป็นสิ่งที่ช่วยสร้างมูลค่าให้กับคนไทยทุกคน ถ้าผู้เรียนผู้สอนผู้ปกครองมีความตื่นตัวและหาวิธีให้ได้รับทักษะทั้ง 4 อย่างดีที่สุด ที่เข้าใจถึงปรัชญาในเชิงลึกด้วย ตัวอย่างเช่น ทักษะชีวิต (Life Skill) ก็ไม่ใช่หมายความว่าเพียงศิลปะการเข้าสังคมหรือการเจรจาต่อรองผลประโยชน์ไม่ให้เกิดไรต์เอาเปรียบแล้ว ยังต้องเป็นศิลปะการทำงานร่วมกับผู้อื่น ซึ่งบางครั้งต้องมีบทบาทเป็นผู้นำ บางครั้งก็ต้องรู้จักเป็นผู้ตามที่ดี แน่ใจว่าทุกคนอยากเป็นผู้นำในทุกเรื่องอยากได้ผลประโยชน์สูงสุด แต่หากตัวเรามีพฤติกรรมแบบนี้ก็ย่อมไม่มีใครอยากทำงานด้วย สุดท้ายการทำโครงการยิ่งใหญ่ก็ย่อมต้องล้มสลายอย่างแน่นอน ตัวอย่างเช่น ทักษะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศก็ไม่ใช่เพียงใช้ Facebook และแอปพลิเคชันเป็นเท่านั้น หากยังต้องรู้จักบริหารเวลาในการใช้ให้ดี ไม่หมกมุ่นจนเสียการเรียนหรือใส่ใจกับคำพูดไร้สาระของเพื่อนๆ มากไป ยิ่งกว่านั้นยังต้องรู้จักที่จะเป็น “เพื่อน” กับบุคคลที่น่าสนใจที่มีสาระความรู้ให้เก็บเกี่ยว ซึ่งในชีวิตจริงเราอาจไม่เคยรู้จัก หรือมีต้นทุนในการทำความรู้จักสูงเกินไป และที่สำคัญทักษะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศจึงต้องเชื่อมโยงกับทักษะชีวิต ทักษะวิชา และทักษะการค้นหาข้อมูล เพราะหากเราไม่มีทักษะชีวิตที่ดีพอจะควบคุมสมาธิและจิตใจของเราได้แล้ว การมีเครื่องมือเทคโนโลยีสารสนเทศที่ดีก็ย่อมเป็นโทษมากกว่า เมื่อผู้จัดการศึกษามีความเข้าใจถึงบริบทโลกที่เปลี่ยนไป ก็จะเป็นผู้ริเริ่มในการปฏิรูปการศึกษาโดยผู้เรียนในศตวรรษใหม่ต้องเรียนรู้จากโจทย์ปัญหาชีวิตจริง (Project Base Learning : PBL) ต้องเรียนแบบลงไปทำงาน ทำโปรเจกต์และออกไปปรับใช้สังคม

จากการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวในยุคของศตวรรษที่ 21 ศูนย์การศึกษามหาวิทยาลัยธนบุรี วิทยาลัยเทคโนโลยีหมู่บ้านครูได้พัฒนาการจัดการศึกษาเพื่อให้สอดคล้องกับยุคสมัยที่มีการเปลี่ยนแปลงรวมทั้งสอดคล้องกับบริบทของชุมชนท้องถิ่น โดยเน้นทักษะการเรียนรู้ของผู้เรียนเป็นสำคัญ ดังนั้น เพื่อให้การพัฒนาการจัดการศึกษาเป็นไปอย่างต่อเนื่องและมีประสิทธิภาพ และเพื่อให้สอดคล้องกับการศึกษาในยุคศตวรรษที่ 21 จึงศึกษาวิจัยเกี่ยวกับทักษะการเรียนรู้ของนักศึกษาศูนย์การศึกษามหาวิทยาลัยธนบุรี วิทยาลัยเทคโนโลยีหมู่บ้านครูขึ้น เพื่อประเมินทักษะที่ได้จากการเรียนรู้ของนักศึกษาตามแนวทางการจัดการศึกษาของศูนย์การศึกษามหาวิทยาลัยธนบุรี วิทยาลัยเทคโนโลยีหมู่บ้านครู

2. จุดประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาคุณลักษณะในศตวรรษที่ 21 ของนักศึกษาศูนย์การศึกษามหาวิทยาลัยธนบุรี วิทยาลัยเทคโนโลยีหมู่บ้านครูภาคเหนือ
2. เพื่อศึกษาทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของนักศึกษาศูนย์การศึกษามหาวิทยาลัยธนบุรี วิทยาลัยเทคโนโลยีหมู่บ้านครูภาคเหนือ
3. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะและทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของนักศึกษาศูนย์การศึกษามหาวิทยาลัยธนบุรี วิทยาลัยเทคโนโลยีหมู่บ้านครูภาคเหนือ

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การออกแบบการเรียนรู้สำหรับนักศึกษาผู้ออกแบบจำเป็นต้องบูรณาการศาสตร์ด้านจิตวิทยา การเรียนรู้และพัฒนาการของผู้เรียนด้วย ศาสตราจารย์ นายแพทย์วิจารณ์ พานิช (2555 : 20-27) [3] ได้กล่าวถึงเรื่องพลังสมอง 5 ด้านที่คนในอนาคตจะต้องมี ซึ่งผู้สอนต้องออกแบบการเรียนรู้ให้ศิษย์ได้พัฒนาสมองทั้ง 5 ด้าน ซึ่งครูผู้สอนไม่สามารถให้ศิษย์เรียนได้ แต่ครูต้องใช้วิธีการที่ดีในการจัดการเรียนรู้ให้แก่ศิษย์ พลังสมอง 3 ใน 5 ด้านนี้เป็นพลังเชิงทฤษฎี หรือที่เรียกว่า Cognitive mind ได้แก่ สมองด้านวิชาและวินัย สมองด้านสังเคราะห์ (Synthesizing mind) และสมองด้านสร้างสรรค์ (Creating mind) อีก 2 ด้านเป็นพลังด้านมนุษยสัมพันธ์ ได้แก่ สมองด้านเคารพให้เกียรติ (Respectful mind) และสมองด้านจริยธรรม (Ethical mind) การเรียนรู้เพื่อพัฒนาสมอง 5 ด้าน ต้องไม่ดำเนินการแบบแยกส่วนแต่เรียนรู้ทุกด้านไปพร้อมๆ กัน หรือที่เรียกว่าเรียนรู้แบบบูรณาการ และไม่ใช่เรียนจากการสอน แต่ให้ผู้เรียนได้เรียนจากการลงมือทำเอง ซึ่งครูจึงมีความสำคัญมากในการออกแบบการเรียนรู้ และช่วยเป็น “คุณอำนวย” หรือเป็นโค้ชให้ ครูที่เก่งและเอาใจใส่จะช่วยให้นักเรียนเรียนรู้ได้ลึกและเชื่อมโยง นี่คือ มิติทางปัญญา หลักสำคัญในการวิจัยคือการวัดและประเมินทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของนักศึกษา ทั้ง 5 ด้านของ ศ.นพ.วิจารณ์ พานิช (2555) [3] คือ

1. ทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรม คือ ต้องมีการเรียนรู้แบบที่เด็กร่วมกันสร้างความรู้อยู่ คือ เรียนรู้โดยการสร้างความรู้ และเรียนรู้เป็นทีม

2. ทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ คือความสามารถหรือความลึกซึ้งของการคิดอย่างมีวิจารณญาณขึ้นอยู่กับพื้นฐานความรู้ความเข้าใจเรื่องต่างๆ ของตัวบุคคล และขึ้นอยู่กับวัยและประสบการณ์ด้วย

3. ทักษะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร คือสามารถเข้าถึงและประเมินสารสนเทศได้ ใช้และจัดการสารสนเทศ วิเคราะห์สื่อได้ สร้างผลิตภัณฑ์สื่อได้ และสามารถประยุกต์ใช้เทคโนโลยีอย่างมีประสิทธิภาพได้

4. ทักษะความเป็นนานาชาติ

5. ทักษะอาชีพและทักษะชีวิต คือ ทักษะการยืดหยุ่นและการปรับตัว (Flexibility and Adaptability) ได้แก่ การปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลง มีความยืดหยุ่นการจัดการเป้าหมายและเวลา การทำงานได้ด้วยตนเอง เป็นผู้เรียนรู้ได้ด้วยตนเอง มีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นอย่างเกิดผลดี ทำงานในทีมที่แตกต่างหลากหลายอย่างได้ผลดี ทักษะด้านสังคมและทักษะข้ามวัฒนธรรม (Social and Cross Cultural Skills) ได้แก่ การมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นอย่างเกิดผลดี และการทำงานในทีมที่แตกต่างหลากหลายอย่างได้ผลดี ทักษะด้านการมีผลงานและความรับผิดชอบตรวจสอบได้ (Productivity and Accountability) ได้แก่ การจัดการโครงการ และการผลิตผลงาน ทักษะด้านภาวะผู้นำและความรับผิดชอบ (Leadership and Responsibility) ได้แก่ การชี้แนะและเป็นผู้นำแกผู้อื่น และมีความรับผิดชอบต่อผู้อื่น

คุณลักษณะของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ประกอบด้วย

1. คุณลักษณะด้านการทำงาน คือการปรับตัวและความเป็นผู้นำ
2. คุณลักษณะด้านการเรียนรู้ คือ การชี้แนะตนเองในการเรียนรู้ และการตรวจสอบการเรียนรู้ด้วยตนเอง
3. คุณลักษณะด้านศีลธรรม คือความเคารพผู้อื่น มีความซื่อสัตย์ และการมีสำนึกพลเมืองที่ดี

4. ขอบเขตการวิจัย

ประชากร คือ นักศึกษาที่กำลังศึกษาในศูนย์การศึกษา มหาวิทยาลัยธนบุรี วิทยาลัยเทคโนโลยีหมู่บ้านครูภาคเหนือ จำนวน 396 คน

กลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยใช้วิธีการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างจากสูตรของทาโร ยามาเน (Taro Yamane, 1973) [4] ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่าง 199 แล้วนำมาทำการสุ่มแบบ

แบ่งชั้นโดยจำแนกกลุ่มตัวอย่างออกเป็น 3 สาขาวิชา ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 จำนวนกลุ่มประชากรจำแนกตามสาขาวิชา

สาขาวิชา	จำนวนประชากร	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
การจัดการ	255	128
คอมพิวเตอร์ธุรกิจ	44	22
การบัญชี	97	49
รวม	396	199

ตัวแปร

ตัวแปรที่ศึกษา คือ คุณลักษณะในศตวรรษที่ 21 ได้แก่ ด้านการทำงาน ด้านการเรียนรู้ และด้านศีลธรรม และทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ได้แก่ ด้านการเรียนรู้และนวัตกรรม ด้านชีวิตและงานอาชีพ ด้านสารสนเทศ สื่อ และเทคโนโลยี

5. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการศึกษาครั้งนี้ คือ แบบประเมินทักษะการเรียนรู้และคุณลักษณะในศตวรรษที่ 21 ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

แบบประเมินคุณลักษณะและทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ประกอบด้วย

1. การประเมินคุณลักษณะในศตวรรษที่ 21 แบ่งออกเป็น 3 ด้าน ดังนี้

- 1.1 คุณลักษณะด้านการทำงาน การประเมินมีเนื้อหาครอบคลุมในด้านการปรับตัว และความเป็นผู้นำ
- 1.2 คุณลักษณะด้านการเรียนรู้ การประเมินมีเนื้อหาครอบคลุมในด้านการชี้แนะตนเอง และการตรวจสอบการเรียนรู้ของตนเอง
- 1.3 คุณลักษณะด้านศีลธรรม การประเมินมีเนื้อหาครอบคลุมในด้านความเคารพผู้อื่น ความซื่อสัตย์ และการสำนึกพลเมือง

2. การประเมินทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 แบ่งออกเป็น 3 ด้าน ดังนี้

- 2.1 ทักษะด้านการเรียนรู้และนวัตกรรม การประเมินมีเนื้อหาครอบคลุมด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณและการแก้ปัญหา (Critical Thinking and Problem Solving) ด้านการสื่อสารและความร่วมมือ

(Communication and Collaboration) ด้านความคิดสร้างสรรค์และนวัตกรรม (Creativity and Innovation)

2.2 ทักษะด้านชีวิตและงานอาชีพ การประเมินมีเนื้อหาครอบคลุมด้านความยืดหยุ่น และสามารถในการปรับตัว (Flexibility and Adaptability) ด้านการริเริ่มสร้างสรรค์และกำกับดูแลตนเอง (Initiative and Self-Direction) ด้านทักษะสังคมและสังคมข้ามวัฒนธรรม (Social and Cross-Cultural Skills) ด้านการเป็นผู้สร้างผลงานหรือผลผลิตและความรับผิดชอบเชื่อถือได้ (Productivity and Accountability) และด้านภาวะผู้นำและความรับผิดชอบ (Leadership and Responsibility)

2.3 ทักษะด้านสารสนเทศ สื่อ และเทคโนโลยี การประเมินมีเนื้อหาครอบคลุมด้านความรู้เท่าทันสารสนเทศ (Information Literacy) ด้านการรู้เท่าทันสื่อ (Media Literacy) และด้านความรู้เท่าทันเทคโนโลยี (ICT : Information, Communication and Technology Literacy)

วิธีการสร้างเครื่องมือ

ผู้วิจัยได้แบ่งวิธีการสร้างเครื่องมือและการหาประสิทธิภาพเครื่องมือ ดังนี้

1. ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับคุณลักษณะและทักษะการเรียนรู้ของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 แล้วทำการวิเคราะห์คุณลักษณะและทักษะการเรียนรู้ของผู้เรียนในระดับปริญญาตรี จากการศึกษาเอกสารดังกล่าวผู้วิจัยได้นำมากำหนดองค์ประกอบหลักและองค์ประกอบรองของคุณลักษณะและทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของนักศึกษาศูนย์การศึกษามหาวิทยาลัยธนบุรี วิทยาลัยเทคโนโลยีหมู่บ้านครูภาคเหนือ ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 แสดงผลการวิเคราะห์องค์ประกอบหลักและองค์ประกอบรองของคุณลักษณะและทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21

การประเมินในศตวรรษที่ 21	องค์ประกอบหลัก	องค์ประกอบรอง
คุณลักษณะผู้เรียน	1. ด้านการทำงาน	1.1 การปรับตัว 1.2 ความเป็นผู้นำ
	2. ด้านการเรียนรู้	2.1 การชี้แนะตนเอง 2.2 การตรวจสอบการเรียนรู้ด้วยตนเอง
	3. ด้านศีลธรรม	3.1 การเคารพผู้อื่น 3.2 ความซื่อสัตย์ 3.3 การสร้างสำนึกพลเมืองที่ดี
ทักษะการเรียนรู้	1. ด้านการเรียนรู้และนวัตกรรม	1.1 การคิดอย่างมีวิจารณญาณ 1.2 การแก้ปัญหา 1.3 การสื่อสาร 1.4 ความร่วมมือ 1.5 ความคิดสร้างสรรค์ 1.6 นวัตกรรม
	2. ด้านชีวิตและงานอาชีพ	2.1 ความยืดหยุ่น 2.2 ความสามารถในการปรับตัว 2.3 การริเริ่มสร้างสรรค์ 2.4 การกำกับดูแลตนเอง 2.5 ทักษะทางสังคม 2.6 สังคมข้ามวัฒนธรรม 2.7 เป็นผู้สร้างผลงาน/ผลผลิต 2.8 ความรับผิดชอบ 2.9 ความเชื่อถือได้ 2.10 มีภาวะผู้นำ

การประเมินในศตวรรษที่ 21	องค์ประกอบหลัก	องค์ประกอบรอง
	3. ด้านสารสนเทศ สื่อและเทคโนโลยี	3.1 รู้เท่าทันสารสนเทศ สื่อและเทคโนโลยี 3.2 รู้จักเลือกใช้เทคโนโลยี สื่อและสารสนเทศ

2. การสร้างแบบประเมินคุณลักษณะและทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21

2.1 การสร้างแบบประเมินคุณลักษณะและทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ผู้วิจัยได้ศึกษาและออกแบบโดยใช้ทฤษฎีบุคลิกภาพในการพัฒนาแบบประเมินสำหรับวัดหรือสำรวจอารมณ์ แรงจูงใจ ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล เจตคติ ตลอดจนอุปนิสัย ได้มีการคัดเลือกคำถามต่างๆ โดยวางอยู่บนพื้นฐานการประเมินจากการวิเคราะห์องค์ประกอบหลักและองค์ประกอบรอง เป็นหลัก

2.2 ออกแบบแบบประเมินคุณลักษณะและทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ด้วยข้อคำถามจำนวน 10 ข้อ ซึ่งวิเคราะห์ข้อคำถามสอดคล้องกับการประเมินตามองค์ประกอบหลักและองค์ประกอบรอง โดยข้อความในแบบประเมิน มีทั้งข้อคำถามเชิงนิมิต (Positive) และข้อคำถามเชิงนิเสธ (Negative) ส่วนคำตอบและการให้คะแนนผู้วิจัยได้กำหนดค่าประจำข้อคำตอบเป็น 1 2 3 และ 4 คะแนนตามลำดับ โดยผู้วิจัยได้วิเคราะห์ความสอดคล้องข้อคำถามและคำตอบกับการประเมินทั้ง 2 ด้านคือด้านคุณลักษณะและด้านทักษะการเรียนรู้

2.3 นำแบบการประเมินคุณลักษณะและทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ที่สร้างขึ้นเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือเพื่อหาความสอดคล้องกับการประเมินทั้ง 2 ด้านคือด้านคุณลักษณะและทักษะการเรียนรู้ แล้วคำนวณดัชนีความสอดคล้อง ได้ค่า IOC = 0.92

2.4 นำแบบประเมินมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ

2.5 พิจารณารูปแบบการสร้างแบบประเมินโดยผู้วิจัยได้รูปแบบการสร้างแบบประเมินเป็นแบบออนไลน์ เนื่องจากเป็นการวัดทักษะด้านการใช้เทคโนโลยีของนักศึกษาไปในตัวด้วย แล้วนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

วิธีการหาแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะและทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21

1. นำข้อมูลที่ได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูลออนไลน์มาวิเคราะห์โดยแยกออกเป็น 2 ประเด็นคือด้านคุณลักษณะในศตวรรษที่ 21 และด้านทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21

2. นำผลการวิเคราะห์มาพิจารณารายละเอียดย่อยในแต่ละประเด็นเพื่อหาแนวทางการพัฒนาที่สอดคล้องกับพฤติกรรมและสภาพแวดล้อมของชุมชน ท้องถิ่น เพื่อให้ได้แนวทางในการพัฒนาคุณลักษณะและทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ที่เหมาะสม

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบประเมินออนไลน์ผ่านทางอินเทอร์เน็ต โดยใช้กูเกิ้ลฟอร์ม (Google form) โดยกำหนดการแจกแจงแบบสำรวจไปยังกลุ่มตัวอย่างที่ได้สุ่มไว้ตามจำนวน ดังตารางที่ 1

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ใช้การหาค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

6. ประโยชน์ที่ได้รับ

1. ทราบผลการประเมินคุณลักษณะและทักษะของนักศึกษาศูนย์การศึกษามหาวิทยาลัยธนบุรี วิทยาลัยเทคโนโลยีหมู่บ้านครูภาคเหนือ ตามแนวทางการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21

2. ข้อมูลพื้นฐานที่จะนำไปสู่การพัฒนาการจัดการเรียนการสอนเพื่อเสริมคุณลักษณะและทักษะของนักศึกษาศูนย์การศึกษามหาวิทยาลัยธนบุรี วิทยาลัยเทคโนโลยีหมู่บ้านครูภาคเหนือในยุคศตวรรษที่ 21

3. ข้อมูลพื้นฐานด้านคุณภาพการศึกษาที่สามารถนำไปประกอบการพัฒนางานด้านการประกันคุณภาพการศึกษา

7. ผลการศึกษา

จากการประเมินคุณลักษณะและทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของนักศึกษาศูนย์การศึกษามหาวิทยาลัยธนบุรี วิทยาลัยเทคโนโลยีหมู่บ้านครูภาคเหนือ พบว่า

1. ผลการประเมินคุณลักษณะในศตวรรษที่ 21 ของนักศึกษาศูนย์การศึกษามหาวิทยาลัยธนบุรี วิทยาลัยเทคโนโลยีหมู่บ้านครูภาคเหนือ พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับดี โดยด้านที่มีผลการประเมินสูงสุดคือ ด้านศีลธรรม อยู่ในระดับดีมาก รองลงมาคือ ด้านการเรียนรู้ อยู่ในระดับดี และด้านที่มีผลการประเมินต่ำสุดคือ ด้านการทำงาน อยู่ในระดับ ดี เมื่อพิจารณาในรายละเอียด พบว่า

คุณลักษณะด้านการทำงาน พบว่า ทุกด้านมีผลการประเมินอยู่ในระดับ ดี โดยด้านที่มีผลการประเมินสูงสุดคือ คุณลักษณะความเป็นผู้นำ รองลงมาคือ คุณลักษณะในการปรับตัว

คุณลักษณะด้านการเรียนรู้ พบว่า ทุกด้านมีผลการประเมินอยู่ในระดับ ดี โดยด้านที่มีผลการประเมินสูงสุดคือ คุณลักษณะในการตรวจสอบการเรียนรู้ของตนเอง รองลงมาคือ คุณลักษณะการชี้นำตนเองเกี่ยวกับการเรียนรู้

คุณลักษณะด้านศีลธรรม พบว่า ด้านที่มีผลการประเมินสูงสุดเท่ากันสองอันดับคือ คุณลักษณะการเคารพผู้อื่น และคุณลักษณะความซื่อสัตย์ อยู่ในระดับ ดีมาก รองลงมาคือ คุณลักษณะการสำนึกการเป็นพลเมืองดี อยู่ในระดับ ดี

2. ผลการประเมินทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของนักศึกษาศูนย์การศึกษามหาวิทยาลัยธนบุรี วิทยาลัยเทคโนโลยีหมู่บ้านครูภาคเหนือ พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับ ดี เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ทุกด้านมีผลการประเมินอยู่ในระดับ ดี โดยด้านที่มีผลการประเมินสูงสุดคือ ทักษะด้านสารสนเทศ สื่อ และเทคโนโลยี รองลงมาคือ ทักษะด้านการเรียนรู้และนวัตกรรม และด้านที่มีผลการประเมินต่ำสุดคือ ทักษะด้านชีวิตและงานอาชีพ เมื่อพิจารณาในรายละเอียด พบว่า

ทักษะการเรียนรู้ด้านการเรียนรู้และนวัตกรรม พบว่า ด้านที่มีผลการประเมินสูงสุดคือ ทักษะการเรียนรู้ด้านการแก้ปัญหา อยู่ในระดับ ดีมาก รองลงมาคือ ทักษะการเรียนรู้ด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณ และด้านที่มีผลการประเมินต่ำสุดคือ ทักษะการเรียนรู้ด้านความคิดสร้างสรรค์

ทักษะการเรียนรู้ด้านชีวิตและงานอาชีพ พบว่า ด้านที่มีผลการประเมินสูงสุดคือ ทักษะการเรียนรู้ด้านการทำงาน มีภาวะผู้นำ อยู่ในระดับ ดีมาก รองลงมาคือ ทักษะการเรียนรู้ด้านความรับผิดชอบ อยู่ในระดับ ดีมาก และด้านที่มีผลการประเมินต่ำสุดคือ ทักษะการเรียนรู้ด้านการเป็นผู้สร้างผลงานหรือผลผลิต

ทักษะการเรียนรู้ด้านสารสนเทศ สื่อ เทคโนโลยี พบว่า ด้านที่มีผลการประเมินสูงสุดคือ ทักษะการเรียนรู้ด้านการรู้เท่าทันสารสนเทศ สื่อ และเทคโนโลยี และด้านที่มีผลการประเมินต่ำสุดคือ ทักษะการเรียนรู้ด้านการรู้จักเลือกใช้สารสนเทศ สื่อ และเทคโนโลยี

3. ผลการศึกษาแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะและทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของนักศึกษาศูนย์การศึกษามหาวิทยาลัยธนบุรี วิทยาลัยเทคโนโลยีหมู่บ้านครูภาคเหนือ พบว่า

3.1 ด้านคุณลักษณะ ควรพัฒนาและส่งเสริมคุณลักษณะ 3 ด้าน คือ คุณลักษณะด้านการปรับตัวในการทำงาน คุณลักษณะการชี้นำตนเองในการพัฒนาการเรียนรู้ และคุณลักษณะการสำนึกเป็นพลเมืองที่ดีมีศีลธรรม

3.2 ด้านทักษะการเรียนรู้ ควรพัฒนาและส่งเสริมทักษะ 3 ด้าน คือ ทักษะการเรียนรู้ด้านความคิดสร้างสรรค์เกี่ยวกับการเรียนรู้และนวัตกรรม ทักษะการเรียนรู้การเป็นผู้สร้างผลงานหรือผลผลิตในชีวิตและงานอาชีพ และทักษะการเรียนรู้เกี่ยวกับการเลือกใช้สารสนเทศ สื่อ และเทคโนโลยี

8. อภิปรายผล

จากผลการวิจัยพบว่า คุณลักษณะและทักษะของนักศึกษาที่กำลังศึกษาในศูนย์การศึกษามหาวิทยาลัยธนบุรี วิทยาลัยเทคโนโลยีหมู่บ้านครูภาคเหนือโดยรวมอยู่ในระดับ ดี หรือสอดคล้องกับคุณลักษณะและทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 สอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้ อาจเนื่องมาจากศูนย์การศึกษามหาวิทยาลัยธนบุรี วิทยาลัยเทคโนโลยีหมู่บ้านครูภาคเหนือได้พัฒนาการจัดการศึกษา เพื่อให้สอดคล้องกับยุคสมัยที่มีการเปลี่ยนแปลง รวมทั้งสอดคล้องกับบริบทของชุมชน ทั้งถิ่น โดยเน้นทักษะการเรียนรู้ของผู้เรียนเป็นสำคัญ ซึ่งสอดคล้องกับ วิจารย์ พานิช (2556) [5] ที่กล่าวว่า การจัดการเรียนการสอนต้องเน้นกระบวนการเรียนรู้ที่ช่วยให้ศิษย์ได้เกิดการเรียนรู้และทักษะที่จำเป็นในการดำรงชีวิตและประกอบอาชีพในสังคมที่มีความซับซ้อน และเป็นพลวัตเป้าหมายหลักของการศึกษาในศตวรรษที่ 21 จึงไม่ใช่ตัวเนื้อหาหรือสาระความรู้ แต่เป็นการฝึกให้เกิดทักษะ (Skills) ที่จำเป็น และฝึกการเรียนรู้ต่อเนื่องตลอดชีวิต สอดคล้องกับสุวิทย์ เมษินทรีย์ (2555) [6] ได้กล่าวว่า การเรียนไม่ใช่แค่การเรียนในระบบ แต่ต้องเชื่อมโยงในระดับท้องถิ่น (Local) และระดับโลก (Global) สอดคล้องกับงานวิจัยของเอกชัย พุทธสอน (2557)[7]

ที่พบว่าทักษะชีวิตและการทำงานคือมีทักษะในการปรับตัวให้สอดคล้องกับบริบทของสังคมและสภาพแวดล้อมที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วได้ สอดคล้องกับงานวิจัยของสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2555) [8] ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการศึกษาไทยกับการเตรียมความพร้อมสู่ศตวรรษที่ 21 พบว่า สภาวะการณ์การเปลี่ยนแปลงของโลกในศตวรรษที่ 21 ที่มีนัยสำคัญต่อการจัดการศึกษาไทย ประกอบด้วย 3 ระดับ คือ แนวโน้มการเปลี่ยนแปลงของโลก (Global trend) ที่สำคัญคือ พลวัตการเปลี่ยนแปลงโลกจากการก้าวผ่านจากศตวรรษที่ 20 เข้าสู่ศตวรรษที่ 21 แรงขับเคลื่อนในระดับภูมิภาค (Regional Forces) และ ประเด็นภายในประเทศไทย (Local Issues) และยุทธศาสตร์ของประเทศ (Country Strategy) โดยมีข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาการศึกษาไทยเพื่อเตรียมความพร้อมสู่ศตวรรษที่ 21 ความตอนหนึ่งว่า สร้างสภาพแวดล้อมการเรียนรู้และออกแบบกระบวนการเรียนการสอนที่เหมาะสม จัดการเรียนการสอนโดยให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลางอย่างแท้จริง ส่งเสริมให้ผู้เรียนค้นพบความสามารถตนเอง ค้นหาแรงใจ (Passion) ในการเรียนรู้ตลอดชีวิต รวมทั้งเปิดโอกาสให้ครูเลือกวิธีการที่เหมาะสมกับนักเรียนของตนได้อย่างอิสระ เปิดโอกาสให้บุคคลต่างๆ ในสังคมหรือชุมชนมาเป็นผู้ถ่ายทอดความรู้ ตลอดจนส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียน และประชาชนทั่วไปที่สนใจเรียนรู้ได้มีโอกาสเรียนรู้ตลอดชีวิต (Lifelong Learning)

1. จากผลการวิจัย พบว่า นักศึกษาศูนย์การศึกษามหาวิทยาลัยธนบุรี วิทยาลัยเทคโนโลยีหมู่บ้านครูภาคเหนือ มีคุณลักษณะในศตวรรษ 21 โดยรวมอยู่ในระดับ ดี และรายด้านพบว่า ด้านที่มีผลการประเมินสูงสุดคือด้านศีลธรรม รองลงมาคือ ด้านการเรียนรู้ และด้านการทำงาน ตามลำดับ อาจเนื่องมาจากศูนย์การศึกษามหาวิทยาลัยธนบุรี วิทยาลัยเทคโนโลยีหมู่บ้านครูภาคเหนือ ได้พัฒนาการจัดการเรียนการสอนที่ช่วยส่งเสริมและพัฒนาคุณลักษณะของผู้เรียน โดยจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง มุ่งพัฒนากระบวนการเรียนรู้และการฝึกปฏิบัติเป็นหลัก รวมทั้งส่งเสริมคุณลักษณะให้ผู้เรียนเป็นผู้ที่มีความรับผิดชอบ มีศีลธรรม สามารถปรับตัวเข้ากับผู้อื่นได้และมีภาวะความเป็นผู้นำ สอดคล้องกับทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเอง (Constructivism) (นงลักษณ์ วิรัชชัย และคณะ, 2552) [9] ซึ่งหลักการของทฤษฎีนี้คือ ผู้เรียนต้องเป็นผู้กระทำ ผู้สร้างความรู้ด้วยตนเอง เป็นวิธีการเรียนรู้ที่ผู้เรียนต้องแสวงหาความรู้และสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง ซึ่งความรู้ที่แข็งแกร่ง

และงอกงามเกิดขึ้นจากการที่ผู้เรียนได้มีโอกาสเรียนรู้และได้แลกเปลี่ยนประสบการณ์กับคนอื่นๆ หรือได้พบเห็นสิ่งใหม่ๆ แล้วเชื่อมโยงกับความรู้ที่มีอยู่ และสอดคล้องกับทริลลิง และฟาเดล (Trilling, B., and Fadel, C., 2009) [10] ที่นำเสนอการเปรียบเทียบการจัดการเรียนการสอนแบบเดิมและในศตวรรษที่ 21 พบว่าการเรียนการสอนในศตวรรษที่ 21 เป็นการเรียนแบบผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง เน้นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เน้นทักษะ กระบวนการ ทักษะการประยุกต์ การฝึกปฏิบัติ คำถามและปัญหา โครงการ เรียนได้ตามสะดวก เน้นรายบุคคล ความร่วมมือ เป็นการเรียนในชุมชน เป็นการใช้เว็บ (Web) เน้นการประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้เพื่อชีวิต และยังสอดคล้องกับวิจารณ์ พานิช (2554)[11] ได้นำเสนอแนวคิดการจัดการศึกษาสำหรับศตวรรษที่ 21 โดยมุ่งเน้นตัวผู้เรียนเป็นสำคัญกล่าวคือ คุณลักษณะของนักเรียนในศตวรรษที่ 21 ต้องมีความสามารถในการยืดหยุ่นและปรับตัว การเป็นตัวของตัวเอง มีความเป็นผู้นำ มีความรับผิดชอบและเป็นผู้สร้างหรือผลิต สอดคล้องกับงานวิจัยของสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2555)[8] เรื่อง แนวทางการพัฒนาการศึกษาไทยกับการเตรียมความพร้อมสู่ศตวรรษที่ 21 พบว่า การสร้างสังคมแห่งปัญญา (Wisdom-based Society) และการสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ (Supportive Learning Environment) ด้วยการเปลี่ยนแปลงด้วยกระบวนทัศน์ใหม่ (Paradigm Shift) ปฏิรูปสังคม ขับเคลื่อนให้เกิดวัฒนธรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิต และระดับปัจเจก การสร้างมนุษย์ที่สมบูรณ์ มีจิตที่พร้อม มีความแข็งแกร่งในสมรรถนะหลัก สอดรับศักยภาพการเรียนรู้ของทุกคน โดยอาศัยการศึกษาเป็นเครื่องช่วยบ่มเพาะ คนไทยให้เป็นคนไทยที่มีศักยภาพ กล่อมเกล่าให้เป็นคนมีคุณธรรม จริยธรรม มีความสุข ช่วยนำประเทศไปสู่ระดับการพัฒนาอย่างสมดุลและยั่งยืน มีใจ การมุ่งเน้นเพียงผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการหรือการสอบเพื่อคะแนนอย่างเดียวอีกต่อไป

2. จากผลการวิจัย พบว่า นักศึกษาศูนย์การศึกษามหาวิทยาลัยธนบุรี วิทยาลัยเทคโนโลยีหมู่บ้านครูภาคเหนือ มีทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 โดยรวมอยู่ในระดับ ดี และรายด้านพบว่า ด้านที่มีระดับผลการประเมินสูงสุดคือ ด้านสารสนเทศ สื่อ และเทคโนโลยี รองลงมาคือ ด้านการเรียนรู้และนวัตกรรม และด้านชีวิตและงานอาชีพ ตามลำดับ อาจเนื่องมาจากศูนย์การศึกษามหาวิทยาลัยธนบุรี วิทยาลัยเทคโนโลยีหมู่บ้านครูภาคเหนือ ได้พัฒนาการจัดการเรียนการสอนที่เน้นการพัฒนาทักษะการเรียนรู้ด้วย

การนำเทคโนโลยีที่ทันสมัยเข้ามาช่วยในการจัดการเรียนการสอน ส่งเสริมการทำงานเป็นทีมและกิจกรรมธุรกิจจำลองเพื่อพัฒนาทักษะด้านการเรียนรู้และนวัตกรรม ด้านชีวิตและงานอาชีพ และยังส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ของนักศึกษาด้วยการจัดกิจกรรมโครงการอบรม 7 หลักสูตร ซึ่งเป็นโครงการที่จัดทำขึ้นเพื่อให้นักศึกษาพัฒนาทักษะการเรียนรู้ และองค์ความรู้เพิ่มเติมจากวิทยากรผู้เชี่ยวชาญ และปราชญ์ชาวบ้านที่มีประสบการณ์ในด้านต่างๆ สอดคล้องกับ สำนักงานส่งเสริมสังคมแห่งการเรียนรู้และคุณภาพเยาวชน (2557)[12] กล่าวว่าทักษะ คือความสามารถในการกระทำ การลงมือทำหรือการปฏิบัติ ซึ่งต้องอาศัยความรู้ ความคิดหรือประสบการณ์เป็นพื้นฐานในการกระทำ และเมื่อกระทำแล้วมักเกิดความรู้ ความเข้าใจเพิ่มขึ้นตามมา สอดคล้องกับทฤษฎีการเรียนรู้โดยการค้นพบของบรูเนอร์ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2555)[8] ที่กล่าวว่า การเรียนรู้จะเกิดขึ้นได้เมื่อผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม ซึ่งนำไปสู่การค้นพบการแก้ปัญหา โดยผู้เรียนจะประมวลข้อมูลข่าวสารจากการมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมและจะรับรู้สิ่งที่ตนเองเลือกและใส่ใจ การเรียนรู้แบบนี้จึงเกิดการค้นพบ เนื่องจากผู้เรียนมีความอยากรู้อยากเห็นจึงเกิดแรงผลักดันที่ทำให้เกิดการสำรวจสิ่งแวดล้อมและทำให้เกิดการเรียนรู้โดยการค้นพบ สอดคล้องกับงานวิจัยของอรสา สะอาดนัก (2556)[13] ที่ศึกษาเกี่ยวกับทักษะการจัดการการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร ภาควิชาศึกษารายวิชาการใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีและนวัตกรรม ผลการวิจัยพบว่า การจัดการเรียนรู้ในรายวิชาทำให้ผู้เรียนมีพัฒนาการในด้านทักษะต่างๆ เพิ่มขึ้น ได้แก่ ทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรม ทักษะด้านสารสนเทศ สื่อ เทคโนโลยี ทักษะสาระวิชาหลัก และระบบสนับสนุนการเรียนรู้ที่จำเป็นมากที่สุดคือ บรรยากาศการเรียนรู้ ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งนี้คือ ควรมีการเสริมทักษะชีวิตในเรื่องการจัดการเวลา และทักษะอาชีพจากผู้เชี่ยวชาญในสายงานที่เป็นประโยชน์ต่อผู้เรียน สอดคล้องกับการวิจัยของ กมลรัตน์ เทอร์เนอร์ และคณะ (2557)[14] ที่ศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ผลการวิจัยพบว่า ทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 โดยรวมของนักศึกษายพบาลอยู่ในระดับดีทุกชั้นปี ยกเว้นชั้นปีที่ 1 อยู่ในระดับปานกลาง ทักษะด้านการอ่านและด้านการเขียนเป็นด้านที่มีค่าเฉลี่ยคะแนนต่ำที่สุดในทุกชั้นปี โดยเฉพาะการอ่านและเขียนภาษาอังกฤษพบว่าต่ำกว่าข้ออื่นๆ ด้าน

ที่มีค่าเฉลี่ยคะแนนสูงกว่าด้านอื่นๆ ได้แก่ ด้านความเข้าใจ ความต่างวัฒนธรรมต่างกระบวนทัศน์ ด้านอาชีพและทักษะการเรียนรู้ และด้านคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสาร ผลการทดสอบความแตกต่างพบว่า ทักษะโดยรวมของนักศึกษาในแต่ละชั้นปีมีความแตกต่างกันโดยนักศึกษาชั้นปีที่ 4 มีทักษะสูงกว่าชั้นปีที่ 3, 2 และ 1 ตามลำดับ ดังนั้นจึงควรพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 อย่างเป็นระบบ สอดคล้องกับงานวิจัยของเอกชัย พุทธิสอน (2557)[7] ที่ได้ศึกษาเกี่ยวกับแนวโน้มการเสริมสร้างทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 สำหรับนักศึกษาผู้ใหญ่ ผลการวิจัยพบว่า 1) ผลการวิเคราะห์ที่ทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 สำหรับนักศึกษาผู้ใหญ่ ได้แก่ ทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรม คือ มีความสามารถในการแสวงหาความรู้ เรียนรู้ได้ด้วยตนเอง ทักษะสารสนเทศ สื่อ และเทคโนโลยี คือ มีทักษะการใช้ และการจัดการด้านสารสนเทศ สื่อ และเทคโนโลยีสารสนเทศให้เท่าทันอยู่เสมอ และทักษะชีวิตและการทำงาน คือ มีทักษะในการปรับตัวให้สอดคล้องกับบริบทของสังคมและสภาพแวดล้อมที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วได้ 2) แนวโน้มการเสริมสร้างทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 สำหรับนักศึกษาผู้ใหญ่ ได้แก่ แนวโน้มด้านหลักการและนโยบาย คือ เน้นการเรียนรู้อยู่บนพื้นฐานของการศึกษาผู้ใหญ่ แนวโน้มด้านคุณลักษณะทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 คือ ทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรม ทักษะสารสนเทศ สื่อ และเทคโนโลยี และทักษะชีวิตและการทำงาน แนวโน้มด้านการจัดการกระบวนการเรียนรู้คือ การส่งเสริมรูปแบบการปฏิบัติจริง และแนวโน้มด้านการสนับสนุนและส่งเสริมคือ การสร้างเครือข่ายการเรียนรู้จากทุกภาคส่วนในสังคม

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัยและการนำไปใช้

1. ศูนย์การศึกษามหาวิทยาลัยธนบุรีฯ ควรมีการพิจารณาและส่งเสริมคุณลักษณะและทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 แก่ผู้เรียน ได้แก่

1.1 คุณลักษณะในศตวรรษที่ 21 ควรส่งเสริมและพัฒนาในด้านการงานเนื่องจากผลการวิจัยที่ได้ครั้งนี้พบว่าด้านการปรับตัวมีคะแนนเฉลี่ยต่ำที่สุด ด้วยการส่งเสริมให้นักศึกษาทำกิจกรรมหรือมอบหมายงานกลุ่มเพื่อพัฒนาคุณลักษณะด้านการปรับตัวและการเรียนรู้การทำงานเป็นทีม

1.2 ทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ควรส่งเสริมในด้านชีวิตและงานอาชีพเนื่องจากผลการวิจัยที่ได้ครั้งนี้พบว่าด้านการเป็นผู้สร้างผลงาน/ผลผลิตมีคะแนนเฉลี่ยต่ำที่สุด ด้วยการส่งเสริมการต่อยอดจากการคิดสร้างสรรค์ผลงานในชั้นเรียนเป็นการสร้างผลงานออกสู่ภายนอก/สังคม/ชุมชน มากขึ้น

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 การทำวิจัยเรื่องการหาแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะและทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ครั้งต่อไป ควรมีการพัฒนาแบบการประเมินให้สอดคล้องกับบริบทของผู้รับการประเมินมากยิ่งขึ้น ได้แก่

- ควรมีการประเมินคุณลักษณะและทักษะการเรียนรู้ของผู้เรียนทั้งก่อนและหลังจากการจัดการเรียนรู้จากศูนย์การศึกษามหาวิทยาลัยธนบุรี วิทยาลัยเทคโนโลยีหมู่บ้านครูที่ได้มีการพัฒนาแบบการจัดการเรียนการสอนที่ส่งเสริมคุณลักษณะและทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21

- ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับกลุ่มตัวอย่างของผู้เรียนระดับปริญญาตรีในศูนย์อื่นๆ ของมหาวิทยาลัยธนบุรี เพื่อเปรียบเทียบและนำไปสู่การพัฒนาต่อไป

- ควรมีการออกแบบการประเมินที่มีการกำหนดผู้ประเมินเพิ่มขึ้น เช่น ประเมินโดยผู้สอน ผู้ร่วมงาน/เพื่อน หรือผู้ปกครอง หรือนายจ้าง/ผู้ประกอบการ เป็นต้น

2.2 ควรมีการจัดทำการวิจัยเกี่ยวกับคุณลักษณะด้านการทำงานของนักศึกษาศูนย์การศึกษามหาวิทยาลัยธนบุรีฯ เพื่อให้ทราบถึงแนวทางในการพัฒนาคุณลักษณะในด้านการทำงานของนักศึกษาอย่างแท้จริง

2.3 ควรมีการจัดทำการวิจัยเกี่ยวกับทักษะการเรียนรู้ด้านชีวิตและงานอาชีพของนักศึกษาศูนย์การศึกษามหาวิทยาลัยธนบุรีฯ เพื่อให้ทราบถึงแนวทางในการพัฒนาทักษะการเรียนรู้ในด้านชีวิตและงานอาชีพของนักศึกษาอย่างแท้จริง

เอกสารอ้างอิง

- [1] กระทรวงศึกษาธิการ.(2553 ก). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ 3) พุทธศักราช 2553. [ระบบออนไลน์]. แหล่งที่มา <http://www.ratchakitcha.soc.go.th/DATA/PDF/2553/A/045/1.PDF> (11 พฤศจิกายน 2558).
- [2] วรพจน์ วงศ์กิจรุ่งเรือง และอชิป จิตตฤกษ์. (2554). ทักษะแห่งอนาคตใหม่ : การศึกษาเพื่อศตวรรษที่ 21 แปลจาก 21st Century Skills : Rethinking How Students Learn. ค้นเมื่อวันที่ 11 พฤศจิกายน 2558. แหล่งที่มา <http://openwords.in.th/books/21st-century-skills/>
- [3] วิจารณ์ พานิช.(2555) .วิถีสร้างการเรียนรู้เพื่อศิษย์ในศตวรรษที่ 21.กรุงเทพฯ:มูลนิธิสตรี้-สฤชดีวงศ์.
- [4] Yamane,T.(1973).Statistic:An Introductory Analysis.3 rd ed. New York:Harper and Row.
- [5] วิจารณ์ พานิช. (2556). เปิด 6 อุปสรรคการทำงานครูไทย สอนหนัก ขาดจิตวิญญาณ ไร้ทักษะ ICT. ค้นเมื่อวันที่ 13 ธันวาคม 2558. แหล่งที่มา <http://www.enn.co.th/5942>
- [6] สุวิทย์ เมษินทรีย์.(2555).ถึงเวลาปฏิวัติการสอน ความท้าทายของครูในศตวรรษที่ 21.สรุปการเสวนาหัวข้อ “โลกเปลี่ยน...การบริหารจัดการที่ทำนายของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา” ในงาน EXUCA 2012.ประชาชาติธุรกิจ.
- [7] เอกชัย พุทธสอน.(2557).แนวโน้มการเสริมสร้างทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 สำหรับนักศึกษาผู้ใหญ่. กรุงเทพฯ : คณะครุศาสตร์.จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- [8] สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.(2555).รายงานการวิจัยเรื่องนโยบายและยุทธศาสตร์การพัฒนาคุณภาพการศึกษาของประเทศสมาชิกองค์การระดับนานาชาติ.กรุงเทพฯ:บริษัทพริกหวานกราฟฟิค จำกัด.
- [9] นงลักษณ์ วิรัชชัย และคณะ.(2552).รายงานการสังเคราะห์งานวิจัยเกี่ยวกับคุณภาพการศึกษา: การวิเคราะห์ห่อภิมาณ (Meta-analysis). กรุงเทพฯ:โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- [10] Trilling, B., and Fadel, C.(2009).21st Century skill learning for in our time. California: Jossey-Bass.

- [11] วิจารย์ พานิช.(2554).การศึกษาที่มีคุณภาพสำหรับ
ศตวรรษที่ 21. เอกสารประกอบการบรรยาย
ในกำหนดการประชุมวิชาการ ครั้งที่ 6 สมาคม
เครือข่ายพัฒนาวิชาชีพอาจารย์และองค์กรระดับ
อุดมศึกษาแห่งประเทศไทย (ควอท.) ประจำปี 2554
“เรื่องการศึกษามุ่งผลลัพธ์ : ก้าวสู่บัณฑิตคุณภาพ
ในศตวรรษที่ 21” วันที่ 29 กรกฎาคม 2554.
- [12] สำนักงานส่งเสริมสังคมแห่งการเรียนรู้และคุณภาพ
เยาวชน.(2557).ปลูกโลกการสอนให้มีชีวิตคู่
ห้องเรียนแห่งศตวรรษใหม่.เอกสารประกอบการ
ประชุมวิชาการ “อภิวัดการเรียนรู้...สู่จุดเปลี่ยน
ประเทศไทย” (6-8 พฤษภาคม 2557).
- [13] อรสา สะอาดนัก.(2556).ทักษะการจัดการเรียนรู้ใน
ศตวรรษที่ 21 คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัย
ศิลปากร กรณีศึกษา รายวิชาการใช้ประโยชน์จาก
เทคโนโลยีและนวัตกรรม.กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัย
ศิลปากร.
- [14] กมลรัตน์ เทอร์เนอร์ และคณะ.(2557).ทักษะแห่ง
ศตวรรษที่ 21 ของนักศึกษาพยาบาล ในวิทยาลัย
พยาบาลบรมราชชนนี ชลบุรี.วารสารพยาบาล
กระทรวงสาธารณสุข ปีที่ 25, ฉบับที่ 2: หน้า 178-
193.

ความพึงพอใจของนักศึกษามหาวิทยาลัยธนบุรี
ที่มีต่อการใช้เว็บเครือข่าย Padlet ในด้านการเรียนการสอน
Thonburi University students' Satisfaction
Towards using Padlet in Instruction

สุนิพันธ์ ศรีสุพจนานนท์¹, ยุทธนันท์ โต๊ะเร๊ะ², ตรีพล เตชชิต³

^{1,3}สาขาวิชาคอมพิวเตอร์ธุรกิจ คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยธนบุรี

29 ซ.สุขุมวิท 64/2 แขวงบางจาก เขตพระโขนง กรุงเทพฯ 10260

suniphant2017@gmail.com, yuthnattee@gmail.com

²Education Technology Development and Service (ETS), KMUTT

126 ประชาอุทิศ แขวงบางมด เขตทุ่งครุ กรุงเทพฯ 10140 ,

บทคัดย่อ

งานวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อสำรวจความพึงพอใจของนักศึกษาในการใช้เว็บเครือข่าย Padlet ในด้านการเรียนการสอน ของมหาวิทยาลัยธนบุรี โดยใช้กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาสาขาวิชาคอมพิวเตอร์ธุรกิจ คณะบริหารธุรกิจ ที่ลงทะเบียนเรียนในรายวิชาโครงสร้างข้อมูลและอัลกอริทึมจำนวน 62 คน ในภาคเรียนที่ 2/2559 เครื่องมือในการวิจัย แผนการใช้เว็บเครือข่าย Padlet ในการเรียนการสอน แบบประเมินความพึงพอใจที่มีต่อการใช้เว็บเครือข่าย Padlet ในด้านการเรียนการสอน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า ความพึงพอใจในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งมีค่า $\bar{X} = 3.85$ นอกจากนี้เมื่อพิจารณาความพึงพอใจด้านการนำไปใช้งาน ด้านความสะดวกต่อการใช้อี้อ ด้านความรู้ความเข้าใจมีค่า $\bar{X} = 3.88, 3.86$ และ 3.81 ตามลำดับ แสดงให้เห็นว่าผู้เรียนมีความพึงพอใจเป็นอย่างมากที่มีการใช้ Padlet ในการระดมความคิดหรือแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับเพื่อนและผู้สอนเกี่ยวกับเนื้อหาของบทเรียนได้ดี ถือเป็นอีกหนึ่งสื่อที่สามารถนำมาสนับสนุนในการเรียนการสอนได้

คำสำคัญ : ความพึงพอใจ, นักศึกษามหาวิทยาลัยธนบุรี, การใช้เว็บเครือข่าย Padlet, การเรียนการสอน

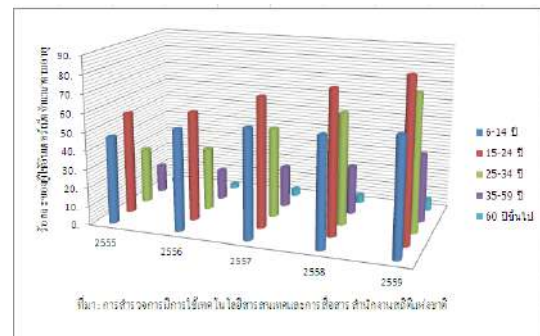
Abstract

The research aimed to survey on Thonburi University (TRU) students' satisfaction towards using Padlet in instruction. The samplings were the 62 students in faculty of Business Administration of Sriwattana Business Administration Technological Education Center who registered in semester 2/2016 of the general subject of data structures and algorithms. The experimental tool for this survey was the use of Padlet within lesson plans and Satisfaction Survey towards using Padlet in instruction. The data was analyzed by mean and standard deviation. The results showed that a high level of the overall satisfactions with $\bar{X} = 3.85$. Moreover, the results of individual satisfaction were also a high level as the make use of, the ease of use and the understanding of Padlet with $\bar{X} = 3.88, 3.86, \text{ and } 3.81$ respectively. As the results showed that the students are very satisfied about the use of Padlet as a tool to support instruction for brainstorming or sharing knowledge with their classmates and lecturers.

Keywords: Educational Technology Development, Instruction, Padlet, Satisfaction, Thonburi University students

1. คำนำ

การศึกษาในศตวรรษที่ 21 ได้เปลี่ยนแปลงบทบาทของครูผู้สอนไปจากเดิม ในอดีตผู้สอนเคยมีหน้าที่เป็นผู้ป้อนข้อมูล ให้ความรู้ในสิ่งที่คิดว่ามีความจำเป็นต่อผู้เรียน ผู้เรียนมีหน้าที่เป็นผู้รับเพียงอย่างเดียว แต่สำหรับการศึกษาในศตวรรษที่ 21 ผู้เรียนต้องมีการเรียนรู้จากการลงมือทำ ฝึกฝน และแสวงหาความรู้เพิ่มเติมด้วยตนเองนอกเหนือจากตำราเรียน ครูในศตวรรษที่ 21 จึงมีความจำเป็นที่ต้องพัฒนาตนเอง เพิ่มเติมความรู้ใหม่ ๆ อยู่ตลอดเวลา สามารถให้คำแนะนำชี้ช่องทางการแสวงหาความรู้และหาเครื่องมือที่จะมาสนับสนุนการเรียนรู้ของผู้เรียน ช่วยให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตนเองได้อย่างต่อเนื่องเท่าที่ผู้เรียนต้องการ การเรียนในศตวรรษที่ 21 สนับสนุนให้ผู้เรียนควรต้องเรียนร่วมกันเป็นทีม (Team Learning) เพราะยุคที่ Collaboration มีความสำคัญเพิ่มมากขึ้น การเรียนร่วมกันเป็นทีมช่วยพัฒนาการเชิงอารมณ์ และเชิงสังคม บรรยากาศของการเรียนถ้าผู้สอนเปิดกว้างทางความคิด จะช่วยให้เกิดความคิดที่หลากหลาย มีการฟังซึ่งกันและกัน ผู้เรียนจะรู้ว่าในเรื่องเดียวกันสามารถคิดได้หลายรูปแบบ [1]

รูปที่ 1 สถิติจำนวนผู้ใช้อินเทอร์เน็ตแยกตามอายุ

จากสถิติของสำนักงานสถิติแห่งชาติ [2] พบว่าจำนวนผู้ใช้อินเทอร์เน็ตในช่วงอายุ 15 – 24 ปี มีจำนวนสูงที่สุดกว่าช่วงอายุอื่น ๆ ในปี 2559 มีผู้ใช้อินเทอร์เน็ตในช่วงอายุ 15 – 24 ปี ถึงร้อยละ 86 ซึ่งเป็นช่วงอายุที่อยู่ในวัยเรียน ดังนั้นการที่จะใช้เครื่องมือโดยมีอินเทอร์เน็ตเป็นสื่อกลางจะทำให้สามารถเข้าถึงกลุ่มนักเรียน นักศึกษา ได้ง่ายที่สุด คณะจารย์ในสาขาวิชาคอมพิวเตอร์ธุรกิจ คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยธนบุรี มีความตระหนักถึงบทบาทที่เปลี่ยนแปลงไปของผู้สอนและเพื่อเป็นการส่งเสริมพัฒนาการด้านต่าง ๆ ของผู้เรียน จึงได้ร่วมกันค้นคว้าหาข้อมูลของการใช้เทคโนโลยีด้านการศึกษาและสารสนเทศที่สามารถช่วยให้ผู้เรียนได้เกิดการเรียนรู้ ปฏิบัติ และพัฒนาตนเองเพิ่มเติมขึ้นจากการเรียนการสอนตามปกติ จึงได้นำเว็บเครือข่าย Padlet มาช่วยในการเรียนการสอน เหตุผลในการเลือกใช้ Padlet เพราะ Padlet คือ เว็บเครือข่ายที่มีทั้งแบบใช้ฟรีและเสียค่าบริการ มีรูปแบบเป็นกระดานถาม-ตอบ ซึ่งผู้สอนเป็นผู้กำหนดและแบ่งแยกบทเรียนต่าง ๆ โดยผู้สอนและผู้เรียนสามารถนำข้อมูลไม่ว่าจะเป็นแฟ้มข้อมูล รูปภาพ ภาพเคลื่อนไหว

มาใช้ไว้ใน Padlet และสามารถแลกเปลี่ยนแสดงความคิดเห็นระหว่างผู้เรียนด้วยกันเอง ระหว่างผู้เรียนและผู้สอนได้ตลอดเวลา Padlet สามารถแยกกระดานสนทนาออกเป็นบทเรียนต่าง ๆ ตามแผนการสอนที่ได้อัปไว้ โดยข้อมูลต่าง ๆ ที่ใส่ไว้ในกระดานสนทนาจะยังคงอยู่แม้ว่าจะมีการสร้างกระดานสนทนาอื่น ๆ เพิ่มขึ้น ผู้เรียนสามารถที่จะย้อนกลับมาดูข้อมูลที่มีอยู่ในกระดานสนทนาทั้งหมดภายหลังได้ จากการที่ได้ศึกษาการทำงานของเว็บเครือข่าย Padlet ผู้วิจัยเห็นว่ามีความเหมาะสมและสามารถตอบโจทย์การพัฒนาผู้เรียนในด้านวิชาการและเสริมการพัฒนาด้านการอยู่ร่วมกันในสังคมได้ดี แต่การนำเสนอต่าง ๆ มาใช้หากไม่สามารถดึงดูดให้ผู้เรียนมีความสนใจและพึงพอใจที่จะเข้ามาร่วมใช้สื่อ ก็จะทำให้เป้าหมายของการจัดการเรียนการสอนล้มเหลว ดังนั้นผู้วิจัยจึงต้องดำเนินการสำรวจความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อสื่อที่ผู้สอนนำมาใช้ว่ามีความพึงพอใจและไม่พึงพอใจในด้านใดบ้าง ความพึงพอใจ หมายถึงความรู้สึกที่เป็นสุข เกิดมาจากทัศนคติทางด้านบวกที่มีต่อสิ่งเร้า สิ่งกระตุ้นทั้งจากภายในและภายนอก [3] หรือเป็นการยอมรับความรู้สึกที่ยินดีความรู้สึกชอบที่ได้รับการบริการ ได้รับการตอบสนองตามความคาดหวังหรือความต้องการที่บุคคลได้ตั้งไว้ [4] ดังนั้นหากผลการวิจัยพบว่าผู้เรียนมีความพึงพอใจในการนำเอาเว็บเครือข่าย Padlet มาช่วยในการเรียนการสอน แสดงให้เห็นว่าผู้เรียนมีความรู้สึกที่ดีมีความสุขในการเรียนและยอมรับให้มีการนำเครื่องมืออื่น ๆ มาใช้ในการเรียนการสอนเพิ่มเติมจากการศึกษาจากตำราเรียนแต่เพียงอย่างเดียว เหตุผลที่นำเอาเว็บเครือข่าย Padlet มาใช้ในการเรียนการสอน รายวิชา 25 2206 โครงสร้างข้อมูลและอังกริทีม เนื่องจากปัญหาของนักศึกษาที่ไม่เข้าใจหลักการของการเขียนอังกริทีมในแต่ละวิธี ซึ่งการเขียนอังกริทีมในแต่ละแบบสามารถแสดงวิธีการทำได้หลายวิธี เพื่อเป็นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างนักศึกษา อาจทำให้เกิดความวิธีการคิดแบบใหม่ ๆ ที่แตกต่างจากวิธีการเดิม ๆ ที่อาจารย์สอน และยังเป็นส่งเสริมให้นักศึกษาได้มีส่วนร่วมในการเรียนการสอน ได้แสดงความคิดเห็นและมีการอภิปรายเกี่ยวกับประเด็นต่าง ๆ ที่สนใจ

2. วัตถุประสงค์

เพื่อสำรวจความพึงพอใจของนักศึกษาในการใช้เว็บเครือข่าย Padlet ในด้านการเรียนการสอน

3. วิธีดำเนินการวิจัย

3.1 กลุ่มเป้าหมายเป็นนักศึกษาสาขาวิชาคอมพิวเตอร์ธุรกิจ คณะบริหารธุรกิจ ศูนย์การศึกษามหาวิทยาลัยธนบุรี ชั้นปีที่ 2 ที่ลงทะเบียนเรียนในรายวิชา 25 2206 โครงสร้างข้อมูลและอังกริทีม ในภาคเรียนที่ 2/2559 จำนวน 62 คน

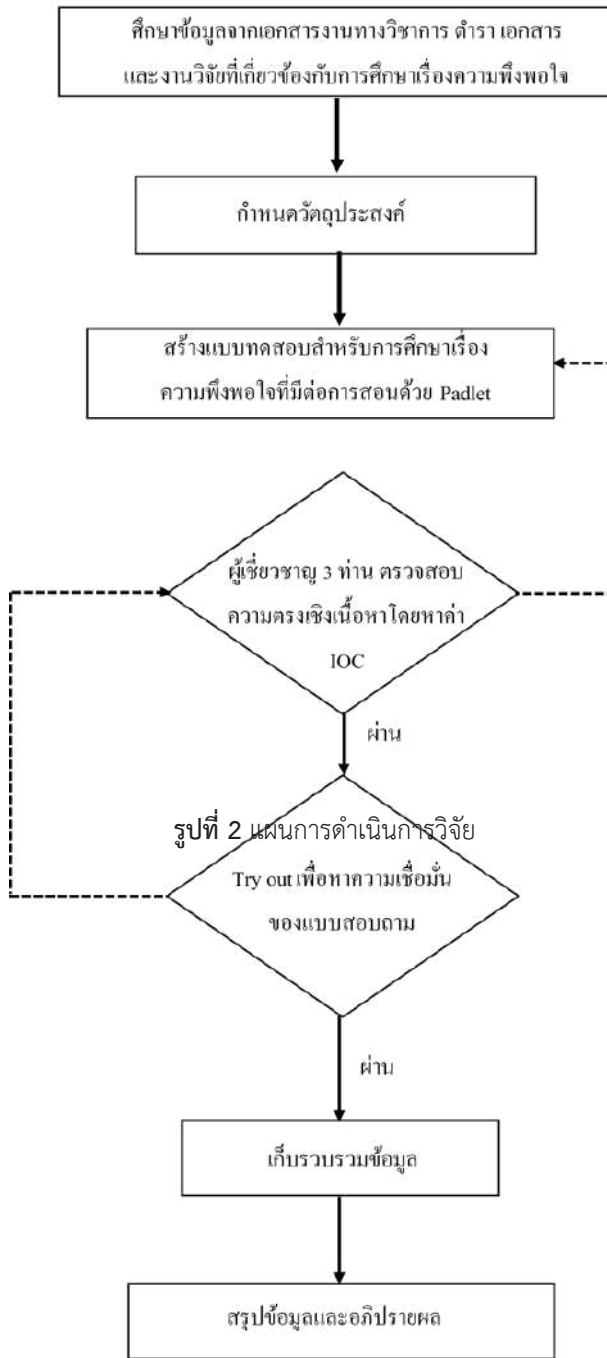
3.2 แผนการใช้เว็บเครือข่าย Padlet ในการเรียนการสอน ใน มคอ.3 การใช้เว็บเครือข่าย Padlet จะใส่ไว้ในกิจกรรมการเรียนการสอนและสื่อที่ใช้ ขั้นตอนที่ 1. กำหนดการใช้ Padlet โดยให้นักศึกษาทุกคนที่เรียนวิชาอังกริทีมสมัครเป็นสมาชิก Padlet และมีกรอบกรมการใช้ Padlet เบื้องต้นให้กับนักศึกษา 2. ออกแบบกิจกรรมโดยให้นักศึกษาใช้ Padlet ในการทำแบบฝึกหัดและให้มีการแลกเปลี่ยนข้อมูลกัน โดยอาจารย์ผู้สอนเข้ามาแสดงความคิดเห็น สรุปเนื้อหาที่ได้จากการเรียนการสอนในวันนี้ 3. นักศึกษาสามารถทบทวนเนื้อหาที่เรียนและแบบฝึกหัดในแต่ละบทเรียนที่ผ่านมาได้ตลอดเวลาเพราะข้อมูลทุกอย่างถูกเก็บไว้อย่างครบถ้วนและเป็นระบบ

3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย แบบประเมินความพึงพอใจที่มีต่อการใช้เว็บเครือข่าย Padlet ในด้านการเรียนการสอน จำนวน 1 ชุด และทดสอบคุณภาพของแบบประเมินความพึงพอใจ เริ่มจากการหาความตรงเชิงเนื้อหาโดยมีผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่านตรวจสอบความตรงโดยหาค่า IOC ค่า IOC ของแบบสำรวจความพึงพอใจฉบับนี้มีค่าเท่ากับ 0.67-1.00 และปรับปรุงแก้ไขแล้วจึงนำไปทดลองใช้ (try out) กับนักศึกษาที่มีในกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน แล้ววิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นโดยใช้วิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบัก ได้ค่า ทั้งฉบับเท่ากับ 0.95

3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยทำการเก็บแบบสอบถามหลังจากที่นักศึกษาได้ทำการเรียนครบตามแผนการเรียนที่กำหนดไว้เรียบร้อยแล้ว

3.5 รวบรวมและตรวจสอบแบบสอบถามสำรวจความพึงพอใจที่ได้ส่งกลับคืนมาครบ 62 ชุดนำไปประมวลผลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์และทำการอภิปรายผล

3.6 การวิเคราะห์ข้อมูล ผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีการต่อใช้เว็บเครือข่าย Padlet ในด้านการเรียนการสอน

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อการใช้ Padlet

ความพึงพอใจของผู้เรียน	($\bar{x}$)	S.D.	ความหมาย
	(N=62)	(N=62)	
ด้านความรู้ความเข้าใจ	3.81	0.75	มาก
1. ผู้เรียนเข้าใจถึงหน้าที่ของ Padlet	3.82	0.74	มาก
2. ผู้เรียนสามารถจดจำขั้นตอนการใช้งานของ Padlet ได้	3.81	0.76	มาก
3. ผู้เรียนสามารถอธิบายขั้นตอนการใช้งานให้เพื่อนปฏิบัติตามได้	3.74	0.77	มาก
4. ผู้เรียนรับรู้ว่ามีวิธีการใช้งานที่เหมาะสมต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน	3.85	0.74	มาก
ด้านการนำไปใช้	3.88	0.72	มาก
5. ผู้เรียนสามารถระดมความคิดหรือแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับเพื่อนเกี่ยวกับเนื้อหาของบทเรียนผ่าน Padlet ได้	3.90	0.74	มาก
6. ผู้เรียนสามารถปฏิบัติตามขั้นตอนเนื้อหาการเรียนรู้ของ Padlet ได้	3.87	0.69	มาก
7. ผู้เรียนสามารถนำเนื้อหาบทเรียนที่ได้จาก padlet ไปใช้ประโยชน์ในภายหลังได้	3.89	0.70	มาก
8. ผู้เรียนสามารถสร้างผลงานจากการเรียนรู้ผ่าน Padlet ได้	3.82	0.69	มาก
9. ผู้เรียนสามารถใช้ padlet เป็นแหล่งค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติม	3.89	0.75	มาก
10. ผู้เรียนสามารถใช้ Padlet แบ่งปันข้อมูลที่มีเนื้อหาเกี่ยวข้องกับการเรียนเพิ่มเติมได้	3.89	0.77	มาก

ความพึงพอใจของผู้เรียน	($\bar{x}$)	S.D.	ความหมาย
	(N=62)	(N=62)	
ด้านความสะดวกต่อการใช้สื่อ	3.86	0.76	มาก
11.ความสะดวกในการใช้ Padlet ที่ศูนย์การศึกษา มหาวิทยาลัยธนบุรี	3.85	0.76	มาก
12.ความสะดวกในการใช้ Padlet ภายนอกศูนย์การศึกษา มหาวิทยาลัยธนบุรี (สถานที่ทั่วไป)	3.76	0.82	มาก
13.ระยะเวลาของการนำ Padlet มาสนับสนุนในการเรียนการสอนมีความเหมาะสม	3.92	0.75	มาก
14.ความพร้อมของอุปกรณ์ในการเข้าถึง Padlet ที่ศูนย์การศึกษา มหาวิทยาลัยธนบุรี	3.89	0.70	มาก
15.ความพร้อมของอุปกรณ์ในการเข้าถึง Padlet ของศูนย์การศึกษา มหาวิทยาลัยธนบุรี (สถานที่ทั่วไป)	3.87	0.78	มาก
ภาพรวม	3.85	0.59	มาก

4. สรุปผลการวิจัย

ดังตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจในภาพรวม พบว่าอยู่ในระดับมากและรายด้านอยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงตามลำดับดังนี้ มีค่า $\bar{x} = 3.85$, S.D= 0.59 ด้านการนำไปใช้งาน มีค่า $\bar{x} = 3.88$, S.D= 0.72 ด้านความสะดวกต่อการใช้สื่อมีค่า $\bar{x} = 3.86$, S.D= 0.76 และด้านความรู้ความเข้าใจมีค่า $\bar{x} = 3.81$, S.D= 0.75

5. อภิปรายผล

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการสำรวจความพึงพอใจที่มีต่อการสอนด้วย Padlet โดยแบ่งเป็นประเด็นได้ดังนี้

1. ประเด็นในการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการพัฒนาการสอน ที่มีการส่งเสริมหรือสนับสนุนให้

ผู้เรียนระดมความคิดหรือแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกันในรายวิชา ซึ่งมีความสอดคล้องกับไพรัชพและคณะ (2557) [6] ที่กล่าวถึงรูปแบบการจัดการเรียนการสอนโดยใช้เทคโนโลยีที่เป็นเครือข่ายออนไลน์ ถือเป็นนวัตกรรมทางการศึกษาที่ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพทางการเรียนการสอน

2. โดยภาพรวมพบว่า ความพึงพอใจโดยรวมทั้งหมด ซึ่งมีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 3.85 ซึ่งจัดอยู่ในระดับมาก แสดงให้เห็นว่า โดยรวมแล้ว Padlet สามารถเป็นอีกหนึ่งสื่อที่นำมาสนับสนุนการเรียนการสอนได้ มีความสอดคล้องกับกาญจนาและนิคม (2555) [7] กล่าวว่า การใช้สื่อใหม่เพื่อการเรียนการสอนภายใต้วัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้เรียนได้ทบทวนสิ่งที่เรียนโดยมีสื่อช่วยกำหนดแนวทางให้ตรงประเด็นและตรงวัตถุประสงค์ของบทเรียนมากขึ้น รวมถึงสามารถทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง จากที่กล่าวมาข้างต้นสรุปได้ว่า Padlet เป็นการใช้สื่อเพื่อสนับสนุนการศึกษาและมีบทบาทในการส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดกระบวนการเรียนรู้ด้วยตนเอง

3. จากผลการสำรวจกลุ่มตัวอย่าง พบว่าความพึงพอใจด้านการนำไปใช้ผู้เรียนสามารถใช้ Padlet สำหรับการระดมความคิดหรือแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับเพื่อนเกี่ยวกับเนื้อหาของบทเรียน ซึ่งมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.90 เนื่องจากการสอนด้วย Padlet ถือเป็นสื่อกลางที่สามารถช่วยถ่ายทอดและนำความรู้จากผู้สอนหรือแหล่งความรู้ ในที่นี้คือ เว็บไซต์เครือข่าย Padlet ส่งไปยังผู้เรียนเพื่อให้ผู้เรียนสามารถบรรลุจุดประสงค์การเรียนรู้ของรายวิชาที่ตั้งไว้ได้ รวมถึงผู้เรียนสามารถตอบหรือตั้งคำถามในส่วนของเนื้อหาได้ตลอดเวลาไม่ว่าจะอยู่ที่ไหนก็ตาม ซึ่งมีความสอดคล้องกับวิภาวรรณและคณะ (2555) [5] พบว่าการสอนบทเรียนออนไลน์ทำให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดีขึ้น ทำให้สามารถผ่านตามเกณฑ์ที่กำหนด รวมถึงทำให้ผู้เรียนเกิดความพอใจในการเรียนรู้ในระดับดี

4. ผลการสำรวจยังพบอีกว่า ความพึงพอใจด้านการนำไปใช้รองลงมา 3 ประเด็นซึ่งจัดอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากัน ($\bar{x} = 3.89$) คือ ผู้เรียนสามารถใช้ Padlet เป็นแหล่งค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมหรือแบ่งปันเนื้อหาได้ รวมถึงสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในภายหลังได้ ซึ่งทั้งหมดจัดอยู่ในความพึงพอใจระดับมาก แสดงให้เห็นว่า Padlet สามารถนำมาเป็นเครื่องมือสำหรับการสนับสนุนการเรียนการสอน

5. ประเด็นที่น่าสนใจอีกประเด็นคือ Padlet ใช้เป็นแหล่งสำหรับการค้นคว้าและการแบ่งปัน ซึ่งมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.89 จัดเป็นความพึงพอใจที่อยู่ในระดับมาก เพราะตามคุณลักษณะที่สำคัญที่สุดของสื่อใหม่ ๆ นั้นมีสิ่งสำคัญประการหนึ่ง คือ การเอื้อต่อการสร้างชุมชน (Creating of Sharing) ซึ่งมีความสอดคล้องกับยุทธพันธ์ (2558) [8] ที่กล่าวถึงการใช้สื่อ

ใหม่ ๆ มีส่วนทำให้เกิดเป็นชุมชนแห่งการแบ่งปัน (Community of Sharing) ด้านการเรียนรู้ได้ ซึ่งในที่นี่ Padlet สามารถเป็นช่องทางในการแบ่งปันความรู้ในบทเรียนและเป็นแหล่งสำหรับหาความรู้เพิ่มเติม รวมถึงสานต่อความสัมพันธ์กันในระยะยาว เรื่องของการเรียนนั้นมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งเพราะว่ากลุ่มที่เรียนจำเป็นต้องมีการติดต่อสื่อสารและเกื้อกูลกันและกันในด้านต่าง ๆ ต่อไปแม้ว่าจะจบการศึกษาไปแล้วก็ตาม

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย

1. ควรมีการศึกษาข้อมูลเพิ่มเติมในรายวิชาอื่น ๆ ที่มีลักษณะเหมาะสมต่อการใช้เว็บเครือข่าย Padlet ส่งเสริมหรือสนับสนุนสำหรับการสอน โดยเน้นเรื่องของการระดมความคิด การแบ่งปัน และการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ซึ่งจะให้นักศึกษามีความพึงพอใจในการเรียน รวมไปถึงทำให้มีผลสัมฤทธิ์ทางด้าน การเรียนที่สูงขึ้น
2. ควรมีการเพิ่มความน่าเชื่อถือในเรื่องขนาดของกลุ่มตัวอย่างหรือห้องเรียนที่มีขนาดใหญ่และมีความหลากหลายมากขึ้นหรือจะให้กลุ่มตัวอย่างทำการทดลองแบบอิสระ เช่น ไม่มีการควบคุมด้านสถานที่ที่ทำการใช้งานเว็บเครือข่าย Padlet เป็นต้น

เอกสารอ้างอิง

- [1] วิจารณ์ พานิช. (2556). การสร้างการเรียนรู้สู่ศตวรรษที่ 21, พิมพ์ครั้งที่ 1. ส.เจริญการพิมพ์: มูลนิธิสยามกัมมาจล.
- [2] กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์. (2560) จำนวนและสัดส่วนผู้ใช้อินเทอร์เน็ตอายุ 6 ปีขึ้นไป จำแนกตามเขต ภาค กลุ่มอายุ และเพศ ปี พ.ศ. 2548 – 2559 สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
- [3] สมบัติ บารมี. (2551). ปัจจัยที่มีผลต่อความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของพนักงานบริษัทหมหัทธ์ไฟเบอร์ ซีเมนต์ จำกัด (มหาชน), สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ รายงานวิจัย คณะรัฐประศาสนศาสตร์ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- [4] จิราพร กำจัดทุกข์. (2552). ความพึงพอใจหลังการตัดสินใจซื้อคอนโดมิเนียมในเขต กรุงเทพมหานคร, วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตร์ มหาบัณฑิต สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.

- [5] วิภาวรรณ ไหญ่สมบูรณ์และวชิระ อินทร์อุดม. (2554) “ผลของการสอนบนเว็บที่มีต่อการพัฒนาการคิดวิเคราะห์สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2”, วารสารศึกษาศาสตร์, ปีที่ 5 ฉบับที่ 2, หน้า 107-112.
- [6] ไพรัชพ วิริยวรกุล และดวงกมล โพธิ์นาค. (2557). “Google Apps for Education นวัตกรรมทางการศึกษายุคดิจิทัล”, วารสารวิจัย มสค สาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี, ปีที่ 7 ฉบับที่ 3, หน้า 103-112.
- [7] กาญจนา แก้วเทพ และ นิคม ชัยขุนพล. (2555). คู่มือสื่อใหม่ศึกษา. กรุงเทพฯ: โครงการเมธีวิจัยอาวุโส สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย.
- [8] ยุทธนที ใต้ระเฐ. (2558). การศึกษาพฤติกรรมการทัศนคติของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรีที่มีต่อการใช้ออปพลิเคชันไลน์ในการเรียนการสอน, วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, สาขาวิชาเทคโนโลยีสารสนเทศ ภาควิชาเทคโนโลยีสารสนเทศ คณะเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี.

การศึกษาผลการพัฒนาทักษะชีวิตในการป้องกันการเสพยาเสพติดของ
นักเรียนระดับ มัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนวัดหอมเกร็ด จังหวัดนครปฐม
A Study of life Skills Development for Drug Abuse Prevention of Students in
Secondary School of Wat Hom Kret School, Nakorn Pathom Province

มังกร หริรักษ์¹, นิษฐ์ลีณี กู้ประเสริฐ², มาริษา เทศปลื้ม³

¹บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธนบุรี, gs@thonburi-u.ac.th

²บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธนบุรี, Nitsinee@yahoo.com

³บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธนบุรี, marisa1912008@hotmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาการพัฒนาทักษะชีวิตในการป้องกันการเสพยาเสพติดของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนวัดหอมเกร็ด จังหวัดนครปฐม และ (2) ศึกษาข้อเสนอแนะต่อการได้รับการพัฒนาทักษะชีวิตในการป้องกันการเสพยาเสพติดของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนวัดหอมเกร็ด จังหวัดนครปฐม กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัยเป็นนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 ที่กำลังศึกษาในภาคการศึกษา 2/2558 ของโรงเรียนวัดหอมเกร็ด จำนวน 137 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลเป็นแบบสอบถามทักษะชีวิต สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า (1) ผลการพัฒนาทักษะชีวิตในการป้องกันการเสพยาเสพติดของนักเรียนโดยรวมอยู่ในระดับสูง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการเห็นคุณค่าในตนเอง ด้านการจัดการกับความเครียด ด้านการตัดสินใจ และด้านการปฏิเสธนั้นมีผลการพัฒนาทักษะชีวิตในการป้องกันการเสพยาเสพติดอยู่ในระดับสูงทุกด้าน (2) ข้อเสนอแนะต่อการได้รับการพัฒนาทักษะชีวิตในการป้องกันการเสพยาเสพติดของนักเรียน พบว่า นักเรียนมีข้อเสนอแนะว่าการจัดกิจกรรมต่างๆ ควรให้นักเรียนได้สะท้อนความคิดเห็นหรือเล่าประสบการณ์ของตนเอง ควรมีระบบให้คำปรึกษาสำหรับนักเรียนที่เสี่ยงต่อการเสพยาเสพติด และควรเพิ่มกิจกรรมพิเศษให้นักเรียนทำในเวลาว่าง

คำสำคัญ: ทักษะชีวิต / ยาเสพติด

Abstract

The purpose of this research were to study 1) the results of life skills development for drug Abuse prevention of students in secondary school of Wat Hom Kret School, Nakorn Pathom Province and 2) the students' opinion toward the life Skills Development for Drug Abuse Prevention of Student in Secondary School of Wat Hom Kret School, Nakorn Pathom Province. 137 students in M1-M3 in the second term of 2015 at Wat Hom Kret School were purposively in the study. The data were collected by using questionnaires. Statistics used were percentage, mean and Standard deviation. The findings of the research were as follows: (1) The results of life skills development for drug abuse prevention of students in secondary School of Wat Hom Kret School, Nakorn Pathom Province, indicated that the abilities in using life skills, by overall aspects were at the high level. And individual aspects were the self-esteem skills, dealing with stress skills, decision making and refusal and negotiation skills, were at the high level. (2) The students' opinion toward the life skills development for drug abuse prevention of students found that most of the students have some suggestions

such as Teaching by using activities should allow students to participate in discussion or reflect on their own experiences, school counseling system for high- risk drug abuse prevention of students should be provided and should add extra activities to students to do in their spare time.

Keywords: Life Skills/ Drug Abuse

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

สภาพสังคมในทศวรรษใหม่ เป็นยุคของความรวดเร็วและความล้ำสมัยของเทคโนโลยีการสื่อสาร ความหลากหลายทางเชื้อชาติ วัฒนธรรม การหล่อหลอมรวมความคิด และความเชื่อของกลุ่มคน ที่บุคคลในสังคมต้องตั้งรับการมีวิถีชีวิตยุคใหม่อย่างมีวิจารณญาณ ซึ่งจากสภาพสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างมากได้ส่งผลกระทบต่อเด็กวัยรุ่น ทั้งการดำเนินชีวิตท่ามกลางกระแสเทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลง และความคาดหวังของผู้ปกครองต่อการศึกษาของบุตรหลาน ตลอดจนการเผชิญสิ่งยั่วยุหรือตัวแบบที่ไม่เหมาะสมต่าง ๆ รอบตัว ก่อให้เกิดปัญหาเด็กและเยาวชนอย่างมากทั้งปัญหาการปรับตัว ปัญหาอารมณ์จิตใจ ปัญหาสุขภาพ ปัญหาความรุนแรง ปัญหาเด็กติดเกม ปัญหายาเสพติด ปัญหาทางเพศ ฯลฯ โดยเฉพาะเด็กและเยาวชนที่มีทักษะชีวิตต่ำ ขาดภูมิคุ้มกันทางสังคมที่ดี เมื่อจบการศึกษาขั้นพื้นฐานไปแล้ว อาจเป็นคนที่ไม่ประสบความสำเร็จในชีวิต มีปัญหาทางอารมณ์ และมีความขัดแย้งในชีวิตได้ง่าย ครูจึงต้องจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพให้ผู้เรียนมีทักษะชีวิตเป็นภูมิคุ้มกัน ให้อรอดพ้นจากการครอบงำความคิดของสื่อเทคโนโลยี และตั้งรับต่อการก้าวรุกรุกทางสังคมอย่างรู้เท่าทัน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2554: 1)

การพัฒนาผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้อย่างมีคุณภาพเป็นคนดี มีความสามารถ และมีสมรรถนะสำคัญตามที่หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กำหนดนั้น เป็นหน้าที่ของสถานศึกษาทุกแห่งจะต้องดำเนินการ “ทักษะชีวิต” เป็นสมรรถนะหนึ่งของผู้เรียนจะต้องได้รับการพัฒนาอย่างเร่งด่วน เพราะการที่ผู้เรียนมีทักษะชีวิตจะทำให้ผู้เรียนมีความสามารถในการจัดการกับปัญหารอบตัวในสภาพสังคมปัจจุบันและเตรียมพร้อมสำหรับการปรับตัวในอนาคตที่ผู้เรียนต้องเผชิญ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.2554: คำนำ)

ปัญหาเสพติดเป็นปัญหาสังคมที่ทุกคนในสังคมจำเป็นต้องเร่งแก้ไขและป้องกัน เนื่องจากปัญหาดังกล่าว

ส่งผลกระทบต่อประเทศ จะเห็นได้ว่าปัญหาเสพติดได้ทวีความรุนแรงมากขึ้น จนแพร่ระบาดเข้าสู่กลุ่มนักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่นั้นมีจำนวนเพิ่มขึ้น โดยนักเรียนยังคงเป็นกลุ่มเป้าหมายหลักที่มีโอกาสสูงต่อการเข้าไปข้องเกี่ยวกับยาเสพติดได้ง่าย สถานศึกษาในฐานะที่เป็นหน่วยงานหลักในการพัฒนาเด็กและเยาวชนจึงต้องให้ความสำคัญกับปัญหาเสพติดอย่างต่อเนื่องและจริงจัง (สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด.2545: 1-3) สาเหตุที่สำคัญในการแพร่ระบาดของยาเสพติดในกลุ่มนักเรียนระดับมัธยมศึกษา คือ การถูกชักชวนโดยเพื่อน รองลงมาคือความอยากรู้อยากลองมีประสบการณ์การใช้ยาเสพติดเอง ปัญหาดังกล่าวเป็นผลมาจากเยาวชนขาดทักษะในการดำเนินชีวิตที่มีประสิทธิภาพ (นรินทร์ นาคอร่าม. 2549:3) ซึ่งสอดคล้องกับ ยงยุทธ วงศ์ภิรมย์ศานติ์ (2545: 66-67) ที่กล่าวว่า ปัจจุบันทักษะชีวิตเป็นทักษะที่สำคัญและมีความจำเป็นอย่างยิ่งกับเด็กและเยาวชน ที่จะช่วยให้สามารถเผชิญหน้าและรับมือกับปัญหาต่างๆ ในสังคมปัจจุบันได้ แต่ประเด็นสำคัญคือ เด็กและเยาวชนไทยยังขาดทักษะชีวิตในการดำเนินชีวิต ซึ่งอาจจะนำไปสู่ปัญหาการติดยาเสพติด

สโมสรไลออนส์สากลเป็นองค์กรที่ให้การสนับสนุนกิจกรรมทางสังคมในประเทศต่างๆ ทั่วโลก มีความตระหนักและห่วงใยเยาวชนของชาติที่จะได้รับผลกระทบการเปลี่ยนแปลงของสังคม จึงมีโครงการ Lion-Quest “Skills for Adolescence” ซึ่งเป็นโครงการความร่วมมือระหว่าง เควสท์อินเตอร์เนลชั่นแนลกับไลออนส์คลับอินเตอร์เนลชั่นแนล โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้วัยรุ่นหรือเยาวชนมีความรู้ ความเข้าใจตนเอง ห่างไกลยาเสพติด สามารถดำเนินชีวิตได้อย่างมีความสุขและทำประโยชน์ต่อสังคม โดยขอความร่วมมือกับกระทรวงศึกษาธิการสำหรับฝึกอบรมครูให้มีแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาและเสริมสร้างทักษะชีวิตในการป้องกันการเสพยาเสพติดของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา โดยเฉพาะโรงเรียนในกลุ่มเสี่ยง และในปีการศึกษา 2558 ครูโรงเรียนวัดหอมเกร็ด (ไพศาล ประชานุกุล) ได้เข้ารับการฝึกอบรมตามโครงการ Lion-Quest “Skills for Adolescence” และจัดกิจกรรม

ที่สอดคล้องกับสมรรถนะด้านทักษะชีวิตในการป้องกันการ
การเสพยาเสพติดให้กับนักเรียนระดับมัธยมศึกษา

ดังนั้น ผู้วิจัยในฐานะผู้รับผิดชอบการติดตาม
ผลการดำเนินงานโครงการ จึงมีความสนใจที่จะศึกษาเรื่อง
การศึกษาผลการพัฒนาทักษะชีวิตในการป้องกันการเสพยา
เสพติดของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียน
วัดหอมเกร็ด จังหวัดนครปฐม

วัตถุประสงค์ของการศึกษาค้นคว้า

(1) เพื่อศึกษาการพัฒนาทักษะชีวิตในการป้องกันการ
การเสพยาเสพติดของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น
โรงเรียนวัดหอมเกร็ด จังหวัดนครปฐม

(2) เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะต่อการได้รับการพัฒนา
ทักษะชีวิตในการป้องกันการเสพยาเสพติดของนักเรียน
ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนวัดหอมเกร็ด จังหวัด
นครปฐม

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

ผลของการศึกษาครั้งนี้เป็นประโยชน์กับผู้บริหาร
โรงเรียน ครู ผู้ปกครอง และผู้เกี่ยวข้องกับวัยรุ่นในการ
ตระหนักถึงความสำคัญของทักษะชีวิต แล้วนำแนวคิดนี้
ไปใช้ในการกำหนดวิธีการดำเนินชีวิตของเยาวชนให้กับ
นักเรียนวัยรุ่น และสามารถนำวิธีการนี้ไปพัฒนาทักษะชีวิต
สำหรับเยาวชนกลุ่มอื่นๆ ให้พัฒนายิ่งขึ้น เพื่อเป็นการสร้าง
คุณภาพชีวิตให้กับเยาวชนไทยต่อไป

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

(1) กลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมายคือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3
โรงเรียนวัดหอมเกร็ด (ไพศาลประชานุกูล) ที่กำลังศึกษาใน
ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2558 จำนวน 137 คน ได้มาโดย
การเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

(2) กิจกรรมการเรียนการสอนทักษะชีวิต ผู้วิจัย
จัดกิจกรรมการเรียนการสอนทักษะชีวิตตามหลักสูตรทักษะ
ชีวิตของเยาวชน ซึ่งเป็นหลักสูตรของเครือข่ายอินเทอร์เน็ต
เนชั่นแนลกับไลออนส์คลับอินเตอร์เนชั่น โดยเป็นหลักสูตร
ที่แบ่งเป็น 7 บท ประกอบด้วย บทที่ 1 : ง่ายเข้าวัยรุ่นและ
ปัญหาที่ต้องเผชิญ บทที่ 2 : การสร้างความมั่นใจในตนเอง

และทักษะในการติดต่อสื่อสาร บทที่ 3 : การจัดการกับ
อารมณ์ บทที่ 4: การปรับปรุงความสัมพันธ์ในกลุ่มเพื่อน
บทที่ 5: การกระชับความสัมพันธ์ในครอบครัว บทที่ 6:
ชีวิตสดใสทางไกลยาเสพติด บทที่ 7: เป้าหมายสู่ชีวิตที่มีค่า
(3) ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

ตัวแปรอิสระ คือ กิจกรรมการเรียนการสอนทักษะ
ชีวิตในการป้องกันการเสพยาเสพติด

ตัวแปรตาม คือ คะแนนที่ได้จากการประเมินทักษะ
ชีวิตในการป้องกันการเสพยาเสพติด 4 ด้านประกอบด้วย
(1) ด้านการเห็นคุณค่าในตนเอง (2) ด้านการจัดการกับ
ความเครียด (3) ด้านการตัดสินใจ (4) ด้านการปฏิเสธ

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามการ
พัฒนาทักษะชีวิตในการป้องกันการเสพยาเสพติดของ
นักเรียนระดับมัธยมศึกษา ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ประกอบด้วย
6 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไปของนักเรียน
ได้แก่ เพศ สถานภาพครอบครัว บุคคลที่นักเรียนอาศัยอยู่
ด้วย และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามทักษะชีวิตด้านการเห็น
คุณค่าในตนเอง มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า
(Rating scale) กำหนดให้ผู้ตอบเลือกประมาณค่า 5 ระดับ
ตัวเลือก คือ เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย ไม่แน่ใจ ไม่เห็นด้วย
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง จำนวน 10 ข้อ ซึ่งเกณฑ์การแปลความ
หมายของคะแนนการเห็นคุณค่าในตนเอง ใช้เกณฑ์ของ
วิเชียร เกตุสิงห์ (2538:9) ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 3.67-5.00 หมายถึง นักเรียนมีความ
สามารถในการเห็นคุณค่าในตนเองอยู่ในระดับสูง

ค่าเฉลี่ย 2.34-3.66 หมายถึง นักเรียนมีความ
สามารถในการเห็นคุณค่าในตนเองอยู่ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.00-2.33 หมายถึง นักเรียนมีความ
สามารถในการเห็นคุณค่าในตนเองอยู่ในระดับต่ำ

โดยแบบสอบถามทักษะชีวิตด้านการเห็นคุณค่า
ในตนเองมีค่าอำนาจจำแนกระหว่าง 0.22-0.60 มีค่าความ
เชื่อมั่นเท่ากับ 0.87

ส่วนที่ 3 แบบสอบถามทักษะชีวิตด้านการจัดการ
กับความเครียด มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า
(Rating scale) กำหนดให้ผู้ตอบเลือกประมาณค่า 5 ระดับ
ตัวเลือก คือ เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย ไม่แน่ใจ ไม่เห็นด้วย

ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง จำนวน 10 ข้อ ซึ่งเกณฑ์การแปลความหมายของคะแนนการจัดการกับความเครียด ใช้เกณฑ์ของ วิเชียร เกตุสิงห์ (2538:9) ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 3.67-5.00 หมายถึง นักเรียนมีความสามารถในการจัดการกับความเครียดอยู่ในระดับสูง

ค่าเฉลี่ย 2.34-3.66 หมายถึง นักเรียนมีความสามารถในการจัดการกับความเครียดอยู่ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.00-2.33 หมายถึง นักเรียนมีความสามารถในการจัดการกับความเครียดอยู่ในระดับต่ำ

โดยแบบสอบถามทักษะชีวิตด้านการจัดการกับความเครียด มีค่าอำนาจจำแนกระหว่าง 0.34-0.90 มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.92

ส่วนที่ 4 แบบสอบถามทักษะชีวิตด้านการตัดสินใจ เป็นข้อคำถามในนักเรียนเลือกตอบตามสถานการณ์ ลักษณะเป็นแบบปรนัย 4 ตัวเลือก มีเกณฑ์การแปลผล 3 ระดับ คือสูง ปานกลาง ต่ำ จำนวน 10 ข้อ ซึ่งเกณฑ์การแปลความหมายของคะแนนการตัดสินใจ ใช้เกณฑ์ของ วิเชียร เกตุสิงห์ (2538:9) ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 1.34-2.00 หมายถึง นักเรียนมีความสามารถในการตัดสินใจเพื่อป้องกันการเสพยาเสพติดอยู่ในระดับสูง

ค่าเฉลี่ย 0.67-1.33 หมายถึง นักเรียนมีความสามารถในการตัดสินใจเพื่อป้องกันการเสพยาเสพติดอยู่ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 0.00-0.66 หมายถึง นักเรียนมีความสามารถในการตัดสินใจเพื่อป้องกันการเสพยาเสพติดอยู่ในระดับต่ำ

โดยแบบสอบถามทักษะชีวิตด้านการตัดสินใจ มีค่าอำนาจจำแนกระหว่าง 0.21-0.75 มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.68

ส่วนที่ 5 ข้อมูลเกี่ยวกับทักษะชีวิตด้านการปฏิเสธ เป็นข้อคำถามในนักเรียนเลือกตอบตามสถานการณ์ ลักษณะเป็นแบบปรนัย 4 ตัวเลือก มีเกณฑ์การแปลผล 3 ระดับ คือสูง ปานกลาง ต่ำ จำนวน 10 ข้อ ซึ่งเกณฑ์การแปลความหมายของคะแนนการปฏิเสธ ใช้เกณฑ์ของ วิเชียร เกตุสิงห์ (2538:9) ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 1.34-2.00 หมายถึง นักเรียนมีความสามารถในการปฏิเสธเพื่อป้องกันการเสพยาเสพติดอยู่ในระดับสูง

ค่าเฉลี่ย 0.67-1.33 หมายถึง นักเรียนมีความสามารถในการปฏิเสธเพื่อป้องกันการเสพยาเสพติดอยู่ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 0.00-0.66 หมายถึง นักเรียนมีความสามารถในการปฏิเสธเพื่อป้องกันการเสพยาเสพติดอยู่ในระดับต่ำ

โดยแบบสอบถามทักษะชีวิตด้านการปฏิเสธ มีค่าอำนาจจำแนกระหว่าง 0.20-0.84 มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.88

ส่วนที่ 6 ข้อเสนอแนะต่อการได้รับการพัฒนาทักษะชีวิตในการป้องกันการเสพยาเสพติดของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น เป็นข้อคำถามแบบปลายเปิด

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเป็นขั้นตอนตามลำดับดังนี้

(1) ประสานงานกับผู้อำนวยการโรงเรียนวัดหอมเกร็ด (ไพศาลประชานุกูล) เพื่อนัดหมาย กำหนดช่วงระยะเวลา วันที่ทำการเก็บรวบรวมข้อมูล

(2) จัดเตรียมแบบสอบถามผลการพัฒนาทักษะชีวิตในการป้องกันการเสพยาเสพติดของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา ให้เพียงพอแก่นักเรียนที่เป็นกลุ่มเป้าหมาย

(3) นำแบบสอบถามการพัฒนาทักษะชีวิตในการป้องกันการเสพยาเสพติดของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาไปเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดยแจกแบบสอบถามให้กับกลุ่มเป้าหมายจำนวน 137 ฉบับ ได้รับคืน 137 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

การจัดการกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล

(1) ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามที่นำมาวิเคราะห์ข้อมูล

(2) ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ ซึ่งมีขั้นตอนดังต่อไปนี้

(2.1) วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของนักเรียนด้วยการหาค่าร้อยละ (Percentage) และนำเสนอผลการวิเคราะห์ในรูปแบบตาราง

(2.2) วิเคราะห์ข้อมูลการพัฒนาทักษะชีวิตในการป้องกันการเสพยาเสพติดของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา ด้วยการหาค่าเฉลี่ย (μ) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) เป็นรายด้าน แล้วนำค่าเฉลี่ยที่ได้มาเปรียบเทียบกับเกณฑ์การแปลความหมาย

(2.3) วิเคราะห์ข้อมูลข้อเสนอแนะต่อการได้รับการพัฒนาทักษะชีวิตในการป้องกันการเสพยาเสพติด

ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น มาวิเคราะห์เนื้อหา และจัดเป็นหมวดหมู่ (Content Analysis) แล้วนำมา แจกแจงความถี่ หาค่าร้อยละ (Percentage) ของแต่ละ คำตอบ

ผลการศึกษา

(1) ผลการศึกษาการพัฒนาทักษะชีวิตในการ ป้องกันการเสพยาเสพติดของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา ตอนต้น โรงเรียนวัดหอมเกร็ด

ตารางที่ 1 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของ การพัฒนาทักษะชีวิตในการป้องกันการเสพยาเสพติดของ นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนวัดหอมเกร็ด

ทักษะชีวิต	ระดับความสามารถ		
	μ	σ	แปล ผล
(1) ด้านการเห็นคุณค่าในตนเอง	4.31	0.78	สูง
(2) ด้านการจัดการกับ ความเครียด	4.07	0.80	สูง
(3) ด้านการตัดสินใจ	1.72	0.52	สูง
(4) ด้านการปฏิเสธ	1.64	0.60	สูง

จากตารางที่ 1 ผลการพัฒนาทักษะชีวิตในการ ป้องกันการเสพยาเสพติดของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา ตอนต้น พบว่า นักเรียนกลุ่มเป้าหมายมีผลการพัฒนาทักษะ ชีวิตด้านการเห็นคุณค่าในตนเอง อยู่ในระดับสูง ($\mu = 4.31$, $\sigma = 0.78$) มีทักษะชีวิตด้านการจัดการกับความเครียด อยู่ในระดับสูง ($\mu = 4.07$, $\sigma = 0.80$) มีทักษะชีวิตด้านการ ตัดสินใจ อยู่ในระดับสูง ($\mu = 1.72$, $\sigma = 0.52$) และทักษะ ชีวิตด้านการปฏิเสธ อยู่ในระดับสูง ($\mu = 1.64$, $\sigma = 0.60$)

(2) ผลการศึกษาข้อเสนอแนะต่อการได้รับการ พัฒนาทักษะชีวิตในการป้องกันการเสพยาเสพติดของ นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนวัดหอมเกร็ด

ตารางที่ 2 แสดงข้อเสนอแนะต่อการได้รับการพัฒนาทักษะ ชีวิตในการป้องกันการเสพยาเสพติดของนักเรียนระดับ มัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนวัดหอมเกร็ด

การพัฒนาทักษะชีวิตในการป้องกันการ เสพยาเสพติดของนักเรียน	ความถี่	ร้อย ละ
(1) การจัดกิจกรรมต่างๆ ควรให้ นักเรียนได้สะท้อนความคิดเห็นหรือ เล่าประสบการณ์ของตนเอง	27	19.71
(2) ควรมีระบบให้คำปรึกษาสำหรับ นักเรียนที่เสี่ยงต่อการเสพยาเสพติด	14	10.22
(3) ควรเพิ่มกิจกรรมพิเศษให้นักเรียน ทำในเวลาว่าง เช่น ดนตรี กีฬา	13	9.49
(4) ควรไปดูนักเรียนในบริเวณที่เป็น สถานที่มีวัยรุ่นอย่างสม่ำเสมอ เช่น ร้านเหล้าป่น ร้านเกมส์	9	6.57
(5) การทำงานในการป้องกัน ยาเสพติดควรทำร่วมกันระหว่าง ตำรวจ ครู และนักเรียน	2	1.46
(6) ควรมีการเยี่ยมบ้านนักเรียน ให้มากขึ้น	1	0.73

จากตารางที่ 2 ผลการศึกษาข้อเสนอแนะต่อการได้ รับการพัฒนาทักษะชีวิตในการป้องกันการเสพยาเสพติดของ นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่ให้ ข้อเสนอแนะว่า การจัดกิจกรรมต่างๆ ควรให้นักเรียนได้สะท้อน ความคิดเห็นหรือเล่าประสบการณ์ของตนเอง คิดเป็นร้อยละ 19.71 รองลงมาควรมีระบบให้คำปรึกษาสำหรับนักเรียนที่เสี่ยง ต่อการเสพยาเสพติด คิดเป็นร้อยละ 10.22 ควรเพิ่มกิจกรรม พิเศษให้นักเรียนทำในเวลาว่าง เช่น ดนตรี กีฬา คิดเป็นร้อย ละ 9.49 ควรไปดูนักเรียนในบริเวณที่เป็นสถานที่มีวัยรุ่นอย่าง สม่ำเสมอ เช่น ร้านเหล้าป่น ร้านเกมส์ คิดเป็นร้อยละ 6.57 การทำงานในการป้องกันยาเสพติดควรทำร่วมกันระหว่างตำรวจ ครู และนักเรียน คิดเป็นร้อยละ 1.46 และควรมีการเยี่ยมบ้าน นักเรียนให้มากขึ้น คิดเป็นร้อยละ 0.73 ตามลำดับ

อภิปรายผลการศึกษา

(1) จากผลการศึกษาที่พบว่า นักเรียนกลุ่ม เป้าหมายมีผลการพัฒนาทักษะชีวิตตามองค์ประกอบทั้ง 4 ด้าน อยู่ในระดับสูงทุกด้านนั้น ผู้วิจัยได้เสนอผลการอภิปราย ผล ดังนี้

(1.1) ด้านการเห็นคุณค่าในตนเอง จากผลการศึกษาพบว่า นักเรียนกลุ่มเป้าหมายมีการพัฒนาทักษะชีวิตด้านการเห็นคุณค่าในตนเอง อยู่ในระดับสูง ($\mu = 4.31$, $\sigma = 0.78$) ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า นักเรียนกลุ่มเป้าหมายได้รับการจัดกิจกรรมตามแผนการสอนในเรื่อง “อย่างเข้าใจวัยรุ่นและปัญหาที่ต้องเผชิญ” ตามหลักสูตรทักษะชีวิตสำหรับเยาวชน จากครูผู้สอนที่ผ่านการฝึกอบรมในโครงการ Lion-Quest “Skills for Adolescence” กิจกรรมที่จัดอยู่ในองค์ประกอบของทักษะชีวิตด้านจิตพิสัยหรือเจตคติ โดยมีจุดประสงค์เพื่อให้วัยรุ่นรู้สึกว่าตนเองมีคุณค่าด้วยการทำความเข้าใจตนเอง และมีความภาคภูมิใจในความสามารถของตนเอง เพื่อเป็นภูมิคุ้มกันทางจิตในการป้องกันการเสพยาเสพติดที่อาจเข้ามาเกี่ยวข้องกับนักเรียน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ สมภพ เรื่องตระกูล (2543: 171-172) ที่กล่าวถึง วิธีการป้องกันไม่ให้เด็กนักเรียนติดยาเสพติดด้วยการให้เด็กได้มีพัฒนาการทางด้านอารมณ์และความนึกคิด ช่วยให้เด็กมีแรงจูงใจที่จะไม่เสพยาเสพติดด้วยการจัดให้มีกิจกรรมต่างๆ เพื่อให้เด็กเกิดความสำนึกในคุณค่าของตนเอง และสอดคล้องกับผลการศึกษานรินทร์ นาคอร่วม (2549: 107) ที่ได้ศึกษาถึง ประสิทธิภาพของโปรแกรมการเสริมสร้างทักษะชีวิตเพื่อป้องกันการเสพยาเสพติดของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนกลุ่มทดลองที่ได้รับโปรแกรมการเสริมสร้างทักษะชีวิตเพื่อป้องกันการเสพยาเสพติด ภายหลังจากทดลอง กลุ่มทดลองมีทักษะชีวิตเพื่อป้องกันการเสพยาเสพติดในด้านการเห็นคุณค่าในตนเองดีกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

(1.2) ด้านการจัดการกับความเครียด จากผลการศึกษาพบว่า นักเรียนกลุ่มเป้าหมายมีการพัฒนาทักษะชีวิตด้านการจัดการกับความเครียด อยู่ในระดับสูง ($\mu = 4.07$, $\sigma = 0.80$) แต่เป็นด้านที่มีค่าเฉลี่ยการพัฒนาทักษะชีวิตในการป้องกันการเสพยาเสพติดต่ำที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นเป็นวัยที่อารมณ์เปลี่ยนแปลงง่าย เครียดง่าย และโกรธง่าย ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ กุญชรีย์ คำชาย (2549:91) ที่กล่าวถึง ความผิดปกติทางอารมณ์ของวัยรุ่น เป็นความผิดปกติที่เกิดขึ้นกับวัยรุ่นมีตั้งแต่เศร้าซึมไปจนถึงกระสับกระส่ายอยู่เสมอ เนื่องจากมีความวิตกกังวลสูง อารมณ์ดังกล่าวอาจนำไปสู่การใช้สารเสพติดและพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับผลการศึกษาของ วรณมาศ ด้วงทวี (2542: 71) ที่ศึกษาถึง การศึกษาบุคลิกภาพผู้ติดยาเสพติดโดยใช้แบบทดสอบบุคลิกภาพ 16PF (ฟอร์ม A) ผลการศึกษา

พบว่า ผู้ติดยาเสพติดมีองค์ประกอบทางด้านความมั่นคงทางอารมณ์และการควบคุมอารมณ์ค่อนข้างต่ำ เช่น มีองค์ประกอบทางด้านความเครียดสูง ทั้งนี้ เนื่องจากผู้ติดยาเสพติดส่วนใหญ่เป็นวัยรุ่น ซึ่งเป็นวัยที่มีอารมณ์อ่อนไหว ชอบทำหาย ชอบลอง หากทดลองใช้ยาเสพติดจนเกิดการเสพติด ฤทธิ์ของยาเสพติดก็ยิ่งทำให้การควบคุมอารมณ์และความเครียดยิ่งน้อยลง และสอดคล้องกับผลการศึกษาของ เกตุทิพย์ เชียงคำ(2550: 58) ที่ศึกษาถึง ประสิทธิภาพของโปรแกรมพัฒนาทักษะชีวิตในการป้องกันการสูบบุหรี่ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนทุ่งฟ้าวิทยาคม ตำบลท้องฟ้า อำเภอบ้านตาก จังหวัดตาก ผลการศึกษาพบว่า ทักษะชีวิตด้านทักษะพิสัยตามองค์ประกอบการจัดการกับอารมณ์และความเครียดของกลุ่มทดลองหลังทดลองสูงกว่าก่อนทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

(1.3) ด้านการตัดสินใจ จากผลการศึกษาพบว่า นักเรียนกลุ่มเป้าหมายมีการพัฒนาทักษะชีวิตด้านการตัดสินใจ อยู่ในระดับสูง ($\mu = 1.72$, $\sigma = 0.52$) ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า โรงเรียนได้จัดกิจกรรมการเรียนการสอนทักษะชีวิตตามหลักสูตรทักษะชีวิตของเยาวชนที่ทุกกิจกรรมเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ฝึกทักษะการตัดสินใจ ซึ่งนักเรียนสามารถตัดสินใจเลือกสิ่งที่ดีให้กับตนเองได้ สอดคล้องกับแนวคิดของ เบคเกอร์ (Becker.2008: 1-5) ที่กล่าวว่า การสอนทักษะชีวิตให้เด็กเกิดปัญญา สุดท้ายเด็กต้องสามารถตัดสินใจเลือกสิ่งที่ดีให้กับชีวิตของตนเองได้คือ การไม่เสพยาเสพติด และสอดคล้องกับผลการศึกษาของ พิมพ์ใจ บุญยัง (2540: 27) ที่ได้ศึกษาถึงการเสริมสร้างทักษะชีวิตเพื่อป้องกันการเสพยาเสพติดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น จังหวัดนราธิวาส ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มทดลองมีทักษะการตัดสินใจไม่ลองเสพยาเสพติดดีขึ้นกว่าก่อนการทดลองและดีกว่ากลุ่มเปรียบเทียบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

(1.4) ด้านการปฏิเสธ จากผลการศึกษาพบว่า นักเรียนกลุ่มเป้าหมายมีการพัฒนาทักษะชีวิตด้านการปฏิเสธ อยู่ในระดับสูง ($\mu = 1.64$, $\sigma = 0.60$) แต่เป็นด้านที่มีค่าเฉลี่ยการพัฒนาทักษะชีวิตในการป้องกันการเสพยาเสพติดต่ำเป็นอันดับรองลงมาจากการจัดการกับความเครียด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น เป็นวัยที่สามารถปฏิเสธยาเสพติดแล้วไม่เสียสัมพันธภาพเป็นการกระทำที่ยากที่จะทำได้ อาจส่งผลให้ภายหลังการเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนการสอนทักษะชีวิตของนักเรียนกลุ่มเป้าหมายมีค่าเฉลี่ยต่ำเป็นอันดับรองลงมา ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ โกลด์สไตน์; รีเอเกิ้ล; และ เอแมน (Goldstein; Reagle; & Amann.1990:

1-2) ที่กล่าวว่า ปฏิเสธยาเสพติดเป็นเรื่องยากมากที่จะทำได้สำหรับวัยรุ่น ทั้งๆที่ได้รู้ถึงอันตรายจากการใช้ยาเสพติด และทักษะการปฏิเสธเช่นเดียวกับทักษะอื่นๆ ที่สามารถสอนได้ในโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น สิ่งสำคัญของการสอนคือ จะสอนอย่างไรให้เด็กสามารถปฏิเสธยาเสพติด และหลีกเลี่ยงพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับการใช้ยาเสพติดได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ อนุสรณ์ จันทสินธุ์ (2554: 97) ที่ได้ศึกษาถึงผลของโปรแกรมประยุกต์เทคโนโลยีการมีส่วนร่วมกับแรงสนับสนุนทางสังคมที่มีต่อการพัฒนาทักษะชีวิตเพื่อป้องกันสารเสพติดในนักเรียน เขตอำเภอป่าเถื่อน จังหวัดศรีสะเกษ ผลการศึกษาพบว่า หลังทดลองกลุ่มทดลองมีคะแนนเฉลี่ยทักษะชีวิตในการป้องกันสารเสพติดด้านการรู้จักปฏิเสธเมื่อถูกชักชวนให้เกี่ยวข้องกับยาเสพติด เพิ่มขึ้นจากก่อนการทดลอง และมากกว่ากลุ่มเปรียบเทียบ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .05$)

(2) จากผลการศึกษาที่พบว่า นักเรียนกลุ่มเป้าหมายมีข้อเสนอแนะต่อการได้รับการพัฒนาทักษะชีวิตในการป้องกันการเสพยาเสพติดของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ได้แก่ การจัดกิจกรรมต่างๆ ควรให้นักเรียนได้สะท้อนความคิดเห็นหรือเล่าประสบการณ์ของตนเอง คิดเป็นร้อยละ 19.71 ควรมีระบบให้คำปรึกษาสำหรับนักเรียนที่เสี่ยงต่อการเสพยาเสพติด คิดเป็นร้อยละ 10.22 และควรเพิ่มกิจกรรมพิเศษให้นักเรียนทำในเวลาว่าง คิดเป็นร้อยละ 9.49 ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากโรงเรียนวัดหอมเกร็ดได้เริ่มนำหลักสูตรทักษะชีวิตสำหรับเยาวชนมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเป็นครั้งแรก จึงทำให้นักเรียนอยากสะท้อนความคิดเห็นหรือเล่าประสบการณ์ของตนเอง และเห็นประโยชน์ของการให้คำปรึกษา รวมทั้งการจัดกิจกรรมพิเศษให้นักเรียนได้ทำในเวลาว่างซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ รมณภัทร กตตน์วงศกร (2557: 23-23) ที่กล่าวว่า กิจกรรมที่มีประสิทธิภาพในการเสริมสร้างทักษะชีวิตผู้เรียนควรเป็นกิจกรรมที่ผู้เรียนมีส่วนร่วมค้นพบความรู้หรือสร้างความรู้ด้วยตนเอง เป็นกิจกรรมที่ผู้เรียนได้กระทำร่วมกัน เป็นกิจกรรมที่กำหนดให้มีการอภิปรายแสดงความรู้สึกร่วมกันและการประยุกต์ความคิดและสอดคล้องกับผลการศึกษาของ ศิริประภา เดชรอด (2546: 110) ที่ได้ศึกษาถึง การดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในโรงเรียน : กรณีศึกษา โรงเรียนห้วยม้าวิทยาคม อำเภอเมือง จังหวัดแพร่ ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีข้อเสนอแนะให้โรงเรียนควรให้ความรู้ ทักษะต่างๆแก่บุคลากรในการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดอย่างจริงจัง ควรมีการจัดตั้งองค์กร กำหนด

บทบาทหน้าที่ขององค์กรที่ชัดเจนในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด มีกิจกรรมที่ชัดเจนและต่อเนื่อง

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะทั่วไป

(1) จากผลการศึกษาที่พบว่า นักเรียนมีค่าเฉลี่ยการประเมินทักษะชีวิตในการป้องกันการเสพยาเสพติดด้านการจัดการกับความเครียดต่ำสุดกว่าทุกด้าน ดังนั้นควรจัดกิจกรรมที่ช่วยผ่อนคลายความเครียดและเบี่ยงเบนพฤติกรรมของนักเรียนไปในทางที่พึงประสงค์

(2) จากผลการศึกษาที่พบว่า นักเรียนมีค่าเฉลี่ยการประเมินทักษะชีวิตในการป้องกันการเสพยาเสพติดด้านการปฏิเสธต่ำเป็นอันดับรองลงมาจากการจัดการกับความเครียด ดังนั้นควรมีการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมและพัฒนาทักษะชีวิตด้านการปฏิเสธยาเสพติด ให้กับนักเรียนอย่างต่อเนื่อง ซึ่งจะส่งผลให้นักเรียนมีพฤติกรรมที่พึงประสงค์และเป็นการสร้างภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี

(3) จากผลการศึกษาที่พบว่า นักเรียนมีข้อเสนอแนะว่าการจัดกิจกรรมต่างๆ ควรให้นักเรียนได้สะท้อนความคิดเห็นหรือเล่าประสบการณ์ของตนเอง แสดงให้เห็นว่านักเรียนเกิดความตระหนักในคุณค่าของการป้องกันการเสพยาเสพติด ดังนั้นควรมีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนทักษะชีวิตในการป้องกันการเสพยาเสพติดให้กับนักเรียนอย่างต่อเนื่อง อันจะส่งผลให้เกิดการปฏิบัติที่ดีต่อไปด้วย

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

(1) ควรทำการศึกษาเกี่ยวกับประชากรกลุ่มอื่นๆ เช่น นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย นักเรียนของการศึกษานอกโรงเรียน หรือเยาวชนในชุมชนต่างๆ

(2) ควรมีการศึกษาระบบการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะชีวิตในการป้องกันการเสพยาเสพติดของนักเรียน เช่น การบูรณาการในหลักสูตรสถานศึกษา หรือการจัดกิจกรรมร่วมกับชุมชน

เอกสารอ้างอิง

- [1] กุญชรีย์ คำชาย.(2540). จิตวิทยาแนะแนวเด็กวัยรุ่น. กรุงเทพฯ: สถาบันราชภัฏสวนสุนันทา.
- [2] เกตุทิพย์ เชียงคำ.(2550). ประสิทธิผลของโปรแกรมพัฒนาทักษะชีวิตในการป้องกันการสูบบุหรี่นักเรียนของมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนทุ่งฟ้าวิทยาคม ตำบลท้องฟ้า อำเภอบ้านตาก จังหวัดตาก. รายงานการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง สาธารณสุขศาสตรมหาบัณฑิต (สาธารณสุขศาสตร). บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเวทบูร.
- [3] นรินทร์ นาคอร่าม. (2549). ประสิทธิผลของโปรแกรมการเสริมสร้างทักษะชีวิตเพื่อป้องกันการเสพยาเสพติดของนักเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา. ปรินญาณินพนธ์ วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต (สุขศึกษา). บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- [4] พิมพ์ใจ บุญยัง.(2540). การเสริมสร้างทักษะชีวิตเพื่อป้องกันการเสพยาเสพติดของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น จังหวัดนราธิวาส. วิทยานิพนธ์ วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต (สุขศึกษา). บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.
- [5] ยงยุทธ วงศ์ภิรมย์ศานติ์.(2545,ตุลาคม). “เด็กไทยขาดทักษะชีวิต เพราะระบบโรงเรียนไม่ส่งเสริม”. สานปฏิรูป. 5(55): 66-67.
- [6] รมนภภัทร กตตวันวงศ์กร.(2557). การศึกษาผลการพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบางจาก (โกลประเสริฐอุทิศ) สำนักงานเขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร. สารนิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- [7] วรณมาศ ดั่งหวี.(2542). การศึกษาบุคลิกภาพผู้ติดยาเสพติดโดยใช้แบบทดสอบบุคลิกภาพ 16PF (ฟอร์ม A) . วิทยานิพนธ์ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (จิตวิทยาการให้คำปรึกษา). บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- [8] วิเชียร เกตุสิงห์.(2538, กุมภาพันธ์-มีนาคม). “ค่าเฉลี่ยกับการแปลความหมาย: เรื่องง่ายๆ ที่ปั่งครั้งก็พลาดได้”. ข่าวสารการวิจัยการศึกษา.18(3): 8-11.
- [9] ศิริประภา เดชรอด.(2546). การดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในโรงเรียน : กรณีศึกษาโรงเรียนห้วยม้าวิทยาคม อำเภอเมือง จังหวัดแพร่. วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต (บริหารการศึกษา). บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์.
- [10] สมภพ เรื่องตระกูล.(2543). ยาเสพติดมหันตภัยเงียบที่ป้องกันได้. กรุงเทพฯ: เรือนแก้วการพิมพ์.
- [11] สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2554). แนวทางการพัฒนาทักษะชีวิตบูรณาการเรียนการสอน 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- [12] สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด.(2545). รายงานการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดประจำปีงบประมาณ 2544. กรุงเทพฯ: อรุณการพิมพ์.
- [13] สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.(2555). รู้ได้อย่างไรว่าเด็กไทยมีทักษะชีวิต. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- [14] อนุสรณ์ จันทสิทธิ์.(2554). ผลของโปรแกรมการประยุกต์เทคโนโลยีการมีส่วนร่วมกับแรงสนับสนุนทางสังคมที่มีต่อการพัฒนาทักษะชีวิตเพื่อป้องกันการเสพยาเสพติดในนักเรียน เขตอำเภอน้ำแกลี้ยง จังหวัดศรีสะเกษ .วิทยานิพนธ์ สาธารณสุขศาสตรมหาบัณฑิต (การจัดการระบบสุขภาพ). บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- [15] Becker, David.(2008). 50 Life Skills to Rnsure Kids Stay in School, Off Drug and out of Troble. Cornwall: MPG Book.
- [16] Goldstein , Amold; Reagle, Kenneth. W; & Amann, Leater L. (1990). Refusal Skills: Preventing Drug Use in Adolecent. Champain: Research Press (IL).

การพัฒนาเกมและสถานการณ์จำลองการฝึกทักษะการบอกเวลา
เพื่อพัฒนาการเรียนรู้เวลาสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4
โรงเรียนสารสาสน์วิเทศสมุทรสาคร

The Development of “Funny Clock” Games and Simulations to Practice
Time Skill to Encourage Mathematics Learning of Grade 4 Students
at Sarasas Witaed Samutsakhon School

วิษณุ แพทย์คดี¹, ภรณ์ทิพา ตรีมาลา², ณัฐฐิสิริ เต็กอวยพร³

¹บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธนบุรี, krunu_112@hotmail.com

²โรงเรียนสารสาสน์วิเทศสมุทรสาคร, oop.fah@gmail.com

³โรงเรียนอัสตาทวิวัฒน์, homecomputer24@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาประสิทธิภาพของเกมและสถานการณ์จำลองการฝึกทักษะการบอกเวลา ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสารสาสน์วิเทศสมุทรสาคร (2) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนก่อนและหลังเรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองการฝึกทักษะการบอกเวลา ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสารสาสน์วิเทศสมุทรสาคร (3) ศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองการฝึกทักษะการบอกเวลา ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสารสาสน์วิเทศสมุทรสาคร กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่กำลังศึกษาในภาคการศึกษาที่ 2/2559 จำนวน 30 คน ของโรงเรียนสารสาสน์วิเทศสมุทรสาคร ได้มาโดยการเลือกแบบเฉพาะเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ เกมและสถานการณ์จำลองการฝึกทักษะการบอกเวลา แผนการสอน แบบทดสอบก่อนเรียน-หลังเรียน และแบบสอบถามความพึงพอใจ สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่า t – test Dependent

ผลการวิจัยพบว่า (1) เกมและสถานการณ์จำลองการฝึกทักษะการบอกเวลา มีประสิทธิภาพเท่ากับ 87.08 /87.50 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ประสิทธิภาพที่ตั้งไว้ 80/80 (2) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนหลังจากเรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองการฝึกทักษะการบอกเวลา สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (3) ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองการฝึกทักษะการบอกเวลา มีค่าเฉลี่ย 4.34 อยู่ในระดับ มาก

คำสำคัญ: เกม/ สถานการณ์จำลอง/ การฝึกทักษะการบอกเวลา

Abstract

The purposes of this research were: (1) to study the effectiveness of time skill game and simulations of grade 4 students at Sarasas Witaed Samutsakhon, (2) to compare students' learning achievement before and after using the games and simulations to practice time skill, and (3) to examine the students' satisfaction toward the game. The subject of this study were 30 students of grade 4 of the second semester of 2016 academic year at Sarasas Witaed Samutsakhon School. They were selected by purposive random sampling. Time games and simulations, lesson plan, pre-test – posttest, and satisfactory questionnaires were used as research tools. Percentage, mean, standard deviation, and t-test dependent were used to analyze data.

The results of this study revealed as follows. (1) The effectiveness scores of time games and simulations was higher than the set standard score at 87.08/87.50. In addition, the mean score of posttest ($\bar{X}$ =17.50, SD =1.28) was higher than the pre-test ($\bar{X}$ =13.33, SD =1.63). (2) There was statistically significant difference between mean scores of pre-test and posttest ($t=13.40$, $p<0.05$) (3) Students rated their satisfaction toward learning time skill game at the high level ($\bar{X}$ =4.34, SD = 0.55).

Keywords: Games/ Simulations/ Practice time skill

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

คณิตศาสตร์เป็นหัวใจสำคัญของกระบวนการคิด และมีบทบาทต่อการเรียนที่จะช่วยพัฒนาความรู้ในการคิด เพื่อให้ผู้เรียนได้รู้เห็นข้อมูลที่แท้จริง มีหลักการและวิธีการต่าง ๆ ในการเพิ่มพูนทักษะการคิด การวิเคราะห์ การเชื่อมโยงในการประยุกต์ใช้ความรู้จนเกิดความคิดสร้างสรรค์ ซึ่งถือเป็นการแสดงศักยภาพของผู้เรียน (สมเดช บุญประจักษ์. 2550: 71) และในพุทธศักราช 2544 ได้มีการปรับปรุงหลักสูตรการเรียนการสอนการศึกษาขั้นพื้นฐานของกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ เพื่อเป็นการพัฒนาคุณภาพชีวิตและสามารถใช้บูรณาการร่วมกับกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ ได้ ส่งผลให้ผู้เรียนรู้จักค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเองจนสามารถแก้ปัญหาได้ เป็นการเสริมศักยภาพความสามารถของตนเอง และเห็นคุณค่าของคณิตศาสตร์ (กรมวิชาการ. 2546: 1-3)

คณิตศาสตร์เป็นวิชาที่มีความสำคัญและเกี่ยวข้องกับผู้ที่ต้องใช้ความคิด การวิเคราะห์อย่างมีระบบ และหลักการ เป็นการแสดงถึงเหตุและผลต่อกัน ผู้เรียนจะมีความคิดรวบยอด มีเหตุผลในการแก้ปัญหา รู้จักการทำกิจกรรมด้วยความเข้าใจและเกิดความคิดสร้างสรรค์ (ฉวีวรรณ เสวตมาลย์. 2545: 20-21) นอกจากนี้คณิตศาสตร์ยังช่วยให้ผู้เรียนเป็นคนช่างสังเกต รู้จักคิดอย่างมีเหตุผล และแสดงความคิดออกมาอย่างมีระบบระเบียบชัดเจนตลอดจนมีความสามารถในการวิเคราะห์ปัญหา (พิสมัย ศรีอำไพ.2548 : 6) การเรียนการสอนโจทย์ปัญหาในกลุ่ม

สาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ เป็นสาระการเรียนรู้หนึ่งที่ช่วยให้เด็กเรียนได้คิดอย่างมีเหตุผลมีระเบียบ มีขั้นตอนในการคิด เชื่อมโยงจากสิ่งที่รู้ไปยังสิ่งที่ปัญหา ดังนั้นครูผู้สอนคณิตศาสตร์จึงควรให้ความสำคัญต่อการเรียนการสอนโจทย์ปัญหา และพยายามหาแนวทางให้ความช่วยเหลือให้นักเรียนจนสามารถค้นหาวิธีการแก้ปัญหาต่างๆด้วยตนเองได้ คณิตศาสตร์ยังช่วยพัฒนามนุษย์ให้สมบูรณ์มีความสุข ทั้งทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์และสังคม สามารถคิดเป็น ทำเป็น และแก้ปัญหาเป็น และสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข (จรรยา ออาจหาญ.2549 : 2) ฉะนั้น การวางรากฐานทางคณิตศาสตร์ในระดับประถมศึกษา จึงนับว่ามีความสำคัญมากในการที่จะช่วยพัฒนานำทางให้เด็กนักเรียนสามารถดำรงชีวิตได้อย่างมีประสิทธิภาพในสังคมปัจจุบัน

การใช้เกมเป็นกิจกรรมหนึ่ง ที่สามารถปรับให้มีความเหมาะสมและเสริมการพัฒนาความสามารถทางความคิดกระบวนการคณิตศาสตร์ โดยในสาระของเกมจะทำให้เกิดความสุข ความเพลิดเพลิน ความตื่นเต้น ความเข้าใจในการคิดวิเคราะห์ การวางแผนเป็นประสบการณ์ที่ต้องใช้ทักษะจริงในการคิดกลวิธี ที่จะชนะคู่ต่อสู้อย่างสุจริต ยุติธรรม และแนวความคิดของวิชาคณิตศาสตร์จะช่วยทำให้มีทักษะการคำนวณ แก้ปัญหาอย่างมีระบบเป็นขั้นตอน ถูกต้อง จนค้นพบคำตอบ (กิตติ พัฒนตระกูลสุข. 2544: 35) และวิธีการสอนแบบสถานการณ์จำลอง มีประโยชน์ต่อครูผู้สอนเพราะครูได้มีโอกาสวัดระดับความสามารถของนักเรียนโดยตรง โดยการสังเกตความเหมาะสมของ

พฤติกรรม การใช้ภาษาแรงจูงใจ ตลอดจนทัศนคติของนักเรียนได้ และจะสามารถให้ข้อมูลย้อนกลับ (Feedback) ต่อพฤติกรรมนั้นได้ทันทีซึ่งก่อให้เกิดประโยชน์ต่อนักเรียนในแง่ของความเข้าใจและสามารถปรับปรุงแก้ไขตนเองได้ทันที (Crookall & Oxford. 1990: 128-131)

ผลการทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน โรงเรียนสารสาสน์วิเทศสมุทรสาครในกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ พบว่าคะแนนเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 รายวิชาคณิตศาสตร์ ตั้งแต่ พ.ศ. 2556-2558 คิดเป็นร้อยละ 76.15, 72.36 และ 74.35 จะเห็นได้ว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน 2 ปีหลังลดลง (โรงเรียนสารสาสน์วิเทศสมุทรสาคร. 2558: 1) โดยเฉพาะเนื้อหาสาระหน่วย เวลา เป็นเนื้อหาที่ค่อนข้างเป็นนามธรรม นักเรียนขาดความใส่ใจ และสนใจในการเรียนรู้ นอกจากนี้นักเรียนยังขาดทักษะในการแก้โจทย์ปัญหาในเรื่องของเวลาอีกด้วย

จากความสำคัญของการสอนคณิตศาสตร์และสภาพปัญหาการสอนคณิตศาสตร์ของโรงเรียนสารสาสน์วิเทศสมุทรสาคร ดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงได้นำวิธีการสอนแบบเกมและสถานการณ์จำลองมาใช้ในการฝึกทักษะการบอกเวลา เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนให้สูงขึ้น และเพื่อให้ผู้เรียนเรียนรู้อย่างสนุกสนาน ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาผลการพัฒนาเกมและสถานการณ์จำลองการฝึกทักษะการบอกเวลา สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสารสาสน์วิเทศสมุทรสาคร

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

(1) เพื่อศึกษาประสิทธิภาพของเกมและสถานการณ์จำลองการฝึกทักษะการบอกเวลา ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสารสาสน์วิเทศสมุทรสาคร

(2) เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนก่อนและหลังเรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองการฝึกทักษะการบอกเวลา ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสารสาสน์วิเทศสมุทรสาคร

(3) เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองการฝึกทักษะการบอกเวลา ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสารสาสน์วิเทศสมุทรสาคร

3. วิธีดำเนินการ

(1) ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่กำลังศึกษาในภาคการศึกษาที่ 2/2559 ของโรงเรียนสารสาสน์วิเทศสมุทรสาคร จำนวน 4 ห้องเรียน นักเรียนทั้งหมดในระดับมีจำนวน 124 คน

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่กำลังศึกษาในภาคการศึกษาที่ 2/2559 ของโรงเรียนสารสาสน์วิเทศสมุทรสาคร มีจำนวน 30 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเฉพาะเจาะจง

(2) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้เครื่องมือ 4 ชนิด คือ

(2.1) เกมและสถานการณ์จำลองการฝึกทักษะการบอกเวลา

(2.2) แผนการสอน

(2.3) แบบทดสอบการเรียนรู้การบอกเวลา

(2.4) แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองการฝึกทักษะการบอกเวลา

(3) การสร้างเครื่องมือในการวิจัย

(3.1) เกมและสถานการณ์จำลองการฝึกทักษะการบอกเวลา

(3.1.1) ศึกษาเอกสารแนวคิดทฤษฎี งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน

(3.1.2) ศึกษาทฤษฎี หลักการ วิธีการ เนื้อหาการบอกเวลา และเทคนิควิธีการสอนแบบใช้เกมและสถานการณ์จำลอง เพื่อนำมาสร้างเกมและสถานการณ์จำลองการฝึกทักษะการบอกเวลา ซึ่งมีเกมจำนวน 4 เกม ได้แก่ (1) เกมนาฬิกาพาเพลิน (2) เกมเปิดป๊อป ตอป๊อป (3) เกมโจทย์ปัญหาบอกเวลา (4) เกมตารางบอกเวลา และสถานการณ์จำลอง จำนวน 4 สถานการณ์ ได้แก่ (1) สถานการณ์จำลอง ณ โรงแรม (2) สถานการณ์จำลอง ณ บ้าน (3) สถานการณ์จำลอง ณ สถานีรถไฟ (4) สถานการณ์จำลอง ณ ท่าเรือเกาะล้าน

(3.1.3) สร้างเกมและสถานการณ์จำลองการฝึกทักษะการบอกเวลา

(3.1.4) นำเกมและสถานการณ์จำลองการฝึกทักษะการบอกเวลาที่สร้างขึ้นไปให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาและให้ข้อเสนอแนะ

(3.1.5) นำเกมและสถานการณ์จำลอง การฝึกทักษะการบอกเวลาไปปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ

(3.1.6) นำเกมและสถานการณ์จำลอง การฝึกทักษะการบอกเวลาที่ปรับปรุงแล้วเสนอผู้เชี่ยวชาญ เพื่อพิจารณาความถูกต้องอีกครั้ง

(3.1.7) นำเกมและสถานการณ์จำลอง การฝึกทักษะการบอกเวลาที่ปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่าง

(3.2) แผนการสอน

(3.2.1) ศึกษาเอกสารแนวคิดทฤษฎีงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน

(3.2.2) ศึกษาทฤษฎี หลักการ วิธีการ เนื้อหาการบอกเวลา และเทคนิควิธีการสอนแบบใช้เกมและสถานการณ์จำลอง เพื่อนำมาสร้างแผนการสอนจำนวน 4 แผน

(3.2.3) สร้างแผนการสอน

(3.2.4) นำแผนการสอนที่สร้างขึ้นไปให้ผู้เชี่ยวชาญ เพื่อตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหาสาระ จุดประสงค์ กิจกรรมและการประเมินผล

(3.2.5) นำแผนการสอนไปปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสมตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ

(3.2.6) นำแผนการสอนที่ปรับปรุงแล้วเสนอผู้เชี่ยวชาญเพื่อพิจารณาความถูกต้องอีกครั้ง

(3.2.7) นำแผนการสอนที่ปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่าง

(3.3) แบบทดสอบการเรียนรู้การบอกเวลา

(3.3.1) ศึกษาวิธีสร้างแบบทดสอบจากเอกสารตำรา แนวคิด ทฤษฎี และรายงานการวิจัยเกี่ยวกับการสร้างแบบทดสอบ ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลาย

(3.3.2) ศึกษารายละเอียดของเนื้อหาที่ได้คัดเลือกตามจุดประสงค์การเรียนรู้ และสร้างแบบทดสอบปรนัยชนิด 4 ตัวเลือก โดยการวัดผลการเรียนรู้การบอกเวลา

(3.3.3) นำแบบทดสอบที่สร้างขึ้นไปให้ผู้เชี่ยวชาญ พิจารณาตัดสินเพื่อหาค่าความตรงตามเนื้อหา โดยเก็บรวบรวมผลการพิจารณาการตัดสินไปคำนวณหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อของแบบทดสอบกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย

(3.3.4) นำแบบทดสอบที่มีค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อของแบบทดสอบกับวัตถุประสงค์ของ

การวิจัยตั้งแต่ 0.50 – 1.00 ไปปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสมตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญแล้วนำไปทดลองใช้ (Try-out) กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน เพื่อกำหนดหาค่าความยากง่ายและความเชื่อมั่นของแบบทดสอบตามสูตรของ คูเดอร์-ริชาร์ดสัน พบว่า แบบทดสอบที่ได้มีค่า IOC = 0.67 -1.00 ค่าความยากง่าย = 0.38 – 0.80 ค่าอำนาจจำแนก = 0.23-0.61 ค่าความเชื่อมั่น = 0.87

(3.4) แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองการฝึกทักษะการบอกเวลา

(3.4.1) ศึกษาวิธีการสร้างแบบสอบถามจากเอกสาร ตำรา แนวคิดทฤษฎีและรายงานการวิจัยที่เกี่ยวกับความพึงพอใจ

(3.4.2) สร้างแบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองการฝึกทักษะการบอกเวลา จำนวน 10 ข้อ ซึ่งแบบสอบถามเป็นแบบประมาณค่า (Rating Scales) ตามวิธีของ ลิเคิอร์ท ลักษณะแบบสอบถามเกี่ยวกับความพึงพอใจหรือไม่ของนักเรียนที่มีต่อเกมและสถานการณ์จำลองที่เล่น โดยกำหนดความคิดเห็น 5 ระดับ

(3.4.3) นำแบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองการฝึกทักษะการบอกเวลา ไปเสนอผู้เชี่ยวชาญพิจารณาและให้ข้อเสนอแนะ

(3.4.4) นำแบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองการฝึกทักษะการบอกเวลา ที่ผ่านการตรวจสอบและผ่านการแก้ไขปรับปรุงแล้ว มาทดลองใช้กับนักเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน เพื่อนำมาหาค่าความเชื่อมั่นโดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค ได้ค่าความเชื่อมั่น = 0.72

(3.5) การวิเคราะห์ข้อมูล

(3.5.1) วิเคราะห์หาค่าประสิทธิภาพของเกมและสถานการณ์จำลองการฝึกทักษะการบอกเวลาที่มีต่อการเรียนรู้เวลาของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ตามเกณฑ์ประสิทธิภาพ 80/80

(3.5.2) เปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยก่อนเรียนและหลังเรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองการฝึกทักษะการบอกเวลา ใช้สถิติ t – test แบบ Dependent Samples

(3.5.3) วิเคราะห์หาระดับความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองการฝึกทักษะการบอกเวลา ใช้สถิติค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD)

4. สรุปผลการศึกษา

(4.1) เกมและสถานการณ์จำลองการฝึกทักษะการบอกเวลา มีประสิทธิภาพเท่ากับ 87.08 /87.50 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ประสิทธิภาพที่ตั้งไว้ 80/80 แสดงว่าเกมและสถานการณ์จำลองการฝึกทักษะการบอกเวลา มีประสิทธิภาพเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้

(4.2) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนหลังการเรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองการฝึกทักษะการบอกเวลา ($\bar{X} = 17.50$, $SD = 1.28$) สูงกว่าก่อนเรียน ($\bar{X} = 13.33$, $SD = 1.63$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่า ผลการสอนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองการฝึกทักษะการบอกเวลาสามารถส่งเสริมการเรียนรู้การบอกเวลาของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ให้สูงขึ้นได้

(4.3) ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองการฝึกทักษะการบอกเวลา มีค่าเฉลี่ย 4.34 อยู่ในระดับมาก

5. การอภิปรายผล

จากการศึกษาวิจัยการพัฒนาเกมและสถานการณ์จำลองการฝึกทักษะการบอกเวลา เพื่อพัฒนาการเรียนรู้เวลาสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสารสาสน์วิเทศสมุทรสาคร มีประเด็นที่ควรนำมาอภิปรายได้ดังนี้

1. จากผลการศึกษากการพัฒนาเกมและสถานการณ์จำลองการฝึกทักษะการบอกเวลา ตามเกณฑ์ประสิทธิภาพ 80/80 ที่พบว่า คะแนนร้อยละของการทำแบบทดสอบระหว่างเรียนโดยใช้เกมเท่ากับ 87.08 (E1) โดยมีคะแนนจากการทดสอบหลังเรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองเท่ากับ 87.50 (E2) ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ 80/80 เนื่องมาจากผู้วิจัยได้สร้างเกมและสถานการณ์จำลองตามกระบวนการจัดทำสื่ออย่างเป็นระบบตั้งแต่การศึกษาเอกสารหลักสูตร คู่มือครู เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการใช้หลักสูตร การวิเคราะห์เนื้อหา การจัดการเรียนรู้ เทคนิคการจัดการเรียนรู้ ตลอดจนการวัดผลและประเมินผลอย่างละเอียด จึงทำให้ได้เกมและสถานการณ์จำลองที่มีประสิทธิภาพเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของ สุวิทย์

ลีไธสง (2553:67) ที่ศึกษาเรื่อง ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้คณิตศาสตร์โดยใช้เกม ตามแนวทางการเรียนรู้ที่มีความสุข เรื่อง ทศนิยม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ผลการศึกษาพบว่า ประสิทธิภาพของกิจกรรมการเรียนรู้คณิตศาสตร์โดยใช้เกม ตามแนวทางการเรียนรู้ที่มีความสุข เท่ากับ 78.60 / 78.11 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้

2. จากผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังการใช้เกมและสถานการณ์จำลองการฝึกทักษะการบอกเวลา ที่พบว่า นักเรียนมีผลการทดสอบหลังเรียน ($\bar{X} = 17.50$, $SD = 1.28$) สูงกว่าก่อนเรียน ($\bar{X} = 13.33$, $SD = 1.63$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เนื่องมาจากผู้วิจัยได้ออกแบบเกมและสถานการณ์จำลองที่เปิดโอกาสให้นักเรียนได้ตัดสินใจ แก้ปัญหา วางแผนการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม จึงทำให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ที่ตื่น ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ ธีรยุทธ์ เสนีย์วงศ์ ณ อยุธยา และคณะ (2538: 263) ที่กล่าวว่า สถานการณ์จำลอง ช่วยให้ผู้เรียนและผู้เรียนในด้านการตัดสินใจ การแก้ปัญหา การวางแผน การทำงานเป็นกลุ่ม ต้องอาศัยกระบวนการวิเคราะห์ สังเคราะห์ ประเมินความรู้ สามารถพัฒนาพฤติกรรมต่างๆ และการสอนจะเป็นกระบวนการมากกว่าข้อเท็จจริง ทำให้ผู้เรียนเข้าใจสิ่งที่ซับซ้อน นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ละมุล วันทา (2555 : 75) ที่ได้ศึกษาเรื่อง อัตราส่วนและร้อยละ ผลการศึกษาพบว่า ใช้เกมประกอบการสอน ผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ เรื่องอัตราส่วนและร้อยละของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่เรียนโดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้เกมประกอบการสอน จากการทดสอบ จำนวน 5 ครั้ง ในแต่ละครั้งมีคะแนนเฉลี่ย 3.24, 3.27, 4.24, 4.28 และมีพัฒนาการที่สูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองการฝึกทักษะการบอกเวลา ที่พบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจในภาพรวมคิดเป็นค่าเฉลี่ย 4.34 อยู่ในระดับ มาก ทั้งนี้เนื่องมาจากเกมและสถานการณ์จำลองเป็นสื่อที่เหมาะสมกับวัยของนักเรียนเด็กในวัยนี้จะเริ่มเข้าใจกฎกติกาต่างๆ และสนุกสนานเมื่อการเล่นการแข่งขัน ดังนั้นกิจกรรมเกมและสถานการณ์จำลองจึงเหมาะสมกับนักเรียนวัยนี้ ทำให้นักเรียนเรียนรู้จากสื่อด้วยความพึงพอใจและยอมที่จะใช้สื่อการสอนชนิดนี้อย่างต่อเนื่อง ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีของธอร์นดิก (อ้างใน ทิศนา ขัมมณี.2548: 51) กล่าวคือกฎแห่งผลที่พึงพอใจ (Law of Effect) เมื่อบุคคลได้รับผลที่พึงพอใจย่อมอยากจะทำซ้ำต่อไป นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของ

นิภาพร ศรีบุญเรือง (2554 : 81) ที่ได้ศึกษาเรื่อง ผลการใช้เกมคณิตศาสตร์ เพื่อส่งเสริมความสามารถในการคิดคำนวณ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ผลการศึกษาพบว่า ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนโดยใช้เกมคณิตศาสตร์ เพื่อส่งเสริมความสามารถในการคิดคำนวณ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.68 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.57 ซึ่งมีความพึงพอใจในระดับมาก

6. ข้อเสนอแนะ

6.1 จากผลการศึกษาที่พบว่า เกมและสถานการณ์จำลองการฝึกทักษะการบอกเวลา มีประสิทธิภาพเท่ากับ 87.08 /87.50 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ประสิทธิภาพที่ตั้งไว้ ดังนั้นครูผู้สอนควรมีการพัฒนาเกมและสถานการณ์จำลองนี้ให้มีความยากขึ้นตามเนื้อหาสาระที่กำหนดในแต่ละชั้นปี และเชื่อมโยงความรู้ทางคณิตศาสตร์จากสิ่งที่ยังไม่รู้ไปยังสิ่งที่เป็นปัญหา

6.2 จากผลการศึกษาที่พบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการเรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองการฝึกทักษะการบอกเวลาอยู่ในระดับมากนั้น ดังนั้นครูผู้สอนควรมีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองกับนักเรียนระดับชั้นอื่นๆ ต่อไป เนื่องจากเด็กในวัยนี้เป็นวัยที่ชอบเรียนรู้สิ่งใหม่โดยเฉพาะสิ่งที่ตนเองชอบ

เอกสารอ้างอิง

- [1] กรมวิชาการ. (2546). **สาระและมาตรฐานการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์**. กรุงเทพฯ : องค์การ รับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- [2] กิตติ พัฒนตระกูลสุข. (2544). การอธิบายความเป็นนามธรรม ของคณิตศาสตร์ ระดับมัธยมศึกษาตอนต้นด้วยเรขาคณิต. **ศึกษาปริทรรศน์** .ปีที่ 16, ฉบับที่ 2, 23.
- [3] จรรยา อาจหาญ.(2549). **หลักสูตรและการจัดการเรียนรู้คณิตศาสตร์ระดับประถมศึกษา**. มหาสารคาม : ตักสิลา.
- [4] ฉวีวรรณ เศวตมาลย์. (2545). **ชุดปฏิรูปการเรียนรู้ หลักสูตรการศึกษาพื้นฐานพุทธศักราช 2544**. พิมพ์ครั้งที่1.กรุงเทพฯ : ประสานมิตร.
- [5] ทิศนา แคมมณี.(2548). **ศาสตร์การสอนองค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ**. ครั้งที่4. กรุงเทพฯ:จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- [6] ชีรยุทธ์ เสนีย์วงศ์ ณ อยุธยา และคณะ. (2538). **เอกสารประกอบการสอนประสบการณ์วิชาชีพครูหน่วยที่ 12**. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัย ธรรมาธิราช.
- [7] นิภาพร ศรีบุญเรือง.(2554).**ผลการใช้เกมคณิตศาสตร์ เพื่อส่งเสริมความสามารถในการคิดคำนวณ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1**.วิทยานิพนธ์ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (หลักสูตรและการสอน), บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- [8] พิสมัย ศรีอำไพ.(2548). **เอกสารประกอบการสอนวิชา 506712**. มหาสารคาม : ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- [9] ละมุน วันคำ.(2555).**การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์เรื่องอัตราส่วนร้อยละของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่2**. วิทยานิพนธ์ ศึกษาศตรมหาบัณฑิต (การประถมศึกษา), บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ในพระบรมอูปถัมภ์.
- [10] สมเดช บุญประจักษ์. (2550). การแก้ปัญหา. **วารสารคณิตศาสตร์**. ปีที่ 51, ฉบับที่ 71, 581-583.
- [11] สุวิทย์ ลิไธสง. (2553). **ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้คณิตศาสตร์โดยใช้เกม ตามแนวทางการ เรียนรู้ อย่างมีความสุขเรื่องทศนิยม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5**. วิทยานิพนธ์ ศึกษาศตรมหาบัณฑิต (คณิตศาสตร์ศึกษา), บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- [12] โรงเรียนสารสาสน์วิเทศสมุทรสาคร. (2558). **รายงานผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนโรงเรียนสารสาสน์วิเทศสมุทรสาคร ปีการศึกษา 2556-2558**. สมุทรสาคร: ฝ่ายวิชาการ.
- [13] Crookall, David.; & Oxford, Rebecca L. (1990). **Simulation, Gaming, and Language Learning**. New York: Newbury House.

การพัฒนาเกมและสถานการณ์จำลองคำศัพท์ภาษาจีน
เพื่อพัฒนาการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาจีน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4
โรงเรียนเม่งฮัวกงฮัก

The Development of Chinese Chinese Vocabulary Games and Simulations to
Develop Chinese Vocabulary Learning for Grade 4 Students
at Meng Hua Gong Hug School

กมลภพ แก้วศรี¹, ไช้มุกดี ว่าที่ทัฬหี², พิลิทธิ กิจศิริมงคลชัย³

¹บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธนบุรี, Doctorfo34@gmail.com

²โรงเรียนเม่งฮัวกงฮัก, lizhu.muk@gmail.com

³โรงเรียนเม่งฮัวกงฮัก, kanpisit123.123@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาประสิทธิภาพของเกมและสถานการณ์จำลองคำศัพท์ภาษาจีน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนเม่งฮัวกงฮัก (2) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนก่อนและหลังเรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองคำศัพท์ภาษาจีน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนเม่งฮัวกงฮัก (3) ศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองคำศัพท์ภาษาจีน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนเม่งฮัวกงฮัก กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่กำลังศึกษาในภาคการศึกษาที่ 2/2559 จำนวน 40 คน ของโรงเรียนเม่งฮัวกงฮัก ได้มาโดยการเลือกแบบเฉพาะเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ เกมและสถานการณ์จำลองคำศัพท์ภาษาจีน แผนการสอน แบบทดสอบก่อนเรียน-หลังเรียน และแบบสอบถามความพึงพอใจ สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่า t – test Dependent

ผลการวิจัยพบว่า (1) เกมและสถานการณ์จำลองคำศัพท์ภาษาจีน มีประสิทธิภาพเท่ากับ 80.19 /81.50 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ประสิทธิภาพที่ตั้งไว้ 80/80 (2) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนหลังจากเรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองคำศัพท์ภาษาจีน สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (3) ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองคำศัพท์ภาษาจีน มีค่าเฉลี่ย 4.88 อยู่ในระดับ มากที่สุด

คำสำคัญ: เกม/ สถานการณ์จำลอง/ คำศัพท์ภาษาจีน

Abstract

The aims of this research were: (1) to study the effectiveness of Chinese vocabulary games and Simulations for grade 4 students at Meng Hua Gong Hug School, (2) to compare students' learning achievement before and after using the games and Simulations for ,and (3) to study students' satisfaction toward learning by using Chinese vocabulary learning. The subjects of this study were 40 of grade 4 students of the second semester of 2016 academic year at Meng Hua Gong Huk School. They were selected by purposive random sampling. Games and Simulations , lesson plan, pre – test and posttest, and satisfactory questionnaires were used as research tools. Research data were analyzed by descriptive statistics (percentage, mean, and standard deviation) and t – test dependent.

The results of this research showed as follows. (1) The effectiveness scores of the games and Simulations was higher than the standard score at 80.19/81.50. In addition, the mean score of posttest ($\bar{X} = 16.30$, $SD = 1.34$) was higher than the pre - test ($\bar{X} = 8.93$, $SD = 2.75$). (2) There was statistically significant difference between mean scores of pre - test and posttest ($t = 18.74$, $p < .05$). (3) Students rated their satisfaction toward learning the games and Simulations at the highest level ($\bar{X} = 4.88$, $SD = 0.33$).

Keywords: Games/ Simulations/ Chinese Vocabulary

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การดำเนินชีวิตของมนุษย์ได้มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง เมื่อประมาณห้าแสนปีก่อนมนุษย์ได้อาศัยอยู่ในถ้ำ มีการสื่อสารระหว่างกันด้วยท่าทางและการขีดเขียนภาพคน สัตว์ สิ่งของ เครื่องใช้ต่างๆ ไว้ตามผนังถ้ำ จนกระทั่งเมื่อประมาณห้าหมื่นปีที่แล้วมนุษย์มีความรู้ ความเข้าใจในการใช้ภาษาพูด ได้มีการประดิษฐ์สัญลักษณ์ต่างๆ เพื่อการสื่อสารความหมายให้เข้าใจตรงกัน ต่อมาเมื่อห้าพันปีที่ผ่านมา มนุษย์มีการสร้างตัวอักษรที่ใช้ในการสื่อสารและสามารถบันทึกเรื่องราวต่างๆ ลงในหนังสือ ซึ่งนำไปสู่การติดต่อสื่อสารด้วยภาษาข้อความ และเมื่อห้าร้อยปีที่แล้วมนุษย์ได้มีการนำเทคโนโลยีเข้ามามีบทบาทในเรื่องของการพิมพ์ มีการบันทึกเรื่องราวต่างๆ ในอดีตที่เกิดขึ้นโดยการพิมพ์ลงในหนังสือ (ยีน ภูววรรณ. 2546: 2) ด้วยการติดต่อสื่อสารที่มากขึ้น ภาษาเป็นสิ่งที่ทำให้เกิดการสื่อสารอย่างเป็นระบบและมีประสิทธิภาพ ภาษาเป็นการปฏิสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับมนุษย์ มนุษย์กับสิ่งแวดล้อม นำไปสู่การเกิดความคิดเห็น การกระทำต่างๆ ที่นำมาซึ่งความสุขและความสำเร็จร่วมกัน (วรรณวดี ชัยชาญกุล. 2549: 4) ภาษาจึงเป็นองค์ประกอบที่สำคัญของการสื่อสาร สารจะไม่สามารถถ่ายทอดได้หากไม่มีภาษา ภาษาประกอบด้วย วจนภาษาและอวจนภาษา ทั้งสองไม่สามารถแยกออกจากกันได้ เนื่องจากผู้ส่งสารมักจะใช้วจนภาษาเป็นถ้อยคำในการสื่อสารและใช้อวจนภาษาเป็นภาษาท่าทางประกอบ เพื่อการสื่อสารที่สมบูรณ์ (สุรัตน์ ตรีสกุล. 2546: 6) ด้วยเหตุนี้ จะเห็นได้ว่าภาษาเป็นเครื่องมือที่สำคัญและมีคุณค่าอย่างยิ่งต่อมวลมนุษย์ ในแต่ละชุมชนต่างก็มีการคิดประดิษฐ์ภาษาพูดและภาษาเขียนเป็นของตนเองโดยพยายามที่จะเผยแพร่ไปสู่ชุมชนอื่นๆ เมื่อรวมตัวกันเป็นชุมชนที่ใหญ่ขึ้น ก็จะมีการประกาศเป็นประเทศแสวงหาอาณาเขตเพื่อเผยแพร่ขนบธรรมเนียมประเพณีและภาษาของตนเองไปสู่ชนานาประเทศ จนทำให้บรรดาประเทศที่ยอมรับหรือได้รับอิทธิพลก็สามารถสื่อสารโดยใช้ภาษาพูดและภาษาเขียนของตนได้ สาธารณรัฐประชาชนจีนก็เช่นเดียวกัน มีการคิดค้นประดิษฐ์ภาษาพูดและ

ภาษาเขียนเป็นตัวภาษาจีน ซึ่งตัวอักษรจีนก็ถือว่าเป็นตัวอักษรที่เก่าแก่ที่สุดที่ใช้มาถึงยุคปัจจุบัน และยังเป็นตัวอักษรที่มีคนใช้มากที่สุดในโลกเช่นกัน เนื่องจากคนจีนกระจายอยู่ทั่วทุกมุมโลก ประกอบกับที่จีนเป็นประเทศที่มีอิทธิพลอย่างมากในเวทีโลกในยุคปัจจุบัน ที่กำลังมีการขยายตัวทางด้านเศรษฐกิจ อย่างรวดเร็ว ดังนั้นภาษาจีนจึงเป็นภาษาที่มีบทบาทสำคัญ ที่ใช้ในการติดต่อสื่อสารและการเรียนรู้ (ชนานันท์ ตรงดี. 2552: 17) ทางรัฐบาลไทยได้กำหนดให้ภาษาจีนเป็นภาษาต่างประเทศภาษาที่สองสำหรับคนไทย ดังนั้นในปัจจุบันจึงมีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนภาษาจีนภายในโรงเรียนเป็นจำนวนมาก บางโรงเรียนเปิดสอนเป็นชมรม บางโรงเรียนเปิดสอนเป็นรายวิชาเพิ่มเติม บางโรงเรียนมีการบรรจุภาษาจีนอยู่ในหลักสูตรการศึกษาของโรงเรียน และมีการจัดการเรียนการสอนอย่างเป็นระบบ (อุทัยวรรณ เถลิ้มชัย. 2552: 28)

ในฐานะที่ผู้วิจัยเป็นครูผู้สอนรายวิชาภาษาจีน ของโรงเรียนเม่งฮั่วกงฮัก และได้ทำการศึกษาสภาพปัญหาการจัดการเรียนการสอนรายวิชาภาษาจีน พบว่า นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอยู่ในระดับต่ำกว่าร้อยละ 70 นักเรียนเบื่อหน่าย การท่องคำศัพท์ และไม่อยากเรียนภาษาจีน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของจินตนา ภูธนาสุรณ (2552: 102-104) ได้ศึกษาถึงปัญหาการจัดการเรียนการสอนภาษาจีนของโรงเรียนสอนภาษาจีน สังกัดสำนักบริหารงาน คณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน (สช.) กรุงเทพมหานคร ผลการวิจัย พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนภาษาจีนเกี่ยวกับปัญหาการจัดการเรียนการสอนภาษาจีน โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน ข้อเสนอแนะแนวทางแก้ไขปัญหาการจัดการเรียนการสอนภาษาจีน คือ ครูต้องสร้างบรรยากาศในการเรียนการสอนให้ไม่น่าเบื่อ และครูผู้สอนควรได้รับการอบรมเทคนิคการสอนสมัยใหม่

การหาวิธีการเทคนิคต่างๆในการสอนก็เป็นปัจจัยหนึ่งที่จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้มีประสิทธิภาพนั้นมีอยู่หลากหลายรูปแบบ โดยเฉพาะวิธีการสอนแบบใช้เกมจะมีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียนเป็นอย่างมาก ถ้า

ครูสามารถจัดกิจกรรมการเรียนรู้ควบคู่ไปกับการเล่น การเรียนรู้ในเรื่องนั้นก็จะเป็นเรื่องง่าย และทำให้เกิดผลสำเร็จในเรื่องนั้นๆ (จันทิมา จันตาบุตร.2557:6) และวิธีการสอนแบบสถานการณ์จำลอง มีประโยชน์ต่อครูผู้สอนเพราะครูได้มีโอกาสวัดระดับความสามารถของนักเรียนโดยตรง โดยการสังเกตความเหมาะสมของพฤติกรรม การใช้ภาษาแรงจูงใจ ตลอดจนทัศนคติของนักเรียนได้และจะสามารถให้ข้อมูลย้อนกลับ (Feedback) ต่อพฤติกรรมนั้นได้ทันทีซึ่งก่อให้เกิดประโยชน์ต่อนักเรียนในแง่ของความเข้าใจและสามารถปรับปรุงแก้ไขตนเองได้ทันที (Crookall & Oxford. 1990: 128-131)

ดังนั้นผู้วิจัยในฐานะครูผู้สอนจึงเห็นความสำคัญของการแก้ปัญหาให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ เป้าหมายการท่องคำศัพท์ และไม่อยากเรียนภาษาจีน ของนักเรียนโรงเรียนแม่ฮ้างฮัก ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะพัฒนาเกมและสถานการณ์จำลองขึ้น เพื่อพัฒนาการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาจีนของนักเรียน ในโรงเรียนแม่ฮ้างฮัก ให้สูงขึ้น

2. วัตถุประสงค์

(1) เพื่อศึกษาประสิทธิภาพของเกมและสถานการณ์จำลองคำศัพท์ภาษาจีน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนแม่ฮ้างฮัก

(2) เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนก่อนและหลังเรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองคำศัพท์ภาษาจีน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนแม่ฮ้างฮัก

(3) เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองคำศัพท์ภาษาจีน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนแม่ฮ้างฮัก

3. วิธีดำเนินการ

(1) ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่กำลังศึกษาในภาคการศึกษาที่ 2/2559 จำนวน 2 ห้องเรียน นักเรียนทั้งหมดในระดับ มีจำนวน 80 คน ของโรงเรียนแม่ฮ้างฮัก

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่กำลังศึกษาในภาคการศึกษาที่ 2/2559 โรงเรียนแม่ฮ้างฮัก ได้มาโดยการเลือกแบบเฉพาะเจาะจง คือ นักเรียนห้อง ป.4/1 จำนวน 40 คน

(2) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้เครื่องมือ 4 ชนิด คือ

(2.1) เกมและสถานการณ์จำลองคำศัพท์ภาษาจีน

(2.2) แผนการสอน

(2.3) แบบทดสอบการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาจีน

(2.4) แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองคำศัพท์ภาษาจีน

(3) การสร้างเครื่องมือในการวิจัย

(3.1) เกมและสถานการณ์จำลองคำศัพท์ภาษาจีน

(3.1.1) ศึกษาเอกสาร แนวคิดทฤษฎี งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และสาระการเรียนรู้ภาษาจีน หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

(3.1.2) ศึกษาทฤษฎี หลักการ วิธีการ เนื้อหาคำศัพท์ภาษาจีน และเทคนิควิธีการสอนแบบใช้เกมและสถานการณ์จำลอง เพื่อนำมาสร้างเกมและสถานการณ์จำลองคำศัพท์ภาษาจีน ซึ่งมีเกมจำนวน 4 เกมได้แก่ (1) เกมบิงโก (2) เกมจับคู่ภาพคำศัพท์ (3) เกมเขียนตามคำบอก (4) เกมร่างกายทรรษา และสถานการณ์จำลอง จำนวน 4 สถานการณ์ได้แก่ (1) สถานการณ์จำลอง At the Fruits Market (2) สถานการณ์จำลอง At the zoo (3) สถานการณ์จำลอง What color is it? (4) สถานการณ์จำลอง My Body

(3.1.3) สร้างเกมและสถานการณ์จำลองคำศัพท์ภาษาจีน

(3.1.4) นำเกมและสถานการณ์จำลองคำศัพท์ภาษาจีนที่สร้างขึ้นไปให้ผู้เชี่ยวชาญ พิจารณาและให้ข้อเสนอแนะ

(3.1.5) นำเกมและสถานการณ์จำลองคำศัพท์ภาษาจีนไปปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ

(3.1.6) นำเกมและสถานการณ์จำลองคำศัพท์ภาษาจีนที่ปรับปรุงแล้วเสนอผู้เชี่ยวชาญเพื่อพิจารณาความถูกต้องอีกครั้ง

(3.1.7) นำเกมและสถานการณ์จำลองคำศัพท์ภาษาจีนที่ปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่าง

(3.2) แผนการสอน

(3.2.1) ศึกษาเอกสาร แนวคิดทฤษฎี งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และสาระการเรียนรู้ภาษาจีน หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

(3.2.2) ศึกษาทฤษฎี หลักการ วิธีการ เนื้อหาคำศัพท์ภาษาจีน และเทคนิควิธีการสอนแบบใช้เกมและสถานการณ์จำลอง เพื่อนำมาสร้างแผนการสอนจำนวน 4 แผน

(3.2.3) สร้างแผนการสอน

(3.2.4) นำแผนการสอนที่สร้างขึ้นให้

ผู้เชี่ยวชาญ เพื่อตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหาสาระ จุดประสงค์ กิจกรรมและการประเมินผล

(3.2.5) นำแผนการสอนไปปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสมตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ

(3.2.6) นำแผนการสอนที่ปรับปรุงแล้วเสนอผู้เชี่ยวชาญเพื่อพิจารณาความถูกต้องอีกครั้ง

(3.2.7) นำแผนการสอนที่ปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่าง

(3.3) แบบทดสอบการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาจีน

(3.3.1) ศึกษาวิธีการสร้างแบบทดสอบจากเอกสารตำรา แนวคิด ทฤษฎี และรายงานการวิจัยเกี่ยวกับการสร้างแบบทดสอบ ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษา

(3.3.2) ศึกษารายละเอียดของเนื้อหาที่คัดเลือกรวมจุดประสงค์การเรียนรู้ และสร้างแบบทดสอบปรนัย ชนิด 4 ตัวเลือก จำนวน 13 ข้อ และแบบเติมคำจำนวน 13 ข้อ โดยการวัดผลการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาจีน

(3.3.3) นำแบบทดสอบที่สร้างขึ้นไปให้ผู้เชี่ยวชาญ พิจารณาตัดสินเพื่อหาค่าความตรงตามเนื้อหา โดยเก็บรวบรวมผลการพิจารณาการตัดสินไปคำนวณหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อของแบบทดสอบกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย

(3.3.4) นำแบบทดสอบเฉพาะข้อที่มีค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อแบบทดสอบกับวัตถุประสงค์ของการวิจัยตั้งแต่ 0.50 – 1.00 ไปทดลองใช้ (Try-out) ได้ข้อสอบจำนวน 20 ข้อ แล้วนำไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4/2 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน เพื่อคำนวณหาค่าความยากง่าย ตามวิธีของเบรนนัน (Brennan) และค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบตามวิธีการของคูเดอร์-ริชาร์ดสัน ได้ค่า IOC = 0.67 – 1.00 ค่าความยากง่าย = 0.29-0.76 ค่าอำนาจจำแนก = 0.23-0.78 ค่าความเชื่อมั่น = 0.74

(3.4) แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองคำศัพท์ภาษาจีน

(3.4.1) ศึกษาการสร้างแบบสอบถามจากเอกสาร ตำรา แนวคิดทฤษฎี และรายงานการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความพึงพอใจ

(3.4.2) สร้างแบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองคำศัพท์ภาษาจีน จำนวน 10 ข้อซึ่งแบบสอบถามเป็นแบบประเมินค่า (Rating scales) ตามวิธีของ ลิเคิร์ต (Likert) เกี่ยวกับความชอบหรือไม่ชอบของนักเรียนที่มีต่อเกมและสถานการณ์จำลองที่เล่น

(3.4.3) นำแบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองคำศัพท์ภาษาจีน ไปเสนอผู้เชี่ยวชาญพิจารณาและให้ข้อเสนอแนะ

(3.4.4) นำแบบสอบถามความพึงพอใจที่ผ่านการตรวจสอบที่ผ่านการตรวจสอบแก้ไขแล้ว มาใช้กับนักเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน เพื่อนำมาหาความเชื่อมั่นโดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นของครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่น = 0.79

(3.5) การวิเคราะห์ข้อมูล

(3.5.1) วิเคราะห์หาค่าประสิทธิภาพของเกมและสถานการณ์จำลองคำศัพท์ภาษาจีนที่มีต่อการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาจีน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ตามเกณฑ์ประสิทธิภาพ 80/80

(3.5.2) เปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยก่อนเรียนและหลังเรียน โดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองใช้สถิติ t – test แบบ Dependent

(3.5.3) วิเคราะห์หาระดับความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองคำศัพท์ภาษาจีน ใช้สถิติค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD)

4. สรุปผลการศึกษา

(4.1) เกมและสถานการณ์จำลองคำศัพท์ภาษาจีน มีประสิทธิภาพเท่ากับ 80.19 /81.50 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ประสิทธิภาพที่ตั้งไว้ 80/80 แสดงว่า เกมและสถานการณ์จำลองคำศัพท์ภาษาจีนมีผลต่อการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาจีน ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

(4.2) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนหลังจากเรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองคำศัพท์ภาษาจีน ($\bar{X}$ = 16.30, SD = 1.34) สูงกว่าก่อนเรียน ($\bar{X}$ = 8.93, SD = 2.75) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

(4.3) ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองคำศัพท์ภาษาจีน มีค่าเฉลี่ย 4.88 อยู่ในระดับ มากที่สุด

5. การอภิปรายผล

(5.1) จากผลการศึกษาประสิทธิภาพของเกมและสถานการณ์จำลองคำศัพท์ภาษาจีน ตามเกณฑ์ประสิทธิภาพ 80/80 พบว่า คะแนนร้อยละของการทำแบบทดสอบระหว่าง

เรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองเท่ากับ 80.19 (E1) โดยมีคะแนนจากการทดสอบหลังเรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลอง เท่ากับ 81.50 (E2) ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ 80/80 ทั้งนี้ อาจเป็นเนื่องมาจาก เกมและสถานการณ์จำลองคำศัพท์ภาษาจีนนี้มีลักษณะเด่นคือ สามารถตอบสนองผู้เรียน และกระตุ้นผู้เรียนให้สนใจ ตื่นเต้น สนุกสนาน ผู้เรียนไม่เบื่อหน่ายในการเรียนคำศัพท์ภาษาจีน เพราะได้นำเกมหลายๆ รูปแบบมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน และอีกประการหนึ่งผู้เรียนได้รับการเรียนแบบสถานการณ์จำลอง โดยให้นักเรียนเข้าไปอยู่ในสถานการณ์จำลองที่สร้างขึ้นที่มีลักษณะคล้ายคลึงกับสภาพความเป็นจริงมากที่สุด จึงทำให้นักเรียนสนุกสนาน และเกิดการเรียนรู้ไปพร้อมๆ กัน จึงส่งผลให้เกมและสถานการณ์จำลองคำศัพท์ภาษาจีน มีประสิทธิภาพเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ลัทพร คีตรอบ (2555: 58) ที่ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนาเกมฝึกคำศัพท์ภาษาอังกฤษระบบภาพสามมิติ ผลการศึกษาพบว่า ผลจากการประเมินประสิทธิภาพโดยรวมของเกมจากผู้เชี่ยวชาญมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.33 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.68 ดังนั้นสามารถสรุปได้ว่าเกมที่พัฒนาขึ้นมีระดับประสิทธิภาพเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดอยู่ในระดับดี (5.2) จากผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังการใช้เกมและสถานการณ์จำลองคำศัพท์ภาษาจีน พบว่านักเรียนมีผลการทดสอบหลังเรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองคำศัพท์ภาษาจีน ($\bar{X} = 16.30, SD = 1.34$) สูงกว่าก่อนเรียน ($\bar{X} = 8.93, SD = 2.75$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากผู้วิจัยออกแบบเกมและสถานการณ์จำลองที่มีเนื้อหาเชื่อมโยงกับชีวิตประจำวันของนักเรียน ทำให้นักเรียนเข้าใจเนื้อหาในบทเรียนได้ดียิ่งขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ สุนันท์ สังข์อ่อง(2533 : 15) ที่กล่าวว่า เกมช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจและจดจำบทเรียนได้ดีขึ้น และเกมเป็นสื่อที่ช่วยส่งเสริมความสามารถในการตัดสินใจ การสื่อสาร และมนุษย์สัมพันธ์และช่วยให้ผู้เล่นประสบผลสัมฤทธิ์ได้อย่างกว้างขวางทั้งด้านพุทธิพิสัยและจริยพิสัย ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ พรพรรณ กลั่นจัตรัส (2558: 54) ที่ได้ศึกษาเรื่อง การสร้างเกมและสถานการณ์จำลองที่ส่งเสริมทักษะการสื่อสารภาษาจีน บนโทรศัพท์สมาร์ทโฟน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ผลการศึกษาพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนผู้เรียนมีคะแนนสอบหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

(5.3) จากผลการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองคำศัพท์ภาษาจีน พบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจในภาพรวม คิดเป็นค่าเฉลี่ย 4.88 อยู่ในระดับ มาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากผู้วิจัยได้ออกแบบเกมและสถานการณ์จำลองที่มีการแข่งขัน และการเล่นร่วมกันเป็น

กลุ่ม นักเรียนทุกคนได้มีโอกาสในการแสดงความสามารถ จึงทำให้นักเรียนมีความพึงพอใจในการเรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลอง ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ อภุฎพร มาช้า (2543 : 95) ที่กล่าวว่า ความพึงพอใจ เป็นทัศนคติหรือระดับความพึงพอใจของบุคคลต่อกิจกรรมต่างๆ ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงประสิทธิภาพของกิจกรรมนั้นๆ โดยเกิดจากพื้นฐานของการรับรู้ค่านิยมและประสบการณ์ที่แต่ละบุคคลได้รู้ระดับความพึงพอใจ จะเกิดขึ้นเมื่อกิจกรรมนั้นๆ สามารถตอบสนองต่อความต้องการแก่บุคคลนั้น นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของ พรพรรณ กลั่นจัตรัส (2558: 54) ที่ได้ศึกษาเรื่อง การสร้างเกมและสถานการณ์จำลองที่ส่งเสริมทักษะการสื่อสารภาษาจีน บนโทรศัพท์สมาร์ทโฟน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ผลการศึกษาพบว่า ผู้เรียนมีความพึงพอใจต่อเกมและสถานการณ์จำลองอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.74, S.D. = 0.26$)

6. ข้อเสนอแนะ

- 6.1 จากผลการศึกษาที่พบว่า นักเรียนมีผลการทดสอบหลังเรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองคำศัพท์ภาษาจีนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ดังนั้นครูผู้สอนควรมีการพัฒนาต่อยอดเกมและสถานการณ์นี้ให้มีความซับซ้อนขึ้นตามระดับความสามารถของผู้เรียน
- 6.2 จากผลการศึกษาที่พบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการเรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองคำศัพท์ภาษาจีนในภาพรวมโดยรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งข้อที่มีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจต่ำสุด แต่มีระดับความพึงพอใจอยู่ในระดับมากคือ หนูคิดว่าเกมและสถานการณ์จำลองช่วยให้เข้าใจและใช้คำศัพท์ในประโยคภาษาจีนได้ดีขึ้น ดังนั้นครูผู้สอนควรมีการศึกษาระดับความสามารถในการใช้ภาษาจีนของนักเรียนก่อนที่จะจัดการเรียนการสอนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลอง

เอกสารอ้างอิง

- [1] จินตนา ภู่อานุสรณ.(2552).ปัญหาการจัดการเรียนการสอนภาษาจีนของโรงเรียนสอนภาษาจีน สังกัดสำนักบริหารงาน คณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน (สช.) กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา): บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี.
- [2] จันทิมา จันตาบุตร.(2557).การใช้เกมการศึกษาในการพัฒนาทักษะการจดจำคำศัพท์ภาษาอังกฤษของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ปีที่3 สาขา ยานยนต์ (ชย.3101) วิทยาลัยเทคโนโลยีโปลิเทคนิค ล้านนาเชียงใหม่.รายงานการวิจัย : วิทยาลัยเทคโนโลยีโปลิเทคนิคล้านนาเชียงใหม่.
- [3] ธนานันท์ ตรงดี. (2552).ภาษาปากภาษาจีนที่ใช้บ่อย. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: มหาสารคาม.
- [4] พรพรรณ กลั่นจตุรัส.(2558). การสร้างเกมและสถานการณ์จำลองที่ส่งเสริมทักษะการสื่อสารภาษาจีนบนโทรศัพท์มือถือ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (เทคโนโลยีการเรียนรู้เพื่อสื่อสารมวลชน): บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี.
- [5] ยืน ภู่วรรณ และ สมชาย นำประเสริฐ.(2546). ไอทีเพื่อการศึกษาไทย. กรุงเทพฯ : ซีเอ็ดดูเคชั่น.
- [6] ลักพร คีตรอบ.(2555). การพัฒนาเกมฝึกคำศัพท์ภาษาอังกฤษระบบภาพสามมิติ. ปัญหาพิเศษ วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต (เทคโนโลยีสารสนเทศ). นนทบุรี: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ.
- [7] วรณวดี ชัยชาญกุล. (2549). ความสำคัญของภาษา. วารสารสารสนเทศ. ปีที่ 7, ฉบับที่ 2, 87-94.
- [8] สุรัตน์ ตรีสกุล. (2546). หลักนิเทศศาสตร์. กรุงเทพฯ: ศูนย์หนังสือ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา
- [9] สุนันท์ สังข์อ่อง.(2526).สื่อการสอนและนวัตกรรมทางการศึกษา. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- [10] อุทัยวรรณ เฉลิมชัย. (22 กุมภาพันธ์ 2553). การส่งเสริมการเรียนการสอนภาษาจีน. ค้นเมื่อวันที่ 7พฤศจิกายน 2559.สืบค้นจาก:https://www.myfirstbrain.com/teacher_view.aspx?ID=64980.
- [11] อัญพร มาข้า.(2543). ความพึงพอใจในงานของตำรวจสายตรวจรถจักรยานยนต์ ในสังกัดกองบังคับการตำรวจภูธรจังหวัดปทุมธานี. ปรียญานิพนธ์ ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (สังคมวิทยาประยุกต์). บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
- [12] Brennan, R.L. and Kane, M.T. (1977). "An Index of Dependability for Mastery Tests", *Journal of Educational Measurement*. 14(1977), 277-289.
- [13] Crookall, David.; & Oxford, Rebecca L. (1990). *Simulation, Gaming, and Language Learning*. New York: Newbury House.
- [14] Kuder, G. F., & Richardson, M. W. (1937). *The theory of estimation of test reliability*. *Psychometrika*. 2, 151-160.
- [15] Likert. (1932). *Technique for the measurement of attitudes archives of psychology*, NewYork : McHraw Hill International Book Company.
- [16] Cronbach, L. (1951). *Coefficient alpha and the internal structure of tests*. *Psychometrika*. 16, 297-334.

การพัฒนาเกมและสถานการณ์จำลองการนับจำนวนตัวเลข เพื่อเตรียมความพร้อม
ทางคณิตศาสตร์ในการนับจำนวนตัวเลข สำหรับนักเรียนชั้นอนุบาล 2
โรงเรียนสารสาสน์วิเทศสมุทรสาคร

The Development of Counting Numbers Games and Simulations to
Encourage Kindergarten Students for Mathmetics Learning
at Sarasas Witaed Samutsakhon School

ไพโรจน์ แจ่มศรี¹, ธนญา ไชยาภักทธรณ์², สุดารัตน์ ศรีโนนยาง³

¹บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธนบุรี, pairot_mak@hotmail.com

²โรงเรียนสารสาสน์วิเทศสมุทรสาคร, Tanaya.jeab25@gmail.com

³โรงเรียนสารสาสน์วิเทศสมุทรสาคร, zznanzz35@gmail.com

บทคัดย่อ

งานวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ(1) ศึกษาประสิทธิภาพของเกมและสถานการณ์จำลองการนับจำนวนตัวเลข ของนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 โรงเรียนสารสาสน์วิเทศสมุทรสาคร(2) เปรียบเทียบผลการเรียนรู้ของนักเรียนก่อนและหลังเรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองการนับจำนวนตัวเลข ของนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 โรงเรียนสารสาสน์วิเทศสมุทรสาคร (3) ศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองการนับจำนวนตัวเลข ของนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 โรงเรียนสารสาสน์วิเทศสมุทรสาครกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาวิจัยคือ นักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 ของโรงเรียนสารสาสน์วิเทศสมุทรสาครที่กำลังศึกษาในภาคการศึกษาที่ 2/ 2559 จำนวน 30 คน ของโรงเรียนสารสาสน์วิเทศสมุทรสาคร ได้มาโดยการเลือกแบบเฉพาะเจาะจงเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ เกมและสถานการณ์จำลองการจับคู่ แผนการจัดประสบการณ์แบบทดสอบก่อนเรียน-หลังเรียน และแบบสอบถามความพึงพอใจ สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่า $t - test$ Dependent

ผลการวิจัยพบว่า (1) เกมและสถานการณ์จำลองการนับจำนวนตัวเลข มีประสิทธิภาพเท่ากับ 82.85 /84.51 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ประสิทธิภาพที่ตั้งไว้ 80/80 (2) ผลการเรียนรู้ของนักเรียนหลังจากเรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองการนับจำนวนตัวเลข สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (3) ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองการนับจำนวนตัวเลข มีค่าเฉลี่ย 3.51 อยู่ในระดับ มากที่สุด

คำสำคัญ: เกม / สถานการณ์จำลอง / การนับจำนวน

Abstract

The purposes of this research were: (1) to study the effectiveness of counting numbers games and simulations so as to prepare kindergarten students for counting the numbers, (2) to compare students' learning outcomes before and after using the counting numbers game, and (3) to study the satisfaction of the students toward learning through game. The subjects of this study were 30 kindergarten students of the second semester 2016 academic year at Sarasas Witaed Samutsakhon School. They were selected by purposive random sampling. counting numbers game, lesson plan, pre-test and posttest, and satisfactory questionnaires were used as research tools. Percentage, mean, standard, and t-test dependent were used to analyze data.

The results of this study revealed as follows. (1)The effectiveness scores of counting numbers games was higher than the set standard score at $85.25/89.17$. In addition, the mean score of posttest ($\bar{X} = 17.83, SD = 1.60$) was higher than the pre-test ($\bar{X} = 13.67, SD = 2.14$). (2) There was statistically significant difference between mean scores of pre-test and posttest ($t = 11.32, p < 0.05$). (3) Students rated their satisfaction toward learning counting numbers games at the high level ($\bar{X} = 4.53, SD = 0.50$).

Keywords: Games/ Simulations/ Counting Numbers

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การจัดการศึกษาในระดับปฐมวัยนั้นมีจุดมุ่งหมายหลักเพื่อพัฒนาเด็กโดยส่วนรวมทุกด้านเน้นพัฒนาการของเด็กทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์จิตใจ สังคม และสติปัญญา (ไศรดา แฝ่วภักดี.2544: 14) และการจัดการศึกษาโดยเน้นเด็กเป็นศูนย์กลาง รวมทั้งคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ดังนั้นการจัดกิจกรรมในแต่ละครั้งมิได้หมายความว่าเมื่อสิ้นสุดกิจกรรมแล้วเด็กจะสามารถพัฒนาได้เหมือนกันทุกคน หากแต่เป็นการเปิดโอกาสให้กับความแตกต่างเป็นรายบุคคลหรือการที่มีประสบการณ์เก่ามาต่างกัน ย่อมส่งผลต่อการเรียนรู้จากกิจกรรมที่จัดนั้นให้ต่างกัน ยิ่งไปกว่านั้นการศึกษาในระดับอนุบาลมิได้มุ่งเน้นให้เกิดการเรียนรู้ในเชิงเนื้อหาเป็นสำคัญแต่เป็นการเปิดโอกาสให้เด็กได้พัฒนาเครื่องมือหรือทักษะทางการเรียนรู้ที่เด็กต้องใช้ต่อไป (ประโรม กุ่ยสาคร.2547: 9)

ปัจจัยสำคัญประการหนึ่งของการจัดกระบวนการเรียนการสอนในระดับปฐมวัย คือการคำนึงถึงการให้ความสำคัญกับการพัฒนาการของเด็ก โดยเฉพาะพัฒนาการทางด้านสติปัญญาเป็นพัฒนาการด้านหนึ่งที่มีความสำคัญมาก ดังที่ เพียเจท์ได้กล่าวไว้ว่าพัฒนาการทางสติปัญญาที่เกิดขึ้นในช่วงปฐมวัยนี้จะเป็นรากฐานในการพัฒนาทางสติปัญญาในระดับต่อไป พัฒนาการทางสติปัญญาของเด็กจะพัฒนาช้าหรือเร็วขึ้นอยู่กับเวลาที่เด็กได้มีโอกาสปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม ได้มีโอกาสใช้ประสาทสัมผัส

ในการรับรู้สิ่งต่างๆ การจัดประสบการณ์จึงเป็นสิ่งสำคัญต่อการพัฒนาทางสติปัญญา การสอนคณิตศาสตร์ให้กับเด็กปฐมวัยนั้นควรให้เด็กได้มีโอกาสทำกิจกรรมด้วยตนเอง ให้สัมผัส ได้จัดกระทำของกับวัตถุจริงมีประสบการณ์กับสิ่งที่เป็นรูปธรรม เด็กจะเรียนรู้ด้วยการปฏิบัติต่อวัตถุนั้น (สุทธิรัตน์ คุ่ยสวัสดิ์.2547: 40)

เกมเป็นกิจกรรมที่สามารถช่วยพัฒนาสติปัญญา มีกฎเกณฑ์กติกาต่างๆ เด็กสามารถเล่นคนเดียวหรือเล่นเป็นกลุ่มได้ ซึ่งจะช่วยให้เด็กรู้จักสังเกต คิดหาเหตุผลและเกิดความคิดรวบยอดเกี่ยวกับสี รูปร่าง จำนวน ประเภท และความสัมพันธ์เกี่ยวกับพื้นที่ ระยะทาง (กรมวิชาการ .2544: 57) นอกจากนี้ สถานการณ์จำลอง เป็นแนวทางการจัดกิจกรรมที่เสริมสร้างให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์ตรงในการเรียน ซึ่งเป็นการเรียนรู้ที่ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้สภาพความเป็นจริง เกิดความเข้าใจในสถานการณ์ต่างๆ หรือเรื่องที่มีตัวแปรจำนวนมากที่มีความสัมพันธ์กันอย่างชัดเจน ฝึกทำงานเป็นกลุ่ม การสร้างสัมพันธ์กับสมาชิกกลุ่ม การยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น การคิดวิจฉัย แก้ปัญหา ควบคุมสถานการณ์ การตัดสินใจ ในสถานการณ์ที่ผู้เรียนอาจพบได้ในชีวิตประจำวัน (ทิศนา เขมมณี. 2552 : 370)

จากผลการประเมินพัฒนาการของนักเรียนชั้นอนุบาล 2 โรงเรียนสารสาสน์วิเทศสมุทรสาคร ปีการศึกษา 2559 พบว่า มีค่าคะแนนพัฒนาการในภาพรวมคิดเป็นร้อยละ 92.86 โดยมีคะแนนพัฒนาการด้านสติปัญญา

คิดเป็นร้อยละ 81.16 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่านักเรียนส่วนใหญ่มีความสามารถในการบอก การแสดงค่าของจำนวนเลข 1-10 อยู่ในระดับปรับปรุง (โรงเรียนสารสาสน์วิเทศสมุทรสาคร.2559: 1) จากรายงานนี้ชี้ให้เห็นว่านักเรียนระดับชั้นอนุบาล 2 ควรได้รับการเตรียมความพร้อมทางคณิตศาสตร์ในการนับจำนวนตัวเลข

จากสภาพปัญหาและแนวทางการสอนคณิตศาสตร์สำหรับเด็กปฐมวัยดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะนำเกมและสถานการณ์จำลองการนับจำนวนตัวเลข ของนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่2 โรงเรียนสารสาสน์วิเทศสมุทรสาคร มาใช้ในการพัฒนาความพร้อมทางคณิตศาสตร์ของเด็กปฐมวัย เพื่อนำข้อมูลสารสนเทศที่ได้ประยุกต์ใช้ในการจัดประสบการณ์การสอนให้บรรลุวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพ

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

(1) เพื่อศึกษาประสิทธิภาพของเกมและสถานการณ์จำลองการนับจำนวนตัวเลขของนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่2 โรงเรียนสารสาสน์วิเทศสมุทรสาคร

(2) เพื่อเปรียบเทียบผลการเรียนรู้ของนักเรียนก่อนและหลังเรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองการนับจำนวนตัวเลข ของนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 โรงเรียนสารสาสน์วิเทศสมุทรสาคร

(3) เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองการนับจำนวนตัวเลข ของนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 โรงเรียนสารสาสน์วิเทศสมุทรสาคร

3. วิธีดำเนินการ

(1) ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรได้แก่ นักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 ที่กำลังศึกษาในภาคการศึกษาที่ 2/2559 จำนวน 3ห้องเรียน นักเรียนทั้งหมดในระดับมีจำนวน 89 คน ของโรงเรียนสารสาสน์วิเทศสมุทรสาคร

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 ที่กำลังศึกษาในภาคการศึกษาที่ 2/2559 โรงเรียนสารสาสน์วิเทศสมุทรสาคร ได้มาโดยการเลือกแบบเฉพาะเจาะจงเป็นนักเรียนห้อง อ.2/3 จำนวน 30 คน

(2) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้เครื่องมือ4 ชนิด คือ

(2.1) เกมและสถานการณ์จำลองการนับจำนวน

ตัวเลข

(2.2) แผนการจัดประสบการณ์

(2.3) แบบทดสอบการเรียนรู้การนับจำนวนตัวเลข

(2.4) แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มี

ต่อการเรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองการนับจำนวนตัวเลข

(3) การสร้างเครื่องมือในการวิจัย

(3.1) เกมและสถานการณ์จำลองการนับจำนวน

ตัวเลข

(3.1.1) ศึกษาเอกสาร แนวคิดทฤษฎี

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546

(3.1.2) ศึกษาทฤษฎี หลักการ วิธีการ

เนื้อหาการนับจำนวนตัวเลข และเทคนิควิธีการสอนแบบใช้เกมและสถานการณ์จำลอง เพื่อนำมาสร้างเกมและสถานการณ์จำลองการนับจำนวนตัวเลข ซึ่งมีเกมจำนวน 4 เกม ได้แก่ (1) เกม โอ้ย โอ้ย (2) เกมตาวีเศษเห็นนะจ๊ะ (3) เกมบั้งบั้ง (4) เกมเนื้อคู่อยู่ไหนและสถานการณ์จำลองจำนวน 4 สถานการณ์ ได้แก่ (1) สถานการณ์จำลองวิ่งสู้ฟัด (2)สถานการณ์จำลอง สวนสัตว์หรรษา (3) สถานการณ์จำลอง The Angel (4) สถานการณ์จำลอง ลิงจ๊กจ๊ก

(3.1.3) สร้างเกมและสถานการณ์จำลอง

การนับจำนวนตัวเลข

(3.1.4) นำเกมและสถานการณ์จำลอง

การนับจำนวนตัวเลขที่สร้างขึ้นให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาและให้ข้อเสนอแนะ

(3.1.5) นำเกมและสถานการณ์จำลอง

การนับจำนวนตัวเลขไปปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ

(3.1.6) นำเกมและสถานการณ์จำลอง

การนับจำนวนตัวเลขที่ปรับปรุงแล้วเสนอผู้เชี่ยวชาญเพื่อพิจารณาความถูกต้องอีกครั้ง

(3.1.7) นำเกมและสถานการณ์จำลอง

การนับจำนวนตัวเลขที่ปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่าง

(3.2) แผนการจัดประสบการณ์

(3.2.1) ศึกษาเอกสาร แนวคิดทฤษฎี

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546

(3.2.2) ศึกษาทฤษฎี หลักการ วิธีการ เนื้อหาการนับจำนวนตัวเลข และเทคนิควิธีการสอนแบบใช้เกมและสถานการณ์จำลอง เพื่อนำมาสร้างแผนการจัดประสบการณ์ จำนวน 4 แผน

(3.2.3) สร้างแผนการจัดประสบการณ์

(3.2.4) นำแผนการจัดประสบการณ์ที่สร้างขึ้นให้ผู้เชี่ยวชาญ เพื่อตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหาสาระ จุดประสงค์ กิจกรรมและการประเมินผล

(3.2.5) นำแผนการจัดประสบการณ์ไปปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสมตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ

(3.2.6) นำแผนการจัดประสบการณ์ที่ปรับปรุงแล้วเสนอผู้เชี่ยวชาญเพื่อพิจารณาความถูกต้องอีกครั้ง

(3.2.7) นำแผนการจัดประสบการณ์ที่ปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่าง

(3.3) แบบทดสอบการเรียนรู้การนับจำนวนตัวเลข

(3.3.1) ศึกษาวิธีสร้างแบบทดสอบจากเอกสารตำรา แนวคิด ทฤษฎี และรายงานการวิจัยเกี่ยวกับการสร้างแบบทดสอบ ของนักเรียนระดับชั้นอนุบาล

(3.3.2) ศึกษารายละเอียดของเนื้อหาที่ได้คัดเลือกตามจุดประสงค์การเรียนรู้ และสร้างแบบทดสอบปรนัยชนิด 3 ตัวเลือกจำนวน 15 ข้อ โดยการวัดผลการเรียนรู้การนับจำนวนตัวเลข

(3.3.3) นำแบบทดสอบที่สร้างขึ้นให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาตัดสินเพื่อหาค่าความตรงตามเนื้อหา โดยเก็บรวบรวมผลการพิจารณาการตัดสินไปคำนวณหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อของแบบทดสอบกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย

(3.3.4) นำแบบทดสอบเฉพาะข้อที่มีค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อของแบบทดสอบกับวัตถุประสงค์ของการวิจัยตั้งแต่ 0.50 – 1.00 ไปทดลองใช้ (Try-out) ได้ข้อสอบจำนวน 10 ข้อ แล้วนำไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 /2 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน เพื่อคำนวณหาค่าความยากง่าย ตามวิธีของเบรนนาน (Brennan) และค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบตามวิธีการของคูเตอร์-ริชาร์ดสัน ได้ค่า IOC = 0.67 – 1.00 ค่าความยากง่าย = 0.20 - 0.73 ค่าอำนาจจำแนก = 0.25 - 0.76 และค่าความเชื่อมั่น = 0.73

(3.4) แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนด้วยเกมและสถานการณ์จำลองการนับจำนวนตัวเลข

(3.4.1) ศึกษาการสร้างแบบสอบถามจากเอกสาร ตำรา แนวคิดทฤษฎี และรายงานการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความพึงพอใจ

(3.4.2) สร้างแบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองการนับจำนวนตัวเลข จำนวน 10 ข้อ ซึ่งแบบสอบถามเป็นแบบประมาณค่า (Rating scales) ตามวิธีของ ลิเคิร์ท (Likert) เกี่ยวกับความชอบหรือไม่ชอบของนักเรียนที่มีต่อเกมและสถานการณ์จำลองที่เล่น

(3.4.3) นำแบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองการนับจำนวนตัวเลข ไปเสนอผู้เชี่ยวชาญ พิจารณาและให้ข้อเสนอแนะ

(3.4.4) นำแบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองการนับจำนวนตัวเลข ที่ผ่านการตรวจสอบและปรับปรุงแก้ไขแล้ว มาใช้กับนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 /2 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน เพื่อนำมาหาค่าความเชื่อมั่น โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นของครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่น = 0.72

(3.5) การวิเคราะห์ข้อมูล

(3.5.1) วิเคราะห์หาค่าประสิทธิภาพของเกมและสถานการณ์จำลองการนับจำนวนตัวเลขที่มีต่อการเรียนรู้การนับจำนวนตัวเลขของนักเรียนระดับชั้นอนุบาลปีที่ 2 ตามเกณฑ์ประสิทธิภาพ 80/80

(3.5.2) เปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยก่อนเรียนและหลังเรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลอง ใช้สถิติ t – test แบบ Dependent Samples

(3.5.3) วิเคราะห์หาระดับความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองการนับจำนวนตัวเลข ใช้สถิติค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD)

4. สรุปผลการศึกษา

(4.1) เกมและสถานการณ์จำลองการนับจำนวนตัวเลข มีประสิทธิภาพเท่ากับ 84.33/89.17 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ประสิทธิภาพที่ตั้งไว้ 80/80 แสดงว่าเกมและสถานการณ์จำลองการนับจำนวนตัวเลขของนักเรียนระดับชั้นอนุบาลปีที่ 2 มีประสิทธิภาพเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้

(4.2) ผลการเรียนรู้ของนักเรียนหลังจากเรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองการนับจำนวนตัวเลข ($\bar{X} = 17.83$, $SD = 1.60$) สูงกว่าก่อนเรียน ($\bar{X} = 12.73$, $SD = 1.64$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่าผลการสอนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองการนับจำนวนตัวเลขสามารถส่งเสริมการเรียนรู้การนับจำนวนตัวเลขของนักเรียนชั้นระดับชั้นอนุบาลปีที่ 2 ให้สูงขึ้น

(4.3) ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองการนับจำนวนตัวเลขมีค่าเฉลี่ย 4.53 อยู่ในระดับมากที่สุด

5. การอภิปรายผล

(5.1) จากผลการศึกษาประสิทธิภาพของเกมและสถานการณ์จำลองการนับจำนวนตัวเลข ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 ที่พบว่า คะแนนร้อยละของการทำแบบทดสอบระหว่างเรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองเท่ากับ 85.25 (E1) โดยมีคะแนนจากการทดสอบหลังเรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลอง เท่ากับ 89.17(E2) ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ 80/80 เนื่องจากเกมและสถานการณ์จำลองการนับจำนวนตัวเลขเป็นสื่อการเรียนรู้ที่มีสีสันสวยงาม น่าสนใจ และเป็นเทคนิคการเล่นที่เด็กไม่คุ้นเคย จึงช่วยในการจูงใจและสร้างความสนใจของเด็กได้เป็นอย่างดี ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ ศรีธรรม ณะภูมิ (2535: 60) ที่กล่าวว่า เด็กปฐมวัยเป็นวัยที่กำลังอยากรู้อยากเห็นในสิ่งต่างๆ และต้องเรียนรู้สิ่งแปลกใหม่ การเล่นเกมเป็นการเปิดโอกาสให้เด็กได้เรียนรู้ผ่านการเล่นด้วยตนเอง ในขณะที่เด็กเล่นเกมนั้นเด็กได้รับประสบการณ์ตรง โดยผ่านประสาทสัมผัสทั้ง 5 ทำให้ได้พัฒนาทักษะต่างๆและยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของ นิธิกานต์ ชวัญบุญ (2549: 117) ที่ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนาเกมการศึกษาเพื่อเตรียมความพร้อมทางคณิตศาสตร์สำหรับเด็กปฐมวัย ผลการวิจัยพบว่า เกมการศึกษาที่สร้างขึ้นมีประสิทธิภาพ 82.73/85.60 สูงกว่าเกณฑ์ 80/80 ที่กำหนดไว้

(5.2) จากผลการเปรียบเทียบผลการเรียนรู้ของนักเรียนที่เรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองการนับจำนวนตัวเลขที่พบว่า ก่อนเรียนมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 12.73 และหลังเรียนมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 17.83 ซึ่งผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เนื่องจากการนำเกมและสถานการณ์จำลองมาใช้ในการจัดประสบการณ์เพื่อให้เด็กปฐมวัยเกิดการเรียนรู้เกี่ยวกับการนับจำนวนตัวเลข อุปกรณ์ประกอบ

การเล่นเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้การเล่นและสถานการณ์จำลองน่าสนใจในขณะที่เด็กเล่นเกมและสถานการณ์จำลองจะฝึกฝนให้เด็กรู้จักสังเกตคิดหาเหตุผลรู้จักนับ และเรียงลำดับจำนวน รวมทั้งรู้จักนับเพิ่มและนับลดจำนวน ซึ่งสิ่งต่างๆเหล่านี้จะช่วยให้เด็กเรียนรู้เนื้อหาทางคณิตศาสตร์อย่างเข้าใจมากกว่าการท่องจำ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ นิพพา ประทุมวัลย์ (2538: 26) ที่กล่าวว่าในการจัดประสบการณ์คณิตศาสตร์สำหรับเด็กปฐมวัยเป็นการฝึกให้เด็กรู้จักสังเกตคิดหาเหตุผลรู้จักเปรียบเทียบสิ่งต่างๆ จัดเรียงลำดับนับจำนวนรู้ค่าจำนวนซึ่งจะช่วยให้เด็กได้เข้าใจในความคิดเบื้องต้นที่จะนำไปใช้ในการเรียนคณิตศาสตร์มีความสามารถในการแก้ปัญหาและยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของ พัชรบูลย์ สัจจนาพันธ์(2547: 47) ที่ได้ศึกษาเรื่อง การใช้เกมคณิตศาสตร์พัฒนาโน้มน้าทางจำนวนของเด็กปฐมวัยโรงเรียนศูนย์การบินทหารบกอุบลราชธานี สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรีเขต 1 ผลการศึกษาพบว่า เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยการใช้เกมคณิตศาสตร์มีคะแนนโน้มน้าทางจำนวนหลังการใช้เกมคณิตศาสตร์สูงกว่าก่อนการใช้เกมคณิตศาสตร์และเด็กปฐมวัยมากกว่าร้อยละ 80 สามารถทำแบบทดสอบวัดมโน้มน้าทางจำนวนหลังการใช้เกมคณิตศาสตร์ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 60

(5.3) จากผลการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองการนับจำนวนตัวเลข ที่พบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.53 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.50 จากข้อค้นพบดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าการจัดประสบการณ์ให้เด็กปฐมวัยโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองจัดเป็นการจัดประสบการณ์ที่เกิดขึ้นโดยตรงกับตัวนักเรียน นักเรียนได้แสวงหาความรู้ด้วยตนเองตามความถนัดและความสนใจ โดยมีครูเป็นผู้คอยช่วยเหลือให้คำแนะนำเท่าที่จำเป็นทำให้นักเรียนมีอิสระในการคิดกล้าแสดงออก เกิดความรู้สึกรักทำท่าย ตื่นเต้น เมื่อนักเรียนค้นพบความสำเร็จของตนทำให้นักเรียนเกิดความภูมิใจในผลงานของตนเอง จึงส่งผลให้เกิดแรงจูงใจในการเรียน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ กิติมา ปรีดีติลล (2529: 321) ที่กล่าวว่า ความพึงพอใจเป็นความรู้สึกชอบหรือพอใจที่มีต่อองค์ประกอบหรือสิ่งจูงใจในด้านต่างๆ ของงานและเขาได้รับการตอบรับการตอบสนองความต้องการของเขาได้และยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของ สุชาติ อันทินทา (2556: 78) ที่ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนาเกมการศึกษาที่กระตุ้นการคิดอย่างมีวิจญาณญาณสำหรับเด็ก ชั้นอนุบาลปีที่ 2 โรงเรียนเมือง

วาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม ผลการศึกษาพบว่า เด็กชั้นอนุบาลปีที่ 2 ที่เรียนด้วยเกมการฝึกทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ มีความพึงพอใจโดยรวมเป็นรายข้ออยู่ในระดับมากที่สุดทุกข้อ

6. ข้อเสนอแนะ

6.1 จากผลการศึกษาที่พบว่า เกมและสถานการณ์จำลองการนับจำนวนตัวเลข มีประสิทธิภาพเท่ากับ 84.33/89.17 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ประสิทธิภาพที่ตั้งไว้ ดังนั้นครูผู้สอนสามารถนำเกมและสถานการณ์จำลองนี้ไปประยุกต์ใช้ในการจัดประสบการณ์เพื่อเตรียมความพร้อมทางคณิตศาสตร์ให้กับเด็กปฐมวัยในระดับอื่นๆ โดยครูผู้สอนสามารถปรับกิจกรรม และแบบทดสอบ ให้เหมาะสมกับเนื้อหา และพัฒนาการของผู้เรียน

6.2 จากผลการศึกษาที่พบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการเรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองการนับจำนวนตัวเลขโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งข้อที่มีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจต่ำสุด แต่มีระดับความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุดคือ หนูคิดว่าเกมและสถานการณ์จำลองช่วยให้เข้าใจและสามารถนับจำนวนตัวเลขได้ถูกต้องมากขึ้น ดังนั้นครูผู้สอนควรมีการเตรียมตัวนักเรียนให้เข้าใจกติกา บทบาทของตนมากขึ้นแล้วผลของการจัดประสบการณ์จะมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- [1] กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ. (2544). **แนวทางการนำมาตราฐานหลักสูตรไปสู่การออกแบบ จัดการเรียนรู้อและการวัดประเมินตามสภาพจริง**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- [2] กิติมา ปรีดีดิถก .(2529).**ทฤษฎีการบริหารองค์กร**. กรุงเทพฯ: ธนการพิมพ์.
- [3] ทิศนา แชนมณี (2552). **ศาสตร์การสอน : องค์ความรู้เพื่อการจัดการกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ**. พิมพ์ครั้งที่ 10. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- [4] นิธิกานต์ ขวัญบุญ. (2549). **การพัฒนาเกมการศึกษาเพื่อเตรียมความพร้อมทางคณิตศาสตร์สำหรับเด็กปฐมวัย**. วิทยานิพนธ์ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (หลักสูตรและการนิเทศ): บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- [5] นิพพา ประทุมวัลย์.(2538).**การใช้กระบวนการสร้างความคิดรวบยอดพัฒนาทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์ของเด็กปฐมวัยในโรงเรียนอนุบาลนราธิวาส**.วิทยานิพนธ์ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (หลักสูตรและการสอน): บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- [6] ประโรม กุ่ยสาคร.(2547). **การพัฒนาแบบฝึกเสริมทักษะเรื่อง การคูณ การหาร โดยบูรณาการภูมิปัญญาท้องถิ่นสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5**. วิทยานิพนธ์ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (หลักสูตรและการนิเทศ) : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- [7] ฝ่ายวิชาการ โรงเรียนสารสาสน์วิเทศสมุทรสาคร. (2559). **รายงานผลการประเมินพัฒนาการของนักเรียนชั้นอนุบาล**. สมุทรสาคร.
- [8] พัชรบูลย์ สัจจนานนท์. (2547). **การใช้เกมคณิตศาสตร์พัฒนามโนคติทางจำนวนของเด็กปฐมวัย โรงเรียนศูนย์การบินทหารบกอุปถัมภ์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 1**. วิทยานิพนธ์ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (หลักสูตรและการสอน): บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- [9] ศรีธรรม ธนะภูมิ.(2535).**พัฒนาการทางอารมณ์และบุคลิกภาพ**. วิทยานิพนธ์ สาธารณสุขมหาบัณฑิต (พยาบาลสาธารณสุข): บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.
- [10] โศรดา แก้วภักดี.(2544). **การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเรื่องการจัดกิจกรรมเกมการศึกษาสำหรับครูปฐมวัย**. วิทยานิพนธ์ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (หลักสูตรและการนิเทศ): บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- [11] สุชาติ อันทินทา.(2556).**การพัฒนาเกมการฝึกทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณสำหรับเด็ก ชั้นอนุบาลปีที่ 2 โรงเรียนเมืองวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม**. วิทยานิพนธ์ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (หลักสูตรและการสอน): บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- [12] สุทธิรัตน์ คุ่ยสวัสดิ์.(2547). **การเปรียบเทียบความพร้อมด้านการอ่านของนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 โดยการจัดประสบการณ์ด้วยชุดเกมการศึกษากับการจัดประสบการณ์แบบปกติ**.วิทยานิพนธ์ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (หลักสูตรและการนิเทศ) : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.

- [13] Brennan, R.L. and Kane, M.T. (1977). "An Index of Dependability for Mastery Tests", **Journal of Educational Measurement**. 14(1977), 277-289.
- [14] Kuder, G. F., & Richardson, M. W. (1937). **The theory of estimation of test reliability**. *Psychometrika*. 2, 151-160.
- [15] Likert. (1932). **Technique for the measurement of attitudes** *archives of psychology*, NewYork : McHraw Hill International Book Company.
- [16] Cronbach, L. (1951). **Coefficient alpha and the internal structure of tests**. *Psychometrika*. 16, 297-334.

การพัฒนาเกมและสถานการณ์จำลองงานประดิษฐ์จากเศษวัสดุเหลือใช้
สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสารสาสน์วิเทศสมุทรสาคร
The Development of Games And Waste Material Craft Simulations
For 3rd Grade Students at Sarasas Witaed Samutsakhon School

ธัญญพัทธ์ คักดีบุญญารัตน์¹, จันทร์คม์ พรมสวัสดิ์², ศิโรรัตน์ มธูรส³

¹บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธนบุรี, loveme18@hotmail.com

²โรงเรียนสารสาสน์วิเทศสมุทรสาคร, meetung820@gmail.com

³โรงเรียนสารสาสน์วิเทศสมุทรสาคร, sirorat2928@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาประสิทธิภาพของเกมและสถานการณ์จำลองงานประดิษฐ์จากเศษวัสดุเหลือใช้ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสารสาสน์วิเทศสมุทรสาคร (2) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนก่อนและหลังเรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองงานประดิษฐ์จากเศษวัสดุเหลือใช้ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสารสาสน์วิเทศสมุทรสาคร (3) ศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองงานประดิษฐ์จากเศษวัสดุเหลือใช้ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสารสาสน์วิเทศสมุทรสาคร กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่กำลังศึกษาในภาคการศึกษาที่ 2/2559 จำนวน 32 คน ของโรงเรียนสารสาสน์วิเทศสมุทรสาคร ได้มาโดยการเลือกแบบเฉพาะเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ เกมและสถานการณ์จำลองงานประดิษฐ์จากเศษวัสดุเหลือใช้ แผนการสอน แบบทดสอบก่อนเรียน-หลังเรียน และแบบสอบถามความพึงพอใจ สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่า t – test Dependent

ผลการวิจัยพบว่า (1) เกมและสถานการณ์จำลองงานประดิษฐ์จากเศษวัสดุเหลือใช้ มีประสิทธิภาพเท่ากับ 84.17 /89.84 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ประสิทธิภาพที่ตั้งไว้ 80/80 (2) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนหลังจากเรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองงานประดิษฐ์จากเศษวัสดุเหลือใช้ สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (3) ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองงานประดิษฐ์จากเศษวัสดุเหลือใช้ มีค่าเฉลี่ย 4.53 อยู่ในระดับ มากที่สุด

คำสำคัญ: เกม/ สถานการณ์จำลอง/ งานประดิษฐ์/ เศษวัสดุเหลือใช้

Abstract

The purposes of this research were: (1) to study efficiency of “Magic Eyes” games and waste material craft simulations of 3rd grade students at Sarasas Witaed Samutsakhon School, (2) to compare students’ learning achievement before and after using the games and waste material Craft Simulations, and (3) to examine the students’ satisfaction toward playing the “Magic Eyes” game and simulations. The subjects of this study were 32 students of grade 3 studying of the second semester of 2016 academic year at Sarasas Witaed Samutsakhon School. They were selected by purposive random sampling. “Magic Eyes” game, lesson plan, pre-test – posttest, and satisfactory questionnaires were used as research instruments. Percentage, mean, standard deviation, and t-test dependent were used to collect data.

The results of this study showed as follows. (1) The effectiveness scores of “Magic Eyes” game was higher than the standard score at $\bar{X} = 84.17 / 89.84$. In addition, the mean score of posttest ($\bar{X} = 17.97, SD = 1.49$) was higher than the pre-test ($\bar{X} = 14.84, SD = 1.78$). (2) There was statistically significant difference between mean scores of pre-test and posttest ($t = 11.81, p < 0.05$). (3) Students rated their satisfaction toward the games at the high level ($\bar{X} = 4.53, SD = 0.50$).

Keywords: Games/ Simulations / Craft/ Waste Material

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ในปัจจุบันวัสดุเหลือใช้ถูกนำไปทิ้งเป็นขยะมากมาย โดยเฉพาะวัสดุที่เป็นพลาสติกและกระดาษ ดังนั้นเรานำเศษวัสดุเหล่านั้นมาตัดแปดเป็นของใช้ หรือของประดับตกแต่งให้สวยงาม เราเองก็จะช่วยลดปริมาณขยะได้บ้างและยังช่วยประหยัดรายจ่ายของตนเองในการซื้อของราคาแพงๆ ซึ่งสิ่งที่ประดิษฐ์ขึ้นมานั้นนอกจากจะนำมาเป็นของใช้หรือนำมาเป็นของประดับตกแต่งบ้านแล้วยังอาจใช้เป็นของขวัญหรือของชำร่วยในโอกาสต่างๆ ได้อีกด้วย (สรญา เขียวสุทธิ. 2547:59-60) ในสายตาคนทั่วไปอาจจะเห็นว่า พลาสติก กระดาษ โลหะ ขวด ก่อ่ง ซึ่งใช้แล้ว เป็นเพียงขยะที่แสนจะไร้ค่า แต่เนื่องจากทางโรงเรียนนั้นมีการจัดตั้งธนาคารขยะเพื่อให้นักเรียนมีจิตสำนึกในการคัดแยกขยะ และรักษาสีสิ่งแวดล้อมภายในโรงเรียนและชุมชนเป็นการช่วยลดปริมาณขยะ และส่งเสริมความรู้ให้แก่แก่นักเรียนในเรื่องการคัดแยกขยะที่ถูกต้องและเหมาะสมและเพื่อนำผลพลอยได้จากการตั้งธนาคารขยะ มาตั้งกองทุนสนับสนุนการศึกษาของนักเรียน ผู้ศึกษาจึงเห็นว่านักเรียนจะได้เข้ามามีส่วนร่วม ในการดำเนินงานและเข้ามาพัฒนาศักยภาพกระบวนการคิดของตนเองนั้นแล้วแต่เกิดประโยชน์ กับตัวของนักเรียนเองทั้งสิ้น รวมทั้งนักเรียนจะได้มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในงานประดิษฐ์ สามารถนำสิ่งของเหลือใช้มาประดิษฐ์เป็นของใช้และนำกลับมาใช้ใหม่ได้อีกครั้งหนึ่ง (วรณีย์ วงศ์พานิชย์. 2546:51-53)

กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี เป็นกลุ่มสาระที่เน้นกระบวนการทำงานและการจัดการอย่างเป็นระบบ พัฒนาการคิดสร้างสรรค์ มีทักษะการออกแบบงาน และการทำงานอย่างมีกลยุทธ์ โดยใช้กระบวนการเทคโนโลยี และเทคโนโลยีสารสนเทศ ตลอดจนนำเทคโนโลยีมาใช้และประยุกต์ใช้ในงาน รวมทั้งการสร้างพัฒนาผลิตภัณฑ์หรือวิธีการใหม่ เน้นการใช้ทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และพลังงานอย่างประหยัดคุ้มค่า กลุ่มการงานอาชีพและเทคโนโลยี จึงกำหนดการเรียนรู้ที่ยึดงานและการแก้ปัญหาเป็นสำคัญ บนพื้นฐานของการใช้หลักการและทฤษฎีเป็นหลักในการทำงานและการแก้ปัญหาที่นำมาฝึกฝนเพื่อบรรลุ เป็นงานเพื่อการดำรงชีวิตในครอบครัวและสังคมและเพื่อการประกอบอาชีพ เมื่อผู้เรียนได้รับการฝึกฝนตามกระบวนการเรียนรู้ ของกลุ่มการงานอาชีพและเทคโนโลยีแล้ว ผู้เรียนจะได้รับการปลูกฝังและพัฒนาให้มีคุณภาพและมีศีลธรรม การเรียนรู้จากการทำงานและการแก้ปัญหาของกลุ่มการงานอาชีพและเทคโนโลยี จึงเป็นการเรียนรู้ที่เกิดจากการบูรณาการ ความรู้ ทักษะ และความดีที่หลอมรวมกันก่อเกิดเป็นคุณลักษณะของผู้เรียนตามมาตรฐานการเรียนรู้ที่กำหนด (กรมวิชาการ. 2546 : 11)

ผู้วิจัยในฐานะเป็นครูปฏิบัติการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี ของโรงเรียนสารสาสน์วิเทศสมุทรสาคร ได้ศึกษาสภาพปัจจุบันเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ดังกล่าว พบว่า

นักเรียนขาดทักษะการออกแบบเชิงสร้างสรรค์ และขาดการมีส่วนร่วมในการทำงานกลุ่ม ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ สนิท คำสมหมาย (2553: 3-4) ที่พบว่า สภาพปัญหาการจัดการเรียนการสอนวิชางานประดิษฐ์จากเศษวัสดุเหลือใช้ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ของโรงเรียนหินโงมพิทยาคม ได้แก่ นักเรียนยังขาดทักษะการคิดสร้างสรรค์ ส่วนใหญ่จะประดิษฐ์ผลงานตามรูปแบบที่กำหนดขึ้นไม่มีการนำแนวคิดที่แปลกใหม่มาใช้ในกระบวนการทำงาน และนักเรียนส่วนใหญ่ไม่ตั้งใจ ไม่สนใจเรียน

ดังนั้น การหาวิธีการเทคนิคต่างๆ ในการสอนก็เป็นปัจจัยหนึ่งที่จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้มีประสิทธิภาพ นั้นมีอยู่หลากหลายรูปแบบ โดยเฉพาะวิธีการสอบแบบใช้เกมจะมีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียนเป็นอย่างมาก ถ้าครูสามารถจัดกิจกรรมการเรียนรู้ควบคู่ไปกับการเล่น การเรียนรู้ในเรื่องนั้นก็จะเป็นเรื่องง่ายและทำให้เกิดผลสำเร็จในเรื่องนั้นๆ (จันทิมา จันตาบุตร. 2557:6) และวิธีการสอนแบบสถานการณ์จำลอง มีประโยชน์ต่อครูผู้สอนเพราะครูได้มีโอกาสวัดระดับความสามารถของนักเรียนโดยตรง โดยการสังเกตความเหมาะสมของพฤติกรรม การใช้ภาษาแรงจูงใจ ตลอดจนทัศนคติ ของนักเรียนได้และจะสามารถให้ข้อมูลย้อนกลับ (Feedback) ต่อพฤติกรรมนั้นได้ทันทีซึ่งก่อให้เกิดประโยชน์ต่อนักเรียนในแง่ของความเข้าใจและสามารถปรับปรุงแก้ไขตนเองได้ทันที (Crookall & Oxford. 1990: 128-131)

ด้วยเหตุนี้ ผู้ศึกษาจึงมีความสนใจที่จะพัฒนาเกมและสถานการณ์จำลองงานประดิษฐ์จากเศษวัสดุเหลือใช้ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสารสาสน์วิเทศสมุทรสาคร เพื่อนำข้อมูลสารสนเทศที่ได้ไปประยุกต์ใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี ต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

(1) เพื่อศึกษาประสิทธิภาพของเกมและสถานการณ์จำลองงานประดิษฐ์จากเศษวัสดุเหลือใช้ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสารสาสน์วิเทศสมุทรสาคร

(2) เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนก่อนและหลังการเรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองงานประดิษฐ์จากเศษวัสดุเหลือใช้ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสารสาสน์วิเทศสมุทรสาคร

(3) เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองงานประดิษฐ์จากเศษวัสดุเหลือใช้ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสารสาสน์วิเทศสมุทรสาคร

3. วิธีดำเนินการ

(1) ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่กำลังศึกษาในภาคการศึกษาที่ 2 / 2559 โรงเรียนสารสาสน์วิเทศสมุทรสาคร จำนวน 2 ห้องเรียน นักเรียนทั้งหมดในระดับ มีจำนวน 87 คน

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่กำลังศึกษาในภาคการศึกษาที่ 2 / 2559 จำนวน 32 คน โรงเรียนสารสาสน์วิเทศสมุทรสาคร ได้มาโดยการเลือกแบบเฉพาะเจาะจง คือ นักเรียนห้อง ประถมศึกษาปีที่ 3/1

(2) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้เครื่องมือ 4 ชนิด คือ

(2.1) เกมและสถานการณ์จำลองงานประดิษฐ์จากเศษวัสดุเหลือใช้

(2.2) แผนการสอน

(2.3) แบบทดสอบการเรียนรู้งานประดิษฐ์จากเศษวัสดุเหลือใช้ ก่อนและหลังเรียน

(2.4) แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองงานประดิษฐ์จากเศษวัสดุเหลือใช้

(3) การสร้างเครื่องมือในการวิจัย

(3.1) เกมและสถานการณ์จำลองงานประดิษฐ์จากเศษวัสดุเหลือใช้

(3.1.1) ศึกษาเอกสาร แนวคิดทฤษฎีงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และสาระการเรียนรู้วิชาการงานอาชีพและเทคโนโลยี หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

(3.1.2) ศึกษาทฤษฎี หลักการ วิธีการ เนื้อหางานประดิษฐ์จากเศษวัสดุเหลือใช้ และเทคนิค วิธีการสอน แบบใช้เกมและสถานการณ์จำลอง เพื่อนำมาสร้าง เกมและสถานการณ์จำลอง งานประดิษฐ์จากเศษวัสดุเหลือใช้ ซึ่งมีเกมจำนวน 4 เกม ได้แก่ (1) เกมคัดแยกขยะ (2) เกมทายปัญหา (3) เกมจับคู่ภาพคำ (4) เกมจับคู่ประโยชน์ของงานประดิษฐ์ และสถานการณ์จำลอง จำนวน 4 สถานการณ์ ได้แก่ (1) สถานการณ์จำลองแยกแกลกยืม (2) สถานการณ์จำลองหลงทางในป่า (3) สถานการณ์จำลองประดิษฐ์กระเช้า

แสนสวย (4) สถานการณ์จำลองประโยชน์ของงานประดิษฐ์
(3.1.3) สร้างเกมและสถานการณ์จำลอง
งานประดิษฐ์จากเศษวัสดุเหลือใช้

(3.1.4) นำเกมและสถานการณ์จำลอง
งานประดิษฐ์จากเศษวัสดุเหลือใช้ที่สร้างขึ้นให้ผู้เชี่ยวชาญ
พิจารณาและให้ข้อเสนอแนะ

(3.1.5) นำเกมและสถานการณ์จำลอง
งานประดิษฐ์จากเศษวัสดุเหลือใช้ไปปรับปรุงแก้ไขตาม
คำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ

(3.1.6) นำเกมและสถานการณ์จำลอง
งานประดิษฐ์จากเศษวัสดุเหลือใช้ที่ปรับปรุงแล้วเสนอ
ผู้เชี่ยวชาญเพื่อพิจารณาความถูกต้องอีกครั้ง

(3.1.7) นำเกมและสถานการณ์จำลอง
งานประดิษฐ์จากเศษวัสดุเหลือใช้ที่ปรับปรุงแล้วไปทดลอง
ใช้กับกลุ่มตัวอย่าง

(3.2) แผนการสอน

(3.2.1) ศึกษาเอกสาร แนวคิดทฤษฎี
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และสาระการเรียนรู้วิชาการงานอาชีพ
และเทคโนโลยี หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน
พุทธศักราช 2551

(3.2.2) ศึกษาทฤษฎี หลักการ วิธีการ
เนื้อหาของงานประดิษฐ์จากเศษวัสดุเหลือใช้ และเทคนิค วิธี
การสอน แบบใช้เกมและสถานการณ์จำลอง เพื่อนำมาสร้าง
แผนการสอน จำนวน 4 แผน

(3.2.3) สร้างแผนการสอน

(3.2.4) นำแผนการสอนที่สร้างขึ้นให้ผู้
ผู้เชี่ยวชาญ เพื่อตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหาสาระ
จุดประสงค์ กิจกรรมและการประเมินผล

(3.2.5) นำแผนการสอนไปปรับปรุงแก้ไข
ให้เหมาะสมตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ

(3.2.6) นำแผนการสอนที่ปรับปรุงแล้ว
เสนอผู้เชี่ยวชาญเพื่อพิจารณาความถูกต้องอีกครั้ง

(3.2.7) นำแผนการสอนที่ปรับปรุงแล้วไป
ทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่าง

(3.3) แบบทดสอบการเรียนรู้งานประดิษฐ์จาก
เศษวัสดุเหลือใช้

(3.3.1) ศึกษาวิธีสร้างแบบทดสอบจาก
เอกสารตำรา แนวคิด ทฤษฎี และรายงานการวิจัยเกี่ยวกับ
การสร้างแบบทดสอบ ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษา
ตอนต้น

(3.3.2) ศึกษารายละเอียดของเนื้อหาที่ได้
คัดเลือกตามจุดประสงค์การเรียนรู้ และสร้างแบบทดสอบ

ปรนัยชนิด 4 ตัวเลือก จำนวน 26 ข้อ โดยการวัดผลการ
เรียนรู้งานประดิษฐ์จากเศษวัสดุเหลือใช้

(3.3.3) นำแบบทดสอบที่สร้างขึ้นให้
ให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน พิจารณาตัดสินเพื่อหาค่า
ความตรงตามเนื้อหา โดยเก็บข้อมูลรวบรวมผลการพิจารณา
การตัดสินไปคำนวณหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่าง
ข้อของแบบทดสอบกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย

(3.3.4) นำแบบทดสอบเฉพาะข้อที่มี
ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อของแบบทดสอบกับ
วัตถุประสงค์ของการวิจัยตั้งแต่ 0.50-1.00 ไปทดลองใช้
(Try-out) ได้ข้อสอบจำนวน 20 ข้อ แล้วนำไปทดลองใช้
กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3/2 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง
จำนวน 30 คน เพื่อคำนวณหาค่าความยากง่าย ตามวิธีของ
เบรนนาน (Brennan) และค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ
ตามวิธีการของคูเดอร์-ริชาร์ดสัน ได้ค่า IOC = 0.67-1.00
ค่าความยากง่าย = 0.35-0.80 ค่าอำนาจจำแนก = 0.30-
0.70 มีค่าความเชื่อมั่น = 0.88

(3.4) แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มี
ต่อการเรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองงานประดิษฐ์
จากเศษวัสดุเหลือใช้

(3.4.1) ศึกษาการสร้างแบบสอบถาม
จากเอกสาร ตำรา ทฤษฎีและรายงานการวิจัยที่เกี่ยวข้อง
กับความพึงพอใจ

(3.4.2) สร้างแบบสอบถามความพึงพอใจ
ของนักเรียนที่มีต่อการเรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์
จำลองงานประดิษฐ์จากเศษวัสดุเหลือใช้ จำนวน 10 ข้อ ซึ่ง
แบบสอบถามเป็นแบบประเมินค่า (Rating Scales) ตาม
วิธีของ ลิเคิร์ท (Likert) เกี่ยวกับความชอบหรือไม่ชอบของ
นักเรียนที่มีต่อเกมและสถานการณ์จำลองที่เล่น

(3.4.3) นำแบบสอบถามความพึงพอใจ
ของนักเรียนที่มีต่อการเรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์
จำลองงานประดิษฐ์จากเศษวัสดุเหลือใช้ ไปเสนอผู้เชี่ยวชาญ
พิจารณาและให้ข้อเสนอแนะ

(3.4.4) นำแบบสอบถามความพึงพอใจ
ของนักเรียนที่มีต่อการเรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์
จำลองงานประดิษฐ์จากเศษวัสดุเหลือใช้ ที่ผ่านการตรวจ
สอบและปรับปรุงแก้ไขแล้วมาทดลองใช้กับนักเรียน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3/2 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน
เพื่อนำมาหาค่าความเชื่อมั่น โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา
ของครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient) ได้
ความเชื่อมั่น = 0.71

(3.5) การวิเคราะห์ข้อมูล

(3.5.1) วิเคราะห์หาค่าประสิทธิภาพของเกมและสถานการณ์จำลองงานประดิษฐ์จากเศษวัสดุเหลือใช้ ที่มีต่อการเรียนรู้งานประดิษฐ์จากเศษวัสดุเหลือใช้ ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ตามเกณฑ์ประสิทธิภาพ 80/80 โดย 80 ตัวแรก คือ คะแนนเฉลี่ยที่ได้จากการทำแบบทดสอบระหว่างเรียนระหว่างเรียน และ 80 ตัวหลัง คือ คะแนนเฉลี่ยที่ได้จากการทำแบบทดสอบหลังเรียน)

(3.5.2) เปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยก่อนเรียนและหลังเรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองใช้สถิติ $t - test$ แบบ Dependent Samples

(3.5.3) วิเคราะห์หาระดับความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองงานประดิษฐ์จากเศษวัสดุเหลือใช้ใช้สถิติค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD)

4. สรุปผลการศึกษา

(4.1) เกมและสถานการณ์จำลองงานประดิษฐ์จากเศษวัสดุเหลือใช้ มีประสิทธิภาพเท่ากับ 84.17 /89.84 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ประสิทธิภาพที่ตั้งไว้ 80/80 แสดงว่างานประดิษฐ์จากเศษวัสดุเหลือใช้ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 มีประสิทธิภาพเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้

(4.2) ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังเรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลอง ด้วยการทดสอบค่าที่ $t - test$ แบบ Dependent พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยค่าเฉลี่ยหลังเรียน ($\bar{X} = 17.97, SD = 1.49$) สูงกว่าก่อนเรียน ($\bar{X} = 14.84, SD = 1.78$) แสดงว่าผลการสอนโดยใช้งานประดิษฐ์จากเศษวัสดุเหลือใช้สามารถส่งเสริมการเรียนรู้งานประดิษฐ์จากเศษวัสดุเหลือใช้ ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ให้สูงขึ้น

(4.3) ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองงานประดิษฐ์จากเศษวัสดุเหลือใช้ มีค่าเฉลี่ย 4.53 อยู่ในระดับ มากที่สุด

5. การอภิปรายผล

(5.1) จากผลการศึกษาการศึกษาประสิทธิภาพของเกมและสถานการณ์จำลองงานประดิษฐ์จากเศษวัสดุเหลือใช้ ตามเกณฑ์ 80/80 ที่พบว่า คะแนนร้อยละของการทำแบบทดสอบระหว่างเรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองเท่ากับ 84.17 (E1) โดยมีคะแนนจากการทดสอบหลังเรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลอง เท่ากับ 89.84 (E2) ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ 80/80 เนื่องจากผู้วิจัยได้สร้างเกมและสถานการณ์จำลอง ขึ้นอย่างเป็นระบบผ่านกระบวนการตั้งแต่ ศึกษาเอกสารหลักสูตร คู่มือครู เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการใช้หลักสูตร การวิเคราะห์เนื้อหา เทคนิคการจัดการเรียนรู้ ตลอดจนการวัดผลและประเมินผลอย่างละเอียด จึงทำให้เกมและสถานการณ์จำลอง มีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ศิริรัตน์ กระจาดทอง (2554: 101-103) ที่ได้ศึกษาถึง การพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนแบบมีเกม วิชาคอมพิวเตอร์ เรื่องส่วนประกอบของคอมพิวเตอร์ โรงเรียนศรีประจันต์ “เมธีประมุข” จังหวัดสุพรรณบุรี ผลการศึกษาพบว่า ผลการพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนแบบมีเกม วิชาคอมพิวเตอร์ เรื่องส่วนประกอบของคอมพิวเตอร์ มีประสิทธิภาพ 80.61/82.68 สูงกว่าเกณฑ์ 80/80 ที่กำหนด

(5.2) จากผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนก่อนและหลังการเรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองงานประดิษฐ์จากเศษวัสดุเหลือใช้ ที่พบว่า นักเรียนมีผลการทดสอบหลังเรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองงานประดิษฐ์จากเศษวัสดุเหลือใช้ ($\bar{X} = 17.97, SD = 1.49$) สูงกว่าก่อนเรียน ($\bar{X} = 14.84, SD = 1.78$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เนื่องจากผู้วิจัยได้ออกแบบเกมและสถานการณ์จำลอง ที่เน้นกิจกรรมเพื่อการพัฒนาทักษะการคิดสร้างสรรค์ เปิดโอกาสให้นักเรียนได้นำแนวคิดที่แปลกใหม่มาใช้ในกระบวนการทำงาน และส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการทำงานกลุ่ม ทำให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ ทิศนา ขัมมณี (2552: 365-369) ที่กล่าวว่า การใช้เกมและสถานการณ์จำลองเป็นวิธีการที่ช่วยให้ผู้เรียนได้เรียนรู้เรื่องต่างๆ อย่างสนุกสนานและทำหายความสามารถ โดยผู้เรียนเป็นผู้เล่นเอง ทำให้ได้รับประสบการณ์ตรง เป็นวิธีการที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมสูง นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของศิริรัตน์ กระจาดทอง (2554: 101-103) ที่ได้ศึกษาถึง การพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนแบบมีเกม วิชาคอมพิวเตอร์ เรื่องส่วนประกอบของคอมพิวเตอร์ โรงเรียน

ศรีประจันต์ “เมธีประมุข” จังหวัดสุพรรณบุรี ผลการศึกษาพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนศรีประจันต์ “เมธีประมุข” ที่เรียนด้วยบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนแบบมีเกม วิชาคอมพิวเตอร์ เรื่อง ส่วนประกอบของคอมพิวเตอร์ หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 นอกจากนี้ยัง สอดคล้องกับ ล้อม ทุมไพร (2554: 45-46) ที่ได้ศึกษาเรื่อง เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความคงทนในการจำวิชางานเกษตร ระหว่างวิธีสอนแบบสถานการณ์จำลองกับวิธีสอนแบบปกติในนักเรียนชาวไทยภูเขาจังหวัด เพชรบูรณ์ ผลการศึกษาพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของกลุ่มทดลองสูงกว่ากลุ่มควบคุม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

5.3 ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองงานประดิษฐ์จากเศษวัสดุเหลือใช้ ที่พบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจในภาพรวม คิดเป็นค่าเฉลี่ย 4.53 อยู่ในระดับมากที่สุด เนื่องจากผู้วิจัยได้ออกแบบกิจกรรมเกมและสถานการณ์จำลองที่เน้นการมีส่วนร่วมในการทำงานกลุ่ม ทำให้นักเรียน สนุกกับการเรียน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ ทิศนา แฉมณี (2552: 365-369) ที่กล่าวว่า เกมและสถานการณ์จำลองเป็นวิธีสอนที่ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้สูงมาก ผู้เรียนได้เรียนอย่างสนุกสนาน การเรียนรู้มีความหมาย ต่อตัวผู้เรียน ผู้เรียนมีโอกาสฝึกทักษะกระบวนการต่างๆ จำนวนมาก นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของ อรชุน เณรจิ (2552 : 96) ที่ได้ศึกษาเรื่อง การสร้างแหล่ง การเรียนรู้บนเครือข่ายอินเทอร์เน็ตแบบเกมจำลอง สถานการณ์ กรณีศึกษา ธุรกิจการเปิดร้านเบเกอรี่ ผลการ ศึกษาพบว่า ความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อแหล่งการเรียนรู้บนเครือข่ายอินเทอร์เน็ตแบบเกมจำลองสถานการณ์ มี ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.58 อยู่ในระดับดีมาก

6. ข้อเสนอแนะ

6.1 จากผลการศึกษาที่พบว่า เกมและสถานการณ์จำลองงานประดิษฐ์จากเศษวัสดุเหลือใช้มีประสิทธิภาพ เท่ากับ 84.17 /89.84 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ขั้นต่ำที่กำหนดไว้ ดังนั้นหากนำไปใช้ควรศึกษาเอกสารหลักสูตร และเนื้อหาที่ ตรงกับจุดประสงค์ให้เหมาะสมตรงกับวัยและความสามารถ ของผู้เรียน

6.2 จากผลการศึกษาที่พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนก่อนและหลังเรียนแตกต่างกันอย่างมี

นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยค่าเฉลี่ยหลังเรียนสูงกว่า ก่อนเรียน ดังนั้นหากนำไปใช้ควรประยุกต์ความรู้ และทฤษฎี ต่างๆที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาทักษะการคิดสร้างสรรค์ใน ออกแบบและประดิษฐ์เศษวัสดุเหลือใช้ให้เข้ากับขั้นตอนการ สอนแบบใช้เกมและสถานการณ์จำลอง

เอกสารอ้างอิง

- [1] กรมวิชาการ, กระทรวงศึกษาธิการ.(2546).การจัดสาระ การเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและ เทคโนโลยี. กรุงเทพฯ :โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- [2] จันทิมา จันตาบุตร.(2557).การใช้เกมการศึกษาใน การพัฒนาทักษะการจดจำคำศัพท์ภาษาอังกฤษ ของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพปีที่3 สาขายานยนต์ (ชย.3101) วิทยาลัยเทคโนโลยี โปลิเทคนิคล้านนาเชียงใหม่.รายงานการวิจัย :วิทยาลัยเทคโนโลยีโปลิเทคนิคล้านนาเชียงใหม่.
- [3] ทิศนา แฉมณี (2545).14 วิธีสอนสำหรับครูมีอาชีพ. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ: บริษัท เท็กซ์ แอนด์ เจอรินัล พับลิชชิง จำกัด.
- [4] -----.(2552).ศาสตร์การสอน. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ: ด้านสุทธาการพิมพ์จำกัด.
- [5]ล้อม ทุมไพร. (2554). เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการ เรียนและความคงทนในการจำวิชางานเกษตร ระหว่างวิธีสอนแบบสถานการณ์จำลองกับวิธีสอน แบบปกติในนักเรียนชาวไทยภูเขาจังหวัด เพชรบูรณ์. ปรินญาณิพนธ์ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (เกษตร): บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- [6] วรณี วงศ์พานิชย์. (2546). หนังสือเรียนสาระการ เรียนรู้พื้นฐานการงานอาชีพและเทคโนโลยีงาน ประดิษฐ์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: อักษรเจริญทัศน์.
- [7] ศิริรัตน์ กระจาดทอง. (2554). การพัฒนาบทเรียน คอมพิวเตอร์ช่วยสอนแบบมีเกม วิชาคอมพิวเตอร์ เรื่อง ส่วนประกอบของคอมพิวเตอร์ โรงเรียน ศรีประจันต์ “เมธีประมุข” จังหวัดสุพรรณบุรี. การค้นคว้าอิสระ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (เทคโนโลยีทางการศึกษา): บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.

- [8] สนิท คำสมหมาย.(2553). การพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงานเรื่อง งานประดิษฐ์จากเศษวัสดุเหลือใช้ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี.วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต(หลักสูตรและการเรียนการสอน): บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- [9] สรญา เชี่ยวสุทธิ . (2547). การพัฒนาแผนการสอนเรื่อง การสร้างสรรค์สิ่งประดิษฐ์จากขยะ แยกประเภท สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4. การค้นคว้าแบบอิสระ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (หลักสูตรและการสอน): บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- [10] สำเนา ศรีประมงค์.(2547). ผลการใช้เกมคำศัพท์ประกอบการสอนที่มีต่อความคงทนในการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนอัสสัมชัญระยอง.ปริญญาานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (การสอนภาษาอังกฤษในฐานะภาษา ต่างประเทศ) : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทร วิโรฒ.
- [11] อรชุน เณรจิบ. (2552).การสร้างแหล่งการเรียนรู้บนเครือข่ายอินเทอร์เน็ตแบบเกมจำลองสถานการณ์ กรณีศึกษา ธุรกิจการเปิดร้านเบเกอรี่. วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรอุตสาหกรรมมหาบัณฑิต (ครุศาสตร์เทคโนโลยี) : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี.
- [12] Brennan, R.L. and Kane, M.T. (1977). "An Index of Dependability for Mastery Tests", Journal of Educational Measurement. 14(1977), 277-289.
- [13] Crookall, David.; & Oxford, Rebecca L. (1990). Simulation, Gaming, and Language Learning. New York: Newbury House.
- [14] Kuder, G. F., & Richardson, M. W. (1937). The theory of estimation of test reliability. Psychometrika. 2, 151-160.
- [15] Likert. (1932). Technique for the measurement of attitudes archives of psychology, NewYork : McHraw Hill International Book Company.
- [16] Cronbach, L. (1951). Coefficient alpha and the internal structure of tests. Psychometrika. 16, 297-334.

การพัฒนาเกมและสถานการณ์จำลองการฝึกทักษะการชั่ง
สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ของโรงเรียนสารสาสน์วิเทศสมุทรสาคร
The Development measuring game and simulations to encourage
weight measurement skills of grade 3 students
at Sarasas Witaed Samutsakhon School

ปฐมพร อินทรางกูร ๑, ออัยธยา¹, ประภัสรา สงค์ประชา², เบลญา ไกรรักษ์³

¹บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธนบุรี, dr.pathomporn@gmail.com

²โรงเรียนสารสาสน์วิเทศสมุทรสาคร, milkprapatsara@gmail.com

³โรงเรียนสารสาสน์วิเทศสมุทรสาคร, benjaammy24@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาประสิทธิภาพของเกมและสถานการณ์จำลองการฝึกทักษะการชั่ง ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสารสาสน์วิเทศสมุทรสาคร (2) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนก่อนและหลังเรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองการฝึกทักษะการชั่ง ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสารสาสน์วิเทศสมุทรสาคร (3) ศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองการฝึกทักษะการชั่ง ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสารสาสน์วิเทศสมุทรสาคร กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่กำลังศึกษาในภาคการศึกษาที่ 2/2559 จำนวน 30 คน ของโรงเรียนสารสาสน์วิเทศสมุทรสาคร ได้มาโดยการเลือกแบบเฉพาะเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ เกมและสถานการณ์จำลองการฝึกทักษะการชั่งแผนการสอนแบบทดสอบก่อนเรียน-หลังเรียน และแบบสอบถามความพึงพอใจ สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่า t – test Dependent

ผลการวิจัยพบว่า (1) เกมและสถานการณ์จำลองการฝึกทักษะการชั่ง มีประสิทธิภาพเท่ากับ 87.83/90.33 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ประสิทธิภาพที่ตั้งไว้ 80/80 (2) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนหลังจากเรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองการฝึกทักษะการชั่ง สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (3) ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองการฝึกทักษะการชั่ง มีค่าเฉลี่ย 4.55 อยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ: เกม/ สถานการณ์จำลอง/ การฝึกทักษะ/ การชั่ง/ ประถมศึกษาปีที่ 3

Abstract

The purposes of this research were: (1) to study the effectiveness of “Monster ” measuring games and simulations, (2) to compare the students’ learning achievement scores of pre-test and posttest , and (3) to examine the students’ satisfaction toward learning about measuring through the game. The participants of this study were 30 students of grade 3 of the second semester of 2016 academic year at Sarasas Witaed Samutsakhon School. They were selected by purposive random sampling. “Monster” games lesson plan, pre-test – posttest, and the satisfactory questionnaires were used as research instruments. Percentage, mean, standard deviation, and t-test dependent were used to collect data.

The research finding were as follows.(1)The effectiveness scores of “Monster” measuring game was higher than the set standard score at 87.83/90.33. In addition, the mean score of posttest ($\bar{X} = 13.30$, SD = 2.09) was higher than the pre-test ($\bar{X} = 18.07$, SD = 1.53). (2) There was statistically significant difference between mean scores of pre-test and posttest ($t = 12.00$, $p < 0.05$). (3) Students satisfaction score showed at highest level. ($\bar{X} = 4.55$, SD = 0.50).

Keywords: Game, Simulations, Skills training, Weight measurement/ Grade 3

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

วิชาคณิตศาสตร์เป็นวิชาหนึ่งในกลุ่มทักษะที่เป็นเครื่องมือในการเรียนรู้คือเป็นวิชาที่จะนำไปสู่การเรียนรู้ในกลุ่มประสบการณ์อื่น ๆ และการเรียนในระดับสูง เป็นวิชาที่ช่วยพัฒนาคนให้รู้จักคิดและคิดเป็น คือคิดอย่างมีเหตุผล มีระเบียบขั้นตอนในการคิด สามารถแก้โจทย์ปัญหาได้ นอกจากนี้ยังช่วยสร้างเสริมคุณลักษณะที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตอื่น ๆ เช่น การสังเกต ความละเอียดถี่ถ้วน แม่นยำ มีสมาธิและรู้จักแก้ปัญหา โดยเฉพาะอย่างยิ่งในชีวิตประจำวัน เราต้องใช้ความรู้และทักษะทางคณิตศาสตร์เกือบตลอดเวลา เช่น การประมาณค่าการซื้อขาย การดูเวลา การชั่ง การตวง การวัดและอื่น ๆ อีกมากที่เกี่ยวกับจำนวนและตัวเลข อาจกล่าวได้ว่าคณิตศาสตร์เป็นวิชาทักษะที่สำคัญและสัมพันธ์กับชีวิตประจำวันอย่างแยกกันไม่ได้ด้วยความสำคัญดังกล่าวมาแล้วข้างต้น การสอนคณิตศาสตร์ไม่ได้สอนแค่เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความรู้ความเข้าใจเนื้อหาหลักของคณิตศาสตร์เท่านั้น แต่ครูคณิตศาสตร์จำเป็นต้องสอนให้ผู้เรียนเห็นคุณค่าและเกิดทักษะในการคิดคำนวณ จนสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ (ขมชาติ เชื้อสุวรรณทวิ .2548: บทนำ) ฉะนั้นการวางรากฐานทางคณิตศาสตร์ในระดับประถมศึกษาจึงนับว่ามีความสำคัญมากในการที่จะช่วยพัฒนานำทางให้เด็กนักเรียนสามารถดำรงชีวิตได้อย่างมีประสิทธิภาพในสังคมปัจจุบัน(จรรยา อาจหาญ.2549 : 2) การใช้เกมเป็นกิจกรรมหนึ่งที่สามารถปรับให้มีความเหมาะสมและเสริมการพัฒนาความสามารถทางความ

คิดกระบวนการคณิตศาสตร์โดยในสาระของเกมจะทำให้เกิดความสนุกความเพลิดเพลินความตื่นเต้นความเข้าใจในการคิดวิเคราะห์การวางแผนเป็นประสบการณ์ที่ต้องใช้ทักษะจริงในการคิดกลวิธีที่จะชนะคู่ต่อสู้อย่างสุจริตยุติธรรม และแนวความคิดของวิชาคณิตศาสตร์จะช่วยทำให้มีทักษะการคำนวณแก้ปัญหาอย่างมีระบบเป็นขั้นตอนถูกต้องจนค้นพบคำตอบ (กิตติ พัฒนตระกูลสุข. 2544: 35) นอกจากนี้ยังพบว่า การจัดการเรียนการสอนโดยใช้วิธีการสอนแบบสถานการณ์จำลอง เป็นกิจกรรมที่ได้รับความนิยมอย่างรวดเร็ว เพราะเป็นวิธีการสอนที่ช่วยเปลี่ยนบรรยากาศของวิธีการสอนในรูปแบบเดิมที่มีลักษณะของการบรรยายและการท่องจำตามตำรา กิจกรรมนี้สามารถนำไปใช้ฝึกทักษะกับการเรียนการสอนที่มีความยุ่งยาก ความซับซ้อนของเนื้อหาวิชาการเรียน เป็นวิธีการสอนที่มีการผสมผสานระหว่างบทบาทสมมุติกับสถานการณ์จำลองเข้าด้วยกัน (ชนาธิป พรกุล. 2552: 3-5) และสอดคล้องกับแนวคิดของรุจิรี ภูสาระ (2546: 165) ที่กล่าวว่า สถานการณ์จำลองเป็นการสอนที่มุ่งให้ผู้เรียนมีความเข้าใจเกี่ยวกับความเป็นจริงที่สถานการณ์นั้นจำลองขึ้นมา ดังนั้น การอภิปรายจึงควรมุ่งประเด็นในการเรียนรู้ความเป็นจริงที่ว่า ในความเป็นจริงสถานการณ์ในเรื่องนั้นๆ ซึ่งผู้เรียนควรจะได้เรียนรู้จากการเล่นของตนในสถานการณ์นั้น โดยผู้เรียนลงไปเล่นในสถานการณ์ที่มีบทบาท ข้อมูล และกติกาการเล่นที่สะท้อนความเป็นจริง และมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งต่างๆ ที่อยู่ ในสถานการณ์นั้น โดยใช้ข้อมูลที่มีสภาพคล้ายกับข้อมูลในความเป็นจริง ในการตัดสินใจและแก้ไขปัญหาต่างๆ ซึ่ง

ในการตัดสินใจนั้น จะส่งผลให้ผู้เล่นในลักษณะเดียวกันกับที่เกิดขึ้นในสถานการณ์จริง

จากการศึกษาปัญหาพื้นฐานการจัดการเรียนการสอนคณิตศาสตร์ของครูในระดับชั้นประถมศึกษาพบว่า ปัญหาที่สำคัญที่สุดในการจัดการเรียนการสอนคณิตศาสตร์ นั่นก็คือครูและการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครู โดยครูยังยึดวิธีการสอนแบบเดิมคือ วิธีการบรรยาย ดังนั้น การที่จะทำให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดีขึ้นผู้สอน จะต้องเลือกใช้วิธีการสอนที่เหมาะสม (วณิชยา ธิหมื่น. 2547: 2)ซึ่งสอดคล้องกับสภาพปัญหาการจัดการเรียนการสอนรายวิชาคณิตศาสตร์ ของโรงเรียนสารสาสน์วิเทศสมุทรสาคร ที่ผู้วิจัยปฏิบัติการสอน ปัญหาที่พบมากในการจัดการเรียนการสอนคณิตศาสตร์ คือ ครูผู้สอนขาดทักษะวิธีการสอนที่กระตุ้นความสนใจของนักเรียน ทำให้นักเรียนขาดความสนใจในการเรียนและไม่สามารถสรุปความคิดรวบยอดและหลักการทางคณิตศาสตร์ได้ถูกต้อง ทั้งนี้จากวิเคราะห์ผลการประเมินผลสัมฤทธิ์ของนักเรียน รายวิชาคณิตศาสตร์ ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ของโรงเรียนสารสาสน์วิเทศสมุทรสาคร ปีการศึกษา 2556 – 2557 หน่วยการเรียนรู้ เป็นหน่วยการเรียนรู้ที่นักเรียนมีคะแนนต่ำสุด (โรงเรียนสารสาสน์วิเทศสมุทรสาคร.2559: 1)

ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยในฐานะครูผู้สอนวิชาคณิตศาสตร์ จึงสนใจศึกษาวิธีการจัดการเรียนการสอนรูปแบบใหม่โดยการใช้เกมและสถานการณ์จำลองเข้ามาใช้ในกระบวนการจัดการเรียนการสอนในรายวิชาคณิตศาสตร์ หน่วยการเรียนรู้ สำหรับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 เนื่องจากเกมและสถานการณ์จำลองช่วยให้เด็กนักเรียนมีทักษะการคำนวณ และแก้ปัญหาอย่างมีระบบเป็นขั้นตอน อีกทั้งยังช่วยพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนให้สูงขึ้น

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

(1) เพื่อศึกษาประสิทธิภาพของเกมและสถานการณ์จำลองการฝึกทักษะการชั่ง ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสารสาสน์วิเทศสมุทรสาคร

(2) เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนก่อนและหลังเรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองการฝึกทักษะการชั่ง ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสารสาสน์วิเทศสมุทรสาคร

(3) เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองการฝึกทักษะ

การชั่ง ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสารสาสน์วิเทศสมุทรสาคร

3. วิธีดำเนินการ

(1) ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่กำลังศึกษาในภาคการศึกษาที่ 2/2559 จำนวน 4 ห้องเรียน นักเรียนทั้งหมดในระดับ มีจำนวน 124 คน โรงเรียนสารสาสน์วิเทศสมุทรสาคร

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่กำลังศึกษาในภาคการศึกษาที่ 2/2559 ของโรงเรียนสารสาสน์วิเทศสมุทรสาคร จำนวน 30 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเฉพาะเจาะจง คือนักเรียนห้อง Gr. 3/2

(2) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้เครื่องมือ 4 ชนิด คือ

(2.1) เกมและสถานการณ์จำลองการฝึกทักษะการชั่ง

(2.2) แผนการสอน

(2.3) แบบทดสอบการเรียนรู้การชั่ง

(2.4) แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองการฝึกทักษะการชั่ง

(3) การสร้างเครื่องมือในการวิจัย

(3.1) เกมและสถานการณ์จำลองการฝึกทักษะการชั่ง

(3.1.1) ศึกษาเอกสาร แนวคิดทฤษฎีงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

(3.1.2) ศึกษาทฤษฎี หลักการ วิธีการเนื้อหาการชั่ง และเทคนิควิธีการสอนแบบใช้เกมและสถานการณ์จำลอง เพื่อนำมาสร้างเกมและสถานการณ์จำลองการชั่ง ซึ่งมีเกม จำนวน 4 เกม ได้แก่ (1) เกม Soulmate (2) เกมเหยียบหลังงู (3) เกมหาจุดยืน (4) เกมชั่งหัวมัน และสถานการณ์จำลอง จำนวน 4 สถานการณ์ ได้แก่ (1) สถานการณ์จำลองฝาซิมาเกิด (2) สถานการณ์จำลอง ไดโนซอสมาร์เก็ต (3) สถานการณ์จำลอง Market Village (4) สถานการณ์จำลอง I can fly

(3.1.3) สร้างเกมและสถานการณ์จำลองการฝึกทักษะการชั่ง

(3.1.4) นำเกมและสถานการณ์จำลอง การฝึกทักษะการชั่งที่สร้างขึ้นให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาและให้ข้อเสนอแนะ

(3.1.5) นำเกมและสถานการณ์จำลอง การฝึกทักษะการชั่งไปปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ

(3.1.6) นำเกมและสถานการณ์จำลอง การฝึกทักษะการชั่งที่ปรับปรุงแล้วเสนอผู้เชี่ยวชาญเพื่อพิจารณาความถูกต้องอีกครั้ง

(3.1.7) นำเกมและสถานการณ์จำลอง การฝึกทักษะการชั่งที่ปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่าง

(3.2) แผนการสอน

(3.2.1) ศึกษาเอกสาร แนวคิดทฤษฎี งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

(3.2.2) ศึกษาทฤษฎี หลักการ วิธีการ เนื้อหาการชั่ง และเทคนิควิธีการสอนแบบใช้เกมและสถานการณ์จำลอง เพื่อนำมาสร้างแผนการสอน จำนวน 4 แผน

(3.2.3) สร้างแผนการสอน

(3.2.4) นำแผนการสอนที่สร้างขึ้นให้ผู้เชี่ยวชาญ เพื่อตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหาสาระ จุดประสงค์ กิจกรรมและการประเมินผล

(3.2.5) นำแผนการสอนไปปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสมตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ

(3.2.6) นำแผนการสอนที่ปรับปรุงแล้วเสนอผู้เชี่ยวชาญเพื่อพิจารณาความถูกต้องอีกครั้ง

(3.2.7) นำแผนการสอนที่ปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่าง

(3.3) แบบทดสอบการเรียนรู้ทักษะการชั่ง

(3.3.1) ศึกษาวิธีสร้างแบบทดสอบ จากเอกสาร ตำรา แนวคิด ทฤษฎี และรายงาน การวิจัย เกี่ยวกับการสร้างแบบทดสอบของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนต้น

(3.3.2) ศึกษารายละเอียดของเนื้อหาที่ได้คัดเลือกตามจุดประสงค์การเรียนรู้ และสร้างแบบทดสอบปรนัยชนิด 4 ตัวเลือก จำนวน 13 ข้อ และแบบเติมคำ จำนวน 13 ข้อ สำหรับการวัดผลการเรียนรู้ทักษะการชั่ง

(3.3.3) นำแบบทดสอบที่สร้างขึ้นให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาตัดสินเพื่อหาค่าความตรงตามเนื้อหา โดยเก็บรวบรวมผลการพิจารณาการตัดสินไปคำนวณ

ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อของแบบทดสอบกับ วัตถุประสงค์ของการวิจัย (IOC)

(3.3.4) นำแบบทดสอบเฉพาะข้อที่มี ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อของแบบทดสอบกับ วัตถุประสงค์ของการวิจัย ตั้งแต่ 0.50 – 1.00 ไปจัดทำเป็น แบบทดสอบสำหรับนำไปทดลองใช้ (Try-out) โดยมีข้อที่ใช้ได้จำนวน 20 ข้อ และใช้ไม่ได้จำนวน 6 ข้อ แล้วนำไป ทดลองใช้ กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3/2 ที่ใช้กลุ่ม ตัวอย่าง จำนวน 30 คน เพื่อคำนวณหาค่าความยากง่าย และความเชื่อมั่นของแบบทดสอบตามสูตรของ คูเดอร์ ริชาร์ดสัน พบว่า แบบทดสอบที่ได้มีค่า $IOC = 0.67-1.00$ ค่าความยากง่าย $= 0.28-0.76$ ค่าอำนาจจำแนก $= 0.25-0.73$ มีค่าความเชื่อมั่น $= 0.76$

(3.4) แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มี ต่อการเรียนรู้โดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองการฝึกทักษะ การชั่ง

(3.4.1) ศึกษาการสร้างแบบสอบถาม

(3.4.2) สร้างแบบสอบถามความพึงพอใจ ของนักเรียนที่มีต่อการเรียนรู้โดยใช้เกมและสถานการณ์ จำลองการฝึกทักษะการชั่ง จำนวน 5 ข้อ ซึ่งแบบสอบถาม เป็นแบบประมาณค่า (Rating scales) ตามวิธีของ ลิกเคอร์ท ลักษณะแบบสอบถามเกี่ยวกับความพึงพอใจหรือไม่ของ นักเรียนที่มีต่อเกมและสถานการณ์จำลองที่เล่น โดยกำหนด ความคิดเห็น 5 ระดับ

(3.4.3) นำแบบสอบถามความพึงพอใจ ของนักเรียนที่มีต่อการเรียนรู้โดยใช้เกมและสถานการณ์ จำลองการฝึกทักษะการชั่ง ไปเสนอผู้เชี่ยวชาญ พิจารณา และให้ข้อเสนอแนะ

(3.4.4) นำแบบสอบถามความพึงพอใจ ของนักเรียนที่มีต่อการเรียนรู้โดยใช้เกมและสถานการณ์ จำลองการฝึกทักษะการชั่ง ที่ผ่านการตรวจสอบและ ปรับปรุงแก้ไขแล้ว มาใช้กับนักเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน เพื่อนำมาหาค่าความเชื่อมั่น โดยใช้ ค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นของครอนบาค ได้ค่า ความเชื่อมั่น $= 0.76$

(3.5) การวิเคราะห์ข้อมูล

(3.5.1) วิเคราะห์หาค่าประสิทธิภาพของ เกมและสถานการณ์จำลองการชั่ง ที่มีต่อการเรียนรู้ทักษะ การชั่ง ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ใช้เกณฑ์ ประสิทธิภาพ 80/80 ของซัยยงค์ พรหมวงศ์ โดย 80 ตัวแรก คือ คะแนนเฉลี่ยที่ได้จากการทำแบบทดสอบระหว่างเรียน

ระหว่างเรียนและ 80 ตัวหลัง คือ คะแนนเฉลี่ยที่ได้จากการทำแบบทดสอบหลังเรียน)

(3.5.2) เปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยก่อนเรียนและหลังเรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลอง ใช้สถิติ t - test แบบ Dependent Samples

(3.5.3) วิเคราะห์หาระดับความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองการฝึกทักษะการชั่ง ใช้สถิติค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD)

4. สรุปผลการศึกษา

(4.1) เกมและสถานการณ์จำลองการฝึกทักษะการชั่ง มีประสิทธิภาพเท่ากับ 87.83/90.33 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ประสิทธิภาพที่ตั้งไว้ 80/80 แสดงว่าเกมและสถานการณ์จำลองการชั่งของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 มีประสิทธิภาพเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้

(4.2) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนหลังเรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองการฝึกทักษะการชั่ง ($\bar{X} = 18.07$, $SD = 1.53$) สูงกว่าก่อนเรียน ($\bar{X} = 13.30$, $SD = 2.09$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่าผลการสอนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองการชั่งสามารถส่งเสริมการเรียนรู้ทักษะการชั่งของนักเรียนชั้นระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 สูงขึ้น

(4.3) ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองการฝึกทักษะการชั่ง มีค่าเฉลี่ย 4.55 อยู่ในระดับมากที่สุด

5. การอภิปรายผล

(5.1) จากผลการศึกษาการพัฒนาเกมและสถานการณ์จำลองการฝึกทักษะการชั่งให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 ที่พบว่า คะแนนร้อยละของการทำแบบทดสอบระหว่างเรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองเท่ากับ 87.83 (E1) โดยมีคะแนนจากการทดสอบหลังเรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลอง เท่ากับ 90.33 (E2) ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ 80/80 ทั้งนี้เนื่องจากผู้วิจัยได้สร้างเกมและสถานการณ์จำลอง โดยยึดหลักการออกแบบขั้นตอนการเรียนรู้ที่เริ่มจากการทำกิจกรรมเป็นขั้นตอนเรียงจากง่ายไปหายาก และเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนรู้สิ่งใหม่ๆ ด้วยการเล่นทำด้วยตนเอง ซึ่งสอดคล้อง

กับแนวคิดของ วิชัย วงษ์ใหญ่ (2525: 78) ที่กล่าวว่า การเรียนรู้ควรเกิดจากการกระทำโดยผู้เรียนเองมิใช่ผลจากการถ่ายทอดของครูโดยตรง และตรงกับปรัชญาการศึกษาของ เดวีย์ (Dewey) ที่ว่าการเรียนโดยการกระทำ เด็กจะเรียนรู้ได้จากการได้ลงมือกระทำด้วยตนเอง ซึ่งจะส่งผลต่อการเรียนรู้มากกว่าการเรียนโดยการถ่ายทอดจากครู ดังนั้นเมื่อนักเรียนได้เรียนจากวิธีสอนแบบใช้เกมและสถานการณ์จำลอง ซึ่งต่างจากวิธีการสอนแบบเดิมๆ ที่นักเรียนเป็นผู้นั่งฟัง และทำตามที่ครูบอก ทำให้ทักษะในหลายๆด้านไม่เกิดการพัฒนาก็ทำให้เกมและสถานการณ์จำลองที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีประสิทธิภาพเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของ นิภาพร ศรีบุญเรือง (2554: 119) ที่ได้ศึกษาเรื่อง ผลการใช้เกมคณิตศาสตร์ เพื่อส่งเสริมความสามารถในการคิดคำนวณ ผลการศึกษาพบว่า เกมคณิตศาสตร์เพื่อส่งเสริมความสามารถในการคิดคำนวณสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 มีประสิทธิภาพเท่ากับ 91.31/90.78 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ประสิทธิภาพที่ตั้งไว้ 80/80 ซึ่งดัชนีประสิทธิผลของการใช้เกมคณิตศาสตร์เพื่อส่งเสริมความสามารถในการคิดคำนวณสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 มีค่าดัชนีประสิทธิผลเท่ากับ 0.8249 แสดงว่านักเรียนที่เรียนได้เกมคณิตศาสตร์ เพื่อส่งเสริมความสามารถในการคิดคำนวณสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 และมีความรู้เพิ่มขึ้นจากก่อนเรียนคิดเป็นร้อยละ 82.49

(5.2) จากผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังการใช้เกมและสถานการณ์จำลองการฝึกทักษะการชั่งที่พบว่า นักเรียนมีผลการทดสอบหลังเรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองการฝึกทักษะการชั่ง ($\bar{X} = 18.07$, $SD = 1.53$) สูงกว่าก่อนเรียน ($\bar{X} = 13.30$, $SD = 2.09$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้เนื่องจากผู้วิจัยได้ศึกษาทฤษฎี เอกสารหลักสูตร งานวิจัยและเอกสารที่เกี่ยวข้องกับเกมและสถานการณ์จำลอง แล้วได้ประยุกต์ความรู้ ทฤษฎีต่างๆ ให้เหมาะสมกับการพัฒนาเกมและสถานการณ์จำลอง อีกทั้งยังกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ไว้อย่างชัดเจน เพื่อให้การสร้างเกมและสถานการณ์จำลองมีประสิทธิภาพสูงสุด นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของ วิจิตรา ศรสาลี (2555 : 53) ที่ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนาเกมคณิตศาสตร์ประกอบแบบฝึกทักษะการแก้โจทย์ปัญหาคณิตศาสตร์เรื่อง การบวกและการลบจำนวนที่มีผลลัพธ์และตัวตั้งไม่เกิน 100 สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

(5.3) ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองการฝึกทักษะการชั่งที่พบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจในภาพรวม คิดเป็นค่าเฉลี่ย 4.55 อยู่ในระดับ มากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ วาณี ภูเสถร์ (2542: 60) ที่กล่าวว่า มนุษย์คือผู้ฝึกได้และต้องได้รับการฝึกเพื่อพัฒนาปัญญาของตน การเรียนรู้ที่สร้างขึ้นที่จิตใจ ดังนั้นหลักการเรียนรู้คือการทำให้ผู้เรียนมีส่วนร่วม เป็นการดึงเอาจิตใจของผู้เรียนเข้ามาไว้ในกิจกรรม การเรียนรู้ตลอดกระบวนการเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ที่มีคุณภาพนอกจากนี้ยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ศักรินทร์ หมื่นรินทร์ (2555 : 53) ที่ได้ศึกษาเกมฝึกทักษะการบวกและการลบอย่างง่าย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ผลการศึกษาพบว่า ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อเกมฝึกทักษะการบวก และการลบเลขอย่างง่าย มีความพึงพอใจโดยรวมเท่ากับ 2.59 อยู่ในระดับมาก

เอกสารอ้างอิง

- [1] กิตติ พัฒนตระกูลสุข. (2544).การอธิบายความเป็นนามธรรมของคณิตศาสตร์ระดับมัธยมศึกษาตอนต้นด้วยเรขาคณิต. ศึกษาปริทรรศน์ . ปีที่ 16, ฉบับที่ 2, 23.
- [2] จรรยา อางหาญ.(2549). หลักสูตรและการจัดการเรียนรู้คณิตศาสตร์ระดับประถมศึกษา. มหาสารคาม : ตักสิลา.
- [3] ชนาธิป พรกุล. (2552). การออกแบบการสอน. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: วี.พริ้นท์.
- [4] ชมนาด เชื้อสุวรรณทวี. (2548). E-learning การสอนคณิตศาสตร์ทางเลือกเพื่อตอบสนองความแตกต่างระหว่างบุคคล. ในการประชุมชาติวิชาการจาก Lab School สู่ Real World. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคาแหง.
- [5] นิภาพร ศรีบุญเรือง.(2554).ผลการใช้เกมคณิตศาสตร์เพื่อส่งเสริมความสามารถในการคิดคำนวณสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต (หลักสูตรและการสอน): มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- [6] รุจิร ภูสาระ. (2546). การเขียนแผนการเรียนรู้. กรุงเทพฯ: บุ๊ค พอยท์.
- [7] โรงเรียนสารสาสน์วิเทศสมุทรสาคร.(2559). รายงานผลการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ระหว่างปีการศึกษา 2556-2558 โรงเรียนสารสาสน์วิเทศสมุทรสาคร. สมุทรสาคร: ฝ่ายวิชาการ.
- [8] วณิชยา อธิมัน.(2547). การใช้สถานการณ์จำลองประกอบบทเรียนวิชาคณิตศาสตร์สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2. วิทยานิพนธ์ การศึกษามหาบัณฑิต (ประถมศึกษา). มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- [9] วิจิตรา ศรสาลี.(2555). การพัฒนาเกมคณิตศาสตร์ประกอบแบบฝึกทักษะการแก้โจทย์ปัญหาคณิตศาสตร์เรื่องการบวกและการลบจำนวนที่มีผลลัพธ์และตัวตั้งไม่เกิน 100 สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1.วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต (หลักสูตรและการสอน):วิทยาลัยมหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร.
- [10] วิชัย วงษ์ใหญ่.(2525). แนวคิดเกี่ยวกับการทำแผนการสอน.กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- [11] วาณี ภูเสถร์.(2542).การพัฒนากระบวนการเรียนการสอน.จันทบุรี: สถาบันราชภัฏรำไพพรรณี.
- [12] ศักรินทร์ หมื่นรินทร์. (2555). เกมฝึกทักษะการบวกและการลบอย่างง่ายสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1. วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต (เทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา): มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.

การพัฒนาเกมและสถานการณ์จำลองการฝึกทักษะการบวกเลขสามหลัก เพื่อพัฒนาการเรียนรู้ด้านการบวก สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนเม่งฮ้วงฮัก

The Development of Practicing Addition Three Digits Numbers Games and Simulations to Encourage Grade 2 Students at Menghua Gonghuk School

ไพรัช จุ่นเกต¹, ปวีณา นุชสุดสวาท², พลอยชนก รัชชีสุริยันต์³

¹บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธนบุรี, phairat_1255@hotmail.com

²โรงเรียนเม่งฮ้วงฮัก, pawena9142924@gmail.com

³โรงเรียนเม่งฮ้วงฮัก, gemploy.15@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาประสิทธิภาพของเกมและสถานการณ์จำลองการฝึกทักษะการบวกเลขสามหลัก ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนเม่งฮ้วงฮัก (2) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนก่อนและหลังเรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองการฝึกทักษะการบวกเลขสามหลัก ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนเม่งฮ้วงฮัก (3) ศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองการฝึกทักษะการบวกเลขสามหลัก ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนเม่งฮ้วงฮัก กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ที่กำลังศึกษาในภาคการศึกษาที่ 2/2559 จำนวน 36 คน ของโรงเรียนเม่งฮ้วงฮักได้มาโดยการเลือกแบบเฉพาะเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ เกมและสถานการณ์จำลองการฝึกทักษะการบวกเลขสามหลัก แผนการสอน แบบทดสอบก่อนเรียน-หลังเรียน และแบบสอบถามความพึงพอใจ สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่า $t - test$ Dependent

ผลการวิจัยพบว่า (1) เกมและสถานการณ์จำลองการฝึกทักษะการบวกเลขสามหลัก มีประสิทธิภาพเท่ากับ 88.40/89.86 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ประสิทธิภาพที่ตั้งไว้ 80/80 (2) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนหลังจากเรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองการฝึกทักษะการบวกเลขสามหลัก สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (3) ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองการฝึกทักษะการบวกเลขสามหลัก มีค่าเฉลี่ย 4.81 อยู่ในระดับ มากที่สุด

คำสำคัญ: เกม/ สถานการณ์จำลอง/ การฝึกทักษะ / การบวกเลขสามหลัก

Abstract

The aims of this research were: (1) to study the effectiveness of practicing “Joy Plus”, addition three digits numbers games and simulations for grade 2 students at Menghua Gonghuk School, (2) to compare students’ learning achievement before and after using the games, and (3) to study students’ satisfaction toward learning by using the games. The subjects of this study were 36 students of grade 2 of second semester of 2016 academic year at Menghua Gonghuk School. They were selected by purposive random sampling. “Joy Plus” games, lesson plan, pre-test and posttest, and satisfactory questionnaires were used as research tools. Research data were analyzed by descriptive statistic (percentage, mean, and standard deviation) and t-test dependent.

The research of this study revealed as follows. (1) The effectiveness scores of “Joy Plus” games were higher than the set standard scores at 88.40/89.86. In addition, mean scores of posttest ($\bar{X} = 17.97$, $SD = 1.58$) was higher than the pre-test ($\bar{X} = 15.42$, $SD = 2.01$). (2) There was statistically significant difference between mean scores of pre-test and posttest ($t = 10.63$, $p < .05$). (3) Students rated their satisfaction toward learning the games at the highest level ($\bar{X} = 4.81$, $SD = 0.39$)

Keywords: Game/ Simulation/ Practice/ Addition three digits numbers

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 ได้กำหนดความมุ่งหมายและหลักการจัดการศึกษาไว้ในมาตรา 6 การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้ อย่างมีความสุข (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2545: 3) ดังนั้น การจัดกิจกรรมควรให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ผสมผสานความรู้อย่างสมดุล ปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรม และจัดสภาพแวดล้อมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้รอบด้าน

คณิตศาสตร์มีบทบาทสำคัญยิ่งต่อการพัฒนาความคิดมนุษย์ ทำให้มนุษย์มีความคิดสร้างสรรค์ คิดอย่างมีเหตุผล เป็นระบบ มีแบบแผน สามารถวิเคราะห์ปัญหาหรือสถานการณ์ได้อย่างถี่ถ้วนรอบคอบ ช่วยให้คาดการณ์ วางแผน ตัดสินใจ แก้ปัญหา และนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน ได้อย่างถูกต้องเหมาะสม นอกจากนี้ คณิตศาสตร์ยังเป็นเครื่องมือในการศึกษาทางด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และศาสตร์อื่น ๆ คณิตศาสตร์จึงมีประโยชน์ต่อการดำเนินชีวิต ช่วยพัฒนาชีวิตให้ดีขึ้น และสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข (กระทรวงศึกษาธิการ, 2552: 1)

การเรียนการสอนโจทย์ปัญหาในกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ เป็นสาระการเรียนรู้หนึ่งที่ช่วยให้

นักเรียนได้คิดอย่างมีเหตุผลมีระเบียบ มีขั้นตอนในการคิด เชื่อมโยงจากสิ่งที่รู้ไปยังสิ่งที่เป็นปัญหา ดังนั้นครูผู้สอนคณิตศาสตร์จึงควรให้ความสำคัญต่อการเรียนการสอนโจทย์ปัญหา และพยายามหาแนวทางให้ความช่วยเหลือนักเรียนจนสามารถค้นหาวิธีการแก้ปัญหาต่างๆ ได้ด้วยตนเอง คณิตศาสตร์ยังช่วยพัฒนามนุษย์ให้สมบูรณ์มีความสมดุลทั้งทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์และสังคม สามารถคิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็น และสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข (จรรยา อาจหาญ, 2549: 2) ฉะนั้นการวางรากฐาน ทางคณิตศาสตร์ในระดับประถมศึกษา จึงนับว่ามีความสำคัญมากในการที่จะช่วยพัฒนานำทาง ให้เด็กนักเรียนสามารถดำรงชีวิต ได้อย่างมีประสิทธิภาพในสังคมปัจจุบัน

ปัญหาในเรื่องการบวกเลขเป็นสิ่งสำคัญอีกอย่างหนึ่งคือ นักเรียนอ่านโจทย์ไม่เข้าใจ วิเคราะห์ไม่ค่อยเป็น ทำให้ได้คำตอบผิดพลาด ขาดทักษะการบวก ดังนั้น ครูต้องพัฒนาการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมให้นักเรียนมีทักษะกระบวนการทางคณิตศาสตร์ ทักษะการแก้ปัญหา การให้เหตุผล การสื่อสาร สื่อความหมายทางคณิตศาสตร์ การนำเสนอ การเชื่อมโยงความรู้ทางคณิตศาสตร์กับศาสตร์อื่น ๆ มีความคิดสร้างสรรค์ (กรมวิชาการ, 2544: 13)

จากรายงานการประเมินคุณภาพของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ปีการศึกษา 2558 ของโรงเรียนเม่งฮัวงักพบว่า นักเรียนมีค่าคะแนนเฉลี่ยของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ในหน่วยที่ 2 : การบวกจำนวน

ที่ไม่เกิน 1,000 คิดเป็นค่าเฉลี่ย 62.50 ซึ่งเป็นเกณฑ์ที่ต่ำกว่ามาตรฐานที่โรงเรียนกำหนดไว้คือ ร้อยละ 70 (โรงเรียนเม่งฮ้วงฮัก. 2559: 2)

จากสภาพปัญหาและแนวทางการสอนคณิตศาสตร์สำหรับเด็กชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะนำเกมและสถานการณ์จำลองมาใช้ในการพัฒนาการเรียนรู้เกี่ยวกับการบวกเลข ของนักเรียนให้สูงขึ้น

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

(1) เพื่อศึกษาประสิทธิภาพของเกมและสถานการณ์จำลองการฝึกทักษะการบวกเลขสามหลัก ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนเม่งฮ้วงฮัก

(2) เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนก่อนและหลังเรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองการฝึกทักษะการบวกเลขสามหลัก ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนเม่งฮ้วงฮัก

(3) เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองการฝึกทักษะการบวกเลขสามหลัก ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนเม่งฮ้วงฮัก

3. วิธีดำเนินการ

(1) ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนเม่งฮ้วงฮัก ที่กำลังศึกษาในภาคการศึกษาที่ 2/2559 จำนวน 3 ห้องเรียน นักเรียนทั้งหมดในระดับ มีจำนวน 107 คน

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ที่กำลังศึกษาในภาคการศึกษาที่ 2/2559 ห้อง ป.2/3 โรงเรียนเม่งฮ้วงฮัก จำนวน 36 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเฉพาะเจาะจง ซึ่งเป็นห้องเรียนที่มีระดับผลการเรียนรายวิชาคณิตศาสตร์ต่ำสุด

(2) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้เครื่องมือ 4 ชนิด คือ

(2.1) เกมและสถานการณ์จำลองการฝึกทักษะการบวกเลขสามหลัก

(2.2) แผนการสอน

(2.3) แบบทดสอบการเรียนรู้การบวกเลขสามหลัก

(2.4) แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองการฝึกทักษะการบวกเลขสามหลัก

(3) การสร้างเครื่องมือในการวิจัย

(3.1) เกมและสถานการณ์จำลองการฝึกทักษะการบวกเลขสามหลัก

(3.1.1) ศึกษาเอกสาร แนวคิดทฤษฎีงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

(3.1.2) ศึกษาทฤษฎี หลักการ วิธีการเนื้อหาการบวกเลขสามหลัก และเทคนิควิธีการสอนแบบใช้เกมและสถานการณ์จำลอง เพื่อนำมาสร้างเกมและสถานการณ์จำลองการฝึกทักษะการบวกเลขสามหลัก ซึ่งมีเกมจำนวน 4 เกม ได้แก่ (1) เกมวิ่งผลัดบวกเลข (2) เกมวิ่งเปรี้ยวหาผลบวก (3) เกมจับคู่หาผลบวก (4) เกมเรียงโจทย์หรรษา และสถานการณ์จำลองจำนวน 4 สถานการณ์ ได้แก่ (1) ร้านเครื่องเขียน (2) ตลาด (3) ร้าน อาป่า หมูกระทะ (4) ร้านขายชุดนักเรียน

(3.1.3) สร้างเกมและสถานการณ์จำลองการบวกเลขสามหลัก

(3.1.4) นำเกมและสถานการณ์จำลองการบวกเลขสามหลักที่สร้างขึ้นไปให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาและให้ข้อเสนอแนะ

(3.1.5) นำเกมและสถานการณ์จำลองการบวกเลขสามหลักไปปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ

(3.1.6) นำเกมและสถานการณ์จำลองการบวกเลขสามหลักที่ปรับปรุงแล้วเสนอผู้เชี่ยวชาญเพื่อพิจารณาความถูกต้องอีกครั้ง

(3.1.7) นำเกมและสถานการณ์จำลองการบวกเลขสามหลักที่ปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่าง

(3.2) แผนการสอน

(3.2.1) ศึกษาเอกสาร แนวคิดทฤษฎีงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

(3.2.2) ศึกษาทฤษฎี หลักการ วิธีการเนื้อหาการบวกเลขสามหลัก และเทคนิควิธีการสอนแบบใช้เกมและสถานการณ์จำลอง เพื่อนำมาสร้างแผนการสอนจำนวน 4 แผน

(3.2.3) สร้างแผนการสอน

(3.2.4) นำแผนการสอนที่สร้างขึ้นให้ผู้เชี่ยวชาญ เพื่อตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหาสาระ จุดประสงค์ กิจกรรมและการประเมินผล

(3.2.5) นำแผนการสอนไปปรับปรุงแก้ไข ให้เหมาะสมตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ

(3.2.6) นำแผนการสอนที่ปรับปรุงแล้ว เสนอผู้เชี่ยวชาญเพื่อพิจารณาความถูกต้องอีกครั้ง

(3.2.7) นำแผนการสอนที่ปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่าง

(3.3) แบบทดสอบการเรียนรู้การบวกเลขสามหลัก

(3.3.1) ศึกษาวิธีสร้างแบบทดสอบจากเอกสารตำรา แนวคิด ทฤษฎี และรายงานการวิจัยเกี่ยวกับการสร้างแบบทดสอบ ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนต้น

(3.3.2) ศึกษารายละเอียดของเนื้อหาที่คัดเลือกรวมจุดประสงค์การเรียนรู้ และสร้างแบบทดสอบปรนัยชนิด 3 ตัวเลือก จำนวน 26 ข้อโดยการวัดผลการเรียนรู้การบวกเลขสามหลัก

(3.3.3) นำแบบทดสอบที่สร้างขึ้นให้ผู้เชี่ยวชาญ พิจารณาตัดสินเพื่อหาค่าความตรงตามเนื้อหา โดยเก็บรวบรวมผลการพิจารณาการตัดสินไปคำนวณหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อของแบบทดสอบกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย

(3.3.4) นำแบบทดสอบเฉพาะข้อที่มีค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อของแบบทดสอบกับวัตถุประสงค์ของการวิจัยตั้งแต่ 0.50 – 1.00 ได้แบบทดสอบจำนวน 20 ข้อ แล้วนำไปทดลองใช้ (Try-out) กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2/2 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน เพื่อคำนวณหาค่าความยากง่ายและความเชื่อมั่นของแบบทดสอบตามสูตรของ คูเดอร์-ริชาร์ดสัน พบว่า แบบทดสอบที่ได้มีค่า IOC = 0.67 – 1.00 ค่าความยากง่าย = 0.27 – 0.71 ค่าอำนาจจำแนก = 0.30 - 0.73 ค่าความเชื่อมั่น 0.70

(3.4) แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองการฝึกทักษะการบวกเลขสามหลัก

(3.4.1) ศึกษาการสร้างแบบสอบถาม

(3.4.2) สร้างแบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองการฝึกทักษะการบวกเลขสามหลัก จำนวน 10 ข้อ ซึ่งแบบสอบถามเป็นแบบประมาณค่า (Rating scales) ตามวิธีของ ลิเคิร์ท ลักษณะแบบสอบถามเกี่ยวกับความพึงพอใจหรือไม่ของนักเรียนที่มีต่อเกมและสถานการณ์

จำลองที่เล่น โดยกำหนดความคิดเห็น 5 ระดับ

(3.4.3) นำแบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองการฝึกทักษะการบวกเลขสามหลัก ไปเสนอผู้เชี่ยวชาญพิจารณาและให้ข้อเสนอแนะ

(3.4.4) นำแบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองการฝึกทักษะการบวกเลขสามหลัก ที่ผ่านการตรวจสอบโดยได้แบบสอบถามจำนวน 5 ข้อ มาทดลองใช้กับกลุ่มนักเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน เพื่อนำมาหาค่าความเชื่อมั่นโดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของคอรอนบาค ได้ค่าความเชื่อมั่น = 0.75

(3.5) การวิเคราะห์ข้อมูล

(3.5.1) วิเคราะห์หาค่าประสิทธิภาพของเกมและสถานการณ์จำลองการบวกเลขสามหลักที่มีต่อการเรียนรู้การบวกเลขสามหลักของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ตามเกณฑ์ประสิทธิภาพ 80/80

(3.5.2) เปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยก่อนเรียนและหลังเรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลอง ใช้สถิติ t-test แบบ Dependent Samples

(3.5.3) วิเคราะห์หาระดับความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองการฝึกทักษะการบวกเลขสามหลัก ใช้สถิติค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD)

4. สรุปผลการศึกษา

(4.1) เกมและสถานการณ์จำลองการฝึกทักษะการบวกเลขสามหลัก มีประสิทธิภาพเท่ากับ 88.40/89.86 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ประสิทธิภาพที่ตั้งไว้ 80/80 แสดงว่า เกมและสถานการณ์จำลองการฝึกทักษะการบวกเลขสามหลักของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 มีประสิทธิภาพเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้

(4.2) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนหลังการเรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองการฝึกทักษะการบวกเลขสามหลัก ($\bar{X} = 17.97$, SD = 1.58) สูงกว่าก่อนเรียน ($\bar{X} = 15.42$, SD = 2.01) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

(4.3) ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองการฝึกทักษะการบวกเลขสามหลัก มีค่าเฉลี่ย 4.81 อยู่ในระดับ มากที่สุด

5. การอภิปรายผล

(5.1) จากผลการศึกษาการพัฒนาเกมและสถานการณ์จำลองการฝึกทักษะการบวกเลขสามหลัก ตามเกณฑ์ประสิทธิภาพ 80/80 ที่พบว่า คะแนนร้อยละของการทำแบบทดสอบระหว่างเรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองเท่ากับ 88.40 (E1) และมีคะแนนจากการทดสอบหลังเรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลอง เท่ากับ 89.86 (E2) ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ 80/80 ทั้งนี้เนื่องมาจากผู้วิจัยได้ออกแบบเกมและสถานการณ์จำลองการฝึกทักษะการบวกเลขสามหลัก โดยยึดหลักความเหมาะสมกับวัยและความสามารถพื้นฐานทางคณิตศาสตร์ของผู้เรียน จึงทำให้ได้เกมและสถานการณ์จำลองที่มีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ ขวัญใจ มณีวงษ์ (2535 : 25-26) ที่กล่าวว่า ครูผู้สอนจะต้องรู้จักเลือกและนำเกมมาใช้ให้เหมาะสมกับนักเรียนในแต่ละระดับชั้น จึงต้องคำนึงถึงความมุ่งหมายอายุเพศ อุปกรณ์ สถานที่ และความสามารถพื้นฐานของเด็กนักเรียน และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ศักรินทร์ หมั่นนรินทร์ (2555 : 53) ที่ได้ศึกษาเรื่อง เกมฝึกทักษะการบวกและการลบเลขอย่างง่าย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ผลการศึกษพบว่า การสร้างและพัฒนาเกมฝึกทักษะการบวก และการลบเลขอย่างง่ายให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 ได้ว่า คะแนนร้อยละของการทำแบบทดสอบก่อนใช้เกมเท่ากับ 82.86 (E1) โดยมีคะแนนจากแบบทดสอบหลังการใช้เกม เท่ากับ 84.50 (E2) ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ที่ 80/80

(5.2) จากผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังเรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองการฝึกทักษะการบวกเลขสามหลัก ที่พบว่า นักเรียนมีผลการทดสอบหลังเรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองการฝึกทักษะการบวกเลขสามหลักสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้เพราะการจัดกิจกรรมการเรียนรู้คณิตศาสตร์โดยใช้เกมตามแนวทางการเรียนรู้ อย่างมีความสุข ทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างสนุกสนานทุกครั้ง ทุกชั่วโมง มาโรงเรียนด้วยความตื่นตัวและมุ่งมั่น อยากรู้ในสิ่งที่ยังไม่รู้ กระตือรือร้นในการทำกิจกรรม อยากทำในสิ่งที่ยังไม่เคยทำ อยากเป็นในสิ่งที่ยังไม่เคยเป็น สามารถเข้าถึงความงาม และความดีด้วยภูมิปัญญาของตนเอง เข้าใจคุณค่าของสิ่งต่างๆ ทำให้นักเรียนมีความสนใจในการเรียนคณิตศาสตร์สูงขึ้น สอดคล้องกับผลการวิจัยของ วิจิตรา ศรสาลี (2555 : 53) ที่ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนาเกมคณิตศาสตร์ประกอบแบบฝึกทักษะการแก้โจทย์

ปัญหาคณิตศาสตร์เรื่อง การบวกและการลบจำนวนที่มีผลลัพธ์และตัวตั้งไม่เกิน 100 สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ผลการศึกษพบว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

(5.3) จากผลการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองการฝึกทักษะการบวกเลขสามหลัก ที่พบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด คิดเป็นค่าเฉลี่ย 4.81 ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ กิตติยาวิดี บุญชื่อ และคณะ (2540 : 52-58) ที่กล่าวว่า การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่มีความสุขโดยการใช้เกมมีความสัมพันธ์ทางบวกกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เป็นแนวทางในการพัฒนาการใช้เกมประกอบการสอน และเป็นกิจกรรมที่มีประโยชน์ต่อการเรียนการสอนมาก ถ้าจัดเกมประกอบการสอนได้อย่างเหมาะสมนักเรียนก็จะมีประสบการณ์หลายด้าน จึงทำให้นักเรียนมีความภูมิใจในตนเองและมีความสุขในการเรียน นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ศักรินทร์ หมั่นนรินทร์ (2555 : 53) ที่ได้ศึกษาเกมฝึกทักษะการบวกและการลบเลขอย่างง่าย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ผลการศึกษพบว่า ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อเกมฝึกทักษะการบวก และการลบเลขอย่างง่าย มีความพึงพอใจโดยรวมเท่ากับ 2.59 อยู่ในระดับมาก

เอกสารอ้างอิง

- [1] กรมวิชาการ. 2544. หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน. พิมพ์ครั้งที่2. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- [2] กระทรวงศึกษาธิการ. (2552). หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551. กรุงเทพฯ : การศาสนา.
- [3] กิตติยาวดี บุญชื้อ และคณะ. (2540). การเรียนรู้อย่างมีความสุข. วารสารครุศาสตร์ 26. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ไอดีเอสแควร์. (กรกฎาคม – ตุลาคม), หน้า 52-58.
- [4] ขวัญใจ มณีวงษ์. (2535). การสอนเกมในระดับประถมศึกษา. วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น. ปีที่ 15, ฉบับที่ 1-2 (กันยายน 2535), หน้า 23-26.
- [5] จรรยา อัจฉาญ. (2548). หลักสูตรและการจัดการเรียนรู้คณิตศาสตร์ระดับประถมศึกษา. มหาสารคาม : ตักสิลา.
- [6] โรงเรียนเม่งฮั่วกงฮัก.(2559). รายงานผลการประเมินคุณภาพของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนเม่งฮั่วกงฮัก ปีการศึกษา 2558.นครปฐม: ฝ่ายวิชาการ.
- [7] วิจิตรา ศรสาลี. (2555). การพัฒนาเกมคณิตศาสตร์ ประกอบแบบฝึกทักษะการแก้โจทย์ปัญหา คณิตศาสตร์เรื่อง การบวกและการลบจำนวนที่มีผลลัพธ์และตัวตั้งไม่เกิน 100 สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1. วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต (หลักสูตรและการสอน). บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร.
- [8] ศักรินทร์ หมื่นนรินทร์. (2553). เกมฝึกทักษะการบวกและลบเลขอย่างง่าย สำหรับนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1.วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต (เทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา). บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- [9] สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2545). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545. กรุงเทพฯ : พริกหวานกราฟฟิค.

การพัฒนาเกมและสถานการณ์จำลองการเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียน เพื่อพัฒนาการเรียนรู้ประเทศสมาชิกอาเซียน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ของโรงเรียนสารสาสน์วิเทศหนองแขม

The Development of “Hello ASEAN” Games and Simulations to encourage
ASEAN Study of Grade 6 Students at Sarasas Witaed Nongkhaem School

มังกร หริรักษ์¹, อุมพร บุญโต², ปิยะดา โรจน์ธนากร³

¹บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธนบุรี, mangkorn_h@yahoo.com

²โรงเรียนสารสาสน์วิเทศหนองแขม, buntoumaporn@gmail.com

³โรงเรียนสารสาสน์วิเทศหนองแขม, Sweety_nuch-ta@hotmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาประสิทธิภาพของเกมและสถานการณ์จำลองการเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสารสาสน์วิเทศหนองแขม (2) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนก่อนและหลังเรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองการเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสารสาสน์วิเทศหนองแขม (3) ศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองการเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสารสาสน์วิเทศหนองแขม กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่กำลังศึกษาในภาคการศึกษาที่ 2/2559 จำนวน 30 คน ของโรงเรียนสารสาสน์วิเทศหนองแขม ได้มาโดยการเลือกแบบเฉพาะเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ เกมและสถานการณ์จำลองการเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียน แผนการสอน แบบทดสอบก่อนเรียน-หลังเรียน และแบบสอบถามความพึงพอใจ สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่า t – test Dependent

ผลการวิจัยพบว่า (1) เกมและสถานการณ์จำลองการเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียน มีประสิทธิภาพเท่ากับ 80.08 /93.67 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ประสิทธิภาพที่ตั้งไว้ 80/80 (2) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนหลังจากเรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองการเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียน สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (3) ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองการเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียน มีค่าเฉลี่ย 4.49 อยู่ในระดับ มาก

คำสำคัญ: เกม/ สถานการณ์จำลอง/ ประชาคมอาเซียน

Abstract

The purposes of this research were: (1) to study the effectiveness of “Hello ASEAN” games and simulations to encourage ASEAN study of grade 6 students at Sarasas Witaed Nongkhaem School, (2) to compare learning outcomes of students before and after learning through games, and (3) to study the satisfaction of 30 grade 6 students of second semester of 2016 academic year at Sarasas Witaed Nongkhaem School. They were selected by purposive random sampling. “Hello ASEAN” games, lesson plan, pre-test and posttest, satisfactory questionnaires were used as research instruments. Research data were analyzed by descriptive statistics (percentage, mean, and standard deviation) and t-test dependent.

The results of this study revealed as follows.(1) The effectiveness scores of “Hello ASEAN” game was higher than the set standard score at 80.08/93.67. In addition, the mean score of posttest ($\bar{X}$ = 18.73, SD = 0.98) was higher than the pre-test ($\bar{X}$ = 15.87, SD = 1.47).(2) There was statistically significant difference between mean scores of pre-test and posttest ($t=13.13, p<0.05$).(3) Students rated their satisfaction toward “Hello ASEAN” game at the high level ($\bar{X}$ = 4.49).

Keywords; Games, Simulations, ASEAN

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ในปี พ.ศ. 2558 สมาคมประชาชาติแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ หรือ อาเซียน ซึ่งมีสมาชิก 10 ประเทศ และเป็นองค์กรความร่วมมือระหว่างประเทศที่มีความสำคัญยิ่งของภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ จะมีพัฒนาการก้าวสู่การรวมตัวเป็นประชาคมอาเซียน ในฐานะที่ประเทศไทยเป็นสมาชิกประเทศหนึ่งขององค์กรแห่งหนึ่งที่จะต้องพบกับ การเปลี่ยนแปลงในหลายๆด้าน โดยเฉพาะการจะมีผู้คนจากประเทศเพื่อนบ้านไปมาหาสู่กันมากขึ้น จำเป็นจะต้องเตรียมความพร้อมที่จะรองรับการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว ทั้งนี้การเตรียมความพร้อมที่สำคัญประการหนึ่งคือ การให้ความรู้กับประชาชน โดยเฉพาะนักเรียน เกี่ยวกับเรื่องของอาเซียนให้มากที่สุดและต่อเนื่อง พัฒนาบุคลากรให้มีความพร้อมที่จะแข่งขันกับผู้คนทั้งจากสมาชิกอาเซียนด้วยกันและจากชาติอื่นๆ ซึ่งการศึกษาเรียนรู้เรื่องราวของอาเซียนในแง่มุมต่างๆผ่านการเรียนการสอนจึงเป็นสิ่งสำคัญและจำเป็น (สมเกียรติ ภูระหงษ์ และคณะ. 2555: ก) อาเซียน หรือ สมาคมประชาชาติแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (Association of South East Asian Nations หรือ ASEAN) ก่อตั้งขึ้นโดยปฏิญญากรุงเทพ (Bangkok Declaration) ในปัจจุบันมีสมาชิกอาเซียน ทั้งหมด 10 ประเทศ (สำนักงานอธิการบดี มหาวิทยาลัยรามคำแหง.2557: 1)

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และ วัฒนธรรมว่าด้วยการอยู่ร่วมกันในสังคม ที่มีความเชื่อมสัมพันธ์กัน และมีความแตกต่างกันอย่างหลากหลาย เพื่อช่วยให้สามารถปรับตัวตนเองกับบริบท สภาพแวดล้อมเป็น

พลเมืองดี มีความรับผิดชอบ มีความรู้ ทักษะ คุณธรรม และ ค่านิยมที่เหมาะสมโดยได้กำหนดเนื้อหาอาเซียนศึกษาไว้ใน วิชา ประวัติศาสตร์ (กระทรวงศึกษาธิการ.2552: 117-118)

จากการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชา สังคมศึกษา ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ของโรงเรียน สารสาสน์วิเทศหนองแขม พบว่านักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีผลการประเมินหน่วยที่ 1 สารประวัติศาสตร์ เรื่อง ประเทศสมาชิกอาเซียน คิดเป็นร้อยละ 33 ซึ่งต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐานที่โรงเรียนกำหนด ร้อยละ 75 (ฝ่ายวิชาการ โรงเรียนสารสาสน์วิเทศหนองแขม. 2559 : 9) แสดงให้เห็นว่านักเรียนจะต้องได้รับการพัฒนาการเรียนรู้อีกเกี่ยวกับประชาคมอาเซียน

การหาวิธีการเทคนิคต่างๆในการสอนก็เป็นปัจจัยหนึ่งที่จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้มีประสิทธิภาพนั้น มีอยู่หลากหลายรูปแบบ โดยเฉพาะวิธีการสอบแบบใช้เกม จะมีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาการเรียนรู้อีกของนักเรียนเป็นอย่างมาก ถ้าครูสามารถจัดกิจกรรมการเรียนรู้ควบคู่ไปกับการเล่น การเรียนรู้ในเรื่องนั้นก็จะเป็นเรื่องง่ายและทำให้เกิดผลสำเร็จในเรื่องนั้นๆ (จันทิมา จันตาบุตร. 2557:6) นอกจากนี้วิธีการสอนแบบสถานการณ์จำลอง เป็นการสอนที่มุ่งให้ผู้เรียนมีความเข้าใจเกี่ยวกับความเป็นจริงที่สถานการณ์นั้นจำลองขึ้นมา ซึ่งผู้เรียนควรจะได้เรียนรู้จากการเล่นของตนในสถานการณ์นั้น โดยผู้เรียนลงไปเล่นในสถานการณ์ที่มีบทบาท ข้อมูล และกติกาการเล่นที่สะท้อนความเป็นจริง และมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งต่างๆ ที่อยู่ในสถานการณ์นั้น โดยใช้ข้อมูลที่มีสภาพคล้ายกับข้อมูลในความเป็นจริง ในการตัดสินใจและแก้ไขปัญหาต่างๆ ซึ่งใน

การตัดสินใจนั้น จะส่งผลให้ผู้เล่นในลักษณะเดียวกันกับที่เกิดขึ้นในสถานการณ์จริง (รุจิรุ ภูสาระ. 2546: 165)

จากปัญหาที่ผู้วิจัยประสบและแนวทางการสอนประเทศสมาชิกอาเซียนของผู้เรียน ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะพัฒนาเกมและสถานการณ์จำลอง สำหรับนำมาใช้ในการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนในหน่วยที่ 1 สารประวัติศาสตร์ เรื่อง ประเทศสมาชิกอาเซียน และให้นักเรียนเรียนรู้อย่างสนุกสนาน เพลิดเพลิน มีความอยากรู้ อยากรู้อยากเรียนมากขึ้น

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

(1) เพื่อศึกษาประสิทธิภาพของเกมและสถานการณ์จำลองการเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสารสาสน์วิเทศหนองแขม

(2) เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนก่อนและหลังเรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองการเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสารสาสน์วิเทศหนองแขม

(3) เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองการเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสารสาสน์วิเทศหนองแขม

3. วิธีดำเนินการ

(1) ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่กำลังศึกษาในภาคการศึกษาที่ 2/2559 ของโรงเรียนสารสาสน์วิเทศหนองแขม จำนวน 2 ห้องเรียน นักเรียนทั้งหมดในระดับ มีจำนวน 59 คน

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่กำลังศึกษาในภาคการศึกษาที่ 2/2559 จำนวน 30 คน โรงเรียนสารสาสน์วิเทศหนองแขม ได้มาโดยการเลือกแบบเฉพาะเจาะจง คือนักเรียนห้อง ป.6/2 จำนวน 30 คน เป็นห้องเรียนที่มีการจัดชั้นเรียนแบบผลการเรียนรู้ทั้งระดับพอใช้และควรปรับปรุง

(2) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้เครื่องมือ 4 ชนิด คือ

(2.1) เกมและสถานการณ์จำลองการเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียน

(2.2) แผนการสอน

(2.3) แบบทดสอบการเรียนรู้ประเทศสมาชิกอาเซียน

(2.4) แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองการเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียน

(3) การสร้างเครื่องมือในการวิจัย

(3.1) เกมและสถานการณ์จำลองการเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียน

(3.1.1) ศึกษาเอกสาร แนวคิดทฤษฎี งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

(3.1.2) ศึกษาทฤษฎี หลักการ วิธีการเนื้อหาประเทศสมาชิกอาเซียน และเทคนิค วิธีการสอนแบบใช้เกมและสถานการณ์จำลอง เพื่อนำมาสร้างเกมและสถานการณ์จำลองการเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียน ซึ่งมีเกมจำนวน 4 เกม ได้แก่ (1) เกมไขเชอร์ไพรส์ธงอาเซียน (2) เกมช่างน้อยผจญภัยในอาเซียน (3) เกมเศรษฐีสู่อาเซียน (4) เกมอาเซียนคำทักทาย และสถานการณ์จำลอง จำนวน 4 สถานการณ์ ได้แก่ (1) สถานการณ์จำลองการประชุมสุดยอดผู้นำอาเซียน (2) สถานการณ์จำลองห้องเรียนอาเซียน (3) สถานการณ์จำลองโต๊ะข่าวอาเซียน (4) สถานการณ์จำลองเยาวชนอาเซียน ทักทายศิษย์วัดพระแก้ว

(3.1.3) สร้างเกมและสถานการณ์จำลองการเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียน

(3.1.4) นำเกมและสถานการณ์จำลองการเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียนที่สร้างขึ้นให้ผู้เชี่ยวชาญ พิจารณาและให้ข้อเสนอแนะ

(3.1.5) นำเกมและสถานการณ์จำลองการเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียนไปปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ

(3.1.6) นำเกมและสถานการณ์จำลองการเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียนที่ปรับปรุงแล้วเสนอผู้เชี่ยวชาญเพื่อพิจารณาความถูกต้องอีกครั้ง

(3.1.7) นำเกมและสถานการณ์จำลองการเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียนที่ปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่าง

(3.2) แผนการสอน

(3.2.1) ศึกษาเอกสาร แนวคิดทฤษฎี งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา

และวัฒนธรรม หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

(3.2.2) ศึกษาทฤษฎี หลักการ วิธีการ เนื้อหาประเทศสมาชิกอาเซียน และเทคนิค วิธีการสอนแบบ ใช้เกมและสถานการณ์จำลอง เพื่อนำมาสร้างแผนการสอน จำนวน 4 แผน

(3.2.3) สร้างแผนการสอน

(3.2.4) นำแผนการสอนที่สร้างขึ้นไปให้ผู้เชี่ยวชาญ เพื่อตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหาสาระ จุดประสงค์ กิจกรรมและการประเมินผล

(3.2.5) นำแผนการสอนไปปรับปรุงแก้ไข ให้เหมาะสมตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ

(3.2.6) นำแผนการสอนที่ปรับปรุงแล้ว เสนอผู้เชี่ยวชาญเพื่อพิจารณาความถูกต้องอีกครั้ง

(3.2.7) นำแผนการสอนที่ปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่าง

(3.3) แบบทดสอบการเรียนรู้ประเทศสมาชิกอาเซียน

(3.3.1) ศึกษาวิธีสร้างแบบทดสอบจาก เอกสารตำรา แนวคิด ทฤษฎี และรายงานการวิจัยเกี่ยวกับการสร้างแบบทดสอบ ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษา ตอนปลาย

(3.3.2) ศึกษารายละเอียดของเนื้อหาที่ได้คัดเลือกตามจุดประสงค์การเรียนรู้ และสร้างแบบทดสอบปรนัยชนิด 4 ตัวเลือก จำนวน 26 ข้อ โดยการวัดผลการเรียนรู้ประเทศสมาชิกอาเซียน

(3.3.3) นำแบบทดสอบที่สร้างขึ้นไปให้ผู้เชี่ยวชาญ พิจารณาตัดสินเพื่อหาค่าความตรงตามเนื้อหา โดยเก็บรวบรวมผลการพิจารณาการตัดสินไปคำนวณหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อของแบบทดสอบกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย

(3.3.4) นำแบบทดสอบเฉพาะข้อที่มีค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อของแบบทดสอบกับวัตถุประสงค์ของการวิจัยตั้งแต่ 0.50 – 1.00 ได้แบบทดสอบจำนวน 20 ข้อ แล้วนำไปทดลองใช้ (Try-out) กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 /1 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 29 คน เพื่อคำนวณหาค่าความยากง่ายและความเชื่อมั่นของแบบทดสอบตามสูตรของ คูเดอร์-ริชาร์ดสัน พบว่า แบบทดสอบที่ได้ มีค่า IOC = 0.67 – 1.00 ค่าความยากง่าย = 0.27 – 0.73 ค่าอำนาจจำแนก = 0.20 -0.70 มีค่าความเชื่อมั่น = 0.71

(3.4) แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองการเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียน

(3.4.1) ศึกษาการสร้างแบบสอบถาม

(3.4.2) สร้างแบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองการเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียน จำนวน 10 ข้อ ซึ่งแบบสอบถามเป็นแบบประมาณค่า (Rating scales) ตามวิธีของ ลิเคิร์ท ลักษณะแบบสอบถามเกี่ยวกับความพึงพอใจหรือไม่ของนักเรียนที่มีต่อเกมและสถานการณ์จำลองที่เล่น โดยกำหนดความคิดเห็น 5 ระดับ

(3.4.3) นำแบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองการเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียน ไปเสนอผู้เชี่ยวชาญพิจารณาและให้ข้อเสนอแนะ

(3.4.4) นำแบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองการเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียน ที่ผ่านการตรวจสอบโดยได้แบบสอบถามจำนวน 5 ข้อ มาทดลองใช้กับนักเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 29 คน เพื่อนำมาหาค่าความเชื่อมั่น โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค ได้ค่าความเชื่อมั่น = 0.75

(3.5) การวิเคราะห์ข้อมูล

(3.5.1) วิเคราะห์หาค่าประสิทธิภาพของ เกมและสถานการณ์จำลองประเทศสมาชิกอาเซียน ที่มีต่อการเรียนรู้ประเทศสมาชิกอาเซียน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษา ปีที่ 6 ตามเกณฑ์ประสิทธิภาพ 80/80

(3.5.2) เปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ย ก่อนเรียนและหลังเรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลอง ใช้สถิติ t – test แบบ Dependent Samples

(3.5.3) วิเคราะห์หาระดับความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองการเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียน ใช้สถิติ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD)

4. สรุปผลผลการศึกษา

(4.1) ผลการศึกษาประสิทธิภาพผลการศึกษา ประสิทธิภาพของเกมและสถานการณ์จำลองการเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียน พบว่า เกมและสถานการณ์จำลองการเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียน มี

ประสิทธิภาพเท่ากับ 80.08/93.67 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ประสิทธิภาพที่ตั้งไว้ 80/80 แสดงว่า เกมและสถานการณ์จำลองการเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียน ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีประสิทธิภาพเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้

(4.2) ผลการเปรียบเทียบสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนหลังจากเรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองการเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียน พบว่า นักเรียนมีผลการสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียน ($\bar{X} = 18.73$, $SD = 0.98$) สูงกว่าก่อนเรียน ($\bar{X} = 15.87$, $SD = 1.53$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่า ผลการสอนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองการเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียน สามารถส่งเสริมการเรียนรู้ประเทศสมาชิกอาเซียนของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ให้สูงขึ้น

(4.3) ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองการเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียน พบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการเรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองการเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียน โดยรวมมีค่าเฉลี่ย 4.49 อยู่ในระดับ มาก

5. การอภิปรายผล

จากการศึกษาวิจัยการพัฒนาเกมและสถานการณ์จำลองการเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียน เพื่อพัฒนาการเรียนรู้ประเทศสมาชิกอาเซียน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสารสาสน์วิเทศหนองแขม มีประเด็นที่ควรนำมาอภิปรายได้ดังนี้

1. จากผลการศึกษาประสิทธิภาพของเกมและสถานการณ์จำลองการเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียน ตามเกณฑ์ประสิทธิภาพ 80/80 พบว่า คะแนนร้อยละของการทำแบบทดสอบระหว่างเรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองเท่ากับ 80.08 (E1) โดยมีคะแนนร้อยละจากการทดสอบหลังเรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลอง เท่ากับ 93.67 (E2) ทั้งนี้อาจเนื่องจากผู้วิจัยได้สร้างเกมและสถานการณ์จำลองอาเซียน ตามแนวคิดของ อรรถพร พรสีมา (2530 : 63-65) ที่กำหนดรูปแบบการพัฒนาเกมและสถานการณ์จำลองเพื่อการสอน ประกอบด้วย 3 ขั้นตอนหลัก คือ (1) กำหนดรูปแบบ ที่ต้องสร้างมโนภาพเกี่ยวกับเหตุการณ์ อธิบายบทบาทของแต่ละคนผู้เล่นกำหนดพฤติกรรมที่จะต้องจำลองหรือเลียนแบบ และ

มองหาสิ่งจูงใจให้ผู้ที่เล่นเกมและสถานการณ์จำลอง (2) สร้างกฎเกณฑ์ มีการกำหนดขั้นตอนการเล่น เกม และการให้คะแนน (3) สร้างอุปกรณ์ต้นแบบ มีอุปกรณ์สำหรับผู้เล่น จึงทำให้ได้เกมและสถานการณ์จำลองการเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียน มีประสิทธิภาพเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของ จันทร์ฉาย ศรีขวัญ (2548 : 70-71) ที่ได้ศึกษาเรื่อง ออกแบบเกมประกอบการเรียนการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สาระที่ 4 ประวัติศาสตร์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ผลการศึกษาพบว่า ผลการหาประสิทธิภาพของเกมประกอบการสอนที่มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์มาตรฐาน 80/80 คือมีประสิทธิภาพ 86.67/84.40

2. จากผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองการเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียน ที่พบว่า ก่อนเรียนมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 15.87 และหลังเรียนมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 18.73 ซึ่งผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยสอดคล้องกับแนวคิดของ วรณา เลิศขันธ์ (2528: 54) ที่กล่าวว่า การสอนแบบเกมสถานการณ์จำลอง เป็นการสอนที่ประกอบไปด้วยกิจกรรมหลายอย่าง เช่น เกม กรณีตัวอย่าง บทบาท สมมติและจำลองสถานการณ์ที่ใกล้เคียงกับสภาพความเป็นจริงที่เกิดขึ้นในสังคม ทำให้นักเรียนเกิดความรู้สึกที่สัมพันธ์กับเหตุการณ์ต่างๆ ที่นำมาจัดสร้างเป็นเกม อันมีกฎเกณฑ์กติกาขณะที่เล่นเกมจะได้รับการฝึกวิธีระดมสมอง (Brain Storming) ฝึกการคิดอย่างมีระบบจากข้อมูลต่างๆ ที่กำหนดในเกมฝึกการอภิปราย การยอมรับความคิดเห็นในเชิงเหตุผล และฝึกการแก้ปัญหาจากสถานการณ์ที่กำหนดขึ้น ได้พัฒนาการทำงานได้แสดงออก จึงทำให้เกิดความเข้าใจและจดจำเนื้อหาได้มากขึ้น จะทำให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สูงขึ้น นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ชไมพร เพ็ญเทพ (2537: 57) ที่ได้ศึกษาเรื่องการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความมีวินัยทางสังคมกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้เกมจากโทรทัศน์กับการสอนปกติ ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนกลุ่มที่เรียนโดยใช้เกมจากโทรทัศน์มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่านักเรียนกลุ่มที่เรียนตามปกติที่ระดับ .05

3. จากผลการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองการเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียน ที่พบว่า นักเรียนมีความ

พึงพอใจในภาพรวม คิดเป็นค่าเฉลี่ย 4.49 อยู่ในระดับ มาก ทั้งนี้เนื่องมาจากการที่ผู้วิจัยเลือกใช้เกมและสถานการณ์จำลองการเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียน เพราะเป็นสื่อที่เหมาะสมกับวัยของนักเรียน เด็กในวัยนี้จะเริ่มเข้าใจกฎกติกาต่างๆ และสนุกสนานเมื่อการเล่นการแข่งขัน ดังนั้นกิจกรรมเกมและสถานการณ์จำลองจึงเหมาะสมกับนักเรียนวัยนี้ ทำให้นักเรียนเรียนรู้จากสื่อด้วยความพึงพอใจและยอมรับที่จะใช้สื่อการสอนชนิดนี้อย่างต่อเนื่อง ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีของธอร์นไคด์ (อ้างใน ทิศนา แคมมณี.2548: 51) กล่าวคือกฎแห่งผลที่พึงพอใจ (Law of Effect) เมื่อบุคคลได้รับผลที่พึงพอใจย่อมอยากจะทำซ้ำต่อไป นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของ จันทรฉาย ศรีขวัญ (2548 : 70-71) ที่ได้ศึกษาเรื่อง ออกแบบเกมประกอบการเรียนการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สาระที่ 4 ประวัติศาสตร์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ผลการศึกษาพบว่า ความคิดเห็นของนักเรียนต่อการเรียนที่มีต่อเกมประกอบการเรียนการสอน เกมวิ่งแข่งกับเวลา มีค่าเฉลี่ย 4.40 อยู่ในระดับมาก

ดังนั้นจะเห็นได้ว่าทั้งเกมและสถานการณ์จำลองต่างมีประโยชน์และมีคุณค่าที่สามารถพัฒนาผู้เรียนให้เกิดทักษะตามเป้าหมายของการเรียนได้ เป็นอีกวิธีการสอนที่เหมาะสมสำหรับการนำมาจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาการเรียนรู้เรื่อง ประเทศสมาชิกอาเซียน ได้เป็นอย่างดี

เอกสารอ้างอิง

- [1] กระทรวงศึกษาธิการ. (2552). **หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551**. กรุงเทพฯ : การศึกษา.
- [2] จันทรฉาย ศรีขวัญ. (2548). **ออกแบบเกมประกอบการเรียนการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สาระที่ 4 ประวัติศาสตร์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6**. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต (เทคโนโลยีทางการศึกษา): บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา.
- [3] จันทิมา จันตาบุตร. (2557). **การใช้เกมการศึกษาในการพัฒนาทักษะการจดจำคำศัพท์ภาษาอังกฤษของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพปีที่ 3 สาขา ยานยนต์ (ขย.3101) วิทยาลัยเทคโนโลยีโปลิเทคนิค ล้านนาเชียงใหม่**. รายงานการวิจัย :วิทยาลัยเทคโนโลยีโปลิเทคนิค ล้านนาเชียงใหม่.
- [4] ชไมพร เพี้ยเทพ. (2537). **การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและควมมีวินัยทางสังคมกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้เกมจากโทรทัศน์กับการสอนปกติ**. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต (การประถมศึกษา): บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- [5] ทิศนา แคมมณี. (2548). **ศาสตร์การสอนองค์ความรู้เพื่อการจัดการกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ. (ครั้งที่ 4)**. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- [6] รุจิร ภู่อาระ. (2546). **การเขียนแผนการจัดการเรียนรู้: Daily Lesson Planning. (พิมพ์ครั้งที่ 2)**. กรุงเทพฯ : บั๊ค พอยส์.
- [7] โรงเรียนสารสาสน์วิเทศหนองแขม. (2559). **หลักสูตรสถานศึกษากลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม**. กรุงเทพฯ: ฝ่ายวิชาการ.
- [8] สมเกียรติ ภู่อาระหงษ์ ประนอม พงษ์เผือก และ กุณห์ ธีรา บุญเลี้ยง. (2555). **อาเซียนศึกษา ป.6**. กรุงเทพฯ : อักษรเจริญทัศน์.
- [9] สำนักงานอธิการบดี. (2557). **ความพร้อมสู่การเป็นประชาคมอาเซียน (ASEAN Community :AC ในปี พ.ศ. 2558)**. กองกลาง สำนักงานอธิการบดี มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- [10] วรณา เลิศขยันตรี. (2528). **ผลการสอนโดยใช้เกมสถานการณ์จำลองที่มีต่อแนวคิดแก้ปัญหา และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1**. ปริญญาโท ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต (สังคมศึกษา): บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- [11] อรพรรณ พรสีมา. (2530). **เทคโนโลยีทางการสอน**. กรุงเทพฯ: โอเอส พรินติ้ง เฮาส์.

การพัฒนาเกมและสถานการณ์จำลองการจับคู่ เพื่อเตรียมความพร้อมทางคณิตศาสตร์
ด้านการจับคู่สิ่งต่างๆ สำหรับนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 1
โรงเรียนวัดอ้อมน้อย (มิตรครุราษฎร์รังสรรค์)

The Development of Games and simulations about Matching in Mathematics
for Kindergarten Students at Wataomnoi (Mithkruratransan) School

พรณี บุญประกอบ¹, โสริยา แสงเพชร², ดารารัตน์ วัฒนาราชฎู³

¹บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธนบุรี, Pannee@gs.swu.ac.th

²โรงเรียนวัดอ้อมน้อย(มิตรครุราษฎร์รังสรรค์), Sorayasengpet3020@gmail.com

³โรงเรียนรางพยอม, Dararat1499@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาประสิทธิภาพของเกมและสถานการณ์จำลองการจับคู่ ของนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 1 โรงเรียนวัดอ้อมน้อย (มิตรครุราษฎร์รังสรรค์) (2) เปรียบเทียบผลการเรียนรู้ของนักเรียนก่อนและหลังเรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองการจับคู่ ของนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 1 โรงเรียนวัดอ้อมน้อย (มิตรครุราษฎร์รังสรรค์) (3) ศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนด้วยเกมและสถานการณ์จำลอง การจับคู่ ของนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 1 โรงเรียนวัดอ้อมน้อย (มิตรครุราษฎร์รังสรรค์) กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนระดับชั้นอนุบาลปีที่ 1 ที่กำลังศึกษาในภาคการศึกษาที่ 2/2559 จำนวน 30 คน ของโรงเรียนวัดอ้อมน้อย (มิตรครุราษฎร์รังสรรค์) ได้มาโดยการเลือกแบบเฉพาะเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ เกมและสถานการณ์จำลองการจับคู่ แผนการสอน แบบทดสอบก่อนเรียน-หลังเรียน และแบบสอบถามความพึงพอใจ สถิติที่ใช้ ในการวิจัย ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่า t – test Dependent ผลการวิจัยพบว่า (1) เกมและสถานการณ์จำลองการจับคู่ มีประสิทธิภาพเท่ากับ 90.00 /92.67 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ประสิทธิภาพที่ตั้งไว้ 80/80 (2) ผลการเรียนรู้ของนักเรียนหลังจากเรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองการจับคู่ สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (3) ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองการจับคู่ มีค่าเฉลี่ย 4.86 อยู่ในระดับ มากที่สุด

คำสำคัญ: เกม/ สถานการณ์จำลอง/ การจับคู่

Abstract

The purposes of this research were: (1) to study the effectiveness of “Enjoy Matching” games and simulations of kindergarten students at Wataomnoi (Mithkruratrangsan) School, (2) to compare students’ learning achievement before and after using the game to match things, and (3) to examine the students’ satisfaction toward matching game. The subjects of this study were 30 students kindergarten of the second semester of 2016 at Wataomnoi (Mithkruratrangsan) school. They were selected by purposive random sampling. Matching things games, lesson plan, pre-test – posttest, and satisfactory questionnaires were used as research tools. Percentage, mean, standard deviation, and t-test for dependent sample were used to collect data.

The results of this study revealed as follows. (1) The effectiveness scores of “Enjoy Matching” game was higher than the standard score at $90.00/92.67$. In addition, the mean score of posttest ($\bar{X} = 9.27$, $SD = 0.83$) was higher than the pre-test ($\bar{X} = 7.57$, $SD = 1.10$). (2) There was statistically significant difference between mean scores of pre-test and posttest ($t = 12.41$, $p < .05$). (3) Students rated their satisfaction toward matching skill games at the highest level ($\bar{X} = 4.86$, $SD = 0.35$).

Keywords: Games / Simulations / Matching

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 และ (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2553 ได้กำหนดความมุ่งหมายและหลักการจัดการศึกษาไว้ในมาตรา 6 การจัดการศึกษา ต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้ อย่างมีความสุข (กระทรวงศึกษาธิการ. 2553: 3) ดังนั้น การจัดการกระบวนการเรียนรู้ เนื้อหาสาระ และกิจกรรมต้องสอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียน โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ให้ผู้เรียนได้ฝึกทักษะ กระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์และการประยุกต์ความรู้ มาใช้เพื่อป้องกันและแก้ปัญหา

เด็กอายุ 3 – 5 ปี เป็นวัยที่ร่างกายและสมองของเด็กกำลังเจริญเติบโต เด็กต้องการความรัก ความเอาใจใส่ ดูแลอย่างใกล้ชิด เด็กวัยนี้มีโอกาสเรียนรู้จากการใช้ประสาทสัมผัสทั้ง 5 ได้สำรวจ เล่น ทดลอง ค้นพบด้วยตนเอง ได้มีโอกาสคิดแก้ปัญหา เลือกลง ตัดสินใจใช้ภาษาสื่อความหมาย คิดริเริ่มสร้างสรรค์ และอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 ที่กล่าวว่า การจัดการศึกษาปฐมวัยยึดหลักการพัฒนาเด็กในทุกด้าน ทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา โดยอยู่บนพื้นฐานของประสบการณ์เดิมที่เด็กมีอยู่และประสบการณ์ใหม่ที่เด็กจะได้รับต้องมีความหมายต่อตัวเด็ก สร้างสภาพ

แวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของเด็ก จำต้องอยู่ในสภาพที่สนองความต้องการ ความสนใจของเด็กทั้งภายในและภายนอกห้องเรียน มีการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็ก ผู้สอนต้องเปลี่ยนบทบาทจากผู้บอกความรู้หรือสั่งให้เด็กทำตามเป็นผู้อำนวยความสะดวก การจัดการเรียน การสอนยึดหลักการบูรณาการให้เหมาะสมกับวัยและระดับพัฒนาการของเด็ก โดยถือว่าการเล่น อย่างมีจุดมุ่งหมายเป็นหัวใจสำคัญของการจัดประสบการณ์ให้กับเด็ก (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2553: 5-7)

การสอนมีหลากหลายรูปแบบ จึงเป็นสิ่งที่คุณครูผู้สอนจะต้องเลือกวิธีสอนและนำมาใช้ให้สอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนการสอน ที่สัมพันธ์กับเนื้อหา และให้ผู้เรียนได้เกิดความคิดรวบยอดด้วยตนเอง การสอนด้วยเกมเป็นกระบวนการที่ผู้สอนใช้ในการช่วยให้ผู้เรียนเกิดความรู้ตามวัตถุประสงค์ที่กำหนด โดยการให้ผู้เรียนเล่นเกมตามกติกา และนำเนื้อหาและข้อมูลของเกม พฤติกรรมการเล่น วิธีการเล่น และผลการเล่นเกมของผู้เรียนมาใช้ในการอภิปรายเพื่อสรุปการเรียนรู้ (ทิศนา แหมมณี. 2552: 365) เกมเป็นกิจกรรมการเล่นที่ให้ความสนุกสนานเพลิดเพลิน หรือการแข่งขันเพื่อการค้นหาความสำเร็จ มีจุดเริ่มต้นและจุดสิ้นสุดภายใต้กฎกติกาเพียงเล็กน้อยตามความมุ่งหมายในการเล่น ผู้เล่นใช้เทคนิคในการเล่น และผู้เล่นได้ฝึกทักษะต่าง ๆ จากการเล่นเกม โดยไม่รู้ตัว (บุษริย์ ฤกษ์เมือง. 2552: 14)

คณิตศาสตร์มีบทบาทอย่างยิ่งในชีวิตประจำวันของมนุษย์ไม่ว่าจะอยู่ในสังคมใดก็ตาม ผู้ปกครองและครูควร

ตระหนักถึงความสำคัญของการส่งเสริมคณิตศาสตร์สำหรับเด็กปฐมวัย การจัดประสบการณ์ทางคณิตศาสตร์สำคัญต่อการเรียนรู้ของเด็ก ผู้สอนสามารถนำสาระที่ควรเรียนรู้มาบูรณาการ จัดประสบการณ์ต่างๆ ให้ง่ายต่อการเรียนรู้ เพราะนอกจากจะต้องอาศัยสถานการณ์ในชีวิตประจำวันของเด็กเพื่อส่งเสริมความเข้าใจเกี่ยวกับคณิตศาสตร์แล้วยังต้องอาศัยการวางแผนและเตรียมการเป็นอย่างดีจากครูให้เด็กได้เรียนรู้จากสิ่งที่เป็นรูปธรรมไปสู่ที่เป็นนามธรรมผ่านกิจกรรมที่เกิดความสนุกสนาน และได้รับความรู้โดยไม่รู้ตัวซึ่งจะทำให้สามารถจดจำอย่างเข้าใจจนเกิดทักษะการเรียนรู้ด้วยการค้นพบด้วยตนเอง (ปาริฉัตร ผลเจริญ, 2547: 45) ซึ่งการเข้าใจหลักการทางคณิตศาสตร์นี้จะเพิ่มพูนเป็นลำดับ จนพัฒนาเป็นการนับ การบวก การลบ การหาร และคิดคำนวณเมื่อโตขึ้น (กุลยา ตันติผลาชีวะ, 2551: 154)

จากรายงานการประเมินพัฒนาการของนักเรียนระดับชั้นอนุบาลปีที่ 1 ปีการศึกษา 2558 ของโรงเรียนวัดอ้อมน้อย (มิตรครูราษฎร์รังสรรค์) พบว่า นักเรียนระดับชั้นอนุบาลปีที่ 1 มีค่าคะแนน พัฒนาการในภาพรวมคิดเป็นร้อยละ 91.85 จำแนกเป็นพัฒนาการด้านร่างกาย คิดเป็นร้อยละ 97.54 รองลงมาเป็นพัฒนาการด้านอารมณ์จิตใจคิดเป็นร้อยละ 94.42 พัฒนาการด้านสังคม คิดเป็นร้อยละ 93.47 และพัฒนาการด้านสติปัญญา คิดเป็นร้อยละ 80.64 จากรายงานนี้ชี้ให้เห็นว่าพัฒนาการด้านสติปัญญาของนักเรียนระดับชั้นอนุบาลปีที่ 1 อยู่ในระดับต่ำสุดเมื่อเปรียบเทียบกับพัฒนาการด้านอื่นๆ ซึ่งสอดคล้องกับผลการสัมภาษณ์ครูผู้สอนระดับชั้นอนุบาลปีที่ 1 ของโรงเรียนรัฐบาลที่พบว่า เด็กปฐมวัยที่ศึกษาอยู่ในระดับชั้นอนุบาลปีที่ 1 บางส่วนขาดความพร้อมทางคณิตศาสตร์ในเรื่อง การจับคู่ การจำแนก การนับสิ่งต่างๆ และการเปรียบเทียบมากกว่า น้อยกว่า เท่ากับ การเพิ่มขึ้นหรือลดลงของจำนวนหรือปริมาณ ซึ่งเป็นพื้นฐานที่จำเป็นต่อการเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาต่อไป

จากสภาพปัญหาและแนวทางการสอนคณิตศาสตร์สำหรับเด็กปฐมวัยดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะนำเกมและสถานการณ์จำลองมาใช้ในการพัฒนาความพร้อมทางคณิตศาสตร์ของเด็กปฐมวัย เพื่อให้การจัดประสบการณ์การสอนบรรลุวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะอย่างยิ่งทำให้นักเรียนมีความคิดรวบยอดทางคณิตศาสตร์

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

(1) เพื่อศึกษาประสิทธิภาพของเกมและสถานการณ์จำลองการจับคู่ ของนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 1 โรงเรียนวัดอ้อมน้อย (มิตรครูราษฎร์รังสรรค์)

(2) เพื่อเปรียบเทียบผลการเรียนรู้ของนักเรียนก่อนและหลังเรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองการจับคู่ ของนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 1 โรงเรียน วัดอ้อมน้อย (มิตรครูราษฎร์รังสรรค์)

(3) เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนด้วยเกมและสถานการณ์จำลองการจับคู่ ของนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 1 โรงเรียนวัดอ้อมน้อย (มิตรครูราษฎร์รังสรรค์)

3. วิธีดำเนินการ

(1) ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ นักเรียนระดับชั้นอนุบาลปีที่ 1 ที่กำลังศึกษาในภาคการศึกษาที่ 2/2559 จำนวน 4 ห้องเรียน นักเรียนทั้งหมดในระดับ มีจำนวน 123 คน ของโรงเรียนวัดอ้อมน้อย (มิตรครูราษฎร์รังสรรค์)

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนระดับชั้นอนุบาล ปีที่ 1 ที่กำลังศึกษาในภาคการศึกษาที่ 2/2559 จำนวน 30 คน ของโรงเรียนวัดอ้อมน้อย (มิตรครูราษฎร์รังสรรค์) ได้มาโดยการเลือกแบบเฉพาะเจาะจงเป็นนักเรียนห้อง อ.1/2

(2) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้เครื่องมือ 4 ชนิด คือ

(2.1) เกมและสถานการณ์จำลองการจับคู่

(2.2) แผนการจัดประสบการณ์

(2.3) แบบทดสอบการเรียนรู้การจับคู่

(2.4) แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนด้วยเกมและสถานการณ์จำลองการจับคู่

(3) การสร้างเครื่องมือในการวิจัย

(3.1) เกมและสถานการณ์จำลองการจับคู่

(3.1.1) ศึกษาเอกสาร แนวคิดทฤษฎี งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546

(3.1.2) ศึกษาทฤษฎี หลักการ วิธีการ เนื้อหาการจับคู่ และเทคนิควิธีการสอนแบบใช้เกมและสถานการณ์จำลอง เพื่อนำมาสร้างเกมและสถานการณ์จำลองการจับคู่ ซึ่งมีเกมจำนวน 4 เกม ได้แก่ (1) เกมจับคู่ความสัมพันธ์(ครอบครัว) (2) เกมจับคู่สิ่งที่เข้าคู่กัน(ของใช้

ในบ้าน) (3) เกมจับคู่ภาพเหมือน(รูปสัตว์) (4) เกมจับคู่การแต่งกายตามฤดูกาล และสถานการณ์จำลองจำนวน 4 สถานการณ์ ได้แก่ (1) สถานการณ์จำลองเทศกาลสงกรานต์ (2) สถานการณ์จำลองในร้านอาหาร (3) สถานการณ์จำลองท่องเที่ยวสวนสัตว์ (4) สถานการณ์จำลองในห้องเรียน(หน่วยฤดูกาล)

(3.1.3) สร้างเกมและสถานการณ์จำลองการจับคู่

(3.1.4) นำเกมและสถานการณ์จำลองการจับคู่ที่สร้างขึ้นให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาและให้ข้อเสนอแนะ

(3.1.5) นำเกมและสถานการณ์จำลองการจับคู่ไปปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ

(3.1.6) นำเกมและสถานการณ์จำลองการจับคู่ที่ปรับปรุงแล้วเสนอผู้เชี่ยวชาญเพื่อพิจารณาความถูกต้องอีกครั้ง

(3.1.7) นำเกมและสถานการณ์จำลองการจับคู่ที่ปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่าง

(3.2) แผนการจัดประสบการณ์

(3.2.1) ศึกษาเอกสาร แนวคิดทฤษฎี งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546

(3.2.2) ศึกษาทฤษฎี หลักการ วิธีการ เนื้อหาการจับคู่ และเทคนิควิธีการสอนแบบใช้เกมและสถานการณ์จำลอง เพื่อนำมาสร้างแผนการจัดประสบการณ์จำนวน 4 แผน

(3.2.3) สร้างแผนการจัดประสบการณ์

(3.2.4) นำแผนการจัดประสบการณ์ที่สร้างขึ้นให้ผู้เชี่ยวชาญ เพื่อตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหาสาระ จุดประสงค์ กิจกรรมและการประเมินผล

(3.2.5) นำแผนการจัดประสบการณ์ไปปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสมตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ

(3.2.6) นำแผนการจัดประสบการณ์ที่ปรับปรุงแล้วเสนอผู้เชี่ยวชาญเพื่อพิจารณาความถูกต้องอีกครั้ง

(3.2.7) นำแผนการจัดประสบการณ์ที่ปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่าง

(3.3) แบบทดสอบการเรียนรู้การจับคู่

(3.3.1) ศึกษาวิธีสร้างแบบทดสอบจากเอกสารตำรา แนวคิด ทฤษฎี และรายงานการวิจัยเกี่ยวกับการสร้างแบบทดสอบ ของนักเรียนระดับชั้นอนุบาล

(3.3.2) ศึกษารายละเอียดของเนื้อหาที่ได้คัดเลือกตามจุดประสงค์การเรียนรู้ และสร้างแบบทดสอบปรนัยชนิด 3 ตัวเลือก โดยการวัดผลการเรียนรู้การจับคู่จำนวน 15 ข้อ โดยการวัดผลการเรียนรู้การจับคู่

(3.3.3) นำแบบทดสอบที่สร้างขึ้นให้ผู้เชี่ยวชาญ พิจารณาตัดสินเพื่อหาค่าความตรงตามเนื้อหา โดยเก็บรวบรวมผลการพิจารณาการตัดสินไปคำนวณหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อของแบบทดสอบกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย

(3.3.4) นำแบบทดสอบที่ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อของแบบทดสอบกับวัตถุประสงค์ของการวิจัยตั้งแต่ 0.50 – 1.00 ได้แบบทดสอบจำนวน 10 ข้อ แล้วนำไปทดลองใช้ (Try-out) กับนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 1/1 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน เพื่อคำนวณหาค่าความยากง่ายและความเชื่อมั่นของแบบทดสอบตามสูตรของ คูเดอร์-ริชาร์ดสัน พบว่า แบบทดสอบที่ได้ มีค่า IOC = 0.67-1.00 ค่าความยากง่าย 0.20 – 0.80 ค่าอำนาจจำแนก = 0.20 – 0.75 มีค่าความเชื่อมั่น = 0.82

(3.4) แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนด้วยเกมและสถานการณ์จำลองการจับคู่

(3.4.1) ศึกษาการสร้างแบบสอบถาม

(3.4.2) สร้างแบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนด้วยเกมและสถานการณ์จำลองการจับคู่ จำนวน 10 ข้อ ซึ่งแต่ละข้อแบบสอบถามเป็นแบบประมาณค่า (Rating Scales) ตามวิธีของ ลิเคิร์ท ลักษณะแบบสอบถามเกี่ยวกับความพึงพอใจหรือไม่ของนักเรียนที่มีต่อเกมและสถานการณ์จำลองที่เล่น โดยกำหนดความคิดเห็น 5 ระดับ

(3.4.3) นำแบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนด้วยเกมและสถานการณ์จำลองการจับคู่ ไปเสนอผู้เชี่ยวชาญ พิจารณาและให้ข้อเสนอแนะ

(3.4.4) นำแบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนด้วยเกมและสถานการณ์จำลองการจับคู่ ที่ผ่านการตรวจสอบโดยได้แบบสอบถามจำนวน 5 ข้อ มาทดลองใช้กับนักเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน เพื่อนำมาหาค่าความเชื่อมั่น โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค ได้ค่าความเชื่อมั่น = 0.78

(3.5) การวิเคราะห์ข้อมูล

(3.5.1) วิเคราะห์หาประสิทธิภาพของเกมและสถานการณ์จำลองการจับคู่ ที่มีต่อการเรียนรู้การจับคู่ของนักเรียนระดับชั้นอนุบาลปีที่ 1 ตามเกณฑ์ ประสิทธิภาพ 80/80

(3.5.2) เปรียบเทียบความแตกต่างของจำนวนเฉลี่ยก่อนเรียนและหลังเรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลอง ใช้สถิติ t - test แบบ Dependent Samples

(3.5.3) วิเคราะห์ระดับความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนรู้ด้วยเกมและสถานการณ์จำลอง การจับคู่ ใช้สถิติค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD)

4.สรุปผลการศึกษา

(4.1) เกมและสถานการณ์จำลองการจับคู่ มีประสิทธิภาพเท่ากับ 90.00 /92.67 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ประสิทธิภาพที่ตั้งไว้ 80/80 แสดงว่าเกมและสถานการณ์จำลองการจับคู่ ที่มีต่อการเรียนรู้การจับคู่ ของนักเรียนระดับชั้นอนุบาลปีที่ 1 มีประสิทธิภาพเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้

(4.2) ผลการเรียนรู้ของนักเรียนหลังจากเรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองการจับคู่ ($\bar{X} = 9.27$, $SD = 0.83$) สูงกว่าก่อนเรียน ($\bar{X} = 7.57$, $SD = 0.10$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

(4.3) ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองการจับคู่ มีค่าเฉลี่ย 4.86 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.35 ซึ่งมีความพึงพอใจอยู่ในระดับ มากที่สุด

5. การอภิปรายผล

(5.1) จากผลการศึกษาประสิทธิภาพของเกมและสถานการณ์จำลองการจับคู่ ตามเกณฑ์ประสิทธิภาพ 80/80 ที่พบว่า คะแนนร้อยละของการทำแบบทดสอบระหว่างการใช้เกมและสถานการณ์จำลองเท่ากับ 90.00 (E1) โดยมีคะแนนจากการทดสอบหลังการใช้เกมและสถานการณ์จำลอง เท่ากับ 92.67 (E2) ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ 80/80 ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากเกมและสถานการณ์จำลองที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น มีการออกแบบตามแนวคิดของ ธัญลักษณ์ ลิขวนคำ (2544: 49) ที่กล่าวว่า การพัฒนาทางสติปัญญาหรือความคิด ตัวสื่อจะเป็นสิ่งที่เอื้ออำนวย ให้เด็กได้สังเกต รับรู้ ทำให้เด็กมีโอกาสฝึกคิดเกี่ยวกับสิ่งที่เด็กได้ลงมือกระทำลงไป ควรฝึกให้เด็กได้มีโอกาสพัฒนาการใช้เหตุผล เกิดความคิดรวบยอดในเรื่องเหตุและผล จะช่วยให้พัฒนาการด้านสติปัญญาของเด็กเป็นไปอย่างรวดเร็วยิ่งขึ้น ซึ่งสอดคล้อง

กับผลการวิจัยของ นิธิกานต์ ขวัญบุญ (2549: 117) ที่ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนาเกมการศึกษาเพื่อเตรียมความพร้อมทางคณิตศาสตร์สำหรับเด็กปฐมวัย ผลการวิจัยพบว่า เกมการศึกษาที่สร้างขึ้นมีประสิทธิภาพ 82.73/85.60 สูงกว่าเกณฑ์ 80/80 ที่กำหนดไว้

(5.2) จากผลการเปรียบเทียบผลการเรียนรู้ของนักเรียนที่เรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองการจับคู่ ก่อนเรียนมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 7.57 และหลังเรียนมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 9.27 ซึ่งสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากเกมและสถานการณ์จำลองที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีรูปแบบที่หลากหลาย มีอุปกรณ์ประกอบการเล่น มีความเหมาะสมกับเรื่องที่เรียน เหมาะสมกับพัฒนาการของเด็กปฐมวัย นอกจากนี้ยังจัดสถานการณ์ให้มีการร่วมมือสลับกับการแข่งขันบ้าง เพื่อกระตุ้นความสนใจ แต่ไม่เน้นแพ้ชนะจริงจังจนเกินไป ทำให้เด็กสามารถเชื่อมโยงสิ่งที่เป็นนามธรรมกับรูปธรรมได้ และเรียนรู้เกี่ยวกับการจับคู่ได้เร็วขึ้น จากข้อค้นพบดังกล่าวแสดงให้เห็นว่า เกมและสถานการณ์จำลองการจับคู่มีคุณค่า สามารถนำมาใช้ในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เพื่อให้เด็กปฐมวัยพัฒนาสติปัญญา ซึ่งตรงกับแนวคิดของ เพี้ยเจท์ (อ้างถึงในสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ . 2536: 6) ที่กล่าวว่า เด็กปฐมวัยเริ่มตั้งแต่อายุ 2-7 ปี จะเริ่มเรียนรู้และพัฒนาการทางการคิดอย่างมีมีมโนติอย่างรวดเร็ว สามารถเรียนรู้ได้ดีจากประสาทสัมผัสและการเคลื่อนไหว ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญาของ บรูเนอร์ ที่กล่าวว่าเด็กปฐมวัยสามารถเรียนรู้ได้จากการกระทำ และสติปัญญาที่มีความสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของ พัชรบูลย์ สัจจนาพันธ์ (2547: 47) ที่ได้ศึกษาเรื่อง การใช้เกมคณิตศาสตร์พัฒนามโนคติทางจำนวนของเด็กปฐมวัย โรงเรียนศูนย์การbinทหารบก อุบลรัตน์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 1 ผลการศึกษาพบว่า เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้เกมคณิตศาสตร์ มีมโนคติทางจำนวนด้านการนับและการเรียงลำดับจำนวน ด้านการเปรียบเทียบจำนวน ด้านการจัดกลุ่มจำนวน และด้านการนับเพิ่มและนับลด จำนวนหลังใช้เกมคณิตศาสตร์สูงกว่าก่อนใช้เกมคณิตศาสตร์ และเด็กปฐมวัยมากกว่าร้อยละ 80 สามารถทำแบบทดสอบวัดมโนคติทางจำนวนหลังการใช้เกมคณิตศาสตร์ ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 60

(5.3) จากผลการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนรู้ด้วยเกมและสถานการณ์จำลองการจับคู่ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.86 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.35 ซึ่งมี

ความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2534: 13 - 16) กล่าวว่า การเล่นเกมเป็นการตอบสนองความต้องการของเด็กในด้านของความอยากรู้อยากเห็น ซึ่งเด็กแสดงออกโดยการทดลอง หยิบ จับ สำรวจ เขย่า และฟังเสียง นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ปริญญา อุบลกาญจน์ (2553 : 87) ที่ได้ศึกษาเรื่อง การสร้างชุดฝึกทักษะการใช้เกมการศึกษาเตรียมความพร้อมคณิตศาสตร์สำหรับเด็กปฐมวัย โรงเรียนไทยรัฐวิทยา 22 (ใต้ร่มเย็น) ผลการศึกษาพบว่า ความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อชุดฝึกทักษะแบบใช้เกมการศึกษา มีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 4.73 อยู่ในระดับดีมาก

เอกสารอ้างอิง

- [1] กระทรวงศึกษาธิการ.(2553).พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ. พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว
- [2] กระทรวงศึกษาธิการ.(2546).หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- [3] กุลยา ตันติผลาชีวะ.(2551). การจัดกิจกรรมการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย. กรุงเทพฯ: เบริน-เบสบู้คส์.
- [3] ทิศนา แคมมณี.(2545).ประมวลทฤษฎีและหลักการเกี่ยวกับการเรียนรู้และการสอน. กรุงเทพฯ : คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- [4] ทิศนา แคมมณี.(2552).ศาสตร์การสอน.(พิมพ์ครั้งที่ 5.กรุงเทพฯ: ด่านสุทธาการพิมพ์จำกัด.
- [5] ธัญลักษณ์ ลิขวนคำ.(2544). การคิดวิจารณ์ญาณของเด็กปฐมวัยที่เล่นเกมการศึกษามิติสัมพันธ์. ปริญญานิพนธ์ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (การปฐมวัย). บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- [6] นิธิกานต์ ขวัญบุญ. (2549). การพัฒนาเกมการศึกษาเพื่อเตรียมความพร้อมทางคณิตศาสตร์สำหรับเด็กปฐมวัย. วิทยานิพนธ์ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (หลักสูตรและการนิเทศ). บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- [7] บุษรีย์ ฤกษ์เมือง. (2552).การใช้เกมคำศัพท์ภาษาอังกฤษเพื่อพัฒนาการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนบูรารักษ์. สารนิพนธ์ ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (การสอนภาษาอังกฤษในฐานะภาษาต่างประเทศ) . บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- [8] ปาริฉัตร ผลเจริญ. (2547).การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคอนสตรัคติวิสต์โดยผ่านกิจกรรมการเคลื่อนไหวและจังหวะที่มีผลต่อทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์ของเด็กปฐมวัย. ปริญญานิพนธ์ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (การศึกษาปฐมวัย): บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- [9] ปริญญา อุบลกาญจน์. (2553). การสร้างชุดฝึกทักษะการใช้เกมการศึกษาเตรียมความพร้อมคณิตศาสตร์สำหรับเด็กปฐมวัย โรงเรียนไทยรัฐวิทยา 22 (ใต้ร่มเย็น). วิทยานิพนธ์ ครุศาสตร์อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต (ครุศาสตร์เทคโนโลยี). บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี.
- [10] พัชรีย์ สัจจนานนท์. (2547). การใช้เกมคณิตศาสตร์พัฒนามโนคติทางจำนวนของเด็กปฐมวัย โรงเรียนศูนย์การbinทหารบกอุปถัมภ์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 1. วิทยานิพนธ์ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (หลักสูตรและการสอน). บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- [11] สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. (2534).คู่มือการจัดกิจกรรมเกมและการเล่นกลางแจ้งสำหรับเด็กก่อนประถมศึกษา. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภา.
- [12] สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2553).พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ.2553. กรุงเทพฯ : สำนักนายกรัฐมนตรี.

การพัฒนาเกมและสถานการณ์จำลองอวัยวะภายนอกของมนุษย์เพื่อพัฒนาการเรียนรู้ ส่วนต่างๆของร่างกาย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนอัสตาทวิวัฒน์ The Development of Games and Simulations about external human organs to encourage Science Learning of Grade 1 students at Attaphiwat School

มนัส บุญประกอบ¹, วิทวัส สุขแก้ว², เกศทิพย์ รัตนเรือง³

¹บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธนบุรี, manatboo@swu.ac.th

²โรงเรียนอัสตาทวิวัฒน์, wittawatsukkeaw999@gmail.com

³โรงเรียนมณีวัฒนา, rattanaruengkettip94@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาประสิทธิภาพของเกมและสถานการณ์จำลองอวัยวะภายนอกของมนุษย์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนอัสตาทวิวัฒน์ (2) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนก่อนและหลังเรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองอวัยวะภายนอกของมนุษย์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนอัสตาทวิวัฒน์ (3) ศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองอวัยวะภายนอกของมนุษย์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนอัสตาทวิวัฒน์ กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ที่กำลังศึกษาในภาคการศึกษาที่ 2/2559 จำนวน 30 คน ของโรงเรียนอัสตาทวิวัฒน์ได้มาโดยการเลือกแบบเฉพาะเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ เกมและสถานการณ์จำลองอวัยวะภายนอกของมนุษย์ แผนการสอน แบบทดสอบก่อนเรียน-หลังเรียน และแบบสอบถามความพึงพอใจ สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่า t – test Dependent

ผลการวิจัยพบว่า (1) เกมและสถานการณ์จำลองอวัยวะภายนอกของมนุษย์มีประสิทธิภาพเท่ากับ 87.92/89.17 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ประสิทธิภาพที่ตั้งไว้ 80/80 (2) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนหลังจากเรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองอวัยวะภายนอกของมนุษย์ สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (3) ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองอวัยวะภายนอกของมนุษย์ มีค่าเฉลี่ย 4.53 อยู่ในระดับ มากที่สุด

คำสำคัญ: เกม/ สถานการณ์จำลอง/ อวัยวะภายนอก

Abstract

The purposes of this research were: (1) to study the effectiveness of games and simulations about external human organs of grade 1 students at Attaphiwat School, (2) to compare students' learning achievement before and after using the games about external human organs, and (3) to examine the students' satisfaction toward the games. The subjects of this study were 30 students of grade 1 of the second semester of 2016 academic year at Attaphiwat School. They were selected by purposive random sampling. The games and simulations about external human organs, lesson plan, pre-test – posttest, and satisfactory questionnaires were used as research tools. Percentage, mean, standard deviation, and t-test dependent were used to collect data.

The results of this study revealed as follows. (1) The effectiveness scores of the games was higher than the set standard score at 87.92/89.17. In addition, the mean score of posttest ($\bar{X} = 17.83$, $SD = 1.60$) was higher than the pre-test ($\bar{X} = 12.70$, $SD = 1.86$). (2) There was statistically significant difference between mean scores of pre-test and posttest ($t = 15.66$, $p < 0.05$). (3) Students rated their satisfaction toward learning external human organs the games at highest level ($\bar{X} = 4.53$, $SD = 0.50$).

Keywords: Game/ Simulation/ External organs

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

วิทยาศาสตร์มีบทบาทสำคัญยิ่งในสังคมโลกปัจจุบันและอนาคต เพราะวิทยาศาสตร์เกี่ยวข้องกับทุกคนในชีวิตประจำวันและการงานอาชีพต่างๆ ตลอดจนเทคโนโลยี เครื่องมือ เครื่องใช้และผลผลิตต่างๆ ที่มนุษย์ได้ใช้เพื่ออำนวยความสะดวกในชีวิตและการทำงาน เหล่านี้ล้วนเป็นผลของความรู้วิทยาศาสตร์ ผสมผสานกับความคิดสร้างสรรค์และศาสตร์อื่นๆ วิทยาศาสตร์ช่วยให้มนุษย์ได้พัฒนาวิธีคิดทั้งความคิดเป็นเหตุเป็นผล คิดสร้างสรรค์ คิดวิเคราะห์ วิจัยลง มีทักษะสำคัญในการค้นคว้าหาความรู้ มีความสามารถในการแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบ สามารถตัดสินใจโดยใช้ข้อมูลที่หลายหลายและมีประจักษ์พยานที่ตรวจสอบได้ วิทยาศาสตร์เป็นวัฒนธรรมของโลกสมัยใหม่ซึ่งเป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ (Knowledge – based society) ดังนั้นทุกคนจึงจำเป็นต้องได้รับการพัฒนาให้รู้วิทยาศาสตร์ เพื่อที่จะมีความรู้ความเข้าใจในธรรมชาติและเทคโนโลยีที่มนุษย์สร้างขึ้น สามารถนำความรู้ไปใช้อย่างมีเหตุผล สร้างสรรค์และมีความคุณธรรม จากตัวบ่งชี้ของกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 กำหนดนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ต้องเรียนตามมาตรฐานตัวชี้วัดสาระที่ 1 (ว 1.1) ผู้เรียนจำเป็นต้องเข้าใจความสัมพันธ์ของโครงสร้าง และหน้าที่ของระบบต่างๆของสิ่งมีชีวิตที่ทำงานสัมพันธ์กัน มีกระบวนการสืบเสาะหาความรู้สื่อสารสิ่งที่เรียนรู้และนำความรู้ไปใช้ในการดำรงชีวิตของ

ตนเองซึ่งอยู่ในสาระที่ 1 สิ่งมีชีวิตกับกระบวนการดำรงชีวิต ที่นักเรียนจำเป็นต้องเรียนตามเนื้อหาและหลักสูตร เพราะการเรียนรู้วิทยาศาสตร์มุ่งหวังให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ที่เน้นการเชื่อมโยงความรู้กับกระบวนการ มีทักษะสำคัญในการค้นคว้าและสร้างองค์ความรู้ให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ทุกขั้นตอน มีการทำกิจกรรมด้วยมือปฏิบัติจริงอย่างหลากหลาย เหมาะสมกับระดับชั้น เนื้อหาในหลักสูตรได้กำหนดสิ่งมีชีวิตกับกระบวนการดำรงชีวิตให้ผู้เรียนต้องเรียนรู้ในเรื่องของสิ่งมีชีวิต หน่วยพื้นฐานของสิ่งมีชีวิต โครงสร้างและหน้าที่ของระบบต่างๆของสิ่งมีชีวิต และกระบวนการดำรงชีวิต (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ. 2552:10) โดยใช้การเรียนรู้อวัยวะต่างๆ ของตนเองเป็นพื้นฐานสำคัญในการเรียน เช่น ร่างกายของเราประกอบด้วยอวัยวะต่างๆ เช่น ตา หู จมูก หัวใจ ปอด และลำไส้ เป็นต้น แต่อวัยวะของเรามีทั้งที่สามารถมองเห็นจากภายนอก เรียกว่า อวัยวะภายนอก และอวัยวะที่อยู่ภายในร่างกายไม่สามารถมองเห็นจากภายนอก เรียกว่า อวัยวะภายใน (ประภิต พงษ์แสนยธรรม และ วรณภา พิทักษ์ศานต์. 2551:2)

การหาวิธีการเทคนิคต่างๆในการสอนก็เป็นปัจจัยหนึ่งที่จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้มีประสิทธิภาพนั้นขึ้นอยู่กับหลากหลายรูปแบบ โดยเฉพาะวิธีการสอนแบบเกมดังที่ สุทิน ณ สุวรรณ (2555 :1-2) ได้กล่าวว่า เกม (Game) เป็นการละเล่นชนิดหนึ่งซึ่งอาจทำให้หลายคนเกิดความไม่แน่ใจที่จะนำมาใช้ในการเรียนการสอน ส่วนนักจิตวิทยา

ทั้งหลายต่างเชื่อว่า เกมหรือการละเล่นจะช่วยให้มนุษย์เกิดความรู้ และพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ขึ้นได้ และการละเล่นจะช่วยพัฒนาความเป็นมนุษย์ให้สมบูรณ์ขึ้นเพราะส่วนหนึ่งของชีวิตขึ้นอยู่กับการเล่นด้วย ในสังคมของมนุษย์ดีกดาบรรพ์ได้ใช้การเล่นในการสอนทักษะเพื่อความอยู่รอด ส่วนสถานการณ์จำลอง เป็นวิธีสอนที่ผู้สอนนำเอาสถานการณ์จริงมาจำลองไว้ในห้องเรียนพยายามให้มีสภาพเหมือนจริงมากที่สุดและกำหนดกติกา กฎ หรือเงื่อนไข นอกจากนี้วิธีการสอนแบบสถานการณ์จำลองเป็นการสอนที่มุ่งให้ผู้เรียนมีความเข้าใจเกี่ยวกับความเป็นจริงที่สถานการณ์นั้นจำลองขึ้นมา ดังนั้นการอภิปรายจึงควรมุ่งประเด็นในการเรียนรู้ความเป็นจริงที่ว่า ในความเป็นจริงของสถานการณ์ในเรื่องนั้นๆ ซึ่งผู้เรียนควรจะได้เรียนรู้จากการเล่นของตนในสถานการณ์นั้น โดยผู้เรียนลงไปเล่นในสถานการณ์ที่มีบทบาท ข้อมูล และกติกาการเล่นที่สะท้อนความเป็นจริง และมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งต่างๆ ที่อยู่ในสถานการณ์นั้น โดยใช้ข้อมูลที่มีสภาพคล้ายกับข้อมูลในความเป็นจริง ในการตัดสินใจและแก้ไขปัญหาต่างๆ ซึ่งในการตัดสินใจนั้น จะส่งผลให้ผู้เล่นมีลักษณะเดียวกันกับที่เกิดขึ้นในสถานการณ์จริง (รุจิรุจิ ภูสาระ. 2546: 165)

จากผลการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาวิทยาศาสตร์ ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ปีการศึกษา 2558 ของโรงเรียนอัสสัมชัญ พบว่า นักเรียนมีคะแนนการประเมินในหน่วยที่ 1 หน่วยร่างกายของเรา เรื่องอวัยวะภายนอกของร่างกาย คิดเป็นร้อยละ 65 ซึ่งที่ต่ำกว่าเกณฑ์การประเมินที่กำหนดไว้ร้อยละ 70 (ฝ่ายวิชาการ โรงเรียนอัสสัมชัญ. 2559: 1)

ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะพัฒนาเกมและสถานการณ์จำลองเพื่อนำมาใช้ในการพัฒนาการเรียนรู้ส่วนต่างๆ ของร่างกาย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนอัสสัมชัญ ให้สูงขึ้น

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

(1) เพื่อศึกษาประสิทธิภาพเกมและสถานการณ์จำลองอวัยวะภายนอกของมนุษย์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนอัสสัมชัญ

(2) เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนก่อนและหลังเรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองอวัยวะภายนอกของมนุษย์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนอัสสัมชัญ

(3) เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองอวัยวะภายนอกของมนุษย์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนอัสสัมชัญ

3. วิธีดำเนินการ

(1) ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ที่กำลังศึกษาในภาคการศึกษาที่ 2/2559 นักเรียนจำนวน 35 คน โรงเรียนอัสสัมชัญ

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ที่กำลังศึกษาในภาคการศึกษาที่ 2/2559 ของโรงเรียนอัสสัมชัญ ตำบลหลักสาม อำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร ได้มาโดยการเลือกแบบเฉพาะเจาะจง คือนักเรียนห้อง ป.1 จำนวน 30 คน

(2) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้เครื่องมือ 4 ชนิด คือ

(2.1) เกมและสถานการณ์จำลองอวัยวะภายนอกของมนุษย์

(2.2) แผนการสอน

(2.3) แบบทดสอบการเรียนรู้ส่วนต่างๆ ของร่างกาย

(2.4) แบบสอบถามศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองอวัยวะภายนอกของมนุษย์

(3) การสร้างเครื่องมือในการวิจัย

(3.1) เกมและสถานการณ์จำลองอวัยวะภายนอกของมนุษย์

(3.1.1) ศึกษาเอกสาร แนวคิดทฤษฎี งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

(3.1.2) ศึกษาทฤษฎี หลักการ วิธีการ เนื้อหาอวัยวะภายนอกของร่างกาย และเทคนิควิธีการสอนแบบใช้เกมและสถานการณ์จำลอง เพื่อนำมาสร้างเกมและสถานการณ์จำลองอวัยวะภายนอกของมนุษย์ ซึ่งมีเกมจำนวน 4 เกม ได้แก่ (1) เกมเส้นตรง (2) เกมเรียงให้ถูก (3) เกมวางให้ถูกสีจ๊ะ (4) เกมไต่ให้ถึงเส้นชัย และสถานการณ์จำลองจำนวน 4 สถานการณ์ ประกอบด้วย (1) สถานการณ์จำลองครอบครัวของฉัน (2) สถานการณ์จำลองถูกหรือผิด (3) สถานการณ์จำลองในสวนสัตว์ (4) สถานการณ์จำลองห้องเรียน

(3.1.3) สร้างเกมและสถานการณ์จำลอง
อวัยวะภายนอกร่างกาย

(3.1.4) นำเกมและสถานการณ์จำลอง
อวัยวะภายนอกร่างกายที่สร้างขึ้นให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณา
และให้ข้อเสนอแนะ

(3.1.5) นำเกมและสถานการณ์จำลอง
อวัยวะภายนอกร่างกายไปปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของ
ผู้เชี่ยวชาญ

(3.1.6) นำเกมและสถานการณ์จำลอง
อวัยวะภายนอกร่างกายที่ปรับปรุงแล้วเสนอผู้เชี่ยวชาญเพื่อ
พิจารณาความถูกต้องอีกครั้ง

(3.1.7) นำเกมและสถานการณ์จำลอง
อวัยวะภายนอกร่างกายที่ปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้กับกลุ่ม
ตัวอย่าง

(3.2) แผนการสอน

(3.2.1) ศึกษาเอกสาร แนวคิดทฤษฎี
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์
หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

(3.2.2) ศึกษาทฤษฎี หลักการ วิธีการ
เนื้อหาอวัยวะภายนอกร่างกาย และเทคนิควิธีการสอนแบบ
ใช้เกมและสถานการณ์จำลอง เพื่อนำมาสร้างแผนการสอน
จำนวน 4 แผน

(3.2.3) สร้างแผนการสอน

(3.2.4) นำแผนการสอนที่สร้างขึ้นให้ผู้
เชี่ยวชาญ เพื่อตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหาสาระ
จุดประสงค์ กิจกรรมและการประเมินผล

(3.2.5) นำแผนการสอนไปปรับปรุงแก้ไข
ให้เหมาะสมตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ

(3.2.6) นำแผนการสอนที่ปรับปรุงแล้ว
เสนอผู้เชี่ยวชาญเพื่อพิจารณาความถูกต้องอีกครั้ง

(3.2.7) นำแผนการสอนที่ปรับปรุงแล้วไป
ทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่าง

(3.3) แบบทดสอบการเรียนรู้ส่วนต่างๆ ของ
ร่างกาย

(3.3.1) ศึกษาวิธีสร้างแบบทดสอบจาก
เอกสารตำรา แนวคิด ทฤษฎี และรายงานการวิจัยเกี่ยวกับ
การสร้างแบบทดสอบของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษา
ตอนต้น

(3.3.2) ศึกษารายละเอียดของเนื้อหาที่
คัดเลือกตามจุดประสงค์การเรียนรู้ และสร้างแบบทดสอบ
ปรนัยชนิด 3 ตัวเลือก โดยการวัดผลการเรียนรู้ส่วนต่างๆ
ของร่างกาย

(3.3.3) นำแบบทดสอบที่สร้างขึ้นให้ผู้
เชี่ยวชาญพิจารณาตัดสินเพื่อหาค่าความตรงตามเนื้อหา
โดยเก็บรวบรวมผลการพิจารณาการตัดสินไปคำนวณหา
ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อของแบบทดสอบกับ
วัตถุประสงค์ของการวิจัย

(3.3.4) นำแบบทดสอบเฉพาะข้อที่มี
ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อของแบบทดสอบกับ
วัตถุประสงค์ของการวิจัยตั้งแต่ 0.50 – 1.00 ไปปรับปรุง
แก้ไขให้เหมาะสมตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญแล้วนำไป
ทดลองใช้ (Try-out) กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1
ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน เพื่อคำนวณหาค่า
ความยากง่ายและความเชื่อมั่นของแบบทดสอบตามสูตร
ของ คูเดอร์-ริชาร์ดสัน พบว่า แบบทดสอบที่ได้มีค่า IOC =
0.67 – 1.00 ค่าความยากง่าย = 0.27 – 0.73 ค่าอำนาจ
จำแนก 0.23-0.78 ค่าความเชื่อมั่น = 0.89

(3.4) แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียน
ที่มีต่อการเรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองอวัยวะ
ภายนอกของมนุษย์

(3.4.1) ศึกษาการสร้างแบบสอบถาม

(3.4.2) สร้างแบบสอบถามความพึงพอใจ
ของนักเรียนที่มีต่อการเรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์
จำลองอวัยวะภายนอกของมนุษย์ จำนวน 10 ข้อ ซึ่งแบบ
สอบถามเป็นแบบประมาณค่า (Rating scales) ตามวิธีของ
ลิเคิร์ต ลักษณะแบบสอบถามเกี่ยวกับความพึงพอใจหรือ
ไม่ของนักเรียนที่มีต่อเกมและสถานการณ์จำลองที่เล่น โดย
กำหนดความคิดเห็น 5 ระดับ

(3.4.3) นำแบบสอบถามความพึงพอใจ
ของนักเรียนที่มีต่อการเรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์
จำลองอวัยวะภายนอกของมนุษย์ ไปเสนอผู้เชี่ยวชาญ
พิจารณาและให้ข้อเสนอแนะ

(3.4.4) นำแบบสอบถามความพึงพอใจ
ของนักเรียนที่มีต่อการเรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์
จำลองอวัยวะภายนอกของมนุษย์ ที่ผ่านการตรวจสอบโดย
ได้แบบสอบถามจำนวน 5 ข้อ มาทดลองใช้กับนักเรียนที่
ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน เพื่อนำมาหาค่าความเชื่อ
มั่น โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของคลอนบาค ได้ค่าความ
เชื่อมั่น = 0.78

(3.5) การวิเคราะห์ข้อมูล

(3.5.1) วิเคราะห์การหาค่าประสิทธิภาพ
เกมและสถานการณ์จำลองอวัยวะภายนอกของร่างกาย ที่มีต่อ
การเรียนรู้ส่วนต่างๆ ของร่างกาย ของนักเรียนชั้นประถม
ศึกษาปีที่ 1 ตามเกณฑ์ประสิทธิภาพ 80/80

(3.5.2) เปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยก่อนเรียนและหลังเรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองใช้สถิติ t - test แบบ Dependent Samples

(3.5.3) วิเคราะห์หาระดับความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองอวัยวะภายนอกของมนุษย์ ใช้สถิติค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD)

4. สรุปผลการศึกษา

(4.1) ผลการศึกษาประสิทธิภาพของเกมและสถานการณ์จำลองอวัยวะภายนอกของมนุษย์ พบว่า เกมและสถานการณ์จำลองอวัยวะภายนอกของมนุษย์ มีประสิทธิภาพเท่ากับ 87.92/89.17 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ประสิทธิภาพที่ตั้งไว้ 80/80 แสดงว่าเกมและสถานการณ์จำลองอวัยวะภายนอกที่มีผลต่อการเรียนรู้ส่วนต่างๆ ของร่างกาย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 มีประสิทธิภาพเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้

(4.2) ผลการเปรียบเทียบสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนหลังจากเรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองอวัยวะภายนอกของมนุษย์ พบว่า นักเรียนมีผลการสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียน ($\bar{X} = 17.83$, $SD = 1.60$) สูงกว่าก่อนเรียน ($\bar{X} = 12.70$, $SD = 1.86$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่าผลการสอนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองอวัยวะภายนอกสามารถส่งเสริมการเรียนรู้ส่วนต่างๆ ของร่างกายของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ให้สูงขึ้น

(4.3) ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองอวัยวะภายนอกของมนุษย์ พบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการเรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองอวัยวะภายนอกของมนุษย์ มีค่าเฉลี่ย 4.53 อยู่ในระดับ มากที่สุด

5. การอภิปรายผล

(5.1) จากผลการศึกษาประสิทธิภาพของเกมและสถานการณ์จำลองอวัยวะภายนอกของมนุษย์ ตามเกณฑ์ประสิทธิภาพ 80/80 พบว่า คะแนนร้อยละของการทำแบบทดสอบระหว่างเรียนเท่ากับ 87.92 (E1) โดยมีคะแนนจากการทดสอบหลังเรียน เท่ากับ 89.17 (E2) ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ 80/80 ทั้งนี้เนื่องมาจากผู้วิจัยได้ออกแบบเกมและ

สถานการณ์จำลองที่ช่วยให้เด็กทุกคนได้กระตือรือร้นและสนองตอบ ลักษณะของการเล่นมีกฎกติกาต่างๆ ไม่ยุ่งยากซับซ้อน สามารถปรับให้เข้ากับสถานการณ์ได้ง่าย จึงทำให้ได้เกมและสถานการณ์จำลองที่มีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของ สุพัตรา เชื้อสะอาด (2542: 38-38) ที่ได้ศึกษาเรื่อง ได้ศึกษาการพัฒนาเกมวิทยาศาสตร์เพื่อใช้ในการฝึกทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ผลการศึกษาพบว่า เกมวิทยาศาสตร์ เรื่อง สารเคมีและเชื้อเพลิงสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 มีประสิทธิภาพ 80.80/86.63 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด 80/80

(5.2) จากผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองอวัยวะภายนอกของมนุษย์ ที่พบว่า ก่อนเรียนมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 12.70 และหลังเรียนมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 17.83 ซึ่งผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ สุทิน ฦ สุวรรณ (2551 : 1-2) ที่กล่าวว่า เกมและสถานการณ์จำลอง เป็นการละเล่นชนิดหนึ่งซึ่งอาจทำให้หลายคนเกิดความไม่แน่ใจที่จะนำมาใช้ในการเรียนการสอน ส่วนนักจิตวิทยาทั้งหลายต่างเชื่อว่าการละเล่นจะช่วยให้มนุษย์เกิดความรู้ และพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ขึ้นได้ และ ทิศนา ขมมณี (2550: 72) ที่กล่าวว่า ทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญาของเพียเจต์ การเรียนรู้ของเด็กเป็นไปตามพัฒนาการทางสติปัญญา ซึ่งจะมีพัฒนาการตามวัยต่างๆเป็นลำดับขั้น พัฒนาการเป็นสิ่งที่เป็นไปตามธรรมชาติ ไม่ควรที่จะเร่งเด็กให้ข้ามจากพัฒนาการขั้นหนึ่งไปสู่อีกขั้นหนึ่ง เพราะจะทำให้เกิดผลเสียแก่เด็ก แต่การจัดประสบการณ์ส่งเสริมพัฒนาการของเด็กในช่วงที่เด็กกำลังจะพัฒนาไปสู่ขั้นที่สูงกว่า สามารถช่วยให้เด็กพัฒนาไปอย่างรวดเร็ว นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับผลการวิจัย วรณาคุ่มเสาร์ (2556:138) ที่ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนาบทเรียนมัลติมีเดียแบบสถานการณ์จำลอง เรื่องวัสดุและสมบัติของวัสดุเพื่อส่งเสริมทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ด้านการสังเกตและการทดลองของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนอนุบาลโพธาราม ผลการศึกษาพบว่า ทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ด้านการสังเกตและการทดลองเรื่องวัสดุและสมบัติของวัสดุของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

(5.3) จากผลการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองอวัยวะ

ภายนอกของมนุษย์ ที่พบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจในภาพรวม คิดเป็นค่าเฉลี่ย 4.53 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.50 อยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ จันทิมา จันตาบุตร (2557 : 6) ที่กล่าวว่า เกมหรือการเล่น เกมทำให้เด็กได้ฝึกความสามารถหลายๆ แ่ง เช่น การรับรู้ ความคิดสร้างสรรค์ ตลอดจนฝึกความทรงจำ การเล่นเป็นสิ่งที่ช่วยให้เด็กสามารถปรับตัว และปรับเปลี่ยนความคิด เมื่อเกิดความพึงพอใจและสนใจก็จะทำให้เกิดการเรียนรู้ได้เป็นอย่างดี นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของ สิริวรรณ ไจกระเสน (2554 : 52-55) ที่ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนาทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ โดยใช้เกมวิทยาศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านหนองบัว จังหวัดลำพูน ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการสอนทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ โดยใช้เกมวิทยาศาสตร์อยู่ในระดับมากที่สุด

เอกสารอ้างอิง

- [1] จันทิมา จันตาบุตร. (2557). การใช้เกมการศึกษาในการพัฒนาทักษะการจดจำคำศัพท์ภาษาอังกฤษของ นักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ปี ที่3 สาขายานยนต์(ชย.3101) วิทยาลัยเทคโนโลยีโปลิเทคนิค ล้านนาเชียงใหม่. วิทยาลัยเทคโนโลยีโปลิเทคนิค ล้านนาเชียงใหม่.
- [2] ทิศนา แหมมณี.(2550). รูปแบบการสอนการเรียนการสอนทางเลือกที่หลากหลาย. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- [3] ประกิต พงษ์แสนยาธรรม และวรรณภา พิทักษ์สานต์. (2551). หนังสือเรียนรายวิชาพื้นฐานสุขศึกษา ป.1. กรุงเทพฯ: บริษัท กรพัฒนายิ่ง จำกัด.
- [4] ฝ่ายวิชาการโรงเรียนอัสตาทวิวัฒน์. (2559). รายงานการวัดและประเมินผลการศึกษาระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1. โรงเรียนอัสตาทวิวัฒน์. สมุทรสาคร.
- [5] รุจิรี ภูสาระ. (2546). การพัฒนาหลักสูตร: ตามแนวปฏิรูปการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : บุ๊คพอยท์.
- [6] วรรณภา คุ่มเสาร์. (2556). การพัฒนาบทเรียนมัลติมีเดียแบบสถานการณ์จำลอง เรื่องวัสดุและสมบัติของวัสดุ เพื่อส่งเสริมทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ด้านการสังเกตและการทดลองของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนอนุบาลโพธาราม. วารสารวิชาการ Veridian E-Journa. 6(2) 138-150.
- [7] สิริวรรณ ไจกระเสน. (2554). การพัฒนาทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ โดยใช้เกมวิทยาศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านหนองบัว จังหวัดลำพูน. วิทยานิพนธ์ ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต (หลักสูตรและการสอน). บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- [8] สุพัตรา เชื้อสะอาด. (2542). การพัฒนาเกมวิทยาศาสตร์ เพื่อใช้ในการฝึกทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3. วิทยานิพนธ์ ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต (หลักสูตรและการสอน). บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- [9] สุทิน ฦ สุวรรณ. (23 ธันวาคม 2555). การสอนแบบเกมจำลองสถานการณ์ (Simulation Gaming).[เว็บไซต์]. สืบค้นจาก <http://suthinnaa.blogspot.com/2012/12/simulation-gaming.html>
- [10] สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2552). หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551. กรุงเทพฯ : สำนักงานฯ.

การพัฒนาเกมและสถานการณ์จำลองอาเซียน เพื่อเตรียมความพร้อม ด้านประสบการณ์ชีวิต สำหรับนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 โรงเรียนสารสาสน์วิเทศธนบุรี The Development of “Welcome to Asian” Games and Simulations to Prepare Life Experience for kindergarten students at Sarasas Witaed Thonburi School

รศ.เฉลียว พันธุ์สีดา¹, ธัญญ์จิรา ธนพงษ์เปรมวุฒิ², จันทร์สม์ บุญช่วย³

¹บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธนบุรี, Chaleo_Pa@gmail.com

²โรงเรียนสารสาสน์วิเทศธนบุรี, Janhom17@hotmail.com

³โรงเรียนอนุบาลนครปฐม, Boonhelp_12@hotmail.com

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาประสิทธิภาพของเกมและสถานการณ์จำลองอาเซียน ของนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 โรงเรียนสารสาสน์วิเทศธนบุรี (2) เปรียบเทียบผลการเรียนรู้ของนักเรียนก่อนและหลังเรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองอาเซียน ของนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 โรงเรียนสารสาสน์วิเทศธนบุรี (3) ศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนรู้ด้วยเกมและสถานการณ์จำลองอาเซียน ของนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 โรงเรียนสารสาสน์วิเทศธนบุรี กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาวิจัยคือ นักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 โรงเรียนสารสาสน์วิเทศธนบุรี ที่กำลังศึกษาในภาคการศึกษาที่ 2/ 2559 จำนวน 30 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเฉพาะเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ เกมและสถานการณ์จำลองอาเซียน แผนการสอน แบบทดสอบก่อนเรียน-หลังเรียน และแบบสอบถามความพึงพอใจ สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่า t – test Dependent

ผลการวิจัยพบว่า (1) เกมและสถานการณ์จำลองอาเซียน มีประสิทธิภาพเท่ากับ 81.00/ 96.00 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ประสิทธิภาพที่ตั้งไว้ 80/80 (2) ผลการเรียนรู้ของนักเรียนหลังจากเรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองอาเซียน เพื่อเตรียมความพร้อมด้านประสบการณ์ชีวิต สำหรับนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 โรงเรียนสารสาสน์วิเทศธนบุรี สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (3) ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนรู้โดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองอาเซียนมีค่าเฉลี่ย 4.49 อยู่ในระดับ มาก

คำสำคัญ: เกม / สถานการณ์จำลอง / อาเซียน

Abstract

The purposes of this research were: (1) to study the effectiveness of “Welcome to ASEAN” games and simulations for kindergarten students at Sarasas Witaed Thonburi School, (2) to compare students’ learning achievement before and after using the games to learn about ASEAN study, and (3) to examine the students’ satisfaction toward games. The subjects of this study were 30 kindergarten students of the second semester of 2016 academic year at Sarasas Witaed thonburi School. They were selected by purposive random sampling. “Welcome to ASEAN” games and simulations, lesson plan, pre-test – posttest, and satisfactory questionnaires were used as research tools. Percentage, mean, standard deviation, and t-test dependent were used to collect data.

The results of this study revealed as follows. (1) The effectiveness scores of “Welcome to ASEAN” games was higher than the set standard score at 87.08/87.50. In addition, the mean score of posttest ($\bar{X}$ = 9.60,

SD = 0.50) was higher than the pre-test ($\bar{X} = 7.67$, SD = 0.71). (2) There was statistically significant difference between mean scores of pre-test and posttest ($t = 15.31$, $p < 0.05$). (3) Students rated their satisfaction toward learning ASEAN study through games at the high level ($\bar{X} = 4.49$).

Keywords: Games / Simulations / ASEAN

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การขับเคลื่อนประชาคมอาเซียนให้ปรากฏอย่างเป็นรูปธรรมชัดเจน การศึกษาจะเป็นกลไกสำคัญในการนำพัฒนาอาเซียนให้บรรลุวิสัยทัศน์อาเซียนในปี ค.ศ. 2020 ได้ให้ความสำคัญของการพัฒนามนุษย์ โดยเฉพาะการปลูกฝังค่านิยม แนวความคิด ความเข้าใจอันดีระหว่างประเทศสมาชิกอาเซียน และเป็นรากฐานสำคัญในการสร้างความเข้มแข็งและความเจริญรุ่งเรืองทางเศรษฐกิจของอาเซียนและเศรษฐกิจโลก การศึกษามีบทบาทสำคัญในการสร้างประชาคมอาเซียน 3 เสาหลัก ได้แก่ 1) บทบาทการศึกษาต่อเสาหลักด้านการเมืองและความมั่นคง 2) บทบาทการศึกษาต่อเสาหลักด้านเศรษฐกิจ และ 3) บทบาทการศึกษาต่อเสาหลักด้านสังคมวัฒนธรรม (กระทรวงศึกษาธิการ. 2556: 187-188)

การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนามนุษย์อย่างมีประสิทธิภาพจำเป็นต้องเริ่มตั้งแต่ปฐมวัยเพราะเป็นช่วงวัยสำคัญในการวางรากฐานของการพัฒนาชีวิต และเป็นทรัพยากรที่สำคัญอย่างยิ่งในการพัฒนาประเทศต่อไป ซึ่งเด็กปฐมวัยเป็นอนาคตของชาติที่จะต้องเป็นประชาชนของอาเซียน ต้องมีความเท่าเทียมเสมอภาคกันสามารถเข้าถึงโอกาสในการพัฒนาและการเรียนรู้ตลอดชีวิตเพื่อสร้างอนาคตของประชาคมอาเซียนให้มีความมั่นคงอย่างยั่งยืน (ราชกิจจานุเบกษา. 2553: 5)

การเตรียมเด็กปฐมวัยเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียนของครูปฐมวัยในปัจจุบันมีแนวคิดและแนวทางปฏิบัติที่หลากหลาย เนื่องจากยังไม่ได้มีนโยบายในส่วนของการศึกษาในระดับปฐมวัยที่ชัดเจน แนวทางหนึ่งที่ครูสามารถทำได้คือกำหนดคุณลักษณะที่พึงประสงค์ที่จะเตรียมเด็กปฐมวัยเข้าสู่ประชาคมอาเซียน โดยการวิเคราะห์และสังเคราะห์แนวคิดหลักของโลก ศึกษาคุณลักษณะเด็กไทยในประชาคมอาเซียน และทักษะที่สำคัญและจำเป็นในศตวรรษ ที่ 21 ซึ่งมีลักษณะใกล้เคียงและสัมพันธ์เกี่ยวข้องกันมาเป็นการกำหนดคุณลักษณะเด็กปฐมวัยในประชาคมอาเซียน และปรับแนวคิดดังกล่าวให้มีความเหมาะสมกับการนำมาพัฒนาเด็กวัย 3-5 ปี โดยคำนึงถึงหลักการพัฒนาเด็กตาม

หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 (อรุณี หรดาล. 2555: 54)

สภาพปัจจุบันการเตรียมความพร้อมในการจัดการศึกษาปฐมวัยเข้าสู่ประชาคมอาเซียน พบว่า ภาครัฐได้กำหนดนโยบายในการจัดการศึกษาปฐมวัยเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียน ได้แก่ การส่งเสริมบทบาทของครอบครัวและสร้างความเข้มแข็งของครอบครัวในการพัฒนาการเรียนรู้ของบุตรหลาน มีมาตรการพัฒนาและเตรียมความพร้อมของเด็กปฐมวัยก่อนเข้าเรียนประถมศึกษา เตรียมความพร้อมด้านภาษาอังกฤษที่เป็นภาษาอาเซียน และภาษาของประเทศเพื่อนบ้าน (สวาสสิพร แสนคำ. 2558: 92)

จากประสบการณ์ในการสอนชั้นอนุบาลปีที่ 2 โรงเรียนสาธิตสาธิตวิเทศธนบุรี หน่วยอาเซียน ของผู้วิจัย พบว่า นักเรียนยังมีประสบการณ์จำกัดอยู่ในวงแคบเฉพาะสิ่งที่อยู่ใกล้ตัว เด็กไม่รู้ว่าประเทศที่ครูกล่าวถึงคืออะไร อยู่ที่ไหน และเด็กก็ไม่สนใจ ไม่อยากรู้ ไม่เข้าใจคำว่าอาเซียน แต่ที่เด็กสามารถจดจำสิ่งที่ครูสอนได้ เป็นผลมาจากการได้ท่องจำย่ำทวนบ่อยๆ เมื่อไรก็ตามที่เด็กไม่ได้ทบทวนสิ่งเหล่านี้ ก็จะลืมไปในที่สุด เพราะสิ่งที่ท่องจำไม่มีความหมาย และที่สำคัญเด็กไม่สามารถนำสิ่งที่ครูสอนไปใช้ประโยชน์ในการดำเนินชีวิตประจำวันได้ แสดงให้เห็นว่าครูผู้สอนจัดกิจกรรมที่ให้ความสำคัญในเชิงสัญลักษณ์มากกว่ามุ่งพัฒนาตัวเด็กอย่างแท้จริง หากพิจารณาถึงความเหมาะสมกับวัย และวิธีการเรียนรู้ของเด็กวัยนี้ที่เรียนรู้จากสิ่งที่อยู่ใกล้ตัวผ่านการเล่น การได้ใช้ประสาทสัมผัสทั้งห้าด้วยการลงมือทำ ได้สำรวจ ทดลอง ค้นคว้าสิ่งที่ตนสนใจ จะทำให้เด็กเกิดการเรียนรู้ที่มีความหมายและคงทน การจัดการเรียนรู้โดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองเป็นวิธีการสอนที่เหมาะสมกับเด็กปฐมวัย ดังที่ เยาวพา เดเซคูปต์ (2528: 27) กล่าวว่า เกมเป็นกิจกรรมที่มีความสำคัญต่อการฝึกทักษะและช่วยให้เด็กเกิดความคิดรวบยอดเกี่ยวกับสิ่งที่เรียน ส่งเสริมให้เด็กเกิดการเรียนรู้ และช่วยพัฒนาทักษะต่างๆ รวมทั้งการส่งเสริมกระบวนการในการทำงานและการอยู่ร่วมกับเพื่อนในสังคม นอกจากนี้วิธีการสอนแบบสถานการณ์จำลอง เป็นการสร้างสถานการณ์ขึ้นมาใกล้เคียงกับสภาพ

ความเป็นจริง ซึ่งผู้เรียนอาจจะประสบในภายหลัง การเรียนด้วยสถานการณ์จำลองนี้จะช่วยให้เกิดการถ่ายโยงความรู้ที่ดี และได้ผลมากที่สุด ผู้เรียนจะได้คิดแก้ปัญหาจากสถานการณ์จำลองทำให้เกิดการเรียนรู้ และสามารถนำไปใช้แก้ปัญหาในชีวิตจริงได้ (อาภรณ์ ใจเที่ยง.2540: 126)

จากเหตุผลความเป็นมาและความสำคัญดังกล่าว การจัดการศึกษาระดับปฐมวัยจึงเป็นรากฐานที่สำคัญและจำเป็นที่จะเตรียมความพร้อมการเรียนรู้ในระดับชั้นที่สูงขึ้น และเป็นพื้นฐานที่จะสร้างประชาชนของประเทศให้เป็นประชาชนของอาเซียนในอนาคตที่ดีมีคุณภาพ ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะนำเกมและสถานการณ์จำลองมาใช้ในการพัฒนาความพร้อมด้านประสบการณ์ชีวิตให้กับเด็กปฐมวัย เพื่อให้เด็กได้เรียนรู้เกี่ยวกับการใช้ชีวิตจริงเรียนรู้จากของจริงในสิ่งแวดล้อมที่สมบูรณ์ ลงมือปฏิบัติกระทำ ด้วยตนเอง ผ่านประสาทสัมผัสทั้งหก (ตา หู จมูก ลิ้น กาย ใจ) ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงได้ศึกษาการพัฒนาเกมและสถานการณ์จำลองอาเซียน เพื่อเตรียมความพร้อมด้านประสบการณ์ชีวิตสำหรับนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 โรงเรียนสารสาสน์วิเทศธนบุรีนี้ขึ้น

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- (1) เพื่อศึกษาประสิทธิภาพของเกมและสถานการณ์จำลองอาเซียน ของนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 โรงเรียนสารสาสน์วิเทศธนบุรี
- (2) เพื่อเปรียบเทียบผลการเรียนรู้ของนักเรียนก่อนและหลังเรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองอาเซียน ของนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 โรงเรียนสารสาสน์วิเทศธนบุรี
- (3) เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนด้วยเกมและสถานการณ์จำลองอาเซียน ของนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 โรงเรียนสารสาสน์วิเทศธนบุรี

3. วิธีดำเนินการ

(1) ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ นักเรียนนักเรียนระดับชั้นอนุบาลปีที่ 2 ที่กำลังศึกษาในภาคการศึกษาที่ 2/2559 จำนวน 6 ห้องเรียน นักเรียนทั้งหมดในระดับ มีจำนวน 183 คน ของโรงเรียนสารสาสน์วิเทศธนบุรี

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนระดับชั้นอนุบาลปีที่ 2 ที่กำลังศึกษาในภาคการศึกษาที่ 2/2559 จำนวน 30

คน โรงเรียนสารสาสน์วิเทศธนบุรี ได้มาโดยการเลือกแบบเฉพาะเจาะจงเป็นนักเรียนห้อง อ.2/5

(2) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้เครื่องมือ 4 ชนิด คือ

- (2.1) เกมและสถานการณ์จำลองอาเซียน
- (2.2) แผนการจัดประสบการณ์
- (2.3) แบบทดสอบการเรียนรู้อาเซียน
- (2.4) แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียน

ชั้นอนุบาลปีที่ 2 ต่อการเรียนรู้อาเซียน โดยใช้เกมและสถานการณ์จำลอง

(3) การสร้างเครื่องมือในการวิจัย

(3.1) เกมและสถานการณ์จำลองอาเซียน

(3.1.1) ศึกษาเอกสาร แนวคิดทฤษฎีงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546

(3.1.2) ศึกษาทฤษฎี หลักการ วิธีการ เนื้อหาอาเซียน และเทคนิควิธีการสอนแบบใช้เกมและสถานการณ์จำลอง เพื่อนำมาสร้างเกมและสถานการณ์จำลองอาเซียน ซึ่งมีเกมจำนวน 4 เกม ได้แก่ (1) เกมต่อภาพภูมิประเทศเวียดนาม (2) เกมวิ่งพลัดเก็บธง (3) เกมแต่งตัวให้ไว (4) เกมอาหารที่ฉันรู้จัก และสถานการณ์จำลอง 4 สถานการณ์ ได้แก่ (1) สถานการณ์จำลองท่องเที่ยวประเทศเวียดนาม (2) สถานการณ์จำลองพิธีเปิดงานกีฬา (3) สถานการณ์จำลองการซื้อขายชุดอ่าวหญ่ย (4) สถานการณ์จำลองเปรี้ยวปากอยากชิม

(3.1.3) สร้างเกมและสถานการณ์จำลองอาเซียน

(3.1.4) นำเกมสถานการณ์จำลองอาเซียนที่สร้างขึ้นให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาและให้ข้อเสนอแนะ

(3.1.5) นำเกมและสถานการณ์จำลองอาเซียนไปปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ

(3.1.6) นำเกมและสถานการณ์จำลองอาเซียนที่ปรับปรุงแล้วเสนอผู้เชี่ยวชาญเพื่อพิจารณาความถูกต้องอีกครั้ง

(3.1.7) นำเกมและสถานการณ์จำลองอาเซียนที่ปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่าง

(3.2) แผนการจัดประสบการณ์

(3.2.1) ศึกษาเอกสาร แนวคิดทฤษฎีงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546

(3.2.2) ศึกษาทฤษฎี หลักการ วิธีการ เนื้อหาอาเซียน และเทคนิควิธีการสอนแบบใช้เกมและ

สถานการณ์จำลอง เพื่อนำมาสร้างแผนการจัดประสบการณ์ จำนวน 4 แผน

(3.2.3) สร้างแผนการจัดประสบการณ์

(3.2.4) นำแผนการจัดประสบการณ์ที่สร้างขึ้นให้ผู้เชี่ยวชาญ เพื่อตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหาสาระ จุดประสงค์ กิจกรรมและการประเมินผล

(3.2.5) นำแผนการจัดประสบการณ์ไปปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสมตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ

(3.2.6) นำแผนการจัดประสบการณ์ที่ปรับปรุงแล้วเสนอผู้เชี่ยวชาญเพื่อพิจารณาความถูกต้องอีกครั้ง

(3.2.7) นำแผนการจัดประสบการณ์ที่ปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่าง

(3.3) แบบทดสอบการเรียนรู้อาเซียน

(3.3.1) ศึกษาวิธีสร้างแบบทดสอบจากเอกสารตำรา แนวคิด ทฤษฎี และรายงานการวิจัยเกี่ยวกับการสร้างแบบทดสอบ ของนักเรียนระดับชั้นอนุบาล

(3.3.2) ศึกษารายละเอียดของเนื้อหาที่ได้คัดเลือกตามจุดประสงค์การเรียนรู้ และสร้างแบบทดสอบปรนัยชนิด 3 ตัวเลือก 15 ข้อ ในการวัดผลการเรียนรู้อาเซียน

(3.3.3) นำแบบทดสอบที่สร้างขึ้นให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาตัดสินเพื่อหาค่าความตรงตามเนื้อหา โดยเก็บรวบรวมผลการพิจารณาการตัดสินไปคำนวณหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อของแบบทดสอบกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย

(3.3.4) นำแบบทดสอบเฉพาะข้อที่ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อของแบบทดสอบกับวัตถุประสงค์ของการวิจัยตั้งแต่ 0.50 – 1.00 ได้แบบทดสอบจำนวน 10 ข้อ แล้วนำไปทดลองใช้ (Try-out) กับนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2/5 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง 30 คน เพื่อคำนวณหาค่าความยากง่ายและความเชื่อมั่นของแบบทดสอบตามสูตรของคูเดอร์-ริชาร์ดสัน พบว่าแบบทดสอบที่ได้มีค่า IOC = 0.67 – 1.00 ค่าความยากง่าย = 0.22-0.76 ค่าอำนาจจำแนก = 0.26-0.74 มีค่าความเชื่อมั่น 0.73

(3.4) แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนด้วยเกมและสถานการณ์จำลองอาเซียน

(3.4.1) ศึกษาการสร้างแบบสอบถาม

(3.4.2) สร้างแบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนด้วยเกมและสถานการณ์จำลองอาเซียน จำนวน 10 ข้อ ซึ่งแบบสอบถามเป็นแบบประมาณค่า (Rating scales) ตามวิธีของลิเคิร์ท ลักษณะแบบสอบถามเกี่ยวกับความพึงพอใจหรือไม่ของนักเรียนที่

มีต่อเกมและสถานการณ์จำลอง โดยกำหนดความคิดเห็น 5 ระดับ

(3.4.3) นำแบบสอบถามความพึงพอใจ

ของนักเรียนที่มีต่อการเรียนด้วยเกมและสถานการณ์จำลองอาเซียน ไปเสนอผู้เชี่ยวชาญพิจารณาและให้ข้อเสนอแนะ

(3.4.4) นำแบบสอบถามความพึงพอใจของ

นักเรียนที่มีต่อการเรียนด้วยเกมและสถานการณ์จำลองอาเซียน ที่ผ่านการตรวจสอบโดยได้แบบสอบถามจำนวน 5 ข้อ มาทดลองใช้กับนักเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน เพื่อนำมาหาค่าความเชื่อมั่น โดยใช้ค่าประสมสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค ได้ค่าความเชื่อมั่น = 0.71

(3.5) การวิเคราะห์ข้อมูล

(3.5.1) วิเคราะห์หาค่าประสิทธิภาพของเกมและสถานการณ์จำลองอาเซียน ที่มีต่อการเรียนรู้อาเซียนของนักเรียนระดับชั้นอนุบาลปีที่ 2 ตามเกณฑ์ประสิทธิภาพ 80/80

(3.5.2) เปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยก่อนเรียนและหลังเรียน โดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองใช้สถิติ t - test Dependent Samples

(3.5.3) วิเคราะห์หาระดับความพึงพอใจของนักเรียนระดับชั้นอนุบาลปีที่ 2 ต่อการเรียนรู้อาเซียน โดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองอาเซียน ใช้สถิติค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD)

4. สรุปผลการศึกษา

(4.1) เกมและสถานการณ์จำลองอาเซียน มีประสิทธิภาพเท่ากับ 81.00/ 96.00 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ประสิทธิภาพที่ตั้งไว้ 80/80 แสดงว่าเกมและสถานการณ์จำลองอาเซียนของนักเรียนระดับชั้นอนุบาลปีที่ 2 มีประสิทธิภาพเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้

(4.2) ผลการเรียนรู้ของนักเรียนหลังจากเรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองอาเซียน ($\bar{X}$ = 9.60, SD = 0.50) สูงกว่าก่อนเรียน ($\bar{X}$ = 7.67, SD = 0.71) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่า ผลการสอนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองอาเซียนสามารถส่งเสริมการเรียนรู้อาเซียนของนักเรียนระดับชั้นอนุบาลปีที่ 2 ให้สูงขึ้น

(4.3) ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองอาเซียน มีค่าเฉลี่ย 4.49 อยู่ในระดับมาก

5. การอภิปรายผล

(5.1) จากผลการศึกษาประสิทธิภาพของเกมและสถานการณ์จำลองอาเซียน สำหรับนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 โรงเรียนสารสาสน์วิเทศธนบุรี ตามเกณฑ์ประสิทธิภาพ 80/80 ที่พบว่า คะแนนร้อยละของการทำแบบทดสอบระหว่างการเล่นเกมและสถานการณ์จำลองเท่ากับ 81.00 (E1) โดยมีคะแนนจากการทดสอบหลังการใช้เกมและสถานการณ์จำลองเท่ากับ 96.00 (E2) ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ 80/80 แสดงให้เห็นว่าเกมและสถานการณ์จำลองอาเซียน ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าผู้วิจัยได้พัฒนาเกมและสถานการณ์จำลองอาเซียนโดยยึดหลักจิตวิทยา และเรียงลำดับเนื้อหาจากง่ายไปหายาก ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ บงกช ศุภธาดา (2537 : 15-16) ที่กล่าวว่า การพัฒนาเกมให้มีประสิทธิภาพนั้นผู้สอนต้องคำนึงถึงหลักจิตวิทยา ลำดับขั้นตอน สิ่งเร้า และการตอบสนองพัฒนาการของนักเรียน มีจุดมุ่งหมายในการเล่น โดยพิจารณาให้เหมาะสมกับความสามารถของเด็กแต่ละคน นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของ นิธิกานต์ ขวัญบุญ (2549: 117) ที่ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนาเกมการศึกษาเพื่อเตรียมความพร้อมทางคณิตศาสตร์สำหรับเด็กปฐมวัย ผลการวิจัยพบว่า เกมการศึกษาที่สร้างขึ้นมีประสิทธิภาพ 82.73/85.60 สูงกว่าเกณฑ์ 80/80 ที่กำหนดไว้

(5.2) จากผลการเปรียบเทียบผลการเรียนรู้ของนักเรียนที่เรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองอาเซียน สำหรับนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 โรงเรียนสารสาสน์วิเทศธนบุรี ก่อนเรียนมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 7.67 และหลังเรียนมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 9.60 ซึ่งสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าการจัดกิจกรรมโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองอาเซียนทำให้เด็กได้รับประสบการณ์ตรงผ่านการเล่น เด็กจึงเกิดการเรียนที่ดีขึ้นสอดคล้องกับแนวคิดของ ทิศนา ขัมมณี (2552 : 47) ที่กล่าวว่า ฟร็อบเบล เชื่อว่า การจัดกิจกรรมสำหรับเด็กจำเป็นต้องเหมาะสมกับขั้นพัฒนาการของเด็กขณะนั้น การสอนจะต้องอาศัยวัสดุอุปกรณ์ และการให้เด็กได้เล่นอย่างธรรมชาติ ควรจะให้การศึกษาชั้นอนุบาลแก่เด็กเล็ก อายุ 3-5 ขวบโดยให้เด็กเรียนรู้จากประสบการณ์ตรง การเล่นจึงเป็นการเรียนรู้ที่สำคัญของเด็ก นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของ สายพิณ โคนทอง (2541: 80) ที่ได้ศึกษาเรื่องการศึกษาทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์ของเด็กที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 จากการจัดกิจกรรมแบบบูรณาการเกมคณิตศาสตร์ ผลการวิจัยพบว่า เด็กที่มี

ปัญหาทางการเรียนรู้หลังการเข้าร่วมกิจกรรมบูรณาการเกมคณิตศาสตร์มีทักษะพื้นฐานคณิตศาสตร์ก่อนและหลังการทดลองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

(5.3) จากผลการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองอาเซียน สำหรับนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 โรงเรียนสารสาสน์วิเทศธนบุรี มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.49 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.51 ซึ่งมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า การจัดประสบการณ์โดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองอาเซียนตอบสนองความต้องการของผู้เรียน ทำให้นักเรียนเกิดความสุขสนุกสนานเพลิดเพลิน สอดคล้องกับแนวคิดของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2534: 13 - 16) กล่าวว่า การเล่นเกมเป็นการตอบสนองความต้องการของเด็กในด้านของความอยากรู้อยากเห็น ซึ่งเด็กแสดงออกโดยการทดลอง ทียบ จับ สำรวจ เขย่า และฟังเสียง นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของ สุจิตรา จรรยา (2550 : 99) ที่ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนาทักษะพื้นฐานของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์เกมการเล่นเชิงคณิต ผลการศึกษาพบว่า เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์เกมการเล่นเชิงคณิตมีความพึงพอใจต่อการจัดประสบการณ์เกมการเล่นเชิงคณิตอยู่ในระดับมาก

เอกสารอ้างอิง

- [1] กระทรวงศึกษาธิการ.(2556). 120 ปีกระทรวงศึกษาธิการกับการศึกษาไทย. เอกสารวันคล้ายวันสถาปนากระทรวงศึกษาธิการ 1 เมษายน 2556.
- [2] ทิศนา ขัมมณี (2552). ศาสตร์การสอน : องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ. (พิมพ์ครั้งที่ 10). กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- [3] นิธิกานต์ ขวัญบุญ. (2549).การพัฒนาเกมการศึกษาเพื่อเตรียมความพร้อมทางคณิตศาสตร์สำหรับเด็กปฐมวัย. วิทยานิพนธ์ ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต (หลักสูตรและการนิเทศ): บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- [4] บงกช ศุภธาดา. (2537). การศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์และความคงทนในการจำวิชาหลักภาษาไทย ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้เกมและไม่ใช้เกมประกอบการสอน. วิทยานิพนธ์ ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต (การประถมศึกษา): บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร.

- [5] พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553, (2553). “ราชกิจจานุเบกษา”. เล่มที่ 127 ตอนที่ 45 ก. หน้า 3.
- [6] เยาวพา เดชะคุปต์.(2528). กิจกรรมสำหรับเด็กก่อนวัยเรียน. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.
- [7] สวาสดิ์พร แสนคำ. (2558). “อนาคตภาพการจัดการศึกษาปฐมวัยในบริบทประชาคมอาเซียน”.วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.ปีที่ 9 ฉบับที่ 1 มกราคม – มีนาคม. หน้า 92.
- [8] สายพิณ โคกทอง. (2541). การศึกษาทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์ของเด็กที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 จากการจัดกิจกรรมแบบบูรณาการเกมคณิตศาสตร์. ปรียญานิพนธ์ ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต (การศึกษาพิเศษ) : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- [9] สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. (2534). คู่มือการจัดกิจกรรมเกมและการเล่นกลางแจ้งสำหรับเด็กก่อนประถมศึกษา.กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภา.
- [10] สุจิตรา จรรยา. (2550). การพัฒนาทักษะพื้นฐานของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์เกมการเล่นเชิงคณิต.วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต (หลักสูตรและการสอน): บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี.
- [11] อรุณี หรดาล.(2555).“การศึกษาปฐมวัยกับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน: วิกฤตหรือโอกาส”.วารสารศึกษาศาสตร์ มสธ. ปี ที่ 5 ฉบับที่ 2 กรกฎาคม 2555 –ธันวาคม 2555: หน้า 54.
- [12] อารณีย์ ใจเที่ยง.(2540). หลักการสอน. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.

การพัฒนาเกมและสถานการณ์จำลองการจำแนกประเภท
เพื่อเตรียมความพร้อมทางวิทยาศาสตร์ด้านการจำแนกสิ่งต่างๆ
สำหรับนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 1 โรงเรียนมนีวัฒนา

The development of Games and Simulations for Classification of Things
to Encourage Mathematis leaning
for Kindergarten Students at Maneewattana School

นภวรรณ แยมชุตี¹, กนกวรรณ ศรีไตรรัตน์², สุพรรณษา คำมา³

¹บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธนบุรี, nophawan-nui@hotmail.com

²โรงเรียนมนีวัฒนา, aomkanok.1979@gmail.com

³โรงเรียนพิชญ์ชนกหนองแขม, popcornp446@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาประสิทธิภาพของเกมและสถานการณ์จำลองการจำแนกประเภท ของนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 1 โรงเรียนมนีวัฒนา (2) เปรียบเทียบผลการเรียนรู้ของนักเรียนก่อนและหลังเรียน โดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองการจำแนกประเภท ของนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 1 โรงเรียนมนีวัฒนา (3) ศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองการจำแนกประเภท ของนักเรียนชั้นอนุบาล ปีที่ 1 โรงเรียนมนีวัฒนา กลุ่มตัวอย่าง เป็นนักเรียนระดับชั้นอนุบาลปีที่ 1 ที่กำลังศึกษาในภาคการศึกษาที่ 2/2559 จำนวน 30 คน ของโรงเรียนมนีวัฒนา ได้มาโดยการเลือกแบบเฉพาะเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ เกมและสถานการณ์จำลองการจำแนก แผนการสอนแบบทดสอบก่อนเรียน-หลังเรียน และแบบสอบถามความพึงพอใจ สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่า t – test Dependent

ผลการวิจัยพบว่า (1) เกมและสถานการณ์จำลองการจำแนกประเภท มีประสิทธิภาพเท่ากับ 80.81 /88.00 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ประสิทธิภาพที่ตั้งไว้ 80/80 (2) ผลการเรียนรู้ของนักเรียนหลังจากเรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองการจำแนกประเภท สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (3) ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองการจำแนกประเภท มีค่าเฉลี่ย 4.46 อยู่ในระดับ มาก

คำสำคัญ: เกม/ สถานการณ์จำลอง/ การจำแนกประเภท

Abstract

The purposes of this research were: (1) to study the effectiveness of “Smart classification” games, which are the classification of things such as animals, fruits, and so on of kindergarten students at Maneewattana School, (2) to compare students’ learning achievement before and after using the game of classification of things, and (3) to examine the students’ satisfaction toward the game. The subjects of this study were kindergarten students of the second semester of 2016 academic year at Maneewattana school. They were selected by purposive random sampling. “Smart classification” game, lesson plan, pre-test – posttest, and satisfactory questionnaires were used as research tools. Percentage, mean, standard deviation, and t-test dependent were used to collect data.

The results of this study revealed as follows. (1) The effectiveness scores of the of game was higher than the set standard score at 80.81/88.00. In addition, the mean score of posttest ($\bar{X} = 8.77$, $SD = 0.82$) was higher than the pre-test ($\bar{X} = 7.13$, $SD = 1.11$), (2) There was statistically significant difference between mean scores of pre-test and posttest ($t = 9.64$, $p < .05$). (3) Students rated their satisfaction toward learning the classification of things game at the high level ($\bar{X} = 4.46$, $SD = 0.54$).

Keywords: game / simulations / classification

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 ได้กล่าวไว้ว่าการศึกษาก่อนวัยเป็นการพัฒนาเด็กตั้งแต่แรกเกิดถึง 5 ปี บนพื้นฐานการอบรมเลี้ยงดูและการส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ที่สนองต่อธรรมชาติและพัฒนาการของเด็กแต่ละคนตามศักยภาพ ภายใต้บริบทสังคม วัฒนธรรมที่เด็กอาศัยอยู่ด้วยความรัก ความเอื้ออาทรและความเข้าใจของทุกคน เพื่อสร้างรากฐานคุณภาพชีวิตให้เด็กพัฒนาไปสู่ความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ เกิดคุณค่าต่อตนเองและสังคม (กระทรวงศึกษาธิการ. 2546: 5)

การจัดการศึกษานั้น ต้องพัฒนาเด็กโดยองค์รวมและยึดเด็กเป็นสำคัญ เพียเจต์ (Piaget) ได้กล่าวว่าการบวนการทางสติปัญญา (Cognitive Process) แต่ละระยะจะเกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง พัฒนาการเหล่านี้จะเกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ แต่สิ่งแวดล้อม วัฒนธรรมและประเพณีต่างๆ รวมทั้งวิธีการดำรงชีวิตอาจมีส่วนช่วยให้เด็กพัฒนาได้แตกต่างกัน นอกจากนี้ทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญาของเพียเจต์แล้วยังมีนักจิตวิทยาที่สำคัญอีกท่านหนึ่งคือ บรูเนอร์ (Jerome S. Bruner) ได้แบ่งการเรียนรู้ออกเป็น 3 แบบ คือ การเรียนรู้ด้วยการกระทำ (Enactive Representation) เป็นขั้นที่เรียนรู้ที่เกิดจากประสาทสัมผัส การเรียนรู้ด้วยการลงมือและจินตนาการ (Iconic Representation) เป็นขั้นที่เด็กได้เรียนรู้ในการมองเห็นและการใช้ประสาทสัมผัสต่าง ๆ และสุดท้าย การเรียนรู้โดยการใช้สัญลักษณ์ (Sym-

bolic Representation) (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2540: 121 - 122)

การจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยนั้นควรคำนึงถึงธรรมชาติและความต้องการของเด็กควรมุ่งให้เด็กได้พัฒนาความสามารถของตนในทุกด้าน และยังเป็นการเตรียมความพร้อมในวิชาต่างๆ ซึ่งเป็นการส่งเสริมให้เด็กได้พัฒนาทักษะต่างๆ รวมทั้งการใช้ความสามารถของตนในการปฏิบัติ หรือกระทำการต่างๆที่ตนพอใจ และสนใจ (เยาวพา เดชะคุปต์. 2542: 91 - 92) วิทยาศาสตร์ก็นับเป็นวิชาที่มีความสำคัญและมีบทบาทในชีวิตประจำวันของมนุษย์เป็นอย่างมาก ซึ่งวิทยาศาสตร์ในเด็กปฐมวัยคือ การเรียนรู้เกี่ยวกับธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมและปรากฏการณ์ต่างๆ อย่างมีระบบ ด้วยวิธีการทางวิทยาศาสตร์ วิทยาศาสตร์สำหรับเด็กปฐมวัยจะเกิดก็ต่อเมื่อครูหรือบุคลากรที่เกี่ยวข้องได้ส่งเสริมให้เด็กรู้จักสำรวจ สังเกต จำแนก เปรียบเทียบ ทดลอง และค้นพบองค์ความรู้ด้วยตนเอง ซึ่งพิจารณาความสัมพันธ์ที่เกี่ยวข้องจะพบว่า เด็กเรียนรู้เกี่ยวกับวิทยาศาสตร์ตลอดทั้งวัน เพราะวิทยาศาสตร์คือสิ่งที่อยู่รอบ ๆ ตัวเด็กเอง ดังนั้น เด็กปฐมวัยจึงต้องเรียนรู้ทักษะการสังเกต เปรียบเทียบ การทดลอง การสื่อสาร การแก้ปัญหา การตั้งสมมติฐาน การสำรวจตรวจสอบ โดยมีครูกระตุ้นและส่งเสริมการเรียนรู้อย่างอิสระและมีกระบวนการสอดคล้องกับธรรมชาติแห่งวัย (จิตรา ชนะกุล. 2550: 23 - 24)

จากรายงานการประเมินพัฒนาการของนักเรียนระดับชั้นอนุบาลปีที่ 1 ปีการศึกษา 2558 ของโรงเรียนมณี

วัฒนา พบว่า นักเรียนระดับชั้นอนุบาลปีที่ 1 มีค่าคะแนนพัฒนาการในภาพรวมคิดเป็นร้อยละ 92.86 จำแนกเป็นพัฒนาการด้านร่างกาย คิดเป็นร้อยละ 94.41 รองลงมา เป็นพัฒนาการด้านอารมณ์จิตใจคิดเป็นร้อยละ 93.42 พัฒนาการด้านสังคม คิดเป็นร้อยละ 92.43 และพัฒนาการด้านสติปัญญา คิดเป็นร้อยละ 81.16 (โรงเรียนมณีวัฒนา. 2559: 1) จากรายงานนี้ชี้ให้เห็นว่าพัฒนาการด้านสติปัญญาของนักเรียนระดับชั้นอนุบาลปีที่ 1 อยู่ในระดับต่ำสุดเมื่อเปรียบเทียบกับพัฒนาการด้านอื่นๆ และเมื่อนำผลการประเมินพัฒนาการด้านสติปัญญาของนักเรียนระดับชั้นอนุบาลปีที่ 1 โรงเรียนมณีวัฒนามาพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีผลการประเมินต่ำสุดคือ การจำแนกสิ่งต่างๆ ในฐานะที่ผู้เป็นครูผู้สอนระดับชั้นอนุบาลปีที่ 1 โรงเรียนมณีวัฒนา ได้ตระหนักถึงความสำคัญของการแสวงหาวิธีการสอนแบบต่างๆ มาใช้ในพัฒนาการกระบวนการเรียนรู้ ซึ่งจะทำให้เด็กเกิดการพัฒนาด้านสติปัญญาในด้านของทักษะการจำแนก ดังที่ เบิร์นาร์ด (Burnard) กล่าวว่า เด็กควรเรียนรู้จากประสบการณ์จริงที่มีความเป็นไปได้ เด็กเรียนรู้ได้ดีจากการสัมผัสและการกระทำ การเรียนรู้จากประสบการณ์เป็นการเรียนรู้โดยการลงมือทำงาน ได้ทบทวนเกี่ยวกับประสบการณ์ของตนเอง เกิดมุมมองจากการได้สัมผัสได้รับรู้ของตน กระตุ้นให้เกิดการคิดและการเรียนรู้ (กุลยา ตันติผลาชีวะ.2551: 176) วิธีการสอนสำหรับเด็กปฐมวัยมีหลากหลายรูปแบบ จึงเป็นสิ่งที่ครูผู้สอนจะต้องเลือกวิธีสอนและนำมาใช้ให้สอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนการสอนที่สัมพันธ์กับเนื้อหา และให้ผู้เรียนได้เกิดความคิดรวบยอดด้วยตนเอง การสอนด้วยเกมเป็นกระบวนการที่ผู้สอนใช้ในการช่วยให้ผู้เรียนเกิดความรู้ตามวัตถุประสงค์ที่กำหนด โดยการให้ผู้เรียนเล่นเกมตามกติกาและนำเนื้อหาและข้อมูลของเกม พฤติกรรมการเล่น วิธีการเล่น และนำผลการเรียนของผู้เรียนมาใช้ในการอภิปรายเพื่อสรุปการเรียนรู้ (ทิศนา ขัมมณี. 2552: 365) เกมเป็นกิจกรรมการเล่นที่ให้ความสนุกสนานเพลิดเพลิน หรือแข่งขันเพื่อการค้นหาคำความสำเร็จ มีจุดเริ่มต้น และจุดสิ้นสุดภายใต้กฎกติกาเพียงเล็กน้อยตามความมุ่งหมายในการเล่น ผู้เล่นใช้เทคนิคในการเล่น และผู้เล่นได้ฝึกทักษะต่าง ๆ จากการเล่นเกมโดยไม่รู้ตัว (บุษริย์ ฤกษ์เมือง. 2552: 14)

จากสภาพปัญหาและแนวทางการสอนวิทยาศาสตร์สำหรับเด็กปฐมวัยดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะนำเกมและสถานการณ์จำลองมาใช้ในการพัฒนาความพร้อมทางวิทยาศาสตร์ของเด็กปฐมวัย

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

(1) เพื่อศึกษาประสิทธิภาพของเกมและสถานการณ์จำลองการจำแนกประเภท ของนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 1 โรงเรียนมณีวัฒนา

(2) เพื่อเปรียบเทียบผลการเรียนรู้ของนักเรียนก่อนและหลังเรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองการจำแนกประเภท ของนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 1 โรงเรียนมณีวัฒนา

(3) เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองการจำแนกประเภท ของนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 1 โรงเรียนมณีวัฒนา

3. วิธีดำเนินการ

(1) ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ นักเรียนระดับชั้นอนุบาลปีที่ 1 ที่กำลังศึกษาในภาคการศึกษาที่ 2/2559 จำนวน 8 ห้องเรียน นักเรียนทั้งหมดในระดับ มีจำนวน 242 คน ของโรงเรียนมณีวัฒนา

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนระดับชั้นอนุบาลปีที่ 1 ที่กำลังศึกษาในภาคการศึกษาที่ 2/2559 จำนวน 30 คน ของโรงเรียนมณีวัฒนา ได้มาโดยการเลือกแบบเฉพาะเจาะจง เป็นนักเรียนห้อง อ.1/6

(2) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้เครื่องมือ 4 ชนิด คือ

(2.1) เกมและสถานการณ์จำลองการจำแนก

(2.2) แผนการจัดประสบการณ์

(2.3) แบบทดสอบก่อน – หลังเรียน เรื่อง การจำแนก

(2.4) แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 1 ต่อการเรียนรู้การจำแนกโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลอง

(3) การสร้างเครื่องมือในการวิจัย

(3.1) เกมและสถานการณ์จำลองการจำแนก

(3.1.1) ศึกษาเอกสาร แนวคิดทฤษฎี งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546

(3.1.2) ศึกษาทฤษฎี หลักการ วิธีการ เนื้อหาการจำแนก และเทคนิควิธีการสอนแบบใช้เกมและสถานการณ์จำลอง เพื่อนำมาสร้างเกมและสถานการณ์จำลองการจำแนก ซึ่งมีจำนวน 4 เกม (1) เกมจับกลุ่มภาพผักและผลไม้ (2) เกมตามหาสัตว์ (3) เกมจับกลุ่มภาพสิ่งของเครื่องใช้ต่างๆ

(4) เกมจับกลุ่มภาพเรียงลำดับเหตุการณ์ และสถานการณ์จำลองจำนวน 4 สถานการณ์ ได้แก่ (1) สถานการณ์จำลองการซื้อขายของในตลาด (2) สถานการณ์จำลองวันหยุดเราไปเที่ยวสวนสัตว์กัน (3) สถานการณ์จำลองการซื้อขายเครื่องใช้ต่างๆในตลาด (4) สถานการณ์จำลองการตามหาสิ่งที่หายไป

(3.1.3) สร้างเกมและสถานการณ์จำลองการจำแนก

(3.1.4) นำเกมและสถานการณ์จำลองการจำแนกที่สร้างขึ้นให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาและให้ข้อเสนอแนะ

(3.1.5) นำเกมและสถานการณ์จำลองการจำแนกไปปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ

(3.1.6) นำเกมและสถานการณ์จำลองการจำแนกที่ปรับปรุงแล้วเสนอผู้เชี่ยวชาญเพื่อพิจารณาความถูกต้องอีกครั้ง

(3.1.7) นำเกมและสถานการณ์จำลองการจำแนกที่ปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่าง

(3.2) แผนการจัดประสบการณ์

(3.2.1) ศึกษาเอกสาร แนวคิดทฤษฎี งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546

(3.2.2) ศึกษาทฤษฎี หลักการ วิธีการ เนื้อหาการจำแนก และเทคนิควิธีการสอนแบบใช้เกมและสถานการณ์จำลองเพื่อนำมาสร้างแผนการจัดประสบการณ์จำนวน 4 แผน

(3.2.3) สร้างแผนการจัดประสบการณ์

(3.2.4) นำแผนการจัดประสบการณ์ที่สร้างขึ้นให้ผู้เชี่ยวชาญ เพื่อตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหาสาระ จุดประสงค์ กิจกรรมและการประเมินผล

(3.2.5) นำแผนการจัดประสบการณ์ไปปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสมตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ

(3.2.6) นำแผนการจัดประสบการณ์ที่ปรับปรุงแล้วเสนอผู้เชี่ยวชาญเพื่อพิจารณาความถูกต้องอีกครั้ง

(3.2.7) นำแผนการจัดประสบการณ์ที่ปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่าง

(3.3) แบบทดสอบก่อน – หลังเรียน เรื่อง การจำแนก

(3.3.1) ศึกษาวิธีสร้างแบบทดสอบจากเอกสารตำรา แนวคิด ทฤษฎี และรายงานการวิจัยเกี่ยวกับการสร้างแบบทดสอบ ของนักเรียนระดับชั้นอนุบาล

(3.3.2) ศึกษารายละเอียดของเนื้อหาที่ได้คัดเลือกตามจุดประสงค์การเรียนรู้ และสร้างแบบทดสอบปรนัยชนิด 3 ตัวเลือก 15 ข้อ ในการวัดผลการเรียนรู้การจำแนก

(3.3.3) นำแบบทดสอบที่สร้างขึ้นให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาตัดสินเพื่อหาค่าความตรงตามเนื้อหา โดยเก็บรวบรวมผลการพิจารณาการตัดสินไปคำนวณหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อของแบบทดสอบกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย

(3.3.4) นำแบบทดสอบเฉพาะข้อที่ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อของแบบทดสอบกับวัตถุประสงค์ของการวิจัยตั้งแต่ 0.50 – 1.00 ได้แบบทดสอบจำนวน 10 ข้อ ไปทดลองใช้ (Try - out) กับนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 1/6 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน เพื่อกำหนดหาความยากง่ายและความเชื่อมั่นของแบบทดสอบตามสูตรของ คูเดอร์ – ริชาร์ดสัน พบว่า แบบทดสอบที่ได้ มีค่า IOC = 0.67 – 1.00 ค่าความยากง่าย = 0.26 - 0.74 ค่าอำนาจจำแนก = 0.20 – 0.78 ค่าความเชื่อมั่น 0.74

(3.4) แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองการจำแนกประเภท

(3.4.1) ศึกษาการสร้างแบบสอบถาม

(3.4.2) สร้างแบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองการจำแนกประเภท จำนวน 10 ข้อ ซึ่งแบบสอบถามเป็นแบบประมาณค่า (Rating scales) ตามวิธีของ ลิเคิร์ท ลักษณะแบบสอบถามเกี่ยวกับความพึงพอใจหรือไม่ของนักเรียนที่มีต่อเกมและสถานการณ์จำลองที่เล่น โดยกำหนดความคิดเห็น 5 ระดับ

(3.4.3) นำแบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองการจำแนกประเภท ไปเสนอผู้เชี่ยวชาญพิจารณาและให้ข้อเสนอแนะ

(3.4.4) นำแบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองการจำแนกประเภท ที่ผ่านการตรวจสอบโดยได้แบบสอบถามจำนวน 5 ข้อ มาทดลองใช้กับนักเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน เพื่อนำมาหาค่าความเชื่อมั่นโดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์ แอลฟาของครอนบาค ได้ค่าความเชื่อมั่น = 0.73

(3.5) การวิเคราะห์ข้อมูล

(3.5.1) วิเคราะห์หาค่าประสิทธิภาพของเกมและสถานการณ์จำลองการจำแนก ตามเกณฑ์ประสิทธิภาพ 80/80

(3.5.2) เปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยก่อนเรียนและหลังเรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลอง ใช้สถิติ t-test แบบ Dependent Samples

(3.5.3) วิเคราะห์หาระดับความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองการจำแนกประเภท ใช้สถิติค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD)

4. สรุปผลการศึกษา

(4.1) เกมและสถานการณ์จำลองการจำแนกประเภท มีประสิทธิภาพเท่ากับ 80.81 /88.00 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ประสิทธิภาพที่ตั้งไว้ 80/80

(4.2) ผลการเรียนรู้ของนักเรียนหลังจากเรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองการจำแนกประเภท ($\bar{X} = 8.77$, $SD = 0.82$) สูงกว่าก่อนเรียน ($\bar{X} = 7.13$, $SD = 1.11$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่าผลการสอนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองการจำแนกสามารถส่งเสริมการเรียนรู้การจำแนก ของนักเรียนระดับชั้นอนุบาลปีที่ 1 ให้สูงขึ้น

(4.3) ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองการจำแนกประเภท มีค่าเฉลี่ย 4.46 อยู่ในระดับ มาก

5. การอภิปรายผล

จากการศึกษาวิจัยมีประเด็นที่ควรนำมาอภิปรายได้ดังนี้

(5.1) จากผลการศึกษาประสิทธิภาพของเกมและสถานการณ์จำลองการจำแนกประเภท ตามเกณฑ์ประสิทธิภาพ 80/80 ที่พบว่า คะแนนร้อยละของการทำแบบทดสอบระหว่างการใช้เกมและสถานการณ์จำลองเท่ากับ 80.81 (E1) โดยมีคะแนนจากการทดสอบหลังการใช้เกมและสถานการณ์จำลอง เท่ากับ 88.00 (E2) ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ 80/80 ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากผู้วิจัยได้พัฒนาเกมและสถานการณ์จำลองการจำแนกประเภทตามแนวคิดของ รวีพร จรุงพันธ์เกษม (2558 : 31) ที่กล่าวว่า

กระบวนการในการพัฒนาเกมสำหรับเด็กปฐมวัย ต้องทำให้เด็กเกิดความสนใจและมีความสุขสนุกสนานในการเล่น พร้อมทั้งเป็นการฝึกทบทวนเนื้อหา ควรใช้เวลาในช่วงสั้นๆ มีคำสั่งและกติกาที่เด่นชัด ไม่ซับซ้อนในการเล่นต้องมีการตรวจสอบถึงการให้คะแนนได้ เปิดโอกาสให้นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมได้อย่างทั่วถึง อุปกรณ์ในการเล่นควรเป็นสิ่งที่ง่าย ๆ หรือประดิษฐ์ขึ้นเอง นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ธเนศ ศรพรหม (2552: 79) ที่ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนาเกมส่งเสริมความสามารถในการจำแนกสิ่งเร้าของนักเรียนชั้นอนุบาล 1 ผลการศึกษาพบว่า ประสิทธิภาพของเกมการศึกษาที่มีประสิทธิภาพ (E1/E2) 85.80/84.46 และค่าดัชนีประสิทธิผล (E.I.) = 0.53 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ คือ 75/75 และค่าดัชนีประสิทธิผล 0.50

(5.2) จากผลการเปรียบเทียบผลการเรียนรู้ของนักเรียนที่เรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองการจำแนกประเภท ก่อนเรียนมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 7.13 และหลังเรียนมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 8.77 ซึ่งสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ นิตยา ประพฤติกิจ (2536: 3) ที่กล่าวว่า เกมวิธีการหนึ่งที่ช่วยส่งเสริมพัฒนาการด้านสติปัญญา ช่วยให้เด็กได้เรียนรู้การแก้ปัญหา และช่วยให้เด็กได้เรียนรู้หลายอย่าง นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับแนวคิดของ ธเนศ ศรพรหม (2552: 79) ที่ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนาเกมส่งเสริมความสามารถในการจำแนกสิ่งเร้าของนักเรียนชั้นอนุบาล 1 ผลการศึกษาพบว่า ผลการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในการจำแนกสิ่งเร้าหลังการใช้เกมการศึกษา มีนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์ของคะแนนเต็มคิดเป็นร้อยละ 81.00 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด

(5.3) จากผลการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองการจำแนกประเภท มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.46 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.54 มีความพึงพอใจอยู่ในระดับ มาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากเกมและสถานการณ์จำลองที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นได้สร้างตามแนวคิดของ บรูเนอร์ (Bruner) ที่กล่าวว่า เด็กเริ่มต้นเรียนรู้จากการกระทำต่อไปจึงจะสามารถจินตนาการ หรือสร้างภาพในใจ หรือในความคิดขึ้นได้ แล้วจึงถึงขั้นการคิดและเข้าใจในสิ่งที่ป็นนามธรรม ดังนั้นเกมและสถานการณ์จำลองการจำแนกประเภทจึงช่วยให้เด็กเกิดความสุขสนุกสนาน และเกิดแรงกระตุ้นอันเนื่องมาจากสภาพการแข่งขัน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ บุญเลิศ สัมมณากุล (2553: 81) ที่ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนาความสามารถในการแก้ปัญหาของเด็กปฐมวัยโดยใช้เกมฝึกทักษะการคิด ผลการศึกษาพบว่า เด็กปฐมวัยมีความพึงพอใจต่อการเล่นเกมฝึก

ทักษะการคิด สังเกตได้จากการที่เด็กกริ๊บเข้ากลุ่ม มีความกระตือรือร้นที่จะเข้าร่วมกิจกรรม และเด็กร่วมกิจกรรมด้วยความชื่นชอบพอใจ ใบหน้ายิ้มแย้มแจ่มใส พูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นได้อย่างสุข สนุก เพลินเพลินกับการแข่งขัน มีความมั่นใจและกล้าแสดงออก

เอกสารอ้างอิง

- [1] กระทรวงศึกษาธิการ.(2546). **หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- [2] กุลยา ตันติผลาชีวะ.(2551). **การจัดกิจกรรมการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย**. กรุงเทพฯ: เบริน-เบสบุ๊คส์.
- [3] จิตรา ชนะกุล. (2550). **เด็กปฐมวัยกับทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์**. ปริญญาานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต (การศึกษาปฐมวัย): บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์.
- [4] ทิศนา แหมมณี.(2552). **ศาสตร์การสอน : องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ**. (พิมพ์ครั้งที่ 10). กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- [5] ชเนศ ศรพรหม.(2552). **การพัฒนาเกมส่งเสริมความสามารถในการจำแนกสิ่งเร้าของนักเรียนชั้นอนุบาล 1**.วิทยานิพนธ์ คศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต (เทคโนโลยีการศึกษา): บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- [6] นิตยา ประพฤติกิจ. (2536). **การพัฒนาเด็กปฐมวัย**. กรุงเทพฯ: การศาสนา.
- [7] บุญเลิศ สัมมนากุล. (2553).**การพัฒนาความสามารถในการแก้ปัญหาของเด็กปฐมวัยโดยใช้เกมฝึกทักษะการคิด**.วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต (หลักสูตรและการสอน): บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- [8] บุษริย์ ฤกษ์เมือง. (2552).**การใช้เกมคำศัพท์ภาษาอังกฤษเพื่อพัฒนาการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนบูรารักษ์**. สารนิพนธ์ ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (การสอนภาษาอังกฤษในฐานะภาษาต่างประเทศ) : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- [9] เยาวพา เดชะคุปต์. (2542). **กิจกรรมสำหรับเด็กปฐมวัย**. กรุงเทพฯ: แม็ค.
- [10] รวีวรรณ ชินตระกูล. (2535).**การทำวิจัยทางการศึกษา**. กรุงเทพฯ : ที.พี. พรินท์.
- [11] โรงเรียนมณีวัฒนา.(2559).**รายงานการประเมินพัฒนาการของนักเรียนระดับชั้นอนุบาลปีที่ 1 ปีการศึกษา 2558 ของโรงเรียนมณีวัฒนา**. กรุงเทพฯ: โรงเรียนมณีวัฒนา,ฝ่ายวิชาการ.
- [12] สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2540). **ทฤษฎีการเรียนรู้เพื่อพัฒนากระบวนการคิด**. กรุงเทพฯ: ไอเดียสแควร์.

การพัฒนาเกมและสถานการณ์จำลองรูปทรงเรขาคณิต เพื่อเตรียมความพร้อม
ทางคณิตศาสตร์ด้านการจำแนกรูปทรงเรขาคณิต สำหรับนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 3
โรงเรียนสารสาสน์วิเทศสมุทรสาคร

The Development of Games and Simulations about Geometric Shapes
to encourage Mathematics learning for Kindergarten students
at Sarasas Witaed Samutsakhon school

มาริษา เทศปลื้ม¹, นางลักษณ ปงกาวงค์², ทศนีวรรณ นามบุญเรือง³

¹บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธนบุรี, marisa1912008@hotmail.com

²โรงเรียนสารสาสน์วิเทศสมุทรสาคร, npngkawngkh@gmail.com

³โรงเรียนอนุบาลรักวิทย, namboonruang9@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาประสิทธิภาพของเกมและสถานการณ์จำลองรูปทรงเรขาคณิต ของนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 3 โรงเรียนสารสาสน์วิเทศสมุทรสาคร (2) เปรียบเทียบผลการเรียนรู้ของนักเรียนก่อนและหลังเรียน โดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองรูปทรงเรขาคณิต ของนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 3 โรงเรียนสารสาสน์วิเทศสมุทรสาคร (3) ศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองรูปทรงเรขาคณิต ของนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 3 โรงเรียนสารสาสน์วิเทศสมุทรสาคร กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนระดับชั้นอนุบาลปีที่ 3 ที่กำลังศึกษาในภาคการศึกษาที่ 2/2559 จำนวน 30 คน ของโรงเรียนสารสาสน์วิเทศสมุทรสาคร ได้มาโดยการเลือกแบบเฉพาะเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ เกมและสถานการณ์จำลองรูปทรงเรขาคณิต แผนการสอน แบบทดสอบก่อนเรียน - หลังเรียน และแบบสอบถามความพึงพอใจ สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่า t – test Dependent

ผลการวิจัยพบว่า (1) เกมและสถานการณ์จำลองรูปทรงเรขาคณิต มีประสิทธิภาพเท่ากับ 80.33/87.00 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ประสิทธิภาพที่ตั้งไว้ 80/80 (2) ผลการเรียนรู้ของนักเรียนหลังจากเรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองรูปทรงเรขาคณิต สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (3) ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองรูปทรงเรขาคณิต มีค่าเฉลี่ย 4.53 อยู่ในระดับ มากที่สุด

คำสำคัญ: เกม/ สถานการณ์จำลอง/ รูปทรงเรขาคณิต

Abstract

The purposes of this research were: (1) to study the effectiveness of “Funny Shapes” games and simulations of kindergarten students at Sarasas Witaed Samutsakhon school, (2) to compare students’ learning achievement before and after using the game to classify geometry, and (3) to examine the students’ satisfaction toward geometric classification “Funny Shapes” games. The subjects of this study were 30 students of kindergarten students of 2016 academic year at Sarasas Witaed Samutsakhon School. They were selected by purposive random sampling. “Funny Shapes” games and simulations, lesson plan, pre-test – posttest, and satisfactory questionnaires were used as research tools. Percentage, mean, standard deviation, and t-test dependent were used to collect data.

The results of this study revealed as follows. (1) The effectiveness scores of “Funny Shapes” games was higher than the set standard score at 80.33/87.00. Moreover, the mean score of posttest ($\bar{X} = 8.70$, $SD = 0.84$) was higher than the pre-test ($\bar{X} = 7.03$, $SD = 0.67$). (2) There was statistically significant difference between mean scores of pre-test and posttest ($t = 15.05$, $p < 0.5$). (3) Students rated their satisfaction toward learning geometry classification game at the highest level ($\bar{X} = 4.53$, $SD = 0.50$).

Keywords: Games/ Simulations/ Geometry

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การศึกษาในระดับปฐมวัยจัดเป็นการศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีความสำคัญระดับหนึ่ง เพราะเป็นช่วงที่มีพัฒนาการทุกด้านเจริญอย่างรวดเร็ว ทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา การพัฒนาของเด็กในช่วงนี้จะเป็นการวางพื้นฐานความสามารถด้านต่างๆ ซึ่งจะมีผลต่ออนาคตของเด็กและประเทศชาติ โดยเฉพาะอย่างยิ่งพัฒนาการทางด้านสติปัญญาจะมีการเจริญเติบโตสูง ร้อยละ 50 และจะเพิ่มเป็นร้อยละ 80 เมื่อเด็กมีอายุ 8 ปี (ทองนวล ภูประเสริฐ. 2537: 26) ถ้าหากเด็กไม่ได้รับการพัฒนาทางด้านสติปัญญาอย่างถูกต้องและเหมาะสมในช่วงนี้ แล้วความสามารถในการเรียนรู้อาจหยุดชะงักได้ แต่หากเด็กได้รับการเรียนรู้จากประสบการณ์ตรงโดยผู้ใหญ่เป็นผู้เตรียมสภาพแวดล้อมให้และให้นักเรียนรู้โดยผ่านกระบวนการปฏิบัติจริง เรียนรู้จากของจริง ทดลองจริง เด็กจะเกิดความเข้าใจและเกิดความคิดรวบยอด (สิริมา ภิญโญอนันตพงศ์. 2544: 154) การจัดกิจกรรมในโรงเรียนสำหรับเด็กปฐมวัยมีความจำเป็นที่จะต้องจัดกิจกรรมที่มีความเหมาะสมกับเด็กเพื่อกระตุ้นให้เกิดการพัฒนาอย่างเต็มศักยภาพของเด็กแต่ละคนซึ่งกิจกรรมที่จัดควรคำนึงถึงตัวเด็กเป็นสำคัญ เปิดโอกาสให้เด็กเป็นผู้ริเริ่ม กิจกรรมที่จัดควรเน้นให้มีสื่อของจริงให้เด็กมีโอกาสสังเกต สำรวจค้นคว้า ทดลอง แก้ปัญหาด้วยตัวเอง (กรมวิชาการ. 2540: 23)

คณิตศาสตร์เป็นสิ่งจำเป็นต่อการดำรงชีวิตประจำวันของมนุษย์ เมื่อสังเกตในการเล่นและการพูดของเด็กมักจะมีเรื่องคณิตศาสตร์เข้ามาเกี่ยวข้องอยู่เสมอ มีการพูดถึง การเปรียบเทียบ การวัดการจัดประเภท และตัวเลข (นิตยา ประพฤติกิจ. 2541: 3-4) ทำให้เด็กรับรู้เกี่ยวกับเรื่องของการจำแนกของออกเป็นหมวดหมู่ตามลักษณะและขนาดที่สัมพันธ์กับชีวิตประจำวันของเด็ก การรวบรวมความคิดทางคณิตศาสตร์ ควรให้เด็กได้เริ่มด้วยความคิดรวบยอดของสิ่งต่างๆ ที่เป็นรูปธรรม ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญโดยมีของจริงมาช่วยเสริมความเข้าใจ เพราะจะเป็นพื้นฐานความเข้าใจเรื่องคณิตศาสตร์ของเด็กต่อไปในอนาคต (มันทนา เทศวิศาล. 2535: 194-197) การฝึกทักษะเบื้องต้นในการคำนวณ โดยสร้างเสริมประสบการณ์แก่เด็กปฐมวัยในการเปรียบเทียบ รูปทรงต่างๆ บอกความแตกต่างของขนาด น้ำหนัก ระยะเวลา จำนวนของสิ่งของต่างๆ ที่อยู่รอบตัวเด็ก สามารถแยกหมวดหมู่ เรียงลำดับใหญ่- เล็กหรือสูง – ต่ำ เป็นต้น ทักษะเหล่านี้จะช่วยให้เด็กพร้อมที่จะคิดคำนวณในขั้นต่อไป (วาโร เฟิงส์สวัสดิ์. 2542: 72) นอกจากนี้คณิตศาสตร์เป็นวิชาที่สร้างสรรค์มนุษย์ให้เป็นผู้มีความคิดอย่างเป็นระบบและมีเหตุผล ปลูกฝังให้ผู้เรียนมีความละเอียดถี่ถ้วน รอบคอบ ช่างสังเกต ความคิดสร้างสรรค์ตลอดจนสามารถแก้ปัญหาต่างๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเป็นความรู้พื้นฐานในชีวิตประจำวัน (บุญทัน อยู่ชมบุญ. 2529: 1)

เกมและสถานการณ์จำลองเป็นกิจกรรมการเล่นที่สำคัญอันหนึ่งของเด็กปฐมวัย เนื่องจากเกมเป็นกระบวนการ

ที่ผู้สอนใช้ในการช่วยให้ผู้เรียนเกิดความรู้ตามวัตถุประสงค์ที่กำหนด โดยการให้ผู้เรียนเล่นเกมตามกติกาและนำเนื้อหาและข้อมูลของเกม พฤติกรรมการเล่น วิธีการเล่น และผลการเล่นเกมของผู้เรียนมาใช้ในการอภิปรายเพื่อสรุปการเรียนรู้ (ทิศนา แคมมณี. 2552: 365) นอกจากนี้ สถานการณ์จำลองเป็นเทคนิคการสอนที่มีประสิทธิภาพและได้รับการสนับสนุนให้นำมาใช้อย่างกว้างขวางเพราะสถานการณ์จำลองช่วยส่งเสริมความเข้าใจของผู้เรียนโดยผ่านประสบการณ์และกระตุ้นให้ผู้เรียนได้มองเห็นคุณค่าของการมีส่วนร่วมในสถานการณ์การเรียนรู้ รวมทั้งสถานการณ์จำลองจะช่วยกระตุ้นผู้เรียนให้เข้าร่วมสถานการณ์อย่างกระตือรือร้น เพราะสถานการณ์จำลองสะท้อนให้เห็นถึงสถานการณ์จริงที่ตรงกับชีวิตของเขา มากกว่าประสบการณ์เรียนรู้ที่จัดในห้องเรียน (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.2528: 263-264)

ปัญหาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อเตรียมความพร้อมทางคณิตศาสตร์ ของนักเรียนระดับชั้นอนุบาลปีที่ 3 โรงเรียนสารสาสน์วิเทศสมุทรสาคร ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2559 พบว่า นักเรียนจำนวนร้อยละ 79.20 มีทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์ด้านการจำแนกรูปทรงเรขาคณิตอยู่ในระดับดี และมีจำนวนร้อยละ 20.80 ที่มีทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์ด้านการจำแนกรูปทรงเรขาคณิต อยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งเป็นคะแนนผลการประเมินที่ต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐานที่โรงเรียนกำหนดไว้ ร้อยละ 80

จากผลการประเมินดังกล่าว ทำให้ผู้วิจัยเกิดความตระหนักว่า การที่นักเรียนระดับชั้นอนุบาล 3 มีทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์ด้านการจำแนกรูปทรงเรขาคณิตต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐานของโรงเรียนนั้น อาจจะส่งผลต่อแนวโน้มการเรียนรู้คณิตศาสตร์ของเด็กที่ลดต่ำลงในอนาคต จึงต้องมีการพัฒนาและปรับปรุงแก้ไขปัญหาดังกล่าวตั้งนั้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาการพัฒนาเกมและสถานการณ์จำลองรูปทรงเรขาคณิต เพื่อเตรียมความพร้อมทางคณิตศาสตร์ และช่วยให้นักเรียนเรียนรู้ได้ง่ายขึ้น

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- (1) เพื่อศึกษาประสิทธิภาพของเกมและสถานการณ์จำลองรูปทรงเรขาคณิต ของนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 3 โรงเรียนสารสาสน์วิเทศสมุทรสาคร
- (2) เพื่อเปรียบเทียบผลการเรียนรู้ของนักเรียนก่อนและหลังเรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองรูปทรง

เรขาคณิต ของนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 3 โรงเรียนสารสาสน์วิเทศสมุทรสาคร

- (3) เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองรูปทรงเรขาคณิต ของนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 3 โรงเรียนสารสาสน์วิเทศสมุทรสาคร

3. วิธีดำเนินการ

(1) ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ นักเรียนชั้นอนุบาล 3 ที่กำลังศึกษาในภาคการศึกษาที่ 2/2559 จำนวน 3 ห้องเรียน นักเรียนทั้งหมดในระดับ มีจำนวน 125 คน ของโรงเรียนสารสาสน์วิเทศสมุทรสาคร

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนระดับชั้นอนุบาลปีที่ 3 ที่กำลังศึกษาในภาคการศึกษาที่ 2/2559 จำนวน 30 คน ของโรงเรียนสารสาสน์วิเทศสมุทรสาคร ได้มาโดยการเลือกแบบเฉพาะเจาะจง เป็นนักเรียนห้อง อ.3/3

(2) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้เครื่องมือ 4 ชนิด คือ

- (2.1) เกมและสถานการณ์จำลองรูปทรงเรขาคณิต
- (2.2) แผนการจัดประสบการณ์
- (2.3) แบบทดสอบก่อน – หลังเรียน เรื่อง การจำแนกรูปทรงเรขาคณิต

(2.4) แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองรูปทรงเรขาคณิต

(3) การสร้างเครื่องมือในการวิจัย

(3.1) เกมและสถานการณ์จำลองรูปทรง

(3.1.1) ศึกษาเอกสาร แนวคิดทฤษฎี งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยพุทธศักราช 2546

(3.1.2) ศึกษาทฤษฎี หลักการ วิธีการ เนื้อหาการจำแนกรูปทรงเรขาคณิต และเทคนิควิธีการสอนแบบใช้เกมและสถานการณ์จำลอง เพื่อนำมาสร้างเกมและสถานการณ์จำลองรูปทรงเรขาคณิต ซึ่งมีเกม จำนวน 4 เกม ได้แก่ (1) Adventure Town (2) แก้อัฒนตรี (3) เกมรูปทรงพาเพลิน (4) เกมกล่องปริศนา สถานการณ์จำลอง จำนวน 4 สถานการณ์ (1) สามเหลี่ยมผดุงกัย (2) คุณครูจ๋า (3) คุณแม่ใจดี (4) โอลิมปิกรูปทรงเรขาคณิต

(3.1.3) สร้างเกมและสถานการณ์จำลอง
รูปทรงเรขาคณิต

(3.1.4) นำเกมและสถานการณ์จำลองที่
สร้างขึ้นให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน และให้ข้อเสนอแนะ

(3.1.5) นำเกมและสถานการณ์จำลอง
รูปทรงเรขาคณิตไปปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้
เชี่ยวชาญ

(3.1.6) นำเกมและสถานการณ์จำลองรูป
ทรงเรขาคณิตที่ปรับปรุงแล้วเสนอผู้เชี่ยวชาญเพื่อพิจารณา
ความถูกต้องอีกครั้ง

(3.1.7) นำเกมและสถานการณ์จำลองรูป
ทรงเรขาคณิตที่ปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่าง

(3.2) แผนการจัดประสบการณ์

(3.2.1) ศึกษาเอกสาร แนวคิดทฤษฎี งาน
วิจัยที่เกี่ยวข้อง และหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยพุทธศักราช
2546

(3.2.2) ศึกษาทฤษฎี หลักการ วิธีการ
เนื้อหาการจำแนกรูปทรงเรขาคณิต และเทคนิควิธีการสอน
แบบใช้เกมและสถานการณ์จำลอง เพื่อนำมาสร้างแผนการ
จัดประสบการณ์จำนวน 4 แผน

(3.2.3) สร้างแผนการจัดประสบการณ์

(3.2.4) นำแผนการจัดประสบการณ์ที่
สร้างขึ้นให้ผู้เชี่ยวชาญ เพื่อตรวจสอบความถูกต้องของ
เนื้อหาสาระ จุดประสงค์ กิจกรรมและการประเมินผล

(3.2.5) นำแผนการจัดประสบการณ์ไป
ปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสมตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ

(3.2.6) นำแผนการจัดประสบการณ์ที่
ปรับปรุงแล้วเสนอผู้เชี่ยวชาญเพื่อพิจารณาความถูกต้อง
อีกครั้ง

(3.2.7) นำแผนการจัดประสบการณ์ที่
ปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่าง

(3.3) แบบทดสอบการเรียนรู้การจำแนกรูปทรง
เรขาคณิต

(3.3.1) ศึกษาวิธีสร้างแบบทดสอบจาก
เอกสารตำรา แนวคิด ทฤษฎี และรายงานการวิจัยเกี่ยวกับ
การสร้างแบบทดสอบ ของนักเรียนระดับชั้นอนุบาล

(3.3.2) ศึกษารายละเอียดของเนื้อหาที่ได้
คัดเลือกตามจุดประสงค์การเรียนรู้ และสร้างแบบทดสอบ
ปรนัยชนิด 3 ตัวเลือก จำนวน 15 ข้อ ในการวัดผลการเรียน
รู้การจำแนกรูปทรงเรขาคณิต

(3.3.3) นำแบบทดสอบที่สร้างขึ้นให้ผู้
ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาตัดสินเพื่อหาค่าความตรงตามเนื้อหา
โดยเก็บรวบรวมผลการพิจารณาการตัดสินไปคำนวณหา
ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อของแบบทดสอบกับ
วัตถุประสงค์ของการวิจัย

(3.3.4) นำแบบทดสอบเฉพาะข้อที่ค่าดัชนี
ความสอดคล้องระหว่างข้อของแบบทดสอบกับวัตถุประสงค์
ของการวิจัยตั้งแต่ 0.50 – 1.00 ได้แบบทดสอบจำนวน 10
ข้อ ไปทดลองใช้(Try - out) กับนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 3
ห้อง 3/1 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 เพื่อคำนวณหา
ค่าความยากและความเชื่อมั่นของแบบทดสอบตามสูตร
ของ คูเดอร์ – ริชาร์ดสัน พบว่า แบบทดสอบที่ได้มีค่า IOC
= 0.67 - 1.00 ค่าความยากง่าย = 0.30 - 0.80 ค่าอำนาจ
จำแนก = 0.25-0.78 ค่าความเชื่อมั่น = 0.80

(3.4) แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียน
ที่มีต่อการเรียนรู้โดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองรูปทรง
เรขาคณิต

(3.4.1) ศึกษาการสร้างแบบสอบถาม

(3.4.2) สร้างแบบสอบถามความพึงพอใจ
ของนักเรียนที่มีต่อการเรียนรู้โดยใช้เกมและสถานการณ์
จำลองรูปทรงเรขาคณิต จำนวน 10 ข้อ แบบสอบถาม
เป็นการประเมินค่า (Rating scales) ตามวิธีของ ลิเคิร์ท
ลักษณะแบบสอบถามเกี่ยวกับความพึงพอใจหรือไม่ของ
นักเรียนที่มีต่อเกมและสถานการณ์จำลองที่เล่น โดยกำหนด
ความคิดเห็น 5 ระดับ

(3.4.3) นำแบบสอบถามความพึงพอใจ
ของนักเรียนที่มีต่อการเรียนรู้โดยใช้เกมและสถานการณ์
จำลองรูปทรงเรขาคณิต ไปเสนอผู้เชี่ยวชาญ พิจารณาและ
ให้ข้อเสนอแนะ

(3.4.4) นำแบบสอบถามความพึงพอใจ
ของนักเรียนที่มีต่อการเรียนรู้โดยใช้เกมและสถานการณ์
จำลองรูปทรงเรขาคณิต ที่ผ่านการตรวจสอบโดยได้
แบบสอบถามจำนวน 5 ข้อ มาทดลองใช้กับนักเรียนที่ไม่ใช่
กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน เพื่อหาค่าความเชื่อมั่น โดยใช้
ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค ได้ค่าความเชื่อมั่น =
0.75

(3.5) การวิเคราะห์ข้อมูล

(3.5.1) วิเคราะห์หาค่าประสิทธิภาพของ
เกมและสถานการณ์จำลองรูปทรงเรขาคณิตที่มีต่อการเรียน
รู้การจำแนกรูปทรงเรขาคณิต ของนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 3
ตามเกณฑ์ประสิทธิภาพ 80/80 ของ ชัยยงค์ พรหมวงศ์
(2556 : 6 – 12)

(3.5.2) เปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยก่อนเรียนและหลังเรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลอง ใช้สถิติ t - test แบบ Dependent Samples

(3.5.3) วิเคราะห์หาระดับความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองรูปทรงเรขาคณิต ใช้สถิติค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD)

4. สรุปผลการศึกษา

(4.1) เกมและสถานการณ์จำลองรูปทรงเรขาคณิตมีประสิทธิภาพเท่ากับ 80.33/87.00 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ประสิทธิภาพที่ตั้งไว้ 80/80 แสดงว่า เกมและสถานการณ์จำลองรูปทรงเรขาคณิต ของนักเรียนระดับชั้นอนุบาลปีที่ 3 มีประสิทธิภาพเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด

(4.2) ผลการเรียนรู้ของนักเรียนหลังจากเรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองรูปทรงเรขาคณิต ($\bar{X}$ = 8.70, SD = 0.84) สูงกว่าก่อนเรียน ($\bar{X}$ = 7.03, SD = 0.67) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่าผลการสอนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองรูปทรงเรขาคณิตสามารถพัฒนาการเรียนรู้ในการจำแนกรูปทรงเรขาคณิตของนักเรียนอนุบาลปีที่ 3 ให้สูงขึ้น

(4.3) ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองรูปทรงเรขาคณิต มีค่าเฉลี่ย 4.53 อยู่ในระดับ มากที่สุด

5. การอภิปรายผล

5.1 จากผลการศึกษาประสิทธิภาพของเกมและสถานการณ์จำลองรูปทรงเรขาคณิต สำหรับนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 3 โรงเรียนสารสาสน์วิเทศสมุทรสาคร ตามเกณฑ์ประสิทธิภาพ 80/80 ที่พบว่า คะแนนร้อยละของการทำแบบทดสอบระหว่างการใช้เกมและสถานการณ์จำลองเท่ากับ 80.33 (E1) โดยมีคะแนนจากการทดสอบหลังการใช้เกมและสถานการณ์จำลอง เท่ากับ 87.00 (E2) ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ 80/80 แสดงให้เห็นว่าเกมและสถานการณ์จำลองรูปทรงเรขาคณิต ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าผู้วิจัยได้พัฒนาเกมและสถานการณ์จำลองรูปทรงเรขาคณิต โดยยึดหลักจิตวิทยา และเรียงลำดับเนื้อหาจากง่ายไปหายาก ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ บงกช ศุภธาดา (2537 : 15-16) ที่กล่าวว่า การพัฒนาเกมให้มีประสิทธิภาพนั้นผู้สอนต้องคำนึงถึงหลักจิตวิทยา ลำดับ

ขั้นตอน สิ่งเร้า และการตอบสนองพัฒนาการของนักเรียน มีจุดมุ่งหมายในการเล่น โดยพิจารณาให้เหมาะสมกับความสามารถของเด็กแต่ละคน นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของ นิธิกานต์ ขวัญบุญ (2549: 117) ที่ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนาเกมการศึกษาเพื่อเตรียมความพร้อมทางคณิตศาสตร์สำหรับเด็กปฐมวัย ผลการวิจัยพบว่า เกมการศึกษาที่สร้างขึ้นมีประสิทธิภาพ 82.73/85.60 สูงกว่าเกณฑ์ 80/80 ที่กำหนดไว้

5.2 จากผลการเปรียบเทียบผลการเรียนรู้ของนักเรียนที่เรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองรูปทรงเรขาคณิต สำหรับนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 3 โรงเรียนสารสาสน์วิเทศสมุทรสาคร ก่อนเรียนมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 7.03 และหลังเรียนมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 8.70 ซึ่งผลการเรียนรู้หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้เพราะเกมเป็นกิจกรรมและวิธีการที่จะสร้างประสบการณ์ให้ผู้เล่นได้เรียนรู้ รับรู้ เกิดความคิด ความเข้าใจ และปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อมต่างๆ ได้ นอกจากนี้จะได้ออกกำลังกาย เสริมสร้างพละอนามัยที่สมบูรณ์ ยังได้ใช้สติปัญญาฝึกการสังเกต และไหวพริบในการแก้ปัญหาได้ สนุกสนานเพลิดเพลิน ผ่อนคลายอารมณ์ตึงเครียด ได้ปรับตัวเข้ากับหมู่คณะ และยังช่วยเสริมให้ผู้เรียนมีความเจริญทางจิตใจ (พูนสุข บุญยสวัสดิ์. 2527: 86) ส่วนสถานการณ์จำลองเป็นการสมมติเหตุการณ์และสภาพแวดล้อมให้ใกล้เคียงกับสภาพความเป็นจริง โดยให้นักเรียนได้สังเกตและแสดงบทบาทตามสถานการณ์จำลองที่กำหนด แล้วให้แสดงความคิดเห็น อภิปรายและตอบคำถามเกี่ยวกับเนื้อหา เรื่องราวที่ได้แสดง จากนั้นให้นักเรียนสรุปสิ่งที่ได้เรียนรู้ ทำให้นักเรียนได้ฝึกคิด และมีประสบการณ์ร่วมกันเกี่ยวกับสถานการณ์ที่แสดง ทำให้เกิดความสนใจ และเข้าใจ เรื่องราวที่ได้เรียนรู้อย่างดีขึ้น อีกทั้งยังเกิดความสนุกสนานเพลิดเพลิน (จันทิมา แซ่อึ้ง. 2545: 59-60) นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของ นฤมล ปิ่นดอนทอง (2544: 52) ที่ได้ศึกษาการคิดเชิงเหตุผลของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการเล่นเกมสร้างมโนทัศน์ด้านจำนวนกับเด็กปฐมวัยที่มีอายุ 5-6 ปี ผลการศึกษาพบว่า เด็กปฐมวัยที่ได้รับการเล่นเกมสร้างมโนทัศน์ด้านจำนวนและเด็กปฐมวัยที่ได้รับการเล่นเกมแบบปกติมีการคิดเชิงเหตุผลแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

5.3 จากผลการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองรูปทรงเรขาคณิต สำหรับนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 3 โรงเรียนสารสาสน์วิเทศสมุทรสาคร มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.53 ส่วนเบี่ยง

เบนมาตรฐานเท่ากับ 0.50 ซึ่งมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ การจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยโดยใช้เกมและสถานการณ์รูปทรงเรขาคณิต ทำให้เด็กเกิดความสนุกสนาน และสนใจที่จะเรียนรู้มากขึ้น สอดคล้องกับทฤษฎีการเล่นของ พัทรี สวนแก้ว (2536: 59) ที่กล่าวว่า การเล่นเป็นการหาความเพลิดเพลิน เด็กมักจะมีชีวิตในวันหนึ่งๆ ด้วยการเล่นอย่างสนุกสนาน การเล่นจึงเป็นการพักผ่อนหย่อนใจของเด็กทำให้รู้สึกสดชื่นเบิกบาน ไม่รู้สึกเหน็ดเหนื่อย เกมการเล่นเชิงคณิตจัดว่าเป็นเกมการเล่นประเภทหนึ่งตามทฤษฎีการเล่นของเพียเจท์ ที่กล่าวว่าการเล่นมี 4 รูปแบบ คือการเล่นเลียนแบบ การเล่นฝึกการเล่นโดยใช้สัญลักษณ์ และเกมที่มีกฎและกติกา จะเห็นได้ว่าเกมการเล่นเชิงคณิตจะอยู่ในรูปแบบการเล่นที่มีกฎและกติกา จะทำให้ให้เด็กได้เรียนรู้กฎ กติกา ในขณะที่เล่นและยังส่งเสริมพัฒนาการในด้านต่างๆ นอกจากนี้ยัง สอดคล้องกับผลการวิจัยของ สุจิตรา จรรยา (2550 : 99) ที่ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนาทักษะพื้นฐานของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์เกมการเล่นเชิงคณิต ผลการศึกษาพบว่า เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์เกมการเล่นเชิงคณิตมีความพึงพอใจต่อการจัดประสบการณ์เกมการเล่นเชิงคณิตอยู่ในระดับมาก

เอกสารอ้างอิง

- [1] กรมวิชาการ.(2540).แนวการจัดกิจกรรมและสื่อการเรียนการสอนระดับก่อนประถมศึกษา. กรุงเทพฯ : กระทรวงศึกษาธิการ.
- [2] จันทิมา แซ่อึ้ง.(2545).ผลการเรียนรู้แบบจิตปัญญาและการใช้สถานการณ์จำลองที่มีต่อความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 โรงเรียนบ้านหน้าสถานี จังหวัดสระแก้ว. ปรียญานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต.(จิตวิทยาศึกษา). บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- [3] ชัยยงค์ พรหมวงศ์. (มกราคม – มิถุนายน 2556). การทดสอบประสิทธิภาพสื่อหรือชุดการสอน. วารสารศิลปการศึกษาศาสตร์วิจัย. ปีที่ 5 ฉบับที่ 1 , หน้า 6 – 12.
- [4] ทองนวล ภูประเสริฐ. (2537).รายงานผลการปรับปรุงกระบวนการพัฒนาความพร้อมทางภาษาและคณิตศาสตร์. กรุงเทพฯ: หน่วยศึกษานิเทศก์.
- [5] ทิศนา ข้ามมณี (2552). ศาสตร์การสอน : องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ. (พิมพ์ครั้งที่ 10). กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- [6] นฤมล ปิ่นดอนทอง. (2544). การคิดเชิงเหตุผลของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการเล่นเกมสร้างมโนทัศน์ด้านจำนวน. ปรียญานิพนธ์ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (การศึกษาปฐมวัย). บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- [7] นิธิกานต์ ขวัญบุญ.(2549). การพัฒนาเกมการศึกษาเพื่อเตรียมความพร้อมทางคณิตศาสตร์.วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (หลักสูตรและการนิเทศ). บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- [8] นิตยา ประพฤติกิจ. (2541). คณิตศาสตร์สำหรับเด็กปฐมวัย. กรุงเทพฯ: โอ.เอส.พริ้นติ้งเฮ้าส์.
- [9] บุญทัน อยู่ชมบุญ. (2529). พฤติกรรมการเรียนการสอนคณิตศาสตร์ระดับประถมศึกษา. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- [10] บงกช ศุภธาดา. (2537). เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาและความคงทนในการจำวิชาหลักภาษาไทย ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้เกมและไม่ใช้เกมประกอบการสอน. ปรียญานิพนธ์ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (การประถมศึกษา). บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร.

- [11] พูนสุข บุญยสวัสดิ์. (2527). “เกมและการละเล่นเสริมคุณธรรม”. กลวิธีการสอนจริยศึกษาและสอดแทรกคุณธรรมในการสอนตามหลักสูตรประถมศึกษา. คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. กรุงเทพฯ : สภาอุทกศึกษาศาสนาแห่งชาติในพระบรมราชูปถัมภ์. หน้า 86-89.
- [12] พัชรี สวนแก้ว.(2536).เอกสารประกอบการสอนจิตวิทยาพัฒนาการและการดูแลเด็กปฐมวัย. กรุงเทพฯ : ดวงกมล.
- [13] มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.(2528). เอกสารสอนชุดวิชา ประสบการณ์วิชาชีพครู หน่วยที่ 7-15. (พิมพ์ครั้งที่3). กรุงเทพฯ: สหมิตร.
- [14] มันทนา เทศวิศาล.(2535). การจัดหลักสูตรปฐมวัย. กรุงเทพฯ: คณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏสวนดุสิต.
- [15] วาโร เพ็งสวัสดิ์. (2542). การวิจัยทางการศึกษาปฐมวัย. สกลนคร: โปรแกรมวิชาการวัดผลการศึกษา. คณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏสกลนคร.
- [16] สิริมา ภิญโญอนันตพงศ์.(2544). แนวคิดสู่แนวปฏิบัติ: แนวการจัดประสบการณ์ปฐมวัยศึกษา. (หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ: ดวงกมล.
- [17] สัจจิรา จรรยา. (2550). การพัฒนาทักษะพื้นฐานของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์เกมการเล่นเชิงคณิต. วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต (หลักสูตรและการสอน). บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี.

การพัฒนาเกมและสถานการณ์จำลองทางคณิตศาสตร์ด้านการเปรียบเทียบสำหรับ
นักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 1 โรงเรียนสารสาสน์วิเทศบางบอน
The Development of Game and Simulations to Kindergarten Students for
Comparing in Skill Mathematic at SarasasWitaedBangbon School

อุไรรัตน์ แยมชุตี¹, วาสนา พุจารย์², เกศินี อ่อนศรี³

¹บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธนบุรี, Urairat-y@hotmail.com

²โรงเรียนสารสาสน์วิเทศบางบอน, kataenaka.29@gmail.com

³โรงเรียนอัสตดากิวัฒน์, Kasineeonsre@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาประสิทธิภาพของเกมและสถานการณ์จำลองการเปรียบเทียบ ของนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 1 โรงเรียนสารสาสน์วิเทศบางบอน (2) เปรียบเทียบผลการเรียนรู้ของนักเรียนก่อนและหลังเรียน โดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองการเปรียบเทียบ ของนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 1 โรงเรียนสารสาสน์วิเทศบางบอน (3) ศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองการเปรียบเทียบของนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 1 โรงเรียนสารสาสน์วิเทศบางบอน กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนระดับชั้นอนุบาลปีที่ 1 ที่กำลังศึกษาในภาคการศึกษาที่ 2/2559 จำนวน 30 คน ของโรงเรียนสารสาสน์วิเทศบางบอน ได้มาโดยการเลือกแบบเฉพาะเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ เกมและสถานการณ์จำลองการเปรียบเทียบ แผนการสอน แบบทดสอบก่อนเรียน - หลังเรียน และแบบสอบถามความพึงพอใจ สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่า t – test Dependent

ผลการวิจัยพบว่า (1) เกมและสถานการณ์จำลองการเปรียบเทียบ มีประสิทธิภาพเท่ากับ 80.81 /98.00 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ประสิทธิภาพที่ตั้งไว้ 80/80 (2) ผลการเรียนรู้ของนักเรียนหลังจากเรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองการเปรียบเทียบ สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (3) ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองการเปรียบเทียบ มีค่าเฉลี่ย 4.46 อยู่ในระดับ มาก

คำสำคัญ: เกม/ สถานการณ์จำลอง/ การเปรียบเทียบ

Abstract

The objectives of this research were: (1) to study the effectiveness of “Enjoy Comparing” games and simulations of kindergarten students at Sarasas Witaed Bangbon, (2) to compare students’ learning achievement before and after using the game to practice comparing skill in mathematics, and (3) to examine the students’ satisfaction toward the game. The subjects of this study included 30 students of kindergarten level of the second semester of 2016 academic year at Sarasas Witaed Bangbon School. They were selected by purposive random sampling. “Enjoy Comparing”, lesson plan, pre-test – posttest, and satisfactory questionnaires were used as research tools. Percentage, mean, standard deviation, and t-test dependent were used to collect data.

The results of this study revealed as follows. (1) The effectiveness scores of “Enjoy Comparing” games was higher than the standard score at 80.81/98.00. Also, the mean score of posttest ($\bar{X} = 9.80$, $SD = 0.41$) was higher than the pre-test ($\bar{X} = 7.97$, $SD = 0.76$). (2) There was statistically significant difference between mean scores of pre-test and posttest ($t = 15.50$, $p < .05$). (3) Students rated their satisfaction toward learning the game at the high level ($\bar{X} = 4.46$).

Keywords: Games/ Simulations / Compare

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การศึกษาปฐมวัยเป็นการพัฒนาเด็กตั้งแต่แรกเกิดถึง 5 ปี บนพื้นฐานการอบรมเลี้ยงดูและการส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ที่สนองต่อธรรมชาติและพัฒนาของเด็กแต่ละคนตามศักยภาพภายในบทของสังคม วัฒนธรรมที่เด็กอาศัยอยู่ ด้วยความรัก ความอาทร และความเข้าใจของทุกคน (กรมวิชาการ, 2543: 3) ดังที่ หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 ได้กล่าวไว้ว่า การศึกษาปฐมวัยเป็นการพัฒนาเด็กตั้งแต่แรกเกิดถึง 5 ปี บนพื้นฐานการอบรมเลี้ยงดูและการส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ที่สนองต่อธรรมชาติและพัฒนากายของเด็กแต่ละคนตามศักยภาพ ภายใต้บริบทสังคม วัฒนธรรมที่เด็กอาศัยอยู่ด้วยความรัก ความเอื้ออาทร และความเข้าใจของทุกคน เพื่อสร้างรากฐานคุณภาพชีวิตให้เด็กพัฒนาไปสู่ความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ เกิดคุณค่าต่อตนเองและสังคม (กรมวิชาการ, 2546: 5)

การจัดกิจกรรมสำหรับเด็กปฐมวัยควรจัดในลักษณะของการเตรียมความพร้อมให้สอดคล้องกับธรรมชาติในวัยนี้มากที่สุด และในการสอนก็ควรจัดในรูปแบบการเตรียมความพร้อมหรือจัดกิจกรรม เพื่อให้เด็กลงมือปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ ด้วยตนเอง การจัดกิจกรรมสำหรับเด็กในวัยนี้ต้องใช้สื่อการสอนเป็นสำคัญ ควรให้เด็กได้รับการเตรียมความพร้อมเพื่อพัฒนาตนเองทุกๆ ด้านคือทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา ไปพร้อมๆ กัน (เยาวภา เดชะคุปต์, 2542: 7) ถึงแม้ว่า

หลักสูตรปฐมวัยส่วนใหญ่คล้ายคลึงกัน แต่จะมีการเน้นเนื้อหาที่สอนแตกต่างกันเช่น บางโรงเรียนมุ่งเน้นการนับจำนวน การเขียนตัวเลข และทักษะอื่นๆ ที่เกี่ยวกับคณิตศาสตร์ บางโรงเรียนอาศัยกิจกรรมตามเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นประจำวันเป็นหลักพื้นฐานในการพัฒนาทักษะทางคณิตศาสตร์ แสดงว่าโรงเรียนที่เน้นเนื้อหาดังกล่าวไม่ได้คำนึงถึงพัฒนาการของเด็กและความสัมพันธ์ของเนื้อหาหลักการสอน และการเรียนรู้ของเด็กเลย ดังนั้นหลักสูตรปฐมวัยที่ดีจะต้องมีแผนการจัดหลักสูตรคณิตศาสตร์ที่มีความสมดุล ทั้งทางด้านการพัฒนาสติปัญญา กับการส่งเสริมเพื่อให้เด็กได้พัฒนาในด้านต่างๆ อย่างกว้างขวาง เพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมทางคณิตศาสตร์มากกว่าเน้นความจำและการเขียนตัวเลขเท่านั้น (นิตยา ประพฤติกิจ, 2541: 8)

ดังนั้น ครูผู้สอนจึงจำเป็นต้องค้นหาวิธีการสอนที่จะนำมาแก้ไขปัญหาดังกล่าว เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ที่มีความเข้าใจในเนื้อหาได้อย่างสัมฤทธิ์ผล โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ตลอดจนพัฒนาผู้เรียนให้มีความเจริญงอกงามทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้พื้นฐานที่เพียงพอที่จะเชื่อมโยงไปสู่เรื่องใหม่ ทำให้เรียนรู้เรื่องใหม่ด้วยความเข้าใจและรวดเร็ว เกมและสถานการณ์จำลองจึงเป็นวิธีการสอนที่ครูผู้สอนนิยมนำมาจัดประสบการณ์สำคัญให้กับเด็กปฐมวัย ดังที่ เยาวภา เดชะคุปต์ (2542 ข: 46) ได้กล่าวว่า เกมเป็นกิจกรรมการเล่นกิจกรรมหนึ่งที่มีความสำคัญยิ่งต่อการฝึก

ทักษะ ช่วยให้เด็กเกิดความคิดรวบยอดเกี่ยวกับสิ่งที่เรียน และส่งเสริมกระบวนการทำงานและการอยู่ร่วมกันกับเพื่อน ในสังคม นอกจากนี้ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช (2528: 263-264) ได้กล่าวว่า สถานการณ์จำลอง เป็นกิจกรรมที่ช่วยส่งเสริมความเข้าใจของผู้เรียน โดยผ่านประสบการณ์ และกระตุ้นให้ผู้เรียนได้มองเห็นคุณค่าของการมีส่วนร่วม ในสถานการณ์การเรียนรู้ รวมทั้งช่วยกระตุ้นผู้เรียนให้เข้าร่วมสถานการณ์อย่างกระตือรือร้น ซึ่งสอดคล้องกับ นฤมล ปิ่นดอนทอง (2544: 35) การเรียนการสอนคณิตศาสตร์ โดยนำเนื้อหาทางคณิตศาสตร์มาดัดแปลงเป็นเกมให้เด็กได้เล่นนั้น เด็กจะได้รับความสนุกสนานเพลิดเพลินพร้อมกับได้เรียนรู้ไปด้วย อีกทั้งส่งผลให้เด็กเกิดเจตคติที่ดีต่อคณิตศาสตร์และมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดีขึ้น

จากรายงานการประเมินพัฒนาการของนักเรียนระดับชั้นอนุบาล ปีการศึกษา 2558 ของโรงเรียนสารสาสน์วิเทศบางบอน พบว่า นักเรียนระดับชั้นอนุบาลปีที่ 1 มีพัฒนาการทางสติปัญญาด้านการเปรียบเทียบ อยู่ในระดับต่ำกว่าเกณฑ์ ที่กำหนดไว้ร้อยละ 80 ซึ่งสอดคล้องกับผลการสัมภาษณ์ครูผู้สอนระดับชั้นอนุบาลปีที่ 1 ของโรงเรียนสารสาสน์วิเทศบางบอนที่พบว่า นักเรียนระดับชั้นอนุบาลปีที่ 1 บางส่วนขาดความพร้อมทางคณิตศาสตร์โดยเฉพาะด้านการเปรียบเทียบมากกว่า น้อยกว่า เท่ากับ ขนาดใหญ่-เล็ก สั้น-ยาว หนัก-เบา ซึ่งเป็นพื้นฐานที่จำเป็นต่อการเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาต่อไป

จากความสำคัญและเหตุผลดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาว่าเกมและสถานการณ์จำลองการเปรียบเทียบที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีประสิทธิภาพหรือไม่ แล้วจะส่งผลต่อการเรียนรู้ในการเปรียบเทียบสิ่งต่างๆ ของเด็กปฐมวัยหรือไม่ อย่างไร และนักเรียนมีความพึงพอใจต่อการเรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองการเปรียบเทียบหรือไม่ อย่างไร

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

(1) เพื่อศึกษาประสิทธิภาพของเกมและสถานการณ์จำลองการเปรียบเทียบ ของนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 1 โรงเรียนสารสาสน์วิเทศบางบอน

(2) เพื่อเปรียบเทียบผลการเรียนรู้ของนักเรียนก่อนและหลังเรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองการเปรียบเทียบ ของนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 1 โรงเรียนสารสาสน์วิเทศบางบอน

(3) เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองการเปรียบเทียบของนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 1 โรงเรียนสารสาสน์วิเทศบางบอน

3. วิธีดำเนินการ

(1) ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ นักเรียนระดับชั้นอนุบาล 1 ที่กำลังศึกษาในภาคการศึกษาที่ 2/2559 โรงเรียนสารสาสน์วิเทศบางบอน จำนวน 8 ห้องเรียน นักเรียนทั้งหมดในระดับมีจำนวน 240 คน

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนระดับชั้นอนุบาลปีที่ 1 ที่กำลังศึกษาในภาคการศึกษาที่ 2/2559 จำนวน 30 คน ของโรงเรียนสารสาสน์วิเทศบางบอน ได้มาโดยการเลือกแบบเฉพาะเจาะจงเป็นนักเรียนห้อง อนุบาล.1/2

(2) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้เครื่องมือ 4 ชนิด คือ

- (2.1) เกมและสถานการณ์จำลองการเปรียบเทียบ
- (2.2) แผนการจัดประสบการณ์
- (2.3) แบบทดสอบก่อน – หลังเรียน
- (2.4) แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองการเปรียบเทียบ

(3) การสร้างเครื่องมือในการวิจัย

(3.1) เกมและสถานการณ์จำลองการเปรียบเทียบ
(3.1.1) ศึกษาเอกสาร แนวคิดทฤษฎี งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และ หลักสูตรการการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546

(3.1.2) ศึกษาทฤษฎี หลักการ วิธีการ เนื้อหาการเปรียบเทียบ และเทคนิควิธีการสอนแบบใช้เกมและสถานการณ์จำลอง เพื่อนำมาสร้างเกมและสถานการณ์จำลองการเปรียบเทียบ ซึ่งมีเกมจำนวน 4 เกม ได้แก่ (1) เกมจับคู่ภาพที่ขนาดเล็กไปหาใหญ่ (2) เกมเรียงลำดับภาพที่มีขนาดสั้นสุดไปหาภาพที่ยาวสุด (3) เกมจับคู่ภาพผลไม้ หนัก-เบา (4) เกมหาภาพสัตว์ที่เหมือนกัน และสถานการณ์จำนวน 4 สถานการณ์ ได้แก่ (1) สถานการณ์จำลองขนาดของผลไม้ในตลาด (2) สถานการณ์จำลองร้านเครื่องเขียน (3) สถานการณ์จำลองห้องเรียนของฉัน (4) สถานการณ์จำลองร้านขายไข่

(3.1.3) สร้างเกมและสถานการณ์จำลองการเปรียบเทียบ

(3.1.4) นำเกมและสถานการณ์จำลอง การเปรียบเทียบที่สร้างขึ้นให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน พิจารณาและให้ข้อเสนอแนะ

(3.1.5) นำเกมและสถานการณ์จำลอง การเปรียบเทียบไปปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ

(3.1.6) นำเกมและสถานการณ์จำลอง การเปรียบเทียบที่ปรับปรุงแล้วเสนอผู้เชี่ยวชาญเพื่อ พิจารณาความถูกต้องอีกครั้ง

(3.1.7) นำเกมและสถานการณ์จำลอง การเปรียบเทียบที่ปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่าง

(3.2) แผนการจัดประสบการณ์

(3.2.1) ศึกษาเอกสาร แนวคิดทฤษฎี งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และ หลักสูตรการการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546

(3.2.2) ศึกษาทฤษฎี หลักการ วิธีการ เนื้อหาการเปรียบเทียบ และเทคนิควิธีการสอนแบบใช้ เกมและสถานการณ์จำลอง เพื่อนำมาสร้างแผนการจัด ประสบการณ์ จำนวน 4 แผน

(3.2.3) สร้างแผนการจัดประสบการณ์

(3.2.4) นำแผนการจัดประสบการณ์ที่ สร้างขึ้นให้ผู้เชี่ยวชาญ เพื่อตรวจสอบความถูกต้องของ เนื้อหาสาระ จุดประสงค์ กิจกรรมและการประเมินผล

(3.2.5) นำแผนการจัดประสบการณ์ไป ปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสมตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน

(3.2.6) นำแผนการจัดประสบการณ์ที่ ปรับปรุงแล้วเสนอผู้เชี่ยวชาญเพื่อพิจารณาความถูกต้อง อีกครั้ง

(3.2.7) นำแผนการจัดประสบการณ์ที่ ปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่าง

(3.3) แบบทดสอบก่อน – หลังเรียน

(3.3.1) ศึกษาวิธีสร้างแบบทดสอบจาก เอกสารตำรา แนวคิด ทฤษฎี และรายงานการวิจัยเกี่ยวกับการ สร้างแบบทดสอบ ของนักเรียนระดับชั้นอนุบาล

(3.3.2) ศึกษารายละเอียดของเนื้อหาที่ได้ คัดเลือกตามจุดประสงค์การเรียนรู้ และสร้างแบบทดสอบ ปรนัยชนิด 3 ตัวเลือก จำนวน 15 ข้อ โดยการวัดผลการ เรียนรู้การเปรียบเทียบ

(3.3.3) นำแบบทดสอบที่สร้างขึ้นให้ผู้ ผู้เชี่ยวชาญ พิจารณาตัดสินเพื่อหาค่าความตรงตามเนื้อหา โดยเก็บรวบรวมผลการพิจารณาการตัดสินไปคำนวณหา

ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อของแบบทดสอบกับ วัตถุประสงค์ของการวิจัย

(3.3.4) นำแบบทดสอบเฉพาะข้อที่ค่าดัชนี ความสอดคล้องระหว่างข้อของแบบทดสอบกับวัตถุประสงค์ ของการวิจัยตั้งแต่ 0.50 – 1.00 ได้แบบทดสอบจำนวน 10 ข้อ ไปทดลองใช้ (Try - out) กับนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 1/2 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน เพื่อคำนวณหาค่าความ ยากง่ายและความเชื่อมั่นของแบบทดสอบตามสูตรของ คูเดอร์-ริชาร์ดสันพบว่า แบบทดสอบที่ได้มีค่า IOC = 0.67- 1.00 ค่าความยากง่าย = 0.26-0.73 ค่าอำนาจจำแนก = 0.20-0.70 มีค่าความเชื่อมั่น = 0.73

(3.4) แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่ มีต่อการเรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองการเปรียบเทียบ

(3.4.1) ศึกษาการสร้างแบบสอบถาม

(3.4.2) สร้างแบบสอบถามความพึงพอใจ ของนักเรียนที่มีต่อการเรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์ จำลองการเปรียบเทียบ จำนวน 10 ข้อ ซึ่งแบบสอบถาม เป็นแบบประเมินค่า (Rating Scales) ตามวิธีของ ลิเคิร์ท 5 ระดับ ได้แก่ พึงพอใจน้อยที่สุด น้อย ปานกลาง มาก และ มากที่สุด

(3.4.3) นำแบบสอบถามความพึงพอใจ ของนักเรียนที่มีต่อการเรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์ จำลองการเปรียบเทียบ ไปเสนอผู้เชี่ยวชาญเพื่อพิจารณา และให้ข้อเสนอแนะ

(3.4.4) นำแบบสอบถามความพึงพอใจ ของนักเรียนที่มีต่อการเรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์ จำลองการเปรียบเทียบ ที่ผ่านการตรวจสอบโดยได้ แบบสอบถามจำนวน 5 ข้อ มาทดลองใช้กับนักเรียนที่ไม่ใช่ กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน เพื่อนำมาหาค่าความเชื่อมั่น โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค ได้ค่าความเชื่อ มั่น = 0.71

(3.5) การวิเคราะห์ข้อมูล

(3.5.1) การวิเคราะห์หาค่าประสิทธิภาพ ของเกมและสถานการณ์จำลองการเปรียบเทียบที่มีต่อการ เรียนรู้การเปรียบเทียบ ของนักเรียนระดับชั้นอนุบาลปีที่ 1 ตามเกณฑ์ประสิทธิภาพ 80/80 ของ ชัยยงค์ พรหมวงศ์ (2556 : 6 – 12)

(3.5.2) เปรียบเทียบความแตกต่าง ของคะแนนเฉลี่ยก่อนเรียนและหลังเรียนโดยใช้เกมและ สถานการณ์จำลอง ใช้สถิติ t-test แบบ Dependent Samples

(3.5.3) วิเคราะห์หาระดับความพึงพอใจของนักเรียนต่อการเรียนโดยใช้โดยใช้เกมและสถานการณ์จำลอง การเปรียบเทียบใช้สถิติค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD)

4. สรุปผลการศึกษา

(4.1) เกมและสถานการณ์จำลองการเปรียบเทียบ มีประสิทธิภาพเท่ากับ 80.81/98.00 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ประสิทธิภาพที่ตั้งไว้ 80/80 แสดงว่าเกมและสถานการณ์จำลองการเปรียบเทียบ ที่มีต่อการเรียนรู้การเปรียบเทียบ ของนักเรียนระดับชั้นอนุบาลปีที่ 1 มีประสิทธิภาพเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้

(4.2) ผลการเรียนรู้ของนักเรียนหลังจากเรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองการเปรียบเทียบ ($\bar{X} = 9.80$, $SD = 0.41$) สูงกว่าก่อนเรียน ($\bar{X} = 7.97$, $SD = 0.76$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

(4.3) ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองการเปรียบเทียบ มีค่าเฉลี่ย 4.46 อยู่ในระดับมาก

5. การอภิปรายผล

(1) จากผลการศึกษาประสิทธิภาพของเกมและสถานการณ์จำลองการเปรียบเทียบ สำหรับนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 1 โรงเรียนสารสาสน์วิเทศบางบอน ตามเกณฑ์ประสิทธิภาพ 80/80 ที่พบว่า คะแนนร้อยละของการทำแบบทดสอบระหว่างการใช้เกมและสถานการณ์จำลองเท่ากับ 80.81 (E1) โดยมีคะแนนจากการทดสอบหลังการใช้เกมและสถานการณ์จำลอง เท่ากับ 98.00 (E2) ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ 80/80 แสดงให้เห็นว่าเกมและสถานการณ์จำลองที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าผู้วิจัยได้พัฒนาเกมและสถานการณ์จำลองการเปรียบเทียบ โดยยึดหลักจิตวิทยา และเรียงลำดับเนื้อหาจากง่ายไปหายาก ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ บงกช ศุภธาดา (2537 : 15-16) ที่กล่าวว่า การพัฒนาเกมให้มีประสิทธิภาพนั้นผู้สอนต้องคำนึงถึงหลักจิตวิทยา ลำดับขั้นตอน สิ่งเร้า และการตอบสนองพัฒนาการของนักเรียน มีจุดมุ่งหมายในการเล่น โดยพิจารณาให้เหมาะสมกับความสามารถของเด็กแต่ละคน นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของ นิธิกานต์ ขวัญบุญ (2549: 117) ที่ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนาเกมการศึกษา เพื่อเตรียมความพร้อมทางคณิตศาสตร์สำหรับเด็กปฐมวัย ผลการวิจัยพบว่า เกมการศึกษาที่สร้างขึ้นมีประสิทธิภาพ

82.73/85.60 สูงกว่าเกณฑ์ 80/80 ที่กำหนดไว้

(2) จากผลการเปรียบเทียบผลการเรียนรู้ของนักเรียนก่อนและหลังเรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองการเปรียบเทียบ ที่พบว่า ก่อนเรียนมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 7.97 และหลังเรียนมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 9.80 ซึ่งสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ ทิศนา ขัมมณี (2552 : 47) ที่กล่าวว่า พรอบเบล เชื่อว่า การจัดกิจกรรมสำหรับเด็กต้องเหมาะสมกับขั้นพัฒนาการของเด็กขณะนั้น การสอนจะต้องอาศัยวัสดุอุปกรณ์ และการให้เด็กได้เล่นอย่างธรรมชาติ ควรจะให้การศึกษาระดับชั้นอนุบาลแก่เด็กเล็ก อายุ 3-5 ขวบโดยให้เด็กเรียนรู้จากประสบการณ์ตรง การเล่นจึงเป็นการเรียนรู้ที่สำคัญของเด็ก นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของ สิริขันธ์ ปิ่นน้อย (2542: 87) ที่ได้ศึกษาเรื่อง ผลการใช้เกมคณิตศาสตร์ในการสอนตามแนวคอนสตรัคติวิสต์ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ของเด็กวัยอนุบาล โดยที่นักเรียนในกลุ่มทดลองได้รับการสอนเกมคณิตศาสตร์ตามแนวคิดคอนสตรัคติวิสต์ส่วนกลุ่มควบคุมได้รับการสอนแบบปกติ ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนตามแนวคอนสตรัคติวิสต์ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์สูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนแบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

(3) จากผลการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองการเปรียบเทียบ ที่พบว่า มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.46 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.50 โดยมีความพึงพอใจอยู่ในระดับ มาก ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2534: 13 - 16) กล่าวว่า การเล่นเกมเป็นการตอบสนองความต้องการของเด็กในด้านของความอยากรู้อยากเห็น ซึ่งเด็กแสดงออกโดยการทดลอง หยิบ จับ สำรวจ เขย่า และฟังเสียง นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของ คมขวัญ อ่อนบึงพร้าว (2550 : 99) ที่ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนาทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์ของเด็กปฐมวัย หลังการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในรูปแบบกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ ผลการศึกษาพบว่า เด็กปฐมวัยที่ได้รับการพัฒนาทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์หลังการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในรูปแบบกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ มีความพึงพอใจต่อการจัดการพัฒนาทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์อยู่ในระดับมาก

เอกสารอ้างอิง

- [1] กรมวิชาการ. (2543). **คู่มือหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- [2] ----- . (2546). **หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546**. กรุงเทพฯ: คุรุสภา.
- [3] คมขำ อ่อนบึงพร้าว. (2550). **การพัฒนาทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์ของเด็กปฐมวัยหลังการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในรูปแบบกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์**. ปรินญาณิพนธ์ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (การศึกษาปฐมวัย), บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- [4] คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. (2534). **คู่มือบริหารโรงเรียนการดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษา**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา.
- [5] ชัยยงค์ พรหมวงศ์. (มกราคม – มิถุนายน 2556). การทดสอบประสิทธิภาพสื่อหรือชุดการสอน. **วารสารศิลปการศึกษาศาสตร์วิจัย**. ปีที่ 5 ฉบับที่ 1 , หน้า 6 – 12.
- [6] ทิศนา ขัมมณี (2552). **ศาสตร์การสอน : องค์ความรู้เพื่อการจัดการกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ**. (พิมพ์ครั้งที่ 10). กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- [7] นิธิกานต์ ขวัญบุญ.(2549). **การพัฒนาเกมการศึกษาเพื่อเตรียมความพร้อมทางคณิตศาสตร์**.วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (หลักสูตรและการนิเทศ), บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- [8] นิตยา ประพฤติกิจ.(2541).**คณิตศาสตร์สำหรับเด็กปฐมวัย**. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.
- [9] นฤมล ปิ่นดอนทอง. (2544). **การคิดเชิงเหตุผลของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการเล่นเกมสร้างมโนทัศน์ด้านจำนวน**. ปรินญาณิพนธ์ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (การศึกษาปฐมวัย), บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- [10] บงกช ศุภธาดา. (2537). **เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์การศึกษาและความคงทนในการจำวิชาหลักภาษาไทย ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้เกมและไม่ใช้เกมประกอบการสอน**. ปรินญาณิพนธ์ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (การประถมศึกษา), บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร.
- [11]มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. (2528). **เอกสารสอนชุดวิชา ประสบการณ์วิชาชีพครู หน่วยที่ 7-15**.(พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: สหมิตร.
- [12]เยาวภา เดชะคุปต์. (2542).**กิจกรรมสำหรับเด็กปฐมวัย**.กรุงเทพฯ : เจ้าพระยาพระยาธิการพิมพ์.
- [13] ----- . (2542 ข).**กิจกรรมสำหรับเด็กปฐมวัย**. กรุงเทพฯ : แม็ค
- [14]สิริชนม์ ปิ่นน้อย. (2542). **ผลของการใช้เกมคณิตศาสตร์ในการสอนตามแนวคิด คอนสตรัคติวิสต์ที่มีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ของเด็กอนุบาล**. วิทยานิพนธ์ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (การศึกษาปฐมวัย): บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

การพัฒนาเกมและสถานการณ์จำลองสนุกกับฤดูกาล เพื่อเตรียมความพร้อม ทางวิทยาศาสตร์ด้านการสังเกตสิ่งต่างๆ สำหรับนักเรียนระดับชั้นอนุบาลปีที่ 1 โรงเรียนมนีวัฒนา

The Development of Games and Simulations in Scientific Observation for Kindergarten Students at Maneewattana School

นิษฐ์ลีณี กู้ประเสริฐ¹, อุไรวรรณ ภูมมา², ชุติกัญจน์ สุขสนธิ³

¹บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธนบุรี, Nitsinee@yahoo.com

²โรงเรียนมนีวัฒนา, uraiwanpumma@gmail.com

³โรงเรียนมนีวัฒนา, Chutikarnmuair@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาประสิทธิภาพของเกมและสถานการณ์จำลองสนุกกับฤดูกาล ของนักเรียนระดับชั้นอนุบาลปีที่ 1 โรงเรียนมนีวัฒนา(2) เปรียบเทียบผลการเรียนรู้ของนักเรียนก่อนและหลังเรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองสนุกกับฤดูกาล ของนักเรียนระดับชั้นอนุบาลปีที่ 1 โรงเรียนมนีวัฒนา (3) ศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองสนุกกับฤดูกาลของนักเรียนระดับชั้นอนุบาลปีที่ 1 โรงเรียนมนีวัฒนา กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนระดับชั้นอนุบาลปีที่ 1 ที่กำลังศึกษาในภาคการศึกษาที่ 2/2559 จำนวน 30 คน ของโรงเรียนมนีวัฒนา ได้มาโดยการเลือกแบบเฉพาะเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ เกมและสถานการณ์จำลองสนุกกับฤดูกาล แผนการสอน แบบทดสอบก่อนเรียน-หลังเรียน และแบบสอบถามความพึงพอใจ สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่า t – test Dependent

ผลการวิจัยพบว่า (1) เกมและสถานการณ์จำลองสนุกกับฤดูกาล มีประสิทธิภาพเท่ากับ 80.97/95.33 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ประสิทธิภาพที่ตั้งไว้ 80/80 (2) ผลการเรียนรู้ของนักเรียนหลังจากเรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองสนุกกับฤดูกาล สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (3) ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองสนุกกับฤดูกาล มีค่าเฉลี่ย 4.54 อยู่ในระดับ มากที่สุด

คำสำคัญ: เกม/ สถานการณ์จำลอง/ สนุกกับฤดูกาล/ อนุบาลปีที่ 1

Abstract

The purposes of this research were: (1) to determine the effectiveness of “Enjoy the Season” games and simulations of kindergarten students at Maneewattana School, (2) to compare students’ learning achievement before and after using the games, and (3) to examine the students’ satisfaction toward the games. The samples of this study were 30 students of kindergarten students of the second semester of 2016 academic year at Maneewattana School. They were selected by purposive random sampling. “Enjoy the season” games and simulations, lesson plan, pre-test – posttest and satisfactory questionnaires were used as research tools. Percentage, mean, standard deviation, and t-test dependent were used to collect data.

The results of this study revealed as follows. (1)The effectiveness scores of “Enjoy the season” games was higher than the set standard score at 80.97/95.33. In addition, the mean score of posttest ($\bar{X} = 9.03$, $SD=0.93$) was higher than the pre-test ($\bar{X} = 6.43$, $SD=0.90$). (2)There was statistically significant difference between mean scores of pre-test and posttest ($t=21.11, p<.05$). (3) Students rated their satisfaction toward learning season games at the high level ($\bar{X} = 4.54$, $SD=0.50$).

Keywords: Games/ Simulations / Enjoy the season/ K 1

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

หลักสูตรการศึกษาปฐมวัยพุทธศักราช 2546 ได้กล่าวไว้ว่าการศึกษাপฐมวัยเป็นการพัฒนาเด็กตั้งแต่แรกเกิดถึง 5 ปีบนพื้นฐานการอบรมเลี้ยงดูและการส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ที่สนองต่อธรรมชาติและพัฒนาการของเด็กแต่ละคนตามศักยภาพภายใต้บริบทสังคมวัฒนธรรมที่เด็กอาศัยอยู่ด้วยความรักความเอื้ออาทรและความเข้าใจของทุกคนเพื่อสร้างรากฐานคุณภาพชีวิตให้เด็กพัฒนาไปสู่ความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์เกิดคุณค่าต่อตนเองและสังคม (กระทรวงศึกษาธิการ. 2546: 5) ดังนั้น การจัดกระบวนการเรียนรู้ เนื้อหาสาระ และกิจกรรมต้องสอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียน โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ให้ผู้เรียนได้ฝึกทักษะ กระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์และการประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อป้องกันและแก้ปัญหาวิทยาศาสตร์เป็นเครื่องมือพัฒนานคนในชาติให้มีความสามารถแสวงหาความรู้ ความคิดสร้างสรรค์ และแก้ปัญหา โดยใช้วิธีสืบเสาะ ค้นคว้า เพื่อให้เกิดความรู้ ความจริงทางวิทยาศาสตร์ อันจะนำไปสู่การคิด การตัดสินใจอย่างมีเหตุผล ซึ่งเป็นทักษะที่จำเป็นและมีความสำคัญในการดำเนินชีวิต การนำวิทยาศาสตร์มาใช้ให้เกิดประโยชน์ดังกล่าวจะต้องวางพื้นฐานให้ดีตั้งแต่ช่วงปฐมวัย ซึ่งเป็นวัยของการเรียนรู้สิ่งต่างๆ ที่อยู่รอบตัว โดยธรรมชาติเด็กปฐมวัยมีความอยากรู้อยากเห็น อยากสำรวจ ค้นคว้า ทดลอง จำแนก สังเกต และเปรียบเทียบกับตนเอง โดยผ่านการใช้ประสาทสัมผัสทั้งห้า ในชีวิตประจำวันของ

เด็กจึงมีกระบวนการทางวิทยาศาสตร์เกิดขึ้นรวมอยู่ด้วยตลอดเวลาประสบการณ์ที่มีคุณภาพและเหมาะสมกับวัยที่เด็กควรได้รับนี้ จะนำไปสู่การพัฒนาประชากรที่มีคุณภาพในอนาคต ดังนั้นวิทยาศาสตร์จึงมีความสำคัญอย่างยิ่งที่ช่วยตอบสนองความต้องการพื้นฐานตามธรรมชาติของเด็กปฐมวัยให้มีเจตคติที่ดีต่อการศึกษาค้นคว้า ทดลอง เรื่องราวที่น่าสนใจต่างๆ โดยอาศัยกระบวนการทางวิทยาศาสตร์เป็นเครื่องมือกระตุ้นให้เด็กได้เรียนรู้ถึงสภาพปัญหา วิธีแก้ปัญหา การแสวงหาความรู้เพิ่ม การพัฒนาความรู้ ความคิด ความสามารถค้นคว้า คิดค้นสิ่งแปลกๆใหม่ และการมีเจตคติที่ดีต่อการเรียนวิทยาศาสตร์ในขั้นสูงต่อไป (วรดา สุตสนอง. 2552: 40)

หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 ของโรงเรียนนมณีพัฒนาให้ความสำคัญกับการสอนให้เด็กเข้าใจธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม จึงได้บรรจุลงในสาระที่เด็กควรเรียนรู้ หน่วย ธรรมชาติรอบตัว ซึ่งเรื่องฤดูกาลเป็นเรื่องหนึ่งที่เด็กจะต้องเรียนรู้จากสภาพจริงในชีวิตประจำวัน และกิจกรรมอื่นๆที่ครูออกแบบต้องตอบสนองความสนใจของเด็ก ซึ่งเป็นกิจกรรมเพื่อให้เด็กปฐมวัยได้เรียนรู้ถึง การแบ่งช่วงเวลาในหนึ่งปีตามสภาพอากาศ ว่าแต่ละฤดูกาลจะมีสภาพอากาศที่แตกต่างกันไป และในแต่ละภูมิภาคจะมีช่วงฤดูกาลแตกต่างกัน สำหรับประเทศไทยมี 3 ฤดูกาลคือ ฤดูร้อน ฤดูฝน และฤดูหนาว และเพราะฤดูกาลเป็นเรื่องธรรมชาติที่เกิดขึ้นในโลกนี้ เด็กจึงควรรู้จักและเข้าใจสภาพธรรมชาติของฤดูกาล เพื่อได้อยู่อย่างมีความสุขกับธรรมชาติ (โรงเรียนนมณีพัฒนา. 2546 : 9)

จากรายงานการประเมินพัฒนาการของนักเรียนระดับชั้นอนุบาลปีที่ 1 ปีการศึกษา 2559 ของโรงเรียนมณีวัฒนาพบว่า นักเรียนระดับชั้นอนุบาลปีที่ 1 มีพัฒนาการในภาพรวมเกี่ยวกับการสังเกตการเปลี่ยนแปลงของฤดูกาลอยู่ในระดับปานกลาง (โรงเรียนมณีวัฒนา. 2559 : 1) แสดงให้เห็นว่านักเรียนระดับชั้นอนุบาลปีที่ 1 ควรได้รับการพัฒนาทักษะการสังเกต ซึ่งสอดคล้องกับผลการสัมภาษณ์ครูผู้สอนระดับชั้นอนุบาลปีที่ 1 ของโรงเรียนมณีวัฒนาพบว่า เด็กปฐมวัยที่ศึกษาอยู่ในระดับชั้นอนุบาลปีที่ 1 บางส่วนขาดการสังเกตธรรมชาติและสิ่งต่างๆรอบตัว ในเรื่อง การเปลี่ยนแปลงของฤดูกาล ซึ่งเป็นพื้นฐานที่จำเป็นต่อการเรียนรู้ของเด็ก การที่เด็กได้เรียนรู้ความจริงจากธรรมชาติจะส่งผลให้เด็กได้รับประสบการณ์ตรงจากการลองผิดลองถูกด้วยตัวของเด็กเอง

ในฐานะที่ผู้วิจัยเป็นครูผู้สอนระดับชั้นอนุบาลปีที่ 1 โรงเรียนมณีวัฒนา ได้ตระหนักถึงความสำคัญของการแสวงหาวิธีการสอนแบบต่างๆ มาใช้ในพัฒนากระบวนการเรียนรู้ทั้งที่ ธีลักษ์ณ ลีชวนคำ (2544: 25) กล่าวว่า เกมเป็นกิจกรรมการเล่นตามแนวทฤษฎีการเล่นเชิงรู้คิด (The Cognition Theory of Play) ตามหลักของเพียเจต์ การเล่นเป็นส่วนสำคัญของการพัฒนาทางสติปัญญา เพราะการเล่นเป็นการกระทำที่ถือว่า เป็นการแสดงผลรวมในพฤติกรรมทั้งหมดที่เด็กกระทำ และแสดงออกมาซึ่งตัวเด็กได้คิดและกระทำด้วยความพึงพอใจ นอกจากนี้ การสอนโดยใช้สถานการณ์จำลอง เป็นรูปแบบการสอนหนึ่งที่เป็นกระบวนการที่ผู้สอนใช้ในการช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ที่กำหนด(ทิตินา แซมมณี. 2552: 89)

จากสภาพปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะนำเกมและสถานการณ์จำลองมาใช้ในการพัฒนาความพร้อมทางวิทยาศาสตร์ของเด็กปฐมวัย เพื่อให้การจัดประสบการณ์การสอนบรรลุวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพซึ่งผลที่ได้จากการวิจัยจะเป็นแนวทางสำหรับผู้เกี่ยวข้องกับเด็กปฐมวัยได้ใช้ในการจัดกิจกรรมเพื่อเป็นการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

(1) เพื่อศึกษาประสิทธิภาพของเกมและสถานการณ์จำลองสนุกกับฤดูกาล ของนักเรียนระดับชั้นอนุบาลปีที่ 1 โรงเรียนมณีวัฒนา

(2) เพื่อเปรียบเทียบผลการเรียนรู้ของนักเรียนก่อนและหลังเรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองสนุกกับฤดูกาล

กับฤดูกาล ของนักเรียนระดับชั้นอนุบาลปีที่ 1 โรงเรียนมณีวัฒนา

(3) เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองสนุกกับฤดูกาล ของนักเรียนระดับชั้นอนุบาลปีที่ 1 โรงเรียนมณีวัฒนา

3. วิธีดำเนินการ

(1) ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ นักเรียนระดับชั้นอนุบาลปีที่ 1 ที่กำลังศึกษาในภาคการศึกษาที่ 2/2559 ของโรงเรียนมณีวัฒนา 8 ห้องเรียน จำนวน 242 คน

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนระดับชั้นอนุบาลปีที่ 1 ที่กำลังศึกษาในภาคการศึกษาที่ 2/2559 ของโรงเรียนมณีวัฒนา จำนวน 30 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเฉพาะเจาะจงเป็นนักเรียนห้อง อ.1/3

(2) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้เครื่องมือ 4 ชนิด คือ

(2.1) เกมและสถานการณ์จำลองสนุกกับฤดูกาล

(2.2) แผนการจัดประสบการณ์

(2.3) แบบทดสอบก่อนและหลังเรียน

(2.4) แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองสนุกกับฤดูกาล

(3) การสร้างเครื่องมือในการวิจัย

(3.1) เกมและสถานการณ์จำลองสนุกกับฤดูกาล

(3.1.1) ศึกษาเอกสาร แนวคิดทฤษฎีงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546

(3.1.2) ศึกษาทฤษฎี หลักการ วิธีการเนื้อหาฤดูกาล และเทคนิควิธีการสอนแบบใช้เกมและสถานการณ์จำลอง เพื่อนำมาสร้างเกมและสถานการณ์จำลองสนุกกับฤดูกาล ซึ่งมีเกมจำนวน 4 เกม ได้แก่ (1) เกมสนุกกับฤดูร้อน (2) เกมสนุกกับฤดูหนาว (3) เกมสนุกกับฤดูฝน (4) เกมสนุกกับฤดูกาล และสถานการณ์จำลองจำนวน 4 สถานการณ์ ได้แก่ (1) สถานการณ์จำลองข้อปั้งหน้าร้อน (2) สถานการณ์จำลองข้อปั้งหน้าหนาว (3) สถานการณ์จำลองข้อปั้งหน้าฝน (4) สถานการณ์จำลองข้อปั้งฤดู

(3.1.3) สร้างเกมและสถานการณ์จำลองสนุกกับฤดูกาล

(3.1.4) นำเกมและสถานการณ์จำลองสนุกกับฤดูกาลที่สร้างขึ้นให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน พิจารณาและให้ข้อเสนอแนะ

(3.1.5) นำเกมและสถานการณ์จำลอง สนุกกับฤดูกาลไปปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ

(3.1.6) นำเกมและสถานการณ์จำลอง สนุกกับฤดูกาลที่ปรับปรุงแล้วเสนอผู้เชี่ยวชาญเพื่อพิจารณาความถูกต้องอีกครั้ง

(3.1.7) นำเกมและสถานการณ์จำลอง สนุกกับฤดูกาลที่ปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่าง

(3.2) แผนการจัดประสบการณ์

(3.2.1) ศึกษาเอกสาร แนวคิดทฤษฎี งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546

(3.2.2) ศึกษาทฤษฎี หลักการ วิธีการ เนื้อหาฤดูกาล และเทคนิควิธีการสอนแบบใช้เกมและสถานการณ์จำลอง เพื่อนำมาสร้างแผนการจัดประสบการณ์ จำนวน 4 แผน

(3.2.3) สร้างแผนการจัดประสบการณ์

(3.2.4) นำแผนการจัดประสบการณ์ที่สร้างขึ้นให้ผู้เชี่ยวชาญ เพื่อตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหาสาระ จุดประสงค์ กิจกรรมและการประเมินผล

(3.2.5) นำแผนการจัดประสบการณ์ไปปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสมตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ

(3.2.6) นำแผนการจัดประสบการณ์ที่ปรับปรุงแล้วเสนอผู้เชี่ยวชาญเพื่อพิจารณาความถูกต้องอีกครั้ง

(3.2.7) นำแผนการจัดประสบการณ์ที่ปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่าง

(3.3) แบบทดสอบก่อน – หลังเรียน

(3.3.1) ศึกษาวิธีสร้างแบบทดสอบจากเอกสารตำรา แนวคิด ทฤษฎี และรายงานการวิจัยเกี่ยวกับการสร้างแบบทดสอบ ของนักเรียนระดับชั้นอนุบาล

(3.3.2) ศึกษารายละเอียดของเนื้อหาที่คัดเลือกรวมจุดประสงค์การเรียนรู้ และสร้างแบบทดสอบปรนัยชนิด 3 ตัวเลือก จำนวน 15 ข้อ ในการวัดผลการเรียนรู้ฤดูกาล

(3.3.3) นำแบบทดสอบที่สร้างขึ้นให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาตัดสินเพื่อหาค่าความตรงตามเนื้อหา โดยเก็บรวบรวมผลการพิจารณาการตัดสินไปคำนวณหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อของแบบทดสอบกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย

(3.3.4) นำแบบทดสอบเฉพาะข้อที่ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อของแบบทดสอบกับ

วัตถุประสงค์ของการวิจัยตั้งแต่ 0.50 – 1.00 ได้แบบทดสอบจำนวน 10 ข้อ ไปทดลองใช้ (Try - out) กับนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 1 / 7 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน เพื่อคำนวณหาค่าความยากและความเชื่อมั่นของแบบทดสอบตามสูตรของ คูเดอร์-ริชาร์ดสัน พบว่าแบบทดสอบที่ได้ มีค่า IOC = 0.67-1.00 ค่าความยากง่าย = 0.27 - 0.72 ค่าอำนาจจำแนก = 0.30-0.66 มีค่าความเชื่อมั่น = 0.71

(3.4) แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองสนุกกับฤดูกาล

(3.4.1) ศึกษาการสร้างแบบสอบถาม

(3.4.2) การสร้างแบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองสนุกกับฤดูกาล จำนวน 10 ข้อ ซึ่งแบบสอบถามเป็นแบบมาตราประมาณค่า (Rating scales) ตามวิธีของ ลิเคิร์ท (Likert, 1932) ลักษณะแบบสอบถามเกี่ยวกับความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อเกมและสถานการณ์จำลอง

(3.4.3) นำแบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองสนุกกับฤดูกาล ไปเสนอผู้เชี่ยวชาญพิจารณาและให้ข้อเสนอแนะ

(3.4.4) นำแบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองสนุกกับฤดูกาล จำนวน 5 ข้อที่ผ่านการตรวจสอบและปรับปรุงแก้ไขแล้ว มาทดลองใช้กับนักเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน เพื่อนำมาหาค่าความเชื่อมั่น โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่น = 0.73

(3.5) การวิเคราะห์ข้อมูล

(3.5.1) วิเคราะห์หาค่าประสิทธิภาพของเกมและสถานการณ์จำลองสนุกกับฤดูกาลที่มีต่อการเรียนรู้ฤดูกาลของนักเรียนระดับชั้นอนุบาลปีที่ 1 ตามเกณฑ์ประสิทธิภาพ 80/80

(3.5.2) เปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยก่อนเรียนและหลังเรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองใช้สถิติ t – test แบบ Dependent Samples

(3.5.3) วิเคราะห์หาระดับความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองสนุกกับฤดูกาล ใช้สถิติค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD)

4. สรุปผลการวิจัย

(4.1) ผลการหาประสิทธิภาพของเกมและสถานการณ์จำลองสนุกกับฤดูกาล พบว่า เกมและสถานการณ์จำลองสนุกกับฤดูกาล มีประสิทธิภาพเท่ากับ 80.97/95.33 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ประสิทธิภาพที่ตั้งไว้ 80/80 แสดงว่าเกมและสถานการณ์จำลองสนุกกับฤดูกาลมีประสิทธิภาพเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้

(4.2) ผลการเปรียบเทียบผลการเรียนรู้ของนักเรียนก่อนและหลังจากเรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองสนุกกับฤดูกาล พบว่า นักเรียนมีผลการเรียนรู้หลังเรียน ($\bar{X} = 9.03$, $SD = 0.93$) สูงกว่าก่อนเรียน ($\bar{X} = 6.43$, $SD = 0.90$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่า ผลการสอนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองสนุกกับฤดูกาลสามารถส่งเสริมการเรียนรู้ฤดูกาลของนักเรียนระดับชั้นอนุบาลปีที่ 1 ให้สูงขึ้น

(4.3) ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองสนุกกับฤดูกาล พบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการเรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองสนุกกับฤดูกาล โดยรวมมีค่าเฉลี่ย 4.54 อยู่ในระดับ มากที่สุด

5. การอภิปรายผล

(5.1) จากผลการหาประสิทธิภาพของเกมและสถานการณ์จำลองสนุกกับฤดูกาล ตามเกณฑ์ 80/80 ที่พบว่า คะแนนร้อยละของการทำแบบทดสอบระหว่างเรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองเท่ากับ 80.97 (E1) โดยมีคะแนนจากการทดสอบหลังเรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลอง เท่ากับ 95.33 (E2) สูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ 80/80 ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่าผู้วิจัยได้ออกแบบเกมและสถานการณ์จำลองสนุกกับฤดูกาลที่สอดคล้องกับพัฒนาการของผู้เรียน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ ประสาท เนืองเฉลิม (2546: 46) ที่กล่าวว่า การนำวิธีการสอนทางวิทยาศาสตร์มาสอดแทรก ในการเรียนรู้ระดับปฐมวัยจะส่งเสริมให้เด็กเกิดความคิดอย่างเป็นระบบ และศึกษาสิ่งต่างๆ ด้วยการนำทักษะกระบวนการวิทยาศาสตร์มาใช้กระตุ้นพัฒนาการเรียนรู้ และส่งเสริมพัฒนาการทุกด้านให้เกิดขึ้นอย่างสมดุลและเต็มศักยภาพ นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ธเนศ ศรพรหม (2552: 79) ที่ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนาเกมส่งเสริมความสามารถในการจำแนกสิ่งเร้าของนักเรียนชั้นอนุบาล 1 ผลการศึกษาพบว่า ประสิทธิภาพของเกมการ

ศึกษามีประสิทธิภาพ (E1/E2) 85.80/84.46 และค่าดัชนีประสิทธิผล (E.I.) = 0.53 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ คือ 75/75 และค่าดัชนีประสิทธิผล 0.50

(5.2) จากผลการเปรียบเทียบผลการเรียนรู้ของนักเรียนที่เรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองสนุกกับฤดูกาล ที่พบว่า ก่อนเรียนมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 6.43 และหลังเรียนมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 9.03 ซึ่งนักเรียนมีผลการเรียนรู้หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่าผู้วิจัยได้จัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เปิดโอกาสให้นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติด้วยตนเองผ่านการเล่นเกมและสถานการณ์จำลอง ส่งผลให้นักเรียนมีผลการเรียนรู้หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ ปริยานุช สถาวรmani (2548 อ้างอิง Tanner. 2001:66) ที่กล่าวว่า เทรนเนอร์ เชื่อว่า การที่เด็กเรียนจากการสัมผัสลงมือกระทำได้ค้นพบความรู้อย่างลึกซึ้งทำให้เด็กเรียนรู้ได้ดียิ่งขึ้น นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ธเนศ ศรพรหม (2552: 79) ที่ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนาเกมส่งเสริมความสามารถในการจำแนกสิ่งเร้าของนักเรียนชั้นอนุบาล 1 ผลการศึกษาพบว่าผลการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในการจำแนกสิ่งเร้า หลังการใช้เกมการศึกษา มีนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์ของคะแนนเต็มคิดเป็นร้อยละ 81.00 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด

(5.3) จากผลการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองสนุกกับฤดูกาล ที่พบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.54 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.50 ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่าผู้วิจัยได้จัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองสนุกกับฤดูกาลที่ตอบสนองความต้องการของผู้เรียน ส่งผลให้นักเรียนเกิดความพึงพอใจในการเรียน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2534: 13 - 16) กล่าวว่า การเล่นเกมเป็นการตอบสนองความต้องการของเด็กในด้านของความอยากรู้อยากเห็นซึ่งเด็กแสดงออกโดยการทดลองหยิบจับสำรวจเขย่าและฟังเสียง นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของ สุจิตรา จรรยา (2550 : 99) ที่ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนาทักษะพื้นฐานของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์เกมการเล่นเชิงคณิต ผลการศึกษาพบว่า เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์เกมการเล่นเชิงคณิตมีความพึงพอใจต่อการจัดประสบการณ์เกมการเล่นเชิงคณิตอยู่ในระดับมาก

เอกสารอ้างอิง

- [1] กระทรวงศึกษาธิการ.(2546).หลักสูตรการศึกษา
ปฐมวัย พุทธศักราช 2546. กรุงเทพฯ : คุรุสภา
ลาดพร้าว.
- [2] วรดา สุตสนอง. (2552) . การสร้างบทเรียน
คอมพิวเตอร์มัลติมีเดียแบบเกม เพื่อส่งเสริม
ทักษะด้านการสังเกตและการจำแนกประเภท วิชา
วิทยาศาสตร์ สำหรับเด็กปฐมวัย เรื่องสนุกกับ
วิทยาศาสตร์.วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรอุตสาหกรรม
มหาบัณฑิต (ครุศาสตร์เทคโนโลยี). บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี.
- [3] โรงเรียนมณีวัฒนา.(2546).หลักสูตรการศึกษา
ปฐมวัย พุทธศักราช 2546 โรงเรียนมณีวัฒนา.
กรุงเทพฯ: โรงเรียนมณีวัฒนา, ฝ่ายวิชาการ.
- [4] โรงเรียนมณีวัฒนา.(2559).รายงานการประเมิน
พัฒนาการของนักเรียนระดับชั้นอนุบาลปีที่ 1 ปี
การศึกษา 2558 ของโรงเรียนมณีวัฒนา. กรุงเทพฯ:
โรงเรียนมณีวัฒนา, ฝ่ายวิชาการ.
- [5] ธัญลักษณ์ ลิขชนาค้า. (2544). การคิดวิจารณ์
ของเด็กปฐมวัยที่เล่นเกมการศึกษามิติสัมพันธ์.
ปริญญาานิพนธ์ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (การศึกษา
ปฐมวัย). บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ.
- [6] ทิศนา แหมมณี.(2552). ศาสตร์การสอน: องค์ความรู้
เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ.
(พิมพ์ครั้งที่ 10). กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่ง
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- [7] Kuder, G. F., & Richardson, M. W. (1937). The
theory of estimation of test reliability.
Psychometrika. 2, 151-160.
- [8] Likert. (1932). Technique for the measure-
ment of attitudes archives of psychology,
NewYork : McHraw Hill International Book
Company.
- [9] Cronbach, L. (1951). Coefficient alpha and the
internal structure of tests. Psychometrika.
16, 297-334.
- [10] ประสาท เนื่องเฉลิม. (2546). การสอนวิทยาศาสตร์
สำหรับปฐมวัยศึกษา. วารสารการศึกษาปฐมวัย. 7
(3): 23-29.
- [11] ธเนศ ศรพรหม.(2552). การพัฒนาเกมส่งเสริม
ความสามารถในการจำแนกสิ่งเร้าของนักเรียนชั้น
อนุบาล 1.วิทยานิพนธ์ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
(เทคโนโลยีการศึกษา). บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัย
ขอนแก่น.
- [12] ปรียานุช สถาวรรมณี. (2548). การพัฒนากิจกรรมใน
หลักสูตรเสริมเพื่อพัฒนาทักษะการคิดเชิงวิเคราะห์
ของนักเรียน . ปริญญาานิพนธ์ ศึกษาศาสตรศาสตร
ดุขฎีบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ .
- [13] สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่ง
ชาติ.(2534).คู่มือการจัดกิจกรรมเกมและการเล่น
กลางแจ้งสำหรับเด็กก่อนประถมศึกษา.กรุงเทพฯ:
โรงพิมพ์คุรุสภา.
- [14] สุจิตรา จรรยา. (2550). การพัฒนาทักษะพื้นฐาน
ของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์เกม
การเล่นเชิงคณิต.วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต
(หลักสูตรและการสอน). บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี.

การพัฒนาเกมและสถานการณ์จำลองเพื่อเตรียมความพร้อมทางร่างกาย
ด้านการเคลื่อนไหวพื้นฐาน สำหรับนักเรียนระดับชั้นอนุบาลปีที่ 3
โรงเรียนสารสาสน์วิเทศสมุทรสาคร

The Development of Games and Simulations to Prepare Basic Physical
Movement Skill for Kindergarten Students
at Sarasas Witaed Samutsakhon School

รศ.เฉลียว พันธุ์สีดา¹, มนตรี โพธิ์สุวรรณ², นพพล พิทักษ์ภากร³

¹บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธนบุรี, Chaleo_Pa@gmail.com

²โรงเรียนสารสาสน์วิเทศสมุทรสาคร, kikkok28@gmail.com

³โรงเรียนสารสาสน์วิเทศสมุทรสาคร, kazoon2532@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาประสิทธิภาพของเกมและสถานการณ์จำลองการเคลื่อนไหวร่างกาย ของนักเรียนระดับชั้นอนุบาลปีที่ 3 โรงเรียนสารสาสน์วิเทศสมุทรสาคร (2) เปรียบเทียบผลการเรียนรู้ของนักเรียนก่อนและหลังเรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองการเคลื่อนไหวร่างกาย ของนักเรียนระดับชั้นอนุบาลปีที่ 3 โรงเรียนสารสาสน์วิเทศสมุทรสาคร (3) ศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองการเคลื่อนไหวร่างกาย ของนักเรียนระดับชั้นอนุบาลปีที่ 3 โรงเรียนสารสาสน์วิเทศสมุทรสาคร กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนระดับชั้นอนุบาลปีที่ 3 ที่กำลังศึกษาในภาคการศึกษาที่ 2/2559 จำนวน 30 คน ของโรงเรียนสารสาสน์วิเทศสมุทรสาคร ได้มาโดยการเลือกแบบเฉพาะเจาะจงเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ เกมและสถานการณ์จำลองการเคลื่อนไหวร่างกาย แผนการจัดประสบการณ์แบบทดสอบก่อนเรียน-หลังเรียน และแบบสอบถามความพึงพอใจ สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่า t – test Dependent

ผลการวิจัยพบว่า (1) เกมและสถานการณ์จำลองการเคลื่อนไหวร่างกาย มีประสิทธิภาพเท่ากับ 80.17/80.33 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ประสิทธิภาพที่ตั้งไว้ 80/80(2) ผลการเรียนรู้ของนักเรียนหลังจากเรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองการเคลื่อนไหวร่างกาย สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (3) ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองการเคลื่อนไหวร่างกายมีค่าเฉลี่ย 4.53 อยู่ในระดับ มากที่สุด

คำสำคัญ: เกม/ สถานการณ์จำลอง/ การเคลื่อนไหวร่างกาย / อนุบาลปีที่ 3

Abstract

The purposes of this research were: (1) to study the effectiveness of “Oh! My Body” body movement skill games and simulations of kindergarten students at Sarasas Witaed Samutsakhon, (2) to compare students’ learning achievement before and after using the game and (3) to examine the students’ satisfaction toward the body movement game. The samples of this study were 30 students of kindergarten level of the second semester of 2016 academic year at Sarasas Witaed Samutsakhon School. They were selected by purposive random sampling. “Oh! My Body” body movement games and simulations, lesson plan, pre-test – posttest, and satisfactory questionnaires were used as research tools. Percentage, mean, standard deviation, and t-test for dependent sample were used to collect data.

The results of this study revealed as follows. (1) The efficiency scores of the game was higher than the set standard score at 80.17/80.33. In addition, the mean score of posttest ($\bar{X} = 8.03$, $SD=0.67$) was higher than the pre-test ($\bar{X} = 6.13$, $SD= 0.78$). (2) There was statistically significant difference between mean scores of pre-test and posttest ($t= 9.25$, $p<.05$). (3) Students rated their satisfaction toward learning the game at the highest level ($\bar{X} = 4.53$, $SD= 0.50$).

Keywords: Game / Simulation / Body Movement/ K3

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การศึกษาในระดับปฐมวัยจัดเป็นการศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีความสำคัญ เพราะเป็นช่วงที่มีพัฒนาการทุกด้านเจริญอย่างรวดเร็ว ทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา การพัฒนาของเด็กในช่วงนี้จะเป็นการวางพื้นฐานความสามารถด้านต่างๆ ซึ่งจะส่งผลต่ออนาคตของเด็กโดยเฉพาะอย่างยิ่งพัฒนาการทางด้านสติปัญญาจะมีการเจริญเติบโตสูงร้อยละ 50 และจะเพิ่มเป็นร้อยละ 80 เมื่อเด็กมีอายุ 8 ปี (ทอวนวล ภูประเสริฐ, 2537: 26) เด็กอายุ 3-5 ปี เป็นวัยที่ร่างกายและสมองของเด็กกำลังเจริญเติบโต เด็กต้องการความรักความเอาใจใส่ ดูแลอย่างใกล้ชิด เด็กวัยนี้มีโอกาสเรียนรู้จากการใช้ประสาทสัมผัส(สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2553: 5-7)

กิจกรรมการเคลื่อนไหวสำหรับเด็กปฐมวัยเป็นกิจกรรมที่พัฒนาร่างกายและจิตใจให้มีปฏิริยาตอบสนองต่อจังหวะ โดยการแสดงท่าทางตามจินตนาการอย่างอิสระและสามารถสำรวจเข้าใจในการทำงานของอวัยวะส่วนต่างๆ ของร่างกายได้ ดังนั้นการเคลื่อนไหวพื้นฐานแบบกลุ่มมีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับเด็ก โดยเฉพาะในสังคมปัจจุบันสำหรับสถานศึกษาต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นของรัฐหรือเอกชน ครูส่วนใหญ่จะเข้าใจว่าสิ่งที่สำคัญที่สุดที่จะทำให้สถานศึกษาประสบความสำเร็จในการจัดการเรียนการสอน คือเด็กต้องอ่านออกเขียนได้ และลืมนึกไปว่าสิ่งที่สำคัญอีกประการหนึ่งคือ ทักษะทางสังคมของเด็กปฐมวัยที่จะช่วยให้เด็กสามารถ

ปรับตัวอยู่กับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข นอกจากนี้ทักษะทางสังคมจะช่วยให้เด็กระบายออกถึงความรู้สึกผ่อนคลายความตึงเครียดทางจิตใจได้เป็นอย่างดี และสามารถพัฒนาการปรับตัวทางด้านสังคมของเด็กโดยเด็กจะเล่นรวมตัวกันเป็นกลุ่มกับเพื่อนในระหว่างที่เล่นต้องช่วยเหลือเอื้ออาทรให้ความร่วมมือ เป็นผู้นำ และผู้ตามที่ดี รวมทั้งกล้าแสดงออก โดยเด็กจะได้พัฒนาทางจิตใจเป็นการส่งเสริมจิตใจที่ดีงามยิ่งขึ้น (เยาวพา เดชะคุปต์, 2540: 35)

เกมและสถานการณ์จำลองเป็นกิจกรรมการเล่นที่สำคัญอันหนึ่งของเด็กปฐมวัย เนื่องจากเกมเป็นกระบวนการที่ผู้สอนใช้ในการช่วยให้ผู้เรียนเกิดความรู้ตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดโดยการให้ผู้เรียนเล่นเกมตามกติกาและนำเนื้อหาและข้อมูลของเกมพฤติกรรมการเล่นวิธีการเล่นและผลการเล่นเกมของผู้เรียนมาใช้ในการอภิปรายเพื่อสรุปการเรียนรู้ (ทีศนาชมมณี, 2552: 365) นอกจากนี้ สถานการณ์จำลองเป็นเทคนิคการสอนที่มีประสิทธิผลและได้รับการสนับสนุนให้นำมาใช้กันอย่างกว้างขวางเพราะสถานการณ์จำลองช่วยส่งเสริมความเข้าใจของผู้เรียน โดยผ่านประสบการณ์และกระตุ้นให้ผู้เรียนได้มองเห็นคุณค่าของการมีส่วนร่วมในสถานการณ์การเรียนรู้ รวมทั้งสถานการณ์จำลองจะช่วยกระตุ้นผู้เรียนให้เข้าร่วมสถานการณ์อย่างกระตือรือร้น เพราะสถานการณ์จำลองสะท้อนให้เห็นถึงสถานการณ์จริงที่ตรงกับชีวิตของเขามากกว่าประสบการณ์เรียนรู้ที่จัดในห้องเรียน (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2528: 263-264)

จากการที่ผู้วิจัยปฏิบัติการสอนในกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะระดับปฐมวัย โรงเรียนสารสาสน์วิเทศสมุทรสาคร ได้สังเกตนักเรียนขณะปฏิบัติกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะ พบว่า นักเรียนขาดความเข้าใจในหลักการเคลื่อนไหวตามลักษณะของการเคลื่อนไหวพื้นฐาน ทั้งการเคลื่อนไหวอยู่กับที่ การเคลื่อนไหวเคลื่อนที่ และการเคลื่อนไหวประกอบอุปกรณ์หรือวัตถุซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ วรณภรณ์ มะลิรัตน์ (2554: 3-4) ที่กล่าวว่า การจัดกิจกรรมการเคลื่อนไหวให้กับเด็กปฐมวัยส่วนมากครูผู้สอนจะเน้นให้เด็กเคลื่อนไหวร่างกายอย่างอิสระ โดยใช้เครื่องเคาะจังหวะในการปฏิบัติตามคำสั่ง การปฏิบัติตามข้อตกลง การเป็นผู้นำผู้ตาม และการนำเนื้อหาเข้ามาสัมพันธ์โดยใช้บทเพลงหรือคำคล้องจอง และจังหวะทำนอง ให้เด็กได้บริหารร่างกายเท่านั้น ทำให้ปฐมวัยขาดทักษะการเคลื่อนไหวพื้นฐาน ซึ่งเป็นกิจกรรมพื้นฐานที่นักเรียนระดับปฐมวัยต้องได้รับการพัฒนา

ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะนำเกมและสถานการณ์จำลองมาใช้พัฒนาความพร้อมทางร่างกายด้านการเคลื่อนไหวพื้นฐานเพื่อให้เด็กปฐมวัยเกิดการเรียนรู้ที่สนุกสนาน มีความกระตือรือร้นในการเรียนรู้สิ่งใหม่ๆ และมีทักษะพื้นฐานทางการกีฬาอย่างมีประสิทธิภาพ

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- (1) เพื่อศึกษาประสิทธิภาพของเกมและสถานการณ์จำลองการเคลื่อนไหวร่างกาย ของนักเรียนระดับชั้นอนุบาลปีที่ 3 โรงเรียนสารสาสน์วิเทศสมุทรสาคร
- (2) เพื่อเปรียบเทียบผลการเรียนรู้ของนักเรียนก่อนและหลังเรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองการเคลื่อนไหวร่างกาย ของนักเรียนระดับชั้นอนุบาลปีที่ 3 โรงเรียนสารสาสน์วิเทศสมุทรสาคร
- (3) เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองการเคลื่อนไหวร่างกาย ของนักเรียนระดับชั้นอนุบาลปีที่ 3 โรงเรียนสารสาสน์วิเทศสมุทรสาคร

3. วิธีดำเนินการ

- (1) ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
ประชากร ได้แก่ นักเรียนชั้นอนุบาล 3 ที่กำลังศึกษาในภาคการศึกษาที่ 2/2559 ของโรงเรียนสารสาสน์วิเทศสมุทรสาคร 3 ห้องเรียน จำนวน 125 คน

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนระดับชั้นอนุบาลปีที่ 3ที่กำลังศึกษาในภาคการศึกษาที่ 2/2559 ของโรงเรียนสารสาสน์วิเทศสมุทรสาครจำนวน 30 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเฉพาะเจาะจง เป็นนักเรียนห้อง อ.3/1

(2) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้เครื่องมือ 4 ชนิด คือ

- (2.1) เกมและสถานการณ์จำลองการเคลื่อนไหวร่างกาย
- (2.2) แผนการจัดประสบการณ์
- (2.3) แบบทดสอบก่อน-หลังเรียน
- (2.4) แบบสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อการเรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองการเคลื่อนไหวร่างกาย

(3) การสร้างเครื่องมือในการวิจัย

- (3.1) เกมและสถานการณ์จำลองการเคลื่อนไหวร่างกาย
  - (3.1.1) ศึกษาเอกสาร แนวคิดทฤษฎี งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546

- (3.1.2) ศึกษาทฤษฎี หลักการ วิธีการ เนื้อหาการเคลื่อนไหวพื้นฐานและเทคนิควิธีการสอนแบบใช้เกมและสถานการณ์จำลอง เพื่อนำมาสร้างเกมและสถานการณ์จำลองการเคลื่อนไหวร่างกายซึ่งมีเกมจำนวน 4 เกม ได้แก่(1) เกมลูกนั่งตามจังหวะเพลง (2) เกมรื้อพาเพลิน (3) เกมวิ่งผลัดผ้าเช็ดหน้า (4) เกมกระต่ายขาเดียว และสถานการณ์จำนวน 4 สถานการณ์ ได้แก่ (1) สถานการณ์จำลองวิ่ง (2) สถานการณ์จำลองการแข่งขันกีฬาวิ่งข้ามรั้ว (3) สถานการณ์จำลองวิ่งผลัดส่งผ้า (4) สถานการณ์จำลองกีฬาพื้นบ้าน กระต่ายขาเดียว

- (3.1.3) สร้างเกมและสถานการณ์จำลองการเคลื่อนไหวร่างกาย

- (3.1.4) นำเกมและสถานการณ์จำลองการเคลื่อนไหวร่างกายที่สร้างขึ้นให้ผู้เชี่ยวชาญ พิจารณาและให้ข้อเสนอแนะ

- (3.1.5) นำเกมและสถานการณ์จำลองการเคลื่อนไหวร่างกายไปปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ

- (3.1.6) นำเกมและสถานการณ์จำลองการเคลื่อนไหวร่างกายที่ปรับปรุงแล้วเสนอผู้เชี่ยวชาญเพื่อพิจารณาความถูกต้องอีกครั้ง

- (3.1.7) นำเกมและสถานการณ์จำลองการเคลื่อนไหวร่างกายที่ปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่าง

(3.2) แผนการจัดประสบการณ์

(3.2.1) ศึกษาเอกสาร แนวคิดทฤษฎี งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546

(3.2.2) ศึกษาทฤษฎี หลักการ วิธีการ เนื้อหาการเคลื่อนไหวพื้นฐานและเทคนิควิธีการสอนแบบใช้เกมและสถานการณ์จำลอง เพื่อนำมาสร้างแผนการจัดประสบการณ์ จำนวน 4 แผน

(3.2.3) สร้างแผนการจัดประสบการณ์

(3.2.4) นำแผนการจัดประสบการณ์ที่สร้างขึ้นให้ผู้เชี่ยวชาญ เพื่อตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหาสาระ จุดประสงค์ กิจกรรมและการประเมินผล

(3.2.5) นำแผนการจัดประสบการณ์ไปปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสมตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ

(3.2.6) นำแผนการจัดประสบการณ์ที่ปรับปรุงแล้วเสนอผู้เชี่ยวชาญเพื่อพิจารณาความถูกต้องอีกครั้ง

(3.2.7) นำแผนการจัดประสบการณ์ที่ปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่าง

(3.3) แบบทดสอบก่อน – หลังเรียน

(3.3.1) ศึกษาวิธีสร้างแบบทดสอบจากเอกสารตำรา แนวคิด ทฤษฎี และรายงานการวิจัยเกี่ยวกับการสร้างแบบทดสอบ ของนักเรียนระดับชั้นอนุบาล

(3.3.2) ศึกษารายละเอียดของเนื้อหาที่คัดเลือกรายละเอียดของเนื้อหาที่คัดเลือกตามจุดประสงค์การเรียนรู้ และสร้างแบบทดสอบปรนัยชนิด 3 ตัวเลือก จำนวน 15 ข้อ สำหรับวัดผลการเรียนรู้การเคลื่อนไหวพื้นฐาน

(3.3.3) นำแบบทดสอบที่สร้างขึ้นให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาตัดสินเพื่อหาค่าความตรงตามเนื้อหา โดยเก็บรวบรวมผลการพิจารณาการตัดสินไปคำนวณหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อของแบบทดสอบกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย

(3.3.4) นำแบบทดสอบเฉพาะข้อที่ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อของแบบทดสอบกับวัตถุประสงค์ของการวิจัยตั้งแต่ 0.50 – 1.00 ได้แบบทดสอบจำนวน 10 ข้อ ไปทดลองใช้ (Try - out) กับนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 3 / 2 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน เพื่อคำนวณหาค่าความยากง่ายและความเชื่อมั่นของแบบทดสอบตามสูตรของ คูเดอร์-ริชาร์ดสัน พบว่าแบบทดสอบที่ได้ มีค่า IOC = 0.67 – 1.00 ค่าความยากง่าย = 0.28 – 0.66 ค่าอำนาจจำแนก = 0.26 – 0.70 ค่าความเชื่อมั่น 0.71

(3.4) แบบสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อการเรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองการเคลื่อนไหวร่างกาย

(3.4.1) ศึกษาการสร้างแบบสอบถามความพึงพอใจเกี่ยวกับเกมและสถานการณ์จำลอง

(3.4.2) สร้างแบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 3 ต่อการเรียนรู้การเคลื่อนไหวพื้นฐานโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองจำนวน 5 ข้อ จำนวน 10 ข้อ ซึ่งแบบสอบถามเป็นแบบมาตราประมาณค่า (Rating scales) ตามวิธีของ ลิเคิร์ต (Likert, 1932) 5 ระดับ ได้แก่ พึงพอใจน้อยที่สุด น้อย ปานกลาง มาก และมากที่สุด

(3.4.3) นำแบบสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อการเรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองการเคลื่อนไหวร่างกาย ไปเสนอผู้เชี่ยวชาญพิจารณาและให้ข้อเสนอแนะ

(3.4.4) นำแบบสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อการเรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองการเคลื่อนไหวร่างกาย จำนวน 5 ข้อที่ผ่านการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญ มาทดลองใช้กับนักเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน เพื่อนำมาหาค่าความเชื่อมั่น โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่น = 0.74

(3.5) การวิเคราะห์ข้อมูล

(3.5.1) วิเคราะห์หาค่าประสิทธิภาพของเกมและสถานการณ์จำลองการเคลื่อนไหวร่างกายที่มีต่อการเรียนรู้การเคลื่อนไหวพื้นฐาน ของนักเรียนระดับชั้นอนุบาลปีที่ 3 ตามเกณฑ์ประสิทธิภาพ 80/80 ของ ชัยยงค์ พรหมวงศ์ (2556 : 6 – 12)

(3.5.2) เปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยก่อนเรียนและหลังเรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลอง ใช้สถิติ t – test แบบ Dependent Samples

(3.5.3) วิเคราะห์หาระดับความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองการเคลื่อนไหวร่างกาย ใช้สถิติค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD)

4. สรุปผลการศึกษา

(4.1) ผลการศึกษาประสิทธิภาพของเกมและสถานการณ์จำลองการเคลื่อนไหวร่างกาย พบว่า เกมและสถานการณ์จำลองการเคลื่อนไหวร่างกายมีประสิทธิภาพเท่ากับ 80.17 /80.33 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ประสิทธิภาพที่ตั้งไว้

80/80 แสดงว่า เกมและสถานการณ์จำลองการเคลื่อนไหวร่างกายมีประสิทธิภาพเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้

(4.2) ผลการเปรียบเทียบผลการเรียนรู้ของนักเรียนหลังจากเรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองการเคลื่อนไหวร่างกาย พบว่า นักเรียนมีผลการเรียนรู้หลังเรียนสูง ($\bar{X} = 8.03$, $SD = 0.67$) กว่าก่อนเรียน ($\bar{X} = 6.13$, $SD = 0.78$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่า ผลการสอนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองการเคลื่อนไหวร่างกายสามารถส่งเสริมการเรียนรู้การเคลื่อนไหวพื้นฐานของนักเรียนระดับชั้นอนุบาลปีที่ 3 ให้สูงขึ้น

(4.3) ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองการเคลื่อนไหวร่างกาย พบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการเรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองการเคลื่อนไหวร่างกาย โดยรวมมีค่าเฉลี่ย 3.53 อยู่ในระดับมากที่สุด

5. การอภิปรายผล

1. จากผลการศึกษาประสิทธิภาพของเกมและสถานการณ์จำลองการเคลื่อนไหวร่างกาย ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 ที่พบว่า คะแนนร้อยละของการทำแบบทดสอบระหว่างการใช้เกมและสถานการณ์จำลองเท่ากับ 80.17 (E1) โดยมีคะแนนจากการทดสอบหลังการใช้เกมและสถานการณ์จำลอง เท่ากับ 80.33 (E2) ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ 80/80 ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากผู้วิจัยได้ออกแบบสร้างเกมและสถานการณ์จำลองที่ยึดหลักการส่งเสริมพัฒนาการทางธรรมชาติของเด็กตามแนวคิดของ เฟอร์เบล (Forebel) ที่เชื่อว่าครูอนุบาลควรส่งเสริมพัฒนาการตามธรรมชาติของเด็กให้เจริญขึ้นด้วยการกระตุ้นให้เกิดความคิดสร้างสรรค์อย่างเสรีโดยใช้การเล่นและกิจกรรม และถือว่าเด็กทุกคนมีความสามารถอยู่ภายใน ซึ่งจะแสดงออกเมื่อได้รับการสนับสนุนนอก (อ้างใน กุลยา ตันติผลาชีวะ. 2551: 56) จากนี้ยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ประวีณา ชะลุย (2539 : 76) ที่ได้ศึกษาเรื่อง ประสิทธิภาพของชุดกิจกรรมเกมศิลปะ เพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ผลการศึกษาพบว่า ชุดกิจกรรมเกมศิลปะ เพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีประสิทธิภาพ 90.88/ 84.72

2. จากผลการศึกษาเปรียบเทียบผลการเรียนรู้ของนักเรียนที่เรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองการเคลื่อนไหวร่างกาย ที่พบว่า ก่อนเรียนมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 6.13

และหลังเรียนมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 8.03 ซึ่งผลการเรียนรู้ของนักเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากผู้วิจัยได้ออกแบบเกมและสถานการณ์จำลองที่ยึดหลักการฝึกการเคลื่อนไหวพื้นฐานทั้งแบบอยู่กับที่ เคลื่อนที่มีอุปกรณ์ และแบบทรงตัวจึงทำให้เกิดการเรียนรู้ที่สูงขึ้น โดยสอดคล้องกับแนวคิดของ จรินทร์ธานีรัตน์ (2524 : 21) ที่กล่าวว่า การเล่นเกมทำให้เกิดประโยชน์หลายด้านด้วยกัน เช่น การส่งเสริมการเคลื่อนไหวทางร่างกายให้ถูกต้องและมีประสิทธิภาพ ช่วยส่งเสริมทักษะเบื้องต้นของการกีฬา เพื่อจะได้เล่นอย่างถูกต้องและจะทำให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้น ทำให้เกิดความสนุกสนานเพลิดเพลิน ส่งเสริมสุขภาพจิตไม่ให้เกิดความเครียด ส่งเสริมสุขภาพทางกายให้แข็งแรงหรือมีสมรรถภาพทางกายที่ดีอยู่เสมอ นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของ กรรณิการ์ สุขบท (2539 : 49) ที่ได้ศึกษาเรื่อง ความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาระดับเรียนได้ เขาวนปัญญา 50 -70 ที่ฝึกโดยใช้เกมการฝึกกล้ามเนื้อมัดเล็ก ผลการศึกษาพบว่า เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาที่ได้รับการฝึกด้วยเกมการฝึกกล้ามเนื้อมัดเล็ก มีความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และยังคงสอดคล้องกับผลการวิจัยของ กรรณิการ์ เจริญศิลป์ชัย (2545: 56) ที่ได้ศึกษาเรื่อง ผลของการใช้เกมฝึกการลากเส้นที่มีต่อความพร้อมด้านการเขียนของเด็กปฐมวัย ผลการศึกษาพบว่า เด็กปฐมวัยกลุ่มทดลองมีคะแนนเฉลี่ยความพร้อมทางการเขียนก่อนและหลังการทดลองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 โดยหลังการทดลองมีคะแนนเฉลี่ยความพร้อมทางการเขียนสูงกว่าก่อนการทดลอง

3. จากผลการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองการเคลื่อนไหวร่างกายโดยรวมมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.53 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.50 มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากผู้วิจัยได้ออกแบบเกมและสถานการณ์จำลองการเคลื่อนไหวร่างกายที่มีการแข่งขันหรือเล่นตามบทบาท จึงทำให้เด็กๆ เรียนรู้ด้วยความสนุกสนานและมีความพึงพอใจในการเรียน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ เขียวลักษณ์ ชำนาญพงษ์ (2546 : 19) ที่กล่าวว่า เกม เป็นการเล่นและเป็นสถานการณ์การสอนอย่างหนึ่งที่กำหนดกติกาในการเล่น อาจมีการแข่งขันหรือไม่ก็ได้ ที่ให้ความสนุกสนานเพลิดเพลิน ผ่อนคลายความเครียด ช่วยฝึกทักษะให้ผู้เรียนเกิดความคิดรวบยอดในสิ่งที่เรียน อีกทั้งยังสามารถส่งเสริมพัฒนาการทั้งในด้านร่างกาย และ

อารมณ์ สังคม และสติปัญญาเป็นกิจกรรมที่เด็กพึงพอใจมากนอกจากนี้ยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ประวีณา ชะลุย (2539 : 76) ที่ได้ศึกษาเรื่อง ประสิทธิภาพของ ชุดกิจกรรมเกมศิลปะ เพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนสาธิตแห่ง มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ผลการศึกษาพบว่านักเรียนมีความคิดเห็นต่อชุดกิจกรรมศิลปะทั้งทางด้านกิจกรรม การเรียนการสอน ด้านเนื้อเรื่อง สารความรู้ โดยเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก

เอกสารอ้างอิง

- [1] ทองนวล ภูประเสริฐ. (2537). รายงานผลการปรับปรุงกระบวนการพัฒนาความพร้อมทางภาษา และคณิตศาสตร์. กรุงเทพฯ: หน่วยศึกษานิเทศก์.
- [2] สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2553). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ(ฉบับที่ 3) พ.ศ.2553.กรุงเทพฯ :สำนักนายกรัฐมนตรี.
- [3] ยาวพา เดชะคุปต์. (2540). กิจกรรมสำหรับเด็กปฐมวัย. กรุงเทพฯ: แม็ค.
- [4] ทิศนา แคมมณี.(2552). ศาสตร์การสอน : องค์ความรู้เพื่อการจัดการเรียนรู้อันมีประสิทธิภาพ. (พิมพ์ครั้งที่ 10). กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- [5] มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.(2528). เอกสารสอนชุดวิชาประสบการณ์วิชาชีพครู หน่วยที่ 7-15. (พิมพ์ครั้งที่3). กรุงเทพฯ: สหมิตร.
- [6] วรณภรณ์ มะลิรัตน์. (2554). ผลของการจัดกิจกรรมการเคลื่อนไหวพื้นฐานแบบกลุ่มที่มีต่อทักษะทางสังคมของเด็กปฐมวัย.ปริญญาานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต (การศึกษาปฐมวัย). บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- [7] Kuder, G. F., & Richardson, M. W. (1937). The theory of estimation of test reliability. Psychometrika, 2, 151-160.
- [8] Likert. (1932). Technique for the measurement of attitudes archives of psychology, NewYork : McHraw Hill International Book Company.
- [9] Cronbach, L. (1951). Coefficient alpha and the internal structure of tests. Psychometrika, 16, 297-334.
- [10] ชัยยงค์ พรหมวงศ์. (มกราคม – มิถุนายน 2556). การทดสอบประสิทธิภาพสื่อหรือชุดการสอน. วารสารศิลปการศึกษาศาสตร์วิจัย. ปีที่ 5 ฉบับที่ 1 , หน้า 6 – 12.
- [11] กุลยา ตันติผลาชีวะ. (2551). รูปแบบการเรียนการสอนปฐมวัยศึกษา. กรุงเทพฯ: เบริน-เบส บัค.
- [12] ประวีณา ชะลุย. (2539). ประสิทธิภาพของชุดกิจกรรมเกมศิลปะ เพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ปริญญาานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต (เทคโนโลยีการศึกษา). บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย เกษตรศาสตร์.
- [13] จรินทร์ ธาณรัตน์. (2524). เกม. กรุงเทพฯ : โอเดียน สโตร์.
- [14] กรรณิการ์ เจริญศิลป์ชัย.(2545). ผลของการใช้เกมฝึกการลากเส้นที่มีต่อความพร้อมด้านการเขียนของเด็กปฐมวัย. ปริญญาานิพนธ์ ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (คหกรรมศาสตร์). บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย เกษตรศาสตร์.
- [15] กรรณิการ์ สุขบท. (2539). ความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาในระดับเรียนได้ เขาวนปัญญา 50 -70 ที่ฝึกโดยใช้เกมการฝึกกล้ามเนื้อมัดเล็ก. ปริญญาานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต (การศึกษาพิเศษ). บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- [16] ยาวลักษณ์ ชำนาญพงษ์.(2546). การศึกษาผลการจัดกิจกรรมเกมเพื่อพัฒนาเขาวนอารมณ์ของนักเรียนระดับปฐมวัย. วิทยานิพนธ์ ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต (พลศึกษา).บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

ผลการใช้เกมและสถานการณ์จำลอง โน้ตดนตรีเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ดนตรีสากล
ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนจันทสิริวิทยา
The Effectiveness of Games and Simulations Learning Music Notes
for Music Theory Learning Development of Grade 6 Students
at Jantasirivittaya School

รศ.เฉลียว พันธุ์สีดา¹, อานาจ จันทร์ทองสุข², ปรัชญา เข็มมาค³, พิทักษ์ พรสมจิตรกุล⁴

¹บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธนบุรี, Chaleo_Pa@gmail.com

²โรงเรียนปัญญาวรคุณ, ondier13@gmail.com

³วิทยาลัยนาฏศิลป์, pratchaya.ob@gmail.com

⁴โรงเรียนจันทสิริวิทยา, pituck_01@hotmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาประสิทธิภาพของเกมและสถานการณ์จำลองโน้ตดนตรี ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนจันทสิริวิทยา (2) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังเรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองโน้ตดนตรี ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนจันทสิริวิทยา (3) ศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองโน้ตดนตรี ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนจันทสิริวิทยา กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่กำลังศึกษาในภาคการศึกษาที่ 2/2559 จำนวน 35 คน ของโรงเรียนจันทสิริวิทยา ได้มาโดยการเลือกแบบเฉพาะเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ เกมและสถานการณ์จำลองโน้ตดนตรี แผนการสอน แบบทดสอบก่อนเรียน-หลังเรียน และแบบสอบถามความพึงพอใจ สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่า t – test Dependent

ผลการวิจัยพบว่า (1) เกมและสถานการณ์จำลองโน้ตดนตรี มีประสิทธิภาพเท่ากับ 87.33/89.57 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ประสิทธิภาพที่ตั้งไว้ 80/80 (2) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนหลังจากเรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองโน้ตดนตรี สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (3) ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองโน้ตดนตรี มีค่าเฉลี่ย 4.53 อยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ: เกม/ สถานการณ์จำลอง/ โน้ตดนตรี/ ประถมศึกษาปีที่ 6

Abstract

The objectives of this research were to: (1) to study the effectiveness of games and simulations learning music notes for grade 6 students at Jantasirivittaya School, (2) to compare the effects of learning games and simulations learning music notes for grade 6 students at Jantasirivittaya School, and (3) to study the satisfaction on learning using games and simulations learning music notes for grade 6 students at Jantasirivittaya School. The sample consisted 35 of Grade 6 students from Jantasirivittaya School, specific selected. The instruments used in this study were games and simulations of music notes, pretest – posttest and satisfaction sample test. The statistics used in this study were percentage, average standard deviation and the t-test dependent.

The results showed that: (1) Table games and simulations has 87.33/89.57 of efficiency, and this hypothesis is based on the 80/80 (2) Student test results after the test run table games and simulations are statistically significant at 0.5 . (3) The satisfaction on the students on the learning experience with the games and simulation table was at a highest level.

Keywords : Games / Simulations / Music Notes/ Grade 6

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ดนตรีเป็นสิ่งสำคัญต่อชีวิตมนุษย์ เพราะดนตรีเป็นศิลปะทางวัฒนธรรมที่สะท้อนอารมณ์ความรู้สึก ดนตรีสามารถกล่อมเกลารมณ์และความคิดของมนุษย์ได้ ทำให้ผู้ที่ได้สัมผัสกับดนตรี เกิดความรู้สึกชื่นชมทำให้มีความสุขเยือกเย็นช่างสังเกต พิจารณาไตร่ตรองและเห็นคุณค่าในความงามของดนตรี ความรู้สึกดังกล่าว ไม่สามารถรับรู้และสัมผัสได้ทุกคน หากแต่ต้องเรียนรู้ สัมผัสและสร้างความเข้าใจ จึงจะส่งผลต่อการพัฒนาความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์มากยิ่งขึ้น ดังนั้นดนตรี จึงถือว่ามีคามสำคัญยิ่งต่อมนุษย์ซึ่งสามารถสื่อความหมายและถ่ายทอดความนึกคิดให้เข้าถึงกันด้วยเสียง ด้วยทักษะการขับร้อง การเล่นเครื่องดนตรี และการเขียนเป็นโน้ตดนตรี (พรวิสัย จุลเสวก. 2550 : 1) การศึกษาดนตรี สามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเองตามความถนัดหรือความสนใจหรือเรียนได้จากการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียน ส่วนการเรียนให้ได้ผลนั้นควรเริ่มเรียนเร็วที่สุดเท่าที่จะเร็วได้ในชีวิตของทุกคน เช่น ควรเริ่มต้นเรียนดนตรีในชั้นอนุบาล บางคนเริ่มเรียนตั้งแต่อายุสองขวบครึ่ง ด้วยวัยขนาดนี้เด็กจะได้รับการเรียนรู้ได้ดีที่สุดในพัฒนาอนาคตของประสาทหูและพัฒนารสนิยมในดนตรีที่ดี ดังผลการวิจัยทางวิทยาศาสตร์พบว่า การรับฟัง กล้ามเนื้อนิ้วมือ และการเปล่งเสียงของเด็กจะพัฒนาการแตกต่างไปตามขั้นตอนการเจริญเติบโตทางร่างกาย ที่สำคัญที่สุดคือการฟังจะพัฒนาอย่างรวดเร็วและเด่นชัดขึ้นในช่วงอายุ 4-6 ขวบ และการพัฒนากล้ามเนื้อนิ้วมือจะรวดเร็วเด่นชัดในเด็กวัยช่วงอายุ 7 – 12 ปี (รัชชชัย นาควงษ์. 2541 : 3) และการที่เด็กจะ

เกิดความเข้าใจในดนตรีมีทักษะทางดนตรีและทัศนคติที่ดีต่อดนตรีนั้น ครูต้องพยายามจัดประสบการณ์ทางดนตรีให้เด็กรับรู้หลายๆ ด้าน ซึ่งการรับรู้ที่นั้หมายถึง การได้เห็น ได้ยิน ได้สัมผัส ฯลฯ ยิ่งรับรู้มากเท่าใดความใจก็ยิ่งชัดเจนมากยิ่งขึ้นเท่านั้น ดังนั้นเด็กในวัยดังกล่าวจึงมีความเหมาะสมอย่างยิ่งกับการฝึกหัดและเสริมสร้างความสามารถพื้นฐานด้านดนตรี (อรรธรณ บรรจงศิลป์. 2538 : 70)

นักวิชาการทางดนตรีหลายท่านได้พยายามปลูกฝังให้สังคมเห็นทั้งความสำคัญและคุณประโยชน์ของดนตรีต่อการดำรงชีวิตที่เป็นส่วนตัว และการอยู่ร่วมกันในสังคม ซึ่งทั้งสังคมและสถาบันที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาทั้งหลายควรจัดให้มีการเรียนการสอนวิชาดนตรี ให้หลากหลายมีความสำคัญของดนตรีศึกษาเอาไว้ว่า ดนตรีเป็นกระบวนการที่จะกระทำให้ทุกคนได้มีบทบาททางสังคม จุดประสงค์หลักของดนตรีศึกษาควรที่จะสนองต่อความต้องการทางสติปัญญาและอารมณ์ของผู้เรียนทุกคน (วิภา คงคากุล. 2529 : 34-36)

นอกจากความสำคัญดังกล่าว ยังมีการค้นพบว่า การเล่นดนตรีนั้นไม่ได้ใช้สมองซีกขวาเพียงซีกเดียวดังที่เข้าใจกันมาในอดีต แต่ต้องใช้สมองทั้งสองซีกไปพร้อมๆ กัน โดยใช้สมองซีกขวาทางด้านอารมณ์ สนุกสนานและความสามารถทางดนตรี ประสานกับการใช้สมองซีกซ้ายในการอ่านโน้ตเพลง ดังนั้นขณะที่เด็กเล่นดนตรีอย่างมีความสุขและมีอารมณ์ไปกับเพลง สมองทั้งสองซีกจะเกิดการแลกเปลี่ยนข้อมูลซึ่งกันและกัน ทำให้สมองทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ (นันทิยา ตันศรีเจริญ. 2545 : 26) การเล่นดนตรีไม่เพียงแต่จะทำให้การปฏิบัติงานดีขึ้นเท่านั้น แต่

ขนาดของสมองส่วนที่ทำงานด้านเสียงยังใหญ่ขึ้นด้วย และการเล่นดนตรีตั้งแต่อายุน้อย จะทำให้สมองมีการพัฒนาเพิ่มขึ้น (นงเยาว์ แข่งเพงแข และพัชรา ประวาลทิพย์. 2545 : 57)

กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะเป็นกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่ประกอบด้วย สาระทัศนศิลป์ ดนตรี และนาฏศิลป์ โดยมุ่งเน้นการส่งเสริมให้มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีจินตนาการทางศิลปะ ชื่นชมความงาม สุนทรีย์ภาพ ความมีคุณค่า ส่งเสริมให้ผู้เรียนกล้าคิด กล้าทำ และกล้าแสดงออก ในเชิงสร้างสรรค์ สามารถค้นพบศักยภาพของตน อันเป็นพื้นฐานในการประกอบอาชีพสามารถนำไปใช้ในการพัฒนาทางด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์ และสังคม อีกทั้งยังมุ่งพัฒนาให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจ มีความคิดที่เป็นเหตุเป็นผลถึงวิธีการทางศิลปะ ความเป็นมาของรูปแบบภูมิปัญญาท้องถิ่น และรากฐานทางวัฒนธรรมของไทย (กระทรวงศึกษาธิการ. 2552 : 1)

เกมเป็นกิจกรรมการเล่นที่ให้ความสนุกสนานเพลิดเพลิน ช่วยฝึกทักษะให้นักเรียนเกิดความคิดรวบยอดในสิ่งที่เรียน (วิมลรัตน์ คงภิรมย์ชื่น. 2540 : 21) และสถานการณ์จำลองเป็นกระบวนการที่ผู้สอนใช้ในการช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ที่กำหนด โดยให้ผู้เรียนลงไปเล่นในสถานการณ์ที่มีบทบาท ข้อมูล และกติกาการเล่น ที่สะท้อนความเป็นจริง และมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งต่างๆที่อยู่ในสถานการณ์นั้น โดยใช้ข้อมูลที่มีสภาพคล้ายกับข้อมูลในความเป็นจริง ในการตัดสินใจและแก้ปัญหาต่างๆซึ่งการตัดสินใจนั้นจะส่งผลถึงผู้เล่นในลักษณะเดียวกันกับที่เกิดขึ้นในสถานการณ์จริง (ทิตานา แคมมณี. 2545: 89)

จากผลการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาดนตรี ปีการศึกษา 2558 ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนจันทศิริวิทยา พบว่านักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหน่วยที่ 1 ดนตรีสากลต่ำสุดกว่าทุกหน่วยการเรียนรู้คิดเป็นร้อยละ 65.33 (โรงเรียนจันทศิริวิทยา.2559:1) ผู้วิจัยในฐานะครูผู้สอนจึงมีความสนใจที่จะนำเกมและสถานการณ์จำลองมาใช้ในการพัฒนาผลการเรียนรู้ดนตรีสากลให้กับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนจันทศิริวิทยาให้สูงขึ้น

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

(1) เพื่อศึกษาประสิทธิภาพของเกมและสถานการณ์จำลองโน้ตดนตรี ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนจันทศิริวิทยา

(2) เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังเรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองโน้ตดนตรี ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนจันทศิริวิทยา

(3) เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองโน้ตดนตรี ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนจันทศิริวิทยา

3. ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

(1) ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร คือ นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่กำลังศึกษาในภาคการศึกษาที่ 2/2559 ของโรงเรียนจันทศิริวิทยา 2 ห้องเรียน จำนวน 70 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง คือ คือ นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่กำลังศึกษาในภาคการศึกษาที่ 2/2559 ของโรงเรียนจันทศิริวิทยา ได้มาโดยการเลือกแบบเฉพาะเจาะจง คือ นักเรียนห้อง ป.6/2 จำนวน ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 35 คน

(2) ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัย

ใช้เวลาทดลอง 8 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 1 คาบเรียนรวม 8 คาบ คาบเรียนละ 55 นาที

(3) เนื้อหา

เป็นเนื้อหาที่พัฒนามาจากรายวิชาดนตรีและนาฏศิลป์ (ศ16121) สำหรับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ซึ่งเลือกมา 1 หน่วย ได้แก่ หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 ดนตรีสากล ประกอบด้วยเนื้อหาย่อย 4 เรื่อง รวม 8 คาบ ดังนี้

3.1 ความแตกต่างของตัวโน้ตดนตรี เวลา 2 คาบ

3.2 บรรเลงเพลงตามตัวโน้ตดนตรี เวลา 2 คาบ

3.3 การฟังเสียงตัวโน้ตดนตรี เวลา 2 คาบ

3.4 การร้องเพลงประสานเสียง เวลา 2 คาบ

(4) ตัวแปรที่ศึกษา

4.1 ตัวแปรอิสระ คือ การจัดการเรียนรู้โดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองโน้ตดนตรี ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนจันทศิริวิทยา

4.2 ตัวแปรตาม คือ

(1) ประสิทธิภาพของเกมและสถานการณ์จำลองโน้ตดนตรี ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนจันทศิริวิทยา

(2) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองโน้ตดนตรี ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนจันทศิริวิทยา

(3) ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองไนด์ดนตรีของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนจันทศิริวิทยา

4. แบบแผนการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยกึ่งทดลอง (Quasi – Experimental Design) และใช้วิธีการวิจัยแบบ One-Group Pretest-Posttest Design (Shadish, W.R.,T.D. and Campball.,2002: 106)

5. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

- (1.1) เกมและสถานการณ์จำลองไนด์ดนตรี
- (1.2) แผนการสอน
- (1.3) แบบทดสอบก่อน-หลังเรียน
- (1.4) แบบสอบถามความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนการสอนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองไนด์ดนตรี

6. ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

(1) เกมและสถานการณ์จำลองไนด์ดนตรี

(1.1) ศึกษาหลักสูตร ขอบข่ายของเนื้อหาวิชาและจุดมุ่งหมายของวิชาดนตรี รวมทั้งจุดประสงค์การเรียนรู้วิชาดนตรี ระดับประถมศึกษาปีที่ 6

(1.2) ศึกษาทฤษฎี หลักการ วิธีการ เนื้อหาดนตรีสากลที่จะใช้สอน ข้อเสนอแนะจากเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวกับการสร้างเกมและสถานการณ์จำลองเพื่อนำมาใช้ในการพัฒนาการเรียนเรียนรู้ดนตรีสากล

(1.3) ศึกษารายละเอียดของเนื้อหาในบทเรียนที่จะใช้ในการทดลองจากหนังสือเรียนตามหลักสูตรการเรียนวิชาดนตรีของนักเรียนโรงเรียนจันทศิริวิทยา ตามเนื้อหาในหน่วยที่ 1: ดนตรีสากล จำนวน 4 เรื่อง ได้แก่ (1) ความแตกต่างของตัวโน้ต (2) บรรเลงเพลงตามตัวโน้ตดนตรี (3) การฟังเสียงตัวโน้ตดนตรี (4) การร้องเพลงประสานเสียง

(1.4) สร้างเกมและสถานการณ์จำลองไนด์ดนตรีประกอบด้วยเกมจำนวน 4 เกม ได้แก่ (1) เกมลูเล็ดตัวโน้ตดนตรีสากล (2) เกมโยนห่วงทรรษา (3) เกมไนด์บิงโก (4) เกมลอยกระทงไม่หลงทาง และสถานการณ์จำลองจำนวน 4 สถานการณ์ ได้แก่ (1) สถานการณ์จำลองงานเทศกาลดนตรี 4 ภาค (2) สถานการณ์จำลองบทเพลงที่เกี่ยวกับสัตว์ (3) สถานการณ์จำลองเสียงตัวโน้ตมหาสนุก (4) สถานการณ์จำลองร้องเพลงประสานเสียง

(1.5) นำเกมและสถานการณ์จำลองไนด์ดนตรีที่สร้างเรียบร้อยแล้วไปให้ผู้เชี่ยวชาญ ตรวจสอบ เพื่อปรับปรุงแก้ไข

(1.6) นำเกมและสถานการณ์จำลองไนด์ดนตรีไปปรับปรุงแล้วเสนอผู้เชี่ยวชาญเพื่อพิจารณาความถูกต้องอีกครั้ง

(1.7) นำเกมและสถานการณ์จำลองไนด์ดนตรีที่ปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่าง

(2) แผนการสอน

(2.1) ศึกษาหลักสูตร ขอบข่ายของเนื้อหาวิชาและจุดมุ่งหมายของวิชาดนตรี รวมทั้งจุดประสงค์การเรียนรู้วิชาดนตรี ระดับประถมศึกษาปีที่ 6

(2.2) ศึกษาทฤษฎี หลักการ วิธีการ เนื้อหาดนตรีสากลที่จะใช้สอน ข้อเสนอแนะจากเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวกับการสร้างแผนการสอน และเทคนิควิธีการสอนดนตรี เพื่อนำมาสอนดนตรีสากล หน่วยที่ 1: ดนตรีสากล

(2.3) ศึกษารายละเอียดของเนื้อหาในบทเรียนที่จะใช้ในการทดลองจากหนังสือเรียนตามหลักสูตรการเรียนวิชาดนตรี ของนักเรียนโรงเรียนจันทศิริวิทยา

(2.4) สร้างแผนการสอนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองไนด์ดนตรี จำนวน 4 แผน

(2.5) นำแผนการสอนที่สร้างขึ้นไปให้ผู้เชี่ยวชาญ เพื่อตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหาสาระ จุดประสงค์ กิจกรรมและการประเมินผล

(2.6) นำแผนการสอนไปปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสมตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ

(2.7) นำแผนการสอนที่ปรับปรุงแล้วเสนอผู้เชี่ยวชาญ เพื่อพิจารณาความถูกต้องอีกครั้ง

(2.8) นำแผนการสอนที่ปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่าง

(3) แบบทดสอบก่อน – หลังเรียน

(3.1) ศึกษาวิธีการสร้างแบบทดสอบจากหนังสือและวิเคราะห์สาระดนตรี แล้วนำมาสร้างเป็นแบบทดสอบปรนัย 4 ตัวเลือก จำนวน 26 ข้อ

(3.2) นำแบบทดสอบที่สร้างขึ้นไปให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาตัดสินเพื่อหาค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา โดยเก็บรวบรวมผลการพิจารณาตัดสินคำนวณหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อของแบบทดสอบกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย

(3.3) นำแบบทดสอบเฉพาะข้อที่ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อของแบบทดสอบกับวัตถุประสงค์ของการวิจัยตั้งแต่ 0.50 – 1.00 จำนวน 20 ข้อ ไปทดลองใช้

(Try - out) กับนักเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน เพื่อคำนวณหาค่าความยากง่ายและความเชื่อมั่นของแบบทดสอบตามสูตรของ คูเดอร์-ริชาร์ดสัน พบว่าแบบทดสอบที่ได้มีค่า IOC = 0.67-1.00 ค่าความยากง่าย = 0.20-0.77 ค่าอำนาจจำแนก = 0.20-0.80 ค่าความเชื่อมั่น = 0.71

(4) แบบสอบถามความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนการสอนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองไนต์ดนตรี

(4.1) ศึกษาวิธีการสร้างแบบสอบถาม

(4.2) การสร้างแบบสอบถามความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนการสอนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลอง ไนต์ดนตรีเพื่อพัฒนาการเรียนรู้นักดนตรีสากล จำนวน 10 ข้อ ซึ่งแบบสอบถามเป็นแบบมาตราประมาณค่า (Rating scales) 5 ระดับ ได้แก่ พึงพอใจน้อยที่สุด น้อย ปานกลาง มาก และมากที่สุด

(4.3) นำแบบทดสอบความพึงพอใจต่อการเรียนการสอนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองไนต์ดนตรีเพื่อพัฒนาการเรียนรู้นักดนตรีสากล

(4.4) นำแบบสอบถามความพึงพอใจต่อการเรียนการสอนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองไนต์ดนตรีเพื่อพัฒนาการเรียนรู้นักดนตรีสากล จำนวน 5 ข้อ ไปทดลองกับนักเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง เพื่อนำมาหาค่าความเชื่อมั่นโดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่น = 0.72

7. การวิเคราะห์ข้อมูล

(7.1) วิเคราะห์หาค่าประสิทธิภาพของเกมและสถานการณ์จำลองไนต์ดนตรีเพื่อพัฒนาการเรียนรู้นักดนตรีสากล ตามเกณฑ์ประสิทธิภาพ 80/80

(7.2) เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างคะแนนก่อนเรียนและหลังเรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองไนต์ดนตรีเพื่อพัฒนาการเรียนรู้นักดนตรีสากล โดยใช้สถิติ t-test แบบ Dependent Samples

(7.3) วิเคราะห์ระดับความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองไนต์ดนตรีเพื่อพัฒนาการเรียนรู้นักดนตรีสากล ใช้สถิติค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD)

8. สรุปผลการวิจัย

(1) ผลการหาประสิทธิภาพของเกมและสถานการณ์จำลองไนต์ดนตรี ตามเกณฑ์ 80/80 พบว่าคะแนนร้อยละของการทำแบบทดสอบระหว่างเรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองเท่ากับ 87.33 (E1) โดยมีคะแนนจากการทดสอบหลังเรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองเท่ากับ 89.57 (E2) ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ 80/80

(2) ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังเรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองไนต์ดนตรี พบว่า นักเรียนมีผลการทดสอบหลังเรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองไนต์ดนตรี ($\bar{X} = 17.91$, SD = 0.98) สูงกว่าก่อนเรียน ($\bar{X} = 16.09$, SD = 1.40) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองไนต์ดนตรี พบว่านักเรียนมีความพึงพอใจในภาพรวม คิดเป็นค่าเฉลี่ย 4.53 อยู่ในระดับ มากที่สุด

9. อภิปรายผล

(1) จากผลการหาประสิทธิภาพของเกมและสถานการณ์จำลองไนต์ดนตรี ตามเกณฑ์ 80/80 ที่พบว่าคะแนนร้อยละของการทำแบบทดสอบระหว่างเรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองเท่ากับ 87.33 (E1) โดยมีคะแนนจากการทดสอบหลังเรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองเท่ากับ 89.57 (E2) ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ 80/80 ทั้งนี้ อาจเนื่องจากผู้วิจัยได้สร้างเกมและสถานการณ์จำลองไนต์ดนตรี โดยยึดหลักการสร้างมโนภาพเกี่ยวกับเหตุการณ์ที่ผู้เล่นแต่ละคนจะกำหนดพฤติกรรมที่จะต้องจำลอง สร้างกฎเกณฑ์ และสร้างอุปกรณ์ ตามแนวคิดของ อรรถพรพรสิมา (2530 : 63-65) ที่กำหนดรูปแบบการพัฒนาเกมและสถานการณ์จำลองเพื่อการสอน ประกอบด้วย 3 ขั้นตอนหลัก คือ (1) กำหนดรูปแบบ ที่ต้องสร้างมโนภาพเกี่ยวกับเหตุการณ์ อธิบายบทบาทของแต่ละคนผู้เล่นกำหนดพฤติกรรมที่จะต้องจำลองหรือเลียนแบบ และมองหาสิ่งจูงใจให้ผู้เล่นเกมและสถานการณ์จำลอง (2) สร้างกฎเกณฑ์ มีการกำหนดขั้นตอนการเล่น และทำให้คะแนน (3) สร้างอุปกรณ์ต้นแบบ มีอุปกรณ์สำหรับผู้เล่น จึงทำให้ได้เกมและสถานการณ์จำลองไนต์ดนตรี มีประสิทธิภาพเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ วิภาพรอำไพพิทักษ์วงศ์ (2552 : 63) ที่ได้ศึกษาเรื่อง สื่อการสอนดนตรีชนิดเกมกระดานแนวคิดเกมเศรษฐกิจเพื่อสอนการอ่าน

โน้ตของนักเรียนเปียโนขั้นต้น ผลการศึกษาพบว่า สื่อการสอนดนตรีชนิดเกมกระดานแนวคิดเกมเศรษฐกิจ เพื่อสอนอ่านโน้ตของนักเรียนเปียโนขั้นต้น มีประสิทธิภาพ 91/82 เป็นไปตามเกณฑ์ประสิทธิภาพ 80/80 ตามที่กำหนดไว้

(2) จากผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังเรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองโน้ตดนตรี ก่อนและหลังการทดลอง ที่พบว่า นักเรียนมีผลการทดสอบหลังเรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองโน้ตดนตรี สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้ อาจเนื่องจากผู้วิจัยได้นำหลักการจัดการเรียนการสอนอ่านโน้ตของ คักด์ชัย หิรัญรักษ์ (2538: 3) ที่กล่าวว่า รูปแบบการสอนอ่านโน้ตในอดีต มีความบกพร่องในเรื่องของวิธีการสอน เพราะมีรูปแบบการสอนทฤษฎีก่อนแล้วค่อยให้ปฏิบัติ แต่การเรียนรู้ที่ถูกต้องคือจะต้องปฏิบัติก่อนการเรียนทฤษฎีดนตรี ครูต้องให้นักเรียนได้ยินเสียงก่อนแล้วจึงค่อยสอนสัญลักษณ์ทางดนตรี ดังนั้นการสอนอ่านโน้ตที่ถูกต้อง ครูต้องสอนให้นักเรียนอ่านโน้ตโดยการให้นักเรียนมีความสามารถในการจดจำระดับเสียงได้ก่อน เมื่อนักเรียนจดจำระดับเสียงได้แล้วจึงค่อยให้นักเรียนอ่านสัญลักษณ์ทางดนตรี จึงทำให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดนตรีดีขึ้น นอกจากนี้ผู้วิจัยยังได้นำเกมและสถานการณ์จำลองมาประยุกต์ประกอบการเรียนการสอน ซึ่งช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจจดจำบทเรียนได้ดีขึ้น และช่วยให้ผู้เรียนประสบผลสัมฤทธิ์ได้อย่างกว้างขวางทั้งด้านพุทธิพิสัยและจริยพิสัย (ปรีชาติ สมนึก. 2548 : 15) และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ พิทยา โพธิ์ทอง (2549 : 50) ที่ได้ศึกษาเรื่อง การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความพึงพอใจทางการเรียน เรื่อง มาสร้างโลกสีเขียวกันเถาะ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนโดยใช้เกมและเพลงประกอบการสอน ผลการศึกษาพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนหลังจากที่ได้รับการสอนโดยใช้เกมและเพลงประกอบการสอน เรื่อง มาสร้างโลกสีเขียวกันเถาะสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

(3) ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองโน้ตดนตรี ที่พบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจในภาพรวม คิดเป็นค่าเฉลี่ย 4.53 อยู่ในระดับ มากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ ณรุทธ์ สุทธิจิตต์ (2534: 135) ที่กล่าวว่า การจัดการเรียนการสอนดนตรีควรเน้นการปฏิบัติเป็นหลัก เพราะผู้เรียนในวัยนี้ยังสนุกกับการเคลื่อนไหว การปฏิบัติสิ่งต่างๆ ด้วยตนเองมากกว่าการนั่งฟังผู้สอนอธิบาย นอกจากนี้การได้ลงมือปฏิบัติด้วยตนเองยังช่วยให้ผู้เรียนมีประสบการณ์ตรง

กับทักษะต่างๆ ทางดนตรี และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ วิภาพร อำไพพิทักษ์วงศ์ (2552 : 73) ที่ได้ศึกษาเรื่อง สื่อการสอนดนตรีชนิดเกมกระดานแนวคิดเกมเศรษฐกิจ เพื่อสอนอ่านโน้ตของนักเรียนเปียโนขั้นต้น ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนมีเจตคติที่ดีต่อสื่อการสอนดนตรีชนิดเกมกระดานแนวคิดเกมเศรษฐกิจ โดยมีคะแนนเฉลี่ยรวม 4.30 ในระดับดี

10. ข้อเสนอแนะ

(1) ครูผู้สอนควรมีการพัฒนาต่อยอดเกมและสถานการณ์จำลองโน้ตดนตรี ให้มีความยากเพิ่มขึ้นตามเนื้อหาสาระที่กำหนดในแต่ละชั้นปี

(2) ครูผู้สอนควรทำการวิจัยการสอนโดยใช้กิจกรรมเกมและสถานการณ์จำลองโน้ตดนตรี เกี่ยวกับการนำตัวโน้ตไปใช้บรรเลงเพลง

เอกสารอ้างอิง

- [1] พรวิไล จุลเสวก.(2550). การพัฒนาการเรียนรู้โน้ตดนตรีสากลโดยใช้ชุดฝึกทักษะเมโลเดียน ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดหนองขวาง.วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต (หลักสูตรและการสอน). บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
- [2] ธวัชชัย นาควงศ์. (2541). การสอนดนตรีสำหรับเด็ก. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
- [3] อรวรรณ บรรจงศิลป์.(2538). การสอนดนตรีในระดับประถมศึกษา. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- [4] วิภา คงคากุล. (2529).“ความสำคัญของดนตรีสู่สังคม,” ถนนดนตรี. ปีที่ 1, ฉบับที่ 1: 34-36.
- [5] นันทิยา ตันศรีเจริญ. “เสริมสมองสร้างความสุข ด้วยดนตรี,” สานปฏิรูป. 5(53) : 26 ; สิงหาคม 2545.
- [6] นงเยาว์ แข่งเพงแข และพัชรา ประवालทิพย์. (2545). รูปแบบการจัดทำงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน ยุทธศาสตร์ออกแบบองค์กรรวม. กรุงเทพฯ : ฝ่ายงบประมาณนโยบายและแผน. สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ กระทรวงศึกษาธิการ
- [7] กระทรวงศึกษาธิการ. (2552). ตัวชี้วัดและสาระแกนกลางกลุ่มสาระเรียนรู้ศิลปะ ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

- [8] วิมลรัตน์ คงภิรมย์ชื่น. (2540). การศึกษาผล
ทักษะกระบวนการวิทยาศาสตร์กลุ่มสร้างเสริม
ประสบการณ์ชีวิตของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่
1 โดยใช้เกมกับแผนการฝึกทักษะ. ปรินญาณิพนธ์
การศึกษามหาบัณฑิต (การสอนภาษาอังกฤษในฐานะ
ภาษาต่างประเทศ). บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- [9] ทิศนา แคมมณี.(2545).ประมวลทฤษฎีและหลัก
การเกี่ยวกับการเรียนรู้และการสอน.คณะครุศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- [10] โรงเรียนจันทศิริวิทยา.(2559).รายงานผลสัมฤทธิ์
ทางการเรียนของนักเรียนโรงเรียนจันทศิริวิทยา
ปีการศึกษา 2558. กรุงเทพฯ: ฝ่ายวิชาการ.
- [11] Shadish, W. R., Cook, T. D., & Campbell, D. T.
(2002).Experimental and quasi-experimen-
tal designs for generalized causal infer-
ence. New York: Houghton Mifflin.
- [12] Kuder, G. F., & Richardson, M. W. (1937). The
theory of estimation of test reliability.
Psychometrika. 2, 151-160.
- [13] Likert. (1932). Technique for the measure-
ment of attitudes archives of psychology,
NewYork : McHraw Hill International Book
Company.
- [14] Cronbach, L. (1951). Coefficient alpha and
the internal structure of tests. Psychometri-
ka. 16, 297-334.
- [15] อรพรรณ พรสีมา. (2530). เทคโนโลยีทางการสอน.
กรุงเทพฯ:โอเอส พรินติ้ง เฮาส์.
- [16] วิภาพร อำไพพิทักษ์วงศ์. (2552). สื่อการสอนดนตรี
ชนิดเกมกระดานแนวคิดเกมเศรษฐกิจเพื่อสอนอ่าน
โน้ตของนักเรียนเปียโนขั้นต้น. วิทยานิพนธ์ศิลป
ศาสตรมหาบัณฑิต (วิชาดนตรี): วิทยาลัยดุริยางคศิลป์
มหาวิทยาลัยมหิดล.
- [17] ศักดิ์ชัย หิรัญรักษ์. (2538). วารสารเพลงดนตรี.
สำนักงานส่งเสริมและพัฒนาวิชาการดนตรี บัณฑิต
ศึกษา มหาวิทยาลัยมหิดล.
- [18] ปรีชาติ สมนึก.(2548). การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์
ทางการเรียนรู้กลุ่มสาระวิทยาศาสตร์ เรื่องไฟฟ้า
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้บทเรียนคอมพิวเตอร์
มัลติมีเดียสถานการณ์จำลองที่มีข้อมูลป้อนกลับ
ต่างกัน. วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต
(เทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา). บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์.
- [19] พิทยา โพธิ์ทอง. (2549). การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการ
เรียนและความพึงพอใจทางการเรียน เรื่อง มาสร้าง
โลกสีเขียวกันเถอะ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่
1 ที่เรียนโดยการใช้เกมและเพลงประกอบการสอน.
สารนิพนธ์ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (การมัธยมศึกษา:
การสอนสิ่งแวดล้อม). บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ.
- [20] ณรุทธ์ สุทธจิตต์. (2534). กิจกรรมดนตรีสำหรับครู.
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ผลการใช้เกมและสถานการณ์จำลองคำราชาศัพท์เพื่อพัฒนาการเรียนรู้ คำราชาศัพท์ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนยอแซฟอุปถัมภ์ The Effectiveness of Games and Simulations Learning Royal Words In Thai Language for Grade 5 Students At Joseph Upatham School

มาริษา เทศปลื้ม¹, ภูษนิศา กิจบุญชู², วรินธรณ์ กฤษสอาดใจ³

¹บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธนบุรี, Marisa1912008@hotmail.com

²โรงเรียนยอแซฟอุปถัมภ์, Sirapatsorn_pad@hotmail.com

³โรงเรียนยอแซฟอุปถัมภ์, Warinthon30@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาประสิทธิภาพของเกมและสถานการณ์จำลองคำราชาศัพท์ ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนยอแซฟอุปถัมภ์ (2) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังเรียน โดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองคำราชาศัพท์ ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนยอแซฟอุปถัมภ์ (3) ศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนยอแซฟอุปถัมภ์ ที่มีต่อการเรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองคำราชาศัพท์ กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่กำลังศึกษาในภาคการศึกษาที่ 2/2559 จำนวน 30 คน ของโรงเรียนยอแซฟอุปถัมภ์ ได้มาโดยการเลือกแบบเฉพาะเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ เกมและสถานการณ์จำลองคำราชาศัพท์ แผนการสอน แบบทดสอบก่อนเรียน-หลังเรียน และแบบสอบถามความพึงพอใจ สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบแบบ t – test Dependent ผลการวิจัยพบว่า (1) เกมและสถานการณ์จำลองคำราชาศัพท์ มีประสิทธิภาพเท่ากับ 80.25/87.17 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ประสิทธิภาพที่ตั้งไว้ 80/80 (2) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนหลังจากเรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองคำราชาศัพท์ สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (3) ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองคำราชาศัพท์ มีค่าเฉลี่ย 4.60 อยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ: เกม/ สถานการณ์จำลอง/ คำราชาศัพท์

Abstract

The Objectives of this study were (1) to study the efficieveness of games and simulations of royal words in thai language for Grade 5 at Joseph Upatham School (2) to compare the effects of learning games and simulations before and after using games and simulation of royal words in thai language for Grade 5 at Joseph Upatham School (3) to study the satisfaction of students towards games and simulations of royal word in thai language for Grade 5 at Joseph Upatham School. The sample consisted of 30 Grade 5 students from Joseph Upatham School , semester 2 , year 2016 (specific selected) The instruments used in this study were games and simulations of royal words , a pretest – posttest and satisfaction sample test. The statistics used in this study were percentage , average standard deviation and the t-test dependent.

The results showed as follows (1) Table games and simulations of royal words had 80.25/87.17 of efficiency, and this hypothesis was based on the 80/80 (2) Student test results after the test run Table games and simulations are statistically significant at .05 (3) The satisfaction of the students on the learning experience with the games and simulations table was at the highest level.

Keywords : Games / Simulations / Royal Words

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ภาษาไทยเป็นเอกลักษณ์ของชาติ เป็นสมบัติทางวัฒนธรรมอันก่อให้เกิดความเป็นเอกภาพและสร้างเสริมบุคลิกภาพของคนในชาติให้มีความเป็นไทย เป็นเครื่องมือในการติดต่อสื่อสารเพื่อสร้างความเข้าใจและความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ทำให้สามารถประกอบกิจการ การงานและการดำรงชีวิตด้วยกันในสังคมประชาธิปไตยได้อย่างสันติสุข และเป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้ ประสบการณ์จากแหล่งข้อมูลสารสนเทศต่างๆ เพื่อพัฒนาความรู้ กระบวนการคิด วิเคราะห์ วิวิจารณ์ และสร้างสรรค์ให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคม และความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี ตลอดจนนำไปใช้ในการพัฒนาอาชีพให้มีความมั่นคงทางเศรษฐกิจ นอกจากนี้ยังเป็นสื่อแสดงภูมิปัญญาของบรรพบุรุษด้านวัฒนธรรม ประเพณี สุนทรียภาพ เป็นสมบัติล้ำค่าควรแก่การเรียนรู้ อนุรักษ์ และสืบสานให้คงอยู่คู่ชาติไทยต่อไป (กระทรวงศึกษาธิการ.2552: 1)

การใช้คำราชาศัพท์ ถือเป็นเอกลักษณ์ประจำชาติไทยที่โดดเด่นประการหนึ่ง ดังนั้นการเรียนรู้ คำราชาศัพท์ จึงเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับผู้ใช้ภาษา เพราะการเรียนรู้คำราชาศัพท์ให้ประโยชน์ต่อผู้เรียนหลายประการ (อุษาวรรณ ปาลียะ. 2543:1-2) ประโยชน์ที่กล่าวถึง คือ การเรียนรู้คำราชาศัพท์ให้สามารถใช้ถ้อยคำได้สุภาพ ถูกต้องตามโอกาส และเหมาะสมตามฐานะของบุคคลเป็นการแสดงถึงการมีวัฒนธรรมในการใช้ภาษาของผู้ใช้ ซึ่งเป็นที่น่าชื่นชมของบุคคลทั่วไป และประเทศไทยมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุขของชาติ ซึ่งเป็นศูนย์รวมจิตใจของชาวไทยทั้งประเทศ ฉะนั้น จึงควรมีคำภาษาไทยหนึ่งสำหรับกราบบังคมทูลพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวและสมเด็จพระบรมราชินีนาถ กราบทูลพระบรมวงศานุวงศ์ อันเป็นเครื่องแสดงถึงความยกย่องส่งเสริมพระเกียรติ และการเรียนรู้คำศัพท์ทำให้เราสามารถศึกษารวบรวมคดีได้เข้าใจยิ่งขึ้น นอกจากนั้นการเรียนรู้ราชาศัพท์จนสามารถใช้ได้ถูกต้องเหมาะสมเป็นการสร้างความมั่นใจและเสริมสร้างบุคลิกภาพให้แก่ตนเองได้อย่างดี

จะเห็นได้ว่าการเรียนรู้คำราชาศัพท์เป็นสิ่งจำเป็น และมีความสำคัญอย่างยิ่ง แต่จากการสำรวจ โดยการสัมภาษณ์ครูผู้สอนภาษาไทยหลายๆ ท่าน พบว่า การเรียนราชาศัพท์ที่ผ่านมาไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร ทั้งในเรื่องของความรู้ ความจำและการนำไปใช้ ทั้งนี้ เพราะผู้เรียนรู้สึกว่าการเรียนคำราชาศัพท์เป็นเรื่องค่อนข้างยาก ต้องท่องจำมาก ไม่มีความจำเป็นที่จะต้องเรียนเพราะไม่ค่อยได้ใช้ ซึ่งเป็นความจริง คำราชาศัพท์ได้เข้ามามีบทบาทในชีวิตประจำวัน แม้จะไม่ได้ใช้มากเท่าภาษามือ แต่ทุกคนโดยเฉพาะผู้ที่มีการศึกษาจะต้องมีโอกาสได้สัมผัสกับคำราชาศัพท์ทุกวัน ไม่โดยตรงก็โดยทางอ้อม โดยทางสื่อมวลชน เช่น หนังสือพิมพ์ โทรทัศน์ วิทยุ เป็นต้น (สนิท บุญฤทธิ์ 2530:25)

ในการจัดการเรียนการสอนวิชาภาษาไทยนั้น ปัญหาอย่างหนึ่งที่ผู้วิจัยพบอยู่เสมอคือ การเรียนรู้คำ และความหมายของคำ โดยเฉพาะเรื่องคำราชาศัพท์ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ พระสมชาย คำอินทร์ (2543: 2) ที่กล่าวว่า การเรียนการสอนวิชาภาษาไทยระดับประถมศึกษาชั้นมัธยมผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในภาพรวมจะอยู่ในเกณฑ์ดี แต่เมื่อพิจารณาเป็นเรื่องๆ จะเห็นได้ว่าการเรียนการสอนภาษาไทยยังมีปัญหาอีกหลายเรื่อง โดยเฉพาะอย่างยิ่ง เรื่องคำราชาศัพท์ ซึ่งนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 นับว่าเป็นเรื่องที่ยากจะเข้าใจ เพราะเป็นเรื่องของนามธรรมเป็นส่วนใหญ่และนักเรียนเองก็ไม่ค่อยได้ใช้ในชีวิตประจำวัน จึงทำให้การเรียนการสอนไม่บรรลุผลเท่าที่ควร

การจัดการเรียนการสอนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองเป็นวิธีการสอนที่มีประสิทธิภาพ ดังที่ อัจฉรา ชิวพันธ์ (2533: 3) ได้กล่าวถึง ประโยชน์ของการใช้เกมประกอบการสอนคือ ช่วยให้เกิดพัฒนาการด้านความคิดให้กับนักเรียน ช่วยส่งเสริมทักษะการใช้ภาษาทั้งทางด้านการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน รวมทั้งช่วยในการฝึกทักษะทางภาษาและทบทวนเนื้อหาวิชาต่างๆ นอกจากนี้ อีริยูธ เสนีย์วงศ์ ณ อยุธยา และคณะ (2538: 263) ได้กล่าวถึง ประโยชน์ของสถานการณ์จำลองคือ ให้ประสบการณ์แก่ผู้เรียนในด้าน การตัดสินใจ การแก้ปัญหา การวางแผน การทำงานเป็นกลุ่ม ต้องอาศัยกระบวนการ

วิเคราะห์ สังเคราะห์ ประเมินความรู้ สามารถพัฒนาพฤติกรรมต่างๆ โดยการสอนจะเป็นกระบวนการมากกว่าข้อเท็จจริง ทำให้ผู้เรียนเข้าใจสิ่งที่ซับซ้อน รวมทั้งช่วยเสริมความเข้าใจของผู้เรียนโดยผ่านประสบการณ์และกระตุ้นให้ผู้เรียนเห็นคุณค่าของการมีส่วนร่วม

จากสภาพปัญหาและประโยชน์ของการจัดการเรียนการสอนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองดังกล่าว ทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะนำเกมและสถานการณ์จำลองมาใช้ในการพัฒนาการเรียนรู้คำราชาศัพท์ เพื่อเปรียบเทียบประสิทธิภาพ ผลการเรียนรู้ก่อน-หลังเรียน และความพึงพอใจในการเรียนว่าแตกต่างกันหรือไม่ อย่างไร

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- (1) เพื่อศึกษาประสิทธิภาพของเกมและสถานการณ์จำลองคำราชาศัพท์ ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนยอแซฟอุปถัมภ์
- (2) เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังเรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองคำราชาศัพท์ ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนยอแซฟอุปถัมภ์
- (3) เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนยอแซฟอุปถัมภ์ที่มีต่อการเรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองคำราชาศัพท์

3. ขอบเขตของการวิจัย

- (1) ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
  - 1.1 ประชากร คือ นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่กำลังศึกษาในภาคการศึกษาที่ 2/2559 จำนวน 5 ห้องเรียน นักเรียนทั้งหมดในระดับมีจำนวน 191 คน โรงเรียนยอแซฟอุปถัมภ์
  - 1.2 กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่กำลังศึกษาในภาคการศึกษาที่ 2/2559 โรงเรียนยอแซฟอุปถัมภ์ ได้มาโดยการเลือกแบบเฉพาะเจาะจง คือ นักเรียนห้อง ป.5/1 จำนวน 30 คน
- (2) ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัย

ใช้เวลาทดลอง 2 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 4 คาบเรียน รวม 8 คาบ คาบเรียนละ 50 นาที
- (3) เนื้อหา

เป็นเนื้อหาที่พัฒนามาจากรายวิชาภาษาไทย (ท 15101) สำหรับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

ซึ่งเลือกมา 1 หน่วย ได้แก่ หน่วยที่ 5 ราชาศัพท์บอกระดับ ประกอบด้วยเนื้อหาย่อย 4 เรื่องรวม 8 คาบ ดังนี้

- 3.1 คำนามทั่วไป เวลา 2 คาบ
- 3.2 คำนามคำราชาศัพท์ หมวดร่างกาย เวลา 2 คาบ
- 3.3 คำนามคำราชาศัพท์ หมวดอุปโลก บริโภค เวลา 2 คาบ
- 3.4 คำนามคำราชาศัพท์ เวลา 2 คาบ

(4) ตัวแปรที่ศึกษา

4.1 ตัวแปรอิสระ คือ การจัดการเรียนรู้โดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองคำราชาศัพท์ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนยอแซฟอุปถัมภ์

4.2 ตัวแปรตาม คือ

- (1) ประสิทธิภาพของเกมและสถานการณ์จำลองคำราชาศัพท์ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนยอแซฟอุปถัมภ์
- (2) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองคำราชาศัพท์ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนยอแซฟอุปถัมภ์
- (3) ความพึงพอใจของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนยอแซฟอุปถัมภ์ ที่มีต่อการเรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองคำราชาศัพท์

4. แบบแผนการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยกึ่งทดลอง (Quasi – Experimental Design) และใช้วิธีการวิจัยแบบ One-Group Pretest-Posttest Design (Shadish, W.R.,T.D. and Campbell.,2002: 106)

5. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

- (1.1) เกมและสถานการณ์จำลองคำราชาศัพท์
- (1.2) แผนการสอน
- (1.3) แบบทดสอบก่อน – หลังเรียน
- (1.4) แบบสอบถามความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนการสอนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองคำราชาศัพท์

6. ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

(1) เกมและสถานการณ์จำลองการคำนวณคำราชาศัพท์

(1.1) ศึกษาหลักสูตร ขอบข่ายของเนื้อหาวิชาและจุดหมายของวิชาภาษาไทย คู่มือการสอนภาษาไทย รวมทั้งจุดประสงค์การเรียนรู้ภาษาไทย ระดับประถมศึกษาปีที่ 5

(1.2) ศึกษาทฤษฎี หลักการ วิธีการ เนื้อหา คำนามคำราชาศัพท์ที่จะใช้สอน ข้อเสนอแนะจากเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวกับการสร้างเกมและสถานการณ์จำลองเพื่อนำมาใช้ในการพัฒนาการเรียนเรียนรู้คำราชาศัพท์

(1.3) ศึกษารายละเอียดของเนื้อหาในบทเรียนที่จะใช้ในการทดลองจากหนังสือเรียนตามหลักสูตรการเรียนวิชาภาษาไทยของนักเรียนโรงเรียนยอแซฟอุปถัมภ์ ตามเนื้อหาในหน่วยที่ 5: ราชาศัพท์บอกระดับ จำนวน 4 เรื่อง ได้แก่ (1) คำนาม (2) คำนามราชาศัพท์หมวดร่างกาย (3) คำนามราชาศัพท์หมวดอุปโภคบริโภค (4) คำนามราชาศัพท์

(1.4) สร้างเกมและสถานการณ์จำลองคำราชาศัพท์ประกอบด้วยเกมจำนวน 4 เกม ได้แก่ (1) เกมจับคำนามตามตัวอักษร (2) เกมบิงโกราชาศัพท์ (3) เกมโดมิโนคำราชาศัพท์ (4) เกมบันไดงูราชาศัพท์แสนสนุก และสถานการณ์จำลองจำนวน 4 สถานการณ์ ได้แก่ (1) สถานการณ์จำลอง “โรงเรียนของเราอยู่” (2) สถานการณ์จำลอง “โรงพยาบาลลอลวน” (3) สถานการณ์จำลอง “ณ 20.00 น. ชาวพระราชสำนักตั้งขึ้น” (4) สถานการณ์จำลอง “พระราชวังแห่งหนึ่ง”

(1.5) นำเกมและสถานการณ์จำลองคำราชาศัพท์ ที่สร้างเรียบร้อยแล้วไปให้ผู้เชี่ยวชาญ ตรวจสอบ เพื่อปรับปรุงแก้ไข

(1.6) นำเกมและสถานการณ์จำลองคำราชาศัพท์ ไปปรับปรุงแล้วเสนอผู้เชี่ยวชาญเพื่อพิจารณาความถูกต้องอีกครั้ง

(1.7) นำเกมและสถานการณ์จำลองคำราชาศัพท์ ที่ปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่าง

(2) แผนการสอน

(2.1) ศึกษาหลักสูตร ขอบข่ายของเนื้อหาวิชาและจุดหมายของวิชาภาษาไทย คู่มือการสอนภาษาไทย รวมทั้งจุดประสงค์การเรียนรู้ภาษาไทย ระดับประถมศึกษาปีที่ 5

(2.2) ศึกษาทฤษฎี หลักการ วิธีการ เนื้อหา คำนามคำราชาศัพท์ที่จะใช้สอน ข้อเสนอแนะจากเอกสาร

งานวิจัยที่เกี่ยวกับการสร้างแผนการสอน และเทคนิควิธีการสอนภาษาไทย เพื่อนำมาสอนภาษาไทย หน่วยที่ 5: ราชาศัพท์บอกระดับ

(2.3) ศึกษารายละเอียดของเนื้อหาในบทเรียนที่จะใช้ในการทดลองจากหนังสือเรียนตามหลักสูตรการเรียนวิชาภาษาไทยของนักเรียนโรงเรียนยอแซฟอุปถัมภ์

(2.4) สร้างแผนการสอนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองคำนวณคำราชาศัพท์ จำนวน 4 แผน

(2.5) นำแผนการสอนที่สร้างขึ้นไปให้ผู้เชี่ยวชาญ เพื่อตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหาสาระ จุดประสงค์ กิจกรรมและการประเมินผล

(2.6) นำแผนการสอนไปปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสมตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ

(2.7) นำแผนการสอนที่ปรับปรุงแล้วเสนอผู้เชี่ยวชาญเพื่อพิจารณาความถูกต้องอีกครั้ง

(2.8) นำแผนการสอนที่ปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่าง

(3) แบบทดสอบก่อน – หลังเรียน

(3.1) ศึกษาวิธีการสร้างแบบทดสอบจากหนังสือและนำสาระคำราชาศัพท์มาสร้างเป็นแบบทดสอบปรนัย 4 ตัวเลือก จำนวน 26 ข้อ

(3.2) นำแบบทดสอบที่สร้างขึ้นไปให้ผู้เชี่ยวชาญ พิจารณาตัดสิน เพื่อหาค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา โดยเก็บรวบรวมผลการพิจารณาตัดสินไปคำนวณหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อของแบบทดสอบกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย

(3.3) นำแบบทดสอบเฉพาะข้อที่ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อของแบบทดสอบกับวัตถุประสงค์ของการวิจัยตั้งแต่ 0.50 – 1.00 จำนวน 20 ข้อ ไปทดลองใช้ (Try - out) กับนักเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน เพื่อคำนวณหาค่าความยากง่าย และความเชื่อมั่นของแบบทดสอบที่มีค่า IOC = 0.67-1.00 ค่าความยากง่าย = 0.25-0.73 ค่าอำนาจจำแนก = 0.20-0.80 ค่าความเชื่อมั่น = 0.74

(4) แบบสอบถามความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนการสอนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองคำราชาศัพท์

(4.1) ศึกษาวิธีการสร้างแบบสอบถาม

(4.2) สร้างแบบสอบถามความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนการสอนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองคำนวณคำราชาศัพท์ จำนวน 10 ข้อ ซึ่งแบบสอบถามเป็นแบบมาตราประมาณค่า (Rating Scales) ตามวิธีของ ลิเคิร์ท

5 ระดับ ได้แก่ พึงพอใจน้อยที่สุด น้อย ปานกลาง มาก และมากที่สุด

(4.3) นำแบบสอบถามความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนการสอนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองค่านามคำราชาศัพท์ ไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบและให้ข้อเสนอแนะ

(4.4) นำแบบสอบถามความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนการสอนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองค่านามคำราชาศัพท์ จำนวน 5 ข้อ ไปทดลองกับนักเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง เพื่อนำมาหาค่าความเชื่อมั่น โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค ได้ค่าความเชื่อมั่น = 0.71

7. การวิเคราะห์ข้อมูล

(7.1) วิเคราะห์หาค่าประสิทธิภาพของเกมและสถานการณ์จำลองค่านามคำราชาศัพท์ ตามเกณฑ์ประสิทธิภาพ 80/80

(7.2) เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างคะแนนก่อนเรียนและหลังเรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองค่านามคำราชาศัพท์ ใช้สถิติ t-test แบบ Dependent Samples

(7.3) วิเคราะห์หาระดับความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองค่านามคำราชาศัพท์ ใช้สถิติ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD)

8. สรุปผลการวิจัย

(1) ผลการหาประสิทธิภาพของเกมและสถานการณ์จำลองค่านามคำราชาศัพท์ ตามเกณฑ์ประสิทธิภาพ 80/80 พบว่า คะแนนร้อยละของการทำแบบทดสอบระหว่างเรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองเท่ากับ 87.17 (E1) โดยมีคะแนนจากการทดสอบหลังเรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลอง เท่ากับ 84.51 (E2) ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ 80/80

(2) ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังเรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองค่านามคำราชาศัพท์ พบว่า นักเรียนมีผลการทดสอบหลังเรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองค่านามคำราชาศัพท์ ($\bar{X}$ = 17.43 SD = 1.75) สูงกว่าก่อนเรียน ($\bar{X}$ = 11.47 ,SD = 1.81) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

(3) ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองค่านามคำราชาศัพท์เพื่อพัฒนาการเรียนรู้คำราชาศัพท์พบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจในภาพรวม คิดเป็นค่าเฉลี่ย 4.60 อยู่ในระดับ มากที่สุด

9. อภิปรายผลการวิจัย

(1) จากผลการหาประสิทธิภาพของเกมและสถานการณ์จำลองค่านามคำราชาศัพท์ ตามเกณฑ์ประสิทธิภาพ 80/80 ที่พบว่า คะแนนร้อยละของการทำแบบทดสอบระหว่างเรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองใช้เท่ากับ 82.85 (E1) โดยมีคะแนนจากการทดสอบหลังเรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลอง เท่ากับ 84.51 (E2) ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ 80/80 แสดงว่าเกมและสถานการณ์จำลองค่านามคำราชาศัพท์มีประสิทธิภาพเหมาะสมที่จะนำไปใช้ในการพัฒนาการเรียนรู้คำราชาศัพท์ของนักเรียน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ อรรถวรรณ ตาพา (2552: 62) ที่ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนาชุดการสอนเสริมทักษะการเขียนสะกดคำภาษาไทยที่ไม่ตรงตามมาตรฐานตัวสะกดโดยใช้เกมทางภาษา สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ผลการศึกษาพบว่า ผลการวิเคราะห์ประสิทธิภาพชุดการสอนเสริมทักษะการเขียนสะกดคำภาษาไทยที่ไม่ตรงตามมาตรฐานตัวสะกดโดยใช้เกมทางภาษา มีประสิทธิภาพเท่ากับ 86.31/85.25 ซึ่งสูงกว่าร้อยละ 70/70

(2) จากผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังเรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองค่านามคำราชาศัพท์ ที่พบว่า นักเรียนมีผลการทดสอบหลังเรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองค่านามคำราชาศัพท์ สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ พันธุ์ ทองชุมนุญ (2547: 228-229) กล่าวถึง ประโยชน์ของการใช้เกมประกอบการสอนโดยเกมช่วยให้ผู้เล่นได้พบสิ่งแปลกใหม่ ฝึกทักษะต่าง ๆ ฝึกการคิด เพิ่มประสบการณ์การเรียนรู้ สนุกสนาน ทำให้การเรียนไม่น่าเบื่อ ซึ่งจะสามารถพัฒนานักเรียนให้มีทักษะด้านต่าง ๆ ได้ดียิ่งขึ้น และยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ยุพิน หลีหลาย (2547: 85) ที่ได้ศึกษาเรื่อง การวิจัยตรวจสอบยุทธศาสตร์การสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย เรื่อง การเขียนสะกดคำโดยใช้เกมสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนอนุบาลสามร้อยยอด (บ้านหนองแก) จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ในการเขียนสะกดคำของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทาง

สถิติที่ระดับ .05

(3) ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองค่านามคำราชาศัพท์เพื่อพัฒนาการเรียนรู้คำราชาศัพท์ ที่พบว่านักเรียนมีความพึงพอใจในภาพรวม คิดเป็นค่าเฉลี่ย 4.60 อยู่ในระดับ มากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ นิธิมา นราศรี (2544: 11) ที่กล่าวว่า ความพึงพอใจเป็นผลของความสนใจ เอาใจใส่ในเรื่องนั้นๆ เป็นความรู้สึกที่ดี มีความสุขความพึงพอใจของบุคคลที่มีต่อปัจจัยต่างๆ ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับงานหรือการเรียน เกิดความรู้สึกตั้งใจ เต็มใจ และสามารถปฏิบัติงานให้บรรลุผล หรือเป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของ อรรวรรณ ตาพา (2552: 62) ที่ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนาชุดการสอนเสริมทักษะการเขียนสะกดคำภาษาไทยที่ไม่ตรงตามมาตรฐานตัวสะกดโดยใช้เกมทางภาษา สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจต่อชุดการสอนเสริมทักษะการเขียนสะกดคำภาษาไทยที่ไม่ตรงตามมาตรฐานตัวสะกดโดยใช้เกมทางภาษาอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ย 4.64 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.37

10. ข้อเสนอแนะ

(1) ครูผู้สอนควรมีการพัฒนาต่อยอดเกมและสถานการณ์จำลองค่านามคำราชาศัพท์เพื่อพัฒนาการเรียนรู้คำราชาศัพท์ ให้มีความยากเพิ่มขึ้นและเนื้อหาซับซ้อนยิ่งขึ้นตามเนื้อหาสาระที่กำหนดในแต่ละชั้นปี

(2) ครูผู้สอนควรทำการวิจัยการสอนโดยใช้กิจกรรมเกมและสถานการณ์จำลองค่านามคำราชาศัพท์เพื่อพัฒนาการเรียนรู้คำราชาศัพท์เกี่ยวกับทักษะการสังเคราะห์ที่

เอกสารอ้างอิง

- [1] กระทรวงศึกษาธิการ.(2551). **ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- [2] อุษาวรรณ ปาลียะ.(2543).**การพัฒนาชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองวิชาภาษาไทย เรื่องราชาศัพท์ และคำศัพท์สำหรับพระภิกษุและสุภาพชน ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2**. ปริญญาโท ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (การมัธยมศึกษา). บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- [3] สนิท บุญฤทธิ์.(2530).**ราชาศัพท์**. กรุงเทพฯ : สุจริตการพิมพ์.
- [4] พระสมชาย คำอินทร์. (2543).**การพัฒนาบทเรียนสำเร็จรูปแบบเส้นตรง เรื่องคำราชาศัพท์ วิชาภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5**. รายงานการศึกษาค้นคว้าอิสระ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (ประถมศึกษา). บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- [5] อัจฉรา ชิวพันธ์. (2536). **คู่มือการสอนภาษาไทย : กิจกรรมการเล่นประกอบการสอน**. (พิมพ์ครั้งที่ 7). กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- [6] อธิรุทธิ์ เสนีย์วงศ์ ณ อยุธยา และคณะ. (2538). **เอกสารประกอบการสอนประสบการณ์วิชาชีพครู หน่วยที่ 12**. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- [7] Shadish, W. R., Cook, T. D., & Campbell, D. T. (2002).**Experimental and quasi-experimental designs for generalized causal inference**. New York: Houghton Mifflin.
- [8] อรรวรรณ ตาพา. (2552).**การพัฒนาชุดการสอนเสริมทักษะการเขียนสะกดคำภาษาไทยที่ไม่ตรงตามมาตรฐานตัวสะกดโดยใช้เกมทางภาษา สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4**. วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต (หลักสูตรและการสอน). บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์.
- [9] พันธุ์ ทองชุมนุม. (2547). **การสอนวิทยาศาสตร์ ระดับประถมศึกษา**. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- [10] ยุพิน หลีหลาย. (2547). **การวิจัยตรวจสอบยุทธศาสตร์การสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย เรื่อง การเขียนสะกดคำโดยใช้เกมสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนอนุบาลสามร้อยยอด (บ้านหนองแก) จังหวัดประจวบคีรีขันธ์**. วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต (ยุทธศาสตร์การพัฒนา). บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี.
- [11] นิธิมา นราศรี (2544). **ความพึงพอใจของนักศึกษาที่ต่อหลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียน.ปริญญาโท ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (หลักสูตรและการนิเทศ)**. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.

ผลการใช้เกมและสถานการณ์จำลองคำศัพท์เพื่อพัฒนาการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษ ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนยอแซฟอุปถัมภ์

The Effectiveness of Games and Simulations Learning Vocabulary Words for Grade 11 Students at Joseph Upatham School

อุไรรัตน์ แยมชุตี¹, สามัคคี กิจเจริญ²

1บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธนบุรี, Urairat-y@hotmail.com

2โรงเรียนยอแซฟอุปถัมภ์, Samson2229@gmail.com.

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาประสิทธิภาพของเกมและสถานการณ์จำลองคำศัพท์ ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนยอแซฟอุปถัมภ์ (2) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังเรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองคำศัพท์ ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนยอแซฟอุปถัมภ์ (3) ศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองคำศัพท์ ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนยอแซฟอุปถัมภ์ กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่กำลังศึกษาการเรียนโดยใช้ในภาคการศึกษาที่ 2/2559 โรงเรียนยอแซฟอุปถัมภ์ ได้มาโดยการเลือกแบบเฉพาะเจาะจง จำนวน 37 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ เกมและสถานการณ์จำลองคำศัพท์ แผนการสอน แบบทดสอบก่อนเรียน-หลังเรียน และแบบสอบถามความพึงพอใจ สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่า – test Dependent

ผลการวิจัยพบว่า (1) เกมและสถานการณ์จำลองคำศัพท์มีประสิทธิภาพเท่ากับ 83.72/87.97 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ประสิทธิภาพที่ตั้งไว้ 80/80 (2) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนหลังจากเรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองคำศัพท์สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (3) ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองคำศัพท์ มีค่าเฉลี่ย 4.53 อยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ: เกม/ สถานการณ์จำลอง/ คำศัพท์/ ภาษาอังกฤษ/ มัธยมศึกษาปีที่ 5

Abstract

The objectives of this study were (1) to study the effectiveness of games and simulations of vocabulary for Grade 11 at Joseph Upatham School (2) to compare the effectiveness of learning games and simulations of before and after vocabulary for Grade 11, and (3) to study the satisfaction of students towards games and simulations of vocabulary for Grade 11. The samples consisted of 37 students from Grade 11 at Joseph Upatham School, specific selected. The instruments used in this study were games and simulations of vocabulary, pretest – posttest and satisfaction sample test. The statistics used in this study were percentage, average scores standard deviation, and the t-test dependent.

The results showed that: (1) the games and simulations has 83.72/87.97 of efficiency scores, and this hypothesis is based on the 80/80, (2) Students' learning achievement results after the test were statistically significant at 0.5, and (3) the satisfaction scores of the students on the learning experience with the games and simulations were at a highest level.

Keywords: Games/ Simulations / Vocabulary Words / Grade 11

1. ความเป็นมาและความสำคัญ

กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดแนวทางปรับปรุงภาษาอังกฤษโดยมุ่งให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจในการสื่อสารด้วยภาษาอังกฤษคือ สามารถนำไปใช้ในการเข้าสู่สังคมและเข้าใจวัฒนธรรมของภาษา (Social Cultural Functions) แล้วสื่อความหมายได้ถูกต้องตามหลักภาษา (Cognitive Linguistic Functions) ดังนั้นการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษจึงประกอบด้วย 4 ทักษะคือ การฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน ให้เหมาะสมกับสภาพของผู้เรียนและสังคมไทย ด้วยความสำคัญดังกล่าวพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 จึงกำหนดให้ผู้เรียนรู้ภาษาอังกฤษตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 เพื่อช่วยให้ประชากรไทยมีความรู้ ความสามารถทางด้านภาษาอังกฤษนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน ดังนั้นหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2544 ได้กำหนดให้ผู้เรียนต้องบรรลุผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ด้วยมาตรฐานทางด้านต่าง ๆ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2552 : 3-5) ด้านภาษาเพื่อการสื่อสารต้องเข้าใจกระบวนการการฟัง พูด อ่าน เขียน และมีทักษะทางการสื่อสาร ด้านภาษากับวัฒนธรรมต้องเข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างภาษากับวัฒนธรรมและความเหมือนกับความแตกต่างระหว่างภาษาและวัฒนธรรมไทยกับวัฒนธรรมของเจ้าของภาษา ภาษากับความสัมพันธ์กับกลุ่มสาระการเรียนรู้สาระอื่นต้องสามารถใช้ภาษาอังกฤษในการเชื่อมโยงความรู้ระหว่างวิชาต่างๆ ด้านภาษากับความสัมพันธ์กับชุมชนและโลกต้องสามารถใช้ภาษาอังกฤษในสถานการณ์ต่าง ๆ และใช้เป็นพื้นฐานในการเรียนรู้ การประกอบอาชีพ และการร่วมมือกันในสังคม

อย่างไรก็ตามในการเรียนการสอนภาษาอังกฤษหรือภาษาใหม่ใด ๆ ก็ตามความรู้ในเรื่องคำศัพท์เป็นองค์ประกอบหนึ่งที่มีความสำคัญมาก (McCarthy, 1997 : 73) การจดจำคำศัพท์ได้เป็นองค์ประกอบที่สำคัญในการเรียนรู้ภาษาที่สองเพราะคำศัพท์มีบทบาทที่สำคัญต่อความสำเร็จในการเรียนในชั้นเรียน (Krashen & Terrel, 1983 : 12) จากผลการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาภาษาอังกฤษ พบว่า นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในหน่วยที่ 5 : Career ต่ำกว่าทุกหน่วยการเรียนรู้ โดยมีค่าเฉลี่ยร้อยละ 60 ซึ่งต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐานที่โรงเรียนกำหนดไว้ร้อยละ 70.00 (โรงเรียนยอแซฟอุปถัมภ์, 2559: 2)

ด้วยเหตุนี้ เกมและสถานการณ์จำลอง จึงถูกนำมาดัดแปลงเพื่อใช้ในการสะกดคำของนักเรียน ซึ่งนักการศึกษาและนักวิจัยได้หันมาใช้วิธีการสอนแบบใช้เกมกันมากขึ้น เนื่องจากเกมเป็นกิจกรรมการเล่นที่ให้ความสนุกสนาน

เพลิดเพลินช่วยฝึกทักษะให้นักเรียนเกิดความคิดรวบยอด (วิมลรัตน์ คงภิมย์ชื่น, 2540 : 21) นอกจากนี้สถานการณ์จำลองเป็นวิธีการสอนที่ให้ประสบการณ์แก่ผู้เรียนในด้านการตัดสินใจ การแก้ปัญหา การวางแผน การทำงานเป็นกลุ่ม ต้องอาศัยกระบวนการวิเคราะห์ สังเคราะห์ ประเมินความรู้ สามารถพัฒนาพฤติกรรมต่างๆ (ธีรยุทธ์ เสนีย์วงศ์ ณ อยุธยา และคณะ (2538: 263)

จากแนวคิดและสภาพปัญหาดังกล่าวข้างต้น จึงสามารถที่จะสรุปความสำคัญของคำศัพท์ได้ว่า คำศัพท์ เป็นปัจจัยพื้นฐานที่สำคัญในการเรียนภาษาทุกภาษาเพราะการรู้คำศัพท์มากเป็นสิ่งที่สามารถแสดงให้เห็นถึงความรู้ ความก้าวหน้าในการเรียนภาษา และสามารถนำไปใช้ได้ อย่างถูกต้อง คล่องแคล่ว ย่อมช่วยให้การเรียนได้ผลดียิ่งขึ้น อีกทั้ง คำศัพท์ยังเป็นพื้นฐานสำคัญที่จะส่งผลต่อการพัฒนาการเรียนภาษาทั้ง 4 ทักษะ กล่าวคือ การฟัง การพูด การอ่าน และการเขียนผู้วิจัยในฐานะครูผู้สอนรายวิชาภาษาอังกฤษจึงมีความสนใจที่จะนำเกมและสถานการณ์จำลองมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ คำศัพท์ภาษาอังกฤษของนักเรียนให้สูงขึ้น

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- (1) เพื่อศึกษาประสิทธิภาพของเกมและสถานการณ์จำลองคำศัพท์ ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5โรงเรียนยอแซฟอุปถัมภ์
- (2) เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังเรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองคำศัพท์ ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5โรงเรียนยอแซฟอุปถัมภ์
- (3) เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองคำศัพท์ ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5โรงเรียนยอแซฟอุปถัมภ์

3. ขอบเขตของการวิจัย

(1) ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร คือ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่กำลังศึกษาในภาคการศึกษาที่ 2/2559 ของโรงเรียนยอแซฟอุปถัมภ์ 7 ห้องเรียน จำนวน 240 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่กำลังศึกษาในภาคการศึกษาที่ 2/2559 โรงเรียนยอแซฟอุปถัมภ์ สุ่มพราน นครปฐมได้มาโดยการเลือกแบบเฉพาะเจาะจง คือ นักเรียนห้องม.5/1จำนวน 37 คน

(2) ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัย

ใช้เวลาทดลอง 3 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 2-3 คาบเรียน
รวม 8 คาบ คาบเรียนละ 50 นาที

(3) เนื้อหา

เป็นเนื้อหาที่พัฒนามาจากรายวิชาภาษาอังกฤษ
เพิ่มเติม 5 (อ23201) สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาปีที่
5 ซึ่งเลือกมา 1 หน่วยได้แก่ Unit : Career ประกอบด้วย
เนื้อหาย่อย 4 เรื่อง รวม 8 คาบดังนี้

3.1 Office Supplies (เครื่องใช้ในสำนักงาน) เวลา
2 คาบ

3.2 Occupations (อาชีพ) เวลา 2 คาบ

3.3 Writing Application Letter (การเขียน
จดหมายสมัครงาน) เวลา 2 คาบ

3.4 Job Interview (การสัมภาษณ์เพื่อสมัครงาน)
เวลา 2 คาบ

(4) ตัวแปรที่ศึกษา

4.1 ตัวแปรอิสระ คือ การจัดการเรียนรู้โดยใช้
เกมและสถานการณ์จำลองคำศัพท์ ของนักเรียนระดับชั้น
มัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนยอแซฟอุปถัมภ์

4.2 ตัวแปรตาม คือ

(1) ประสิทธิภาพของเกมและสถานการณ์
จำลองคำศัพท์ ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5
โรงเรียนยอแซฟอุปถัมภ์

(2) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่
เรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองคำศัพท์ ของนักเรียน
ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนยอแซฟอุปถัมภ์

(3) ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการ
เรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองคำศัพท์ ของนักเรียน
ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนยอแซฟอุปถัมภ์

4. แบบแผนการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยกึ่งทดลอง (Quasi –
Experimental Design) และใช้วิธีการวิจัยแบบ One-
Group Pretest-Posttest Design (Shadish, W.R.,T.D.
and Campbell.,2002: 106)

5. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

(1.1) เกมและสถานการณ์จำลองคำศัพท์

(1.2) แผนการสอน

(1.3) แบบทดสอบวัดผลการเรียนรู้คำศัพท์ภาษา
อังกฤษ

(1.4) แบบสอบถามความพึงพอใจต่อการจัดการ
เรียนการสอนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองคำศัพท์

6. ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย**(1) เกมและสถานการณ์จำลองคำศัพท์**

(1.1) ศึกษาหลักสูตรของเนื้อหาวิชาและ
จุดหมายของวิชาภาษาอังกฤษ คู่มือการสอนวิชาภาษา
อังกฤษ รวมทั้งจุดประสงค์การเรียนรู้วิชาภาษาอังกฤษ
ระดับมัธยมศึกษาปีที่ 5

(1.2) ศึกษาทฤษฎีหลักการ วิธีการ เนื้อหาอาชีพ
ที่จะใช้สอน ข้อเสนอแนะจากเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับ
การสร้างเกมและสถานการณ์จำลอง เพื่อนำมาใช้ในการ
พัฒนาการเรียนเรียนคำศัพท์

(1.3) ศึกษารายละเอียดของเนื้อหาในบทเรียนที่
จะใช้ในการทดลองจากหนังสือเรียนตามหลักสูตรการเรียน
วิชาภาษาอังกฤษของนักเรียนโรงเรียนยอแซฟอุปถัมภ์ตาม
เนื้อหาในหน่วยที่ 5: Career จำนวน 4 เรื่อง ได้แก่ (1) Of-
fice Supplies (2) Occupations (3) Writing Application
Letter (4) Job Interview

(1.4) สร้างเกมและสถานการณ์จำลองคำศัพท์
ประกอบด้วย เกมจำนวน 4 เกม ได้แก่ (1) เกมทายคำ
ศัพท์ (2) เกม 20 Questions (3) เกม Running Dicta-
tion (4) เกม Hot Potato และสถานการณ์จำลอง จำนวน
4 สถานการณ์ ได้แก่ (1) สถานการณ์จำลอง Mary goes
shopping (2) สถานการณ์จำลอง Reunion Party (3)
สถานการณ์จำลอง Application Letter (4) สถานการณ์
จำลอง Job Interview

(1.5) นำเกมและสถานการณ์จำลองคำศัพท์ที่สร้าง
เรียบร้อยแล้วไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ เพื่อปรับปรุงแก้ไข
(1.6) นำเกมและสถานการณ์จำลองคำศัพท์ ไป
ปรับปรุงแล้วเสนอผู้เชี่ยวชาญเพื่อพิจารณาความถูกต้องอีก
ครั้ง

(1.7) นำเกมและสถานการณ์จำลองคำศัพท์ ที่
ปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่าง

(2) แผนการสอน

(2.1) ศึกษาหลักสูตรของเนื้อหาวิชาและ
จุดหมายของวิชาภาษาอังกฤษ คู่มือการสอนภาษาอังกฤษ
รวมทั้งจุดประสงค์การเรียนรู้วิชาอังกฤษ ระดับมัธยมศึกษา
ปีที่ 5

(2.2) ศึกษาทฤษฎีหลักการ วิธีการ เนื้อหาอาชีพที่จะใช้

สอน ข้อเสนอแนะจากเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแผนการสอน และเทคนิควิธีการสอนภาษาอังกฤษเพื่อนำมาสอนภาษาอังกฤษ หน่วยที่ 5: Career

(2.3) ศึกษารายละเอียดของเนื้อหาในบทเรียนที่จะใช้ในการทดลองจากหนังสือเรียนตามหลักสูตรการเรียนวิชาภาษาอังกฤษของนักเรียนโรงเรียนयोแซฟอุปถัมภ์

(2.4) สร้างแผนการสอนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองคำศัพท์ จำนวน 4 แผน

(2.5) นำแผนการสอนที่สร้างขึ้นให้ผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหาสาระ จุดประสงค์ กิจกรรมและการประเมินผล

(2.6) นำแผนการสอนไปปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสมตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ

(2.7) นำแผนการสอนที่ปรับปรุงแล้วเสนอผู้เชี่ยวชาญ เพื่อพิจารณาความถูกต้องอีกครั้ง

(2.8) นำแผนการสอนที่ปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่าง

(3) แบบทดสอบวัดผลการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษ

(3.1) ศึกษาวิธีการสร้างแบบทดสอบจากหนังสือและนำสาระ First Component :Language Communication มาสร้างเป็นแบบทดสอบปรนัย 4 ตัวเลือก จำนวน 26 ข้อ

(3.2) นำแบบทดสอบที่สร้างขึ้นให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาตัดสิน เพื่อหาค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา โดยเก็บรวบรวมผลการพิจารณาตัดสินไปคำนวณหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อของแบบทดสอบกับวัตถุประสงค์ของ การวิจัย

(3.3) นำแบบทดสอบเฉพาะข้อที่มีค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อของแบบทดสอบกับวัตถุประสงค์ของการวิจัยตั้งแต่ 0.50 – 1.00 ไปทดลองใช้ (Try-out) ได้ข้อสอบจำนวน 10 ข้อ โดยทดลองใช้กับนักเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน เพื่อคำนวณหาค่าความยากง่ายตามวิธีของเบรนนัน (Brennan) และค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบตามวิธีการของคูเดอร์-ริชาร์ดสัน ได้ค่า IOC = 0.67-1.00 ค่าความยากง่าย = 0.47-0.80 ค่าอำนาจจำแนก = 0.20-0.83 ค่าความเชื่อมั่น = 0.82

(4) แบบสอบถามความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนการสอนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองคำศัพท์

(4.1) ศึกษาวิธีการสร้างแบบสอบถาม

(4.2) สร้างแบบสอบถามความพึงพอใจต่อการเรียนการสอนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองคำศัพท์ จำนวน

10 ข้อ เป็นแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ (Rating scales) ตามวิธีของ ลิเคิร์ต (Likert, 1932)เกี่ยวกับความชอบหรือไม่ชอบของนักเรียนที่มีต่อเกมและสถานการณ์จำลองที่เล่น

(4.3) นำแบบสอบถามความพึงพอใจต่อการเรียนการสอนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองคำศัพท์ ไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบและให้ข้อเสนอแนะ

(4.4) นำแบบสอบถามความพึงพอใจต่อการเรียนการสอนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองคำศัพท์ จำนวน 5 ข้อ ที่ผ่านการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญไปทดลองใช้กับนักเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง เพื่อนำมาหาค่าความเชื่อมั่นโดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่น = 0.72

7. การวิเคราะห์ข้อมูล

(7.1) วิเคราะห์หาค่าประสิทธิภาพของเกมและสถานการณ์จำลองคำศัพท์ ตามเกณฑ์ประสิทธิภาพ 80/80

(7.2) เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างคะแนนก่อนเรียนและหลังเรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองคำศัพท์ ใช้สถิติ t-test แบบ Dependent Samples

(7.3) วิเคราะห์หาระดับความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองคำศัพท์ ใช้สถิติ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD)

8. สรุปผลการวิจัย

(1) ผลการหาประสิทธิภาพของเกมและสถานการณ์จำลองคำศัพท์ ตามเกณฑ์ 80/80 พบว่า คะแนนร้อยละของการทำแบบทดสอบระหว่างเรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลอง เท่ากับ 83.72 (E1) โดยมีคะแนนจากการทดสอบหลังเรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลอง เท่ากับ 87.97 (E2) ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ 80/80

(2) ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังเรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองคำศัพท์ พบว่า นักเรียนมีผลการทดสอบหลังเรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองคำศัพท์ ($\bar{X} = 17.59$, SD = 1.55) สูงกว่าก่อนเรียน ($\bar{X} = 10.00$, SD = 3.23) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

(3) ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองคำศัพท์ พบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจในภาพรวม คิดเป็นค่าเฉลี่ย 4.53 อยู่ในระดับมากที่สุด

9. อภิปรายผลการวิจัย

(1) จากผลหาประสิทธิภาพของเกมและสถานการณ์จำลองคำศัพท์ ให้นักเรียนมีผลการศึกษาตามเกณฑ์ 80/80 ที่พบว่า คะแนนร้อยละของการทำแบบทดสอบระหว่างเรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองเท่ากับ 83.72 (E1) โดยมีคะแนนจากการทดสอบหลังเรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลอง เท่ากับ 87.97 (E2) ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ 80/80 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า เกมและสถานการณ์จำลองคำศัพท์ นี้มีลักษณะเด่นคือ สามารถตอบสนองผู้เรียน และกระตุ้นผู้เรียนให้สนใจ ตื่นเต้น สนุกสนาน ผู้เรียนไม่เบื่อหน่ายในการเรียนคำศัพท์ภาษาอังกฤษ เพราะได้นำเกมหลายๆ รูปแบบมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน และอีกประการหนึ่งผู้เรียนได้รับการเรียนแบบสถานการณ์จำลอง โดยให้นักเรียนเข้าไปอยู่ในสถานการณ์จำลองที่สร้างขึ้นมามีลักษณะคล้ายคลึงกับสภาพความเป็นจริงมากที่สุด จึงทำให้นักเรียนสนุกสนาน และเกิดการเรียนรู้ไปพร้อมๆ กัน จึงส่งผลให้เกมและสถานการณ์จำลองคำศัพท์ มีประสิทธิภาพเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของ พัชรา พลเยี่ยม (2553 : 129) ที่ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนาชุดเกมประกอบการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษ โดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิคเรียนด้วยช่วยกัน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบ้านโคกบัวคือ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1 ผลการศึกษพบว่า ชุดเกมประกอบการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษ โดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิคเรียนด้วยช่วยกัน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นมีประสิทธิภาพ 85.69/83.23 สูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ 80/80

(2) จากผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังเรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองคำศัพท์ ที่พบว่า นักเรียนมีผลการทดสอบหลังเรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองคำศัพท์สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของสุนันท์ สังข์อ่อง (2533 : 15) ที่กล่าวว่า เกมช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจและจดจำบทเรียนได้ดีขึ้น และเกมเป็นสื่อที่ช่วยส่งเสริมความสามารถในการตัดสินใจ การสื่อสาร และมนุษย์สัมพันธ์และช่วยให้ผู้เล่นประสบผลสัมฤทธิ์ได้อย่างกว้างขวางทั้งด้านพุทธิพิสัยและจริยพิสัย นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ชัชฎาภรณ์ ทวีชาติ (2549 : 53) ที่ได้ศึกษาเรื่อง การใช้เกมเพื่อเพิ่มพูนผลการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษและความคิดเห็นของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ผลการศึกษพบว่า หลังจากการใช้เกมเพื่อเพิ่มพูนผล

การเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษแล้ว คะแนนผลการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษก่อนเรียนและหลังเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.1 โดยคะแนนหลังเรียนของนักเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

(3) ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองคำศัพท์ ที่พบว่านักเรียนมีความพึงพอใจในภาพรวม คิดเป็นค่าเฉลี่ย 4.53 อยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ ทิศนา เขมมณดี (2552: 365-369) ที่กล่าวว่า เกมและสถานการณ์จำลองเป็นวิธีสอนที่ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้สูงมาก ผู้เรียนได้เรียนอย่างสนุกสนาน การเรียนรู้มีความหมายต่อตัวผู้เรียน ผู้เรียนมีโอกาสฝึกทักษะกระบวนการต่างๆ อย่างมาก นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ลัทพร คีรรอบ (2555 : 57) ที่ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนาเกมฝึกคำศัพท์ภาษาอังกฤษระบบภาพสามมิติ ผลการศึกษพบว่า ผลประเมินความพึงพอใจโดยรวมของเกมจากผู้เล่นมีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 4.03 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.71 มีระดับความพึงพอใจอยู่ในระดับดี

10. ข้อเสนอแนะ

(1) ครูผู้สอนควรมีการพัฒนาต่อยอดเกมและสถานการณ์จำลองคำศัพท์ ให้ความยากเพิ่มขึ้นตามเนื้อหาสาระที่กำหนดในแต่ละชั้นปี

(2) ครูผู้สอนควรทำวิจัยการสอนโดยใช้กิจกรรมเกมและสถานการณ์จำลองคำศัพท์ ในเนื้อหาการเรียนหน่วยอื่น ๆ ของรายวิชาภาษาอังกฤษ (เพิ่มเติม)

เอกสารอ้างอิง

- [1] กระทรวงศึกษาธิการ. (2552). **หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551**. กรุงเทพฯ : การศาสนา.
- [2] McCarthy, B. (1997). **A tale of four learner: 4 MAT learning styles**. Eric Accession : NISC. Discover Report, 46-51.
- [3] Krashen, S. D. & Terrel, T. D. (1983). **The Natural Approach**. Oxford : Pergamon Press.
- [4] โรงเรียนยอแซฟอุปถัมภ์.(2559).**หลักสูตรสถานศึกษากลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ**. นครปฐม: ฝ่ายวิชาการ.
- [5] วิมลรัตน์ คงภิรมย์ชื่น. (2540). **การศึกษาฝึกทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้แผนการฝึกทักษะ**.ปริญญาโท ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (การสอนภาษาอังกฤษในฐานะภาษาต่างประเทศ). บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- [6] ชีรยุทธ์ เสนีย์วงศ์ ณ อยุธยา และคณะ. (2538).**เอกสารประกอบการสอนประสบการณ์วิชาชีพครู หน่วยที่ 12**. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- [7] Shadish, W. R., Cook, T. D., & Campbell, D. T. (2002). **Experimental and quasi-experimental designs for generalized causal inference**. New York: Houghton Mifflin.
- [8] Brennan, R.L. and Kane, M.T. (1977). "An Index of Dependability for Mastery Tests", **Journal of Educational Measurement**. 14(1977), 277-289.
- [9] Kuder, G. F., & Richardson, M. W. (1937). **The theory of estimation of test reliability**. Psychometrika. 2, 151-160.
- [10] Likert. (1932). **Technique for the measurement of attitudes archives of psychology**, NewYork : McHraw Hill International Book Company.
- [11] Cronbach, L. (1951). **Coefficient alpha and the internal structure of tests**. Psychometrika. 16, 297-334.
- [12] พิชรา พลเยี่ยม. (2553). **การพัฒนาชุดเกมประกอบ การเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษ โดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิคเรียนด้วยช่วยกัน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบ้านโคกบัวค้อ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1**. วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต (หลักสูตรและการสอน). บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- [13] สุนันท์ สังข์อ่อง.(2533). **สื่อการสอนและนวัตกรรมทางการศึกษา**. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- [14] ชัชฎาภรณ์ ทวีชาติ. (2549). **การใช้เกมเพื่อเพิ่มพูนผลการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษและความคิดเห็นของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3**.วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต (หลักสูตรและการสอน). บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- [15] ทิศนา แคมณี (2552).**ศาสตร์การสอน**. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ: ด้านสุทธาการพิมพ์จำกัด.
- [16] ลัภพร คิตรอบ. (2555). **การพัฒนาเกมฝึกคำศัพท์ภาษาอังกฤษระบบภาพสามมิติ**. ปัญหาพิเศษ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (เทคโนโลยีสารสนเทศ). บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ.

ผลการใช้เกมและสถานการณ์จำลองการซื้อขายสินค้า เพื่อพัฒนาการเรียนรู้การคิด
คำนวณกำไร ขาดทุน ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
โรงเรียนสารสาสน์วิเทศบางบอน

The Effectiveness of Commodity Trading Games and Simulations
to Develop Learning on Calculation about Profit and Loss for students Grade 6
at Sarasas Witead Bangbon School

ปฐมพร อินทรานุกร ณ อยุรยา¹, ภูติศ อยู่พิทักษ์², นฤพร จอมเมือง³

¹บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธนบุรี, dr.pathomporn@gmail.com

²โรงเรียนสารสาสน์วิเทศสมุทรสาคร, rangpoodit@gmail.com

³โรงเรียนสารสาสน์วิเทศบางบอน, narupornpunaka555@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาประสิทธิภาพของเกมและสถานการณ์จำลองการซื้อขายสินค้า ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสารสาสน์วิเทศบางบอน (2) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังเรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองการซื้อขายสินค้า ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสารสาสน์วิเทศบางบอน (3) ศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสารสาสน์วิเทศบางบอนที่มีต่อการเรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองการซื้อขายสินค้า กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่กำลังศึกษาในภาคการศึกษาที่ 2/2559 จำนวน 30 คน ของโรงเรียนสารสาสน์วิเทศบางบอน ได้มาโดยการเลือกแบบเฉพาะเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ เกมและสถานการณ์จำลองการซื้อขายสินค้า แผนการสอน แบบทดสอบก่อนเรียน-หลังเรียน และแบบสอบถามความพึงพอใจ สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่า t – test Dependent

ผลการวิจัยพบว่า (1) เกมและสถานการณ์จำลองการซื้อขายสินค้ามีประสิทธิภาพเท่ากับ 82.83/84.83 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ประสิทธิภาพที่ตั้งไว้ 80/80 (2) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนหลังจากเรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองการซื้อขายสินค้า สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (3) ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองการซื้อขายสินค้า มีค่าเฉลี่ย 4.31 อยู่ในระดับมาก

คำสำคัญ: เกม/ สถานการณ์จำลอง/ การซื้อขายสินค้า/ ประถมศึกษาปีที่ 6

Abstract

The objectives of this research were : (1) to study the effectiveness of commodity trading games and simulations for Grade 6 students at Sarasas Witead Bangbon School , (2) to compare students' learning achievement before and after using commodity trading games and simulations and , (3) to examine the students' satisfaction with the games and simulations. The samples consisted of 30 students of Grade 6 who are studying in semester 2 of 2016 academic year at Sarasas Witead Bangbon School by purposive random sampling. The commodity trading games and simulations, lesson plan pre-test and post-test , and satisfactory questionnaires were used for collecting data. The data were analyzed by using percentage , mean , standard deviation and dependent samples t-test.

The results of this study showed as followed , (1) The effectiveness of commodity trading games and simulations were 82.83/84.83 which is according to 80/80 of the hypothesis. , (2) The learning achievement of students after using commodity trading games and simulations was higher. The statistically significant is .05 and (3) The satisfaction of students toward commodity trading games and simulations had the average of 4.31, and were at a high level.

Keywords : Games/ Simulations/ Commodity/ Grade 6

1.ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

คณิตศาสตร์มีความสำคัญต่อการพัฒนาความคิดของมนุษย์อย่างมาก ทำให้มนุษย์มีความคิดสร้างสรรค์ รู้จักใช้เหตุผลในการแก้ปัญหา มีทักษะการคิดคำนวณ การวางแผนการทำงานอย่างถูกต้อง และนำความรู้ไปใช้ในชีวิตจริงได้นอกจากนี้ คณิตศาสตร์ยังช่วยพัฒนาคนให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ มีความสมดุลทั้งทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา และอารมณ์ สามารถคิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็นและสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข (สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี. 2544:1) ดังนั้นวิสัยทัศน์การเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 มุ่งพัฒนาผู้เรียนทุกคน ซึ่งเป็นกำลังของชาติให้เป็นมนุษย์ที่มีความสมดุลทั้งด้านร่างกาย ความรู้ คุณธรรม มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและเป็นพลโลก ยึดมั่นในการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีความรู้และทักษะพื้นฐานรวมทั้งเจตคติที่จำเป็นต่อการศึกษา การประกอบอาชีพและการศึกษาตลอดชีวิต โดยมุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญบนพื้นฐานความเชื่อว่า ทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเอง ได้เต็มตามศักยภาพ (กระทรวงศึกษาธิการ.2552:2)

จากผลการประเมินนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนสารสาสน์วิเทศบางบอน ประจำปีการศึกษา 2558 เรื่อง “การคิดคำนวณเรื่องกำไร ขาดทุน”ที่ผ่านมา

พบว่า นักเรียนจำนวนมากยังวิเคราะห์โจทย์ปัญหาคิดคำนวณไม่ถูกต้อง ส่งผลให้มีผลการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคิดเป็นค่าเฉลี่ยร้อยละ 60.22 ซึ่งต่ำกว่าเกณฑ์ที่โรงเรียนกำหนดไว้ร้อยละ 70.00 (โรงเรียนสารสาสน์วิเทศบางบอน. 2559: 2)

จากปัญหาดังกล่าวผู้วิจัยจึงจำเป็นต้องพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ให้มีคุณภาพมากขึ้น ในการสอนคณิตศาสตร์นั้น ครูจะต้องหาวิธีสอนที่เหมาะสม โดยมุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีความรู้ ทักษะและเจตคติที่ดีต่อการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนจึงเป็นเรื่องสำคัญอย่างยิ่ง เพราะถ้ากิจกรรมการสอนดีน่าสนใจ เป็นไปตามกระบวนการและสอดคล้องกับหลักการเรียนรู้ การเรียนการสอนคณิตศาสตร์ก็จะประสบความสำเร็จตามความมุ่งหมายของหลักสูตรในที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ เตือนใจ เกตุษา (2529: 3) ที่กล่าวว่า การเลือกวิธีการสอนแบบใดขึ้นอยู่กับองค์ประกอบสำคัญ ดังนี้ วัตถุประสงค์ของการสอน ลักษณะเนื้อหาของวิชา ธรรมชาติและพัฒนาการของผู้เรียน จำนวนของผู้เรียน และสอดคล้องกับแนวคิดของ น้อมศรี เคท (2537: 5) ที่กล่าวว่า การจัดการเรียนการสอนตามแนวหลักสูตรประถมศึกษาศึกษาได้เน้นตัวผู้เรียนให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมมากที่สุด ให้ผู้เรียนมีความสนุกสนาน เพลิดเพลิน และมีความสุขในการเรียน วิชาคณิตศาสตร์ก็เช่นเดียวกันถ้าครูได้คำนึงถึงสิ่งต่างๆ เหล่านี้ ก็จะทำให้การเรียนมีความหมายต่อผู้เรียนมากขึ้น แนวคิดที่กล่าวมาสอดคล้องกับหลักการสอน

โดยใช้เกมและสถานการณ์จำลอง ดังที่ ราตรี ศรีทองเทศ (2544: 32) ได้กล่าวว่า เกมเป็นกิจกรรมที่ใช้ในการสอนที่ช่วยให้ผู้เรียนเกิดความสุขสนุกสนาน กระตุ้นให้ผู้เรียนสนใจอยากเรียน ส่งเสริมให้ผู้เรียนบรรลุวัตถุประสงค์ในการเรียนเพิ่มขึ้นนอกจากนี้ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช (2528: 263-264) ยังได้กล่าวว่า การสอนแบบสถานการณ์จำลองส่วนใหญ่จะเน้นการสอนกระบวนการมากกว่าการให้ข้อเท็จจริง ซึ่งจะช่วยให้ปัญหาและความสัมพันธ์ที่ซับซ้อนจนไม่สามารถจะจัดสอนให้ผู้เรียนเข้าใจได้ด้วยวิธีใช้แบบเรียนและวิธีบรรยายหรือวิธีสอนอื่นๆ ง่ายขึ้น รวมทั้งช่วยส่งเสริมความเข้าใจของผู้เรียนโดยผ่านประสบการณ์และกระตุ้นให้ผู้เรียนมองเห็นคุณค่าการมีส่วนร่วมในสถานการณ์การเรียนรู้

จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยซึ่งทำการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ได้ตระหนักถึงปัญหาดังกล่าวจึงมีความสนใจที่จะศึกษาผลการใช้เกมและสถานการณ์จำลอง การซื้อขายสินค้า เพื่อพัฒนาการเรียนรู้การคิดคำนวณกำไรขาดทุนของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสารสาสน์วิเทศบางบอน ซึ่งผลการวิจัยครั้งนี้จะเป็นแนวทางในการพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนคณิตศาสตร์ และเป็นแนวทางในการพัฒนาผู้เรียนตามเป้าหมายของการจัดการศึกษาต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

(1) เพื่อศึกษาประสิทธิภาพของเกมและสถานการณ์จำลองการซื้อขายสินค้า ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสารสาสน์วิเทศบางบอน

(2) เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังเรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองการซื้อขายสินค้า ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสารสาสน์วิเทศบางบอน

(3) เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสารสาสน์วิเทศบางบอนที่มีต่อการเรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองการซื้อขายสินค้า

3. ขอบเขตของการวิจัย

(1) ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร คือ นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่กำลังศึกษาในภาคการศึกษาที่ 2/2559 ของโรงเรียนสารสาสน์วิเทศบางบอน 2 ห้องเรียน จำนวน 60 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่กำลังศึกษาในภาคการศึกษาที่ 2/2559 ของโรงเรียนสารสาสน์วิเทศบางบอน ได้มาโดยการเลือกแบบเฉพาะเจาะจง คือ นักเรียนห้อง ป.6/1 จำนวน 30 คน

(2) ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัย

ใช้เวลาทดลอง 2 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 4 คาบเรียน รวม 8 คาบ คาบเรียนละ 60 นาที

(3) เนื้อหา

เป็นเนื้อหาที่พัฒนามาจากรายวิชาคณิตศาสตร์ สำหรับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ซึ่งเลือกมา 1 หน่วย ได้แก่ หน่วยที่ 12 : บทประยุกต์ ประกอบด้วยเนื้อหาย่อย 4 เรื่อง รวม 8 คาบดังนี้

3.1 ราคาขาย เวลา 2 คาบ

3.2 กำไร เวลา 2 คาบ

3.3 ขาดทุน เวลา 2 คาบ

3.4 ดอกเบี้ย เวลา 2 คาบ □

(4) ตัวแปรที่ศึกษา

4.1 ตัวแปรอิสระ คือ การจัดการเรียนรู้โดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองการซื้อขายสินค้า ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสารสาสน์วิเทศบางบอน

4.2 ตัวแปรตาม คือ

(1) ประสิทธิภาพของเกมและสถานการณ์จำลองการซื้อขายสินค้า ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสารสาสน์วิเทศบางบอน

(2) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองการซื้อขายสินค้า ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสารสาสน์วิเทศบางบอน

(3) ความพึงพอใจของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสารสาสน์วิเทศบางบอนที่มีต่อการเรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองการซื้อขายสินค้า

4. แบบแผนการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยกึ่งทดลอง (Quasi – Experimental Design) และใช้วิธีการวิจัยแบบ One-Group Pretest-Posttest Design (Shadish, W.R.,T.D. and Campball.,2002: 106)

5. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

- (1.1) เกมและสถานการณ์จำลองการซื้อขายสินค้า
- (1.2) แผนการสอน
- (1.3) แบบทดสอบก่อน - หลังเรียน
- (1.4) แบบสอบถามความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนการสอนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองการซื้อขายสินค้า

6. ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ

- (1) เกมและสถานการณ์จำลองการซื้อขายสินค้า
  - (1.1) ศึกษาหลักสูตร ขอบข่ายของเนื้อหาวิชาและจุดมุ่งหมายของวิชาคณิตศาสตร์ รวมทั้งผลการเรียนรู้ที่คาดหวังวิชาคณิตศาสตร์ ระดับประถมศึกษาปีที่ 6
  - (1.2) ศึกษาทฤษฎี หลักการ วิธีการ เนื้อหาการคิดคำนวณเรื่องกำไร ขาดทุนที่จะใช้สอน ข้อเสนอแนะจากเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวกับการสร้างเกมและสถานการณ์จำลองเพื่อนำมาใช้ในการพัฒนาการเรียนรู้อารมณ์คิดคำนวณเรื่องกำไร ขาดทุน
  - (1.3) ศึกษารายละเอียดของเนื้อหาในบทเรียนที่จะใช้ในการทดลองจากหนังสือเรียนตามหลักสูตรการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนโรงเรียนสารสาสน์วิเทศบางบอนตามเนื้อหาในหน่วยที่ 12 : บทประยุกต์ จำนวน 4 เรื่อง ได้แก่ (1) ราคาขาย (2) กำไร (3) ขาดทุน (4) ดอกเบี้ย
  - (1.4) สร้างเกมและสถานการณ์จำลองการซื้อขายสินค้าประกอบด้วยเกมจำนวน 4 เกม ได้แก่ (1) เกมจับเวลาหารราคาขาย (2) เกมหากำไร (3) เกมจับคู่ผลลัพธ์ (4) เกม crossword คณิตคิดสนุก และสถานการณ์จำลองจำนวน 4 สถานการณ์ ได้แก่ (1) ร้านขายเสื้อผ้า (2) บริษัทส่งออกรองเท้ากีฬา (3) ร้านขายเครื่องใช้ไฟฟ้า (4) ธนาคาร
  - (1.5) นำเกมและสถานการณ์จำลองการซื้อขายสินค้าที่สร้างเรียบร้อยแล้วไปให้ผู้เชี่ยวชาญ ตรวจสอบ เพื่อปรับปรุงแก้ไข
  - (1.6) นำเกมและสถานการณ์จำลองการซื้อขายสินค้าไปปรับปรุงแล้วเสนอผู้เชี่ยวชาญเพื่อพิจารณาความถูกต้องอีกครั้ง
  - (1.7) นำเกมและสถานการณ์จำลองการซื้อขายสินค้า ที่ปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่าง
- (2) แผนการสอน
  - (2.1) ศึกษาหลักสูตร ขอบข่ายของเนื้อหาวิชาและจุดมุ่งหมายของวิชาคณิตศาสตร์ รวมทั้งผลการเรียนรู้ที่คาดหวังวิชาคณิตศาสตร์ ระดับประถมศึกษาปีที่ 6

(2.2) ศึกษาทฤษฎี หลักการ วิธีการ เนื้อหาการคิดคำนวณเรื่องกำไร ขาดทุนที่จะใช้สอน ข้อเสนอแนะจากเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวกับการสร้างแผนการสอน และเทคนิควิธีการสอนคณิตศาสตร์ เพื่อนำมาสอนคณิตศาสตร์ หน่วยที่ 12 : บทประยุกต์

(2.3) ศึกษารายละเอียดของเนื้อหาในบทเรียนที่จะใช้ในการทดลองจากหนังสือเรียนตามหลักสูตรการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนโรงเรียนสารสาสน์วิเทศบางบอน

(2.4) สร้างแผนการสอนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองการซื้อขายสินค้า จำนวน 4 แผน

(2.5) นำแผนการสอนที่สร้างขึ้นให้ผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหาสาระ จุดประสงค์ กิจกรรมและการประเมินผล

(2.6) นำแผนการสอนไปปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสมตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ

(2.7) นำแผนการสอนที่ปรับปรุงแล้วเสนอผู้เชี่ยวชาญเพื่อพิจารณาความถูกต้องอีกครั้ง

(2.8) นำแผนการสอนที่ปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่าง

(3) แบบทดสอบก่อน - หลังเรียน

(3.1) ศึกษาวิธีการสร้างแบบทดสอบจากหนังสือและนำสาระทักษะและกระบวนการทางคณิตศาสตร์ มาสร้างเป็นแบบทดสอบปรนัย 4 ตัวเลือก จำนวน 26 ข้อ

(3.2) นำแบบทดสอบที่สร้างขึ้นให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาตัดสิน เพื่อหาค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา โดยเก็บรวบรวมผลการพิจารณาตัดสินไปคำนวณหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อของแบบทดสอบกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย

(3.3) นำแบบทดสอบเฉพาะข้อที่มีค่าความสอดคล้องระหว่างข้อของแบบทดสอบกับวัตถุประสงค์ของการวิจัยตั้งแต่ 0.50 – 1.00 จำนวน 20 ข้อ ไปทดลองใช้กับนักเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน เพื่อคำนวณหาค่าความยากง่าย และความเชื่อมั่นของแบบทดสอบตามวิธีของคูเดอร์-ริชาร์ดสัน (1937) โดยมีค่า $IOC = 0.67-1.00$ ค่าความยากง่าย = 0.29 – 0.76 ค่าอำนาจจำแนก = 0.25 – 0.78 ค่าความเชื่อมั่น = 0.82

(4) แบบสอบถามความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนการสอนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองการซื้อขายสินค้า

(4.1) ศึกษาวิธีการสร้างแบบสอบถาม

(4.2) สร้างแบบสอบถามความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนการสอนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองการ

ซื้อขายสินค้า จำนวน 10 ข้อ เป็นแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ (Rating scales) ตามวิธีของ ลิเคิร์ท (Likert, 1932) เกี่ยวกับความชอบ หรือไม่ชอบของนักเรียนที่มีต่อเกมและสถานการณ์จำลองที่เล่น

(4.3) นำแบบสอบถามความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนการสอนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองการซื้อขายสินค้าไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบและให้ข้อเสนอแนะ

(4.4) นำแบบสอบถามความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนการสอนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองการซื้อขายสินค้า จำนวน 5 ข้อ ไปทดลองกับนักเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างเพื่อนำมาหาค่าความเชื่อมั่น โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่น = 0.88

7. การวิเคราะห์ข้อมูล

(7.1) วิเคราะห์หาค่าประสิทธิภาพของเกมและสถานการณ์จำลองการซื้อขายสินค้า ตามเกณฑ์ประสิทธิภาพ 80/80

(7.2) เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างคะแนนก่อนเรียนและหลังเรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองการซื้อขายสินค้า ใช้สถิติ t-test แบบ Dependent Samples

(7.3) วิเคราะห์หาระดับความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองการซื้อขายสินค้า ใช้สถิติ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD)

8. สรุปผลการวิจัย

(1) ผลการหาประสิทธิภาพเกมและสถานการณ์จำลองการซื้อขายสินค้า ตามเกณฑ์ 80/80 พบว่า คะแนนร้อยละของการทำแบบทดสอบระหว่างเรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองเท่ากับ 82.83 (E1) โดยมีคะแนนจากการทดสอบหลังเรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลอง เท่ากับ 84.83 (E2) ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ 80/80

(2) ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างคะแนนก่อนเรียนและหลังเรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองการซื้อขายสินค้า พบว่า นักเรียนมีผลการทดสอบหลังเรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองการซื้อขายสินค้า ($\bar{X} = 16.97$, $SD = 1.83$) สูงกว่าก่อนเรียน ($\bar{X} = 11.63$, $SD = 2.59$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

(3) ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อเกมและสถานการณ์จำลองการซื้อขายสินค้า พบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจในภาพรวม คิดเป็นค่าเฉลี่ย 4.31 อยู่ในระดับมาก

9. อภิปรายผลการวิจัย

(1) จากผลการหาประสิทธิภาพเกมและสถานการณ์จำลองการซื้อขายสินค้า ตามเกณฑ์ 80/80 ที่พบว่า คะแนนร้อยละของการทำแบบทดสอบระหว่างเรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองเท่ากับ 82.83 (E1) โดยมีคะแนนจากการทดสอบหลังเรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลอง เท่ากับ 84.83 (E2) ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ 80/80 ทั้งนี้อาจเป็นผู้วิจัยได้นำเกมและสถานการณ์จำลองการซื้อขายสินค้าให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบและให้คำแนะนำก่อนนำไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่าง โดยสอดคล้องกับแนวคิดของ ชัยยงค์ พรหมวงศ์ (2548:18-19) ที่กล่าวว่า การใช้สื่อเป็นเครื่องมือในการสอน ควรยึดหลักการทดสอบประสิทธิภาพของสิ่งที่สร้างขึ้นใหม่แต่ละอย่างด้วย การทดลองใช้เพื่อให้ได้สื่อที่มีคุณภาพ โดยการทดสอบและตรวจสอบสื่อที่มีผู้ผลิตไว้แล้ว ว่ามีวิธีการใช้อย่างไร เนื้อหาถูกต้องและเหมาะสมกับวัยของผู้เรียนหรือไม่ พร้อมทั้งใช้สื่อให้เป็นเครื่องช่วยนักเรียนเรียนมากกว่าเป็นเครื่องช่วยครูสอน นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของ นิภาพร ศรีบุญเรือง (2554:82) ที่ได้ศึกษาเรื่อง ผลการใช้เกมคณิตศาสตร์ เพื่อการส่งเสริมความสามารถในการคิดคำนวณสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่1 ผลการศึกษาพบว่า เกมคณิตศาสตร์เพื่อส่งเสริมความสามารถในการคิดคำนวณ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่1 มีประสิทธิภาพเท่ากับ 91.31/90.78 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ประสิทธิภาพที่ตั้งไว้ 80/80

(2) จากผลการเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างคะแนนก่อนเรียนและหลังเรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองการซื้อขายสินค้า ที่พบว่า นักเรียนมีผลการทดสอบหลังเรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองการซื้อขายสินค้า สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากผู้วิจัยได้ออกแบบกิจกรรมเกมและสถานการณ์จำลองที่เน้นการฝึกทักษะการคิดคำนวณและให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการเล่น ทำให้การเรียนคณิตศาสตร์สำหรับนักเรียนไม่เป็นเรื่องน่าเบื่อ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ พันธุ์ ทองชุมนุช (2547: 228-229) กล่าวถึง ประโยชน์ของการใช้เกมประกอบการสอนโดยเกมช่วยให้ผู้เล่นได้พบสิ่งแปลกใหม่ ฝึกทักษะต่าง ๆ ฝึกการคิด เพิ่มประสบการณ์

การเรียนรู้ สนุกสนาน ทำให้การเรียนรู้ไม่น่าเบื่อ ซึ่งจะสามารถพัฒนานักเรียนให้มีทักษะด้านต่าง ๆ ได้ดียิ่งขึ้น และสอดคล้องกับแนวคิดของ ทิศนา แจมมณี (2545:89) ที่กล่าวว่า วิธีสอนโดยใช้สถานการณ์จำลองเป็นกระบวนการที่ผู้สอนใช้ในการช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ที่กำหนด นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของ นงนารถ มีหล้า (2547 :81) ที่ได้ศึกษาเรื่องผลการใช้เกมการสอนคณิตศาสตร์เรื่องพหุนามสำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสตรีนครสวรรค์ ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้เกมการสอนวิชาคณิตศาสตร์ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนตามปกติอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ.05

(3) ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อเกมและสถานการณ์จำลองการซื้อขายสินค้า ที่พบว่านักเรียนมีความพึงพอใจในภาพรวม คิดเป็นค่าเฉลี่ย 4.31 อยู่ในระดับ มาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากผู้วิจัยได้ออกแบบกิจกรรมเกมและสถานการณ์จำลองการซื้อขายสินค้าที่ให้นักเรียนได้เล่นอย่างสนุกสนาน และเชื่อมโยงเนื้อหาให้สัมพันธ์กัน จึงทำให้นักเรียนสนุกกับการเรียน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของราตรี ศรีทองเทศ (2544:32) ที่กล่าวว่ากระบวนการเรียนการสอนที่สามารถทำให้นักเรียนเกิดความสนุกสนาน เพลิดเพลิน ช่วยกระตุ้นให้ผู้เรียนสนใจอยากเรียน ทำให้นักเรียนเข้าใจเนื้อหาบทเรียนง่ายขึ้น ซึ่งส่งผลต่อความพึงพอใจในการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ และได้ลงมือปฏิบัติ มีโอกาสแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน เกิดความร่วมมือและความสามัคคี และมีการประเมินผลของตนเอง บรรยากาศการเรียนมีความเป็นมิตร มีความอบอุ่น เพลิดเพลิน นักเรียนมีความสุขกับการเรียน ซึ่งสิ่งต่างๆเหล่านี้จะช่วยในการส่งเสริมการเรียนรู้และพัฒนาด้านสติปัญญา รวมทั้งความพึงพอใจที่ดีต่อวิชาคณิตศาสตร์อีกด้วย นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของ มณี แก้ววันตา (2548 : 36) ที่ได้ศึกษาเรื่อง การใช้เกมเพื่อพัฒนาความรู้เชิงจำนวนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่1 ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนมีพฤติกรรมในการเรียนอยู่ในระดับดีมาก และความคิดเห็นต่อการเรียนโดยใช้เกมพบว่า นักเรียนรักคณิตศาสตร์ เพราะเรียนแล้วสนุกสนาน เพลิดเพลิน ได้เล่นเกมที่ตื่นเต้น ใ้ใจ มีความสุขในการเรียน เล่นเกมที่ท้าทายความสามารถ มีความสุขเมื่อสามารถเล่นเกมได้และได้เล่นกับเพื่อน

10. ข้อเสนอแนะ

- (1) ครูผู้สอนควรมีการพัฒนาต่อยอดเกมและสถานการณ์จำลองการซื้อขายสินค้า ให้มีความยากเพิ่มขึ้นตามเนื้อหาสาระที่กำหนดในแต่ละชั้นปีและสื่อการสอนควรปรับปรุงให้มีความทันสมัยและน่าสนใจมากขึ้น
- (2) ครูผู้สอนควรทำการวิจัยการสอนโดยใช้กิจกรรมเกมและสถานการณ์จำลองการซื้อขายสินค้า ในเนื้อหาการเรียนหน่วยอื่น ๆ ของรายวิชาคณิตศาสตร์ (เพิ่มเติม) และวิชาโครงงานคณิตศาสตร์

เอกสารอ้างอิง

- [1] โรงเรียนสารสาสน์วิเทศบางบอน.(2559).รายงานผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนโรงเรียนสารสาสน์วิเทศบางบอน ปีการศึกษา 2558. กรุงเทพฯ: ฝ่ายวิชาการ.
- [2] กระทรวงศึกษาธิการ. (2552). หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- [3] สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี. (2544). คู่มือการวัดผลประเมินผลคณิตศาสตร์. กรุงเทพฯ : สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี.
- [4] เตือนใจ เกตุษา.(2529).การประเมินผลการสอน. กรุงเทพฯ: อรุณการพิมพ์.
- [5] น้อมศรี เคท.(2537). เรื่องน่ารู้สำหรับครูคณิตศาสตร์. (พิมพ์ครั้งที่4).กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
- [6] ราตรี ศรีทองเทศ.(2544).การเปรียบเทียบการเปลี่ยนแปลงความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร โดยใช้กิจกรรมเกมในการสอนภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่5 โรงเรียนวัดเกษมสุริยัณนาจ.นครปฐม ที่มีความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษแตกต่างกัน. วิทยานิพนธ์ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (การสอนภาษาอังกฤษ). บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- [7] มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. (2528). เอกสารชุดวิชาประสบการณ์วิชาชีพครู หน่วยที่ 7- 15.(พิมพ์ครั้งที่4).กรุงเทพฯ : วิกตอรีเพาเวอร์พอยท์.

- [8] Shadish, W. R., Cook, T. D., & Campbell, D. T. (2002). *Experimental and quasi-experimental designs for generalized causal inference*. New York: Houghton Mifflin.
- [9] Kuder, G. F., & Richardson, M. W. (1937). *The theory of estimation of test reliability*. *Psychometrika*, 2, 151-160.
- [10] Likert. (1932). *Technique for the measurement of attitudes* *archives of psychology*, New York : McHraw Hill International Book Company.
- [11] ชัยยงค์ พรหมวงศ์. (2548). *เอกสารการสอนชุดวิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา*. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- [12] นิภาพร ศรีบุญเรือง. (2554). *การศึกษาเรื่องผลการใช้เกมคณิตศาสตร์เพื่อส่งเสริมความสามารถในการคิดคำนวณ*. วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต (หลักสูตรและการสอน). บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
- [13] พันธุ์ ทองชุมนุม. (2547). *การสอนวิทยาศาสตร์ระดับประถมศึกษา*. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- [14] ทิศนา แคมมณี. (2545). *ประมวลทฤษฎีและหลักการเกี่ยวกับการเรียนรู้และการสอน*. คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- [15] นงนารถ มีหล้า. (2547). *ผลการใช้เกมการสอนคณิตศาสตร์ เรื่อง พหุนามสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสตรีนครสวรรค์*. วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต (หลักสูตรและการสอน). บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันราชภัฏนครสวรรค์
- [16] มณี แก้ววันดา. (2548). *การใช้เกมเพื่อพัฒนาความรู้เชิงจำนวนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1*. วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต (ประถมศึกษา). บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

ผลการใช้เกมและสถานการณ์จำลองโปรแกรมไมโครซอฟพาวเวอร์พอยต์ เพื่อ
พัฒนาการเรียนรู้การนำเสนอผลงานของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1
โรงเรียนมัธยมวัดหนองแขม

The result of Games and Simulations Program of Microsoft Power Point
for Improve Learning of Presentation for Grade 7 Students
at Matthayom Wat Nongkhaem School

พรรณี บุญประกอบ¹, วรณี แสงวิมาน², ณัฐธิดา มะลิวัลย์³

¹บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธนบุรี, Pannee@swu.ac.th

²โรงเรียนมัธยมวัดหนองแขม, sainam95@gmail.com.

³โรงเรียนราชโบริกานุเคราะห์, Puijang_7@hotmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาประสิทธิภาพของเกมและสถานการณ์จำลองโปรแกรมไมโครซอฟพาวเวอร์พอยต์ ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนมัธยมวัดหนองแขม (2) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังเรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองโปรแกรมไมโครซอฟพาวเวอร์พอยต์ ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนมัธยมวัดหนองแขม (3) ศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองโปรแกรมไมโครซอฟพาวเวอร์พอยต์ ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนมัธยมวัดหนองแขม กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่กำลังศึกษาในภาคการศึกษาที่ 2/2559 จำนวน 30 คน ของโรงเรียนมัธยมวัดหนองแขม ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ เกมและสถานการณ์จำลองโปรแกรมไมโครซอฟพาวเวอร์พอยต์ แผนการสอน แบบทดสอบก่อนเรียน-หลังเรียน และแบบสอบถามความพึงพอใจ สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าที่ (t – test Dependent)

ผลการวิจัยพบว่า (1) เกมและสถานการณ์จำลองโปรแกรมไมโครซอฟพาวเวอร์พอยต์ มีประสิทธิภาพเท่ากับ 84.83/87.17 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ประสิทธิภาพที่ตั้งไว้ 80/80 (2) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนหลังจากเรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองโปรแกรมไมโครซอฟพาวเวอร์พอยต์ สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (3) ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองโปรแกรมไมโครซอฟพาวเวอร์พอยต์ มีค่าเฉลี่ย 4.56 อยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ: เกม/ สถานการณ์จำลอง/ โปรแกรมไมโครซอฟพาวเวอร์พอยต์/ มัธยมศึกษาปีที่ 1

Abstract

The purpose of this research were (1) study the effectiveness of games and simulations Program of Microsoft Power Point to develop presentation for Grade 7 Students at Matthayom Wat Nongkhaem School (2) compare the result of games and simulations Program of Microsoft Power Point for before and after to develop presentation for Grade 7 Students at Matthayom Wat Nongkhaem School (3) study the satisfaction of the students towards the games and simulations Program of Microsoft Power Point to develop presentation for Grade 7 Students at Matthayom Wat Nongkhaem School. The study samples were Grade 7 Students who are studying in the second semester of school 2/2016 total of 30 students by specification. The selected tools used by the individual in this research include games and simulations Program of Microsoft Power Point, lessons plans, teaching pretest – post-test and the satisfaction forms. The statistics used in this study were percentage, average, standard deviation and t - test Dependent.

The results showed that: (1) games and simulations “Program of Microsoft Power Point” as follows effectiveness 84.83/87.17 , which are higher on the assumption that 80/80 (2) the results after the experiment using a simulated games and simulations “Program of Microsoft Power Point” which are higher than before the experiment and the simulations game check which matching the level of statistical significance .05 (3) the satisfactions of the students on the learning experience with the games and simulations “Program of Microsoft Power Point” are average 4.56 that are at a highest level.

Keywords: Games / Simulations / Microsoft Power Point/ Grade 7

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 หมวด 4 ว่าด้วยแนวการจัดการศึกษา มาตรา 24 (5) ได้กล่าวว่า “ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้สอนสามารถจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม สื่อการเรียนและอำนวยความสะดวก เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ และมีความรู้ รวมทั้งสามารถใช้ผลงานวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ ทั้งนี้ผู้สอนและผู้เรียนอาจเรียนรู้ไปพร้อมกันจากสื่อการเรียนการสอนและแหล่งวิทยาการประเภทต่างๆ” และในหมวด 9 ว่าด้วยเทคโนโลยีการศึกษา มาตรา 64 กล่าวว่า “รัฐต้องส่งเสริมให้มีการผลิตและพัฒนาแบบเรียนตำราหนังสือทางวิชาการสื่อสิ่งพิมพ์อื่นๆ วัสดุอุปกรณ์ และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาอื่น โดยเร่งรัดพัฒนาขีดความสามารถในการผลิต จัดให้มีเงินสนับสนุนการผลิต และให้มีแรงจูงใจแก่ผู้ผลิตและพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาทั้งนี้ โดยเปิดให้มีการแข่งขัน โดยเสรีอย่างเป็นธรรม” โดยรัฐต้องสนับสนุนการผลิต และต้องให้แรงจูงใจแก่ผู้ผลิตและพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา [1] ประกอบด้วยหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี เป็นกลุ่มสาระที่ช่วยพัฒนาให้ผู้เรียน มีความรู้ ความเข้าใจ มีทักษะพื้นฐานที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตและรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงสามารถนำความรู้เกี่ยวกับการดำรงชีวิต การ

งานอาชีพและเทคโนโลยีมาใช้ประโยชน์ในการทำงานอย่างมีความคิดสร้างสรรค์และแข่งขันในสังคมไทยและสากล [2] ซึ่งสอดคล้องกับสาระที่ 3 เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร เป็นสาระเกี่ยวกับกระบวนการเทคโนโลยีสารสนเทศ การติดต่อสื่อสารการค้นหาข้อมูล การใช้ข้อมูลและสารสนเทศ การแก้ปัญหาหรือการสร้างงาน คุณค่าและผลกระทบของเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ผู้เรียนเข้าใจหลักการเบื้องต้นของการสื่อสารข้อมูล เครือข่ายคอมพิวเตอร์ และการติดต่อสื่อสารผ่านเครือข่ายคอมพิวเตอร์อย่างมีคุณธรรมและจริยธรรม การใช้คอมพิวเตอร์ ในการแก้ปัญหาสร้างชิ้นงานหรือโครงการงานจากจินตนาการ และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศนำเสนองาน

การสอนแบบใช้เกมและสถานการณ์จำลองเป็นวิธีการสอนที่นิยมนำมาใช้ในการพัฒนาผลการเรียนรู้ของผู้เรียน เนื่องจากเกมเป็นกระบวนการที่ผู้สอนใช้ในการช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ที่กำหนด โดยการให้ผู้เรียนเล่นตามกติกา และนำเนื้อหาและข้อมูลของเกมพฤติกรรมการเล่น และผลการเล่นเกมของผู้เรียนมาใช้ในการอภิปรายเพื่อสรุปการเรียนรู้ และสถานการณ์จำลองเป็นกระบวนการที่ผู้สอนใช้ในการช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ที่กำหนด โดยให้ผู้เรียนลงไปเล่นในสถานการณ์ที่มีบทบาท ข้อมูล และกติกาการเล่น ที่สะท้อนความเป็นจริงและมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งต่างๆ โดยใช้ข้อมูล

ที่มีสภาพคล้ายกับข้อมูลในความเป็นจริง ในการตัดสินใจ และแก้ปัญหาต่างๆ ซึ่งการตัดสินใจนั้นจะส่งผลถึงผู้เล่นในลักษณะเดียวกันที่เกิดขึ้นในสถานการณ์จริง [3]

จากประสบการณ์ในการสอนรายวิชาคอมพิวเตอร์เพื่อชีวิตระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนมัธยมวัดหนองแขม พบว่านักเรียนขาดความสนใจและขาดทักษะในการออกแบบโปรแกรมไมโครซอฟพาวเวอร์พอยต์ ทำให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหน่วยที่ 3 โปรแกรม ไมโครซอฟพาวเวอร์พอยต์ ต่ำสุดกว่าทุกหน่วยการเรียนรู้คิดเป็นร้อยละ 62.5 ซึ่งต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐานที่โรงเรียนกำหนดร้อยละ 70.00 [4] สอดคล้องกับแนวคิดของ ธรรมเกียรติ กันอริ [5] ที่กล่าวว่า สาเหตุที่ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคอมพิวเตอร์เบื้องต้นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ต่ำลงมีปัจจัยหลายประการด้วยกัน ได้แก่ ผู้สอนไม่เน้นกระบวนการให้นักเรียนปฏิบัติจริง ผู้สอนส่วนใหญ่ยังยึดหนังสือเรียนแทนหลักสูตร มิได้ถือผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง

ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะนำเกมและสถานการณ์จำลองมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนรายวิชาคอมพิวเตอร์เพื่อชีวิต เพื่อให้ นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้นและมีคุณภาพตรงตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

(1) เพื่อศึกษาประสิทธิภาพของเกมและสถานการณ์จำลองโปรแกรมไมโครซอฟพาวเวอร์พอยต์ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนมัธยมวัดหนองแขม

(2) เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังเรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองโปรแกรมไมโครซอฟพาวเวอร์พอยต์ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนมัธยมวัดหนองแขม

(3) เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองโปรแกรมไมโครซอฟพาวเวอร์พอยต์ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนมัธยมวัดหนองแขม

3. ขอบเขตของการวิจัย

(1) ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร คือ นักเรียนระดับมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่กำลังศึกษาในภาคการศึกษาที่ 2/2559 2 ห้องเรียน จำนวน 60 คน โรงเรียนมัธยมวัดหนองแขม

1.2 กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนระดับมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่กำลังศึกษาในภาคการศึกษาที่ 2/2559 โรงเรียนมัธยมวัดหนองแขม ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง เป็นนักเรียนห้อง ม.1/8 จำนวน 30 คน

(2) ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัย

ใช้เวลาทดลอง 2 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 4 คาบเรียนรวม 8 คาบ คาบเรียนละ 50 นาที

(3) เนื้อหา

เป็นเนื้อหาที่พัฒนามาจากรายวิชาคอมพิวเตอร์เพื่อชีวิต ระดับมัธยมศึกษาปีที่ 1 ซึ่งเลือกมา 1 หน่วย ได้แก่ หน่วยการเรียนรู้ที่ 3: โปรแกรมไมโครซอฟพาวเวอร์พอยต์ ประกอบด้วยเนื้อหาย่อย 4 เรื่อง รวม 8 คาบ ดังนี้

3.1 ส่วนประกอบของโปรแกรมไมโครซอฟพาวเวอร์พอยต์ เวลา 2 คาบ

3.2 การออกแบบงานนำเสนอด้วยโปรแกรมไมโครซอฟพาวเวอร์พอยต์ เวลา 2 คาบ

3.3 การสร้างงานนำเสนอด้วยโปรแกรมไมโครซอฟพาวเวอร์พอยต์ เวลา 2 คาบ

3.4 เทคนิคการทำพาวเวอร์พอยต์ ให้สวยงาม เวลา 2 คาบ

(4) ตัวแปรที่ศึกษา

4.1 ตัวแปรอิสระ คือ การจัดการเรียนรู้โดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองโปรแกรมไมโครซอฟพาวเวอร์พอยต์ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนมัธยมวัดหนองแขม

4.2 ตัวแปรตาม คือ

(1) ประสิทธิภาพของเกมและสถานการณ์จำลองโปรแกรมไมโครซอฟพาวเวอร์พอยต์ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนมัธยมวัดหนองแขม

(2) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้วยเกมและสถานการณ์จำลองโปรแกรมไมโครซอฟพาวเวอร์พอยต์ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนมัธยมวัดหนองแขม

(3) ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองโปรแกรมไมโครซอฟพาวเวอร์พอยต์ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนมัธยมวัดหนองแขม

4. แบบแผนการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยกึ่งทดลอง (Quasi – Experimental Design) และใช้วิธีการวิจัยแบบ One-Group Pretest-Posttest Design (Shadish, W.R.,T.D. and Campbell) [6]

5. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

- (1.1) เกมและสถานการณ์จำลองโปรแกรมไมโครซอฟพาวเวอร์พอยต์
- (1.2) แผนการสอน
- (1.3) แบบทดสอบวัดผลการเรียนรู้การนำเสนอผลงานด้วยโปรแกรมไมโครซอฟพาวเวอร์พอยต์
- (1.4) แบบสอบถามความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนการสอนโดยใช้เกมและสถานการณ์โปรแกรมไมโครซอฟพาวเวอร์พอยต์

6. ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือในการวิจัย

(1) เกมและสถานการณ์จำลองโปรแกรมไมโครซอฟพาวเวอร์พอยต์

(1.1) ศึกษาหลักสูตร ขอบข่ายของเนื้อหาวิชา และจุดหมายของวิชาคอมพิวเตอร์เพื่อชีวิต คู่มือการสอนคอมพิวเตอร์ รวมทั้งจุดประสงค์การเรียนรู้คอมพิวเตอร์เพื่อชีวิต ระดับมัธยมศึกษาปีที่ 1

(1.2) ศึกษาทฤษฎี หลักการ วิธีการ เนื้อหาการนำเสนอผลงานด้วยโปรแกรมไมโครซอฟพาวเวอร์พอยต์ ที่จะใช้สอน ข้อเสนอแนะจากเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวกับการสร้างเกมและสถานการณ์จำลองเพื่อนำมาใช้ในการสร้างเกมและสถานการณ์จำลอง

(1.3) ศึกษารายละเอียดของเนื้อหาในบทเรียนที่จะใช้ในการทดลองจากหนังสือเรียนตามหลักสูตรการเรียนวิชาคอมพิวเตอร์เพื่อชีวิตของนักเรียนโรงเรียนมัธยมวัดหนองแขม ตามเนื้อหา ในหน่วยที่ 3: โปรแกรมไมโครซอฟพาวเวอร์พอยต์ จำนวน 4 เรื่อง ได้แก่ (1) ส่วนประกอบของโปรแกรมไมโครซอฟพาวเวอร์พอยต์ (2) การออกแบบงานนำเสนอด้วยโปรแกรมไมโครซอฟพาวเวอร์พอยต์ (3) การสร้างงานนำเสนอด้วยโปรแกรมไมโครซอฟพาวเวอร์พอยต์ (4) เทคนิคการทำพาวเวอร์พอยต์ ให้สวยงาม

(1.4) สร้างเกมและสถานการณ์จำลอง โปรแกรมไมโครซอฟพาวเวอร์พอยต์ ประกอบด้วยเกมจำนวน 4

เกม ได้แก่ (1) เกมแขวนคอ (2) โรงเรียนของเราน่าอยู่ (3) คอมพิวเตอร์นี้มีอะไร (4) จิ๊กซอว์ มีเสียง และสถานการณ์จำลองจำนวน 4 สถานการณ์จำลอง ได้แก่ (1) สถานการณ์จำลอง การแข่งขันทักษะโปรแกรมไมโครซอฟพาวเวอร์พอยต์ (2) สถานการณ์จำลองการแข่งขันทักษะโปรแกรมไมโครซอฟพาวเวอร์พอยต์ ในการแนะนำโรงเรียนของฉัน (3) สถานการณ์จำลอง คอมพิวเตอร์ในฝัน (4) สถานการณ์จำลอง แสง สี เสียง

(1.5) นำเกมและสถานการณ์จำลองโปรแกรมไมโครซอฟพาวเวอร์พอยต์ ที่สร้างเรียบร้อยแล้วไปให้ผู้เชี่ยวชาญ ตรวจสอบเพื่อปรับปรุงแก้ไข

(1.6) นำเกมและสถานการณ์จำลองโปรแกรมไมโครซอฟพาวเวอร์พอยต์ ไปปรับปรุงแล้วเสนอผู้เชี่ยวชาญเพื่อพิจารณาความถูกต้องอีกครั้ง

(1.7) นำเกมและสถานการณ์จำลองโปรแกรมไมโครซอฟพาวเวอร์พอยต์ ที่ปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่าง

(2) แผนการสอน

(2.1) ศึกษาหลักสูตร ขอบข่ายของเนื้อหาวิชา และจุดหมายของวิชาคอมพิวเตอร์เพื่อชีวิต คู่มือการสอนคอมพิวเตอร์ รวมทั้งจุดประสงค์การเรียนรู้วิชาคอมพิวเตอร์เพื่อชีวิต ระดับมัธยมศึกษาปีที่ 1

(2.2) ศึกษาทฤษฎี หลักการ วิธีการ เนื้อหาการนำเสนอผลงานด้วยโปรแกรมไมโครซอฟพาวเวอร์พอยต์ที่จะใช้สอน ข้อเสนอแนะจากเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวกับการสร้างแผนการสอน และเทคนิควิธีการสอนคอมพิวเตอร์เพื่อชีวิต เพื่อนำมาสอนคอมพิวเตอร์ หน่วยที่ 3: โปรแกรมไมโครซอฟพาวเวอร์พอยต์

(2.3) ศึกษารายละเอียดของเนื้อหาในบทเรียนที่จะใช้ในการทดลองจากหนังสือเรียนตามหลักสูตรการเรียนวิชาคอมพิวเตอร์เพื่อชีวิตของนักเรียนโรงเรียนมัธยมวัดหนองแขม

(2.4) สร้างแผนการสอนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองการนำเสนอผลงานด้วยโปรแกรมไมโครซอฟพาวเวอร์พอยต์ จำนวน 4 แผน

(2.5) นำแผนการสอนที่สร้างขึ้นไปให้ผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหาสาระ จุดประสงค์ กิจกรรมและการประเมินผล

(2.6) นำแผนการสอนไปปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสมตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ

(2.7) นำแผนการสอนที่ปรับปรุงแล้วเสนอผู้เชี่ยวชาญเพื่อพิจารณาความถูกต้องอีกครั้ง

(2.8) นำแผนการสอนที่ปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่าง

(3) แบบทดสอบวัดผลการเรียนรู้การนำเสนอผลงานด้วยโปรแกรมไมโครซอฟพาวเวอร์พอยต์

(3.1) ศึกษาวิธีการสร้างแบบทดสอบจากหนังสือและวิเคราะห์สาระเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารแล้วนำมาสร้างเป็นแบบทดสอบปรนัย 4 ตัวเลือก จำนวน 26 ข้อ

(3.2) นำแบบทดสอบที่สร้างขึ้นไปให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาตัดสิน เพื่อหาค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา โดยเก็บรวบรวมผลการพิจารณาตัดสินไปคำนวณหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อของแบบทดสอบกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย

(3.3) นำแบบทดสอบที่มีค่าความสอดคล้องระหว่างข้อของแบบทดสอบกับวัตถุประสงค์ของการวิจัยตั้งแต่ 0.50 - 1.00 ไปปรับปรุงแก้ไข แล้วนำไปทดลองใช้กับนักเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน เพื่อคำนวณหาค่าความยากง่าย ตามวิธีของเบรนนัน (Brennan) [7] และค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบตามวิธีการของคูเดอร์-ริชาร์ดสัน [8] ได้ค่า IOC = 0.67-1.00 ค่าความยากง่าย = 0.20 - 0.73 ค่าอำนาจจำแนก = 0.25 - 0.75 ค่าความเชื่อมั่น = 0.82

(4) แบบสอบถามความพึงพอใจต่อการเรียนการสอนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองโปรแกรมไมโครซอฟพาวเวอร์พอยต์

(4.1) ศึกษาวิธีการสร้างแบบสอบถาม

(4.2) สร้างแบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนต่อการเรียนการสอนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองโปรแกรมไมโครซอฟพาวเวอร์พอยต์ เป็นแบบประเมินค่า (Rating Scales) ตามเกณฑ์การของลิเคิร์ต (Likert) [9] เกี่ยวกับความชอบ หรือไม่ชอบของนักเรียนที่มีต่อเกมและสถานการณ์จำลองที่เล่น

(4.3) นำแบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนต่อการเรียนการสอนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองโปรแกรมไมโครซอฟพาวเวอร์พอยต์ ไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบและให้ข้อเสนอแนะ

(4.4) นำแบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนต่อการเรียนการสอนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองโปรแกรมไมโครซอฟพาวเวอร์พอยต์ ไปทดลองกับนักเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างเพื่อนำมาหาค่าความเชื่อมั่น โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient) [10] ได้ค่าความเชื่อมั่น = 0.76

7. การวิเคราะห์ข้อมูล

(7.1) วิเคราะห์หาค่าประสิทธิภาพของเกมและสถานการณ์จำลองโปรแกรมไมโครซอฟพาวเวอร์พอยต์ ตามเกณฑ์ประสิทธิภาพ 80/80

(7.2) เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างคะแนนก่อนเรียนและหลังเรียน โดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองโปรแกรมไมโครซอฟพาวเวอร์พอยต์ ใช้สถิติ t-test Dependent

(7.3) วิเคราะห์ระดับความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียน โดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองโปรแกรมไมโครซอฟพาวเวอร์พอยต์ ใช้สถิติค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD)

8. สรุปผลการวิจัย

(1) ผลจากการพัฒนาเกมและสถานการณ์จำลอง โปรแกรมไมโครซอฟพาวเวอร์พอยต์ ตามเกณฑ์ประสิทธิภาพ 80/80 พบว่า คะแนนร้อยละของการทำแบบทดสอบระหว่างเรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองเท่ากับ 84.83 (E1) โดยมีคะแนนจากการทดสอบหลังเรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลอง เท่ากับ 87.17 (E2) ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ 80/80

(2) ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังเรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลอง โปรแกรมไมโครซอฟพาวเวอร์พอยต์ พบว่า นักเรียนมีผลการทดสอบหลังเรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองโปรแกรมไมโครซอฟพาวเวอร์พอยต์ ($\bar{X} = 17.43$, SD = 0.61) สูงกว่าก่อนเรียน ($\bar{X} = 13.03$, SD = 0.63) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

(3) ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองโปรแกรมไมโครซอฟพาวเวอร์พอยต์ พบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจในภาพรวม คิดเป็นค่าเฉลี่ย 4.56 อยู่ในระดับมากที่สุด

9. อภิปรายผลการวิจัย

(1) จากผลการศึกษาการพัฒนาเกมและสถานการณ์จำลองโปรแกรมไมโครซอฟพาวเวอร์พอยต์ ตามเกณฑ์ประสิทธิภาพ 80/80 ที่พบว่า คะแนนร้อยละของการทำแบบทดสอบระหว่างเรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลอง เท่ากับ 84.83 (E1) โดยมีคะแนนจาก

การทดสอบหลังเรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลอง เท่ากับ 87.17 (E2) สูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ 80/80 ทั้งนี้ผู้วิจัยได้ออกแบบเกมและสถานการณ์จำลองที่มีกิจกรรมที่ท้าทายความสามารถของนักเรียนทำให้นักเรียนสนุกสนานไปกับการเรียน สอดคล้องกับแนวคิดของ ถนอม เลหาจรัสแสง [11] ที่กล่าวว่า บทเรียนที่ออกแบบควรมีกิจกรรมที่ท้าทายให้ผู้เรียนได้เรียน โดยมีเป้าหมายที่ชัดเจนและเหมาะสม ผู้เรียนเกิดจินตนาการเป็นตัวกระตุ้นการสร้างภาพของตนเองในสถานการณ์ต่างๆ การนำเสนอที่แปลกใหม่ จะดึงดูดความสนใจของเด็กตลอดเวลา มีความอยากรู้อยากเห็น ในลักษณะของความต้องการที่จะเรียนรู้สิ่งต่างๆ ที่แปลกใหม่ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ทะเล เทศวิศาล [12] ที่ได้ศึกษาเรื่อง การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยใช้บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนด้วยเกมกับการสอนปกติ วิชาภาษาอังกฤษ เรื่อง SCHOOL สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ผลการศึกษาพบว่า บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนแบบเกมการสอนที่สร้างขึ้นมีประสิทธิภาพ 85.59/88.24 ซึ่งสอดคล้องตามสมมติฐาน คือมีค่าสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ 85/85

(2) จากผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังเรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองโปรแกรมไมโครซอฟพาวเวอร์พอยต์ ที่พบว่า นักเรียนมีผลการทดสอบหลังเรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองโปรแกรมไมโครซอฟพาวเวอร์พอยต์ สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับแนวคิดของ ทิศนา แคมมณี ที่กล่าวว่า เกมเป็นกระบวนการที่ผู้สอนใช้ในการช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ที่กำหนด โดยการให้ผู้เรียนเล่นตามกติกา และนำเนื้อหาและข้อมูลของเกม พฤติกรรมการเล่น และผลการเล่นเกมของผู้เรียนมาใช้ในการอภิปรายเพื่อสรุปการเรียนรู้ และสถานการณ์จำลองเป็นกระบวนการที่ผู้สอนใช้ในการช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ที่กำหนด โดยให้ผู้เรียนลงไปเล่นในสถานการณ์ที่มีบทบาท ข้อมูล และกติกาการเล่น ที่สะท้อนความเป็นจริงและมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งต่างๆ โดยใช้ข้อมูลที่มีสภาพคล้ายกับข้อมูลในความเป็นจริง ในการตัดสินใจและแก้ปัญหาต่างๆ ซึ่งการตัดสินใจนั้นจะส่งผลถึงผู้เล่นในลักษณะเดียวกันที่เกิดขึ้นในสถานการณ์จริง [3] นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของ วรางคณา โกมลผลิน [13] ที่ได้ศึกษาเรื่อง การสร้างและหาประสิทธิภาพบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน แบบเกมการสอน สาระการเรียนรู้พื้นฐาน เทคโนโลยีสารสนเทศ สำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนมี

คะแนนเฉลี่ยรวมจากการทำแบบทดสอบหลังเรียนสูงกว่าคะแนนเฉลี่ยรวมที่ได้จากการทำแบบทดสอบก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

(3) ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองโปรแกรมไมโครซอฟพาวเวอร์พอยต์ ที่พบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจในภาพรวม คิดเป็นค่าเฉลี่ย 4.56 อยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีลำดับขั้นของความต้องการของมาสโลว์ [14] ที่กล่าวว่า มนุษย์มีความต้องการพื้นฐานอยู่ 5 ชั้น ประกอบด้วยความต้องการด้านร่างกาย ความต้องการความปลอดภัย ความต้องการทางสังคม ความต้องการมีฐานะทางสังคม และความต้องการที่จะประสบผลสำเร็จในชีวิต ในความต้องการทั้ง 5 ชั้นนี้ ความต้องการทางสังคมและความต้องการมีฐานะทางสังคมนับว่ามีความสำคัญทางนักเรียนที่ได้รับความยกย่องให้ความสำคัญจะได้รับการตอบสนองความต้องการด้านนี้จึงทำให้เกิดความพึงพอใจ นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของ พิทยา โพธิ์ทอง [15] ที่ได้ศึกษาเรื่อง การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความพึงพอใจทางการเรียน เรื่องมาสร้างโลกสีเขียวกันเถอะ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนโดยใช้เกมและเพลงประกอบการสอน ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจทางการเรียนต่อรูปแบบการสอนโดยใช้เกมและเพลงประกอบการสอนอยู่ในระดับพึงพอใจมาก

10. ข้อเสนอแนะ

(1) จากผลการวิจัยที่พบว่า เกมและสถานการณ์จำลองโปรแกรมไมโครซอฟพาวเวอร์พอยต์ ทำให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน เนื่องจากการนำเกมและสถานการณ์จำลองมาใช้ทำให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการเรียน ได้ฝึกและทบทวนความรู้ด้วยตนเองมากขึ้น ดังนั้นจึงควรมีการพัฒนาต่อยอดเกมและสถานการณ์จำลองในบทเรียนอื่นๆ ต่อไป

(2) จากผลการศึกษาที่พบว่านักเรียนมีความพึงพอใจต่อการเรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เนื่องจากมีการนำภาพนิ่งที่สวยงามมาประกอบเกมทำให้นักเรียนเกิดแรงจูงใจและความสนใจในการเรียน ดังนั้นการนำภาพนิ่งมาใช้ในการออกแบบเกมและสถานการณ์จำลองจึงมีความเหมาะสมที่จะนำไปพัฒนาเกมและสถานการณ์จำลองเรื่องอื่นๆ ต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- [1] สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2545). **ปฏิรูปการเรียนรู้ ผู้เรียนสำคัญที่สุด**. กรุงเทพฯ: คุรุสภาลาดพร้าว.
- [2] กระทรวงศึกษาธิการ. (2552). **หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551**. กรุงเทพฯ : กรมศาสนา.
- [3] ทิศนา แคมมณี.(2552). **ศาสตร์การสอน องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ**. พิมพ์ครั้งที่10. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- [4] โรงเรียนมัธยมวัดหนองแขม.(2559).**รายงานผลการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน โรงเรียนมัธยมวัดหนองแขม**. กรุงเทพฯ: ฝ่ายวิชาการ.
- [5] ธรรมเกียรติ กั่นอริ.(2543).**พลิกสถานการณ์บนพื้นฐานกฎหมายปฏิรูปการศึกษา**.กรุงเทพฯ: ชวนพิมพ์.
- [6] Shadish, W. R., Cook, T. D., & Campbell, D. T. (2002). **Experimental and quasi-experimental designs for generalized causal inference**. New York: Houghton Mifflin.
- [7] Brennan, R.L. and Kane, M.T. (1977). "An Index of Dependability for Mastery Tests", **Journal of Educational Measurement**. 14(1977), 277-289.
- [8] Kuder, G. F., & Richardson, M. W. (1937). **The theory of estimation of test reliability**. *Psychometrika*. 2, 151-160.
- [9] Likert. (1932). **Technique for the measurement of attitudes** *archives of psychology*, NewYork : McHraw Hill International Book Company.
- [10] Cronbach, L. (1951). **Coefficient alpha and the internal structure of tests**. *Psychometrika*. 16, 297-334.
- [11] ถนอม เลหาจรัสแสง. (2541).**การปฏิรูปการเรียนรู้ตามแนวคิด 5 ทฤษฎี**.กรุงเทพฯ: อินเดียนสแควร์.
- [12] ทะเล เทศวิศาล. (2549). **การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยใช้บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน ด้วยเกมกับการสอนปกติ** วิชาภาษาอังกฤษ เรื่อง SCHOOL สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4. วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต (ประถมศึกษา): มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม.
- [13] วรางคณา โกมลผลิน.(2549). **การสร้างและหาประสิทธิภาพบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน แบบเกมการสอน สาระการเรียนรู้พื้นฐาน เทคโนโลยีสารสนเทศ สำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 2**. วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต (เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์) : สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ.
- [14] Maslow, Abraham Harold. (1970).**Motivation and Personality**. 2nd ed. New York: Harper and Row.
- [15] พิทยา โพธิ์ทอง. (2549). **การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความพึงพอใจทางการเรียน เรื่องมาสร้างโลกสีเขียวกันเถอะ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนโดยใช้เกมและเพลงประกอบการสอน**. สารนิพนธ์ การศึกษามหาบัณฑิต (การมัธยมศึกษา): มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

ผลการใช้เกมและสถานการณ์จำลองบทสนทนาภาษาอังกฤษ เพื่อพัฒนาการเรียนรู้
การสื่อสาร สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5
โรงเรียนกำแพงแสนวิทยา

The Result of Games and Simulations of English Conversations
to Develop communicative skills for Grade 11 Students
at Kamphaengsaen Wittaya School

มนัส บุญประกอบ¹, พุฒิชา คุ่มทรัพย์², ปิยนุช กิรติบุรณะ³

¹บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธนบุรี, pannee@g.swu.ac.th

²โรงเรียนกำแพงแสนวิทยา, putticha.k@gmail.com

³โรงเรียนกำแพงแสนวิทยา, nykeerati@hotmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาประสิทธิภาพของเกมและสถานการณ์จำลองบทสนทนาภาษาอังกฤษของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนกำแพงแสนวิทยา (2) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนกำแพงแสนวิทยา ก่อนและหลังเรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองบทสนทนาภาษาอังกฤษ (3) ศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนกำแพงแสนวิทยา ที่มีต่อการเรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองบทสนทนาภาษาอังกฤษ กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนกำแพงแสนวิทยา ที่กำลังศึกษาในภาคการศึกษาที่ 2/2559 โรงเรียนกำแพงแสนวิทยา ได้มาโดยการเลือกแบบเฉพาะเจาะจง จำนวน 40 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ เกมและสถานการณ์จำลองบทสนทนาภาษาอังกฤษ แผนการสอน แบบทดสอบก่อนเรียน-หลังเรียน และแบบสอบถามความพึงพอใจ สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่า t – test Dependent

ผลการวิจัยพบว่า (1) เกมและสถานการณ์จำลองบทสนทนาภาษาอังกฤษ มีประสิทธิภาพเท่ากับ 81.06/85.00 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ประสิทธิภาพที่ตั้งไว้ 80/80 (2) ผลการเรียนรู้ของนักเรียนหลังจากเรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองบทสนทนาภาษาอังกฤษ สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (3) ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองบทสนทนาภาษาอังกฤษ มีค่าเฉลี่ย 4.56 อยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ: เกม/ สถานการณ์จำลอง/ บทสนทนาภาษาอังกฤษ / มัธยมศึกษาปีที่ 5

Abstract

This research aims to: (1) study the effectiveness of games and simulations of English conversations to develop communicative skills for Grade 11 Students at Kamphaengsaen Wittaya School (2) compare the result of games and simulations of English conversations before and after to develop communicative skills for Grade 11 Students at Kamphaengsaen Wittaya School (3) study the satisfaction of the students towards the games and simulations of English conversations to develop communicative skills for Grade 11 Students at Kamphaengsaen Wittaya School. The study samples were Grade 11 Students who are studying in the second semester of school 2/2016 total of 40 students by specification. The selected tools used by the individual in this research include games and simulations of English conversations, lessons plans, teaching pretest – post-test and the satisfaction forms. The statistics used in this study were percentage, average, standard deviation and t - test Dependent.

The results showed that: (1) games and simulations of English conversations as follows effectiveness 81.06/85, which are higher on the assumption that 80/80 (2) the results after the experiment using a simulated games and simulations of English conversations which are higher than before the experiment and the simulations game check which matching the level of statistical significance .05 (3) the satisfactions of the students on the learning experience with the games and simulations of English conversations are average 4.56 that are at a highest level.

Keywords: games/ simulations / English conversation/ Grade 11

1. ความเป็นมาและความสำคัญของการแก้ปัญหา

ความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาการสมัยใหม่ทำให้สังคมโลกได้เกิดการเปลี่ยนแปลงไปสู่ยุคข้อมูลข่าวสารที่ประชาชนในภูมิภาคต่างๆของโลกสามารถติดต่อสื่อสารถึงกันได้อย่างรวดเร็ว การสื่อสารและการสร้างความเข้าใจจึงมีความสำคัญ ภาษา คือเครื่องมือในการสื่อสารของคนในสังคมเดียวกันหรือต่างสังคม โดยเฉพาะภาษาอังกฤษนับว่าเป็นภาษาสากลที่ใช้ในการติดต่อสื่อสารกันอย่างกว้างขวางทั่วโลกเป็นภาษาแห่งโอกาส กล่าวคือ หนึ่งในคุณสมบัติของผู้เข้าทำงานในแต่ละสาขาอาชีพในปัจจุบันล้วนกำหนดว่าจะต้องสามารถฟัง พูด อ่าน และเขียนภาษาอังกฤษดี [1]

ในประเทศไทยจัดการเรียนภาษาอังกฤษเป็นภาษาต่างประเทศ(English as a Foreign Language / EFL) คือเรียนเป็นวิชาในชั้นเรียน เช่นเดียวกับวิชาคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ แต่การเรียนการสอนภาษาอังกฤษต่างจากการเรียนสาระการเรียนรู้อื่นๆ[2] เนื่องจากไม่ได้เรียนภาษาเพื่อความรู้อย่างเดียวเกี่ยวกับภาษาเท่านั้น แต่เรียนภาษาเพื่อให้สามารถใช้เป็นเครื่องมือในการติดต่อสื่อสารกับผู้อื่นได้ตามความต้องการในสถานการณ์ต่างๆ ได้ทั้งในชีวิตประจำวันและการประกอบอาชีพซึ่งจะให้ผู้เรียนใช้ภาษาได้ถูกต้องคล่องแคล่ว ขึ้นอยู่กับทักษะการใช้ภาษา โดยผู้เรียนจะต้องมีโอกาสฝึกทักษะการใช้ภาษาให้มากที่สุดทั้งภายในห้องเรียนและ

ภายนอกห้องเรียนด้วยกิจกรรมที่หลากหลาย ทั้งกิจกรรมฝึกทักษะทางภาษาและกิจกรรมการฝึกผู้เรียนให้รู้วิธีการเรียนภาษาด้วยตนเองควบคู่ไปด้วย เพื่อนำไปสู่การเน้นผู้เรียนที่พึ่งตนเองได้ (Learner-independence) และสามารถเรียนรู้ได้ตลอดชีวิต(Lifelong Learning)โดยนักเรียนใช้ภาษาไทยเป็นภาษาพูดและภาษาราชการ ความจำเป็นในการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อสื่อสารน้อยลง จนเกือบไม่ได้ใช้เลย พอจะพูดคุยกับเจ้าของภาษาจึง เกิดความไม่มั่นใจในตัวเอง [3] ได้ให้ความเห็นว่าการเรียนรู้ภาษาที่ 2 ต้องใช้ระยะเวลานานในการเรียนรู้ เนื่องจากมีอิทธิพลของภาษาแม่มาเป็นสิ่งกีดขวางการเรียนรู้ภาษาใหม่ วัฒนธรรมใหม่ วิถีคิดแบบใหม่ ตลอดจนความรู้สึกและการกระทำ ซึ่งการกระทำ เป็นส่วนเกี่ยวข้องกับด้านร่างกาย ความเฉลียวฉลาดและการตอบสนองเป็นเรื่องที่จำเป็นที่จะทำให้ประสบความสำเร็จในการรับและส่งสารภาษาที่ 2 โดยกระบวนการรับรู้และการเรียนรู้ภาษามีตัวแปรที่เกี่ยวข้องมากมายไม่ใช่ขั้นตอนที่ง่ายที่จะเรียนรู้ด้วยตนเองในระยะเวลาสั้นๆ ได้ การจัดรายวิชาภาษาต่างประเทศควรมีเวลาให้ฝึกน้อยทำให้มีผู้เรียนน้อยคนที่ประสบความสำเร็จในการใช้ภาษาต่างประเทศโดยการเรียนรู้แต่เพียงในห้องเรียนอย่างเดียว

ผู้วิจัยปฏิบัติการสอนที่โรงเรียนกำแพงแสนวิทยา ปัญหาที่พบมากในการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ คือ ปัญหาด้านทักษะการพูดภาษาอังกฤษ ผู้วิจัยได้สังเกต

พฤติกรรมของนักเรียนเวลาพูดภาษาอังกฤษจะขาดความมั่นใจในตนเอง เช่น ไม่กล้าแสดงออก ออกเสียงพูดผิดหลักไวยากรณ์ พฤติกรรมเหล่านี้แสดงให้เห็นว่านักเรียนขาดความมั่นใจในการพูดภาษาอังกฤษทำให้เป็นปัญหาอย่างยิ่งในการสื่อสาร ส่งผลทำให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาภาษาอังกฤษต่ำ

นักวิชาการและนักการศึกษาหลายท่านเห็นว่าเกมและสถานการณ์จำลองเป็นวิธีการสอนที่ดีมีประสิทธิภาพ นักเรียนได้เรียนรู้ด้วยความสุข ซึ่งการสอนโดยใช้เกมเป็นวิธีการที่เน้นทักษะการสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพเป็นลำดับที่สอง รองจากการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ณัฐมา นามวงษ์ [4] ที่ได้ทำการศึกษาถึงผลการใช้เกมประกอบการสอนภาษาอังกฤษที่มีต่อความสามารถในการฟังและการพูดภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 อำเภอหนองบัว จังหวัดนครสวรรค์ ที่พบว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนภาษาอังกฤษโดยใช้เกมและกอบการสอนมีความสามารถด้านการฟังและการพูดภาษาอังกฤษหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เช่นเดียวกับ บวรจิต พลพันธ์ [5] ที่ได้ทำการศึกษาถึงการพัฒนาทักษะการพูดภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้สถานการณ์จำลองพบว่า นักเรียนมีทักษะการพูดภาษาอังกฤษดีขึ้น สามารถนำไปใช้เพื่อพัฒนาทักษะการพูดภาษาอังกฤษในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศของนักเรียนให้บรรลุวัตถุประสงค์ได้ ซึ่งเป็นการพัฒนาทักษะการพูดภาษาอังกฤษที่มีคุณค่าต่อผู้เรียน ช่วยเสริมสร้างการกล้าพูดและกล้าแสดงออกในการสื่อสารและการนำไปใช้แก้ปัญหาในชีวิตประจำวันได้

จากเหตุผลดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าการสอนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองเป็นเทคนิคการสอนที่มีประสิทธิภาพ สามารถกระตุ้นให้ผู้เรียนสนใจและให้ประสบการณ์ด้านการตัดสินใจการแก้ปัญหา การวางแผนแก่ผู้เรียน ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะนำเกมและสถานการณ์จำลองมาใช้ในการพัฒนาผลการเรียนรู้ของนักเรียนให้สูงขึ้น

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

(1) เพื่อศึกษาประสิทธิภาพของเกมและสถานการณ์จำลองบทสนทนาภาษาอังกฤษ ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนกำแพงแสนวิทยา

(2) เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนกำแพงแสนวิทยาก่อนและหลังเรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองบทสนทนาภาษาอังกฤษ

(3) เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนกำแพงแสนวิทยา ที่มีต่อการเรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองบทสนทนาภาษาอังกฤษ

3. ขอบเขตของการวิจัย

(1) ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

(1.1) ประชากร คือ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่กำลังศึกษาในภาคการศึกษาที่ 2/2559 โรงเรียนกำแพงแสนวิทยา 6 ห้องเรียน จำนวน 222 คน

(1.2) กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่กำลังศึกษาในภาคการศึกษาที่ 2/2559 โรงเรียนกำแพงแสนวิทยาได้มาโดยการเลือกแบบเฉพาะเจาะจง คือ นักเรียนห้อง ม.5/1 จำนวน 40 คน

(2) ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัย

ใช้เวลาทดลอง 2 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 3 คาบเรียนรวม 6 คาบ คาบเรียนละ 50 นาที

(3) เนื้อหา

เป็นเนื้อหาที่พัฒนามาจากรายวิชาภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ซึ่งเลือกมา 1 หน่วย ได้แก่ หน่วยการเรียนรู้ที่ 4 Travelling ประกอบด้วยเนื้อหาย่อย 4 เรื่อง รวม 6 คาบ ดังนี้

3.1 How do I get to Suwannaphum Airport? เวลา 1 คาบ

3.2 Is there the Chitlada Palace near here? เวลา 1 คาบ

3.3 Could you help me please? เวลา 2 คาบ

3.4 Have you visited the Siriraj Hospital? เวลา 2 คาบ

(4) ตัวแปรที่ศึกษา

4.1 ตัวแปรอิสระ คือ การจัดการเรียนรู้โดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองบทสนทนาภาษาอังกฤษ ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนกำแพงแสนวิทยา

4.2 ตัวแปรตาม คือ

(1) ประสิทธิภาพของเกมและสถานการณ์จำลองบทสนทนาภาษาอังกฤษ ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนกำแพงแสนวิทยา

(2) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนกำแพงแสนวิทยา ที่เรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองบทสนทนาภาษาอังกฤษ

(3) ความพึงพอใจของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนกำแพงแสนวิทยา ที่มีต่อการเรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองบทสนทนาภาษาอังกฤษ

4. แบบแผนการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยกึ่งทดลอง (Quasi – Experimental Design) และใช้วิธีการวิจัยแบบ One-Group Pretest-Posttest Design (Shadish, W.R.,T.D. and Campball) [6]

5. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

- (1.1) เกมและสถานการณ์บทสนทนาภาษาอังกฤษ
- (1.2) แผนการสอน
- (1.3) แบบทดสอบวัดผลการเรียนรู้บทสนทนาภาษาอังกฤษ เรื่อง การเดินทาง
- (1.4) แบบสอบถามความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนการสอนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองบทสนทนาภาษาอังกฤษ

6. ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

(1) เกมและสถานการณ์จำลองบทสนทนาภาษาอังกฤษ

(1.1) ศึกษาหลักสูตร ขอบข่ายของเนื้อหาวิชาและจุดมุ่งหมายของภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร รวมทั้งผลการเรียนรู้ที่คาดหวังวิชาภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร ระดับมัธยมศึกษาปีที่ 5

(1.2) ศึกษาทฤษฎี หลักการ วิธีการ เนื้อหาบทสนทนาการเดินทางที่จะใช้สอน ข้อเสนอแนะจากเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวกับการสร้างเกมและสถานการณ์จำลองเพื่อนำมาใช้ในการพัฒนาการเรียนเรียนรู้ด้านการสื่อสารภาษาอังกฤษ

(1.3) ศึกษารายละเอียดของเนื้อหาในบทเรียนที่จะใช้ในการทดลองจากหนังสือเรียนตามหลักสูตรการเรียนวิชาภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร ของนักเรียนโรงเรียนกำแพงแสนวิทยา ตามเนื้อหาในหน่วยที่ 4: Travelling

จำนวน 4 เรื่อง ได้แก่ (1) How do I get to Suwannaphum Airport? (2) Is there the Chitlada Palace near here? (3) Could you help me please? (4) Have you visited the Siriraj Hospital?

(1.4) สร้างเกมและสถานการณ์จำลองบทสนทนาภาษาอังกฤษ ประกอบด้วยเกมจำนวน 4 เกม ได้แก่ (1) เกมแผนผังรูปภาพ On The Road (2) เกมแผนภาพ Ordering Words 3) เกม Running Balls 4) เกมวงล้อตอบคำถาม Magic Wheel และสถานการณ์จำลองจำนวน 4 สถานการณ์จำลอง ได้แก่ 1) สถานการณ์จำลองบทสนทนา How do I get to Suwannaphum Airport? 2) สถานการณ์จำลอง Is there the Chitlada Palace near here? 3) สถานการณ์จำลอง Could you help me please? 4) สถานการณ์จำลอง Have you visited the Siriraj Hospital?

(1.5) นำเกมและสถานการณ์จำลองบทสนทนาภาษาอังกฤษ ที่สร้างเรียบร้อยแล้วไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเพื่อปรับปรุงแก้ไข

(1.6) นำเกมและสถานการณ์จำลองบทสนทนาภาษาอังกฤษ ไปปรับปรุงแล้วเสนอผู้เชี่ยวชาญเพื่อพิจารณาความถูกต้องอีกครั้ง

(1.7) นำเกมและสถานการณ์จำลองบทสนทนาภาษาอังกฤษ ที่ปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่าง

(2) แผนการสอน

(2.1) ศึกษาหลักสูตร ขอบข่ายของเนื้อหาวิชาและจุดมุ่งหมายของภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร รวมทั้งผลการเรียนรู้วิชาภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5

(2.2) ศึกษาทฤษฎี หลักการ วิธีการ เนื้อหาบทสนทนาการเดินทางที่จะใช้สอน ข้อเสนอแนะจากเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวกับการสร้างแผนการสอน และเทคนิควิธีการสอนภาษาอังกฤษ เพื่อนำมาสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร หน่วยที่ 4: Travelling

(2.3) ศึกษารายละเอียดของเนื้อหาในบทเรียนที่จะใช้ในการทดลองจากหนังสือเรียนตามหลักสูตรการเรียนวิชาภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร ของนักเรียนโรงเรียนกำแพงแสนวิทยา

(2.4) สร้างแผนการสอนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองการเดินทาง จำนวน 4 แผน

(2.5) นำแผนการสอนที่สร้างขึ้นไปให้ผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหาสาระ จุดประสงค์ กิจกรรมและการประเมินผล

(2.6) นำแผนการสอนไปปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสมตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ

(2.7) นำแผนการสอนที่ปรับปรุงแล้วเสนอผู้เชี่ยวชาญเพื่อพิจารณาความถูกต้องอีกครั้ง

(2.8) นำแผนการสอนที่ปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่าง

(3) แบบทดสอบวัดผลการเรียนรู้การสื่อสารภาษาอังกฤษ เรื่อง การเดินทาง

(3.1) ศึกษาวิธีการสร้างแบบทดสอบจากหนังสือและนำสาระการเดินทาง มาสร้างเป็นแบบทดสอบปรนัย 4 ตัวเลือก จำนวน 26 ข้อ

(3.2) นำแบบทดสอบที่สร้างขึ้นไปให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาตัดสิน เพื่อหาค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา โดยเก็บรวบรวมผลการพิจารณาตัดสินไปคำนวณหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อของแบบทดสอบกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย

(3.3) นำแบบทดสอบที่มีค่าความสอดคล้องระหว่างข้อของแบบทดสอบกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย ตั้งแต่ 0.50-1.00 ไปปรับปรุงแก้ไข แล้วนำไปทดลองใช้กับนักเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน เพื่อหาค่าความยากง่าย ตามวิธีของเบรนนัน (Brennan) [7] และค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบตามวิธีการของคูเดอร์-ริชาร์ดสัน [8] ได้ค่า IOC = 0.67-1.00 ค่าความยากง่าย = 0.25 – 0.75 ค่าอำนาจจำแนก = 0.25 – 0.754 ค่าความเชื่อมั่น = 0.81

(4) แบบสอบถามความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนการสอนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองบทสนทนาภาษาอังกฤษ

(4.1) ศึกษาวิธีการสร้างแบบสอบถาม

(4.2) สร้างแบบสอบถามความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนการสอนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองบทสนทนาภาษาอังกฤษ เป็นแบบประเมินค่า (Rating Scales) ตามเกณฑ์การของลิเคิร์ต (Likert) [9] เกี่ยวกับความชอบหรือไม่ชอบของนักเรียนที่มีต่อเกมและสถานการณ์จำลองที่เล่น

(4.3) นำแบบสอบถามความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนการสอนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองบทสนทนาภาษาอังกฤษ ไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบและให้ข้อเสนอแนะ

(4.4) นำแบบสอบถามความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนการสอนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองบทสนทนาภาษาอังกฤษ ไปทดลองกับนักเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง เพื่อนำมาหาค่าความเชื่อมั่นโดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของ

ครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient) [10] ได้ค่าความเชื่อมั่น = 0.70

7. การวิเคราะห์ข้อมูล

(7.1) วิเคราะห์หาค่าประสิทธิภาพของเกมและสถานการณ์จำลองบทสนทนาภาษาอังกฤษ ตามเกณฑ์ประสิทธิภาพ 80/80

(7.2) เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างคะแนนก่อนเรียนและหลังเรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์บทสนทนาภาษาอังกฤษ ใช้สถิติ t-test Dependent

(7.3) วิเคราะห์ระดับความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองบทสนทนาภาษาอังกฤษ ใช้สถิติ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD)

8. สรุปผลการวิจัย

(1) ผลจากการพัฒนาเกมและสถานการณ์จำลองบทสนทนาภาษาอังกฤษ ตามเกณฑ์ประสิทธิภาพ 80/80 พบว่า คะแนนร้อยละของการทำแบบทดสอบระหว่างเรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลอง เท่ากับ 81.06 (E1) โดยมีคะแนนจากการทดสอบหลังเรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลอง เท่ากับ 85.00 (E2) ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ 80/80

(2) ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังเรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองบทสนทนาภาษาอังกฤษ พบว่า นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองบทสนทนาภาษาอังกฤษ ($\bar{X} = 17.00$, $SD = 1.54$) สูงกว่าก่อนเรียน ($\bar{X} = 10.05$, $SD = 2.11$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

(3) ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองบทสนทนาภาษาอังกฤษ พบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจในภาพรวม คิดเป็นค่าเฉลี่ย 4.56 อยู่ในระดับ มากที่สุด

9. อภิปรายผล

(1) จากผลการศึกษาการพัฒนาเกมและสถานการณ์จำลองบทสนทนาภาษาอังกฤษ ตามเกณฑ์ประสิทธิภาพ 80/80 ที่พบว่า คะแนนร้อยละของการทำแบบทดสอบระหว่างเรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลอง เท่ากับ 81.06 (E1) โดยมีคะแนนจากการทดสอบหลังเรียน

โดยใช้เกมและสถานการณ์จำลอง เท่ากับ 85.00 (E2) ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ 80/80 เนื่องจากผู้วิจัยได้ศึกษาหลักการของการจัดการเรียนรู้แบบใช้เกมและสถานการณ์จำลอง วิธีการสร้างเกมและสถานการณ์จำลอง มีการวิเคราะห์สาระการเรียนรู้ การวัดและประเมินผลตามหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ เปิดโอกาสให้นักเรียนลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง พัฒนาแนวคิดทางภาษาอังกฤษ จึงทำให้เกมและสถานการณ์จำลองบทสนทนาภาษาอังกฤษมีประสิทธิภาพเป็นไปตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ปัทมา วาสสามัคคี [11] ที่ได้ศึกษาเรื่อง การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ทางการเรียนและเจตคติต่อการเรียนภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับการเรียนรู้ตามแนวเพื่อการสื่อสารโดยใช้ตำนานและนิทานพื้นบ้านกับการสอนแบบปกติผลการศึกษาพบว่า ตำนานและนิทานพื้นบ้านภาษาอังกฤษสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มีประสิทธิภาพ E1/E2 เท่ากับ 84.77/81.02

(2) จากผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังเรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองบทสนทนาภาษาอังกฤษที่พบว่า นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองบทสนทนาภาษาอังกฤษสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่าเกมและสถานการณ์จำลองบทสนทนาภาษาอังกฤษที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นส่งผลให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สูงขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ ทิศนา แคมมณี [12] ที่กล่าวว่า เกมเป็นกระบวนการที่ผู้สอนใช้ในการช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ที่กำหนด โดยการให้ผู้เรียนเล่นตามกติกา และนำเนื้อหาและข้อมูลของเกมพฤติกรรมการเล่น และผลการเล่นเกมของผู้เรียนมาใช้ในการอภิปรายเพื่อสรุปการเรียนรู้ นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ปัทมา วาสสามัคคี [11] ที่ได้ศึกษาเรื่อง การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ทางการเรียนและเจตคติต่อการเรียนภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ผลการศึกษาพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระหว่างทดสอบหลังเรียนสูงกว่าการทดสอบก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

(3) ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองบทสนทนาภาษาอังกฤษ ที่พบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจในภาพรวมคิดเป็นค่าเฉลี่ย 4.56 อยู่ในระดับ มากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะเกมและสถานการณ์จำลองทำให้นักเรียนมีความสุข สนุกสนานในการเรียน ทำให้การเรียนไม่น่าเบื่อ ช่วยให้เกิดความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาที่เรียนมากขึ้น นักเรียนจะ

ชอบเล่นเกมและสถานการณ์จำลอง โดยเฉพาะเมื่อมีการแข่งขัน เพราะเด็กชอบที่จะแสดงความสามารถ และภูมิใจที่สามารถปฏิบัติกิจกรรมได้สำเร็จ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ วจิภรณ์ สุขสมบูรณ์ [13] ที่ได้ศึกษาเรื่อง การสร้างชุดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษโดยใช้เกมทางภาษา เรื่อง Local products in my sub-district สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนด่านแม่คำมันพิทยาคมผลการศึกษาพบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจหลังใช้ชุดการสอนภาษาอังกฤษ เรื่อง Local products in my sub-district สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4อยู่ในระดับมาก

10. ข้อเสนอแนะ

(1) จากผลการวิจัยที่พบว่า เกมและสถานการณ์จำลองบทสนทนาภาษาอังกฤษ ทำให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ดีขึ้น ดังนั้นครูผู้สอนควรมีเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองบทสนทนาภาษาอังกฤษในแต่ละปี เพื่อปรับปรุงเกมและสถานการณ์จำลองบทสนทนาภาษาอังกฤษให้มีประสิทธิภาพสูงสุด

(2) จากผลการศึกษาที่พบว่านักเรียนมีความพึงพอใจต่อการเรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองบทสนทนาภาษาอังกฤษในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เนื่องจากเกมและสถานการณ์จำลองทำให้นักเรียนมีความสุข สนุกสนานในการเรียน ทำให้การเรียนไม่น่าเบื่อ ดังนั้นจึงควรมีนำเนื้อหาของหน่วยการเรียนรู้อื่นๆ ในรายวิชาภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร มาออกแบบกิจกรรมให้มีความน่าสนใจสอดคล้องกับวัยของผู้เรียนมากขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- [1] กฤษณา ลิกขามาน. (มกราคม-เมษายน, 2544). บทบาทการสอนภาษาอังกฤษในสหัสวรรษใหม่. วารสารศึกษาศาสตร์. 5(3), 68-96.
- [2] กรมวิชาการ. (2544 ก). คู่มือการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- [3] Brown, H Douglas. (2000). *Principles of language learning and teaching*. New York: Addison Wesley Longman, Inc.
- [4] ณิชฎมา นามวงษ์. (2548). ผลการใช้เกมประกอบการสอนภาษาอังกฤษที่มีต่อความสามารถในการฟังและการพูดภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 อำเภอหนองบัว จังหวัดนครสวรรค์. วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต (หลักสูตรและการสอน). มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.
- [5] บวรจิต พลจันทร์. (2551). การพัฒนาทักษะการพูดภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้สถานการณ์จำลอง. การศึกษาค้นคว้าอิสระศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (หลักสูตรและการสอน). มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- [6] Shadish, W. R., Cook, T. D., & Campbell, D. T. (2002). *Experimental and quasi-experimental designs for generalized causal inference*. New York: Houghton Mifflin.
- [7] Brennan, R.L. and Kane, M.T. (1977). "An Index of Dependability for Mastery Tests", *Journal of Educational Measurement*. 14(1977), 277-289.
- [8] Kuder, G. F., & Richardson, M. W. (1937). *The theory of estimation of test reliability*. *Psychometrika*. 2, 151-160.
- [9] Likert. (1932). *Technique for the measurement of attitudes* archives of psychology, New York : McHraw Hill International Book Company.
- [10] Cronbach, L. (1951). *Coefficient alpha and the internal structure of tests*. *Psychometrika*. 16, 297-334.
- [11] ปัทมา วาสสามัคคี. (2546). การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ทางการเรียนและเจตคติต่อการเรียนภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับการเรียนรู้ตามแนวเพื่อการสื่อสารโดยใช้ตำนานและนิทานพื้นบ้านกับการสอนแบบปกติ. วิทยานิพนธ์ ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (การสอนภาษาอังกฤษ). มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- [12] ทิศนา แหมมณี. (2552). ศาสตร์การสอน องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ. พิมพ์ครั้งที่ 10. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- [13] วจิพร สุขสมบูรณ์. (2550). การสร้างชุดการเรียนรู้การสอนภาษาอังกฤษโดยใช้เกมทางภาษาเรื่อง Local products in my sub-district. วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต (หลักสูตรและการสอน). มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์.

ผลการใช้เกมและสถานการณ์จำลองความน่าจะเป็นมหาสนุก เพื่อพัฒนาการเรียนรู้
ความน่าจะเป็นของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1
โรงเรียนนักบุญเปโตร

The Effectiveness of Games and Simulation to encourage Learning Probability
of Grade 7 Students at Saints Peter School.

พรรณณี บุญประกอบ¹, ขวัญชนก เกิดท่าไม้², ไพรัชยา ศิริโก³

¹บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธนบุรี , pannee@g.swu.ac.tw

²โรงเรียนนักบุญเปโตร, kwanchanok1104@gmail.com

³โรงเรียนนักบุญเปโตร, maemphairanyasirigo@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาประสิทธิภาพของเกมและสถานการณ์จำลองความน่าจะเป็นมหาสนุก ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่1 โรงเรียนนักบุญเปโตร (2) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังเรียน โดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองความน่าจะเป็นมหาสนุก ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่1 โรงเรียนนักบุญเปโตร (3) ศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองความน่าจะเป็นมหาสนุก ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนนักบุญเปโตร กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่กำลังศึกษาในภาค การศึกษาที่ 2/2559 จำนวน 40 คน ของโรงเรียนนักบุญเปโตร ได้มาโดยการเลือกแบบเฉพาะเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ เกมและสถานการณ์จำลองความน่าจะเป็นมหาสนุก แผนการสอน แบบทดสอบก่อนเรียน-หลังเรียน และแบบสอบถามความพึงพอใจ สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่า t – test Dependent

ผลการวิจัยพบว่า (1) เกมและสถานการณ์จำลองความน่าจะเป็นมหาสนุก มีประสิทธิภาพเท่ากับ 82.85/86.25 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ประสิทธิภาพที่ตั้งไว้ 80/80 (2) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนหลังจากเรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองความน่าจะเป็นมหาสนุก สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (3) ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองความน่าจะเป็นมหาสนุก มีค่าเฉลี่ย 4.53 อยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ: เกม/ สถานการณ์จำลอง/ ความน่าจะเป็น

Abstract

The objectives of this study were (1) to study effectiveness of games and simulations of probability for Grade 7 at ST.Peter School (2) to compare effectiveness of learning games and simulations of before and after probability for Grade 7, and (3) to study the satisfaction of students towards games and simulations of probability for Grade 7. The sample consisted of 40 Grade 7 students at ST.Peter School. Specific selected. The instruments used in this study were games games and simulations of probability ,lesson plans , pretest – posttest , and satisfaction sample test The statistics used in this study were percentage, average scores standard deviation , and t-test Dependent.

The results showed that: (1) the games and simulations has 82.85/86.25 of efficiency scores, and this hypothesis is based on the 80/80, (2) Students' learning achievement results after the test were statistically at 0.5, and (3) the satisfaction scores of the students on the learning experience with the games simulation were at highest level.

Keywords : Games / Simulations / Probability

1. ความเป็นมาและความสำคัญ

คณิตศาสตร์เป็นวิชาที่สำคัญช่วยพัฒนา และส่งเสริมการคิดของมนุษย์ ส่งผลให้เกิดความคิดริเริ่มและสร้างสรรค์ การคิดอย่างเป็นระบบ มีแบบแผน สามารถวิเคราะห์ปัญหาและสถานการณ์ได้อย่างถี่ถ้วนรอบคอบ ทำให้คาดการณ์ วางแผน และแก้ปัญหาได้อย่างถูกต้องเหมาะสม คณิตศาสตร์เป็นเครื่องมือในการศึกษาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ตลอดจนศาสตร์อื่นๆที่เกี่ยวข้อง คณิตศาสตร์จึงมีประโยชน์ต่อการดำรงชีวิตและช่วยพัฒนาคุณภาพชีวิตให้ดีขึ้น นอกจากนี้คณิตศาสตร์ยังช่วยพัฒนามนุษย์ให้สมบูรณ์ มีความสมดุลทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา และอารมณ์ สามารถคิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็น และสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข (ประสงค์ กรุงเก่า. 2552 : 1)

การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนกลุ่มสาระคณิตศาสตร์ เพื่อให้ให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น ปลูกฝังให้นักเรียนมีเจตคติ เห็นคุณค่าของคณิตศาสตร์ เกิดทักษะในการเรียนรู้ ครูผู้สอนควรจัดกิจกรรมการเรียนที่เหมาะสม สอดคล้องกับเนื้อหา และส่งเสริมความเข้าใจของผู้เรียน เนื้อหาบางเรื่องไม่สามารถอธิบายให้นักเรียนเข้าใจได้ ต้องอาศัยวิธีการที่เหมาะสม เพื่อสร้างกระบวนการเรียนการสอนที่เป็นระบบ ให้นักเรียนได้รับประสบการณ์ต่างๆ โดยการเรียนรู้จากสิ่งที่เป็นรูปธรรมไปเป็นนามธรรม (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2539 : 81) การจัดสาระการเรียนรู้ควรจัดให้มีความหลากหลาย ไม่ว่าจะเป็นการเรียนรู้ร่วมทั้งชั้น เรียนเป็น

กลุ่มย่อย เรียนเป็นรายบุคคล สถานที่ที่จัดก็ควรมีทั้งในห้องเรียน นอกห้องเรียน จัดให้สอดคล้องกับเนื้อหาวิชาและความเหมาะสมของผู้เรียน ในการจัดกิจกรรมการเรียนให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเอง ได้ลงมือปฏิบัติจริง ฝึกให้ผู้เรียนคิดเป็น ทำเป็น รู้จักบูรณาการความรู้ต่างๆ เพื่อให้เกิดความรู้ใหม่ ตลอดจนสามารถนำความรู้และประสบการณ์ไปใช้ใน ชีวิตและอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข (ประสงค์ กรุงเก่า. 2552 : 2)

การจัดการเรียนการสอนที่กระตุ้นและสร้างความสนใจให้นักเรียนเกิดความใฝ่รู้ใฝ่เรียนไม่เบื่อหน่ายการเรียนมีอยู่หลายวิธี โดยเฉพาะวิธีการสอนแบบใช้ เกมช่วยให้ผู้เรียนเรียนรู้ด้วยตนเอง เกิดความตื่นเต้น กระตือรือร้น ในการทำกิจกรรม และช่วยสร้างแรงจูงใจให้ผู้เรียนตั้งใจเรียน (สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ. 2549: 9) และวิธีการสอนแบบสถานการณ์จำลองเป็นกระบวนการที่ผู้สอนใช้ในการช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ที่กำหนด โดยให้ผู้เรียนลงไปเล่นในสถานการณ์ที่มีบทบาท ข้อมูล และกติกาการเล่น ที่สะท้อนความเป็นจริง และมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งต่างๆที่อยู่ในสถานการณ์นั้น โดยใช้ข้อมูลที่มีสภาพคล้ายกับข้อมูลในความเป็นจริง ในการตัดสินใจและแก้ปัญหาต่างๆซึ่งการตัดสินใจนั้นจะส่งผลถึงผู้เล่นในลักษณะเดียวกันกับที่เกิดขึ้นในสถานการณ์จริง (อัจฉรา ชิวพันธ์.2533: 3)

ทั้งนี้จากประสบการณ์การสอนของผู้วิจัยรายวิชาคณิตศาสตร์ หน่วยงานน่าจะเป็นพบว่านักเรียนเกิดความเบื่อหน่ายในการเรียนทำให้ผลการเรียนตกต่ำลง และจากผลการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนประจำปีการศึกษา

2558 ของโรงเรียนนักบุญเปโตร ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีผลสัมฤทธิ์ต่ำกว่ารายวิชาอื่นๆ คิดเป็นร้อยละ 60.25 ซึ่งต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐานที่โรงเรียนกำหนดไว้ (โรงเรียนนักบุญเปโตร.2559: 2)

ดังนั้นผู้วิจัยในฐานะครูผู้สอนจึงมีความสนใจที่จะนำเกมสถานการณ์จำลองมาใช้ในการพัฒนาคุณภาพนักเรียน เพื่อให้นักเรียนเกิดความสนใจและมีผลสัมฤทธิ์ด้านการเรียนที่สูงขึ้น

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

(1) เพื่อศึกษาประสิทธิภาพของเกมและสถานการณ์จำลองความน่าจะเป็นมหาสนุก ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนนักบุญเปโตร

(2) เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังเรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองความน่าจะเป็นมหาสนุก ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนนักบุญเปโตร

(3) เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองความน่าจะเป็นมหาสนุก ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนนักบุญเปโตร

3. ขอบเขตของการวิจัย

(1) ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

(1.1) ประชากร คือ นักเรียนระดับมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 1 ที่กำลังศึกษาในภาคการศึกษาที่ 2/2559 โรงเรียนนักบุญเปโตร จำนวน 5 ห้องเรียน นักเรียนทั้งหมดในระดับมีจำนวน 215 คน

(1.2) กลุ่มตัวอย่าง คือ คือ นักเรียนระดับมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 1 ที่กำลังศึกษาในภาคการศึกษาที่ 2/2559 โรงเรียนนักบุญเปโตร ได้มาโดยการเลือกแบบเฉพาะเจาะจง คือ นักเรียนห้อง ม.1/3 จำนวน 40 คน

(2) ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัย

ใช้เวลาทดลอง 3 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 3 คาบเรียนรวม 8 คาบ คาบเรียนละ 50 นาที

(3) เนื้อหา

เป็นเนื้อหาที่พัฒนามาจากรายวิชาคณิตศาสตร์ 1 (ค 21101) สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ซึ่งเลือกมา 1 หน่วย ได้แก่ หน่วยที่ 8 ประกอบด้วยเนื้อหาย่อย 4 เรื่อง รวม 8 คาบ ดังนี้

3.1 การประมาณค่า เวลา 2 คาบ

3.2 เศษส่วน เวลา 2 คาบ

3.3 เลขยกกำลัง เวลา 2 คาบ

3.4 ความน่าจะเป็น เวลา 2 คาบ

(4) ตัวแปรที่วิจัย

4.1 ตัวแปรอิสระ คือ การจัดการเรียนรู้โดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองความน่าจะเป็นมหาสนุก ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนนักบุญเปโตร

4.2 ตัวแปรตาม คือ

(1) ประสิทธิภาพของเกมและสถานการณ์จำลองความน่าจะเป็นมหาสนุก ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนนักบุญเปโตร

(2) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองความน่าจะเป็นมหาสนุก ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนนักบุญเปโตร

(3) ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองความน่าจะเป็นมหาสนุก ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนนักบุญเปโตร

4. แบบแผนการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยกึ่งทดลอง (Quasi – Experimental Design) และใช้วิธีการวิจัยแบบ One-Group Pretest-Posttest Design (Shadish, W.R.,T.D. and Campball.,2002: 106)

5. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

(1.1) เกมและสถานการณ์จำลองการความน่าจะเป็นมหาสนุก

(1.2) แผนการสอน

(1.3) แบบทดสอบก่อน – หลังเรียน

(1.4) แบบสอบถามความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนการสอนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองความน่าจะเป็น

6. ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

(1) เกมและสถานการณ์จำลองความน่าจะเป็นมหาสนุก

(1.1) ศึกษาหลักสูตร ขอบข่ายของเนื้อหาวิชาและจุดหมายของวิชาคณิตศาสตร์ คู่มือการสอนคณิตศาสตร์ รวมทั้งผลการเรียนรู้ที่คาดหวังวิชาคณิตศาสตร์ ระดับมัธยมศึกษาปีที่ 1

(1.2) ศึกษาทฤษฎี หลักการ วิธีการ เนื้อหาความน่าจะเป็นที่จะใช้สอน ข้อเสนอแนะจากเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวกับการสร้างเกมและสถานการณ์จำลองเพื่อนำมาใช้ในการพัฒนาการเรียนรู้อุณหภูมิความน่าจะเป็น

(1.3) ศึกษารายละเอียดของเนื้อหาในบทเรียนที่จะใช้ในการทดลองจากหนังสือเรียนตามหลักสูตรการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนโรงเรียนนักบุญเปโตร ตามเนื้อหาในหน่วยที่ 8: ความน่าจะเป็น จำนวน 4 เรื่อง ได้แก่ (1) การประมาณค่า (2) เศษส่วน (3) เลขยกกำลัง (4) ความน่าจะเป็น

(1.4) สร้างเกมและสถานการณ์ความน่าจะเป็นมหาสนุก ประกอบด้วยเกมจำนวน 4 เกม ได้แก่ (1) เกมการประมาณค่า (2) เกมเศษส่วนแสนกล (3) เกมเลขยกกำลังหรรษา (4) เกมความน่าจะเป็นมหาสนุก และสถานการณ์จำลองจำนวน 4 สถานการณ์จำลอง ได้แก่ (1) ณ ร้านเบโตรบูติก (2) ณ ร้านเบโตรเบเกอร์ (3) ณ ร้านเบโตรแพคกิ้ง (4) ณ ร้านเบโตรล็อตเตอรี่

(1.5) นำเกมและสถานการณ์จำลองความน่าจะเป็นมหาสนุก ที่สร้างเรียบร้อยแล้วไปให้ผู้เชี่ยวชาญ ตรวจสอบเพื่อปรับปรุงแก้ไข

(1.6) นำเกมและสถานการณ์จำลองความน่าจะเป็นมหาสนุก ไปปรับปรุงแล้วเสนอผู้เชี่ยวชาญเพื่อพิจารณาความถูกต้องอีกครั้ง

(1.7) นำเกมและสถานการณ์จำลองความน่าจะเป็นมหาสนุก ที่ปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่าง

(2) แผนการสอน

(2.1) ศึกษาหลักสูตร ขอบข่ายของเนื้อหาวิชาและจุดหมายของวิชาคณิตศาสตร์ คู่มือการสอนคณิตศาสตร์ รวมทั้งผลการเรียนรู้ที่คาดหวังวิชาคณิตศาสตร์ ระดับมัธยมศึกษาปีที่ 1

(2.2) ศึกษาทฤษฎี หลักการ วิธีการ เนื้อหาความน่าจะเป็นที่จะใช้สอน ข้อเสนอแนะจากเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวกับการสร้างแผนการสอน และเทคนิควิธีการสอนคณิตศาสตร์ เพื่อนำมาสอนคณิตศาสตร์ หน่วยที่ 8: ความน่าจะเป็น

(2.3) ศึกษารายละเอียดของเนื้อหาในบทเรียนที่จะใช้ในการทดลองจากหนังสือเรียนตามหลักสูตรการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนโรงเรียนนักบุญเปโตร

(2.4) สร้างแผนการสอนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองความน่าจะเป็น จำนวน 4 แผน

(2.5) นำแผนการสอนที่สร้างขึ้นไปให้ผู้เชี่ยวชาญ เพื่อตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหาสาระ จุดประสงค์ กิจกรรมและการประเมินผล

(2.6) นำแผนการสอนไปปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสมตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ

(2.7) นำแผนการสอนที่ปรับปรุงแล้วเสนอผู้เชี่ยวชาญเพื่อพิจารณาความถูกต้องอีกครั้ง

(2.8) นำแผนการสอนที่ปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่าง

(3) แบบทดสอบก่อน – หลังเรียน

(3.1) ศึกษาวิธีการสร้างแบบทดสอบจากหนังสือและนำสาระการวิเคราะห์ข้อมูลและความน่าจะเป็นมาสร้างเป็นแบบทดสอบปรนัย 4 ตัวเลือก จำนวน 26 ข้อ

(3.2) นำแบบทดสอบที่สร้างขึ้นไปให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาตัดสิน เพื่อหาค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา โดยเก็บรวบรวมผลการพิจารณาตัดสินไปคำนวณหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อของแบบทดสอบกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย

(3.3) นำแบบทดสอบเฉพาะข้อที่มีความสอดคล้องระหว่างข้อของแบบทดสอบกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย ตั้งแต่ 0.50 - 1.00 จำนวน 20 ข้อ ไปทดลองใช้กับนักเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน เพื่อคำนวณหาความยากง่ายและความเชื่อมั่นของแบบทดสอบตามวิธีของคูเดอร์-ริชาร์ดสัน (1937) โดยมีค่า $IOC = 0.67$ ค่าความยากง่าย = $0.25 - 0.75$ ค่าอำนาจจำแนก = $0.28 - 0.76$ ค่าความเชื่อมั่น = 0.87

(4) แบบสอบถามความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนการสอนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองความน่าจะเป็นมหาสนุก

(4.1) ศึกษาวิธีการสร้างแบบสอบถาม

(4.2) สร้างแบบสอบถามความพึงพอใจต่อการเรียนการสอนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองความน่าจะเป็น จำนวน 10 ข้อ เป็นแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ (Rating scales) ตามวิธีของ ลิเคิร์ต (Likert, 1932) เกี่ยวกับความชอบ หรือไม่ชอบของนักเรียนที่มีต่อเกมและสถานการณ์จำลองที่เล่น

(4.3) นำแบบสอบถามความพึงพอใจต่อการเรียนการสอนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองความน่าจะเป็นไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบและให้ข้อเสนอแนะ

(4.4) นำแบบสอบถามความพึงพอใจต่อการเรียนการสอนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองความน่าจะเป็นจำนวน 5 ข้อ ไปทดลองกับนักเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง เพื่อนำมาหาค่าความเชื่อมั่น โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่น = 0.72

7. การวิเคราะห์ข้อมูล

(7.1) วิเคราะห์หาค่าประสิทธิภาพของเกมและสถานการณ์จำลองความน่าจะเป็นมหาสนุก ตามเกณฑ์ประสิทธิภาพ 80/80

(7.2) เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างคะแนนก่อนเรียนและหลังเรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองความน่าจะเป็นมหาสนุกใช้สถิติ t-test Dependent Samples

(7.3) วิเคราะห์หาระดับความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียน โดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองความน่าจะเป็นมหาสนุก ใช้สถิติค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD)

8. สรุปผลการวิจัย

(1) ผลการหาประสิทธิภาพของเกมและสถานการณ์จำลองความน่าจะเป็นมหาสนุก ตามเกณฑ์ 80/80 พบว่า คะแนนร้อยละของการทำแบบทดสอบระหว่างเรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลอง เท่ากับ 82.85 (E1) โดยมีคะแนนจากการทดสอบหลังเรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลอง เท่ากับ 86.25 (E2) ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ 80/80

(2) ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างคะแนนก่อนเรียนและหลังเรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองความน่าจะเป็นมหาสนุก พบว่า นักเรียนมีผลการทดสอบหลังเรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองความน่าจะเป็น ($\bar{X} = 17.25$, $SD = 1.86$) สูงกว่าก่อนเรียน ($\bar{X} = 12.70$, $SD = 1.79$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

(3) ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองความน่าจะเป็น

มหาสนุก พบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจในภาพรวม คิดเป็นค่าเฉลี่ย 4.53 อยู่ในระดับ มากที่สุด

9. อภิปรายผลการวิจัย

(1) จากผลการหาประสิทธิภาพของเกมและสถานการณ์จำลองความน่าจะเป็นมหาสนุก ตามเกณฑ์ 80/80 ที่พบว่า คะแนนร้อยละของการทำแบบทดสอบระหว่างเรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลอง เท่ากับ 82.85 (E1) โดยมีคะแนนจากการทดสอบหลังเรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลอง เท่ากับ 86.25 (E2) ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ 80/80 โดยสอดคล้องกับแนวคิดของ ประพนธ์ เจียรกุล (2535 : 7) ที่กล่าวว่า เกมเป็นสิ่งที่ดึงดูดความสนใจของนักเรียนและให้ความสนุกสนานเพลิดเพลินในการเรียน ถ้าครูสามารถใช้สิ่งเหล่านี้มาเป็นประโยชน์ต่อการเรียนการสอนคณิตศาสตร์ก็จะช่วยแก้ปัญหาความเบื่อหน่ายในการเรียนคณิตศาสตร์ กลับมาชอบคณิตศาสตร์ซึ่งมีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทำให้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของ นิภาพร ศรีบุญเรือง (2554 : 119) ที่ได้ศึกษาเรื่อง ผลการใช้เกมคณิตศาสตร์ เพื่อส่งเสริมความสามารถในการคิดคำนวณ ผลการศึกษพบว่า เกมคณิตศาสตร์เพื่อส่งเสริมความสามารถในการคิดคำนวณ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 มีประสิทธิภาพเท่ากับ 91.31/90.78 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ประสิทธิภาพที่ตั้งไว้ 80/80 ซึ่งดัชนีประสิทธิผลของการใช้เกมคณิตศาสตร์เพื่อส่งเสริมความสามารถในการคิดคำนวณสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 มีค่าดัชนีประสิทธิผลเท่ากับ 0.8249 แสดงว่า นักเรียนที่เรียนได้เกมคณิตศาสตร์ เพื่อส่งเสริมความสามารถในการคิดคำนวณสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 และมีความรู้เพิ่มขึ้นจากก่อนเรียนคิดเป็นร้อยละ 82.49

(2) จากผลการเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างคะแนนก่อนเรียนและหลังเรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองความน่าจะเป็นมหาสนุก ที่พบว่า นักเรียนมีผลการทดสอบหลังเรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองความน่าจะเป็นมหาสนุก สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ สุทิน ณ สุวรรณ (2551 : 1-2) ที่กล่าวว่า เกมและสถานการณ์จำลอง ช่วยให้นักเรียนเกิดความรู้ และพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ขึ้นได้ นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของ วรณเพ็ญ พวงพุก (2529 : 54) ที่ได้ศึกษาเรื่อง การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์เรื่องเศษส่วนของ

นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โดยการใช้เพลงและเกม ประกอบการสอนกับการสอนแบบปกติ ผลการศึกษาพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ เรื่อง เศษส่วน ของกลุ่มทดลองสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

(3) ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองความน่าจะเป็นมหาสนุก ที่พบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจในภาพรวมคิดเป็นค่าเฉลี่ย 4.53 อยู่ในระดับ มากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ กิตติยาวัต บัญชื้อ และคณะ (2540 : 52-58) ที่กล่าวว่า การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่มีความสุขโดยการใช้เกมมีความสัมพันธ์ทางบวกกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เป็นแนวทางในการพัฒนาการใช้เกมประกอบการสอน และเป็นกิจกรรมที่มีประโยชน์ต่อการเรียนการสอนมาก ถ้าจัดเกมประกอบการสอนได้อย่างเหมาะสมนักเรียนก็จะมีประสบการณ์หลายด้าน จึงทำให้นักเรียนมีความภูมิใจในตนเองและมีความสุขในการเรียน นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของ รุ่งเรือง สมร (2547 : 93) ที่ได้ศึกษาเรื่อง การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและเจตคติต่อวิชาคณิตศาสตร์ เรื่อง เศษส่วน ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนอนุบาลราชบุรีที่ได้รับการสอนโดยใช้เกมประกอบการสอนกับการสอนตามคู่มือครู ผลการศึกษาพบว่า เจตคติต่อวิชาคณิตศาสตร์ เรื่อง เศษส่วน ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 (ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4) โรงเรียนอนุบาลราชบุรี จังหวัดราชบุรี ที่ได้รับการสอนโดยใช้เกมประกอบการสอนสูงกว่าการสอนตามคู่มือครูอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

10. ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

(1) ควรมีการทดลองใช้เกมและสถานการณ์จำลอง ประกอบการสอนวิชาอื่นๆ และในระดับชั้นเรียนต่างๆ เพื่อให้มีการนำผลการวิจัยไปใช้อย่างกว้างขวาง

(2) ควรมีการศึกษาเพื่อพัฒนารูปแบบของเกมให้มีมาตรฐานยิ่งขึ้นเหมาะที่จะนำไปใช้เพื่อพัฒนาการเรียนการสอนต่อไป

ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

(1) การสอนคณิตศาสตร์โดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองส่งผลให้สัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ของนักเรียนเพิ่มขึ้น ดังนั้นในการสอนวิชาคณิตศาสตร์ในบทเรียนที่เนื้อหาสามารถปรับใช้กับเกมและสถานการณ์จำลองได้ จึงควรเลือกพิจารณาใช้เกมและสถานการณ์จำลอง

ประกอบการสอนเป็นกลุ่มหรือรายบุคคลได้บ้างในบางโอกาส

(2) คำถามหรือปัญหาที่เตรียมไว้สำหรับเล่นเกมและสถานการณ์จำลอง ควรมีปัญหาที่ยากปานกลางและง่ายในการเล่นและสถานการณ์จำลองควรมีทางจัดการให้นักเรียนได้ตอบปัญหาที่ยากง่ายเหมาะสมกับความสามารถของตนเอง ทั้งเพื่อให้นักเรียนเกิดความรู้สึกว่าตนเองประสบความสำเร็จในการเล่นและสถานการณ์จำลอง

เอกสารอ้างอิง

- [1] ประสงค์ กรุงเก่า. (2552). การพัฒนาบทเรียนสื่อประสม เรื่องเลขยกกำลัง กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1. ปริญญาโทศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต (เทคโนโลยีการศึกษา). บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- [2] สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. (2539). เอกสารพัฒนาการเรียนการสอนกลุ่มทักษะคณิตศาสตร์ การอบรมครูผู้สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภา.
- [3] สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ. (2549). การใช้เกมในการสอนวิทยาศาสตร์ ระดับประถมศึกษา. กรุงเทพฯ: ศูนย์หนังสือจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- [4] อัจฉรา ชิวพันธ์. (2536). คู่มือการสอนภาษาไทย : กิจกรรมการเล่นประกอบการสอน. (พิมพ์ครั้งที่ 7). กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- [5] โรงเรียนนักบุญเปโตร. (2553). หลักสูตรสถานศึกษากลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์. กรุงเทพฯ: ฝ่ายวิชาการ.
- [6] Shadish, W. R., Cook, T. D., & Campbell, D. T. (2002). *Experimental and quasi-experimental designs for generalized causal inference*. New York: Houghton Mifflin.
- [7] Likert. (1932). *Technique for the measurement of attitudes archives of psychology*, New York : McHraw Hill International Book Company.
- [8] Cronbach, L. (1951). *Coefficient alpha and the internal structure of tests*. *Psychometrika*. 16, 297-334.

- [9] ประพนธ์ เจียรกุล. (2535). **ของเล่นและเกมในการเรียนการสอนคณิตศาสตร์ ในเอกสารชุดฝึกอบรมหลักสูตรการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนคณิตศาสตร์ด้วยของเล่นและเกม**. นนทบุรี: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- [10] นิภาพร ศรีบุญเรือง. (2554). **ผลการใช้เกมคณิตศาสตร์ เพื่อส่งเสริมความสามารถในการคิดคำนวณ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1**. วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต (หลักสูตรและการสอน). บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- [11] สุธิน ฦ สุวรรณ. (23 ธันวาคม 2555). **การสอนแบบเกมจำลองสถานการณ์ (Simulation Gaming)**. [เว็บไซต์]. สืบค้นจาก <http://suthinnaa.blogspot.com/2012/12/simulation-gaming.html>
- [12] วรณเพ็ญ พวงพุก. (2528). **การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ เรื่อง เศษส่วนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โดยการใช้เพลงและเกมประกอบการสอนกับการสอนแบบปกติในโรงเรียนวัดบ่อไร่**. วิทยานิพนธ์ ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต (ประถมศึกษา). บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- [13] กิตติยวดี บุญซื่อ และคณะ. (2540). **การเรียนรู้อย่างมีความสุข**. วารสารครุศาสตร์ 26 . กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ไอดีเอสแควร์. (กรกฎาคม – ตุลาคม), หน้า 52-58.
- [14] รุ่งเรือง สมร. (2547). **การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและเจตคติต่อวิชาคณิตศาสตร์ เรื่อง เศษส่วน ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนอนุบาลราชบุรีที่ได้รับการสอนโดยใช้เกมประกอบการสอนกับการสอนตามคู่มือครู**. วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต (หลักสูตรและการสอน). บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏจอมบึง.

ผลการใช้เกมและสถานการณ์จำลองพลังงานนิวเคลียร์ เพื่อพัฒนาการเรียนรู้
ทางกัมมันตภาพรังสี ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6
โรงเรียนนवलนรดิศวิทยาควม รักษังคลาภิเชก

The Results of Using Games and Simulations of Nuclear Energy to
Develop Understanding Radioactivity of Grade 12 Students,
Nuannoradit Wittayakhom Rachamangkhalaphisek School

ปฐมพร อินทรางกูร ฦ ออยุธยา¹, เพชรรัตน์ คงคล้าย², กิรณา ตะเพียนทอง³

¹บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธนบุรี, dr.pathomporn@gmail.com

²โรงเรียนนवलนรดิศวิทยาควม รักษังคลาภิเชก, Phetcharat.kongklay22@gmail.com

³โรงเรียนนवलนรดิศวิทยาควม รักษังคลาภิเชก, kirana.jy14@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาประสิทธิภาพของเกมและสถานการณ์จำลองพลังงานนิวเคลียร์ ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนนवलนรดิศวิทยาควม รักษังคลาภิเชก (2) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังเรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองพลังงานนิวเคลียร์ ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนนवलนรดิศวิทยาควม รักษังคลาภิเชก (3) ศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนนवलนรดิศวิทยาควม รักษังคลาภิเชก ที่มีต่อการเรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองพลังงานนิวเคลียร์ กลุ่มตัวอย่างคือ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่กำลังศึกษาในภาคการศึกษาที่ 2/2559 โรงเรียนนवलนรดิศวิทยาควม รักษังคลาภิเชก จำนวน 26 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเฉพาะเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ เกมและสถานการณ์จำลองพลังงานนิวเคลียร์ แผนการสอน แบบทดสอบก่อนเรียน-หลังเรียน และแบบสอบถามความพึงพอใจ สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าที (t – test Dependent)

ผลการวิจัยพบว่า (1) เกมและสถานการณ์จำลองพลังงานนิวเคลียร์ มีประสิทธิภาพเท่ากับ 85.29/87.50 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ประสิทธิภาพที่ตั้งไว้ 80/80 (2) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนหลังจากเรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองพลังงานนิวเคลียร์ สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (3) ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองพลังงานนิวเคลียร์ มีค่าเฉลี่ย 4.53 อยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ: เกม/ สถานการณ์จำลอง/ กัมมันตภาพรังสี

Abstract

The purposes of this study were: (1) to study effectiveness of games and simulations of Nuclear Energy to develop understanding of the Radioactivity for Grade 12 students, Nuannoradit Wittayakhom Rachamangkhaphisek School; (2) to compare the results of Pre-test and Post-test by using games and simulations of Nuclear Energy; (3) to study student satisfaction after teaching and learning Radioactivity by using games and simulations of Nuclear Energy. The samples of this study were 26 high school students who were studying in the second semester of the academic year 2016 at Nuannoradit Wittayakhom Rachamangkhaphisek School selected by purposive sampling technique. Researcher tools comprised of the following: (1) games and simulations of Nuclear Energy to develop understanding Radioactivity (2) studying plan used for developing the learning science for understand the Radioactivity, (3) Pre-test and Post-test and (4) the student satisfaction questionnaire. The collected data were analyzed by using percentage, average, standard deviation, and T-test Dependent.

The results showed that: (1) The effectiveness of games and simulations of Nuclear Energy to develop understanding of the Radioactivity was 85.29/87.50, which was higher than the standard based on 80/80 criteria, (2) The results of a pre-test and a post-test of learning by using games and simulations of Nuclear Energy showed that the post-test scores were higher than the pre-test, at the .05, (3) The average of the satisfaction of Grade 12 students studying Nuannoradit Wittayakhom Rachamangkhaphisek School using games and simulations of Nuclear Energy were 4.53 at highest level.

KEYWORD: Games/ Simulations/ Radioactivity

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

สังคมโลกปัจจุบันวิทยาศาสตร์มีบทบาทสำคัญยิ่งต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตและสังคม วิทยาศาสตร์ทำให้คนได้พัฒนาวิธีคิด มีทักษะในการค้นคว้าหาความรู้ สร้างสิ่งใหม่ แก้ปัญหา สามารถใช้ข้อมูลหลากหลายที่มีประสิทธิภาพ สามารถตรวจสอบได้ ในสังคมแห่งความรู้ (Knowledge base society) ทุกคนจึงจำเป็นต้องได้รับการพัฒนาให้รู้วิทยาศาสตร์ (Scientific literacy for all) เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจในธรรมชาติและเทคโนโลยีที่มนุษย์สร้างสรรค์ขึ้น สามารถนำความรู้ไปใช้อย่างมีเหตุผล สร้างสรรค์และมีคุณธรรม (กระทรวงศึกษาธิการ 2552 : 1)

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ได้กำหนดคุณภาพของผู้เรียนเมื่อจบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6 ไว้ประการหนึ่งว่า นักเรียนจะต้องมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับพลังงานนิวเคลียร์และกัมมันตภาพรังสี สามารถสื่อสารสิ่งที่เรียนรู้และนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ได้ โดยใช้กระบวนการทางวิทยาศาสตร์และจิตวิทยาศาสตร์ในการสืบเสาะหาความรู้ และเข้าใจว่าวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี สังคมและสิ่งแวดล้อมมีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กัน (กระทรวง

ศึกษาธิการ.2552: 8) เพื่อเตรียมคนให้มีความรู้ และเข้าใจบทบาทของพลังงานนิวเคลียร์ต่อโลกปัจจุบันที่สามารถประยุกต์ใช้ในด้านการเกษตร อาหาร การรักษาพยาบาล การแพทย์ การควบคุมคุณภาพ และในอนาคตประเทศไทย อาจจะต้องใช้ในการผลิตกระแสไฟฟ้า (สุวพันธ์ นิลายน และดุชนิ นิลายน.2539 : 1) เพื่อตอบสนองการใช้พลังงานไฟฟ้าที่เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องทุกปี จากปัญหาการขาดน้ำมัน แพงและความพยายามในการแก้ไขปัญหาภาวะโลกร้อน หลายประเทศได้สนใจมาสร้างโรงไฟฟ้านิวเคลียร์ เพราะการผลิตกระแสไฟฟ้าจากถ่านหิน ก๊าซธรรมชาติ และน้ำมัน ปล่อยก๊าซเรือนกระจก แต่ถ้าจะสร้างโรงไฟฟ้านิวเคลียร์ในประเทศไทยก็ยังมีเสียงคัดค้าน อีกทั้งคนไทยยังหวาดกลัววิตกกังวลเกี่ยวกับการสร้างโรงไฟฟ้าพลังนิวเคลียร์ ขาดความรู้เพื่อใช้ในการตัดสินใจ ดังนั้นจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรจึงต้องเตรียมคนให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับพลังงานนิวเคลียร์ เพื่อใช้เป็นฐานข้อมูลในการเลือกใช้เทคโนโลยีนิวเคลียร์โดยคำนึงถึงผลกระทบต่อชีวิตและสิ่งแวดล้อมได้อย่างชาญฉลาด

จากประสบการณ์ การเรียนการสอนวิชาวิทยาศาสตร์ของผู้วิจัยระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ภาคเรียนที่ 2 เรื่องกัมมันตรังสี ซึ่งเป็นเนื้อหาที่ต้องอาศัยกระบวนการ

เรียนรู้ด้านความเข้าใจและกระบวนการวิเคราะห์โจทย์ปัญหา แต่เนื่องด้วยเป็นเรื่องที่ไม่ค่อยได้พบเจอในชีวิตประจำวัน ทำให้นักเรียนไม่เข้าใจที่มาและกระบวนการเกิดกัมมันตภาพรังสีอย่างถ่องแท้ เป็นผลมาจากนักเรียนไม่สามารถอธิบายได้ว่ากัมมันตรังสีคืออะไร ทำให้ไม่เข้าใจการสลายตัวของกัมมันตรังสีหรือการแผ่กัมมันตรังสี เช่น อนุภาคแอลฟา อนุภาคบีตา รังสีแกมมา ส่งผลให้คำนวณค่าครึ่งชีวิตของธาตุไม่ได้ โดยปัญหาที่พบมากคือนักเรียนไม่เข้าใจปริมาณการสลายตัวที่บอกเป็นครึ่งชีวิตเป็นสมบัติเฉพาะตัวของแต่ละไอโซโทป

ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงจัดการเรียนการสอนด้วยการนำเกมและสถานการณ์จำลองเรื่องกัมมันตภาพรังสีมาช่วยเสริมการเรียนรู้ สามารถอธิบายได้ว่ากัมมันตรังสีคืออะไร เข้าใจลักษณะการสลายตัวของธาตุ รู้จักค้นคว้าเกิดทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ในการหาครึ่งชีวิตของธาตุ และยังได้เรียนรู้คุณประโยชน์และโทษของกัมมันตรังสีอีกด้วย อีกทั้งการสอนโดยการใช้เกมและสถานการณ์จำลองประกอบการเรียนการสอนยังเป็นวิธีการหนึ่งที่มีความเหมาะสม เพราะการใช้เกมมีจุดเด่นหลายประการ กล่าวคือ เป็นการสอนที่เลียนแบบสภาพเหตุการณ์จริงให้นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรม และในขณะที่ร่วมกิจกรรมนักเรียนจะเกิดความสนุกสนาน ตื่นเต้น กระตือรือร้น ไม่รู้สีกว่าถูกบังคับให้เรียน ซึ่งจะช่วยให้เด็กสามารถเรียนรู้ได้ดีและจดจำได้นานยิ่งขึ้น

2. วัตถุประสงค์ของงานวิจัย

(1) ศึกษาประสิทธิภาพของเกมและสถานการณ์จำลองพลังงานนิวเคลียร์ ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนนवलนรดิศวิทยาคม รัชมังคลาภิเษก

(2) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังเรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองพลังงานนิวเคลียร์ ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนนवलนรดิศวิทยาคม รัชมังคลาภิเษก

(3) ศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนนवलนรดิศวิทยาคม รัชมังคลาภิเษก ที่มีต่อการเรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองพลังงานนิวเคลียร์

3. ขอบเขตของการวิจัย

(1) ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร คือ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่กำลังศึกษาในภาคการศึกษาที่ 2/2559 จำนวน 3 ห้องเรียน นักเรียนทั้งหมดในระดับมีจำนวน 66 คน โรงเรียนนवलนรดิศวิทยาคม รัชมังคลาภิเษก

1.2 กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่กำลังศึกษาในภาคการศึกษาที่ 2/2559 โรงเรียนนवलนรดิศวิทยาคม รัชมังคลาภิเษก ได้มาโดยการเลือกแบบเฉพาะเจาะจง คือ นักเรียนห้องม.6/1 จำนวน 26 คน

(2) ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัย

ใช้เวลาทดลอง 4 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 2 คาบเรียน รวม 8 คาบ คาบเรียนละ 45 นาที

(3) เนื้อหา

เป็นเนื้อหาที่พัฒนามาจากรายวิชาวิทยาศาสตร์พื้นฐาน 6 (ว33102) สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ซึ่งเลือกมา 1 หน่วยได้แก่ หน่วยที่ 2 พลังงานนิวเคลียร์ ประกอบด้วยเนื้อหาย่อย 4 เรื่อง รวม 8 คาบ ดังนี้

3.1 สมบัติของกัมมันตภาพรังสี เวลา 2 คาบ

3.2 ไอโซโทป เวลา 2 คาบ

3.3 ครึ่งชีวิต เวลา 2 คาบ

3.4 โทษและประโยชน์ของกัมมันตภาพรังสี เวลา 2 คาบ

(4) ตัวแปรที่วิจัย

4.1 ตัวแปรอิสระ คือ การจัดการเรียนรู้โดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองพลังงานนิวเคลียร์ ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนนवलนรดิศวิทยาคม รัชมังคลาภิเษก

4.2 ตัวแปรตาม คือ

(1) ประสิทธิภาพของเกมและสถานการณ์จำลองพลังงานนิวเคลียร์ ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนนवलนรดิศวิทยาคม รัชมังคลาภิเษก

(2) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองพลังงานนิวเคลียร์ ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนนवलนรดิศวิทยาคม รัชมังคลาภิเษก

(3) ความพึงพอใจของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนนवलนรดิศวิทยาคม รัชมังคลาภิเษก ที่มีต่อการเรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองพลังงานนิวเคลียร์

4. แบบแผนการวิจัย

วิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยกึ่งทดลอง (Quasi – Experimental Design) และใช้วิธีการวิจัยแบบ One-Group Pretest-Posttest Design (Shadish, W.R.,T.D. and Campbell.,2002: 106)

5. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

- (1.1) เกมและสถานการณ์จำลองพลังงานนิวเคลียร์
- (1.2) แผนการสอน
- (1.3) แบบทดสอบก่อน – หลังเรียน
- (1.4) แบบสอบถามความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนการสอนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองพลังงานนิวเคลียร์

6. ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ

(1) เกมและสถานการณ์จำลอง พลังงานนิวเคลียร์

(1.1) ศึกษาหลักสูตรขอบข่ายของเนื้อหาวิชาและจุดมุ่งหมายของวิชาวิทยาศาสตร์พื้นฐาน คู่มือการสอนวิทยาศาสตร์พื้นฐาน รวมทั้งจุดประสงค์การเรียนรู้วิชาวิทยาศาสตร์พื้นฐาน ระดับมัธยมศึกษาปีที่ 6

(1.2) ศึกษาทฤษฎีหลักการวิธีการเนื้อหาเรื่องกัมมันตภาพรังสีที่จะใช้สอนข้อเสนอแนะจากเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวกับการสร้างเกมและสถานการณ์จำลอง

(1.3) ศึกษารายละเอียดของเนื้อหาในบทเรียนที่จะใช้ในการทดลองจากหนังสือเรียนตามหลักสูตรการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์พื้นฐานของนักเรียนโรงเรียนนवलนรดิศวิทยาคม รัชมิ่งคลาภิเชก ตามเนื้อหาในหน่วยที่ 2 : พลังงานนิวเคลียร์ จำนวน 4 เรื่อง ได้แก่ (1) สมบัติของกัมมันตภาพ (2) ไอโซโทป (3) ครึ่งชีวิต (4) โทษและประโยชน์ของกัมมันตภาพรังสี

(1.4) สร้างเกมและสถานการณ์จำลองพลังงานนิวเคลียร์ประกอบด้วยเกมจำนวน 4 เกม ได้แก่ (1) เกมโดมิโนกัมมันตภาพรังสี (2) เกมคู่ของครึ่งชีวิต (3) เกมมอญซ่อนกัมมันตรังสี (4) เกมรอบรู้กัมมันตรังสีและสถานการณ์จำลองจำนวน 4 สถานการณ์ ได้แก่ (1) สถานการณ์จำลองโรงงานนิวเคลียร์ (2) สถานการณ์จำลอง รังสีวิทยา (3) สถานการณ์จำลอง ตื่นตระหนก (4) สถานการณ์จำลอง เกมไขว่ก้าจัดจุดอ่อน

(1.5) นำเกมและสถานการณ์จำลองพลังงานนิวเคลียร์ที่สร้างเรียบร้อยแล้วไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเพื่อปรับปรุงแก้ไข

(1.6) นำเกมและสถานการณ์จำลองพลังงานนิวเคลียร์ ไปปรับปรุงแล้วเสนอผู้เชี่ยวชาญเพื่อพิจารณาความถูกต้องอีกครั้ง

(1.7) นำเกมและสถานการณ์จำลองพลังงานนิวเคลียร์ ที่ปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่าง

(2) แผนการสอน

(2.1) ศึกษาหลักสูตรขอบข่ายของเนื้อหาวิชาและจุดมุ่งหมายของวิชาวิทยาศาสตร์พื้นฐาน คู่มือการสอนวิทยาศาสตร์พื้นฐานรวมทั้งจุดประสงค์การเรียนรู้วิชาวิทยาศาสตร์พื้นฐาน ระดับมัธยมศึกษาปีที่ 6

(2.2) ศึกษาทฤษฎีหลักการวิธีการเนื้อหาเรื่องกัมมันตภาพรังสีที่จะใช้สอนข้อเสนอแนะจากเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวกับการสร้างแผนการสอนและเทคนิควิธีการสอนวิทยาศาสตร์เพื่อนำมาสอนวิทยาศาสตร์พื้นฐาน หน่วยที่ 2 พลังงานนิวเคลียร์

(2.3) ศึกษารายละเอียดของเนื้อหาในบทเรียนที่จะใช้ในการทดลองจากหนังสือเรียนตามหลักสูตรการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์พื้นฐานของนักเรียนโรงเรียนนवलนรดิศวิทยาคม รัชมิ่งคลาภิเชก

(2.4) สร้างแผนการสอนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองพลังงานนิวเคลียร์ จำนวน 4 แผน

(2.5) นำแผนการสอนที่สร้างขึ้นไปให้ผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหาสาระ จุดประสงค์กิจกรรมและการประเมินผล

(2.6) นำแผนการสอนไปปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสมตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ

(2.7) นำแผนการสอนที่ปรับปรุงแล้วเสนอผู้เชี่ยวชาญ เพื่อพิจารณาความถูกต้องอีกครั้ง

(2.8) นำแผนการสอนที่ปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่าง

(3) แบบทดสอบก่อน – หลังเรียน

(3.1) ศึกษาวิธีการสร้างแบบทดสอบจากหนังสือและนำสาระพลังงานมาสร้างเป็นแบบทดสอบปรนัย 4 ตัวเลือก จำนวน 26 ข้อ

(3.2) นำแบบทดสอบที่สร้างขึ้นไปให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาตัดสิน เพื่อหาค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา โดยเก็บรวบรวมผลการพิจารณาตัดสินไปคำนวณหาค่าดัชนีความ

สอดคล้องระหว่างข้อของแบบทดสอบกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย

(3.3) นำแบบทดสอบเฉพาะข้อที่มีค่าความสอดคล้องระหว่างข้อของแบบทดสอบกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย ตั้งแต่ 0.50-1.00 จำนวน 20 ข้อ ไปทดลองใช้กับนักเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน เพื่อกำหนดค่าความยากง่าย และความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ มีค่า IOC = 0.67-1.00 ค่าความยากง่าย = 0.25-0.75 ค่าอำนาจจำแนก = 0.28-0.75 ค่าความเชื่อมั่น = 0.70

(4) แบบสอบถามความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนการสอนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองพลังงานนิวเคลียร์

(4.1) ศึกษาการสร้างแบบสอบถาม

(4.2) สร้างแบบสอบถามความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนการสอนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองพลังงานนิวเคลียร์ จำนวน 10 ข้อ เป็นแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ (Rating scales) ตามวิธีของ ลิเคิร์ท (Likert, 1932) เกี่ยวกับความชอบ หรือไม่ชอบของนักเรียนที่มีต่อเกมและสถานการณ์จำลองที่เล่น

(4.3) นำแบบสอบถามความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนการสอนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองพลังงานนิวเคลียร์ ไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบและให้ข้อเสนอแนะ

(4.4) นำแบบสอบถามความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนการสอนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองพลังงานนิวเคลียร์ จำนวน 5 ข้อ ไปทดลองกับนักเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง เพื่อนำมาหาค่าความเชื่อมั่น โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค ได้ค่าความเชื่อมั่น = 0.73

7. การวิเคราะห์ข้อมูล

(7.1) วิเคราะห์หาค่าประสิทธิภาพของเกมและสถานการณ์จำลองพลังงานนิวเคลียร์ ตามเกณฑ์ประสิทธิภาพ 80/80

(7.2) เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างคะแนนก่อนเรียนและหลังเรียน โดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองพลังงานนิวเคลียร์ ใช้สถิติ t-test Dependent Samples

(7.3) วิเคราะห์หาระดับความพึงพอใจของนักเรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองพลังงานนิวเคลียร์ ใช้สถิติค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD)

8. สรุปผลการวิจัย

(1) ผลการหาประสิทธิภาพของเกมและสถานการณ์จำลองพลังงานนิวเคลียร์ ตามเกณฑ์ 80/80 พบว่า คะแนนร้อยละของการทำแบบทดสอบระหว่างเรียน โดยใช้เกมและสถานการณ์จำลอง เท่ากับ 85.29 (E1) โดยมีคะแนนจากการทดสอบหลังเรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลอง เท่ากับ 87.50 (E2) ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ 80/80

(2) ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังเรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองพลังงานนิวเคลียร์ พบว่า นักเรียนมีผลการทดสอบหลังเรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองพลังงานนิวเคลียร์ ($\bar{X} = 17.50$, $SD = 1.77$) สูงกว่าก่อนเรียน ($\bar{X} = 12.15$, $SD = 2.11$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

(3) ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองพลังงานนิวเคลียร์ พบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจในภาพรวม คิดเป็นค่าเฉลี่ย 4.53 อยู่ในระดับ มากที่สุด

9. อภิปรายผลการวิจัย

(1) จากผลการหาประสิทธิภาพของเกมและสถานการณ์จำลองพลังงานนิวเคลียร์ ตามเกณฑ์ 80/80 ที่พบว่า คะแนนร้อยละของการทำแบบทดสอบระหว่างเรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลอง เท่ากับ 85.29 (E1) โดยมีคะแนนจากการทดสอบหลังเรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลอง เท่ากับ 87.50 (E2) ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ 80/80 เนื่องจากผู้วิจัยได้ศึกษาหลักการของการจัดการเรียนรู้แบบใช้เกมและสถานการณ์จำลอง วิธีการสร้างเกมและสถานการณ์จำลอง มีการวิเคราะห์สาระการเรียนรู้ การวัดและประเมินผลตามหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ เปิดโอกาสให้นักเรียนลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง และพัฒนาแนวคิดทางวิทยาศาสตร์ จึงทำให้เกมและสถานการณ์จำลองพลังงานนิวเคลียร์ มีประสิทธิภาพเป็นไปตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ จตุพร ทรงประสิทธิ์ (2545 : 75) ที่ได้ศึกษาเรื่อง การศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนด้วยบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนรูปแบบเกมการสอนและรูปแบบสถานการณ์จำลอง ผลการศึกษาพบว่า บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนรูปแบบเกมการสอนและรูปแบบสถานการณ์จำลอง ที่สร้างขึ้นมีประสิทธิภาพเท่ากับ 83.73/82.20 และ 86.40/84.80 ตามลำดับ ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้

(2) จากผลการเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างคะแนนก่อนเรียนและหลังเรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองพลังงานนิวเคลียร์ ที่พบว่า นักเรียนมีผลการทดสอบหลังการทดลองใช้เกมและสถานการณ์จำลองพลังงานนิวเคลียร์ สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ (2549 : 9) ที่กล่าวว่า การนำเกมมาช่วยในการเรียนรู้วิทยาศาสตร์จะช่วยให้ผู้เรียนเรียนรู้ด้วยตนเอง เกิดความตื่นตัว กระตือรือร้นในการทำกิจกรรม และช่วยให้ผู้เรียนมีประสบการณ์การเรียนรู้ในช่วงเวลาที่สั้น นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของ อังคณา ลังกาวงค์ (2552: 65) ที่ได้ศึกษาเรื่อง ความสามารถในการแก้ปัญหาของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 ที่ได้รับการสอนโดยเสริมเกมวิทยาศาสตร์ พบว่า คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิทยาศาสตร์ ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 ที่ได้รับการสอนโดยเสริมเกมวิทยาศาสตร์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

(3) ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองพลังงานนิวเคลียร์ ที่พบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจในภาพรวมคิดเป็นค่าเฉลี่ย 4.53 อยู่ในระดับ มากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ พันธุ์ ทองชุมชน (2547: 231) ที่กล่าวว่า ประโยชน์ของเกมที่ใช้ประกอบในการสอนคือ เกมทำให้ผู้เรียนมีเจตคติต่อการเรียน ทำให้บรรยากาศการเรียนมีความสนุกสนาน ผ่อนคลายความเครียด ซึ่งทำให้ผู้เรียนมีความสนใจต่อบทเรียนมากขึ้น นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของ วารุณี ไชยรงค์ศรี (2548 : 54) ที่ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 เรื่อง ระบบต่อมไร้ท่อ ด้วยการจัดการเรียนรู้สืบเสาะแบบ 5E และเกมวิทยาศาสตร์ ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนที่เรียนด้วยการจัดกิจกรรมจัดการเรียนรู้สืบเสาะแบบ 5E ร่วมกับการใช้เกมวิทยาศาสตร์มีความพึงพอใจ อยู่ในระดับพึงพอใจมาก ($\bar{X} = 4.13$, S.D. = 2.35)

10. ข้อเสนอแนะ

(1) ควรมีการพัฒนาต่อยอดเกมและสถานการณ์จำลองพลังงานนิวเคลียร์ ให้มีความยากเพิ่มขึ้นตามเนื้อหาสาระที่กำหนดในแต่ละขั้น

(2) ควรทำการวิจัยการสอนโดยใช้กิจกรรมเกมและสถานการณ์จำลองพลังงานนิวเคลียร์เกี่ยวกับทักษะการวิเคราะห์และแก้โจทย์ปัญหาค่าครึ่งชีวิต

เอกสารอ้างอิง

- [1] กระทรวงศึกษาธิการ. (2552). **หลักสูตรแกนกลางศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551**. การศาสนา.
- [2] สุวพันธ์ นิลายน และดุชนี นิลายน. (2539). **พลังงานนิวเคลียร์และการพัฒนาในประเทศไทย**. โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- [3] Shadish, W. R., Cook, T. D., & Campbell, D. T. (2002). **Experimental and quasi-experimental designs for generalized causal inference**. New York: Houghton Mifflin.
- [4] Likert. (1932). **Technique for the measurement of attitudes archives of psychology**, NewYork : McHraw Hill International Book Company.
- [5] Cronbach, L. (1951). **Coefficient alpha and the internal structure of tests**. *Psychometrika*. 16, 297-334.
- [6] จตุพร ทรงประสิทธิ์. (2545). **การศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนด้วยบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนรูปแบบเกมการสอนและรูปแบบสถานการณ์จำลอง**. วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต (เทคโนโลยีเทคนิคศึกษา). บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ.
- [7] สถาบันส่งเสริมการสอนวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี. (2543). **เอกสารประกอบการประชุมปฏิบัติการวิทยากรแกนนำวิชาวิทยาศาสตร์ระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา**. สสวท.
- [8] อังคณา ลังกาวงค์. (2552). **ความสามารถในการแก้ปัญหาของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 ที่ได้รับการสอนเสริมเกมวิทยาศาสตร์**. วิทยานิพนธ์ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (วิทยาศาสตร์ศึกษา). บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- [9] พันธุ์ ทองชุมชน. (2547). **การสอนวิทยาศาสตร์ระดับประถมศึกษา**. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- [10] วารุณี ไชยรงค์ศรี. (2548). **การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 เรื่องระบบต่อมไร้ท่อ ด้วยการจัดการเรียนรู้สืบเสาะแบบ 5E และเกมวิทยาศาสตร์**. วิทยานิพนธ์ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (วิทยาศาสตร์ศึกษา). บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี.

ผลการใช้เกมและสถานการณ์จำลองการสื่อสารภาษาอังกฤษด้านอาชีพ
เพื่อพัฒนาการเรียนรู้ทางการสนทนาภาษาอังกฤษ ของนักเรียนระดับประกาศนียบัตร
ชั้นปีที่ 1 วิทยาลัยอาชีวศึกษาคิงส์ตัน พัทยา

The Effectiveness of of Using Games and Simulations for English
Communicative to learn the conversations for Occupations: Diploma students
of the first year at the Kingston Pattaya College

นิษฐัฐินี กู้ประเสริฐ¹, จินตนา ดาทอง², นงรักษ์ สมพงษ์³

¹บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธนบุรี, Nitsinee@yahoo.com

²วิทยาลัยอาชีวศึกษาคิงส์ตัน พัทยา, jinny.127dathong@gmail.com

³โรงเรียนจันทร์ศรีวิทยา, nongrak_jj@hotmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาประสิทธิภาพของเกมและสถานการณ์จำลองการสื่อสารภาษาอังกฤษด้านอาชีพ (2) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังเรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองการสื่อสารภาษาอังกฤษด้านอาชีพ ของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรชั้นปีที่ 1 วิทยาลัยอาชีวศึกษาคิงส์ตัน พัทยา (3) ศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรชั้นปีที่ 1 วิทยาลัยอาชีวศึกษาคิงส์ตัน พัทยาที่มีต่อการเรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองการสื่อสารภาษาอังกฤษด้านอาชีพ กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 1 ที่กำลังศึกษาในภาคการศึกษาที่ 2/2559 วิทยาลัยอาชีวศึกษาคิงส์ตัน พัทยา ได้มาโดยการเลือกแบบเฉพาะเจาะจง จำนวน 30 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ เกมและสถานการณ์จำลองการสื่อสารภาษาอังกฤษด้านอาชีพ แผนการสอน แบบทดสอบก่อนเรียน-หลังเรียน และแบบสอบถามความพึงพอใจ สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่า t – test Dependent

ผลการวิจัยพบว่า (1) เกมและสถานการณ์จำลองการสื่อสารภาษาอังกฤษด้านอาชีพ มีประสิทธิภาพเท่ากับ 80.17/85.67 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ประสิทธิภาพที่ตั้งไว้ 80/80 (2) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนหลังจากเรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองการสื่อสารภาษาอังกฤษด้านอาชีพ สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (3) ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองการสื่อสารภาษาอังกฤษด้านอาชีพ มีค่าเฉลี่ย 4.53 อยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ: เกม/ สถานการณ์จำลอง/ การสื่อสารภาษาอังกฤษด้านอาชีพ

Abstract

The objectives of this study were: (1) to study the efficiency of using games and simulations for the development of learning the conversation for occupations for Diploma students of the first year at the Kingston Pattaya College (2) to compare the study of the effects of pretest and posttest by using game and simulations for the development of learning English communication for occupations for Diploma students of the first year at Kingston Pattaya College, and (3) to study satisfaction of students for using games and simulations for the development of English communications for occupations for Diploma students of the first year of at Kingston Pattaya College. The sample consisted of 30 students from the first year at Kingston Pattaya College, (specific selected). Tools used in the research were games and simulation for English communication for occupations deviation and t-test dependent.

The results of this study showed as follows: (1) table games and simulations for English communication of occupation had 80.17/85.67 of efficiency, and the hypothesis was based on the 80/80 (2) the student test results after test run tables games and simulations for English communication of occupation the hypothesis of pretest were statistically significant at 0.5 (3) the satisfaction of the students of the learning experience with the games and simulations table were at a highest level.

Keywords: Games/ Simulations / English communication

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

โลกในยุคปัจจุบันเป็นยุคโลกาภิวัตน์ที่มีความเจริญก้าวหน้าด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและมีการเปลี่ยนแปลงในด้านต่างๆเกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว จึงจำเป็นที่แต่ละประเทศต้องเรียนรู้เพื่อจะปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอยู่ตลอดเวลาและเตรียมพร้อมที่จะเผชิญกับความท้าทายจากกระแสโลก (ดารี บุญชู. 2545:2) ภาษาอังกฤษซึ่งเป็นภาษาสากลที่ทั่วโลกใช้ในการติดต่อสื่อสารกันจึงกลายเป็นเครื่องมืออันสำคัญยิ่งในการสื่อสารความรู้สึกรู้คิดเพื่อให้เกิดความเข้าใจซึ่งกันและกันในการศึกษาหาข้อมูล ความรู้ และถ่ายทอดวิทยาการต่างๆแก่กันไม่ว่าจะเป็นการติดต่อส่วนตัว การเจรจาทางการทูต ทางการเมือง การค้าขาย การท่องเที่ยวและการประกอบอาชีพอย่างมีประสิทธิภาพ การรู้ภาษาต่างประเทศจะช่วยสร้างสัมพันธภาพอันดีระหว่างชนชาติไทยและชนชาติอื่น เพราะสามารถสื่อสารเข้าใจกันได้ดี สามารถปฏิบัติติดต่อกันได้อย่างถูกต้อง เหมาะสมสามารถถ่ายทอดวัฒนธรรมไทยไปสู่สังคมโลก (กรมวิชาการ. 2545:1) ภาษาอังกฤษมีบทบาทสำคัญต่อการดำรงชีวิตของคนไทยมาก กอปรกับการจัดการศึกษาของไทยกำลังจะก้าวไปสู่ความเป็นนานาชาติในระดับสากล โดยการใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อกลาง อย่างเห็นได้ชัดเจนมากยิ่งขึ้น (บัญชา อึ้งสกุล. 2545:52)

การเรียนรู้ทักษะทางภาษาโดยเฉพาะอย่างยิ่งทักษะทางภาษาอังกฤษนั้นแตกต่างจากการเรียนในกลุ่ม

สาระการเรียนรู้อื่นๆ เนื่องจากผู้เรียนจะต้องนำภาษาอังกฤษที่ได้เรียนไปใช้ติดต่อสื่อสารกับเจ้าของภาษา ผู้เรียนจำเป็นต้องมีความรู้และฝึกฝนการใช้ภาษาอังกฤษให้เกิดความชำนาญ โดยเฉพาะอย่างยิ่งทักษะการพูดซึ่งนักเรียนไทยจำนวนไม่น้อยที่เริ่มเรียนภาษาอังกฤษตั้งแต่เด็ก แต่ไม่สามารถสื่อสารกับเจ้าของภาษาได้ (กระทรวงศึกษาธิการ 2545: 9) และจากกรศึกษาของงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ พบว่านักเรียนไทยมีปัญหาการเรียนภาษาอังกฤษ ดังเช่น รำไพ โพธิ์จิต (2547: 2) ที่ได้ศึกษาถึงการใช้เกมและกิจกรรมทางภาษาเพื่อการสื่อสาร เพื่อพัฒนาความสามารถด้านการพูดของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดดิสหงสา-ราม ผลการศึกษาพบว่า ปัญหาที่สำคัญในการเรียนภาษาอังกฤษของนักเรียนส่วนใหญ่เกิดจากปัญหาจากตัวผู้เรียน เช่น อาย ไม่กล้าพูดภาษาอังกฤษ กลัวพูดผิด และปัญหาที่เกิดจากสิ่งแวดล้อมในการเรียน เช่น นักเรียนมีโอกาสพูดภาษาอังกฤษในชีวิตประจำวันน้อย รวมทั้งปัญหาจากการเรียนการสอนในห้องเรียน เช่น ครูขาดเทคนิคและวิธีในการเลือกกิจกรรมที่เหมาะสม

วิธีการจัดการเรียนการสอนที่นิยมใช้ในปัจจุบันมีหลายวิธี เช่น วิธีการสอนแบบใช้เกมเป็นวิธีการช่วยส่งเสริมทักษะการใช้ภาษาทั้งทางด้านการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน ช่วยให้นักเรียนเกิดความเพลิดเพลิน และผ่อนคลายความเครียดในการเรียน (อัจฉรา ชิวพันธ์. 2533: 3) และวิธีการสถานการณ์จำลองช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ที่กำหนด โดยให้ผู้เรียนลงไปเล่น

ในสถานการณ์ที่มีบทบาท ข้อมูล และกติกากการเล่น ที่สะท้อนความเป็นจริง และมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งต่างๆที่อยู่ในสถานการณ์นั้น (ทศนา แคมณี. 2545: 89)

จากประสบการณ์ในการสอนรายวิชา ภาษาอังกฤษชีวิตจริง 2 ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 1 วิทยาลัยอาชีวศึกษาคิงส์ตัน พัทยา พบว่าสภาพปัญหาในการจัดการเรียนการสอนของอาจารย์ผู้สอน คือ นักเรียนขาดความสนใจในการเรียน ไม่สามารถจดจำคำศัพท์ จึงไม่สามารถสื่อสารภาษาอังกฤษได้อย่างถูกต้อง โดยในปีการศึกษา 2558 นักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 1 วิทยาลัยอาชีวศึกษาคิงส์ตัน พัทยา มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในการสอนรายวิชา ภาษาอังกฤษชีวิตจริง 2 หน่วยที่ 6 Connecting world on the phone ต่ำกว่าทุกหน่วยการเรียนรู้ คิดเป็นค่าเฉลี่ยร้อยละ 50.50 ซึ่งต่ำกว่าเกณฑ์ของวิทยาลัยที่กำหนดไว้ร้อยละ 70.00 (วิทยาลัยอาชีวศึกษาคิงส์ตัน พัทยา. 2559:2) ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะนำเกมและสถานการณ์จำลองมาใช้ในการพัฒนาผลการเรียนรู้ของนักเรียนให้สูงขึ้นและเป็นไปตามเกณฑ์ที่วิทยาลัยกำหนดไว้

2.วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- (1) เพื่อศึกษาประสิทธิภาพของเกมและสถานการณ์จำลองการสื่อสารภาษาอังกฤษด้านอาชีพ
- (2) เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังเรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองการสื่อสารภาษาอังกฤษด้านอาชีพ ของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรชั้นปีที่ 1 วิทยาลัยอาชีวศึกษาคิงส์ตัน พัทยา
- (3) เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรชั้นปีที่ 1 วิทยาลัยอาชีวศึกษาคิงส์ตัน พัทยาที่มีต่อการเรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองการสื่อสารภาษาอังกฤษด้านอาชีพ

3.ขอบเขตของการวิจัย

(1) ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร คือ นักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 1 ที่กำลังศึกษาในภาคการศึกษาที่ 2/2559 จำนวน 2 ห้องเรียน นักเรียนทั้งหมดในระดับมีจำนวน 60 คน วิทยาลัยอาชีวศึกษาคิงส์ตัน พัทยา

1.2 กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 1 ที่กำลังศึกษาในภาคการศึกษาที่ 2/2559 วิทยาลัยอาชีวศึกษาคิงส์ตัน พัทยา

ได้มาโดยการเลือกแบบเฉพาะเจาะจง คือ นักเรียนห้อง ปวช. 1/1 จำนวน 30 คน

(2) ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัย

ใช้เวลาทดลอง 2 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 4 คาบเรียน รวม 8 คาบ คาบเรียนละ 60 นาที

(3) เนื้อหา

เป็นเนื้อหาที่พัฒนามาจากรายวิชาภาษาอังกฤษในชีวิตจริง 2 สำหรับนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 1 ซึ่งเลือกมา 1 หน่วย ได้แก่ Unit 6: Connecting world on the phone ประกอบด้วยเนื้อหาห้อย 4 เรื่อง รวม 8 ชั่วโมง ดังนี้

3.1 What do you do ? เวลา 2 คาบ

3.2 Temple Tour เวลา 2 คาบ

3.3 In my dream เวลา 2คาบ

3.4 Telephone Call At Hotel เวลา 2 คาบ

(4) ตัวแปรที่ศึกษา

4.1 ตัวแปรอิสระ คือ การจัดการเรียนรู้โดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองการสื่อสารภาษาอังกฤษด้านอาชีพ

4.2 ตัวแปรตาม คือ

(1) ประสิทธิภาพของเกมและสถานการณ์จำลองการสื่อสารภาษาอังกฤษด้านอาชีพ

(2) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองการสื่อสารภาษาอังกฤษด้านอาชีพ ของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรชั้นปีที่ 1 วิทยาลัยอาชีวศึกษาคิงส์ตัน พัทยา

(3) ความพึงพอใจของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรชั้นปีที่ 1 วิทยาลัยอาชีวศึกษาคิงส์ตัน พัทยาที่มีต่อการเรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองการสื่อสารภาษาอังกฤษด้านอาชีพ

4. แบบแผนการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยกึ่งทดลอง (Quasi – Experimental Design) และใช้วิธีการวิจัยแบบ One-Group Pretest-Posttest Design (Shadish, W.R.,T.D. and Campball.,2002: 106)

5. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

(1.1) เกมและสถานการณ์จำลองการสื่อสารภาษาอังกฤษด้านอาชีพ

(1.2) แผนการสอน

(1.3) แบบทดสอบก่อน – หลังเรียน

(1.4) แบบสอบถามความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนการสอนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองการสื่อสารภาษาอังกฤษด้านอาชีพ

6. ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ

(1) เกมและสถานการณ์จำลองการสื่อสารภาษาอังกฤษด้านอาชีพ

(1.1) ศึกษาหลักสูตร ขอบข่ายของเนื้อหาวิชาและสมรรถนะของรายวิชาภาษาอังกฤษชีวิตจริง 2 คู่มือการสอนวิชาภาษาอังกฤษชีวิตจริง 2 รวมทั้งผลการเรียนรู้ที่คาดหวังวิชาภาษาอังกฤษชีวิตจริง 2 ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นปีที่ 1

(1.2) ศึกษาทฤษฎี หลักการ วิธีการ เนื้อหาการสื่อสารภาษาอังกฤษด้านอาชีพที่จะใช้สอน ข้อเสนอแนะจากเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวกับการสร้างเกมและสถานการณ์จำลองเพื่อนำมาใช้ในการพัฒนาการเรียนรู้อาชีพด้านอาชีพ

(1.3) ศึกษารายละเอียดของเนื้อหาในบทเรียนที่จะใช้ในการทดลองจากหนังสือเรียนตามหลักสูตรการเรียนวิชาภาษาอังกฤษชีวิตจริง 2 ของนักเรียน วิทยาลัยอาชีวศึกษา คิงส์ตัน พัทธา ตามเนื้อหาในหน่วยที่ 6: Connecting world on the phone จำนวน 4 เรื่อง ได้แก่ (1) What do you do? (2) Temple Tour (3) In my dreams (4) Telephone Call At Hotel

(1.4) สร้างเกมและสถานการณ์จำลองการสื่อสารภาษาอังกฤษด้านอาชีพ ประกอบด้วยเกมจำนวน 4 เกม ได้แก่ (1) เกม spelling Bee (2) เกม Bingo คำศัพท์ (3) เกม snakes ladders (4) เกม Quiz และสถานการณ์จำลองจำนวน 4 สถานการณ์ ได้แก่ (1) สถานการณ์จำลอง What do you do (2) สถานการณ์จำลอง Temple Tour (3) สถานการณ์จำลอง แต่งตัวตามอาชีพ In my dreams (4) สถานการณ์จำลอง Telephone Call at Hotel

(1.5) นำเกมและสถานการณ์จำลองการสื่อสารภาษาอังกฤษด้านอาชีพที่สร้างเรียบร้อยแล้วไปให้ผู้เชี่ยวชาญ ตรวจสอบ เพื่อปรับปรุงแก้ไข

(1.6) นำเกมและสถานการณ์จำลองการสื่อสารภาษาอังกฤษด้านอาชีพ ไปปรับปรุงแล้วเสนอผู้เชี่ยวชาญ เพื่อพิจารณาความถูกต้องอีกครั้ง

(1.7) นำเกมและสถานการณ์จำลองการสื่อสารภาษาอังกฤษด้านอาชีพ ที่ปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่าง

2. แผนการสอน

(2.1) ศึกษาหลักสูตร ขอบข่ายของเนื้อหาวิชาและสมรรถนะของรายวิชาภาษาอังกฤษชีวิตจริง 2 คู่มือการสอนวิชาภาษาอังกฤษชีวิตจริง 2 รวมทั้งผลการเรียนรู้ที่คาดหวังวิชาภาษาอังกฤษชีวิตจริง 2 ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นปีที่ 1

(2.2) ศึกษาทฤษฎี หลักการ วิธีการ เนื้อหาการสอนทางด้านอาชีพที่จะใช้สอน ข้อเสนอแนะจากเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวกับการสร้างแผนการสอน และเทคนิควิธีการสอนการสื่อสารภาษาอังกฤษด้านอาชีพ เพื่อนำมาสอนวิชาภาษาอังกฤษชีวิตจริง 2 หน่วยที่ 6 Connecting world on the phone

(2.3) ศึกษารายละเอียดของเนื้อหาในบทเรียนที่จะใช้ในการทดลองจากหนังสือเรียนวิชาภาษาอังกฤษชีวิตจริง 2 ตามหลักสูตรการเรียนของนักเรียนวิทยาลัยอาชีวศึกษา คิงส์ตัน พัทธา

(2.4) จัดทำแผนการสอนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลอง จำนวน 4 แผน

(2.5) นำแผนการสอนที่สร้างขึ้นไปให้ผู้เชี่ยวชาญ เพื่อตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหาสาระ จุดประสงค์ กิจกรรมและการประเมินผล

(2.6) นำแผนการสอนไปปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสมตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ

(2.7) นำแผนการสอนที่ปรับปรุงแล้วเสนอผู้เชี่ยวชาญเพื่อพิจารณาความถูกต้องอีกครั้ง

(2.8) นำแผนการสอนที่ปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่าง

(3) แบบทดสอบก่อน – หลังเรียน

(3.1) ศึกษาวิธีการสร้างแบบทดสอบจากหนังสือและนำสาระการสื่อสารภาษาอังกฤษด้านอาชีพ มาสร้างเป็นแบบทดสอบปรนัย 4 ตัวเลือก จำนวน 26 ข้อ

(3.2) นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นไปให้ผู้เชี่ยวชาญ พิจารณาตัดสิน เพื่อหาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา โดยเก็บรวบรวมผลการพิจารณาตัดสินไปคำนวณค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อของแบบทดสอบกับวัตถุประสงค์ของการวิจัยและเนื้อหาที่ใช้สอน

(3.3) นำแบบทดสอบเฉพาะข้อที่ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อของแบบทดสอบกับวัตถุประสงค์ของการวิจัยตั้งแต่ 0.50 – 1.00 ได้แบบทดสอบจำนวน 20 ข้อ

ไปทดลองใช้ (Try - out) กับนักเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน เพื่อคำนวณความยากง่าย และความเชื่อมั่นของแบบทดสอบที่มีค่า IOC = 0.67-1.00 ค่าความยากง่าย = 0.20 - 0.76 ค่าอำนาจจำแนก = 0.23 - 0.71 ค่าความเชื่อมั่น = 0.72

(4) แบบสอบถามความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนการสอนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองการสื่อสารภาษาอังกฤษด้านอาชีพ

(4.1) ศึกษาวิธีการสร้างแบบสอบถาม

(4.2) แบบสอบถามความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนการสอนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองการสื่อสารภาษาอังกฤษด้านอาชีพ จำนวน 10 ข้อ ซึ่งแบบสอบถามเป็นแบบประเมินค่า (Rating Scales) ตามวิธีของ ลิเคิร์ท 5 ระดับ ได้แก่ พึงพอใจน้อยที่สุด น้อย ปานกลาง มาก และมากที่สุด

(4.3) นำแบบสอบถามความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนการสอนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองการสื่อสารภาษาอังกฤษด้านอาชีพ ไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบและให้ข้อเสนอแนะ

(4.4) นำแบบสอบถามความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนการสอนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองการสื่อสารภาษาอังกฤษด้านอาชีพ จำนวน 5 ข้อ ไปทดลองกับนักเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง เพื่อนำมาหาค่าความเชื่อมั่น โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค ได้ค่าความเชื่อมั่น = 0.81

7. การวิเคราะห์ข้อมูล

(7.1) วิเคราะห์หาค่าประสิทธิภาพของเกมและสถานการณ์จำลองการสื่อสารภาษาอังกฤษด้านอาชีพ ตามเกณฑ์ประสิทธิภาพ 80/80

(7.2) เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างคะแนนก่อนเรียนและหลังเรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองการสื่อสารภาษาอังกฤษด้านอาชีพ ใช้สถิติ t-test Dependent

(7.3) วิเคราะห์หาระดับความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองการสื่อสารภาษาอังกฤษด้านอาชีพ ใช้สถิติ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD)

8. สรุปผลวิจัย

(1) ผลการหาประสิทธิภาพของเกมและสถานการณ์จำลองการสื่อสารภาษาอังกฤษด้านอาชีพตามเกณฑ์ 80/80 พบว่า คะแนนร้อยละของการทำแบบทดสอบระหว่างเรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองเท่ากับ 80.17 (E1) โดยมีคะแนนจากการทดสอบหลังเรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลอง เท่ากับ 85.67 (E2) ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ 80/80

(2) ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังเรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองการสื่อสารภาษาอังกฤษด้านอาชีพ พบว่า นักเรียนมีผลการทดสอบหลังเรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองการสื่อสารภาษาอังกฤษด้านอาชีพ ($\bar{X} = 17.13$, $SD = 1.85$) สูงกว่าก่อนใช้ ($\bar{X} = 16.03$, $SD = 1.79$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

(3) ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองการสื่อสารภาษาอังกฤษด้านอาชีพ พบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจในภาพรวม คิดเป็นค่าเฉลี่ย 4.31 อยู่ในระดับ มาก

9. อภิปรายผลการวิจัย

(1) จากผลการหาประสิทธิภาพของเกมและสถานการณ์จำลองการสื่อสารภาษาอังกฤษด้านอาชีพตามเกณฑ์ 80/80 ที่พบว่า คะแนนร้อยละของการทำแบบทดสอบระหว่างเรียนโดยใช้เกมเท่ากับ 80.17 (E1) โดยมีคะแนนจากการทดสอบหลังเรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลอง เท่ากับ 85.67 (E2) ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ 80/80 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะกิจกรรมการเรียนการสอนภาษาอังกฤษที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีกิจกรรมเกมและสถานการณ์จำลองที่เหมาะสมกับวัย ความสนใจและความสามารถของผู้เรียน ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีเจตคติที่ดีต่อการเรียนภาษา และเกิดการพัฒนาการเรียนภาษาอย่างมีประสิทธิภาพ ไม่เพียงแต่การจัดการเรียนรู้เท่านั้นที่จะส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษของนักเรียน สื่อการเรียนการสอนก็เป็นส่วนสำคัญส่วนหนึ่ง เช่นกันที่ช่วยให้นักเรียนเข้าใจการเรียนภาษาอังกฤษมากยิ่งขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของกรมวิชาการ ที่กำหนดไว้ว่า (2551 : 127) เกมเป็นสิ่งที่เร้าความสนใจให้นักเรียนอยากเรียนภาษาอังกฤษเพิ่มขึ้น ช่วยย่ำสิ่งที่เรียนไปแล้วทั้งด้านตัวอักษร การออกเสียง การฟัง การพูดคำศัพท์ การสะกดตัวอักษร และการอ่าน ตลอดทั้งรูปประโยค เกมต่าง ๆ สามารถนำสิ่งที่เป็นปัญหาจากการ

เรียนภาษาอังกฤษของนักเรียนมาฝึกซ้ำในรูปของการเล่น ฝึกความฉับไวในความคิด การทำความเข้าใจในการปฏิบัติ ตามคำสั่งและการใช้ภาษาอย่างอัตโนมัติ ส่งเสริมเจตคติ ที่ดีต่อการเรียนภาษา นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับผลการวิจัย ของ พัทธยา พลเยี่ยม (2553 : 129) ที่ได้ศึกษาเรื่อง การ พัฒนาชุดเกมประกอบการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษ โดยใช้ การเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิคเรียนด้วยช่วยกัน สำหรับ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบ้านโคกบัวคือ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1 ผลการ ศึกษาพบว่า ชุดเกมประกอบการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษ โดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิคเรียนด้วยช่วย กัน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นมีประสิทธิภาพ 85.69/83.23 สูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ 80/80

(2) จากผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อน และหลังเรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองการสื่อสาร ภาษาอังกฤษด้านอาชีพ ที่พบว่า นักเรียนมีผลการทดสอบ หลังเรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองการสื่อสารภาษา ภาษาอังกฤษด้านอาชีพ สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทาง สถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ นิติยา สุวรรณ ศรี (2542: 12) ที่กล่าวว่า การนำเกมมาใช้ประกอบการ เรียนการสอนก็เพื่อ ช่วยในการบำบัดความเครียดทางกาย ทางประสาท เพราะเกมเป็นกิจกรรมในการออกกำลังกาย เพิ่มความสนุกสนานทำให้ผู้เรียนอยากเรียนภาษาอังกฤษ และยังสามารถนำเกมที่ฝึกในห้องเรียนไปใช้นอกห้องเรียน ได้ด้วย ซึ่งหมายความว่าเมื่อใช้เกมมาเป็นกิจกรรมช่วยฝึก ทักษะการพูดในห้องเรียนแล้ว นักเรียนยังมีความสามารถ ในการพูด ในสถานการณ์ต่างๆ ในชีวิตประจำวันอีกด้วย ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ณัชฌา นามวงษ์ (2548: 61) ที่ได้ศึกษาเรื่อง ผลการใช้เกมประกอบการสอนภาษา ภาษาอังกฤษที่มีต่อความสามารถในการฟังและพูดภาษาอังกฤษ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 อำเภอหนองบัว จังหวัด นครสวรรค์ ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนที่ได้รับการสอน ภาษาอังกฤษโดยใช้เกมประกอบการสอน มีความสามารถ ในการพูดภาษาอังกฤษหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมี นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

(3) ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มี ต่อการเรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองการสื่อสาร ภาษาอังกฤษด้านอาชีพ ที่พบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจ ในภาพรวม คิดเป็นค่าเฉลี่ย 4.53 อยู่ในระดับ มากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ นิธิมา นราศรี (2544: 11) ที่ กล่าวว่า ความพึงพอใจเป็นผลของความสนใจ เอาใจใส่ใน เรื่องนั้นๆ เป็นความรู้สึกที่ดี มีความสุขความพึงพอใจของ

บุคคลที่มีต่อปัจจัยต่างๆ ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับงานหรือการ เรียน เกิดความรู้สึกตั้งใจ เต็มใจ และสามารถปฏิบัติงานให้ บรรลุผล หรือเป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ ยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของ จิราวรรณ ปัญญาวิท (2547: 72) ที่ได้ศึกษาเรื่อง การศึกษาผลการสอนโดยใช้ เกมประกอบที่มีต่อความสามารถในการพูดเพื่อการสื่อสาร และเจตคติต่อวิชาภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยม ศึกษาปีที่ 3 ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนที่ได้รับการสอน โดยใช้เกมประกอบมีเจตคติต่อวิชาภาษาอังกฤษ สูงกว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนตามคู่มือครู อย่างมีนัยสำคัญทาง สถิติที่ระดับ .05

10. ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะทั่วไป

(1) ในการเรียนการสอนโดยใช้เกมและสถานการณ์ จำลอง ครูผู้สอนควรดู เอาใจใส่นักเรียน เพื่อตรวจสอบความ ถูกต้อง และความก้าวหน้าของผู้เรียนเป็นรายบุคคลเป็น ระยะเวลา เพื่อจะได้ปรับปรุงข้อผิดพลาดของนักเรียนทันทีที่พบ

(2) ครูผู้สอนที่จะนำเกมและสถานการณ์จำลอง ไปใช้ควรเตรียมความพร้อมของนักเรียนให้มีความรู้พื้นฐาน เกี่ยวกับการสื่อสารภาษาอังกฤษด้านอาชีพในระดับที่จะ สามารถเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนการสอนโดยใช้เกมและ สถานการณ์จำลองได้

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

(1) ควรศึกษาตัวแปรอื่นๆ เพิ่มเติม เช่น ความ คงทนในการเรียน อัตราเร็วในการเรียนรู้ เป็นต้น

(2) ควรมีการสร้างเกมและสถานการณ์จำลองใน กลุ่มสาระการเรียนรู้อื่นๆ ในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นปีที่ 1 และระดับชั้นอื่นๆ ด้วย

เอกสารอ้างอิง

- [1] ดำริ บุญชู.(2545). การจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา. กรุงเทพฯ: ชวนพิมพ์. ทวี ชิวปรีชา.
- [2] กรมวิชาการ. (2545). กระบวนการเรียนรู้และยุทธศาสตร์การเรียนรู้. กรุงเทพฯ : เดอะมาสเตอร์กรุ๊ปแมนเนจเม้นท์ จำกัด.
- [3] กระทรวงศึกษาธิการ. (2545). คู่มือการจัดการสาระการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- [4] ราไพ โปธิจิต. (2547). การใช้เกมและกิจกรรมทางภาษาเพื่อการสื่อสาร เพื่อพัฒนาความสามารถด้านการพูดของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดติสงสาราม. สารนิพนธ์ ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (การสอนภาษาอังกฤษในฐานะภาษาต่างประเทศ). บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- [5] บัญชา อึ้งสกุล. (2545). การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- [6] อัจฉรา ชิวพันธ์. (2536). คู่มือการสอนภาษาไทย : กิจกรรมการเล่นประกอบการสอน. (พิมพ์ครั้งที่ 7). กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- [7] ทิศนา แคมมณี.(2545).ประมวลทฤษฎีและหลักการเกี่ยวกับการเรียนรู้และการสอน. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- [8] วิทยาลัยอาชีวศึกษาคิงส์ตัน พัทยา. (2559). รายงานผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนวิทยาลัยอาชีวศึกษาคิงส์ตัน พัทยา ปีการศึกษา 2558. ชลบุรี: ฝ่ายวิชาการ.
- [9] Shadish, W. R., Cook, T. D., & Campbell, D. T. (2002). *Experimental and quasi-experimental designs for generalized causal inference*. New York: Houghton Mifflin.
- [10] พัชรา พลเยี่ยม.(2553). การพัฒนาชุดเกมประกอบการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษ โดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิคเรียนด้วยช่วยกัน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบ้านโคกบัวคือสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1. วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต (หลักสูตรและการสอน). บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- [11] นิตยา สุวรรณศรี. (2542). เพลงและเกมประกอบการสอนภาษาอังกฤษ. กรุงเทพฯ: คอมแพคท์พรีนท์.
- [12] ณัฏมา นามวงษ์. (2548). ผลการใช้เกมประกอบการสอนภาษาอังกฤษที่มีต่อความสามารถในการฟังและพูดภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 อำเภอหนองบัว จังหวัดนครสวรรค์. วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต (หลักสูตรและการสอน). บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.
- [13] นิธิมา นราศรี (2544). ความพึงพอใจของนักศึกษาที่ต่อหลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียน.ปริญญาานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (หลักสูตรและการนิเทศ). บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- [14] จิราวรรณ ปัญญาชีวิต. (2547). การศึกษาผลการสอนโดยใช้เกมประกอบที่มีต่อความสามารถในการพูดเพื่อการสื่อสารและเจตคติต่อวิชาภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3. วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต (หลักสูตรและการสอน). บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.

ผลการใช้เกมและสถานการณ์จำลองของพื้นที่แต่งกลอน เพื่อพัฒนาการเรียนรู้
ทางการแต่งคำประพันธ์ สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4
โรงเรียนสารสาสน์วิเทศธนบุรี

The Result of Games and Simulations “KOR PUEN TEE TANG KORN”
to Develop Poetic Composing Learning for Grade 10 Students
in Sarasas Witead Thonburi School

มังกร หริรักษ์¹, ททัยชนก สอนสืบ², สมมาตร ยังเยี่ยม³

¹บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยธนบุรี, mangkorn_h@yahoo.com

²โรงเรียนสารสาสน์วิเทศธนบุรี, bumhatai@gmail.com

³โรงเรียนสารสาสน์วิเทศธนบุรี, tor-zaa@hotmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาประสิทธิภาพของเกมและสถานการณ์จำลองของพื้นที่แต่งกลอน (2) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังเรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองของพื้นที่แต่งกลอน สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสารสาสน์วิเทศธนบุรี (3) ศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสารสาสน์วิเทศธนบุรีที่มีต่อการเรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองของพื้นที่แต่งกลอน กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่กำลังศึกษาในภาคการศึกษาที่ 2/2559 จำนวน 35 คน ของโรงเรียนสารสาสน์วิเทศธนบุรี ได้มาโดยการเลือกแบบเฉพาะเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ เกมและสถานการณ์จำลองของพื้นที่แต่งกลอน แผนการสอน แบบทดสอบก่อนเรียน-หลังเรียน และแบบสอบถามความพึงพอใจ สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่า t – test Dependent

ผลการวิจัยพบว่า (1) เกมและสถานการณ์จำลองของพื้นที่แต่งกลอน มีประสิทธิภาพเท่ากับ 81.07/89.86 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ประสิทธิภาพที่ตั้งไว้ 80/80 (2) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนหลังจากเรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองของพื้นที่แต่งกลอนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (3) ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองของพื้นที่แต่งกลอน มีค่าเฉลี่ย 4.76 อยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ: เกม/ สถานการณ์จำลอง/ การแต่งคำประพันธ์

Abstract

The aims of this research were designed : (1) to study efficiency of games and simulations “KOR PUEN TEE TANG KORN” , (2) to compare the achievement on pre-test and post-test by applying game and simulations “KOR PUEN TEE TANG KORN” to develop poetic composing – skills for Grade 10 Students in Sarasas Witead Thonburi School, (3) to study satisfaction of students towards learning by game and simulations “KOR PUEN TEE TANG KORN” for Grade 10 Students in Sarasas Witead Thonburi School. The study sample were Grade 10 Students who were studying in the second semester of the academic years 2016. The total was 35 persons of Sarasas Witead Thonburi School (specific selected). The tools used in this research included game and simulations “KOR PUEN TEE TANG KORN”, teaching plan, pre-test and post-test and satisfaction. The statistics in this research included percentage, average, standard deviation and t – test Dependent.

The results showed as follow: (1) games and simulation “KOR PUEN TEE TANG KORN” has the efficiency at 81.07/89.86, which was based on the assumption that 80/80 (2) the student test results after the experiment using a simulated games “KOR PUEN TEE TANG KORN” were higher than that of the experiment before. The simulation game check was matching the level of statistical significance (.05). (3) The satisfaction of the students on the learning experience with game and simulation “KOR PUEN TEE TANG KORN” has the average of 4.76 (at a highest level).

Keywords: Games/ Simulations/ Poetic composing

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

เนื่องจากบทร้อยกรองเป็นเอกลักษณ์และเป็นสมบัติทางภาษาที่ควรภูมิใจและอนุรักษ์ไว้ให้สืบทอดต่อไป ด้วยการแต่งคำประพันธ์และพัฒนาให้มีศิลปะและความงามทางภาษา ทั้งนี้บทร้อยกรองมีฉันทลักษณ์ที่บังคับเป็นกฎเกณฑ์ ในการแต่งบทร้อยกรองควรคำนึงถึงรูปแบบฉันทลักษณ์ และใช้ให้ถูกต้องกับบทร้อยกรองชนิดนั้นๆ จึงจะทำให้บทร้อยกรองที่แต่งขึ้นนั้นเป็นงานประพันธ์ที่ไพเราะ สละสลวย และเป็นการดำรงสมบัติทางภาษานี้ไว้ให้สืบทอดไป (ฐะปะนีย์ นาครทรรพ.2546 : 210)

การเขียนร้อยกรองจึงเป็นส่วนหนึ่งที่ระบบการศึกษาไทยได้ปลูกฝังให้เยาวชนตั้งแต่ระดับมัธยมศึกษาขึ้นไปฝึกแต่งคำประพันธ์ ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กำหนดให้การเรียนการสอนในรายวิชาภาษาไทยมุ่งเน้นให้ผู้เรียนใช้ภาษาได้อย่างถูกต้อง มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีวิสัยทัศน์กว้างไกลและมีนิสัยรักการอ่าน การเขียนและเห็นคุณค่าของวรรณคดี ให้นักเรียนตระหนักถึงคุณค่าของภาษาไทยและให้ทราบซึ่งในไพเราะของบทร้อยกรอง ซึ่งเป็นพื้นฐานในการแต่งคำประพันธ์ จึงกำหนดให้เปิดสอนวิชาภาษาไทยในทุกระดับชั้น ทั้งรายวิชาบังคับและรายวิชาเลือก โดยกำหนดให้นักเรียนสามารถ

แต่งคำประพันธ์ประเภทกลอนได้(ไตรรัตน์ สงเอียด. 2544: 1) อีกทั้งกระทรวงศึกษาธิการมีนโยบายระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายขยายตั้งแต่ปีพุทธศักราช 2542 เป็นต้นมา โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้นักศึกษาตระหนักถึงคุณค่าของภาษาไทยและให้ซาบซึ้งในความไพเราะของบทร้อยกรอง อันเป็นพื้นฐานในการแต่งคำประพันธ์ เป็นสื่อในการถ่ายทอดคุณธรรม คติธรรม และข้อคิดที่เป็นประโยชน์แก่เยาวชน และส่งเสริมให้มีจิตสำนึกทางวัฒนธรรมของคนในชาติ

การเขียนร้อยกรองเป็นทักษะที่มีความยากกว่าการเขียนร้อยแก้ว เพราะการเขียนคำประพันธ์ร้อยกรองเป็นการเขียนที่ค่อนข้างสลับซับซ้อนมากกว่าการเขียนในรูปแบบอื่นๆ การสอนเขียนคำประพันธ์ร้อยกรองจึงเป็นเรื่องยากสำหรับครู ในด้านตัวผู้เรียนเองก็รู้สึกว่าจะไม่ใช่เรื่องง่าย นักเรียนไม่ชอบอ่านเรื่องที่เป็นร้อยกรอง เพราะเป็นเรื่องที่เข้าใจยาก (สุจริต เพียรชอบ และสายใจ อินทร์มพรรย์. 2538: 137) ซึ่งสอดคล้องกับผลการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยเพิ่มเติม หน่วยที่ 1:การแต่งคำประพันธ์ ประจำปีการศึกษา 2558 โรงเรียนสารสาสน์วิเทศธนบุรี ที่พบว่า นักเรียนมีผลการประเมินในหน่วยนี้ต่ำกว่าทุกหน่วยการเรียน ร้อยละ 65.00 ซึ่งต่ำกว่าเกณฑ์ที่โรงเรียนกำหนดไว้ ร้อยละ 70.00 (โรงเรียนสารสาสน์วิเทศธนบุรี. 2559: 2)

จากเหตุผลและปัญหาการสอนแต่งคำประพันธ์ข้างต้นมีผู้เสนอแนวทางการแก้ปัญหาไว้หลายท่าน เช่น ไตรรัตน์ สงเอียด (2544:3) ได้กล่าวว่า การให้นักเรียนได้ฝึกทักษะการแต่งคำประพันธ์โดยวิธีการกระทำซ้ำบ่อยๆ ทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้นและ ม.ล. อัจฉิรา เกิดผล (2539 : 142) ได้กล่าวว่า เกม (game) เป็นวิธีการหนึ่งซึ่งสามารถนำมาใช้ในการสอนได้ดีโดยครูสร้างสถานการณ์สมมติขึ้น ให้ผู้เรียนเล่นได้ด้วยตนเอง ภายใต้อัตนตลวง หรือกติกาบางอย่างที่กำหนดไว้ซึ่งผู้เรียนจะตัดสินใจอย่างใดอย่างหนึ่งอันจะมีผล ออกมาในรูปการแพ้ชนะ นอกจากนี้วิธีการสถานการณ์จำลองช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ที่กำหนด โดยให้ผู้เรียนลงไปเล่นในสถานการณ์ที่มีบทบาท ข้อมูล และกติกาการเล่น ที่สะท้อนความเป็นจริง และมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งต่างๆที่อยู่ในสถานการณ์นั้น (ทิศนา แคมณี. 2545: 89)

จากเหตุผลดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าการสอนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองเป็นเทคนิคการสอนที่มีประสิทธิภาพสามารถกระตุ้นให้ผู้เรียนสนใจและให้ประสบการณ์ด้านการตัดสินใจการแก้ปัญหาการวางแผนแก่ผู้เรียนนอกจากนั้นผู้เรียนยังได้ฝึกทักษะการแต่งคำประพันธ์ประเภทกลอน ในเกมและสถานการณ์จำลองที่ใกล้เคียงกับสถานการณ์จริง

ผู้วิจัยในฐานะครูผู้สอนวิชาภาษาไทย(เพิ่มเติม) จึงสนใจที่จะพัฒนาการเรียนรู้ในการแต่งคำประพันธ์ ของนักเรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลอง

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- (1) เพื่อศึกษาประสิทธิภาพของเกมและสถานการณ์จำลองขอพื้นที่แต่งกลอน
- (2) เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังเรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองขอพื้นที่แต่งกลอน สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสารสาสน์วิเทศธนบุรี
- (3) เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสารสาสน์วิเทศธนบุรีที่มีต่อการเรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองขอพื้นที่แต่งกลอน

3. ขอบเขตการวิจัย

(1) ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร คือ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4ที่กำลังศึกษาในภาคการศึกษาที่ 2/2559 จำนวน 3 ห้องเรียน นักเรียนทั้งหมดในระดับมีจำนวน 92 คน โรงเรียนสารสาสน์วิเทศธนบุรี

1.2 กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนระดับมัธยมศึกษาปีที่ 4ที่กำลังศึกษาในภาคการศึกษาที่ 2/2559 โรงเรียนสารสาสน์วิเทศธนบุรี ได้มาโดยการเลือกแบบเฉพาะเจาะจง คือ นักเรียนห้อง ม.4/1จำนวน 35 คน

(2) ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัย

ใช้เวลาทดลอง 4 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 2 คาบเรียนรวม 8 คาบ คาบเรียนละ 50 นาที

(3) เนื้อหา

เป็นเนื้อหาที่พัฒนามาจากรายวิชาการแต่งคำประพันธ์ (ท 32104) สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาปีที่ 4 ซึ่งเลือกมา 1 หน่วยได้แก่ หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 ประกอบด้วยเนื้อหาย่อย 4 เรื่อง รวม 8 คาบ ดังนี้

3.1 ความรู้เบื้องต้นการแต่งคำประพันธ์ เวลา 2 คาบ

3.2 การแต่งคำประพันธ์ประเภท กลอนสี่สุภาพ เวลา 2 คาบ

3.3 การแต่งคำประพันธ์ประเภท กลอนดอกสร้อย เวลา 2 คาบ

3.4 รสของร้อยกรองประเภทต่างๆเวลา 2 คาบ

(4) ตัวแปรที่ศึกษา

4.1 ตัวแปรอิสระ คือ การจัดการเรียนรู้โดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองขอพื้นที่แต่งกลอน

4.2 ตัวแปรตาม คือ

(1) ประสิทธิภาพของเกมและสถานการณ์จำลองขอพื้นที่แต่งกลอน

(2) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4โรงเรียนสารสาสน์วิเทศธนบุรีที่เรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองขอพื้นที่แต่งกลอน

(3) ความพึงพอใจของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสารสาสน์วิเทศธนบุรีที่มีต่อการเรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองขอพื้นที่แต่งกลอน

4. แบบแผนการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยกึ่งทดลอง (Quasi – Experimental Design) และใช้วิธีการวิจัยแบบ One-Group Pretest-Posttest Design (Shadish, W.R.,T.D. and Campbell.,2002: 106)

5. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

- (1.1) เกมและสถานการณ์จำลองของพื้นที่แต่งกลอน
- (1.2) แผนการสอน
- (1.3) แบบทดสอบก่อน – หลังเรียน
- (1.4) แบบสอบถามความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนการสอนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองของพื้นที่แต่งกลอน

6. ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ

(1) เกมและสถานการณ์จำลองของพื้นที่แต่งกลอน

(1.1) ศึกษาหลักสูตรของเนื้อหาวิชาและจุดหมายของวิชาภาษาไทยเพิ่มเติม รวมทั้งผลการเรียนรู้ที่คาดหวังวิชา ภาษาไทยเพิ่มเติม ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

(1.2) ศึกษาทฤษฎีหลักการวิธีการเนื้อหาการแต่งคำประพันธ์ที่จะใช้สอนข้อเสนอแนะจากเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวกับการสร้างเกมและสถานการณ์จำลอง

(1.3) ศึกษารายละเอียดของเนื้อหาในบทเรียนที่จะใช้ในการทดลองจากเอกสารประกอบการเรียนรู้การเรียนวิชาภาษาไทยเพิ่มเติมของนักเรียนโรงเรียนสารสาสน์วิเทศธนบุรีตามเนื้อหาในหน่วยที่ 1: ความรู้เบื้องต้นทางการแต่งคำประพันธ์ จำนวน 4 เรื่อง ได้แก่ (1) การแต่งคำประพันธ์ประเภท กลอนสุภาพ (2) การแต่งคำประพันธ์ประเภท กลอนดอกสร้อย (3) รสของร้อยกรองประเภท เสาวราจและ นารีปราโมทย์ (4) รสของร้อยกรองประเภท พิโรธวาทังและ สัลปิงคพิสัย

(1.4) สร้างเกมและสถานการณ์จำลองของพื้นที่แต่งกลอน ประกอบด้วยเกม 4 เกม ได้แก่ (1) เกมตามหา คู่คำสัมผัส (2) เกมรู้ไหม...อะไรเอ๋ย (3) เกมคำขวัญประจำจังหวัด (4) เกมแต่งกลอนจากบัตรคำ และสถานการณ์จำลอง 4 สถานการณ์จำลอง ได้แก่ (1) สถานการณ์จำลอง ฉ่อยวันสุนทรภู่ (2) สถานการณ์จำลองรู้ไหม...อะไรเอ๋ย

(3) สถานการณ์จำลองคำขวัญจังหวัดอะไรเอ๋ย (4) สถานการณ์จำลองแต่งกลอนวันลอยกระทงจากบัตรคำ

(1.5) นำเกมและสถานการณ์จำลองของพื้นที่แต่งกลอน ที่สร้างเรียบร้อยแล้วไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ เพื่อปรับปรุงแก้ไข

(1.6) นำเกมและสถานการณ์จำลองของพื้นที่แต่งกลอน ไปปรับปรุงแล้วเสนอผู้เชี่ยวชาญเพื่อพิจารณาความถูกต้องอีกครั้ง

(1.7) นำเกมและสถานการณ์จำลองของพื้นที่แต่งกลอน ที่ปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่าง

(2) แผนการสอน

(2.1) ศึกษาหลักสูตรของเนื้อหาวิชาและจุดหมายของวิชาภาษาไทยเพิ่มเติม รวมทั้งผลการเรียนรู้ที่คาดหวังวิชาภาษาไทยเพิ่มเติม ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

(2.2) ศึกษาทฤษฎีหลักการวิธีการเนื้อหาการแต่งคำประพันธ์ที่จะใช้สอนข้อเสนอแนะจากเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวกับการสร้างแผนการสอนและเทคนิควิธีการสอนภาษาไทยเพื่อนำมาสอนภาษาไทยเพิ่มเติม หน่วยที่ 1: ความรู้เบื้องต้นทางการแต่งคำประพันธ์

(2.3) ศึกษารายละเอียดของเนื้อหาในบทเรียนที่จะใช้ในการทดลองจากเอกสารประกอบการเรียนรู้การเรียนวิชาภาษาไทยเพิ่มเติมของนักเรียนโรงเรียนสารสาสน์วิเทศธนบุรี

(2.4) จัดทำแผนการสอนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลอง จำนวน 4 แผน

(2.5) นำแผนการสอนที่สร้างขึ้นไปให้ผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหาสาระ จุดประสงค์ กิจกรรมและการประเมินผล

(2.6) นำแผนการสอนไปปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสมตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ

(2.7) นำแผนการสอนที่ปรับปรุงแล้วเสนอผู้เชี่ยวชาญเพื่อพิจารณาความถูกต้องอีกครั้ง

(2.8) นำแผนการสอนที่ปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่าง

(3) แบบทดสอบก่อน – หลังเรียน

(3.1) ศึกษาวิธีการสร้างแบบทดสอบจากหนังสือและนำสาระความรู้เบื้องต้นทางการแต่งคำประพันธ์มาสร้างเป็นแบบทดสอบปรนัย 4 ตัวเลือก จำนวน 26 ข้อ

(3.2) นำแบบทดสอบที่สร้างขึ้นไปให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาตัดสิน เพื่อหาค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาโดยเก็บรวบรวมผลการพิจารณาตัดสินไปคำนวณหาค่าดัชนีความ

สอดคล้องระหว่างข้อของแบบทดสอบกับวัตถุประสงค์ของการวิจัยและเนื้อหาที่ใช้สอน

(3.3) นำแบบทดสอบเฉพาะข้อที่มีค่าความสอดคล้องระหว่างข้อของแบบทดสอบกับวัตถุประสงค์ของการวิจัยและเนื้อหาที่ใช้สอน ตั้งแต่ 0.50-1.00 ได้แบบทดสอบจำนวน 20 ข้อ ไปทดลองใช้กับนักเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน เพื่อคำนวณหาค่าความยากง่ายและความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ มีค่า IOC = 0.67-1.00 ค่าความยากง่าย = 0.23-0.76 ค่าอำนาจจำแนกเท่ากับ 0.41-0.59 ค่าความเชื่อมั่น = 0.71

(4) แบบสอบถามความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนการสอนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองของพื้นที่แต่งกลอน

(4.1) ศึกษาวิธีการสร้างแบบสอบถาม

(4.2) สร้างแบบสอบถามความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนการสอนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองของพื้นที่แต่งกลอน จำนวน 10 ข้อ เป็นแบบประเมินค่า (Rating Scales) ตามเกณฑ์การของลิเคิร์ต(Likert) ลักษณะแบบสอบถามเกี่ยวกับความชอบหรือไม่ชอบของนักเรียนที่มีต่อเกมและสถานการณ์จำลองที่เล่นโดยกำหนดความคิดเห็น 5 ระดับ

(4.3) นำแบบสอบถามความพึงพอใจต่อการเรียนการสอนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองของพื้นที่แต่งกลอนไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบและให้ข้อเสนอแนะ

(4.4) นำแบบสอบถามความพึงพอใจต่อการเรียนการสอนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองของพื้นที่แต่งกลอน จำนวน 5 ข้อ ไปทดลองใช้กับนักเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง เพื่อหาค่าความเชื่อมั่นวัดโดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค ได้ค่าความเชื่อมั่น = 0.80

7. การวิเคราะห์ข้อมูล

(7.1) วิเคราะห์หาค่าประสิทธิภาพของเกมและสถานการณ์จำลองของพื้นที่แต่งกลอน ตามเกณฑ์ประสิทธิภาพ 80/80

(7.2) เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างคะแนนก่อนเรียนและหลังเรียน โดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองของพื้นที่แต่งกลอน ใช้สถิติ t – test Dependent

(7.3) วิเคราะห์หาระดับความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองของพื้นที่แต่งกลอน ใช้สถิติค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD)

8. สรุปผลการวิจัย

(1) ผลการหาประสิทธิภาพของเกมและสถานการณ์จำลองของพื้นที่แต่งกลอน ตามเกณฑ์ 80/80 พบว่า คะแนนร้อยละของการทำแบบทดสอบระหว่างเรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองเท่ากับ 81.07 (E1) โดยมีคะแนนจากการทดสอบหลังเรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลอง เท่ากับ 89.86 (E2) ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ 80/80

(2) ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังเรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองของพื้นที่แต่งกลอนพบว่า นักเรียนมีผลการทดสอบหลังเรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองของพื้นที่แต่งกลอน ($\bar{X}$ = 17.97, SD = 1.34) สูงกว่าก่อนเรียน ($\bar{X}$ = 11.94, SD = 2.92) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

(3) ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองของพื้นที่แต่งกลอนพบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจในภาพรวม คิดเป็นค่าเฉลี่ย 4.76 อยู่ในระดับ มากที่สุด

9. อภิปรายผลการวิจัย

(1) จากผลการหาประสิทธิภาพของเกมและสถานการณ์จำลองของพื้นที่แต่งกลอน ตามเกณฑ์ 80/80 ที่พบว่า คะแนนร้อยละของการทำแบบทดสอบระหว่างเรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลอง เท่ากับ 81.07 (E1) โดยมีคะแนนจากการทดสอบหลังเรียนใช้เกมและสถานการณ์จำลอง เท่ากับ 89.86 (E2) ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ 80/80 ทั้งนี้เนื่องมาจากผู้วิจัยได้ออกแบบเกมและสถานการณ์จำลองที่เริ่มจากกิจกรรมที่ง่าย ๆ ไปหาที่กิจกรรมที่ยาก ๆ และให้นักเรียนได้ปฏิบัติจริง ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ สุจริต เพ็ชรชอบ และ สายใจ อินทร์มพรชัย (2522: 52-62) ที่กล่าวว่า นักเรียนควรได้เรียนจากเรื่องง่ายไปสู่เรื่องที่ยากขึ้น โดยเริ่มจากการศึกษาคำคล้องจอง เขียนนำนำความคิด ฉันทลักษณ์ แผนผัง การอ่านทำนองเสนาะ การแต่งคำประพันธ์

นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของ วนิดา สวดยสะอาด (2555: 2-6) ที่ได้ศึกษาเรื่อง ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยใช้เกมและแบบฝึกทักษะเรื่อง มาตราตัวสะกด กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ผลการศึกษาพบว่ากิจกรรมการเรียนรู้ โดยใช้เกมและแบบฝึกทักษะ เรื่อง มาตราตัวสะกด กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 มีประสิทธิภาพ (E1/E2)

เท่ากับ 92.22/89.78

(2) จากผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ก่อนและหลังเรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองขอ พื้นที่แต่งกลอนที่พบว่า นักเรียนมีผลการทดสอบหลังเรียน โดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองขอพื้นที่แต่งกลอน สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้ เนื่องมาจากผู้วิจัยได้ออกแบบเกมและสถานการณ์จำลอง ยึดหลักความแตกต่างระหว่างบุคคล โดยแบ่งกลุ่มนักเรียน แบบคละนักเรียนที่มีผลการเรียนเก่ง ปานกลาง อ่อน ใน แต่ละกลุ่มให้เท่าๆกัน เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการเรียนรู้ สอดคล้องกับทฤษฎีการเรียนรู้ของธอร์นไคด์ (Thordike) กฎแห่งการฝึกหัด (Law of Exercise) ซึ่งกล่าวว่าการเรียนรู้ จะได้ผลจะต้องอาศัยการฝึกและการทำซ้ำๆ ซึ่งเกมและ สถานการณ์จำลองขอพื้นที่แต่งกลอนในแต่ละชุดจะมีการ ฝึกฝนให้นักเรียนมีทักษะจนเกิดความชำนาญได้กฎแห่งผล (Law of Effect) เมื่อนักเรียนทำกิจกรรมเสร็จก็จะทราบผล การทำงานทันที พร้อมทั้งคำติชม ข้อเสนอแนะ นอกจากนี้ ยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ฐานิยา อมรพลัง (2548: 165) ที่ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนาแผนการเรียนรู้หลักภาษาไทย เรื่อง ไตรยางค์ ด้วยแบบฝึกทักษะเกมและเพลง สำหรับ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ผลการศึกษาพบว่า นักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 กลุ่มเก่ง กลุ่มปานกลางและกลุ่มอ่อน ที่เรียนรู้ด้วยแบบฝึกทักษะ เกมและเพลง เรื่องไตรยางค์ มี คะแนนเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนเพิ่มขึ้นจาก ก่อนเรียน

(3) ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนระดับ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4โรงเรียนสารสาสน์วิเทศธนบุรี ที่มีต่อ การเรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองขอพื้นที่แต่ง กลอน ที่พบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจในภาพรวม คิด เป็นค่าเฉลี่ย 4.53 อยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับ แนวคิดของ อัจฉรา ชิวพันธ์ (2533: 3) ที่กล่าวว่า เกมช่วย ให้นักเรียนเกิดความเพลิดเพลิน และผ่อนคลายความเครียด ในการเรียนและช่วยจูงใจและสร้างความสนใจของนักเรียน นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ภาณุวัฒน์ ศิริ กาน (2559:44)ที่ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนาเกมประกอบการ เรียนรู้ เรื่อง อิเหนา ตอน ศีกะหมังกุหนิง ผลการศึกษาพบ ว่า นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการใช้เกมประกอบการเรียน รู้วรรณคดีไทย เรื่อง ศีกะหมังกุหนิง โดยรวมอยู่ในระดับ มาก คิดเป็นร้อยละ 82.06

10. ข้อเสนอแนะ

(1) ควรมีการพัฒนาต่อยอดเกมและสถานการณ์ จำลองขอพื้นที่แต่งกลอน เพื่อใช้พัฒนาการเรียนรู้อาษา ไทย เรื่อง การแต่งคำประพันธ์ สำหรับนักเรียนระดับ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสารสาสน์วิเทศธนบุรี ให้มี ความยากเพิ่มขึ้นตามเนื้อหาสาระที่กำหนดในแต่ละชั้นปี และครูผู้สอนควรบูรณาการการสอนร่วมกับกลุ่มสาระการ เรียนรู้อื่นๆ เช่น กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ในเรื่องของจังหวัดและภูมิภาคต่างๆ

(2) ควรทำการวิจัยการสอนโดยเปรียบเทียบวิธีการ สอนรูปแบบต่างๆ เช่น การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการ เรียนรายวิชาภาษาไทย เรื่อง การแต่งคำประพันธ์ ของ นักเรียนที่เรียนโดยใช้วิธีการสอนแบบเกมและสถานการณ์ จำลองกับการสอนตามคู่มือครู

เอกสารอ้างอิง

- [1] ฐะปะนีย์ นาครทรรพ. (2546). การสอนภาษาไทย. กรุงเทพฯ: ศูนย์ส่งเสริมวิชาการ.
- [2] ไตรรัตน์ สงเอียด. (2544). การสร้างแบบฝึก แต่งคำประพันธ์ ประเภทกลอนสำหรับนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น. ปริญญาโท ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (ภาษาไทย). บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยทักษิณ.
- [3] กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). หลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551. กรุงเทพฯ : การศาสนา.
- [4] สุวิทย์และอรทัย มูลคำ. (2545). 21 วิธีจัดการเรียน รู้เพื่อพัฒนากระบวนการคิด. กรุงเทพฯ: ภาพพิมพ์. สุวีริยาสาส์น.
- [5] โรงเรียนสารสาสน์วิเทศธนบุรี. (2559). หลักสูตร สถานศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย. กรุงเทพฯ: ฝ่ายวิชาการ.
- [6] อัจฉรา เกิดผล, ม.ล. (2539). จะสอนภาษาไทยอย่างไร ให้สนุก. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- [7] ทิศนา แคมมณี. (2545). ประมวลทฤษฎีและหลัก การเกี่ยวกับการเรียนรู้และการสอน. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- [8] Shadish, W. R., Cook, T. D., & Campbell, D. T. (2002). *Experimental and quasi-experimental designs for generalized causal inference*. New York: Houghton Mifflin.
- [9] วณิดา สวดยสะอาด. (2555). *ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยใช้เกมและแบบฝึกทักษะเรื่อง มาตราตัวสะกด กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1*. วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต (หลักสูตรและการสอน). บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- [10] ฐานิยา อมรพลั้ง. (2548). *การพัฒนาแผนการเรียนรู้หลักภาษาไทยเรื่อง ไตรยางค์ ด้วยแบบฝึกทักษะเกมและเพลง สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4*. วิทยานิพนธ์ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (หลักสูตรและการสอน). บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- [11] สุจริต เพียรชอบ และ สายใจ อินทร์พรชัย. (2538). *วิธีสอนภาษาไทยระดับมัธยมศึกษา*. กรุงเทพฯ: บรรณกิจ.
- [12] อัจฉรา ชิวพันธ์. (2536). *คู่มือการสอนภาษาไทย : กิจกรรมการเล่นประกอบการสอน*. (พิมพ์ครั้งที่ 7). กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- [13] ภาณุวัฒน์ ศิริกัน. (2559). *การพัฒนาเกมประกอบการเรียนรู้ เรื่อง อิเหนา ตอน คีตกะหมังกุหนิง*. วิทยานิพนธ์ วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต (สื่อ นฤมิต). บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

ผลการใช้เกมและสถานการณ์จำลองคำศัพท์ภาษาจีน เพื่อพัฒนาการเรียนรู้คำศัพท์
ภาษาจีนในชีวิตประจำวันของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2
โรงเรียนสถาพรวิทยา

The Results of Games and Simulations Situation Chinese Vocabulary
to Develop Everyday Chinese Vocabulary for Grade 8 Students
at Sathapornwittaya School.

เดือนจิตต์ จิตต์อารี¹, ดนัย แยมบางยาง², เจริญศรี โตอุ้นทิพย์³

¹บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธนบุรี, Tuanjit@yahoo.com

²โรงเรียนสามพรานวิทยา, Taaopnaja2528@gmail.com

³โรงเรียนสถาพรวิทยา, Jareansri001@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาประสิทธิภาพของเกมและสถานการณ์จำลองคำศัพท์ภาษาจีน (2) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังเรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองคำศัพท์ภาษาจีน ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนสถาพรวิทยา (3) ศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนสถาพรวิทยา ที่มีต่อการเรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองคำศัพท์ภาษาจีน กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่กำลังศึกษาในภาคการศึกษาที่ 2/2559 จำนวน 30 คน ของโรงเรียนสถาพรวิทยา ได้มาโดยการเลือกแบบเฉพาะเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ เกมและสถานการณ์จำลองคำศัพท์ภาษาจีน แผนการสอน แบบทดสอบก่อนเรียน-หลังเรียน และแบบสอบถามความพึงพอใจ สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่า t – test Dependent

ผลการวิจัยพบว่า (1) เกมและสถานการณ์จำลองคำศัพท์ภาษาจีน มีประสิทธิภาพเท่ากับ 81.00/82.33 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ประสิทธิภาพที่ตั้งไว้ 80/80 (2) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนหลังจากเรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองคำศัพท์ภาษาจีน สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (3) ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองคำศัพท์ภาษาจีน มีค่าเฉลี่ย 4.53 อยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ: เกม/ สถานการณ์จำลอง/ คำศัพท์ภาษาจีน

Abstract

This research aims to (1) study the effectiveness of games and simulations Chinese vocabulary. (2) to compare the effects of learning games and simulations of before and after Chinese vocabulary for students Grade 8 at Sathapornwittaya school. (3) to study the satisfaction of the students towards games and simulations Chinese vocabulary for students Grade 8 at Sathapornwittaya school. The sample of students Grade 8, who were studying in the second semester of the year 2016. The total was 30 students of Grade 8 at Sathapornwittaya school. The instruments used in this research includes Chinese vocabulary games and role plays, teaching plans, pre-test and post-test, and satisfactory questionnaires. Statistics measured in this research were percentage, average, scores standard deviation and the t-test Dependent.

The result showed that (1) the efficiency magnitude of Chinese vocabulary games and role plays equals to 81.00/82.33 which complies with predetermined assumption at 80/80, (2) scores from post-test is significantly higher than pre-test when Chinese vocabulary games and role play are implemented with significant level at .05 (3) the satisfaction of the students to learn using games and simulations Chinese vocabulary with an average of 4.53 was at a highest level.

Keywords: Games / Simulation / Chinese Vocabulary

1. ความเป็นมาและความสำคัญ

ภาษาจีนเป็นภาษาสากลที่มีความสำคัญ และใช้กันอย่างแพร่หลายและกว้างขวางเป็นภาษาที่มีอิทธิพลต่อการดำเนินชีวิตประจำวันของคนในโลก ไม่ว่าจะเป็นการติดต่อสื่อสารด้านธุรกิจ การค้า การศึกษา หรือแม้กระทั่งกิจกรรมทางสังคมและเศรษฐกิจ อีกทั้งยังเป็นเครื่องมือที่สำคัญในการถ่ายทอดความรู้ที่นึกคิดให้เกิดความเข้าใจอันดีซึ่งกันและกัน ตามนโยบายของรัฐที่ต้องการพัฒนาคนในชาติให้ได้รับการศึกษาอย่างสูงสุดเพื่อมาพัฒนาประเทศชาติและเตรียมรับกับการขยายตัวของเศรษฐกิจโลก (รัฐวิภานต์ ประดับเสริฐ.2549 : 1) ปัจจุบันการศึกษาภาษาจีนถือเป็นเรื่องปกติเช่นเดียวกับการศึกษาภาษาต่างประเทศอื่นๆ เป็นคนจีนและภาษาจีนมีบทบาทและอิทธิพลต่อสังคมไทยทุกด้าน โดยเฉพาะการค้าที่จำเป็นต้องใช้ภาษาจีนเป็นการสื่อสาร (สื่อ ยี่.2551:1)

จากผลการวิจัยสภาพและปัญหาการจัดการเรียนการสอนภาษาจีนนั้น พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลให้นักเรียนไม่มีทักษะในการสื่อสารภาษาจีน คือครูไม่มีเทคนิคที่เหมาะสมในการถ่ายทอดความรู้ กิจกรรมการเรียนการสอนไม่เอื้อต่อการฝึกทักษะอย่างแท้จริง ครูขาดความรู้ ความมั่นใจ และทักษะในการสอน รวมทั้งขาดสื่อและนวัตกรรมที่เหมาะสมในการสอน (กระทรวงศึกษาธิการ. 2548: 43-45) และจากประสบการณ์ในการสอนภาษาจีนของผู้วิจัยพบว่า นักเรียนขาดความสนใจในการเรียน ไม่สามารถจดจำคำศัพท์จึง

ไม่สามารถเรียนรู้คำศัพท์ภาษาจีนได้อย่างถูกต้อง โดยในปีการศึกษา 2558 ของระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนสถาพรวิทยา มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในการสอนรายวิชาภาษาจีนหน่วยที่ 1 สนุกกับคำศัพท์ภาษาจีน ต่ำกว่าทุกหน่วยการเรียนรู้ คิดเป็นค่าเฉลี่ยร้อยละ 50.50 ซึ่งต่ำกว่าเกณฑ์ของโรงเรียนที่กำหนดไว้ร้อยละ 70 (โรงเรียนสถาพรวิทยา.2559:2) ซึ่งปัญหาเหล่านี้อาจมีสาเหตุมาจากนักเรียนขาดความสนใจในการท่องคำศัพท์ เพื่อหน่วยกับการเรียน และนักเรียนไม่มีโอกาสได้ใช้ภาษาจีนในการสื่อสารในสถานการณ์จริง ผู้วิจัยจึงคิดหาวิธีการสอนและเทคนิคการสอนที่เหมาะสม เพื่อนำมาพัฒนาการเรียนรู้อำนาจภาษาจีนในชีวิตประจำวัน จึงเห็นว่าการสอนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองน่าจะสามารถช่วยพัฒนาการเรียนรู้อำนาจภาษาจีนของนักเรียนได้ดีขึ้น

วิธีการสอนที่ใช้นิยมนำมาใช้ในการสอนภาษา มีหลายวิธี เช่น วิธีการสอนแบบสถานการณ์จำลองเป็นแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่จะพัฒนาทักษะการพูดภาษาจีนของนักเรียนได้ดียิ่งขึ้น เนื่องจากวิธีการสอนแบบสถานการณ์จำลองช่วยให้ประสบการณ์แก่ผู้เรียนในด้านการตัดสินใจ การแก้ปัญหา การวางแผน การทำงานเป็นกลุ่ม ต้องอาศัยกระบวนการวิเคราะห์ สังเคราะห์ ประเมินความรู้ สามารถพัฒนาพฤติกรรมต่างๆ (ธีรยุทธ์ เสนีย์วงศ์ ณ อยุธยา และคณะ .2538: 263) และวิธีการสอนแบบใช้เกมเป็นช่วยส่งเสริมทักษะการใช้ภาษาทั้งทางด้านการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน ช่วยให้นักเรียนเกิดความเพลิดเพลิน

และผ่อนคลายความเครียดในการเรียน (อัจฉรา ชิวพันธ์. 2533: 3)

ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยในฐานะครูผู้สอนภาษาจีน ในโรงเรียนสถาพรวิทยาจึงสนใจที่จะทดลองสอนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองประกอบการสอนกับกลุ่มนักเรียน โดยหวังว่าจะช่วยให้นักเรียนมีความสามารถในการจดจำและใช้คำศัพท์ในการสื่อสารภาษาจีนได้ในระดับที่น่าพอใจ

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

(1) ศึกษาประสิทธิภาพของเกมและสถานการณ์จำลองคำศัพท์ภาษาจีน

(2) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังเรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองคำศัพท์ภาษาจีน ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนสถาพรวิทยา

(3) ศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนสถาพรวิทยาที่มีต่อการเรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองคำศัพท์ภาษาจีน

3. ขอบเขตของการวิจัย

(1) ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร คือ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่กำลังศึกษาในภาคการศึกษาที่ 2/2559 จำนวน 2 ห้องเรียน นักเรียนทั้งหมดในระดับมีจำนวน 70 คน โรงเรียนสถาพรวิทยา

1.2 กลุ่มตัวอย่าง คือ คือ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่กำลังศึกษาในภาคการศึกษาที่ 2/2559 โรงเรียนสถาพรวิทยา ได้มาโดยการเลือกแบบเฉพาะเจาะจง คือ นักเรียนห้อง ม.2/1 จำนวน 30 คน

(2) ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัย

ใช้เวลาทดลอง 4 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 2 คาบเรียนรวม 8 คาบ คาบเรียนละ 50 นาที

(3) เนื้อหา

เป็นเนื้อหาที่พัฒนามาจากรายวิชาภาษาจีน 2 สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ซึ่งเลือกมา 1 หน่วย ได้แก่ หน่วยที่ 1 : สนุกกับคำศัพท์ภาษาจีน ประกอบด้วยเนื้อหาย่อย 4 เรื่อง รวม 8 คาบ ดังนี้

3.1 ส่งพัสดุ เวลา 2 คาบ

3.2 ร้านอาหาร เวลา 2 คาบ

3.3 จองห้องพักล่วงหน้า เวลา 2 คาบ

3.4 เล่าความประทับใจที่มีต่อเพื่อน เวลา 2 คาบ

(4) ตัวแปรที่ศึกษา

4.1 ตัวแปรอิสระ คือ การจัดการเรียนรู้โดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองคำศัพท์ภาษาจีน

4.2 ตัวแปรตาม คือ

(1) ประสิทธิภาพของเกมและสถานการณ์จำลองคำศัพท์ภาษาจีน

(2) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนสถาพรวิทยา ที่เรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองคำศัพท์ภาษาจีน

(3) ความพึงพอใจของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนสถาพรวิทยา ที่มีต่อการเรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองคำศัพท์ภาษาจีน

4. แบบแผนการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยกึ่งทดลอง (Quasi – Experimental Design) และใช้วิธีการวิจัยแบบ One-Group Pretest-Posttest Design (Shadish, W.R.,T.D. and Campbell.,2002: 106)

5. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

(1.1) เกมและสถานการณ์จำลองคำศัพท์ภาษาจีน

(1.2) แผนการสอน

(1.3) แบบทดสอบก่อน – หลังเรียน

(1.4) แบบสอบถามความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนการสอนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองคำศัพท์ภาษาจีน

6. ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

(1) เกมและสถานการณ์จำลองคำศัพท์ภาษาจีน

(1.1) ศึกษาหลักสูตร ขอบข่ายของเนื้อหาวิชาและจุดมุ่งหมายของวิชาภาษาจีน คู่มือการสอนภาษาจีน 3 รวมทั้งผลเรียนรู้ที่คาดหวังวิชาภาษาจีน ระดับมัธยมศึกษาปีที่ 2

(1.2) ศึกษาทฤษฎี หลักการ วิธีการ เนื้อหาคำศัพท์ภาษาจีนที่จะใช้สอน ข้อเสนอแนะจากเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวกับการสร้างเกมและสถานการณ์จำลอง

(1.3) ศึกษารายละเอียดของเนื้อหาในบทเรียนที่จะใช้ในการทดลองจากหนังสือเรียนตามหลักสูตรการเรียนวิชา

ภาษาจีนของนักเรียนโรงเรียนสถาพรวิทยา ตามเนื้อหาในหน่วยที่ 1: สนุกกับคำศัพท์ภาษาจีน จำนวน 4 เรื่อง ได้แก่ (1) การส่งพัสดุ (2) ร้านอาหาร (3) จองห้องพักล่วงหน้า (4) เล่าความประทับใจที่มีต่อเพื่อน

(1.4) สร้างเกมและสถานการณ์จำลองคำศัพท์ภาษาจีน ประกอบด้วยเกมจำนวน 4 เกม ได้แก่ (1) เกมบิงโก (2) เกมต่อจิ๊กซอ (3) เกมหาคำศัพท์ (4) เกมเปิดภาพและสถานการณ์จำลองจำนวน 4 สถานการณ์ ได้แก่ (1) สถานการณ์จำลอง ส่งพัสดุ (2) สถานการณ์จำลอง ร้านอาหาร (3) สถานการณ์จำลอง จองห้องพักล่วงหน้า (4) สถานการณ์จำลอง เล่าความประทับใจที่มีต่อเพื่อน

(1.5) นำเกมและสถานการณ์จำลองคำศัพท์ภาษาจีน ที่สร้างเรียบร้อยแล้วไปให้ผู้เชี่ยวชาญ ตรวจสอบ เพื่อปรับปรุงแก้ไข

(1.6) นำเกมและสถานการณ์จำลองคำศัพท์ภาษาจีน ไปปรับปรุงแล้วเสนอผู้เชี่ยวชาญเพื่อพิจารณาความถูกต้องอีกครั้ง

(1.7) นำเกมและสถานการณ์จำลองคำศัพท์ภาษาจีน ที่ปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่าง

(2) แผนการสอน

(2.1) ศึกษาหลักสูตร ขอบข่ายของเนื้อหาวิชาและจุดมุ่งหมายของวิชาภาษาจีน คู่มือการสอนภาษาจีน 3 รวมทั้งผลเรียนรู้ที่คาดหวังวิชาภาษาจีน ระดับมัธยมศึกษาปีที่ 2

(2.2) ศึกษาทฤษฎี หลักการ วิธีการ เนื้อหาคำศัพท์ภาษาจีนในชีวิตประจำวันที่จะใช้สอน ข้อเสนอแนะจากเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวกับการสร้างแผนการสอน และเทคนิควิธีการสอนภาษาจีน เพื่อนำมาสอนภาษาจีน หน่วยที่ 1: สนุกกับคำศัพท์ภาษาจีน

(2.3) ศึกษารายละเอียดของเนื้อหาในบทเรียนที่จะใช้ในการทดลองจากหนังสือเรียนตามหลักสูตรการเรียนวิชาภาษาจีนของนักเรียนโรงเรียนสถาพรวิทยา

(2.4) จัดทำแผนการสอนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองคำศัพท์ภาษาจีน จำนวน 4 แผน

(2.5) นำแผนการสอนที่สร้างขึ้นให้ผู้เชี่ยวชาญ เพื่อตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหาสาระ จุดประสงค์ กิจกรรมและการประเมินผล

(2.6) นำแผนการสอนไปปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสมตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ

(2.7) นำแผนการสอนที่ปรับปรุงแล้วเสนอผู้เชี่ยวชาญ เพื่อพิจารณาความถูกต้องอีกครั้ง

(2.8) นำแผนการสอนที่ปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่าง

(3) แบบทดสอบก่อน – หลังเรียน

(3.1) ศึกษาวิธีการสร้างแบบทดสอบจากหนังสือและนำสาระคำศัพท์ และบทสนทนาภาษาจีนมาสร้างเป็นแบบทดสอบปรนัย 4 ตัวเลือก จำนวน 26 ข้อ

(3.2) นำแบบทดสอบที่สร้างขึ้นให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาตัดสิน เพื่อหาค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา โดยเก็บรวบรวมผลการพิจารณาตัดสินไปคำนวณหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อของแบบทดสอบกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย

(3.3) นำแบบทดสอบเฉพาะข้อที่มีค่าความสอดคล้องระหว่างข้อของแบบทดสอบกับวัตถุประสงค์ของการวิจัยและเนื้อหาที่ใช้สอน ตั้งแต่ 0.50-1.00 ได้แบบทดสอบจำนวน 20 ข้อ ไปทดลองใช้กับนักเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน เพื่อคำนวณหาค่าความยากง่ายและความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ มีค่า IOC = 0.67-1.00 ค่าความยากง่าย = 0.25 - 0.75 ค่าอำนาจจำแนก = 0.20 - 0.74 ค่าความเชื่อมั่น = 0.71

(4) แบบสอบถามความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนการสอนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองคำศัพท์ภาษาจีน

(4.1) ศึกษาวิธีการสร้างแบบสอบถาม

(4.2) สร้างแบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนต่อการเรียนการสอนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองคำศัพท์ภาษาจีน จำนวน 10 ข้อ เป็นแบบประเมินค่า (Rating Scales) ตามเกณฑ์การของลิเคิร์ต (Likert) ลักษณะแบบสอบถามเกี่ยวกับความชอบ หรือไม่ชอบของนักเรียนที่มีต่อเกมและสถานการณ์จำลองที่เล่น โดยกำหนดความคิดเห็น 5 ระดับ

(4.3) นำแบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนต่อการเรียนการสอนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองคำศัพท์ภาษาจีน ไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบและให้ข้อเสนอแนะ

(4.4) นำแบบสอบถามความพึงพอใจต่อการเรียนการสอนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองคำศัพท์ภาษาจีน จำนวน 5 ข้อ ไปทดลองใช้กับนักเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง เพื่อหาค่าความเชื่อมั่น โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค ได้ค่าความเชื่อมั่น = 0.77

7. การวิเคราะห์ข้อมูล

(1) วิเคราะห์หาค่าประสิทธิภาพของเกมและสถานการณ์จำลองคำศัพท์ภาษาจีน ตามเกณฑ์ประสิทธิภาพ 80/80

(2) เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างคะแนนก่อนเรียนและหลังเรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองคำศัพท์ภาษาจีน ใช้สถิติ t-test แบบ Dependent

(3) วิเคราะห์หาระดับความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียน โดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองคำศัพท์ภาษาจีน ใช้สถิติค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD)

8. สรุปผลการวิจัย

(1) ผลการหาประสิทธิภาพของเกมและสถานการณ์จำลองคำศัพท์ภาษาจีน ตามเกณฑ์ 80/80 พบว่า คะแนนร้อยละของการทำแบบทดสอบระหว่างเรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลอง เท่ากับ 81.00 (E1) โดยมีคะแนนจากการทดสอบหลังเรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลอง เท่ากับ 82.33 (E2) ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ 80/80 ที่ตั้งไว้

(2) ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังเรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองคำศัพท์ภาษาจีน พบว่า นักเรียนมีผลการทดสอบหลังเรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองคำศัพท์ภาษาจีน ($\bar{X} = 16.47$, SD = 2.03) สูงกว่าก่อนเรียน ($\bar{X} = 11.53$, SD = 1.63) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

(3) ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองคำศัพท์ภาษาจีน พบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจในภาพรวม คิดเป็นค่าเฉลี่ย 4.53 อยู่ในระดับ มากที่สุด

9. อภิปรายผลการวิจัย

(1) จากผลการหาประสิทธิภาพของเกมและสถานการณ์จำลองคำศัพท์ภาษาจีน ให้มีตามเกณฑ์ 80/80 ที่พบว่า คะแนนร้อยละของการทำแบบทดสอบระหว่างเรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองเท่ากับ 81.00 (E1) โดยมีคะแนนจากการทดสอบหลังเรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลอง เท่ากับ 82.33 (E2) ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ 80/80 ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากผู้วิจัยได้ออกแบบเกมและสถานการณ์จำลองตามขั้นตอนการเรียนรู้ที่เริ่มจากการทำกิจกรรมเป็นขั้นตอนเรียงจากง่ายไปหายาก และเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้

เรียนรู้สิ่งใหม่ๆ ด้วยการลงมือทำด้วยตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ วิชัย วงษ์ใหญ่ (2525: 78) ที่กล่าวว่า การเรียนรู้ควรเกิดจากการกระทำโดยผู้เรียนเองมิใช่ผลจากการถ่ายทอดของครูโดยตรง และตรงกับปรัชญาการศึกษาของ ดิวอี้ (Dewey) ที่ว่าการเรียนโดยการกระทำ เด็กจะเรียนรู้ได้จากการได้ลงมือกระทำด้วยตนเอง ซึ่งจะส่งผลต่อการเรียนรู้มากกว่าการเรียนโดยการถ่ายทอดจากครู ดังนั้นเมื่อนักเรียนได้เรียนจากวิธีสอนแบบใช้เกมและสถานการณ์จำลอง ซึ่งต่างจากวิธีการสอนแบบเดิมๆ ที่นักเรียนเป็นผู้นั่งฟัง และทำตามที่ครูบอก ทำให้ทักษะในหลายๆด้านไม่เกิดการพัฒนาจึงทำให้เกมและสถานการณ์จำลองที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีประสิทธิภาพเป็นไปตามเกณฑ์ นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ดาวชยศ ปัญญาสุรยุทธ (2558: 79) ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนาทักษะการอ่านภาษาจีนโดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้ประกอบเกมของชุมชนภาษาจีน โรงเรียนอนุบาลมหาสารคาม ผลการศึกษาพบว่า การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทักษะการอ่านภาษาจีนประกอบเกมของกิจกรรมชุมชน มีประสิทธิภาพเท่ากับ 77.65/75.75

(2) จากผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังเรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองคำศัพท์ภาษาจีน ที่พบว่า นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองคำศัพท์ภาษาจีน สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาจากคะแนนหลังเรียนเปรียบเทียบกับคะแนนก่อนเรียนของนักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองคำศัพท์ภาษาจีนแล้ว จะเห็นว่านักเรียนทุกคนมีระดับคะแนนสูงขึ้นกว่าคะแนนก่อนเรียนทุกคน เนื่องจากการเล่นเกมและสถานการณ์จำลองทำให้นักเรียนมีโอกาสฝึกซ้ำๆ เป็นการฝึกที่ไม่น่าเบื่อหน่าย ทำให้นักเรียนจดจำคำศัพท์และบทสนทนาได้ดี ซึ่งสอดคล้องกับที่ เรืองศักดิ์ อัมไพพันธ์ (2536: 3-4) ได้กล่าวว่า เกมช่วยให้ผู้สอนสามารถทำเนื้อหาได้กระจ่าง และง่ายต่อความเข้าใจ และสอดคล้องกับแนวคิดของ เกลดเลอร์ (Gledler, 1992: 118) ได้กล่าวถึง ประโยชน์ของสถานการณ์จำลองว่าเป็นการขยายขอบเขตและความหลากหลายของสถานการณ์ เพื่อการสื่อสารที่นักเรียนได้ฝึกปฏิบัติหรือมีส่วนร่วม ซึ่งนักเรียนจะมีประสบการณ์หลากหลายในการใช้ภาษา นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของ สือ ยี่ (2551 : 59) ได้ศึกษา เรื่องผลการสอนโดยการใช้เกมที่มีอิทธิพลต่อความสามารถในการพูดภาษาจีนของนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ ผลการศึกษาพบว่า นักศึกษาที่ได้รับการสอนโดยใช้เกมมีความสามารถในการพูดภาษาจีนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญ

ทางสถิติที่ระดับ .05

(3) ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองคำศัพท์ภาษาจีนที่พบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจในภาพรวม คิดเป็นค่าเฉลี่ย 4.53 อยู่ในระดับ มากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ อัจฉรา ชิวพันธ์ (2533 : 3) ที่กล่าวว่า เกมช่วยให้นักเรียนเกิดความเพลิดเพลินและผ่อนคลายความเครียดในการเรียน และช่วยจูงใจและสร้างความสนใจของนักเรียน นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของ พรพรรณ กลั่นจตุรัส (2558 : 56) ที่ได้ศึกษาเรื่อง การสร้างเกมและสถานการณ์จำลองที่ส่งเสริมทักษะการสื่อสารภาษาจีนบนโทรศัพท์สมาร์ทโฟนสำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจต่อเกมและสถานการณ์จำลองอยู่ในระดับพอใจมากที่สุด ($\bar{X} = 4.74$, $SD = 0.26$)

10. ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะทั่วไป

(1) ในการเรียนการสอนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลอง ครูผู้สอนควรดูเอาใจใส่นักเรียน เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง และความก้าวหน้าของผู้เรียนเป็นรายบุคคลเป็นระยะ เพื่อจะได้ปรับปรุงข้อผิดพลาดของนักเรียนทันทีที่พบ

(2) ครูผู้สอนที่จะนำเกมและสถานการณ์จำลองไปใช้ควรเตรียมความพร้อมของนักเรียนให้มีความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับคำศัพท์ภาษาจีนในระดับที่จะสามารถเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนการสอนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองได้

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

(1) ควรศึกษาตัวแปรอื่นๆ เพิ่มเติม เช่น ความคงทนในการเรียน อัตราเร็วในการเรียนรู้ เป็นต้น

(2) ควรมีการสร้างเกมและสถานการณ์จำลองในกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่นๆ ในระดับมัธยมศึกษาปีที่ 2 และระดับชั้นอื่นๆ ด้วย

เอกสารอ้างอิง

- [1] รัฐวิภากรนต์ ประดับเสริฐ. (2549). การเปรียบเทียบผลการเรียนรู้คำศัพท์วิชาภาษาจีนกลาง ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ระหว่างการเรียนด้วยบทเรียนคอมพิวเตอร์และการเรียนแบบร่วมมือกันเรียนรู้ (TAI). วิทยานิพนธ์ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (เทคโนโลยีการศึกษา). บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- [2] สื่อ ยี่. (2551). ผลการสอนโดยใช้เกมที่มีต่อความสามารถในการพูดภาษาจีนของนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์. ปริญญาานิพนธ์ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (หลักสูตรและการสอน). บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- [3] กระทรวงศึกษาธิการ. (2548). รายงานการวิจัยทางการศึกษาสภาพการจัดการเรียนการสอนภาษาจีนของครูที่ผ่านการฝึกอบรมการสอนภาษาจีน ณ มณฑลยูนนาน สาธารณรัฐประชาชนจีน. กรุงเทพฯ: ประชาชนจีน.
- [4] โรงเรียนสถาพรวิทยา. (2559). รายงานผลเรียนของนักเรียน โรงเรียนสถาพรวิทยา. นครปฐม: ฝ่ายวิชาการ.
- [5] ฉีรยุทธ์ เสนีย์วงศ์ ณ อยุธยา และคณะ. (2538). เอกสารประกอบการสอนประสบการณ์ วิชาชีพครู หน่วยที่ 12. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- [6] อัจฉรา ชิวพันธ์. (2536). คู่มือการสอนภาษาไทย : กิจกรรมการเล่นประกอบการสอน. (พิมพ์ครั้งที่ 7). กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- [7] Shadish, W. R., Cook, T. D., & Campbell, D. T. (2002). *Experimental and quasi-experimental designs for generalized causal inference*. New York: Houghton Mifflin.
- [8] วิชัย วงษ์ใหญ่. (2525). *แนวคิดเกี่ยวกับการทำแผนการสอน*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- [9] ดาวชยศ ปัญญาสุรยุธ. (2558). การพัฒนาทักษะการอ่านภาษาจีนโดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้ประกอบเกมของชุมชนภาษาจีน โรงเรียนอนุบาลมหาสารคาม. วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต (หลักสูตรและการเรียนการสอน). บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.

- [10] เรื่องศักดิ์ อ่ำไพพันธ์.(2542). 100 Language Games. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- [11] Gredler, Margaret. (1992). *Designing and Evaluating Games*. London: Kogan Page.
- [12] พรพรรณ กลั่นจตุรัส.(2558) . การสร้างเกมและสถานการณ์จำลองที่ส่งเสริมทักษะการสื่อสารภาษาจีนบนโทรศัพท์สมาร์ทโฟน สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย. วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรอุตสาหกรรมมหาบัณฑิต (เทคโนโลยีการเรียนรู้และสื่อสารมวลชน): บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี.

ผลการใช้เกมและสถานการณ์จำลองคำศัพท์ภาษาจีน เพื่อการเรียนรู้ในการสื่อสาร
ภาษาจีน ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนสามพรานวิทยา
The Result of Using Games and Simulations for Learning Chinese
Communication of Mathayomsuksa 2 Students, Sampranwittaya School

มาริษา เทศปลื้ม¹, ศรินทิพย์ เมืองน้อย², ธิดาวลัย จินโก้ว³

¹บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธนบุรี, Marisa1912008@hotmail.com

²โรงเรียนสามพรานวิทยา, Matauy25@gmail.com

³โรงเรียนสามพรานวิทยา, Thidawan.kati@gmail.com.

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาประสิทธิภาพของเกมและสถานการณ์จำลองคำศัพท์ภาษาจีน ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนสามพรานวิทยา (2) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังเรียน โดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองคำศัพท์ภาษาจีน ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนสามพรานวิทยา (3) ศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองคำศัพท์ภาษาจีน ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนสามพรานวิทยา กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่กำลังศึกษาในภาคการศึกษาที่ 2/2559 จำนวน 30 คน ของโรงเรียนสามพรานวิทยาได้มาโดยการเลือกแบบเฉพาะเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ เกมและสถานการณ์จำลองคำศัพท์ภาษาจีน แผนการสอน แบบทดสอบก่อนเรียน-หลังเรียน และแบบสอบถามความพึงพอใจ สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าที (Dependent t – test)

ผลการวิจัย พบว่า (1) เกมและสถานการณ์จำลองคำศัพท์ภาษาจีน มีประสิทธิภาพเท่ากับ 81.42/82.33 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ 80/80 ที่ตั้งไว้ (2) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนหลังจากเรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองคำศัพท์ภาษาจีน สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (3) ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองคำศัพท์ภาษาจีน อยู่ในระดับมาก

คำสำคัญ: เกม/ สถานการณ์จำลอง/ การสื่อสารภาษาจีน

Abstract

The purposes of this study were: (1) to study the efficiency of games and simulaions for learning Chinese communication of Mathayomsuksa 2 students, Sampranwittaya School; (2) to compare the students' learning achievement learning through games and simlaions for Chinese communication; and (3) to find out their satisfaction with learning through the games and simulaions for communication. The samples included 30 Mathayomsuksa 2 studnts of Sampranwittaya School in the second semester of 2016 academic year. The tools composed of games and simulations for Chinese communication, lesson plan, pretest – posttest, and the satisfaction questionnaire. The statistics used in data analysis were percentage, average, Standard Deviation and dependent t – test.

The results were: (1) The efficiency of games and simulaions for learning Chinese communication was 87.92/ 89.17, which is correspondence with 80/80 provided criterion. (2) The students' learning achievement from learning through the games and simulations was higher than before learning at .05 level of significance. (3) the students' satisfaction with their learning with the games and simulations for Chinese communication was at a “high” level.

Keywords: Games / Simulations / Chinese Communication

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ปัจจุบันประเทศไทยมีความเจริญก้าวหน้าและพัฒนาด้านเศรษฐกิจด้วยการติดต่อค้าขายกับต่างประเทศมากขึ้น ประชาชนจะต้องมีความรู้ความสามารถในด้านภาษา ซึ่งจำเป็นต้องใช้ในการติดต่อสื่อสาร ภาษาจีนเป็นภาษาสากลภาษาหนึ่งที่มีการแพร่หลายในหลายประเทศที่มีความเจริญทางด้านอุตสาหกรรม จึงมีความจำเป็นต้องศึกษาภาษาจีนให้กว้างขวางมากขึ้น และประเทศไทยได้ให้ความสำคัญต่อการเรียนรู้ภาษาจีน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน. 2535:33) การเรียนรู้ภาษาจีนจึงเป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาธุรกิจประเภทต่างๆ ในระดับประเทศ ซึ่งสามารถส่งผลต่อการอยู่ดีมีสุขของพลเมืองในประเทศอีกด้วย จะเห็นได้ว่าเกือบทุกประเทศทั่วโลกจึงมีการบรรจุการเรียนการสอนวิชาภาษาจีนอยู่ในระบบของการศึกษานอกจากนี้ภาษาจีนยังมีบทบาทสำคัญต่อการดำรงชีวิตของคนไทยในระดับจังหวัดในการทำธุรกิจประเภทการท่องเที่ยว การส่งออก จึงมีการส่งเสริมสนับสนุนการเรียนการสอนวิชาภาษาจีนในโรงเรียนและสถาบันการศึกษาในระดับสูงเป็นอย่างมาก ทั้งนี้เพื่อเป็นการสร้างฐานที่ดีทางด้านความรู้และทักษะการใช้ภาษาจีนให้แก่เด็กไทย (สือ ยี่.2550: 2)

กระทรวงศึกษาธิการได้เล็งเห็นถึงความสำคัญของภาษาจีน จึงจัดให้มีการเรียนการสอน วิชาภาษาจีนขึ้น ในสถานศึกษา โดยจัดเป็นรายวิชา เพิ่มเติมในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ ตามหลักสูตรการศึกษา

ขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 และได้ระบุไว้อย่างชัดเจนว่า ในสังคมโลกปัจจุบันการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศมีความสำคัญ และจำเป็นอย่างยิ่งในชีวิตประจำวัน เนื่องจากเป็นเครื่องมือสำคัญในการติดต่อสื่อสาร การศึกษา การแสวงหาความรู้ การประกอบอาชีพ การสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับวัฒนธรรมและวิถีทัศน์ของชุมชนโลก และตระหนักถึงความหลากหลายทางวัฒนธรรมและมุมมองของสังคมโลก นำมาซึ่งมิตรไมตรีและความร่วมมือกับประเทศต่างๆ ช่วยพัฒนาผู้เรียนให้มีความเข้าใจตนเองและผู้อื่นดีขึ้น เรียนรู้และเข้าใจความแตกต่างของภาษาและวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณี การคิด สังคม เศรษฐกิจ การเมือง การปกครอง มีเจตคติ ที่ดีต่อการใช้ภาษาต่างประเทศ และใช้ภาษาต่างประเทศเพื่อการสื่อสารได้ รวมทั้งเข้าถึงองค์ความรู้ต่าง ๆ ได้ง่ายและกว้างขึ้น (กระทรวงศึกษาธิการ. 2552: 211)

การเรียนภาษาจีนนั้นผู้เรียนจำเป็นต้องจำคำศัพท์ให้ได้เสียก่อน ตัวอักษรจีนนั้นเป็นตัวโดดๆ ไม่เหมือนภาษาอื่นๆจำแค่พยัญชนะ สระ ก็พอจะสะกดอ่านออกเสียงได้ในการเรียนภาษาจีนนั้นผู้เรียนจะต้องจำตัวอักษรจีนเป็นตัว หนึ่งตัวอักษรมีความหมาย หากผู้เรียนไม่เห็นความสำคัญของการจำตัวอักษรจีน หรือจำตัวอักษรจีนได้ เวลาอ่าน เขียน ฟัง พูดก็จะรู้สึกยาก ดังนั้นการเรียนภาษาจีนจึงไม่ใช่เรื่องง่าย มีคนจำนวนมากปรารถนาจะเรียนภาษาจีนแต่พอเรียนไปแล้วรู้สึกท้อแท้ เลิกเรียนเสียกลางคัน เรียนไม่สำเร็จ (ศูนย์จีนศึกษา สถาบันเอเชียศึกษา จุฬาลงกรณ์

มหาวิทยาลัย. 2543: 28)

จากผลการศึกษาปัญหาการจัดการเรียนการสอนภาษาจีน พบว่า ปัจจุบันการจัดการเรียนการสอนภาษาจีนยังไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร เนื่องจากผู้สอนไม่มีประสบการณ์การสอน การจัดการเรียนการสอนไม่เป็นที่หลากหลาย ส่งผลต่อ บรรยากาศการจัดการเรียนการสอน โครงสร้างของหลักสูตรไม่มีความต่อเนื่องและเหมาะสมตามระดับของผู้เรียน สื่อการเรียนการสอนยังไม่เพียงพอต่อความต้องการของผู้เรียน ครูผู้สอนยังขาด ทักษะในการใช้สื่อและผลิตสื่อการเรียนการสอน การวัดและประเมินผลยังไม่หลากหลายและ ไม่เป็นระบบเท่าที่ควร ทำให้ผลการจัดการเรียนการสอนภาษาจีนไม่ดีเท่าที่ควร (จารุกร จรดล.2558: 4) และจากประสบการณ์การสอนภาษาภาษาจีนของผู้วิจัยพบว่า นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ ไม่สามารถใช้ภาษาจีนเพื่อการสื่อสารในสถานการณ์จริงได้ นักเรียนขาดความตั้งใจและความสนใจที่จะเรียนภาษาจีน

สำหรับแนวทางในการช่วยเหลือและแก้ไขปัญหานี้ของนักเรียนที่มีปัญหาในด้านการเรียนภาษาจีนกลางให้ดีขึ้นนั้น แนวทางที่น่าจะช่วยให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาจีนกลางสูงขึ้นด้วยการนำเกมและสถานการณ์จำลองมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน ดังที่ ครูอิคแซงค์ (Cruickshank. 1999: 28-32 อ้างอิงจาก สำเนา ศรีประมงศ์. 2547: 14) ได้กล่าวว่า เกมส์สามารถช่วยพัฒนาทักษะทางการเรียนของนักเรียน ช่วยเพิ่มพูนทักษะที่ดีแก่ผู้เล่นที่ละน้อยด้วยตัวของเขาเอง และช่วยแก้ไขปัญหาการเรียนการสอนที่น่าเบื่อ นอกจากนี้ ธีรยุทธ์ เสนีย์วงศ์ ณ อยุธยา และคณะ (2538: 263) ได้กล่าวว่า สถานการณ์จำลองจะช่วยให้ประสบการณ์แก่ผู้เรียน ช่วยเสริมความเข้าใจของผู้เรียนโดยผ่านประสบการณ์และ ช่วยกระตุ้นผู้เรียนให้เข้าร่วมสถานการณ์อย่างกระตือรือร้น

ผู้วิจัยในฐานะครูผู้สอนภาษาภาษาจีนจึงมีความสนใจที่จะนำเกมและสถานการณ์จำลองมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาการเรียนรู้ในการสื่อสารภาษาจีนของนักเรียนให้สูงขึ้น

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

(1) เพื่อศึกษาประสิทธิภาพของเกมและสถานการณ์จำลองคำศัพท์ภาษาจีน ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนสามพรานวิทยา

(2) เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังเรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองคำศัพท์

ภาษาจีน ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนสามพรานวิทยา

(3) เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองคำศัพท์ภาษาจีน ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนสามพรานวิทยา

3. ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

(1) ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร คือ ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่กำลังศึกษาในภาคการศึกษาที่ 2/2559 จำนวน 6 ห้องเรียน นักเรียนทั้งหมดในระดับมีจำนวน 180 คน โรงเรียนสามพรานวิทยา

1.2 กลุ่มตัวอย่าง คือ คือ ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่กำลังศึกษาในภาคการศึกษาที่ 2/2559 โรงเรียนสามพรานวิทยา ได้มาโดยการเลือกแบบเฉพาะเจาะจง คือ นักเรียนห้อง ม.2/3 จำนวน 30 คน

(2) ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัย

ใช้เวลาทดลอง 4 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 2 คาบเรียน รวม 8 คาบ คาบเรียนละ 55 นาที

(3) เนื้อหา

เป็นเนื้อหาที่พัฒนามาจากรายวิชาภาษาจีนเบื้องต้น 2 สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ซึ่งเลือกมา 1 หน่วย ได้แก่ หน่วยที่ 1 : คำศัพท์ ประกอบด้วยเนื้อหาย่อย 4 เรื่อง รวม 8 คาบ ได้แก่

3.1 ตัวเลขและค่าสกุลเงินของจีน เวลา 2 คาบ

3.2 ผักและผลไม้ เวลา 2 คาบ

3.3 เมนูอาหาร เวลา 2 คาบ

3.4 สถานที่ท่องเที่ยวและชื่อจังหวัด เวลา 2 คาบ

(4) ตัวแปรที่วิจัย

4.1 ตัวแปรอิสระ คือ การจัดการเรียนรู้โดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองคำศัพท์ภาษาจีน ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนสามพรานวิทยา

4.2 ตัวแปรตาม คือ

(1) ประสิทธิภาพของเกมและสถานการณ์จำลองคำศัพท์ภาษาจีน ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนสามพรานวิทยา

(2) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองคำศัพท์ภาษาจีน ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนสามพรานวิทยา

(3) ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองคำศัพท์ภาษาจีน ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนสามพรานวิทยา

4. แบบแผนการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยกึ่งทดลอง (Quasi – Experimental Design) และใช้วิธีการวิจัยแบบ One-Group Pretest-Posttest Design (Shadish, W.R.,T.D. and Campball.,2002: 106)

5. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

- (1.1) เกมและสถานการณ์จำลองคำศัพท์ภาษาจีน
- (1.2) แผนการสอน
- (1.3) แบบทดสอบก่อน – หลังเรียน
- (1.4) แบบสอบถามความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนการสอนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองคำศัพท์

6. ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

(1) เกมและสถานการณ์จำลองคำศัพท์ภาษาจีน

(1.1) ศึกษาหลักสูตร ขอบข่ายของเนื้อหาวิชาและจุดหมายของวิชาภาษาจีน รวมทั้งจุดประสงค์การเรียนรู้วิชาภาษาจีน ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

(1.2) ศึกษาทฤษฎี หลักการ วิธีการ เนื้อหาคำศัพท์ที่จะใช้สอน ข้อเสนอแนะจากเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวกับการสร้างเกมและสถานการณ์จำลองเพื่อนำมาใช้ในการพัฒนาการเรียนรู้อาษาจีน

(1.3) ศึกษารายละเอียดของเนื้อหาในบทเรียนที่จะใช้ในการทดลองจากหนังสือเรียนตามหลักสูตรการเรียนวิชาภาษาจีน ของนักเรียนโรงเรียนสามพรานวิทยา ตามเนื้อหาในหน่วยที่ 1: คำศัพท์ จำนวน 4 เรื่อง ได้แก่ (1) คำศัพท์เรื่องตัวเลขและค่าสกุลเงินจีน (2) คำศัพท์เรื่องผักและผลไม้ (3) คำศัพท์เรื่องเมนูอาหาร (4) คำศัพท์เรื่องสถานที่ท่องเที่ยวและชื่อจังหวัด

(1.4) สร้างเกมและสถานการณ์จำลองคำศัพท์ภาษาจีน ประกอบด้วยเกมจำนวน 4 เกม ได้แก่ (1) เกมรวมเงินกันนะ (2) เกมบิงโกสร้างสรรค์ (3) เกมโดมิโนหรรษา (4) เกมเที่ยวทั่วไทย และสถานการณ์จำลองจำนวน 4 สถานการณ์ ได้แก่ (1) สถานการณ์จำลอง ธนาคาร (2) สถานการณ์จำลอง ร้านอาหาร (3) สถานการณ์จำลอง ตลาด

(4) สถานการณ์จำลอง จังหวัดกาญจนบุรี

(1.5) นำเกมและสถานการณ์จำลองคำศัพท์ภาษาจีน ที่สร้างเรียบร้อยแล้วไปให้ผู้เชี่ยวชาญ ตรวจสอบ เพื่อปรับปรุงแก้ไข

(1.6) นำเกมและสถานการณ์จำลองคำศัพท์ภาษาจีน ไปปรับปรุงแล้วเสนอผู้เชี่ยวชาญเพื่อพิจารณาความถูกต้องอีกครั้ง

(1.7) นำเกมและสถานการณ์จำลองคำศัพท์ภาษาจีนที่ปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่าง

(2) แผนการสอน

(2.1) ศึกษาหลักสูตร ขอบข่ายของเนื้อหาวิชาและจุดหมายของวิชาภาษาจีน รวมทั้งจุดประสงค์การเรียนรู้วิชาภาษาจีน ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

(2.2) ศึกษาทฤษฎี หลักการ วิธีการ เนื้อหาคำศัพท์ที่จะใช้สอน ข้อเสนอแนะจากเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวกับการสร้างแผนการสอน และเทคนิควิธีการสอนวิชาภาษาจีน เพื่อนำมาสอนวิชาภาษาจีน หน่วยที่ 1: คำศัพท์

(2.3) ศึกษารายละเอียดของเนื้อหาในบทเรียนที่จะใช้ในการทดลองจากหนังสือเรียนตามหลักสูตรการเรียนวิชาภาษาจีน ของนักเรียนโรงเรียนสามพรานวิทยา

(2.4) สร้างแผนการสอนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองคำศัพท์ภาษาจีน จำนวน 4 แผน

(2.5) นำแผนการสอนที่สร้างขึ้นไปให้ผู้เชี่ยวชาญ เพื่อตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหาสาระ จุดประสงค์ กิจกรรมและการประเมินผล

(2.6) นำแผนการสอนไปปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสมตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ

(2.7) นำแผนการสอนที่ปรับปรุงแล้วเสนอผู้เชี่ยวชาญ เพื่อพิจารณาความถูกต้องอีกครั้ง

(2.8) นำแผนการสอนที่ปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่าง

(3) แบบทดสอบก่อน – หลังเรียน

(3.1) ศึกษาวิธีการสร้างแบบทดสอบจากหนังสือและนำสาระคำศัพท์และบทสนทนาภาษาจีนไปสร้างเป็นแบบทดสอบปรนัย 4 ตัวเลือก จำนวน 26 ข้อ

(3.2) นำแบบทดสอบที่สร้างขึ้นไปให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาตัดสิน เพื่อหาค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา โดยเก็บรวบรวมผลการพิจารณาตัดสินไปคำนวณหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อของแบบทดสอบกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย

(3.3) นำแบบทดสอบเฉพาะข้อที่ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อของแบบทดสอบกับวัตถุประสงค์ของ

การวิจัยตั้งแต่ 0.50 – 1.00 ได้แบบทดสอบจำนวน 20 ข้อ ไปทดลองใช้ (Try - out) กับนักเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน เพื่อคำนวณหาค่าความยากง่ายและความเชื่อมั่นของแบบทดสอบตามสูตรของ คูเดอร์-ริชาร์ดสัน พบว่า แบบทดสอบที่ได้มีค่า IOC = 0.67-1.00 ค่าความยากง่าย = 0.25 - 0.75 ค่าอำนาจจำแนก = 0.24-0.73 ค่าความเชื่อมั่น = 0.82

(4) แบบสอบถามความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนการสอนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองคำศัพท์ภาษาจีน

(4.1) ศึกษาวิธีการสร้างแบบสอบถาม

(4.2) สร้างแบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนต่อการเรียนการสอนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองคำศัพท์ภาษาจีน จำนวน 10 ข้อ เป็นแบบประเมินค่า (Rating Scales) ตามเกณฑ์การของลิเคิร์ต (Likert) ลักษณะแบบสอบถามเกี่ยวกับความชอบ หรือไม่ชอบของนักเรียนที่มีต่อเกมและสถานการณ์จำลองที่เล่น โดยกำหนดความคิดเห็น 5 ระดับ

(4.3) นำแบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนต่อการเรียนการสอนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองคำศัพท์ภาษาจีน ไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบและให้ข้อเสนอแนะ

(4.4) นำแบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนต่อการเรียนการสอนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองคำศัพท์ภาษาจีน ที่ผ่านการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญได้แบบสอบถามจำนวน 5 ข้อ มาทดลองใช้กับนักเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน เพื่อนำมาหาค่าความเชื่อมั่นโดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค ได้ค่าความเชื่อมั่น = 0.75

7. การวิเคราะห์ข้อมูล

(7.1) วิเคราะห์หาค่าประสิทธิภาพของเกมและสถานการณ์จำลองคำศัพท์ภาษาจีน ตามเกณฑ์ 80/80

(7.2) เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างคะแนนก่อนเรียนและหลังเรียน โดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองคำศัพท์ภาษาจีน ใช้สถิติ t-test Dependent Samples

(7.3) วิเคราะห์หาระดับความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองคำศัพท์ภาษาจีน ใช้สถิติค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

8. สรุปผลการวิจัย

(1) ผลจากการพัฒนาเกมและสถานการณ์จำลองคำศัพท์ภาษาจีน ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 พบว่า คะแนนร้อยละของการทำแบบทดสอบระหว่างเรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองเท่ากับ 81.42 (E1) โดยมีคะแนนจากการทดสอบหลังเรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองเท่ากับ 82.33 (E2) ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ 80/80 ที่ตั้งไว้

(2) ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังเรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองคำศัพท์ภาษาจีน พบว่า นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองคำศัพท์ภาษาจีน ($\bar{X} = 17.83$, S.D. = 1.60) สูงกว่าก่อนเรียน ($\bar{X} = 12.70$, S.D. = 1.86) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

(3) ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองคำศัพท์ภาษาจีน พบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจในภาพรวม คิดเป็นค่าเฉลี่ย 3.93 อยู่ในระดับ มาก

9. อภิปรายผลการวิจัย

(1) จากผลการศึกษาการพัฒนาเกมและสถานการณ์จำลองคำศัพท์ภาษาจีน ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 ที่พบว่า คะแนนร้อยละของการทำแบบทดสอบระหว่างเรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองเท่ากับ 81.42 (E1) โดยมีคะแนนจากการทดสอบหลังเรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองเท่ากับ 82.33 (E2) ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ 80/80 ที่ตั้งไว้ ที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจาก นอกจากเกมและสถานการณ์จำลองคำศัพท์ภาษาจีนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นนั้นอาศัยหลักการทฤษฎีการเรียนรู้ของ กาเย่ (Gagne.1988 อ้างอิงจาก ภพ เลหาไพบูลย์. 2537: 82-83) ที่กล่าวว่า การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ทำให้นักเรียนสามารถจดจำเนื้อหาการเรียนได้อย่างดีมากขึ้น เมื่อเวลาผ่านไปนักเรียนจะสามารถนำสิ่งที่เรียนมาประยุกต์ใช้กับสถานการณ์ในชีวิตได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น จึงทำให้เกมและสถานการณ์จำลองที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีประสิทธิภาพเป็นไปตามเกณฑ์ นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ดาวชยเศศ ปัญญาสุรยุธ (2558: 79) ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนาทักษะการอ่านภาษาจีนโดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้อิงประกอบเกมของชุมชนภาษาจีน โรงเรียนอนุบาลมหาสารคาม ผลการศึกษาพบว่า การจัดกิจกรรมการเรียน

รู้ทักษะการอ่านภาษาจีนประกอบเกมของกิจกรรมชุมนุม มีประสิทธิภาพเท่ากับ 77.65/75.75

(2) จากผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ก่อนและหลังเรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองคำศัพท์ ภาษาจีน ที่พบว่า นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองคำศัพท์ภาษาจีน สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ ทิศนา ขัมมณี (2552: 370-373) ที่กล่าวว่า การสอนโดยใช้เกมเป็นวิธีสอนที่ช่วยให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนสูง ผู้เรียนได้รับความสนุกสนานและเกิดการเรียนรู้จากการเล่น เป็นวิธีการสอนที่ช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ โดยการเห็นประจักษ์แจ้งด้วยตนเองทำให้การเรียนรู้ที่มีความหมายและอยู่คงทนนอกจากนี้ยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของ สือ ยี่ (2551 : 59) ที่ได้ศึกษาเรื่อง ผลการสอนโดยใช้เกมที่มีต่อความสามารถในการพูดภาษาจีนของนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ ผลการศึกษาพบว่า นักศึกษาที่ได้รับการสอนโดยใช้เกมมีความสามารถในการพูดภาษาจีนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เป็นไปตามสมมติฐาน

(3) ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองคำศัพท์ภาษาจีน ที่พบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจในภาพรวม คิดเป็นค่าเฉลี่ย 3.93 อยู่ในระดับมาก ที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจากเกมและสถานการณ์จำลองที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นได้ออกแบบกิจกรรมการเล่นที่แบ่งผู้เล่นออกเป็นกลุ่ม แต่ละกลุ่มจะมีการแข่งขันและปฏิบัติตามกฎ กติกาที่ตั้งไว้สำหรับการเล่นแต่ละครั้ง และผู้เล่นมีการประเมินผลความสำเร็จของการเล่นด้วย ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ โครว (Crow. 1957: 100-101) ที่กล่าวว่า ความสำเร็จในการทำงานที่ได้รับมอบหมายจะมีส่วนช่วยสร้างเสริมให้เกิดทัศนคติที่พึงประสงค์ได้ นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของ พรพรรณ กลั่นจตุรัส (2558 : 56) ที่ได้ศึกษาเรื่อง การสร้างเกมและสถานการณ์จำลองที่ส่งเสริมทักษะการสื่อสารภาษาจีนบนโทรศัพท์มือถือสำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจต่อเกมและสถานการณ์จำลองอยู่ในระดับพอใจมากที่สุด ($\bar{X} = 4.74$, S.D. = 0.26)

10. ข้อเสนอแนะ

(1) ควรนำเกมและสถานการณ์จำลองคำศัพท์ ภาษาจีนไปพัฒนาให้มีความหลากหลายของเนื้อหาเพิ่มมากขึ้น หรือเพิ่มเทคนิคการสอนเพื่อสร้างความน่าสนใจในการเรียนรู้ของนักเรียน

(2) ควรนำเกมและสถานการณ์จำลองคำศัพท์ ภาษาจีนไปเผยแพร่ เพื่อขยายกลุ่มเป้าหมายไปยังบุคคลอื่นๆ ที่สนใจศึกษาเทคนิคการสอนและความรู้เกี่ยวกับการสนทนาภาษาจีนมากขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- [1] สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน.(2535). การผลิตบุคลากรสาขาวิชาที่ขาดแคลนและการพัฒนาโรงเรียนสู่ความเป็นเลิศ. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- [2] สือ ยี่.(2551).ผลการสอนโดยใช้เกมที่มีต่อความสามารถในการพูดภาษาจีนของนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์. ปรินญาณิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต (หลักสูตรและการสอน). บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- [3] กระทรวงศึกษาธิการ. (2552). หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551.กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.
- [4] ศูนย์จีนศึกษา สถาบันเอเชียศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. (2543). การเรียนการสอนภาษาจีนในประเทศไทยระดับประถม-มัธยมศึกษา. กรุงเทพฯ: ศรีบูรณะคอมพิวเตอร์การพิมพ์.
- [5] จารุกร จรดล. (2558). สภาพปัญหาและแนวทางการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนวิชาภาษาจีนของโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดนนทบุรีสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต3. วิทยานิพนธ์ ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา): บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา.
- [6] สำเนา ศรีประมงค์.(2547).การศึกษาผลการใช้เกมคำศัพท์ประกอบการสอนที่มีต่อความคงทนในการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนอัสสัมชัญระยอง. ปรินญาณิพนธ์ ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต (การสอนภาษาอังกฤษในฐานะภาษาต่างประเทศ): บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

- [7] ซีรยุทธ์ เสนีย์วงศ์ ณ อยุธยา และคณะ. (2538). เอกสารประกอบการสอนประสบการณ์วิชาชีพครู หน่วยที่ 12. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาชิราช.
- [8] Shadish, W. R., Cook, T. D., & Campbell, D. T. (2002). *Experimental and quasi-experimental designs for generalized causal inference*. New York: Houghton Mifflin.
- [9] ภพ เลหาไพบุลย์. (2537). *แนวการสอนวิทยาศาสตร์*. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- [10] ดาวชเยศ ปัญญาสุรยุธ. (2558). *การพัฒนาทักษะการอ่านภาษาจีนโดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้ประกอบเกมของชุมชนภาษาจีน โรงเรียนอนุบาลมหาสารคาม*. วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต (หลักสูตรและการเรียนการสอน). บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- [11] ทิศนา แคมมณี. (2552). *ศาสตร์การสอน องค์ความรู้เพื่อการจัดการกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ*. (พิมพ์ครั้งที่ 10). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- [12] Crow, Lester D. and Alice Crow. (1951). *Mental Hygiene*. McGraw-Hill Book Company Inc., New York.
- [13] พรพรรณ กลั่นจตุรัส. (2558). *การสร้างเกมและสถานการณ์จำลองที่ส่งเสริมทักษะการสื่อสารภาษาจีนบนโทรศัพท์มือถือสำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย*. วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรอุตสาหกรรมมหาบัณฑิต (เทคโนโลยีการเรียนรู้และสื่อสารมวลชน). บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี.

ผลการใช้เกมและสถานการณ์จำลองตารางธาตุเพื่อพัฒนาการเรียนรู้โครงสร้างอะตอม
และตารางธาตุของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4
โรงเรียนกรพิทักษ์ศึกษา

The Effectiveness of Using Games and Simulations of Periodic Table
to Atoms Structure Learning of Mathayomsuksa 4 Students
at Kornpitacksuksa School

ชิตินาโวร์ บุญมา¹ สุทธิชัย ยิ่งยืน², ธนภูมิ ท้าวมะลิ³

¹บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธนบุรี, Sitimawo@hotmail.com.

²โรงเรียนกรพิทักษ์ศึกษา, suddichai@snws.ac.th

³โรงเรียนกรพิทักษ์ศึกษา, tanaproom@gmail.com.

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาประสิทธิภาพของเกมและสถานการณ์จำลองตารางธาตุ ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนกรพิทักษ์ศึกษา (2) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังเรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองตารางธาตุ ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนกรพิทักษ์ศึกษา (3) ศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองตารางธาตุ ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนกรพิทักษ์ศึกษา กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่กำลังศึกษาในภาคการศึกษาที่ 2/2559 โรงเรียนกรพิทักษ์ศึกษา ได้มาโดยการเลือกแบบเฉพาะเจาะจง จำนวน 40 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ เกมและสถานการณ์จำลองตารางธาตุ แผนการสอน แบบทดสอบก่อนเรียน-หลังเรียน และแบบสอบถามความพึงพอใจ สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าที (Dependent t – test)

ผลการวิจัยพบว่า (1) เกมและสถานการณ์จำลองตารางธาตุ มีประสิทธิภาพเท่ากับ 85.50/89.00 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ 80/80 ที่ตั้งไว้ (2) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนหลังจากเรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองตารางธาตุ สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (3) ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองตารางธาตุ มีค่าเฉลี่ย 4.50 อยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ: เกม/ สถานการณ์จำลอง/ ตารางธาตุ

Abstract

The objectives of this study were (1) to study the efficiency of games and simulations of periodic table to atomic structure for Mathayomsuksa 4 at Kornpitacksuksa School, (2) to compare the students' learning achievement after learning through the games and simulations with before learning, and (3) to study their satisfaction with learning through the games and simulations. The samples composed of 40 Mathayomsuksa 4 students at Kornpitacksuksa School in the second semester of 2016 academic year, by specific sampling. The instruments used in this study were games and simulations of periodic table, lesson plan, pretest – posttest, and satisfaction questionnaire. The statistics used in this study were percentage, mean, Standard Deviation, and dependent t-test.

The results showed that (1) the games and simulations has an efficiency of 85.50/89.00 which is correspondence with 80/80 provided criterion. (2) The students' learning achievement after learning through the games and simulations was higher than before learning at .05 level of significance. (3) The students' satisfaction with their learning through the games and simulations was at the highest level.

Keywords: Games/ Simulations / Periodic table

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

วิทยาศาสตร์มีบทบาทสำคัญยิ่งในปัจจุบันและอนาคต เพราะวิทยาศาสตร์เกี่ยวข้องกับทุกคน นอกจากนี้สารเคมีก็ยังเป็นผลจากความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์ที่มนุษย์มีความเกี่ยวข้องเป็นอย่างมากตั้งแต่ต้นจนกระทั่งเข้าอนอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ เพื่อให้มนุษย์สามารถใช้ประโยชน์และได้รับประโยชน์จากสารเคมีนั้น คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานจึงต้องมีการบรรจุวิชาเคมีไว้ในหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อวางรากฐานความรู้ทางวิทยาศาสตร์แก่นักเรียน โดยตารางธาตุเป็นอีกหัวข้อหนึ่งที่มีความสำคัญและเป็นพื้นฐานที่นำไปสู่ความเข้าใจที่ลึกซึ้งมากขึ้นในวิชาเคมี ทั้งในเรื่องสมบัติทางกายภาพและสมบัติทางเคมีของธาตุ หลายๆแนวคิดในเรื่องหัวข้อเรื่องตารางธาตุนี้มีความจำเป็นต่อการเข้าใจแนวโน้มสมบัติของธาตุตามตารางธาตุ อันประกอบด้วย การจัดเรียงอิเล็กตรอน โครงสร้างทางอิเล็กทรอนิกส์ของอะตอม การจำแนกธาตุ และวิวัฒนาการของตารางธาตุ สมบัติทางกายภาพ สมบัติทางเคมีของธาตุขึ้นกับกลุ่มหรือหมู่ของธาตุนั้น ๆ แนวโน้มสมบัติของธาตุตามตารางธาตุ บางอย่างอาจมีความแตกต่างไปจากแนวคิดวิทยาศาสตร์ที่ยอมรับกันทั่วไป โดยนักเรียนมักเข้าใจว่าแนวโน้มสมบัติของธาตุตามตารางธาตุจะเพิ่มขึ้นและลดลงเป็นแนวโน้มตามคาบและตามหมู่ แต่นักเรียนไม่สามารถอธิบายถึงเหตุผลที่ทำให้เกิดแนวโน้มดังกล่าวได้ (สุภาวรรณ คำพิลา. 2556 : 1-4)

จากประสบการณ์การสอนรายวิชาเคมีของผู้วิจัยที่พบว่า นักเรียนไม่ตั้งใจเรียนวิชาเคมี ไม่เข้าใจเนื้อหาวิชาเคมี และมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาเคมีต่ำกว่ามาตรฐานที่ทางโรงเรียนกำหนด ซึ่งสอดคล้องคล่องกับผลการวิจัยของอดุลย์ เวชกามา (2551: 1-2) ที่พบว่า นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาเคมีอยู่ในระดับต่ำ เนื่องจากนักเรียนส่วนใหญ่ไม่สนใจเรียนวิชาเคมี ไม่เห็นความสำคัญของวิชาเคมี รวมทั้งวิชาอื่นๆ ที่มีบทเรียนเกี่ยวกับการคำนวณ และเห็นว่าเป็นวิชาที่น่าเบื่อหน่าย เข้าใจบทเรียนได้ยาก เป็นผลให้นักเรียนไม่สามารถเรียนวิชาเคมีให้เข้าใจได้ เขียนสูตรเคมีไม่ได้ เขียนสมการเคมีไม่ได้ คำนวณเกี่ยวกับปฏิกิริยาเคมีไม่ได้ โดยสาเหตุที่ทำให้ให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ สาเหตุหนึ่งที่ทำให้ให้นักเรียนไม่เข้าใจบทเรียน มาจากวิธีการสอนของครู เช่น ใช้วิธีการสอนวิธีเดียวเป็นเวลานานเกินไป ใช้วิธีการบรรยายอย่างไม่น่าสนใจ การควบคุมห้องเรียนไม่ดีพอ ทำให้เกิดความวุ่นวายในห้องเรียน นักเรียนชอบฟังเพลง แต่งตัว และหยอกล้อกันมากกว่าเรียน

การที่จะแก้ปัญหาดังกล่าวผู้วิจัยจึงได้ศึกษาวิธีการสอนที่ช่วยพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จัดความเบื่อหน่ายของนักเรียนที่มีต่อวิชาเคมี ทำให้การเรียนวิชาเคมีเป็นวิชาที่สนุกสนาน โดยพบว่า วิธีการสอนแบบใช้เกมและสถานการณ์จำลอง เป็นวิธีการสอนที่มีประสิทธิภาพ ดังที่ สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ (2549: 9) ได้กล่าวว่า เกมช่วยให้ผู้เรียนเรียนรู้ด้วยตนเอง เกิดความตื่นเต้น กระตือรือร้นในการทำกิจกรรม และช่วย

สร้างแรงจูงใจให้ผู้เรียนตั้งใจเรียน รวมทั้งสถานการณ์จำลอง เป็นวิธีการสอนที่ช่วยให้ประสบการณ์แก่ผู้เรียนในด้านการตัดสินใจ การแก้ปัญหา การวางแผน การทำงานเป็นกลุ่ม ต้องอาศัยกระบวนการวิเคราะห์ สังเคราะห์ ประเมินความรู้ สามารถพัฒนาพฤติกรรมต่างๆ (ธีรยุทธ์ เสนีย์วงศ์ ณ อยุธยา และคณะ.2538: 263)

ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงควรมีการปรับเปลี่ยนวิธีการสอนโดยนำเกมและสถานการณ์จำลองเข้ามาช่วยเป็นสื่อในการเรียนรู้เพื่อพัฒนาให้ผู้เรียนให้มีความรู้ ความเข้าใจ เรื่อง ตารางธาตุมากยิ่งขึ้น

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

(1) เพื่อศึกษาประสิทธิภาพของเกมและสถานการณ์จำลองตารางธาตุ ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนกรพิทักษ์ศึกษา

(2) เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังเรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองตารางธาตุ ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนกรพิทักษ์ศึกษา

(3) เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองตารางธาตุ ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนกรพิทักษ์ศึกษา

3. ขอบเขตของการวิจัย

(1) ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

(1.1) ประชากร คือ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่กำลังศึกษาในภาคการศึกษาที่ 2/2559 โรงเรียนกรพิทักษ์ศึกษา จำนวน 5 ห้องเรียน นักเรียนทั้งหมดในระดับมีจำนวน 203 คน

(1.2) กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่กำลังศึกษาในภาคการศึกษาที่ 2/2559 โรงเรียนกรพิทักษ์ศึกษา ได้มาโดยการเลือกแบบเฉพาะเจาะจงคือ นักเรียนห้อง ม.4/5 จำนวน 40 คน

(2) ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัย

ใช้เวลาทดลอง 2 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 4 คาบเรียน รวม 8 คาบ คาบเรียนละ 50 นาที

(3) เนื้อหา

เป็นเนื้อหาที่พัฒนามาจากเคมี สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ซึ่งเลือกมา 1 หน่วย ได้แก่ หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 โครงสร้างอะตอมและตารางธาตุประกอบ

ด้วยเนื้อหาย่อย 4 เรื่อง รวม 8 คาบ ดังนี้

3.1 ตารางธาตุ เวลา 2 คาบ

3.2 สมบัติของธาตุตามตารางธาตุ เวลา 2 คาบ

3.3 อนุภาคมูลฐาน เวลา 2 คาบ

3.4 การจัดเรียงอิเล็กตรอน เวลา 2 คาบ

(4) ตัวแปรที่ศึกษา

4.1 ตัวแปรอิสระ คือ เกมและสถานการณ์จำลองตารางธาตุ ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนกรพิทักษ์ศึกษา

4.2 ตัวแปรตาม คือ

(1) ประสิทธิภาพของเกมและสถานการณ์จำลองตารางธาตุ ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนกรพิทักษ์ศึกษา

(2) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองตารางธาตุ ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 4 โรงเรียนกรพิทักษ์ศึกษา

(3) ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองตารางธาตุ ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนกรพิทักษ์ศึกษา

4. แบบแผนการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยกึ่งทดลอง (Quasi – Experimental Design) และใช้วิธีการวิจัยแบบ One-Group Pretest-Posttest Design (Shadish, W.R.,T.D. and Campball.,2002: 106)

5. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

(1.1) เกมและสถานการณ์จำลองตารางธาตุ

(1.2) แผนการสอน

(1.3) แบบทดสอบก่อน – หลังเรียน

(1.4) แบบสอบถามความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนการสอนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองตารางธาตุ

6. ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

(1) เกมและสถานการณ์จำลองตารางธาตุ

(1.1) ศึกษาหลักสูตร ขอบข่ายของเนื้อหาวิชาและจุดมุ่งหมายของวิชาเคมี รวมทั้งผลการเรียนรู้ที่คาดหวังวิชาเคมี ระดับมัธยมศึกษาปีที่ 4

(1.2) ศึกษาทฤษฎี หลักการ วิธีการ เนื้อหาตาราง

ธาตุที่จะใช้สอน ข้อเสนอแนะจากเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสร้างเกมและสถานการณ์จำลองเพื่อนำมาใช้ในการพัฒนาการเรียนเรียนรู้โครงสร้างอะตอมและตารางธาตุ

(1.3) ศึกษารายละเอียดของเนื้อหาในบทเรียนที่จะใช้ในการทดลองจากหนังสือเรียนตามหลักสูตรการเรียนวิชาเคมีของนักเรียนโรงเรียนนรพิทักษ์ศึกษา ตามเนื้อหาในหน่วยที่ 1: โครงสร้างอะตอมและตารางธาตุ จำนวน 4 เรื่อง ได้แก่ (1) ตารางธาตุ (2) สมบัติของธาตุตามตารางธาตุ (3) อนุภาคมูลฐาน (4) การจัดเรียงอิเล็กตรอน

(1.4) สร้างเกมและสถานการณ์จำลองตารางธาตุ ประกอบด้วยเกมจำนวน 4 เกม ได้แก่ (1) เกมล้วงลับจับธาตุ (2) เกมธาตุสลาฟ (3) เกมอนุภาคมูลฐานสารประกอบที่รัก (4) เกมผู้พิชิตอิเล็กตรอน และสถานการณ์จำลองจำนวน 4 สถานการณ์ ได้แก่ (1) สถานการณ์จำลองธาตุในห้องปฏิบัติการวิทยาศาสตร์ (2) สถานการณ์จำลองจัดหมวดหมู่ธาตุในห้องปฏิบัติการวิทยาศาสตร์ (3) สถานการณ์จำลอง อนุภาคมูลฐานสารประกอบรอบตัวเรา (4) สถานการณ์จำลอง จัดเรียงอิเล็กตรอนของธาตุในห้องปฏิบัติการวิทยาศาสตร์

(1.5) นำเกมและสถานการณ์จำลองตารางธาตุ ที่สร้างเรียบร้อยแล้วไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเพื่อปรับปรุงแก้ไข

(1.6) นำเกมและสถานการณ์จำลองตารางธาตุ ไปปรับปรุงแล้วเสนอผู้เชี่ยวชาญเพื่อพิจารณาความถูกต้องอีกครั้ง

(1.7) นำเกมและสถานการณ์จำลองตารางธาตุ ที่ปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่าง

(2) แผนการสอน

(2.1) ศึกษาหลักสูตร ขอบข่ายของเนื้อหาวิชาและจุดมุ่งหมายของวิชาเคมี รวมทั้งผลการเรียนรู้ที่คาดหวังวิชาเคมี ระดับมัธยมศึกษาปีที่ 4

(2.2) ศึกษาทฤษฎี หลักการ วิธีการ เนื้อหาตารางธาตุที่จะใช้สอน ข้อเสนอแนะจากเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแผนการสอน และเทคนิควิธีการสอนเคมี เพื่อนำมาสอนเคมี หน่วยที่ 1: โครงสร้างอะตอมและตารางธาตุ

(2.3) ศึกษารายละเอียดของเนื้อหาในบทเรียนที่จะใช้ในการทดลองจากหนังสือเรียนตามหลักสูตรการเรียนวิชาเคมีของนักเรียนโรงเรียนนรพิทักษ์ศึกษา

(2.4) สร้างแผนการสอนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองตารางธาตุ จำนวน 4 แผน

(2.5) นำแผนการสอนที่สร้างขึ้นให้ผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหาสาระ จุดประสงค์กิจกรรมและการประเมินผล

(2.6) นำแผนการสอนไปปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสมตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ

(2.7) นำแผนการสอนที่ปรับปรุงแล้วเสนอผู้เชี่ยวชาญ เพื่อพิจารณาความถูกต้องอีกครั้ง

(2.8) นำแผนการสอนที่ปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่าง

(3) แบบทดสอบก่อน – หลังเรียน

(3.1) ศึกษาวิธีการสร้างแบบทดสอบจากหนังสือและนำสาระตารางธาตุมาสร้างเป็นแบบทดสอบปรนัย 4 ตัวเลือก จำนวน 26 ข้อ

(3.2) นำแบบทดสอบที่สร้างขึ้นให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาตัดสิน เพื่อหาค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา โดยเก็บรวบรวมผลการพิจารณาตัดสินไปคำนวณหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อของแบบทดสอบกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย

(3.3) นำแบบทดสอบเฉพาะข้อที่ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อของแบบทดสอบกับวัตถุประสงค์ของการวิจัยตั้งแต่ 0.50 – 1.00 ได้แบบทดสอบจำนวน 20 ข้อ ไปทดลองใช้ (Try - out) กับนักเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน เพื่อคำนวณหาค่าความยากและความเชื่อมั่นของแบบทดสอบตามสูตรของ คูเดอร์-ริชาร์ดสันพบว่า แบบทดสอบที่ได้มีค่า IOC = 0.67-1.00 ค่าความยากง่าย = 0.30 – 0.78 ค่าอำนาจจำแนก = 0.22 – 0.62 ค่าความเชื่อมั่น = 0.70

(4) แบบสอบถามความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนการสอนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองตารางธาตุ

(4.1) ศึกษาวิธีการสร้างแบบสอบถาม

(4.2) สร้างแบบสอบถามความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนการสอนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองตารางธาตุ จำนวน 10 ข้อ ซึ่งแบบสอบถามเป็นแบบประเมินค่า (Rating Scales) ตามวิธีของ ลิเคิร์ท 5 ระดับ ได้แก่ พึงพอใจน้อยที่สุด น้อย ปานกลาง มาก และมากที่สุด

(4.3) นำแบบสอบถามความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนการสอนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองตารางธาตุ ไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบและให้ข้อเสนอแนะ

(4.4) นำแบบสอบถามความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนการสอนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองตารางธาตุ ที่ผ่านการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญได้แบบสอบถามจำนวน 5 ข้อ มาทดลองใช้กับนักเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน เพื่อนำมาหาค่าความเชื่อมั่น โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค ได้ค่าความเชื่อมั่น = 0.79

7. การวิเคราะห์ข้อมูล

(7.1) วิเคราะห์หาค่าประสิทธิภาพของเกมและสถานการณ์จำลองตารางธาตุ ตามเกณฑ์ 80/80

(7.2) เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างคะแนนก่อนเรียนและหลังเรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองตารางธาตุ ใช้สถิติ t-test Dependent

(7.3) วิเคราะห์หาระดับความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองตารางธาตุ ใช้สถิติค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

8. สรุปผลการวิจัย

(1) ผลการพัฒนาเกมและสถานการณ์จำลองตารางธาตุ ตามเกณฑ์ประสิทธิภาพ 80/80 พบว่า คะแนนร้อยละของการทำแบบทดสอบระหว่างเรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลอง เท่ากับ 85.50 (E1) โดยมีคะแนนจากการทดสอบหลังเรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลอง เท่ากับ 89 (E2) ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ 80/80 ที่ตั้งไว้

(2) ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังเรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองตารางธาตุ พบว่า นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองตารางธาตุ ($\bar{X} = 17.80$, S.D. = 1.02) สูงกว่าก่อนเรียน ($\bar{X} = 13.95$, S.D. = 2.57) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

(3) ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองตารางธาตุ พบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจในภาพรวม คิดเป็นค่าเฉลี่ย 4.50 อยู่ในระดับ มากที่สุด

9. อภิปรายผล

(1) จากผลการศึกษาการพัฒนาเกมส์ และสถานการณ์จำลองตารางธาตุ ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 ที่พบว่า คะแนนร้อยละของการทำแบบทดสอบระหว่างโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลอง เท่ากับ 85.50 (E1) โดยมีคะแนนจากการทดสอบหลังเรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลอง เท่ากับ 89 (E2) ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ 80/80 ที่ตั้งไว้ เนื่องจากผู้วิจัยได้ศึกษาหลักการของการจัดการเรียนรู้แบบใช้เกมและสถานการณ์จำลอง วิธีการสร้างเกมและสถานการณ์จำลอง มีการวิเคราะห์สาระการเรียนรู้ การวัดและประเมินผลตามหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้

วิทยาศาสตร์ เปิดโอกาสให้นักเรียนลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง พัฒนาแนวคิดทางวิทยาศาสตร์ จึงทำให้เกมและสถานการณ์จำลองตารางธาตุมีประสิทธิภาพเป็นไปตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ สุพัตรา เชื้อสะอาด (2542 : 39) ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนาเกมวิทยาศาสตร์เพื่อใช้ในการฝึกทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ผลการศึกษาพบว่า เกมวิทยาศาสตร์ เรื่อง สารเคมีและเชื้อเพลิง สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่กำหนด 80/80 คือมีประสิทธิภาพเท่ากับ 83.31/86.63

(2) จากผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังเรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองตารางธาตุ ที่พบว่า นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองตารางธาตุ สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ พันธุ์ ทองขุมนุ่ม (2547: 228-229) ที่กล่าวว่า เกม ถือเป็นกิจกรรมที่มีความสำคัญมากมายต่อผู้เรียนนานับประการ เพราะจุดประสงค์ของการที่มนุษย์คิดเกมขึ้นมานั้น มักมีวัตถุประสงค์แฝงอยู่เสมอ ซึ่งความสำคัญของเกมช่วยให้ผู้เล่นได้พบสิ่งแปลกใหม่ ฝึกทักษะต่าง ๆ ฝึกการคิด เพิ่มประสบการณ์การเรียนรู้ สนุกสนาน ทำให้การเรียนไม่น่าเบื่อ ซึ่งจะสามารถพัฒนานักเรียนให้มีความรู้ด้านต่าง ๆ ได้ดียิ่งขึ้น นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของ อุดุลย์ เวชกามา (2551: 32) ที่ได้ศึกษาเรื่อง การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ของการสอนบรรยายและเกมไฟต่อการเรียนรู้ไฟฟ้าเคมี ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนมีความเข้าใจเพิ่มขึ้น โดยรวมร้อยละ 80.70 ดังนั้นการสอนแบบเกมไฟทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนสูงขึ้น

(3) ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองตารางธาตุ ที่พบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจในภาพรวม คิดเป็นค่าเฉลี่ย 4.50 อยู่ในระดับ มากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะเกมและสถานการณ์จำลองทำให้นักเรียนมีความสุข สนุกสนานในการเรียน ทำให้การเรียนไม่น่าเบื่อ ช่วยให้เกิดความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาที่เรียนมากขึ้น นักเรียนจะชอบเล่นเกมและสถานการณ์จำลอง โดยเฉพาะเมื่อมีการแข่งขัน เพราะเด็กในวัยนี้ชอบที่จะแสดงความสามารถ และภูมิใจที่สามารถปฏิบัติกิจกรรมได้สำเร็จ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ สิริวรรณ ไจกระเสน (2554: 52) ที่ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนาทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ โดยใช้เกมวิทยาศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านหนองบัว จังหวัดลำพูน ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจ

ต่อการสอนทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์โดยใช้เกม วิทยาศาสตร์ อยู่ในระดับมากที่สุด นอกจากนี้ สุจินต์ เลี้ยง จรุงรัตน์ (2521: 45) ได้ศึกษาเรื่อง การใช้เกมประกอบการ สอนวิชาฟิสิกส์ ระดับมัธยมศึกษาตอนปลายสายสามัญ ผล การศึกษาพบว่า นักเรียนให้ความเห็นว่าเกมช่วยให้นักเรียน เข้าใจบทเรียนได้ดีขึ้น ทำให้บทเรียนน่าสนใจ และให้ความ สนุกสนานเพลิดเพลิน

10. ข้อเสนอแนะ

(1) ในระหว่างที่มีการเล่นเกมและสถานการณ์ จำลองครูจะต้องมีบทบาทในการเข้าไปมีส่วนร่วมในการเล่น เพื่อกระตุ้นให้นักเรียนมีการสังเกต สร้างความคิดรวบยอด และเชื่อมโยงประสบการณ์ที่ได้รับไปใช้ในการแก้ปัญหา

(2) รูปแบบของการเรียนการสอนเคมี ควรมีการ จัดอย่างหลากหลาย และมีลักษณะที่กระตุ้นให้นักเรียนได้ ฝึกคิด

เอกสารอ้างอิง

- [1] สุภาวรรณ คำพิลา. (2556). การจัดกิจกรรมการเรียนรู้เรื่องแนวโน้มสมบัติธาตุตามตารางธาตุ สำหรับ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนอุดมอักษร พิษายคม. ปริญญาโท วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต (เคมีสำหรับครู). บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย ขอนแก่น.
- [2] อุดลย์ เวชกามา. (2551). การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ ของการสอนบรรยายและเกมไฟต่อการเรียนรู้ ไฟฟ้าเคมี. การศึกษาค้นคว้าอิสระ วิทยาศาสตร์ มหาบัณฑิต (วิทยาศาสตร์ศึกษา). บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี.
- [3] สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ. (2549). การใช้เกมในการสอนวิทยาศาสตร์ ระดับ ประถมศึกษา. กรุงเทพฯ: ศูนย์หนังสือจุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย.
- [4] อธิษฐ์ เสณีวงศ์ ณ ออยุธยาและคณะ. (2538). เอกสารประกอบการสอนประสบการณ์วิชาชีพรู หน่วยที่ 12. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัย ธรรมาราช.
- [5] Shadish, W. R., Cook, T. D., & Campbell, D. T. (2002). *Experimental and quasi-experimental designs for generalized causal inference*. New York: Houghton Mifflin.
- [6] สุพัตรา เชื้อสะอาด. (2542) การพัฒนาเกม วิทยาศาสตร์เพื่อใช้ในการฝึกทักษะกระบวนการ ทางวิทยาศาสตร์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษา ปีที่ 3. วิทยานิพนธ์ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (หลักสูตรและการสอน). บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- [7] พันธุ์ ทองชุมนุม. (2547). การสอนวิทยาศาสตร์ ระดับประถมศึกษา. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- [8] สิริวรรณ ไจกระเสน. (2554). การพัฒนาทักษะ กระบวนการทางวิทยาศาสตร์ โดยใช้เกม วิทยาศาสตร์สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านหนองบัว จังหวัดลำพูน. วิทยานิพนธ์ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (หลักสูตรและการสอน). บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช.
- [9] สุจินต์ เลี้ยงจรุงรัตน์.(2521). การใช้เกมประกอบการ สอนวิชาฟิสิกส์ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย สายสามัญ. วิทยานิพนธ์ ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (การสอนวิทยาศาสตร์). บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย เกษตรศาสตร์.

ผลการใช้เกมและสถานการณ์จำลองแรงและการเคลื่อนที่ เพื่อพัฒนาการเรียนรู้ แรงและการเคลื่อนที่ ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนมารีย์อุปถัมภ์

The Effectiveness of Using Games and Simulations on a Force and Motion
for Developing a Force and Motion Learning of Mathayomsuksa 4 Students
in Marie Upatham School

นภวรรณ แยมชุตี¹, บัญญัติ จันทร์เจเลียว², วรากร พิบขุนทด³

1บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธนบุรี, nophawan-nui@hotmail.com

2โรงเรียนมารีย์อุปถัมภ์, banyat6913@gmail.com

3โรงเรียนมารีย์อุปถัมภ์, p_o_o_ke@hotmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาประสิทธิภาพของเกมและสถานการณ์จำลองแรงและการเคลื่อนที่ ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนมารีย์อุปถัมภ์ (2) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังเรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองแรงและการเคลื่อนที่ ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนมารีย์อุปถัมภ์ (3) ศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนมารีย์อุปถัมภ์ ที่มีต่อการเรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองแรงและการเคลื่อนที่ กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่กำลังศึกษาในภาคการศึกษาที่ 2/2559 จำนวน 30 คน ของโรงเรียนมารีย์อุปถัมภ์ ได้มาโดยการเลือกแบบเฉพาะเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ เกมและสถานการณ์จำลองแรงและการเคลื่อนที่ แผนการสอน แบบทดสอบก่อนเรียน-หลังเรียน และแบบสอบถามความพึงพอใจ สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าที (Dependent t – test)

ผลการวิจัยพบว่า (1) เกมและสถานการณ์จำลองแรงและการเคลื่อนที่ มีประสิทธิภาพเท่ากับ 81.51/83.33 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ 80/80 ที่ตั้งไว้ (2) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนหลังจากเรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองแรงและการเคลื่อนที่ สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (3) ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองแรงและการเคลื่อนที่ มีค่าเฉลี่ย 4.56 อยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ: เกม/ สถานการณ์จำลอง/ แรงและการเคลื่อนที่

Abstract

The objectives of the study were to (1) study the efficiency of games and simulations about a force and motion of Mathayomsuksa 4 students in Marie Upatham School, (2) compare the students' learning achievement after learning through the games and simulations with before learning, (3) study the students' satisfaction with learning through the games and simulations. The samples included 30 Mathayomsuksa 4 students of Marie Upatham School in the second semester, 2016 academic year, by specific selection. The tools including; games and simulations about force and motion, lesson plan, pretest - posttest, and satisfaction survey. The statistics used in data analysis were percentage, mean, Standard Deviation, and dependent t-test.

The findings indicated that (1) the efficiency of games and simulations about a force and motion was 81.51/83.33 following the 80/80 provided criterion. (2) The students' learning achievement after learning through the games and simulations was higher than before learning at .05 level of significance. (3) The students' satisfaction with learning through the games and simulations was at the highest level.

Keywords: Games/ Simulations/ Force and Motion

1. ความเป็นมาและความสำคัญ

วิทยาศาสตร์มีบทบาทสำคัญยิ่งในสังคมโลกปัจจุบันและอนาคตเพราะวิทยาศาสตร์เกี่ยวข้องกับชีวิตของทุกคน ทั้งในการดำรงชีวิตประจำวันและในงานอาชีพต่าง ๆ เครื่องมือเครื่องใช้ ตลอดจนผลผลิตต่าง ๆ ใช้เพื่ออำนวยความสะดวกในชีวิตและในการทำงานล้วนเป็นผลของความรู้วิทยาศาสตร์ ผสมผสานกับความคิดสร้างสรรค์และศาสตร์อื่น ๆ ความรู้ทางวิทยาศาสตร์ช่วยให้เกิดการพัฒนาเทคโนโลยีอย่างมากในทางกลับกัน เทคโนโลยีก็มีส่วนสำคัญมากที่จะให้มีการศึกษาค้นคว้าความรู้ทางวิทยาศาสตร์เพิ่มขึ้นอย่างไม่หยุดยั้ง (กระทรวงศึกษาธิการ. 2551: 1)

กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ มุ่งสร้างคนดีมีความสุข ในการสืบเสาะหาความรู้และสื่อที่หลากหลาย คือ สร้างสรรค์ให้ผู้เรียนมีความรู้ มีทักษะกระบวนการและจิตวิทยาศาสตร์มีทักษะในการจัดการร่วมอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในท้องถิ่น ให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ทุกขั้นตอน มีการทำกิจกรรมด้วยการลงมือปฏิบัติอย่างหลากหลายเหมาะสมกับระดับชั้น (โรงเรียนมารีย์อุปถัมภ์. 2552: 1) ในปัจจุบันการเรียนการสอนได้มีการนำเทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามาช่วยในด้านการศึกษาเป็นอย่างมากซึ่งตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 ได้มีบทบัญญัติเกี่ยวกับการศึกษาเพื่อนไปสู่การปฏิรูประบบการศึกษาของประเทศด้านเทคโนโลยีสารสนเทศกับการศึกษาการศึกษาทุกสาขาวิชาสามารถนำเทคโนโลยีทางการศึกษาเข้ามาใช้ในการสอนของครูได้และ

ครูผู้สอนเองควรรู้จักพัฒนาการสอนโดยวิธีการสอนแนวใหม่ที่เน้นให้นักเรียนรู้จักคิดวิเคราะห์และแสวงหาความรู้ได้ด้วยตนเอง

วิชาฟิสิกส์เป็นแขนงหนึ่งของวิทยาศาสตร์ลักษณะสำคัญของหลักสูตรเน้นการผสมผสานระหว่างเนื้อหาความรู้ และกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ที่จำเป็นต้องใช้ในการแสวงหาความรู้และในการแก้ปัญหาต่าง ๆ ทั้งในเชิงทฤษฎีและการปฏิบัติ จุดมุ่งหมายหลักวิชาฟิสิกส์อยู่ที่การศึกษาหาความรู้ที่เกี่ยวกับปรากฏการณ์ต่างๆของธรรมชาติ และความรู้พื้นฐาน เรื่องมวล แรง และกฎการเคลื่อนที่ มีความสำคัญมากนอกจากจะใช้อธิบาย การเปลี่ยนแปลงสภาพการเคลื่อนที่ในแนวตรงแล้วยังสามารถอธิบายเรื่องสมดุล และการเคลื่อนที่ของวัตถุต่าง ๆ ได้ทุกลักษณะทั้งนำไปใช้ในการศึกษาเรื่องอื่น ๆ เช่น งาน พลังงาน โหมดัมตัม เป็นต้น(สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี. 2542 : 172 – 173)

ผู้วิจัยในฐานะครูผู้สอนรายวิชาฟิสิกส์ ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ซึ่งปฏิบัติการสอนอยู่ในโรงเรียนมารีย์อุปถัมภ์ พบว่าการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนรายวิชาฟิสิกส์ส่วนใหญ่จะประสบปัญหานักเรียนมีพื้นฐานความรู้เกี่ยวกับฟิสิกส์น้อย นักเรียนไม่สามารถเชื่อมโยงความรู้เดิมกับความรู้ใหม่ได้ทำให้นักเรียนเกิดความเบื่อหน่ายในการเรียน โดยในปีการศึกษา 2558 นักเรียนมีผลการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาฟิสิกส์ หน่วย แรงและการเคลื่อนที่ คิดเป็นคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 67.06 ซึ่งต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐานที่โรงเรียนกำหนดไว้ร้อยละ 70.00 (โรงเรียน

มารีย์อุปถัมภ์ : 2559:3) สอดคล้องกับผลการศึกษาของ ศรีณรงค์ พงษ์ประดิษฐ์ (2546 : 1-2) ที่พบว่านักเรียนระดับมัธยมศึกษาปีที่ 4 มีความรู้พื้นฐานวิชาฟิสิกส์ เรื่อง มวล แรง และกฎการเคลื่อนที่ คิดเป็นคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 10.69 จากคะแนนเต็ม 20 ซึ่งมีค่าคะแนนเฉลี่ยต่ำสุดในทุกรายวิชาที่จัดสอบ

ดังนั้นจึงควรมีการปรับเปลี่ยนแนวคิดในการจัดการเรียนรู้ให้เป็นการจัดการเรียนรู้ที่นักเรียนมีโอกาสใช้ความคิดและค้นคว้าหาความรู้ที่เกี่ยวข้องกับสิ่งที่เรียนได้ด้วยตนเองเพื่อให้เกิดความสนุกสนานต่อการเรียน ทำให้การเรียนรู้อัตโนมัติไม่น่าเบื่อ ซึ่งในการสอนในรูปแบบนี้ ต้องทำความเข้าใจหลักการ กระบวนการและองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อกระบวนการคิดและความสนใจของนักเรียนเพื่อให้สามารถจัดการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

(1) เพื่อศึกษาประสิทธิภาพของเกมและสถานการณ์จำลองแรงและการเคลื่อนที่ ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนมารีย์อุปถัมภ์

(2) เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังเรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองแรงและการเคลื่อนที่ ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนมารีย์อุปถัมภ์

(3) เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนมารีย์อุปถัมภ์ ที่มีต่อการเรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองแรงและการเคลื่อนที่

3. ขอบเขตของการวิจัย

(1) ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร คือ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4ที่กำลังศึกษาในภาคการศึกษาที่ 2/2559 จำนวน 3 ห้องเรียน นักเรียนทั้งหมดในระดับมีจำนวน 90 คน โรงเรียนมารีย์อุปถัมภ์

1.2 กลุ่มตัวอย่าง คือ คือ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่กำลังศึกษาในภาคการศึกษาที่ 2/2559 โรงเรียนมารีย์อุปถัมภ์ได้มาโดยการเลือกแบบเฉพาะเจาะจง คือ นักเรียนห้อง ม.4/1 ซึ่งเป็นห้องที่มีผลการเรียนรายวิชาวิทยาศาสตร์พื้นฐาน ว 31201ต่ำสุด จำนวน 30 คน

(2) ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัย

ใช้เวลาทดลอง 4 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 2 คาบเรียน รวม 8 คาบ คาบเรียนละ 50 นาที

(3) เนื้อหา

เป็นเนื้อหาที่พัฒนามาจากรายวิชาวิทยาศาสตร์พื้นฐาน ว 31201 สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ซึ่งเลือกมา 1 หน่วยได้แก่ หน่วยที่ 1: แรงและการเคลื่อนที่ ประกอบด้วยเนื้อหาย่อย 4 เรื่องรวม 8 ชั่วโมง ดังนี้

3.1 ความหมายและประเภทของแรง เวลา 2 ชั่วโมง

3.2 ความหมายของมวลและน้ำหนัก เวลา 2 ชั่วโมง

3.3 ความหมายของแรงโน้มถ่วง เวลา 2 ชั่วโมง

3.4 ความหมายและประเภทแรงเสียดทาน เวลา 2 ชั่วโมง

(4) ตัวแปรที่ศึกษา

4.1 ตัวแปรอิสระ คือ การจัดการเรียนรู้โดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองแรงและการเคลื่อนที่ ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนมารีย์อุปถัมภ์

4.2 ตัวแปรตาม คือ

(1) ประสิทธิภาพของเกมและสถานการณ์จำลองแรงและการเคลื่อนที่ ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนมารีย์อุปถัมภ์

(2) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองแรงและการเคลื่อนที่ ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนมารีย์อุปถัมภ์

(3) ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองแรงและการเคลื่อนที่ ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนมารีย์อุปถัมภ์

4. แบบแผนการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยกึ่งทดลอง (Quasi – Experimental Design) และใช้วิธีการวิจัยแบบ One-Group Pretest-Posttest Design (Shadish, W.R.,T.D. and Campbell.,2002: 106)

5. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

- (1.1) เกมและสถานการณ์จำลองแรงและการเคลื่อน
- (1.2) แผนการสอน
- (1.3) แบบทดสอบก่อน – หลังเรียน
- (1.4) แบบสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อการเรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองแรงและการเคลื่อนที่

6. ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ

(1) เกมและสถานการณ์จำลองแรงและการเคลื่อนที่

(1.1) ศึกษาหลักสูตรของเนื้อหาวิชาและสมรรถนะของวิชาวิทยาศาสตร์รวมทั้งจุดประสงค์การเรียนรู้ของการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ระดับมัธยมศึกษาปีที่ 4

(1.2) ศึกษาทฤษฎีหลักการวิธีการเนื้อหาแรงและการเคลื่อนที่ที่จะใช้สอนข้อเสนอแนะจากเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวกับการสร้างเกมและสถานการณ์จำลองเพื่อนำมาใช้ในการพัฒนาการเรียนเรียนรู้แรงและการเคลื่อนที่

(1.3) ศึกษารายละเอียดของเนื้อหาในบทเรียนที่จะใช้ในการทดลองจากหนังสือเรียนตามหลักสูตรการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ของนักเรียนโรงเรียนมารีย์อุปถัมภ์ ตามเนื้อหาในหน่วยที่ 1: แรงและการเคลื่อนที่ จำนวน 4 เรื่อง ได้แก่ (1) ความหมายและประเภทของแรง (2) ความหมายของมวลและน้ำหนัก (3) ความหมายของแรงโน้มถ่วง (4) ความหมายและประเภทแรงเสียดทาน

(1.4) สร้างเกมและสถานการณ์จำลองแรงและการเคลื่อนที่ประกอบด้วยเกมจำนวน 4 เกม ได้แก่ (1) เกมกระดานมีพลัง (2) เกมหอคอยหลอดกาแฟ (3) เกมแรงดีไม่มีตก (4) เกมแรงเสียดทาน และสถานการณ์จำลองจำนวน 4 สถานการณ์ ได้แก่ (1) สถานการณ์จำลองกระดานมีพลัง (2) สถานการณ์จำลอง หอคอยจากหลอดกาแฟ (3) สถานการณ์จำลอง แรงดีไม่มีตก (4) สถานการณ์จำลอง แรงเสียดทาน ด้านไม่อยู่

(1.5) นำเกมและสถานการณ์จำลองแรงและการเคลื่อนที่ ที่สร้างเรียบร้อยแล้วไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเพื่อปรับปรุงแก้ไข

(1.6) นำเกมและสถานการณ์จำลองแรงและการเคลื่อนที่ ไปปรับปรุงแล้วเสนอผู้เชี่ยวชาญเพื่อพิจารณาความถูกต้องอีกครั้ง

(1.7) นำเกมและสถานการณ์จำลองแรงและการเคลื่อนที่ ที่ปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่าง

(2) แผนการสอน

(2.1) ศึกษาหลักสูตรของเนื้อหาวิชาและสมรรถนะของวิชาวิทยาศาสตร์รวมทั้งจุดประสงค์การเรียนรู้ของการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ระดับมัธยมศึกษาปีที่ 4

(2.2) ศึกษาทฤษฎีหลักการวิธีการเนื้อหาแรงและการเคลื่อนที่ที่จะใช้สอนข้อเสนอแนะจากเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวกับการสร้างแผนการสอนและเทคนิควิธีการสอนวิทยาศาสตร์เพื่อนำมาสอนวิทยาศาสตร์หน่วยที่ 1: แรงและการเคลื่อนที่

(2.3) ศึกษารายละเอียดของเนื้อหาในบทเรียนที่จะใช้ในการทดลองจากหนังสือเรียนตามหลักสูตรการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ของนักเรียนโรงเรียนมารีย์อุปถัมภ์

(2.4) สร้างแผนการสอนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองแรงและการเคลื่อนที่ จำนวน 4 แผน

(2.5) นำแผนการสอนที่สร้างขึ้นไปให้ผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหาสาระ จุดประสงค์กิจกรรมและการประเมินผล

(2.6) นำแผนการสอนไปปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสมตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ

(2.7) นำแผนการสอนที่ปรับปรุงแล้วเสนอผู้เชี่ยวชาญ เพื่อพิจารณาความถูกต้องอีกครั้ง

(2.8) นำแผนการสอนที่ปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่าง

(3) แบบทดสอบก่อน – หลังเรียน

(3.1) ศึกษาวิธีการสร้างแบบทดสอบจากหนังสือและนำสาระแรงและการเคลื่อนที่มาสสร้างเป็นแบบทดสอบปรนัย 4 ตัวเลือก จำนวน 26 ข้อ

(3.2) นำแบบทดสอบที่สร้างขึ้นไปให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาตัดสินเพื่อหาค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาโดยเก็บรวบรวมผลการพิจารณาตัดสินไปคำนวณค่าหาดัชนีความสอดคล้องของแบบทดสอบ กับวัตถุประสงค์ของการวิจัย

(3.3) นำแบบทดสอบเฉพาะข้อที่มีค่าความสอดคล้องระหว่างข้อของแบบทดสอบกับวัตถุประสงค์ของการวิจัยตั้งแต่ 0.5-1.00 จำนวน 20 ข้อ ไปทดลองใช้กับนักเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน เพื่อคำนวณหาค่าความยากง่าย และความเชื่อมั่นของแบบทดสอบที่มีค่า IOC = 0.67-4.00 ค่าความยากง่าย = 0.24-0.80 ค่าอำนาจจำแนก = 0.20-0.73 ค่าความเชื่อมั่น = 0.82

(4) แบบสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อการเรียน โดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองแรงและการเคลื่อนที่

(4.1) ศึกษาวิธีการสร้างแบบสอบถาม

(4.2) สร้างแบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองแรงและการเคลื่อนที่ จำนวน 10 ข้อ ซึ่งแบบสอบถามเป็นแบบประเมินค่า (Rating Scales) ตามวิธีของ ลิเคิร์ท 5 ระดับ ได้แก่ พึงพอใจน้อยที่สุด น้อย ปานกลาง มาก และมากที่สุด

(4.3) นำแบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองแรงและการเคลื่อนที่ไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบและให้ข้อเสนอแนะ

(4.4) นำแบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองแรงและการเคลื่อนที่ จำนวน 5 ข้อ ไปทดลองกับนักเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างเพื่อนำมาหาค่าความเชื่อมั่นโดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค ได้ค่าความเชื่อมั่น = 0.72

7. การวิเคราะห์ข้อมูล

(7.1) วิเคราะห์หาค่าประสิทธิภาพของเกมและสถานการณ์จำลองแรงและการเคลื่อนที่ตามเกณฑ์ประสิทธิภาพ 80/80

(7.2) เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างคะแนนก่อนเรียนและหลังเรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองแรงและการเคลื่อนที่ ใช้สถิติ (t-test dependent samples)

(7.3) วิเคราะห์หาระดับความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองแรงและการเคลื่อนที่ ใช้สถิติค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD)

8. สรุปผลการวิจัย

(1) ผลการหาประสิทธิภาพของเกมและสถานการณ์จำลองแรงและการเคลื่อนที่ ตามเกณฑ์ 80/80 พบว่า คะแนนร้อยละของการทำแบบทดสอบระหว่างการเรียนเท่ากับ 81.51 (E1) โดยมีคะแนนจากการทดสอบหลังการใช้เกมและสถานการณ์จำลอง เท่ากับ 83.33 (E2) ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ 80/80 ที่ตั้งไว้

(2) ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังการใช้เกมและสถานการณ์จำลองแรงและการเคลื่อนที่

ก่อนและหลังการทดลอง พบว่า นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังการทดลองใช้เกมและสถานการณ์จำลองแรงและการเคลื่อนที่ ($\bar{X} = 16.67, SD = 1.47$) สูงกว่าก่อนเรียน ($\bar{X} = 9.83, SD = 2.04$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

(3) ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองแรงและการเคลื่อนที่พบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจในภาพรวม คิดเป็นค่าเฉลี่ย 4.56 อยู่ในระดับ มากที่สุด

9. อภิปรายผลการวิจัย

(1) จากผลการหาประสิทธิภาพของเกมและสถานการณ์จำลองแรงและการเคลื่อนที่ ตามเกณฑ์ 80/80 ที่พบว่า คะแนนร้อยละของการทำแบบทดสอบระหว่างการเรียนโดยใช้เกมเท่ากับ 81.51 (E1) โดยมีคะแนนจากการทดสอบหลังเรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลอง เท่ากับ 83.33(E2) ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ 80/80 ที่ตั้งไว้ อาจเนื่องมาจากเกมและสถานการณ์จำลองที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีลักษณะทดสอบความสามารถของผู้เรียนเป็นเกมและสถานการณ์จำลองที่ไม่ยาก หรือซับซ้อนมาก นักเรียนยอมรับที่จะปฏิบัติตามกฎและกติกาการเล่น เกมและสถานการณ์จำลองมีความสอดคล้องกับเนื้อหา ทำให้นักเรียนมีความมั่นใจในการเข้าร่วมกิจกรรม มีความสนุกสนานในการเล่น ใ้ให้ผู้เรียนอยากรู้ อยากเรียน จึงทำให้เกมและสถานการณ์จำลองแรงและการเคลื่อนที่ มีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของ สุพิศตรา เชื้อสะอาด (2542 : 39) ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนาเกมวิทยาศาสตร์ เพื่อใช้ในการฝึกทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ผลการศึกษพบว่า เกมวิทยาศาสตร์ เรื่อง สารเคมีและเชื้อเพลิง สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่กำหนด 80/80 คือมีประสิทธิภาพเท่ากับ 83.31/86.63

2. จากผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังเรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองแรงและการเคลื่อนที่ ที่พบว่า นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองแรงและการเคลื่อนที่ สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ ปรีชาต สมนึก (2548: 15) ที่กล่าวว่า เกมช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจและจดจำบทเรียนได้ดีขึ้น และเกมเป็นสื่อเป็นสื่อที่ช่วยส่งเสริมความสามารถในการ

ตัดสินใจ การสื่อสาร มนุษย์สัมพันธ์และช่วยให้ผู้เล่นประสบผลสัมฤทธิ์ได้อย่างกว้างขวางทั้งด้านพุทธิพิสัยและจริยพิสัย นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของ วารุณี ไชยรงค์ (2548 : 54) ที่ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 เรื่อง ระบบต่อมไร้ท่อด้วยการจัดการเรียนรู้สืบเสาะแบบ 5E และเกมวิทยาศาสตร์ ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลองแรงและการเคลื่อนที่ ที่พบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจในภาพรวม คิดเป็นค่าเฉลี่ย 4.56 อยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิด อัจฉรา ชิวพันธ์ (2536: 3) ที่กล่าวว่า การใช้เกมประกอบการสอนจะช่วยให้นักเรียนเกิดความเพลิดเพลินผ่อนคลายความเครียดในการเรียน ช่วยจูงใจและสร้างความสนใจของนักเรียน นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของ อังคณา ลังกาวงศ์ (2552 :45-46) ได้ศึกษาเรื่อง ความสามารถในการแก้ปัญหาของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 ที่ได้รับการสอนโดยเสริมเกมวิทยาศาสตร์ ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการเรียนเสริมเกมวิทยาศาสตร์อยู่ในระดับดีมาก ทั้งในด้านของบทบาทครูผู้สอน ด้านบทบาทของนักเรียน ตลอดจนถึงด้านเกมที่นำมาเล่น

10. ข้อเสนอแนะ

(1) ครูผู้สอนควรมีการพัฒนาต่อยอดเกมและสถานการณ์จำลองแรงและการเคลื่อนที่ให้มีความยากขึ้นตามเนื้อหาสาระที่กำหนดในแต่ละชั้นปี เช่น การเคลื่อนที่แบบโปรเจกไทล์

(2) ครูผู้สอนควรทำการวิจัยการสอนโดยใช้กิจกรรมเกมและสถานการณ์จำลองแรงและการเคลื่อนที่เกี่ยวกับทักษะการวิเคราะห์และแก้โจทย์ปัญหาวิชาฟิสิกส์

เอกสารอ้างอิง

- [1] กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). **หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551**. กรุงเทพฯ : การศาสนา.
- [2] โรงเรียนมารีย์อุปถัมภ์.(2552).**หลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ (เพิ่มเติม) ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2551**. นครปฐม : ฝ่ายวิชาการ
- [3] สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี. (2546).**การจัดสาระการเรียนรู้กลุ่มวิทยาศาสตร์ หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ สกสค. ลาดพร้าว.
- [4] โรงเรียนมารีย์อุปถัมภ์.(2559).**รายงานผลการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ (เพิ่มเติม) ปีการศึกษา 2558**. นครปฐม : ฝ่ายวิชาการ
- [5] ศรีณรงค์ พงษ์ประดิษฐ์ (2546).**การพัฒนาชุดการเรียนการสอนฟิสิกส์ เรื่อง มวล แรง และกฎการเคลื่อนที่ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4**. วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต (หลักสูตรและการสอน). บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏ นครสวรรค์.
- [6] Shadish, W. R., Cook, T. D., & Campbell, D. T. (2002). **Experimental and quasi-experimental designs for generalized causal inference**. New York: Houghton Mifflin.
- [7] สุพิตรรา เชื้อสะอาด. (2542). **การพัฒนาเกมวิทยาศาสตร์เพื่อใช้ในการฝึกทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3**. วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต (หลักสูตรและการสอน). บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- [8] ปรีชา สมนึก.(2548). **การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้กลุ่มสาระวิทยาศาสตร์ เรื่องไฟฟ้า ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้บทเรียนคอมพิวเตอร์มัลติมีเดียสถานการณ์จำลองที่มีข้อมูลป้อนกลับต่างกัน**. วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต (เทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา). บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์.

- [9] วารุณี ไชยรงค์ศรี.(2548). การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 เรื่องระบบต่อมไร้ท่อ ด้วยการจัดการเรียนรู้สืบเสาะแบบ 5E และเกมวิทยาศาสตร์. วิทยานิพนธ์ วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต (วิทยาศาสตร์ศึกษา). บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยอุบลราชธานี.
- [10] อัจฉรา ชิวพันธ์. (2536). คู่มือการสอนภาษาไทย : กิจกรรมการเล่นประกอบการสอน. (พิมพ์ครั้งที่ 7). กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- [11] อังคณา ลิ่งกวางศรี.(2552). ความสามารถในการแก้ปัญหาของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 ที่ได้รับการสอนเสริมเกมวิทยาศาสตร์. วิทยานิพนธ์ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (วิทยาศาสตร์ศึกษา). บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

การบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นสังคมธรรมาภิบาลของผู้บริหาร
โรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่พิเศษ
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3

Schools Administration towards Good Governance Society of Secondary Schools
Administrator under The Secondary Educational Service Area Office 3

กัญจนพร สิ้นมนตร ¹ รองศาสตราจารย์ ดร. โกสุม สายใจ ²

¹หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏวชิร

²อาจารย์ที่ปรึกษางานวิจัย

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา และเปรียบเทียบ การบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นสังคมธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่พิเศษ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 กลุ่มตัวอย่าง คือ ครูจำนวน 306 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว และการทดสอบรายคู่ด้วยวิธี LSD

ผลการวิจัยพบว่า

1. การบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นสังคมธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่พิเศษ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 โดยภาพรวมและรายด้านมีการบริหารอยู่ในระดับมาก
2. ผลการเปรียบเทียบการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นสังคมธรรมาภิบาล ของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่พิเศษ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 พบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อจำแนกตามอายุ โดยภาพรวมและรายด้านคือด้านหลักประสิทธิภาพ หลักการตอบสนอง หลักการรับผิดชอบ หลักความโปร่งใส หลักความเสมอภาค และหลักมุ่งเน้นฉันทามติ เมื่อจำแนกตามระดับการศึกษาแตกต่างกันด้านหลักประสิทธิผล และหลักนิติธรรม ส่วนระยะเวลาในการปฏิบัติหน้าที่แตกต่างกันด้านหลักการกระจายอำนาจ

คำสำคัญ : สังคมธรรมาภิบาลโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่พิเศษ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3

Abstract

The purposes of this research were to study and compare about schools administration towards Good Governance Society of the extra large secondary school administrators under the secondary educational service area office 3 The sample was 306 teachers obtained by simple random sampling. The instrument was the questionnaires. The data analysis were frequency, percentage, mean, standard deviation, t-test, One-way ANOVA and LSD.

The results showed that:

- 1) The overall and all aspects of schools administration towards Good Governance Society of the extra large secondary school administrators under the secondary educational service area office 3 were at high level, ranked in order: Equality, Efficiency, Decentralization, Transparency, Rule of Law, Consensus Oriented, and the last ones which had the equal mean were Effectiveness and Responsiveness.

2) Teachers' opinions about schools administration towards Good Governance Society classified by sex have no significant difference statistically, but have difference in age and educational level statistically at .05 level. Each aspect of age, ranked in order, was Efficiency, Responsiveness, Accountability, Transparency, Equity and Consensus Oriented respectively. Overall aspect of educational level had no difference statistically, but each aspect: Efficiency and Rule of Law, had difference statistically at .05 level.

Keyword: Good Governance Society, The extra large secondary school administrators under the secondary educational service area office 3

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การบริหารจัดการศึกษาว่า นอกจากการบริหารและจัดการศึกษาตามอำนาจหน้าที่ เพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ของผู้เรียนแล้ว รัฐบาลได้มีการปฏิรูประบบราชการเพื่อบริการประชาชนให้มีความพึงพอใจในการบริการภาครัฐมากขึ้นเพื่อให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ ดังกล่าว สำนักนายกรัฐมนตรีจึงออกระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. 2542 ขึ้น เพื่อให้ทุกกระทรวง ทบวง กรม และส่วนราชการถือปฏิบัติ การบริหารจัดการของสถานศึกษาซึ่งมีหน้าที่ให้บริการการศึกษาแก่ประชาชนและเป็นสถานศึกษาของรัฐจึงต้องนำหลักการว่าด้วยการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี ซึ่งเรียกกันโดยทั่วไปว่า “ธรรมาภิบาล” มาบูรณาการในการบริหารและจัดการศึกษาเพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับโรงเรียนในฐานะที่เป็นนิติบุคคลด้วย หลักการดังกล่าว ได้แก่ 1) หลักนิติธรรม 2) หลักคุณธรรม 3) หลักความโปร่งใส 4) หลักการมีส่วนร่วม 5) หลักความรับผิดชอบ 6) หลักความคุ้มค่า (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2549 : 90)¹ จากการประกาศใช้พระราชกฤษฎีกาว่าด้วย “หลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ.2546” กระทรวงศึกษาธิการ ได้ประกาศหลักการการนำธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารจัดการศึกษาที่กำหนดไว้ในการบริหารสถานศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (School Based Management : SBM) และแนวทางการบริหารโรงเรียนนิติบุคคล ตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการ โดยกำหนดให้สถานศึกษาเป็นนิติบุคคล มีจุดหมายที่สำคัญที่จะทำให้สถานศึกษา มีความเข้มแข็งในการบริหาร เพื่อให้การบริหารเป็นไปอย่างคล่องตัว รวดเร็ว สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน และชุมชน ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาจำเป็นต้องจัดระบบบริหารงานบริหารของสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพ โดยยึดหลักเกณฑ์และ

วิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี หรือหลักธรรมาภิบาล (Good Governance) เป็นเครื่องมือในการนำวิสัยทัศน์ และนโยบายไปสู่การปฏิบัติ(กระทรวงศึกษาธิการ, 2546 : 35)² สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่3) พ.ศ. 2553 มาตรา 6 กำหนดว่าการจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกายจิตใจสติปัญญา มีความรู้คุณธรรมจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิตสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข และมาตรา 22 กำหนดไว้ว่าการจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่า ผู้เรียนทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้และถือว่า ผู้เรียนมีความสำคัญมากที่สุดกระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตนเองตามธรรมชาติ และเต็มศักยภาพการบริหารจัดการการศึกษาของผู้บริหาร ครูผู้สอนบุคลากรทางการศึกษาและผู้ที่เกี่ยวข้องมีความเข้าใจในอำนาจหน้าที่ในการบริหารจัดการโรงเรียนให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ของการจัดการศึกษาการมีส่วนร่วมในการบริหารของทุกฝ่ายประกอบด้วยองค์กรอิสระ ภาคีรัฐภาคเอกชน ผู้ปกครองและชุมชนที่จะคอยตรวจสอบการปฏิบัติงานของสถานศึกษา ดังนั้นการบริหารโดยยึดหลักธรรมาภิบาลตามสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ 2552 กำหนด ซึ่งประกอบด้วย 10 หลัก ได้แก่ หลักประสิทธิภาพ หลักสิทธิภาพ หลักการตอบสนอง หลักการรับผิดชอบต่อ หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักการกระจายอำนาจ หลักนิติธรรม หลักความเสมอภาค และหลักการมุ่งฉันทามติ ก็จะทำให้เกิดความสมดุลระหว่างฝ่ายบริหารฝ่ายปฏิบัติและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียได้รับความสุขและความสำเร็จในการทำงานภายในองค์กรของตน (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ 2552 : 125-127)³

ผู้บริหารสถานศึกษามีหน้าที่ในการบริหารจัดการศึกษาและให้การศึกษาแก่ประชาชนจึงมีความจำเป็นที่จะต้องนำหลักธรรมาภิบาลมาบูรณาการในการบริหารจัดการ

ศึกษา เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับโรงเรียน ในการจัดการศึกษาโรงเรียนสามารถที่จะนำเอาหลักธรรมาภิบาล มาปรับใช้เพื่อสร้างระบบงานให้ทันสมัย ปลุกฝังเด็กและเยาวชนมีคุณธรรม รู้จักสิทธิและหน้าที่ในการบริหารโรงเรียนนั้นพฤติกรรมด้านคุณธรรมของผู้บริหารมีความสำคัญต่อการบริหารงานเป็นอย่างมาก การที่ผู้บริหารมีคุณธรรมจะก่อให้เกิดขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานร่วมกันได้อย่างดี เกิดผลงานที่มีประสิทธิภาพสามารถจูงใจให้บุคคลมีความพึงพอใจและยินดีที่จะปฏิบัติงานด้วยความเต็มใจและเต็มความสามารถเกิดความสามัคคีความรักใคร่ปรองดองกัน ผู้บริหารจะต้องยึดหลักธรรมาภิบาลในการบริหารงาน เพื่อให้เกิดการพัฒนาและเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารงาน การบริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 ซึ่งมีบางเรื่องยังต้องปรับปรุงและพัฒนาให้ดีขึ้นเพื่อเป็นการช่วยเพิ่มประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการบริหารสถานศึกษาให้ดียิ่งขึ้นและนำไปสู่การเป็นสังคมธรรมาภิบาล

ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาการบริหารงานโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร 10 หลัก คือ หลักประสิทธิผล หลักประสิทธิภาพ หลักการตอบสนอง หลักการรับผิดชอบต่อหลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักการกระจายอำนาจ หลักนิติธรรม หลักความเสมอภาค และหลักการมุ่งฉันทามติ ในการบริหารสถานศึกษา เพื่อนำผลวิจัยไปเป็นข้อมูลในการพัฒนาและเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่พิเศษ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 ซึ่งเป็นแนวทางนำไปสู่การพัฒนาการจัดการศึกษาต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นสังคมธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่พิเศษ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3
2. เพื่อเปรียบเทียบการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นสังคมธรรมาภิบาล ของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่พิเศษ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 3ตามความเห็นของครูผู้สอนจำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา และระยะเวลาในการปฏิบัติหน้าที่

สมมุติฐานการวิจัย

ครูผู้สอนที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา และระยะเวลาในการปฏิบัติงานต่างกันมีความคิดเห็นต่อการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นสังคมธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่พิเศษ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 แตกต่างกัน

ขอบเขตของงานวิจัย

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา 10 หลัก ได้แก่ หลักประสิทธิผล หลักประสิทธิภาพ หลักการตอบสนอง หลักการรับผิดชอบต่อหลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักการกระจายอำนาจ หลักนิติธรรม หลักความเสมอภาค และหลักการมุ่งฉันทามติ (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ. 2552)

2. ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่างคือ ครูผู้สอนของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่พิเศษ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 3 จำนวน 1,635 คนกลุ่มตัวอย่างจำนวน 306 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง โดยพิจารณาจากตารางสำเร็จรูปของ เครจซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan อ้างใน ลัดดาวัลย์ เพชรโรจน์ และอัจฉรา ชานีประศาสน์ 2547 : 227)⁴

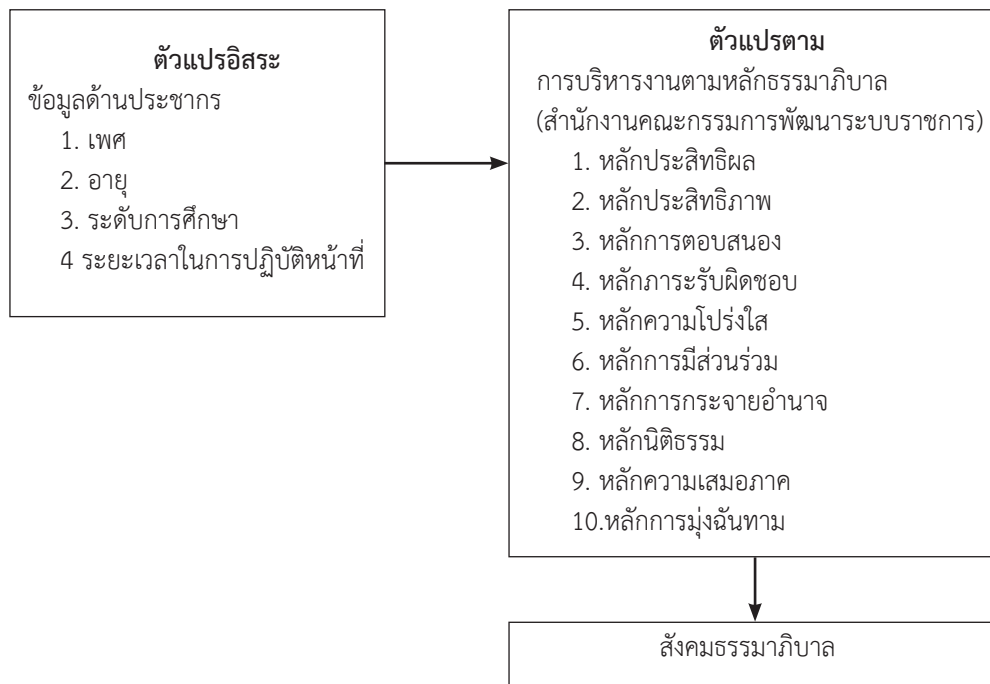
3. ขอบเขตด้านพื้นที่ โรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่พิเศษ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 3 จำนวน 10 โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนเทพศิรินทร์ นนทบุรีโรงเรียนปากเกร็ด โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการนนทบุรี โรงเรียนนวมินทราชินูทิศหอวังนนทบุรี โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย โรงเรียนวัดเขมาภิรตาราม โรงเรียนเบญจมราชานุสรณ์โรงเรียนสตรีนนทบุรี โรงเรียนอยุธยาวิทยาลัย และโรงเรียนจอมสุรางค์อุปถัมภ์

4. ขอบเขตด้านเวลา เป็นการวิจัยระหว่างเดือน พฤษภาคม – ธันวาคม 2559

5. ประโยชน์ที่ได้รับ

เป็นข้อมูลเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นสังคมธรรมาภิบาล ของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่พิเศษ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 3 เพื่อเป็นแนวทางการวางแผนและพัฒนาสู่ความเป็นสังคมธรรมาภิบาลต่อไป

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือหลักที่ใช้ในการเก็บข้อมูลครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ตามแบบของ ลิเคิร์ท (Likert) หากคุณภาพเครื่องมือโดยผู้ทรงคุณวุฒิ 5 ท่าน ตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา (Validity) และมีค่าความสอดคล้องระหว่างวัตถุประสงคกับข้อคำถาม (IOC: Index of Item Objective Congruence) แต่ละข้ออยู่ระหว่าง 0.7-1.00 และการหาค่าความเที่ยง (Reliability) โดยการนำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try Out) ครูโรงเรียนมัธยมวัดนายโรงจังหวัดกรุงเทพมหานคร ที่มีลักษณะเหมือนกลุ่มตัวอย่างแต่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน แล้วนำมาหาค่าความเที่ยงด้วยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α -Coefficient) ของคอนบาค (Cronbach) มีค่าความเที่ยงเท่ากับ 0.89 ผู้วิจัยได้แจกและเก็บคืนแบบสอบถามด้วยตนเอง

การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ ข้อมูลโดยใช้ค่าความถี่ และร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน t-test Independent วิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One way ANOVA) และทดสอบรายคู่ตามแบบ LSD

สรุปผลการวิจัย

1. การบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นสังคมธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่พิเศษสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 3 โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.21$) โดยเรียงลำดับจากมากไปน้อย ดังนี้ หลักความเสมอภาค หลักประสิทธิผล หลักการกระจายอำนาจ หลักความโปร่งใส หลักนิติธรรม หลักการมีส่วนร่วม หลักประสิทธิภาพ หลักการรับผิดชอบ หลักการตอบสนอง และหลักมุ่งเน้นฉันทามติ
2. การเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูผู้ต่อการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นสังคมธรรมาภิบาล ของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่พิเศษ สังกัดสำนักงาน

เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 3 พบว่า

ครูที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็น โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน ส่วนอายุต่างกัน มีความคิดเห็นโดยภาพรวมและทุกด้าน มีความแตกต่างกัน ยกเว้นหลักประสิทธิผลหลัก การมีส่วนร่วมหลักการกระจายอำนาจ และหลักนิติธรรม ไม่พบความแตกต่าง สำหรับระดับการศึกษาต่างกัน แตกต่างกันด้านหลักประสิทธิผล และด้านหลักนิติธรรม ส่วนระยะเวลาในปฏิบัติหน้าที่ต่างกันมีความคิดเห็นแตกต่างกันด้านหลักการกระจายอำนาจ

อภิปรายผล

1. การบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นสังคมธรรมาภิบาล ของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่พิเศษ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 ใน 10 หลักพบว่า การบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นสังคมธรรมาภิบาล โดยภาพรวมมีการบริหารอยู่ในระดับมาก ที่เป็นเช่นนี้เพราะ ผู้บริหารสถานศึกษาในปัจจุบันมีลักษณะของนักบริหารการศึกษามีอาชีพที่มีความรู้ ความสามารถที่จะนำสถานศึกษาไปสู่ความสำเร็จในการบริหารจัดการศึกษา และผู้ที่ดำรงตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษาได้จะต้องผ่านการอบรมผู้บริหารสถานศึกษาหรือผู้บริหารระดับสูงตามหลักเกณฑ์และหลักการกำหนด จากการพัฒนาโดยการอบรมดังกล่าวทำให้ผู้บริหารสถานศึกษาได้รับความรู้ความเข้าใจในกระบวนการบริหารสถานศึกษา ตลอดจนได้รับทักษะที่จำเป็นและคุณธรรมสำหรับผู้บริหารเพิ่มพูนมากขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ อุไรวรรณ แก้วบาง (2558 : ออนไลน์)⁵ ได้ศึกษาเรื่องการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครู กลุ่มอำเภอธัญบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า การใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครู กลุ่มอำเภอธัญบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากทุกด้าน

1.1 หลักประสิทธิผล โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าผู้บริหารสถานศึกษาให้ความสำคัญกับการใช้เวลาอย่างรวดเร็วและใช้ทรัพยากรอย่างประหยัดและคุ้มค่าความสามารถขององค์กรในฐานะเป็นระบบหนึ่งของสังคม ในการใช้ทรัพยากร บริหารอย่างคุ้มค่าและได้ประโยชน์สูงสุด เพื่อให้บรรลุเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ของ องค์กร ทำให้ผู้รับบริการจากองค์กร

พึงพอใจในงานและองค์การสามารถปรับตัวและ พัฒนาให้ดำรงอยู่ต่อไปได้สอดคล้องกับงานวิจัยของยุกตนันท์ หวานฉ่ำ (2555 : บทคัดย่อ)⁶ ได้ศึกษาเรื่อง การบริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของโรงเรียนในอำเภอคลองหลวง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า ประสิทธิผลของโรงเรียนอยู่ในระดับมาก ทั้งโดยรวมและรายด้าน

1.2 หลักประสิทธิภาพ โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าผู้บริหารสถานศึกษานำหลักการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานและใช้หลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารสถานศึกษา ซึ่งหลักการที่สำคัญของการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานและหลักธรรมาภิบาล คือ หลักการมีส่วนร่วมในการบริหารและการบริหารที่โปร่งใสสามารถตรวจสอบได้ การที่ผู้บริหารได้ให้บุคลากรเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาทั้งการร่วมวางแผนการทำงาน ร่วมตัดสินใจและปฏิบัติงานร่วมกัน ไม่ใช่เป็นผู้ปฏิบัติตามคำสั่งของผู้บริหารอย่างเดียว ทำให้ครูเกิดความพอใจในการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ อรทัย ทวีระวงษ์ (2557 : บทคัดย่อ)⁷ ได้ศึกษาเรื่องการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอพนมทวน จังหวัดกาญจนบุรีผลการวิจัยพบว่า ทิศนคติเกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอพนมทวน จังหวัดกาญจนบุรี เมื่อพิจารณาโดยภาพรวม พบว่า หลักประสิทธิภาพ อยู่ในระดับมาก

1.3 หลักการตอบสนอง โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า การบริหารสถานศึกษาการให้บริการที่สามารถดำเนินการได้ภายในระยะเวลาที่กำหนด และสร้างความเชื่อมั่น ความไว้วางใจ รวมถึงตอบสนองความคาดหวังหรือความต้องการของประชาชน ผู้รับบริการ และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่มีความหลากหลายและมีความแตกต่างสอดคล้องกับ วิมล นาวารัตน์ (2556 : ออนไลน์)⁸ การบริหารราชการบ้านเมืองที่ดี เป็น การบริหารราชการเพื่อบรรลุเป้าหมาย เพื่อให้เกิดประโยชน์สุขแก่ประชาชน เกิดผลสัมฤทธิ์ต่อภารกิจของรัฐ มีประสิทธิภาพ และเกิดความคุ้มค่าในเชิงภารกิจของรัฐ ไม่มีขั้นตอนการปฏิบัติงานเกินความจำเป็น มีการปรับปรุงภารกิจของส่วนราชการให้ทันต่อสถานการณ์ ประชาชนได้รับการอำนวยความสะดวกและได้รับการตอบสนองความต้องการ และมีการประเมินผลการปฏิบัติราชการอย่างสม่ำเสมอ

1.4 หลักการระมัดระวัง โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารสถานศึกษา

ใส่ใจและกระตือรือร้นในการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในสถานศึกษา บริหารงานงบประมาณโดยพร้อมที่จะรับการตรวจสอบจากบุคคลหรือหน่วยงานภายนอก ส่งเสริมให้ครูยึดมั่นในจรรยาบรรณวิชาชีพ และดำเนินการโดยเสนอข้อเท็จจริงในภารกิจของสถานศึกษาต่อสาธารณชน สถานศึกษามีเป้าหมายที่ชัดเจนในการทำงาน สร้างความตระหนักในหน้าที่และความรับผิดชอบ มีการกำหนดความรับผิดชอบที่เหมาะสมกับความรู้ความสามารถของผู้ปฏิบัติงาน ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ สุรพงษ์ ปัญญาอุดมกุล (2552 : 93-94)⁹ ได้ทำการวิจัยเรื่องการบริหารงานวิชาการ โดยใช้หลักธรรมาภิบาลเป็นฐาน : กรณีศึกษาโรงเรียนขุนควรวินิจฉัย อำเภอบางบาลจังหวัดพะเยา ผลการวิจัยพบว่า หลักความรับผิดชอบ ได้ดำเนินการส่งเสริมให้บุคลากรมีความมุ่งมั่น สำนึกในหน้าที่รับผิดชอบต่อประเทศชาติ โดยการจัดอบรมพัฒนาครู การให้ความรู้เกี่ยวกับหน้าที่ที่รับผิดชอบในกรอบของจรรยาบรรณวิชาชีพครู โรงเรียนขุนควรวินิจฉัยได้ดำเนินการด้านต่างๆ ในเรื่องการสรรหาบุคลากรเพื่อเข้าไปปฏิบัติงานในหน้าที่ได้สรรหาบุคลากรที่มีความสนใจและมีความสามารถที่ตรงกับงาน เพื่อให้การปฏิบัติงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และเกิดประสิทธิผล

1.5 หลักความโปร่งใส โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเพราะว่า การบริหารการสถานศึกษาได้ให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและผู้เกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงาน ตรวจสอบการปฏิบัติงานและมีการเปิดเผยให้ทุกฝ่ายได้รับทราบข้อมูล และตรวจสอบการทำงานยึดแนวระเบียบปฏิบัติในการดำเนินการตามแผนการใช้จ่ายงบประมาณประจำปี มีรูปแบบการตรวจสอบในรูปของคณะกรรมการ และจัดทำรายงานผลการดำเนินงานอย่างเปิดเผยต่อผู้เกี่ยวข้องให้ทราบ ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ วันเพ็ญ พานพิกุล (2552 : 144-149)¹⁰ ได้ศึกษาการบริหารจัดการโดยใช้หลักธรรมาภิบาล กรณีศึกษาโรงเรียนชุมชน วัดปราสาท อำเภอป่าโมก จังหวัดอ่างทองผลการวิจัยพบว่า สภาพการบริหารจัดการในโรงเรียนโดยใช้หลักธรรมาภิบาล

1.6 หลักการมีส่วนร่วม โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเพราะว่า ผู้บริหารสถานศึกษาบริหารงานวิชาการโดยเปิดโอกาสให้คณะกรรมการสถานศึกษามีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายด้านวิชาการของโรงเรียนเปิดโอกาสให้บุคลากรทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการวางแผนการใช้งบประมาณของโรงเรียน ตั้งคณะกรรมการประเมินผลงานของครู และเปิดโอกาสให้คณะกรรมการสถานศึกษามีส่วนร่วมในการวางแผนและการกำหนด

นโยบายของโรงเรียน สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุจิตรา มีจำรัส (2550 : 87-90)¹¹ ได้ศึกษาเรื่อง การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา อำเภอท่ามะกา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาญจนบุรี เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า หลักการมีส่วนร่วมมีการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลอยู่ในระดับมาก

1.7 หลักการกระจายอำนาจ โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเพราะว่า การบริหารสถานศึกษาการถ่ายโอนอำนาจการตัดสินใจ ทรัพยากร และภารกิจจากส่วนราชการส่วนกลางให้แก่หน่วยการปกครองอื่นๆ (ราชการบริหารส่วนท้องถิ่น) และภาคประชาชน ดำเนินการแทนโดยมีอิสระตามสมควร รวมถึงการมอบอำนาจและความรับผิดชอบในการตัดสินใจและการดำเนินการให้แก่บุคลากร โดยมุ่งเน้นการสร้าง ความพึงพอใจในการให้บริการต่อผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย การปรับปรุงกระบวนการ และเพิ่มผลผลิตภาพเพื่อผลการดำเนินงานที่ดีของส่วนราชการสอดคล้องกับงานวิจัยของ ลัดดาวัลย์ หงสนันท์ (2558)¹² ได้ศึกษาเรื่อง พฤติกรรมการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาศูนย์ การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอในเขตภาคเหนือตอนบน ผลการวิจัยพบว่า มีพฤติกรรมบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการกระจายอำนาจอยู่ในระดับมาก

1.8 หลักนิติธรรม โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเพราะว่า ผู้บริหารสถานศึกษามอบหมายหน้าที่ความรับผิดชอบงานตามความรู้และความสามารถให้แก่ครูทุกคน ปฏิบัติตามกฎหมาย การบริหารบุคลากรด้วยความถูกต้อง ดำเนินการโดยยึดระเบียบกฎหมายและข้อบังคับต่างๆ ดำเนินการงานงบประมาณเป็นไปตามระเบียบของราชการอย่างเคร่งครัด มีการสอดแทรกหลักจรรยาบรรณให้บุคลากรในโรงเรียนได้ตระหนักรับทราบ ซึ่งสอดคล้องกับพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 มาตรา 44 (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.2549 : 89)¹³ ที่กล่าวว่า หลักนิติธรรม เป็นการใช้อำนาจที่ต้องคำนึงถึงเรื่องความเป็นธรรมและความยุติธรรม โดยการปฏิบัติตามกฎหมาย กฎระเบียบ ข้อบังคับทั้งที่มีอยู่และที่มีขึ้นใหม่ ต้องมีความถูกต้อง และไม่เกิดการสับสน หวาดระแวงของผู้มีส่วนร่วมต่อการแสวงหาประโยชน์ในการดำเนินการ

1.9 หลักความเสมอภาค โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเพราะว่า การบริหารสถานศึกษา

โดยให้ทุกฝ่ายมีอำนาจร่วมกันเป็นรูปแบบของประสิทธิภาพที่เพิ่มประสิทธิภาพของการใช้จ่ายในระบบการศึกษาด้วยการจัดการกับทรัพยากรที่มีอยู่ และการจัดอัตรากำลังที่เหมาะสม เป็นรูปแบบของวัฒนธรรมการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นการกระจายเนื้อหาทางการศึกษาสอดคล้องกับงานวิจัยของ ลัดดาวัลย์ หงสนันท์(2558)¹² ได้ศึกษาเรื่อง พฤติกรรมการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาศูนย์การศึกษานอกกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอในเขตภาคเหนือตอนบน มีพฤติกรรมบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ด้านความเสมอภาคพบว่า อยู่ในระดับมาก

1.10 หลักมุ่งเน้นฉันทามติ โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเพราะว่า การบริหารสถานศึกษาในปัจจุบันทุกฝ่ายมีการส่วนร่วมกันในการบริหารในเรื่องต่างๆ ของสถานศึกษาเพื่อให้การดำเนินงานเกิดประโยชน์สูงสุด สอดคล้องกับงานวิจัยของ ลัดดาวัลย์ หงสนันท์ (2558) ¹² ได้ศึกษาเรื่อง พฤติกรรมการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาศูนย์การศึกษานอกกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอในเขตภาคเหนือตอนบน ผลการวิจัยพบว่า มีพฤติกรรมบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลอยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการมุ่งเน้นฉันทามติ อยู่ในระดับมาก

2. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครู ต่อการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นสังคมธรรมาภิบาล ของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่พิเศษ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 3

2.1 ครูที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นสังคมธรรมาภิบาล ของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่พิเศษ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 3 โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมุติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ครู มีความคิดเห็นต่อการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่พิเศษ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 3 ไม่ได้แบ่งชาย-หญิง จึงทำให้ความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

2.2 ครู ที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นสังคมธรรมาภิบาล ของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่พิเศษ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 3 โดยภาพ

รวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 สอดคล้องกับสมมุติฐานที่ตั้งไว้ ยกเว้นหลักประสิทธิภาพหลักการมีส่วนร่วม หลักการกระจายอำนาจ หลักนิติธรรม ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ การบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นสังคมธรรมาภิบาล ซึ่งผู้บริหารหรือผู้เกี่ยวข้อง และครูมีวัตถุประสงค์เดียวกันคืออยากให้องค์กรมีการบริหารสถานศึกษาสู่สังคมธรรมาภิบาล เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลซึ่งไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ นพพล สุรนนครินทร์. (2547)¹⁴ ได้ศึกษาเรื่อง การนำหลักธรรมาภิบาลมาปรับใช้ในองค์การบริหารส่วนตำบลตามที่ชนะของประชาชนจังหวัดเชียงใหม่ ผลวิจัยพบว่า ประชาชนที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

2.3 ครูที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นสังคมธรรมาภิบาล ของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่พิเศษ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 3 โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมุติฐานที่ตั้งไว้ ยกเว้น ด้านหลักประสิทธิผล และด้านหลักนิติธรรมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการบริหารงานโดยใช้หลักธรรมาภิบาลเป็นแนวทางการบริหารที่ผู้บริหารต้องนำมาใช้ในการบริหารงาน ไม่ว่าจะหน่วยงานราชการหรือหน่วยงานเอกชน หากไม่เว้นแม้แต่ทางด้านการศึกษา ที่ผู้บริหารต้องมีการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารงานวิชาการ การบริหารงานงบประมาณการบริหารงานบุคคล และการบริหารงานทั่วไป ให้เกิดประสิทธิภาพในการบริหารงานที่สูงที่สุดดังที่ วันเพ็ญ หรุจิตตรีวัฒน์ (2544 : 8)¹⁵ กล่าวว่า ในการบริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา ซึ่งเป็นการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานมีความสำคัญอย่างยิ่งในการพัฒนาประเทศให้มั่นคงและยั่งยืน เพราะเป็นการจัดการศึกษาตามมาตรฐานให้กับนักเรียนเพื่อเลือกวิถีทางในการดำเนินชีวิตและผลดีกำลังคนในระดับกลาง นับว่าเป็นภารกิจที่สำคัญในการบริหารการศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา การบริหารโรงเรียนจะดำเนินไปด้วยดีมีความเจริญก้าวหน้า ผู้บริหารต้องใช้เทคนิคหรือหลักการบริหารต่างๆ ตลอดจน ความรู้ความสามารถ ความชำนาญที่มีอยู่ทำให้โรงเรียนไปสู่เป้าหมายการศึกษาที่กำหนดไว้ผู้บริหารโรงเรียนในฐานะเป็นผู้บริหารสูงสุดขององค์กรจะต้องให้ประโยชน์สูงสุดแก่องค์กร และมีบทบาทหน้าที่ในการบริหารงานให้บรรลุผลสำเร็จ และมีประสิทธิภาพ จึงถือได้ว่าการบริหารด้วยหลักธรรมาภิบาลมีความสำคัญอย่างยิ่งที่ผู้บริหารจะต้องสร้างขึ้นเป็นคุณสมบัติประจำตัว และของสถานศึกษาเพื่อให้เกิดซึ่งความเป็นธรรมในการบริหารงาน

มีความโปร่งใส และสามารถตรวจสอบได้ตั้งนั้น จึงเห็นแล้วว่าความคิดเห็นของครูที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน ต่อการบริหารโรงเรียนตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษานั้นอยู่ในระดับมากและไม่แตกต่างกัน

2.4 ครู ที่มีระยะเวลาในการปฏิบัติหน้าที่ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นสังคมธรรมาภิบาล ของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่พิเศษ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมุติฐานที่ตั้งไว้ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการบริหารงานโดยใช้หลักธรรมาภิบาลเป็นแนวทางการบริหารที่ผู้บริหารต้องนำมาใช้ในการบริหารงาน ไม่ว่าจะหน่วยงานราชการหรือหน่วยงานเอกชน หากไม่เว้นแม้แต่ทางด้านการศึกษา ที่ผู้บริหารต้องมีการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารงานวิชาการ การบริหารงานงบประมาณการบริหารงานบุคคล และการบริหารงานทั่วไป ให้เกิดประสิทธิภาพในการบริหารงานที่สูงสุด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ปนัดดา จิตคง (2556 : 78-80)¹⁶ ได้ศึกษาเรื่อง การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลตามทัศนะของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดนครศรีธรรมราช ผลการวิจัยพบว่า ครูที่มีประสบการณ์ในการสอนต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาล โดยรวมไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ข้อเสนอแนะ

5.3.1 ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

จากผลการวิจัยการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นสังคมธรรมาภิบาล ของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่พิเศษ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต3ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย ดังต่อไปนี้

1. ผู้บริหารหรือผู้เกี่ยวข้องต้องวางแผน และกำหนดนโยบาย ที่ชัดเจนในการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นสังคมธรรมาภิบาล ของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่พิเศษ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต3 เพื่อให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลของผู้เรียน

2. การบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นสังคมธรรมาภิบาล ผู้บริหารและผู้เกี่ยวข้อง ควรให้คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้ปกครองของนักเรียนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาการศึกษาได้อย่างมีคุณภาพ

5.3.2 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาเปรียบเทียบการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นสังคมธรรมาภิบาล ของโรงเรียนกับโรงเรียน

ต่างสังกัด ที่มีบริบทใกล้เคียง เพื่อเป็นสารสนเทศในการนำมาพัฒนาการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นสังคมธรรมาภิบาลของโรงเรียนต่อไป

2. ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นสังคมธรรมาภิบาล ของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่พิเศษ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต3 เพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาประสิทธิภาพของผู้บริหาร

3. ควรศึกษาบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการพัฒนาการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นสังคมธรรมาภิบาลของโรงเรียนมัธยมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3

บรรณานุกรม

- [1] สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2549). **แนวปฏิบัติการจัดการศึกษาของสถานศึกษานิเทศก์ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา**. กรุงเทพฯ : ผู้แต่ง.
- [2] กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). **คู่มือการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิเทศก์**. กรุงเทพมหานคร. องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- [3] สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ. (2552). **คู่มือการจัดระดับการกำกับดูแลองค์การภาครัฐตามหลักธรรมาภิบาลของการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี (Good Governance Rating)**. กรุงเทพมหานคร : ปริเมียร์โปรดักต์.
- [4] ลัดดาวัลย์ เพชรโรจน์.(2547). **สถิติสำหรับการวิจัยและเทคนิคการใช้ SPSS**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : บริษัทเจริญดีมั่นคงการพิมพ์.
- [5] อุไรวรรณ แก้วบาง (2558). **การใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครู กลุ่มอำเภอธัญบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2**. สืบค้นจาก : วันที่ 28 กุมภาพันธ์ 2560
- [6] ยุคตันทน์ หวานฉ่ำ. (2555). **การบริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของโรงเรียนในอำเภอคลองหลวง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต1**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย. มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.

- [7] อรทัย ทวีระวงษ์. (2557). การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอพนมทวน จังหวัดกาญจนบุรี. ปรินญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต. สาขาวิชาการจัดการบัณฑิตวิทยาลัย. มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี.
- [8] วิมล นาวารัตน์ (2556 : ออนไลน์) การบริหารจัดการที่ดีตามหลักธรรมาภิบาล. สืบค้นจาก <https://www.gotoknow.org/posts/417635> สืบค้นเมื่อวันที่ 28 กุมภาพันธ์ 2560.
- [9] สุรพงษ์ ปัญญาอุดมกุล. (2552). การบริหารงานวิชาการโดยใช้หลักธรรมาภิบาลเป็นฐาน : กรณีศึกษาโรงเรียนชุมชนวิทยาคม อำเภอปง จังหวัดพะเยา. การศึกษาอิสระ ครุศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). เชียงราย : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.ถ่ายเอกสาร.
- [10] วันเพ็ญ พานพิกุล. (2552). การบริหารจัดการโดยใช้หลักธรรมาภิบาล กรณีศึกษาโรงเรียนชุมชนวัดปราสาท อำเภอป่าโมก จังหวัดอ่างทอง. วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.
- [11] สุจิตรา มีจำรัส. (2550). การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา. ปรินญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย. มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- [12] ลัดดาวัลย์ หงสนันท์. (2558). พฤติกรรมการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา ศูนย์การศึกษานอกกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ เขตภาคเหนือตอนบน. วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขามนุษยศาสตร์ หลักสูตรศึกษาศาสตร มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย วิทยาลัยเชียงราย.
- [13] สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.(2549). แนวปฏิบัติงานการจัดการศึกษาของสถานศึกษานิตบุคคลในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา. กรุงเทพฯ: ผู้แต่ง.
- [14] นพพล สุรนครินทร์. (2547). การนำหลักธรรมาภิบาลมาปรับใช้ในองค์การบริหารส่วนตำบลตามทัศนะของประชาชนจังหวัดเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- [15] วันเพ็ญ หรุจิตศรีวัฒน์. “Good Governance กับการฟื้นฟูเศรษฐกิจ.” ผู้จัดการรายวัน. 1 (มิถุนายน2544) 8.สุจิตรา มีจำรัส. (2550). การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา. ปรินญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย. มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- [16] ปันตดา จิตคง. (2556). การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลตามทัศนะของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดนครศรีธรรมราช. วิทยานิพนธ์ ปรินญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. วิทยาลัยเทคโนโลยีภาคใต้.

การบริหารกิจกรรมลูกเสือ ของสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา
อำเภอเมืองนนทบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3
The Administration of Boy Scout Activities of Secondary School in Nonthaburi
City under Secondary Educational Service Area Office 3

คณิตสิทธิ์ เชียงฉิน¹ , รศ.ดร.ลัดดาวลัย เพชรโรจน์²

¹ นิสิตหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์ <yuy_uhu@hotmail.com>

² อาจารย์ที่ปรึกษา

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ของการวิจัย เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบลักษณะการบริหารงานกิจกรรมลูกเสือของสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา อำเภอเมืองนนทบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 จำแนกตามเพศ ประสบการณ์การทำงาน และวุฒิทางลูกเสือของผู้เกี่ยวข้อง กลุ่มตัวอย่างคือครู อำเภอเมืองนนทบุรีจำนวน 265 คน เครื่องมือที่ใช้คือ แบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน t-test , One-way ANOVA และ LSD

ผลการวิจัยพบว่า

1) ลักษณะการบริหารงานกิจกรรมลูกเสือสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา อำเภอเมืองนนทบุรี มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน เรียงจากค่าเฉลี่ยสูงสุดคือด้านการดำเนินงาน ด้านการปรับปรุง ด้านการตรวจสอบและด้านการวางแผน

2) ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูที่มีต่อการบริหารกิจการลูกเสือพบว่าครูที่มีอายุต่างกันมีความคิดเห็นแตกต่างกัน ในด้านการวางแผน ด้านการดำเนินการและด้านการตรวจสอบ โดยอายุครูที่มีอายุ 36-45 ปี มีค่าเฉลี่ยของความคิดเห็นสูงสุดของ รองลงมาคืออายุไม่เกิน 25 ปี 26-45 ปี และ 45 ปีขึ้นไป ตามลำดับ ส่วนด้านการดำเนินงานอันดับรองลงมาคือ อายุ 26-45 ปี ไม่เกิน 25 ปี และ 45 ปีขึ้นไปตามลำดับ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .05 ส่วนครูที่มีเพศ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์การทำงานและคุณวุฒิทางลูกเสือต่างกัน มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

คำสำคัญ : การบริหารกิจการลูกเสือ , สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3

ABSTRACT

The purposes of this research were to study and compare the administration of boy scout activities of secondary school in Nonthaburi city under secondary educational service office 3 Representative sample groups were 265 teachers secondary school in Nonthaburi city. The data was gathered by questionnaires and analyzed by descriptive statistic methods which were frequency distribution, percentage, mean and standard deviation, t-test, One-way ANOVA and LSD.

The research results were as follows:

1) In overviewed, the administration of boy scout activities of secondary school in Nonthaburi city under secondary educational service office 3 had respectively high level. The highest rank was procedure process and the second: development, checking and planning.

2) The comparison showed that the opinions of teachers had classified by age status had statistically significant at .05 level between over 45 and less than or equal 25 years old ,between 26-35 and ,36-45 years old . Meanwhile, the comparison classified by gender, education level working experience and scout degree were not difference.

KEYWORDS : The administration ‘ Boy Scout Activities, Secondary Educational School

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ในสภาพปัจจุบันความเจริญก้าวหน้าทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเข้ามามีบทบาทต่อการดำเนินชีวิตของมนุษย์ นอกจากนี้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ยังมุ่งพัฒนาให้ผู้เรียน เป็นคนดี มีปัญญา มีความสุข และกำหนดจุดหมาย เพื่อให้เกิดกับผู้เรียนเมื่อจบการศึกษาขั้นพื้นฐานให้ เป็นผู้มีความรู้ จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ เห็นคุณค่าของตนเอง มีวินัยและปฏิบัติตนตาม หลักธรรมของพระพุทธศาสนา หรือศาสนาที่ตนนับถือ ยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยกำหนด วิสัยทัศน์ที่มุ่งพัฒนาผู้เรียนทุกคนให้เป็นมนุษย์ ที่มีความสมดุล ทั้งด้านร่างกาย สติปัญญา ความรู้ คุณธรรม มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและ เป็นพลโลก ยึดมั่นในการปกครองตามระบอบ ประชาธิปไตยอัน มีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีความรู้และทักษะพื้นฐาน รวมทั้งมีเจตคติที่ดีต่อ การศึกษาหาความรู้ในระดับสูง ขบวนการประกอบอาชีพ สุจริตและการศึกษาตลอดชีวิตบนพื้นฐานความเชื่อว่าทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ เติบโตตาม ศักยภาพ และตามนโยบายกระทรวงศึกษาธิการ, (2551: 2) ¹ ได้กำหนด แนวทาง การจัดการศึกษาดังกล่าว มุ่งส่งเสริมมุ่งเน้นการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้มีความรู้และทักษะที่จำเป็นตามหลักสูตร โดยเฉพาะให้ผู้เรียนมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ มีวิจารณญาณ ความคิดสร้างสรรค์ คิดไตร่ตรอง มีวิสัยทัศน์ มีทักษะในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง รักการเรียนรู้ และพัฒนาตนเองได้อย่างดี ดังนั้นสถานศึกษาทุกแห่ง ทุกสังกัดจึงจำเป็นต้องใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาหลักสูตร เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เป็นผู้มีความรอบรู้ มีค่านิยมและคุณลักษณะที่พึงประสงค์สอดคล้องกับ วิถีไทยและการเปลี่ยนแปลงของ กระแสโลก โดยมีกำหนดขอบข่ายการบริหารงาน สถานศึกษาในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไว้ 6 งาน คืองาน วิชาการ งานกิจการนักเรียน งานธุรการ การเงินและพัสดุ งานบุคลากร งานอาคารสถานที่และ สิ่งแวดล้อม และงาน ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียน กับชุมชน โดยแบ่งงานบริหาร

โรงเรียนเป็น 2 ประเภท คือ 1) งานหลัก ได้แก่ งานวิชาการ และ 2) งานสนับสนุน ในการบริหารสถานศึกษา ประกอบด้วยงานกิจการ นักเรียน งานธุรการ การเงินและพัสดุ งานบุคลากร อาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม งานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน กิจกรรมลูกเสือเป็นส่วน หนึ่งที่อยู่ในงานกิจการนักเรียน โดยมีจุดมุ่งหมายใน การจัดกิจกรรม คือให้ผู้เรียนมีคุณธรรมจริยธรรม มีระเบียบวินัย ไม่เห็นแก่ตัว มีความเป็นผู้นำผู้ตามที่ดี มีความรับผิดชอบ การทำงานร่วมกัน รู้จัก แก้ปัญหาและตัดสินใจบนพื้นฐานของเหตุผล ตลอดจน การช่วยเหลือแบ่งปัน เอื้ออาทร และ สมานฉันท์ (กระทรวงศึกษาธิการสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2552 : 26)²

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงมีพระราชโองการที่เกี่ยวกับความสำคัญของการ ลูกเสือมีใจความว่า “กิจกรรมลูกเสือเป็นปัจจัยสำคัญอย่างยิ่งหนึ่งที่น้อมนำและส่งเสริมเยาวชนของชาติให้เป็นคน ดีที่มีความรู้ ความเฉลียวฉลาด ความรัก ความสามัคคี ในกันและกัน ฉันทันพี่น้อง ทั้งเป็นคนที่มีรู้จักใช้ออกาส และ ความสามารถสร้างสรรค์ประโยชน์ส่วนรวมด้วยความเสียสละช่วยเหลือสังคมรวมทั้งรักษาความมั่นคงของประเทศ” (กรมสามัญศึกษา, 2536)³ คือ การช่วยให้เยาวชนได้รับการพัฒนา ศักยภาพทางร่างกาย สติปัญญา จิตใจ และสังคมให้สมบูรณ์อย่างเต็มที่ จึงส่งเสริมให้เป็นพลเมืองที่มีความรับผิดชอบ และเป็นสมาชิกที่ดีของท้องถิ่น ของชาติและของชุมชน ระหว่างประเทศ ตามที่ ธรรมนูญลูกเสือโลกบัญญัติไว้

กิจกรรมลูกเสือเป็นกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ที่บังคับตามหลักสูตรการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งจัดประสบการณ์ตรงให้ผู้เรียนเป็นคนดี ใช้ชีวิต ในสังคมอย่างมีความสุข เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ สร้างเสริมผู้เรียนให้มี คุณภาพเหมาะสมตามความแตกต่าง ระหว่างบุคคล (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษา ขั้นพื้นฐาน, 2552 : 27)⁴ ทั้งนี้เพราะปรัชญาของการ ลูกเสือคือการทำให้นักเรียนค้นพบและพัฒนา ศักยภาพของตน มีทักษะการดำเนินชีวิตมีวุฒิภาวะทางอารมณ์ ศีลธรรม จริยธรรม รู้จักเรียนรู้ในเชิง พหุปัญญา รู้จักคิดตัดสินใจแก้ปัญหา และการมี งานทำ รวมทั้งดำเนิน

ชีวิตอยู่ในสังคมอย่างมี ความสุขการบริหารงานลูกเสือในสถานศึกษาที่มีคุณภาพ เหมาะสมสอดคล้องกับบุคลิกภาพของผู้เรียน และ บริบทของสถานศึกษาและท้องถิ่น จะส่งผลต่อการ พัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนให้ เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการพัฒนาการศึกษา ของชาติ เพราะการบริหารและการจัดกิจกรรมลูกเสือ ที่สอดคล้องกับความสามารถ ความถนัด และความ สนใจของผู้เรียน และปฏิบัติด้วยตนเองในทุกขั้นตอน จะพัฒนาให้ผู้เรียนมีระเบียบวินัย ความเป็นผู้นำ ผู้ตามที่ดีความรับผิดชอบรู้จักแก้ปัญหา มีเหตุผล การช่วยเหลือแบ่งปัน เอื้ออาทรและสมานฉันท์ รู้จัก การทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม ดังนั้นการบริหารงาน ลูกเสือจึงมีความสำคัญในการส่งเสริมให้ผู้เรียน เป็น คนดีมีคุณธรรม

สภาพปัจจุบันของโรงเรียนในอำเภอเมืองนนทบุรี จังหวัดนนทบุรี มีปัญหาที่เด่นชัดที่สุดคือ ครูมีวุฒิไม่ตรงกับการประกอบอาชีพครู จำนวนผู้เรียนในแต่ละชั้นมีจำนวนมาก ทำให้ครูไม่สามารถจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่หลากหลายได้(รายงานการประชุมกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ครั้งที่ 2/2558) ดังนั้น จึงทำให้คุณภาพของผู้เรียนอยู่ในเกณฑ์ต่ำแทบทุกด้าน ซึ่งในการจัดการศึกษา ไม่ว่าจะ เป็นโรงเรียนขนาดใหญ่ ขนาดกลาง หรือขนาดเล็ก (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41, 2556, น. 1-3)⁵ ต้องจัดการศึกษาให้ผู้เรียนได้ศึกษาหาความรู้ ตาม ระดับชั้นให้สอดคล้องกับหลักสูตร นอกจากนี้ยังมีปัญหาอื่นๆ ที่สนับสนุนให้การบริหารงานกิจกรรมลูกเสือในโรงเรียนมีคุณภาพด้อย เมื่อเป็นเช่นนี้ผู้บริหารโรงเรียน ต้องวางนโยบายในการ บริหารงานกิจกรรมลูกเสือโรงเรียนมัธยมศึกษาอำเภอให้มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลมาก ยิ่งขึ้นและสิ่งสำคัญในการบริหารคุณภาพ คือ ต้องบริหารแบบมีกระบวนการ หากโรงเรียนได้นำระบบการบริหาร คุณภาพตามวัฏจักรคุณภาพของเดมมิง (Deming) ซึ่งได้แก่ การวางแผน (Plan) การปฏิบัติ (Do) การติดตาม ประเมินผล (Check) และการปรับปรุงแก้ไข (Action) มาใช้ในการบริหารงานกิจกรรมลูกเสือเพื่อให้มีประสิทธิภาพ และเกิดประสิทธิผลต่อการพัฒนาเยาวชนของชาติต่อไป ในอนาคต สอดคล้องกับงานวิจัยของ เนตรดาว ปาลรัตน์ (2556: บทคัดย่อ)⁶

จากแนวคิดและปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยในฐานะครูผู้สอนกิจกรรมลูกเสือ จึงมีความสนใจศึกษาการบริหารงานกิจกรรมลูกเสือในโรงเรียน มัธยมศึกษา อำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรี ตามกระบวนการบริหารวัฏจักรคุณภาพของเดมมิง ซึ่งเป็น กระบวนการที่สำคัญทำให้การบริหารงานกิจกรรม

ลูกเสือตั้งแต่การวางแผน การปฏิบัติตามแผน การติดตาม ประเมินผล และ การปรับปรุงแก้ไข ได้ทราบถึงการบริหารงานกิจกรรมลูกเสือ และปัญหาต่าง ๆ เพื่อนำข้อมูลไปใช้เป็นแนวทางให้ผู้บริหาร โรงเรียนและผู้เกี่ยวข้องการจัดการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาใช้ประกอบพิจารณา วางแผนปรับปรุงแก้ไขการ พัฒนาการบริหารงานกิจกรรมลูกเสือให้บรรลุตามวิสัยทัศน์และจุดหมายของพระราชบัญญัติการศึกษาหลักสูตร แกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2551 ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

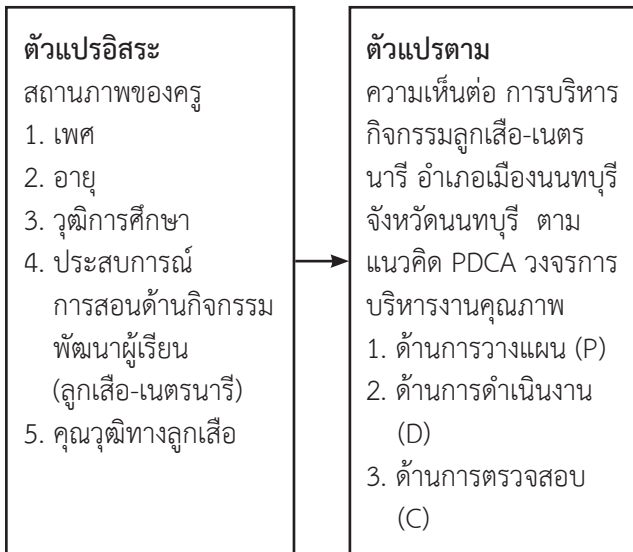
1. เพื่อศึกษาลักษณะการบริหารกิจกรรมลูกเสือของสถานศึกษา ระดับมัธยมศึกษา อำเภอเมืองนนทบุรี
2. เพื่อเปรียบเทียบลักษณะการบริหารงานกิจกรรมลูกเสือ โรงเรียนระดับมัธยมศึกษา อำเภอเมืองนนทบุรี ตามความคิดเห็นของครูจำแนกตามเพศ ประสบการณ์การทำงาน และวุฒิทางลูกเสือของผู้เกี่ยวข้อง

สมมติฐานของการวิจัย

ครูผู้ตอบแบบสอบถามที่มีสถานภาพต่างกันในด้านเพศ ประสบการณ์การทำงาน และวุฒิทางลูกเสือ มีความเห็นต่อลักษณะการบริหารกิจกรรมลูกเสือ ของสถานศึกษา ระดับมัธยมศึกษา อำเภอเมืองนนทบุรี แตกต่างกัน

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ ได้กำหนดกรอบแนวคิดในการศึกษา เกี่ยวกับความเห็นต่อการบริหารกิจกรรมลูกเสือ อำเภอเมืองนนทบุรี จังหวัดนนทบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3

ประโยชน์ของการวิจัย

จากการวิจัยทำให้ได้ข้อมูล ลักษณะการบริหารงานกิจกรรมลูกเสือสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา ที่เป็นประโยชน์ในการวางแผน ปรับปรุง และพัฒนาการจัดกิจกรรมลูกเสือในปีถัดไป สารสนเทศทางการศึกษา และด้านภาษา เพื่อนำไปวางแผนส่งเสริมการพัฒนาศักยภาพของครู

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ครูผู้สอน ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 จังหวัดนนทบุรี ในปีการศึกษา 2559 จำนวน 7 โรงเรียน มีจำนวนประชากร ทั้งหมด 810 คน

กลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ครูผู้สอน ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 จังหวัดนนทบุรี ปีการศึกษา 2559 กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของ Krejcie and Morgan อ้างในลัดดาวัลย์ เพชรโรจน์และคณะ, 2555, หน้า 264) โดยสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) ตามขนาดของโรงเรียนขนาดใหญ่และใหญ่พิเศษ ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 265 คน จากนั้นเทียบและในแต่ละโรงเรียนสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ซึ่งผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลของกลุ่มตัวอย่างได้จำนวน 265 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การศึกษาในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถาม แบบมาตราประมาณค่า (Rating Scale) มี 5 ระดับ ของ ลิเคิร์ท (Likert) หาคุณภาพเครื่องมือด้วยความตรงตามเนื้อหา(Content Validity) หาค่า IOC ใช้เกณฑ์ตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไปใช้ได้ ค่าเท่ากับ .97 นำไปทดลองใช้ (Try-out) กับครูระดับมัธยมศึกษา กลุ่มตัวอย่างทดลองจากโรงเรียนเทพศิรินทร์ นนทบุรี จำนวน 15 คน และโรงเรียนบดินทรเดชา (สิงห์ สิงหเสนี) จำนวน 15 คนซึ่งมีลักษณะของประชากรใกล้เคียงกัน จำนวน 30 คน แล้วนำไปหาค่าความเที่ยง(Reliability) โดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient) ของครอนบัค (Cronbach) ใช้เกณฑ์ตั้งแต่ 0.70 ขึ้นไปใช้ได้ ซึ่งได้ค่าเท่ากับ .97

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน t-test, One-way ANOVA และ LSD

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการบริหารกิจกรรมลูกเสือ

	การบริหาร	$\bar{X}$	SD	แปล
1	ด้านการวางแผน	4.52	.44	มากที่สุด
2	ด้านการดำเนินงาน	4.59	.44	มากที่สุด
3	ด้านการตรวจสอบ	4.54	.42	มากที่สุด
4	ด้านการปรับปรุง	4.59	.45	มากที่สุด
	ภาพรวม	4.56	.38	มากที่สุด

จากตารางที่ 1 พบว่าครูมีความคิดเห็นต่อการการบริหารกิจกรรมลูกเสือภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุด ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือด้านการดำเนินงาน รองลงมาตามลำดับ คือ ด้านการปรับปรุง ด้านการตรวจสอบ และด้านการวางแผน

สรุปผลการวิจัย

1. การบริหารกิจกรรมลูกเสือโดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุด คือด้านการดำเนินงานมีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาตามลำดับคือ ด้านการปรับปรุงด้านการตรวจสอบ และด้านการวางแผนโดยแต่ละด้านมีรายละเอียดดังนี้

2. ผลการเปรียบเทียบพบว่าครูที่มีเพศครูที่มีคุณวุฒิทางลูกเสือต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารกิจการลูกเสือ-เนตรนารีของสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา อำเภอมืองนนทบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

ส่วนอายุต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .05 ด้านการวางแผน ด้านการดำเนินงานด้านการตรวจสอบ ส่วนด้านการวางแผน ด้านการดำเนินงาน ด้านการตรวจสอบ คืออายุ 45 ปีขึ้นไป แตกต่างกับอายุ ไม่เกิน 25 ปี 26-35 ปี และ 36-45 ปี และผู้ที่จบปริญญาตรี ต่างกับปริญญาโทด้านการวางแผน การตรวจสอบ การปรับปรุง

การอภิปรายผล

1. ลักษณะการบริหารงานกิจกรรมลูกเสือ โรงเรียนระดับมัธยมศึกษา อำเภอมืองนนทบุรี มีการปฏิบัติได้อยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน โดยด้านการดำเนินงานมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ กิจกรรมลูกเสือต้องมีการฝึกการปฏิบัติในหลายเรื่องเพื่อให้ ลูกเสือเกิดจิตสำนึกในการช่วยเหลือสังคมและมีจิตสาธารณะ รู้จักการทำงานเป็นทีม รู้จักการรับผิดชอบ สอดคล้องกับกษัตริ์ เจริญรักษ์ (2548)⁸ ที่กล่าวว่า กิจกรรมลูกเสือและเนตรนารี มุ่งปลูกฝังให้เยาวชนมีระเบียบ วินัย มีความรักความสามัคคีรู้จักการเสียสละการบำเพ็ญประโยชน์เพื่อส่วนรวม สังคม และประเทศชาตินำไปสู่พื้นฐานของวิถีชีวิตในระบบประชาธิปไตย และสอดคล้องกับ ประดับ แก้วผลึก และคณะ (2549, หน้า 6)⁹ ที่ระบุว่า กระบวนการลูกเสือมุ่งพัฒนาเยาวชนของชาติให้เป็นคนดี มีความสามารถมีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองดีของชาติ และสังคมโลกและสอดคล้องกับ ฟรานซิส (Francis. 2002 :538)¹⁰ ที่ได้ศึกษาลูกเสือและสมาชิก 4-H มีผลกระทบต่อเยาวชนคือ การเสริมสร้างภาวะผู้นำและการพัฒนาทักษะชีวิต และข้อค้นพบที่รองลงมาคือ ด้านการปรับปรุง ด้านการตรวจสอบ และการวางแผน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะเมื่อมีการดำเนินงานก็จะมีการติดตามผล เพื่อการปรับปรุงกิจกรรมและวางแผนการฝึกลูกเสือเนตรนารี ในครั้งต่อไป เพื่อ

ให้การจัดกิจกรรมสอดคล้องต่อความต้องการของนักเรียนและนโยบายของลูกเสือโรงเรียน ลูกเสือจังหวัด และลูกเสือแห่งชาติ สอดคล้องกับลักษณะการบริหาร บริหารธุรกิจ พันธูรธรรม (2545, หน้า 53-54)¹¹ กล่าวว่า วงจรคุณภาพ (PDCA : plan do check act) และสอดคล้องกับ วิจารณ์ พานิช และคณะ (2545, หน้า 1)¹² ต้องมีการประเมินคุณภาพงานของลูกเสือ ภายในสถานศึกษาเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีทักษะชีวิตอย่างเหมาะสม มีความสุข มีจิตสำนึกในความรับผิดชอบต่อตนเองและประเทศชาติ

2. ผลการเปรียบเทียบว่า ความคิดเห็นของครูที่พบว่าครูที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นของต่อลักษณะการบริหารกิจการลูกเสือ-เนตรนารี ทั้งในภาพรวม และในรายด้านไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ครูทั้งชายและหญิง ได้รับการอบรมการเป็นผู้กำกับเหมือนกัน ส่วนครูที่มีอายุแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อลักษณะการบริหารกิจการลูกเสือ-เนตรนารี ของสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา อำเภอมืองนนทบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 ทั้งในภาพรวม และในรายด้านแตกต่างกัน โดยในรายด้านคือ ด้านการวางแผน ด้านการดำเนินการและด้านการตรวจสอบ โดยอายุ 45 ปีขึ้นไป แตกต่างกับอายุ ไม่เกิน 25 ปี อายุ 26-35 ปีและอายุ 36-45 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .05 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ครูที่มีประสบการณ์สูงได้จัดการอบรมและจัดกิจกรรมมากกว่าครูที่มีประสบการณ์น้อยสอดคล้องกับ สุวิทย์ พิมพ์วรรณ และผดุง พรหมมูล (2553 : บทคัดย่อ)¹³ พบว่าครูที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา ขนาดของโรงเรียน วุฒิทางลูกเสือ และมีประสบการณ์สอนกิจกรรมลูกเสือที่ต่างมีทัศนคติการบริหารกิจการลูกเสือในภาพรวมไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัย สนธิชัย ผ่องฤกษ์ (2546: บทคัดย่อ)¹⁴ ได้ศึกษาปัญหาและการบริหารงานลูกเสือในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดเพชรบุรี พบว่าบุคลากรกรมสามัญศึกษา จังหวัดเพชรบุรี ส่วนใหญ่ที่จัดกิจกรรมลูกเสือ มีอายุราชการและวุฒิการศึกษาในระดับสูง ส่งผลให้การจัดกิจกรรมลูกเสือ ได้มีคุณภาพระดับมาก

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัย

1. ด้านการวางแผน ควรมีการวางแผนจัดกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างกิจกรรมลูกเสือ โดยให้ทุกคนมีส่วนร่วม และจัดเตรียมงบประมาณในการจัดกิจกรรมลูกเสือ เป็นค่าใช้จ่ายประจำปีโดยเฉพาะการเข้าค่ายพักแรมของโรงเรียน
2. ด้านการดำเนินการ สนับสนุนให้ผู้กำกับลูกเสือมีโอกาสเข้าร่วมงานชุมนุมลูกเสือในทุกๆระดับ ประสานงานกับ

ชุมชนในการนำลูกเสือ-เนตรนารี ร่วมกิจกรรมในวันสำคัญ ทางศาสนาและประเพณีต่างๆ และประสานงานกับองค์กร รัฐและเอกชนเพื่อสนับสนุนงบประมาณในการพัฒนาอง ลูกเสือ-เนตรนารี

3. ด้านการตรวจสอบ มีการส่งเสริมให้ผู้บังคับบัญชาลูกเสือจัดกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารี ตรวจสอบการ ดำเนินงานทุกกิจกรรม และการนำผลที่ได้จากการตรวจสอบ ความรู้ด้านลูกเสือ-เนตรนารีของนักเรียนมาวิเคราะห์ กระบวนการจัดกิจกรรม

4. ด้านการปรับปรุง ควรมีการนำผลจากการ วัตถุประสงค์ของแต่ละกิจกรรมไปใช้ปรับปรุงแก้ไขปัญหาในการ ทำกิจกรรมครั้งต่อไป มีการเผยแพร่การวัดผลประเมินผล ให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทราบเพื่อนำผลไปปรับปรุง นำผลที่ได้จาก ประเมินผลมาประชุมเพื่อสรุปปัญหาการจัดกิจกรรมลูกเสือ ในโรงเรียนในครั้งต่อไปจัดทำระบบข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับ การวัดผลประเมินผลของทุกโครงการ

5. ควรจัดประชุมสัมมนาโดยเชิญครูที่มี ประสบการณ์มากมาแลกเปลี่ยนประสบการณ์มากกับครูที่มี ประสบการณ์น้อยเพื่อให้เกิดความเข้าใจเกี่ยวกับการ พัฒนา ลูกเสือ-เนตรนารี เพื่อให้เกิดความเข้าใจร่วมกัน และการมี ส่วนร่วมในการพัฒนากิจกรรมลูกเสือของโรงเรียน

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

การวิจัยครั้งต่อไปควรจะทำเรื่อง กลยุทธ์การ จัดสรรงบประมาณในการสนับสนุนกิจการลูกเสือ การมีส่วนร่วมของบุคลากร ในการจัดกิจกรรมลูกเสือ และการส่งเสริม เครือข่ายความร่วมมือระหว่างโรงเรียนมัธยมศึกษาด้วยกัน ในการจัดกิจกรรมลูกเสือต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- [1] กระทรวงศึกษาธิการ, 2551. หลักสูตรแกนกลางปี 2551. แนวทางการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ตาม หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธ ศักราช 2544. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2546 . (ปรับปรุง 2551)
- [2] กระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานคณะกรรมการการ ศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2552. หลักสูตรแกนกลางการศึกษา ขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 สำนักงาน คณะกรรมการการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กรุงเทพมหานคร โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย
- [3] กระทรวงศึกษาธิการ.กรมสามัญศึกษา, 2536. **คู่มือพัฒนาทักษะดำเนินชีวิต ระดับมัธยมศึกษา.** กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา.
- [4] สำนักงานคณะกรรมการการศึกษา ขั้นพื้นฐาน, (2552): **หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551**
- [5] สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41 (2556) แนวทางการบริหารกิจการลูกเสือในสถาน ศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร
- [6] เนตรดาว ปาลรัตน์ (2556). การบริหารงานกิจกรรม ลูกเสือโรงเรียนเอกชนระดับประถมศึกษา อำเภอ สายบุรี จังหวัดปัตตานี ปริญญาศึกษาศาสตรมหา บัณฑิต สาขาบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏ สงขลา
- [7] ลัดดาวัลย์ เพชรโรจน์ และ อัจฉรา ชำนิประศาสน์ (2555) ระเบียบวิธีการวิจัย กรุงเทพมหานคร: พิมพ์ดีการพิมพ์
- [8] คงศักดิ์ เจริญรักษ์และคนอื่นๆ.(2548). ก า ร ลู ก เสือไทยพัฒนาการในยุค 2546 – 2548.กรุงเทพฯ: องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- [9] ประดับ แก้วผลึกและคณะ.(2549). แนวทางการ จัดกิจกรรมที่สอดคล้องกับหลักสูตรการศึกษาขั้น พื้นฐาน.กรุงเทพฯ : บริษัทอมรินทร์พริ้นติ้งกรุ๊ป
- [10] Francis, David William. (2002). Self-perceived leadership and skills of youth involved in the 4-H teen leadership training camp and the summer camp Staffs of the Trapper Trails Council Boy Scout of America. Utah : Utah University

- [11] ปรีทรรศน์ พันธุ์บรรยงก์ผู้แปลและเรียบเรียง. (2545). แผนภูมิสุดยอดกลยุทธ์การจัดการ = 100 management charts / Soichiro Nagashima.กรุงเทพฯ: มณีสร.
- [12] วิจารย์ พานิช และคณะ (2545) วิธีสร้างการเรียนรู้เพื่อศิษย์ในศตวรรษที่ 21. กรุงเทพฯ: ตลาดฟ้าภิไลเคชั่น.
- [13] สุวิทย์ พิมลวรรณ และผดุง พรหมมูล (2553 :การบริหารกิจกรรมลูกเสือ เนตรนารีตามทรศนะของครูโรงเรียนสังกัดคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเขตคลองสาน กทม.
- [14] สนธิชัย ผ่องฤกษ์.(2546). สภาพและปัญหาการบริหารงานลูกเสือในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษาจังหวัดเพชรบุรี.วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี.

การบริหารจัดการสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียนที่เอื้อต่อการเสริมสร้างทักษะ
แห่งศตวรรษที่ 21 ของผู้เรียนในโรงเรียนประถมศึกษาเอกชน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 2
The Schools' Environmental Management to Support 21st Century Skills
of Learners of Primary Private Schools under
Nonthaburi Primary Educational Service Area Office 2.

จัสมิน อับดุลลาฮาซิม¹, รศ.ดร.ลัดดาวัลย์ เพชรโรจน์²

¹นิสิตหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏฯ

<min_chocolatecake@hotmail.com

²อาจารย์ที่ปรึกษา

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา หาความสัมพันธ์ และเปรียบเทียบระดับการบริหารจัดการสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียนและระดับทักษะศตวรรษที่ 21 ของผู้เรียนในโรงเรียนประถมศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 2 กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้บริหารและครู จำนวน 297 คน เครื่องมือที่ใช้ คือ แบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน One-way ANOVA, LSD. และวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's product-moment correlation coefficient)

ผลการวิจัยพบว่า

1. ผลการจัดสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียนมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากทั้งภาพรวมและรายด้านทุกด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยสูงสุดลงมา คือ สภาพแวดล้อมด้านวิชาการ ด้านกลุ่มเพื่อน ด้านการบริหาร และด้านกายภาพ และมีความคิดเห็นต่อการเสริมสร้างทักษะศตวรรษที่ 21 ของผู้เรียนอยู่ในระดับมากทั้งในภาพรวมและรายด้านทุกด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยสูงสุดลงมา คือ ทักษะการร่วมมือ ทักษะความคิดสร้างสรรค์ ทักษะด้านสารสนเทศ สื่อ และเทคโนโลยี ทักษะชีวิต และอาชีพ ทักษะการอ่าน ทักษะการคิดวิเคราะห์ ทักษะการสื่อสาร ทักษะการคิดคำนวณ และทักษะการเขียน

2. ความสัมพันธ์ระหว่างการจัดสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียนกับการเสริมสร้างทักษะศตวรรษที่ 21 ของผู้เรียนในภาพรวมอยู่ในระดับสูงเท่ากับ .807 และมีความสัมพันธ์ไปในทิศทางเดียวกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและครูที่มีต่อการจัดสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียน พบว่าผู้บริหารและครูที่อยู่ในโรงเรียนต่างกันมีความคิดเห็นต่อการจัดสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียนแตกต่างกันทั้งในภาพรวมและรายด้านทุกด้าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยขนาดโรงเรียนใหญ่พิเศษ ขนาดใหญ่ผู้บริหารและครูมีความคิดเห็นค่าเฉลี่ยมากกว่าขนาดกลาง และเมื่อจำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน พบว่าผู้บริหารและครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกันมีความคิดเห็นต่อการจัดสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียนแตกต่างกันในภาพรวม และเมื่อพิจารณารายด้านพบว่าด้านการบริหาร และด้านกลุ่มเพื่อน มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยผู้บริหารและครูที่มีประสบการณ์ 5-10 ปี มีค่าเฉลี่ยมากกว่าประสบการณ์น้อยกว่า 5 ปี

คำสำคัญ: การบริหารจัดการสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียน, ทักษะศตวรรษที่ 21

Abstract

The purposes of this research were to study, to investigate correlation and comparative the schools' environmental management and 21st century skills of learners of primary private schools under Nonthaburi primary educational service area office 2. The sample consisted of 297 administrators and teachers. The data was gathered by questionnaires and analyzed by descriptive statistic methods which were frequency distribution, percentage, mean and standard deviation, One-way ANOVA, LSD. and Pearson's product-moment correlation coefficient.

The research results were as follows:

1. The schools' environmental management of primary private schools was at a high level in overall. Considering each aspect, the highest level was academic environment, friend group environment, administration environment, and physical environment, respectively. The 21st century skills of learners were at a high level in overall. Considering each aspect, the highest level was collaboration skills, creativity skills, information media and technology skills, life and career skills, read skills, critical thinking skills, communication skills, arithmetic skills and writing skills, respectively.

2. The relationship between school environmental management and 21st Century skills of learners. The overall was high at .807 and was associated in the same direction at the level of statistically significance .01.

3. The comparative showed that administrators and teachers classified by school size different, both overall and each aspect at level of statistically significance .05. The school special big and big size had higher mean than medium size. By experience, different in overall, considering in friend group environment and administration environment were statistically significance at level.05. Administrators and teachers experience 5-10 years had higher mean than 5 years.

Keywords : The School Environmental Management, The 21st century skills

ความเป็นมาและความสำคัญ

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษากระทรวงศึกษาธิการ(2559: 3-4) 1 ได้กล่าวถึง ปัญหาการศึกษาไทยว่ามีนักเรียนที่อ่านไม่ออก เขียนไม่ได้ ขาดทักษะการคิดวิเคราะห์ การใช้เหตุผล และทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ซึ่งสอดคล้องกับข้อมูลของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี เขต 2 ที่ได้แสดงผลการทดสอบการศึกษาขั้นพื้นฐาน (O-NET) รวมทั้งการสอบประเมินคุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐาน (NT) ที่มีคะแนนไม่สูงมากนัก (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี เขต 2, 2558: 68-69)2 อีกทั้งจากผลการประเมินคุณภาพภายนอก รอบที่ 3 มีบางโรงเรียนที่ไม่ผ่านการประเมิน ดังนั้น สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา จึงได้เสนอให้มีการส่งเสริม สนับสนุน สื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยี มีการจัดสภาพแวดล้อมและบรรยากาศของห้องเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพเด็กให้สามารถพัฒนาตนเองตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ และส่งเสริมมุ่งเน้นการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้มีความรู้และทักษะที่

จำเป็นตามหลักสูตร โดยเฉพาะให้ผู้เรียนมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ มีวิจารณญาณ ความคิดสร้างสรรค์ คิดไตร่ตรอง มีวิสัยทัศน์ มีทักษะในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง รักการเรียนรู้ และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง(สำนักทดสอบทางการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2554:47-50)3 ซึ่งทักษะเหล่านี้ถือว่าเป็นทักษะศตวรรษที่ 21 ที่จำเป็นสำหรับผู้เรียนคือ ทักษะการอ่าน ทักษะการเขียน ทักษะการคำนวณ ทักษะการคิดวิเคราะห์ ทักษะการสื่อสาร ทักษะการร่วมมือ ทักษะความคิดสร้างสรรค์ ทักษะด้านสารสนเทศ สื่อ และเทคโนโลยี ทักษะชีวิตและอาชีพ

ดังนั้น จากปัญหาดังกล่าวผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาเรื่องการบริหารจัดการสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียนที่เอื้อต่อการเสริมสร้างทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ของผู้เรียนในโรงเรียนประถมศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 2 เพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปใช้เป็นข้อมูลพื้นฐาน และเป็นแนวทางในการจัดสภาพแวดล้อมของโรงเรียนให้เอื้อต่อการเสริมสร้างทักษะศตวรรษที่ 21 ของผู้เรียนต่อไป

วัตถุประสงค์ของงานวิจัย

1. เพื่อศึกษาการบริหารจัดการสภาพแวดล้อมในโรงเรียนประถมศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 2
2. เพื่อศึกษาทักษะศตวรรษที่ 21 ของผู้เรียนในโรงเรียนประถมศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 2
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ของการจัดสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียนกับการเสริมสร้างทักษะศตวรรษที่ 21 ของผู้เรียนในโรงเรียนประถมศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 2
4. เพื่อเปรียบเทียบการบริหารจัดการสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเสริมสร้างทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ของผู้เรียนในโรงเรียนประถมศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 2 จำแนกตามขนาดของโรงเรียนและประสบการณ์การทำงาน

สมมติฐานของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยตั้งสมมติฐาน ดังนี้

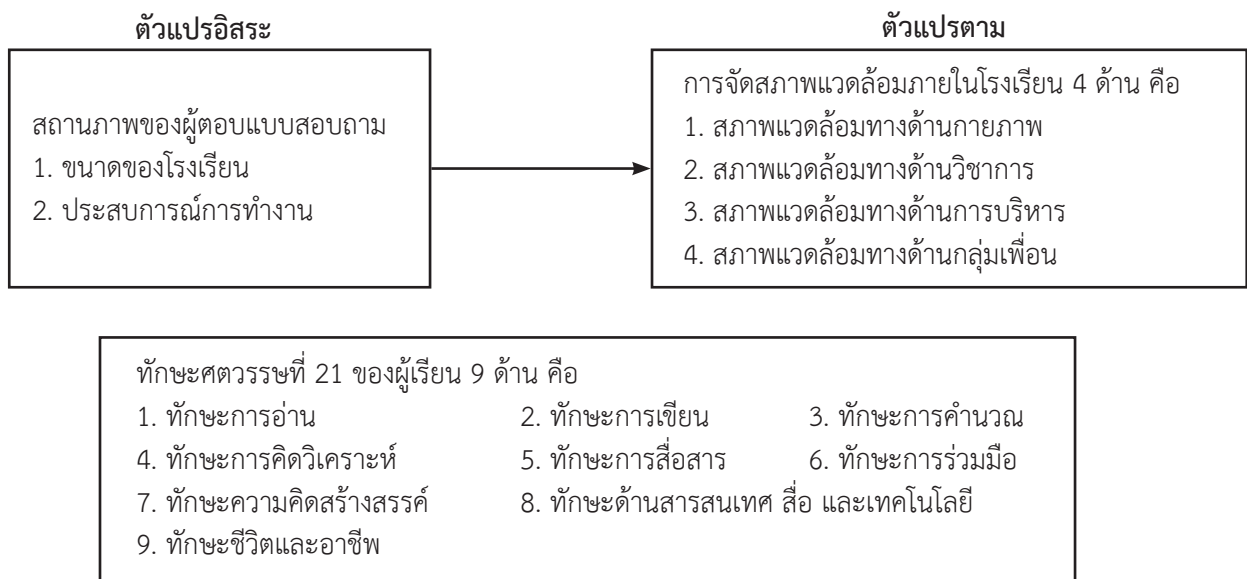
1. ความสัมพันธ์ของการจัดสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียนกับการเสริมสร้างทักษะศตวรรษที่ 21 ของผู้เรียนในโรงเรียนประถมศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 2 อยู่ในระดับสูง
2. ผู้บริหารและครูที่มีประสบการณ์การทำงาน และขนาดของโรงเรียนต่างกันมีความคิดเห็นต่อการจัด

สภาพแวดล้อมภายในโรงเรียนประถมศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 2 แตกต่างกัน

กรอบแนวคิดการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยมุ่งศึกษาการบริหารจัดการสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียนที่เอื้อต่อการเสริมสร้างทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ของผู้เรียนในโรงเรียนประถมศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 2

ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี เกี่ยวกับการจัดสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียนของอินทรา บริบูรณ์ (2556: 87-88) 4 อารียา สตาร์ตัน (2556: 32) 5 และนฤมล ก้อนขาว (2558: 38-47) 6 แล้วนำมาวิเคราะห์ สังเคราะห์การจัดสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียนได้ 4 ด้าน คือ สภาพแวดล้อมด้านกายภาพ สภาพแวดล้อมด้านวิชาการ สภาพแวดล้อมด้านการบริหาร และสภาพแวดล้อมด้านกลุ่มเพื่อน และศึกษาแนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับทักษะศตวรรษที่ 21 ของผู้เรียนตามแนวคิดของเครือข่ายองค์กรความร่วมมือเพื่อทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 (Partnership For 21st Century Skills, 2007 : Online) 7 และแนวคิดของวิจารณ์ พานิช (2555: 19) 8 และวิเคราะห์สังเคราะห์ออกมามีจำนวน 9 ทักษะ ได้แก่ ทักษะการอ่าน ทักษะการเขียน ทักษะการคำนวณ ทักษะด้านการคิดวิเคราะห์ ทักษะการสื่อสาร ทักษะการร่วมมือ ทักษะความคิดสร้างสรรค์ ทักษะด้านสารสนเทศ สื่อ และเทคโนโลยี ทักษะชีวิตและอาชีพ โดยสามารถเขียนเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัยได้ ดังนี้

ประโยชน์จากการวิจัย

1. ครูสามารถนำข้อมูลที่ได้มาใช้เป็นแนวทางในการจัดสภาพแวดล้อมด้านวิชาการให้เอื้อต่อการเสริมสร้างทักษะศตวรรษที่ 21 ของผู้เรียน
2. ผู้บริหารสามารถนำข้อมูลที่ได้ไปใช้เป็นแนวทางในการกำหนดนโยบาย กลยุทธ์ แผนงาน และโครงการต่างๆ เพื่อปรับปรุงและพัฒนาสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียน เพื่อให้โรงเรียนมีสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเสริมสร้างทักษะศตวรรษที่ 21 ของผู้เรียน
3. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี เขต 2 ได้ข้อมูลเพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดนโยบาย กลยุทธ์ แผนงาน และโครงการต่างๆ เพื่อให้โรงเรียนในสังกัดมีการปรับปรุงและพัฒนาสภาพแวดล้อมภายในของโรงเรียนให้เอื้อต่อการเสริมสร้างทักษะศตวรรษที่ 21 ของผู้เรียน

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้บริหารและครูในโรงเรียนประถมศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 2 จำนวน 26 โรงเรียน รวมทั้ง 1,705 คน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยคือ ผู้บริหารและครูในโรงเรียนประถมศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 2 จำนวน 317 คน ซึ่งได้มาจากตารางกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของ Krejcie and Morgan จากนั้นสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) โดยใช้ขนาดโรงเรียนเป็นชั้น และกำหนดกลุ่มตัวอย่างในแต่ละชั้นโดยใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ซึ่งผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลของกลุ่มตัวอย่างได้ จำนวน 297 คน คิดเป็นร้อยละ 93.69

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) มี 5 ระดับของ Likert โดยแบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบ สอบถามเกี่ยวกับ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่งปัจจุบัน ประสบการณ์การทำงาน และขนาดโรงเรียน

ตอนที่ 2 แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียนเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) มี 5 ระดับของ Likert ประกอบด้วยคำถามเกี่ยวกับการจัดสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียน 4 ด้าน คือสภาพแวดล้อมด้านกายภาพ ด้านวิชาการ ด้านการบริหาร และด้านกลุ่มเพื่อน

ตอนที่ 3 แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการเสริมสร้างทักษะศตวรรษที่ 21 ของผู้เรียนเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) มี 5 ระดับของ Likert ประกอบด้วยคำถามเกี่ยวกับการเสริมสร้างทักษะศตวรรษที่ 21 ของผู้เรียนโดยจำแนกเป็น 9 ด้าน คือ ทักษะการอ่าน ทักษะการเขียน ทักษะการคำนวณ ทักษะการคิดวิเคราะห์ ทักษะการสื่อสาร ทักษะการร่วมมือ ทักษะความคิดสร้างสรรค์ ทักษะด้านสารสนเทศ สื่อ และเทคโนโลยี ทักษะชีวิตและอาชีพ

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

นำแบบสอบถามที่แก้ไขแล้วมาตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) หาค่า IOC ใช้เกณฑ์ตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไปใช้ได้ ได้ค่าเท่ากับ 0.71 นำไปทดลองใช้ (Try out) กับผู้บริหารและครูโรงเรียนแสงประเสริฐและโรงเรียนวัดผาสุมณฉัตรซึ่งเป็นโรงเรียนที่มีการจัดสภาพแวดล้อมทางวิชาการใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง แล้วทำการหาค่าความเที่ยง (Reliability) ของแบบสอบถาม โดยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) ได้ค่า α เท่ากับ 0.98

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าความถี่ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน One-way ANOVA, LSD. และวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's product-moment correlation coefficient)

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการจัดสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียน

สภาพแวดล้อม	$\bar{x}$	SD.	แปลค่า	ลำดับ
ด้านกายภาพ	4.13	.46	มาก	4
ด้านวิชาการ	4.23	.47	มาก	1
ด้านการบริหาร	4.17	.50	มาก	3
ด้านกลุ่มเพื่อน	4.22	.47	มาก	2
รวม	4.19	.42	มาก	

จากตารางที่ 1 พบว่าผู้บริหารและครู มีความคิดเห็นต่อการจัดสภาพแวดล้อมภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ สภาพแวดล้อมด้านวิชาการ รองลงมาตามลำดับ คือ สภาพแวดล้อมด้านกลุ่มเพื่อน สภาพแวดล้อมด้านการบริหาร และ สภาพแวดล้อมด้านกายภาพ

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการเสริมสร้างทักษะศตวรรษที่ 21 ของผู้เรียน

ข้อ	ทักษะ	$\bar{x}$	SD.	แปล	ลำดับ
1.	การอ่าน	4.10	.46	มาก	5
2.	การเขียน	4.02	.52	มาก	9
3.	การคิดคำนวณ	4.06	.51	มาก	8
4.	การคิดวิเคราะห์	4.09	.48	มาก	7
5.	การสื่อสาร	4.09	.51	มาก	6
6.	การร่วมมือ	4.22	.72	มาก	1
7.	ความคิดสร้างสรรค์	4.13	.49	มาก	2
8.	ด้านสารสนเทศ สื่อ และเทคโนโลยี	4.12	.51	มาก	3
9.	ชีวิตและอาชีพ	4.11	.50	มาก	4
	รวม	4.10	.44	มาก	

จากตารางที่ 2 พบว่าผู้บริหารและครู มีความคิดเห็นต่อการเสริมสร้างทักษะศตวรรษที่ 21 ของผู้เรียนในโรงเรียนประถมศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชนบทบุรี เขต 2 ในภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากทุกด้าน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ทักษะการร่วมมือ รองลงมาตามลำดับ คือ ทักษะความคิดสร้างสรรค์ ทักษะด้านสารสนเทศ สื่อ และเทคโนโลยี ทักษะชีวิตและอาชีพ ทักษะการอ่าน ทักษะการสื่อสาร ทักษะการคิด

วิเคราะห์ ทักษะการคิดคำนวณ และทักษะการเขียน

สรุปผลการวิจัย

1. ผู้บริหารและครูมีความคิดเห็นต่อการจัดสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียนประถมศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชนบทบุรี เขต 2 ในภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยสูงสุดลงมา คือ สภาพแวดล้อมด้านวิชาการ สภาพแวดล้อมด้านกลุ่มเพื่อน สภาพแวดล้อมด้านการบริหาร และ สภาพแวดล้อมด้านกายภาพ

2. ผู้บริหารและครูมีความคิดเห็นต่อการเสริมสร้างทักษะศตวรรษที่ 21 ของผู้เรียนในโรงเรียนประถมศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชนบทบุรี เขต 2 ในภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยสูงสุดลงมา คือ ทักษะการร่วมมือ ทักษะความคิดสร้างสรรค์ ทักษะด้านสารสนเทศ สื่อ และเทคโนโลยี ทักษะชีวิตและอาชีพ ทักษะการอ่าน ทักษะการสื่อสาร ทักษะการคิดวิเคราะห์ ทักษะการคิดคำนวณ และทักษะการเขียน

3. ความสัมพันธ์ระหว่างการจัดสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียนกับการเสริมสร้างทักษะศตวรรษที่ 21 ของผู้เรียนในโรงเรียนประถมศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชนบทบุรี เขต 2 พบว่าการจัดสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียนมีความสัมพันธ์กับการเสริมสร้างทักษะศตวรรษที่ 21 ของผู้เรียนในภาพรวมเท่ากับ .807 ที่ระดับนัยสำคัญ.01 แสดงว่ามีความสัมพันธ์กันสูงและมีความสัมพันธ์ไปในทิศทางเดียวกัน นั่นคือ การจัดสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียนที่ดีจะทำให้ผู้เรียนมีทักษะศตวรรษที่ 21 สูงด้วย

4. การเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและครูที่มีต่อการจัดสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียนประถมศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชนบทบุรี เขต 2 จำแนกตามขนาดโรงเรียน พบว่าผู้บริหารและครูที่อยู่ในโรงเรียนที่มีขนาดโรงเรียนต่างกันมีความคิดเห็นต่อการจัดสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียนแตกต่างกัน ในภาพรวมและรายด้านทุกด้านอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษและขนาดใหญ่มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าโรงเรียนขนาดกลาง ด้านกายภาพโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ ($\bar{x}$ =4.32 SD=.27) ขนาดใหญ่ ($\bar{x}$ =3.82 SD=.55) ขนาดกลาง ($\bar{x}$ =3.49 SD=.24) ด้านวิชาการโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ ($\bar{x}$ =4.39 SD=.30) ขนาดใหญ่

($\bar{x}$ = 4.04 SD = .59) ขนาดกลาง ($\bar{x}$ = 3.49 SD = .24) ด้านการบริหารโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ ($\bar{x}$ = 4.28 SD = .42) ขนาดใหญ่ ($\bar{x}$ = 4.03 SD = .61) ขนาดกลาง ($\bar{x}$ = 3.72 SD = .46) ด้านกลุ่มเพื่อนโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ ($\bar{x}$ = 4.31 SD = .38) ขนาดใหญ่ ($\bar{x}$ = 4.14 SD = .58) ขนาดกลาง ($\bar{x}$ = 3.79 SD = .45)

5. การเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและครูที่มีต่อการจัดสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียนประถมศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 2 จำแนกตามประสบการณ์ พบว่า ผู้บริหารและครูที่มีประสบการณ์ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการจัดสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียนแตกต่างกันในภาพรวม และในด้านการบริหารและด้านกลุ่มเพื่อนแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยกลุ่ม มีประสบการณ์ 5- 10 ปีมีค่าเฉลี่ยสูงกว่ากลุ่มที่มีประสบการณ์น้อยกว่า 5 ปี ด้านการบริหาร กลุ่มที่มีประสบการณ์ 5- 10 ปี ($\bar{x}$ = 4.25 SD = .50) ประสบการณ์น้อยกว่า 5 ปี ($\bar{x}$ = 4.04 SD = .52) ด้านกลุ่มเพื่อนกลุ่มที่มีประสบการณ์ 5- 10 ปี ($\bar{x}$ = 4.28 SD = .46) ประสบการณ์น้อยกว่า 5 ปี ($\bar{x}$ = 4.09 SD = .49)

การอภิปรายผล

1. ความคิดเห็นของผู้บริหารและครูต่อผลของการบริหารจัดการสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียนประถมศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 2 ใน 4 ด้าน พบว่า ผู้บริหารและครูมีความคิดเห็นในภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากทุกด้าน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ สภาพแวดล้อมด้านวิชาการ รองลงมาตามลำดับ คือ สภาพแวดล้อมด้านกลุ่มเพื่อน สภาพแวดล้อมด้านการบริหาร และ สภาพแวดล้อมด้านกายภาพ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะในสภาพแวดล้อมด้านวิชาการมีการส่งเสริมให้นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน มีการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ในด้านกลุ่มเพื่อนนั้นครูและนักเรียนมีปฏิสัมพันธ์อันดีต่อกัน นักเรียนสามารถยอมรับความคิดเห็นและวัฒนธรรมที่แตกต่างได้ มีความสามัคคีในหมู่คณะ ในด้านการบริหารผู้บริหารมีการส่งเสริมการพัฒนาศักยภาพของครูและบุคลากรอย่างต่อเนื่อง มีนโยบายการบริหารที่เน้นการพัฒนาผู้เรียนเป็นสำคัญ และให้คำปรึกษาแนะนำได้อย่างรอบด้าน และในด้านกายภาพมีการจัดอาคารเรียนและห้องเรียนเพียงพอและเหมาะสมในการใช้จัดการเรียนการสอน มีการจัดป้ายนิเทศเพื่อเผยแพร่สาระความรู้ต่างๆ และมีสื่ออุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์

ที่สามารถเชื่อมโยงแหล่งเรียนรู้ผ่านระบบคอมพิวเตอร์ได้ ทั้งนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของทรศนีย์ วรหาคำ (2554 : บทคัดย่อ) 9 ซึ่งศึกษาเรื่องการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของโรงเรียนวัดประดิษฐาราม สังกัดสำนักงานเขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร ซึ่งศึกษาการจัดสภาพแวดล้อม 4 ด้าน คือ ด้านอาคารสถานที่ ด้านการจัดการเรียนรู้ ด้านการบริหาร และด้านกลุ่มเพื่อน ผลวิจัยพบว่ามีความคิดเห็นโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากทั้ง 4 ด้าน

2. ความคิดเห็นของผู้บริหารและครูต่อผลของการเสริมสร้างทักษะศตวรรษที่ 21 ของผู้เรียนในโรงเรียนประถมศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 2 พบว่าผู้บริหารและครูมีความคิดเห็นในภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากทุกด้าน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ทักษะการร่วมมือ รองลงมาตามลำดับ คือ ทักษะความคิดสร้างสรรค์ ทักษะด้านสารสนเทศ สื่อ และเทคโนโลยี ทักษะชีวิตและอาชีพ ทักษะการอ่าน ทักษะการสื่อสาร ทักษะการคิดวิเคราะห์ ทักษะการคิดคำนวณ และทักษะการเขียน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะในด้านทักษะการร่วมมือ นักเรียนมีมนุษยสัมพันธ์และสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อีกทั้งยังสามารถปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมและสิ่งแวดล้อมได้ในด้านทักษะความคิดสร้างสรรค์นักเรียนสามารถใช้ความคิดสร้างสรรค์ในการทำงาน สามารถเปิดรับมุมมองที่แตกต่างและค้นหาแนวคิดมุมมองใหม่ๆ เพื่อปรับปรุงและพัฒนาผลงานได้ ในด้านทักษะสารสนเทศ สื่อ และเทคโนโลยี นักเรียนสามารถเลือกใช้และเข้าถึงข้อมูลที่ต้องการได้อย่างถูกต้องตามหลักจริยธรรมและกฎหมาย ในด้านทักษะชีวิตและอาชีพ นักเรียนมีความรับผิดชอบสามารถปรับความคิด ทศนคติ หรือพฤติกรรมให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมต่างๆ และยอมรับฟังความคิดเห็นที่แตกต่าง รวมทั้งจัดการกับคำชม คำวิจารณ์ และข้อขัดแย้งได้อย่างเหมาะสม ในด้านทักษะการอ่าน นักเรียนสามารถอ่านหนังสือได้หลากหลาย เข้าใจเรื่องที่อ่าน และถ่ายทอดเรื่องราวได้อย่างถูกต้อง ในด้านทักษะการสื่อสาร นักเรียนสามารถพูด แสดงท่าทาง หรือเลือกใช้วิธีการสื่อสารเพื่อบอกความคิดของตนได้อย่างเหมาะสมและชัดเจนโดยคำนึงถึงผลกระทบต่อตนเองและสังคม ในด้านทักษะการคิดวิเคราะห์ นักเรียนสามารถใช้เหตุผลในการทำความเข้าใจเรื่องราวต่างๆ และคิดเชื่อมโยงเหตุการณ์ต่างๆ รวมทั้งสามารถค้นหาทางเลือกอย่างหลากหลายในการแก้ปัญหาได้ในด้านทักษะการคิดคำนวณ นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับจำนวนนับ เศษส่วน ทศนิยม ร้อยละ สามารถคิดคำนวณพื้นฐาน และแก้โจทย์ปัญหาทางคณิตศาสตร์ได้ ใน

ด้านทักษะการเขียน นักเรียนสามารถเขียนสะกดคำได้ถูกต้อง สามารถเขียนแสดงเหตุผล ความคิด ความรู้สึก สรุปเรื่องราวที่ได้อ่านหรือได้ฟังมาได้

3. ความสัมพันธ์ระหว่างการจัดสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียนกับทักษะศตวรรษที่ 21 ของผู้เรียนในโรงเรียนประถมศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชนบทบุรี เขต 2 พบว่าการจัดสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียนมีความสัมพันธ์กับการเสริมสร้างทักษะศตวรรษที่ 21 ของผู้เรียนในภาพรวมเท่ากับ .807 ที่ระดับนัยสำคัญที่ระดับ .01 แสดงว่ามีความสัมพันธ์กันสูงและมีความสัมพันธ์ไปในทิศทางเดียวกัน นั่นคือ การจัดสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียนที่ดีจะทำให้ผู้เรียนมีทักษะศตวรรษที่ 21 สูงด้วย เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าการจัดสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียนมีความสัมพันธ์กับการเสริมสร้างทักษะศตวรรษที่ 21 ของผู้เรียนในระดับสูง ได้แก่ ทักษะการสื่อสาร ทักษะชีวิตและอาชีพ ทักษะการเขียน ทักษะด้านสารสนเทศสื่อและเทคโนโลยี ทักษะการคิดคำนวณ และมีความสัมพันธ์ในระดับปานกลางในด้านทักษะความคิดสร้างสรรค์ ทักษะการคิดวิเคราะห์ ทักษะการอ่าน และทักษะการร่วมมือ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะกระบวนการจัดการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความรู้และทักษะศตวรรษที่ 21 นั้น แตกต่างจากกระบวนการจัดการเรียนรู้แบบเดิม เมื่อกระบวนการจัดการเรียนรู้เปลี่ยนไปจึงต้องมีการปรับปรุงและพัฒนาการจัดสภาพแวดล้อมให้เหมาะสมกับกระบวนการจัดการเรียนรู้ด้วย ดังนั้นการจัดสภาพแวดล้อมทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ สภาพแวดล้อมด้านกายภาพ สภาพแวดล้อมด้านวิชาการ สภาพแวดล้อมด้านการบริหาร และสภาพแวดล้อมด้านกลุ่มเพื่อนที่เหมาะสมนั้นจึงมีส่วนช่วยในการส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ซึ่งสอดคล้องกับบ็อบ เฟอร์ลแมน (2556 : 203-204)10 กล่าวว่า โรงเรียนต้องเปิดใจรับการสอนแบบใหม่ที่ให้นักเรียนมีส่วนร่วมและทำให้พวกเขาได้รับทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 อย่างเชี่ยวชาญ หลังจากเปลี่ยนวิธีสอนแล้วโรงเรียนก็จะตระหนักถึงความจำเป็นในการปรับเปลี่ยนสภาพแวดล้อมทางกายภาพในการเรียนรู้ และอนุชา โสมาบุตร (2556: ออนไลน์)11 ได้กล่าวถึงระบบที่ช่วยสนับสนุนการเรียนรู้สำหรับศตวรรษที่ 21 ประกอบไปด้วยมาตรฐานการประเมินทักษะ หลักสูตรและการสอน การพัฒนาทางวิชาชีพ และสภาพแวดล้อมทางการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 เป็นปัจจัยสนับสนุนที่จะทำให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดทางการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 กับผู้เรียน

4. การเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและครูที่มีต่อการจัดสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียนประถมศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชนบทบุรี เขต 2 จำแนกตามขนาดโรงเรียน พบว่าผู้บริหารและครูที่อยู่ในโรงเรียนที่มีขนาดโรงเรียนต่างกันมีความคิดเห็นต่อการจัดสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียนแตกต่างกันในภาพรวมและรายด้านทุกด้าน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะโรงเรียนที่มีขนาดใหญ่กว่ามีงบประมาณในการบริหารจัดการสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียนมากกว่า สอดคล้องกับรัตติยา พงษ์ปลัด (2556 : บทคัดย่อ)12 ได้ศึกษาเรื่องการจัดสภาพแวดล้อมสถานศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัย ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชนบทบุรี เขต 2 จำแนกตามขนาดของโรงเรียน พบว่าผู้บริหารและครูที่อยู่ในโรงเรียนที่มีขนาดโรงเรียนต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการจัดสภาพแวดล้อมของสถานศึกษาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

5. การเปรียบเทียบความเห็นของครูและผู้บริหารต่อผลการจัดสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียนประถมศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชนบทบุรี เขต 2 โดยจำแนกตามประสบการณ์ พบว่าผู้บริหารและครูที่มีประสบการณ์ทำงานไม่เกิน 5 ปี มีความคิดเห็นในภาพรวมแตกต่างกับผู้บริหารและครูที่มีประสบการณ์ทำงาน 6-10 ปี และแตกต่างกันในด้านการบริหารและด้านกลุ่มเพื่อน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารและครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานมากกว่าจะมีความเข้าใจในระบบการบริหารงานภายในโรงเรียนมากกว่า และมีจิตวิทยาในการสอนและจูงใจให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์อันดีกัน ซึ่งสอดคล้องกับทรรชนีย์ วราห์คำ (2554 : บทคัดย่อ)13 ได้ศึกษาเรื่องการศึกษาสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของโรงเรียนวัดจันทร์ประดิษฐาราม สังกัดสำนักงานภาชีเจริญ พบว่าครูที่มีประสบการณ์สอนต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ข้อเสนอแนะงานวิจัยครั้งต่อไป

ควรมีการทำวิจัยที่เกี่ยวกับการพัฒนาด้านกายภาพด้านการบริหารที่ส่งผลต่อการเสริมสร้างทักษะศตวรรษที่ 21 ของผู้เรียนด้วย เพื่อนำข้อมูลดังกล่าวมาใช้ในการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนต่อไป เนื่องจากยังมีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าด้านวิชาการและด้านกลุ่มเพื่อน

เอกสารอ้างอิง

- [1] กระทรวงศึกษาธิการ. สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2559). (ร่าง) กรอบทิศทางแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 – 2574. กรุงเทพฯ: ม.ป.ท. (อัดสำเนา)
- [2] สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี เขต 2. (2558). ข้อมูลสารสนเทศทางการศึกษา ปีการศึกษา 2558. นนทบุรี: ม.ป.ท. (อัดสำเนา)
- [3] สำนักทดสอบทางการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2554). สรุปผลการประเมินคุณภาพภายนอกกรอบสาม (พ.ศ. 2554-2558) ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานปี พ.ศ. 2554. กรุงเทพฯ: บริษัทพริกหวานกราฟฟิค จำกัด.
- [4] อินทิรา บริบูรณ์. (2556). การจัดสภาพแวดล้อมโรงเรียนที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียนเครือข่ายโรงเรียนนานาชาติเวลล์ส สังกัดสำนักงานบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน. สารนิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- [5] อารียา สตาร์ตัน. (2556). การจัดสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาของโรงเรียนสังกัด กรุงเทพมหานคร สำนักงานราชเทวี. สารนิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- [6] นฤมล ก้อนขาว. (2558). การศึกษาสภาพแวดล้อมทางการเรียนของนักเรียนโรงเรียนศรีธรรมาศมูตร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 10. งานนิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). ชลบุรี: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา.
- [7] Partnership For 21st Century Skills.(2007). Framework for 21st Century Learning. Retrieved May 29, 2016. from web site: <http://www.p21.org/about-us/p21-framework>
- [8] วิจารย์ พานิช. (2555). วิธีสร้างการเรียนรู้เพื่อศิษย์ในศตวรรษที่ 21. กรุงเทพฯ : บริษัทตลาดาพับลิเคชั่น จำกัด.
- [9] [13] พรรศนีย์ วรหาคำ. (2554). การศึกษาสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของโรงเรียนวัดจันทร์ประดิษฐาราม สังกัดสำนักงานภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร. สารนิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- [10] บ็อบ เพิร์ลแมน. (2556). ทักษะแห่งอนาคตใหม่ : การศึกษาเพื่อศตวรรษที่ 21 แปลจากเรื่อง 21st Century Skill : Rethinking How Students Learn. โดย วรพจน์ วงศ์กิจ รุ่งเรือง และอชิป จิตตฤกษ์. บรรณาธิการโดย เจมส์ เบล ลันกา และ รอน แปรนด์. กรุงเทพฯ : โอเพ่นเวิลด์.
- [11] อนุชา โสมาบุตร.(2556). ระบบสนับสนุนการเรียนรู้สำหรับศตวรรษที่ 21. สืบค้นจาก <https://teacher-weekly.wordpress.com/2013/09/25/21st-century-support-systems/>. สืบค้นเมื่อวันที่ 2 พฤษภาคม 2559.
- [12] รัตติยา พงษ์ปลัด. (2556).การจัดสภาพแวดล้อมสถานศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัย ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ลพบุรี เขต 2.วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา). ลพบุรี : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในเครือชมรมโรงเรียนเอกชนนอกระบบ
สอนศาสนาอิสลาม ในกรุงเทพมหานครและจังหวัดนนทบุรี
Academic Administration of Non-formal Education of Islamic Private Schools
Assembly In Bangkok and Nonthaburi Province

เจษฎา สัญชัยวรรณ¹ รศ.พิศเพลิน เขียวหวาน²

¹นิสิตหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏฯ

² อาจารย์ที่ปรึกษา

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อ ศึกษาและเปรียบเทียบสภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในเครือชมรมโรงเรียนเอกชนนอกระบบสอนศาสนาอิสลาม ในกรุงเทพมหานครและจังหวัดนนทบุรี ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอน จำแนกตาม เพศ อายุ ระดับการศึกษาภาคศาสนา ตำแหน่งหน้าที่และประสบการณ์ในการทำงาน กลุ่มตัวอย่างคือผู้บริหารและครูผู้สอนจำนวน 136 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือแบบสอบถาม สถิติที่ใช้วิเคราะห์คือ ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน t-test independent , One-way ANOVA และ LSD

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. สภาพการบริหารงานวิชาการภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนรายด้านที่อยู่ในระดับมากตามลำดับ คือ ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ด้านการวัดผล ประเมินผลและการเทียบโอนความรู้ ส่วนระดับปานกลางตามลำดับคือ ด้านการพัฒนาหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ ด้านการส่งเสริมให้ชุมชนมีความเข้มแข็งทางวิชาการ ด้านการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาและด้านการพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้
2. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอนพบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในด้านเพศ ตำแหน่งหน้าที่ และประสบการณ์การทำงาน
3. ข้อเสนอแนะและแนวทางที่ควรดำเนินการสำหรับงานวิชาการ คือ ควรมีการกำหนดหลักสูตรร่วมกันในชมรม สร้างมาตรฐานการเทียบโอน ควรส่งเสริมให้มีการนิเทศการสอน และส่งเสริมงานแนะแนวอย่างเป็นระบบ

คำสำคัญ : การบริหารงานวิชาการ โรงเรียนเอกชนนอกระบบสอนศาสนาอิสลาม

ABSTRACT

The purposes of this research were to explore academic administration circumstances and comparative the opinions in non-formal education of Islamic private schools assembly In Bangkok and Nonthaburi province of administrators and teachers by gender , age , Islamic educational level , positioning and experiences. Representative sample groups were multilevel classified selected 136 administrators and teachers. The data was gathered by questionnaires and analyzed by descriptive statistic methods which were frequency distribution, percentage, mean and standard deviation, t-test independent , One-way ANOVA and LSD.

The research results were as follow :

- 1) The academic administration circumstances in non-formal education of Islamic private schools assembly In Bangkok and Nonthaburi province in each aspect and in overall were in a moderate level , except for the learning process development aspect and the assessment and credit transfer unit, found in a high level.
- 2) The comparison showed that the opinions of administrators and teachers had difference by gender , positioning and experiences had significantly different level at $p = 0.05$.
- 3) Recommendations and guidelines should continue to set curriculum in Islamic private schools assembly , assign the standard of credit transfer unit , encourage in supervision and guidance.

Keywords : academic administration circumstances , non-formal education of Islamic private schools.

ความเป็นมาและความสำคัญ

การจัดการศึกษาของประเทศไทยนั้นมีเป้าประสงค์สูงสุดตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 [1] นั้น ก็เพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรม และวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ดังนั้นการจัดการศึกษาในสถานศึกษาที่มีงานบริหารวิชาการเป็นหัวใจสำคัญ จะต้องตระหนักถึงการพัฒนาคูณภาพของนักเรียน ให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลก เพื่อที่จะดำรงชีวิตอยู่ได้อย่างมีความสุข ทั้งในฐานะพลเมืองไทย และพลเมืองโลก โรงเรียนเอกชนนอกระบบประเภทสอนศาสนาอิสลาม เป็นโรงเรียนที่มีพัฒนาการมาจากสถานศึกษาปอเนาะ มีความยืดหยุ่นในการกำหนดจุดมุ่งหมาย รูปแบบวิธีการจัดการศึกษา มีเนื้อหาและหลักสูตรที่เหมาะสมสอดคล้องกับความต้องการของชุมชนมุสลิมในแต่ละพื้นที่ และมีการบริหารที่มุ่งเน้นวิชาการศาสนาอิสลาม และภาษาอาหรับเป็นสำคัญ เป็นโรงเรียนที่เสริมสร้างการเรียนรู้ทางศาสนาอิสลามและวัฒนธรรมอิสลาม โดยมีเป้าประสงค์ที่จะให้ผู้เรียนมีความรู้และความประพฤติที่ดีงามตามหลักการของศาสนาอิสลาม ดังนั้นโรงเรียนจึงต้อง

ให้ความสำคัญกับการบริหารวิชาการอันเป็นหัวใจหลักของการบริหารสถานศึกษา พัทณี สายจันทร์ (2555 : 18) [2] การบริหารงานวิชาการนั้นถือเป็นภารกิจสำคัญที่ทุกฝ่ายที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาต้องประสานและร่วมมือกันพัฒนาการเรียนการสอนให้ได้ผลดี มีประสิทธิภาพและให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อผู้เรียน อันจะส่งผลให้ผู้เรียนนั้นได้รับการพัฒนาตรงตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ในหลักสูตรต่อไป ฟาริด เตชะมาหมัด (2550 : 14) [3] ได้กำหนดขอบข่ายการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ เอาไว้ 8 ด้าน สอดคล้องกับบทสัมภาษณ์ของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนนอกระบบประเภทสอนศาสนาอิสลาม ที่เห็นว่าบริบทของโรงเรียนนอกระบบนั้นต่างออกไป จึงเหลือการบริหารงานวิชาการเพียงแค่ 6 ด้าน คือ งานพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาและการนำหลักสูตรไปใช้ งานพัฒนากระบวนการเรียนรู้ งานวัดผล ประเมินผล และการเทียบโอนผลการเรียน งานประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา งานพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา งานพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ งานวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา และงานส่งเสริมให้ชุมชนมีความเข้มแข็งทางวิชาการ แต่จากการสัมภาษณ์ผู้บริหารบางส่วนพบว่า โรงเรียนเอกชนนอกระบบสอนศาสนาอิสลาม ยังไม่มีรูปแบบการบริหารงานวิชาการ

ที่ชัดเจน ผู้วิจัยจึงเห็นความสำคัญและสนใจที่จะศึกษา การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในเครือชมรมโรงเรียน เอกชนนอกระบบสอนศาสนาอิสลาม ในกรุงเทพมหานคร และจังหวัดนนทบุรี ผลงานวิจัยครั้งนี้จะเป็นประโยชน์และเป็นแนวทางในการบริหารงานวิชาการสำหรับผู้บริหารและผู้ที่เกี่ยวข้องได้ศึกษา และนำไปปรับปรุง แก้ไข เพื่อพัฒนาการบริหารงานวิชาการให้มีคุณภาพต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในเครือชมรมโรงเรียนเอกชนนอกระบบสอนศาสนาอิสลาม ในกรุงเทพมหานครและจังหวัดนนทบุรี

2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอนที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษาภาคศาสนา ตำแหน่งหน้าที่ และประสบการณ์ในการทำงานที่ต่างกัน ต่อสภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในเครือชมรมโรงเรียนเอกชนนอกระบบสอนศาสนาอิสลาม ในกรุงเทพมหานครและจังหวัดนนทบุรี

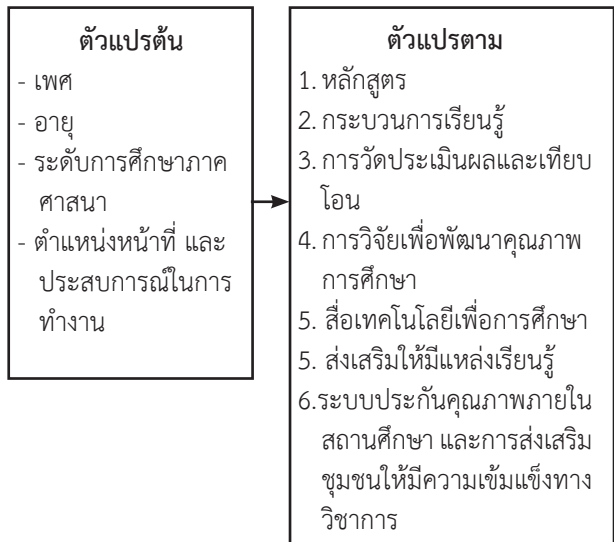
3. เพื่อหาแนวทางในการส่งเสริมการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในเครือชมรมโรงเรียนเอกชนนอกระบบสอนศาสนาอิสลาม ในกรุงเทพมหานครและจังหวัดนนทบุรี สมมติฐานการวิจัย

ผู้บริหารและครูผู้สอนที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษาภาคศาสนา ตำแหน่งหน้าที่ และประสบการณ์ในการทำงานที่ต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในเครือชมรมโรงเรียนเอกชนนอกระบบสอนศาสนาอิสลาม ในกรุงเทพมหานครและจังหวัดนนทบุรี ต่างกัน

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การบริหารงานวิชาการ โดยสังเคราะห์จากภาระงานด้านวิชาการของกระทรวงศึกษาธิการตามกฎกระทรวงว่าด้วยเรื่องกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา พ.ศ. 2550 ที่รวมภาระและหน้าที่ของฝ่ายวิชาการไว้ถึง 17 ด้าน ผนวกก็บังงานวิจัยของฟริต เตมะมาหมัด (2550) [3] ที่ได้นำเสนอขอบข่ายงานวิชาการไว้ 8 ด้าน เมื่อนำมาประยุกต์ใช้กับโรงเรียนเอกชนนอกระบบสอนศาสนาอิสลามที่มีบริบทแตกต่างออกไป ผู้วิจัยจึงสรุปภาระงานวิชาการของโรงเรียนเอกชนนอกระบบสอนศาสนาอิสลามออกเป็น 6 ด้าน ได้แก่ การพัฒนา

หลักสูตร การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ การวัด ประเมินผล และเทียบโอน การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา การพัฒนาสื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา การพัฒนาส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา และการส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

1. การวิจัยครั้งนี้ทำให้ได้ความรู้เกี่ยวกับสภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในเครือชมรมโรงเรียนเอกชนนอกระบบสอนศาสนาอิสลาม ในกรุงเทพมหานครและจังหวัดนนทบุรี ซึ่งจะช่วยให้ทราบข้อมูลพื้นฐานของการดำเนินงานด้านวิชาการในปัจจุบันของโรงเรียนสอนศาสนาอิสลาม

2. การวิจัยครั้งนี้ทำให้ได้ทราบถึงความคิดเห็นที่หลากหลายของผู้บริหารและครูผู้สอนที่มีสถานภาพต่างกัน ต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในเครือชมรมโรงเรียนเอกชนนอกระบบสอนศาสนาอิสลาม ในกรุงเทพมหานครและจังหวัดนนทบุรี ซึ่งผู้บริหารโรงเรียนจะนำไปใช้ในการพัฒนาการบริหารงานวิชาการต่อไป

3. การวิจัยครั้งนี้ทำให้ได้แนวทางการส่งเสริมการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในเครือชมรมโรงเรียนเอกชนนอกระบบสอนศาสนาอิสลาม ในกรุงเทพมหานครและจังหวัดนนทบุรี ซึ่งทางชมรมโรงเรียนสอนศาสนาอิสลามจะได้นำไปกำหนดนโยบาย และวางแผนในการส่งเสริมและพัฒนาการบริหารงานวิชาการ เพื่อให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้บริหารและครูผู้สอนของการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในเครือข่ายโรงเรียนเอกชนนอกระบบสอนศาสนาอิสลาม ในกรุงเทพมหานครและจังหวัดนนทบุรี ปีการศึกษา 2559 จำนวน 216 คน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้บริหารและครูผู้สอนของโรงเรียนในเครือข่ายโรงเรียนเอกชนนอกระบบสอนศาสนาอิสลาม ในกรุงเทพมหานครและจังหวัดนนทบุรี ปีการศึกษา 2559 ซึ่งทำการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างได้จากการเปิดตารางของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan อ้างถึงในลัดดาวลัย เพชรโรจน์ และคณะ.(2555)) [4] ได้จำนวน 136 คน จากนั้นเทียบสัดส่วนตามจำนวนประชากรของแต่ละโรงเรียน และใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ คือแบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในเครือข่ายโรงเรียนเอกชนนอกระบบสอนศาสนาอิสลาม ในกรุงเทพมหานครและจังหวัดนนทบุรี แบบวัดเป็นแบบมาตราประมาณค่า (Rating Scale) มี 5 ระดับ ของลิเคิร์ต (Likerts)

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

ตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา(Content Validity) หาค่า IOC ได้ค่าเท่ากับ 0.86 ทั้งฉบับ และรายข้อได้ค่าระหว่าง 0.67-1.00นำไปทดลองใช้ (Try-out) กับผู้บริหารและครูผู้สอนโรงเรียนนุรัลอิสลาม แล้วไปหาค่าความเที่ยง (Reliability) ของแบบสอบถาม โดยวิธีการหาสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) ได้ค่า α 0.97

การวิเคราะห์ข้อมูล

โดยแจกแจงความถี่ และค่าร้อยละ วิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอนที่มีต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในเครือข่ายโรงเรียนเอกชนนอกระบบสอนศาสนาอิสลาม ในกรุงเทพมหานครและจังหวัดนนทบุรีโดยหาค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) การทดสอบสมมติฐาน เปรียบเทียบความแตกต่าง

ของความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอนต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในเครือข่ายโรงเรียนเอกชนนอกระบบสอนศาสนาอิสลาม ในกรุงเทพมหานครและจังหวัดนนทบุรีโดยจำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษาทางศาสนา ตำแหน่งหน้าที่และประสบการณ์การทำงาน โดยใช้การทดสอบค่าที (t-test แบบ Independent) สำหรับเพศและตำแหน่ง และใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-way ANOVA) สำหรับอายุ ระดับการศึกษา ภาควิชาและประสบการณ์การทำงาน และเมื่อพบความแตกต่าง ใช้การทดสอบความแตกต่างค่าเฉลี่ยรายคู่ ด้วยวิธี Least Significant Difference (LSD) โดยกำหนดระดับนัยความสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และวิเคราะห์เนื้อหาผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้บริหารและครูผู้สอน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในเครือข่ายโรงเรียนเอกชนนอกระบบสอนศาสนาอิสลาม ในกรุงเทพมหานครและจังหวัดนนทบุรีในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนรายด้านที่อยู่ในระดับมากตามลำดับ คือ ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้และด้านการวัดผล ประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน และรายด้านที่อยู่ในระดับปานกลางตามลำดับ คือ ด้านการพัฒนาหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ ด้านการส่งเสริมให้ชุมชนมีความเข้มแข็งทางวิชาการ ด้านการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาและด้านการพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้

ตารางที่ 1 ความคิดเห็นต่อการบริหารงานวิชาการ

การบริหารงานวิชาการ	$\bar{x}$	แปลค่า
ด้านการพัฒนาหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้	3.43	ปานกลาง
ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้	3.58	มาก
ด้านการวัด ประเมินผลและการเทียบโอนผลการเรียน	3.57	มาก
ด้านการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา	3.26	ปานกลาง
ด้านการพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้	3.22	ปานกลาง
ด้านการส่งเสริมให้ชุมชนมีความเข้มแข็งทางวิชาการ	3.33	ปานกลาง
ภาพรวม	3.40	ปานกลาง

สรุปผลการวิจัย

1. ผู้บริหารและครูผู้สอน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในเครือข่ายโรงเรียนเอกชนนอกระบบสอนศาสนาอิสลาม ในกรุงเทพมหานครและจังหวัดนนทบุรี ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนรายด้านที่อยู่ในระดับมากตามลำดับ คือ ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้และด้านการวัดผล ประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน และรายด้านที่อยู่ในระดับปานกลางตามลำดับ คือ ด้านการพัฒนาหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ ด้านการส่งเสริมให้ชุมชนมีความเข้มแข็งทางวิชาการ ด้านการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาและด้านการพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้

2. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอนที่มีต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในเครือข่ายโรงเรียนเอกชนนอกระบบสอนศาสนาอิสลาม ในกรุงเทพมหานครและจังหวัดนนทบุรี พบว่า ในส่วนของเพศมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในด้านการพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้และด้านการส่งเสริมให้ชุมชนมีความเข้มแข็งทางวิชาการ โดยเพศชายมีค่าเฉลี่ยของความคิดเห็นสูงกว่าเพศหญิง ในส่วนของตำแหน่งหน้าที่ พบว่า แตกต่างกันทั้งภาพรวมและรายด้าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ยกเว้นด้านการพัฒนาหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ ที่มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน โดยครูผู้สอนมีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นสูงกว่าผู้บริหาร ทั้งในภาพรวมและรายด้านทุกด้าน และในส่วนของประสบการณ์ในการทำงาน พบว่า ในภาพรวมและด้านการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ด้านการพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ และด้านการส่งเสริมให้ชุมชนมีความเข้มแข็งทางวิชาการ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

การอภิปรายผล

1. ความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอน ที่มีต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในเครือข่ายโรงเรียนเอกชนนอกระบบสอนศาสนาอิสลาม ในกรุงเทพมหานครและจังหวัดนนทบุรี ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนในรายด้านที่อยู่ในระดับมาก คือ ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ และด้านการวัดผล ประเมินผลและการเทียบโอนผลการเรียน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะแต่ละโรงเรียนมุ่งเน้นต่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่ปลูกฝัง

คุณธรรม จริยธรรมอิสลาม ค่านิยมที่ดีงามและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามวิถีของอิสลาม เอาใจใส่กับการคัดสรรตำราเรียนที่เป็นที่ยอมรับของโลกมุสลิมและสอดคล้องกับหลักสูตรของโรงเรียน ตลอดจนมีการจัดบรรยากาศภายในโรงเรียนที่เอื้อต่อการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนมีความสุขในการเรียน สอดคล้องกับงานวิจัยของอันวารุดดีน ดอเลาะ (2556 : บทคัดย่อ) [5] ที่ได้ศึกษาปัจจัยสถานศึกษากับการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี ซึ่งพบว่า การบริหารงานวิชาการในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี ภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้มีค่าเฉลี่ยสูงสุด อีกทั้งยังเป็นเพราะแต่ละโรงเรียนให้ความสำคัญกับการกำหนดนโยบายและแนวปฏิบัติทั่วไปเกี่ยวกับการวัดผล ประเมินผลและการเทียบโอนผลการเรียนที่ชัดเจน โดยให้ครูมีส่วนร่วม มีการรายงานผลการวัดผล ประเมินผลแก่นักเรียนและผู้ปกครองอยู่เสมอ ตลอดจนมีการส่งเสริมให้ครูดำเนินการวัดผลและการประเมินผลการเรียนการสอน โดยเน้นการประเมินตามสภาพจริง สอดคล้องกับงานวิจัยของฟาริด เตมะหมัด (2550 : บทคัดย่อ) [3] ที่ได้ศึกษาแนวทางการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ซึ่งพบว่า การดำเนินงานวิชาการของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ในด้านงานวัดผล ประเมินผลและการเทียบโอนผลการเรียน มีการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก

2. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอนที่มีเพศต่างกัน ต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในเครือข่ายโรงเรียนเอกชนนอกระบบสอนศาสนาอิสลาม ในกรุงเทพมหานครและจังหวัดนนทบุรี พบว่า ไม่แตกต่างกันในภาพรวม แต่ในรายด้าน มีความคิดเห็นแตกต่างกันในด้านการพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ และด้านการส่งเสริมให้ชุมชนมีความเข้มแข็งทางวิชาการ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยเพศชายมีค่าเฉลี่ยของความคิดเห็นสูงกว่าเพศหญิง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารและครูผู้สอนที่เป็นเพศชายมีสมรรถนะในการปฏิบัติงานสูงกว่าเพศหญิง สอดคล้องกับงานวิจัยของปรียานุช ทองสุข (2549 , อ้างถึงใน สุภัญญา สุครารัตน์ 2557 : 66) [6] ที่พบว่า ครูเพศชายมีแรงจูงใจในการปฏิบัติงานสูงกว่าเพศหญิง ทำให้ครูเพศชายมีผลการปฏิบัติงานสูงกว่าเพศหญิง

3. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอนที่มีตำแหน่งหน้าที่ต่างกัน ต่อการบริหารงาน

วิชาการของโรงเรียนในเครือชมรมโรงเรียนเอกชนออกระบบสอนศาสนาอิสลาม ในกรุงเทพมหานครและจังหวัดนนทบุรี พบว่า มีความแตกต่างกันทั้งภาพรวมและรายด้าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ยกเว้นด้านการพัฒนาหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ ที่มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน โดยครูผู้สอนมีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นสูงกว่าผู้บริหาร ทั้งในภาพรวมและรายด้านทุกด้าน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะงานส่วนใหญ่ครูผู้สอนเป็นผู้มีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานจึงทำให้เกิดความผูกพันต่อโรงเรียน สอดคล้องกับ แนวคิดของ สเตียร์ (Steers, 1997 อ้างถึงใน พรพิมล วสุวัตรศรสกุล 2549 : 85) [7] ที่ได้กล่าวว่า การมีส่วนร่วมในการบริหารงานเป็นปัจจัยที่ส่งผลถึงความผูกพันต่อองค์การ

4. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน ต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในเครือชมรมโรงเรียนเอกชนออกระบบสอนศาสนาอิสลาม ในกรุงเทพมหานครและจังหวัดนนทบุรี พบว่า ผู้บริหารและครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ในการทำงานระหว่าง 1-10 ปี มีความคิดเห็นแตกต่างกับผู้บริหารและครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ในการทำงานระหว่าง 11-20 ปี ในด้านการพัฒนาและใช้สื่อ เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ด้านการพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ ด้านการส่งเสริมให้ชุมชนมีความเข้มแข็งทางวิชาการและในภาพรวม ส่วนผู้บริหารและครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ในการทำงานระหว่าง 1-10 ปี มีความคิดเห็นแตกต่างกับผู้บริหารและครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ในการทำงานตั้งแต่ 21 ปีขึ้นไป ในด้านการส่งเสริมให้ชุมชนมีความเข้มแข็งทางวิชาการ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยผู้บริหารและครูผู้สอนที่มีประสบการณ์การทำงานระหว่าง 11-20 ปี มีค่าเฉลี่ยสูงกว่ากลุ่มผู้ที่มีประสบการณ์การทำงานระหว่าง 1-10 ปี และตั้งแต่ 21 ปีขึ้นไป ทั้งในภาพรวมและรายด้านทุกด้าน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ระยะเวลาการปฏิบัติงานในโรงเรียนมีผลต่อความผูกพันต่อโรงเรียนที่มากขึ้น อีกทั้งยังก่อให้เกิดการเรียนรู้และซึมซับค่านิยมและวัฒนธรรมองค์การ ตลอดจนมีความสัมพันธ์กันมากขึ้น สอดคล้องกับทฤษฎี side-bat ของ Black & Carper (อ้างถึงใน พรพิมล วสุวัตรศรสกุล 2549 : 84) [7] ที่ได้กล่าวว่า บุคคลเกิดความผูกพันต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใด เป็นเพราะว่าบุคคลนั้นได้สร้างการลงทุนต่อสิ่งนั้น ๆ ไว้ กล่าวคือ คุณภาพของสิ่งที่ลงทุนไปจะมีมูลค่าเพิ่มสูงขึ้นตามระยะเวลาที่บุคคลได้เสียไปในเรื่องนั้น

ข้อเสนอแนะงานวิจัยครั้งต่อไป

ข้อเสนอแนะของงานวิจัยครั้งต่อไป ดังนี้

1. ควรมีการทำวิจัยที่เกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งเสริมการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในเครือชมรมโรงเรียนเอกชนออกระบบสอนศาสนาอิสลาม ในกรุงเทพมหานครและจังหวัดนนทบุรี เพื่อนำผลการวิจัยมาเป็นแนวทางในการบริหารโรงเรียนให้มีคุณภาพอย่างมั่นคง และยั่งยืน
2. ควรมีการทำวิจัยที่เกี่ยวกับการเสนอรูปแบบการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในเครือชมรมโรงเรียนเอกชนออกระบบสอนศาสนาอิสลาม ในกรุงเทพมหานครและจังหวัดนนทบุรี ที่เหมาะสมกับสภาพการเปลี่ยนแปลงในยุค 4.0

เอกสารอ้างอิง

- [1] พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553
- [2] พัทณี สายจันทร์. (2555). การศึกษาสภาพการมีส่วนร่วมในการบริหารวิชาการของครูโรงเรียนประถมศึกษา อำเภออบรบือ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 1 ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
- [3] พาริต เตชะมาหัตต์. (2550). แนวทางการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
- [4] ลัดดาวัลย์ เพชรโรจน์ และคณะ.(2555). สถิติสำหรับการวิจัยและเทคนิคการใช้ SPSS. กรุงเทพฯ: เจริญดีมีนคังการพิมพ์.
- [5] อันวารุดดีน ดอเลาะ. (2557). ปัจจัยสถานศึกษากับการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา

- [6] สุกัญญา สุदारรัตน์. (2557). สมรรถนะครูที่พึงประสงค์ระดับประถมศึกษา ตามทัศนะของครูโรงเรียนสังกัดสำนักงานเทศบาลปลายบาง อำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์
- [7] พรพิมล วสุวัตรศรีสกุล. (2549). การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะส่วนบุคคล ลักษณะงาน ประสบการณ์ในการทำงาน และความผูกพันของพนักงานในกรุงเทพมหานคร ปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

คุณลักษณะความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนในอำเภอปากเกร็ด
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี เขต 2
The Learning Organization Characteristics of Schools in Pak-kred District
under the Nonthaburi Primary Educational Service Area Office 2

นางสาวขวัญจิตร วรรณจันทร์¹, ดร.จักรกฤษณ์ สิริริน²

¹หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิตสาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏฯ , kwanjitvirutjan2526@gmail.com

²ที่ปรึกษางานวิจัย

บทคัดย่อ :

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาคุณลักษณะความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ตามความคิดเห็นของครูและบุคลากรทางการศึกษา จำนวน 214 คน จำแนกตามอายุ เพศ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน และกลุ่มสาระการเรียนรู้ เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ วิเคราะห์ข้อมูลด้วยคอมพิวเตอร์ สถิติที่ใช้เป็นการวิเคราะห์ข้อมูล คือ การแจกแจงความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน t-test independent, One-way ANOVA และ LSD

ผลการวิจัยพบว่า

1. คุณลักษณะความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนในอำเภอปากเกร็ด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี เขต 2 ตามความคิดเห็นของครูและบุคลากรทางการศึกษา โดยภาพรวมและรายด้านทุกด้านมีการดำเนินการอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านวัฒนธรรมการเรียนรู้ในองค์กร รองลงมาคือด้านการมีวิสัยทัศน์ร่วมกัน โดยด้านโครงสร้างที่เหมาะสม มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

2. ความคิดเห็นของครูและบุคลากรทางการศึกษา ที่มีเพศ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน และสังกัดกลุ่มสาระการเรียนรู้ ที่ต่างกัน มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน ยกเว้นครูและบุคลากรทางการศึกษาที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05

คำสำคัญ: องค์กรแห่งการเรียนรู้, โรงเรียนประถมศึกษาในอำเภอปากเกร็ด

ABSTRACT:

This research aimed to study the teachers and educational personnel opinion on learning organization characteristics of primary schools in Pak-kred district under the jurisdiction of Nonthaburi Primary Educational Service Area Office 2, classified by age, gender, working experience, and learning subject group. The samples were 214 teachers and educational personnel. The instrument for collecting data was a 5-rating scale questionnaire. The data were analyzed by computer in terms of frequency, percentage, average, Standard Deviation, independent t-test, One-way ANOVA, and LSD.

The research findings revealed as follows:

1. The opinion of teachers and educational personnel of primary schools in Pak-kred district under the Nonthaburi Primary Educational Service Area Office 2 was at a “high” level in every aspect. The learning

organizational culture aspect had the highest mean, followed by the aspect of share vision, and the lowest aspect was the common of infrastructure.

2. Gender, education level, working experience, and status, educational background, work experience and learning subject group had no influence on their opinion on learning organization characteristics of primary schools in the Pak-kred district, but age had influence on their opinion at .05 level of significance.

Keywords: learning organization, primary schools in Pak-kred district

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ปัจจุบัน มีการเปลี่ยนแปลงมากมายเกิดขึ้นในทุกๆ วงการ ไม่ว่าจะเป็นการเมือง การทูต การทหาร เศรษฐกิจ ธุรกิจ สังคม วัฒนธรรม ฯลฯ ส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิตของมนุษย์ยุคใหม่อย่างยากที่จะหลีกเลี่ยง ไม่ว่าจะด้วยความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ระบบการบริหารจัดการองค์กร ทำให้การแข่งขันอย่างรุนแรงในทุกๆ วงการ ทำให้ทุกองค์กรจำต้องเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว องค์กรทั้งภาครัฐและภาคเอกชนจึงต้องได้รับการพัฒนาอยู่เสมอ เพื่อสร้างความสามารถในการแข่งขันและที่สำคัญก็คือเพื่อความอยู่รอดขององค์กรดังกล่าว ด้วยเหตุนี้เองจึงเป็นแรงผลักดันให้องค์กรต่างๆ จำเป็นต้องสร้างความเปลี่ยนแปลงในทางที่ดีให้เกิดขึ้น เพื่อให้สามารถดำรงตนอยู่ได้ในสภาวะการณ์ปัจจุบัน

ในรอบหลายปีที่ผ่านมา องค์กรภาคธุรกิจชั้นนำเกือบทุกแห่ง รวมไปถึงองค์กรภาครัฐหลายแห่ง ได้มีการนำทฤษฎีเกี่ยวกับองค์กรแห่งการเรียนรู้ (Learning Organization) มาปรับประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการองค์กรกันอย่างมากมาย โดยที่หากองค์กรใดนำไปปฏิบัติอย่างจริงจัง องค์กรนั้นจะเกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืน จะเห็นได้จากแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555-2559)¹ ได้กล่าวถึง ยุทธศาสตร์การพัฒนาคนสู่สังคมแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างยั่งยืน ที่ได้ให้ความสำคัญในเรื่องของการพัฒนาคุณภาพคนไทยให้มีภูมิคุ้มกันต่อการเปลี่ยนแปลงมุ่งพัฒนาคุณภาพคนไทยทุกช่วงวัย สอดแทรกการพัฒนาคนด้วยกระบวนการเรียนรู้ที่เสริมสร้างวัฒนธรรมการเกื้อกูลพัฒนาทักษะให้คนมีการเรียนรู้ต่อเนื่องตลอดชีวิต ต่อยอดสู่การสร้างนวัตกรรมที่เกิดจากการฝึกฝนเป็นความคิดสร้างสรรค์ปลูกฝังความพร้อมด้านการรับฟังความคิดเห็นจากผู้อื่น ควบคู่ไปกับการฝึกฝนจิตใจให้มีคุณธรรม ซื่อสัตย์ มีระเบียบวินัย และการพัฒนาคนด้วยการเรียนรู้ในศาสตร์วิทยาการให้สามารถประกอบอาชีพได้อย่างหลากหลาย สอดคล้องกับแนวโน้มการจ้างงานและเตรียมความพร้อม

สู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน สร้างจิตสำนึกให้คนไทยมีความรับผิดชอบต่อสังคมเคารพกฎหมายหลักสิทธิมนุษยชน สร้างค่านิยมการผลิตและบริการที่รับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม เรียนรู้การรองรับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดจากสภาพภูมิอากาศและภัยพิบัติ (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, พ.ศ. 2555-2559) ด้วยเหตุนี้ องค์กรต่างๆ จึงเร่งพัฒนาตนเองไปสู่ความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ เพื่อกระตุ้นให้บุคลากรมีความสามารถในการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง และเป็นองค์กรที่มีการสร้างนวัตกรรมใหม่ๆ พร้อมรองรับการปรับเปลี่ยนเพื่อให้ทันต่อสภาพแวดล้อมภายในและภายนอกที่เปลี่ยนแปลง โดยทั้งหมดนี้ เกิดขึ้นภายใต้แนวคิดที่เชื่อว่า การทำงานในโลกยุคใหม่เต็มไปด้วยการเรียนรู้มากขึ้น องค์กรใดที่สามารถเรียนรู้ได้เร็วก็จะเป็นองค์กรที่ได้เปรียบต่อการพัฒนาในสภาพที่มีการแข่งขันและนำไปสู่ความยั่งยืนโดยใช้กระบวนการเรียนรู้ที่มีลักษณะเป็นการเรียนรู้ทั้งระดับปัจเจกบุคคลและระดับองค์กรใน การที่จะเรียนรู้ร่วมกันทั้งองค์กร

จากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องและข้อมูลจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี เขต 2 (ข้อมูลสารสนเทศทางการศึกษาปีการศึกษา 2559, สพพ. นบ.2)² พบว่าสถานศึกษาในสังกัดมีคุณลักษณะความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ไม่ครบถ้วนตามคุณสมบัติการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ อาทิ คอมพิวเตอร์และอัตราส่วนคอมพิวเตอร์ต่อนักเรียนในสถานศึกษา (ภาครัฐ) ซึ่งตรงกับด้านที่ 6 ที่ยังขาดแคลนเทคโนโลยีสนับสนุนการเรียนรู้ และข้อมูลบุคลากรที่ปฏิบัติงานจริงในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี เขต 2 จำแนกตามสายงาน ตรงกับด้าน 10 ด้านการทำงานเป็นทีมและมีเครือข่าย และ Roadmap แผนยุทธศาสตร์การขับเคลื่อนนโยบายการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ตรงกับด้าน 8 การวางแผนกลยุทธ์ เป็นต้น

จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาข้างต้น ผู้บริหารสถานศึกษาจึงเป็นผู้ที่มีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งต่อการปฏิบัติงานในสถานศึกษาในทุกๆ ด้าน เป็นผู้

มีบทบาทเป็นผู้นำในการส่งเสริมองค์กรแห่งการเรียนรู้ที่เหมาะสมและสอดคล้องกับสถานการณ์ ซึ่งจะมีศักยภาพหรือไม่ ขึ้นอยู่กับบทบาทของผู้บริหารเป็นสำคัญ โดยทั่วไปผู้บริหารองค์กรในทุกระดับ โดยเฉพาะผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีภาวะผู้นำ มีวิสัยทัศน์ มีความคิดกว้างไกล และมีการอำนวยความสะดวกให้การดำเนินงานไปเป็นอย่างดีมีระบบ สามารถทำให้ผู้ร่วมงานยอมรับและยินดีปฏิบัติตาม อีกทั้งยังต้องมีการเรียนรู้การทำงานร่วมกันเป็นทีม ก่อให้เกิดการพัฒนาอย่างต่อเนื่องและสร้างสรรค์อันจะส่งผลต่อคุณภาพของผู้เรียน ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาคุณลักษณะความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนในเขตอำเภอปากเกร็ด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี เขต 2 เนื่องจากเป็นเขตพื้นที่การศึกษาที่สำคัญพื้นที่หนึ่งในจังหวัดนนทบุรี ซึ่งจากผลสัมฤทธิ์ที่ผ่านมาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี เขต 2 มีการบริหารการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพเขตพื้นที่การศึกษาหนึ่ง แต่ยังมีปัญหาการสร้างนวัตกรรมองค์ความรู้ใหม่ๆ การใช้เทคโนโลยีในการแลกเปลี่ยนข่าวสารระหว่างกัน ความร่วมมือกันทำงานเป็นทีม และยังขาดการสร้างวิสัยทัศน์ร่วมกันที่จะผลักดันให้งานมุ่งสู่จุดหมายเดียวกัน การศึกษาถึงคุณลักษณะความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนในเขตอำเภอปากเกร็ด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี เขต 2 จึงนับว่าน่าสนใจในการทำวิจัยเพื่อได้ทราบว่าการส่งเสริมองค์กรแห่งการเรียนรู้ที่เหมาะสมของผู้บริหารสถานศึกษาเป็นอย่างไร โดยคาดหวังว่าผลการวิจัยจะเป็นแนวทางในการพัฒนาส่งเสริมสถานศึกษาให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพต่อไป

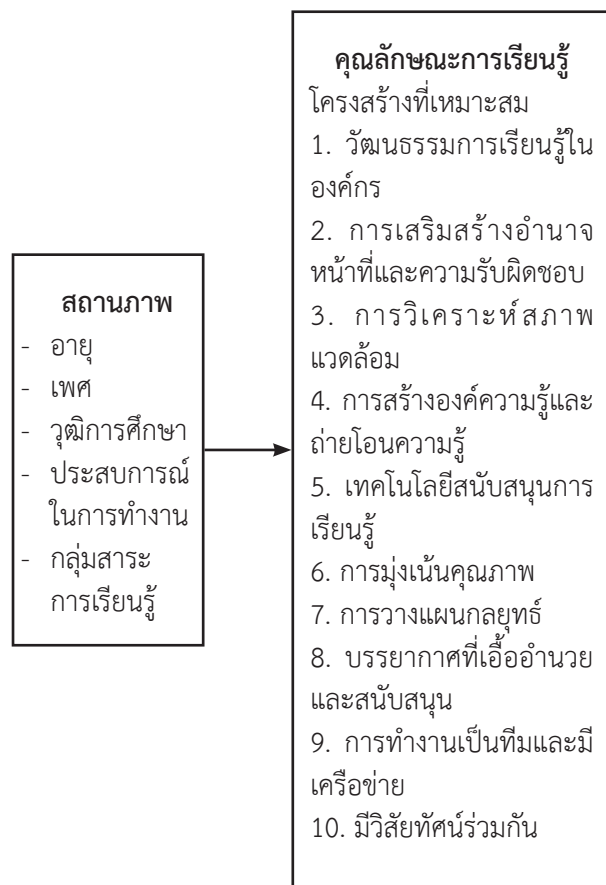
วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาคุณลักษณะเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนในอำเภอปากเกร็ด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี เขต 2
2. เพื่อเปรียบเทียบคุณลักษณะความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนในอำเภอปากเกร็ด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี เขต 2 ตามความคิดเห็นของครูและบุคลากรทางการศึกษาของโรงเรียนในอำเภอปากเกร็ด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี เขต 2 จำแนกตามอายุ เพศ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน และกลุ่มสาระการเรียนรู้

สมมติฐานของการวิจัย

ความคิดเห็นของครูและบุคลากรทางการศึกษาที่มีต่อคุณลักษณะความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนในอำเภอปากเกร็ด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี เขต 2 แตกต่างกันจำแนกตามอายุ เพศ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน และกลุ่มสาระการเรียนรู้ ที่แตกต่างกัน

กรอบความคิดในการวิจัย

ประโยชน์ของการวิจัย

1. ได้ทราบความคิดเห็นของครูและบุคลากรทางการศึกษาของโรงเรียนในอำเภอปากเกร็ด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี เขต 2 ที่มีต่อคุณลักษณะความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนในอำเภอปากเกร็ด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี เขต 2
2. ได้ข้อมูลไปเป็นแนวทางในการวางแผนและปรับปรุงพัฒนาการส่งเสริมสถานศึกษาให้เป็นองค์กรแห่ง

การเรียนรู้ของโรงเรียนในอำเภอปากเกร็ด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี เขต 2 ได้อย่างมีประสิทธิภาพต่อไปของการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้คือครูในเขตอำเภอปากเกร็ด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี เขต 2 จำนวนทั้งสิ้น 477 คน

กลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยได้ใช้วิธีการสุ่ม (Stratified Random Sampling) ตามขนาดโรงเรียนและสุ่มอย่างง่ายในแต่ละโรงเรียน โดยอาศัยสูตรการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างจากตารางของเครจซี่และ มอร์แกน (Krejcie & Morgan อ้างใน ลัดดาวัลย์ เพชรโรจน์และคณะ, 2555)3 ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 214 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย แบบสอบถามเกี่ยวกับองค์กรแห่งการเรียนรู้ของครูในเขตอำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการสัมภาษณ์ วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา

วิธีการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. การสร้างแบบสอบถาม ผู้วิจัยดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1.1 ศึกษาเอกสารงานวิจัย ที่เกี่ยวข้อง

1.2 ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาค้นคว้ามาสร้างแบบสอบถาม

1.3 นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นให้อาจารย์ที่ปรึกษา พิจารณาตรวจสอบและแก้ไขเพื่อความถูกต้องของเนื้อหา และภาษาที่ใช้ในแบบสอบถาม

1.4 นำแบบสอบถามที่ผ่านการปรับปรุงแก้ไขแล้วเสนอผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน เพื่อหาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยพิจารณาเลือกที่มีค่าดัชนีความสอดคล้อง 0.94 ขึ้นไป

1.5 นำแบบสอบถามที่แก้ไขสมบูรณ์แล้วไปทดลองใช้กับผู้บริหารสถานศึกษา ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ของโรงเรียนที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่างแต่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน

1.6 นำแบบสอบถามที่ผ่านการทดลองใช้แล้วไปวิเคราะห์หาความเชื่อมั่นทั้งฉบับ โดยใช้วิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach coefficient alpha) โปรแกรมสำเร็จรูปได้ค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ทั้งฉบับ เท่ากับ 0.977

1.7 นำแบบสอบถามที่ผ่านการหาค่าความเชื่อมั่น และมีความสมบูรณ์แล้ว นำไปใช้เก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล การเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง

การวิเคราะห์ข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ใช้การหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน t-test independent, One-way ANOVA และ LSD และ การวิเคราะห์เนื้อหา

ข้อมูลความคิดเห็นของครูและบุคลากรทางการศึกษา เกี่ยวกับคุณลักษณะความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนในอำเภอปากเกร็ด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี เขต 2

ตารางที่ 4.2 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการแปลค่า เกี่ยวกับคุณลักษณะความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนในอำเภอปากเกร็ด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรีเขต 2

คุณลักษณะความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนในสังกัดอำเภอปากเกร็ด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรีเขต2	$\bar{X}$	S.D.	แปลค่า	อันดับ
1 ด้านโครงสร้างสถานศึกษาที่เหมาะสม	4.19	.48	มาก	11
2 ด้านวัฒนธรรมการเรียนรู้ในองค์กร	4.38	.46	มาก	1
3 ด้านการเสริมสร้างอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบ	4.27	.50	มาก	3
4 ด้านการวิเคราะห์สภาพแวดล้อม	4.27	.57	มาก	5
5 ด้านการสร้างองค์ความรู้และถ่ายโอนความรู้	4.21	.47	มาก	8
6 ด้านเทคโนโลยีสนับสนุนการเรียนรู้	4.22	.59	มาก	6
7 ด้านการมุ่งเน้นคุณภาพ	4.21	.56	มาก	10
8 ด้านการวางแผนกลยุทธ์	4.21	.54	มาก	9
9 ด้านบรรยากาศที่เอื้ออำนวยและสนับสนุน	4.22	.61	มาก	7

10 ด้านการทำงานเป็นทีม และมีเครือข่าย	4.27	.52	มาก	4
11 ด้านการมีวิสัยทัศน์ ร่วมกัน	4.36	.50	มาก	2
ภาพรวม	4.26	.43	มาก	

จากตารางที่ 4.2 พบว่า ครูและบุคลากรทางการศึกษา มีความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนในอำเภอปากเกร็ด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี เขต 2 ในภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากทุกด้าน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านวัฒนธรรมการเรียนรู้ในองค์กร มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.38 รองลงมาคือด้านการมีวิสัยทัศน์ร่วมกัน ด้านการเสริมสร้างอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบ ด้านการทำงานเป็นทีมและมีเครือข่าย ด้านการวิเคราะห์สภาพแวดล้อม ด้านเทคโนโลยีสนับสนุนการเรียนรู้ ด้านบรรยากาศที่เอื้ออำนวยและสนับสนุน ด้านการสร้างองค์ความรู้และถ่ายโอนความรู้ ด้านการวางแผนกลยุทธ์ ด้านการมุ่งเน้นคุณภาพ มี และด้านโครงสร้างสถานศึกษาที่เหมาะสม

ผลการเปรียบเทียบพบว่า

ครูและบุคลากรทางการศึกษาที่มีเพศ คุณวุฒิ ตามประสบการณ์การทำงาน และตามสังกัดกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่ต่างกัน มีความคิดเห็นของต่อคุณลักษณะความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนในสังกัดอำเภอปากเกร็ด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี เขต 2 ในภาพรวมและรายด้านไม่ต่างกัน

จำแนกตามอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนในอำเภอปากเกร็ด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี เขต 2 ในภาพรวม และรายด้านไม่แตกต่างกัน ยกเว้นด้านการมุ่งเน้นคุณภาพ เมื่อเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธี LSD พบว่าครูและบุคลากรทางการศึกษาที่มีอายุระหว่าง 26-45 ปี มีความคิดเห็นในด้านการมุ่งเน้นคุณภาพ แตกต่างจาก ครูและบุคลากรทางการศึกษาที่มีอายุ 45 ปีขึ้นไป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

การอภิปรายผล

จากผลการวิจัย ความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนในสังกัดอำเภอปากเกร็ด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรีเขต 2 ผู้วิจัยได้อภิปรายผลการวิจัย โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

คุณลักษณะความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนในอำเภอปากเกร็ด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรีเขต 2 โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากทุกด้าน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านวัฒนธรรมการเรียนรู้ในองค์กร ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะโรงเรียนในสังกัดอำเภอปากเกร็ด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรีเขต 2 ให้ความสำคัญกับการสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ในองค์กรเพื่อมุ่งไปสู่ความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ ตามแนวคิดของ Marquardt And Reynolds (1994)⁴ ที่กล่าวว่าวัฒนธรรมการเรียนรู้ในองค์กร คือการสร้างบรรยากาศที่ส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ในเรื่องความตระหนักในตนเอง (Self-Awareness) การไตร่ตรอง (Self-Reflective) และการสร้างสรรค์ (Creative Way) สอดคล้องกับงานวิชาการของสิทธิพร นิยมศรีสมศักดิ์ (2555)⁵ เรื่องการพัฒนาโรงเรียนให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้: แนวปฏิบัติที่เป็นรูปธรรม ซึ่งได้อ้างอิงแนวคิดของ Marquardt and Reynolds (1994)⁶ ที่กล่าวว่าผู้บริหารโรงเรียนนำการจัดการความรู้ไปใช้พัฒนาครูและบุคลากรในโรงเรียนให้เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ โดยผู้บริหารโรงเรียนต้องสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ให้กับทีมงาน ซึ่งจะทำให้โรงเรียนปรับเปลี่ยนเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ได้มากที่สุด นอกจากนี้ ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของวิเศษฐ จิตรสงวน (2556)⁷ ที่ได้ทำวิทยานิพนธ์สาขาวิชาบริหารการศึกษามหาวิทยาลัยศรีปทุม เรื่อง การพัฒนาวัฒนธรรมการเรียนรู้ของโรงเรียนเทศบาลสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผลการวิจัยพบว่า การสร้างและพัฒนาวัฒนธรรมการเรียนรู้เพื่อนำไปสู่ความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนเทศบาลสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 5 ด้าน คือ การพัฒนาบุคลากร การจัดการความรู้ การสร้างแรงจูงใจ การส่งเสริมการทำงาน และความพร้อมในการทำงาน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ อภิขยา บุญเจริญ (2556)⁸ ที่ได้ทำสารนิพนธ์บริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เรื่องอิทธิพลของวัฒนธรรมองค์กรต่อการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ ผลการวิจัยพบว่า วัฒนธรรมองค์กรที่เน้นสัมพันธ์ภาพระหว่างสมาชิกในองค์กร มีผลการทดสอบสมมุติฐานที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติเท่ากับ .05 พบว่า การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของพนักงาน มีความสัมพันธ์กับระดับการศึกษา และประสบการณ์ในการทำงาน

ขณะเดียวกัน คุณลักษณะความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนในอำเภอปากเกร็ด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรีเขต 2 ในด้านที่มี

ค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ ด้านโครงสร้างสถานศึกษาที่เหมาะสมที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะโรงเรียนในสังกัดอำเภอปากเกร็ด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรีเขต 2 ยังต้องการด้านการสร้างโครงสร้างสถานศึกษาให้เหมาะสมและสอดคล้องต่อความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ ดังที่ สุเทพ พงศ์ศรีวัฒน์ (2546)9 ได้เขียนบทความเรื่อง ผู้นำสถานศึกษากับการสร้างโรงเรียนแห่งการเรียนรู้ โดยได้กล่าวว่า ผู้นำสถานศึกษามีหน้าที่ต้องตรวจสอบดูแลและปรับปรุงโครงสร้างองค์กรเพื่อให้มีความยืดหยุ่น คล่องตัวและสอดคล้องกับคุณลักษณะของการเป็นโรงเรียนแห่งการเรียนรู้ ซึ่งได้แก่ การปรับปรุงห้องเรียนให้เหมาะกับวิธีการสร้างคุณภาพการเรียนรู้ของนักเรียนสูงขึ้น การปรับปรุงห้องเรียนให้เหมาะสมกับวิธีสอนของครู และวิธีการเรียนรู้ของนักเรียน มีการจัดท้าวสตูอุปกรณ์ เครื่องมือและทรัพยากรเพื่อการเรียนรู้อื่นๆ อย่างเพียงพอ เป็นต้น สอดคล้องกับ Lisa Ann Umekubo (2012)10 ที่ได้ทำวิทยานิพนธ์สาขาภาวะผู้นำทางการศึกษา มหาวิทยาลัยแคลิฟอร์เนีย เรื่อง District-School Leadership for Organizational Learning: Finding the Balance ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารการศึกษาที่มีการสร้างโครงสร้างองค์กรทางการศึกษาเพื่อรองรับความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนในเขตพื้นที่การศึกษาของรัฐในการพัฒนาการจัดการศึกษาอยู่ในระดับมากทั้งนี้สอดคล้องกับ กฤติยา จันทรเสนา (2556)11 ที่ได้ทำวิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต

มหาวิทยาลัยศิลปากร เรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำกับองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า สถานศึกษาจะเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพได้นั้น จะต้องแสวงหาวิธีการเพื่อเสริมสร้างให้โครงสร้างของสถานศึกษาสามารถช่วยสนับสนุนการเรียนการสอนได้อย่างต่อเนื่อง และสอดคล้องกับ จันทรฉาย ยมสูงเนิน (2551)12 ที่ได้ทำวิทยานิพนธ์สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเซีย เรื่อง การวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยทุกตัวเกี่ยวข้องกับความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากและมีความสัมพันธ์กับความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ในระดับสูง ยกเว้นโครงสร้างองค์กรมีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง

ผลการเปรียบเทียบคุณลักษณะความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนในอำเภอปากเกร็ด สังกัด

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี เขต 2 จำแนกตาม เพศ อายุ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน และกลุ่มสาระการเรียนรู้ พบว่า ความคิดเห็นของครูและบุคลากรทางการศึกษาของโรงเรียนในอำเภอปากเกร็ด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี เขต 2 ที่มีเพศต่างกัน มีวุฒิการศึกษาที่ต่างกัน มีประสบการณ์ในการทำงานที่ต่างกัน และสังกัดกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนในอำเภอปากเกร็ด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี เขต 2 ไม่แตกต่างกัน ยกเว้นครูและบุคลากรทางการศึกษาที่มีช่วงอายุอายุระหว่าง 26-45 ปี มีความคิดเห็นในด้านการมุ่งเน้นคุณภาพ แตกต่างจาก ครูและบุคลากรทางการศึกษาที่มีอายุ 45 ปีขึ้นไป ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะ ครูและบุคลากรทางการศึกษาที่มีช่วงอายุอายุระหว่าง 26-45 ปี เป็นช่วงวัยที่ผ่านประสบการณ์ในการทำงานกับสถานศึกษามาระยะหนึ่งทำให้สามารถมองเห็นปัจจัยการมุ่งเน้นคุณภาพของผู้บริหารโรงเรียนในการนำไปสู่ความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ได้ดีกว่าครูและบุคลากรทางการศึกษาที่มีอายุ 45 ปีขึ้นไปซึ่งมีประสบการณ์ในการทำงานมากทำให้คุ้นเคยกับโครงสร้างการบริหารองค์กรในระยะเวลาที่ผ่านมา จึงมีมุมมองต่อการมุ่งเน้นคุณภาพที่ต่างกัน ดังที่ Michael Albert (2005)13 ได้เขียนบทความวิชาการเรื่อง Managing Change: Creating A Learning Organization Focused On Quality ลงในวารสาร Business Perspectives รายไตรมาส ฉบับที่ 1 ปี ค.ศ.2005 ที่ได้กล่าวว่า การมุ่งเน้นคุณภาพเป็นปัจจัยสำคัญต่อการนำไปสู่ความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ หากต้องมีการให้ความสำคัญกับความแตกต่างของปัจจัยพื้นฐานระหว่างบุคลากรภายในองค์กร สอดคล้องกับ สายบัว ชัชวาล (2551)14 ที่ได้ทำวิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ เรื่อง การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรีผลการวิจัยพบว่า ครูผู้สอนในสถานศึกษาที่สังกัดเขตพื้นที่การศึกษา เขต 1 และเขต 2 จังหวัดปราจีนบุรี มีความคิดเห็นกับการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา ด้านการมุ่งเน้นคุณภาพแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี เขต 2 ควรปรับปรุงโครงสร้างสถานศึกษาให้มีความยืดหยุ่น คล่องตัว และสอดคล้องกับคุณลักษณะของความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ เช่น การปรับปรุงห้องเรียนให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ของนักเรียน การปรับปรุงห้องเรียนให้เหมาะสมกับวิธีสอนของครูและวิธีการเรียนรู้ของนักเรียนเพื่อเอื้อให้เกิดบรรยากาศแห่งความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา มีการจัดหาวัสดุอุปกรณ์เครื่องมือ และทรัพยากรเพื่อการเรียนรู้อื่นๆ อย่างเพียงพอ

ผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษาของโรงเรียนในอำเภอปากเกร็ด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี เขต 2 ในปัจจุบัน ควรรักษาวัฒนธรรมการเรียนรู้ในองค์กรที่ดีเอาไว้ เพื่อถ่ายทอดวัฒนธรรมการเรียนรู้ในองค์กรให้แก่ผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษาของโรงเรียนในอำเภอปากเกร็ด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี เขต 2 ในอนาคต เพื่อยกระดับความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี เขต 2 ต่อไป

ควรมีการทำวิจัยเกี่ยวกับคุณลักษณะความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี เขต 2 และเขตพื้นที่การศึกษาอื่นๆ เพื่อสร้างเป็นเครือข่ายองค์กรแห่งการเรียนรู้ในระดับชั้นประถมศึกษาส่วนกันต่อไปในอนาคต

เอกสารอ้างอิง

- [1] คณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, (2554). สำนักงาน. แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 พ.ศ.2555-2559. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช.
- [2] (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษนนทบุรี เขต 2, 2559)
- [3] ลัดดาวัลย์ เพชรโรจน์ และคณะ.(2555). สถิติสำหรับการวิจัยและเทคนิคการใช้ SPSS. กรุงเทพฯ: เจริญดี มั่นคงการพิมพ์.
- [4] Marquardt, M., & Reynolds, A. (1994). The global learning organization. Burr Ridge, IL: Irwin Professional.
- [5] สิทธิพร นิยมศรีสมศักดิ์. (2555). การพัฒนาโรงเรียนให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้: แนวปฏิบัติที่เป็นรูปธรรม. มหาวิทยาลัยบูรพา.
- [6] Marquardt, M., & Reynolds, A. (1994). The global learning organization. Burr Ridge, IL: Irwin Professional.
- [7] วิเชษฐ จิตรสงวน. (2556). ที่ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาวัฒนธรรมการเรียนรู้ของโรงเรียนเทศบาล สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น. มหาวิทยาลัยศรีปทุม.
- [8] อภิชยา บุญเจริญ. (2556). สารนิพนธ์บริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการ, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- [9] สุเทพ พงศ์ศรีวัฒน์. (2546). ผู้นำสถานศึกษากับการสร้างโรงเรียนแห่งการเรียนรู้
- [10] Umekubo Lisa Ann. (2012). District-School Leadership for Organizational Learning: Finding the Balance.
- [11] กฤติยา จันทรเสนา. (2556). ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำกับองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 1. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- [12] จันทรฉาย ยมสูงเนิน. (2551). การวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน. ดุษฎีนิพนธ์สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเซีย.
- [13] Michael Albert. (2005). Managing Change: Creating a Learning Organization Focused on Quality.Business Perspectives.
- [14] สายบัว ชัชวาล. (2551). การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี สังกัดเขตพื้นที่การศึกษา เขต 1 และเขต 2 จังหวัดปราจีนบุรี. วิทยานิพนธ์ครุศาสตร มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์.

สภาพที่พึงประสงค์ในการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศ
ของโรงเรียนในเขตอำเภอปากเกร็ด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
นนทบุรี เขต 2

The Desirable Condition on the School Administration for Excellence
of Schools in Pak-kred District under the Nonthaburi Primary Educational
Service Area Office 2

ทิวากร เลหาสิงห์¹, ดร.จักรกฤษณ์ ลีริน²

¹ วิทยานิพนธ์ หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์

081-7953150 / antiesohm@gmail.com

² ที่ปรึกษางานวิจัย

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพที่พึงประสงค์และเปรียบเทียบการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนในเขตอำเภอปากเกร็ด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนนทบุรี เขต 2 โดยจำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่งปัจจุบัน และระยะเวลาในการปฏิบัติงาน กลุ่มตัวอย่างคือผู้บริหารสถานศึกษาและครู จำนวน 214 คน โดยใช้วิธีการสุ่มแบบง่าย เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลคือแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .98 วิเคราะห์ข้อมูลด้วยคอมพิวเตอร์ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน independent t-test, One-way ANOVA และ LSD.

ผลการวิจัย พบว่า สภาพที่พึงประสงค์ในการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนในอำเภอปากเกร็ด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนนทบุรี เขต 2 อยู่ในระดับมากที่สุด คือ ด้านการนำองค์กร รองลงมาคือ ด้านการวางแผนเชิงกลยุทธ์ ด้านผลลัพธ์ ด้านการมุ่งเน้นการปฏิบัติการ ด้านการมุ่งเน้นบุคลากรครู ด้านการวัดผล การวิเคราะห์และการจัดการความรู้ และด้านการมุ่งเน้นนักเรียนและผู้ปกครอง ตามลำดับ ผลการเปรียบเทียบพบว่า มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 คือ เพศชายแตกต่างจากเพศหญิง ด้านการมุ่งเน้นการปฏิบัติการ ระดับการศึกษา ครูที่มีวุฒิการศึกษาแตกต่างกัน เห็นต่างกันด้านการนำองค์กร ด้านอายุ ต่างกันมีความเห็นไม่แตกต่างกัน ส่วนตำแหน่งปัจจุบัน เห็นต่างกันในการวางแผนเชิงกลยุทธ์ และด้านการมุ่งเน้นนักเรียนและผู้ปกครอง นอกนั้นไม่แตกต่างกัน และระยะเวลาในการปฏิบัติงาน มีความเห็นไม่แตกต่างกัน

คำหลัก : การบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศ, โรงเรียนประถมศึกษาในอำเภอปากเกร็ด

Abstract

This research aimed to study the desirable condition on the school administration for excellence of schools in Pak-kred district under Nonthaburi Primary educational Service Area Office 2. The samples were 214 school principals and teachers. The instrument used for collecting data was a 5-rating scale questionnaire. The data were analyzed by frequency, percentage, standard deviation, average, independent t-test, One-way ANOVA, and LSD.

The research findings were summarized as follows: The Desirable for Excellent School in Pak-kred district under Nonthaburi Primary Educational Service Area Office2 was at the highest level. The Leadership item was both high in level. The comparative found that the gender, educational level and current position of school administrators and teachers have different levels of statistical significance .05, The school administrators and teachers have different opinions from the male in the female-focused operations. The study found that the school administrators and teachers who graduated with a Bachelor have different opinions from school administrators and teachers who graduated a master's degree in organizational leadership. And differences in the current location. The study found out that school administrators have different opinions from the teachers which focuses on students and parents.

Keywords : Excellent School, Pak-kred District's Primary Schools

บทนำ

ความสำคัญของปัญหา

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มาตรา 47 ระบุให้มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาทุกระดับ ประกอบด้วยระบบการประกันคุณภาพภายใน และระบบการประกันคุณภาพภายนอก มีสถานศึกษาจำนวนมากที่คุณภาพผู้เรียนไม่ได้เกณฑ์มาตรฐาน ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ต่ำ ขาดคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ทั้งด้านการคิดวิเคราะห์ การใฝ่เรียนรู้ และแสวงหาความรู้อย่างต่อเนื่อง(สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2552: 2)¹ ซึ่งระบบหลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง และ มาตรา 48 ให้หน่วยงานต้นสังกัดและสถานศึกษาจัดให้มีระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาและให้ถือว่าการประกันคุณภาพภายในเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารการศึกษาที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง โดยมีความสำคัญที่จะมุ่งเน้นให้คนไทยได้เรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพ

โดยในปัจจุบันได้มีเกณฑ์เพื่อประเมินผลความเป็นเลิศที่ได้รับการยอมรับอย่างแพร่หลาย ได้แก่ รางวัลคุณภาพแห่งชาติมีลคอล์ม บอลดริจ (Malcolm Baldrige National Quality Award: MBNQA)² ซึ่งเป็นรางวัลแห่งชาติของ

สหรัฐอเมริกาที่นำแนวคิดของการบริหารคุณภาพแบบเบ็ดเสร็จ (Total Quality Management: TQM), สถาบันมาตรฐานและเทคโนโลยีแห่งชาติ ประเทศสหรัฐอเมริกา (National Institute of Standards and Technology : NIST), รางวัลคุณภาพแห่งชาติประเทศไทย (Thailand Quality Award: TQA), รางวัลคุณภาพแห่งยุโรป (The European Quality Award: EQA), รางวัลความเป็นเลิศประเทศออสเตรเลีย (Australian Excellence Award: AEA), รางวัลคุณภาพแห่งชาติประเทศสิงคโปร์ (Singapore Quality Award: SQA) และรางวัลคุณภาพอื่นๆ อีกมากมาย สถานศึกษาทุกแห่งจำเป็นต้องจัดการศึกษาให้ตอบสนองนโยบายด้านการศึกษาต่างๆ หรือการบริหารจัดการให้สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ

การบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศตามเกณฑ์มาตรฐานรางวัลคุณภาพ มีองค์ประกอบหลายอย่างที่จะนำมาใช้ในการบริหารงานให้ประสบความสำเร็จ โดยขึ้นอยู่กับการบริหารจัดการองค์กร และการบริหารองค์กรอย่างเป็นระบบอย่างมีเป้าหมายและมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง จำนวน 7 ด้าน ดังนี้ 1) การนำองค์กร (Leadership) 2) การวางแผนเชิงกลยุทธ์ (Strategic Planning) 3) การมุ่งเน้นนักเรียนและผู้ปกครอง (Customer Focus) 4) การวัด การวิเคราะห์ และการจัดการความรู้ (Measurement, Analysis and Knowledge Management) 5) การมุ่งเน้นบุคลากร (Workforce Focus) 6) การมุ่งเน้นการ

ปฏิบัติการ (Operation Focus) และ 7) ผลลัพธ์ (Results) โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี เขต 2 ประกอบด้วย โรงเรียนจำนวน 19 โรงเรียน คือ 1) โรงเรียนคลองเกลือ 2) โรงเรียนชลประทานสงเคราะห์ 3) โรงเรียนไทยรัฐวิทยา 95 (วัดโพธิ์ทองบน) 4) โรงเรียน ประเสริฐอิสลาม 5) โรงเรียนรุ่งเรืองวิทยา 6) โรงเรียนวัด เจริญ 7) โรงเรียนวัดตาล 8) โรงเรียนวัดตำหนักเหนือ (ชั้น วิทยานุสรณ์) 9) โรงเรียนวัดท่าเกวียน (ศึกษาประชาสรรค์) 10) โรงเรียนวัดบางพูดใน (นนทวิทยา) 11) โรงเรียนวัดปร มัยยิกาวาส (แสนสวัสดิ์วิทยาการ) 12) โรงเรียนวัดผาสุก มณีจักร 13) โรงเรียนวัดโพธิ์บ้านอ้อย (ทองดีวิทยานุสรณ์) 14) โรงเรียนวัดศรีเขตนันทาราม 15) โรงเรียนวัดสพานสูง (รถไฟนุเคราะห์) 16) โรงเรียนวัดอินทาราม (สงศ์วอนอุทิศ) 17) โรงเรียนสามัคคีวิทยา (เชื้อผู้ดีอุปถัมภ์) 18) โรงเรียน วัดกลางเกร็ด และ 19) โรงเรียนวัดศาลากุล ยังไม่มีนโยบาย การบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศ เพื่อยกระดับคุณภาพ โรงเรียนเทียบเท่ามาตรฐานสากล โดยในปัจจุบัน มีเพียง สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา ได้มีการกำหนด เกณฑ์มาตรฐานสู่ความเป็นเลิศของสถาบันอุดมศึกษา (รัช ต์วรรณ กาญจนปัญญาคุณ, 2553)³

จากปัญหาดังกล่าวผู้ศึกษา จึงมีความสนใจที่จะ ศึกษาสภาพที่พึงประสงค์ในการบริหารสถานศึกษาสู่ความ เป็นเลิศของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานนทบุรี เขต 2 เพื่อศึกษาระดับสภาพที่พึง ประสงค์สำหรับการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศ ซึ่ง จะนำผลการศึกษาที่ได้ไปส่งเสริม และพัฒนาการบริหาร จัดการสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศ ทั้งโรงเรียนในเขตอำเภอ ปากเกร็ด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี เขต 2 และในสถานศึกษาอื่นๆ ในโอกาสต่อไป

จากข้อมูลดังกล่าวผู้วิจัยจึงใช้แนวคิดทฤษฎีของ นักการศึกษา มาประยุกต์เป็น กรอบแนวคิดในการวิจัยที่ จะศึกษาถึงสภาพที่พึงประสงค์ในการบริหารสถานศึกษา สู่ความเป็นเลิศของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การ ศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 2 เพื่อหาแนวทางที่จะนำไปสู่แนวปฏิบัติที่จะส่งผลให้มีการพัฒนาการบริหารจัดการ สถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศ ส่งผลให้เกิดประสิทธิภาพในการ บริหารการศึกษาต่อไป

คำถามการวิจัย

สภาพที่พึงประสงค์ในการบริหารสถานศึกษาสู่ ความเป็นเลิศของโรงเรียน ในเขตอำเภอปากเกร็ด สังกัด

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 2 เป็นอย่างไร

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาสภาพที่พึงประสงค์ในการบริหาร สถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศ ของโรงเรียนในอำเภอปากเกร็ด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 2

2. เพื่อเปรียบเทียบสภาพที่พึงประสงค์ในการ บริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศ ของโรงเรียนในสังกัด อำเภอปากเกร็ด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถม ศึกษานนทบุรี เขต 2 จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่งปัจจุบัน และระยะเวลาในการปฏิบัติงาน

สมมติฐานการวิจัย

ผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่มีเพศ อายุ ระดับ การศึกษา ตำแหน่งปัจจุบัน และระยะเวลาการปฏิบัติ งานต่างกัน มีความคิดเห็นต่อสภาพที่พึงประสงค์ในการ บริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนในเขตอำเภอ ปากเกร็ด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรีเขต 2 แตกต่างกัน

วิธีดำเนินการวิจัย

รูปแบบการวิจัย เป็นการวิจัยเชิงสำรวจสภาพที่ พึงประสงค์ในการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศของ โรงเรียน ในเขตอำเภอปากเกร็ด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การ ศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 2 ตามเกณฑ์มาตรฐานการ บริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศ

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ โรงเรียน ในอำเภอปากเกร็ด จำนวนทั้งหมด 19 โรงเรียน ในปีการ ศึกษา 2558 จำนวน 477 คน

กลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ คือ ผู้บริหารสถานศึกษา และครู ในอำเภอปากเกร็ด จังหวัด นนทบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรีเขต 2 จำนวนทั้งหมด 19 โรงเรียน สามารถกำหนด ขนาดกลุ่มตัวอย่างแบบสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) จำนวน 214 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม จำนวน 1 ชุด เพื่อศึกษาสภาพที่พึงประสงค์ โดยแบ่งออกเป็นมีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ในส่วนของสภาพที่พึงประสงค์ 5 ระดับ หากคุณภาพความตรงโดยผู้เชี่ยวชาญได้ค่า IOC ทั้งฉบับเท่ากับ 0.92 และรายข้ออยู่ระหว่าง 0.70 ถึง 1.00 และหาความเที่ยงโดยหาสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาคได้ค่าเท่ากับ 0.98 และรายข้ออยู่ระหว่าง 0.97-0.99

การวิเคราะห์ข้อมูล

โดยใช้ค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage) วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศ ของโรงเรียนในเขตอำเภอปากเกร็ด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี เขต 2 โดยใช้ค่านวนหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และการคำนวณหาส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน S.D. (Standard Deviation) โดยใช้เกณฑ์การแปลความหมายค่าเฉลี่ย ของ บุญชม ศรีสะอาด. (2552)⁴ และเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามเพศ, ระดับการศึกษา และ ตำแหน่งงาน โดยใช้ t-test ส่วนอายุ ระยะเวลาในการปฏิบัติงาน ใช้วิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวใช้ (One-way ANOVA) และทดสอบความแตกต่างรายคู่ด้วย LSD.

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูต่อของสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนในเขตอำเภอปากเกร็ด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรีเขต 2

(n = 214)

ด้านที่	เกณฑ์มาตรฐานในการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศ	สภาพที่พึงประสงค์		
			SD.	
1	ด้านการนำองค์กร	4.61	.50	มากที่สุด
2	ด้านการวางแผนเชิงกลยุทธ์	4.58	.53	มากที่สุด
3	ด้านการมุ่งเน้นนักเรียนและผู้ปกครอง	4.49	.51	มาก
4	ด้านการวัดผลการวิเคราะห์ และการจัดการความรู้	4.55	.51	มากที่สุด
5	ด้านการมุ่งเน้นบุคลากรครู	4.56	.54	มากที่สุด
6	ด้านการมุ่งเน้นการปฏิบัติการ	4.56	.51	มากที่สุด
7	ด้านผลลัพธ์การดำเนินงาน	4.57	.47	มากที่สุด
รวม		4.56	.51	มากที่สุด

จากตารางที่ 1 พบว่าในภาพรวมของความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่มีต่อสภาพที่พึงประสงค์ในการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศ ของโรงเรียนในเขตอำเภอปากเกร็ด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี เขต 2 มีองค์ประกอบ 7 ด้าน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ =4.56, S.D.=0.51) โดยรายด้าน 6 ด้านอยู่ในระดับมากที่สุดตามลำดับดังนี้ ด้านการนำองค์กร ด้านการวางแผนเชิงกลยุทธ์ ด้านผลลัพธ์การดำเนินการ ด้านการมุ่งเน้นการปฏิบัติการ ด้านการมุ่งเน้นบุคลากรครู ด้านการวัดผล การวิเคราะห์และการจัดการความรู้ และ 1 ด้านอยู่ในระดับมากที่สุดคือการมุ่งเน้นนักเรียนและผู้ปกครอง

สรุปผลการวิจัย

สภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศ ของโรงเรียนในเขตอำเภอปากเกร็ด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 2 พบว่าในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุดคือ ด้านการนำองค์กร รองลงมาคือด้านการวางแผนเชิงกลยุทธ์ ด้านผลลัพธ์การดำเนินการ ด้านการมุ่งเน้นการปฏิบัติการ ด้านการมุ่งเน้นบุคลากรครู ด้านการวัดผล การวิเคราะห์และการจัดการความรู้ และด้านการมุ่งเน้นนักเรียนและผู้ปกครองอยู่ในระดับมาก

สำหรับรายละเอียดสภาพที่พึงประสงค์ในการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศ พิจารณาในรายด้านจะพบรายละเอียดที่สามารถเรียงตามลำดับได้ดังนี้

1. ด้านการนำองค์กร ผู้บริหารสถานศึกษาและครูมีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพที่พึงประสงค์ในการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศ ในภาพรวมและรายข้ออยู่ในระดับมากที่สุดทุกข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือผู้บริหารสถานศึกษามีการบริหารงานในองค์กรด้วยความโปร่งใสและมีความเป็นธรรม รองลงมาคือ ผู้บริหารสถานศึกษา สนับสนุนให้ครูและบุคลากรยึดมั่นในการปฏิบัติตามกฎหมาย และตามหลักจริยธรรม โดยผู้บริหารสถานศึกษาถ่ายทอดวิสัยทัศน์และค่านิยมที่ได้กำหนดแก่ครูและบุคลากร มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด

2. ด้านการวางแผนเชิงกลยุทธ์ ในภาพรวมและรายข้ออยู่ในระดับมากที่สุดทุกข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือสถานศึกษาจัดสรรทรัพยากรอย่างพอเพียง เพื่อสนับสนุนการปฏิบัติงานตามแผนปฏิบัติการ รองลงมาคือสถานศึกษามีกระบวนการวางแผนเชิงกลยุทธ์ทั้งในระยะสั้นและระยะยาว มีความยืดหยุ่นตามสถานการณ์อย่างเหมาะสม โดยสถานศึกษามีการประชุมถ่ายทอดแผนปฏิบัติการสู่การปฏิบัติไปยังบุคลากรเพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด

3. ด้านการมุ่งเน้นนักเรียนและผู้ปกครอง ในภาพรวมและรายข้ออยู่ในระดับมากและมากที่สุด ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือสถานศึกษารับฟังความคิดเห็น และความต้องการของนักเรียนและผู้ปกครองในแต่ละกลุ่มที่หลากหลาย รองลงมาคือสถานศึกษามีการปรับเปลี่ยนหลักสูตร และให้บริการทางการศึกษา ให้สอดคล้องกับความต้องการของนักเรียน และผู้ปกครองปัจจุบัน โดยสถานศึกษามีวิธีการจัดการ แก้ไขปัญหา ข้อร้องทุกข์ได้อย่างรวดเร็ว และมีประสิทธิภาพ มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด

4. ด้านการวัดผล การวิเคราะห์ และการจัดการความรู้ ในภาพรวมและรายข้ออยู่ในระดับมากที่สุดทุกข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือสถานศึกษามีการวัดผลการปฏิบัติงาน ด้านการเงิน ด้านงบประมาณทั้งระยะสั้นและระยะยาว รองลงมาคือสถานศึกษาจัดทำข้อมูล สารสนเทศให้มีความพร้อมใช้โดยครูนักเรียนและผู้ที่เกี่ยวข้องสามารถเข้าถึงข้อมูลได้ง่าย โดยสถานศึกษารวบรวมความรู้จากครูและบุคลากรในการจัดกระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้แก่นักเรียน ผู้ปกครองและผู้ที่เกี่ยวข้อง เพื่อกำหนดความรู้ที่ทั้งองค์กร มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด

5. ด้านการมุ่งเน้นบุคลากรครู ในภาพรวมและรายข้ออยู่ในระดับมากที่สุดทุกข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือสถานศึกษามีสภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมสุขอนามัย และความปลอดภัยแก่ครู รองลงมาคือสถานศึกษาสนับสนุนให้ครูจัดการเรียนการสอน ที่มุ่งเน้นนักเรียนและกระบวนการเรียนรู้ โดยสถานศึกษามีค่าตอบแทน และสวัสดิการที่ดีแก่ครู มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด

6. ด้านการมุ่งเน้นการปฏิบัติการ ในภาพรวมและรายข้ออยู่ในระดับมากที่สุด ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือสถานศึกษามีระบบเตรียมความพร้อมด้านความปลอดภัยและด้านป้องกันความเสี่ยง จากสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียน รองลงมาคือสถานศึกษามีแผนควบคุมการใช้จ่ายงบประมาณในด้านการดำเนินการ/โครงการ/กิจกรรม โดยสถานศึกษากำหนดการวัด และตัวชี้วัดผลการปฏิบัติงาน เพื่อควบคุมการปฏิบัติตามแผน และพัฒนากระบวนการทำงาน มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด

7. ด้านผลลัพธ์การดำเนินการ ในภาพรวมและรายข้ออยู่ในระดับมากที่สุดทุกข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือสถานศึกษามีการประเมินผลการดำเนินการด้านการปฏิบัติของกระบวนการทำงานของครูและบุคลากร คือ รองลงมาคือผู้บริหารสถานศึกษาบริหารองค์กรอย่างโปร่งใส สามารถตรวจสอบได้ ทั้งภายใน และภายนอก โดยนักเรียน และผู้ปกครองมีความพึงพอใจต่อการจัดการให้บริการของโรงเรียน มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด

ผลการเปรียบเทียบสภาพที่พึงประสงค์ในการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนในอำเภอปากเกร็ด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนนทบุรี เขต 2 จำแนกดังนี้

1. จำแนกตามเพศ โดยภาพรวมผู้ตอบแบบสอบถามเพศชายมีความคิดเห็นไม่แตกต่างจากเพศหญิง ยกเว้นด้านการมุ่งเน้นการปฏิบัติการ ที่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. จำแนกตามอายุ โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ช่วงอายุระหว่าง 31-35 ปี รองลงมาคือ ช่วงอายุระหว่าง 41-45 ปี อายุแตกต่างกันมีความคิดเห็นโดยในภาพรวม และรายด้านไม่แตกต่างกัน

3. จำแนกตามระดับการศึกษา พบว่าวุฒิการศึกษาต่างกัน ในภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ยกเว้นด้านการนำองค์กร มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4. จำแนกตามตำแหน่งปัจจุบัน ในภาพรวม และรายด้านไม่แตกต่างกัน ยกเว้นด้านการวางแผนเชิงกลยุทธ์ และด้านการมุ่งเน้นนักเรียนและผู้ปกครอง ที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

5. จำแนกตามระยะเวลาในการปฏิบัติงาน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญในภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

อภิปรายผลการวิจัย

1. สภาพที่พึงประสงค์ในการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนในอำเภอปากเกร็ด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี เขต 2 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูโรงเรียน ในภาพรวมเกี่ยวกับสภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านการนำองค์กร ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูโรงเรียนในอำเภอปากเกร็ด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี เขต 2 ให้ความสำคัญกับภาวะผู้นำว่าเป็นปัจจัยที่สำคัญที่สุดในการนำโรงเรียนไปสู่ความเป็นเลิศ สอดคล้องกับเกณฑ์มาตรฐานรางวัลคุณภาพแห่งชาติ Malcolm Baldrige National Quality Award: MBNQA (2012) ได้กำหนดให้การนำองค์กรเป็นปัจจัยแรกในการพิจารณามอบรางวัลดังกล่าว อีกทั้งในตัวชี้วัดของ Malcolm Baldrige Excellence Framework for Education (2016) ก็ได้ระบุให้การนำองค์กรเป็นหัวข้อแรกในการพิจารณาเช่นกัน และสอดคล้องกับ เกษศิริ กมล (2557)⁵ ได้ศึกษาเรื่อง การวิเคราะห์การบริหารโรงเรียนเอกชนที่มีความเป็นเลิศในประเทศไทย ตามเกณฑ์มาตรฐานรางวัลคุณภาพแห่งชาติ มัลคอล์ม บอลดริจ ผลการวิจัยพบว่า การบริหารโรงเรียนเอกชนที่มีความเป็นเลิศในประเทศไทย ตามเกณฑ์มาตรฐานรางวัลคุณภาพแห่งชาติ มัลคอล์ม บอลดริจ ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ การนำองค์กร ทั้งนี้ยังสอดคล้องกับ มนัส บุญชม (2555)⁶ ได้ศึกษาเรื่องการพัฒนากระบวนการบริหารสู่ความ

เป็นเลิศของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามควบคูวิชาสามัญ ผลการวิจัยพบว่า สภาพปัจจุบันของระบบการบริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ ด้านการนำองค์กร

ขณะเดียวกัน สภาพที่พึงประสงค์ในการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนในอำเภอปากเกร็ด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี เขต 2 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการมุ่งเน้นนักเรียน และผู้ปกครอง มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูโรงเรียนในอำเภอปากเกร็ด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี เขต 2 เห็นว่านักเรียน และผู้ปกครอง เป็นปัจจัยสำคัญในลำดับสุดท้ายในการขับเคลื่อนสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศรองจากปัจจัยอื่นๆ ทั้งหกด้าน ด้วยบริบทการบริหารการศึกษาของไทยจากอดีตจนกระทั่งถึงปัจจุบัน นักเรียนและผู้ปกครอง ได้รับโอกาสให้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาอยู่ในระดับน้อย สอดคล้องกับ Coleman, Felicia Maria V. (2008)⁷ ผลการวิจัยพบว่า ความสำคัญของการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียต่อความสำเร็จของการศึกษาระดับเขตอำเภอตามเกณฑ์มาตรฐานของ Malcolm Baldrige ส่งผลกระทบต่อในบริหารการศึกษาสู่ความเป็นเลิศในระดับน้อย สอดคล้องกับ จิตติภา ศัพท์เสน และชญาพิมพ์ อูสาโท (2558)⁸ ศึกษาเรื่องแนวทางการบริหารสู่ความเป็นเลิศตามเกณฑ์รางวัลคุณภาพแห่งชาติสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาขึ้นพื้นฐานของโครงการโรงเรียนมาตรฐานสากล: กรณีโรงเรียนนนทรีวิทยา ผลการวิจัยพบว่า การปฏิบัติของการบริหารสู่ความเป็นเลิศตามเกณฑ์รางวัลคุณภาพแห่งชาติสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาขึ้นพื้นฐานของโรงเรียนนนทรีวิทยามหวมุดการมุ่งเน้นนักเรียน มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

2. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู ในอำเภอปากเกร็ด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี เขต 2 ซึ่งจำแนกตามสถานภาพส่วนบุคคลของผู้บริหารสถานศึกษาและครู ในรายด้านจำแนกตามสถานภาพทางเพศ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูเพศชายมีความคิดเห็นแตกต่างจากเพศหญิง ในด้านการมุ่งเน้นการปฏิบัติการ ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูเพศชายมีมุมมองเกี่ยวกับการปฏิบัติการจากบทบาททางสังคมที่ขึ้นต่อเพศสภาพ กล่าวคือ ด้วยสรีระตามธรรมชาติของมนุษย์เพศชายมีความเหมาะสมในภาคปฏิบัติการมากกว่ามนุษย์เพศหญิง สอดคล้องกับ Schwendenman, Diane. (2012)⁹ ศึกษาเรื่อง Gender Role Expectations Of Classroom Teachers ผลการ

วิจัยพบว่า ครูเพศชายมีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติกรรมการเรียนการสอน แตกต่างจากครูเพศหญิง ส่วนระดับการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่จบการศึกษาระดับปริญญาตรี มีความคิดเห็นแตกต่างจากผู้บริหารสถานศึกษาและครูจบการศึกษาระดับปริญญาโทในด้านการนำองค์กร สอดคล้องกับ Willert, Klint Walter. (2012)¹⁰ ศึกษาเรื่อง Leadership for Excellence: A Case Study of Leadership Practices of School Superintendents Serving Four Malcolm Baldrige National Quality Award Recipient School Districts ผลการวิจัยพบว่า บุคลากรทางการศึกษาที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการนำองค์กรในสถานศึกษาที่เป็นเลิศตามเกณฑ์มาตรฐาน Malcolm Baldrige ต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 2 ควรเป็นผู้นำในการกำหนดนโยบายการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนในอำเภอปากเกร็ด โดยเฉพาะในด้านการนำองค์กรและด้านการวางแผนเชิงกลยุทธ์ที่ควรต้องให้ความสำคัญมากที่สุด และควรกำหนดเป็นนโยบายอย่างเร่งด่วน ส่วนผู้บริหารโรงเรียนในอำเภอปากเกร็ด ควรสร้างวัฒนธรรมองค์กรเพื่อให้เกิดการมีส่วนร่วมของนักเรียน และผู้ปกครอง ในกำหนดนโยบายด้านการบริหาร การจัดการศึกษา และการจัดการเรียนการสอน ร่วมกับโรงเรียนในสังกัดเพื่อนำสถานศึกษาในอำเภอปากเกร็ดสู่ความเป็นเลิศ อีกทั้งควรนำระบบการจัดการความรู้ อันประกอบไปด้วยขั้นตอนดังต่อไปนี้ 1) กำหนดความรู้หรือการบ่งชี้ความรู้ 2) แสวงหาและสร้างความรู้ 3) ประมวลผลและกลั่นกรองความรู้ 4) จัดเก็บความรู้ให้เป็นระบบ 5) แบ่งปันและแลกเปลี่ยนความรู้ 6) นำความรู้ไปใช้ มาใช้ในการบริหารโรงเรียนเพื่อนำสถานศึกษาก้าวสู่ความเป็นเลิศ

เอกสารอ้างอิง

- [1] สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.(2552). **ข้อเสนอการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง (พ.ศ.2552-2561)**.สิงพิมพ์ สกศ. ลำดับที่ 57/2552.
- [2] Malcolm Baldrige National Quality Award: MBNQA (2012)
- [3] รัชต์วรรณ กาญจนปัญญาชน. (2553). **การจัดการองค์ความรู้**. ค้นเมื่อ กันยายน 5, 2559, จาก <http://www.fullbrightthai.org>.

- [4] บุญชม ศรีสะอาด. (2552) **พื้นฐานการวิจัยการศึกษา**. พิมพ์ครั้งที่ 5 กาทสินธุ์: ประสานการพิมพ์
- [5] เกษศิริ กมล. (2557). **การวิเคราะห์การบริหารโรงเรียนเอกชนที่มีความเป็นเลิศในประเทศไทยตามเกณฑ์มาตรฐานรางวัลคุณภาพแห่งชาติ มัลคอล์มบอลดริจ**.
- [6] มนัส บุญชม. (2555) **การพัฒนากระบวนการสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามควบคู่วิชาชีพสามัญ**. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- [7] Coleman, Felicia Maria V. (2008). **Quality in Education: Perspectives Regarding**. Baldrige-based Practices and Instructional Leadership in Middle Schools. สืบค้นเมื่อ มิถุนายน 15, 2559, จาก <http://scholarworks.uno.edu/td/869/>
- [8] จิตติภา ศัพทเสน และชญาพิมพ์ อสุาโท. (2558) **แนวทางการบริหารสู่ความเป็นเลิศตามเกณฑ์รางวัลคุณภาพแห่งสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาของโครงการโรงเรียนมาตรฐานสากล: กรณีโรงเรียนนนทบุรีวิทยา**. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- [9] Schwendenman, Diane. (2012). **Gender Role Expectations of Classroom Teachers**. สืบค้นเมื่อ สิงหาคม 21, 2559, จาก https://etd.ohiolink.edu/rws_etd/document/get/Dayton1337199263/inline
- [10] Willert, Klint Walter. (2012). **Leadership for Excellence: A Case Study of Leadership Practices of School Superintendents Serving Four Malcolm Baldrige National Quality Award Recipient School Districts**. ค้นเมื่อ สิงหาคม 17, 2559, จาก http://ir.stthomas.edu/caps_ed_lead_docdiss/31/

ความคาดหวังในการจัดการความรู้ของบุคลากรทางการศึกษาของโรงเรียน ในเครือชมรมโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ในจังหวัดนนทบุรี และกรุงเทพมหานคร

The Expectations on Knowledge Management of Educational Personnel of the Islamic Private School in Nonthaburi and Bangkok

พาฝัน สัญชัยวรรณท์* รศ.พิศเพ็ญ เขียวหวาน**

*นิสิตหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏฯ

**อาจารย์ประจำหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏฯ

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบ ความคาดหวังในการจัดการความรู้ของบุคลากรทางการศึกษาของโรงเรียนในเครือชมรมโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดนนทบุรี และกรุงเทพมหานครจำนวน 123 คน กลุ่มตัวอย่างคือผู้บริหารและครูโรงเรียนในเครือชมรมโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดนนทบุรี และ กรุงเทพมหานคร จำนวน 13 โรงเรียน เครื่องมือที่ใช้ คือ แบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูล โดยการหาค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน t-test, One-way ANOVA

ผลการวิจัยพบว่า

1. ความคาดหวังในการจัดการความรู้ของผู้บริหารและครูผู้สอนของโรงเรียนในเครือชมรมโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดนนทบุรี และกรุงเทพมหานคร ในภาพรวมและในด้านที่อยู่ในระดับมาก คือ ด้านการถ่ายทอดและนำไปใช้ประโยชน์ ด้านการแสวงหาความรู้ และด้านการสร้างความรู้ ตามลำดับ ส่วนด้านการจัดเก็บและค้นคืนอยู่ในระดับปานกลาง

2. การเปรียบเทียบความคาดหวังในการจัดการความรู้พบว่า ผู้บริหารและครูผู้สอนที่มีเพศต่างกัน มีความคาดหวังในการจัดการความรู้ของบุคลากรทางการศึกษาของโรงเรียนในเครือชมรมโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดนนทบุรี และกรุงเทพมหานครในภาพรวมไม่แตกต่างกัน แต่รายด้านการถ่ายทอดความรู้และการใช้ประโยชน์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ.05 โดยความคาดหวังในการจัดการความรู้ด้านการถ่ายทอดและการใช้ประโยชน์ของชายสูงกว่าหญิง สำหรับผู้บริหาร และครูที่มีอายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่งหน้าที่ และประสบการณ์การทำงานแตกต่างกันมีความคาดหวังในการจัดการความรู้ไม่แตกต่างกัน

คำสำคัญ: ความคาดหวัง การจัดการความรู้ โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม

ABSTRACT

The purposes of this research were to study and compare the expectations on knowledge management of educational Personnel of schools under the Islamic Private School in Nonthaburi and Bangkok. The samples were 123 administrators and teachers of the 13 Islamic private schools in Nonthaburi and Bangkok. The data were analyzed by frequency, percentage, mean, Standard Deviation, t-test, and One-way ANOVA

The research results were as follow :

1.The expectations on knowledge management of the administrators and teachers of schools affiliated to Islamic private schools in Nonthaburi and Bangkok in overall and in the expects of conveying and utilizing, the pursuit of knowledge, and knowledge building were at high level, but the aspect of storage and retrieval was at a moderate level.

2. Gender had no influence on their expectations, expect in the aspect of conveying and utilizing. The males had higher expectation than females at .05 level of significance. Age, education level, position, and work experience had no influence on their expectations in all aspects.

Keywords: expectations, knowledge management, the Islamic Private School

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

โลกในยุคปัจจุบันเป็นโลกที่เป็นเศรษฐกิจฐานความรู้ที่ทุกสังคมจะต้องมีความสามารถที่จะนำความรู้มาสร้างนวัตกรรมเพื่อใช้เป็นพลังแห่งการขับเคลื่อนในการที่จะพัฒนาสังคม เป็นปัจจัยหลักที่จะนำมาใช้ขับเคลื่อนความเป็นอยู่ของคนในสังคมให้ดีขึ้น มีความเป็นอยู่ที่ดี กินดี มีความสุขและนำความรู้มาใช้ประโยชน์ให้เกิดกับตนเอง ครอบครัว ชุมชน ประเทศชาติ และโลก¹

ในปัจจุบันนี้มีโรงเรียนเกิดขึ้นมาก ไม่ว่าจะเป็นโรงเรียนเดิม และโรงเรียนที่เกิดขึ้นใหม่ ซึ่งสิ่งต่างๆที่เกิดขึ้นเหล่านั้นมีผลต่อการปรับเปลี่ยนหมุนเวียนของบุคลากรในโรงเรียนอยู่ตลอดเวลา ดังนั้นความรู้ความสามารถที่มีอยู่ในตัวบุคคลหนึ่งหากไม่มีการเรียบเรียง จัดเก็บอย่างเป็นระบบระเบียบ ความรู้ ความสามารถจะติดอยู่ที่ตัวบุคคลไม่สามารถกระจายไปสู่บุคคลอื่นได้อีกทั้งยังไม่เป็นประโยชน์ใดๆต่อโรงเรียน แต่เป็นประโยชน์แค่เพียงผู้เป็นเจ้าของความรู้ความสามารถเท่านั้น ซึ่งหากบุคคลนั้นมีเหตุให้ต้องพ้นสภาพจากการเป็นบุคลากรของโรงเรียนไม่ว่าด้วยเหตุอันใดก็ตาม จะส่งผลให้การทำงานในความรับผิดชอบของบุคคลนั้นเกิดการขาดตอน ไม่มีความต่อเนื่อง อันเนื่องมาจากหน้าที่รับผิดชอบนั้นไม่มีบุคคลอื่นสามารถทำแทนได้ เช่น ตำแหน่งหัวหน้างาน ทั้งงานธุรการ บริหารทั่วไป เป็นต้น โรงเรียนก็จะหยุดชะงักในงานด้านนั้นไปด้วย แต่ในทางตรงกันข้ามหากความรู้ ความสามารถที่จำเป็นและมีประโยชน์กับโรงเรียน

ถูกเรียบเรียงและจัดเก็บอย่างเป็นระบบระเบียบบุคลากรในโรงเรียนจะได้รับการถ่ายทอดความรู้ความสามารถและเรียนรู้งานได้อย่างดีหากต้องทำหน้าที่แทนบุคคลใดบุคคลหนึ่ง การทำงานก็จะไม่สะดุด และดำเนินต่อไปได้อย่างราบรื่น

โรงเรียนมีการบริหารจัดการที่มั่นคงเพราะมีการจัดการความรู้ที่มีประสิทธิภาพโดยใช้องค์ประกอบในการจัดการความรู้ 4 ด้าน คือ 1.) การแสวงหาความรู้ 2.) การสร้างความรู้ 3.) การจัดเก็บและค้นคืนและ 4.) การถ่ายทอดความรู้และการใช้ประโยชน์² เนื่องจากความรู้มีความจำเป็นสำหรับองค์กร เนื่องจากองค์การจะเรียนรู้ได้ดีขึ้นเมื่อความรู้มีการกระจายและถ่ายทอดไปอย่างรวดเร็ว และเหมาะสมทั่วทั้งองค์การ การถ่ายทอดและการใช้ประโยชน์จากความรู้เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับกลไก ด้านอิเล็กทรอนิกส์ นอกจากนี้การเคลื่อนที่ของสารสนเทศและความรู้ระหว่างบุคคลหนึ่งไปยังอีกบุคคล หนึ่งนั้นเป็นไปด้วยความตั้งใจและไม่ตั้งใจด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงตระหนักในความสำคัญของการจัดการความรู้ว่ามีส่วนช่วยในการบริหารจัดการและการดำเนินงานของโรงเรียนให้บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมาย

ผู้วิจัยจึงต้องการศึกษาความคาดหวังการจัดการความรู้ของบุคลากรทางการศึกษาของโรงเรียนในเครือข่ายชมรมโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามเพื่อนำมาพัฒนาการจัดการความรู้ในโรงเรียนต่อไป

วัตถุประสงค์ของงานวิจัย

1. เพื่อศึกษาความคาดหวังในการจัดการความรู้ของบุคลากรทางการศึกษาของโรงเรียนในเครือชมรมโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดนนทบุรี และกรุงเทพมหานคร
2. เพื่อเปรียบเทียบความคาดหวังของบุคลากรทางที่มีต่อการจัดการความรู้ จำแนกตาม เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่งหน้าที่ และประสบการณ์การทำงาน
3. เพื่อศึกษาแนวทางในการส่งเสริมการจัดการความรู้ของบุคลากรทางการศึกษาของโรงเรียนในเครือชมรมโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดนนทบุรี และกรุงเทพมหานคร

สมมติฐานของการวิจัย

ผู้บริหาร ครูผู้สอนที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่งหน้าที่ และประสบการณ์การทำงานที่ต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับความคาดหวังในการจัดการความรู้ของบุคลากรทางการศึกษาของโรงเรียนในเครือชมรมโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดนนทบุรี และกรุงเทพมหานครต่างกัน

กรอบแนวคิดการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมุ่งทำการศึกษาความคาดหวังในการจัดการความรู้ของบุคลากรทางการศึกษาของโรงเรียนในเครือชมรมโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดนนทบุรี และกรุงเทพมหานครโดยปรับปรุงมาจากแนวคิดของ มาร์ควอดท์ (Marquardt.1996 อ้างถึงใน กฤตเกียรติรุ่งวิสัยกุล : 2556 : 27) และงานวิจัยของ สหพัฒน์ ไตรรัตน์วิช² (2552 : 105 - 109) และกฤต เกียรติรุ่งวิสัยกุล³ (2556 : 116-123) ได้นำเสนอองค์ประกอบของการจัดการความรู้ทั้งหมด 4 ด้าน ได้แก่ การแสวงหาความรู้ การสร้างความรู้ การจัดเก็บและค้นคืน การถ่ายทอดความรู้และการใช้ประโยชน์

ตัวแปรอิสระ

สถานภาพส่วนบุคคลของผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษา

1. เพศ
2. อายุ
3. ระดับการศึกษา
4. ตำแหน่งหน้าที่
5. ประสบการณ์การทำงาน

ตัวแปรตาม

ความคาดหวังในการจัดการความรู้ 4 ด้าน

- 1) การแสวงหาความรู้
- 2) การสร้างความรู้
- 3) การจัดเก็บและค้นคืนความรู้
- 4) การถ่ายทอดความรู้และการใช้ประโยชน์

ประโยชน์จากการวิจัย

1. การวิจัยครั้งนี้ทำให้ได้ความรู้เกี่ยวกับความคาดหวังในการจัดการความรู้ของบุคลากรทางการศึกษาของโรงเรียนในเครือชมรมโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดนนทบุรี และกรุงเทพมหานคร
2. การวิจัยครั้งนี้ทำให้ทราบถึงความคิดเห็นของบุคลากรทางการศึกษาของโรงเรียนในเครือชมรมโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดนนทบุรี และกรุงเทพมหานครที่มีสถานภาพต่างกันซึ่งจะใช้เป็นแนวทางในการจัดการความรู้ให้สอดคล้องกับความต้องการในการจัดการความรู้ของบุคลากรทางการศึกษาของโรงเรียนในเครือชมรมโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดนนทบุรี และกรุงเทพมหานครได้ตามความเป็นจริง
3. การวิจัยครั้งนี้ทำให้ได้แนวทางการส่งเสริมความคาดหวังในการจัดการความรู้ของบุคลากรทางการศึกษาของโรงเรียนในเครือชมรมโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดนนทบุรี และกรุงเทพมหานครซึ่งผู้บริหารจะได้นำไปกำหนดนโยบายและวางแผนในการดำเนินการจัดการความรู้อย่างเป็นรูปธรรมเพื่อพัฒนาบุคลากรของโรงเรียน

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้บริหารและครูผู้สอนของโรงเรียนนอกระบบในเครือข่ายโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ในจังหวัดนนทบุรีและกรุงเทพมหานคร จำนวน 216 คนซึ่งกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตาราง เครจซี่ และมอร์แกน(Krejcie and Morgan 1970 อ้างถึงในลัดดาวัลย์ เพชรโรจน์ และคณะ 2555) และใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) จึงได้ผู้บริหารและครูผู้สอนของโรงเรียนนอกระบบในเครือข่ายโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ในจังหวัดนนทบุรีและกรุงเทพมหานคร จำนวน 136 คน ซึ่งผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลของกลุ่มตัวอย่างได้ จำนวน 123 คน คิดเป็นร้อยละ 90.44

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ คือ แบบสอบถามเกี่ยวกับความคาดหวังในการจัดการความรู้ของบุคลากรทางการศึกษาของโรงเรียนในเครือข่ายโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดนนทบุรี และกรุงเทพมหานครแบบวัดเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มี 5 ระดับ ของ ลิเคิร์ต (Likert)

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

นำแบบสอบถามไปให้ผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่านตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา(Content Validity) โดยหาค่า IOC ใช้เกณฑ์ตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไปใช้ได้ ซึ่งแบบสอบถามนี้มีค่า IOC ทั้งฉบับได้เท่ากับ .78 และค่า IOC รายข้ออยู่ระหว่าง .67-1.00 แล้วนำไปทดลองใช้ (Try-out) กับผู้บริหารและครูผู้สอนโรงเรียนนอกระบบแล้วไปหาค่าความเที่ยง (Reliability) ของแบบสอบถาม โดยวิธีการหาสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) ได้ค่า α เท่ากับ 0.83

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลสถานภาพส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยแจกแจงความถี่ และค่าร้อยละ และวิเคราะห์ความคาดหวังในการจัดการความรู้ของ

บุคลากรทางการศึกษาของโรงเรียนในเครือข่ายโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดนนทบุรี และกรุงเทพมหานคร โดยหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เปรียบเทียบความแตกต่างของความคาดหวังของผู้บริหารและครูผู้สอนในการจัดการความรู้ของบุคลากรทางการศึกษาของโรงเรียนในเครือข่ายโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดนนทบุรี และกรุงเทพมหานคร จำแนกตามเพศ ระดับการศึกษา และตำแหน่งด้วย t-test, จำแนกตามอายุ และประสบการณ์การทำงานด้วย One-way ANOVA และ LSD

สรุปผลการวิจัย

ความคาดหวังในการจัดการความรู้ของผู้บริหารและครูผู้สอนของโรงเรียนในเครือข่ายโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดนนทบุรี และกรุงเทพมหานคร ในภาพรวมและในด้านด้านการถ่ายทอดและนำไปใช้ประโยชน์ด้านการแสวงหาความรู้ และด้านการสร้างความรู้ อยู่ในระดับมากตามลำดับ ส่วนด้านการจัดเก็บและค้นคืนอยู่ในระดับปานกลาง

การเปรียบเทียบความคาดหวังในการจัดการความรู้ของผู้บริหาร และครูผู้สอนของโรงเรียนในเครือข่ายโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดนนทบุรี และกรุงเทพมหานครจำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่งหน้าที่ และประสบการณ์การทำงานพบว่า ผู้บริหารและครูผู้สอนเพศชาย มีความคาดหวังในการจัดการความรู้สูงกว่าเพศหญิง ในด้านการถ่ายทอดความรู้และการใช้ประโยชน์ สำหรับผู้บริหาร และครูที่มีอายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่งหน้าที่ และประสบการณ์การทำงานแตกต่างกันมีความคาดหวังในการจัดการความรู้ไม่แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะแนวทางส่งเสริมซึ่งได้จากคำถามปลายเปิดของผู้ตอบแบบสอบถามสรุปได้ดังนี้

1. ในด้านการแสวงหาความรู้ ผู้บริหารควรปลูกฝังให้ครูหมั่นค้นหาความรู้เพิ่มเติมทั้งด้านศาสนาและในด้านทั่วไปเพื่อมาพัฒนาการเรียนการสอนและส่งเสริมให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้จากประสบการณ์ ความคิด และทักษะกับผู้นำศาสนาตลอดชีวิตเพราะอิสลามคือการเรียนรู้

2. ในด้านการสร้างความรู้ ผู้บริหารควรนำความรู้จากการจัดการความรู้มาปรับปรุงนโยบายและแนวปฏิบัติเพื่อจัดการความรู้ให้เป็นระบบ และนำความรู้มาพัฒนาการเรียนการสอน

3. ในด้านการจัดเก็บและคั่นคืนความรู้ควรมีการนำเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาบูรณาการกับวิชาการด้านศาสนาอิสลามเพื่อสืบค้นความรู้นอกเหนือจากตำรา

4. ในด้านการถ่ายทอดความรู้และนำไปใช้ประโยชน์ผู้บริหารควรส่งเสริมให้ครูนำความรู้ที่ได้จากการแสวงหาจากภายในและภายนอกมาถ่ายทอดในหมู่ครูด้วยกัน และนำความรู้ที่ได้ไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน

การอภิปรายผล

5.2.1 ความคาดหวังของผู้บริหาร และครูผู้สอนที่มีต่อการจัดการความรู้ของบุคลากรทางการศึกษาของโรงเรียนในเครือข่ายโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดนนทบุรี และกรุงเทพมหานคร มีความคาดหวังอยู่ในระดับมากใน 3 ด้าน คือ การถ่ายทอดและการใช้ประโยชน์ด้านการแสวงหาความรู้ และด้านการสร้างความรู้ อันดับแรก คือ ด้านการถ่ายทอดและการใช้ประโยชน์ทั้งนี้อาจเป็นเพราะเป้าหมายของโรงเรียนในด้านการจัดการความรู้ยังไม่ชัดเจน บุคลากรจึงยังนำองค์ความรู้ของตนเองออกมาได้ไม่เต็มที่ และการถ่ายทอดความรู้โดยสอนงานน้อยยังมีน้อยมาก สำหรับด้านแสวงหาความรู้ บุคลากรทางการศึกษามีความคาดหวังมากเป็นอันดับที่สอง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะบุคลากรของโรงเรียนได้เข้าร่วมกิจกรรมสัมพันธ์ภายในโรงเรียน เช่น การประชุมเชิงปฏิบัติการระหว่างผู้บริหารและครูภายในโรงเรียนมีน้อยมากจึงทำให้การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ แลกเปลี่ยนความคิดกับบุคลากรในโรงเรียนน้อยตามไปด้วย และอีกประการหนึ่งคือการขาดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับผู้นำศาสนาซึ่งเป็นผู้มีความรู้ความสามารถมากและยังนำชุมชนอีกด้วย สำหรับด้านการสร้างความรู้ บุคลากรทางการศึกษามีความคาดหวังมากเป็นอันดับที่สาม อาจเป็นเพราะยังไม่มีกระบวนการรวบรวมความรู้นำมาสร้างสรรค์นวัตกรรม อีกทั้งบุคลากรภายในโรงเรียนที่คิดว่าการแสวงหาความรู้เพิ่มเติมเป็นหน้าที่ของทุกคนยังมีน้อยและโรงเรียนไม่ค่อยมีการสนับสนุนให้บุคลากรศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สหพัฒน ไตรรัตน์วิช2 (2553 : บทคัดย่อ) ที่ศึกษาสภาพการจัดการความรู้ของบุคลากรศูนย์เทคโนโลยีทางการศึกษา พบว่าบุคลากรศูนย์เทคโนโลยีทางการศึกษามีระดับการปฏิบัติในการจัดการความรู้โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าด้านที่มีระดับการปฏิบัติสูงสุด คือ ด้านการนำความรู้ไปใช้งาน รองลงมา คือ ด้านการพัฒนาความรู้ใหม่ ด้านการแสวงหาความรู้และด้านการจัดเก็บความรู้ตามลำดับ ส่วนด้านที่มีระดับ

การปฏิบัติต่ำสุด คือ ด้านการถ่ายทอดความรู้

5.2.2 ผลการเปรียบเทียบความคาดหวังในการจัดการความรู้ของบุคลากรทางการศึกษาของโรงเรียนในเครือข่ายโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดนนทบุรี และกรุงเทพมหานคร พบว่าผู้บริหารและครูที่มีเพศต่างกันมีความคาดหวังในการจัดการความรู้ในด้านการถ่ายทอดความรู้และการใช้ประโยชน์ มีความคาดหวังในการจัดการความรู้แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะลักษณะบุคลิกภาพของผู้ชายและผู้หญิง โดยบุคลิกภาพของความเป็นชาย เป็นลักษณะที่เกี่ยวข้องกับการแสดงออกทางด้านความเข้มแข็งทางพลัง ความเป็นผู้นำ ก้าวร้าว ทะเยอทะยาน ชอบแข่งขัน เอาชนะ ทำหาย เชื่อมั่นในตนเอง ในขณะที่บุคลิกลักษณะของความเป็นหญิงมีความเกี่ยวข้องกับการแสดงออกทางด้านอารมณ์ มีความอ่อนโยน สุภาพ มีเมตตา ไวต่อความรู้สึกของบุคคลอื่น เป็นผู้ตามต้องฟังพาดูอื่น แต่ในความเป็นจริงแล้วทั้งผู้ชายและผู้หญิงต่างก็มีความเป็นชายและความเป็นหญิงอยู่ในตนเอง สูงหรือต่ำขึ้นอยู่กับแต่ละบุคคล5 เบบ (Bem 1981 อ้างถึงในสุกัญญา สุदारรัตน์ 2557: 66)6 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ(พินิตา วัชรระรังสี 2554 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่องสภาพปัจจุบันและความคาดหวังในการจัดการความรู้ด้านประกันคุณภาพการศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาเครือข่ายเบญจมิตร ปีการศึกษา 2554 พบว่าความแตกต่างด้านเพศ มีผลต่อความคิดเห็นของบุคลากรสถาบันอุดมศึกษาเอกชน เครือข่ายเบญจมิตร7

ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

จากผลการวิจัยความคาดหวังในการจัดการความรู้ของบุคลากรทางการศึกษาในด้านการถ่ายทอดความรู้และการใช้ประโยชน์ ด้านการแสวงหาความรู้ และด้านการสร้างความรู้มีความต้องการในอนาคตอยู่ในระดับมาก ผู้วิจัยจึงขอเสนอแนะเพื่อให้การจัดการความรู้บรรลุผลตามวัตถุประสงค์ดังนี้

ในด้านการถ่ายทอดความรู้และการใช้ประโยชน์ มีความต้องการการจัดการความรู้ในระดับมากเป็นอันดับแรกในเรื่องการที่โรงเรียนมีการกำหนดเป้าหมายการถ่ายทอดความรู้ และนำไปใช้ประโยชน์ระหว่างบุคลากรของโรงเรียนอย่างชัดเจนมีความคาดหวังอยู่ในระดับมาก ดังนั้นเพื่อให้การถ่ายทอดความรู้และการใช้ประโยชน์เกิดขึ้นจริงผู้บริหารควรมีการกำหนดเป้าหมายการถ่ายทอดความรู้และนำไปใช้ประโยชน์ให้ชัดเจน ในขณะเดียวกันครูผู้สอนจะต้อง

ดำเนินตามนโยบายดังกล่าวด้วย

ในด้านการแสวงหาความรู้มีความต้องการจัดการความรู้ในเรื่อง การเข้าร่วมกิจกรรมสัมพันธ์ภายในโรงเรียนของบุคลากรมีความคาดหวังว่าจะให้เกิดขึ้นอยู่ในระดับมาก ดังนั้นเพื่อให้ความคาดหวังในด้านการแสวงหาความรู้เกิดขึ้นจริงโรงเรียนควรมีการจัดอบรม หรือการร่วมเสวนาในด้านวิชาการ หรือการปฏิบัติงานภายในโรงเรียนเพื่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกันและปลูกฝังให้บุคลากรหมั่นมีการเรียนรู้ตลอดชีวิตตามการสอนของศาสนาอิสลาม

ในด้านการสร้างความรู้ในเรื่อง การนำความรู้ที่ได้ไปสร้างสรรค์ผลงานและนวัตกรรมมีความคาดหวังว่าจะให้เกิดขึ้นอยู่ในระดับมาก ดังนั้นเพื่อให้ความคาดหวังในด้านการแสวงหาความรู้เกิดขึ้นได้เต็มศักยภาพของครูผู้บริหารควรมีการจัดอบรม หรือการเสวนาในด้านวิชาการ หรือการปฏิบัติงานภายในโรงเรียนในยุคของการเปลี่ยนแปลงเพื่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน

ในด้านการจัดเก็บและค้นคืนในเรื่อง การจัดเก็บเอกสาร ผลงาน หลักฐาน โดยใช้เทคโนโลยีเพื่อการจัดเก็บข้อมูลอย่างเป็นระบบมีความคาดหวังอยู่ในระดับปานกลาง ดังนั้นเพื่อให้ความคาดหวังในด้านการจัดเก็บและค้นคืนเกิดได้พัฒนาขึ้นในโรงเรียนอย่างเป็นรูปธรรมโรงเรียนควรมีการนำเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาบูรณาการกับการจัดเก็บทั้งเอกสารวิชาการ และเอกสารต่างๆ และควรจัดประชุมสัมมนาครูให้มีความสามารถใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัยมาช่วยในการจัดเก็บและค้นคืน

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการทำวิจัยที่เกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดการความรู้ภายในโรงเรียนเพื่อนำผลใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาระบบการจัดการความรู้ให้มีคุณภาพ
2. ควรมีการทำวิจัยที่เกี่ยวกับรูปแบบการจัดการความรู้ที่เหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลงของในศตวรรษที่ 21 ในยุคไทยแลนด์ 4.0

เอกสารอ้างอิง

- [1] ปิยะนาถ บุญมีพิพิธ. (2551). การพัฒนารูปแบบการจัดการความรู้ของสถานศึกษา. ดุษฎีนิพนธ์ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิตสาขาวิชาการ บริหารสถานศึกษา. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- [2] สหพัฒน์ ไตรรัตน์วิช. (2553). สภาพการจัดการความรู้ของบุคลากรศูนย์เทคโนโลยีทางการศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. พิษณุโลก: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- [3] กฤต เกียรติรุ่งวิไลกุล. (2556). สภาพการจัดการความรู้ของโรงเรียนในสังกัดสำนักบริหาร กรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชนกลุ่มเครือข่ายที่ 21. วิทยานิพนธ์, สาขาวิชาการบริหารการศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี.
- [4] ลัดดาวัลย์ เพชรโรจน์ และคณะ. (2555). สถิติสำหรับการวิจัยและเทคนิคการใช้ SPSS. กรุงเทพฯ: เจริญดี มั่นคงการพิมพ์.
- [5] Bem, S.L. (1981) . “Gender Schema Theory : A Cognitive Account of sex Typing ” Psychological Review. 88.
- [6] สุกัญญา สุदारรัตน์. (2557). สมรรถนะอันพึงประสงค์ระดับประถมศึกษาตามทัศนะของครู ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานปลายบาง. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์.
- [7] พนิดา วัชรระรังสี. (2554). สภาพปัจจุบันและ ความคาดหวังในการจัดการความรู้ด้านประกันคุณภาพ การศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาเครือข่ายเบญจมิตร ปีการศึกษา 2554. สาขาการจัดการ คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์.

ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 2

The Relationship between School Administration and School Effectiveness of Private Schools under the Nonthaburi Primary Educational Service Area Office 2.

ลลิสสา สัตยชัยวรนนท์* , รศ.พิศเพลิน เขียวหวาน**

*นิสิตหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม

** อาจารย์ประจำหลักสูตร

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา และเปรียบเทียบ การบริหารสถานศึกษาและประสิทธิผลของโรงเรียนเอกชนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 2 จำแนกตามระดับการศึกษาและตำแหน่งการปฏิบัติงาน และหาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของโรงเรียนเอกชน กลุ่มตัวอย่างคือผู้บริหารและครูโรงเรียนประถมศึกษาเอกชน จำนวน 254 คน เครื่องมือที่ใช้คือแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน t-test independent, One-way ANOVA, LSD และ Pearson's product-moment correlation coefficient

ผลการวิจัยพบว่า

1. ผู้บริหารและครูมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษาของโรงเรียนเอกชนว่ามี การปฏิบัติอยู่ในระดับมากทั้งในภาพรวมและรายด้าน เรียงตามลำดับคือ ด้านการบริหารงานวิชาการ ด้านการบริหารงานบุคคล ด้านการบริหารงานทั่วไป และด้านการบริหารงบประมาณ
2. ความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิผลของโรงเรียนเอกชนมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากทั้งในภาพรวมและรายด้าน เรียงตามลำดับคือ ด้านการปรับเปลี่ยนโรงเรียนให้เข้ากับสภาวะแวดล้อมทั้งภายในและภายนอก ด้านภาวะผู้นำทางวิชาการ ด้านความพึงพอใจในการทำงานของครู ด้านคุณภาพและการมีเจตคติทางบวกของนักเรียน และด้านการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชน
3. ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของโรงเรียน ในภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับสูง และมีความสัมพันธ์ไปในทิศทางเดียวกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
4. ผลการเปรียบเทียบ พบว่า ผู้บริหารและครูที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารสถานศึกษาของโรงเรียนเอกชน แตกต่างกันในภาพรวม และด้านการบริหารงานทั่วไป ส่วนที่มีตำแหน่งการปฏิบัติงานแตกต่างกันในภาพรวมและด้านการบริหารงานบุคคล และมีความคิดเห็นต่อประสิทธิผลของโรงเรียนเอกชน แตกต่างกันในภาพรวมและด้านคุณภาพและการมีเจตคติทางบวกของนักเรียน ด้านการปรับเปลี่ยนโรงเรียนให้เข้ากับสภาวะแวดล้อมทั้งภายในและภายนอก และด้านความพึงพอใจในการทำงานของครู อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ: การบริหารสถานศึกษา, ประสิทธิผลของโรงเรียน

ABSTRACT

The purposes of this research were to study, compare and find out correlation among the school administration and the effectiveness of private primary schools under the Primary Education Service Area Office 2. Samples included 254 school administrators and teachers in the private primary schools. The questionnaire was used as a tool for this study. The data were analyzed by frequency, percentage, mean, Standard Deviation, independent t-test, One-way ANOVA, LSD and Pearson's product-moment correlation coefficient.

The research results were as follows:

1. The school administration of private primary school were at high level in every aspect: academic administration, personnel management, budget management and general administration, respectively.
2. The effectiveness of private primary school were at high level in every aspect: the modifications to the internal and external school environment, the leadership, the teachers' satisfaction of the work, quality and the positive attitude of the students, and the participation of parents and the community.
3. The relationship between the school administration and the effectiveness of the school administration were at high level and was associated in the same direction at .01 level of significance.
4. Education level had influence on their opinion on the school administration in overall and the aspect of general administration. Position had influence on their opinion in overall and the aspect of personnel management. Education level and position had influence on their opinion on the school effectiveness in overall and the aspects of quality and the positive attitude of the students, the modifications to the internal and external school environment, and the teachers' satisfaction of the work at .05 level of significance.

KEYWORDS: The School Administration, The School Effectiveness

ความเป็นมาและความสำคัญ

การบริหารการศึกษามุ่งเน้นให้ประชากรวัยเรียนทุกคนได้รับโอกาสในการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างมีคุณภาพทั่วถึงและเสมอภาค มุ่งเน้นให้ผู้เรียนทุกระดับมีพัฒนาการเหมาะสมตามช่วงวัยและมีคุณภาพตามมาตรฐาน พัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้คู่คุณธรรม ดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และมีความสามารถตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยการส่งเสริมให้ครู ผู้บริหารสถานศึกษาและบุคลากรทางการศึกษามีทักษะการปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพยกระดับคุณภาพระดับสากลตามศักยภาพภายใต้การขับเคลื่อนการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สูงขึ้น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2 ได้กำหนดทิศทางการขับเคลื่อนการจัดการเรียนรู้ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาและจัดระบบนิเทศ กำกับติดตาม มุ่งเน้นการบริหารงาน 4 ด้าน คือ การบริหารงานวิชาการ การบริหารงบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารงานทั่วไป เพื่อให้การพัฒนาโรงเรียนประถมศึกษาเอกชนมีประสิทธิภาพอย่างเต็มศักยภาพของตนเองผู้วิจัยจึงเห็นความ

สำคัญและสนใจที่จะศึกษาการบริหารสถานศึกษาที่ส่งเสริมต่อประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษาเอกชน ผลงานวิจัยครั้งนี้จะเป็นประโยชน์และเป็นแนวทางในการบริหารสถานศึกษาในงานด้านต่างๆได้อย่างมีประสิทธิภาพหรือให้ผู้บริหารและผู้ที่เกี่ยวข้องได้ศึกษาและนำไปปรับปรุง แก้ไข นำผลวิจัยไปสู่การพัฒนาและเพิ่มประสิทธิผลของโรงเรียนให้มีคุณภาพและได้มาตรฐานต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการบริหารสถานศึกษาของโรงเรียนเอกชนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2
2. เพื่อศึกษาระดับประสิทธิผลของโรงเรียนเอกชนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา หนองบัวลำภู เขต 2

4. เพื่อเปรียบเทียบการบริหารสถานศึกษาของโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี เขต 2 จำแนกตามระดับการศึกษาและตำแหน่งการปฏิบัติงาน

5. เพื่อเปรียบเทียบประสิทธิผลของโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี เขต 2 จำแนกตามระดับการศึกษาและตำแหน่งการปฏิบัติงาน

สมมติฐานของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยตั้งสมมติฐาน ดังนี้ความสัมพันธ์การบริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี เขต 2 อยู่ในระดับสูง ผู้บริหารและครู ที่มีระดับศึกษา ตำแหน่งการปฏิบัติงาน ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารสถานศึกษาและประสิทธิผลของโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี เขต 2 แตกต่างกัน

กรอบแนวคิดการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยมุ่งศึกษาการบริหารสถานศึกษาที่ส่งเสริมประสิทธิผลของโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 2 ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี เกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษา ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ(ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 ซึ่งแบ่งการบริหารออกเป็น 4 ด้านได้แก่ ด้านการบริหารวิชาการ ด้านการบริหารงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารทั่วไปกระทรวงศึกษาธิการ (2550)¹ สำหรับประสิทธิผลของโรงเรียน ศึกษาตามแนวคิดของนักวิชาการเซอร์จิโอแวนนี (Sergiovanni, 2001)² ฮอยและมิสเกล (Hoy and Miskel, 2005 : 274)³ และแนวทางการประเมินคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อการประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษาคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2553)⁴ นำมาวิเคราะห์และประยุกต์ประสิทธิผลของโรงเรียนได้ 5 ด้าน คือ ด้านภาวะผู้นำทางวิชาการ ด้านคุณภาพและการมีเจตคติทางบวกของนักเรียน ด้านการปรับเปลี่ยนโรงเรียนให้เข้ากับสภาวะแวดล้อมทั้งภายในและภายนอก ด้านความพึงพอใจในการทำงานของครู ด้านการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชน

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา
2. ขอบเขตด้านประชากร
3. ขอบเขตด้านพื้นที่
4. ขอบเขตด้านระยะเวลา

ประโยชน์จากการวิจัย

1. ผู้บริหารและครูสามารถนำผลการวิจัยไปใช้ในการวางแผนการจัดทำหลักสูตร การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของสถานศึกษา เพื่อยกระดับคุณภาพของสถานศึกษาให้มีประสิทธิผลเป็นที่ยอมรับของผู้ปกครองและชุมชน
2. สถานศึกษา ชุมชน หน่วยงานต้นสังกัดเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี เขต 2 ใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการกำหนดนโยบายและแนวทางในการพัฒนาการบริหารสถานศึกษาและประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษาเอกชนได้ตรงกับสภาพที่เป็นจริงและตรงตามความต้องการของบุคลากรทางการศึกษา
3. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาได้แนวทางการส่งเสริม พัฒนาประสิทธิผลของโรงเรียนเอกชน สังกัดเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี เขต 2 ซึ่งจะนำไปกำหนดนโยบาย กลยุทธ์ และแผนงานในการเพิ่มพูนประสิทธิผลของโรงเรียนให้สูงขึ้น

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยคือ ผู้บริหารและครูโรงเรียนเอกชนสังกัดเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี เขต 2 จำนวน 24 โรงเรียน จำนวน 745 คน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยคือ ผู้บริหารและครู โรงเรียนเอกชน สังกัดเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี เขต 2 ซึ่งได้จากการเลือกแบบเจาะจง กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามตารางของ Krejcie and Morgan (อ้างถึง ลัดดาวัลย์ เพชรโรจน์ และคณะ.(2555))⁵ ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 254 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือแบบสอบถาม (Questionnaire) ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยแบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถามเป็นแบบตรวจสอบ (Checklist) สอบถามเกี่ยวกับ ระดับการศึกษา ตำแหน่ง ของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษา 4 ด้านของโรงเรียนประถมศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 2 แบบวัดเป็นแบบมาตราประมาณค่า (Rating Scale) มี 5 ระดับ ของลิเคิร์ต (Likert)

ตอนที่ 3 แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 2 แบบวัดเป็นแบบมาตราประมาณค่า (Rating Scale) มี 5 ระดับ ของลิเคิร์ต (Likerts)

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

นำแบบสอบถามที่แก้ไขแล้วตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา(Content Validity) โดยหาค่า IOC ได้ค่าเท่ากับ 0.74 นำไปทดลองใช้ (try-out) กับผู้บริหารและครูโรงเรียนปิยะฉัตรและโรงเรียนมารีย์วิทยา จำนวน 30 คน แล้วไปหาค่าความเที่ยง (Reliability) ของแบบสอบถาม โดยวิธีการหาสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) ได้ค่าความเที่ยงเท่ากับ 0.97

สรุปผลการวิจัย

1. ผู้บริหารและครู มีความคิดเห็นต่อการบริหารสถานศึกษาของโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 2 ในภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงตามลำดับคือ ด้านการบริหารงานวิชาการ ด้านการบริหารงานบุคคล ด้านการบริหารงานทั่วไป และด้านการบริหารงบประมาณ

2. ผู้บริหารและครู มีความคิดเห็นต่อประสิทธิผลของโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เขต 2 ในภาพรวมอยู่ในระดับมากเรียงตามลำดับ คือด้านการปรับเปลี่ยนโรงเรียนให้เข้ากับสภาวะแวดล้อมทั้งภายในและภายนอก ด้านภาวะผู้นำทางวิชาการ ด้านความพึงพอใจในการทำงานของครู ด้านคุณภาพและการมีทัศนคติทางบวกของนักเรียนและข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ด้านการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชน

3. ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี เขต 2 พบว่าการบริหารสถานศึกษามีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลของสถานศึกษาในภาพรวมมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ 0.891 แสดงว่ามีความสัมพันธ์กันสูงและไปในทิศทางเดียวกันนั่นคือ การบริหารสถานศึกษาสูงจะทำให้มีประสิทธิผลของโรงเรียนสูงด้วย

4. การเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและครู ที่มีต่อการบริหารสถานศึกษาครูของโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 2 พบว่า ผู้บริหารและครูที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารสถานศึกษาครูของโรงเรียนประถมศึกษาเอกชน แตกต่างกันในภาพรวมและด้านการบริหารงานทั่วไป ส่วนที่มีตำแหน่งในการปฏิบัติงานต่างกันมีความคิดเห็นต่อการบริหารการศึกษาไม่แตกต่างกันในภาพรวม ในด้านการบริหารงานบุคคลแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

5. การเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและครู ที่มีต่อประสิทธิผลของโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 2 พบว่า ผู้บริหารและครูที่มีระดับการศึกษาและตำแหน่งในการปฏิบัติงานต่างกัน มีความคิดเห็นต่อประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษาเอกชนแตกต่างกันทั้งภาพรวมและรายด้าน ในด้านคุณภาพและการมีเจตคติทางบวกของนักเรียน ด้านการปรับเปลี่ยนโรงเรียนให้เข้ากับสภาวะแวดล้อมทั้งภายในและภายนอก ด้านการปรับเปลี่ยนโรงเรียนให้เข้ากับสภาวะแวดล้อมทั้งภายในและภายนอก และด้านความพึงพอใจในการทำงานของครูอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

การอภิปรายผล

จากผลการวิจัย การบริหารสถานศึกษาที่ส่งเสริมประสิทธิผลของโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี เขต 2 ผู้วิจัยได้พบประเด็นที่ควรนำมาอภิปราย โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

จากความคิดเห็นของผู้บริหารและครูที่มีต่อการบริหารสถานศึกษาของโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี เขต 2 อยู่ในระดับมากทั้ง 4 ด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงตามลำดับคือด้านการบริหารงานวิชาการ ด้านการบริหารงานบุคคล ด้านการบริหารงานทั่วไป พบว่าการบริหารสถานศึกษามีความ

สัมพันธ์กับประสิทธิผลของสถานศึกษา ในภาพรวมและรายด้านมีความสัมพันธ์กันสูง โดยที่มีความสัมพันธ์สูงตามลำดับ คือด้านการบริหารงานทั่วไป ด้านการบริหารงานวิชาการ ด้านการบริหารงานบุคคล ทั้งนี้อาจเป็นเพราะในด้านการบริหารวิชาการ ผู้บริหารมีการกำหนดแนวนโยบายการบริหารจัดการเพื่อส่งเสริมสนับสนุนให้ครูจัดกระบวนการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ส่งเสริมการจัดระบบประกันคุณภาพภายใน และจัดกระบวนการนิเทศการศึกษาภายในสถานศึกษา ซึ่งเป็นแนวทางในการพัฒนาการเรียนการสอนสำหรับครูเพื่อนำไปปฏิบัติได้ ส่วนการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษามีการจัดตั้งคณะกรรมการประกันคุณภาพภายในเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลให้ครบตามตัวชี้วัดที่กำหนดโดยใช้หลักการทำงานแบบมีส่วนร่วมในทุกฝ่าย สำหรับด้านการบริหารงานทั่วไปมีการจัดระบบฐานข้อมูลของสถานศึกษาเพื่อใช้ในการบริหารจัดการภายในสถานศึกษาให้สอดคล้องกับระบบฐานข้อมูลของเขตพื้นที่การศึกษา มีการบำรุง ดูแลและพัฒนาอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อมของสถานศึกษาให้อยู่ในสภาพที่มั่นคงและปลอดภัย เหมาะสมพร้อมใช้ประโยชน์สม่ำเสมอ และมีการวางแผน และออกแบบระบบงานธุรการตามขั้นตอนการดำเนินงานให้มีประสิทธิภาพ ส่วนด้านการบริหารงานบุคคล มีการจัดทำทะเบียนประวัติของครูและบุคลากรทางการศึกษาครบถ้วนและเป็นปัจจุบัน ผู้บริหารบริหารจัดการบุคลากรในการปฏิบัติงานต่างๆ ให้เหมาะสมกับความรู้ความสามารถ รวมทั้งแจ้งภาระงาน มาตรฐานคุณภาพงาน มาตรฐานวิชาชีพ เกณฑ์การประเมินผลงานครู และบุคลากรทางการศึกษาให้ทราบโดยทั่วกัน อีกทั้งยังส่งเสริมพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาอย่างเป็นระบบ โดยการส่งเสริมให้ครูไปอบรมในเรื่องการจัดการเรียนการสอนแบบ STEM การจัดการเรียนการสอนเพื่อเข้าสู่ศตวรรษที่ 21 ซึ่งจัดโดยหน่วยงานการศึกษา เช่น สช. สพฐ. เป็นต้น ทั้งนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ กนกวรรณ อินทร์น้อย (2553)⁶ ได้ศึกษาเรื่องกระบวนการการบริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนเอกชน ผลการวิจัย พบว่าผู้บริหารและครูผู้สอนมีระดับการปฏิบัติกระบวนการบริหารทั้ง 7 ด้าน โดยรวมอยู่ในระดับดีมาก คือด้านการวางแผน ด้านการจัดองค์การ ด้านการจัดงบประมาณ ด้านการจัดทีมงาน ด้านการประสานงาน ด้านการรายงาน และด้านการอำนวยความสะดวก

จากความคิดเห็นของผู้บริหารและครูที่มีต่อประสิทธิผลของโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี เขต 2 พบว่า ประสิทธิภาพทั้ง 5 ด้าน อยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงตามลำดับ

คือ ด้านการปรับเปลี่ยนโรงเรียนให้เข้ากับสภาวะแวดล้อมทั้งภายในและภายนอก และด้านภาวะผู้นำทางวิชาการ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะในด้านการปรับเปลี่ยนโรงเรียนให้เข้ากับสภาวะแวดล้อมทั้งภายในและภายนอก ครูและบุคลากรทางการศึกษามีความสามารถในการปรับเปลี่ยนและพัฒนาโรงเรียนเพื่อเตรียมพร้อมกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น ครูและบุคลากรทางการศึกษาในโรงเรียนมีความตั้งใจ และกระตือรือร้นในการทำงาน รวมทั้งครูและบุคลากรทางการศึกษาในโรงเรียนมีการนำแนวคิด วิธีการ รวมทั้งเทคนิคการสอนใหม่ๆ มาใช้ในการจัดการเรียนการสอน ส่วนด้านภาวะผู้นำทางวิชาการ ผู้บริหารมีการกำหนดนโยบายการนิเทศติดตาม การปฏิบัติงานของบุคลากรอย่างต่อเนื่อง กระตุ้นให้บุคลากรใช้ข้อมูลที่ทันสมัยเพื่อแก้ไขปัญหาในด้านการจัดการเรียนการสอน โดยการสร้างงานวิจัยในชั้นเรียนและนวัตกรรมการสอน รวมทั้งผู้บริหารมีวิสัยทัศน์และแสวงหาวิธีใหม่ๆ ที่ช่วยพัฒนากระบวนการทำงานให้มีประสิทธิภาพ ซึ่งจะทำให้เกิดประสิทธิผลที่ดียิ่งขึ้น ทั้งนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ นิตยา มั่นชำนาญ (2555)⁷ ผลการวิจัย พบว่า 1) รูปแบบการพัฒนาประสิทธิผลของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ คือ (1) ด้านการปรับตัว (2) ด้านการบรรลุเป้าหมาย (3) ด้านการบูรณาการ และ (4) ด้านคุณธรรมจริยธรรม

การเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและครูที่มีระดับการศึกษาและตำแหน่งในการปฏิบัติงานต่างกันต่อการบริหารสถานศึกษาของโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี เขต 2 พบว่า ผู้บริหารและครู มีความคิดเห็นต่อการบริหารเพื่อให้เกิดประสิทธิผลสถานศึกษาต่างกัน โดยกลุ่มตำแหน่งผู้บริหารมีระดับความคิดเห็นสูงกว่าครูทั้งในภาพรวมและรายด้าน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะสถาบันการศึกษาเอกชนมีอิสระในการบริหารการจัดการอย่างมีคุณภาพ รวมทั้งผู้บริหารเป็นผู้กำหนดนโยบาย วางแผนในการปฏิบัติที่ชัดเจนด้วยตนเอง จึงทำให้มีค่าสูง ทั้งนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ พรณรัตน์ ดลธนเจริญวัฒน์ (2555)⁸ ได้ทำการวิจัยเรื่อง บทบาทการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษากลุ่มที่ 5 อำเภอลอง หลวง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ปทุมธานี เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า ครูที่มีวุฒิการศึกษาต่างกันมีความคิดเห็นต่อบทบาทการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษากลุ่มที่ 5 อำเภอลอง หลวง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ปทุมธานี เขต 1 โดยรวม

แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่าด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารทั่วไปแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

การเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและครูที่มีระดับการศึกษาและตำแหน่งการปฏิบัติงานมีความคิดเห็นต่อประสิทธิผลของโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เขต 2 จังหวัดนนทบุรี พบว่าผู้บริหารและครู ที่มีระดับการศึกษาและตำแหน่งการปฏิบัติงานต่างกันมีความคิดเห็นแตกต่างกันต่อประสิทธิผลของโรงเรียนทั้งในภาพรวมและในด้านคุณภาพและการมีทัศนคติทางบวกของนักเรียน ด้านการปรับเปลี่ยนโรงเรียนให้เข้ากับสภาวะแวดล้อมทั้งภายในและภายนอก และด้านความพึงพอใจในการทำงาน โดยผู้บริหารและครูที่มีระดับการศึกษาปริญญาโทและสูงกว่ามีระดับความคิดเห็นสูงกว่าระดับการศึกษาปริญญาตรี ส่วนตำแหน่งการปฏิบัติงานผู้บริหารมีระดับความคิดเห็นต่อประสิทธิผลของโรงเรียนสูงกว่าครู ทั้งนี้อาจเป็นเพราะในการบริหารงานของโรงเรียนเอกชนผู้บริหารซึ่งมีระดับการศึกษาปริญญาโทและสูงกว่าจะเป็นผู้กำหนดนโยบายและแนวปฏิบัติให้กับครูโดยเน้นคุณภาพของผู้เรียนและเน้นให้ผู้เรียนเป็นเด็กดีมีคุณธรรมซึ่งเป็นประสิทธิผลเชิงประจักษ์และชัดเจนที่สุด และในการปรับเปลี่ยนให้เข้ากับสภาวะแวดล้อมทั้งภายในและภายนอก ผู้บริหารได้ดำเนินการส่งเสริมให้ครูและบุคลากรพัฒนาสภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกให้เหมาะสมกับบริบทของโรงเรียน ทั้งนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ Mary Faye Nelson (2002)⁹ ได้ทำการวิจัยเรื่อง A Qualitative Study of Effective School Discipline Practices: Perceptions of Administrators, Tenured Teachers, and Parents in Twenty Schools ผลการวิจัยพบว่าโรงเรียนที่มีประสิทธิภาพนั้นผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องมีความรับผิดชอบในการดำเนินงานต่างๆ ส่งเสริมให้ครูมีโอกาสได้รับการพัฒนาตนเองในด้านการจัดการเรียนการสอนเพื่อรองรับกลยุทธ์ใหม่ๆ ปลูกฝังพฤติกรรมที่เหมาะสมกับนักเรียน มีรางวัลให้กับนักเรียนที่มีความสามารถด้านต่างๆ และสิ่งสำคัญคือการนำเสนอผลงานเชิงบวกของโรงเรียนให้กับผู้ปกครองและชุมชน และการประเมินการปฏิบัติงานของโรงเรียนควรมีอย่างต่อเนื่องเพื่อนำผลมาปรับปรุงและพัฒนาให้ดีขึ้นจะทำให้โรงเรียนมีประสิทธิภาพส่งผลให้เกิดประสิทธิผลตามมาด้วย

ข้อเสนอแนะงานวิจัยครั้งต่อไป

ควรมีการทำวิจัยที่เกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนเพื่อนำผลใช้เป็นแนวทางในการบริหารสถานศึกษาให้มีคุณภาพเพื่อเกิดประสิทธิผลกับสถานศึกษาสู่มาตรฐานสากล
ควรมีการทำวิจัยรูปแบบการพัฒนาประสิทธิผลของโรงเรียนเอกชนที่มีบริบทและสภาพแวดล้อมที่แตกต่างกันเพื่อนำผลมาพัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพ

เอกสารอ้างอิง

- [1] กระทรวงศึกษาธิการ. 2550 พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และแก้ไขเพิ่มเติม(ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 และ(ฉบับที่ 3) พร้อมกฎหมายที่เกี่ยวข้องและพระราชบัญญัติการศึกษาภาคบังคับ พ.ศ. 2545. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าพัสดุภัณฑ์(ร.ส.พ)
- [2] Sergiovanni, T.J. (1980). Education Governance and Administration. Englewood Cliffs, NJ: Prentice-Hall.
- [3] Hoy, Wayne K.; & Miskel, Cecil G. (2001) Educational Administration: Theory Research and Practice. 4th ed., New York: Harper Collins
- [4] คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2553). แนวทางการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาตามกฎกระทรวงว่าด้วยระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ.2553. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- [5] ลัดดาวัลย์ เพชรโรจน์ และคณะ.(2555). สถิติสำหรับการวิจัยและเทคนิคการใช้ SPSS. กรุงเทพฯ: เจริญดี มั่นคงการพิมพ์.
- [6] กนกวรรณ อินทร์น้อย (2553).กระบวนการการบริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนเอกชน(ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาเทคโนโลยีการจัดการศึกษา). มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี
- [7] นิตยา มั่นชำนาญ (2555).รูปแบบการพัฒนาประสิทธิผลของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. วิทยานิพนธ์ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. ชลบุรี: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา

- [8] พรณรัตน์ ดลชนเจริญวัฒน์ (2555). บทบาทการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษากลุ่มที่ 5 อำเภอคลองหลวง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1. มหาวิทยาลัยปทุมธานี
- [9] Nelson, Faye, "A Qualitative Study of Effective School Discipline Practices: Perceptions of Administrators, Tenured Teachers, and Parents in Twenty Schools." (2002). Electronic Theses and Dissertations. Paper 718. <http://dc.etsu.edu/etd/718>

การส่งเสริมจรรยาบรรณวิชาชีพครูในโรงเรียน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 1
To promote professional ethics teacher in the school under
Nonthaburi Primary Educational Service Area Office 1

วลีลักษณ์ กลีบผึ้ง¹, รองศาสตราจารย์ ดร.โกสุม สายใจ²

¹วิทยานิพนธ์ หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏฯ

081-9078188 / Tuktar_msd@hotmail.com

²ที่ปรึกษางานวิจัย

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบการส่งเสริมจรรยาบรรณวิชาชีพครู ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 1 กลุ่มตัวอย่างเป็นครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 1 จำนวน 287 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม ชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ วิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป โดยใช้สถิติการแจกแจงความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว

ผลการวิจัย พบว่า การส่งเสริมจรรยาบรรณวิชาชีพครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 1 มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากทั้งภาพรวมและรายด้าน เรียงตามลำดับได้ดังนี้ ด้านจรรยาบรรณต่อตนเอง ด้านจรรยาบรรณต่อผู้รับบริการ ด้านจรรยาบรรณต่อวิชาชีพ ด้านจรรยาบรรณต่อสังคม และด้านจรรยาบรรณต่อผู้ร่วมประกอบวิชาชีพ และผลการเปรียบเทียบการส่งเสริมจรรยาบรรณวิชาชีพครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 1 พบว่า ครูผู้สอนที่มีเพศ แตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการส่งเสริมจรรยาบรรณวิชาชีพครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 1 โดยภาพรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนครูที่มีสถานภาพทางด้านอายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์การทำงาน แตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการส่งเสริมจรรยาบรรณวิชาชีพครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 1 ในภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

คำสำคัญ : จรรยาบรรณวิชาชีพครู สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา

Abstract

This research aimed to study and compare the promoting professional ethics to teachers in schools under Nonthaburi Primary Educational Service Area Office 1 The sample groups of a teacher were 287 teachers. Tools used in research as a rating scale questionnaire. The data were analyzed by frequency, percentage, mean, standard deviation, t-test independent and One-way ANOVA.

The study revealed that the promotion of the professional ethics teacher in the school under Nonthaburi Primary Educational Service Area Office 1 There were at a high rate levels both the overview and list of sides. Sort by the following code of Conduct, conduct for service receivers, professional ethics, ethics to society, and ethics for professionals. And compare the results to promote professional ethics teacher in the school under Nonthaburi Primary Educational Service Area Office 1 It found that teachers who have a different sexual status there were opinions on promoting professional ethics teacher in the school the overview

and aspects of ethics for Professionals have different levels of statistical significance .05 level. And there are no significance difference by overview and aspects of opinions on promoting professional ethics teacher in the school under Nonthaburi Primary Educational Service Area Office 1 in age and work experiences.

Key words : Teachers' ethics , Nonthaburi Primary Educational Service Area Office 1

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ครูเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญยิ่งในการกำหนดอนาคตของคนในชาติ เพราะครูเป็นผู้ใกล้ชิดผู้เรียนที่สุด ครูจึงมีภาระหน้าที่ในการเตรียมความพร้อมสร้างเสริมสติปัญญา เป็นผู้ให้เครื่องมือในการแสวงหาความรู้ และเป็นผู้จัดประกายแห่งการเรียนรู้ ดังพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ศักดินทร์ สุวรรณโรจน์ (2550:40)¹ ที่ว่า “...ความเป็นครูนั้น ประกอบด้วยสิ่งที่มีค่าสูงหลายอย่าง อย่างหนึ่งได้แก่ ปัญญา คือความรู้ที่ดี ประกอบด้วยหลักวิชาอันถูกต้องที่แน่นแฟ้นกระฉ่างแจ้งในใจ รวมทั้งความฉลาดที่พิจารณาเรื่องต่างๆ ตลอดจนกิจที่จะทำ คำที่จะพูดทุกอย่างได้โดยถูกต้องด้วยเหตุผลอย่างหนึ่ง ได้แก่ ความดี คือความสุจริต ความเมตตา กรุณาเห็นใจ และปรารถนาดีต่อผู้อื่น โดยเสมอหน้า อีกอย่างหนึ่ง ได้แก่ ความสามารถที่จะเผื่อแผ่ และถ่ายทอดความรู้ความดีของตนเองไปยังผู้อื่นอย่างได้ผล ความเป็นครูมีอยู่แล้วย่อมฉายออกให้ผู้อื่นได้รับประโยชน์ด้วย กล่าวคือ ความแจ่มแจ้งแน่ชัดในใจ ย่อมส่องแสดงความรู้ออกมาให้เข้าใจตามได้โดยง่าย และความหวังดีโดยบริสุทธิ์ใจ ย่อมน้อมนำให้เกิดศรัทธาแจ่มใส มีใจพร้อมที่จะรับความรู้ความดีด้วยความชื่นบานทั้งพร้อมจะร่วมงานด้วยโดยเต็มใจและมั่นใจ โดยนัยนี้ผู้ที่ได้รับแสงสว่างแห่งความเป็นครูชบะยอมกายใจแล้ว จึงเป็นผู้ใฝ่หาความรู้ ใฝ่หาความดี ทั้งตั้งใจ และเต็มใจที่จะช่วยเหลือสนับสนุนผู้อื่นโดยบริสุทธิ์ จะประกอบกิจการใดก็จะทำให้งานนั้นดำเนินไปโดยสะดวกราบรื่น และสำเร็จประโยชน์ที่มุ่งหมายได้โดยสมบูรณ์ ผู้ที่มีความเป็นครูสมบูรณ์ในตัวนอกจากจะมีความดีด้วยตนเองแล้วจึงยังจะช่วยให้ทุกคนที่มีโอกาสเข้ามาสัมพันธ์เกี่ยวข้องบรรลุถึงความดีความเจริญไปด้วย” ครูจึงเป็นทั้งผู้วางแผนและผู้ปฏิบัติที่ก่อให้เกิดการพัฒนา เปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดี

ประเทศไทยได้เผชิญกับบริบทการเปลี่ยนแปลงของโลกหลายด้านและมีผลกระทบที่เป็นทั้งข้อจำกัดและเป็นโอกาสในการพัฒนาประเทศ การรู้เท่าทันและเตรียมความพร้อมในด้านของการพัฒนาประเทศและแก้ไขข้อ

จำกัดอันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นเป็นสิ่งสำคัญ โดยมีเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาประเทศเพื่อให้เท่าทันต่อการเปลี่ยนแปลง คือ การจัดการศึกษาและต้องเป็นการจัดการศึกษาในการก่อให้เกิดการพัฒนาของประเทศที่ยั่งยืน สถานการศึกษาแห่งชาติซึ่งเป็นหน่วยงานหลักในการจัดทำแผนพัฒนาการศึกษาของประเทศได้กำหนดวัตถุประสงค์ไว้ในแผนการศึกษาชาติ โดยมีจุดหมายสำคัญคือเป็นการจัดการศึกษาที่มุ่งพัฒนาคนอย่างรอบด้านและสมดุลเพื่อเป็นฐานสำคัญในการสร้างสังคมไทยให้เป็นสังคมคุณธรรม ภูมิปัญญา และการเรียนรู้ (สำนักเลขาธิการสภาการศึกษา แห่งชาติ,2553:23-25)² อย่างไรก็ตามในการพัฒนาการศึกษาในสังคมไทยก็ยังไม่เจริญก้าวหน้าเท่าที่ควรจึงได้มีการปฏิรูปการศึกษาดังที่ สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา (2549:52) 3กล่าวไว้ว่า ในส่วนของระบบการเรียนการสอน การพัฒนาครู พัฒนาระบบการบริหาร การที่ประเทศชาติจะเจริญก้าวหน้า ต้องมีการพัฒนาศักยภาพ และคุณภาพของคนในชาติอย่างทั่วถึง และต่อเนื่องทุกด้าน การพัฒนาครูเป็นกระบวนการหนึ่งที่จะพัฒนาคนได้อย่างมีประสิทธิภาพ และปรับตัวให้เข้ากับสังคมที่เปลี่ยนแปลงได้อย่างเหมาะสม เพิ่มพูนสติปัญญาพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ สร้างเสริมคุณธรรม จริยธรรมยิ่งขึ้น ครูจึงเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถมีคุณธรรม จริยธรรม มีค่านิยมที่ดี สอดคล้องกับการพัฒนาหลักสูตร และแนวทางกระบวนการจัดการเรียนรู้เพื่อให้ครูสามารถส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้เรียนมีคุณภาพตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษาได้ตามต้องการ

จรรยาบรรณ เป็นกระบวนการความประพฤติที่กลุ่มวิชาชีพหรือสมาคมร่วมกันพิจารณากำหนดขึ้นเพื่อให้สมาชิกในกลุ่มหรือในสังคมนั้นยึดถือเป็นแนวทางปฏิบัติร่วมกันจรรยาบรรณวิชาชีพครู เป็นประมวลพฤติกรรมที่กำหนดลักษณะมาตรฐานวิชาชีพทางการศึกษา เนื่องจากครู อาจารย์ เป็นอาชีพที่สำคัญต่อการสร้างเสริมคุณภาพประชากรโดยรวม จึงต้องมีการประพฤติ ปฏิบัติตนให้ได้มาตรฐานที่กำหนดไว้ในจรรยาบรรณวิชาชีพครู จากสภาวะปัญหาต่างๆ พบว่า ครูบางส่วนยังไม่ปฏิบัติตามจรรยาบรรณวิชาชีพครู เห็นได้จากครูไม่ตั้งใจสอน ครูดื่มเหล้าเล่นการ

พื่อนัน ชูสาว ลงโทษนักเรียนด้วยวิธีที่รุนแรง ล้วงละเมียดทางเพศเด็ก ประพฤติตนไม่เป็นแบบอย่างที่ดี และไม่มีอุดมการณ์ในความเป็นครู

จากสภาพปัญหาและแนวคิดดังกล่าวผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาเรื่อง การส่งเสริมจรรยาบรรณวิชาชีพครูของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี เขต 1 ผลการศึกษาครั้งนี้จะทำให้ทราบข้อมูล การส่งเสริมจรรยาบรรณวิชาชีพของครู รวมถึงเป็นแนวทาง การวางแผนการปรับปรุงส่งเสริมจรรยาบรรณวิชาชีพของครู ซึ่งจะเป็นอีกแนวทางหนึ่งที่จะทำให้ครูเกิดความสำนึก และตระหนักต่อการปฏิบัติหน้าที่ เพื่อจะนำตนไปสู่ความ เป็น “ครู”

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการส่งเสริมจรรยาบรรณวิชาชีพครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี เขต 1
2. เพื่อเปรียบเทียบระดับการส่งเสริมจรรยาบรรณวิชาชีพครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานนทบุรี เขต 1 จำแนกตามสถานภาพทั่วไป ครูผู้สอน

สมมุติฐานการวิจัย

ครูที่มีสถานภาพส่วนบุคคลแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการส่งเสริมจรรยาบรรณวิชาชีพครูในโรงเรียนสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี เขต 1 แตกต่างกัน

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับจรรยาบรรณวิชาชีพครูจาก พระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2546 มาตรา 50 (สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา,พระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา 2556:27)⁴ และแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง เพื่อกำหนดกรอบแนวคิดการวิจัย

ตัวแปรอิสระ

สถานภาพส่วนบุคคล

1. เพศ
2. อายุ
3. ระดับการศึกษา
4. ประสบการณ์ในการทำงาน

ตัวแปรตาม

จรรยาบรรณวิชาชีพครู

1. ด้านจรรยาบรรณต่อตนเอง
2. ด้านจรรยาบรรณต่อวิชาชีพ
3. ด้านจรรยาบรรณต่อผู้รับบริการ
4. ด้านจรรยาบรรณต่อผู้ร่วมประกอบวิชาชีพ
5. ด้านจรรยาบรรณต่อสังคม

ประโยชน์ของการวิจัย

1. ได้ความรู้เกี่ยวกับจรรยาบรรณวิชาชีพครู และการส่งเสริมจรรยาบรรณวิชาชีพครูในโรงเรียนระดับประถมศึกษา จังหวัดนนทบุรี
2. สามารถใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานสำหรับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา เพื่อกำหนดแนวทางในการส่งเสริมจรรยาบรรณวิชาชีพครูที่ส่งผลไปสู่วิถีความเป็นคนดีคนเก่งของนักเรียนด้วย
3. สามารถใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาบทบาทของสถานศึกษา เพื่อส่งเสริมจรรยาบรรณวิชาชีพครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรีเขต 1

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ครูผู้สอน ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 1 จำนวน 32 โรงเรียน มีจำนวนประชากรทั้งหมด 1,357 คน (สารสนเทศทางการศึกษา ปีการศึกษา 2558 สพ.นนทบุรี เขต 1 เมื่อวันที่ 10 มิถุนายน 2558:52)⁵

กลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ครูผู้สอนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 1 กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยพิจารณาจากตารางของ Krejcie and Morgan (อ้างใน ลัดดาวัลย์ เพชรโรจน์และคณะ, 2555, หน้า 264)⁶ ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 302 คน และใช้การสุ่มแบบง่าย (Simple Random Sampling) ซึ่งผู้วิจัยแจกและเก็บรวบรวมข้อมูลจาก

กลุ่มตัวอย่างได้จำนวน 287 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 95.03 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การศึกษาในครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้แบบสอบถาม เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยแบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบตรวจสอบรายการเกี่ยวกับ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน และขนาดโรงเรียน ของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับระดับการส่งเสริมจรรยาบรรณวิชาชีพครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี เขต 1 แบบวัดเป็นแบบมาตรประมาณค่า มี 5 ระดับ ของ ลิเคิร์ต

ตอนที่ 3 เป็นคำถามปลายเปิดเกี่ยวกับข้อเสนอแนะและแนวทางการส่งเสริมจรรยาบรรณวิชาชีพครู

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

มีการตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา และสำนวนภาษาที่ใช้ในแบบสอบถาม และตรวจสอบความสอดคล้อง (IOC) โดยผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน ได้ค่าเท่ากับ .82 และนำไปตรวจสอบความเชื่อมั่น โดยนำไปทดลองใช้ กับครู โรงเรียนวัดเพรียงาย โรงเรียนวัดหนองเพลายาย และโรงเรียนวัดเสนีย์วงศ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 2 ซึ่งมีลักษณะของประชากรใกล้เคียงกัน จำนวน 30 คน แล้วนำไปหาค่าความเชื่อมั่นโดยหาค่าสัมประสิทธิ์ อัลฟา ของครอนบัก ใช้เกณฑ์ซึ่งได้ค่าเท่ากับ 0.95

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน t-test Independent, One-way ANOVA และทดสอบความแตกต่างรายคู่ตามแบบ LSD

สรุปผลการวิจัย

ข้อมูลทั่วไปของแบบสอบถาม

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นหญิงคิดเป็นร้อยละ 69.0 มีอายุระหว่าง 26 – 45 ปี มากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 41.1 ระดับการศึกษาสูงสุดคือ ปริญญาตรี มากที่สุด

คิดเป็นร้อยละ 73.5 ประสบการณ์ในการทำงาน 6 - 10 ปี มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 36.2

ส่วนที่ 1 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการส่งเสริมจรรยาบรรณวิชาชีพครู

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการแปลค่า การส่งเสริมจรรยาบรรณวิชาชีพครูของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 1 เป็นรายด้าน

(n=287)

	การส่งเสริมจรรยาบรรณวิชาชีพครู		S.D.	แปลค่า	อันดับ
1	ด้านจรรยาบรรณของตนเอง	4.34	.42	มาก	1
2	ด้านจรรยาบรรณต่อวิชาชีพ	4.29	.43	มาก	3
3	ด้านจรรยาบรรณต่อผู้รับบริการ	4.31	.42	มาก	2
4	ด้านจรรยาบรรณต่อผู้ร่วมประกอบวิชาชีพ	4.21	.49	มาก	5
5	ด้านจรรยาบรรณต่อสังคม	4.25	.46	มาก	4
รวม		4.28	.38		

จากตารางที่ 1 พบว่า การส่งเสริมจรรยาบรรณวิชาชีพครูของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 1 ในภาพรวมและรายด้าน มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านจรรยาบรรณต่อตนเอง ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดที่สุดคือ การปฏิบัติหน้าที่ด้วยความรับผิดชอบ ซื่อสัตย์สุจริต ตามกฎระเบียบ รองลงมา คือ ด้านจรรยาบรรณต่อผู้รับบริการ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดที่สุดคือ การส่งเสริมให้ครูออกเยี่ยมครอบครัว และบ้านของนักเรียนตามเหมาะสม อย่างน้อยเดือนละ 1 ครั้ง ด้านจรรยาบรรณต่อวิชาชีพ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดที่สุดคือ มีการส่งเสริมให้ครูเห็นความสำคัญในวิชาชีพเพื่อให้ครูมีความรับผิดชอบต่อโรงเรียน นักเรียน และชุมชน ด้านจรรยาบรรณต่อสังคม ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดที่สุดคือ ส่งเสริมให้ครูใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน และด้านจรรยาบรรณต่อผู้ร่วมประกอบวิชาชีพ มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดที่สุดคือ ส่งเสริมให้ครูประพฤติตนเป็นที่ปรึกษาที่ดีแก่เพื่อนครู บุคลากรทางการศึกษาทั้งเรื่องงาน และเรื่องส่วนตัว

ส่วนที่ 2 ผลการเปรียบเทียบการบริหารสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมจรรยาบรรณครูของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1 พบว่า

1) ครูผู้สอนที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการส่งเสริมจรรยาบรรณวิชาชีพครูของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1 โดยภาพรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ได้แก่ ด้านจรรยาบรรณต่อผู้ร่วมวิชาชีพ และด้านจรรยาบรรณต่อสังคม

2) ครูผู้สอนที่มีอายุแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการส่งเสริมจรรยาบรรณวิชาชีพครูของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1 ในภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

3) ครูผู้สอนที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการส่งเสริมจรรยาบรรณวิชาชีพครูของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1 โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

4) ครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการส่งเสริมจรรยาบรรณวิชาชีพครูของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1 ในภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

การอภิปรายผล

การส่งเสริมจรรยาบรรณวิชาชีพครูของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1 โดยภาพรวมและรายด้านทุกด้านมีการดำเนินการอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน รายข้อ พบว่า

1.1 ด้านจรรยาบรรณต่อตนเอง โดยการปฏิบัติหน้าที่ด้วยความรับผิดชอบ ซื่อสัตย์สุจริต ตามกฎระเบียบ มีค่าเฉลี่ยสูงสุดที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะ ครูและบุคลากรทางการศึกษามีความตระหนักเป็นอย่างดีว่า การส่งเสริมจรรยาบรรณให้ประสบความสำเร็จได้นั้น ต้องเริ่มจากตนเองก่อนเป็นอันดับแรก ไม่ว่าจะเป็นการปฏิบัติหน้าที่ด้วยความรับผิดชอบ หรือความซื่อสัตย์สุจริต การตระหนักถึงกิริยา วาจา ที่แสดงออกให้เหมาะสมกับกาลเทศะ เป็นต้น สอดคล้องกับผลการวิจัยของ พระครูปลัดไทรทอง สุธมโม (2555)⁷ ที่ว่า ผู้บริหารและครู ต้องอบรมสั่งสอน ฝึกฝน สร้างเสริมความรู้ให้กับตนเอง อยู่ในระดับมากที่สุด เช่นเดียวกับ Carroll (1992)⁸ ที่ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับจรรยาบรรณครูที่สัมพันธ์กับภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา

โดยพบว่า ครูที่ตระหนักถึงจรรยาบรรณที่มีต่อตนเองจะส่งผลเชิงบวกต่อการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา และสอดคล้องกับมาตรฐานการประกอบวิชาชีพครูของคุรุสภา (2556) ที่กล่าวถึง มาตรฐานการปฏิบัติตนของครู ในข้อจรรยาบรรณต่อตนเองเอาไว้ว่า ผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษา ต้องมีวินัยในตนเอง พัฒนาการตนเองด้านวิชาชีพ บุคลิกภาพ และวิสัยทัศน์ ให้ทันต่อการพัฒนาทางวิทยาการ เศรษฐกิจ สังคม และการเมืองอยู่เสมอ

1.2 ด้านจรรยาบรรณต่อผู้รับบริการ มีค่าเฉลี่ยสูงเป็นอันดับ 2 โดยการส่งเสริมให้ครูออกเยี่ยมครอบครัว และบ้านของนักเรียนตามความเหมาะสม อย่างน้อยเดือนละ 1 ครั้ง ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะ ผู้บริหารสถานศึกษารับมีการรับฟังความคิดเห็นที่มีเหตุผลของศิษย์ และผู้รับบริการ มีเมตตา เอาใจใส่ช่วยเหลือ ส่งเสริม ให้กำลังใจแก่ศิษย์และผู้รับบริการ ตามบทบาทหน้าที่โดยเสมอหน้า และส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้และทักษะนิสัยที่ถูกต้องดีงามแก่ศิษย์ และผู้รับบริการอย่างเต็มความสามารถ สอดคล้องกับงานวิจัยของ กมลพรรค์ แซ่เฮง (2545)⁹ ที่พบว่า การปฏิบัติตามจรรยาบรรณครูของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช ด้านจรรยาบรรณต่อผู้รับบริการอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ อาคม สุขสม (2542)¹⁰ ที่ศึกษาเกี่ยวกับการปฏิบัติพฤติกรรมเชิงจริยธรรมตามจรรยาบรรณวิชาชีพครูของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุราษฎร์ธานี ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดสุราษฎร์ ปฏิบัติพฤติกรรมเชิงจริยธรรมตามจรรยาบรรณวิชาชีพครู ด้านจรรยาบรรณต่อผู้รับบริการอยู่ในระดับมาก

1.3 ด้านจรรยาบรรณต่อวิชาชีพ มีค่าเฉลี่ยสูงเป็นอันดับ 3 โดยการส่งเสริมให้ครูเห็นความสำคัญในวิชาชีพ เพื่อให้ครูมีความรับผิดชอบต่อโรงเรียน นักเรียน และชุมชนที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอนมีความรักความศรัทธาในวิชาชีพ รักชื่อเสียง และปกป้องศักดิ์ศรีแห่งวิชาชีพ ส่งเสริมให้ครูและบุคลากรได้ศึกษา ค้นคว้า และวิจัย สอดคล้องกับงานวิจัยของ กิตติศักดิ์ ม่อมพะเนาว์ (2554 : บทคัดย่อ)¹¹ ที่ได้ศึกษาเรื่องการปฏิบัติตนตามจรรยาบรรณวิชาชีพของผู้บริหารสถานศึกษา และครูโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดนครพนม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 ผลการศึกษาพบว่า การปฏิบัติตนตามจรรยาบรรณวิชาชีพของผู้บริหารสถานศึกษา และครูโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดนครพนม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22

ด้านจรรยาบรรณต่อวิชาชีพมีการปฏิบัติตนอยู่ในระดับมากทุกข้อ

1.4 ด้านจรรยาบรรณต่อสังคม มีค่าเฉลี่ยสูงเป็นอันดับ 4 โดยการส่งเสริมให้ครูใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะ ผู้บริหารสถานศึกษายึดมั่น สนับสนุน และส่งเสริมการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีความสัมพันธ์อันดีกับผู้ปกครองในชุมชน และผู้นำส่วนท้องถิ่น และให้ความช่วยเหลือในทางวิชาการหรือวิชาชีพแก่ชุมชน และผู้นำส่วนท้องถิ่น สอดคล้องกับงานวิจัยของ มนัสนันท์ เกิดเอี่ยม (2558)12 ได้ศึกษาเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างการปฏิบัติตามจรรยาบรรณวิชาชีพของผู้บริหารสถานศึกษากับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี ผลการวิจัยพบว่า การปฏิบัติตามจรรยาบรรณวิชาชีพของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรีด้านจรรยาบรรณต่อสังคมอยู่ในระดับมาก เช่นเดียวกับ Diane F. Carroll (1992) ที่ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับจรรยาบรรณครูที่สัมพันธ์กับภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา ผลการวิจัยพบว่า จรรยาบรรณที่ครูมีต่อสังคม เช่น การเข้าร่วมกิจกรรมสาธารณะเป็นการส่วนตัวของครู ส่งผลถึงชื่อเสียงของโรงเรียนในทางอ้อม มีส่วนช่วยเสริมภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาทางอ้อม

1.5 ด้านจรรยาบรรณต่อผู้ร่วมประกอบวิชาชีพ มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดเป็นอันดับ 5 โดยการส่งเสริมให้ครูประพฤติตนเป็นที่ปรึกษาที่ดีแก่เพื่อนครู บุคลากรทางการศึกษาทั้งเรื่องงาน และเรื่องส่วนตัว ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าผู้ร่วมวิชาชีพเป็นผู้ที่รู้จักเสียสละ เอื้ออาทร มีความรัก ความสามัคคี ให้ความช่วยเหลือผู้ร่วมประกอบวิชาชีพ และร่วมกันพัฒนาการศึกษากลับมาสู่สังคม สอดคล้องกับแนวคิดของ สำนักงานเลขาธิการสภาฯ. (2553) 13 ที่กล่าวว่า “เป็นหน้าที่สำคัญที่ผู้ร่วมประกอบวิชาชีพทุกคนจะต้องช่วยกัน ดำรงวิชาชีพให้เป็นที่ยอมรับ เช่นเดียวกับ อรรถนพ จินะวัฒน์ (2558)14 ที่ได้ศึกษาสภาพการปฏิบัติตามมาตรฐานการปฏิบัติงานและมาตรฐานการปฏิบัติตนของผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษา ผลการวิจัยพบว่า ผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษา ได้แก่ ครู ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้บริหารการศึกษา และศึกษานิเทศก์ มีการปฏิบัติจรรยาบรรณต่อผู้ร่วมประกอบวิชาชีพ ในระดับมาก

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. การบริหารสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมจรรยาบรรณครูของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 อยู่ในระดับมากดังนั้น จึงควรศึกษาวิจัยเชิงลึกเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมจรรยาบรรณครู โดยใช้วิธีการสัมภาษณ์ และการสังเกตกลุ่มบุคคลหรือสถานศึกษา เป็นรายกรณี

2. การบริหารสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมจรรยาบรรณครูของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 จรรยาบรรณต่อผู้ร่วมประกอบวิชาชีพอยู่ในระดับมากแต่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ดังนั้นจึงควรศึกษารูปแบบการส่งเสริมจรรยาบรรณครู เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการส่งเสริมจรรยาบรรณครูในด้านจรรยาบรรณต่อผู้ร่วมประกอบวิชาชีพ

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยความช่วยเหลือจาก รองศาสตราจารย์ ดร.โกสุม สายใจอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่กรุณาให้คำแนะนำให้ข้อคิดในการดำเนินการวิจัยตลอดจนแก้ไขปรับปรุงจนสำนึกบุญคุณนี้มีความสมบูรณ์ ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งและขอกราบขอบพระคุณอย่างสูง

เอกสารอ้างอิง

- [1] ศักรินทร์ สุวรรณโรจน์.(2550). ครูตามแนวพระราชดำริ. วิทยาสาร. 101(4):40.
- [2] สำนักเลขาธิการสภาการศึกษาแห่งชาติ (2553). ยุทธศาสตร์การพัฒนาคณาจารย์การศึกษา .กรุงเทพฯ: บริษัทพริกหวาน กราฟฟิค จำกัด.
- [3] สำนักงานเลขาธิการสภาฯ. (2549). กฎหมายเกี่ยวกับการประกอบวิชาชีพทางการศึกษา เล่ม 1:
- [4] สำนักงานเลขาธิการสภาฯ,พระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา (2556). กรุงเทพฯ:โรงพิมพ์ครูสภา.
- [5] สารสนเทศทางการศึกษา ปีการศึกษา 2558 สพป. นนทบุรี เขต 1 เมื่อวันที่ 10 มิถุนายน 2558).
- [6] ลัดดาวัลย์ เพชรโรจน์ และคณะ.(2555). สถิติสำหรับการวิจัยและเทคนิคการใช้ SPSS. กรุงเทพฯ:เจริญดี มั่นคงการพิมพ์.

- [7] พระครูปลัดไทรทอง สุธมโม (เนียมมันคง).
(2555).คุณลักษณะของครูตามจรรยาบรรณ
วิชาชีพครู : กรณีศึกษาโรงเรียน มัธยมศึกษาในเขต
อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ. ปรินญาพุทธ
ศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราช
วิทยาลัย.
- [8] Carroll ,Diane F.1992. Teacher Morale As
Related to School Leadership Behavior.East
Tennessee State University.
- [9] กมลพรรณ แซ่เฮง.(2545). ของการปฏิบัติตามจรรยา
บรรณครูของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรม
สามัญศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช. วิทยานิพนธ์
ครุศาสตรมหาบัณฑิต.สงขลา:มหาวิทยาลัยทักษิณ
- [10] อาคม สุขสม.(2542). การศึกษาการปฏิบัติพฤติกรรม
เชิงจริยธรรมตามจรรยาบรรณ วิชาชีพครูของผู้บริหาร
สถานศึกษา สังกัดสำนักงานกาประถมศึกษา จังหวัด
สุราษฎร์ธานี.ปริญญาโท มหาวิทยาลัยทักษิณ.
- [11] กิตติศักดิ์ ม่อมพะเนา.(2554). การปฏิบัติตนตาม
จรรยาบรรณของวิชาชีพผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียน
มัธยมศึกษา จังหวัดนครพนม สำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22. การค้นคว้าอิสระ
ปริญญา ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหาร
การศึกษา มหาวิทยาลัยนครพนม.
- [12] มั่นสนันท์ เกิดเอี่ยม.(2558). ความสัมพันธ์ระหว่าง
การปฏิบัติตามจรรยาบรรณวิชาชีพของผู้บริหาร
สถานศึกษากับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครู
ในสถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาจันทบุรี.วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตร
มหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัย
ราชภัฏสวนสุนันทา.
- [13] สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา 2553. องค์การคุรุสภา
กรุงเทพฯ
- [14] อรรถนพ จินะวัฒน์ .(2558).การศึกษาสภาพการปฏิบัติ
ตามมาตรฐานการปฏิบัติงานและมาตรฐานการปฏิบัติ
ตนของผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษา.วารสาร
ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

การบริหารการฝึกงานของนักศึกษาวิทยาลัยเทคโนโลยีตั้งตรงจิตรพาณิชย์การ The Internship Management Of Tang-Trong-Jit Commercial College

ศิริรัตน์ สุนันทา¹, ผศ.ดร.อรุณี สำเภาทอง²

¹หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏ

089-4567673 / Sirirat_0701@hotmail.com

²อาจารย์ที่ปรึกษางานวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบความคิดเห็นของอาจารย์นิเทศก์ นักศึกษา และครูฝึกในสถานประกอบการที่มีการบริหารการฝึกงานของนักศึกษาวิทยาลัยเทคโนโลยีตั้งตรงจิตรพาณิชย์การ กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้คือ อาจารย์นิเทศก์ 24 คน นักศึกษา 359 คน และครูฝึก 93 คนที่ปฏิบัติงานในปีการศึกษา 2559 รวม 476 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลคือแบบสอบถามชนิดมาตราประมาณค่า 5 ระดับ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบที (t-test independent) การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว และทดสอบรายคู่ด้วย LSD

ผลการวิจัยพบว่า

1) อาจารย์นิเทศก์ นักศึกษา และครูฝึกมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารการฝึกงานในภาพรวมและรายด้านทั้ง 4 ด้านรวมอยู่ในระดับมาก คือ ด้านวางแผน ด้านปฏิบัติตามแผน ด้านตรวจสอบ/ประเมินผล และด้านปรับปรุงแก้ไขดำเนินการ

2) ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็น พบว่าอาจารย์นิเทศก์ที่มีเพศ วุฒิการศึกษาต่างกัน และนักศึกษาที่มีเพศต่างกัน สาขาวิชาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานการฝึกงานนักศึกษาวิทยาลัยเทคโนโลยีตั้งตรงจิตรพาณิชย์การไม่แตกต่างกัน ส่วนครูฝึกในสถานประกอบการที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานการฝึกงานแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ: การบริหารการฝึกงาน วิทยาลัยเทคโนโลยีตั้งตรงจิตรพาณิชย์การ

ABSTRACT

This research aimed to study and compare the opinion of teacher, student and business section for The Administration of Student Internship Tang-Trong-Jit Commercial College. The sample were 24 consisted of teacher, 359 of student and 93 of business section. The instrument for collecting data were 5 rating scales questionnaire and analyzed by frequency, percentage, standard deviation, average, t-test independent and One-way ANOVA.

The research findings were summarized as follows: compare the opinion of teacher, student and business section for The Administration of Student Internship Tang-Trong-Jit Commercial College. was very high level and for the item was high level in both: Plan, Do, Check and Act. The comparative found that the gender, educational level and current position of teacher, student and business section for The Administration of Student Internship Tang-Trong-Jit Commercial College. have different levels of statistical significance .05

Keywords: the internship management, Tang-Trong-Jit Commercial College

ความสำคัญของปัญหา

การศึกษาเป็นรากฐานของการพัฒนาคุณภาพคนให้มีคุณภาพเป็นคนเก่ง คนดีมีระเบียบวินัย มีความซื่อสัตย์ สุจริตรับผิดชอบต่อสังคมส่วนรวม มีความสามัคคีและรักชาติตลอดจนมีจิตสำนึกของความเป็นไทย การศึกษาจึงเป็นปัจจัยสำคัญของการพัฒนาให้ประชากรมีคุณภาพและประสิทธิภาพ เพื่อนำไปสู่การสร้างชาติที่มั่นคง นโยบายการจัดการศึกษาแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 11 (2555-2559) (สำนักคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2545)¹ โดยเน้นการป้องกันปัญหาจากวิกฤตการณ์ที่อาจเกิดขึ้นในอนาคต เพราะเราเพิ่งผ่านวิกฤตการณ์เศรษฐกิจโลก และวิกฤตการณ์ทางการเมืองภายในประเทศมาหมาดๆ การเน้น “ภูมิคุ้มกัน” นั้นเป็นเพียงเป้าหมายขั้นต่ำเหมือนคนที่ปลอดโรค เพราะมีภูมิต้านทานโรค แต่ไม่ได้บอกว่าสุขภาพแข็งแรงมีกำลังวังชาดีเพียงไร เชื่อว่าพวกเราไม่ได้ต้องการเพียงให้ประชาชนพอมีกินประชาชนควรจะ “กินดีอยู่ดี” และมี “คุณภาพชีวิต” ที่ดีขึ้นกว่าเดิม อีกนัยหนึ่ง ผลโดยรวมประเทศไม่ควรมีสถานะเพียงเกณฑ์เฉลี่ยของประเทศอาเซียนด้วยกันหรือเพียงแต่ดีกว่า พม่า ลาว กัมพูชา บ้าง แต่เราควรจะต้องตั้งเป้าหมายให้ประเทศไทยมีความ “มั่งคั่ง” อยู่ในชั้นแนวหน้าของอาเซียน ที่จะแข่งขันกับประเทศ อินโดนีเซีย มาเลเซีย และสิงคโปร์ได้ และตัวอย่างที่ดีๆ ของประเทศนอกอาเซียนอื่นๆ โดยยังรักษาเอกลักษณ์ของความเป็นไทย มีค่านิยมร่วมต่อการปรับเปลี่ยนกระบวนการคิด เจตคติ และกระบวนการทำงานให้เอื้อต่อการเปลี่ยนแปลงระบบบริหาร และการจัดการประเทศที่มุ่งสู่ประสิทธิภาพ คุณภาพ รู้เท่าทัน และก้าวทันโลก สามารถเลือกใช้ความรู้และเทคโนโลยีได้อย่างคุ้มค่าและเหมาะสม มีระบบภูมิคุ้มกันที่ดีและมีความยืดหยุ่นพร้อมรับการเปลี่ยนแปลง ควบคู่ไปกับกรรมวิธี คุณธรรมและความซื่อสัตย์สุจริต

การศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2556 เป็นหลักสูตรที่พัฒนาขึ้นให้สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 พระราชบัญญัติการอาชีวศึกษา พ.ศ. 2551 และความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยี เพื่อผลิตกำลังคนระดับฝีมือที่มีสมรรถนะวิชาชีพ มีคุณธรรมจริยธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพ สามารถนำไปใช้ในการประกอบอาชีพได้ตรงตามความต้องการของตลาดแรงงานในลักษณะผู้ปฏิบัติหรือประกอบอาชีพอิสระได้ สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติและแผนการศึกษาแห่งชาติ (สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ

,2556)² โดยเปิดโอกาสให้ผู้เรียนเลือกระบบและวิธีการเรียนได้อย่างเหมาะสมตามศักยภาพตามความสนใจและโอกาสของตน ส่งเสริมให้มีการประสานความร่วมมือเพื่อจัดการศึกษาและพัฒนาหลักสูตรร่วมกันระหว่างสถาบัน สถานศึกษา หน่วยงานสถานประกอบการ และองค์กรต่าง ๆ ทั้งในระดับชุมชน ระดับท้องถิ่นและระดับชาติ โดยมีความเคารพในสิทธิและหน้าที่ของตนเองและผู้อื่น เป็นผู้รับผิดชอบทางสังคมที่ดีงาม ทั้งในการทำงาน การอยู่ร่วมกัน มีความรับผิดชอบต่อครอบครัว หน่วยงาน ท้องถิ่นและประเทศชาติ อุทิศตนเพื่อสังคม เข้าใจและเห็นคุณค่าของศิลปวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น รู้จักใช้และอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ และสร้างสิ่งแวดล้อมที่ดี มีบุคลิกภาพที่ดี มีมนุษยสัมพันธ์ มีคุณธรรมจริยธรรม และวินัยในตนเอง มีสุขภาพอนามัยที่สมบูรณ์ ทั้งร่างกายและจิตใจ เหมาะสมกับงานอาชีพนั้น ๆ ตระหนักและมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจ สังคม การเมืองของประเทศและโลกปัจจุบัน มีความรักชาติ สำนึกในความเป็นไทย ดำรงรักษาไว้ซึ่งความมั่นคงของชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข

จินดา จันตะภา (2544:1)³ ได้กล่าวว่าในการจัดส่งนักศึกษาเข้ารับการฝึกงานในสถานประกอบการนั้นได้ดำเนินการอย่างต่อเนื่องทุกๆ ปี พบว่าในแต่ละปีนั้นมีปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินการในหลายๆ ด้าน ทั้งด้านปัญหาและอุปสรรคจากตัวนักศึกษา ปัญหาและอุปสรรคจากสถานศึกษา และปัญหาและอุปสรรคจากสถานประกอบการ เช่น มีปัญหาที่เกิดขึ้นจากเพื่อนร่วมงาน สถานประกอบการมีการดูแลเอาใจใส่ในนักศึกษาบ่อยการขาดการประสานงานระหว่างสถานศึกษากับสถานประกอบการ ทำให้อาจารย์ที่ควบคุม

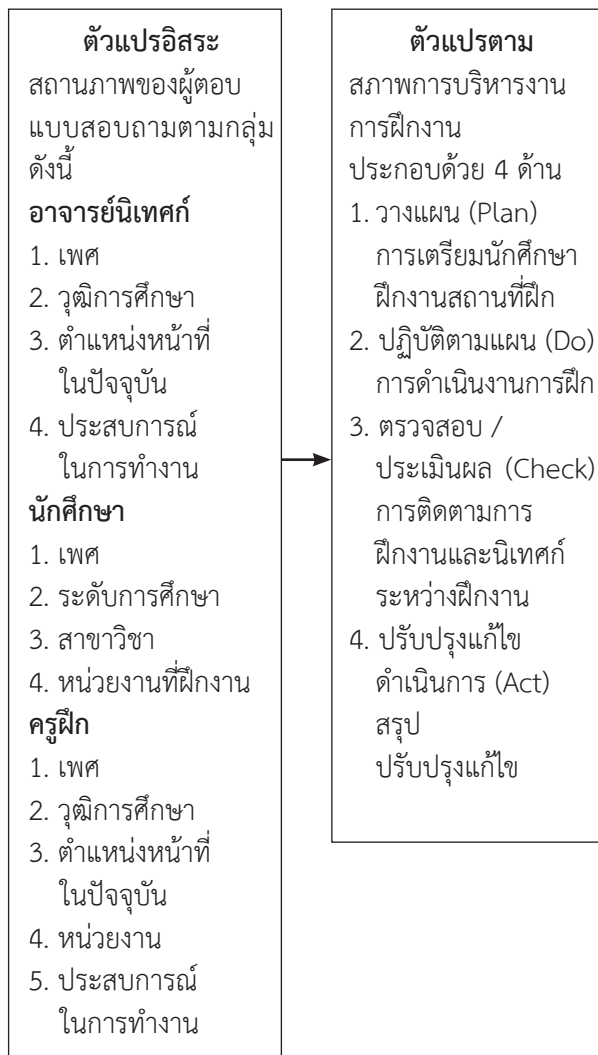
คำถามการวิจัย

1. สภาพการบริหารการฝึกงานของนักศึกษาวิทยาลัยเทคโนโลยีตั้งตรงจิตรพณิชยการตาม ความคิดเห็นของอาจารย์นิเทศก์ นักศึกษา และครูฝึก เป็นอย่างไร
2. ความคิดเห็นด้านการบริหารการฝึกงานของนักศึกษาจำแนกตามสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามแตกต่างกันหรือไม่

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาสภาพการบริหารการฝึกงานของนักศึกษาวิทยาลัยเทคโนโลยีที่ตั้งตรงจิตรพิชญการ
2. เพื่อเปรียบเทียบการบริหารการฝึกงานของนักศึกษาวิทยาลัยเทคโนโลยีที่ตั้งตรงจิตรพิชญการตามความคิดเห็นของอาจารย์นิเทศก์ จำแนกตามเพศ และวุฒิการศึกษา ความคิดเห็นของนักศึกษาจำแนกตาม เพศ ระดับการศึกษา สาขาวิชา หน่วยงานที่ฝึกงาน และความคิดเห็นของครูฝึก จำแนกตามเพศ วุฒิการศึกษา หน่วยงาน และประสบการณ์ทำงาน

กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

รูปแบบการวิจัย เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ เพื่อสำรวจการบริหารการฝึกงานของนักศึกษาวิทยาลัยเทคโนโลยีที่ตั้งตรงจิตรพิชญการ

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ได้แก่ อาจารย์นิเทศก์ของวิทยาลัยเทคโนโลยีที่ตั้งตรงจิตรพิชญการจำนวน 24 คน นักศึกษาฝึกงานระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพของวิทยาลัยเทคโนโลยีที่ตั้งตรงจิตรพิชญการ จำนวน 359 คน และครูฝึกที่สถานประกอบการมอบหมายให้ทำหน้าที่สอน ฝึกอบรม และประเมินผลนักศึกษาฝึกงานในสถานประกอบการ จำนวน 93 คน รวม 476 คน โดยการสุ่มอย่างง่าย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้ศึกษาได้ศึกษาและสร้างเครื่องมือในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม จำนวน 1 ชุด เพื่อศึกษาสภาพและความต้องการ โดยแบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบตรวจสอบรายการ ประกอบด้วยเพศ อายุ ตำแหน่งหน้าที่ วุฒิการศึกษาสูงสุด ตำแหน่งทางวิชาการ และประสบการณ์ในการทำงาน

ตอนที่ 2 สภาพและความต้องการการจัดการความรู้เพื่อส่งเสริมการบริหารงานมหาวิทยาลัยราชภัฏฯ เป็นมาตราประมาณค่า 5 ระดับ

ขั้นตอนการทำวิจัย

1. ศึกษาข้อมูล เอกสาร หลักการ แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการความรู้เพื่อส่งเสริมการบริหารงาน

2. รวบรวมเนื้อหาสาระที่ได้จากการศึกษาค้นคว้า และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อกำหนดนิยามศัพท์เฉพาะให้ครอบคลุมเนื้อหาเรื่อง

3. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อตรวจสอบความถูกต้องและให้คำแนะนำเพื่อปรับปรุงแบบสอบถาม

4. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วเสนอให้ผู้เชี่ยวชาญทางด้านการประเมินผลตามสภาพจริง จำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา ความถูกต้องของภาษา โดยพิจารณาจากค่าดัชนีสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์

5. ปรับปรุงแบบสอบถามตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ และนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาพิจารณาตรวจสอบความเหมาะสมอีกครั้ง เพื่อปรับปรุงแก้ไขก่อนไปทดลองใช้

6. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ กับมหาวิทยาลัยเอกชน ที่มีคุณสมบัติใกล้เคียงแต่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง

7. นำแบบสอบถามที่ผ่านการทดลองใช้มาตรวจให้คะแนนเพื่อหาค่าความเที่ยงของแบบสอบถามทั้งฉบับ โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์

8. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขสมบูรณ์แล้วไปเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ของกลุ่มอาจารย์นิเทศก์ นักศึกษา และครูฝึก วิเคราะห์โดยใช้ค่าร้อยละ

2. ข้อมูลการบริหารการฝึกงานของนักศึกษาวิทยาลัยเทคโนโลยีตั้งตรงจิตรพาณิชย์การ โดยวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

3. เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามตามเพศ ภูมิภาคการศึกษาโดยใช้ t-test ส่วน ตำแหน่งหน้าที่ในปัจจุบัน และประสบการณ์การทำงาน ใช้วิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) และทดสอบความแตกต่างรายคู่ด้วย LSD. (บุญชม ศรีสะอาด, 2552) 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 กลุ่ม

กลุ่มที่ 1 อาจารย์นิเทศก์

ข้อมูลผู้ตอบแบบสอบถามอาจารย์นิเทศก์ ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 62.5 และเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 37.5 ด้านภูมิภาคการศึกษา ระดับปริญญาตรี ร้อยละ 70.8 ระดับปริญญาโท ร้อยละ 29.2 ด้านประสบการณ์ในการทำงาน มีประสบการณ์ในการทำงาน 10 ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 41.7 รองลงมาคือ 4 ปี ถึง 6 ปี ร้อย

ละ 25.0 ช่วงประสบการณ์ไม่เกิน 7 - 9 ปี ร้อยละ 20.8 และประสบการณ์ระหว่าง 1-3 ปี ร้อยละ 12.5

กลุ่มที่ 2 นักศึกษาฝึกงาน

ข้อมูลนักศึกษา ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 51.5 และเพศชายคิดเป็นร้อยละ 48.5 กำลังศึกษาอยู่ในระดับระดับปวช. ร้อยละ 60.4 ระดับปวส. ร้อยละ 39.6 กำลังศึกษาอยู่ในสาขาวิชาการบัญชี คิดเป็นร้อยละ 31.5 รองลงมาคือ การตลาดร้อยละ 30.4 คอมพิวเตอร์ ร้อยละ 26.5 การท่องเที่ยว ร้อยละ 7.0 และการเลขานุการ ร้อยละ 4.7

กลุ่มที่ 3 ครูฝึก

ข้อมูลครูฝึก ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 52.7 และเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 47.3 ด้านภูมิภาคการศึกษา ต่ำกว่าปริญญาตรีคิดเป็นร้อยละ 40.9 ระดับปริญญาตรีร้อยละ 37.6 ระดับปริญญาโท ร้อยละ 21.5 ตำแหน่งหน้าที่ในปัจจุบันผู้ช่วยผู้จัดการ คิดเป็นร้อยละ 41.9 รองลงมาคือ หัวหน้าหน่วยงานร้อยละ 25.8 ผู้ช่วยผู้อำนวยการร้อยละ 17.2 และครูฝึกร้อยละ 15.1

ตารางที่ 1 ความคิดเห็นของอาจารย์นิเทศก์ต่อการบริหารการฝึกงานของนักศึกษาวิทยาลัยเทคโนโลยีตั้งตรงจิตรพาณิชย์การ (N=24)

ความคิดเห็นของอาจารย์นิเทศก์ต่อการบริหารงานการฝึกงานนักศึกษา	$\bar{X}$	S.D.	แปลค่า
1 ด้านวางแผนการเตรียมนักศึกษาฝึกงานสถานที่ฝึกงาน	4.45	.40	มาก
2 ด้านการปฏิบัติตามแผนดำเนินงานการฝึกงาน	4.30	.38	มาก
3 ด้านการติดตามตรวจสอบ/ประเมินผล	4.24	.41	มาก
4 ด้านปรับปรุงแก้ไขดำเนินการ/สรุปปรับปรุงแก้ไข	4.22	.42	มาก
ภาพรวม	4.30	0.34	มาก

จากตารางที่ 1 พบว่า อาจารย์นิเทศก์ มีความคิดเห็นต่อการบริหารการฝึกงานของนักศึกษาฝึกงานวิทยาลัยเทคโนโลยีตั้งตรงจิตรพาณิชย์การ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก $\bar{X} = 4.30$, S.D.=0.34)

ตารางที่ 2 ความคิดเห็นของนักศึกษาต่อการบริหาร
การฝึกงานของนักศึกษาวิทยาลัยเทคโนโลยีตั้งตรงจิตร
พาณิชย์การ (N=359)

ความคิดเห็นของนักศึกษาต่อ การบริหารงานการฝึกงาน นักศึกษา	$\bar{x}$	S.D.	แปล ค่า
1 ด้านวางแผนการเตรียม นักศึกษาฝึกงานสถานที่ฝึกงาน	4.09	.56	มาก
2 ด้านการปฏิบัติตามแผน ดำเนินงานการฝึกงาน	4.07	.56	มาก
3 ด้านการติดตามตรวจสอบ/ ประเมินผล	4.13	.51	มาก
4 ด้านปรับปรุงแก้ไขดำเนินการ / สรุปปรับปรุงแก้ไข	4.19	.52	มาก
ภาพรวม	4.12	0.48	มาก

จากตารางที่ 2 พบว่า นักศึกษามีความคิดเห็น
ต่อการบริหารการฝึกงานของนักศึกษาฝึกงานวิทยาลัย
เทคโนโลยีตั้งตรงจิตรพาณิชย์การ ในภาพรวมอยู่ในระดับ
มาก $\bar{x} = 4.12$, S.D. = 0.48)

ตารางที่ 3 ความคิดเห็นของครูฝึกต่อการบริหารการ
ฝึกงานของนักศึกษาวิทยาลัยเทคโนโลยีตั้งตรงจิตร
พาณิชย์การ (N=93)

ความคิดเห็นของครูฝึกต่อ การบริหารงานการฝึกงาน นักศึกษา	$\bar{x}$	S.D.	แปล ค่า
1 ด้านวางแผนการเตรียม นักศึกษาฝึกงานสถานที่ฝึกงาน	3.93	0.54	มาก
2 ด้านการปฏิบัติตามแผน ดำเนิน งานการฝึกงาน	3.88	0.58	มาก
3 ด้านการติดตามตรวจสอบ/ ประเมินผล	3.93	0.56	มาก
4 ด้านปรับปรุงแก้ไขดำเนินการ / สรุปปรับปรุงแก้ไข	3.91	0.63	มาก
ภาพรวม	3.91	0.50	มาก

จากตารางที่ 3 พบว่า ครูฝึก มีความคิดเห็นต่อการ
บริหารการฝึกงานของนักศึกษาฝึกงานวิทยาลัยเทคโนโลยี
ตั้งตรงจิตรพาณิชย์การ ในภาพรวมอยู่ในระดับมากทุกด้าน
 $\bar{x} = 3.91$, S.D. = 0.50)

สรุปผลการวิจัย

จากการวิจัยเรื่องการบริหารการฝึกงานของ
นักศึกษาวิทยาลัยเทคโนโลยีตั้งตรงจิตรพาณิชย์การ สรุปผล
การวิจัยตามสมมติฐานการวิจัย ได้ดังนี้

1. ความคิดเห็นของทั้งอาจารย์นิเทศก์ นักศึกษา
และครูฝึกต่อการบริหารการฝึกงานของนักศึกษาวิทยาลัย
เทคโนโลยีตั้งตรงจิตรพาณิชย์การ โดยภาพรวมมีการดำเนิน
การอยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกตามกลุ่มตัวอย่างในแต่ละ
ด้าน ดังนี้

1.1 อาจารย์นิเทศก์ ด้านวางแผนการเตรียม
นักศึกษาฝึกงาน สถานที่ฝึกงาน รายชื่ออยู่ในระดับมาก
ทุกข้อข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือกำหนดให้นักศึกษาแจ้งราย
ละเอียดสถานที่ฝึกงานให้อาจารย์นิเทศก์ทราบ รองลงมา
คือ สถานศึกษาประชาสัมพันธ์เรื่องการออกฝึกงานให้กับ
นักศึกษาทราบ และจัดทำตารางนัดหมายให้กับนักศึกษา
เกี่ยวกับการออกฝึกงานโดยจัดให้มีเอกสารคู่มือประกอบ
การฝึกงาน เกี่ยวกับสาขาวิชาที่ฝึกงานในสถานประกอบการ
ตามลำดับ

ด้านการปฏิบัติตามแผน ดำเนินงานการ
ฝึกงาน ข้อที่อยู่ระดับมากที่สุดคือ ฝึกงานโดยการศึกษาศึกษาและ
ปฏิบัติตามตามกฎระเบียบ ข้อบังคับของสถานประกอบการ
เสมือนเป็นพนักงานคนหนึ่งของสถานประกอบการ รองลง
มาอยู่ในระดับมากที่สุดคือ จัดปฐมนิเทศ์ให้กับนักศึกษาก่อนออก
ฝึกงาน เพื่อทราบปัญหาและอุปสรรคการฝึกงานในสถาน
ประกอบการ

ด้านการติดตามตรวจสอบ/ประเมินผลโดย
ทุกข้ออยู่ในระดับมาก เรียงตามลำดับดังนี้ มีการประเมิน
ผลงานนักศึกษาเพื่อพัฒนาด้านความรู้ความสามารถด้าน
วิชาการตามลักษณะงานให้เกิดประสิทธิภาพของงานที่
ปฏิบัติ การประเมินผลพิจารณาว่านักศึกษาสามารถใช้ความ
รู้และทักษะพื้นฐานวิชาชีพมาประยุกต์ใช้ในการฝึกงานมีการ
จัดทำบันทึกการฝึกงานประจำวัน และให้ผู้ควบคุม
การฝึกตรวจสอบทุกวัน อาจารย์นิเทศก์ประเมินปัญหาและ
อุปสรรคเกี่ยวกับการจัดการฝึกงานตามสาขาวิชาที่เลือก
ฝึกงานในสถานประกอบการการประเมินผลการฝึกงาน มี
การแจ้งให้นักศึกษาทราบข้อดี ข้อบกพร่องของการปฏิบัติ
งานมีการติดตามการประเมินนักศึกษาการใช้ภาษาในการ
พูด อ่าน เขียน ได้อย่างถูกต้องเหมาะสม ตามลำดับ

ด้านปรับปรุงแก้ไขดำเนินการ/สรุปปรับปรุงแก้ไข
โดยรายข้ออยู่ในระดับมากทุกข้อดังนี้มี การติดตามนักศึกษา
ฝึกงาน ในการนำความรู้ทางทฤษฎี มาพัฒนาหรือปรับปรุง

งานให้เหมาะสมมีการนำผลการประเมินการฝึกงานมาปรับปรุงพัฒนาด้านทักษะวิชาชีพและการฝึกปฏิบัติงานมีการนำผลการประเมินงานการฝึกงานนักศึกษาที่มาปรับปรุงพัฒนาคุณภาพการจัดฝึกงานในปีการศึกษาต่อไปมีการนำผลการประเมินมาใช้เพื่อพัฒนาด้านความรู้ความสามารถด้านวิชาการตามลักษณะงานให้เกิดประสิทธิภาพของงานที่ปฏิบัตินำผลการประเมินมาปรับปรุงแก้ไขและพัฒนาการดำเนินงานสถานประกอบการกับสถานศึกษามีการดำเนินการให้สถานประกอบการแนะนำปรับปรุงการปฏิบัติงานทางด้านความรู้ความสามารถด้านวิชาการตามลักษณะงานอย่างละเอียดตามลำดับ

1.2 นักศึกษา มีความคิดเห็นต่อการบริหารการฝึกงานด้านวางแผนการเตรียมนักศึกษาฝึกงานสถานฝึกงานรายชื่ออยู่ในระดับมากทุกข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ สถานศึกษาประชาสัมพันธ์เรื่องการออกฝึกงานให้นักศึกษาทราบอย่างทั่วถึงนักศึกษาติดต่อและหาสถานที่ฝึกงานได้ตรงตามสาขาวิชาชีพทันกับระยะที่สถานศึกษากำหนดนักศึกษาสำรวจสถานประกอบการที่ต้องการฝึกงานให้ตรงกับสาขาวิชาชีพนักศึกษาได้รับเอกสารคู่มือประกอบการออกฝึกงานของจากสถานศึกษา นักศึกษาได้รับตารางนัดหมายเกี่ยวกับการออกฝึกงานจากสถานศึกษา

ด้านการปฏิบัติตามแผน ดำเนินงานการฝึกงาน รายชื่ออยู่ในระดับมากทุกข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ นักศึกษาได้รับกำหนดการส่งรายงานสมุดบันทึกการฝึกงานให้กับอาจารย์นิเทศก์นักศึกษามีการแจ้งรายละเอียดสถานที่ฝึกงานให้กับอาจารย์นิเทศก์ทราบเพื่อสะดวกในการติดต่อประสานระหว่างการออกนิเทศนักศึกษาได้รับการติดต่อจากอาจารย์นิเทศก์เพื่อติดตามผลการออกฝึกงานของนักศึกษาในสถานประกอบการความเหมาะสมของการกำหนดตารางออกฝึกงานและการติดต่อกับอาจารย์นิเทศก์นักศึกษามีการแจ้งรายละเอียดและเอกสารที่เกี่ยวข้องก่อนไปฝึกงาน 1 สัปดาห์นักศึกษาได้รับการประสานงานระหว่างสถานศึกษากับสถานประกอบการนักศึกษาเข้าร่วมการปฐมนิเทศนักศึกษาฝึกงานเพื่อรับทราบรายละเอียดก่อนการฝึกงานนักศึกษาดูตามการประกาศรายชื่อการลงชื่อสถานที่ขอฝึกงานจากทางวิทยาลัย

ด้านการติดตามตรวจสอบ/ประเมินผล รายชื่ออยู่ในระดับมากทุกข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ การประเมินผลพิจารณาจากปริมาณและคุณภาพของงานที่นักศึกษาได้รับมอบหมายปฏิบัติงานมีการประเมินทักษะด้านการใช้คอมพิวเตอร์การใช้โปรแกรมสำเร็จรูปในการปฏิบัติงานสำนักงานได้อย่างเหมาะสมนักศึกษาได้รับการ

ประเมินด้านปฏิบัติงาน ข้อบังคับของสถานประกอบการเสมือนเป็นพนักงานคนหนึ่งของสถานประกอบการมีการประเมินด้านทักษะการใช้เทคโนโลยีใหม่ๆ ในการปฏิบัติงานนักศึกษาได้รับการประเมินด้านทักษะการใช้เครื่องมือสำนักงานมีการประเมินด้านนักศึกษามีความรับผิดชอบกระตือรือร้น ไม่ละเลย ไม่นิ่งเฉย ทั้งต้องเอาใจใส่และตั้งใจปฏิบัติงานในหน้าที่และงานที่ได้รับมอบหมายมีการประเมินด้านการจัดทำบันทึกการฝึกงานประจำวันทุกวันอย่างสม่ำเสมอ และให้ผู้ควบคุมการฝึกตรวจสอบทุกวันมีการประเมินด้านการวิเคราะห์ปัญหาและวิธีการแก้ไข ทักษะพื้นฐานเบื้องต้นทางวิชาชีพต่อการฝึกปฏิบัติงานมีการประเมินด้านการปฏิบัติงานตรงตามความรู้ทางวิชาการที่เรียนมา ที่ศึกษาอยู่วิทยาลัยนักศึกษาได้รับการประเมินจากอาจารย์นิเทศก์และสถานประกอบการอย่างต่อเนื่องตามลำดับ

ด้านปรับปรุงแก้ไขดำเนินการ/สรุปปรับปรุงแก้ไข รายชื่ออยู่ในระดับมากทุกข้อข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ มีการติดตามความสามารถในด้านการแสดงแนวคิดในการนำความรู้ทางทฤษฎี มาพัฒนาหรือปรับปรุงงานให้เหมาะสมมีการประเมินด้านการนำความรู้จากการเรียนไปประยุกต์ใช้หรือแก้ไขในการปฏิบัติงานได้อย่างเหมาะสมมีการนำผลการประเมินการฝึกงานมาปรับปรุงพัฒนาด้านทักษะวิชาชีพและการฝึกปฏิบัติงานมีการประเมินผลการปฏิบัติงานนำมาพัฒนาความรู้ความสามารถด้านวิชาการให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้นมีการนำผลการประเมินมาใช้เพื่อพัฒนาด้านความรู้ความสามารถด้านวิชาการตามลักษณะงานให้เกิดประสิทธิภาพของงานที่ปฏิบัติมีการนำผลการประเมินมาปรับปรุงแก้ไขและพัฒนาการดำเนินงานสถานประกอบการกับสถานศึกษามีการนำผลการประเมินงานการฝึกงานนักศึกษามาปรับปรุงพัฒนาคุณภาพการจัดฝึกงานในปีการศึกษาต่อไปมีการดำเนินการให้สถานประกอบการแนะนำปรับปรุงการปฏิบัติงานทางด้านความรู้ความสามารถด้านวิชาการตามลักษณะงานอย่างละเอียด

1.3 ครูฝึกมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานการฝึกงาน วิทยาลัยเทคโนโลยีตั้งตรงจิตรพณิชยการในภาพรวมอยู่ในระดับมากทุกด้าน ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ สถานศึกษาประชาสัมพันธ์เรื่องการออกฝึกงานให้นักศึกษาทราบอย่างทั่วถึงนักศึกษาติดต่อและหาสถานที่ฝึกงานได้ตรงตามสาขาวิชาชีพทันกับระยะที่สถานศึกษากำหนดนักศึกษาสำรวจสถานประกอบการที่ต้องการฝึกงานให้ตรงกับสาขาวิชาชีพนักศึกษาได้รับเอกสารคู่มือประกอบการออกฝึกงานของจากสถานศึกษา นักศึกษาได้รับตารางนัดหมายเกี่ยวกับการออกฝึกงานจากสถานศึกษา

1.3.1 ด้านวางแผนการเตรียมนักศึกษาฝึกงานสถานที่ฝึกงาน โดยมีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ สถานประกอบการมีนโยบายรับนักศึกษาประกาศนียบัตรวิชาชีพและวิชาชีพชั้นสูงเข้าฝึกงานในสถานประกอบการจัดให้มีการปรึกษาประสานงานระหว่างสถานประกอบการกับสถานศึกษา มีการวางแผนกำหนดขั้นตอนการจัดการฝึกงานล่วงหน้าเพื่อเตรียมความพร้อมรับนักศึกษาฝึกงานจัดให้มีเจ้าหน้าที่ดูแลและให้คำแนะนำการฝึกงานของนักศึกษาอย่างสม่ำเสมอมีการกำหนดงานให้นักศึกษาฝึกงาน โดยเน้นถึงความสัมพันธ์และสอดคล้องกับสาขาวิชาเพื่อสร้างความรู้ประสบการณ์อย่างเหมาะสมกำหนดเป้าหมายและกฎเกณฑ์ในการรับนักศึกษาฝึกงานโดยแจ้งสถานศึกษารับทราบมีการจัดเตรียมงานแต่ละแผนกให้เหมาะสมกับสาขาวิชาที่นักศึกษาฝึกงานต้องการกำหนดให้หัวหน้าที่รับผิดชอบการฝึกงานของนักศึกษารายงานผลการปฏิบัติงานเพื่อประเมินผลการฝึกงานการจัดให้มีฝ่ายบุคคลและเจ้าหน้าที่รับผิดชอบนักศึกษาฝึกงานสถานประกอบการมีส่วนร่วมในการนิเทศก์นักศึกษาฝึกงานร่วมกับอาจารย์นิเทศก์จากสถานศึกษาตามลำดับ

1.3.2 ด้านการปฏิบัติตามแผน ดำเนินงานการฝึกงาน โดยมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด จัดประชุมหัวหน้าแต่ละแผนก เพื่อรับทราบนโยบายและขั้นตอนการรับนักศึกษาเข้าฝึกงานมีฝ่ายบุคคลประสานงานกับสถาบันการศึกษาในการคัดเลือกและ จัดส่งนักศึกษาเข้ารับการฝึกงานมีการกำหนดให้ฝ่ายบุคคลติดตามแต่ละแผนกฝึกงานตามที่ได้มอบหมายไว้มีการเตรียมอุปกรณ์และเครื่องมือที่ใช้ในการปฏิบัติงานสำหรับนักศึกษาฝึกงานจัดให้มีการปฐมนิเทศนักศึกษาฝึกงานให้ทราบถึงการดำเนินงานของสถานประกอบการและหน้าที่ของแผนกต่างๆ ระหว่างการฝึกงานกำหนดให้เจ้าหน้าที่บุคลากรประสานงานกับฝ่ายต่างๆ ในการรับนักศึกษาฝึกงานให้ตรงกับสาขาวิชาที่มีการประสานงานส่งตัวนักศึกษาไปฝึกงานยังแผนกต่าง ๆ โดยฝ่ายบุคคลต้องติดตามให้แต่ละแผนกฝึกงานนักศึกษาตามแผนที่แจ้งไว้สถานประกอบการมีส่วนร่วมในการกำหนดเกณฑ์ประเมินผลนักศึกษาฝึกงานจัดสวัสดิการและบริการให้แก่นักศึกษา เช่น ค่าตอบแทน ค่าอาหารกลางวัน รถรับ-ส่ง ฯลฯ มอบหมายงานให้กับนักศึกษาฝึกงานตลอดระยะเวลาของการฝึกงานตรงตามสาขาวิชาที่ฝึกงาน

1.3.3 ด้านการติดตามตรวจสอบ/ประเมินผล โดยมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ การติดตามวัดและประเมินผลการปฏิบัติงาน มีความระมัดระวังในการปฏิบัติงานด้วยความรอบคอบ สุขุม อดทนอดกลั้น เข้มแข็ง มีเหตุผลการประเมิน

ผลพิจารณาจากปริมาณและคุณภาพของงานที่มอบหมายให้นักศึกษาฝึกงานปฏิบัติ มีการติดตามนักศึกษาฝึกงาน โดยให้บันทึกรายงานการปฏิบัติงานลงในสมุดฝึกงานที่นักศึกษาได้เตรียมไว้การประเมินผลพิจารณาว่านักศึกษาสามารถใช้ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสมัยใหม่ๆ ในการฝึกงานมีการวัดและประเมินผลการปฏิบัติงานของนักศึกษาฝึกงานด้านการตรงต่อเวลา ความซื่อสัตย์ ความยุติธรรมต่อตนเองสถานประกอบการควบคุมดูแลการฝึกงานของนักศึกษา ประเมินผลการฝึกงานเป็นระยะ และพิจารณาจุดเด่นจุดอ่อนของนักศึกษาฝึกงานการประเมินการติดตามการฝึกงานของนักศึกษามีการปฏิบัติเป็นช่วงๆ อย่างต่อเนื่องสถานประกอบการให้คะแนนการฝึกงานนักศึกษาโดยการประเมินผล 1 ครั้ง ก่อนสิ้นสุดการฝึกงานตามลำดับ

4. ด้านปรับปรุงแก้ไขดำเนินการ / สรุปปรับปรุงแก้ไข โดยมีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือสถานประกอบการแนะนำปรับปรุงการปฏิบัติงานทางด้านความรู้ความสามารถด้านวิชาการตามลักษณะงานอย่างละเอียดมีการประเมินผลงานนักศึกษาเพื่อพัฒนาด้านความรู้ความสามารถด้านวิชาการตามลักษณะงานให้เกิดประสิทธิภาพของงานที่ปฏิบัติมีการติดตามนักศึกษาฝึกงาน ให้สามารถแสดงแนวคิดในการนำความรู้ทางทฤษฎี มาพัฒนาหรือปรับปรุงงานให้เหมาะสมมีการนำผลการประเมินมาปรับปรุงแก้ไขและพัฒนาการดำเนินงานสถานประกอบการกับสถานศึกษามีการนำผลการประเมินผลการฝึกงานมาปรับปรุงพัฒนาด้านทักษะวิชาชีพและการฝึกปฏิบัติงานมีการนำผลการประเมินงานการฝึกงานนักศึกษามาปรับปรุงพัฒนาทักษะและคุณภาพการจัดฝึกงาน

2. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของอาจารย์นิเทศก์ นักศึกษา และครูฝึกมีดังนี้

2.1 อาจารย์นิเทศก์ชายและหญิงมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานการฝึกงานนักศึกษาวิทยาลัยเทคโนโลยีตั้งตรงจิตรพณิชยการไม่แตกต่างกัน

อาจารย์นิเทศก์วุฒิปริญญาตรีและปริญญาโทมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

2.2 นักศึกษาชายและหญิงมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานการฝึกงานนักศึกษาวิทยาลัยเทคโนโลยีตั้งตรงจิตรพณิชยการไม่แตกต่างกัน

นักศึกษาที่ฝึกงานในหน่วยงานต่างกัน มีความคิดเห็นการบริหารการฝึกงานของนักศึกษาในภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

นักศึกษาที่สาขาวิชาต่างกันมีความคิดเห็นต่อการบริหารการฝึกงานของนักศึกษาโดยภาพรวมไม่แตกต่างกันยกเว้นด้านวางแผนการเตรียมนักศึกษาฝึกงาน สถานที่ฝึกงานด้านปฏิบัติตามแผน การดำเนินงานการฝึกงานด้านการติดตามตรวจสอบ/ประเมินผลด้านปรับปรุงแก้ไขดำเนินการ / สรุปรูปแบบการแก้ไขมีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

2.3 ครูฝึกชายและหญิงมีความคิดเห็นต่อการบริหารการฝึกงานของนักศึกษา โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน ยกเว้นด้านการปฏิบัติตามแผน ดำเนินงานการฝึกงานและด้านการติดตามตรวจสอบ/ประเมินผลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ครูฝึกที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน มีความเห็นต่อการบริหารการฝึกงานของนักศึกษา ในภาพรวมในรายด้านไม่แตกต่างกัน

ครูฝึกในหน่วยงานต่างกัน มีความเห็นต่อการบริหารการฝึกงานของนักศึกษา ในภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ยกเว้นด้านปรับปรุงแก้ไขดำเนินการ / สรุปรูปแบบการแก้ไขอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ครูฝึกที่มีประสบการณ์ในการทำงาน ต่างกัน มีความเห็นต่อการบริหารการฝึกงานของนักศึกษา ในภาพรวมในรายด้านต่างกัน คือ ด้านปรับปรุงแก้ไขดำเนินการ / สรุปรูปแบบการแก้ไขด้านการติดตามตรวจสอบ/ประเมินผลด้านปฏิบัติตามแผน การดำเนินงานการฝึกงานอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัย การบริหารงานการฝึกงาน นักศึกษาวิทยาลัยเทคโนโลยีตั้งตรงจิตรพณิชยการ ผู้วิจัยได้อภิปรายผลการวิจัย โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. อาจารย์นิเทศก์ที่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารการฝึกงานนักศึกษา โดยภาพรวมมีการดำเนินการอยู่ในระดับมาก รายด้านอยู่ในระดับมากทุกด้าน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านวางแผนการเตรียมนักศึกษาฝึกงาน สถานที่ฝึกงานทั้งนี้อาจเป็นเพราะสถานศึกษาได้มีการเตรียมข้อมูลเกี่ยวกับการฝึกงานไว้ล่วงหน้าส่วนงานบริหารงานการฝึกงานนักศึกษาวิทยาลัยเทคโนโลยีตั้งตรงจิตรพณิชยการ ตามความคิดเห็นของนักศึกษา โดยภาพรวมมีการดำเนินการอยู่ในระดับมาก นักศึกษามีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานการฝึกงานนักศึกษาวิทยาลัยเทคโนโลยีตั้งตรงจิตรพณิชยการ ในรายด้านอยู่ในระดับมากทุกด้าน

ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านปรับปรุงแก้ไขดำเนินการ/ สรุปรูปแบบการแก้ไขและการบริหารงานการฝึกงานนักศึกษาวิทยาลัยเทคโนโลยีตั้งตรงจิตรพณิชยการ ตามความคิดเห็นของสถานประกอบการ โดยภาพรวมมีการดำเนินการอยู่ในระดับมาก สถานประกอบการ มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานการฝึกงานนักศึกษาวิทยาลัยเทคโนโลยีตั้งตรงจิตรพณิชยการ ในรายด้านอยู่ในระดับมากทุกด้าน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านวางแผนการเตรียมนักศึกษาฝึกงานสถานที่ฝึกงาน และด้านการติดตามตรวจสอบ/ประเมินผล จากผลการวิจัยจะเห็นได้ว่า ความคิดเห็นของอาจารย์นิเทศก์ นักศึกษา และสถานประกอบการ ที่มีต่อการบริหารงานการฝึกงานนักศึกษาวิทยาลัยเทคโนโลยีตั้งตรงจิตรพณิชยการ มีความแตกต่างกันไปตามภารกิจของแต่ละคน ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะ รูปแบบการเตรียมความพร้อมการฝึกงานของวิทยาลัยเทคโนโลยีตั้งตรงจิตรพณิชยการมีรูปแบบที่เป็นมาตรฐานตรงกันระหว่างอาจารย์นิเทศก์ นักศึกษา และสถานประกอบการ สอดคล้องกับงานวิจัยของ เสาวณีย์ เต็งสุวรรณ (2559)5 ที่ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการฝึกประสบการณ์วิชาชีพเลขานุการสำหรับนักศึกษาอาชีวศึกษาผลการวิจัยพบว่าสภาพการจัดการฝึกประสบการณ์วิชาชีพเลขานุการสำหรับนักศึกษาอาชีวศึกษาที่เป็นจริงอยู่ในระดับมาก และนักศึกษาควรมีสรรถนะวิชาชีพด้านการพิมพ์เอกสารรูปแบบต่าง ๆ การจัดเก็บเอกสารในงานสำนักงาน จัดประชุมตามลำดับขั้นตอน การใช้วัสดุ อุปกรณ์ และเครื่องใช้สำนักงาน การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการปฏิบัติงาน และบริการงานสำนักงานในระดับมาก 1) รูปแบบการฝึกประสบการณ์วิชาชีพเลขานุการสำหรับนักศึกษาอาชีวศึกษามีองค์ประกอบด้าน ปัจจัยนำเข้าคือ หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) เลขานุการ สถานศึกษา สถานประกอบการ และนักศึกษา ด้านกระบวนการคือ การวางแผน ได้แก่ การปฐมนิเทศ การทบทวนความรู้ ด้านสมรรถนะวิชาชีพ และการทบทวนการฝึกปฏิบัติตามสมรรถนะวิชาชีพ การดำเนินงานตามแผน ได้แก่ การฝึกปฏิบัติในสถานประกอบการ การตรวจสอบ ได้แก่ การประเมินผลตามสภาพจริง และการปรับปรุงแก้ไข ได้แก่ การวิเคราะห์ผลการฝึกประสบการณ์ด้านผลผลิต คือ ความพึงพอใจของสถานประกอบการและสมรรถนะวิชาชีพเลขานุการ รูปแบบที่พัฒนาขึ้น ผู้เชี่ยวชาญพบว่า มีคุณภาพในระดับมากที่สุด

2. ผลการทดลองใช้รูปแบบ พบว่า ครูฝึกมีความพึงพอใจในระดับมาก และนักศึกษามีสมรรถนะวิชาชีพในระดับดีเยี่ยม ขณะเดียวกัน การบริหารงานการฝึกงาน

นักศึกษาวิทยาลัยเทคโนโลยีตั้งตรงจิตรพณิชยการ ในด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำในความคิดเห็นของอาจารย์นิเทศก์คือ ด้านปรับปรุงแก้ไขดำเนินการ/สรุปปรับปรุงแก้ไขมีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดส่วนในความคิดเห็นนักศึกษาคือ ด้านวางแผนการเตรียมนักศึกษาฝึกงานสถานที่ฝึกงาน และในความคิดเห็นสถานประกอบการคือ ด้านการปฏิบัติตามแผน ดำเนินงานการฝึกงาน ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะ รูปแบบการเตรียมความพร้อมการฝึกงานของวิทยาลัยเทคโนโลยีตั้งตรงจิตรพณิชยการยังให้ความสำคัญในมาตรฐานการฝึกงานระหว่างอาจารย์นิเทศก์ นักศึกษา และสถานประกอบการได้ไม่ทั่วถึง สอดคล้องกับงานวิจัยของ รักชนก โสภานพิศ (2554)6 ที่ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการเตรียมความพร้อมการฝึกประสบการณ์วิชาชีพสำหรับนักศึกษาสาขาวิชาการจัดการการท่องเที่ยว ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบการเตรียมความพร้อมการฝึกประสบการณ์วิชาชีพมีองค์ประกอบคือ หลักการ มุ่งเน้นการพัฒนานักศึกษาให้มีคุณภาพด้านร่างกาย จิตใจ และสังคมให้มีความสามารถในงานบริการ และปรับตัวให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลง วัตถุประสงค์ เพื่อพัฒนานักศึกษาสาขาวิชาการจัดการการท่องเที่ยวให้มีความพร้อมในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ความพร้อมการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ประกอบด้วย 3 คุณสมบัติคือ คุณสมบัติด้านทัศนคติ คุณสมบัติด้านลักษณะนิสัยและคุณสมบัติด้านความรู้และทักษะ เทคนิควิธีการเรียนรู้ และการประเมินผล ซึ่งมีขั้นตอนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ในห้องเรียน 4 ชั้น คือ 1) สร้างประสบการณ์ 2) อภิปรายแลกเปลี่ยนเรียนรู้ 3) สรุป และ 4) ประยุกต์ใช้ในห้องเรียน 3 ส่วนคือ 1) ศึกษาดูงาน 2) สังเกตการณ์และ 3) ปฏิบัติและความพร้อมการฝึกประสบการณ์วิชาชีพของนักศึกษาสาขาวิชาการจัดการการท่องเที่ยวที่เตรียมความพร้อมด้วยรูปแบบการเตรียมความพร้อมการฝึกประสบการณ์วิชาชีพสูงกว่านักศึกษาที่ได้รับรูปแบบการเตรียมความพร้อมแบบปกติแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อรูปแบบการเตรียมความพร้อมการฝึกประสบการณ์วิชาชีพนักศึกษาที่มีความคิดเห็นว่ามีเหมาะสมในการเตรียมความพร้อมมากที่สุด ในด้านการฝึกทักษะการปฏิบัติ ฝึกการทำงานกลุ่ม ฝึกการแก้ปัญหา ฝึกการสื่อสาร การจัดเวลาให้เหมาะสมกับกิจกรรมในการเตรียมความพร้อม และจัดกิจกรรมให้สามารถเชื่อมโยงความรู้สู่การปฏิบัติ

3. ผลการเปรียบเทียบ จำแนกตามสถานภาพส่วนบุคคลของอาจารย์นิเทศก์ นักศึกษา และครูฝึก พบว่า ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของอาจารย์นิเทศก์ที่มีต่อการ

บริหารการฝึกงานของนักศึกษาวิทยาลัยเทคโนโลยีตั้งตรงจิตรพณิชยการ พบว่า อาจารย์นิเทศก์ นักศึกษา และครูฝึก ที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารการฝึกงานของนักศึกษาวิทยาลัยเทคโนโลยีตั้งตรงจิตรพณิชยการ ในภาพรวมและรายด้านไม่ต่างกัน อาจารย์นิเทศก์ นักศึกษา และครูฝึก ที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารการฝึกงานของนักศึกษาวิทยาลัยเทคโนโลยีตั้งตรงจิตรพณิชยการ ในภาพรวม และรายด้านไม่แตกต่างกัน อาจารย์นิเทศก์ที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารการฝึกงานของนักศึกษาวิทยาลัยเทคโนโลยีตั้งตรงจิตรพณิชยการ ในภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ส่วนครูฝึกที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารการฝึกงานของนักศึกษาวิทยาลัยเทคโนโลยีตั้งตรงจิตรพณิชยการ ทั้งในภาพรวมและรายด้านต่างกันทุกด้าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ยกเว้นด้านวางแผนการเตรียมนักศึกษาฝึกงานสถานที่ฝึกงาน นักศึกษาที่สาขาวิชาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารการฝึกงานของนักศึกษาวิทยาลัยเทคโนโลยีตั้งตรงจิตรพณิชยการ ทั้งในภาพรวมและรายด้านต่างกันทุกด้านอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ครูฝึกที่มีตำแหน่งหน้าที่ในปัจจุบันต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารการฝึกงานของนักศึกษาวิทยาลัยเทคโนโลยีตั้งตรงจิตรพณิชยการ ในภาพรวม และรายด้านไม่แตกต่างกันและครูฝึกที่สังกัดหน่วยงานต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารการฝึกงานของนักศึกษาวิทยาลัยเทคโนโลยีตั้งตรงจิตรพณิชยการ ในภาพรวมต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนในรายด้านไม่แตกต่างกันทุกด้าน ยกเว้นด้านปรับปรุงแก้ไขดำเนินการ/สรุปปรับปรุงแก้ไขที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะ อาจารย์นิเทศก์ นักศึกษา และครูฝึก ต่างมีภูมิหลังและภารกิจที่ต่างกัน จึงทำให้มีความคิดเห็นแตกต่างกัน โดยเฉพาะนักศึกษาที่สาขาวิชาต่างกันอย่างมีนัยสำคัญต่อการฝึกงานที่ต่างกัน รวมถึงครูฝึกที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกันอย่างมีนัยสำคัญต่อการฝึกงานที่ต่างกันด้วย สอดคล้องกับบุญเลิศ จันทร์ไสย และพรณี เจริญธนวิ (2553)7 ที่ได้ทำการวิจัยเรื่อง การประเมินประสิทธิภาพการฝึกงานของนักศึกษา คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี ผลการวิจัยพบว่า 1) ผู้ประกอบการประเมินนักศึกษาคณะ พบว่า เป็นนักศึกษาเพศหญิง ร้อยละ 57.7 เป็นเพศชาย ร้อยละ 41.9 ส่วนใหญ่เป็นนักศึกษาสาขาวิชาเทคโนโลยีการเกษตร ร้อยละ 31.9 รองลงมาเป็นนักศึกษาสาขาวิชาวิทยาศาสตร์การอาหารและโภชนาการ ร้อยละ 20.1 และฝึกงานในหน่วยงานรัฐวิสาหกิจ ร้อยละ

44.5 รองลงมาฝึกงานในหน่วยงานเอกชน/บริษัท ร้อยละ 44.3 และฝึกงานในหน่วยงานราชการ ร้อยละ 8.42 2) นักศึกษาที่ประเมินตนเอง มีความเห็นเกี่ยวกับการฝึกงานของนักศึกษา ในทักษะด้านความรู้ทางวิชาการ ทักษะด้านการปฏิบัติงาน และทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ ในภาพรวม มีความเห็นอยู่ในระดับปานกลาง 3) ผู้ประกอบการ มีความเห็นเกี่ยวกับการฝึกงานของนักศึกษา ในทักษะด้านความรู้ทางวิชาการ ทักษะด้านการปฏิบัติงาน และทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ทั่วไปในภาพรวม มีความเห็นอยู่ในระดับปานกลาง 4) อาจารย์นิเทศก์มีความเห็นเกี่ยวกับการฝึกงานของนักศึกษา ในทักษะด้านความรู้ทางวิชาการ ทักษะด้านการปฏิบัติงาน และทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ทั่วไปในภาพรวม มีความเห็นอยู่ในระดับปานกลาง 5) นักศึกษาประเมินตนเอง มีความเห็นเกี่ยวกับการประเมินการฝึกงานของตนเอง ที่มีเพศต่างกัน ในทักษะด้านความรู้ทางวิชาการ ทักษะด้านการปฏิบัติงาน และทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ทั่วไป ในภาพรวม และรายชื่อ พบว่า มีความเห็นไม่แตกต่างกัน 6) ผู้ประกอบการที่ประเมินนักศึกษามีความเห็นเกี่ยวกับฝึกงานของนักศึกษา ที่มีเพศต่างกัน ในทักษะด้านความรู้ทางวิชาการ ทักษะด้านการปฏิบัติงาน และทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ทั่วไปในภาพรวมและรายชื่อ พบว่า มีความเห็นไม่แตกต่างกัน 7) ผู้ประกอบการที่ประเมินนักศึกษามีความเห็นเกี่ยวกับฝึกงานของนักศึกษา จำแนกตามหน่วยงาน/สถานที่ฝึกงาน ในทักษะด้านความรู้ทางวิชาการ ทักษะด้านการปฏิบัติงาน ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ทั่วไป ในภาพรวม และรายชื่อ พบว่า มีความแตกต่างกัน 8) ผู้ประกอบการที่ประเมินนักศึกษามีความเห็นเกี่ยวกับฝึกงานของนักศึกษา จำแนกตามสาขาวิชาของนักศึกษา ในด้านทักษะความรู้ทางวิชาการ ในภาพรวมไม่มีความแตกต่างกัน และเมื่อพิจารณารายชื่อ พบว่า มีรายการที่มีความแตกต่างกัน ด้านการปฏิบัติงานจำแนกตามสาขาวิชาของนักศึกษา ในภาพรวม และรายชื่อพบว่า มีรายการที่มีความแตกต่างกัน ส่วนทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ทั่วไป ในภาพรวม และรายชื่อพบว่า มีรายการที่มีความแตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

จากผลการวิจัยเรื่อง การบริหารงานการฝึกงาน นักศึกษาวิทยาลัยเทคโนโลยีตั้งตรงจิตรพณิชยการ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ควรจะมีนโยบายส่งเสริมการการบริหารการฝึกงานของนักศึกษาทั้งสี่ด้านที่มีประสิทธิภาพตามความคิดเห็นของอาจารย์นิเทศก์ นักศึกษา และครูฝึก

2. ควรพัฒนารูปแบบการบริหารการฝึกงานของนักศึกษาวิทยาลัยเทคโนโลยีตั้งตรงจิตรพณิชยการเพื่อรองรับโครงการสหกิจของวิทยาลัยเทคโนโลยีตั้งตรงจิตรพณิชยการที่กำลังจะจัดตั้งขึ้นเพื่อให้สอดคล้องกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักศึกษาวิทยาลัยอาชีวศึกษาในยุค Education 4.0 ต่อไป

3. ควรจัดฝึกอบรมหรือสัมมนาเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับการสร้างความเข้าใจในมาตรฐานการฝึกงานระหว่างอาจารย์นิเทศก์ นักศึกษา และครูฝึก ให้ทั่วถึงกว่าในปัจจุบัน

เอกสารอ้างอิง

- [1] สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2554) *แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 11 (2555-2559)* สำนักนายกรัฐมนตรี
- [2] สำนักงานคณะกรรมการอาชีวศึกษา หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ ,2556 <http://www.tha-tum.ac.th/rthatum/lk.pdf>
- [3] จินดา จันตะภา. (2544) *ปัญหาและอุปสรรคในการฝึกงานภายนอกสถานศึกษาของนักศึกษาหลักสูตรวิทยาศาสตร์บัณฑิต วิชาเอกสัตวศาสตร์ คณะเกษตรศาสตร์บางพระ สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล ตามความคิดเห็นของนักศึกษา อาจารย์ผู้ควบคุม และเจ้าหน้าที่สถานที่ฝึกงาน วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาครุศาสตร์เกษตร สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง*
- [4] บุญชม ศรีสะอาด (2552) *พื้นฐานการวิจัยการศึกษา*. พิมพ์ครั้งที่ 5 กอสนิรุ:ประสานการพิมพ์
- [5] เสาวณีย์ เต็งสุวรรณ. (2559). *การพัฒนาแบบการฝึกประสบการณ์วิชาชีพเลขานุการสำหรับนักศึกษาอาชีวศึกษา*. ดุษฎีนิพนธ์. คณะศึกษาศาสตร์. มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.
- [6] รักษ์ชนก โสภพิศ. (2554). *การพัฒนาแบบการเตรียมความพร้อมการฝึกประสบการณ์ วิชาชีพสำหรับนักศึกษา สาขาวิชาการจัดการการท่องเที่ยว*. ดุษฎีนิพนธ์. สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน. คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร. นครปฐม.

- [7] บุญเลิศ จันทน์ไสย และพรรณี เจริญธนวิธ. (2553).
การประเมินประสิทธิภาพการฝึกงานของนักศึกษา
คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีมหาวิทยาลัย
สงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี. คณะวิทยาศาสตร์
และเทคโนโลยีมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.

การบริหารจัดการเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี เขต 1

Information and Communications Technology Management of School Principal under The Primary Educational Service Area Office 1 Nonthaburi

ศุภวรรณ มัณยานนท์*, ดร.จักรกฤษณ์ สิริริน**

บทคัดย่อ :

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพและเปรียบเทียบการบริหารจัดการเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี เขต 1 จำแนกตาม เพศ อายุ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์สอน และกลุ่มสาระการเรียนรู้ กลุ่มตัวอย่างคือครูและบุคลากรทางการศึกษาของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี เขต 1 จำนวน 285 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลคือแบบสอบถามชนิดมาตราประมาณค่า 5 ระดับ สถิติที่ใช้การแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน t-test independent และ One-way ANOVA ด้วยวิธี LSD

ผลการวิจัยพบว่า การบริหารจัดการเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี เขต 1 ในภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากทุกด้าน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านเจตคติต่อเทคโนโลยี รองลงมาคือด้านการบริหารจัดการ ด้านการจัดเรียนการสอน ด้านวิสัยทัศน์ ด้านการพัฒนาระบบเทคโนโลยีและ ด้านการสนับสนุนการใช้เทคโนโลยี มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ผลการเปรียบเทียบพบว่าความคิดเห็นของครูและบุคลากรทางการศึกษาที่มีต่อการบริหารจัดการเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี เขต 1 จำแนกตาม เพศ อายุ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์สอน และกลุ่มสาระการเรียนรู้ไม่แตกต่างกัน ยกเว้น ครูและบุคลากรทางการศึกษาที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี เขต 1 แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ: การบริหารจัดการเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร, ผู้บริหารสถานศึกษา, สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี เขต 1

ABSTRACT :

This research aimed to study the current condition and to compare the opinion according to teacher and educational staff under The Primary Educational Service Area Office 1 Nonthaburi Province. The sample were 285 consisted of teacher and educational staff. The instrument for collecting data was questionnaire. The data were analyzed by frequency, percentage, average, standard deviation, t-test independent, and One-way ANOVA (LSD.)

The research findings were summarized as follows: In overall, the opinion according to teacher and educational staff of under The Primary Educational Service Area Office 1 Nonthaburi Province was high level. The opinion of the teachers and educational staff specifically in all aspects were the highest average in the attitude to technology, the second was technology management, and the minimum average was the technology using support. And the results were compared by gender status, educational background, and the subjects has a no different except compared by technology have overall has a no different but in the aspect have statistical significance .05.

Keywords: information and communications technology management, school principal, the primary educational service area office 1 nonthaburi

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

จากการเปลี่ยนแปลงของโลกปัจจุบันทุกด้าน โดยเฉพาะทางด้านการศึกษาที่ต้องก้าวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงของข้อมูลข่าวสาร ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ได้บัญญัติในเรื่องการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการศึกษา ในหมวดที่ 9 เรื่องเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาปัจจุบันระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามามีบทบาทในการปฏิบัติงานในโรงเรียนเพื่อใช้ในการบริหารมากขึ้น โดยเฉพาะในยุคของการปฏิรูปการศึกษา โดยมุ่งหวังให้การปฏิรูปการศึกษาประสบความสำเร็จ ในการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนตามเป้าหมายของการปฏิรูปการศึกษา อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด

การพัฒนาสารสนเทศเพื่อใช้ในสถานศึกษา ทั้งการบริหารงานด้านต่างๆ ทั้งงานวิชาการ งานกิจการนักเรียน งานบุคลากร งานธุรการ การเงิน พัสดุ และครุภัณฑ์ อีกทั้งในด้านการจัดการเรียนการสอน การบริหารงานที่ประสบผลสำเร็จได้ผลงานที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ผู้บริหารจำเป็นต้องเอาการบริหารเชิงระบบมาใช้ในการจัดระบบสารสนเทศ กระทรวงศึกษาธิการกำหนดนโยบาย การพัฒนาบริหารจัดการ มีการปรับปรุงและพัฒนารูปแบบเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการวางแผนระบบข้อมูลสารสนเทศและเครือข่ายสารสนเทศให้มีประสิทธิภาพ และสามารถเชื่อมโยงติดต่อสื่อสารถึงกันได้ทุกระดับ ปรับปรุงกระบวนการบริหารและพัฒนาคุณภาพทางการศึกษาอย่างต่อเนื่อง

ในสถานศึกษามีข้อมูลมากมาย กระจัดกระจายอยู่ในส่วนต่าง ๆ ตามภาระหน้าที่ ความรับผิดชอบของครู บุคลากรในสถานศึกษาและผู้ที่เกี่ยวข้อง หากไม่มีการจัดระบบข้อมูลสารสนเทศให้เป็นระบบสารสนเทศที่มีความแน่นอน ข้อมูลที่มีจะไม่สอดคล้องกับความต้องการของผู้ใช้ ซึ่งไม่เกิดประโยชน์ต่อการพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษา อีกทั้งยังไม่มีความเป็นระเบียบแล้ว จะเกิดความไม่สะดวกหรือเกิดความยุ่งยากในการนำไปใช้ หรือมีข้อมูลการจัดระบบบริหารและสารสนเทศของสถานศึกษา นับว่ามีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งในการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา เพื่อให้บรรลุเป้าหมายในการพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษาเป็นไปตามมาตรฐานที่ต้องการ และครอบคลุมภารกิจด้านการบริหารจัดการได้อย่างมีประสิทธิภาพ สถานศึกษาต้องมีระบบการบริหารและการจัดการศึกษาที่นำไปสู่คุณภาพของผู้เรียน รวมถึงระบบสารสนเทศที่มีประสิทธิภาพ เป็นระบบ ถูกต้อง สมบูรณ์ เป็นปัจจุบัน และสามารถเรียกใช้ข้อมูลสารสนเทศได้ตลอดเวลา โดยผู้บริหารสถานศึกษาสามารถนำไปใช้ในการตัดสินใจดำเนินการต่างๆ ในสถานศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ การศึกษาคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, สำนักงาน. (2557). เรื่องการบริหารจัดการเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ในโรงเรียนระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1 จะทำให้ทราบถึงระดับความแตกต่างของสภาพปัจจุบัน ประสิทธิภาพการจัดระบบ และการใช้ข้อมูลสารสนเทศในการบริหารโรงเรียนในด้านต่างๆ ที่จะเป็แนวทางในการส่งเสริม และพัฒนาให้

โรงเรียนสามารถจัดระบบข้อมูลสารสนเทศได้ครบถ้วน ถูกต้อง ตรงกับความต้องการและทันต่อการใช้งาน บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษายุคข้อมูลสารสนเทศ จำเป็นต้องพัฒนาวิธีการเรียนรู้ด้วยตนเองให้ก้าวทันต่อการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยี ซึ่งมีบทบาทภารกิจที่สำคัญของผู้บริหารมิติใหม่คือการเรียนรู้การวางแผน การปรับโครงสร้างระบบงานภาวะผู้นำ การตรวจสอบ การติดตาม การนิเทศ และการประเมินผลอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2543). ระบบสารสนเทศเป็นเครื่องมือที่มีความสำคัญจำเป็นสำหรับการพัฒนาองค์กร ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องตระหนักและพยายามจัดให้มีการพัฒนา และนำมาประยุกต์ใช้ในการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียน ทั้งครูและบุคลากรทางการศึกษา นักเรียน และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในบริบทของโรงเรียน เพื่อให้มีความตระหนัก มีความรู้ มีความเข้าใจ และมีทักษะการใช้ ICT ผู้บริหารสถานศึกษาจึงเสมือนเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงในมิติของผู้บริหารในยุค ICT ที่จะกล้านำระบบสารสนเทศเข้ามาใช้เป็นเครื่องมือในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา “ผู้บริหารสถานศึกษากับการพัฒนา ICT ” [ออนไลน์].

จากสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นทำให้เกิดอุปสรรคกับการบริหารงานด้านระบบสารสนเทศ จะเห็นได้ว่าการบริหารงานระบบสารสนเทศมีความสำคัญต่อการพัฒนาองค์กรเป็นอย่างยิ่ง จากเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจ เรื่องการบริหารจัดการเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี เขต 1 ทั้งนี้ เพื่อให้ทราบถึงความแตกต่างในการบริหารจัดการเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของผู้บริหารสถานศึกษา และทราบถึงการบริหารจัดการเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารที่เหมาะสมสำหรับโรงเรียน เพื่อนำผลจากการวิจัยมาใช้พัฒนาการบริหารสถานศึกษา และพัฒนาคุณภาพโรงเรียน ในลำดับต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการบริหารจัดการเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี เขต 1
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของบุคลากรทางการศึกษาที่มีต่อการบริหารจัดการเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของผู้บริหารสถานศึกษา

สมมติฐานของการวิจัย

ความคิดเห็นของครูและบุคลากรทางการศึกษาที่มีต่อการบริหารจัดการเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี เขต 1 จำแนกตามอายุ เพศ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน และกลุ่มสาระการเรียนรู้ มีความแตกต่างกัน

กรอบความคิดในการวิจัย

ประโยชน์ของการวิจัย

1. ได้ทราบถึงระดับการบริหารจัดการเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี เขต 1
2. ได้ทราบถึงความคิดเห็นต่อสภาพการบริหารจัดการเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี เขต 1 โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล
3. ผลที่ได้จากการวิจัยจะเป็นข้อมูลสำหรับผู้บริหาร หรือผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการนำไปวางแผนปรับปรุงพัฒนาบริหารจัดการเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของสถานศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี เขต 1 ต่อไป

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาคั้งนี้คือครูในเขต สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี เขต 1 จำนวนทั้งสิ้น 1,099 คน (สารสนเทศเขตพื้นที่การศึกษานนทบุรี เขต 1 ,2559.)

กลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยได้ใช้วิธีการสุ่มตามระดับชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) ตามขนาดโรงเรียน และสุ่มอย่างง่ายในแต่ละโรงเรียน โดยอาศัยสูตรการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างจากตารางของเครซีและมอร์แกน (Krejcie & Morgan อังโน ลัดดาวัลย์ เพชรโรจน์และคณะ, 2555)1 ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 285 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารจัดการเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของผู้บริหารสถานศึกษาเรียนรู้ของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 1 เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการสัมภาษณ์ วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหาหาคุณภาพเครื่องมือ ด้วยผ่านผู้ทรงคุณวุฒิ 3 คน เพื่อหาความตรงเชิงเนื้อหา โดยได้ค่า IOC=0.94 และวิเคราะห์หาความเชื่อมั่นหรือความเที่ยงโดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค เท่ากับ 0.96

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ใช้การหาค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหา, t-test, และ One-way ANOVA ด้วยวิธี LSD

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการแปลค่าการบริหารจัดการเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 1

(n = 285)

ข้อ	การบริหารจัดการเทคโนโลยีสารสนเทศฯ	$\bar{X}$	S.D.	แปลค่า	อันดับ
1	ด้านวิสัยทัศน์	4.38	.51	มาก	4
2	ด้านเจตคติต่อเทคโนโลยี	4.48	.53	มาก	1
3	ด้านการบริหารจัดการ	4.47	.47	มาก	2
4	ด้านการจัดเรียนการสอน	4.43	.52	มาก	3
5	ด้านการพัฒนาระบบเทคโนโลยี	4.38	.53	มาก	5
6	ด้านการสนับสนุนการใช้เทคโนโลยี	4.34	.60	มาก	6
ภาพรวมการพัฒนาศักยภาพ		4.41	0.42	มาก	

จากตารางที่ 1 พบว่า ครูและบุคลากรทางการศึกษามีความคิดเห็นการบริหารจัดการเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 1 ในภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากทุกด้าน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านเจตคติต่อเทคโนโลยีมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.48 รองลงมาคือด้านการบริหารจัดการ มีค่าเฉลี่ยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.47 ด้านการจัดเรียนการสอน 4.43 ด้านวิสัยทัศน์ ด้านการพัฒนาระบบเทคโนโลยี เท่ากันคือ 4.38 ด้านการสนับสนุนการใช้เทคโนโลยี มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ 4.34

ผลการเปรียบเทียบพบว่า ครูและบุคลากรทางการศึกษาที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็น ในภาพรวมและรายด้านไม่ต่างกัน ยกเว้นด้านการพัฒนาระบบเทคโนโลยี และด้านการสนับสนุนการใช้เทคโนโลยี ส่วนอายุ และสังกัดกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่างกัน มีความคิดเห็นไม่ต่างกัน สำหรับวุฒิการศึกษาต่างกัน ไม่ต่างกัน ยกเว้นด้านการพัฒนาระบบเทคโนโลยี และประสบการณ์การทำงานต่างกัน มีไม่แตกต่างกัน ยกเว้นด้านการพัฒนาระบบเทคโนโลยี สำหรับผลเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธี LSD พบว่าครู

และบุคลากรทางการศึกษาที่มีประสบการณ์ทำงาน 6 - 10 ปี มีความคิดเห็นในด้านด้านการพัฒนาระบบเทคโนโลยีแตกต่างจาก 11 -15 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05

การอภิปรายผล

การบริหารจัดการเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1 โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากทุกด้าน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านเจตคติต่อเทคโนโลยี ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะ บุคลากรทางการศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1 ส่วนใหญ่เป็นคนรุ่นใหม่ ที่ให้ความสำคัญต่อมุมมองหรือทัศนคติของผู้บริหารที่มีต่อเทคโนโลยี เนื่องจากผู้บริหารสถานศึกษาในช่วงที่ผ่านมาไม่คุ้นเคยกับเทคโนโลยีจึงมีเจตคติต่อเทคโนโลยีน้อย ทำให้การบริหารจัดการโดยการนำเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1 มีน้อยต่างจากผู้บริหารสถานศึกษายุคปัจจุบันที่มีทัศนคติต่อเทคโนโลยีในทิศทางที่ดี สอดคล้องกับข้อกำหนดการบริหารจัดการเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของผู้บริหารสถานศึกษา ตามมาตรฐานของ The International Society for Technology in Education (ISTE): The ISTE National Educational Technology Standards and Performance Indicators for Administrators (2002)2 ที่ให้ความสำคัญกับเจตคติต่อเทคโนโลยีควบคู่ไปกับวิสัยทัศน์ เช่นเดียวกับชาญ กลิ่นซ้อน (2550) ที่ได้ทำการวิจัยเรื่องการศึกษาเจตคติและพฤติกรรมการใช้สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษาเพื่อการเรียนรู้ด้วยตนเอง ผลการวิจัยพบว่า เจตคติต่อการใช้สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษาเพื่อการเรียนรู้ด้วยตนเองอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับ นัญญา ผลิตวานนท์ (2555)3 ที่ได้ทำการวิจัยเรื่องการประเมินระยะยาวเจตคติต่อเทคโนโลยีสารสนเทศสมัยใหม่ในการศึกษา ผลการวิจัยพบว่า เจตคติต่อคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสารสนเทศทั้ง 9 ด้านอยู่ในระดับมากทุกด้าน

ในขณะเดียวกัน การบริหารจัดการเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1 ด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านการสนับสนุนการใช้เทคโนโลยี ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะ เทคโนโลยีทุกวันนี้มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว อีกทั้งต้นทุนค่าใช้จ่าย

ที่เกี่ยวข้องกับงบประมาณทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารมีค่อนข้างสูง และโปรแกรมการฝึกอบรมบุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารก็มีค่าใช้จ่ายค่อนข้างสูงเช่นกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อมีการจัดสรรงบประมาณเพื่อสนับสนุนการใช้เทคโนโลยีไปแล้ว เทคโนโลยีก็มักจะเปลี่ยนแปลงไปอีก และบุคลากรก็ต้องเรียนรู้ในเรื่องใหม่ๆ อีก สอดคล้องกับ ดวงกมล กิ่งจำปา (2555) ที่ได้ทำการวิจัยเรื่อง บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมงานเทคโนโลยีทางการศึกษา ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีนโยบายหรือให้การสนับสนุนและส่งเสริมความสามารถในการใช้เทคโนโลยีทางการศึกษาของครูและแหล่งความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีทางการศึกษาใหม่ๆ อยู่ในระดับปานกลาง เช่นเดียวกับ Aderonke Abosedo Bello (2014) ที่ได้ทำการวิจัยเรื่อง ผลกระทบของการสนับสนุนทางด้านเทคโนโลยีที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของสถานศึกษาต่างจังหวัดในประเทศไนจีเรีย ผลการวิจัยพบว่า การสนับสนุนทางด้านเทคโนโลยีของสถานศึกษาต่างจังหวัดในประเทศไนจีเรียอยู่ในระดับน้อย สอดคล้องกับ American Institute for Research (2004) ที่ได้ทำการศึกษเกี่ยวกับภาวะผู้นำเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ผลการวิจัยพบว่า การสนับสนุนการจัดการและการปฏิบัติเป็นองค์ประกอบสำคัญของผู้บริหารสถานศึกษา

และผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นที่ต่างกันของครูและบุคลากรทางการศึกษาที่มีสถานภาพต่างกันที่พบว่า ครูและบุคลากรทางการศึกษาที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกันมีความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1 แตกต่างกันในด้านการพัฒนาระบบเทคโนโลยี โดยครูและบุคลากรทางการศึกษาที่มีประสบการณ์ทำงาน 6 - 10 ปี มีความคิดเห็นแตกต่างจาก ครูและบุคลากรทางการศึกษาที่มีประสบการณ์ทำงาน 11 - 15 ปี ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะ ครูรุ่นใหม่ที่ยังไม่ถึง 10 ปี มีความคุ้นเคยกับเทคโนโลยีสมัยใหม่มากกว่าครูที่มีประสบการณ์ 10 ปีขึ้นไป โดยเฉพาะครูรุ่นใหม่มีความต้องการให้สถานศึกษานำระบบเทคโนโลยีสารสนเทศที่ทันสมัยมาใช้ในการบริหารสถานศึกษา อีกทั้งในบางโอกาสครูรุ่นใหม่บางท่านอาจมีความสามารถในการพัฒนาระบบเทคโนโลยีได้ด้วยตนเอง ซึ่งต่างจากครูอาวุโสที่มีประสบการณ์ 10 ปีขึ้นไป สอดคล้องกับ นิศารัตน์ เชาวร์ปรีชา (2557) ที่ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาการบริหารระบบสารสนเทศของโรงเรียน

ประถมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า เมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของบุคลากรทางการศึกษาที่มีประสบการณ์ต่างกัน พบว่า บุคลากรทางการศึกษาที่มีประสบการณ์ต่างกันมีความคิดเห็นต่อสภาพปัญหาในการบริหารระบบสารสนเทศของโรงเรียนประถมศึกษาแตกต่างกัน เช่นเดียวกับ Kim (1996)9 ที่ได้ทำการวิจัยเรื่องการพัฒนาแบบข้อมูลสารสนเทศเพื่อการจัดการองค์การให้เกิดประสิทธิภาพในประเทศสาธารณรัฐเกาหลี ผลการวิจัยพบว่า รัฐบาลสาธารณรัฐเกาหลีได้ให้ความสำคัญในการนำไมโครคอมพิวเตอร์มาใช้ในด้านการพัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศเพื่อการจัดการขององค์การ สอดคล้องกับ สุธาสินี สว่างศรี (2553)10 ที่ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาภาวะผู้นำด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ผลการวิจัยพบว่า ผู้เข้ารับการพัฒนาที่มีความรู้หลังการพัฒนาสูงกว่าก่อนการพัฒนาและความรู้ที่ได้จากการพัฒนาส่งผลต่อการพัฒนาความสามารถในการเป็นผู้นำด้าน เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของผู้เข้ารับการพัฒนาในระดับมากที่สุด

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 1 ควรให้การสนับสนุนทางเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารมากกว่าในปัจจุบัน เนื่องจากการบริหาร การศึกษาในยุคการศึกษา 4.0 มีความจำเป็นที่จะต้องนำ เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารมาใช้เป็นโครงสร้างพื้นฐานในการบริหารการศึกษา ผู้บริหารการศึกษาจึงควรให้การสนับสนุนทางเทคโนโลยีอย่างเร่งด่วน

ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

ผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 1 ที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน ควรแบ่งปัน ประสบการณ์ในเรื่องการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการ สื่อสาร หรือตั้งเป็นกลุ่มในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อการพัฒนา ระบบเทคโนโลยี เพื่อเติมเต็มความรู้และนำความรู้ จากการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ดังกล่าวมาพัฒนาในงานต่อไป

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

ควรมีการทำวิจัยเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางเทคโนโลยี สารสนเทศและการสื่อสารของผู้บริหารโรงเรียนในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 1 และเขตพื้นที่การศึกษาอื่นๆ เพื่อนำผลการวิจัยเกี่ยวกับการ บริหารจัดการฉบับนี้ไปทำการศึกษาและต่อยอดในประเด็น ภาวะผู้นำทางเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของ ผู้บริหารสถานศึกษาอื่นๆ ต่อไปในอนาคต

เอกสารและสิ่งที่เกี่ยวข้อง

- [1] ลัดดาวัลย์ เพชรโรจน์ และ อัจฉรา ชานีประศาสน์ (2555) **ระเบียบวิธีการวิจัย** กรุงเทพมหานคร พิมพ์ดีการพิมพ์.
- [2] International Society of Technology in Education. 2002. **National educational technology standards for administrators**. Retrieved from www.iste.org/standard
- [3] นัญตา ผลิตวานนท์. 2555. **การประเมินระยะ ยาวเจตคติต่อเทคโนโลยีสารสนเทศสมัยใหม่ในการศึกษา**. รายงานการวิจัย. คณะศึกษาศาสตร์. มหาวิทยาลัยบูรพา.
- [4] คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, สำนักงาน. (2557). **การพัฒนาไอทีเพื่อการเรียนการสอน**. กรุงเทพฯ: กลุ่มพัฒนารูปแบบและ
- [5] คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2543). **นโยบาย เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ในพระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542**. กรุงเทพฯ: พิมพ์ดี.
- [6] ชาญ กลิ่นช้อน. 2550. **การศึกษาเจตคติและ พฤติกรรมการใช้สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศทางการ ศึกษาของนักศึกษาระดับปริญญาตรีมหาวิทยาลัย คริสเตียน**. วิทยานิพนธ์ ครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาบัณฑิต. สาขาวิชาเทคโนโลยีเทคนิคศึกษา. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ.
- [7] ดวงกมล กิ่งจำปา. 2555. **บทบาทของผู้บริหาร สถานศึกษาในการส่งเสริมงานเทคโนโลยีทางการ ศึกษา**. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต. สาขา วิชาเทคโนโลยีการบริหารการศึกษา. คณะครุศาสตร์ อุตสาหกรรม.มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.

- [8] นิศารัตน์ เซาร์ปรีชา. 2557. การพัฒนาการบริหารระบบสารสนเทศของโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 1. วิทยานิพนธ์. พุทธศาสตร์ มหาบัณฑิต. สาขาวิชาการบริหารจัดการคณะสงฆ์. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- [9] Kim, H.S. (1996). The Organizational Effectiveness of Public Management Information Systems in Korea. Seoul : Jongno gu.
- [10] สุธาสินี สว่างศรี. (2553).การพัฒนาภาวะผู้นำด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของ ผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. ดุษฎีนิพนธ์ครุศาสตรดุษฎี บัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏ นครราชสีมา.
- [11] บรรจบ บุญจันทร์ . 2554. โมเดลสมการโครงสร้างภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน. วิทยานิพนธ์. การศึกษาดุษฎีบัณฑิต. สาขาบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- [12] สันติ หอมทวีโชค. 2554. ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศการศึกษาในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา รามบุรี. วิทยานิพนธ์ .ศึกษาศาสตร์ มหาบัณฑิต. สาขาวิชาบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย. มหาวิทยาลัย
- [13] Aderonke Abosede Bello. 2014. **Impact of Technology Interventions on Student Achievement in Rural. Nigerian Schools.** Walden University.

ความต้องการการพัฒนาการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 1 The Need of Administration Development Following the Good Governance for Teachers in School Under Primary Education Service Office 1 Nonthaburi

สายรุ้ง ทิพย์อักษร*

*นิสิตหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏวชิร

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบความต้องการการพัฒนาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 1 และเพื่อสังเคราะห์แนวทางการพัฒนาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาใน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 1 กลุ่มตัวอย่าง เป็นครูและบุคลากรทางการศึกษาในโรงเรียนสำนักงานสังกัดเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 1 จำนวน 297 คน เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถาม การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติ การแจกแจงความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบความแตกต่างของที(t-test Independent) การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว(One way ANOVA) และการทดสอบรายคู่ LSD ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05

ผลการศึกษาสรุปดังนี้

1. ความต้องการการพัฒนาการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 1 ในรวมอยู่ในระดับมากเรียงลำดับดังนี้ ด้านหลักนิติธรรม หลักคุณธรรมและในระดับมากหลักคุณธรรมหลักหลักความโปร่งใส หลักความรับผิดชอบและ หลักการมีส่วนร่วมความคุ้มค่า

2. การเปรียบเทียบ พบว่าครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 1 ที่มีเพศ อายุ วุฒิ การศึกษา ประสบการณ์การทำงาน กลุ่มสาระการเรียนรู้ ขนาดโรงเรียนทั้งภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน แต่เมื่อพิจารณาตามเพศ อายุ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์การทำงาน กลุ่มสาระการเรียนรู้ ขนาดโรงเรียนพบว่ามีความต้องการการพัฒนาการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารด้านความรับผิดชอบ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. การสังเคราะห์เป็นข้อเสนอแนะ ในการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร พบว่า ควรพัฒนาการบริหารคือ1) ผู้บริหารควรสนับสนุนให้บุคลากรถือปฏิบัติตามกฎระเบียบ ข้อบังคับ ข้อตกลงของสถานศึกษาและติดตามดำเนินงานอย่างสม่ำเสมอ 2) ผู้บริหารควรปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีและเป็นผู้นำที่ดี 3) ผู้บริหารควรเปิดโอกาสให้องค์กรภายนอกสถานศึกษาเข้ามาตรวจสอบการบริหารงานทุกด้าน 4) ผู้บริหารควรเปิดโอกาสให้นักเรียนเข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจ เรื่องที่มีผลกระทบต่อนักเรียนโดยตรง 5) ผู้บริหารควรมีความสำนึกในการทำงานให้ประสบความสำเร็จโดยไม่ละทิ้งงาน กลางคันหรือมอบหมายให้ผู้อื่นทำต่อจากตนเอง 6) ควรจัดสรรบุคลากรที่มีความเหมาะสมและความชำนาญเฉพาะด้านในการปฏิบัติหน้าที่ดูแลรักษาและใช้ประโยชน์จากวัสดุ ครุภัณฑ์ อาคารสถานที่ของโรงเรียนอย่างประหยัดและคุ้มค่า

คำสำคัญ : หลักธรรมาภิบาล ความต้องการการพัฒนาการบริหาร หลักธรรมาภิบาลของ

ABSTRACT

This research aimed to study and compare the need of administration following by good governance of administrators under Primary Educational Service Area Office 1 Nonthaburi and to synthesize the suggestion of the administration following by good governance of administrator under Primary Educational Service Area Office 1 Nonthaburi. This is a survey research. The samples were of 297 teachers under Primary Educational S Area Office 1 Nonthaburi. The research instrument for collecting data was questionnaire. The statistics in analyzing the data were frequency, percentage, arithmetic mean, standard deviation(S.D.), t-test independent, the analysis of variance (One Way ANOVA) and LSD in significant at the .05 level. The result of the study were;

1) The need of administration following by good governance administration of administrator under Primary Educational Service Area Office 1 Nonthaburi was at high level in overall and aspects as follow 1)rule of law 2)ethics 3) transparency 4)responsibility 5)participation 6)value of money

2) The result of comparasion were found the degreed and experienced teachers under Primary Educational Service Area Office 1 Nonthaburi was not different in overall and individual. Consider from school size the admistrators' opinion revealed about responsibility approach were statistically significant different at the 0.05 level

3) The synthesis suggestion in good governance of administrator were found 1) Administrator should encourage by following the rule and regulation in school and follow up the working regularly. 2) Administrator should follow as a good example for others and as a good leader. 3) Administrator should give the other organization's opportunity to investigate the administration in every way 4) Administrator should give student's opportunity to participate and decide the student's problem directly. 5) Administrator should have some consciousness in working successfully by don't forget the work in the meantime or give other people to continue their work. 6) Administrator should provide the people who have a suitable ability or specialist to keep an eye on and use some material, durable goods, school buildings helpfully and worthy.

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (2550:20-22)¹ ได้วางกรอบเกี่ยวกับหลักธรรมาภิบาลของการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี ไว้ดังนี้ หมวด 4 มาตรา 74 วรรคหนึ่ง “บุคคลผู้เป็นข้าราชการพนักงานลูกจ้างของหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือเจ้าหน้าที่อื่นของรัฐ มีหน้าที่ดำเนินงานให้เป็นไปตาม กฎหมายเพื่อรักษาประโยชน์ส่วนรวม อำนาจความสะอาดและให้บริการแก่ประชาชนตามหลักธรรมาภิบาลของการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี” หมวด 5 แนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ มาตรา 78 (4) และ (5) กำหนดให้รัฐต้องดำเนินนโยบายเกี่ยวกับการบริหารราชการแผ่นดิน ดังต่อไปนี้ (4) พัฒนาระบบงานภาครัฐ โดยมุ่งเน้นการพัฒนาคุณภาพ คุณธรรมและจริยธรรมของเจ้าหน้าที่ของรัฐ ควบคู่ไปกับการปรับปรุงรูปแบบและวิธีการทำงานเพื่อให้การบริหารราชการแผ่นดินเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และส่งเสริมให้หน่วยงานของรัฐใช้หลักการบริหารกิจการบ้าน

เมืองที่ดีเป็นแนวทางในการปฏิบัติราชการ (5) จัดระบบงานราชการและงานของรัฐอย่างอื่นเพื่อให้การจัดทำและการให้บริการสาธารณะเป็นไปอย่างรวดเร็วมีประสิทธิภาพ โปร่งใสและตรวจสอบได้ โดยคำนึงถึงการมีส่วนร่วมของประชาชน รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 หมวด 5 เรื่อง แนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐส่วนที่ 2 เรื่องแนวนโยบายด้านการบริหารราชการแผ่นดินมาตรา 78 มีเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีคือการบริหารราชการแผ่นดินให้เป็นไปเพื่อพัฒนาสังคมเศรษฐกิจและความมั่นคงของประเทศอย่างยั่งยืนโดยส่งเสริมการดำเนินการตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงและจัดระบบบริหารราชการส่วนกลางส่วนภูมิภาคส่วนท้องถิ่นให้มีขอบเขตอำนาจหน้าที่ที่ชัดเจนกระจายอำนาจให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นพึ่งตนเองและตัดสินใจในกิจการของท้องถิ่นได้เองพัฒนาระบบงานภาครัฐโดยมุ่งเน้นการพัฒนาคุณภาพคุณธรรมจริยธรรมของเจ้าหน้าที่รัฐควบคู่ไปกับการปรับปรุงรูปแบบและวิธีการทำงานส่งเสริมให้หน่วยงานของรัฐใช้หลักการบริหาร

กิจการบ้านเมืองที่ดีเป็นแนวทางในการปฏิบัติราชการพร้อมทั้งจัดระบบงานราชการและหน่วยงานรัฐอย่างยั่งยืนเพื่อให้การจัดทาและการให้บริการสาธารณะเป็นไปอย่างรวดเร็วมีประสิทธิภาพโปร่งใสและตรวจสอบได้โดยคำนึงถึงการมีส่วนร่วมของประชาชน (รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 : 22)

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 10 ได้กำหนดวิสัยทัศน์ในการพัฒนาประเทศไทยคือมุ่งพัฒนาสู่สังคมอยู่เย็นเป็นสุขคนไทยมีคุณธรรมมีความรอบรู้รู้เท่าทันโลกครอบครัวยุคใหม่เข้มแข็งสังคมสันติสุขเศรษฐกิจมีคุณภาพเสถียรภาพและเป็นธรรมสิ่งแวดล้อมมีคุณภาพและทรัพยากรธรรมชาติยั่งยืนอยู่ภายใต้ระบบการบริหารการปกครองที่มีธรรมาภิบาลดำรงไว้ซึ่งระบบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขและอยู่ในประชาคมโลกได้อย่างมีศักดิ์ศรีมีพันธกิจที่เกี่ยวข้องกับหลักธรรมาภิบาลคือพัฒนาระบบบริหารราชการประเทศให้เกิดธรรมาภิบาลภายใต้ระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขมุ่งสร้างกลไกและกฎระเบียบที่เอื้อต่อการกระจายผลประโยชน์จากการพัฒนาสู่ทุกภาคีควบคู่กับการเสริมสร้างความโปร่งใสสุจริตยุติธรรมรับผิดชอบต่อสาธารณะมีการกระจายอำนาจและกระบวนการที่ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจสู่ความเป็นธรรมทางเศรษฐกิจสังคมและการใช้ทรัพยากร (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2550 : 5)²

ในประเทศไทยธรรมาภิบาลได้กลายเป็นแนวคิดที่ได้รับการยอมรับว่าเป็นหลักการที่เกื้อหนุนสังคมประชาธิปไตยได้มีการเสนอและกล่าวถึงแนวคิดนี้อย่างกว้างขวางตัวอย่างที่เห็นอย่างเห็นรูปธรรมคือกฎหมายรัฐธรรมนูญฉบับปี พ.ศ. 2540 ที่ใช้อยู่ในปัจจุบันนี้ได้บัญญัติมาตราต่างๆที่สัมพันธ์กับหลักธรรมาภิบาลถ้าหากมีการนำแนวคิดธรรมาภิบาลไปสู่การปฏิบัติอย่างจริงจังจะทำให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจมีการตรวจสอบการทำงานของรัฐบาลโดยประชาชนและองค์กรที่เกี่ยวข้องและระบบบริหารของรัฐมีความยุติธรรมและเป็นที่น่าเชื่อถือทั้งในและต่างประเทศอีกทั้งนำไปสู่การลดการทุจริตลงได้ ในการศึกษานี้ได้กำหนดขอบข่ายของตัวชี้วัดธรรมาภิบาลให้อยู่ภายใต้ 5 ประเด็นสำคัญคือความชอบธรรม (Legitimacy) ความโปร่งใส (Transparency) ความรับผิดชอบและการตรวจสอบได้ (Accountability) ความมีประสิทธิภาพ (Efficiency) และการมีส่วนร่วม (Participation) ทั้งนี้กรอบตัวชี้วัดธรรมาภิบาลจากการศึกษาจะเป็นประโยชน์ที่จะนำไปสู่การปรับปรุงให้บรรลุเป้าหมายของการมีธรรมาภิบาล

ในประเทศไทยเป้าหมายในการจัดการศึกษาคือทำให้ผู้เรียนเป็นคนดีเก่งและมีความสุข(กระทรวงศึกษาธิการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา, 2546)³ ทั้งนี้เพื่อให้เกิดความตระหนักถึงสิทธิและหน้าที่ การมีจิต สาธารณะสำนึกรับผิดชอบยึดมั่นในความถูกต้องดีงาม ยึดหลักความซื่อสัตย์สุจริต ขยันอดทน มีระเบียบวินัย เปิดโอกาสให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจบริหารจัดการทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดและใช้อย่างประหยัดคุ้มค่าเกิดประโยชน์สูงสุด

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

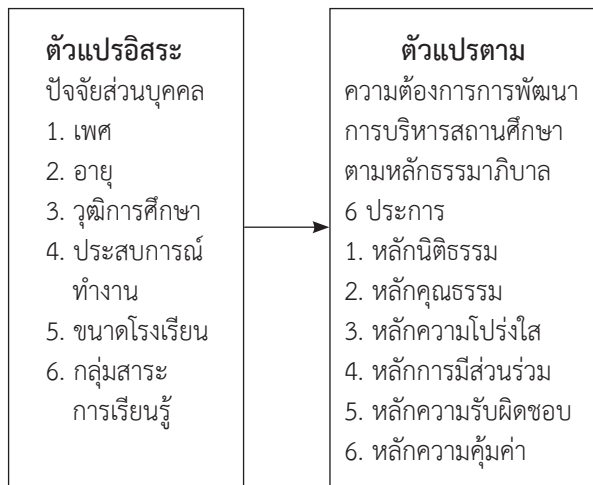
1. เพื่อศึกษาความต้องการการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของครูและบุคลากรทางการศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 1
2. เพื่อเปรียบเทียบความต้องการการพัฒนาการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 1 โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลของบุคลากรครู
3. เพื่อสังเคราะห์ข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ของครูในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรีเขต 1

สมมติฐานการวิจัย

ครูผู้สอน และบุคลากรทางการศึกษาที่มี เพศอายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่งงาน ประสบการณ์ทำงานขนาด โรงเรียนและกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อความต้องการการพัฒนาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรีเขต 1 แตกต่างกัน

กรอบแนวคิดในการวิจัย

แนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องโดยใช้กรอบระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบการบริหารบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. 2542 พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับ5) พ.ศ.2545 มาตรา 3 (1) ธีระ รุญเจริญ (2550)4 กำหนดเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัยดังนี้

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการศึกษา คือในการวิจัยครั้งนี้เป็นครูผู้ทำหน้าที่สอน และบุคลากรทางการศึกษา ที่ปฏิบัติงานภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี เขต 1 จำนวน 32 โรงเรียนประกอบด้วยโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษและขนาดใหญ่ 7 โรงเรียน โรงเรียนขนาดกลาง 14 โรงเรียน และโรงเรียนขนาดเล็ก 11 โรงเรียน สุ่มแบบแบ่งตามช่วงชั้น ตามขนาด จำแนกเป็นขนาดใหญ่และใหญ่พิเศษ ขนาดกลาง ขนาดเล็ก รวมจำนวนครูผู้สอนทั้งหมด 1,325คน (สำนักงานเขต สพป. นนทบุรี เขต 1 เมื่อวันที่ 10 มิถุนายน 2558)

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ เป็นครูผู้สอนและบุคลากรทางการศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี เขต 1 โดยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan)อ้างใน (ลัดดาวลัย เพชรโรจน์ และอัจฉรา ชำนิประศาสน์ 2547: 227)5 ได้กลุ่มตัวอย่างทั้งหมด จำนวน 297 คน โดยใช้การสุ่มแบบแบ่งชั้น ตามขนาดของโรงเรียน และสุ่มแบบง่าย ในแต่ละโรงเรียน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือหลักที่ใช้ในงานวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า(Rating Scale)⁵ ระดับตามแบบของ ลิเคิร์ต (Likert) หาคุณภาพคือความตรง (Validity)ได้ค่าเท่ากับ.94 หาค่าความเที่ยง (Reliability) โดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา ของครอนบัค ใช้เกณฑ์ตั้งแต่ 0.70 ขึ้นไปใช้ได้ซึ่งได้ค่าเท่ากับ .98

การวิเคราะห์ข้อมูล

โดยใช้ การแจกแจงความถี่ และร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบที (t-test Independent) การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One – way ANOVA) ทดสอบรายคู่แบบ LSD

ผลวิเคราะห์

ตารางที่ 1 ความต้องการการพัฒนาการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของครูและบุคลากรทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี เขต 1

ความต้องการการพัฒนา การบริหาร ตามหลัก ธรรมาภิบาล	$\bar{X}$	S.D.	แปล ค่า	อันดับ
1. ด้านหลักนิติธรรม	4.60	.41	มาก สุด	6
2. ด้านหลักคุณธรรม	4.73	.58	มาก สุด	1
3. ด้านความโปร่งใส	4.62	.43	มาก สุด	4
4. ด้านหลักการมีส่วนร่วม	4.60	.50	มาก สุด	5
5. ด้านหลักความรับผิดชอบ	4.63	.42	มาก สุด	3
6. ด้านหลักความคุ้มค่า	4.64	.40	มาก สุด	2
ภาพรวม	4.63	.35	มาก สุด	

สรุปผลการวิจัย

จากตารางที่ 1 ความต้องการการพัฒนาการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของครูและบุคลากรทางการศึกษา โดยภาพรวมมีการดำเนินการอยู่ในระดับมาก ครูและบุคลากรทางการศึกษามีความต้องการการพัฒนาการ

บริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี เขต 1 ในภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ทุกด้าน ได้แก่ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ด้านคุณธรรม รองลงมาคือด้านหลักความคุ้มค่า ด้านหลักความรับผิดชอบต่อสังคม ด้านหลักความโปร่งใส ด้านหลักการมีส่วนร่วม และด้านหลักนิติธรรม โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. ด้านหลักนิติธรรม คือ ต้องการการตัดสินใจในเรื่องสำคัญของสถานศึกษาโดยใช้ฉันทมติ และถือปฏิบัติต่อทุกคนโดยเท่าเทียมกัน ต้องการให้การบริหารการเงิน และทรัพยากร เป็นไปอย่างยุติธรรม และต้องการออกข้อบังคับ กฎเกณฑ์ โดยคำนึงถึงสิทธิหน้าที่ของบุคลากรในโรงเรียน

2. ด้านหลักคุณธรรม คือ ต้องการให้บุคลากรของโรงเรียน รักษาระเบียบวินัย รองลงมาคือ ต้องการให้บุคลากรของโรงเรียน มีคุณธรรมและจริยธรรม และต้องการส่งเสริมให้บุคลากรในโรงเรียน ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความเที่ยงตรง

3. ด้านความโปร่งใส คือ ต้องการให้การบริหารงานเป็นไปด้วยความชัดเจนและโปร่งใส ยึดถือตามระเบียบเป็นเกณฑ์ ทางราชการสามารถตรวจสอบได้และต้องการให้การบริหารจัดการด้านงบประมาณเป็นไปอย่างโปร่งใส รองลงมาคือ ต้องการข้อมูลข่าวสารที่เผยแพร่ต่อโรงเรียน มีความถูกต้องตรงกับความเป็นจริง ต้องการให้มีระเบียบ กฎเกณฑ์ วิธีการประเมินผลงานของบุคลากรที่ชัดเจนเป็นระบบ ต้องการให้การบริหารการเงิน กระจายอย่างเปิดเผย ต้องการให้การบริหารงานเป็นไปตามคณะกรรมการเพื่อความโปร่งใส และต้องการให้เปิดโอกาสให้คณะครูและนักเรียนติดตามตรวจสอบแผนงาน และโครงการต่างๆ

4. ด้านหลักการมีส่วนร่วม คือ ต้องการเปิดโอกาสให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการกำหนดทิศทางและวางแผนงานการดำเนินการโดยยึดหลักเป้าหมายของหน่วยงานเป็นหลัก รองลงมาคือ ต้องการให้สถานศึกษาของท่านมีการบริหารทรัพยากรบุคคลภาระงานและงบประมาณตามความรับผิดชอบโดยยึดหลักการมีส่วนร่วมเป็นหลัก ต้องการเปิดโอกาสให้คณะครูและนักเรียนเข้าไปมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมทางด้านการกุศลของโรงเรียน

5. ด้านหลักความรับผิดชอบต่อสังคม คือ ต้องการให้บุคลากรของโรงเรียนมีความรับผิดชอบต่อสังคมในการปฏิบัติงาน ต้องการให้สถานศึกษาของท่านมีการสร้างขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานโดยยึดหลักธรรมาภิบาลและต้องการให้ผู้บริหารมีการบริหารจัดการด้วยความรับผิดชอบต่อสังคม มีการกำหนดผู้รับผิดชอบและมอบหมายงานอย่างชัดเจน รอง

ลงมา ต้องการให้การปฏิบัติงานของครูผู้สอนคำนึงความรับผิดชอบต่อสังคม และต้องการการให้บริการต่างๆ ของโรงเรียนให้ด้วยความรับผิดชอบต่อสนองความต้องการของบุคลากรของโรงเรียน ต้องการนำโครงการกิจกรรมหรือแผนงานที่แถลงไว้ไปดำเนินการให้เป็นรูปธรรม

6. ด้านหลักความคุ้มค่า คือ ต้องการให้ส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีกระบวนการที่ก่อให้เกิดประสิทธิภาพในการบริหารจัดการ ตามความเหมาะสมกับหน่วยงาน รองลงมาคือต้องการการปฏิบัติงานของครูผู้สอนมีความรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ ต้องการให้ใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัด ให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อโรงเรียนและต้องการการรณรงค์ให้ครูผู้สอนมีจิตสำนึกประหยัดทรัพยากรธรรมชาติ

2. ผลการเปรียบเทียบความต้องการของครูและบุคลากรทางการศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี เขต 1 พบว่า

2.1. เพศ ระดับการศึกษา ต่างกัน มีความต้องการไม่ต่างกัน

2.2. อายุต่างกัน มีความต้องการแตกต่างกันในด้านหลักความคุ้มค่า ด้านการมุ่งเน้นคุณภาพ โดยอายุระหว่าง 26-45 ปี ต่างกับอายุ 45 ปีขึ้นไป

2.3. ประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน มีความต้องการแตกต่างกันคือมีประสบการณ์ในการทำงานไม่เกิน 5 ปี แตก 11 – 15 ปี ในด้านหลักการมีส่วนร่วม และทำงานไม่เกิน 15 ปี กับ 6 ปี – 10 ปี และกับ 11 ปี – 15 ปี ทำงานไม่เกิน 15 ปี กับ 11ปี – 15 ปี

2.4. ทำงานในโรงเรียนขนาดต่างกันมีความต้องการแตกต่างกันในด้านหลักการนิติธรรมโดยครูที่ทำงานในโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ ขนาดเล็ก และขนาดใหญ่ มีความต้องการแตกต่างกันกับ ขนาดเล็ก

2.5. สังกัดกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่างกัน มีความต้องการด้านหลักการนิติธรรมแตกต่างกัน แตกต่างกัน 4 คู่ ดังนี้

1) กลุ่มวิทยาศาสตร์ มีค่าเฉลี่ยสูงกว่ากลุ่มการงานอาชีพและเทคโนโลยี

2) กลุ่มสุขศึกษา มีค่าเฉลี่ยสูงกว่ากลุ่มการงานอาชีพและเทคโนโลยี

3) กลุ่มสุขศึกษา มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าภาษาต่างประเทศ

4) กลุ่มสังคมศึกษา มีค่าเฉลี่ยสูงกว่ากลุ่มภาษาต่างประเทศ

สรุปผลการสังเคราะห์แนวทางการพัฒนาจากแบบสอบถามปลายเปิดและผลการสัมภาษณ์ สรุปได้ดังนี้

1. ด้านหลักนิติธรรม ผู้บริหารควรสนับสนุนให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาปฏิบัติตามระเบียบ ข้อบังคับ ข้อตกลงของสถานศึกษาและมีการติดตามผลการดำเนินงานอย่างสม่ำเสมอควรจะมีการกำหนดกฎระเบียบ ข้อบังคับต่างๆ ของสถานศึกษาอันเป็นที่ยอมรับของบุคลากรและบุคลากรทุกคนยอมรับพร้อมใจปฏิบัติตามกฎ ระเบียบ ข้อบังคับต่าง ๆ เหล่านั้น โดยถือว่าเป็นการปกครองภายใต้กฎ ระเบียบ และข้อตกลงของสถานศึกษา มิใช่ตามอำเภอใจหรืออำนาจของตัวบุคคล และต้องการให้ผู้บริหารดำเนินงานด้วยความเป็นธรรม

2. ด้านหลักคุณธรรม ผู้บริหารควรกระทำตนให้เป็นแบบอย่างที่ดีและแสดงถึงความเป็นผู้นำที่ดีควรจะมีการยึดมั่นในความถูกต้องดีงามโดยรณรงค์ให้เจ้าหน้าที่ของรัฐยึดถือหลักนี้ในการปฏิบัติหน้าที่ให้เป็นอย่างแก่สังคมและส่งเสริมสนับสนุนให้ประชาชนพัฒนาตนเองไปพร้อมกันเพื่อคนไทยมีความซื่อสัตย์ จริงใจ ขยัน อดทน มีระเบียบวินัย ประกอบอาชีพสุจริตจนเป็นนิสัยประจำชาติการยึดมั่นในความถูกต้องดีงาม โดยรณรงค์ให้บุคลากรในสถานศึกษายึดถือหลักนี้ในการปฏิบัติหน้าที่ให้เป็นอย่างแก่หมู่คณะส่งเสริมสนับสนุนให้บุคลากรพัฒนาตนเองไปพร้อมกัน เพื่อให้มีความซื่อสัตย์ จริงใจ ขยัน อดทน มีระเบียบวินัยยึดมั่นในศีลธรรมอันจะส่งเสริมให้บุคลากร ปฏิบัติงานด้วยความเที่ยงธรรม

3. ด้านหลักความโปร่งใส ผู้บริหารควรเปิดโอกาสให้องค์กรภายนอกสถานศึกษาเข้ามาตรวจสอบการบริหารงานทุกด้านควรจะมีการสร้างความไว้วางใจซึ่งกันและกันของคนในชาติ โดยปรับปรุงกลไกการทำงานขององค์กรทุกวงการให้มีความโปร่งใส มีการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์อย่างตรงไปตรงมาด้วยภาษาที่เข้าใจง่ายประชาชนเข้าถึงข้อมูลข่าวสารได้สะดวก และมีกระบวนการให้ประชาชนตรวจสอบความถูกต้องชัดเจนได้และการสร้างความไว้วางใจ ซึ่งกันและกัน ปรับปรุงกลไกการทำงานของสถานศึกษาให้มีความโปร่งใส มีการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์อย่างตรงไปตรงมา และมีการตรวจสอบได้ถูกต้องชัดเจนโดยเฉพาะด้านงบประมาณ ต้องเป็นไปอย่างโปร่งใสตรวจสอบได้ ต้องตรงกับข้อเท็จจริงของการดำเนินการและสามารถตรวจสอบได้ มีการดำเนินการที่เปิดเผยชัดเจนและเป็นไปตามที่กำหนดไว้

4. ด้านหลักความร่วมมือ ผู้บริหารควรเปิดโอกาสให้นักเรียนเข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจ เรื่องที่มี

ความเกี่ยวข้องและส่งผลกระทบต่อนักเรียนโดยตรงให้ครูและนักเรียนประเมินผลงานของโรงเรียนควรจะมีการเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมรับรู้และเสนอความเห็นในการตัดสินใจปัญหาสำคัญของประเทศ ไม่ว่าจะด้วยการแสดงความคิดเห็น การไต่สวนสาธารณะ การประชาพิจารณ์ การแสดงประชามติหรืออื่น ๆ การเปิดโอกาสให้บุคลากร และชุมชนมีส่วนร่วมรับรู้และเสนอความเห็นในการตัดสินใจปัญหาสำคัญต่าง ๆ ของสถานศึกษาเป็นการมีส่วนร่วมของทั้งประชาชนและเจ้าหน้าที่รัฐ ในการบริหารงาน เพื่อให้เกิดความคิดริเริ่มและพลังงานการทำงานที่สอดประสานกันเพื่อบรรลุเป้าหมายในการให้บริการประชาชนและบุคลากรทางการศึกษา

5. ด้านหลักความรับผิดชอบ ควรยอมรับผลของการทำงานของตนเองและไม่โยนความผิดให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาคนอื่น ๆ และการตระหนักในสิทธิหน้าที่ความสำนึกในความรับผิดชอบต่อสังคม การใส่ใจปัญหาสาธารณะของบ้านเมือง และกระตือรือร้นในการแก้ปัญหา ตลอดจนการเคารพในความคิดเห็นที่แตกต่าง และความกล้าที่จะยอมรับผลจากการกระทำของตนเองการตระหนักในสิทธิหน้าที่ มีจิตสำนึกในความรับผิดชอบต่อสถานศึกษา การใส่ใจปัญหาและการกระตือรือร้นในการแก้ปัญหา ตลอดจนการเคารพในความคิดเห็นที่แตกต่างและความกล้าที่จะยอมรับผลเจ้าหน้าที่จะต้องมีความรับผิดชอบต่อประชาชนความพึงพอใจของประชาชนต่อการปฏิบัติงานจะเป็นตัวชี้วัดสำคัญในการประเมินความสำเร็จของหน่วยงานและเจ้าหน้าที่

6. ด้านหลักความคุ้มค่า การบริหารจัดการและใช้ทรัพยากรที่มีจำกัดเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ส่วนรวม โดยรณรงค์ให้คนไทยมีความประหยัดใช้ของอย่างคุ้มค่า สร้างสรรค์สินค้าและบริการที่มีคุณภาพสามารถแข่งขันได้ในเวทีโลกและรักษาพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติให้สมบูรณ์ยั่งยืนการบริหารจัดการและการใช้ทรัพยากรของสถานศึกษาที่มีอยู่อย่างคุ้มค่าและสร้างสรรค์และมีคุณภาพรวมถึงรักษาพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติให้สมบูรณ์ยั่งยืนโดยบริหารจัดการทรัพยากรที่มีจำกัดให้มีการใช้อย่างประหยัด คุ้มค่า เกิดประโยชน์สูงสุดและสอดคล้องกับแนวทางการพัฒนาที่ยั่งยืน ผู้บริหารควรสนับสนุนให้มีการนำวัสดุที่ใช้แล้วกลับมาใช้ใหม่ควรจัดสรรบุคลากรที่มีความชำนาญเฉพาะด้านมาปฏิบัติหน้าที่ดูแลรักษาและใช้ประโยชน์จากวัสดุ ครุภัณฑ์ อาคารสถานที่ของโรงเรียนอย่าง ประหยัดและคุ้มค่า

การอภิปรายผล

ความต้องการและแนวทางการพัฒนาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานนทบุรีเขต 1 โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากทุกด้าน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ ด้านหลักคุณธรรม ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานนทบุรีเขต 1 ให้ความสำคัญกับคำขวัญที่กล่าวว่าความรู้คู่คุณธรรมเอามาใช้เป็นกิจกรรมที่สามารถวัดได้ โดยเน้นการบริหารงานของผู้บริหารเพื่อมุ่งให้ผู้บริหารเป็นแบบอย่างที่ดี ชื่อสัตย์ต่อตนเอง มีความประพฤติดีงามตามหลักศีลธรรมปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้ใต้บังคับบัญชา โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้บริหารสถานศึกษาต้องยึดหลักคุณธรรมนี้เป็นสำคัญให้ความรักความเมตตา เห็นอกเห็นใจ ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริต มีความซื่อสัตย์ ยึดมั่นในความถูกต้องดีงามและเป็นแบบอย่างที่ดีต่อบุคลากรในสถานศึกษาอันจะส่งผลให้บุคลากรตั้งใจปฏิบัติงานให้บรรลุตามเป้าหมายสอดคล้องกับงานวิจัยของ พระมหาลาภังษีรปัญญา (2554)⁶ ที่ได้ทำการวิจัยเรื่อง การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนนวมินทราชูทิศฉะเชิงเทราจังหวัดนครสวรรค์ ผลการวิจัยพบว่า หลักคุณธรรมคือการยึดถือและเชื่อมั่นในความถูกต้องดีงามโดยการธรมรงค์เพื่อสร้างค่านิยมที่ดีงามให้ผู้ปฏิบัติงานในองค์กรหรือสมาชิกของสังคมถือปฏิบัติได้แก่ความซื่อสัตย์สุจริตความเสียสละความอดทนขยันหมั่นเพียรความมีระเบียบวินัย เช่นเดียวกับ Ibrahim Kocabas (2009)⁷ ที่ได้เขียนบทความวิชาการเรื่อง Ethics in School administration โดยได้กล่าวว่า จรรยาบรรณของผู้บริหารโรงเรียนเป็นสิ่งสำคัญ ซึ่งตรงตามหลักคุณธรรมทางศาสนา คือการรู้จักไตร่ตรองว่าอะไรควรทำไม่ควรทำ สอดคล้องกับงานวิจัยของ สามารถ อินตามูล (2548)⁸ ที่ได้ทำการวิจัยเรื่อง การใช้ ธรรมภิบาลในการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงใหม่ เขต 5 ผลการวิจัยพบว่า หลักคุณธรรมปฏิบัติในระดับดีมาก คือ ผู้บริหารสถานศึกษาใช้วาจาสุภาพเหมาะสมและให้เกียรติบุคลากรทุกคน และผู้บริหารสถานศึกษาพิจารณาความดีความชอบของบุคลากรตามหลักเกณฑ์ด้วยความยุติธรรม

1. ด้านหลักนิติธรรม โดยต้องการให้มีการตัดสินใจในเรื่องสำคัญของสถานศึกษาโดยใช้ฉันทามติเรื่องการออกกฎ บัญญัติ และเปิดโอกาสให้คณะครู-นักเรียนสามารถแสดงความคิดเห็น ที่เป็นเช่นนี้เพราะการบริหารงานของ

โรงเรียนมีความชัดเจนและการบริหารงานของคณะผู้บริหารที่โปร่งใส โรงเรียนมีการปรับปรุงกฎระเบียบ อยู่ในระดับมากทุกข้อความสามารถที่เหมาะสม เป็นไปตามระเบียบของทางราชการและตามเกณฑ์การประเมินผลการปฏิบัติงาน สอดคล้องกับผลงานวิจัยของเฉลิมชัย สมท่า (บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยขอนแก่น 2547 : 9)⁹ ได้ศึกษาการบริหารงานโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของครูปฏิบัติการสอนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเลย เขต 1 พบว่า การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารอยู่ในระดับมากและสอดคล้อง กับคำกล่าวของ นพพงษ์บุญจิตราดุลย์ (2548)¹⁰ ซึ่งกล่าวไว้ว่าการบริหารโรงเรียนหมายถึงกิจกรรมต่างๆที่บุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไปร่วมมือกันดำเนินการเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์

2. ด้านคุณธรรม โดยต้องการให้บุคลากรของโรงเรียนรักษาวินัย โดยให้ผู้บริหารสถานศึกษาใช้การบริหารงานตามหลักคุณธรรมอยู่ในระดับมากทุกข้อ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าการใช้หลักคุณธรรมในการบริหารงานบุคคล มีความซื่อสัตย์สุจริต เทียงธรรมช่วยให้ครูและบุคลากรทางการศึกษามีขวัญกำลังใจ เกิดความรักความเมตตา เห็นอกเห็นใจ ในปฏิบัติงานยึดมั่นในความถูกต้องดีงาม และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ปราการ บุตรโยชน์โท (2547)¹¹ พบว่า การปฏิบัติตนเกี่ยวกับคุณธรรมและจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาทั้ง 6 งาน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งการประพฤติตนจะต้องปฏิบัติตัวดีจึงจะดีชื่อว่าเป็นผู้บริหารที่มีคุณธรรม ซึ่งส่งผลให้เป็นที่รัก นับถือ ยกย่องศรัทธาของครูผู้สอน นักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชน

3. ด้านหลักความโปร่งใส โดยต้องการให้การบริหารควรมีความชัดเจนและโปร่งใส ยึดถือกฎระเบียบเป็นเกณฑ์ทางราชการสามารถตรวจสอบได้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะเพื่อสร้างความเชื่อถือศรัทธาให้แก่บุคลากรในองค์กรและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุก ๆ ฝ่าย นอกจากนั้นตัวผู้บริหารจะต้องให้ความไว้วางใจมอบหมายงานที่สำคัญต่าง ๆ ให้แก่ครูผู้สอนร่วมกันรับผิดชอบ โดยเฉพาะเรื่องงบประมาณต่าง ๆ ที่สถานศึกษาได้รับจากหน่วยเหนือหรือองค์กรเอกชน และชุมชนร่วมสนับสนุนให้ข้าราชการครูและบุคลากรในหน่วยงานได้ทราบโดยทั่วถึงกัน และมีการวางแผนการใช้จ่ายงบประมาณของสถานศึกษาให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของงาน และเป็นประโยชน์ต่อการศึกษาให้มากที่สุด เพื่อให้ผู้ปกครองและชุมชนทราบโดยทั่วถึงกันซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัย ของ อรทัย แสงทอง (2551)¹² การบริหารตามหลักความโปร่งใสเป็นสิ่งที่มีความสำคัญไม่น้อยผู้บริหาร

สถานศึกษาและครูผู้สอนใช้หลักธรรมาภิบาลอยู่ในระดับมากที่สุดและระดับมากไปในแนวทางเดียวกัน

4. ด้านหลักการมีส่วนร่วม โดยต้องการเปิดโอกาสให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการกำหนดทิศทางและวางแผนงานการดำเนินการ เพราะการทำงานเป็นทีมเป็นการช่วยเสริมสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างบุคลากรในสถานศึกษาและชุมชนซึ่งจะนำไปให้สถานศึกษาประสบความสำเร็จในการทำงานหรือมีอุปสรรคในการทำงานน้อยลงหรือทำให้สุขภาพขององค์กรเข้มแข็งขึ้นซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของพิสัมพันธ์ หิรัญวงษ์ (2548)¹³ ที่ได้ทำการวิจัยเรื่องการบริหารโดยให้บุคลากรมีส่วนร่วมในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุดรธานีทำให้บุคลากรความพึงพอใจมีขวัญกำลังใจในการทำงานดีขึ้น

5. ด้านหลักความรับผิดชอบ โดยต้องการให้บุคลากรของโรงเรียนมีความรับผิดชอบในการปฏิบัติงาน เพราะมีการรายงานผลการพัฒนาการศึกษาแก่ผู้ปกครอง ชุมชนและคณะกรรมการสถานศึกษาด้วยความรับผิดชอบ การบริหารด้วยหลักความรับผิดชอบเป็นสิ่งที่สำคัญผู้บริหารสถานศึกษาครูผู้สอนเป็นผู้ที่มีความสำคัญในการจัดการศึกษาที่มีอำนาจหน้าที่ความรับผิดชอบในการปฏิบัติงานให้ประสบความสำเร็จจลุล่วงไปด้วยดีอย่างมีประสิทธิภาพ

6. ด้านหลักความคุ้มค่า โดยต้องการให้ส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีกระบวนการที่ก่อให้เกิดประสิทธิภาพในการบริหารจัดการ ตามความเหมาะสมกับหน่วยงาน เพราะมีงบประมาณและทรัพยากรต่างๆที่มีอยู่อย่างจำกัด

ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูและบุคลากรทางการศึกษาที่มีต่อความต้องการและแนวทางการพัฒนาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานนทบุรีเขต 1 พบว่า ครูและบุคลากรทางการศึกษาที่มีอายุ ประสบการณ์ ขนาดโรงเรียน และกลุ่มสาระการเรียนรู้ ที่ต่างกัน มีความคิดเห็นของต่อความต้องการและแนวทางการพัฒนาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานนทบุรีเขต 1 แตกต่างกันไป เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะ ครูและบุคลากรทางการศึกษาที่มีวัยต่างกัน สอนรายวิชาต่างกัน และอยู่ในโรงเรียนที่มีสภาพแวดล้อมที่แตกต่างกัน มีมุมมองต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลโดยเฉพาะในด้านหลักนิติธรรมที่แตกต่างกัน อันเนื่องมาจากการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลในสถาบันการศึกษาของประเทศไทยโดยเฉพาะในระดับประถมศึกษาที่มีกฎเกณฑ์ที่ต้องปฏิบัติตามค่อนข้างมาก เนื่องจากเป็นการจัดการศึกษาในระดับเด็กเล็กที่ต้องให้

ความเอาใจใส่ หลักนิติธรรมจึงมีความสำคัญในมุมมองของครูและบุคลากรทางการศึกษา แม้ว่าครูและบุคลากรทางการศึกษาจะมีอายุ ประสบการณ์ ขนาดโรงเรียน และกลุ่มสาระการเรียนรู้ ที่ต่างกันก็ตาม สอดคล้องกับงานวิจัยของ Scott S. Brabrand (2003,อ้างในพิสัมพันธ์ หิรัญวงษ์ (2548) ¹⁴ ที่ได้ทำการวิจัยเรื่อง ครูใหญ่กับหลักกฎหมาย ผลการวิจัยพบว่า หลักกฎหมายคือกฎระเบียบในการกำหนดกฎเกณฑ์ในการบริหารงานที่ต้องยึดโยงกับหลักจรรยาบรรณของครูใหญ่รวมเรียกว่านิติธรรม เช่นเดียวกับ เกียรติยศ เอี่ยมมงคล (2546)¹⁵ ที่ได้ทำการวิจัย เรื่อง การบริหารงานโรงเรียนตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาในทรรศนะบุคลากรโรงเรียนโพธิ์นิมิตวิทยาคม จังหวัดนนทบุรี ผลการวิจัยพบว่า ทิศนะบุคลากรทุกด้านอยู่ในระดับมาก ได้แก่ หลักนิติธรรม สอดคล้องกับงานวิจัยของ สามารถ อินตามูล (2548)¹⁶ ที่ได้ทำการวิจัยเรื่อง การใช้ธรรมาภิบาลในการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงใหม่ เขต 5 ผลการวิจัยพบว่าหลักนิติธรรม ปฏิบัติตนระดับมาก คือ ผู้บริหารสถานศึกษาควรชี้แจงและแนะนำแนวทางปฏิบัติตนให้ถูกต้องตามกฎระเบียบ ข้อบังคับ ให้บุคลากรมีความเข้าใจตรงกัน สภาพปัญหา คือ ผู้บริหารไม่ได้ส่งเสริมให้บุคลากรปฏิบัติตามกฎ ระเบียบ ข้อบังคับที่กำหนดขึ้น และกฎข้อบังคับที่ตราขึ้นมา ไม่เหมาะสมกับสภาพโดยรวมของสถานศึกษา ข้อเสนอแนะ คือ ผู้บริหารควรส่งเสริมให้บุคลากรทำตามกฎ ระเบียบ ข้อบังคับอย่างจริงจัง

ข้อเสนอแนะ

1. ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมการเรียนรู้และปลูกฝังเรื่องการทำงานโดยใช้หลักธรรมาภิบาลทั้ง 6 ด้านในสถานศึกษาอย่างเคร่งครัดเป็นแบบอย่างให้กับครูผู้สอนบุคลากรในโรงเรียน
2. รณรงค์ให้ใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานองค์กรอย่างกว้างขวางและจริงจังสร้างจิตสำนึกให้บุคลากรทุกคนในสถานศึกษาได้ตระหนักถึงการปฏิบัติงานและการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า
3. ผู้บริหารสถานศึกษาควรกำหนดนโยบายมีแผนแม่บทอย่างชัดเจนเป็นลายลักษณ์อักษรมีร่องรอยตรวจสอบได้
4. ควรเปิดโอกาสให้บุคลากรในโรงเรียนได้มีส่วนร่วมในการทำงานร่วมกันการดำเนินงานต่าง ๆ มีความ

โปร่งใสตรวจสอบได้พัฒนาบุคลากรให้สามารถใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่ามีประสิทธิภาพ

5. ควรมีการปรับปรุงแก้ไขเกี่ยวกับเรื่องความรับผิดชอบเช่นมีความกระตือรือร้นในการแก้ไขปัญหาเคารพในความคิดเห็นที่แตกต่างและกล้าที่จะยอมรับผลจากการกระทำของตนเอง ในการบริหารงานโรงเรียน

6. ควรมีการปรับปรุงแก้ไขเกี่ยวกับเรื่องความคุ้มค่าเช่น การบริหารจัดการและใช้ทรัพยากรที่มีจำกัดให้เกิดประโยชน์ และพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติให้สมบูรณ์ยั่งยืนในการบริหารงานโรงเรียน

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรให้มีการจัดการประชุมสัมมนาในโรงเรียนเพื่อให้ได้ ข้อมูลมาประกอบการอธิบายผลจากการวัดเชิงปริมาณร่วมด้วยเพื่อศึกษาข้อมูลว่ามีการใช้หลักธรรมาภิบาลเหมือน หรือแตกต่างจากการวิจัยครั้งนี้

2. ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร เพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาประสิทธิภาพของผู้บริหาร

3. ศึกษาประสิทธิภาพการใช้รูปแบบการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลกับสถานศึกษาหรือให้มีทัศนคติกับการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานโรงเรียนเพื่อจะได้เป็นแนวทางการปรับปรุง แก้ไข ให้เกิดการพัฒนาการบริหารของโรงเรียน

บรรณานุกรม

- [1] รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย. (2550).
- [2] (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ, 2550 : 5) สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและ สังคมแห่งชาติกรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภา.
- [3] (กระทรวงศึกษาธิการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา, 2546) กฎกระทรวง กำหนด หลักเกณฑ์และวิธีการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา พ.ศ. 2550
- [4] วีระ รุญเจริญ. (2550). **ความเป็นมืออาชีพในการจัดการบริหารการศึกษาปฏิรูปการศึกษา**. กรุงเทพฯ: ข้าวฟ่าง.

- [5] ลัดดาวัลย์ เพชรโรจน์ และคณะ.(2555). **สถิติสำหรับการวิจัยและเทคนิคการใช้ SPSS**. กรุงเทพฯ: เจริญดี มั่นคงการพิมพ์.
- [6] พระมหาลำพิ่ง ธีรปัญญา (เพ็ญภู). (2554). **การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนนวมินทราชูทิศชัชวาลิม จังหวัดนครสวรรค์**. ปริญญาพุทธศาสตร์ มหาบัณฑิต
- [7] Kocabas, Ibrahim (2009) "The Effects of Sources of Motivation on Teachers' Motivation Levels" Education, v129 n4 p724-733
- [8] สามารถ อินตามูล. (2548). **การใช้ธรรมาภิบาลในการบริหารของผู้บริหาร สถานศึกษาขั้นพื้นฐานในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงใหม่เขต 5**. วิทยานิพนธ์ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- [9] เฉลิมชัย สมท่า.(2547).**การบริหารโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของครูปฏิบัติการสอน ในสังกัดสำนักงานพื้นที่เขตการศึกษาเลยเขต 1**. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์ มหาบัณฑิต. ขอนแก่น: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- [10] นพพงษ์ บุญจิตราดูลย์. (2540). **ก้าวเข้าสู่ผู้บริหารการศึกษา**. กรุงเทพฯ: บพิตรการพิมพ์.
- [11] ปราการ บุตรโยจินโท. (2547). **คุณธรรมและจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของบุคลากรในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดเลย**. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). ขอนแก่น : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- [12] อรทัย แสงทอง. (2551). **หลักธรรมาภิบาลกับการบริหารสถานศึกษาสังกัดศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชา รัฐประศาสนศาสตร์, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย**.
- [13] [14] พิสนธ์ ทรัพย์วงษ์. (2541). **การศึกษาการบริหารโดยให้บุคลากรมีส่วนร่วมในโรงเรียน ประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุดรธานี**. วิทยานิพนธ์ปริญญา ศาสตรมหาบัณฑิต. ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น. สำเนา.

- [15] เกียรติยศ เอี่ยมคงเอก (2546) การบริหารโรงเรียนตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาในทัศนะของบุคลากรในโรงเรียนโพธิ์นิมิตวิทยาคม จังหวัดนนทบุรี ภาคนิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต. สถาบันราชภัฏพระนคร. คณะครุศาสตร์.
- 16] สามารถ อินตามูล. (2548). การใช้ธรรมาภิบาลในการบริหารของผู้บริหาร สถานศึกษาขั้นพื้นฐานในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เชียงใหม่เขต 5. วิทยานิพนธ์ ศึกษาศาสตร มหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

การจัดการจัดการความรู้เพื่อส่งเสริมการบริหารงานมหาวิทยาลัยราชภัฏฯ Knowledge Management to Administration Support of Rajaprak University

แสงระวี ลอดประเสริฐ* ดร.จักรกฤษณ์ สิริริน**

* วิทยานิพนธ์ หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏฯ

**ที่ปรึกษางานวิจัย

Sangrawee Lodprasert*, Dr.Jakkrit Siririn**

*Master of Education Educational administration Rajaprak University 087-6798784 / salodp@rpu.ac.th

**Advisor

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบสภาพและความต้องการการจัดการความรู้เพื่อส่งเสริมการบริหารงานมหาวิทยาลัยราชภัฏฯตามความคิดเห็นของผู้บริหาร คณาจารย์และบุคลากรสายสนับสนุน จำแนกตามเพศ อายุ ตำแหน่งในการทำงาน วุฒิการศึกษาสูงสุด ตำแหน่งทางวิชาการ และประสบการณ์ทำงาน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้คือ ผู้บริหาร คณาจารย์ และบุคลากรสายสนับสนุนของมหาวิทยาลัยราชภัฏฯ นนทบุรี และที่ตั้งภูเก็ต ที่ปฏิบัติงานในปีการศึกษา 2559 จำนวน 211 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลคือแบบสอบถามชนิดมาตรประมาณค่า 5 ระดับ สถิติที่ใช้คือการแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน t-test independent One-way ANOVA และ LSD

ผลการวิจัยพบว่า สภาพการจัดการความรู้ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลางเรียงจากค่าเฉลี่ยสูงสุดลงมาคือด้านการสร้างและการแสวงหาความรู้ ด้านการบ่งชี้ความรู้ ด้านการแบ่งปันและการแลกเปลี่ยนความรู้ ด้านการเรียนรู้ ด้านการประมวลผลและการกลั่นกรองความรู้ ด้านการเข้าถึงความรู้ และด้านการจัดการความรู้ให้เป็นระบบ ส่วนความต้องการอยู่ในระดับมากเรียงจากค่าเฉลี่ยสูงสุดลงมาคือ ด้านการสร้างและการแสวงหาความรู้ ด้านการเข้าถึงความรู้ ด้านการประมวลผลและการกลั่นกรองความรู้ ด้านการแบ่งปันแลกเปลี่ยนความรู้ ด้านการเรียนรู้ ด้านการบ่งชี้ความรู้ และด้านการจัดการความรู้ให้เป็นระบบ ผลการเปรียบเทียบพบว่าแตกต่างกันทั้งในภาพรวมและรายด้าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ: การจัดการความรู้ การส่งเสริมการบริหารงาน มหาวิทยาลัยเอกชน

ABSTRACT

This research aimed to study, to compare the current state and the needs for knowledge management to administration support of Rajaprak University. The sample were 211 consisted of administrator lecturer and educational staff in academic year 2016. The instrument for collecting data was questionnaire. The data were analyzed by frequency, percentage, average, standard deviation, t-test independent, One-way ANOVA and LSD.

The research findings were summarized as follows: In overall, the opinion according to administrator lecturer and educational staff of Rajaprak University knowledge management was medium level. The opinion of the administrator lecturer and educational staff specifically in all aspects were the highest average in the acquisition of knowledge, the second was knowledge index, the knowledge sharing and exchange of knowledge, learning process and knowledge storage. And the results were compared

by gender status, educational background, work experience and the subjects has a no different except compared by age have overall has a no different but in the aspect have statistical significance .05.

Keywords: knowledge management, private university

บทนำ

ความสำคัญของปัญหา

มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์ เป็นสถาบันอุดมศึกษาที่มีพันธกิจด้านการผลิตบัณฑิต การวิจัย การบริการวิชาการแก่สังคม การทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม และการบริหารจัดการภายในองค์กร โดยมีมหาวิทยาลัยได้มีการใช้เครื่องมือทางการบริหารจัดการต่างๆ มาบูรณาการให้การปฏิบัติงานเกิดผลสัมฤทธิ์ตามเป้าหมาย และการให้ความสำคัญกับการพัฒนาคน งาน และองค์กร เพื่อให้เป็น “องค์กรแห่งการเรียนรู้” คือ ความรู้ที่เกิดขึ้นในองค์กรที่ได้จากการรวบรวมขึ้น สร้างขึ้น โดยกระจายความรู้ขององค์กร ไปให้ทั่วทั้งองค์กรเพื่อให้เกิดการต่อยอดของความรู้ การนำความรู้ไปใช้ให้เกิดประโยชน์ รวมถึงก่อให้เกิดวัฒนธรรมแห่งการเรียนรู้ภายในองค์กร สอดคล้องกับนโยบายการบริหารงานและแนวทางการจัดการความรู้ของมหาวิทยาลัยราชพฤกษ์ ปี พ.ศ.2555-2560 มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์ที่เน้นการเป็นองค์กรขนาดใหญ่ มีบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถ และมีองค์ความรู้ที่กระจายอยู่ในตัวบุคคล

การจัดการความรู้ (Knowledge Management : KM) คือ การรวบรวม สร้าง จัดระเบียบ แลกเปลี่ยน และประยุกต์ใช้ความรู้ในองค์กร โดยพัฒนาระบบจาก ข้อมูลไปสู่สารสนเทศเพื่อให้เกิดความรู้ และปัญญา ในที่สุดการจัดการความรู้ประกอบไปด้วยชุดของการปฏิบัติงานที่ถูกใช้โดยองค์กรต่างๆ เพื่อที่จะระบุ สร้าง แสดงและกระจายความรู้ เพื่อประโยชน์ในการนำไปใช้และการเรียนรู้ภายในองค์กร อันนำไปสู่การจัดการสารสนเทศที่มีประสิทธิภาพมากขึ้น ซึ่งเป็นสิ่งที่จำเป็นสำหรับการดำเนินการธุรกิจที่ดี องค์กรขนาดใหญ่โดยส่วนมากจะมีการจัดสรรทรัพยากรสำหรับการจัดการองค์ความรู้

ปัญหาที่พบคือมหาวิทยาลัยยังไม่มีกรรวบรวมและจัดสร้างองค์ความรู้ที่มีอยู่ในบุคลากร และจากคณะสำนักและหน่วยงานต่างๆ ดังนั้นองค์ความรู้จึงกระจายและยังไม่เกิดบรรยากาศการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ ดังนั้นการได้นำเครื่องมือการจัดการความรู้ (KM) เพื่อดึงความรู้ที่มีในองค์กรในตัวบุคคล จะช่วยสนับสนุนให้เกิดประโยชน์ต่อการผลักดันยุทธศาสตร์การพัฒนามหาวิทยาลัยทั้งการ

พัฒนาคน การพัฒนางาน และการสร้างนวัตกรรมใหม่ เข้ามาปรับใช้ในการบริหารจัดการความรู้ขององค์กร

ตามเกณฑ์ของ ก.พ.ร. กรอบแนวคิดการจัดการความรู้เพื่อส่งเสริมการบริหารงานมหาวิทยาลัยราชพฤกษ์ พิจารณาจากบ่งชี้ความรู้ ผู้บริหาร คณาจารย์ และบุคลากรสายสนับสนุน เพื่อหาแนวทางที่จะนำไปสู่เพิ่มพูนความรู้และประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์เพื่อให้เกิดการปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพมากขึ้น และเป็นการเสริมสร้างศักยภาพในการบริหารงานของมหาวิทยาลัยราชพฤกษ์ให้เป็นภาพลักษณ์ที่ดีให้กับมหาวิทยาลัยเอกชนอื่นๆทั่วประเทศ ได้มีแนวทางในการจัดการความรู้และสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปใช้บูรณาการให้เหมาะสมกับบริบทของมหาวิทยาลัยต่อไป

คำถามการวิจัย

1. สภาพและความต้องการการจัดการความรู้เพื่อส่งเสริมการบริหารมหาวิทยาลัยราชพฤกษ์เป็นอย่างไร
2. บุคลากรมหาวิทยาลัยราชพฤกษ์มีความคิดเห็นต่อสภาพและความต้องการการจัดการความรู้เพื่อส่งเสริมการบริหารงานมหาวิทยาลัยราชพฤกษ์แตกต่างกันหรือไม่

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาสภาพและความต้องการการจัดการความรู้เพื่อส่งเสริมการบริหารงานมหาวิทยาลัยราชพฤกษ์
2. เพื่อเสนอแนะแนวทางการจัดการความรู้เพื่อส่งเสริมการบริหารงานมหาวิทยาลัยราชพฤกษ์

สมมติฐาน

บุคลากรที่มีเพศ อายุ ตำแหน่งหน้าที่ วุฒิการศึกษา สูงสุด ตำแหน่งทางวิชาการ และประสบการณ์ในการทำงาน ต่างกันมีความคิดเห็นต่อสภาพและความต้องการการจัดการความรู้เพื่อส่งเสริมการบริหารงานมหาวิทยาลัยราชพฤกษ์แตกต่างกัน

วิธีการดำเนินการวิจัย

ประชากรคือผู้บริหาร คณาจารย์ และบุคลากรสายของมหาวิทยาลัยราชพฤกษ์ในปีการศึกษา 2558 จำนวน 211 คน

เครื่องมือคือแบบสอบถาม หากคุณภาพความตรงได้ค่า IOC = 0.7 และค่าความเที่ยงด้วยสัมประสิทธิ์แอลฟา ครอนบาคได้เท่ากับ 0.98

การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์โดยใช้ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยใช้เกณฑ์การแปลความหมาย ค่าเฉลี่ยของ บุญชม ศรีสะอาด (2552)1 เปรียบเทียบความด้วย t-test ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) และทดสอบความแตกต่างรายคู่ด้วย LSD.

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานตามความคิดเห็นของผู้บริหาร คณาจารย์ และบุคลากรสายสนับสนุนที่มีต่อสภาพการจัดการความรู้เพื่อส่งเสริมการบริหารงานมหาวิทยาลัยราชพฤกษ์

(N=211)				
ข้อ	สภาพการจัดการความรู้	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1	ด้านการบ่งชี้ความรู้	3.36	.67	ปานกลาง
2	ด้านการสร้างและการแสวงหาความรู้	3.44	.69	ปานกลาง
3	ด้านการจัดการความรู้ให้ เป็นระบบ	3.25	.76	ปานกลาง
4	ด้านการประมวลผลและการกลั่นกรองความรู้	3.30	.68	ปานกลาง
5	ด้านการเข้าถึงความรู้	3.29	.72	ปานกลาง
6	ด้านการแบ่งปันแลกเปลี่ยนความรู้	3.33	.69	ปานกลาง
7	ด้านการเรียนรู้	3.30	.67	ปานกลาง
	รวม	3.33	.60	ปานกลาง

จากตารางที่ 1 พบว่าความคิดเห็นของผู้บริหาร คณาจารย์ และบุคลากรสายสนับสนุนต่อสภาพการจัดการความรู้เพื่อส่งเสริมการบริหารงานมหาวิทยาลัยราชพฤกษ์ มีองค์ประกอบ 7 ด้าน อยู่ในระดับปานกลาง

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานตามความคิดเห็นของผู้บริหาร คณาจารย์ และบุคลากรสายสนับสนุนที่มีต่อความต้องการการจัดการความรู้เพื่อส่งเสริมการบริหารงานมหาวิทยาลัยราชพฤกษ์

(N=211)				
ข้อ	ความต้องการการจัดการความรู้	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1	ด้านการบ่งชี้ความรู้	3.88	.67	มาก
2	ด้านการสร้างและการแสวงหาความรู้	3.94	.74	มาก
3	ด้านการจัดการความรู้ความรู้ให้ เป็นระบบ	3.87	.66	มาก
4	ด้านการประมวลผลและการกลั่นกรองความรู้	3.91	.71	มาก
5	ด้านการเข้าถึงความรู้	3.93	.71	มาก
6	ด้านการแบ่งปันแลกเปลี่ยนความรู้	3.90	.72	มาก
7	ด้านการเรียนรู้	3.89	.72	มาก
	รวม	3.90	.62	มาก

จากตารางที่ 2 พบว่าในภาพรวมของความคิดเห็นของผู้บริหาร คณาจารย์ และบุคลากรสายสนับสนุนที่มีต่อความต้องการการจัดการความรู้เพื่อส่งเสริมการบริหารงานมหาวิทยาลัยราชพฤกษ์ มีองค์ประกอบ 7 ด้าน อยู่ในระดับมาก

สรุปผลการวิจัย

1. สภาพการจัดการความรู้เพื่อส่งเสริมการบริหารงานมหาวิทยาลัยราชพฤกษ์ ประกอบด้วย 7 ด้าน พบว่าในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ด้านการสร้างและการแสวงหาความรู้ รองลงมาคือ ด้านบ่งชี้ความรู้ ด้านการแบ่งปันแลกเปลี่ยนความรู้ ด้านการเรียนรู้ ด้านการประมวลผลและการกลั่นกรองความรู้ ด้านการเข้าถึงความรู้ และด้านการจัดการความรู้ให้เป็นระบบแต่ละด้านมีรายละเอียดดังนี้

1) **ด้านการบ่งชี้ความรู้** ในภาพรวมและรายชื่ออยู่ในระดับปานกลาง ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ มีการบริหารจัดการความรู้ด้านการผลิตบัณฑิต เพื่อให้บรรลุเป้าหมาย รองลงมาคือ ผู้บริหารมีการจัดทำยุทธศาสตร์ที่ชัดเจน เพื่อนำสินทรัพย์ความรู้ที่มีอยู่ไปใช้ประโยชน์ ให้ความร่วมมือในการร่วมคิด ร่วมวางแผนเพื่อกำหนดความรู้ที่ใช้ในการพัฒนางานของมหาวิทยาลัยอย่างเต็มที่ มหาวิทยาลัยเน้นการเรียนรู้อิงของบุคลากรเพื่อส่งเสริมสมรรถนะในการปฏิบัติงาน มีการบริหารจัดการความรู้ด้านการวิจัยเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย มีการบริหารจัดการความรู้ด้านการบริการวิชาการแก่สังคมเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย มหาวิทยาลัยมีการคัดเลือกองค์ความรู้ที่เหมาะสมมาใช้ มีแผนการดำเนินงานด้านการจัดการความรู้ เพื่อเป็นแนวทางให้บุคลากรปฏิบัติตามอย่างถูกต้อง มีการบริหารจัดการความรู้ด้านการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย มีการดำเนินตามเป้าประสงค์ด้านการจัดการความรู้อย่างชัดเจน และมีการกำหนดวิสัยทัศน์ ด้านการจัดการความรู้ร่วมกันระหว่างผู้บริหาร คณาจารย์ บุคลากร มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด

2) **ด้านการสร้างและแสวงหาความรู้** ในภาพรวมและรายชื่ออยู่ในระดับปานกลางและระดับมาก ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ มหาวิทยาลัยได้เชิญวิทยากรและผู้เชี่ยวชาญในการจัดการความรู้ มาให้ความรู้ความเข้าใจ เพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติงานอย่างถูกต้อง รองลงมาคือ มีการจัดอบรมสัมมนา ประชุม สัมมนาภายในมหาวิทยาลัยเกี่ยวกับการจัดการความรู้เพื่อเป็นความรู้แก่บุคลากรทุกหน่วยงาน มีการแสวงหาความรู้จากแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย เช่น อินเทอร์เน็ต ห้องสมุด การอบรมหรือการสัมมนา มีการนำความรู้ที่แสวงหา นำมาวางแผน ปรับปรุงในการปฏิบัติงาน ให้ความทันสมัยและเพิ่มประสิทธิภาพ และบุคลากรได้รับความร่วมมือจากหน่วยงานต่างๆ ภายนอกมหาวิทยาลัยในการแสวงหาความรู้ร่วมกัน มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด

3) **ด้านการจัดการความรู้ให้เป็นระบบ** ในภาพรวมและรายชื่ออยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ มหาวิทยาลัยราชภัฏวชิรวิทยามหาวิทยาลัยที่รับผิดชอบในการจัดการความรู้โดยตรง รองลงมาคือ มีการกระจายอำนาจจากส่วนกลาง และมอบอำนาจตามสัดส่วนของหน้าที่รับผิดชอบและความสามารถในการเรียนรู้ มีการจัดโครงสร้างความรู้รับผิดชอบและแลกเปลี่ยนความรู้ของบุคลากร มีการวิเคราะห์อย่างเป็นระบบ เพื่อหาจุดแข็ง จุดอ่อนในการจัดการความรู้ เพื่อปรับปรุงในเรื่องความรู้ มีระบบสร้างเครือข่ายการจัดการความรู้ เพื่อเป็นข้อมูลสนับสนุนการพัฒนาความรู้ในอนาคต มหาวิทยาลัยเห็น

คุณค่าความรู้และทักษะ ที่อยู่ในตัวบุคคล ส่งเสริมให้มีการถ่ายทอดความรู้ และทักษะอื่นๆ ทั้งทั้งมหาวิทยาลัย มีการจัดการความรู้อย่างเป็นระบบ และต่อเนื่องแก่บุคลากรในองค์กร และมีการจัดระเบียบความรู้จากแหล่งต่างๆ ที่คล้ายคลึงกันอย่างเป็นระบบ มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด

4) **ด้านการประมวลผลและการกลั่นกรองความรู้** ในภาพรวมและรายชื่ออยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ ผู้บริหารให้การยอมรับการสร้างองค์ความรู้ใหม่ เช่น นวัตกรรม ผลงานทางวิชาการของคณาจารย์หรือบุคลากร มีการให้รางวัลแก่คณาจารย์หรือบุคลากรที่สามารถสร้างองค์ความรู้ใหม่ มีการกระตือรือร้นที่จะนำเทคโนโลยีที่ช่วยให้บุคลากรสื่อสารเชื่อมโยงกันและประสานงานกันได้ดีขึ้น มาใช้ในมหาวิทยาลัย มีการกำหนดตัวชี้วัดของการจัดการความรู้โดยเฉพาะ มีเทคโนโลยีที่ก่อให้เกิดคลังความรู้ของมหาวิทยาลัยที่ทุกคนในมหาวิทยาลัยเข้าถึงได้ มีระบบอินเทอร์เน็ตเพื่อส่งเสริมการจัดการความรู้ มีเทคโนโลยีที่ช่วยให้ทุกคนในองค์กรสื่อสารและเชื่อมโยงกันได้อย่างทั่วถึงทั้งภายในและภายนอก คณาจารย์และบุคลากรสามารถใช้เทคโนโลยีในการสร้างองค์ความรู้ใหม่ๆ เพื่อใช้ในการจัดการเรียนการสอนและปฏิบัติงาน มีการจัดสรรทรัพยากรให้กับกิจกรรมต่างๆ ที่มีส่วนสำคัญทำให้อาจารย์ของมหาวิทยาลัยเพิ่มพูนขึ้น มีการพัฒนาระบบเทคโนโลยีโดยเน้นความต้องการของผู้ใช้ มีเทคโนโลยีที่ช่วยให้บุคลากรในมหาวิทยาลัยเข้าใจและใกล้ชิดผู้เข้ามาใช้บริการมากขึ้น มีวิธีการที่สามารถเชื่อมโยงการจัดการความรู้กับผลการดำเนินการที่สำคัญขององค์กร มีการส่งเสริมจัดตั้งทีมความรู้เพื่อให้บริการแก่บุคลากรภายในและแก่ชุมชน และระบบสารสนเทศของมหาวิทยาลัยที่มีประสิทธิภาพ สามารถให้ข้อมูลทันทีและมีความเชื่อมโยงกัน มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด

5) **ด้านการเข้าถึงความรู้** ในภาพรวมและรายชื่ออยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ บุคลากรทุกคนสามารถเข้าถึงความรู้ที่ตนต้องการเพื่อให้สามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ รองลงมาคือ มีนโยบายจัดเก็บความรู้เป็นระบบและเป็นหมวดหมู่ที่ถูกต้องตามมาตรฐาน คณาจารย์และบุคลากรมีความสามารถในการจัดเก็บความรู้เป็นระบบ เช่น แฟ้มเอกสาร หรือระบบสารสนเทศ มีการจัดระบบเทคโนโลยีสารสนเทศที่มีประสิทธิภาพมาช่วยในการจัดเก็บความรู้ สามารถเข้าถึงความรู้ในหมวดต่างๆ ได้ง่ายมีช่องทางที่หลากหลาย มีสถานที่จัดเก็บความรู้ที่มีความสะดวกและปลอดภัย และมีประชาสัมพันธ์ให้คณาจารย์และบุคลากรได้รับทราบ

ว่ามีความรู้อะไรบ้างที่มหาวิทยาลัยได้เก็บไว้ มีค่าเฉลี่ยที่น้อยที่สุด

6) **ด้านการแบ่งปันแลกเปลี่ยนความรู้** ในภาพรวมและรายข้ออยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ บุคลากรทุกคนสามารถเรียนรู้ร่วมกันอย่างเสมอภาค รองลงมาคือ บุคลากรทุกคนมีความตั้งใจในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ บุคลากรทุกคนมีอิสระและมีส่วนร่วมในการแลกเปลี่ยนความรู้กับเครือข่ายความรู้ภายในและภายนอกมหาวิทยาลัย ผู้บริหารส่งเสริมให้คณาจารย์ที่มีความชำนาญและความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน มาถ่ายทอดความรู้และทักษะของตนเองให้แก่เพื่อร่วมงาน บุคลากรทุกคนเห็นความสำคัญของการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ ผู้บริหารเป็นผู้นำกิจกรรมแลกเปลี่ยนความรู้ภายในมหาวิทยาลัย บุคลากรภายในให้การยอมรับความแตกต่างของบุคคลอื่นในการเรียนรู้ คณาจารย์มีการแลกเปลี่ยนความรู้ภายในมหาวิทยาลัยอยู่เสมอ มหาวิทยาลัยมีการจัดสรรทรัพยากรสำหรับกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้อย่างเพียงพอ และมหาวิทยาลัยมีค่านิยมที่ถ่ายโอนและแบ่งปันความรู้ซึ่งกันและกัน มีค่าเฉลี่ยที่น้อยที่สุด

7) **ด้านการเรียนรู้** ในภาพรวมและรายข้ออยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ มหาวิทยาลัยถือว่าความรู้เป็นหน้าที่ความรับผิดชอบของทุกคน รองลงมาคือ ได้นำความรู้ที่ได้มาใหม่ มาเพิ่มทักษะและพัฒนาการปฏิบัติงาน การวางแผน การตัดสินใจ แก้ปัญหา ลดข้อผิดพลาด และเวลาได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีการนำความรู้ใหม่ที่ใช้แสวงหาได้มาใช้ในการเพิ่มพูนประสิทธิภาพมหาวิทยาลัย มีการเผยแพร่และประชาสัมพันธ์ความรู้ของมหาวิทยาลัย โดยผ่านเครือข่ายเทคโนโลยีสารสนเทศและเข้าข้อมูลได้ง่าย ทุกที่ ทุกเวลา มีหน่วยงานหรือบุคลากรที่รับผิดชอบจัดกิจกรรมการเรียนรู้ มีการส่งเสริมให้บุคลากรเกิดการเรียนรู้ โดยการให้อิสระในการคิดและการทำงาน รวมทั้งกระตุ้นให้บุคลากรสร้างสรรค์สิ่งใหม่ๆ บุคลากรในมหาวิทยาลัยปฏิบัติงานโดยเปิดเผยข้อมูลและมีความไว้วางใจกันและกัน และให้ความสะดวกแก่คณาจารย์ในการเข้าถึงความรู้ที่จัดเก็บไว้เพื่อนำความรู้ไปใช้ในกิจกรรมต่างๆ มีค่าเฉลี่ยที่น้อยที่สุด

2. **ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน** จำแนกเพศ อายุ ตำแหน่งหน้าที่ วุฒิการศึกษา สูงสุด ตำแหน่งทางวิชาการ และประสบการณ์ทำงาน พบว่าสภาพการจัดการความรู้มีน้อยกว่าความต้องการการจัดการความรู้เพื่อส่งเสริมการบริหารงานมหาวิทยาลัยราชภัฏ

อภิปรายผลการวิจัย

1. สภาพและความต้องการการจัดการความรู้ เพื่อส่งเสริมการบริหารงานมหาวิทยาลัยราชภัฏ ด้านที่มีค่าเฉลี่ยที่มากที่สุดคือ ด้านการสร้างและการแสวงหาความรู้ ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะมหาวิทยาลัยราชภัฏ ได้มีระบบการจัดการความรู้ที่มีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะด้านการสร้างและแสวงหาความรู้ โดยความคิดเห็นของผู้บริหาร คณาจารย์ และบุคลากรสายสนับสนุน ทั้งในแง่ของสภาพปัจจุบันและในแง่ของความต้องการในอนาคต ดังที่สำนักงาน ก.พ.ร. และสถาบันเพิ่มผลผลิตแห่งชาติ (2548)2 ได้ให้ความสำคัญกับการสร้างและการแสวงหาความรู้ (Knowledge Creation and Acquisition) ว่าเป็นขั้นตอนในการดึงความรู้จากแหล่งต่างๆ ที่มีอยู่อย่างกระจัดกระจายมารวมไว้ เพื่อจัดทำเนื้อหาให้เหมาะสมและตรงกับความต้องการของผู้ใช้ สอดคล้องกับการพัฒนาคุณภาพมหาวิทยาลัยมหิดล (2552)3 ที่ได้ทำการวิจัยเรื่อง การจัดการความรู้ของหน่วยงานในมหาวิทยาลัยมหิดล ผลการวิจัยพบว่า หน่วยงานมีการวางแผนเพื่อสร้างโอกาสให้บุคลากรแสวงหาความรู้ใหม่ๆ มีพันธกิจ วิสัยทัศน์ หรือ ยุทธศาสตร์ เกี่ยวกับเรื่องการจัดการความรู้ และบุคลากรทุกคนในหน่วยงานมีส่วนร่วมในการแสวงหาความรู้และความคิดใหม่ๆ ทั้งในและนอกระบบการทำงาน ทั้งนี้ยังสอดคล้องกับ David A. Gavin (1993)4 ที่ได้เขียนหนังสือเรื่อง Building a Learning Organization ตีพิมพ์ในวารสารวิชาการมหาวิทยาลัยฮาวาร์ด โดยได้กล่าวว่า องค์กรที่มีลักษณะในการสร้าง แสวงหา และถ่ายโอนความรู้ และมีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมอันเป็นผลมาจากความรู้ใหม่ และการเข้าใจในสิ่งต่างๆ อย่างถ่องแท้ และสอดคล้องกับ ใจชนก ภาคัต (2557)5 ได้ทำการวิจัยเรื่อง การจัดการความรู้ด้านการประกันคุณภาพการศึกษาของสถาบันบัณฑิตบริหารศาสตรศึกษาของสถาบันบัณฑิตบริหารศาสตรศึกษา ด้านการประกันคุณภาพ และการแสวงหาความรู้โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

2. สภาพและความต้องการการจัดการความรู้ เพื่อส่งเสริมการบริหารงานมหาวิทยาลัยราชภัฏ ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร คณาจารย์ และบุคลากรสายสนับสนุน ตามเกณฑ์มาตรฐานโครงการพัฒนาส่วนราชการ

ให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ และการจัดการความรู้ในส่วนราชการ โดยสำนักงาน ก.พ.ร. และสถาบันเพิ่มผลผลิตแห่งชาติ (2548) พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยที่น้อยที่สุด ทั้งสภาพและความต้องการคือ ด้านการจัดการความรู้ให้เป็นระบบ ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะ มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์ยังไม่มีระบบการจัดการความรู้แบบองค์รวม โดยความคิดเห็นของผู้บริหาร คณาจารย์ และบุคลากรสายสนับสนุน ทั้งในแง่ของสภาพปัจจุบันและในแง่ความต้องการในอนาคต โดยเฉพาะในด้านการจัดการความรู้ให้เป็นระบบ ดังที่ ธรรมพงศ์ วงศ์สวัสดิ์ (2557)6 ได้ทำการวิจัยเรื่อง การใช้ระบบการจัดการความรู้เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการสถานพลศึกษา วิทยาเขตสุโขทัย ผลการวิจัยพบว่า องค์ประกอบของการจัดการความรู้ ด้านการจัดเก็บความรู้ให้เป็นระบบ อยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้ยังสอดคล้องกับ น้ำทิพย์ วิภาวิน (2555)7 ที่ได้ทำวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการแลกเปลี่ยนเรียนรู้โดยใช้โปรแกรมดาต้าเวิร์สบนเครือข่ายในระบบการศึกษาทางไกล: กรณีศึกษาศาสาศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารไม่ให้ความสำคัญและยังขาดกระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้อย่างเป็นระบบ องค์กรยังไม่มีโครงสร้างกระบวนการในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้อย่างเป็นระบบ ทำให้การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ อาจเกิดขึ้นได้อย่างไม่เต็มประสิทธิภาพ และสอดคล้องกับ Lee และคณะ (2010)8 ได้ศึกษากระบวนการตามระบบการจัดการความรู้ในโรงเรียน กรณีศึกษาในไต้หวัน ซึ่งการศึกษากระบวนการจัดการความรู้ หรือ KMSS พบว่า มีข้อจำกัดเกี่ยวกับการดำเนินการจัดการความรู้เข้าไปในโรงเรียน วัฒนธรรมองค์กร มีการทบทวนหรือ นอกจากทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการจัดการความรู้ รูปแบบการจัดการสรุป และรูปแบบของกระบวนการจัดการความรู้ที่เหมาะสมสำหรับโรงเรียน รูปแบบที่นำเสนอการศึกษานี้ใช้ต้นทุนต่ำ เพื่อทดลองผลการใช้ซอฟต์แวร์ที่พัฒนาขึ้นเพื่อสร้างกระบวนการตามระบบการจัดการความรู้สำหรับโรงเรียน หรือ PKMSS ซึ่งดำเนินการสังเกตเชิงประจักษ์ 30 วัน กับโรงเรียนมัธยมศึกษาในไต้หวัน ผลการศึกษาพบว่า PROCESS-BASED KNOWLEDGE MANAGEMENT SYSTEM FOR SCHOOL (PKMSS) ช่วยอำนวยความสะดวกใน Externalization และการรวมกันของความรู้ และมีประสิทธิภาพช่วยให้วัตถุประสงค์ของการแบ่งปันความรู้มีความสำคัญ

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยเรื่อง การจัดการความรู้เพื่อส่งเสริมการบริหารงานมหาวิทยาลัยราชพฤกษ์ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

1. มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์ ควรตั้งหน่วยงานเฉพาะทางเพื่อดำเนินการเกี่ยวกับการจัดการความรู้ เพื่อให้การจัดการความรู้ของมหาวิทยาลัยมีความเป็นระบบเดียวกันแบบรวมศูนย์มากกว่าในปัจจุบัน ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร คณาจารย์ และบุคลากรสายสนับสนุน ดังนั้น มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์จะต้องมุ่งเน้นการผลักดันนโยบายในด้านการจัดการความรู้ให้เป็นระบบเพื่อให้ทางมหาวิทยาลัยมีหน่วยงานผู้รับผิดชอบเรื่องดังกล่าวอย่างเป็นทางการ

2. ควรมุ่งเน้นการสร้างและการแสวงหาความรู้ให้มีประสิทธิภาพและความโดดเด่น ทั้งนี้ เนื่องจากปัจจัยด้านการสร้างและการแสวงหาความรู้ของมหาวิทยาลัยราชพฤกษ์มีประสิทธิภาพอยู่ในระดับมากในความคิดเห็นของผู้บริหาร คณาจารย์ และบุคลากรสายสนับสนุน ดังนั้น มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์จะต้องเก็บรักษามาตรฐานดังกล่าวไว้ ลักระบบการจัดการความรู้ให้สอดคล้องกับนโยบาย Thailand 4.0 โดยเฉพาะในด้านการสร้างและการแสวงหาความรู้เพื่อรองรับความเปลี่ยนแปลงต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- [1] บุญชม ศรีสะอาด (2552) พื้นฐานการวิจัยการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 5 กทม. สิ้นธุ์: ประสานการพิมพ์
- [2] สำนักงาน ก.พ.ร. และสำนักงานเพิ่มผลผลิตแห่งชาติ. (2548) คู่มือการจัดการความรู้. กรุงเทพฯ: โครงการพัฒนาส่วนราชการให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ในส่วนราชการ
- [3] กองพัฒนาคุณภาพ มหาวิทยาลัยมหิดล.(2552). การจัดการความรู้ของหน่วยงานในมหาวิทยาลัยมหิดล.สิ่งพิมพ์ กพค.52-159-45 : ตุลาคม 2552
- [4] Marquardt, Michael J. 2002. Building the Learning Organization: Mastering the 5 element for corporate learning. Palo Alto. Davies-Black.
- [5] ใจชนก ภาคอิต. (2557) การจัดการความรู้ด้านประกันคุณภาพการศึกษาของสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์. กรุงเทพฯ: สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์
- [6] ธรรมพงศ์ วงศ์สวัสดิ์. (2557) การใช้ระบบการ

จัดการความรู้เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารงาน
วิชาการสถาบันพลศึกษา วิทยาเขตสุโขทัย.วารสาร
มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา.

- [7] น้ำทิพย์ วิภาวิน. (2555) การพัฒนารูปแบบการแลกเปลี่ยนเรียนรู้โดยใช้โปรแกรมดาต้าแวร์สบนเครือข่ายในระบบการศึกษาทาไกล : กรณีศึกษาสาขาศิลปศาสตร มหาวิทาลัยสุโขทัย. วารสารวิจัยสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย. 1-16
- [8] Lee, C. L.,et al. A Process-Based Knowledge Management System For Schools: A Case Study in Taiwan. In TOJET: The Turkish Online Journal of Educational Technology. 9 (October, 2010), 2010.

การบริหารงบประมาณตามมาตรฐานการจัดการทางการเงิน 7 ด้าน ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี เขต 2

Budget Management Using 7 Hurdles Financial Management of Schools under the Nonthaburi Primary Educational Service Area Office 2

อนิรุทธิ์ อับดุลลาหามิม*

*นิสิตหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบการบริหารงบประมาณ และเปรียบเทียบระดับการบริหารงบประมาณตามมาตรฐานการจัดการทางการเงิน 7 ด้าน ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี เขต 2 จำแนกตาม เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่งงานปัจจุบัน ประสบการณ์การทำงาน และขนาดโรงเรียน กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูที่ปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวกับงานบริหารงานงบประมาณในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี เขต 2 จำนวน 142 คน เครื่องมือคือแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล คือการแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน independent t-test , One-way ANOVA และ LSD

ผลการวิจัยพบว่า

1. การบริหารงบประมาณตามมาตรฐานการจัดการทางการเงิน 7 ด้าน โดยรวมดำเนินการได้ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านอยู่ในระดับมากที่สุด 1 ด้าน คือ ด้านการบริหารการเงินและการควบคุมงบประมาณ นอกนั้นอยู่ในระดับมาก เรียงตามลำดับ ดังนี้ ด้านการวางแผนงบประมาณ ด้านการตรวจสอบภายใน ด้านการจัดระบบการจัดซื้อจัดจ้าง ด้านการรายงานทางการเงินและผลการดำเนินงาน ด้านการบริหารสินทรัพย์ และด้านการคำนวณต้นทุนผลผลิต

2. ผลการเปรียบเทียบระดับปฏิบัติของผู้บริหารและครู พบว่า ระดับปฏิบัติของผู้บริหารและครูเกี่ยวกับการบริหารงบประมาณตามมาตรฐานการจัดการทางการเงิน 7 ด้าน จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์การทำงาน และขนาดโรงเรียน โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน แต่จำแนกตามตำแหน่งงานปัจจุบันแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ : มาตรฐานการจัดการทางการเงิน 7 ด้าน, การบริหารงบประมาณ

ABSTRACT

This research aimed to study budget management using 7 hurdles financial management of schools under the Nonthaburi Primary Educational Service Area Office 2. The samples were 142 administrators and teachers. The instrument for collecting data was a questionnaire. The data were analyzed by frequency, percentage, average, Standard Deviation, independent t-test, One-way ANOVA, and LSD.

The research findings were summarized as follows:

1. In overall, the opinion of administrators and teachers on budget management using 7 hurdles financial management of the schools was at a “high” level. Considering each aspect found one aspect was at the highest level: the aspect of financial management and budget control. The other 6 aspects were at high level: the budget planning, internal audit, procurement management, financial and performance reporting, asset management, and. output costing, respectively.

2. Gender, age, education level, working experience, and size of school had no influence on their opinion on the budget management using 7 hurdles financial management of the schools, but position had influence on their opinion at .05 level of significance.

KEYWORDS: 7 hurdles financial management, budget management

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การปฏิรูปการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 เป็นการปรับเปลี่ยนครั้งสำคัญทางการศึกษาที่ส่งผลต่อการจัดการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม โดยมีการปรับเปลี่ยนทั้งแนวคิด โครงสร้าง และกระบวนการในการจัดการศึกษา มีการดำเนินการอย่างมั่นใจเหมาะสมจริงจัง และต่อเนื่องที่ทำให้การปฏิรูปการศึกษาเป็นไปอย่างยั่งยืน โดยยึดหลักการสำคัญของการปฏิรูปการศึกษา คือ การกระจายอำนาจ การมีส่วนร่วม และความรับผิดชอบต่อตรวจสอบได้ นอกจากนี้ในมาตรา 39 ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 กำหนดให้กระทรวงศึกษาธิการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาทั้งด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไป ไปยังคณะกรรมการและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาโดยตรง ซึ่งการกระจายอำนาจดังกล่าวทำให้สถานศึกษามีความคล่องตัว มีอิสระในการบริหารจัดการงบประมาณของสถานศึกษาในฐานะที่เป็นนิติบุคคลตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการ กระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ.2546 มาตรา 35 มีสภาพการบริหารจัดการเป็นอย่างไร โดยเฉพาะการบริหารงบประมาณของสถานศึกษาต้องปรับเปลี่ยนจากระบบงบประมาณแบบแผนงาน (Planning Programming Budgeting System: PPBS) เป็นระบบใหม่ คือ ระบบ

งบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน (Performance-Based Budgeting: PBB) เพื่อให้การบริหารงบประมาณของโรงเรียนดำเนินการเป็นไปตามวัตถุประสงค์เป้าหมายตามนโยบายของสถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล เป็นที่ยอมรับของชุมชนองค์กรหน่วยงานอื่น (กระทรวงศึกษาธิการ, 2544) [1]

ระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน (Performance-Based Budgeting : PBB) มีหลักสำคัญในการจัดทำงบประมาณระบบใหม่ คือ การกระจายอำนาจทางการเงินโดยการจัดสรรงบประมาณแบบวงเงินรวม หรือ Block Grant ให้หน่วยปฏิบัติไปบริหาร แต่ด้วยเหตุเงินที่จัดสรรให้หน่วยงานของรัฐเป็นเงินภาษีของประชาชน ดังนั้นรัฐบาลต้องมั่นใจว่าเงินที่ให้ไปจะถูกนำไปใช้อย่างมีประสิทธิภาพ จึงจำเป็นต้องกำหนดเงื่อนไขในการบริหารงบประมาณไว้ โดยกำหนดให้หน่วยงานของรัฐต้องมีขีดความสามารถในการบริหารจัดการทางการเงิน หรือแนวปฏิบัติในการจัดและบริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานไว้ 7 ประการ เรียกว่า 7 Hurdles ดังนี้ (สำนักงบประมาณ, 2542) [2]

1. การวางแผนงบประมาณ (Budget Planning)
2. การคำนวณต้นทุนการผลิต (Output Costing)
3. การจัดระบบการจัดซื้อจัดจ้าง (Procurement Management)
4. การบริหารการเงินและการควบคุมงบประมาณ (Financial Management and Budget Control)

5. การรายงานทางการเงินและผลการดำเนินงาน (Financial and Performance Reporting)

6. การบริหารสินทรัพย์ (Asset Management)

7. การตรวจสอบภายใน (Internal Audit)

แม้ว่าได้นำระบบบริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานตามยุทธศาสตร์มาใช้ในการบริหารงบประมาณด้านการศึกษามากกว่า 10 ปีแล้ว แต่การบริหารงบประมาณพบว่ายังประสบปัญหาหลายด้าน อันที่เกิดจากตัวบุคคล เช่น กรณีเจ้าหน้าที่รับผิดชอบงานด้านงบประมาณของสถานศึกษาได้รับการย้าย ส่งผลต่อความต่อเนื่องในการบริหารงานงบประมาณ ทั้งนี้เกิดจากการทำงานที่ไม่แล้วเสร็จและขาดความต่อเนื่องของเจ้าหน้าที่ หัวหน้ากลุ่มงานบริหารงบประมาณคนใหม่ยังขาดทักษะในการจัดการงบประมาณ จึงส่งผลเสียต่อการบริหารงานของผู้บริหารเป็นอย่างมาก เพราะว่างานงบประมาณและการเงินเป็นงานที่ช่วยสนับสนุนงานอื่น ๆ ให้คล่องตัว หากผิดพลาดจะมีผลเสียที่เห็นเด่นชัดกว่างานอื่นๆ (ไอพี ทยีสมาเม็ง, 2552) [3] และจากการศึกษาปัญหาการบริหารงานงบประมาณของ ดรณี จำปาทอง (2549) [4] เรื่องความเสมอภาคทางการศึกษาสาเหตุใหญ่แห่งความเหลื่อมล้ำในสังคมไทย พบว่าปัญหาการบริหารงานงบประมาณจะปรากฏอยู่หลายลักษณะ และนับวันจะยิ่งขยายมากขึ้นตามภารกิจ จึงทำให้ผู้บริหารงบประมาณต้องประสบปัญหาหนานับการ โดยเฉพาะอย่างยิ่งแนวทางการใช้จ่ายเงินงบประมาณให้มีประสิทธิภาพสูงสุด กล่าวคือใช้เงินน้อยได้งานมาก ประหยัดเวลา และไม่ผิดระเบียบกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

หลักการของระบบงบประมาณมุ่งเน้นผลงานในส่วนที่จะเกี่ยวข้องกับ เขตพื้นที่การศึกษาและหน่วยงานปฏิบัติ (โรงเรียน) โดยจะมีการกำหนดภารกิจ ผลผลิต และผลลัพธ์ของการปฏิบัติงานได้อย่างชัดเจน คือ เป็นเงื่อนไขสัญญาในการได้รับและใช้จ่ายงบประมาณที่จะจัดสรรเงินเป็นก้อน (Block Grant) แก่เขตพื้นที่การศึกษาเพื่อจัดสรรให้แก่โรงเรียน ซึ่งผู้บริหารโรงเรียนมีอำนาจในการดำเนินกิจกรรมต่างๆ ตามความเหมาะสมและความจำเป็นของแต่ละโรงเรียน เพื่อสอดคล้องกับภารกิจ และผลผลิตที่ได้กำหนดไว้ล่วงหน้า เมื่อดำเนินการจนประสบผลสำเร็จตามจุดหมายที่กำหนดไว้แล้วยังมีเงินเหลือก็ไม่ต้องส่งคืนคลัง เช่นเดิมสามารถเก็บไว้ใช้ปีต่อไปได้ ทั้งนี้จะมีการปรับปรุงระบบการจัดซื้อจัดจ้างให้มีขั้นตอนรัดกุมและโปร่งใส ปรับระบบบัญชีและการเงินให้เชื่อมโยงความคุ้มค่าเมื่อเทียบกับผลผลิตเน้น การรายงานทางการเงินและผลการดำเนินงาน

เพื่อแสดงความโปร่งใส และมีประสิทธิภาพประสิทธิผลในการใช้จ่ายงบประมาณกำหนดให้มีการบริหารสินทรัพย์ที่มีอยู่ให้คุ้มค่าเกิดประโยชน์สูงสุด (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากำแพงเพชร เขต 1, 2555) [5]

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการบริหารงบประมาณตามมาตรฐานการจัดการทางการเงิน 7 ด้าน ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี เขต 2 ของผู้บริหารสถานศึกษาและครู

2. เพื่อเปรียบเทียบระดับการบริหารงบประมาณตามมาตรฐานการจัดการทางการเงิน 7 ด้าน ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี เขต 2 ของผู้บริหารสถานศึกษาและครู จำแนกตามสถานภาพส่วนบุคคล

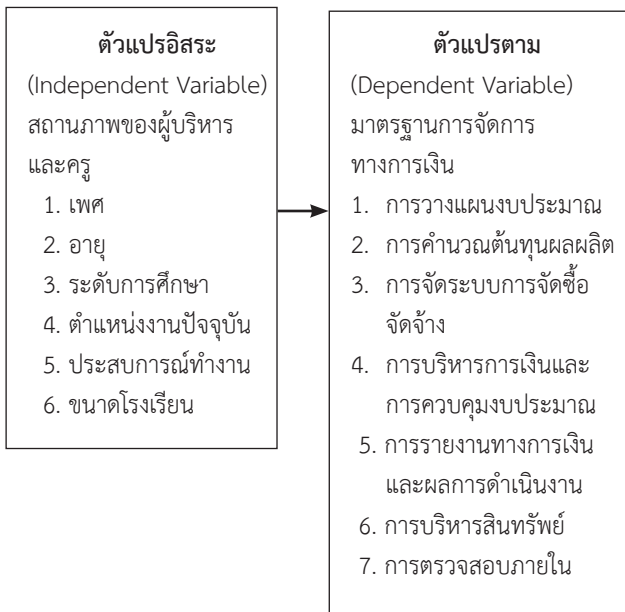
สมมติฐานของการวิจัย

ผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่มีสถานภาพต่างกัน มีการบริหารงบประมาณตามมาตรฐานการจัดการทางการเงิน 7 ด้าน ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี เขต 2 แตกต่างกัน

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยเรื่องการบริหารงบประมาณตามมาตรฐานการจัดการทางการเงิน 7 ด้าน ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี เขต 2

ประโยชน์ของการวิจัย

ผลการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถนำข้อมูลไปเป็นแนวทางในการวางแผนพัฒนาและปรับปรุงการบริหารงานงบประมาณสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามมาตรฐานการจัดการทางการเงิน 7 ด้าน ได้อย่างมีประสิทธิภาพ อีกทั้งเพื่อเป็นแนวทางสำหรับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 2 และผู้สนใจนำไปกำหนดยุทธศาสตร์ กลยุทธ์ และนโยบายในการบริหารงานงบประมาณ

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ คือผู้บริหารสถานศึกษา และครูที่ปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวกับงานบริหารงานงบประมาณในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 2 ปีการศึกษา 2559 จำนวน 64 โรงเรียน รวมทั้งสิ้น 256 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ คือ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูที่ปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวกับงานบริหารงานงบประมาณในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 2 ปีการศึกษา 2559 กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามขนาดของประชากรโดยใช้ตารางของเครจซี่และมอร์แกน (อ้างถึงใน ลัดดาวัลย์ เพชรโรจน์ และคณะ, 2555) [6] ได้กลุ่มตัวอย่าง 152 คน แบ่งเป็นผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 56 คน

ครูที่ปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวกับงานบริหารงานงบประมาณในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน 96 คน แล้วสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) ตามขนาดโรงเรียน ซึ่งผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลได้ 142 คน คิดเป็นร้อยละ 93.42

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถาม (Questionnaires) ซึ่งมีลักษณะคำถามปลายปิด (Close End Question) ที่กำหนดคำตอบไว้ให้ผู้ตอบเลือกตอบ และคำถามแบบปลายเปิด (Opened End Question) ให้ผู้ตอบแสดงความคิดเห็นได้อย่างอิสระ แบบสอบถามเป็นแบบสำรวจระดับปฏิบัติตามมาตรฐานการจัดการทางการเงินด้านต่างๆ ดังนี้

1. ด้านการวางแผนงบประมาณ
2. ด้านการคำนวณต้นทุนผลผลิต
3. ด้านการจัดระบบการจัดซื้อจัดจ้าง
4. ด้านการบริหารการเงินและการควบคุมงบประมาณ
5. ด้านการรายงานทางการเงินและผลการดำเนินงาน
6. ด้านการบริหารสินทรัพย์
7. ด้านการตรวจสอบภายใน

ตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา(Content Validity) หาค่า IOC ใช้เกณฑ์ตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไปใช้ได้ค่าเท่ากับ 0.95 นำไปทดลองใช้ (Try-out) กับผู้บริหารและครู ที่ปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวกับงานบริหารงานงบประมาณในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1 ซึ่งมีลักษณะของประชากรใกล้เคียงกัน จำนวน 32 คน แล้วนำไปหาค่าความเที่ยง(Reliability)โดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) ใช้เกณฑ์ตั้งแต่ 0.80 ขึ้นไปใช้ได้ซึ่งได้ค่าเท่ากับ 0.96

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน t-test, One-way ANOVA และ LSD.

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการแปลค่า เกี่ยวกับระดับปฏิบัติการบริหารงบประมาณตามมาตรฐานการจัดการทางการเงิน 7 ด้าน ของสถานศึกษา ชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี เขต 2

(n = 142)					
ข้อ	มาตรฐานการจัดการ ทางการเงิน	$\bar{x}$	S.D.	แปล ค่า	อัน ดับ
1	ด้านการวางแผนงบประมาณ	4.43	.31	มาก	2
2	ด้านการคำนวณต้นทุนผลผลิต	4.24	.48	มาก	7
3	ด้านการจัดระบบการจัดซื้อจัดจ้าง	4.34	.49	มาก	4
4	ด้านการบริหารการเงินและการควบคุมงบประมาณ	4.52	.47	มากที่สุด	1
5	ด้านการรายงานทางการเงินและผลการดำเนินงาน	4.34	.52	มาก	5
6	ด้านการบริหารสินทรัพย์	4.29	.46	มาก	6
7	ด้านการตรวจสอบภายใน	4.37	.46	มาก	3
ภาพรวม		4.36	.34	มาก	

จากตารางที่ 1 พบว่าผู้บริหารสถานศึกษา และครู มีระดับการปฏิบัติเกี่ยวกับการบริหารงบประมาณตามมาตรฐานการจัดการทางการเงิน 7 ด้าน ของสถานศึกษา ชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี เขต 2 ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการบริหารการเงินและการควบคุมงบประมาณ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.52 รองลงมาตามลำดับ คือ ด้านการวางแผนงบประมาณ ด้านการตรวจสอบภายใน ด้านการจัดระบบการจัดซื้อจัดจ้าง ด้านการรายงานทางการเงินและผลการดำเนินงาน ด้านการบริหารสินทรัพย์ และด้านการคำนวณต้นทุนผลผลิต มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ 4.24

ส่วนที่ 2 ผลการเปรียบเทียบ

1. **จำแนกตามเพศ** พบว่าโดยภาพรวมไม่ต่างกัน ยกเว้นด้านการวางแผนงบประมาณที่มีระดับปฏิบัติแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .05 โดยเพศชายมีระดับการปฏิบัติมากกว่าเพศหญิง

2. **จำแนกตามอายุ** พบว่าโดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน ยกเว้นด้านการวางแผนงบประมาณ ด้านการคำนวณต้นทุนผลผลิต และด้านการบริหารสินทรัพย์ ที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .05 ผู้บริหารสถานศึกษา และครูที่มีอายุระหว่าง 21-30 ปี มีระดับการปฏิบัติในด้านการวางแผน แตกต่างจาก ผู้บริหารสถานศึกษา และครูที่มีอายุ 31-40 ปี และผู้บริหารสถานศึกษา และครูที่มีอายุระหว่าง 31-40 ปี มีระดับการปฏิบัติในด้านการวางแผน แตกต่างจาก ผู้บริหารสถานศึกษา และครูที่มีอายุ 51 ปีขึ้นไป

ด้านการคำนวณต้นทุนผลผลิตพบว่าผู้บริหารสถานศึกษา และครูที่มีอายุระหว่าง 31-40 ปี มีระดับการปฏิบัติแตกต่างจาก ผู้บริหารสถานศึกษา และครูที่มีอายุ 41-50 ปี และอายุ 51 ปีขึ้นไป และในด้านการบริหารสินทรัพย์พบว่าผู้บริหารสถานศึกษา

ครูที่มีอายุระหว่าง 21-30 ปี มีระดับการปฏิบัติแตกต่างจาก ผู้บริหารสถานศึกษา และครูที่มีอายุ 31-40 ปี และอายุ 51 ปีขึ้นไป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. **จำแนกตามระดับการศึกษา** พบว่า ในภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ผู้บริหารสถานศึกษา และครูที่มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาโทหรือสูงกว่า มีระดับการปฏิบัติมากกว่าผู้ที่มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรีหรือเทียบเท่า

4. **จำแนกตามตำแหน่งงานปัจจุบัน** พบว่า ในภาพรวมแตกต่างกัน และรายด้านแตกต่างกัน 2 ด้าน คือ ด้านการคำนวณต้นทุนผลผลิต และด้านการจัดระบบการจัดซื้อจัดจ้างที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .05

ผู้บริหารและครูที่มีตำแหน่งหัวหน้างานบริหารงานงบประมาณ มีระดับปฏิบัติในด้านการคำนวณต้นทุนผลผลิต แตกต่างจาก ตำแหน่งหัวหน้างานพัสดุหรือเจ้าหน้าที่พัสดุ และผู้บริหารและครูที่มีตำแหน่งหัวหน้างานพัสดุหรือเจ้าหน้าที่พัสดุมีระดับปฏิบัติแตกต่างจากตำแหน่งเจ้าหน้าที่การเงินหรือเจ้าหน้าที่บัญชี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ในด้านการจัดระบบการจัดซื้อจัดจ้าง ผู้บริหารและครูที่มีตำแหน่งหัวหน้างานบริหารงานงบประมาณมีระดับปฏิบัติแตกต่างจากตำแหน่งหัวหน้างานพัสดุ หรือเจ้าหน้าที่พัสดุ และผู้บริหารและครูที่มีตำแหน่งหัวหน้างานพัสดุหรือเจ้าหน้าที่พัสดุมีระดับปฏิบัติแตกต่างจากตำแหน่งเจ้าหน้าที่การเงินหรือเจ้าหน้าที่บัญชี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ผู้บริหารสถานศึกษา และครูที่มีตำแหน่งงานปัจจุบันต่างกัน ในภาพรวมพบว่า ตำแหน่งผู้อำนวยการหรือรองผู้อำนวยการมีระดับปฏิบัติแตกต่างจากตำแหน่งเจ้าหน้าที่การเงิน หรือเจ้าหน้าที่บัญชี ผู้บริหารสถานศึกษา

และครูที่มีตำแหน่งหัวหน้างานบริหารงานงบประมาณมีระดับปฏิบัติแตกต่างจากตำแหน่งหัวหน้างานพัสดุ หรือเจ้าหน้าที่พัสดุ และหัวหน้างานพัสดุ หรือเจ้าหน้าที่พัสดุมีระดับปฏิบัติแตกต่างจากตำแหน่งเจ้าหน้าที่การเงิน หรือเจ้าหน้าที่บัญชี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

5. จำแนกตามประสบการณ์ทำงานด้านการบริหารงบประมาณ พบว่า ในภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

6. จำแนกตามขนาดโรงเรียน พบว่า ในภาพรวมไม่แตกต่างกัน ยกเว้นด้านการรายงานทางการเงินและผลการดำเนินงานแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .05

ผู้บริหารสถานศึกษา และครูที่ปฏิบัติหน้าที่ในโรงเรียนขนาดเล็ก มีระดับการปฏิบัติในด้านการรายงานทางการเงินและผลการดำเนินงาน แตกต่างจาก ผู้บริหารสถานศึกษา และครูปฏิบัติหน้าที่ในโรงเรียนขนาดกลาง และโรงเรียนขนาดใหญ่ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

การอภิปรายผล

การบริหารงบประมาณตามมาตรฐานการจัดการทางการเงิน 7 ด้าน ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2 ด้านการบริหารการเงินและการควบคุมงบประมาณ มีค่าเฉลี่ยสูงสุดดำเนินการได้ในระดับมากที่สุด ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะ ผู้บริหารและครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2 มีประสบการณ์ในการบริหารการเงินและการควบคุมงบประมาณ ตามมติคณะรัฐมนตรีฯ คือแผนแม่บทในการปฏิรูปราชการ พ.ศ. 2540 – 2544 ดังที่ ชัยสิทธิ์ เฉลิมมีประเสริฐ (2544) [7] ได้กล่าวว่า ระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน หรือ Performance Based Budgeting เกิดขึ้นตามมติคณะรัฐมนตรีที่เห็นชอบแผนแม่บทในการปฏิรูปราชการ พ.ศ. 2540 – 2544 ซึ่งหลักสำคัญในการจัดทำงบประมาณระบบใหม่ คือ การกระจายอำนาจทางการเงินโดยการจัดสรรงบประมาณแบบวงเงินรวม หรือ Block Grant ให้หน่วยปฏิบัติไปใช้อย่างมีประสิทธิภาพในเงื่อนไขการบริหารงบประมาณไว้ โดยกำหนดให้หน่วยงานของรัฐต้องมีขีดความสามารถในการบริหารจัดการทางการเงิน หรือแนวปฏิบัติในการจัดทำและบริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานไว้ 7 ประการ เรียกว่า 7 Hurdles ดังนี้ 1. การวางแผนงบประมาณ 2. การคำนวณต้นทุนผลผลิต 3. การจัดระบบการจัดซื้อจัดจ้าง 4. การบริหารการเงินและการควบคุมงบประมาณ 5. การ

รายงานทางการเงินและผลการดำเนินงาน 6. การบริหารสินทรัพย์ และ 7. การตรวจสอบภายใน สอดคล้องกับ รกาญจน์ สุขสดเขียว (2556) [8] ที่ได้ทำการวิจัยเรื่อง การบริหารงบประมาณสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา 9 ผลการวิจัยพบว่า การบริหารงบประมาณสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคล โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า การบริหารทางการเงินและควบคุมงบประมาณ อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ยังสอดคล้องกับซูบรี ม่วงกุ่ม (2558) [9] ผลการวิจัยพบว่า ระดับการบริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานตามยุทธศาสตร์ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า การบริหารทางการเงินและควบคุมงบประมาณ อยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับ Lizelle De Bruin (2014) [10] ที่ได้ทำการวิจัยเรื่อง Budget control and monitoring challenges for school governing bodies ผลการวิจัยพบว่า การบริหารการเงินและการควบคุมงบประมาณ (Financial Management and Budget Control) อยู่ในระดับมาก ขณะเดียวกัน การบริหารงบประมาณตามมาตรฐานการจัดการทางการเงิน 7 ด้าน ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2 ด้านการคำนวณต้นทุนผลผลิต มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะ ผู้บริหารและครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2 มีประสบการณ์เกี่ยวกับการคำนวณต้นทุนผลผลิตทางการศึกษาที่ยังไม่ปรากฏต้นทุนผลผลิตที่ชัดเจน ตามมติคณะรัฐมนตรีฯ คือแผนแม่บทในการปฏิรูปราชการ พ.ศ. 2540 – 2544 สอดคล้องกับณัฐวรรณ อินทรทิพย์ (2549) [11] ที่ได้ทำการวิจัยเรื่อง การดำเนินงานตามงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานของสำนักงานเลขาธิการคุรุสภาผลการวิจัยพบว่า การดำเนินงานตามแผนงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานของสำนักงานเลขาธิการคุรุสภา กำหนดไว้ 3 ขั้นตอน คือ การจัดทำงบประมาณเพื่อเสนอขออนุมัติงบประมาณ การบริหารงบประมาณ และการติดตามงบประมาณ โดยปัจจัยด้านการคำนวณต้นทุนผลผลิต มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ทั้งนี้ยังสอดคล้องกับอัจฉรา กลิ่นจันทร์ (2550) [12] ที่ได้ทำการวิจัยเรื่อง วิเคราะห์ต้นทุนต่อหน่วยผลผลิตของมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ ผลการวิจัยพบว่า เมื่อทำการแยกต้นทุนรวมของมหาวิทยาลัย เข้าสู่สำนักกองศูนย์ (cost center) เพื่อให้ได้ข้อมูลต้นทุนของแต่ละส่วนงาน ซึ่งสามารถเชื่อมโยงไปสู่ผลผลิต โดยผ่านกิจกรรมที่แต่ละส่วนงานมีส่วนร่วม

โดยปัจจัยด้านการคำนวณต้นทุนผลผลิต มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด และสอดคล้องกับAshelly Mgeni (2015) [13] ที่ได้ทำการวิจัยเรื่อง The Effectiveness Of Secondary School Budgets In Implementation Of School Projects In Sengerema District Mwanza พบว่า ปัจจัยด้านการคำนวณต้นทุนผลผลิต มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด

ผลการเปรียบเทียบการบริหารงบประมาณตามมาตรฐานการจัดการทางการเงิน 7 ด้าน ของสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นทบุรี เขต 2 จำแนกตาม สถานภาพส่วนบุคคลของผู้บริหารสถานศึกษาและครู พบว่า ระดับปฏิบัติของผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นทบุรี เขต 2 ที่มีเพศต่างกัน มีอายุต่างกัน มีตำแหน่งงานปัจจุบันต่างกัน และปฏิบัติหน้าที่ในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน มีระดับปฏิบัติการบริหารงบประมาณตามมาตรฐานการจัดการทางการเงิน 7 ด้าน ของสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นทบุรี เขต 2 แตกต่างกันไป เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะ ผู้บริหารและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นทบุรี เขต 2 ที่มีเพศต่างกัน มีอายุต่างกัน มีตำแหน่งงานปัจจุบันต่างกัน และปฏิบัติหน้าที่ในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน มีมุมมองการบริหารงบประมาณตามมาตรฐานการจัดการทางการเงิน 7 ด้าน ของสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นทบุรี เขต 2 ต่างกัน และอันเนื่องมาจากสถานภาพส่วนบุคคลที่ต่างกันดังกล่าว มีส่วนเกี่ยวข้องกับการบริหารงบประมาณตามมาตรฐานการจัดการทางการเงิน 7 ด้าน ของสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นทบุรี เขต 2 โดยผู้บริหารมักสัมผัสใกล้ชิดกับการกำหนดนโยบายด้านงบประมาณมากกว่าครู และผู้บริหารและครูเพศชายมักมีความถนัดในด้านการบริหารงบประมาณมากกว่า โดยเฉพาะในด้านวิวุฒิที่ต่างกันมักให้ความสำคัญกับการบริหารงบประมาณต่างกัน สอดคล้องกับอมรเทพ สุรัตน์นวิช (2550) [14] ที่ได้ทำการวิจัยเรื่อง การบริหารงานการเงินของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้ปฏิบัติงานการเงิน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยนาท สิงห์บุรี และอ่างทอง ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารและครูผู้ปฏิบัติงานการเงินที่มี เพศ อายุ ตำแหน่ง แตกต่างกันไป มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานการเงินของผู้บริหารสถานศึกษาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย คือ ผู้บริหารการศึกษาและผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นทบุรี เขต 2 ควรกำหนดนโยบายการนิเทศ กำกับ ติดตามการดำเนินงานบริหารงานงบประมาณในสถานศึกษาตามมาตรฐานการจัดการทางการเงิน 7 ด้าน เป็นระยะ และควรกำหนดนโยบายเพื่อผลักดันให้มาตรฐานด้านการคำนวณต้นทุนผลผลิตมีการปฏิบัติอย่างมีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้นต่อไปในอนาคต

ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการจากผลการวิจัย พบว่ามาตรฐานด้านการคำนวณต้นทุนผลผลิต มีการปฏิบัติต่ำที่สุด ผู้บริหารการศึกษาและผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นทบุรี เขต 2 ควรมีการจัดฝึกอบรมและสัมมนาเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับการบริหารงบประมาณตามมาตรฐานการจัดการทางการเงิน 7 ด้าน ของสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน ในด้านการคำนวณต้นทุนผลผลิต เพื่อกระจายองค์ความรู้ด้านการคำนวณต้นทุนผลผลิตให้กับบุคลากรในสำนักงานเขตพื้นที่ดังกล่าวต่อไป

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการทำวิจัยเกี่ยวกับการศึกษาสภาพและปัญหาของการบริหารงบประมาณตามมาตรฐานการจัดการทางการเงิน 7 ด้าน ของสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน
2. ควรมีการทำวิจัยเชิงคุณภาพเกี่ยวกับการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารงบประมาณตามมาตรฐานการจัดการทางการเงิน 7 ด้าน ของสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน
3. ควรมีการทำวิจัยเชิงทดลอง เกี่ยวกับการบริหารงบประมาณตามมาตรฐานการจัดการทางการเงิน 7 ด้าน ในสถานศึกษาเอกชน

เอกสารอ้างอิง

- [1] กระทรวงศึกษาธิการ. (2544). **คู่มือการปฏิบัติการ** โดยการนำร่องปฏิรูปการศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.
- [2] สำนักงานประมาณ. (2542). **คู่มือการปฏิบัติงานงบประมาณ**. กรุงเทพฯ: สำนักงานประมาณ.
- [3] ไอพี หะยีสาแม็ง. (2552). **ปัญหาการบริหารงบประมาณในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานราธิวาส**. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา.
- [4] ดร.ณิชา จำปาทอง. (2549). **ความเสมอภาคทางการศึกษา : สาเหตุใหญ่แห่งความเหลื่อมล้ำในสังคมไทย**. วารสารวิชาการ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 7, 17, 33.
- [5] สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากำแพงเพชร เขต 1. (2555). **คู่มือการจัดทำแผนปฏิบัติการ. กำแพงเพชร: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากำแพงเพชร เขต 1**.
- [6] ลัดดาวัลย์ เพชรโรจน์ และคณะ. (2555). **สถิติสำหรับการวิจัยและเทคนิคการใช้ SPSS**. กรุงเทพฯ: เจริญดีมีนคอง การพิมพ์.
- [7] ชัยสิทธิ์ เถลิงมีประเสริฐ. (2544). **มาตรฐานการจัดการทางการเงิน 7Hurdle กับการจัดทำงบประมาณระบบใหม่**. กรุงเทพฯ: อีระฟิล์มและไซเท็กซ์.
- [8] วรกาญจน์ สุขสดเขียว. (2556). **การบริหารงบประมาณสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เขต 9**. กรุงเทพฯ : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- [9] ชุบรี ม่วงกุ่ม. (2558). **การบริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานตามยุทธศาสตร์ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี**. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยหาดใหญ่.
- [10] Lizelle De Bruin. (2014). **Budget control and monitoring challenges for school governing bodies**. Master of Education Dissertation. School of Education Sciences in Educational Management. Vaal Triangle Campus. North-West University. USA. Vadesto
- [11] ณัฐวรรณ อินทรทิตย์. (2549). **การดำเนินงานตามงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานของ**
- [12] อัจฉรา กลิ่นจันทร์. (2550). **การวิเคราะห์ต้นทุนต่อหน่วยผลผลิตของมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์**. รายงานการวิจัย. คณะวิทยาการจัดการ. มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์.เพชรบูรณ์.
- [13] Ashelly Mgeni. (2015). **The Effectiveness Of Secondary School Budgets In Imlementation Of School Projects In Sengerema District Mwanza**. Master Of Education. Adminisration, Planning And Policy Studies. Open University Of Tanzania. Tanzania.
- [14] อมรเทพ สุรัตน์วิช. (2550). **การบริหารงานการเงินของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้ปฏิบัติงานการเงิน สังกัดสำนักงานการศึกษาประถมศึกษาชัยนาท สิงห์บุรี และอ่างทอง**. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี.

แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของข้าราชการครูในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 1

Motivation for Work of the Teachers under the Nonthaburi Primary Educational Service Area Office 1.

อิทธิเดช ไทรชมพู¹, พิศเพลิน เขียวหวาน²

¹ นิสิตหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา, โรงเรียนอนุราชประสิทธิ์, conancup@hotmail.com

² อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์, มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพและความต้องการการเสริมแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของข้าราชการครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 1 โดยจำแนกตามเพศ ระดับการศึกษา วิทยฐานะ ประสบการณ์การทำงาน และขนาดสถานศึกษา กลุ่มตัวอย่างคือข้าราชการครูของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 1 จำนวน 291 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลคือแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ซึ่งมีค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item – Objective Concurrence : IOC) ทั้งฉบับเท่ากับ 0.94 และมีค่าความเที่ยง (Reliability) เท่ากับ 0.97 สถิติที่ใช้คือ การแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน independent t-test One-way ANOVA และ LSD

ผลการวิจัยพบว่า สภาพของการส่งเสริมแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก รายด้านค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงานในขณะที่ความต้องการอยู่ในระดับมากที่สุด ด้านความก้าวหน้าและความมั่นคงในหน้าที่การงาน และด้านผลสำเร็จในการทำงานมีสภาพและความต้องการอยู่ในระดับมาก ส่วนในระดับปานกลางคือ ด้านเงินเดือนและสวัสดิการ และด้านสภาพแวดล้อมในการทำงานอยู่ในระดับปานกลาง แต่ความต้องการอยู่ในระดับมาก ผลการเปรียบเทียบพบว่า เพศ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ทำงาน และขนาดสถานศึกษาต่างก็มีสภาพและความต้องการไม่แตกต่างกัน ส่วนการจำแนกตามวิทยฐานะแตกต่างกันทุกด้าน ยกเว้นด้านสภาพแวดล้อมในการทำงาน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ: แรงจูงใจในการปฏิบัติงาน, ข้าราชการครู, สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 1

ABSTRACT

This research aimed to study conditions and requirements of motivation for work of the teachers under the Nonthaburi Primary Educational Service Area Office 1. The samples were 291 school administrators and teachers. The instrument used to collect data was a 5-rating scale questionnaire with an index of item Objective Concurrence (IOC) of 0.94 and the reliability of 0.97. The data were analyzed using frequency, percentage, mean, standard deviation, independent t-test, One-way ANOVA, and LSD

The research findings were summarized as follows: conditions and requirements of motivation for work of the teachers in overall is very high. The highest average is Relationship with colleagues while demand is at the highest level. Progress and job security And the success in working conditions and needs are at a high level. The mean is Salary and welfare And the working environment was moderate.

But the need is high. The results of the comparison showed that sex education. Work experience And the size of the school is different, the conditions and needs are not different, the classification of the academic difference in all aspects. Except for the working environment. Statistically significant at the .05 level.

Keywords: Motivation for work, Teachers, Nonthaburi Primary Educational Service Area Office 1.

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ปัญหาวิกฤตของการศึกษาไทยที่สะสมมานาน ไม่ว่าจะเป็นปัญหาความแตกต่างของคุณภาพและมาตรฐาน การศึกษาระหว่างสถานศึกษา ปัญหาการอ่านไม่ออก เขียนไม่ได้ ปัญหาความเหลื่อมล้ำในโอกาสและความเสมอภาคทางการศึกษา ปัญหาสถานศึกษาขนาดเล็กในชนบท ปัญหาการรวมศูนย์อำนาจเข้าสู่ส่วนกลาง แม้กระทั่งการกระจายอำนาจไปสู่สถานศึกษาแต่ก็บริหารและจัดการที่ขาดความรับผิดชอบต่อผู้เรียน มุ่งผลิตในเชิงปริมาณมากกว่าคุณภาพ และผลิตกำลังคนไม่สนองตอบความต้องการของตลาดแรงงานและการพัฒนาประเทศ ผู้สำเร็จการศึกษาขาดทักษะการคิดวิเคราะห์ การใช้เหตุผล และทักษะการเรียนรู้ ในศตวรรษที่ 21 และสมรรถนะในการปฏิบัติงาน (ร่างกรอบทิศทางแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2560-2574, 2559)⁷ จากปัญหาโครงการ “ครูคืนถิ่น” ตามวัตถุประสงค์ของกระทรวงศึกษาธิการ เป็นนโยบายให้ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาทุกสังกัดที่ปฏิบัติหน้าที่นอกเขตภูมิลำเนา ทำเรื่องยื่นความจำนงขอย้ายกลับไปปฏิบัติหน้าที่ในสถานศึกษาหรือหน่วยงานการศึกษาที่สังกัดอยู่ ณ บ้านเกิดของตนได้ โดยประกาศเป็นนโยบายชัดเจนมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2554 และจากการแข่งขันในการสอบบรรจุเข้ารับราชการตำแหน่งครูผู้ช่วยที่ต่างคนก็ต่างเลือกสอบตามเขตพื้นที่ต่างๆ ที่ไม่ใช่เขตพื้นที่ภูมิลำเนาของตนเอง แต่ด้วยความที่เขตพื้นที่นั้นๆ ได้มีอัตราว่างในการรับเข้าบรรจุและแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งครูผู้ช่วยที่มีจำนวนมากกว่าในเขตพื้นที่ภูมิลำเนาของตนเองและเมื่อปฏิบัติการสอนครบ 2 ปี ก็ขอยื่นเรื่องขอย้ายคืนถิ่นกลับภูมิลำเนาเดิม และจากพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 ที่นำเข้าสู่การเปลี่ยนแปลงครั้งยิ่งใหญ่ ของการจัดการศึกษาของไทย โดยเน้นการปฏิรูปการเรียนรู้ของสังคมไทยเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นทรัพยากรที่มีคุณภาพ กำหนดแนวทางการปฏิรูปการศึกษาในด้านต่างๆ เช่น การปฏิรูประบบบริหารและการจัดการศึกษา การปฏิรูปครู คณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา

การประกันคุณภาพการศึกษา การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน 12 ปี เป็นต้น

กรอบแนวทางการปฏิรูปการศึกษา โดยศึกษาประเด็นปัญหาหลักในการศึกษาและการเรียนรู้ที่ยืดโยงกัน และเน้นการปรับปรุงแก้ไขอย่างเป็นระบบ พัฒนาคนไทยยุคใหม่ ปรับกระบวนการที่ศึกรเรียนรู้ให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ และเสนอแนวทางการปฏิรูประบบอย่างเป็นขั้นตอน โดยกำหนดประเด็นสำคัญของระบบการศึกษาและเรียนรู้ที่ต้องการปฏิรูปอย่างเร่งด่วนได้ สี่ประการ ดังนี้ 1. พัฒนาคุณภาพคนไทยยุคใหม่ ใฝ่เรียนรู้ เรียนรู้ด้วยตนเอง แสวงหาความรู้ มีศีลธรรม คุณธรรม จริยธรรม ค่านิยมและมีความภูมิใจในความเป็นคนไทย 2. พัฒนาคุณภาพข้าราชการครู ปรับระบบการผลิต การคัดสรร ค่าตอบแทน และสวัสดิการ ดึงดูดคนเก่งและดี มีใจรักในวิชาชีพมาเป็นครู มีระบบทุนการศึกษาและรับประกันการบรรจุเป็นข้าราชการครู 3. พัฒนาคุณภาพสถานศึกษาและแหล่งเรียนรู้ยุคใหม่ เพื่อพัฒนาคุณภาพสถานศึกษา พัฒนาแหล่งเรียนรู้อื่น ๆ สำหรับการศึกษทั้งในระบบและนอกระบบ 4. พัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการใหม่ มุ่งเน้นการกระจายอำนาจสู่สถานศึกษา เขตพื้นที่การศึกษา องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ร่วมทั้งส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ชุมชน ภาคเอกชน เข้ามามีบทบาทและหน้าที่ในการจัดการศึกษา (ข้อเสนอ การปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง พ.ศ.2552 – 2561)⁶

ดังที่ได้กล่าวมา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานนทบุรี เขต 1 ได้รับผลกระทบจากปัญหาต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นปัญหาการขาดแคลนครูจากโครงการครูคืนถิ่น ปัญหาการปฏิรูปการศึกษา และปัญหาอื่นๆ จากโลกในยุคศตวรรษที่ 21 จะเห็นได้ว่ากระทรวงการศึกษาได้ให้ความสำคัญไม่ยิ่งหย่อนไปกว่าการปฏิรูปการเรียนรู้ ก็คือการปฏิรูปครู คณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา เพราะในโลกยุคปัจจุบันที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว องค์การต่าง ๆ ได้หันมาสนใจและตระหนักถึงการจัดการมนุษย์ เพราะมนุษย์คือพลังขับเคลื่อนที่สำคัญที่สุด ที่จะนำพา

องค์การไปสู่ความสำเร็จและบรรลุวัตถุประสงค์ แต่การที่จะ
ทำให้มนุษย์เป็นพลังขับเคลื่อนที่มีคุณภาพได้นั้น เป็นเรื่องที่ยาก
ต่อการบริหารจัดการ ดังนั้นจึงเป็นหน้าที่ของผู้บริหารว่าจะใช้
เทคนิควิธีในการบริหารจัดการมนุษย์ได้อย่างไร จึงจะนำพาองค์การ
ไปสู่เป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ด้วยเหตุที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยตระหนักถึงความสำคัญในการสร้างแรงจูงใจสำหรับผู้บริหารสถานศึกษาในการ
พัฒนาและส่งเสริมองค์การให้ประสบผลสำเร็จและมีประสิทธิภาพในการ
ปฏิบัติงานของข้าราชการครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพและความต้องการแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของข้าราชการครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1
2. เพื่อเปรียบเทียบสภาพและความต้องการแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของข้าราชการครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 จำแนกตามเพศ ระดับการศึกษา วิทยฐานะ ประสบการณ์ทำงานและขนาดสถานศึกษา

สมมติฐานของการวิจัย

ข้าราชการครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 ที่มีเพศ ระดับการศึกษา วิทยฐานะ ประสบการณ์ทำงาน และขนาดสถานศึกษาต่าง
กันมีสภาพและความต้องการแรงจูงใจในการปฏิบัติงานแตกต่างกัน

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

การศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาแรงจูงใจของข้าราชการครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 ประกอบด้วย 5 ด้าน ได้แก่ ด้านผลสำเร็จในการทำงาน ด้านเงินเดือนและสวัสดิการ ด้านสภาพแวดล้อมในการทำงาน ด้านความก้าวหน้าและความมั่นคงในหน้าที่การงานและ ด้านความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงาน

ตัวแปร ที่ใช้ศึกษาวิจัย ประกอบด้วย

ตัวแปรอิสระ คือ สภาพภาพของข้าราชการครู ได้แก่ เพศ ระดับการศึกษา วิทยฐานะ ประสบการณ์ทำงาน และขนาดสถานศึกษา

ตัวแปรตาม คือ สภาพและความต้องการแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของข้าราชการครู ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 ประกอบด้วย 5 ด้าน ได้แก่ ด้านผลสำเร็จในการทำงาน ด้านเงินเดือนและสวัสดิการ ด้านสภาพแวดล้อมในการทำงาน ด้านความก้าวหน้าและความมั่นคงในหน้าที่การงาน ด้านความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงาน

2. ขอบเขตด้านประชากร

ประชากร ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ข้าราชการครู จำนวน 32 โรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 จำนวน 1,325 คน (อ้างอิงจาก ทำเนียบสถานศึกษา ปีการศึกษา 2558 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1, 2558 : 8)

3. ขอบเขตด้านระยะเวลา

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้ระยะเวลาในการดำเนินการวิจัยในปีการศึกษา 2559 การเก็บรวบรวมแบบสอบถามและการวิเคราะห์ข้อมูลระหว่างเดือนธันวาคม 2559 ถึงมกราคม 2560

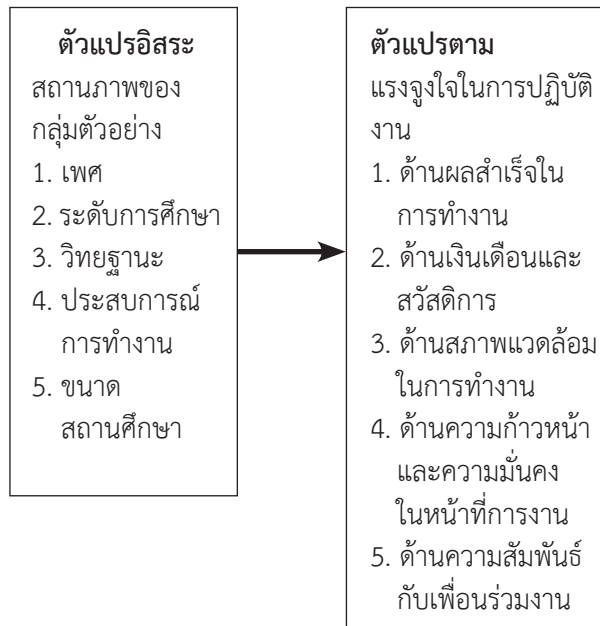
4. ขอบเขตด้านพื้นที่

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยมุ่งศึกษาข้าราชการครูของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 ประกอบด้วย อำเภอเมือง อำเภอบางกรวย จังหวัดปทุมธานี จำนวน 32 โรงเรียน

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยเรื่องแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของข้าราชการครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 ได้ศึกษาแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของข้าราชการครูโดยประยุกต์มาจากทฤษฎีการจูงใจของ Herzberg (นุชรา เพิ่มพูล, 2550 : 13)3 กับผลงานวิจัยของ ทศนัย ขวนขวย (2557)2 กับผลงานวิจัยของ อิศริยา รัฐกิจวิจารณ์ ณ นคร (2557)8

ประโยชน์ของการวิจัย

1. สามารถนำผลการวิจัยในครั้งนี้ไปใช้เป็นแนวทางในการส่งเสริมแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของข้าราชการครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชนบทบุรี เขต 1
2. เป็นข้อมูลเบื้องต้นในการวางแผนด้านการบริหารงานบุคคลเพื่อรักษาคุณภาพและมาตรฐานในการบริหารงานของผู้บริหารในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชนบทบุรี เขต 1

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ข้าราชการครู จำนวน 32 โรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชนบทบุรี เขต 1 จำนวน 1,325 คน
กลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ข้าราชการครู ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชนบทบุรี เขต 1 จังหวัดนนทบุรี ปีการศึกษา 2559 กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของ เครจซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan อังโน ลัดดาวัลย์ เพชรโรจน์และคณะ, 2555, หน้า 264)5 โดยสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) ตามสัดส่วนของประชากรแต่ละขนาดของโรงเรียน และในแต่ละโรงเรียนสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ได้กลุ่มตัวอย่างได้ จำนวน 291 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถาม (Questionnaires) เกี่ยวกับสภาพและความต้องการของการส่งเสริมแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของข้าราชการครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชนบทบุรี เขต 1 แบบสอบถาม ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยประยุกต์มาจากทฤษฎีการจูงใจของ Herzberg (นุชรา เพิ่มพูล, 2550 : 13)3 กับผลงานวิจัยของทัศนัย ขวนขวย (2557)2 กับผลงานวิจัยของอิสริยา รัฐกิจวิจารณ์ นคร (2557)8 หากคุณภาพเครื่องมือโดยหาตรงตามเนื้อหา (Content Validity) โดยหาค่า IOC ใช้เกณฑ์ตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไปใช้ได้ค่า IOC ทั้งฉบับเท่ากับ 0.94 และรายข้อได้ 0.67-1 นำไปทดลองใช้ (Try-out) กับข้าราชการครู โรงเรียนวัดไทรใหญ่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชนบทบุรี เขต 2 ซึ่งมีลักษณะของประชากรใกล้เคียงกัน จำนวน 30 คน แล้วนำไปหาค่าความเที่ยง (Reliability) โดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient) ของครอนบัค (Cronbach) ใช้เกณฑ์ตั้งแต่ 0.70 ขึ้นไปใช้ได้ซึ่งแบบสอบถามฉบับนี้มีค่าความเที่ยงเท่ากับ 0.97

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน t-test independent, One-way ANOVA และ LSD

สรุปผลการวิจัย

ส่วนที่ 1 สภาพและความต้องการของการส่งเสริมแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของข้าราชการครู

ข้อ	สภาพแรงจูงใจ	$\bar{X}$	SD	แปล ค่า	อันดับ
1	ด้านผลสำเร็จในการทำงาน	3.76	.64	มาก	3
2	ด้านเงินเดือน และสวัสดิการ	3.49	.74	ปาน กลาง	4
3	ด้านสภาพแวดล้อม ในการทำงาน	3.48	.77	ปาน กลาง	5
4	ด้านความก้าวหน้า และความมั่นคงใน หน้าที่การงาน	3.81	.67	มาก	2

ข้อ	สภาพแรงจูงใจ	$\bar{X}$	SD	แปลค่า	อันดับ
5	ด้านความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงาน	4.08	.73	มาก	1
	ภาพรวมสภาพแรงจูงใจ	3.72	.62	มาก	

1. สภาพแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของข้าราชการครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 1 ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมาก เรียงตามลำดับ ดังนี้ ด้านความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงาน ด้านความก้าวหน้าและความมั่นคงในหน้าที่การงาน และด้านผลสำเร็จในการทำงาน และด้านที่เหลืออยู่ในระดับปานกลาง เรียงตามลำดับ ดังนี้ ด้านเงินเดือนและสวัสดิการ และด้านสภาพแวดล้อมในการทำงาน

ข้อ	ความต้องการแรงจูงใจ	$\bar{X}$	SD	แปลค่า	อันดับ
1	ด้านผลสำเร็จในการทำงาน	4.38	.64	มาก	4
2	ด้านเงินเดือนและสวัสดิการ	4.32	.75	มาก	5
3	ด้านสภาพแวดล้อมในการทำงาน	4.39	.77	มาก	3
4	ด้านความก้าวหน้าและความมั่นคงในหน้าที่การงาน	4.47	.66	มาก	2
5	ด้านความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงาน	4.55	.69	มากที่สุด	1
	ภาพรวมสภาพแรงจูงใจ	4.42	.64	มาก	

2. ความต้องการแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของข้าราชการครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี เขต 1 ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงาน อยู่ในระดับมากที่สุด และด้านที่เหลืออยู่ในระดับมาก เรียงตามลำดับ ดังนี้ ด้านความก้าวหน้าและความมั่นคงในหน้าที่การงาน ด้านสภาพแวดล้อมในการทำงาน ด้านผลสำเร็จในการทำงาน และด้านเงินเดือนและสวัสดิการ

ส่วนที่ 2 ผลการเปรียบเทียบ

1. ผลการเปรียบเทียบสภาพแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของข้าราชการครูจำแนกตามเพศ ระดับการศึกษา

วิทยฐานะ ประสบการณ์ทำงาน และขนาดสถานศึกษา

ข้าราชการครูที่มีเพศต่างกันมีสภาพทั้งภาพรวมและรายด้าน ดังนี้ ด้านผลสำเร็จในการทำงาน ด้านเงินเดือนและสวัสดิการ ด้านสภาพแวดล้อมในการทำงาน และด้านความก้าวหน้าและความมั่นคงในหน้าที่การงาน ต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ .05 โดยเพศชายมีค่าเฉลี่ยสูงกว่าเพศหญิง ส่วนข้าราชการครูที่มีวิทยฐานะต่างกันมีสภาพแรงจูงใจด้านความก้าวหน้าและความมั่นคงในหน้าที่การงาน และด้านความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงานต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ .05 โดยข้าราชการครูที่มีวิทยฐานะชำนาญการมีสภาพแรงจูงใจด้านความก้าวหน้าและความมั่นคงในหน้าที่การงาน และด้านความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงาน มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าข้าราชการครูที่มีวิทยฐานะชำนาญการพิเศษและไม่มีวิทยฐานะ ส่วนข้าราชการครูที่มีประสบการณ์ทำงานต่างกันมีสภาพแรงจูงใจทั้งภาพรวมและรายด้าน ดังนี้ ด้านเงินเดือนและสวัสดิการ ด้านสภาพแวดล้อมในการทำงาน ด้านความก้าวหน้าและความมั่นคงในหน้าที่การงาน และด้านความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงานต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ .05 โดยข้าราชการครูที่มีประสบการณ์ทำงาน 11-15 ปี มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าข้าราชการครูที่มีประสบการณ์ทำงานช่วงต่ำกว่า 5 ปี, 6-10 ปี และ 15 ปีขึ้นไป ส่วนข้าราชการครูที่มีขนาดสถานศึกษาต่างกัน มีสภาพแรงจูงใจทั้งภาพรวมและรายด้าน ดังนี้ ด้านเงินเดือนและสวัสดิการ ด้านสภาพแวดล้อมในการทำงาน ด้านความก้าวหน้าและความมั่นคงในหน้าที่การงาน และด้านความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงานต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ .05 โดยข้าราชการครูกลุ่มโรงเรียนขนาดใหญ่มีค่าเฉลี่ยสูงกว่ากลุ่มโรงเรียนขนาดเล็ก และโรงเรียนขนาดกลางในด้านเงินเดือนและสวัสดิการ ด้านสภาพแวดล้อมในการทำงาน ส่วนด้านความก้าวหน้าและความมั่นคงในหน้าที่การงาน และความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงานข้าราชการครูกลุ่มโรงเรียนขนาดใหญ่มีค่าเฉลี่ยสูงกว่ากลุ่มโรงเรียนขนาดกลาง

2. ผลการเปรียบเทียบความต้องการแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของข้าราชการครูจำแนก ตามเพศ ระดับการศึกษา วิทยฐานะ ประสบการณ์ทำงาน และขนาดสถานศึกษา

ข้าราชการครูที่มีวิทยฐานะต่างกันมีความต้องการทั้งภาพรวมและรายด้าน ดังนี้ ด้านผลสำเร็จในการทำงาน ด้านเงินเดือนและสวัสดิการ ด้านความก้าวหน้าและความมั่นคงในหน้าที่การงาน และด้านความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงานต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ .05 โดยข้าราชการครูที่มีวิทยฐานะชำนาญการมีความต้องการด้านความสัมพันธ์

กับเพื่อนร่วมงาน ด้านความมั่นคงในหน้าที่การงาน และด้านเงินเดือนและสวัสดิการ มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าข้าราชการครูที่มีวิทยฐานะชำนาญการพิเศษและไม่มีวิทยฐานะ

การอภิปรายผล

จากผลการวิจัย แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของข้าราชการครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศึกษานนทบุรี เขต 1 ผู้วิจัยอภิปรายผลโดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. ความคิดเห็นของข้าราชการครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศึกษานนทบุรี เขต 1 ต่อสภาพแรงจูงใจในการปฏิบัติงานข้าราชการครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศึกษานนทบุรี เขต 1 ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก และรายด้านส่วนใหญ่อยู่ในระดับมากแต่มีด้านที่อยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ ด้านเงินเดือนและสวัสดิการ และด้านสภาพแวดล้อมในการทำงาน โดยด้านที่ได้รับการส่งเสริมแรงจูงใจในการทำงานต่ำสุดคือ ด้านสภาพแวดล้อมในการทำงาน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะในบริบทของสภาพของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศึกษานนทบุรี เขต 1 ครูได้รับการส่งเสริมให้เกิดแรงจูงใจในด้านสภาพแวดล้อมในการทำงานยังไม่เพียงพอ ได้แก่ อุปกรณ์เครื่องมือ วัสดุสำนักงานยังไม่เพียงพอและไม่ทันสมัย เพราะได้รับงบประมาณจากกระทรวงศึกษาธิการไม่เพียงพอ สถานศึกษาไม่สามารถเรียกเก็บค่าเล่าเรียนจากนักเรียนเพิ่มเติมได้ และผู้บริหารมักเน้นไปที่การพัฒนาอาคารสถานที่มากกว่า ส่วนในด้านเงินเดือนและสวัสดิการได้รับการส่งเสริมน้อย ได้แก่ การได้รับแรงจูงใจในเรื่องสวัสดิการพิเศษ เช่น การสอนพิเศษนอกเวลาราชการ ก็ควรให้ค่าตอบแทนการสอนพิเศษ หรือสิทธิพิเศษในเรื่องการเข้าศึกษาต่อสำหรับบุตรหลานของข้าราชการครูได้เข้าเรียนเป็นกรณีพิเศษ และความเป็นธรรมในเรื่องการเลื่อนขั้นเงินเดือนที่ยุติธรรม โปร่งใส เป็นสิ่งที่ส่งผลต่อแรงจูงใจในการปฏิบัติงานด้วย ทั้งนี้สอดคล้องกับทฤษฎี การสร้างแรงจูงใจของ Herzberg (นุชรา เพิ่มพูล, 2550 : 13)³ ที่กล่าวว่า พนักงานจะทำงานอย่างมีประสิทธิภาพต้องอาศัยปัจจัยกระตุ้น ซึ่งได้แก่ ความก้าวหน้าในหน้าที่การงาน การเลื่อนขั้นเงินเดือน ซึ่งถือเป็นการปูนบำเหน็จความดีความชอบ และเป็นสิ่งสำคัญในการปฏิบัติงาน เพราะถ้าผู้บริหารพิจารณาการเลื่อนขั้นเงินเดือน โดยมีหลักเกณฑ์และมีความยุติธรรมแล้ว ย่อมเป็นแรงจูงใจในการทำให้บุคลากรมีขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงาน ย่อมส่งผลให้บุคลากรรักใน

หน่วยงาน ตั้งใจปฏิบัติงาน เสียสละอุทิศเวลา ทำให้การบริหารงานในหน่วยงานนั้นเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์สูงสุด ส่วนสภาพการทำงานนั้นเป็นการอำนวยความสะดวกในการจัดสถานที่ จัดหาอุปกรณ์ประกอบการปฏิบัติงานให้สมกับตำแหน่ง จัดห้องสมุด ห้องกิจการ จัดบุคลากรได้อย่างเหมาะสมกับงาน จัดอำนวยความสะดวกในด้านที่พักอาศัยและสถานที่พักผ่อน ก็จะทำให้เกิดประสิทธิภาพในการทำงานเช่นกัน

2. ความต้องการแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของข้าราชการครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศึกษานนทบุรี เขต 1 ที่ก่อให้เกิดแรงจูงใจในการปฏิบัติงานในภาพรวมอยู่ในระดับมาก และรายด้านส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก โดยมีด้านที่มีความต้องการอยู่ในระดับมากที่สุดคือ ด้านความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงาน รองลงมา คือด้านความก้าวหน้า ความมั่นคงในหน้าที่การงาน อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะในบริบทของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศึกษานนทบุรี เขต 1 ความต้องการของการส่งเสริมให้เกิดแรงจูงใจในด้านความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงาน ได้แก่ การทำงานเป็นทีมโดยยินดีที่จะปฏิบัติงานกับเพื่อนร่วมงานต่างกลุ่มสาระ การแสดงกิริยาวาจาที่แสดงถึงความสัมพันธ์อันดีต่อกัน และมีการช่วยเหลือแก้ไขปัญหาาร่วมกันในการทำงาน เป็นความต้องการที่จะทำให้เกิดแรงจูงใจ และนอกจากนั้นความต้องการส่งเสริมให้เกิดแรงจูงใจในด้านความก้าวหน้า ความมั่นคงในหน้าที่การงาน ได้แก่ งานที่ปฏิบัติอยู่สามารถยึดเป็นอาชีพได้ตลอดไป และทำให้ฐานะทางเศรษฐกิจดีขึ้นและหน่วยงานนั้นมีบุคลากรปฏิบัติงานอย่างเพียงพอเหมาะสมกับงานที่ปฏิบัติ หากความต้องการเหล่านี้ได้รับการส่งเสริมก็จะทำให้เกิดแรงจูงใจที่จะปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลในการทำงาน ทั้งนี้สอดคล้องกับทฤษฎีของ Herzberg (นุชรา เพิ่มพูล, 2550 : 13)³ ที่กล่าวว่า ความมั่นคงในการทำงาน หมายถึง ความรู้สึกที่ต้องการความมั่นคงของชีวิต ทั้งในปัจจุบันและอนาคต ซึ่งรวมถึงความก้าวหน้าและความอบอุ่นใจ เช่น การปฏิบัติงานก็ต้องการงานที่ถาวรมั่นคง มีความก้าวหน้า มีผู้บังคับบัญชาและผู้ร่วมงานที่ดี ฉะนั้นหากคนเราขาดความมั่นคงและปลอดภัยในอาชีพและครอบครัวแล้ว ก็จะมีแต่ความรู้สึกที่ว่าวนปราศจากที่เหนี่ยวรั้ง และความสัมพันธ์ระหว่างผู้ร่วมงาน หมายถึง ความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนร่วมงาน คือ การติดต่อไม่ว่าจะเป็นกริยาหรือวาจาที่แสดงถึงความสัมพันธ์อันดีต่อกัน มีความเข้าใจกันอย่างดี

ข้อเสนอแนะของผลวิจัย

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะเพื่อเป็นแนวทางในการส่งเสริมแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของข้าราชการครู ดังนี้

1. สภาพแรงจูงใจในการปฏิบัติงานข้าราชการครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1 มีด้านสภาพแวดล้อมในการทำงาน มีสภาพแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของข้าราชการครูต่ำที่สุดในเรื่องหน่วยงานของท่านมีอุปกรณ์เครื่องมือ วัสดุสำนักงานมีสภาพดี และทันสมัย และในหน่วยงานของท่านได้รับการสนับสนุนเครื่องมือ วัสดุอุปกรณ์ ในการปฏิบัติงานอย่างเพียงพอและเหมาะสมกับงาน และสภาพแวดล้อมภายในอาคารสวยงาม ช่วยเสริมสร้างบรรยากาศในการทำงาน เช่น ห้องพักครู ห้องน้ำ มุมหนังสือ เป็นต้น ผู้บริหารจึงควรดำเนินการ ดังนี้

1. การจัดหางบประมาณสนับสนุนการจัดหาซื้อ วัสดุอุปกรณ์ ประกอบการเรียนการสอนให้เพียงพอ เช่น รับบริจาค ทอดผ้าป่าเพื่อการศึกษา 2. ควรทำเรื่องเสนอสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1 ขอให้จัดสรรงบประมาณเพื่อจัดซื้อซื้อ วัสดุอุปกรณ์ที่ทันสมัยเหมาะสมกับงาน 3. ปรับปรุง ตกแต่งสำนักงานและห้องพักครู ห้องน้ำ จัดมุมหนังสือให้มีบรรยากาศน่าทำงาน และมีหนังสือและสื่อที่น่าอ่านให้ทั้งครูและนักเรียน

2. ความต้องการแรงจูงใจในการปฏิบัติงานข้าราชการครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1 ด้านความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงาน มีความต้องการแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของข้าราชการครูสูงที่สุดในเรื่องการแสดงความคิดเห็นที่จะปฏิบัติงานกับเพื่อนร่วมงานต่างสาขา การแสดงมารยาทที่ดีแสดงถึงความสัมพันธ์อันดีต่อกัน และมีการร่วมงาน ช่วยเหลือ แก้ไขปัญหา ร่วมกันในการปฏิบัติงาน ผู้บริหารจึงควรดำเนินการ ดังนี้ 1. จัดกิจกรรมการแข่งขันกีฬาทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา ให้กับครูเพื่อเสริมสร้างความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน 2. นำคณะครูไปศึกษาและดูงานแหล่งเรียนรู้และโรงเรียนที่เป็นต้นแบบ

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งเสริมแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของข้าราชการครู

2. ควรศึกษาเกี่ยวกับรูปแบบที่เหมาะสมการสร้างแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของข้าราชการครูในยุคของการเปลี่ยนแปลงในปัจจุบัน

3. ควรศึกษาเปรียบเทียบความต้องการแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของข้าราชการครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2 และ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3

เอกสารอ้างอิง

- [1] ขวัญใจ จันทรวงษ์.(2558).การบริหารบุคคลด้านแรงจูงใจและด้านความผูกพันของสถาบันในเครื่องตั้งตรงจิต.วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏ
- [2] ทศนัย ขวนขวย.(2557).แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของข้าราชการครูโรงเรียนวัดจันทาราม อำเภอเมืองจันทบุรี จังหวัดจันทบุรี.งานนิพนธ์ สาขาวิชาการจัดการภาครัฐและภาคเอกชน วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ มหาวิทยาลัยบูรพา
- [3] นุชรา เพิ่มพูล.(2550). แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนวัดลาดสนุ่น. ปทุมธานี : ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา) สาขาวิชาการบริหารการศึกษามหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- [4] พรศิลป์ ศรีเรืองไร.(2553).การศึกษาปัจจัยจูงใจในการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 2. วิทยานิพนธ์ มหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี
- [5] ลัดดาวลัย เพชรโรจน์, สุภมาส อังสุโชติ, อัจฉรา ชำนิประศาสน์.(2555). สถิติสำหรับการวิจัยและเทคนิคการใช้ SPSS (Statistics For Research and SPSS Application Techniques) (ฉบับปรับปรุงครั้งที่ 2).กรุงเทพมหานคร : เจริญดีมั่นคงการพิมพ์, 2555.หน้า 272
- [6] สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ.(2559).ข้อเสนอการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง (พ.ศ.2552-2561).บริษัท พรักหวานกราฟฟิค จำกัด
- [7] สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ.(2559).(ร่าง) กรอบทิศทางแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2560-2574

- [8] อีสริยา รัฐกิจวิจารณ์ ณ นคร.(2557).แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนมัธยมศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17 (จันทบุรี-ตราด).งานนิพนธ์ สาขาวิชาการจัดการภาครัฐและภาคเอกชน วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ มหาวิทยาลัยบูรพา
- [9] เอกสาร สพป.นนทบุรี เขต 1.(2558). ทำเนียบสถานศึกษา ปีการศึกษา 2558 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี เขต 1. บริษัท พี.พี.เอส กิจเจริญ จำกัด

ความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อโครงการลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ ในโรงเรียนระดับประถมศึกษา

Student's Satisfaction towards the Moderate Class More Knowledge Project in Primary Schools

ปกครอง บั้ววิรัตน์เลิศ¹, พัชรวิพรรณ กิจมี²

¹นักศึกษาปริญญาโท สาขาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยพาร์อิสเทอร์น,
²อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ สาขาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยพาร์อิสเทอร์น,

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อโครงการลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ โรงเรียนในสังกัดอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 โรงเรียนในสังกัดอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ ปีการศึกษา 2559 จำนวน 260 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามเกี่ยวกับความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อโครงการลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ โรงเรียนในสังกัดอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ เป็นแบบประมาณค่า 5 ระดับ และการสัมภาษณ์โดยสัมภาษณ์จากหัวข้อที่มีค่าความพึงพอใจโดยเฉลี่ยน้อยกว่า 4 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

ความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อโครงการลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ โรงเรียนในสังกัดอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ ทั้งในด้านสิ่งที่คุณเรียนได้รับจากกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ และการจัดการการเรียนรู้ในโครงการลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ อยู่ในระดับมาก เนื่องจากสิ่งที่คุณได้รับจากกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ ทำให้คุณเรียนได้ฝึกฝนและพัฒนาเพิ่มพูนความสามารถของตนเอง นอกจากนี้ ยังเปิดโอกาสให้คุณเรียนมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรม และ ส่งเสริมให้คุณเรียนเรียนร่วมกันอย่างมีความสุข ส่วนการจัดการการเรียนรู้ในโครงการลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ พบว่า ผู้เรียนได้มีโอกาสใช้สื่อการเรียนรู้ที่หลากหลาย ทำให้คุณเรียนเกิดความสนใจและอยากเรียนรู้อีกยิ่งขึ้น รวมทั้งยอมรับการว่ากล่าวตักเตือนและปรับปรุงแก้ไขความผิดพลาดของตนเองอย่างเหมาะสม

คำสำคัญ: ความพึงพอใจ โครงการลดเวลาเรียน-เพิ่มเวลารู้ โรงเรียนประถมศึกษา

Abstract

This research aimed to study the student's satisfaction towards the Moderate Class More Knowledge Project of schools in Muang District, Chiang Mai Province. The sample used in this study were primary school students year 4-6 of schools in Muang District, Chiang Mai Province in the academic year 2016 with the number of 260 people. The tools used in the research included questionnaires about the student's satisfaction towards the Moderate Class More Knowledge Project of schools in Muang District, Chiang Mai Province in form of 5-rating scale and interview. The interview focus on the issue which has the satisfaction score less than 4. The statistics used for analyzing data consisted of frequency, percentage, mean, standard deviation and content analysis. The findings were summarized as follows:

The student's satisfaction towards the Moderate Class More Knowledge Project of schools in Muang District, Chiang Mai Province, both what the students obtained from the Moderate Class More

Knowledge activities and the learning management of Moderate Class More Knowledge Project was at high level because what they gained from the Moderate Class More Knowledge activities helped them practice and develop their abilities. Moreover, the students were allowed to participate in doing activities and encouraged to enjoy learning together. According to the learning management of the Moderate Class More Knowledge Project, it revealed that the students had an opportunity to use a variety of learning media. That made them interested and wanted to learn more. In addition, they accepted warnings and corrected their mistakes appropriately.

Key words: Satisfaction, Moderate Class More Knowledge Project , Primary School

บทนำ

สืบเนื่องจากผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาไทยลดต่ำลงโดยสังเกตได้จากข้อมูลสถิติของกลุ่มอาเซียน ที่การศึกษาไทยตกอยู่ในอันดับที่ 8 ของกลุ่มประชาคมอาเซียน โดยผลการประเมินคุณภาพการศึกษาของนักเรียนต่ำกว่าเกณฑ์ที่กำหนด ทั้งผลการทดสอบระดับชาติ (O-NET) ผลการสอบ PISA หรือจากการสำรวจพบว่า ผู้เรียนมีปัญหาคือ ผู้เรียนคิดไม่เป็น วิเคราะห์ไม่ได้ ขาดทักษะชีวิต รวมถึงการเรียนรู้ที่เน้นวิชาการมากเกินไปจนขาดทักษะการดำรงชีวิต อีกทั้งผู้เรียนยังมีภาระงานมากเกินไป เช่น การบ้านที่เกินความพอดี รวมถึงการแข่งขันทางสังคมที่กดดันให้ผู้เรียนมีความเครียดมากเกินไป ซึ่งปัจจัยดังกล่าวทำให้ผู้เรียนไม่สามารถเรียนรู้ได้อย่างเต็มที่ โดยปัญหาดังกล่าวดังกล่าวกระทรวงศึกษาธิการ (2558, 1) จึงกิจกรรมการเรียนรู้ให้กับผู้เรียนได้ค้นหาศักยภาพและความชอบของตนเอง ซึ่งเชื่อว่า เด็กทุกคนมีความพิเศษ มีความสามารถในแบบฉบับของตนเอง โดยจัดทำโครงการตามพระราชดำริจากสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี มาจัดการเรียนรู้โดยมุ่งเน้นให้ผู้เรียนนั้นสามารถเรียนรู้ด้วยตนเองได้ มีกิจกรรมอันหลากหลายและตามความชอบของผู้เรียนโดยที่ไม่ส่งผลกระทบต่อวิชาหลักของนักเรียน การจัดการตารางกิจกรรมการเรียนรู้ใหม่นั้นกำหนดว่า ให้ผู้เรียนเรียนวิชาการจนถึงเวลา 14.30 น. แต่เวลาที่โรงเรียนเลิกยังคงเหมือนเดิมตามกำหนดของ แต่ละโรงเรียน ดังนั้น ช่วงเวลาดังกล่าวจึงจัดให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยตัวเอง การจัดกิจกรรมไม่จำเป็นต้องเปิดให้เฉพาะห้องเดียวกัน หรือระดับชั้นเดียวกัน บางกิจกรรมสามารถศึกษาหรือทำร่วมกันหลายระดับชั้นได้ เพื่อให้ เด็ก ๆ รู้จักปรับตัว การช่วยเหลือดูแลกัน การมีปฏิสัมพันธ์กับคนหลายช่วงวัย โดยเป็นการจำลองสภาพจริงในสังคมให้

เด็กได้เรียนรู้ ซึ่งจะยิ่งช่วยเพิ่มทักษะในการแก้ปัญหาให้กับเด็กไทยต่อไป ส่วนในด้านการสอนในกิจกรรมตามโครงการลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ ครูผู้สอนปรับบทบาทในการสอนจากการให้เนื้อหา สาระ ใช้เวลาในชั้นเรียนมาก มาเป็นผู้ที่คอยชี้แนะผู้เรียน ดูแลความสะดวกเรียบร้อย โดยกิจกรรมนั้นเป็นกิจกรรมที่ส่งเสริม กระตุ้นให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง มีกลุ่มเพื่อนมากขึ้น เพิ่มเวลารู้จากสื่อเทคโนโลยี และแหล่งเรียนรู้ หรือกิจกรรมสร้างสรรค์ต่าง ๆ ที่ครูจัดให้ทั้งในและนอกห้องเรียน ตามความถนัดความสนใจและความต้องการของผู้เรียนโครงการลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้เป็นหนึ่งในโครงการในการจัดการเรียนรู้ที่สนองนโยบายทางการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการที่ผู้เรียนจะเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง คงทนถาวรและเปลี่ยนไปตามยุคสมัยเพื่อสอดคล้องต่อศตวรรษที่ 21 ดังนั้น การศึกษาจึงการเปลี่ยนแปลงเพื่อให้เข้ากับยุคสมัยในปัจจุบันอยู่เสมอเพื่อสอดคล้องกับสังคมที่เปลี่ยนแปลงโดยให้สอดคล้องกับของหลายประเทศที่เป็นผู้นำด้านการศึกษาของโลกที่เห็นพ้องกันกับแนวคิดสำคัญในศตวรรษที่ 21 โดยสาระการเรียนรู้ประกอบไปด้วยความรู้พื้นฐานการประกอบสัมมาอาชีพ ความรู้พื้นฐานด้านพลเมือง สุขภาพ และสิ่งแวดล้อม และทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 อันได้แก่ ทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรม ทักษะด้านสารสนเทศ สื่อและเทคโนโลยี ทักษะการทำงาน ทักษะชีวิตที่ใช้ได้จริงสืบเนื่องจากโลกกำลังเปลี่ยนแปลง คนที่มีความรู้และทักษะในการรับมือกับความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง และสามารถปรับตัวเองให้เข้ากับสถานการณ์ใหม่ ๆ ได้เท่านั้น ที่จะประสบความสำเร็จ ทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 จะช่วยให้นักเรียนสามารถเรียนรู้ และปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงได้ตลอดเวลา เช่น มีทักษะการคิดวิเคราะห์สถานการณ์ที่เกิดขึ้นในปัจจุบันเพื่อแก้ไขปัญหาสังคม ความคิดสร้างสรรค์ที่จะ

ประกอบอาชีพหรือนวัตกรรมที่ตอบสนองต่อผู้บริโภค รวมถึงการรู้จักการประยุกต์ใช้จากวัฒนธรรมของชาติให้เป็นที่สนใจต่อบุคคลทั่วไปหรือบุคคลจากต่างประเทศ เป็นต้น จึงสรุปจากที่ได้กล่าวมาข้างต้นว่า แนวทางในการจัดการเรียนการสอนได้เปลี่ยนรูปแบบในการจัดการเรียนรู้ใหม่ โดยการลดเวลาเรียน หมายถึงการลดเวลาเรียนภาควิชาการและลดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ผู้เรียนเป็นผู้รับความรู้ เช่น บรรยาย การสาธิตและใบงานลดลง ส่วนการเพิ่มเวลารู้ หมายถึง การเพิ่มเวลาให้กับผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติจริง ประสบการณ์ตรง ได้ฝึกการคิด วิเคราะห์ ทำงานเป็นทีม และเรียนรู้ด้วยตนเอง อย่างหลากหลาย โดยกระทรวง ศึกษาธิการ (2558, 9) ได้ ใช้นโยบายกับโรงเรียนนาร่องหลาย ๆ แห่ง

ความพึงพอใจ หมายถึง ความพอใจต่อกระบวนการในการจัดการเรียนรู้ของกิจกรรมตามโครงการลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ โดยด้านเนื้อหาในการจัดการเรียนรู้นั้นสามารถตอบสนองต่อความต้องการของผู้เรียน มีกระบวนการในการจัดการเรียนรู้ที่คงทนถาวร มีการปรับเปลี่ยนกระบวนการในการจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องต่อความต้องการของผู้เรียน และสามารถพัฒนาชีวิตของผู้เรียนได้อย่างเหมาะสม โดยไพศาล ทองโชติ (2554, 59) กล่าวในความพึงพอใจของผู้เรียนต่อการจัดการศึกษาของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดตราด เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิต มีการปรับเปลี่ยนกระบวนการจัดการเรียนการสอน ในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้เรียน ทุกระดับ ทั้งระดับบุคคล ระดับกลุ่ม และระดับองค์กรให้เกิดขึ้นพร้อมๆ กัน และต้องเป็นการพัฒนาแบบยั่งยืน โดยให้ความสำคัญกับการเรียนรู้ตลอดชีวิต การทำงานของบุคลากรต้องมีความสามารถ มีความเชี่ยวชาญ และใช้ทักษะประสบการณ์ เป็นฐานความรู้ที่สำคัญประกอบกับการใช้กลยุทธ์ การแสวงหาความรู้ การแบ่งปันความรู้

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาเกี่ยวกับความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อโครงการลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ เพื่อเป็นแนวทางในการนำไปปรับปรุงความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อโครงการลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้โรงเรียนในสังกัดอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาความพึงพอใจของผู้เรียน ที่มีต่อโครงการลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ โรงเรียนในสังกัดอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่

วิธีการวิจัย

ในการวิจัยความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อโครงการลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ ในโรงเรียนระดับประถมศึกษา ผู้วิจัยมีขั้นตอนในการดำเนินการวิจัย ดังนี้

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 โรงเรียนในสังกัดอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 8 แห่ง ปีการศึกษา 2559 ซึ่งกลุ่มตัวอย่างของโรงเรียนได้มาจากการเลือกแบบเจาะจงโดยเลือกจากโรงเรียนขนาดใหญ่จำนวน 3 โรงเรียนและโรงเรียนขนาดเล็ก 5 โรงเรียน และได้ทำการสอบถามจากนักเรียนจำนวน 260 คน ได้มาจากค่านวนจากประชากรจำนวน 2,598 คนจากโรงเรียนที่ได้รับเลือกโดยจำนวนแบบสอบถามจะแบ่งตามจำนวนของผู้เรียนในแต่ละโรงเรียนเป็นจำนวนร้อยละ 10 ของจำนวนนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 ของโรงเรียนตัวอย่าง

เครื่องมือในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยนี้แบ่งเป็น 2 ส่วนคือ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อโครงการลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ เป็นแบบ มาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ

การสัมภาษณ์ โดยลักษณะของการสัมภาษณ์คือ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหา ซึ่งตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาโดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 คน และนำไปทดลองใช้กับ โรงเรียนวัดดอนจั่น โรงเรียนวัดป่าแดด และโรงเรียนวัดวังสิงห์คำจำนวน 30 คน มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.96

ในการเก็บข้อมูล ผู้วิจัยได้ขอหนังสือจากคณบดี คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยพาร์อิสเทอร์น ไปยังผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียน จำนวน 8 แห่ง ได้แก่ โรงเรียนพุทธิโสภณ โรงเรียนวัดช่วงสิงห์ โรงเรียนอนุบาลเชียงใหม่ โรงเรียนคำเที่ยงอนุสรณ์ โรงเรียนวัดป่าตัน โรงเรียนวัดสวนดอก โรงเรียนวัดช่างเคี่ยน และโรงเรียนบ้านดอนปิน เพื่อขออนุญาตในการเก็บข้อมูลจากผู้เรียน โรงเรียนในสังกัดอำเภอเมือง เชียงใหม่ จากนั้นผู้วิจัยจึงเก็บข้อมูลจากผู้เรียนโรงเรียนในสังกัดอำเภอเมือง เชียงใหม่ในวันที่ 12 มกราคม

2560 จำนวน 260 ชุด พร้อมชี้แจงและได้รับคืนในวันที่ 20 มกราคม 2560 จำนวน 260 ชุด คิดเป็น ร้อยละ 100 จากนั้นนำมาตรวจสอบความถูกต้อง และพบว่าแบบสอบถามมีความสมบูรณ์ถูกต้องครบถ้วน นำข้อมูลที่ได้ไปวิเคราะห์และคำนวณค่าทางสถิติ ส่วนการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยทำการสัมภาษณ์ในหัวข้อที่มีค่าความพึงพอใจโดยรวมน้อยกว่า 4 โดยสัมภาษณ์จากกลุ่มตัวอย่างของนักเรียนจากโรงเรียนในกลุ่มตัวอย่างในแต่ละโรงเรียนจำนวน 3 คน จำนวนทั้งหมด 9 คน โดยวิธีการสุ่มนักเรียนตามช่วงชั้นโดยลักษณะหัวข้อคือมีความคิดเห็นด้านการแสดงความคิดเห็นในกลุ่มระหว่างเรียน ส่งเสริมให้นักเรียนแต่ละคนได้แสดงความคิดเห็นของแต่ละคน และการได้รับการชมเชยจากครูผู้สอนในคำถามเชิงลึกที่มีความคิดเห็นในหัวข้อดังกล่าวอย่างไรและสาเหตุที่ทำให้ไม่จึงได้คะแนนในหัวข้อดังกล่าวน้อย โดยการเก็บข้อมูลด้วยการการจดบันทึกและการบันทึกเสียง เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลเพิ่มเติมเกี่ยวกับความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อโครงการลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่รวบรวมได้มาดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้ แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 2 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ความถี่ ร้อยละ และนำเสนอข้อมูลในรูปตารางประกอบคำบรรยาย ตอนที่ 2 ความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อโครงการลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ โรงเรียนในสังกัดอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน นำเสนอในรูปตารางประกอบคำบรรยาย การแปลความหมายและค่าเฉลี่ยตามหลักเกณฑ์ของบุญชม ศรีสะอาด (2556) ดังนี้

ระดับ 5 หมายถึง มีความพึงพอใจมากที่สุด

ระดับ 4 หมายถึง มีความพึงพอใจมาก

ระดับ 3 หมายถึง มีความพึงพอใจปานกลาง

ระดับ 2 หมายถึง มีความพึงพอใจน้อย

ระดับ 1 หมายถึง มีความพึงพอใจน้อยที่สุด

และนำค่าเฉลี่ยมาแปลผลตามเกณฑ์ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.51 – 5.00 หมายถึง มีความพึงพอใจมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51 – 4.50 หมายถึง มีความพึงพอใจมาก

ค่าเฉลี่ย 2.51 – 3.50 หมายถึง มีความพึงพอใจปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51 – 2.50 หมายถึง มีความพึงพอใจน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.50 หมายถึง มีความพึงพอใจน้อยที่สุด

ผลการวิจัย

จำนวนผู้ตอบแบบสอบถามมีรายละเอียดดังนี้ เพศ นักเรียนชายมีจำนวน 123 คนและนักเรียนหญิงจำนวน 137 คน

ระดับชั้น นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 58 คน นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 83 คนและนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 122 คน โดยผู้สอบถามส่วนมากเป็นนักเรียนหญิงร้อยละ 52.69 และมีอายุเฉลี่ยที่ 11-12 ปี

สรุปได้ว่าความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อโครงการลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ โดยรวมและรายด้านพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความพึงพอใจมากโดยมีค่าเฉลี่ยโดยรวมที่ 4.15 โดยมีรายละเอียดดังนี้

ความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อโครงการลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ ด้านสิ่งที่ได้รับจากกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ โดยรวมพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความพึงพอใจมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ผู้เรียนได้ฝึกฝนและพัฒนาเพิ่มพูนความสามารถของตนเอง และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ สมาชิกในกลุ่มเคารพความคิดเห็นของกลุ่ม

จากการสัมภาษณ์ความคิดเห็นของผู้เรียนโดยเลือกข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่า 4 พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่า 4 มีจำนวน 2 ข้อ คือ สมาชิกในกลุ่มเคารพความคิดเห็นของกลุ่มและส่งเสริมให้นักเรียนแต่ละคนได้แสดงความคิดเห็นของแต่ละคน ซึ่งจากการสัมภาษณ์ในหัวข้อ สมาชิกในกลุ่มเคารพความคิดเห็นของกลุ่ม ผู้ให้สัมภาษณ์แสดงความคิดเห็นว่า การที่ข้อนี้ได้คะแนนเฉลี่ยต่ำ น่าจะมาจากการที่สมาชิกในกลุ่มบางคนไม่ได้รับการยอมรับในการแสดงความคิดเห็นของคนภายในกลุ่ม มีการโต้เถียงกันทางความคิดโดยมากมักเป็นกิจกรรมที่ต้องมีการอภิปราย จึงมีการกระทบกระทั่งกันในกลุ่ม ส่วนในข้อ ส่งเสริมให้นักเรียนแต่ละคนได้แสดงความคิดเห็นของแต่ละคน จากการสัมภาษณ์พบว่า ผู้ให้สัมภาษณ์แสดงความคิดเห็นว่า การที่ข้อนี้ได้คะแนนเฉลี่ยต่ำ เพราะว่า ถึงแม้จะมีการจัดกิจกรรมตามโครงการลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ ในโรงเรียนระดับประถมศึกษา แต่ครูบางคนก็ยังจัดการเรียนรู้ตามกระบวนการสอนเดิมของครู โดยไม่เปิดโอกาสให้นักเรียนได้แสดงความคิดเห็น

ความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อโครงการลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ ด้านการจัดการการเรียนรู้ในโครงการลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ โดยรวมพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความพึงพอใจมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อมีพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ใช้สื่อการเรียนรู้ที่หลากหลาย และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ได้รับคำชมเชยจากครูผู้สอน

จากการสัมภาษณ์ความคิดเห็นของผู้เรียนโดยเลือกข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่า 4 พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่า 4 มีจำนวน 1 ข้อ คือ ได้รับคำชมเชยจากครูผู้สอน ผู้ให้สัมภาษณ์แสดงความคิดเห็นว่า การที่ข้อนี้ได้คะแนนเฉลี่ยต่ำ เพราะว่าการส่วนใหญ่ให้คำชมเชยนักเรียนน้อยครั้ง หรือให้คำชมเชยเฉพาะเด็กเก่ง

อภิปรายผล

การวิจัยเรื่องความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อโครงการลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ โรงเรียนในสังกัดอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ ผู้วิจัยพบประเด็นที่น่าสนใจ จึงนำมาอภิปราย ดังนี้

ด้านสิ่งที่ได้รับจากกิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ผู้เรียนได้ฝึกฝนและพัฒนาเพิ่มพูนความสามารถของตนเอง ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อโครงการลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ และเป็นเหตุผลหลักในการจัดการเรียนรู้เพราะการศึกษาคือการงอกเงยและพัฒนา เป็นการทำให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาทักษะชีวิตมากกว่าที่จะเป็นเพียงการท่องจำเท่านั้น รวมถึงทักษะต่าง ๆ ที่ได้จากการเรียนรู้ ไม่ว่าจะทางตรงหรือทางอ้อมที่สนับสนุนให้ผู้เรียนเกิดทักษะในการนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน โดยเฉพาะในกระแสสังคมปัจจุบันที่อัตราการแข่งขันสูงแล้ว การมีทักษะชีวิตและความสามารถของผู้เรียนมีส่วนในการดำรงชีวิตประจำวันมากยิ่งขึ้น ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของปัจจัยของความพึงพอใจของผู้เรียนเพราะนักเรียนต้องการที่จะเห็นผลทางการศึกษามากกว่าที่จะเรียนรู้และตั้งคำถามว่าเรียนเพื่ออะไร และได้ประโยชน์อะไรซึ่งสอดคล้องกับหลักการของอับราฮัม มาสโลว์ (A.H.Maslow, 1943) ที่ได้กล่าวว่า “อะไรที่บุคคลเป็นได้ เขาต้องเป็น” (“What a man can be, he must be.”) โดยได้สรุปความหมายของความ ต้องการความสมบูรณ์ของชีวิตไว้ ความต้องการนี้เกี่ยวข้องกับศักยภาพสูงสุดของบุคคล และการตระหนักถึงศักยภาพนั้น มาสโลว์ อธิบายว่า นี่คือความต้องการที่ปรารถนาจะเป็นมากกว่าที่เขาเป็นอยู่ เป็นความปรารถนาที่จะเป็นทุก ๆ อย่างที่เขาจะสามารถเป็นได้ จึงเป็นการสนับสนุนในหัวข้อนี้

ในเรื่องของการที่ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ตามความถนัดและรู้ถึงศักยภาพของตนเองมากกว่าที่จะถูกกำหนดโดยผู้อื่น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของไพศาล ทองโชติ (2554, 79) ได้ศึกษาเรื่องความพึงพอใจของผู้เรียนต่อการจัดการศึกษาของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดตราดว่า ผลของเจตคติต่างๆ ของบุคคลที่มีต่อองค์ประกอบของงาน และมีส่วนสัมพันธ์กับลักษณะงานและสภาพแวดล้อมในการทำงาน ซึ่งความพึงพอใจนั้นเป็นความรู้สึกว่ามีความสำเร็จในผลงานได้รับการยกย่อง มีโอกาสก้าวหน้าในการปฏิบัติงาน และหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544กำหนดให้สถานศึกษาต้องดำเนินการเพื่อส่งเสริม ดูแล ช่วยเหลือผู้เรียนให้สามารถเรียนรู้ และพัฒนาตนได้ตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพ และสิ่งสำคัญคือ มองเห็นความสำคัญและความจำเป็นร่วมกันว่า การพัฒนาคุณภาพของนักเรียนให้เป็นผู้มีความสามารถในการคิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็น ดำรงชีวิตอยู่ในสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วได้อย่างมีความสุขซึ่งส่วนนี้เป็นการสนับสนุนเรื่องการเรียนรู้ที่ส่งเสริมศักยภาพของผู้เรียนที่สามารถเพิ่มศักยภาพตามความถนัดของผู้เรียนได้อย่างถูกต้อง

ด้านสิ่งที่ได้รับจากกิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ พบว่า โครงการนี้จัดกิจกรรมที่ส่งเสริมให้นักเรียนมีความสุขในการเรียนร่วมกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า โครงการลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ จัดกิจกรรมที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้มากขึ้นโดยมีการคิดค้นหาความรู้ใหม่ที่เกิดขึ้นจากการทำงานร่วมกันกับเพื่อน ๆ ทำให้เกิดการยอมรับความคิดเห็นซึ่งกันและกัน ดังนั้นจึงทำให้ผู้เรียนมีความสุขในการเรียน อีกประการหนึ่งคือ มนุษย์นั้นมีความต้องการอยู่ในสังคมและเป็นที่ยอมรับ เมื่อนักเรียนมีความสุขในการเรียนรู้อบรมแล้วจะส่งเสริมให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการเรียนรู้เพิ่มพูนมากขึ้นซึ่งสอดคล้องกับหลักการของอับราฮัม มาสโลว์ (A. H. Maslow, 1943) โดยมาสโลว์ได้กล่าวว่า ระดับขั้นที่สามของความต้องการมนุษย์คือ ความต้องการเป็นเจ้าของ ความต้องการนี้จะรุนแรงมากในวัยเด็ก มนุษย์ต้องการที่จะรู้สึกเป็นเจ้าของและถูกยอมรับ ไม่ว่าจะ เป็นในระดับกลุ่มสังคมใหญ่ เช่น สโมสร กลุ่มศาสนา องค์กร สายอาชีพ ทีมกีฬา แก๊งส์ หรือ ความสัมพันธ์ทางสังคมเล็ก ๆ มนุษย์ต้องการที่จะรักและถูกรักจากคนอื่น ถ้าขาดความต้องการเรื่องนี้ไป หลาย ๆ คนกลายเป็นคนขี้เหงา มีปัญหาการเข้าสังคม และ เป็นโรคซึมเศร้า โดยเฉพาะผู้เรียนในระดับประถมศึกษาจะมีการเข้าสังคม การรวมกลุ่มในการเรียนรู้ร่วมกันจึงเป็นการส่งเสริมความต้องการเป็นเจ้าของ

ของมาโลวีในการได้รับการยอมรับในกลุ่ม ซึ่งตรงกับงานวิจัยของสุกัญญา แสงศรี (2555,59) ได้ศึกษาเรื่องความพึงพอใจของผู้เรียนต่อการจัดการศึกษาของศูนย์การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดตราดว่าการพัฒนาคุณภาพของนักเรียนให้เป็นผู้ที่มีความสามารถในการคิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็น ดำรงชีวิตอยู่ในสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วได้อย่างมีความสุขจึงส่งผลให้ทุกฝ่ายมองเห็นความสำคัญสามารถดำเนินได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งการจัดการเรียนรู้ตามโครงการลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้เป็นการจำลองทางสังคมในการเรียนรู้ร่วมกันของนักเรียนทุกระดับชั้นสามารถเรียนรู้ร่วมกัน ซึ่งเป็นการจำลองด้านการเข้าสังคม และเมื่อนักเรียนเรียนรู้ร่วมกันได้ จะทำให้การเรียนรู้มีประสิทธิภาพ

ด้านการจัดการการเรียนรู้ในโครงการลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ พบว่า เนื้อหาของการจัดการเรียนรู้มีความเหมาะสมแก่นักเรียน มีความทันสมัยและทันต่อเหตุการณ์ปัจจุบัน โดยประเด็นนี้ถือเป็นข้อพิสูจน์ในด้านการประสบความสำเร็จของการเรียนรู้ตามโครงการลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ โดยเหตุผลคือเมื่อเนื้อหาของกิจกรรมการเรียนรู้ตามโครงการลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ ที่ตัวผู้เรียนนั้นสามารถเข้าถึงได้แล้วยังเป็นการสนับสนุนในเรื่องของความพึงพอใจที่สามารถเกิดขึ้นกับนักเรียนได้เป็นอย่างดี และเมื่อนักเรียนสามารถเข้าถึงได้แล้ว จึงเกิดความเข้าใจในการเรียนรู้มากขึ้น เกิดองค์ความรู้ที่คงทนถาวร และนอกจากนั้น ลักษณะของเนื้อหาวิชาที่มีการปรับตัวเข้ากับเหตุการณ์ปัจจุบันก็มีส่วนช่วยในการเรียนรู้และส่งผลกระทบต่อความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อโครงการลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ มากยิ่งขึ้น เพราะความสำคัญของการศึกษาในศตวรรษที่ 21 นั้น เนื้อหาต้องให้เท่าทันในยุคปัจจุบันและพัฒนารูปแบบใหม่ ๆ อยู่เสมอ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2558, 1) ที่ได้กล่าวว่า โครงการลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ เป็นหนึ่งในโครงการในการจัดการเรียนรู้ที่สนองนโยบายทางการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการที่ผู้เรียนจะเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง คงทนถาวร และเปลี่ยนไปตามยุคสมัยเพื่อสอดคล้องต่อศตวรรษที่ 21 ดังนั้น การศึกษาจึงเป็นการเปลี่ยนแปลงเพื่อให้เข้ากับยุคสมัย เพื่อสอดคล้องกับสังคมที่เปลี่ยนแปลงโดยให้สอดคล้องกับหลายประเทศที่เป็นผู้นำด้านการศึกษาของโลกที่เห็นพ้องกันกับแนวคิดสำคัญในศตวรรษที่ 21 มีสาระการเรียนรู้ประกอบไปด้วยความรู้พื้นฐานการประกอบสัมมาอาชีพ ความรู้พื้นฐานด้านพลเมือง สุขภาพ และสิ่งแวดล้อม และทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 อันได้แก่ ทักษะการเรียนรู้

และนวัตกรรม ทักษะด้านสารสนเทศ สื่อและเทคโนโลยี ทักษะการทำงาน ทักษะชีวิตที่ใช้ได้จริง สืบเนื่องจากโลกกำลังเปลี่ยนแปลง คนที่มีความรู้และทักษะในการรับมือกับความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง และสามารถปรับตัวเองให้เข้ากับสถานการณ์ใหม่ ๆ ได้เท่านั้น ที่จะประสบความสำเร็จซึ่งตรงกับนิยาม คงสวัสดิ์(2544, 77) ได้ศึกษาเรื่อง ความพอใจของผู้เรียนผู้ใหญ่ที่มีต่อหลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียน ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เรียงตามลำดับ คือ ด้านโครงสร้างของหลักสูตร ด้านกิจกรรมการพบกลุ่มด้านวัดผลและประเมินผล และด้านเนื้อหาวิชาการ เพราะด้านเนื้อหาและภาระงานหลักสูตรที่มีสอดคล้องต่อการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ

ด้านสิ่งที่ได้รับจากกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ สมาชิกในกลุ่มเคารพความคิดเห็นของกลุ่ม ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก ครูได้เคยมีการมอบหมายให้ผู้เรียนทำกิจกรรมที่มีลักษณะของงานเดี่ยวเป็นส่วนใหญ่ โดยเฉพาะในระดับประถมศึกษา ที่นักเรียนเริ่มมีความคิดอ่านเชิงสร้างสรรค์ แต่เมื่อมีการทำงานกลุ่มแล้ว ผู้เรียนอาจจะมีการแสดงความคิดเห็นได้น้อยหรือยึดติดกับความคิดเห็นของตนเอง มากกว่าที่จะรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น ซึ่งจากการสัมภาษณ์พบว่า ผู้เรียนมีการทะเลาะกันในกลุ่มและไม่ยอมรับฟังเหตุผลของคนในกลุ่ม และบางกรณีหัวหน้ากลุ่มเป็นผู้ตัดสินใจเพียงคนเดียว ดังนั้นแนวทางในการจัดการเรียนรู้ ควรส่งเสริมการทำงานเป็นกลุ่มและส่งเสริมในด้านการแสดงความคิดเห็นเป็นกลุ่มและมองเห็นคุณค่าของความคิดเห็นของคนภายในกลุ่ม โดยทฤษฎีของ Slavin. (อ้างอิงในลักษณะ สรวัดน์ 2557 : 193-206) อธิบายไว้ว่า การเรียนรู้แบบร่วมมือ หมายถึง วิธีการแบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่มย่อยเพื่อช่วยเหลือกันและกันในการเรียนรู้ ซึ่งสามารถจัดกลุ่มได้หลายรูปแบบ ส่วนใหญ่แล้วสมาชิกในกลุ่มจะมี 4 คน ที่มีความสามารถแตกต่างกัน มีการติดต่อสื่อสารกันและกันในกลุ่มเป็นเวลาหลายสัปดาห์ หรือนานเป็นเดือน ทุกคนจะเรียนรู้ทักษะต่างๆ ในการทำงานร่วมกันเพื่อให้งานของกลุ่มดำเนินไปด้วยดี ทักษะดังกล่าวได้แก่ ทักษะการฟัง ทักษะการพูด หรืออธิบายทักษะการหลีกเลี่ยงข้อขัดแย้ง และทักษะการอยู่ร่วมกับผู้อื่น ด้วยทฤษฎีดังกล่าวการจัดการเรียนจึงควรที่จะส่งเสริมในด้านการจัดการเรียนรู้ร่วมกัน โดยสุพิชชา นีรังสรรค์ (2550,74) ได้ศึกษาการพัฒนาแนวทางส่งเสริมการเรียนรู้ร่วมกันเป็นทีมขององค์กรแห่งการเรียนรู้ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 ได้กล่าวว่าแนวทางส่งเสริมการเรียนรู้ร่วมกันเป็นทีมที่

พัฒนาขึ้น ประกอบด้วย การตั้งคำถามได้แก่การจัดระบบ และจัดสรรงานให้ตรงตามความสามารถ การให้คำแนะนำ อำนวยความสะดวกแก่สมาชิกในทีม ด้านการทำงาน เปิดโอกาสให้สมาชิกในทีมแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหา รวมทั้งตรวจสอบ ติดตาม กำกับดูแล และเผยแพร่ผลงานที่ได้รับให้แก่สมาชิกในทีม การให้ความสำคัญแก่ความคิดที่หลากหลาย ได้แก่การเปิดโอกาสให้สมาชิกในทีมคิดริเริ่ม โครงการใหม่ ๆ ถ้าแสดงความคิดเห็น มีการเรียนรู้พัฒนาตนเองอยู่เสมอ การสื่อสารให้ทราบทั่วกัน ได้แก่ การส่งเสริมให้สมาชิกในทีมศึกษาหาความรู้จากสื่อต่าง ๆ แสวงหาความรู้ใหม่ ๆ พร้อมปรับแนวคิดให้สอดคล้องกับองค์กร และการตรวจสอบการเรียนรู้ ได้แก่ การนิเทศ กำกับติดตามผลการดำเนินงาน ทบทวนตรวจสอบ ผลการปฏิบัติงาน และแจ้งความก้าวหน้าให้แก่สมาชิกในทีมทราบ ซึ่งเป็นแนวทางในการส่งเสริมในการเพิ่มทักษะในการจัดการเรียนรู้ของผู้เรียนได้อย่างเหมาะสม

ด้านการจัดการการเรียนรู้ในโครงการลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ได้รับคำชมเชย จากครูผู้สอน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้เรียนคิดว่า เมื่อครูมอบหมายงานให้ทำและตนเองสามารถทำได้แล้ว น่าจะได้รับคำชมเชย ยกย่อง จากครู เพราะจะทำให้มีแรงจูงใจในการทำงานมากยิ่งขึ้น และจากการสัมภาษณ์ผู้เรียนกล่าวว่า ผู้เรียนมักได้รับคำชมจากครูน้อยหรือได้รับเฉพาะคนที่เก่งเท่านั้น ซึ่งหากขาดการเสริมแรงทางบวกแล้ว ผู้เรียนจะมีแรงจูงใจในการเรียนลดน้อยลงไป ดังนั้นครูผู้สอนควรจะมีการเสริมแรงให้ผู้เรียนมีแรงจูงใจในการเรียนรู้ตามโครงการลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้มากขึ้น จากทฤษฎีของสกินเนอร์ (อ้างอิงในพรหม ี.เจ.เจ.จิต, 2545) เชื่อว่าโดยปกติการพิจารณาว่าใครเกิดการเรียนรู้หรือไม่เพียงใดนั้นจะสรุปเอาจากการเปลี่ยนแปลงการตอบสนอง และการเปลี่ยนแปลง อัตราการตอบสนองจะเกิดขึ้นได้เมื่อมีการเสริมแรง (Reinforcement) นั่นเอง สิ่งเร้านี้สามารถทำให้อัตราการตอบสนองเปลี่ยนแปลง เราเรียกว่าตัวเสริมแรง (Reinforcer) สิ่งเร้าใดที่ไม่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงอัตราการตอบสนอง เราเรียกว่าไม่ใช่ตัวเสริมแรง (Nonreinforcer)

โดยตัวเสริมแรงนั้นอาจแบ่งออกได้เป็น 2 ลักษณะ คือ อาจแบ่งเป็นตัวเสริมแรงบวกกับตัวเสริมแรงลบ โดยตัวเสริมแรงทางบวก (Positive Reinforcer) หมายถึง สิ่งเร้าชนิดใดชนิดหนึ่ง ซึ่งเมื่อได้รับหรือนำเข้ามาในสถานการณ์นั้นแล้วจะมีผลให้เกิดความพึงพอใจ และทำให้อัตราการตอบสนองเปลี่ยนแปลงไปในลักษณะเข้มข้นขึ้น เช่น อาหาร คำชมเชย ฯลฯ ตัวเสริมแรงลบ (Negative Re-

inforcer) หมายถึง สิ่งเร้าชนิดใดชนิดหนึ่ง ซึ่งเมื่อตัดออกไปจากสถานการณ์นั้นแล้ว จะมีผลให้อัตราการตอบสนองเปลี่ยนไปในลักษณะเข้มข้นขึ้น เช่น เสียงดัง แสงสว่างจ้า คำตำหนิ ร้อนหรือเย็นเกินไป ฯลฯ ซึ่งการเสริมแรงด้วยการชมเชยนั้นเป็นการเสริมแรงทางบวกในการเรียนรู้เพื่อจูงใจให้ผู้เรียนมีความสนใจในการเรียนรู้ เช่นเดียวกับนางวันดี จูเปี่ยม (2554 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องการศึกษาผลของการใช้แรงเสริมทางบวกด้วยเบี้ยอรรถกรที่มี ต่อพฤติกรรมการรับผิดชอบในการทำงานที่ได้รับมอบหมาย ในรายวิชาวิทยาศาสตร์ของนักเรียน ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3/5 ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3/5 มีพฤติกรรมการรับผิดชอบในการทำงานที่ได้รับมอบหมายในรายวิชาวิทยาศาสตร์มากขึ้นหลังการใช้แรงเสริมทางบวกด้วยเบี้ยอรรถกรและมีพฤติกรรมการรับผิดชอบในการทำงานที่ได้รับมอบหมายสูงกว่าร้อยละ 70 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้เป็นการสะท้อนให้เห็นถึงความสำคัญของการเสริมแรง

สรุป

ผลการวิจัยความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อโครงการลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความพึงพอใจมากต่อโครงการลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ โรงเรียนในสังกัดอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ ทั้งในด้านสิ่งที่ได้รับจากกิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ และการจัดการเรียนรู้ในโครงการลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ ดังนั้นควรนำเสนองานวิจัยครั้งนี้ให้กับผู้อำนวยการสถานศึกษาที่ผู้วิจัยได้ทำการสำรวจเพื่อเป็นประโยชน์ในการจัดการศึกษาตามโครงการลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ต่อไป

1. ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย

- 1.1 การจัดการเรียนการสอนตามโครงการลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ ควรมีลักษณะเนื้อหาที่ทันต่อเหตุการณ์
- 1.2 การจัดการเรียนรู้ตามโครงการลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ ควรส่งเสริมด้านทักษะที่ผู้เรียนถนัด
- 1.3 การจัดการเรียนรู้ตามโครงการลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ ควรเสริมแรงด้านบวกให้กับผู้เรียนเพื่อเป็นการเสริมแรงในการเรียนรู้
- 1.4 การจัดการเรียนรู้ตามโครงการลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ ควรมีการจัดการเรียนรู้ในรูปแบบของกลุ่มและฝึกทักษะในการแสดงความคิดเห็นของกลุ่มมากยิ่งขึ้น

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยในครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาเกี่ยวกับความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อโครงการลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ เพิ่มเติมในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลาย

2.2 ควรศึกษาเพิ่มเติมในด้านการจัดการเรียนรู้ เนื้อหาและกิจกรรมการเรียนรู้ตามโครงการลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้

สุพิชชา นีรังสรรค์.(2550).การพัฒนาแนวทางส่งเสริมการเรียนรู้ร่วมกันเป็นทีมขององค์กรแห่งการเรียนรู้ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1. วิทยานิพนธ์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

Maslow, A. H. (1943). A Theory of Human Motivation. Journal Psychology Review, 50, pp. 370 - 396.

เอกสารอ้างอิง

นิธิตา คงสวัสดิ์. (2544). ความพึงพอใจของนักศึกษาผู้ใหญ่ที่มีต่อหลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียน. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (หลักสูตรและการนิเทศ) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยศิลปากร.

บุญชม ศรีสะอาด. (2556). วิธีทางสถิติสำหรับการวิจัย เล่ม 1 (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพฯ:สุวีริยาสาส์น

พรรณี ช.เจนจิต. (2545). จิตวิทยาการเรียนการสอน. กรุงเทพฯ : เสริมสิน พรี่เพรส ซิสเต็ม

ไพศาล ทองโชติ.(2554). ความพึงพอใจของผู้เรียนต่อการจัดการศึกษาของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดตราด.วิทยานิพนธ์ ครุศาสตร์มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ลักขณา สรวิวัฒน์. (2557). จิตวิทยาสำหรับครู. กรุงเทพฯ : โอ.เอส. พรินติ้ง เฮ้าส์.

วันดี จูเปี่ยม.(2554).การศึกษาผลของการใช้แรงเสริมทางบวกด้วยเบียร์รถที่มี ต่อพฤติกรรมความรับผิดชอบในการทำงานที่ได้รับมอบหมาย ในรายวิชาวิทยาศาสตร์ของนักเรียน ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3/5.วิทยานิพนธ์ การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2558). คู่มือบริหารจัดการเวลาเรียน “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” . กรุงเทพฯ:กระทรวงศึกษาธิการ.

สุกัญญา แสงศรี.(2555).ความพึงพอใจของผู้เรียนต่อการจัดการศึกษาของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน และการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดตราด.วิทยานิพนธ์ ศึกษาสาตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ.

ความคิดเห็นของบุคลากรโรงเรียนสะเมิงพิทยาคมเกี่ยวกับกระบวนการนิเทศภายใน Personel's Opinions in Samoengpittayakhom School toward Internal Supervisory Process

วันวิสาห์ ไชยชนะ¹, พชรีวรรณ กิจมี²

¹นักศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยพาร์อีสเทอร์น, jjji_sc@hotmail.com

²อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ สาขาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยพาร์อีสเทอร์น,
nye_nai@hotmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่อง ความคิดเห็นของบุคลากรโรงเรียนสะเมิงพิทยาคมเกี่ยวกับกระบวนการนิเทศภายใน มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับกระบวนการนิเทศภายในของโรงเรียนสะเมิงพิทยาคม และเพื่อศึกษาแนวทางในการพัฒนากระบวนการนิเทศภายในของโรงเรียนสะเมิงพิทยาคม ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้บริหารและครูผู้สอนของโรงเรียนสะเมิงพิทยาคม จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 36 คน ปีการศึกษา 2559 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามความคิดเห็นของบุคลากรโรงเรียนสะเมิงพิทยาคมเกี่ยวกับกระบวนการนิเทศภายใน เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 3 ระดับ และการสัมภาษณ์ ซึ่งเลือกจากประเด็นข้อคำถามที่มีค่าฐานนิยมต่ำสุดจากการตอบแบบสอบถามทั้ง 5 ขั้นตอน ของกระบวนการนิเทศภายใน โดยสัมภาษณ์จากผู้บริหารและครู จำนวน 8 คน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าฐานนิยมและการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยพบว่าความคิดเห็นของบุคลากรโรงเรียนสะเมิงพิทยาคมเกี่ยวกับกระบวนการนิเทศภายใน จำนวน 5 ขั้นตอน ได้แก่ สภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการ การวางแผนและการกำหนดทางเลือก การสร้างสื่อ เครื่องมือ และพัฒนาวิธีการ การปฏิบัติการณ์นิเทศ และการประเมินผลและรายงานผลการนิเทศ ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นว่า ทางโรงเรียนมีการปฏิบัติเกี่ยวกับกระบวนการนิเทศภายในปานกลาง คือ 2 – 3 ครั้ง/ปีการศึกษา ส่วนแนวทางในการพัฒนากระบวนการนิเทศภายในของโรงเรียนสะเมิงพิทยาคม พบว่า โรงเรียนควรมีแนวทางในการศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการของครูเกี่ยวกับกระบวนการนิเทศภายใน ควรรับฟังความต้องการของครูมากขึ้น ควรนำข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์มาเป็นส่วนหนึ่งในการวางแผนและให้คณะครูได้มีส่วนร่วมในการวางแผนเพื่อให้เกิดความชัดเจนและครอบคลุมในการปฏิบัติงาน ควรมีการสรุปผลและจัดบันทึกทุกครั้ง เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการวางแผนครั้งต่อไป ควรมีการสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเครื่องมือการนิเทศภายในให้แก่คณะครูด้วยวิธีการที่หลากหลาย ควรมีการสร้างความรู้ความตระหนักในการปฏิบัติตามขั้นตอน ควรเน้นการสร้างบรรยากาศให้มีความยุติธรรม ควรนำเครื่องมือที่สร้างขึ้นมาใช้ในการประเมินผล เพื่อนำข้อมูลมาใช้ในการปรับปรุงการปฏิบัติงานนิเทศภายในให้ดีขึ้นกว่าเดิม และ ควรมีการรายงานผลการประเมินตามสภาพที่เป็นจริง

คำสำคัญ : ความคิดเห็น กระบวนการนิเทศภายใน โรงเรียนสะเมิงพิทยาคม

Abstract

The research titled “Personel’s Opinions in Samoengpittayakhom School toward Internal Supervisory Process” aimed to study the personel’s opinions in samoengpittayakhom school toward Internal supervisory process and to studa ways how to improve the internal supervisory process in samoengpittayakhom school. The population used in the research included administrators and teachers of Samoengpittayakom School, with the number of 36 people in the academic year 2016. The tools used in the study comprised questionnaires about the internal supervisory process in secondary schools in form of 3-rating scale and interview. The data were analyzed by mode and content analysis. The findings were as follows: The 5 aspects of internal supervisory process in samoengpittayakhom school consisted of current situation, problems and needs, planning and alternative determination, creating and developing media and tools, operating as well as evaluating and reporting supervision results. The respondents agreed that the school performance regarding the internal supervisory process in samoengpittayakhom school was at moderate level. According the guidelines for improving the internal supervisory process in samoengpittayakhom school, it revealed that the school should have any guidelines for studying current conditions, problems and teacher’s needs of internal supervision, listen to teacher’s needs more than usual. The data obtained from the analysis should be used as a part of planning and the teachers should be allowed to involve in planning to ensure clarity and coverage while working. The results should be concluded and recorded at all times in order to be used for the next planning. The understanding of internal supervisory tools should be provided to the teachers with a variety of methods. The awareness of work procedure should be raised. It should focus on creating an atmosphere of justice. The tools created should be used for evaluating in order to use the information obtained to improve the internal supervisory performance. In addition, the authentic assessment results should be reported.

Keywords : Opinions, Internal Supervisory Process, Samoengpittayakhom school

บทนำ

การพัฒนาคุณภาพการศึกษา จำเป็นต้องอาศัย กระบวนการปฏิบัติอย่างหลากหลาย ประกอบด้วย กระบวนการบริหารจัดการ กระบวนการจัดการเรียนรู้ และ กระบวนการนิเทศ ติดตาม ประเมินผล ซึ่งหลักสูตรแกน กลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มุ่งพัฒนา ผู้เรียนทุกคนซึ่งเป็นกำลังของชาติ ให้เป็นมนุษย์ที่มีความ สมบูรณ์ทั้งด้านร่างกาย ความรู้ คุณธรรม มีจิตสำนึกในความ เป็นพลเมืองไทยและเป็นพลเมืองโลก ยึดมั่นในการปกครอง ตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็น ประมุข มีความรู้และทักษะพื้นฐาน เจตคติที่จำเป็นต่อการ ศึกษา การประกอบอาชีพและการศึกษาตลอดชีวิต โดยมุ่ง เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญบนพื้นฐานความเชื่อว่า ทุกคนสามารถ เรียนรู้และพัฒนาตนเองได้เต็มตามศักยภาพ (กระทรวง ศึกษาธิการ, 2551, 4) ดังนั้น เพื่อให้การใช้หลักสูตรการ ศึกษาขั้นพื้นฐานบรรลุผลตามเป้าหมาย ผู้บริหารและครู

ต้องทำหน้าที่ในการพัฒนาการศึกษา พัฒนาผู้เรียนให้มี คุณภาพตามมาตรฐานที่กำหนด ซึ่งต้องอาศัยกระบวนการ สำคัญคือ กระบวนการการบริหาร กระบวนการเรียนการ สอน และกระบวนการนิเทศการศึกษา จะต้องมีการดำเนิน การอย่างต่อเนื่องและสอดคล้องควบคู่กันไป (สำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2551, 1)

การนิเทศการศึกษามีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการ เพิ่มประสิทธิภาพให้สถานศึกษา โดยเฉพาะครูผู้สอนซึ่งเป็น ครูผู้สอนหลักในระบบการศึกษา สำหรับจุดมุ่งหมายของการ นิเทศคือต้องปรับปรุงการสอนของครูให้มีคุณภาพมากยิ่งขึ้น องค์ประกอบของการนิเทศประกอบด้วย การช่วยเหลือ ครูผู้สอนโดยตรง ให้มีการปรับปรุงการสอนด้วยตัวของครู อย่างสม่ำเสมอ การพัฒนาทักษะการทำงานกลุ่ม โดยการ วางแผนการแก้ปัญหาและกำหนดเป้าหมายของกลุ่มร่วมกัน การพัฒนาหลักสูตร โดยปรับกิจกรรมการเรียนการสอน

ให้เหมาะสมกับสภาพและความต้องการของผู้เรียน การวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน เพื่อพัฒนาปรับปรุงการเรียนการสอนในการพัฒนาการศึกษาต้องมีการนิเทศเป็นหลักการจัดการกิจกรรมในสถานศึกษา อีกทั้งยังเป็นกระบวนการของการศึกษาที่มุ่งส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนามาตรฐานการศึกษา โดยเฉพาะผู้นิเทศต้องมีความรู้ประสบการณ์และทักษะต่าง ๆ ในการนิเทศและการสนับสนุนจากผู้นิเทศและผู้บริหารเช่นกัน (ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์, 2548, 1)

การนิเทศการศึกษา มีหลักการชัดเจน โดยยึดหลักประชาธิปไตยโดยรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น เปิดโอกาสให้ทุกคนแสดงความสามารถเชิงสร้างสรรค์ ทั้งทางด้านความคิดเห็นและการกระทำ ใช้หลักมนุษยสัมพันธ์ รวมทั้งการให้ช่วยเหลือและกำลังใจแก่ผู้ปฏิบัติงาน ทั้งนี้เพื่อให้การจัดการศึกษาดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนสูงขึ้นในที่สุดผู้บริหารสถานศึกษาต้องดำเนินการในการส่งเสริมสนับสนุนให้ครูประสบความสำเร็จ ในการจัดการกิจกรรมการเรียนการสอน โดยการเพิ่มพูนความรู้ความสามารถและประสบการณ์ ในการทำงานรวมทั้งเสริมสร้างขวัญและกำลังใจในการทำงาน ให้ครูสามารถพัฒนาการจัดการกิจกรรมการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ ซึ่งส่งผลให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามความต้องการของหลักสูตรด้วยเทคนิควิธีการที่หลากหลายขึ้นอยู่กับบริบทของสถานศึกษานั้น ๆ (สุทธนู ศรีไสย์, 2537, 25)

อย่างไรก็ตามการนิเทศภายในจะประสบความสำเร็จได้ ต้องอาศัยกระบวนการขั้นตอนที่เป็นระบบและต่อเนื่อง ซึ่งกระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษานั้นมีความคล้ายคลึงกับกระบวนการบริหาร โดยจะมีการเริ่มต้นที่การวางแผนและสิ้นสุดลงที่การประเมินผล เป็นการสรุปผลการทำงานที่ผ่านมาและเป็นกระบวนการทำงานร่วมกัน ระหว่างบุคลากรในสถานศึกษา โดยมีวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่จะพัฒนาคุณภาพนักเรียนให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร ซึ่งการพัฒนาดังกล่าวจะประสบผลสำเร็จบรรลุวัตถุประสงค์หรือไม่นั้น ผู้บริหารจะต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ ความเข้าใจ และความสามารถในการปฏิบัติเกี่ยวกับการนิเทศภายในสถานศึกษา ให้เป็นไปตามขั้นตอนของกระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษา เพื่อแก้ปัญหาปรับปรุงและพัฒนาการเรียนการสอนในสถานศึกษา ให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุดต่อไป ดังนั้นการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพจะต้องใช้กระบวนการนิเทศภายในที่มีประสิทธิภาพทั้งด้านบริหาร การจัดการกิจกรรมการเรียนการสอนและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน ซึ่งการนิเทศ

การศึกษาจึงเป็นวิธีหนึ่งในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ที่จะมุ่งพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนในสถานศึกษา และเป็นกระบวนการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการสอนของครูให้เอื้อต่อความสำเร็จทางการเรียนของนักเรียน อีกทั้งมุ่งพัฒนาบุคลากรให้ได้รับความรู้ความสามารถในการพัฒนางานให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2551, 8-9) ได้มีนโยบายให้สถานศึกษามีการดำเนินงานนิเทศภายใน ตามกระบวนการขั้นตอนดังนี้ (1) การศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการ เป็นการศึกษาเกี่ยวกับข้อมูลสภาพปัจจุบัน เป็นสภาพที่เป็นจริง ศึกษาและวิเคราะห์สาเหตุของปัญหา จัดลำดับความสำคัญของปัญหาและระบุความต้องการ (2) การวางแผนและการกำหนดทางเลือก โดยการจัดลำดับความสำคัญของปัญหา กำหนดเป้าหมายในการจัดทำแผนหรือโครงการการนิเทศการศึกษา (3) การสร้างสื่อ เครื่องมือและการพัฒนาวิธีการการผลิตสื่อ อุปกรณ์และเครื่องมือ ที่มีความเหมาะสมและสอดคล้องกับปัญหา (4) การปฏิบัติการนิเทศ โดยมีการดำเนินงานนิเทศตามแผนหรือโครงการที่กำหนดไว้ โดยมีการกำกับ ติดตาม พัฒนาผู้รับการนิเทศให้สามารถปฏิบัติงานได้ตามที่ได้รับมอบหมายและมีประสิทธิภาพ และ (5) การประเมินผลและรายงานผลการนิเทศ คือ การกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการในการประเมินผล การจัดทำรายงานวิเคราะห์ผลการประเมิน และรายงานให้ผู้เกี่ยวข้องตลอดจนผู้บังคับบัญชา ทราบถึงผลงาน ปัญหา อุปสรรคต่างๆ ที่เกิดขึ้นระหว่างการปฏิบัติงาน และนำผลจากการสรุปไปใช้ในการปรับปรุงคุณภาพการศึกษา

จากรายงานการประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียนสะเมิงพิทยาคม (2558) พบว่าการดำเนินงานนิเทศภายในไม่มีความต่อเนื่อง ขาดการติดตามผลการนิเทศ จึงทำให้ผลการประเมินก่อนและหลังการนิเทศมีความแตกต่างกัน นอกจากนี้จากข้อมูลรายงานการประเมินตนเองของโรงเรียนสะเมิงพิทยาคม (2558) ยังพบอีกว่า การนิเทศภายในโรงเรียนขาดการวางแผนร่วมกัน ขาดสื่อและเครื่องมือในการนิเทศ ซึ่งปัญหาที่พบจากการสัมภาษณ์หัวหน้างานนิเทศการศึกษากล่าวว่า งานนิเทศการศึกษารับทราบถึงปัญหาที่เกิดขึ้น และพยายามหาทางแก้ไข

ดังนั้น ผู้วิจัยในฐานะที่ปฏิบัติงานในด้านวิชาการของโรงเรียนสะเมิงพิทยาคม ได้มีความตระหนักและเห็นความสำคัญเกี่ยวกับงานนิเทศภายในโรงเรียน จึงมีความสนใจที่จะศึกษาความคิดเห็นของบุคลากรโรงเรียนสะเมิงพิทยาคมเกี่ยวกับกระบวนการนิเทศภายใน เพื่อหาแนวทาง

ในการปรับปรุงกระบวนการนิเทศภายในต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของบุคลากรโรงเรียน
สะเมิงพิทยาคมเกี่ยวกับกระบวนการนิเทศภายใน
2. เพื่อศึกษาแนวทางในการพัฒนากระบวนการ
นิเทศภายในของโรงเรียนสะเมิงพิทยาคม

วิธีการวิจัย

การวิจัยเรื่องความคิดเห็นของบุคลากรโรงเรียน
สะเมิงพิทยาคมเกี่ยวกับกระบวนการนิเทศภายใน ผู้วิจัยมี
วิธีดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. **ประชากร** ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ ผู้บริหาร
จำนวน 1 คน และครูผู้สอน จำนวน 35 คน ของโรงเรียน
สะเมิงพิทยาคม รวมทั้งสิ้นจำนวน 36 คน ปีการศึกษา 2559
2. **เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย** เครื่องมือที่ใช้ในการ
เก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อใช้ในการวิจัยครั้งนี้ แบ่งออกเป็น 2
ส่วน คือ (1) แบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วน
ประมาณค่า 3 ระดับ (2) แบบสัมภาษณ์มีลักษณะเป็นการ
จัดบันทึกและบันทึกเสียง โดยแบบสอบถามความคิดเห็น
ของบุคลากรโรงเรียนสะเมิงพิทยาคมเกี่ยวกับกระบวนการ
นิเทศภายใน แบ่งออกเป็น 2 ส่วน ได้แก่ (1) โดยกำหนด
ขอบเขตเนื้อหา และสร้างข้อคำถามตามขอบเขตเนื้อหาทั้ง
5 ขั้นตอน เสนอผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน เพื่อตรวจสอบ
ความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) เลือกข้อที่มี
ความสอดคล้องตั้งแต่ 0.67 ขึ้นไป จากนั้นทดลองใช้เครื่อง
มือกับกลุ่มตัวอย่าง (Try-Out) ที่โรงเรียนเวียงแหงวิทยาคม
อำเภอเวียงแหง จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 30 คน แล้วนำ
ข้อมูลมาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดย
ใช้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา ได้ค่าความเชื่อมั่น (Reliability)
0.97 ส่วนการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยเลือกประเด็นสำคัญที่ได้
จากแบบสอบถาม มากำหนดเป็นประเด็นสัมภาษณ์ โดย
เลือกจากประเด็นข้อคำถามที่มีค่าฐานนิยมต่ำสุด โดยมีการ
ปฏิบัติน้อย จากทั้งหมด 5 ขั้นตอนๆ ละ 1-2 ประเด็น คือ
(1) ศึกษาสภาพปัจจุบันเกี่ยวกับการนิเทศภายใน และศึกษา
ความต้องการของคณะครูในโรงเรียนเกี่ยวกับการนิเทศ
ภายใน (2) นำข้อมูลจากการวิเคราะห์สภาพปัจจุบัน ปัญหา
และความต้องการ มาใช้วางแผนการนิเทศภายใน และสรุป
ผลการวางแผนและการกำหนดทางเลือกในการนิเทศภายใน
(3) สร้างความรู้ ความเข้าใจให้กับครูเกี่ยวกับเครื่องมือการ

นิเทศภายใน (4) ปฏิบัติงานตามขั้นตอนที่กำหนดไว้ในการ
นิเทศภายใน และปฏิบัติงานนิเทศภายในโดยมีบรรยากาศที่
เป็นประชาธิปไตย (5) ใช้เครื่องมือที่สร้างขึ้นในการประเมิน
ผลการนิเทศภายใน

3. **การเก็บรวบรวม** ผู้วิจัยขอหนังสือจากคณะ
ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยพายัพเพื่อขอความร่วมมือในการ
จัดเก็บข้อมูลการวิจัย ถึงผู้อำนวยการโรงเรียน
สะเมิงพิทยาคม โดยเริ่มแจกแบบสอบถาม วันที่ 18
กุมภาพันธ์ 2560 รับแบบสอบถามคืน วันที่ 28 กุมภาพันธ์
2560 ซึ่งผู้อำนวยการโรงเรียนมอบหมายให้ฝ่ายวิชาการ
อำนวยความสะดวก อีกทั้งผู้วิจัยได้รับแบบสอบถามคืน
จำนวนทั้งสิ้น 36 ชุด ครบตามจำนวน ส่วนการจัดเก็บข้อมูล
จากการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยได้ทำการสัมภาษณ์ผู้บริหารสถาน
ศึกษา หัวหน้ากลุ่มบริหารงานวิชาการ หัวหน้างานนิเทศ
ภายใน ครูกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ ครูกลุ่มสาระ
การเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ครูกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่าง
ประเทศ ครูกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา และครูกลุ่ม
สาระการเรียนรู้ภาษาไทย ของโรงเรียนสะเมิงพิทยาคม
จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 8 คน ซึ่งมีความเกี่ยวข้องกับงาน
นิเทศภายในโดยตรง เพื่อแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยว
กับแนวทางในการพัฒนากระบวนการนิเทศภายในโรงเรียน
สะเมิงพิทยาคม

4. **การวิเคราะห์ข้อมูล** ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์
ข้อมูล ดังนี้ แบบสอบถาม ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบ
แบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ความถี่ ร้อยละ ตอนที่
2 ความคิดเห็นของบุคลากรโรงเรียนสะเมิงพิทยาคมเกี่ยว
กับกระบวนการนิเทศภายใน เป็นแบบมาตราส่วนประมาณ
ค่า 3 ระดับ (วิเชียร เกตุสิงห์. 2538, 9) วิเคราะห์ข้อมูลโดย
ใช้ค่าฐานนิยม นำเสนอในรูปตารางประกอบการบรรยาย มี
การแปลความหมายของข้อมูลดังนี้

- 3 หมายถึง มีการปฏิบัติมาก (4 ครั้ง/ปีการศึกษา)
  - 2 หมายถึง มีการปฏิบัติปานกลาง (2 – 3 ครั้ง/ปี
การศึกษา)
  - 1 หมายถึง มีการปฏิบัติน้อย (1 ครั้ง/ปีการศึกษา)
- และการสัมภาษณ์ นำข้อมูลที่ได้จากการจัดบันทึกและ
การบันทึกเสียง มาทำการวิเคราะห์เนื้อหาและนำเสนอใน
รูปแบบของความเรียง

ผลการวิจัย

ความคิดเห็นของบุคลากรโรงเรียนสะเมิงพิทยาคม เกี่ยวกับกระบวนการนิเทศภายใน มีการปฏิบัติงาน 5 ขั้นตอน ได้แก่ สภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการ การวางแผนและการกำหนดทางเลือก การสร้างสื่อ เครื่องมือ และพัฒนาวิธีการ การปฏิบัติการนิเทศ และการประเมินผล และรายงานผลการนิเทศ มีการปฏิบัติงาน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 สภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่า ทางโรงเรียนมีการปฏิบัติเกี่ยวกับสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการ ปานกลาง คือ 2 – 3 ครั้ง/ปีการศึกษา โดยส่วนที่มีการปฏิบัติ พบว่า ข้อที่มีฐานนิยมสูงสุด ได้แก่ แต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อทำหน้าที่เกี่ยวกับการนิเทศภายใน และประชุมคณะกรรมการเพื่อชี้แจงเกี่ยวกับการนิเทศภายใน และข้อที่มีฐานนิยมต่ำสุด ได้แก่ ศึกษาสภาพปัจจุบันเกี่ยวกับการนิเทศภายใน และศึกษาความต้องการของคณะครูในโรงเรียนเกี่ยวกับการนิเทศภายใน

ขั้นตอนที่ 2 การวางแผนและการกำหนดทางเลือก พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่า ทางโรงเรียนมีการปฏิบัติเกี่ยวกับการวางแผนและการกำหนดทางเลือก ปานกลาง คือ 2 – 3 ครั้ง/ปีการศึกษา โดยส่วนที่มีการปฏิบัติ พบว่า ข้อที่มีฐานนิยมสูงสุด ได้แก่ แต่งตั้งคณะทำงานเพื่อร่วมกันวางแผนการนิเทศภายใน ชี้แจงแนวทางการวางแผนการนิเทศภายในให้ผู้ที่เกี่ยวข้องรับทราบ และกำหนดขอบเขตและความรับผิดชอบของผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศภายใน และข้อที่มีฐานนิยมต่ำสุด ได้แก่ นำข้อมูลจากการวิเคราะห์สภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการ มาใช้วางแผนการนิเทศภายใน และสรุปผลการวางแผนและการกำหนดทางเลือกในการนิเทศภายใน

ขั้นตอนที่ 3 การสร้างสื่อ เครื่องมือ และพัฒนาวิธีการ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่า ทางโรงเรียนมีการปฏิบัติเกี่ยวกับการสร้างสื่อ เครื่องมือ และพัฒนาวิธีการ ปานกลาง คือ 2 – 3 ครั้ง/ปีการศึกษา โดยส่วนที่มีการปฏิบัติ พบว่า ข้อที่มีฐานนิยมสูงสุด ได้แก่ ประชุมคณะครูเพื่อชี้แจงแนวทางการสร้างสื่อและเครื่องมือการนิเทศภายใน และทดลองใช้เครื่องมือการนิเทศภายใน และข้อที่มีฐานนิยมต่ำสุด ได้แก่ สร้างความรู้ ความเข้าใจให้กับครูเกี่ยวกับเครื่องมือการนิเทศภายใน

ขั้นตอนที่ 4 การปฏิบัติการนิเทศ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่า ทางโรงเรียนมีการปฏิบัติเกี่ยวกับการปฏิบัติการนิเทศ ปานกลาง คือ 2 – 3

ครั้ง/ปีการศึกษา โดยส่วนที่มีการปฏิบัติ พบว่า ข้อที่มีฐานนิยมสูงสุด ได้แก่ สร้างความรู้ความเข้าใจให้ครูเกี่ยวกับบทบาทของผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศภายใน รับฟังความคิดเห็นของครูในการนิเทศภายใน ใช้สื่อและเครื่องมือที่สร้างขึ้นในการนิเทศภายใน และสรุปผลการนิเทศภายใน และข้อที่มีฐานนิยมต่ำสุด ได้แก่ ปฏิบัติงานตามขั้นตอนที่กำหนดไว้ในการนิเทศภายใน และปฏิบัติงานนิเทศภายในโดยมีบรรยากาศที่เป็นประชาธิปไตย

ขั้นตอนที่ 5 การประเมินผลและรายงานผลการนิเทศ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่า ทางโรงเรียนมีการปฏิบัติเกี่ยวกับการประเมินผลและรายงานผลการนิเทศปานกลาง คือ 2 – 3 ครั้ง/ปีการศึกษา โดยส่วนที่มีการปฏิบัติ พบว่า ข้อที่มีฐานนิยมสูงสุด ได้แก่ ประชุมครูเพื่อวางแผนการประเมินผลการนิเทศภายใน ประเมินผลระหว่างการนิเทศภายใน ระดมความคิดเห็นจากครูในการประเมินผลการนิเทศภายใน และรวบรวมผลจากการประเมินและนำมาวิเคราะห์เพื่อหาแนวทางในการพัฒนาการนิเทศภายใน และข้อที่มีฐานนิยมต่ำสุด ได้แก่ ใช้เครื่องมือที่สร้างขึ้นในการประเมินผลการนิเทศภายใน

แนวทางในการพัฒนากระบวนการนิเทศภายในของโรงเรียนสะเมิงพิทยาคม พบว่า การศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการ เกี่ยวกับการนิเทศภายในโรงเรียน ควรมีแนวทางในการปฏิบัติร่วมกันและมีการศึกษาอย่างแท้จริงเพื่อนำไปสู่เป้าหมายที่กำหนดไว้ และการศึกษาความต้องการของครูในโรงเรียนเกี่ยวกับการนิเทศภายใน เป็นสิ่งที่มีความจำเป็นที่นำไปสู่การกำหนดทางเลือกในการปฏิบัติ ผู้บริหารควรรับฟังความคิดเห็นและความต้องการของคณะครูเพื่อให้เกิดการพัฒนางานนิเทศภายใน นอกจากนี้การนำข้อมูลจากการวิเคราะห์สภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการ มาใช้วางแผนการนิเทศภายใน เป็นสิ่งที่โรงเรียนควรปฏิบัติ เพื่อเป็นข้อมูลในการวางแผนการนิเทศภายใน โดยให้คณะครูได้มีส่วนร่วมในการวางแผน ในส่วนของการสรุปผลการวางแผนและการกำหนดทางเลือกในการนิเทศภายใน ควรมีการสรุปผลทุกครั้งที่มีการวางแผนและมีการจัดบันทึกไว้เพื่อนำมาใช้ให้เกิดประโยชน์ในการวางแผนครั้งต่อไป อีกทั้งครูควรมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเครื่องมือการนิเทศภายใน เพื่อให้การปฏิบัติงานนิเทศภายในเป็นไปอย่างถูกต้องและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ซึ่งการสร้างความรู้ความเข้าใจให้แก่ คณะครูสามารถทำได้หลากหลายวิธี ที่จะทำให้คณะครูเกิดการเรียนรู้และเกิดความเข้าใจมากขึ้น สำหรับการปฏิบัติงานนิเทศภายในควรปฏิบัติตามขั้นตอนที่กำหนดไว้ เพื่อให้เป็นไปตามระบบและกระบวนการนิเทศ

ภายใน ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการส่งเสริมการปฏิบัติงานให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน สำหรับการปฏิบัติงานนิเทศภายในโดยมีบรรยากาศที่เป็นประชาธิปไตย จะทำให้คณะครูมีความสุขในการปฏิบัติงานมากยิ่งขึ้นและปฏิบัติได้อย่างถูกต้องเต็มความสามารถ และทำให้การปฏิบัติงานยังคงเป็นไปตามขั้นตอนที่กำหนดไว้ด้วย ในส่วนการประเมินผลการนิเทศภายในโดยใช้เครื่องมือที่สร้างขึ้น เป็นการปฏิบัติงานตามขั้นตอนที่มีความถูกต้อง เพราะข้อมูลที่ได้จากการใช้เครื่องมือในการประเมินผล เป็นข้อมูลที่มาจากความเป็นจริง สามารถนำผลที่ได้จากการประเมินมาแก้ไขข้อบกพร่องและพัฒนาการปฏิบัติงานนิเทศภายในได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น

อภิปรายผล

จากผลการวิจัย เรื่องความคิดเห็นของบุคลากรโรงเรียนสะเมิงพิทยาคมเกี่ยวกับกระบวนการนิเทศภายใน ผู้วิจัยมีข้อค้นพบและประเด็นที่น่าสนใจ นำมาอภิปรายผลดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 สภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการ พบว่า ข้อที่มีฐานนิยมสูงสุดโดยมีการปฏิบัติมากคือ แต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อทำหน้าที่เกี่ยวกับการนิเทศภายใน ทั้งนี้เนื่องจาก การแต่งตั้งคณะกรรมการเป็นการกำหนดขอบข่ายหรือโครงสร้างการทำงานเกี่ยวกับการนิเทศภายใน ที่ทำให้ทราบถึงหน้าที่และความรับผิดชอบในงานนิเทศภายใน รู้หน้าที่ของตนเองอย่างชัดเจน และมีแนวทางปฏิบัติที่เป็นไปในทิศทางเดียวกัน นอกจากนี้ยังเป็นการทำงานร่วมกันทั้งผู้บริหารสถานศึกษาและครู เพื่อให้การนิเทศภายในเกิดการพัฒนาและบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ ดังที่ ชำนาญ เงินทอง (2534, 2-3) ได้กำหนดรูปแบบของการนิเทศขั้นใช้เฉพาะในโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษา ซึ่งมีรูปแบบและขั้นตอนสำคัญ 2 ขั้นตอนใหญ่ๆ ดังนี้ (1) ขั้นตอนการจัดตั้ง มีการดำเนินงาน 3 กิจกรรมย่อย คือ การตั้งคณะกรรมการการนิเทศภายในโรงเรียน การทำความเข้าใจแก่บุคลากรในโรงเรียน และการจัดตั้งกลุ่มเพื่อการนิเทศภายใน (2) ขั้นตอนการบริหารงานของกลุ่มนิเทศภายในโรงเรียน มีการดำเนินงาน 6 กิจกรรมย่อยคือ การสำรวจปัญหาและความต้องการจำเป็นทางวิชาการในโรงเรียน การกำหนดจุดประสงค์ในการแก้ปัญหาหรือพัฒนางานวิชาการ การกำหนดวิธีปฏิบัติงานเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ การปฏิบัติงานตามแผน การประเมินผล และการรายงานผล ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของณัฐชา สุทธิ

สอาด (2554) ได้ศึกษาการนิเทศภายในโรงเรียนวัดชัยพฤกษ์มาลาโดยใช้รูปแบบกัลยาณมิตรนิเทศ ผลการวิจัย พบว่า ผลการดำเนินงานนิเทศภายในโดยใช้รูปแบบกัลยาณมิตรนิเทศได้มาตรฐานในระดับมาก คือ มาตรฐานที่ 1 โรงเรียนกำหนดผู้รับผิดชอบงานนิเทศภายในโรงเรียนไว้อย่างชัดเจน ผู้รับผิดชอบมีความเข้าใจขอบข่ายและความรับผิดชอบของตน

ขั้นตอนที่ 2 การวางแผนและการกำหนดทางเลือก พบว่า ข้อที่มีฐานนิยมสูงสุดโดยมีการปฏิบัติมากคือ ชี้แจงแนวทางการวางแผนการนิเทศภายในให้ผู้ที่เกี่ยวข้องรับทราบ ทั้งนี้เนื่องจาก การชี้แจงเกี่ยวกับการวางแผนการนิเทศภายในเป็นสิ่งที่มีความสำคัญในการปฏิบัติครูจำเป็นต้องทราบถึงแนวทางเพื่อที่จะได้ทำความเข้าใจเกี่ยวกับแนวทางที่ถูกต้องและมีแนวปฏิบัติที่เป็นไปในทิศทางเดียวกัน ซึ่งถ้าครูมีความรู้ความเข้าใจและมีแนวทางเกี่ยวกับการวางแผนที่ดีมีความรัดกุมและสามารถนำไปปฏิบัติได้นั้น เท่ากับว่างานนั้นประสบความสำเร็จ นอกจากนี้การวางแผนยังเป็นขั้นตอนการนำผลการศึกษาศาสนาปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการมากำหนดรายละเอียดในการปฏิบัติงานล่วงหน้า ที่เป็นระบบ มีขั้นตอนที่จะช่วยให้การนิเทศภายในโรงเรียนเป็นรูปธรรมและมีประสิทธิภาพอย่างแท้จริง ดังที่วีชรา เลาเรียนดี (2541, 27-28) กล่าวถึงกระบวนการนิเทศภายในที่เป็นการปรับปรุงและพัฒนาการจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียนโดยตรงดังนี้ (1) วางแผนร่วมกันระหว่างผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศ (2) เลือกประเด็นหรือเรื่องที่น่าสนใจจะปรับปรุงและพัฒนา (3) นำเสนอโครงการที่จะพัฒนาและขั้นตอนการปฏิบัติให้ผู้บริหารสถานศึกษาได้รับทราบเพื่ออนุมัติการดำเนินการ (4) ให้ความรู้หรือแสวงหาความรู้จากเอกสารต่างๆ และการจัดฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ (5) จัดทำแผนการนิเทศ (6) ดำเนินการตามแผนการนิเทศ และ (7) สรุปและประเมินผลการปรับปรุงและพัฒนา ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พันธุ์ศักดิ์ เนื่องณ สุวรรณ (2549) ได้วิจัยเรื่องสภาพการปฏิบัติงานตามกระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาภาคเหนือ เขต 2 ผลการวิจัยสรุปได้ว่า โรงเรียนควรดำเนินการนิเทศภายในอย่างจริงจังและเป็นระบบ ควรเปิดโอกาสให้บุคลากรในโรงเรียนมีส่วนร่วมในการวางแผนการนิเทศภายในและควรมีการประชุมเพื่อกำหนดวัตถุประสงค์ในการนิเทศภายในและกำหนดตารางการนิเทศอย่างชัดเจน

ขั้นตอนที่ 3 การสร้างสื่อ เครื่องมือ และพัฒนาวิธีการ พบว่า ข้อที่มีฐานนิยมสูงสุดโดยมีการปฏิบัติมากคือ ทดลองใช้เครื่องมือการนิเทศภายใน ทั้งนี้เนื่องจาก

การทดลองใช้เครื่องมือการนิเทศภายในมีความสำคัญมากต่อการนิเทศ เพื่อหาข้อบกพร่อง ปรับปรุงและพัฒนาเครื่องมือการนิเทศภายในให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น สามารถนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ได้จริงในการนิเทศภายใน และเป็นสิ่งที่จะช่วยในการแก้ปัญหาการนิเทศภายในได้ตรงจุด ประหยัดเวลา และช่วยในการตรวจสอบ การวิเคราะห์ผลได้อย่างถูกต้อง ดังที่ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2551, 8-9) ได้กล่าวถึงหลักการสร้างเครื่องมือการนิเทศ การศึกษา และเสนอแนะแนวทางการสร้างสื่อและเครื่องมือการนิเทศไว้ดังนี้ (1) ตัดสินใจว่าจะเลือกใช้เครื่องมือใดบ้าง โดยพิจารณาจากข้อมูลการศึกษาสภาพปัจจุบันและความต้องการว่า มีปัญหาในเรื่องใดควรปรับปรุงอย่างไร (2) ศึกษารายละเอียดของสื่อและเครื่องมือ ที่เลือกไว้ในลำดับแรกว่า มีรายละเอียดปลีกย่อยและลักษณะเฉพาะ จุดเด่น จุดด้อยอย่างไร (3) การดำเนินการสร้างสื่อและเครื่องมือ โดยคำนึงถึงเนื้อหา วัตถุประสงค์และรูปแบบการใช้งาน (4) ทดลองใช้สื่อและเครื่องมือทุกชนิดที่สร้างขึ้นมา ก่อนใช้จริงต้องนำไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่าง เพื่อหาข้อบกพร่องและนำไปทดลองใช้อีกครั้ง ปรับปรุงครั้งที่สองจึงนำไปใช้จริง ทั้งนี้ให้มีข้อบกพร่องน้อยที่สุด และ (5) การประเมินสื่อและเครื่องมือ จะต้องประเมินผลว่า ได้ผลตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้หรือไม่ ใช้แล้วมีปัญหาและอุปสรรคอย่างไร ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ คงศักดิ์ ก้านจักร (2551) ได้ศึกษาเรื่องการพัฒนากระบวนการนิเทศภายในโรงเรียนศรีสมเด็จพัฒนาวิทยา อำเภอศรีสมเด็จ จังหวัดร้อยเอ็ด เพื่อพัฒนาการดำเนินงานการนิเทศภายใน ให้คณะกรรมการและครูมีความเข้าใจ และสามารถดำเนินการนิเทศภายใน พบว่า ผลการดำเนินการนิเทศภายในตามกรอบการศึกษา 5 ขั้นตอน คือ การศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการ การวางแผน และการกำหนดทางเลือก การสร้างเครื่องมือและพัฒนาวิธีการ การปฏิบัติการนิเทศภายใน และการประเมินผลและรายงานผล โดยใช้กระบวนการประชุมเชิงปฏิบัติการ ส่งผลให้ครูผู้ร่วมศึกษาค้นคว้า มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกระบวนการนิเทศภายในโรงเรียนมากขึ้น ในด้านผลการดำเนินงานนิเทศภายในโรงเรียน โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง การสร้างเครื่องมือ พัฒนาวิธีการ และการทดลองใช้เครื่องมือ อยู่ในระดับน้อย และการปฏิบัติการนิเทศภายในโรงเรียนอยู่ในระดับปานกลาง การดำเนินการโดยครูทุกคนมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก และในรอบวงที่ 2 การดำเนินการนิเทศภายในมีความเหมาะสมในระดับมากและผลการนิเทศภายในโรงเรียนโดยครูทุกคนมีส่วนร่วมในระดับมาก

ขั้นตอนที่ 4 การปฏิบัติการนิเทศ พบว่า ข้อที่มีฐานนิยมสูงสุดโดยมีการปฏิบัติมาก คือ ใช้สื่อและเครื่องมือที่สร้างขึ้นในการนิเทศภายใน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก ครูมีความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับการใช้สื่อและเครื่องมือที่สร้างขึ้น จึงทำให้สามารถนำไปปฏิบัติได้อย่างถูกต้อง นอกจากนี้สื่อและเครื่องมือยังเป็นสิ่งที่ช่วยแก้ปัญหาและพัฒนาการทำงานของครูและยังสามารถตรวจสอบคุณภาพการศึกษาได้อีกด้วย ดังที่ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2541, 22) ได้ให้ความหมายของสื่อและเครื่องมือการนิเทศการศึกษาไว้ว่า สื่อการนิเทศการศึกษา หมายถึง สิ่งที่จะช่วยให้การปฏิบัติการนิเทศการศึกษา เพื่อแก้ปัญหาและพัฒนาการทำงานของครู และเครื่องมือการนิเทศการศึกษา หมายถึง สิ่งที่ใช้ในการตรวจสอบการปฏิบัติงานของผู้รับการนิเทศ เพื่อให้ผู้นิเทศการศึกษารับถึงที่มาของปัญหา ความต้องการและวางแผนแก้ปัญหาได้ถูกต้อง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยสมคิด รินใส (2550) ได้ศึกษาการปฏิบัติตามกระบวนการนิเทศในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานองคาย เขต 1 ผลการวิจัยสรุปได้ว่า โดยรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือการวางแผนการนิเทศและการจัดทำโครงการ การดำเนินงานการนิเทศ การศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการในการนิเทศ การสร้างสื่อและเครื่องมือการประเมินผลการนิเทศ

ขั้นตอนที่ 5 การประเมินผลและรายงานผลการนิเทศ พบว่า ข้อที่มีฐานนิยมสูงสุดโดยมีการปฏิบัติมาก คือ ประเมินผลระหว่างการนิเทศภายใน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก การประเมินผลเป็นขั้นตอนที่ต่อเนื่องจากขั้นตอนอื่นๆ ที่ต้องทำควบคู่ไปกับการนิเทศ และเป็นกระบวนการที่ต้องรวบรวมข้อมูลการนิเทศภายในทั้งหมด เพื่อให้ทราบถึงความก้าวหน้า ปัญหา อุปสรรค และความสำเร็จในการปฏิบัติงานนิเทศ และการประเมินผลยังสามารถตรวจสอบการปฏิบัติงานแต่ละขั้นตอนของการนิเทศภายในได้ และสามารถนำผลการประเมินมาพัฒนาการปฏิบัติงานนิเทศภายในให้ดียิ่งขึ้น ดังที่ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2551, 8-9) ได้อธิบายว่า การประเมินผลการนิเทศ เป็นการนำข้อมูลที่ได้จากการตรวจสอบโดยใช้เครื่องมือต่าง ๆ มาเปรียบเทียบกับวัตถุประสงค์มาก่อนเพียงใด โดยมีการประเมินผลก่อนเริ่มโครงการ การประเมินผลระหว่างการปฏิบัติงาน และการประเมินผลหลังการปฏิบัติงาน สำหรับสังัด อุทรานันท์ (2530, 125-131) ได้กล่าวถึงการประเมินผลและรายงานผลเป็นขั้นตอนการประเมิน โดยคณะกรรมการการนิเทศภายในโรงเรียน มีขอบข่ายการประเมิน ดังนี้ (1) ประเมินการดำเนิน

การทุกขั้นตอน (2) นำผลการดำเนินการนิเทศ มาเป็นข้อมูลในการประเมินกระบวนการ (3) ประเมินความพึงพอใจของครูในการมีส่วนร่วมในกระบวนการนิเทศ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของโสภณ ทองจิตร์ (2554) ได้วิจัยเรื่องการปฏิบัติงานตามกระบวนการนิเทศการศึกษาภายในของผู้นิเทศในสถานศึกษาในเครือข่ายบางกุ่ม จังหวัดสุราษฎร์ธานี ผลการวิจัย พบว่า การปฏิบัติงานตามกระบวนการนิเทศการศึกษาภายในของผู้นิเทศในสถานศึกษา ในเครือข่ายบางกุ่ม จังหวัดสุราษฎร์ธานี โดยรวมปฏิบัติในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า การประเมินผลการนิเทศ มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด

สรุป

จากผลการวิจัย สรุปได้ว่า ความคิดเห็นของบุคลากรโรงเรียนสะเมิงพิทยาคมเกี่ยวกับกระบวนการนิเทศภายในของโรงเรียนสะเมิงพิทยาคม ทั้ง 5 ขั้นตอน คือ (1) สภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการ (2) การวางแผนและการกำหนดทางเลือก (3) การสร้างสื่อ เครื่องมือ และพัฒนาวิธีการ (4) การปฏิบัติการณ์นิเทศ(5) การประเมินผลและรายงานผลการนิเทศ มีการปฏิบัติปานกลาง คือ 2 – 3 ครั้ง/ปีการศึกษา ในแต่ละขั้นตอน ส่วนแนวทางการพัฒนากระบวนการนิเทศภายในของโรงเรียนสะเมิงพิทยาคม โรงเรียนควรมีแนวทางในการศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการของครูเกี่ยวกับการนิเทศภายใน ควรรับฟังความต้องการของครูมากขึ้น ควรนำข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์มาเป็นส่วนหนึ่งในการวางแผนและให้คณะครูได้มีส่วนร่วมในการวางแผนเพื่อให้เกิดความชัดเจนและครอบคลุมในการปฏิบัติงาน ควรมีการสรุปผลและจัดบันทึกทุกครั้ง เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการวางแผนครั้งต่อไป ควรมีการสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเครื่องมือการนิเทศภายในให้แก่คณะครูด้วยวิธีการที่หลากหลาย ควรมีการสร้างความตระหนักในการปฏิบัติตามขั้นตอน ควรเน้นการสร้างบรรยากาศให้มีความยุติธรรม ควรนำเครื่องมือที่สร้างขึ้นมาใช้ในการประเมินผล เพื่อนำข้อมูลมาใช้ในการปรับปรุงการปฏิบัติงานนิเทศภายในให้ดีขึ้นกว่าเดิม และควรมีการรายงานผลการประเมินตามสภาพที่เป็นจริง ดังนั้นผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

1. ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

โรงเรียนควรมีแนวทางในการศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่มาจากการศึกษาสภาพจริง และนำข้อมูลจากการวิเคราะห์สภาพปัจจุบัน

ปัญหาและความต้องการมาใช้ในการวางแผนการนิเทศภายในเพื่อให้คณะครูมีส่วนร่วมในการวางแผน และควรมีกิจกรรมที่หลากหลายและน่าสนใจในการสร้างความรู้ความเข้าใจให้ครูเกี่ยวกับเครื่องมือการนิเทศภายใน มีการส่งเสริมและมีแนวทางในการปฏิบัติงานนิเทศภายในอย่างชัดเจน รวมถึงมีการใช้เครื่องมือที่สร้างขึ้นในการประเมินผลการนิเทศภายใน เพื่อให้ได้ข้อมูลที่มาจากการปฏิบัติงานจริง

2. ข้อเสนอแนะต่อการวิจัยครั้งต่อไป

ควรศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนากระบวนการนิเทศภายในของโรงเรียน เพื่อให้มีความเหมาะสมและมีความสอดคล้องกับบริบทของโรงเรียนสะเมิงพิทยาคม

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์เรื่อง ความคิดเห็นของบุคลากรโรงเรียนสะเมิงพิทยาคมเกี่ยวกับกระบวนการนิเทศภายในฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยดี ขอขอบคุณ ดร.พัชรวิพรรณ กิจมี อาจารย์ที่ปรึกษาที่เอาใจใส่เป็นอย่างดี นางสุริยา ชุ่มมะโน นางณภัทร จงเช และนางจรรพพร หมั่นสี ผู้เชี่ยวชาญตรวจคุณภาพเครื่องมือการวิจัย ผู้บริหาร ครูผู้สอน โรงเรียนเวียงแหงวิทยาคม ที่อนุเคราะห์ทดลองเครื่องมือการวิจัย และผู้บริหาร ครูผู้สอน โรงเรียนสะเมิงพิทยาคม ที่ให้ความอนุเคราะห์ในการจัดเก็บข้อมูลการวิจัย เป็นอย่างดี ทั้งนี้ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะจากการวิจัย ดังนี้

เอกสารอ้างอิง

- (1) กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). **หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- (2) คงศักดิ์ ก้านจักร. (2551). **การพัฒนาระบบการนิเทศภายในโรงเรียนศรีสมเด็จพิทยพัฒนาวิทยา อำเภอศรีสมเด็จ จังหวัดร้อยเอ็ด**. การค้นคว้าอิสระ การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- (3) ชำนาญ เงินทอง. (2534). **การบริหารงานนิเทศภายในโรงเรียนเอกชนอาชีพศึกษา**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ครูสภาลาดพร้าว.
- (4) ญัฐชาภา สิทธิสะอาด. (2554). **รายงานผลการนิเทศภายในโรงเรียนวัดชัยพุกขมาลาโดยใช้รูปแบบกัลยาณมิตรนิเทศ**. (ออนไลน์). แหล่งที่มา <http://gotoknow.org/blogs/posts/215163>.
- (5) ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2548). **การนิเทศการสอน**. กรุงเทพฯ: ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพ.
- (6) พันธุ์ศักดิ์ เนื่อง ณ สุวรรณ. (2549). **สภาพการปฏิบัติงานตามกระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2**. วิทยานิพนธ์ การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- (7) ไพโรจน์ กลิ่นกุหลาบ. (2542). **การนิเทศการศึกษา ทฤษฎีและการปฏิบัติ**. กรุงเทพฯ: ภาควิชา การบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- (8) โรงเรียนสะเมิงพิทยาคม. (2558ก). **แบบประเมินตนเอง (SAR) ครูและบุคลากรทางการศึกษาของโรงเรียนสะเมิงพิทยาคม**. เอกสารอัดสำเนา.
- (9) โรงเรียนสะเมิงพิทยาคม. (2558ข). **รายงานการประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษา โรงเรียนสะเมิงพิทยาคม**. เอกสารอัดสำเนา.
- (10) วัชร เล่าเรียนดี. (2541). **การนิเทศการสอน**. เอกสารประกอบการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- (11) วิเชียร เกตุสิงห์. (2538). **ค่าเฉลี่ยและการแปลความหมาย**. ข่าวสารวิจัยทางการศึกษา. 18(3), หน้า 8 -11.
- (12) สมคิด รินไสล. (2550). **การปฏิบัติตามกระบวนการนิเทศในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 1**. การค้นคว้าอิสระ การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- (13) สงัด อุทรานันท์. (2530). **การนิเทศการศึกษา หลักการทฤษฎีและปฏิบัติ**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มิตรสยาม.
- (14) สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. (2541). **การนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษาอย่างเป็นระบบ**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ครูสภาลาดพร้าว.
- (15) สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2551). **การนิเทศติดตาม**. กรุงเทพฯ: สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา.
- (16) สุทธนู ศรีไสย์. (2537). **หลักการนิเทศการศึกษา**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์.
- (17) โสภณ ทองจิตร. (2554). **การปฏิบัติงานตามกระบวนการนิเทศการศึกษาภายในของผู้นิเทศในสถานศึกษาในเครือข่ายบางกุ่ม จังหวัดสุราษฎร์ธานี**. วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี.

ความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียนในการเรียนการสอน
ภูมิปัญญาคนเมืองของโรงเรียนขालสุวรรณอนุสรณ์
อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่

Satisfaction of Parents Towards Khonmueang Local Wisdom of
Khansuwan Anusorn School Mueang, Chiang Mai

นายปัตตพงษ์ ขาลสุวรรณ¹, พัชรวิพรรณ กิจมี²

¹นักศึกษาปริญญาโท สาขาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยพาร์อีสเทอร์น,

²อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ สาขาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยพาร์อีสเทอร์น,

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียนในการเรียนการสอนภูมิปัญญาคนเมืองของโรงเรียนขาลสุวรรณอนุสรณ์ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ คือ ผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนขาลสุวรรณอนุสรณ์ ตั้งแต่ระดับชั้น ประถมศึกษาปีที่ 1 ถึง ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ประจำภาคเรียนที่ 2 ในปีการศึกษา 2559 จำนวน 279 คน ซึ่งได้ข้อมูลมาจากการนับจำนวนนักเรียน 1 คน ต่อ ผู้ปกครอง 1 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียนในการเรียนการสอนภูมิปัญญาคนเมืองของโรงเรียนขาลสุวรรณอนุสรณ์ เป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า 5 ระดับ และสัมภาษณ์โดยตรงกับผู้ปกครองนักเรียนจำนวน 10 คน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัย พบว่า

ความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียนในการเรียนการสอนภูมิปัญญาคนเมืองของโรงเรียนขาลสุวรรณอนุสรณ์ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 4 ด้าน พบว่า โดยรวมและรายด้าน ผู้ปกครองมีความพึงพอใจมาก เรียงลำดับจากมากไปน้อย ได้แก่ ด้านครูผู้สอน ด้านกิจกรรม ด้านเนื้อหา และด้านผลงาน สรุปผลวิจัยในแต่ละด้านได้ดังนี้ ด้านครูผู้สอน ครูควรมีความรู้ในเรื่องที่สอน มีความพร้อมที่จะเป็นตัวอย่างที่ดีให้นักเรียน ด้านกิจกรรม ครูควรเน้นความปลอดภัยในการทำกิจกรรมของนักเรียนเป็นสิ่งสำคัญ ด้านเนื้อหา โรงเรียนควรชี้แจงกับผู้ปกครองเกี่ยวกับเนื้อหาการขับร้องคำขอแบบดั้งเดิมให้ชัดเจนมากขึ้น ด้านผลงาน โรงเรียนควรประชาสัมพันธ์ผลงานของนักเรียนให้มากขึ้น

คำสำคัญ: ความพึงพอใจ, การเรียนการสอนภูมิปัญญาคนเมือง

Abstract

This research aimed to study the satisfaction of parents towards Khonmueang local wisdom of Khansuwan Anusorn School, Mueang, Chiang Mai. The population used in this study were the parents of Khansuwan Anusorn School students from Prathom Suksa year 1 to Mattayom Suksa year 3 in the second semester of academic year 2016 with the number of 279 people. The data was derived from a counting number of 1 student per 1 parent. The tools used in this research included questionnaires about the satisfaction of parents towards Khonmueang local wisdom of Khansuwan Anusorn School, Mueang, Chiang Mai in form of 5-rating scale and interview 10 parents. The data were analyzed by frequency, percentage, mean, standard deviation and content analysis. The findings were as follows:

The satisfaction of parents towards Khonmueang local wisdom of Khansuwan Anusorn School, Mueang, Chiang Mai including 4 aspects revealed that according to the overall and each aspect, the parents' satisfaction was at high level ranking from most to least aspect, such as teachers, activities, contents and works. Regarding the teachers, the teacher be ready to be good role models for students and should find any ways to reduce their own workload. Related to the activities, the teachers to focus on safety priority while doing any activities and helped them have at least only one skill to carry with themselves. According to the contents, the school to make the contents of traditional chorus much clearer for them to understand. Regarding the works, the school promoting much more the students' works in order to make the parents be much more satisfied with those works as well.

Keywords Satisfaction, Learning and teaching Khonmueang local wisdom

บทนำ

การศึกษาในประเทศไทยในปัจจุบัน ได้เปิดโอกาสให้ท้องถิ่นมีส่วนร่วมกับสถานศึกษามากขึ้น กล่าวคือ โรงเรียนสามารถจัดนักเรียนให้ได้รับการเรียนรู้ได้อย่างหลากหลายมากขึ้นตามสภาพแวดล้อมในท้องถิ่นนั้น ๆ และสามารถนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาช่วยในการจัดการเรียนการสอนได้ ทั้งการปรับหรือพัฒนาเนื้อหาให้มีความสอดคล้องกับกิจกรรมที่เป็นความต้องการของผู้เรียนและท้องถิ่นได้ และในพระราชบัญญัติการศึกษา พ.ศ. 2542 (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2546) ได้ให้ความสำคัญในการนำภูมิปัญญาท้องถิ่น และภูมิปัญญาไทยมาใช้ในระบบการศึกษา โดยมีสาระสำคัญสรุปออกมาได้ดังนี้ กระบวนการเรียนรู้ต้องมุ่งปลูกจิตสำนึกที่ถูกต้อง มีความภาคภูมิใจในความเป็นไทย รู้จักรักษาผลประโยชน์ส่วนรวม และของประเทศชาติ รวมทั้งส่งเสริมศาสนา ศิลปวัฒนธรรมของชาติ การกีฬา ภูมิปัญญาไทย และความรู้อันเป็นสากลตลอดจนอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมมีความสามารถในการประกอบอาชีพรู้จักพึ่งตัวเอง มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ใฝ่รู้ และเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่องต่อไป

โรงเรียนชาลสุวรรณอนุสรณ์ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ เป็นโรงเรียนเอกชนประเภทสามัญศึกษา เปิดสอนตั้งแต่ระดับชั้นเตรียมอนุบาลจนถึงระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ที่นอกจากจะมุ่งเน้นการเรียนการสอนตามพระราชบัญญัติการศึกษาขั้นพื้นฐานแล้ว เป้าหมายของทางโรงเรียนคือการสร้างโรงเรียนให้เป็นโรงเรียนภูมิปัญญาคนเมืองที่ประยุกต์นำเอาภูมิปัญญาคนเมืองหรือภูมิปัญญาท้องถิ่นของชาวล้านนาดั้งเดิม มาใช้ควบคู่ไปกับการเรียนการสอน

ปกติ จนได้สร้างหลักสูตรภูมิปัญญาคนเมืองขึ้นมา เพื่อเปิดโอกาสให้เหล่าผู้เชี่ยวชาญหรือผู้ที่มีความรู้ ไม่ว่าจะเป็น คนเฒ่าคนแก่ตลอดจนคนหนุ่มคนสาวที่มีความรู้ความสามารถในด้านภูมิปัญญาคนเมือง ที่มีความประสงค์ และมีใจที่มุ่งมั่นที่จะถ่ายทอดวิชาความรู้ให้กับลูกหลาน ทั้งยังเปิดโอกาสให้มีรายได้เสริม พร้อมกับการปลูกฝังจิตสำนึกความเป็นคนเมืองจากรุ่นสู่รุ่น ไม่ให้ภูมิปัญญาคนเมืองได้เลือนหายไปตามกาลเวลา โดยทางโรงเรียนชาลสุวรรณอนุสรณ์ได้จัดทำหลักสูตรชั่วโมงเรียนขึ้นมา ภายใต้ชื่อ หลักสูตรภูมิปัญญาคนเมือง (คู่มือนักเรียนและผู้ปกครองของโรงเรียนชาลสุวรรณอนุสรณ์, 2556)

หลักสูตรภูมิปัญญาคนเมืองของโรงเรียนชาลสุวรรณอนุสรณ์ทางโรงเรียนได้มีการจัดประชุมภายในโรงเรียนในทุก ๆ ปีการศึกษา สำรวจและสรุปผลจากบุคลากรภายในโรงเรียนจากปีที่ผ่านมา ๆ ชี้แจงปัญหา หรือส่วนที่ต้องพัฒนาและแก้ไข เพื่อให้ในปีการศึกษาต่อ ๆ ไป ได้มีความพร้อมในการดำเนินการจัดการเรียนการสอน ภูมิปัญญาคนเมืองตามที่โรงเรียนได้มุ่งเน้นมาโดยตลอด ทั้งการจัดหาครูผู้สอน การเตรียมสื่อหรืออุปกรณ์ที่ใช้ในการเรียนการสอน การจัดทำสถานที่ให้เหมาะสมต่อการเรียนการสอน โดยจัดในทุกวันศุกร์ จำนวน 2 คาบเรียน รวมเป็น 40 คาบเรียนต่อเทอม รวมทั้งสิ้น 80 คาบเรียนต่อ 1 ปีการศึกษา เพื่อให้ผู้เรียนได้พักผ่อนจากการเรียนตามการศึกษาขั้นพื้นฐานตามปกติ ประกอบกับการได้ทำกิจกรรมเสริมควบคู่ไปกับการเรียนรู้ในเรื่องของภูมิปัญญาท้องถิ่นของตนเอง ในปีการศึกษา 2559 โรงเรียนชาลสุวรรณอนุสรณ์ได้มีกิจกรรมในหลักสูตรภูมิปัญญาคนเมืองทั้งหมด 7 อย่าง ดังนี้ คำเมืองและตัวอักษรเมือง กลองพื้นเมือง

ดนตรีพื้นเมือง ฟ้อนเมือง คำขอ ต้องลายนูน และอาหารเมือง (หลักสูตรภูมิปัญญาคนเมือง, 2556) หลังจากปฏิบัติกิจกรรมก็มีการเก็บผลสรุปผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนออกมาในรูปของเกณฑ์คะแนนต่าง ๆ เก็บเอาผลงานที่ได้ออกแสดง เป็นรางวัลที่ได้รับในนามโรงเรียนและของนักเรียนผู้ทำผลงาน และให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมในการประเมินผลความพึงพอใจในการเรียนการสอนภูมิปัญญาคนเมือง เช่นเดียวกับการประเมินผลในรายวิชาภาคบังคับต่าง ๆ เพื่อเป็นการติดตามผลสัมฤทธิ์ของการเรียนการสอนภูมิปัญญาคนเมืองภายในโรงเรียนจากตัวผู้เรียนและนำไปเข้าที่ประชุมเพื่อสรุปผลต่อไป อย่างไรก็ตาม ผู้วิจัยได้ค้นพบปัญหา นั่นก็คือ ทางโรงเรียนยังไม่มีผลหรือมีข้อมูลจากบุคคลภายนอกโรงเรียน หากมองออกไปถึงกลุ่มภายนอกโรงเรียนที่ใกล้ชิดกับโรงเรียนมากที่สุดอย่างผู้ปกครองนักเรียน เพื่อให้ได้ข้อมูล เช่น ผู้ปกครองนักเรียนมีความพึงพอใจต่อการเรียนการสอนภูมิปัญญาคนเมืองที่บุตรหลานของตัวเองได้เรียนหรือไม่อย่างไร หรือมีความชื่นชอบผลสัมฤทธิ์การเรียนการสอนอย่างมากที่สุด เป็นต้น ซึ่งหากโรงเรียนได้ข้อมูลในส่วนนี้มา ผู้วิจัยเชื่อว่าโรงเรียนชาลสุวรรณอนุสรณ์สามารถนำผลที่ได้ไปพัฒนาการเรียนการสอน ภูมิปัญญาคนเมืองให้ดียิ่งขึ้นต่อไป ดังนั้นผู้วิจัยในฐานะที่เป็นหนึ่งในครูปฏิบัติการสอนในโรงเรียนชาลสุวรรณอนุสรณ์จึงสนใจและต้องการทำงานวิจัย เกี่ยวกับความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียนในการเรียนการสอนภูมิปัญญาคนเมืองของโรงเรียนชาลสุวรรณอนุสรณ์ เพราะทางโรงเรียนยังไม่เคยมีการวิจัยหรือเก็บข้อมูลกับผู้ปกครองในเรื่องนี้มาก่อน และเพื่อให้ทางโรงเรียนชาลสุวรรณอนุสรณ์ได้นำผลวิจัยที่ได้ไปพัฒนาการเรียนการสอนภูมิปัญญาคนเมืองต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียนในการเรียนการสอนภูมิปัญญาคนเมืองของโรงเรียนชาลสุวรรณอนุสรณ์ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่

วิธีการวิจัย

ในการวิจัยเรื่องความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียนในการเรียนการสอนภูมิปัญญาคนเมืองของโรงเรียนชาลสุวรรณอนุสรณ์ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ ผู้วิจัยมีขั้นตอนการดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนชาลสุวรรณอนุสรณ์ ตั้งแต่ระดับชั้น ประถมศึกษาปีที่ 1 ถึง ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 279 คน ในปีการศึกษา 2559 ประจำภาคเรียนที่ 2 ซึ่งได้ข้อมูลมาจากการนับจำนวนนักเรียน 1 คน ต่อ ผู้ปกครอง 1 คน
2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ (1.) แบบสอบถามความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียนในการเรียนการสอนภูมิปัญญาคนเมืองของโรงเรียนชาลสุวรรณอนุสรณ์ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ เป็นแบบ มาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหา ซึ่งตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาโดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 คนและนำไปทดลองใช้กับผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนจิตราวิทยา จำนวน 30 คน ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.992 (2.) แบบสัมภาษณ์ปากเปล่า โดยข้อคำถามการสัมภาษณ์มาจากผลการวิจัยจากแบบสอบถามในข้อที่ (1.)

3. การเก็บรวบรวมข้อมูลในงานวิจัย ผู้วิจัยได้ขอหนังสือจากคณบดีคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยพาร์อิสเทอร์น ไปยังผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนชาลสุวรรณอนุสรณ์ เพื่อขออนุญาตในการเก็บข้อมูลจากผู้เรียน โรงเรียนในสังกัดอำเภอเมือง เชียงใหม่ จากนั้นผู้วิจัยจึงเก็บข้อมูลจากผู้ปกครองผู้เรียน โรงเรียนชาลสุวรรณอนุสรณ์ ในวันที่ 6 มีนาคม 2560 จำนวน 279 ชุด พร้อมชี้แจงและได้รับคืนในวันที่ 9 มีนาคม 2560 จำนวน 279 ชุด คิดเป็น ร้อยละ 100 จากนั้นนำมาตรวจสอบความถูกต้อง และพบว่าแบบสอบถามมีความสมบูรณ์ถูกต้องครบถ้วน นำข้อมูลที่ได้ไปวิเคราะห์และคำนวณค่าทางสถิติ ส่วนการสัมภาษณ์ผู้วิจัยทำการสัมภาษณ์ตัวแทนผู้ปกครองนักเรียนจำนวน 10 คน จากชมรมผู้ปกครองนักเรียนของโรงเรียนชาลสุวรรณอนุสรณ์ ในหัวข้อที่มีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจอยู่อันดับต่ำสุดโดยการจดบันทึก เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลเพิ่มเติมเกี่ยวกับความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียนในการเรียนการสอนภูมิปัญญาคนเมืองของโรงเรียนชาลสุวรรณอนุสรณ์

4. การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัย ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้ แบบสอบถาม แบ่งเป็น 2 ตอน ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้ ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ความถี่ และร้อยละ นำเสนอข้อมูลในรูปตารางประกอบคำบรรยาย ตอนที่ 2 ความพึงพอใจต่อการเรียนการสอนภูมิปัญญาคนเมืองของโรงเรียนชาลสุวรรณอนุสรณ์ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน นำเสนอข้อมูลในรูปแบบตารางประกอบคำบรรยาย ใช้เกณฑ์การแปลความหมายดังนี้

การแปลความหมาย

ระดับ 5 หมายถึง ผู้ปกครองมีความพึงพอใจในการจัดการเรียนการสอนภูมิปัญญาคนเมืองของโรงเรียนชาลสุวรรณอนุสรณ์มากที่สุด

ระดับ 4 หมายถึง ผู้ปกครองมีความพึงพอใจในการจัดการเรียนการสอนภูมิปัญญาคนเมืองของโรงเรียนชาลสุวรรณอนุสรณ์มาก

ระดับ 3 หมายถึง ผู้ปกครองมีความพึงพอใจในการจัดการเรียนการสอนภูมิปัญญาคนเมืองของโรงเรียนชาลสุวรรณอนุสรณ์ปานกลาง

ระดับ 2 หมายถึง ผู้ปกครองมีความพึงพอใจในการจัดการเรียนการสอนภูมิปัญญาคนเมืองของโรงเรียนชาลสุวรรณอนุสรณ์น้อย

ระดับ 1 หมายถึง ผู้ปกครองมีความพึงพอใจในการจัดการเรียนการสอนภูมิปัญญาคนเมืองของโรงเรียนชาลสุวรรณอนุสรณ์น้อยที่สุด

เกณฑ์การแปลผลค่าเฉลี่ย

4.51 - 5.00 หมายถึง ผู้ปกครองมีความพึงพอใจในการจัดการเรียนการสอนภูมิปัญญาคนเมืองของโรงเรียนชาลสุวรรณอนุสรณ์มากที่สุด

3.51 - 4.50 หมายถึง ผู้ปกครองมีความพึงพอใจในการจัดการเรียนการสอนภูมิปัญญาคนเมืองของโรงเรียนชาลสุวรรณอนุสรณ์มาก

2.51 - 3.50 หมายถึง ผู้ปกครองมีความพึงพอใจในการจัดการเรียนการสอนภูมิปัญญาคนเมืองของโรงเรียนชาลสุวรรณอนุสรณ์ปานกลาง

1.51 - 2.50 หมายถึง ผู้ปกครองมีความพึงพอใจในการจัดการเรียนการสอนภูมิปัญญาคนเมืองของโรงเรียนชาลสุวรรณอนุสรณ์น้อย

1.00 - 1.50 หมายถึง ผู้ปกครองมีความพึงพอใจในการจัดการเรียนการสอนภูมิปัญญาคนเมืองของโรงเรียนชาลสุวรรณอนุสรณ์น้อยที่สุด

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียนในการเรียนการสอนภูมิปัญญาคนเมืองของโรงเรียนชาลสุวรรณอนุสรณ์ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ ทั้ง 4 ด้านพบว่าโดยรวมและรายด้าน ผู้ปกครองมีความพึงพอใจมากระหว่างลำดับจากมากไปน้อยได้แก่ ด้านครูผู้สอนค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.99 ด้านกิจกรรมค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.89 ด้านเนื้อหาค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.75 และด้านผลงานค่าเฉลี่ย

3.70 โดยมีรายละเอียดในแต่ละด้านดังนี้

ด้านเนื้อหาโดยรวมพบว่า ผู้ปกครองมีความพึงพอใจในการจัดการเรียนการสอนภูมิปัญญาคนเมืองของโรงเรียนชาลสุวรรณอนุสรณ์มากที่สุดโดยมีข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ จัดเนื้อหาเกี่ยวกับกลองพื้นเมืองประเภทต่าง ๆ และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ เรียนรู้การขับร้องคำขอตามแบบดั้งเดิม

จากการสัมภาษณ์ พบว่า ผู้ปกครองกังวลในบางเนื้อหาอาจจะไม่เหมาะสมกับนักเรียนทุกคน เพราะนักเรียนแต่ละคนมีความถนัดไม่เท่ากัน กิจกรรมบางอย่างอาจจะต้องการนักเรียนที่มีความเก่งเฉพาะด้านจึงจะสามารถเรียนรู้ให้เกิดผลได้ดี โดยให้ข้อเสนอแนะว่า ควรให้โรงเรียนชี้แจงกับผู้ปกครอง เกี่ยวกับตัวเนื้อหาของ การขับร้องคำขอแบบดั้งเดิมให้ชัดเจนมากขึ้น

ด้านครูผู้สอนโดยรวมพบว่า ผู้ปกครองมีความพึงพอใจในการจัดการเรียนการสอนภูมิปัญญาคนเมืองของโรงเรียนชาลสุวรรณอนุสรณ์มากที่สุดโดยมีข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ครูเป็นตัวอย่างที่ดีในการพูดคำเมืองและข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ครูเชี่ยวชาญในด้านต้องลายนูน

จากการสัมภาษณ์ พบว่า ผู้ปกครองกังวลว่าครูผู้สอนที่ต้องสอนนักเรียน ต้องดูแลนักเรียนเป็นจำนวนมาก จะให้ความรู้แก่นักเรียนไม่ทั่วถึง ครูอาจจะรับภาระหนักเกินไป จนสอนได้ไม่เต็มที่ โดยให้ข้อเสนอแนะว่า ครูผู้สอนควรมีความรู้ในเรื่องที่สอน มีความพร้อมที่จะเป็นตัวอย่างที่ดีให้แก่ นักเรียน และควรหาวิธีการภาระงานของตนเอง เช่น การให้นักเรียนที่เก่งมาช่วยสอนเพื่อน เพื่อที่ครูจะได้ดูแลนักเรียนได้อย่างทั่วถึง

ด้านกิจกรรมโดยรวมพบว่า ผู้ปกครองมีความพึงพอใจในการจัดการเรียนการสอนภูมิปัญญาคนเมืองของโรงเรียนชาลสุวรรณอนุสรณ์มากที่สุด โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ครูจัดกิจกรรมให้นักเรียนได้รู้จักชื่อคำเมืองของสิ่งต่าง ๆ รอบตัวและข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ครูฝึกนักเรียนให้ขับร้องคำขอตามแบบดั้งเดิมในงานพิธีต่าง ๆ

จากการสัมภาษณ์ พบว่า ผู้ปกครองกังวลในเรื่องความปลอดภัยในการทำกิจกรรมของนักเรียน และกิจกรรมบางอย่างอาจไม่เหมาะสมกับนักเรียน หรือนักเรียนไม่สามารถปฏิบัติกิจกรรมที่มีได้ทุกอย่าง พอนักเรียนปฏิบัติไม่ได้ อาจจะส่งผลต่อการเรียนหรือการทำกิจกรรมนั้นให้ เกิดผลไม่ดีตามมาได้ จึงให้ข้อเสนอแนะว่า ครูผู้สอนควรเน้นความปลอดภัยในการทำกิจกรรมเป็นสิ่งสำคัญในการทำกิจกรรม และให้นักเรียนเกิดทักษะติดตัวอย่างน้อยหนึ่งอย่างก็เพียงพอต่อความต้องการของผู้ปกครองแล้ว

ด้านผลงานโดยรวมพบว่า ผู้ปกครองมีความพึงพอใจการจัดการเรียนการสอนภูมิปัญญาคนเมืองของโรงเรียนชาลสุวรรณอนุสรณ์มาก ยกเว้นข้อเดียวที่ผู้ปกครองมีความพึงพอใจการจัดการเรียนการสอนภูมิปัญญาคนเมืองของโรงเรียนชาลสุวรรณอนุสรณ์ปานกลางและค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ นักเรียนสามารถขับร้องคำขอตามแบบดั้งเดิมร่วมกันชุมชนได้ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ นักเรียนทักทายกันเป็นคำเมืองได้ตามความสามารถของตัวเอง

จากการสัมภาษณ์ พบว่า ผู้ปกครองแต่ละคนมีความแตกต่างในความรู้ด้านภูมิปัญญาคนเมือง บางคนอาจมีความรู้มาก ในขณะที่บางคนกลับมีน้อย พอมีความรู้ไม่เท่ากัน ก็ไม่เข้าใจในผลงานของนักเรียนที่เกิด เพราะบางอย่างนักเรียนทุกคนสามารถทำได้ แต่บางอย่างก็ต้องใช้นักเรียนที่มีความสามารถเฉพาะทางหรือนักเรียนที่เก่งจริง ๆ ผลงานจึงจะออกมาดี จึงให้ข้อเสนอแนะว่า โรงเรียนควรที่จะมีการประชาสัมพันธ์ผลงานของนักเรียนให้มากขึ้น มากพอที่จะทำให้ผู้ปกครองที่ไม่มีความรู้ ได้เข้าใจในความต่างของกิจกรรมแต่ละอย่าง ว่ากิจกรรมแบบไหนจะเกิดผลงานแบบใดเกิดขึ้น อีกทั้งยังเป็นการทำให้ผู้ปกครองได้รู้ว่า มีผลงานของนักเรียนเกิดขึ้นมากแค่ไหน ซึ่งพอผลงานนั้นมีมาก ความพึงพอใจก็จะมากขึ้นตามผลงานนั้นไปด้วย

อภิปรายผล

การวิจัยเรื่องความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียนในการเรียนการสอนภูมิปัญญาคนเมืองของโรงเรียนชาลสุวรรณอนุสรณ์ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ ผู้วิจัยพบประเด็นที่น่าสนใจ จึงนำมาอภิปราย ดังนี้

ประเด็นที่หนึ่ง ด้านเนื้อหา พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ เรียนรู้การขับร้องคำขอตามแบบดั้งเดิม จากผลการวิจัยทำให้ผู้วิจัยคิดว่าอาจเกิดผลมาจาก การที่ผู้ปกครองบางคนยังขาดความรู้ในเรื่องของภูมิปัญญาคนเมืองบางอย่างที่ต้องคัดเลือก ต้องมีความสามารถเฉพาะทางจริง ๆ จึงจะปฏิบัติให้ได้ จากการสัมภาษณ์ได้ข้อเสนอแนะจากผู้ปกครองเพื่อแก้ไขในเรื่องนี้ โดยผู้ปกครองได้ให้ข้อเสนอแนะเป็นแนวทางว่าทางโรงเรียนควรจะมีผู้เชี่ยวชาญ และทำความเข้าใจเกี่ยวกับการขับร้องคำขอแบบดั้งเดิมให้กับผู้ปกครองรับทราบมากขึ้น หรือทางโรงเรียนควรประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับเนื้อหาหลักสูตรภูมิปัญญาคนเมืองให้ผู้ปกครองรับทราบมากขึ้น

ประเด็นที่สอง ด้านครูผู้สอนพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือครูเป็นตัวอย่างที่ดีในการพูดคำเมือง จากผลการ

วิจัยทำให้ผู้วิจัยคิดว่าอาจเกิดผลมาจาก ผู้ปกครองมองเห็นบทบาทของครูผู้สอนที่ต้องมีความรู้ เป็นผู้นำ ผู้ที่สามารถถ่ายทอดความรู้ให้กับนักเรียนได้ หลังจากการสัมภาษณ์จึงทราบว่าผู้ปกครองเห็นชอบในเรื่องของการพูดคำเมืองมากกว่าอย่างอื่น เพราะเป็นสิ่งที่ง่ายต่อการปฏิบัติ นักเรียนทุกคนสามารถทำได้ หากมีครูเป็นตัวอย่างที่ดี คอยพูดและสอนนักเรียนอยู่เสมอ

ประเด็นที่สาม ด้านกิจกรรมพบว่า ค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ครูฝึกนักเรียนให้ขับร้องคำขอตามแบบดั้งเดิมในงานพิธีต่าง ๆ จากผลการวิจัย ทำให้ผู้วิจัยคิดว่าอาจเกิดผลจากการที่นักเรียนทุกคนไม่สามารถปฏิบัติตามกิจกรรมที่ครูสอนได้ เนื่องจากการขับร้องคำขอแบบดั้งเดิมเป็นสิ่งที่ยากในการจะขับร้องคำขอแบบดั้งเดิมให้ไพเราะและดีได้ จากการสัมภาษณ์ ทำให้ทราบว่าผู้ปกครองไม่ได้คาดหวังว่านักเรียนจะต้องเก่งต้องทำได้ทุกอย่าง เพียงแต่หวังให้การทำกิจกรรมของนักเรียน มีความปลอดภัยมาเป็นอันดับหนึ่ง และนักเรียนได้มีผลงานจากการเรียนการสอนภูมิปัญญาคนเมืองอย่างหนึ่งอย่างหนึ่งให้ผู้ปกครองได้เห็นจริงก็พอ

ประเด็นที่สี่ ด้านผลงาน พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ นักเรียนสามารถขับร้องคำขอตามแบบดั้งเดิมร่วมกันชุมชนได้ จากผลการวิจัยทำให้ผู้วิจัยคิดว่าอาจเป็นผลต่อเนื่องมาจากประเด็นที่หนึ่งและประเด็นที่สาม ทำให้ผลงานของการขับร้องคำขอแบบดั้งเดิมออกมาน้อย เพราะนักเรียนที่ทำผลงานออกมาได้ดีมีจำนวนน้อยตามไปด้วย และอาจจะเป็นเพราะโรงเรียนไม่ได้ชี้แจงให้ผู้ปกครองให้เข้าใจเกี่ยวกับการเรียนการสอนที่มีความแตกต่างกันในแต่ละด้าน จากการสัมภาษณ์ผู้ปกครองได้ให้ข้อเสนอแนะว่าโรงเรียนอาจไม่ได้ประชาสัมพันธ์ให้ผู้ปกครองทราบมากพอ เกี่ยวกับข้อมูลเนื้อหาการเรียนการสอนภูมิปัญญาคนเมืองที่มี และโรงเรียนอาจจะมีมีการประชาสัมพันธ์ผลงานของนักเรียนหรือการออกแสดงของนักเรียนที่น้อยเกินไปเพราะฉะนั้นโรงเรียนจึงควรเพิ่มการประชาสัมพันธ์ให้ผู้ปกครองได้ทราบมากขึ้นกว่าเดิม

จากการวิจัยในครั้งนี้ ถึงแม้ว่าความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียนในการเรียนการสอนภูมิปัญญาคนเมืองของโรงเรียนชาลสุวรรณอนุสรณ์ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ จะพบว่า ผู้ปกครองมีความความพึงพอใจมาก แต่ก็ยังมีปัญหาที่ต้องแก้ไข ดังนี้ ทางโรงเรียนควรชี้แจงเนื้อหาในการเรียนการสอนภูมิปัญญาคนเมืองให้กับผู้ปกครองมากขึ้น โรงเรียนควรพัฒนาครูผู้สอนให้พร้อม และเป็นตัวอย่างที่ดีในการสอนนักเรียนในการเรียนการสอนภูมิปัญญาคนเมือง โดยการทำกิจกรรมของนักเรียนควรมุ่งเน้นในเรื่อง

ความปลอดภัยมาเป็นอันดับแรก และทางโรงเรียนควรมีการประชาสัมพันธ์ผลงานของนักเรียนให้ผู้ปกครองทราบมากขึ้น เพื่อให้ผู้ปกครองได้รับรู้ถึงผลงานของนักเรียนและเกิดความพึงพอใจที่มากขึ้น ดังนั้น ผู้วิจัยจะนำเสนอผลการวิจัยครั้งนี้ต่อผู้บริหาร เพื่อนำไปเพิ่มความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียนในการเรียนการสอนภูมิปัญญาคนเมือง ต่อไป

1. ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย

1.1 ด้านเนื้อหา

โรงเรียนควรจัดทำเนื้อหาการเรียนการสอนภูมิปัญญาคนเมืองให้ชัดเจน มีความกระชับเข้าใจง่ายต่อการศึกษา ควรจัดเนื้อหา และกำหนดระยะเวลาเรียนให้เหมาะสมตามวัยของนักเรียน

1.2 ด้านครูผู้สอน

ทางโรงเรียนควรหาบุคคลที่พร้อมเป็นครูผู้สอนในการเรียนการสอนภูมิปัญญาคนเมืองในแต่ละด้าน ที่มีความรู้ความสามารถในด้านนั้น ๆ อย่างแท้จริง มีความพร้อมที่จะเป็นตัวอย่างที่ดีให้แก่เด็กนักเรียน

1.3 ด้านกิจกรรม

ครูผู้สอนควรเอาใจใส่ในการทำกิจกรรมของนักเรียน ให้เน้นในเรื่องความปลอดภัยมาเป็นอันดับแรก จากนั้นควรวิเคราะห์ความสามารถของนักเรียน ว่านักเรียนเหมาะสมที่จะปฏิบัติกิจกรรมแบบใดนักเรียนจึงจะทำได้ดีที่สุด

1.4 ด้านผลงาน

โรงเรียนควรประชาสัมพันธ์ผลงานของนักเรียนให้มากขึ้น ในหลาย ๆ ทาง เช่น การติดต่อกับผู้ปกครองโดยตรง การประกาศข่าวให้ผู้ปกครองทราบ การทำป้ายหรือบอร์ดแจ้งข่าวสารต่าง ๆ การประชาสัมพันธ์บนสื่อออนไลน์ เป็นต้น

2. ข้อเสนอแนะการวิจัยในครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาค้นคว้าเชิงคุณภาพเกี่ยวกับความพึงพอใจผู้ปกครองนักเรียนในการเรียนการสอนภูมิปัญญาคนเมืองของโรงเรียนชาลสุวรรณอนุสรณ์ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ เพื่อเจาะลึกในสาเหตุ การแก้ไขปัญหา และนำไปสู่การพัฒนาที่ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

2.2 ควรศึกษาแนวทางการพัฒนาการเรียนการสอนภูมิปัญญาคนเมืองของโรงเรียนชาลสุวรรณอนุสรณ์ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ เพื่อที่จะสามารถพัฒนาหลักสูตรภูมิปัญญาคนเมืองให้ดียิ่งขึ้น

2.3 ควรศึกษาความพึงพอใจของชุมชนโดยรอบในการเรียนการสอนภูมิปัญญาคนเมืองของโรงเรียนชาลสุวรรณอนุสรณ์ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ เพื่อที่จะทราบผลความพึงพอใจในระดับชุมชนโดยรอบโรงเรียน

เอกสารอ้างอิง

- โรงเรียนชาลสุวรรณอนุสรณ์. (2556). คู่มือนักเรียนและผู้ปกครอง. เชียงใหม่ : โรงเรียนชาลสุวรรณอนุสรณ์.
โรงเรียนชาลสุวรรณอนุสรณ์. (2556). หลักสูตรภูมิปัญญาคนเมือง. เชียงใหม่ : โรงเรียนชาลสุวรรณอนุสรณ์.
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2546). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542, กรุงเทพฯ : สกยบู้ค.

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการคงอยู่ของบุคลากรในโรงเรียนเอกชนขนาดเล็ก จังหวัดเชียงใหม่

Factors Affecting to Personnel Retention of Small Private Schools, Chiang Mai Province

ฆาริน เกียรติเวช¹, พชรีวรรณ กิจมี²

¹ นักศึกษาปริญญาโท สาขาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยพาร์อิสเทอร์น,
imkharin@gmail.com

² อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ สาขาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยพาร์อิสเทอร์น,
nye_nai@hotmail.com

บทคัดย่อ:

การวิจัยเรื่องปัจจัยที่ส่งผลต่อการคงอยู่ของบุคลากรในโรงเรียนเอกชนขนาดเล็ก จังหวัดเชียงใหม่ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการคงอยู่ของบุคลากรในโรงเรียนเอกชนขนาดเล็ก จังหวัดเชียงใหม่ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วย ผู้บริหารจำนวน 21 คน และครูผู้สอนจำนวน 97 คน ในโรงเรียนเอกชนขนาดเล็ก จังหวัดเชียงใหม่ รวมทั้งสิ้นจำนวน 118 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามเป็น แบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ และการถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) ผลการวิจัยพบว่า

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการคงอยู่ของบุคลากรในโรงเรียนเอกชนขนาดเล็ก จังหวัดเชียงใหม่ มีจำนวน 4 ปัจจัย ซึ่งเรียงตามลำดับค่าเฉลี่ย ดังนี้ 1) ปัจจัยด้านภาวะผู้นำของผู้บริหาร 2) ปัจจัยด้านบรรยากาศและสภาพแวดล้อมภายในสถานศึกษา 3) ปัจจัยด้านการจ่ายค่าตอบแทนและรางวัลใจ และ 4) ปัจจัยด้านความผูกพันต่อสถานศึกษา ส่วนการคงอยู่ของบุคลากรพบว่า ทั้ง 4 ปัจจัย ส่งผลต่อการคงอยู่ของบุคลากรในโรงเรียนเอกชนขนาดเล็ก จังหวัดเชียงใหม่ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เป็น .619, .654, .788 และ .875 ตามลำดับ แต่มีเพียง 2 ปัจจัย คือ ปัจจัยด้านการจ่ายค่าตอบแทนและรางวัลใจ และ ปัจจัยด้านบรรยากาศและสภาพแวดล้อมภายในสถานศึกษาที่สามารถพยากรณ์การคงอยู่ของบุคลากรในโรงเรียนเอกชนขนาดเล็กจังหวัดเชียงใหม่ ได้ร้อยละ 77 และ ร้อยละ 73.40 ตามลำดับ ส่วนปัจจัยด้านภาวะผู้นำของผู้บริหาร และปัจจัยด้านความผูกพันต่อสถานศึกษา ไม่สามารถนำไปใช้พยากรณ์การคงอยู่ของบุคลากรในโรงเรียนเอกชนขนาดเล็กได้

คำสำคัญ: ภาวะผู้นำ ความผูกพัน ค่าตอบแทนและรางวัลใจ บรรยากาศและสภาพแวดล้อมภายในสถานศึกษา การคงอยู่

ABSTRACT:

This research aimed to study the factors affecting personnel retention of small private schools in Chiang Mai Province. The sample used in this study consisted of 21 administrators and 97 small private school teachers in Chiang Mai Province. The total number was 118 people. The tools used in the research included 5-rating scaled questionnaires. The statistics used for analyzing the data consisted of frequency, percentage, mean, standard deviation, correlation coefficient and multiple regression analysis. The findings were as follows:

The factors affecting the personnel retention of small private schools in Chiang Mai Province comprised 4 factors. The details were as follows from the highest average to the lowest including

1) The leadership factors of administrators was found that the respondents agreed that factors affecting personnel retention of small private schools in Chiang Mai Province at the most 2) The factors of atmosphere and environment within schools, it revealed that the respondents thought that factors affecting personnel retention at high level 3) The factors of compensation and incentives and 4) The factors of relationship from the staffs toward the schools respectively. Regarding the personnel retention, it showed that the 4 factors affecting personnel retention of small private schools at the .01 level of statistical significance according to the hypothesis as set with the correlation coefficients of .619, .654, .788, and .875 respectively. However, there were only 2 factors including the factors of compensation and incentives and the factors of atmosphere and environment within schools being able to predict the personnel retention of small private schools at the percentage of 77 and 73.40 respectively. Related to the leadership factors of administrators and the relationship factors towards schools, they could not be used for predicting the personnel persistence of small private schools

KEYWORDS: Leadership, Relationship, Compensation, Atmosphere and environment within schools, Retention

1. บทนำ

โรงเรียนเอกชนขนาดเล็ก จังหวัดเชียงใหม่ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ได้จัดการศึกษาขึ้นตั้งแต่ระดับชั้นอนุบาล 1 ไปจนถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนเอกชนมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาประเทศ ภาคเอกชนที่ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ในส่วนที่ภาครัฐดำเนินการไม่ทั่วถึง อีกทั้งช่วยสร้างความหลากหลายในด้านรูปแบบและวิธีการจัดการศึกษา ทำให้เกิดการศึกษากลับไปกลับกันที่ภาคเอกชนได้เติมเต็มการเรียนรู้ให้กับเด็กและเยาวชน (สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน, 2554, 1) โรงเรียนเอกชนเป็นทางเลือกหนึ่งที่ผู้ปกครองให้ความสนใจ ในการส่งบุตรหลานเข้ามารับการศึกษา แต่ถึงกระนั้นก็ตามโรงเรียนเอกชนก็ยังมีปัญหาและอุปสรรคในการจัดการศึกษาซึ่งเป็นปัญหาเดิม ๆ โดยส่วนหนึ่งเป็นผลมาจากการจัดทำแผนงานการบริหารที่ยังไม่เป็นระบบของโรงเรียนเอกชนเอง และ อีกส่วนหนึ่งเป็นผลกระทบ

จากนโยบายการจัดการศึกษาของรัฐ และงบประมาณที่รัฐสนับสนุนให้แก่โรงเรียนเอกชน โดยเฉพาะโรงเรียนเอกชนขนาดเล็ก ที่ได้รับค่าสนับสนุนรายหัวนักเรียนน้อยไม่พอต่อการนำไปใช้ในการบริหารโรงเรียน และไม่เพียงพอสำหรับตอบแทนเงินเดือนครูในอัตราเงินเดือนเพิ่มขึ้นตามนโยบายของรัฐได้ จึงส่งผลให้เกิดปัญหาด้านบุคลากรภายในโรงเรียนเอกชนบางกลุ่มได้ลาออก และคิดจะลาออกเพื่อไปสอบเป็นครูผู้ช่วย และพนักงานราชการ เพราะรัฐได้สนับสนุนเงินเดือนข้าราชการสูง อีกทั้งยังจัดสวัสดิการที่ดีให้กับพนักงานราชการของรัฐ ซึ่งครอบคลุมไปยังครอบครัวของข้าราชการอีกด้วย ปัญหาการขาดแคลนครู ทั้งครูที่มีคุณภาพสูง ครูสาขาวิชาหลักหรือครูวิชาเฉพาะ เพราะระบบสวัสดิการของครูยังไม่เอื้อต่อการสร้างแรงจูงใจ หรือความมั่นคงในอาชีพให้กับครูเอกชน ทำให้มีการลาออก และเปลี่ยนงานในอัตราสูง (สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน, 2554, 52) จากการลาออกของบุคลากรครูภายในโรงเรียนเอกชนทำให้โรงเรียนได้รับผลกระทบในส่วนของการขาดแคลนครูผู้สอน ทำให้บุคลากรที่เหลือน้อยมีภาระ

รับผิดชอบเพิ่มมากขึ้น ในการบริหารงานวิชาการ การจัดการเรียนการสอนไม่ลงตัว นักเรียนมีเวลาว่างมาก เพราะมีครูสอนไม่ครบชั้น ปัญหาที่ตามมาจะทำให้ผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ของนักเรียนต่ำ คุณภาพในการจัดการเรียนการสอนลดลง จำนวนนักเรียนลดลง และการปิดกิจการของโรงเรียนเอกชน ในที่สุด ปัญหาที่เกิดจากการลาออกของครู เกิดขึ้นเช่นนี้ทุกครั้งที่มีการรับสมัครสอบครู ครูผู้ช่วย และ พนักงานราชการ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน และโรงเรียนเอกชนเองต้องร่วมกันหาแนวทางป้องกันและวิธีการแก้ไขปัญหานี้เพื่อธำรงรักษาบุคลากรและ รักษาสวัสดิภาพของโรงเรียนเอกชนต่อไป

ถึงแม้ว่าบุคลากรบางส่วนจะลาออกไป แต่ก็ยังคงมีบุคลากรบางส่วนที่ยังคงอยู่กับโรงเรียน ซึ่งปัจจัยที่ทำให้บุคลากรเหล่านี้ยังคงอยู่กับโรงเรียนเอกชนไม่ยอมจากไปไหน เช่น ความศรัทธาในผู้บริหารโดยผู้บริหารต้องมีลักษณะเป็นผู้นำที่ดี และมีวิธีการที่ผู้นำองค์การจะผสมผสานจิตใจให้ผู้ร่วมงานเกิดความร่วมมือร่วมใจกันปฏิบัติภารกิจขององค์การให้ลุล่วงไปด้วยดีนั้นมีหลายวิธี แต่วิธีที่ได้รับความสนใจและนิยมยกย่องกันมากวิธีหนึ่งก็คือ การสร้างแรงจูงใจ (จันทราณี สงวนนาม, 2551, 251) ไม่เพียงแต่ ผู้บริหารที่มีลักษณะของผู้นำที่ดีเท่านั้น ความผูกพันที่คณะครู และบุคลากรทางการศึกษาที่มีต่อโรงเรียน เพื่อนร่วมงานก็เป็นส่วนหนึ่งที่สำคัญเพราะโรงเรียน หรือ องค์การที่ประสบความสำเร็จ ก็คือองค์การที่สร้างประโยชน์ให้แก่สังคม องค์การที่ให้โอกาสแก่พนักงานดูแลพนักงานดี สมาชิกมักมีความรู้สึกรักและผูกพันกับองค์การ ภาคภูมิใจที่ได้เป็นสมาชิก เป็นส่วนหนึ่งขององค์การ มีความรู้สึกร่วมกับองค์การสูง (สุพานี สฤกษ์วานิช, 2552, 79) ทั้งนี้คำตอบแบบรางวัลจูงใจล้วนแต่เป็นปัจจัยที่สำคัญเช่นกันที่จะทำให้นักวิชาการอยู่กับโรงเรียน ด้วยค่าครองชีพในปัจจุบันที่สูงขึ้นเรื่อย ๆ ก็เป็นสาเหตุหนึ่งในการตัดสินใจที่จะอยู่กับโรงเรียนหรือองค์การต่อไปหรือไม่ของบุคลากรทางการศึกษา และบรรยากาศภายในโรงเรียนเป็นอย่างไร นำประทับใจต่อผู้ปฏิบัติงานหรือไม่

ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาว่ามีปัจจัยใดบ้างที่ส่งผลและสามารถพยากรณ์ต่อการคงอยู่ของบุคลากรในโรงเรียนเอกชนขนาดเล็ก จังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งจะเป็นแนวทางในการรักษาบุคลากรให้คงอยู่ในโรงเรียนเอกชนขนาดเล็ก จังหวัดเชียงใหม่ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการคงอยู่ของบุคลากรในโรงเรียนเอกชนขนาดเล็ก จังหวัดเชียงใหม่

แนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

สมยศ นาวิการ (2533, 221-233) กล่าวว่าไว้ว่า ปัจจัยสำคัญที่ทำให้เกิดความพึงพอใจในการทำงานนั้นมีอยู่ 6 อย่าง คือ 1 ผลตอบแทน 2 การเลื่อนตำแหน่ง 3 การบังคับบัญชา 4 ลักษณะงาน 5 กลุ่มผู้ร่วมงาน 6 สภาพแวดล้อมในการทำงาน

ส่วน จันทราณี สงวนนาม (2551, 251) กล่าวว่าในการเป็นผู้นำนั้น ลักษณะของการแสดงออกที่ชี้ให้เห็นถึงความเป็นผู้นำที่แท้จริงก็คือ การสร้างแรงจูงใจให้บุคคลในองค์การร่วมมือกันทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อบรรลุผลสัมฤทธิ์ที่พึงปรารถนา วิธีการที่ผู้นำองค์การจะผสมผสานจิตใจให้ผู้ร่วมงานเกิดความร่วมมือร่วมใจกันปฏิบัติภารกิจขององค์การให้ลุล่วงไปด้วยดีนั้นมีหลายวิธี แต่วิธีที่ได้รับความสนใจและนิยมยกย่องกันมากวิธีหนึ่งก็คือ การสร้างแรงจูงใจ

อีกทั้ง สุพานี สฤกษ์วานิช (2552, 81) กล่าวว่าองค์การที่ประสบความสำเร็จ องค์การที่สร้างประโยชน์ให้แก่สังคม องค์การที่ให้โอกาสแก่พนักงานดูแลพนักงานดี สมาชิกมักมีความรู้สึกรักองค์การ ภาคภูมิใจที่ได้เป็นสมาชิก เป็นส่วนหนึ่งขององค์การ มีความรู้สึกร่วมกับองค์การสูง และทำตนให้เป็นสมาชิกที่ดีขององค์การ เช่น ตั้งใจทำงาน ดูแลรักษาทรัพย์สินขององค์การเสมือนกับของตนเอง แก่ตัวแทนองค์การเมื่อถูกคนอื่นกล่าวหา และมักใช้สรรพนามแทนตัวว่าเราหรือของเรา เช่น องค์การของเรา หน่วยงานของเรา โดย วิทยา ด้านธำรงกุล (2546, 232-236) กล่าวว่าไว้ว่า ค่าตอบแทน (Pay) มีความหมายรวมทั้งค่าตอบแทนพื้นฐานซึ่งอาจอยู่ในรูปค่าจ้างหรือเงินเดือนและค่าตอบแทนในรูปแบบพิเศษอื่นเช่นโบนัส เงินรางวัล ฯลฯ ส่วนสวัสดิการ (Benefits) คือ ผลประโยชน์ที่องค์การจัดทำให้พนักงานบนพื้นฐานของการที่พนักงานเป็นสมาชิกองค์การ เช่น ค่ารักษาพยาบาล วันลาพักร้อน ประกันชีวิต ฯลฯ การบริหารการจ่ายค่าตอบแทนและสวัสดิการอย่างเหมาะสม จะทำให้องค์การดึงดูด และรักษาทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณภาพให้อยู่กับองค์การได้ในระยะยาว

ส่วน ภารดี อนันต์นารี (2553, 183) กล่าวว่าไว้ว่าสถานศึกษาเป็นองค์การทางการบริการชนิดหนึ่ง การศึกษา

เรื่องบรรยากาศขององค์การช่วยให้ทราบถึงพฤติกรรมของบุคคลที่อยู่ในสภาพแวดล้อม และบุคลิกภาพของบุคคล มีประโยชน์ในการเชื่อมโยงระหว่างลักษณะต่าง ๆ เช่น ทำให้เกิดแรงจูงใจ และทราบพฤติกรรมของคนในองค์การ และลักษณะองค์การ ดังนั้นการศึกษาบรรยากาศของสถานศึกษาจึงมีความจำเป็นสำหรับผู้บริหาร สำหรับนำมาปรับปรุงสถานศึกษา เพื่อสร้างความพึงพอใจในการทำงาน และสร้างขวัญและกำลังใจที่ดีในการทำงาน และลดอัตราการลาออกของบุคลากร

สุปรานี เอกอุ (2550, 6) การรักษาพนักงานหรือการอำนวยการรักษาพนักงาน หมายถึง การที่องค์การมีความสามารถที่จูงใจให้อยู่กับองค์กร มีความจงรักภักดีต่อองค์การ โดยองค์การจะมีกลยุทธ์ต่างๆ เช่น การจ่ายค่าตอบแทนที่เหมาะสม สภาพแวดล้อมที่เหมาะสมซึ่งทั้งหมดนี้สามารถที่จะส่งผลต่อทัศนคติที่ดีต่อองค์การได้

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

สุรพล สุวรรณแสง (2553) ได้วิจัย ปัจจัยการคงอยู่ของครูโรงเรียนเอกชนในระบบ ที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 2 ใน 5 ด้านพบว่าด้านสภาพการทำงาน เป็นปัจจัยที่มีผลต่อการคงอยู่ในระดับมาก คือ สภาพห้องเรียนและจำนวนชั่วโมงสอนในแต่ละสัปดาห์มีความเหมาะสม มีความสะดวกในการเบิกจ่ายวัสดุเพื่อใช้ในการจัดการเรียนการสอน ผู้บริหารมีนโยบายที่ชัดเจนในการจัดสภาพแวดล้อมของโรงเรียน ให้เอื้อต่อการจัดการเรียนการสอน มีความปลอดภัย มั่นคงแข็งแรง สะอาดสวยงาม ผู้บริหารปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี ส่วนด้านค่าตอบแทนการทำงาน ด้านสวัสดิการและประโยชน์เกื้อกูล ด้านความมั่นคงในการทำงาน และด้านการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง ครูได้รับเงินเดือนและรายได้พิเศษที่เหมาะสม และได้รับค่าตอบแทนอื่นๆ นอกเหนือ จากเงินเดือน รวมถึงได้รับโอกาสในการปรับค่าตอบแทนสูงขึ้นตามความสามารถโดยผู้บริหารมีการกำหนดหลักเกณฑ์การพิจารณาเลื่อนเงินเดือนอย่างเป็นธรรม อีกทั้งในด้านสวัสดิการและประโยชน์เกื้อกูล โรงเรียนมีการจัดการพัฒนาบุคลากร สนับสนุนค่าใช้จ่ายในการฝึกอบรม ให้บริการด้านการรักษาพยาบาล และการยกเว้นค่าธรรมเนียมการศึกษาและอุปกรณ์การเรียนของบุตร รวมถึงด้านความมั่นคงในการทำงาน และด้านการมีส่วนร่วมผู้บริหารได้มีการสร้างแรงจูงใจให้ครูมีความมั่นใจในความมั่นคงของอาชีพครูโดยมีการยกย่องครูที่มีผลงานดี

เด่น สร้างองค์กรให้เหมือนกับครอบครัวเดียวกัน พิจารณาความดีความชอบให้เป็นผู้มีความรู้ความสามารถ อุทิศเวลาให้กับงานเป็นผู้ครองตนครองคนและครองงาน รวมถึงผู้บริหารเปิดโอกาสให้ครูมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นเสนอแนวทางปฏิบัติ และข้อเสนอแนะ ส่วนผลการเปรียบเทียบปัจจัยการคงอยู่ของครูเมื่อ จำแนกตามเพศหญิงและชาย พบว่า ไม่แตกต่างกัน แต่ผลการเปรียบเทียบตามอายุและประสบการณ์ในการทำงานของครูผู้สอน พบว่า ครูที่มีอายุต่างกันและมีประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน มีปัจจัยการคงอยู่แตกต่างกัน พบว่า ครูที่เห็นว่าการปฏิบัติงานมีปัญหาส่วนใหญ่เป็นครูที่มีอายุน้อย เพิ่งเข้ามาทำงานใหม่ ผลตอบแทนการทำงานของครูจึงไม่เป็นที่น่าพอใจ จึงเสนอปัญหาที่เกี่ยวข้อง ชั่วโมงการสอนต่อสัปดาห์มากเกินไป ไม่ได้หยุดในช่วงปิดภาคเรียน เงินเดือนและค่าตอบแทนการสอนพิเศษน้อย การพิจารณาขึ้นเงินเดือนไม่มีหลักเกณฑ์ที่แน่นอนและไม่ยุติธรรม ข้อเสนอแนะคือ โรงเรียนควรมีเกณฑ์เกี่ยวกับการพิจารณาชั่วโมงสอน และควรสร้างความมั่นใจว่าครูจะมีความมั่นคงในอาชีพยิ่งขึ้น

ส่วน ภูมิล นวนาทเกษงกา และ ธนินาถ ญ สุนทร (2557) ได้วิจัย ความผูกพันของครูเอกชนต่อสถานศึกษาระดับประถมศึกษาเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานครผลการวิจัยพบว่า 1 ระดับความผูกพันของครูโรงเรียนเอกชนต่อสถานศึกษา ระดับประถม ศึกษาภาพรวมอยู่ในระดับดีมาก เพราะผู้บริหารโรงเรียนเริ่มมีการปรับกลยุทธ์ทางการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศ ทางด้านวิชาการมีการเน้นคุณภาพครู ให้ความสำคัญกับทุกกิจกรรม ส่งเสริมการใช้ภาษา และพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรม ด้านการบริหารงานบุคคล ผู้บริหารมีภาวะผู้นำและมีการสร้างขวัญและกำลังใจให้ครู อีกทั้งรับสมัครครูให้ตรงกับงาน ด้านการบริหารงบประมาณ มีการวางแผนการใช้งบประมาณให้คุ้มค่า และมีการจัดหาแหล่งเงินทุนจากภายนอก และด้านการบริหารงานทั่วไปให้มีความเรียบร้อย มีประสิทธิภาพ และเกิดประสิทธิผล 2 ความผูกพันต่อสถานศึกษาของครูโรงเรียนเอกชนที่มีอายุต่างกัน พบว่าครูส่วนใหญ่มีอายุและมีประสบการณ์ทำงานระยะเวลานาน จะมีความผูกพันกับผู้บริหารเหมือนเป็นคนในครอบครัว และมีความรู้สึกว่าเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียน และปรารถนาที่จะทำงานไปจนเกษียณอายุ ส่วนครูที่มีระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรีมีความผูกพันต่อสถานศึกษาภาพรวมมากกว่าครูที่มีการศึกษาระดับปริญญาตรีเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่าครูที่มีระดับการศึกษาที่แตกต่างกันมีความผูกพันต่อสถานศึกษาด้านบรรทัดฐานทางสังคมและทัศนคติที่แตกต่างกัน

ศรีธนย์ พิมพ์ทอง (2557) ได้วิจัย ปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อการคงอยู่ในองค์กรของพนักงานมหาวิทยาลัยสายวิชาการในประเทศไทย พบว่า ตัวแปรความพึงพอใจในงานมีอิทธิพลทางตรงต่อความผูกพันต่อองค์กร และทั้งตัวแปรความพึงพอใจในงานและความผูกพันต่อองค์กร มีอิทธิพลทางอ้อมต่อการคงอยู่ในองค์กรของพนักงานมหาวิทยาลัยสายวิชาการเมื่อรับรู้ว่าคุณค่าตนเองมีความก้าวหน้าในการปฏิบัติงาน มีความสัมพันธ์อันดีกับบุคคลอื่น ๆ ภายในสถาบัน และได้รับการตอบสนองจากปัจจัยต่างๆ ที่เหมาะสมต่อความต้องการก็จะทำให้พนักงานในมหาวิทยาลัยมีทัศนคติที่ดีต่อการทำงานในสถาบันการพึงพอใจต่องานที่ปฏิบัติทำให้เกิดความผูกพันต่อองค์กรตามมา นอกจากนี้ การกำหนดวิธีการปฏิบัติงานในการบริหารงานบุคคลจึงต้องครอบคลุมและส่งผลกระทบต่อแรงจูงใจและความผูกพันของพนักงานไม่ว่าจะเป็นความมั่นคงในการจ้างงาน การสร้างให้เกิดการมีส่วนร่วมของพนักงานโดยการแบ่งปันข้อมูลและรับฟังความคิดเห็นของพนักงาน ความเป็นธรรมของการปรับค่าตอบแทนตามผลการปฏิบัติงาน รวมถึงการลดความรู้สึกลึกแตกต่างด้านสถานะของแต่ละบุคคลในหน่วยงาน

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

ผลการวิจัยนี้สามารถนำปัจจัยทั้ง 4 ด้านอีกทั้งปัญหาและข้อเสนอแนะ ไปเป็นแนวทางในการวางแผนการดำรงรักษาบุคลากรให้คงอยู่ในโรงเรียนขนาดเล็ก จังหวัดเชียงใหม่ ต่อไป

วิธีการวิจัย

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการคงอยู่ของบุคลากรในโรงเรียนเอกชนขนาดเล็กจังหวัดเชียงใหม่ ผู้วิจัยดำเนินการตามลำดับขั้นตอนดังนี้

1. ประชากร ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้บริหารโรงเรียนเอกชนขนาดเล็กในจังหวัดเชียงใหม่ ในปีการศึกษา 2557 จำนวน 16 โรงเรียน จำนวน 170 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารและครู โรงเรียนเอกชนขนาดเล็กในจังหวัดเชียงใหม่ ในปีการศึกษา 2557 ซึ่งกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางประมาณค่าสัดส่วนประชากรคำนวณหาขนาดกลุ่มตัวอย่างที่ระดับความเชื่อมั่น 95 % ของ (Krejcie & Morgan) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 118 คน แยกเป็นผู้บริหารจำนวน 21

คน และครูผู้สอน จำนวน 97 คน

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามจำนวน 1 ฉบับ แบ่งออกเป็น 3 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบเลือกตอบ

ตอนที่ 2 ปัจจัยที่ส่งผลต่อการคงอยู่ของบุคลากรในโรงเรียนเอกชนขนาดเล็ก จังหวัดเชียงใหม่ เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ดังนี้

5 หมายถึง มีการปฏิบัติมากที่สุด

4 หมายถึง มีการปฏิบัติมาก

3 หมายถึง มีการปฏิบัติปานกลาง

2 หมายถึง มีการปฏิบัติน้อย

1 หมายถึง มีการปฏิบัติน้อย

ที่สุด

ตอนที่ 3 ปัญหาและข้อเสนอแนะ เป็นแบบสอบถามปลายเปิด

ผู้วิจัยได้ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของแบบสอบถามโดยขอความอนุเคราะห์จากผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 คน และนำไปทดลองใช้กับกลุ่มโรงเรียนที่เป็นประเภทเดียวกันแต่ไม่ได้เป็นกลุ่มตัวอย่างในการเก็บข้อมูลในการวิจัย คือโรงเรียนเอกชนขนาดเล็ก จังหวัดเชียงราย จำนวน 30 ชุด และนำแบบสอบถามที่ได้จากการทดลองใช้มาหาค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.975 จากนั้น นำแบบสอบถามที่ผ่านการหาค่าความเชื่อมั่นไปปรับปรุงโดยผ่านการเห็นชอบของอาจารย์ที่ปรึกษา และนำไปจัดพิมพ์เพื่อเก็บข้อมูลการวิจัยต่อไป

4. การวิเคราะห์ข้อมูล เกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการคงอยู่ของบุคลากรในโรงเรียนเอกชนขนาดเล็ก จังหวัดเชียงใหม่ โดยใช้แบบสอบถาม ซึ่งแบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ความถี่ และร้อยละ นำเสนอในรูปแบบตารางประกอบการบรรยาย

ตอนที่ 2 ปัจจัยที่ส่งผลต่อการคงอยู่ของบุคลากรในโรงเรียนเอกชนขนาดเล็ก จังหวัดเชียงใหม่ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน นำเสนอในรูปแบบตารางประกอบการบรรยาย โดยใช้การแปลความหมายค่าเฉลี่ยของ ไชยยศ เรืองสุวรรณ (2533, 138) ดังนี้

4.50 - 5.00 หมายถึง มีการปฏิบัติมากที่สุด

3.50 - 4.49 หมายถึง มีการปฏิบัติมาก

2.50 - 3.49 หมายถึง มีการปฏิบัติปานกลาง

1.50 - 2.49 หมายถึง มีการปฏิบัติน้อย

1.00 - 1.49 หมายถึง มีการปฏิบัติน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 ปัญหาและข้อเสนอแนะวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้ความถี่ นำเสนอประกอบการบรรยาย

2. การวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการคงอยู่ของบุคลากรโรงเรียนเอกชน ขนาดเล็ก จังหวัดเชียงใหม่ โดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson Product-moment Correlation)

3. การวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการคงอยู่ของบุคลากรโรงเรียนเอกชน ขนาดเล็ก จังหวัดเชียงใหม่ วิเคราะห์โดยใช้การถดถอยพหุคูณ(Multiple Regression Analysis) โดยเลือกตัวแปรต้นหาสมการแบบมีขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis)

ผลการวิจัย

ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการคงอยู่ของบุคลากรในโรงเรียนเอกชนขนาดเล็ก จังหวัดเชียงใหม่ จากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 118 คน ซึ่งเป็นผู้บริหารจำนวน 21 คน และครูผู้สอนจำนวน 97 คน พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ มีสถานภาพเป็นเพศหญิง จำนวน 96 คน เพศชาย จำนวน 22 คน ซึ่งส่วนใหญ่มีระยะเวลาในการทำงานในสถานศึกษา 1-3 ปี จำนวน 31 คน 4-6 ปี จำนวน 27 คน 7-9 ปี จำนวน 17 คน และ 10 ปีขึ้นไป จำนวน 43 คน

ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการคงอยู่ของบุคลากรในโรงเรียนเอกชนขนาดเล็ก จังหวัดเชียงใหม่ มีดังนี้

1. ปัจจัยด้านภาวะผู้นำของผู้บริหารพบว่าโดยรวม มีการปฏิบัติมากที่สุดเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดเท่ากับ 4.77 คือ ผู้บริหารสนับสนุนให้บุคลากรในสถานศึกษาเข้ารับการอบรมเพื่อพัฒนาตนเอง อยู่เสมอ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดเท่ากับ 4.41 คือ ผู้บริหารแสดงความเป็นผู้นำและผู้ตามได้อย่างถูกต้องตามกาลเทศะ สำหรับปัญหาด้านภาวะผู้นำของผู้บริหารจากการตอบแบบสอบถาม พบว่า การเมืองที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่บ่อย ๆ มีผลต่อนโยบายทางการศึกษาที่ต้องเปลี่ยนแปลงตามอยู่ตลอดเวลาเมื่อมีการเปลี่ยนรัฐบาล ทำให้การบริหารงานโรงเรียนขาดเอกภาพ ในการจัดการทรัพยากรบางอย่าง ส่งผลให้ผู้บริหารมีนโยบายและการวางแผนการปฏิบัติงานไม่ชัดเจน อีกทั้ง ผู้บริหารที่ไม่ใช่เจ้าของโรงเรียนมีอำนาจและสิทธิในการตัดสินใจไม่เต็มที่ ต้องรอให้เจ้าของโรงเรียนตัดสินใจ บางครั้งทำให้เกิดความล่าช้าในการบริหารงาน รวมถึงการเปลี่ยนแปลงผู้บริหารบ่อยทำให้ขาดความต่อเนื่องในการบริหารงาน การที่ผู้บริหารมีประสบการณ์ในการบริหารงานน้อยก็ทำให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างไม่ราบรื่น รวมถึง

ผู้บริหารที่ไม่ใช่เจ้าของโรงเรียนไม่ค่อยมีความรู้ในเรื่องของการจัดการศึกษาดีเข้ามาแทรกแซงทำให้เกิดความคิดเห็นไม่ตรงกัน โดยมีข้อเสนอแนะว่า ผู้บริหารควรส่งเสริมและสร้างความรู้สึกในการเป็นเจ้าของร่วมกันของบุคลากรต่อสถานศึกษา รวมถึง ผู้บริหารควรมีความหนักแน่น เข้มแข็ง ยึดถืออุดมการณ์ และกำหนดนโยบายของตนเองให้มั่นคง และผู้บริหารควรมีความยุติธรรม และ ปฏิบัติต่อบุคลากรอย่างเท่าเทียมเพื่อให้ทุกคนปฏิบัติงานร่วมกันได้อย่างมีความสุข

2. ปัจจัยด้านความผูกพันต่อสถานศึกษาพบว่า โดยรวมมีการปฏิบัติมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่โรงเรียนเอกชนขนาดเล็ก จังหวัดเชียงใหม่มีการปฏิบัติมาก มีค่าเฉลี่ยสูงสุดเท่ากับ 4.32 คือ บุคลากรได้รับทราบปัญหาหรือความก้าวหน้าของสถานศึกษา พร้อมทั้งได้แสดงความคิดเห็นและแก้ไขปัญหาร่วมกัน ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดเท่ากับ 4.15 คือ บุคลากรเชื่อมั่น และยอมรับในเป้าหมายและค่านิยมของสถานศึกษา สำหรับปัญหาด้านความผูกพันต่อสถานศึกษาพบว่า บุคลากรชอบแบ่งแยกกันเป็นกลุ่ม ๆ อีกทั้ง เผ่าพันธุ์มีส่วนสำคัญในการสร้างความผูกพันต่อองค์การควรศึกษาลักษณะนิสัยของชนเผ่าแต่ละเผ่าก่อนรับเข้ามาทำงาน และบุคลากรรู้สึกเหนียวแน่นกับการจัดการแบบเดิม ๆ และ ต้องการสิ่งที่ทำหายแบบใหม่ ๆ โดยมีข้อเสนอแนะว่า การบริหารงานบุคลากรอย่างพื่ออย่างน้อง ทำให้ลดบรรยากาศตึงเครียดภายในสถานศึกษา และลดปัญหาด้านบุคลากรลงได้ รวมถึงสถานศึกษาจัดอบรมนอกสถานที่ หรือจัดกิจกรรมให้ต่าง ๆ ให้บุคลากรทางการศึกษาเกิดความสามัคคีกัน แล้วบุคลากรควรให้ความร่วมมือกันในการปฏิบัติหน้าที่ของตนเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของโรงเรียน ไม่ใช่ทำใครทำมันหรือแบ่งแยกกันเป็นพวกพ้องก็จะทำให้งานทุกด้านในสถานศึกษาต้องพัฒนาไปพร้อมกัน และจัดทำ Team Building เป็นระยะก็จะทำให้สถานศึกษาเข้มแข็งขึ้น และบุคลากรเกิดความภาคภูมิใจในการมีส่วนร่วมในสถานศึกษา นอกเหนืองานหลักที่ตนเองได้รับมอบหมาย

3. ปัจจัยด้านการจ่ายค่าตอบแทนและรางวัลจูงใจพบว่าโดยรวม มีการปฏิบัติมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดเท่ากับ 4.36 คือ บุคลากรได้รับค่าตอบแทนอย่างเหมาะสม ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดเท่ากับ 4.14 คือ สถานศึกษาปรับขึ้นค่าตอบแทนอย่างเป็นธรรม และ บุคลากรได้รับความสะดวกในการรับบริการของสถานศึกษา สำหรับปัญหาด้านการจ่ายค่าตอบแทนและรางวัลจูงใจ พบว่า สถานศึกษา ได้รับการสนับสนุนจากรัฐบาล และจากฝ่ายอื่น ๆ น้อยทำให้มีปัญหาในเรื่องของการบริหารค่าตอบแทนให้แก่บุคลากรทางการศึกษาพอสมควรทำให้

สถานศึกษาไม่ค่อยมีแรงจูงใจหรือรางวัลให้แก่บุคลากรมากพอ อีกทั้งการสร้างแรงจูงใจมีทั้งคุณและโทษ ส่วนการสร้างแรงจูงใจบ่อยหรือมากเกินไปบุคลากรไม่เห็นคุณค่า โดยมีข้อเสนอแนะว่า ควรให้รางวัลขึ้นใหญ่โดยวัดจากผลงานแก่บุคลากรในวันสำคัญ เช่นวันสิ้นปี วันครู เพื่อเป็นขวัญและกำลังใจแก่บุคลากร จัดสวัสดิการเพิ่มเติมที่เหมาะสม เช่น การทำประกันอุบัติเหตุ ซึ่งนอกเหนือจากกองทุนสงเคราะห์ครูที่สถานศึกษาจ่ายบุคลากรให้ครั้งหนึ่ง หรือสวัสดิการเพิ่มเติมอื่น ๆ ที่เหมาะสม โดยการสร้างแรงจูงใจ ควรให้เป็นครั้ง ๆ ไป และจบในระยะเวลา สั้น ๆ และควรมีการงดเว้นภาษี เพื่อลดค่าใช้จ่ายในการบริหารจัดการด้านการศึกษา

4. ปัจจัยด้านบรรยากาศและสภาพแวดล้อมภายในสถานศึกษาพบว่า โดยรวม มีการปฏิบัติมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด เท่ากับ 4.42 คือ เมื่อเกิดปัญหาที่ได้รับคำแนะนำ และความช่วยเหลือจากผู้บริหาร ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด เท่ากับ 4.07 คือ สถานศึกษามีการติดต่อสื่อสารที่ดีต่อกัน และ สถานศึกษามีอุปกรณ์ เครื่องมือสำหรับการทำงานให้กับบุคลากรอย่างเพียงพอ สำหรับปัญหาด้านบรรยากาศและสภาพแวดล้อมภายในสถานศึกษาพบว่า บุคลากรที่อยู่มาก่อนใช้อำนาจและอิทธิพลในการข่มบุคลากรใหม่ อีกทั้งปฏิบัติตนไม่น่านับถือ รวมถึงวัสดุอุปกรณ์บางชนิดมีน้อย ขาดแคลน ไม่เพียงพอต่อความต้องการ รวมทั้งสื่อการสอนยังไม่ทันสมัย สัญญาณอินเทอร์เน็ต ไม่มี หรือมีแต่ไม่ครอบคลุม สนามเด็กเล่นและของเล่นเด็กในห้องมีน้อย อีกทั้งสถานศึกษากำลังมีการก่อสร้างทำให้บริเวณโดยรอบยังไม่สวยงาม โดยมีข้อเสนอแนะว่า รัฐบาลควรดูแล และสนับสนุนเรื่องงบประมาณให้แก่โรงเรียนเอกชนให้เพียงพอต่อการนำไปบริหารงานในด้านต่าง ๆ มากกว่านี้ ส่วนบุคลากรใหม่ควรที่จะไม่สนใจในการใช้อิทธิพลของบุคลากรเก่า แต่ควรที่จะตั้งใจทำหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายให้ดีที่สุด รวมทั้งผู้บริหารควรจัดการบุคลากรที่ปฏิบัติตนไม่ดี สร้างความเสื่อมเสียให้กับสถานศึกษาหรือผู้ร่วมงาน คนอื่น ๆ โดยวิธีการขั่นเด็ดขาด และควรติดตั้งสัญญาณ อินเทอร์เน็ต ให้ครอบคลุมและสามารถใช้ประโยชน์ได้อย่างสะดวก และทั่วถึง

5. การคงอยู่ของบุคลากรพบว่า โดยรวม มีการปฏิบัติมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดเท่ากับ 4.39 คือ บุคลากรมีความพึงพอใจในการจัดสภาพแวดล้อมภายในของสถานศึกษาส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดเท่ากับ 4.11 คือ สถานศึกษาเห็นคุณค่าและความสำคัญของบุคลากรทางการศึกษา สำหรับปัญหาการคงอยู่ของบุคลากรพบว่า บุคลากรออกโดยไม่มีแรงจูงใจ

อีกทั้งรัฐบาลเรียกบรรจุครู ทำให้ครูลาออกอย่างกะทันหัน ทำให้โรงเรียนเอกชนขนาดเล็กเดือดร้อนและเสียหาย ไม่มีเวลาเตรียมการ ครูขาด ครูที่เหลือต้องมีการเพิ่มขึ้น รวมถึงบุคลากรจบใหม่ ไม่มีประสบการณ์ในหลาย ๆ ด้านทำให้ต้องบุคลากรเก่ามีภาระในการสอนงานเพิ่มขึ้น โดยมีข้อเสนอแนะว่า ในการจัดการศึกษาตั้งแต่ระดับอนุบาล จนถึงระดับอุดมศึกษา ครูควรปลูกฝังในด้านคุณธรรม จริยธรรม ให้กับเด็กนักเรียน โดยเฉพาะเรื่องของการมีวินัย ความรับผิดชอบ ไม่ควรสร้างความเสียหายให้แก่ผู้อื่น อีกทั้งผู้บริหารควรบริหารงานด้วยความยุติธรรม ซึ่งจะทำให้บุคลากรอยู่ร่วมกันในสถานศึกษาได้ในระยะยาว นอกจากนี้ผู้บริหารควร ทราบทัศนคติ ของบุคลากรทางการศึกษา เพื่อนำไปวางแผนในการพัฒนาสถานศึกษา ต่อไป

ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อคงอยู่ของบุคลากรในโรงเรียนเอกชนขนาดเล็ก จังหวัดเชียงใหม่ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.01 มีทั้งหมดจำนวน 4 ปัจจัยได้แก่ ปัจจัยด้านภาวะผู้นำของผู้บริหาร ปัจจัยด้านความผูกพันต่อสถานศึกษา ปัจจัยด้านค่าตอบแทนและรางวัลจูงใจ และปัจจัยด้านบรรยากาศและ สภาพแวดล้อมในสถานศึกษา โดยแต่ละปัจจัยมีความสัมพันธ์กันทางบวก มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ระหว่าง .619 ถึง .875 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อคงอยู่ของบุคลากรในโรงเรียนเอกชนขนาดเล็ก โดยพิจารณาลำดับความสำคัญของตัวแปรที่นำเข้าสู่สมการถดถอยพหุคูณแบบมีขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis) พบว่า มีเพียง 2 ปัจจัยคือปัจจัยด้านบรรยากาศและสภาพแวดล้อมในสถานศึกษา และปัจจัยด้านค่าตอบแทนและรางวัลจูงใจ ที่สามารถพยากรณ์การคงอยู่ของบุคลากรในโรงเรียนเอกชนขนาดเล็กได้ ส่วนปัจจัยด้านภาวะผู้นำของผู้บริหาร และปัจจัยด้านความผูกพันต่อสถานศึกษา ไม่สามารถนำไปใช้พยากรณ์การคงอยู่ของบุคลากรในโรงเรียนเอกชนขนาดเล็กได้ โดยปัจจัยด้านบรรยากาศและสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาพยากรณ์การคงอยู่ของบุคลากรในโรงเรียนเอกชนขนาดเล็ก ได้ร้อยละ 73.40 และเมื่อเพิ่มปัจจัยด้านค่าตอบแทนและรางวัลจูงใจ สามารถพยากรณ์การคงอยู่ของบุคลากรในโรงเรียนเอกชนขนาดเล็ก ได้ร้อยละ 77 และได้สมการพยากรณ์ ดังนี้

สมการพยากรณ์ในรูปของคะแนนดิบ (Raw score)

$$\hat{Y} = 0.980 + 0.786(X4) + 0.266(X3)$$

สมการพยากรณ์ในรูปของคะแนนมาตรฐาน
(Standard score)

$$Z = 0.857(X4) + 0.302(X3)$$

อภิปรายผล

การวิจัยเกี่ยวกับ ปัจจัยที่ส่งผลต่อการคงอยู่ของบุคลากรในโรงเรียนเอกชนขนาดเล็ก จังหวัดเชียงใหม่ ผู้วิจัยพบประเด็นที่น่าสนใจ อยู่ 2 ประเด็นจึงนำมาอภิปรายผลดังนี้

ประเด็นที่ 1 พบว่า ปัจจัยด้านค่าตอบแทนและรางวัลใจ และปัจจัยด้านบรรยากาศและสภาพแวดล้อมในสถานศึกษา ส่งผลและสามารถพยากรณ์การคงอยู่ของบุคลากรในโรงเรียนเอกชนขนาดเล็ก จังหวัดเชียงใหม่ ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่า ค่าตอบแทนเป็นปัจจัยที่จำเป็นในการที่บุคลากรจะนำไปใช้ หรือบริหารให้ครอบคลุม และเพียงพอต่อค่าใช้จ่ายของตน และครอบครัว อีกทั้งช่วยเสริมสร้างฐานะความเป็นอยู่ของบุคลากรให้ดีขึ้น การให้รางวัลใจในการทำงานในรูปแบบพิเศษอื่น ๆ เช่น โบนัส เงินรางวัล สวัสดิการ ค่ารักษาพยาบาล ประกันชีวิต และอื่น ๆ จะทำให้องค์การดึงดูด และรักษาพนักงานไว้ได้ในระยะยาว และยังเป็นปัจจัยที่ทำให้ทุกคนทุ่มเททำงานอย่างเต็มที่ ดังที่ วิทยา ด้านอรรถกุล (2546, 232-236) ได้กล่าวไว้ว่า ค่าตอบแทน และสวัสดิการ คือ ผลประโยชน์ที่องค์การจัดหาให้พนักงานบนพื้นฐานของการที่พนักงานเป็นสมาชิกองค์การ เช่น ค่ารักษาพยาบาล วันลาพักร้อน ประกันชีวิต การบริหารการจ่ายค่าตอบแทนและสวัสดิการอย่างเหมาะสม จะทำให้องค์การดึงดูด และรักษาทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณภาพให้อยู่กับองค์การได้ ซึ่งสอดคล้องกับ อรุมา ศรีสว่าง (2544) ได้วิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อความผูกพันของบุคลากรในมหาวิทยาลัยเอกชน ผลการวิจัยพบว่า สภาพการทำงาน เงินเดือน สวัสดิการ และความมั่นคงในการทำงาน ทำให้บุคลากรในมหาวิทยาลัยเอกชนมีความผูกพันต่อองค์กร ส่วนปัจจัยด้านบรรยากาศ และสภาพแวดล้อมในสถานศึกษา เป็นปัจจัยหนึ่ง ที่บุคลากรยังให้ความสำคัญว่า ถ้าสถานศึกษามีการจัดบรรยากาศและสภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวยต่อการปฏิบัติงานจะทำให้บุคลากรทำงานอย่างมีความสุข ดังที่ภารดี อนันต์นารี (2553, 183) กล่าวว่าไว้ว่า สถานศึกษาเป็นองค์การทางการบริการชนิดหนึ่ง การศึกษาเรื่องบรรยากาศขององค์การช่วยให้ทราบถึงพฤติกรรมของบุคคลที่อยู่ในสภาพแวดล้อม และบุคลิกภาพของบุคคลมีประโยชน์ในการเชื่อมโยงระหว่างลักษณะต่าง ๆ เช่น

ทำให้เกิดแรงจูงใจ และทราบพฤติกรรมของคนในองค์การ และลักษณะองค์การ ดังนั้นการจัดบรรยากาศและสภาพแวดล้อมที่ดี ในสถานศึกษา จึงมีความจำเป็นสำหรับผู้บริหาร ที่นำมาสร้างความพึงพอใจในการทำงาน สร้างขวัญกำลังใจที่ดีในการทำงาน และลดอัตราการลาออกของบุคลากร ซึ่งสอดคล้องกับ สุรพล สุวรรณแสง (2553) ได้วิจัยเรื่อง ปัจจัยการคงอยู่ของครูโรงเรียนเอกชนในระบบที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 2 ใน 5 ด้าน ผลการวิจัยพบว่า ด้านสภาพการทำงาน เป็นปัจจัยที่มีผลต่อการคงอยู่ของครูในระดับมาก คือ สภาพห้องเรียนและจำนวนชั่วโมงสอนในแต่ละสัปดาห์มีความเหมาะสม มีความสะดวกในการเบิกจ่ายวัสดุเพื่อใช้ในการจัดการเรียนการสอน ผู้บริหารมีนโยบายที่ชัดเจนในการจัดสภาพแวดล้อมของโรงเรียน ให้เอื้อต่อการจัดการเรียนการสอน มีความปลอดภัย มั่นคง แข็งแรง สะอาดสวยงาม

ส่วนประเด็นที่ 2 พบว่า ปัจจัยด้านภาวะผู้นำของผู้บริหาร และ ปัจจัยด้านความผูกพันต่อสถานศึกษานั้น ส่งผลต่อการคงอยู่ของบุคลากรในโรงเรียนเอกชนขนาดเล็ก จังหวัดเชียงใหม่ แต่ไม่สามารถนำมาพยากรณ์การคงอยู่ของบุคลากรในโรงเรียนเอกชนขนาดเล็ก จังหวัดเชียงใหม่ได้ ทั้งนี้แสดงให้เห็นว่า ถึงแม้ภาวะผู้นำของผู้บริหารและความผูกพันต่อสถานศึกษาจะมีส่วนสำคัญต่อจิตใจของบุคลากรทางการศึกษาก็ตาม แต่ความต้องการขั้นพื้นฐานก็ยังเป็นสิ่งที่ยังจำเป็นอยู่ ดังนั้นปัจจัยด้านค่าตอบแทนและรางวัลใจ และปัจจัยด้านบรรยากาศและสภาพแวดล้อมในสถานศึกษา จึงเป็นสิ่งที่บุคลากรทางการศึกษาคำนึงถึงก่อนเป็นอันดับแรก ดังที่ จันทราณี สงวนนาม (2551, 251) กล่าวว่าในการเป็นผู้นำนั้น ลักษณะของการแสดงออกที่ชี้ให้เห็นถึงความเป็นผู้เป็นที่แท้จริงก็คือ การสร้างแรงจูงใจให้บุคคลในองค์การร่วมมือกันทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อบรรลุผลสัมฤทธิ์ที่พึงปรารถนา การที่ผู้นำองค์การจะผสมผสานจิตใจให้ผู้ร่วมงานเกิดความร่วมมือร่วมใจกันปฏิบัติภารกิจขององค์การให้ลุล่วงไปด้วยดีนั้นผู้บริหารต้องมีลักษณะของผู้นำที่ดี ที่จะทำให้ให้องค์การประสบความสำเร็จ จะต้องมีความฉลาด มีวุฒิภาวะทางสังคมและใจกว้าง มีแรงจูงใจภายในสูง และมีเจตคติเกี่ยวกับมนุษย์สัมพันธ์ด้วย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ภูมิล นวนาทเจษฎา และ ธนินาฏ ณ สุนทร (2557) เรื่อง ความผูกพันของครูเอกชนต่อสถานศึกษาระดับประถมศึกษาเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานครผลการวิจัยพบว่า ระดับความผูกพันของครูโรงเรียนเอกชนต่อสถานศึกษาระดับประถมศึกษาภาพรวมอยู่ในระดับดีมาก เพราะผู้

บริหารโรงเรียนมีการปรับกลยุทธ์ทางการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศ ทางด้านวิชาการมีการเน้นคุณภาพครู ให้มีความสำคัญกับทุกกิจกรรม ส่งเสริมการใช้ภาษา และพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรม ด้านการบริหารงานบุคคล ผู้บริหารมีภาวะผู้นำและมีการสร้างขวัญและกำลังใจให้ครู อีกทั้งรับสมัครครูให้ตรงกับงาน ด้านการบริหารงบประมาณ มีการวางแผนการใช้งบประมาณให้คุ้มค่า และมีการจัดหาแหล่งเงินทุนจากภายนอก และด้านการบริหารงานทั่วไปให้มีความเรียบร้อย มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล ส่วนปัจจัยด้านความผูกพันต่อสถานศึกษาที่ บุคลากรมีต่อสถานศึกษาต่อผู้บริหาร นักเรียน หรือแม้กระทั่งความผูกพันที่มีต่อผู้ร่วมงานด้วยกัน รวมทั้งระยะเวลาที่ปฏิบัติงานในโรงเรียน ทำให้เกิดความรู้สึกรักและร่วมเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียน แสดงให้เห็นว่ายังเป็นปัจจัยหนึ่งที่สำคัญในการทำให้บุคลากรคงอยู่กับสถานศึกษา ดังที่ สุพานี สฤกษ์วานิช (2552, 79) กล่าวว่า ความผูกพันต่อองค์การหมายถึง ความรู้สึกของพนักงานที่แสดงว่าเป็นหนึ่งเดียวกับองค์การ มีค่านิยมที่ใกล้เคียงกับสมาชิกอื่นๆ และเต็มใจที่จะอุทิศกำลังกาย และกำลังใจเพื่อปฏิบัติภารกิจขององค์การโดยรูปแบบของความผูกพันต่อองค์การจะมีอยู่ 3 ลักษณะ คือ 1) การผูกพันในเชิงความรู้สึก ซึ่งเป็นความตั้งใจของพนักงานที่จะคงอยู่กับองค์การอันเนื่องมาจากเพื่อนร่วมงานดี หน้าที่การงานดี บรรยากาศในการทำงานดี ตลอดจนเราเชื่อมั่นและยอมรับในเป้าหมายและค่านิยมขององค์การ เราจึงเต็มใจที่จะใช้ความพยายามอย่างเต็มกำลังความสามารถเพื่อประโยชน์ขององค์การ 2) ความผูกพันเนื่องจากต้องการอยู่กับองค์การ เพราะที่องค์การนี้เหมาะสมที่จะคงอยู่เป็นสมาชิกต่อไป เพราะค่าตอบแทนดี โอกาสก้าวหน้าดี จะเป็นเหตุผลในเชิงผลประโยชน์ 3) ผูกพันตามบรรทัดฐานที่ควรเป็น เกิดขึ้นเนื่องจากเราตระหนักได้ดีว่ากิจการแห่งนี้ให้โอกาสเรา รับเราเข้าทำงานฝึกอบรมสอนงานเรา จะเป็นเหตุผลในเชิงข้อผูกมัด ที่เราต้องผูกพันกับองค์การนี้ ซึ่งสอดคล้องกับ ศรีณีย์ พิมพ์ทอง (2557) ที่ได้วิจัย เรื่อง ปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อการคงอยู่ในองค์การของพนักงานมหาวิทยาลัยสายวิชาการในประเทศไทย พบว่า ตัวแปรความพึงพอใจในงานมีอิทธิพลทางตรงต่อความผูกพันต่อองค์การ และทั้งตัวแปรความพึงพอใจในงานและความผูกพันต่อองค์การ มีอิทธิพลทางอ้อมต่อการคงอยู่ในองค์การของพนักงานมหาวิทยาลัยสายวิชาการเมื่อรับรู้ว่าตนเองมีความก้าวหน้าในการปฏิบัติงาน มีความสัมพันธ์อันดีกับบุคคลอื่น ๆ ภายในสถาบัน และได้รับการตอบสนองจากปัจจัยต่าง ๆ ที่เหมาะสมต่อความต้องการก็จะทำให้พนักงานในมหาวิทยาลัยมีทัศนคติที่ดีต่อ

การทำงานในสถาบันการพึงพอใจต่องานที่ปฏิบัติทำให้เกิดความผูกพันต่อองค์การตามมา

สรุป

ผลจากการวิจัยครั้งนี้ พบว่า มีปัจจัยอยู่ 4 ปัจจัยที่ส่งผลต่อการคงอยู่ของบุคลากรในโรงเรียนเอกชนขนาดเล็ก จังหวัดเชียงใหม่ โดย ปัจจัยด้านภาวะผู้นำของผู้บริหารมีการปฏิบัติมากที่สุด ส่วนปัจจัยด้านความผูกพันต่อสถานศึกษา ปัจจัยด้านค่าตอบแทนและรางวัลจูงใจ และปัจจัยด้านบรรยากาศและสภาพแวดล้อมในสถานศึกษา มีการปฏิบัติมาก และจากการวิเคราะห์ปัจจัยที่สามารถนำมาพยากรณ์การคงอยู่ของบุคลากรในโรงเรียนเอกชนพบว่า มีเพียง 2 ปัจจัยเท่านั้นคือปัจจัยด้านค่าตอบแทนและรางวัลจูงใจและปัจจัยด้านบรรยากาศและสภาพแวดล้อมในสถานศึกษา ที่สามารถนำมาพยากรณ์การคงอยู่ของบุคลากรในโรงเรียนเอกชนขนาดเล็ก จังหวัดเชียงใหม่ได้ ทั้งนี้ไม่ได้หมายความว่าปัจจัยอีก 2 ปัจจัยที่ไม่สามารถนำมาพยากรณ์การคงอยู่ของบุคลากรในโรงเรียนเอกชนขนาดเล็ก จังหวัดเชียงใหม่ จะไม่มีความสำคัญ เพราะภาวะผู้นำของผู้บริหารและความผูกพันต่อสถานศึกษาก็ยังมีความสำคัญต่อจิตใจของบุคลากรทางการศึกษาอยู่

ข้อเสนอแนะงานวิจัย

1. ปัจจัยด้านภาวะผู้นำของผู้บริหาร ควรมีนโยบายที่ชัดเจนในการบริหารจัดการทรัพยากรมนุษย์ หรือบุคลากรในสถานศึกษาให้คงอยู่ในสถานศึกษาให้ยาวนานที่สุด โดยปรับเปลี่ยนจากแนวคิด การบริหารแบบเดิม ๆ แล้วเปิดโอกาสให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นในเรื่องของการสร้างแรงจูงใจ หรือรางวัลที่ พวกเขาต้องการ รวมถึงการแสดงความคิดเห็นหรือความรับผิดชอบในเรื่องของการจัดบรรยากาศ และสภาพแวดล้อมในสถานศึกษา
2. ปัจจัยด้านความผูกพันต่อสถานศึกษา ควรมีการจัดกิจกรรมเพื่อสร้างสัมพันธ์ภาพที่ดีระหว่างผู้ร่วมงานบ่อย ๆ หรือกิจกรรมที่เน้นความสามัคคี และกิจกรรมที่เน้นความใกล้ชิดกันของบุคลากร
3. ปัจจัยด้านค่าตอบแทนและรางวัลจูงใจ ผู้บริหารควรเปิดโอกาสให้ พนักงาน หรือบุคลากรมีส่วนร่วมในการเสนอความคิดเห็นในการให้ค่าตอบแทนและรางวัลจูงใจ
4. ปัจจัยด้านบรรยากาศ และสภาพแวดล้อมในสถานศึกษา ผู้บริหาร และ บุคลากรควรมีความ สัมพันธ์

ที่ดีต่อกัน เคารพ และให้เกียรติซึ่งกันและกัน ให้ความร่วมมือในการปฏิบัติงานและปฏิบัติตามกฎระเบียบของสถานศึกษา เพื่อการอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข

ข้อเสนอแนะงานวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาเกี่ยวกับแรงจูงใจของบุคลากรในโรงเรียนเอกชนขนาดเล็ก จังหวัดเชียงใหม่ เพื่อเป็นแนวทางการสร้างแรงจูงใจให้กับบุคลากร
2. ควรศึกษาเกี่ยวกับบรรยากาศองค์การของโรงเรียนเอกชนขนาดเล็ก จังหวัดเชียงใหม่ เพื่อหาแนวทางในการทำให้บุคลากรคงอยู่ในองค์กรในระยะยาว

เอกสารอ้างอิง

- จันทร์ธานี สงวนนาม. (2551). ทฤษฎีและแนวปฏิบัติในการบริหารสถานศึกษา. กรุงเทพฯ :บริษัทบุ๊คพอยท์ จำกัด.
- ภารดี อนันต์นาวิ. (2553). หลักการ แนวคิด ทฤษฎีทางการบริหารการศึกษา. (พิมพ์ครั้งที่ 3).ชลบุรี: บริษัทมนตรี จำกัด.
- ภูมกล นวนาทเจษฎา และ ธนินาฏ ญ สุนทร (2557). ความผูกพันของครูเอกชนต่อสถานศึกษาระดับประถมศึกษาเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร. ปรียญาศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเซนต์จอห์น.
- วิทยา ด้านธำรงกุล. (2546). การบริหาร. กรุงเทพฯ : บริษัทเวิร์ดเวฟ เอ็ดดูเคชั่น จำกัด.
- สุปราณี เอกอุ. (2547). การคงอยู่ของพนักงานบริษัท ธนบุรี จำกัด มหาชน. สารนิพนธ์ คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- สุพานี สฤกษ์วานิช. (2552). พฤติกรรมองค์การสมัยใหม่ : แนวคิดและทฤษฎี. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน.(2554). แผนยุทธศาสตร์การส่งเสริมการศึกษาเอกชน.
- สุรพล สุวรรณแสง. (2553). ปัจจัยการคงอยู่ของครูในโรงเรียนเอกชนในระบบ ที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประทุมธานี เขต 2. วิทยานิพนธ์ ปรียญาศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- ศรัณย์ พิมพ์ทอง. (2557). ปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อการคงอยู่ในองค์การของพนักงานมหาวิทยาลัยสายวิชาการในประเทศไทย. สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ.

การดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน
ของโรงเรียนสมเด็จพระพุทธชินวงศ์ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่
The Performance of the Student Supporting System of
Phra Buddha Chinawong School ,Muang Distric,Chiangmai Province.

พระครูวินัยธรบุญกร ไกยะฝ่าย¹, พชวีวรรณ กิจมี²

¹นักศึกษาศรีวิภาวดี สาขาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยพาร์อีสเทอร์น, phasuka@hotmail.com

²อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ สาขาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยพาร์อีสเทอร์น,

nye_nai@hotmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่อง การดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของโรงเรียนสมเด็จพระพุทธชินวงศ์ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของโรงเรียนสมเด็จพระพุทธชินวงศ์ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ด้านการคัดกรองนักเรียน ด้านการส่งเสริมนักเรียน ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา และด้านการส่งต่อ ประชากรในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหาร ครูผู้สอน และนักศึกษาฝึกสอน จำนวน 30 รูป/คน ปีการศึกษา 2559 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามชนิดเลือกตอบ และการสนทนากลุ่มย่อย วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ความถี่ ร้อยละ และการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัย พบว่า การดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แบ่งออกเป็น 5 ด้าน ได้แก่ (1) ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล พบว่า ส่วนใหญ่มีการดำเนินงาน ประสานงานและสื่อสารกับผู้เกี่ยวข้องอย่างใกล้ชิด สม่่าเสมอและทันต่อเหตุการณ์ และผู้บริหารโรงเรียนให้การสนับสนุนการดำเนินงานร่วมกิจกรรมตามความเหมาะสมอย่างสม่ำเสมอ ปัญหาสำคัญ คือ ไม่มีการทำแฟ้มประวัติรายบุคคลของนักเรียน แนวทางพัฒนา คือ ครูควรมีข้อมูลพื้นฐานทางครอบครัวของนักเรียนทุกคน (2) ด้านการคัดกรองนักเรียน พบว่า ส่วนใหญ่มีการดำเนินงานจัดทำสารสนเทศนักเรียนเพื่อการจัดการในการส่งเสริมนักเรียน ปัญหาสำคัญ คือ ไม่ทราบข้อมูลเชิงลึกของนักเรียน ทั้งยังขาดเครื่องมือในการดำเนินงาน แนวทางพัฒนา คือ โรงเรียนควรมีการสร้างเครื่องมือในการดำเนินงานเพื่ออำนวยความสะดวกให้กับครูในการบันทึกข้อมูลของนักเรียนได้อย่างครบถ้วน (3) ด้านการส่งเสริมนักเรียน พบว่า ส่วนใหญ่มีการดำเนินงานจัดประชุมครูที่ปรึกษา ปัญหาสำคัญ คือ การทำงานไม่เป็นระบบตามขั้นตอน ไม่มีกิจกรรมชมรมตามที่นักเรียนต้องการ แนวทางพัฒนา คือ ครูควรทราบวัตถุประสงค์การดำเนินงานและ มีระบบแบบแผนการทำงานที่ชัดเจน และควรเปิดโอกาสให้นักเรียนเลือกทำกิจกรรมชมรมตามความต้องการ (4) ด้านการป้องกัน การแก้ไขปัญหา ส่วนใหญ่มีการดำเนินงานนัดพบและสื่อสารกับผู้ปกครองของนักเรียน เพื่อการป้องกันแก้ไขปัญหา ปัญหาสำคัญ คือ นักเรียนมีพฤติกรรมค่อนข้างเสี่ยง แนวทางพัฒนา คือ โรงเรียนควรจัดค่ายพัฒนาบุคลิกภาพนักเรียน และ (5) ด้านการส่งต่อ ส่วนใหญ่มีการดำเนินงานบันทึกการส่งต่อนักเรียนไปยังครูที่เกี่ยวข้องในการช่วยเหลือนักเรียน ปัญหาสำคัญ คือ มีการดำเนินงานไม่ต่อเนื่อง ขาดบุคลากรที่เชี่ยวชาญ อีกทั้งไม่มีโรงเรียนในพันธมิตรที่จะส่งต่อนักเรียน แนวทางพัฒนา คือ โรงเรียนควรจัดระบบการส่งต่อนักเรียนไปยังผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านอย่างต่อเนื่อง มีการแต่งตั้งบุคลากรให้เหมาะสมกับงาน และมีโรงเรียนเครือข่าย ลงนามข้อตกลงส่งต่อนักเรียนร่วมกัน

คำสำคัญ : การดำเนินงาน ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนพระปริยัติธรรม

Abstract

The research titled “Performance of the Student Supporting System of Phra BuddhaChinawong School” aimed to study the performance of the student supporting system of Phra BuddhaChinawong School. The aspect of knowing individual students, The aspect of screening students, The aspect of promoting students, The aspect of preventing and correcting problems, The aspect of transferring. The population used in this study included administrators, teachers and student teachers with the number of 30 people in the academic year 2016. The tools used in the research were multiple choice questionnaires and focus group discussions. The data were analyzed by frequency, percentage and content analysis. The findings were as follows: The performance of the student supporting system of Phra Pariyattidhamma School was divided into 5 aspects. (1) The aspect of knowing individual students revealed that the performances were mostly about coordinating and communicating with people involved closely, regularly and timely. In addition, the school administrators supported any operations and participated in any activities as appropriate constantly. The key problem was that individual student files were not prepared. How to improve was that the teachers should have family background of all students. (2) The aspect of screening students showed that the operations were mostly about preparing student information to manage student support. The key problem was that there was not any student depth information. Moreover, there were not any operational tools. How to develop was that the school should create any tools to facilitate the teachers in recording student information. (3) The aspect of promoting students showed that the performances were mostly about arranging any advisor conferences. The key problem was that the performance was not systematical. There were not any club activities as the students required. How to improve was that the teachers should know operational objectives with a clear roadmap and allow the students to choose club activities as required. (4) The aspect of preventing and correcting problems, the operations were mostly about making any appointments and communicating with student’s parents in order to prevent and correct any problems. The key problem was that the students had risky behaviors. How to develop was that the school should organize a camp for improving student’s personality and (5) the aspect of transferring, the performances are mostly about transferring student’s records to the teachers involved in helping them. The key problem was that the operation lacked continuation and specialists. Furthermore, the school had not any partner schools to transfer the students. How to develop was that the school should set up a system for transferring the students to the specialists continuously. The personnel appointed should be put into the right job. In addition, the school should have network schools to sign an agreement for transferring the students.

Keywords : Performance, Student Supporting System, Phra BuddhaChinawong School

บทนำ

ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน เป็นระบบหนึ่งที่มีความสำคัญต่อคุณภาพการจัดการศึกษาโดยเฉพาะอย่างยิ่งการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ (2554) ให้ใช้มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา ได้กำหนดมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อการประกันคุณภาพภายใน ไว้ในมาตรฐานที่ 10 ตัวบ่งชี้ที่ 10.6 กล่าวไว้ว่า จัด

ระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนที่มีประสิทธิภาพ และครอบคลุมถึงผู้เรียนทุกคน แสดงให้เห็นว่าระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนมีความสำคัญต่อคุณภาพการจัดการศึกษา เป็นสิ่งที่สถานศึกษาควรตระหนักถึงความสำคัญ และดำเนินการให้เกิดประสิทธิภาพ

กระบวนการและขั้นตอนของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนมีภารกิจหลักที่เป็นหัวใจของการทำงาน 5 ประการตามที่กรมสุขภาพจิต (2546) ได้เสนอไว้ คือ (1) การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล (2) การคัดกรองนักเรียน (3) การ

ส่งเสริมนักเรียน (4) การป้องกันและแก้ไขปัญหา และ(5) การส่งต่อ

จากการศึกษาวิเคราะห์ห้วงการทางการศึกษา โรงเรียนสมเด็จพระพุทธชินวงศ์ (2558) ทำให้ทราบว่าเมื่อ พ.ศ. 2556 ได้มีการไปศึกษาดูงานระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนสถานศึกษาแห่งหนึ่งในจังหวัดเชียงใหม่ แล้วนำมาใช้ในสถานศึกษา และนอกจากนั้นยังทราบสภาพปัญหาเกี่ยวข้องกับการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนสมเด็จพระพุทธชินวงศ์ ซึ่งส่งผลต่อพฤติกรรมของผู้เรียนที่ไม่เหมาะสม การไม่สนใจใฝ่เรียนรู้ ตลอดถึงปัญหาการออกกลางคัน ทั้งย่อมส่งผลต่อความเป็นศาสนทายาทที่ดีในอนาคต กระทั่งต่อการดำเนินงานของโครงการพระธรรมจาริก และวัดศรีโสดา พระอารามหลวง อย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ แต่ที่ผ่านมายังไม่มีการศึกษาการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนสมเด็จพระพุทธชินวงศ์ ทั้ง 5 ด้าน คือ ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ด้านการคัดกรองนักเรียน ด้านการส่งเสริมนักเรียน ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา และด้านการส่งต่อ หากแต่ผู้บริหารสถานศึกษาในปัจจุบันได้ส่งเสริม และให้ความสำคัญในระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนเป็นอย่างยิ่ง เพราะมีผลกระทบต่อการบริหารงานด้านอื่น ๆ ของสถานศึกษาตามมาอีกหลายประการ ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนสมเด็จพระพุทธชินวงศ์ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ ว่า มีการดำเนินงานหรือไม่ อย่างไร เพื่อเป็นแนวทางพัฒนาการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือสามเณรนักเรียน ของโรงเรียนให้ดียิ่งขึ้นต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อศึกษาการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของโรงเรียนสมเด็จพระพุทธชินวงศ์ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ด้านการคัดกรองนักเรียน ด้านการส่งเสริมนักเรียน ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา และด้านการส่งต่อ

วิธีการวิจัย

การวิจัยเรื่องการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของโรงเรียนสมเด็จพระพุทธชินวงศ์ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ ในครั้งนี้ ผู้วิจัยมีวิธีดำเนินการวิจัยดังนี้

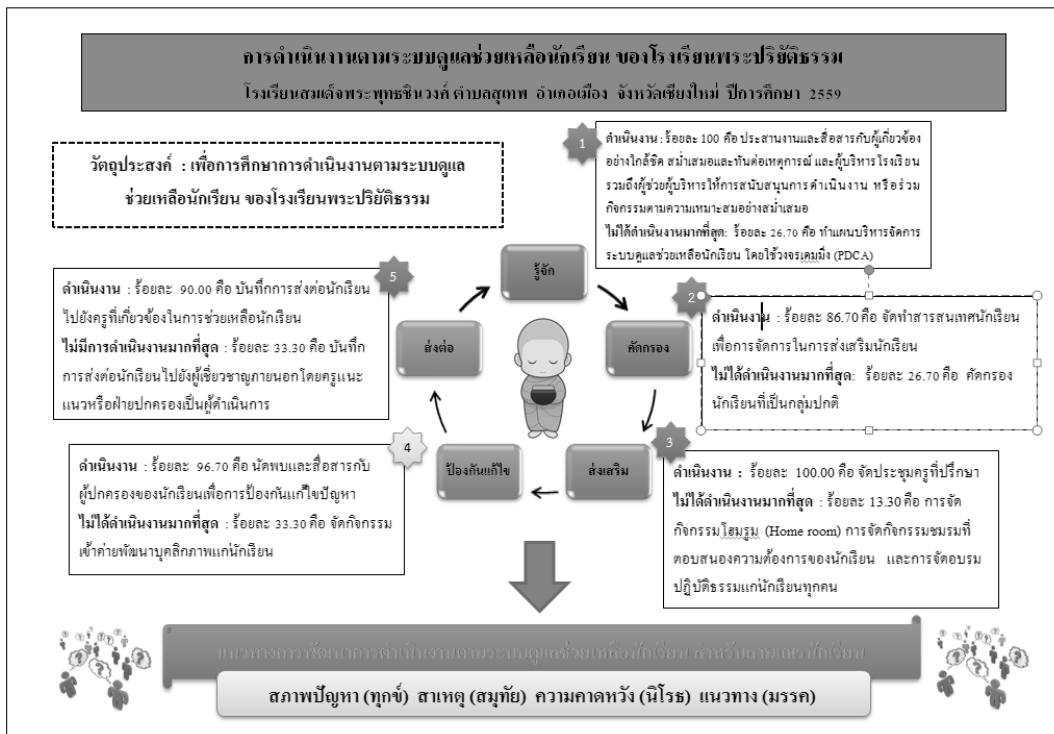
1. ประชากร ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ เป็นประชากรได้แก่ คณะผู้บริหาร 3 คน ครูผู้สอน 22 คน และนักศึกษา ฝึกสอน 5 คน ของโรงเรียนสมเด็จพระพุทธชินวงศ์ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ ปีการศึกษา 2559 รวมจำนวน 30 รูป/คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสอบถาม และการสนทนากลุ่มย่อย โดยแบบสอบถามเกี่ยวกับการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนสมเด็จพระพุทธชินวงศ์ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ แบ่งออกเป็น 3 ตอน กำหนดขอบเขตเนื้อหา และสร้างข้อคำถามตามขอบเขตเนื้อหาทั้ง 5 ด้าน เสนอผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน เพื่อตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) เลือกข้อที่มีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.67 ขึ้นไป จากนั้นทดลองใช้เครื่องมือกับกลุ่มตัวอย่าง (Try-Out) ที่โรงเรียนวัดวิเวกนาราม อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ และโรงเรียนบาลีสหศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วัดสวนดอก พระอารามหลวง จำนวน 30 รูป/คน แล้วนำข้อมูลมาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา ได้ค่าความเชื่อมั่น (Reliability) 0.98 ส่วนการทำสนทนากลุ่มย่อย (Focus Group) ผู้วิจัยเลือกประเด็นสำคัญที่ได้จากแบบสอบถาม มากำหนดเป็นประเด็นสนทนาสนทนากลุ่มย่อย โดยเลือกจากประเด็นข้อคำถามที่มีร้อยละของการไม่ได้ดำเนินงานมากที่สุด จากทั้งหมด 5 ด้าน ๆ ละ 1 ประเด็น คือ (1) ทำแผนบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยใช้วงจรเต็มมิ่ง (PDCA) (2) คัดกรองนักเรียนที่เป็นกลุ่มปกติ (3) การจัดกิจกรรมโฮมรูม (Home room) การจัดกิจกรรมชมรมที่ตอบสนองความต้องการของนักเรียน และการจัดอบรมปฏิบัติธรรมแก่นักเรียนทุกคน (4) จัดกิจกรรมเข้าค่ายพัฒนาบุคลิกภาพแก่นักเรียน (5) บันทึกการส่งต่อนักเรียนไปยังผู้เชี่ยวชาญภายนอกโดยครูแนะแนวหรือฝ่ายปกครองเป็นผู้ดำเนินการ

3. การเก็บรวบรวม ผู้วิจัยขอหนังสือจากคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยพายัพเพื่อขอความร่วมมือในการจัดเก็บข้อมูลการวิจัย ถึงผู้อำนวยการโรงเรียนสมเด็จพระพุทธชินวงศ์ โดยเริ่มแจกแบบสอบถาม วันที่ 6 มีนาคม 2560 รับแบบสอบถามคืน วันที่ 13 มีนาคม 2560 ซึ่งผู้อำนวยการโรงเรียนมอบหมายให้ฝ่ายวิชาการอำนวยความสะดวกอีกทั้ง ผู้วิจัยได้รับแบบสอบถามคืนจำนวนทั้งสิ้น 30 ชุดครบตามจำนวน ส่วนการจัดเก็บข้อมูลจากการทำสนทนากลุ่มย่อย (Focus Group) ผู้วิจัยออกแบบ

วางแผน เตรียมการ กำหนดวันที่ 16 มีนาคม 2560 เวลา 09.00 น. สถานที่ คือ ห้องประชุมใหญ่ “ ศาลา สว.สมเด็จ พระบรมราชชนนี ” ได้นิมนต์พระครูใบฎีกาสวรรณ เตชวโร หัวหน้าฝ่ายการศึกษาและเผยแพร่ ผู้ช่วยเจ้าอาวาส วัดศรีโสดา พระอารามหลวง เป็นวิทยากรผู้เชี่ยวชาญจัด กระบวนการสนทนากลุ่มย่อย (Focus Group) จากนั้น ดำเนินการ โดยผู้วิจัยนำเสนอผลการจัดเก็บข้อมูลจาก แบบสอบถาม แก่ผู้เข้าร่วมสนทนากลุ่มย่อย คือ ผู้บริหาร ครูผู้สอน และนักศึกษาฝึกสอน จำนวน 30 รูป/คน แล้ว กำหนดประเด็นสำคัญที่ได้จากแบบสอบถาม พร้อมทั้งแจก เอกสารประกอบให้แก่ผู้เข้าร่วมสนทนา จากนั้นวิทยากร กระบวนการแบ่งกลุ่มผู้เข้าร่วมสนทนากลุ่มย่อย ออกเป็น 5

กลุ่มตามประเด็นการสนทนา 5 ด้านและใช้วิธีวิจัย 4 กำกับ รูปแบบเพื่อวิเคราะห์ปัญหาและแนวทางการพัฒนา แล้ว แจกอุปกรณ์ให้แก่แต่ละกลุ่ม อาทิ กระดาษบุรูป ปากกาเคมี สีเทียน เป็นต้น พร้อมทั้งกำหนดเวลาให้สมาชิกแต่ละกลุ่ม ย่อยได้สนทนาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ภายในกลุ่มแต่ละประเด็น ต่อจากนั้นวิทยากรกระบวนการให้ตัวแทนออกมานำเสนอ ผลงานแต่ละกลุ่ม จากนั้นจึงร่วมกันวิเคราะห์ อภิปรายผล สรุป ตามประเด็นสำคัญ ต่อมาผู้วิจัยสรุปสาระสำคัญจาก การทำสนทนากลุ่มย่อย (Focus Group) กล่าวขอบคุณ อนุเมทนาขอบคุณผู้เข้าร่วมสนทนากลุ่มย่อย และเน้นย้ำถึง ประโยชน์ที่จะเกิดขึ้นจากการวิจัย

การประยุกต์ใช้วิธีวิจัย 4 เพื่อวิเคราะห์การดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของโรงเรียนสมเด็จพระพุทธชินวงศ์ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่

ในการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามผู้วิจัยได้ ตรวจสอบความสมบูรณ์ทุกชุด แล้วลงรหัส วิเคราะห์ตอนที่ 1 และ 2 โดยใช้โปรแกรมวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ ใช้ ความถี่ ร้อยละ นำเสนอในรูปแบบตารางประกอบการบรรยาย ตอนที่ 3 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ความถี่แต่ละประเด็นที่ตอบ นำเสนอในรูปแบบบรรยาย ส่วนข้อมูลจากสนทนากลุ่มย่อย

(Focus Group) นำมาวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา และนำเสนอในรูปแบบความเรียง จากนั้นนำผลการวิเคราะห์จาก แบบสอบถามและการสนทนากลุ่มย่อยจัดทำเป็นแผนภูมิ แต่ละด้านของการดำเนินงาน ตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน เพื่อให้ง่ายต่อการอธิบาย และทำความเข้าใจ

ผลการวิจัย

การดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนสมเด็จพระพุทธชินวงศ์ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ มีการดำเนินงาน 5 ด้าน ได้แก่ ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ด้านการคัดกรองนักเรียน ด้านการส่งเสริมนักเรียน ด้านการป้องกัน การแก้ไขปัญหา และด้านการส่งต่อ มีการดำเนินงาน ดังนี้

ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นว่า ทางโรงเรียนมีการดำเนินงานคิดเป็นร้อยละ 100 จำนวน 2 ข้อ คือ ประสานงานและสื่อสารกับผู้เกี่ยวข้องอย่างใกล้ชิด สม่ำเสมอและทันต่อเหตุการณ์ และผู้บริหารโรงเรียนรวมถึงผู้ช่วยผู้บริหารให้การสนับสนุนการดำเนินงาน หรือร่วมกิจกรรมตามความเหมาะสมอย่างสม่ำเสมอ ส่วนข้อที่ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นว่า ไม่มีการดำเนินงาน มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 26.70 คือ ทำแผนบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยใช้วงจรเดมมิง (PDCA) สำหรับปัญหาที่พบ ได้แก่ ติดต่อกขอเอกสารจากผู้ปกครองยาก ให้ข้อมูลได้ไม่ครบตามความเป็นจริง ขาดผู้ดูแลอย่างใกล้ชิดเมื่ออยู่ภูมิลำเนา นักเรียนมีจำนวนมาก รู้จักนักเรียนได้ไม่ทั่วถึง และมีการดำเนินงานไม่ต่อเนื่อง โดยมีข้อเสนอแนะดังนี้ คือ ควรติดต่อกับผู้ปกครองนักเรียน ครูที่ปรึกษาควรให้ความคุ้นเคยกับนักเรียนมากขึ้น มีความเข้าใจเป็นกันเอง ควรมีผู้ปกครองประจำคณะมีระบบพี่เลี้ยงดูแล และควรมีการดำเนินงานรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลอย่างต่อเนื่อง จากการสนทนากลุ่มย่อย ผู้เข้าร่วมสนทนากลุ่มย่อยมีความคิดเห็นเกี่ยวกับ การทำแผนบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยใช้วงจรเดมมิง (PDCA) พบปัญหาสำคัญ ได้แก่ โรงเรียนไม่มีการทำแฟ้มประวัติรายบุคคลของนักเรียน ไม่มีการวางแผน ไม่มีระบบที่ชัดเจน การประสานงานร่วมกันของคณะทำงานยังไม่ดีพอ โดยมีสาเหตุสำคัญมาจาก ครูขาดความรู้พื้นฐานในการจัดทำข้อมูลนักเรียน แต่ปฏิบัติตามความเคยชินของตนเอง ทั้งนี้ผู้ร่วมสนทนากลุ่มย่อยมีเป้าหมายร่วมกัน ได้แก่ ครูรู้หน้าที่ รู้จักข้อมูลพื้นฐานทางครอบครัวของนักเรียน และประสานสัมพันธ์กันให้มากขึ้น โดยมีแนวทางดังนี้ คือ ครูควรรู้หน้าที่ มีข้อมูลพื้นฐานทางครอบครัวของนักเรียน และประสานสัมพันธ์กันให้มากขึ้น

ด้านการคัดกรองนักเรียน พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นว่า ทางโรงเรียนมีการดำเนินงานคิดเป็นร้อยละ 86.70 คือ จัดทำสารสนเทศนักเรียนเพื่อการจัดการในการส่งเสริมนักเรียน ส่วนข้อที่ผู้ตอบแบบสอบถามมีความ

คิดเห็นว่า ไม่มีการดำเนินงาน มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 26.70 คือ คัดกรองนักเรียนที่เป็นกลุ่มปกติ สำหรับปัญหาที่พบ ได้แก่ ไม่สามารถรับรู้ข้อมูลเชิงลึกของนักเรียนได้ ขาดบุคลากรและกระบวนการจัดการอย่างเป็นระบบ ขาดความร่วมมือจากครูที่ปรึกษาและผู้บริหารอย่างเต็มที่ อนึ่ง แม้จะมีการคัดกรองนักเรียนแล้ว แต่บริบทโดยรวมของวัดและโรงเรียนไม่เอื้อต่อการดำเนินงานด้านการคัดกรองนักเรียน โดยมีข้อเสนอแนะดังนี้ คือ ควรสอบถามข้อมูลเชิงลึกจากเพื่อน และผู้ปกครอง เมื่อได้ข้อมูลมาแล้วควรจัดการข้อมูลอย่างเป็นระบบคัดแยกให้ชัดเจนจากนั้นจึงจัดส่งให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องเพื่อให้ได้ข้อมูลที่ตรงกัน ครูและผู้บริหารควรตระหนักในปัญหาหรือพฤติกรรมของนักเรียนอย่างจริงจัง และเมื่อจะรับนักเรียนใหม่จะต้องรับตามเกณฑ์ หรือคุณสมบัติของโรงเรียนที่ได้กำหนดไว้ไม่ควรเน้นปริมาณนักเรียน จากการสนทนากลุ่มย่อยผู้เข้าร่วมสนทนากลุ่มย่อยมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการคัดกรองนักเรียนที่เป็นกลุ่มปกติ โดยพบว่า ไม่ทราบข้อมูลเชิงลึกของนักเรียน นักเรียนมีสถานภาพที่หลากหลาย ทั้งยังขาดเครื่องมือในการดำเนินการคัดกรองนักเรียนเป็นกลุ่มปกติ โดยมีสาเหตุมาจาก การขาดความรู้ความชำนาญ โรงเรียนมีนโยบายต้อนรับนักเรียนทุกคน ไม่มีการทดสอบคัดเลือก หากแต่มีเป้าหมายหรือความคาดหวังร่วมกัน คือ มีการคัดแยกตามความรู้ความสามารถ มีการทดสอบความรู้พื้นฐาน เพื่อคัดกรองนักเรียนตามกลุ่มและพัฒนาคุณภาพนักเรียนได้ดียิ่งขึ้น โดยมีแนวทาง ดังนี้ คือ มีการกำหนดเกณฑ์และคุณสมบัตินักเรียนให้ชัดเจน โรงเรียนควรมีการสร้างเครื่องมือในการดำเนินงานเพื่ออำนวยความสะดวกให้กับครูในการบันทึกข้อมูลของนักเรียนได้อย่างครบถ้วน และที่สำคัญมีบุคลากรที่ชำนาญรับผิดชอบดำเนินงาน

ด้านการส่งเสริมนักเรียน พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นว่า ทางโรงเรียนมีการดำเนินงานคิดเป็นร้อยละ 100 คือ จัดประชุมครูที่ปรึกษา ส่วนข้อที่ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นว่า ไม่มีการดำเนินงาน มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 13.30 คือ จำนวน 3 ข้อ คือ การจัดกิจกรรมโฮมรูม (Home room) การจัดกิจกรรมชมรมที่ตอบสนองความต้องการของนักเรียน และการจัดอบรมปฏิบัติธรรมแก่นักเรียนทุกคน สำหรับปัญหาที่พบ ได้แก่ ผู้บริหารขาดแผน และงบประมาณในการดำเนินงาน อีกทั้งวัด โรงเรียนตลอดถึงโครงการพระธรรมจาริก มีกิจกรรมตลอดทำให้การเรียนรู้ของนักเรียนไม่ต่อเนื่อง โดยมีข้อเสนอแนะดังนี้ คือ ผู้บริหารควรทำแผนนโยบาย และจัดสรรงบประมาณอย่างชัดเจน ควรประสานและบูรณาการจัดปฏิทินการศึกษาร่วม

กัน โดยใช้กิจกรรมต่าง ๆ ในวัดเป็นภาระงานในการเรียนรู้ของนักเรียน จากการสนทนากลุ่มย่อย ผู้เข้าร่วมสนทนากลุ่มย่อยมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมโฮมรูม (Home room) การจัดกิจกรรมชมรมที่ตอบสนองความต้องการของนักเรียน และการจัดอบรมปฏิบัติธรรมแก่นักเรียนทุกคน พบปัญหาสำคัญ คือ ไม่เป็นระบบตามขั้นตอน ไม่สามารถติดตามนักเรียนได้ ไม่มีกิจกรรมชมรมตามที่นักเรียนต้องการ การจัดอบรมไม่ตรงตามความต้องการของนักเรียน โดยมีสาเหตุสำคัญมาจาก ไม่มีจุดประสงค์หรือเป้าหมายในการดำเนินการที่ชัดเจน ครูที่ปรึกษาและนักเรียนมีเวลาพบกันน้อย กิจกรรมชมรมมีการเปลี่ยนแปลงตามผู้จัดตั้งชมรมโดยนักเรียนไม่สามารถเลือกได้ อีกทั้งสภาพแวดล้อมก็ไม่เอื้ออำนวยเท่าที่ควร โดยมีเป้าหมายและความคาดหวังร่วมกัน ดังนี้ คือ ครูต้องรู้จักจุดประสงค์การดำเนินการมีระบบแบบแผนชัดเจน ครูที่ปรึกษาและนักเรียนมีเวลาพบกันทุกวัน และเปิดให้นักเรียนมีกิจกรรมชมรมตามความต้องการ โดยมีแนวทาง คือ ส่งครูไปอบรมในการจัดกิจกรรมและการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน กำหนดตารางให้ครูที่ปรึกษาพบนักเรียนทุกวัน สนับสนุนการจัดกิจกรรมชมรมตามความต้องการของนักเรียน และมีการจัดทำแผนกิจกรรมเฉพาะ

สำหรับด้านการป้องกัน การแก้ไขปัญหา ผู้ตอบแบบสอบถามมีความเห็นว่า ทางโรงเรียนมีการดำเนินงานคิดเป็นร้อยละ 96.70 คือ นัดพบและสื่อสารกับผู้ปกครองของนักเรียนเพื่อการป้องกันแก้ไขปัญหา ส่วนข้อที่ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นว่า ไม่มีการดำเนินงาน มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 33.30 คือ จัดกิจกรรมเข้าค่ายพัฒนาบุคลิกภาพแก่นักเรียน สำหรับปัญหาที่พบ ได้แก่ ขาดทีมงานในการป้องกันรักษาอย่างเป็นระบบ มีกรรมการแต่ไม่ได้ทำงานจึงไม่เป็นรูปธรรม การจัดการด้านสิ่งแวดล้อมและสารสนเทศไม่ดีเท่าที่ควร ดำเนินงานป้องกัน แก้ไขปัญหาได้เพียงบางส่วนไม่หมดทุกคน และไม่ต่อเนื่อง ซึ่งมีผลต่อพฤติกรรมเสี่ยงของนักเรียนตามมา คือ ทะเลาะวิวาท คึกคะนอง สูบบุหรี่ เป็นต้น โดยมีข้อเสนอแนะดังนี้ คือ ควรมีทีมงานฝ่ายปกครองทำงานอย่างเป็นระบบ เป็นเครือข่าย มีการนิเทศ ติดตามภายใน ควรมีการจัดสภาพแวดล้อมให้น่าอยู่ตามความเหมาะสม อาทิ ที่พักผ่อน ที่สรงน้ำ ที่ตากผ้า ที่เก็บของประจำตัว ที่พัก เป็นต้น จากการสนทนากลุ่มย่อย ผู้เข้าร่วมสนทนากลุ่มย่อยมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมเข้าค่ายพัฒนาบุคลิกภาพแก่นักเรียน ดังนี้ คือ นักเรียนมีพฤติกรรมเสี่ยงจำนวนมาก แต่ขาดการจัดกิจกรรมเข้าค่าย

พัฒนาบุคลิกภาพแก่นักเรียน ทีมงานก็ขาดประสบการณ์ในดำเนินงาน นักเรียนเองก็ขาดความกระตือรือร้น โดยมีสาเหตุสำคัญมาจาก ไม่มีการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนมาตั้งแต่ต้น มีการเปลี่ยนแปลงตัวบุคลากรหรือทีมงานที่รับผิดชอบบ่อย จึงขาดความต่อเนื่องในการดำเนินงาน โดยมีเป้าหมายหรือความคาดหวังร่วมกัน คือ ลดจำนวนนักเรียนที่มีความเสี่ยงและมีปัญหาทางพฤติกรรม มีทีมงานคุณภาพ มีเครื่องมือในการจัดการที่ดี มีประสิทธิภาพ ควรจะมีการจัดกิจกรรมอบรมพัฒนาบุคลิกภาพพระภิกษุสามเณร กระตุ้นให้เกิดความกระตือรือร้น และรับผิดชอบต่อตนเอง โดยมีแนวทาง ดังนี้ คือ วางแผนการจัดกิจกรรมร่วมกันระหว่างผู้บริหาร คณะครู และบุคลากรที่เกี่ยวข้อง พัฒนาความเป็นทีมงานคุณภาพ ออกไปฝึกประสบการณ์เรียนรู้นอกสถานศึกษา มีการจัดอบรมเข้าค่ายพัฒนาบุคลิกภาพหลังเปิดภาคเรียนเพื่อจะได้รู้จักเรียนมากยิ่งขึ้นและสร้างแรงจูงใจในการพัฒนาตนเองของนักเรียน

ด้านการส่งต่อ ผู้ตอบแบบสอบถามมีความเห็นว่า ทางโรงเรียนมีการดำเนินงานคิดเป็นร้อยละ 90 คือ บันทึกรายการส่งต่อนักเรียนไปยังครูที่เกี่ยวข้องในการช่วยเหลือนักเรียน ส่วนข้อที่ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นว่า ไม่มีการดำเนินงาน มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 33.30 คือ บันทึกรายการส่งต่อนักเรียนไปยังผู้เชี่ยวชาญภายนอกโดยครูแนะแนวหรือฝ่ายปกครองเป็นผู้ดำเนินการ สำหรับปัญหาที่พบ ได้แก่ ติดต่อผู้ปกครองไม่ได้ สถานศึกษาอื่นไม่รับ ไม่อยากรับ อาจเป็นเพราะไม่มีหนังสือบันทึกการส่งต่อ นักเรียนไม่มาติดต่อขอย้ายไปเรียนที่อื่น โดยมีข้อเสนอแนะดังนี้ คือ ผู้บริหาร ผู้เกี่ยวข้องควรลงชื่ออนุมัติบันทึกการส่งต่อ เพื่อสร้างความมั่นใจในการดำเนินงาน และควรสร้างความตระหนักแก่นักเรียน ให้เห็นถึงการปฏิบัติตามระเบียบของโรงเรียน จากการสนทนากลุ่มย่อย ผู้เข้าร่วมสนทนากลุ่มย่อยมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบันทึกการส่งต่อนักเรียนไปยังผู้เชี่ยวชาญภายนอกโดยครูแนะแนวหรือฝ่ายปกครองเป็นผู้ดำเนินการ ดังนี้ นักเรียนมีปัญหาด้านร่างกายและจิตใจแต่ไม่ได้ถูกดำเนินการแก้ไข มีการดำเนินงานไม่ต่อเนื่อง บุคลากรขาดความเชี่ยวชาญ อีกทั้งไม่มีโรงเรียนในพันธมิตรที่จะส่งต่อนักเรียน โดยมีสาเหตุสำคัญมาจากไม่มีระบบการส่งต่อที่ชัดเจนไปยังผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านที่ถูกต้อง ขาดการประสานงานที่ดีทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา มีการเปลี่ยนแปลงบุคลากรผู้รับผิดชอบบ่อยครั้ง และขาดนโยบายการสร้างพันธมิตรนอกสถานศึกษา โดยมีเป้าหมายหรือความคาดหวังร่วมกัน คือ โรงเรียนควรจัดระบบการส่ง

ต่อนักเรียนไปยังผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านอย่างต่อเนื่อง มีการแต่งตั้งบุคลากรให้เหมาะสมกับงาน และมีโรงเรียนเครือข่ายลงนามข้อตกลงส่งต่อนักเรียนร่วมกัน

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของโรงเรียนพระปริยัติธรรม มีข้อสังเกตสำหรับนำมาอภิปรายผลในแต่ละด้าน จำนวน 5 ประเด็น ดังนี้

ประเด็นแรก ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล เกี่ยวกับการทำแผนบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยใช้วงจรเดมมิ่ง (PDCA) พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความเห็นว่า ไม่ได้ดำเนินงานมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 26.70 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า บุคลากรของโรงเรียนยังขาดความรู้ ความเข้าใจ ตลอดถึงทักษะประสบการณ์ เกี่ยวกับการจัดทำแผนบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้วงจรเดมมิ่ง (PDCA) ซึ่งกรมสุขภาพจิต (2546) ได้กล่าวถึงปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อประสิทธิผลของการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนไว้ว่า ผู้บริหารโรงเรียน ครูทุกคน และผู้เกี่ยวข้องจำเป็นต้องมีความตระหนักในความสำคัญของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ครูที่ปรึกษาเป็นบุคลากรหลักสำคัญในการดำเนินงาน การอบรมให้ความรู้และทักษะแก่ครูโรงเรียนควรดำเนินการอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ ซึ่งคณะกรรมการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2547) ได้กล่าวถึงแนวทางดำเนินงานว่า คณะกรรมการและบุคลากรของโรงเรียนควรมีการประชุมกัน และจัดทำแผนบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้วงจรเดมมิ่ง (PDCA) ซึ่งสิ่งเหล่านี้มีผลต่อประสิทธิผลของการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ดวงหทัย ใจนวล (2558) ซึ่งทำการวิจัยเรื่อง การดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอบ้านธิ จังหวัดลำพูน พบว่า มีการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยได้ให้ข้อเสนอแนะจากการวิจัยไว้ว่า โรงเรียนควรจัดให้มีการอบรมด้านระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้แก่บุคลากรที่เกี่ยวข้องทุกคน ผู้บริหารควรสนับสนุนทรัพยากร อนึ่งในการทำแผนบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนนั้น ควรดำเนินการร่วมกับทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ซึ่งวิโรจน์ สุรสาคร (2550) ได้ศึกษาเรื่องการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดเทศบาล พบว่า ในการดำเนินงานปรับปรุงการ

ดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ในสถานศึกษา สังกัดเทศบาลนครนครปฐม ได้แก่ การจัดทำโครงการเยี่ยมบ้านนักเรียน การจัดตั้งเครือข่ายผู้ปกครอง การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน การร่วมมือกับหน่วยงานภายนอกในการช่วยเหลือแก้ไขปัญหาของนักเรียน การเพิ่มเติมความรู้และสร้างแรงจูงใจให้กับบุคลากร

ประเด็นที่สอง ด้านการคัดกรองนักเรียน เกี่ยวกับการจัดสารสนเทศนักเรียนเพื่อการจัดการในการส่งเสริมนักเรียน พบว่า โรงเรียนมีการดำเนินงานคิดเป็นร้อยละ 86.70 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความเข้าใจว่าการจัดสารสนเทศนักเรียนเพื่อการจัดการในการส่งเสริมนักเรียนมีเพียงแค่การแจ้งรายชื่อนักเรียนที่ขาดกิจกรรมต่อฝ่ายอื่น แต่อันที่จริงการจัดการสารสนเทศมีความหมายกว้างกว่านั้น โดยที่กรมสุขภาพจิต (2546) ได้กล่าวถึง วิธีการคัดกรองนักเรียนไว้ว่า มีการวิเคราะห์ข้อมูลจากระเบียนสะสม แบบประเมินพฤติกรรม หรือจากแหล่งข้อมูลอื่น เครื่องมือที่นำมาใช้ในการคัดกรอง ได้แก่ เกณฑ์คัดกรองนักเรียน แบบสรุปผลการคัดกรองและช่วยเหลือนักเรียนเป็นรายบุคคล และแบบสรุปผลการคัดกรองนักเรียนเป็นห้องเรียน อนึ่งผลการวิจัยยัง พบอีกว่า ไม่สามารถทราบข้อมูลเชิงลึกของนักเรียน เพราะนักเรียนไม่แจ้งตามความเป็นจริง ไม่มีเกณฑ์ในการคัดกรอง สอดคล้องกับปาริชาติ กุญแก้ว (2556) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนบ้านเวียงฝาง อำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า ในด้านการคัดกรองนักเรียน ปัญหาที่พบ คือ นักเรียนบางส่วนไม่ให้ความร่วมมือในการให้ข้อมูล ส่วนข้อเสนอแนะ คือ ควรมีการประชุมตามความเป็นจริงและติดตามการคัดกรองนักเรียนให้เป็นปัจจุบัน โดยศึกษาเป็นรายบุคคล เช่นเดียวกับยานี คำฟู (2556) ได้ศึกษาเรื่อง การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนร่มเกล้าปางตองในโครงการพระราชดำริ อำเภอเมือง จังหวัดแม่ฮ่องสอน ได้เสนอแนะว่า โรงเรียนควรมีการเยี่ยมบ้านนักเรียนให้เป็นระบบและครอบคลุมทั่วถึง ครูควรสังเกตพฤติกรรมให้คำแนะนำแก่นักเรียนที่พฤติกรรมไม่เหมาะสม ในขณะที่ผุสดี ประภารัตน์ (2556) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนวัดโนทัยพายัพ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ ได้ให้ข้อเสนอแนะไว้ว่า ครูควรมีความรู้ ความเข้าใจในการสังเกตพฤติกรรมของนักเรียนที่มีความเสี่ยงต่อการใช้สารเสพติด พฤติกรรมชู้สาว พฤติกรรมก้าวร้าวและหนีเรียน

ประเด็นที่สาม ด้านการส่งเสริมนักเรียน เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมชมรมที่ตอบสนองความต้องการของนักเรียน

พบว่า ไม่มีการดำเนินงาน มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 13.30 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ครูที่ปรึกษาและนักเรียนมีเวลาพบกันน้อย อีกทั้งอาจเห็นว่าการกิจกรรมต่าง ๆ ที่กำหนดขึ้นมีความเหมาะสมแล้วกับนักเรียน ครูที่ปรึกษาก็มีความถนัดในกิจกรรมนั้น ๆ ซึ่งจากรายงานประจำปีตามมาตรฐานสถานศึกษา ของโรงเรียนสมเด็จพระพุทธชินวงศ์ (2557) ได้กล่าวถึงจุดที่ควรพัฒนา และข้อเสนอแนะไว้ว่า ผู้เรียนควรได้รับการเรียนรู้จากโครงการภาษา กิจกรรมวาดศิลป์ เพื่อส่งเสริมพัฒนาผู้เรียนด้าน การสื่อสาร การเรียนรู้คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ จากสื่ออุปกรณ์การเรียนรู้ นวัตกรรมใหม่ที่ น่าสนใจ สอดคล้องกับกรมสุขภาพจิต (2546) ที่กล่าวว่า สามารถจัดกิจกรรมอื่น ๆ ที่ครูพิจารณาว่าเหมาะสมในการส่งเสริมนักเรียนให้มีคุณภาพมากขึ้น ขณะที่สุทรพิทย์ อ่อนนวล (2554) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนบ้านปางแม่ลอบ อำเภอแม่ทา จังหวัดลำพูน ได้เสนอแนะการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ไว้ว่า ครูที่ปรึกษาควรให้การสนับสนุน ส่งเสริมนักเรียนในการทำกิจกรรมตามความถนัดอย่างเต็มที่ และต่อเนื่อง โดยควรจัดงบประมาณไว้สำหรับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างเพียงพอ

ประเด็นที่สี่ ด้านการป้องกัน การแก้ไขปัญหา เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมเข้าค่ายพัฒนาบุคลิกภาพแก่นักเรียน พบว่า ไม่ได้ดำเนินงาน มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 33.30 ซึ่งสาเหตุสำคัญอาจมาจากทีมงานขาดประสบการณ์ในดำเนินงาน อีกทั้งอาจเห็นว่านักเรียนอยู่ในเพศบรรพชิตแล้วน่าจะจะมีสมณะสาธิต มีบุคลิกภาพที่เหมาะสมอยู่แล้ว จึงไม่มีการจัดกิจกรรมเข้าค่ายพัฒนาบุคลิกภาพแก่นักเรียน ส่งผลต่อพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ของสามเณรนักเรียน แต่จากรายงานประจำปีตามมาตรฐานสถานศึกษา โรงเรียนสมเด็จพระพุทธชินวงศ์ (2557) ได้ให้ข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนาตามกฎกระทรวงว่าด้วยระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา 2553 ไว้ว่า สถานศึกษาควรนำผลการประเมินโครงการพิเศษ มาวิเคราะห์ปัญหาที่เกิดขึ้น เพื่อปรับปรุงพัฒนาการจัดทำโครงการ และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนให้เหมาะสม เช่น กิจกรรมพัฒนาบุคลิกภาพ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาดตนเอง และพัฒนาโครงการพิเศษให้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่ดี และเป็นแบบอย่างสำหรับสถานศึกษาอื่น ในขณะที่กรมสุขภาพจิต (2546) ได้กล่าวถึงการป้องกันการแก้ไขปัญหา ซึ่งมีความจำเป็นมากสำหรับนักเรียน กลุ่มเสี่ยงและกลุ่มมีปัญหา ในส่วนของสุมาลัย ครองสวัสดิ์ (2556) ได้ทำการวิจัยเรื่องผลผลิตของการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือเหล่านักศึกษาวิทยาลัยเทคโนโลยีพนิชยการ

เชียงใหม่ ได้ให้ข้อเสนอแนะว่า ควรมีการประชุมอาจารย์ที่ปรึกษา ร่วมกันเพื่อรับทราบกฎระเบียบวินัยของวิทยาลัย ซึ่งจะทำให้การทำงานเป็นไปในทิศทางเดียวกัน ในขณะที่อรัญญา ก้องกังวานไกล (2557) ทำการวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างระบบดูแลช่วยเหลือเหล่านักเรียนกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนใน โรงเรียนบ้านแม่หงานหลวง อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า ระบบดูแลช่วยเหลือเหล่านักเรียนกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน มีความสัมพันธ์ในระดับสูง

ประเด็นที่ห้า ด้านการส่งต่อ เกี่ยวกับการบันทึกส่งต่อนักเรียนไปยังผู้เชี่ยวชาญภายนอกโดยครูแนะแนวหรือฝ่ายปกครองเป็นผู้ดำเนินการ พบว่า ไม่ได้ดำเนินงาน มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 33.30 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าการขาดการประสานงานที่ดีภายนอกสถานศึกษา การขาดบุคลากรที่เชี่ยวชาญ อีกทั้งไม่มีโรงเรียนในพันธมิตรที่จะส่งต่อนักเรียน ในขณะที่กรมสุขภาพจิต (2546) กล่าวว่า ในการส่งต่อจะต้องมีเครื่องมือ คือ แบบบันทึกการส่งต่อของโรงเรียน และแบบรายงานแจ้งผลการช่วยเหลือเหล่านักเรียน สอดคล้องกับดวงหทัย ใจนวล (2558) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือเหล่านักเรียน โรงเรียนประถมศึกษา อำเภอบ้านธิ จังหวัดลำพูน ได้เสนอข้อเสนอแนะไว้ว่า โรงเรียนควรจัดให้มีการอบรมด้านระบบดูแลช่วยเหลือเหล่านักเรียนให้แก่บุคลากรที่เกี่ยวข้องทุกคน เพื่อการประสานความร่วมมือกันทั้งองค์กร และผู้บริหารควรสนับสนุนทรัพยากร สำหรับการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือเหล่านักเรียนให้เพียงพอ เพื่อการปฏิบัติงานในกระบวนการต่าง ๆ อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งในส่วนของ งบประมาณ วัสดุ อุปกรณ์ สื่อการสอน หรือแม้กระทั่งการจัดวิทยากรภายนอกมีส่วนร่วมในการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือ

สรุป

จากการวิจัยการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือเหล่านักเรียน ของโรงเรียนสมเด็จพระพุทธชินวงศ์ ผลการวิจัยพบว่า ด้านการรู้จักนักเรียน มีการดำเนินงาน ร้อยละ 100 คือ ประสานงานและสื่อสารกับผู้เกี่ยวข้องอย่างใกล้ชิด สม่ำเสมอและทันต่อเหตุการณ์ และผู้บริหารโรงเรียนรวมถึงผู้ช่วยผู้บริหารให้การสนับสนุนการดำเนินงาน หรือร่วมกิจกรรมตามความเหมาะสมอย่างสม่ำเสมอ แต่จากประเด็นการทำแผนบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือเหล่านักเรียน โดยใช้วงจรเดมมิ่ง (PDCA) ไม่ได้ดำเนินงาน ร้อยละ 26.70 ทุกข์คือ ไม่มีการทำแฟ้มประวัติรายบุคคลของนักเรียน ไม่มีการ

วางแผน ไม่มีระบบที่ชัดเจน การประสานงานบกพร่องของ คณะทำงาน สมุทัย คือ ครูขาดความรู้พื้นฐานในการจัดทำ ข้อมูลนักเรียน แต่ปฏิบัติงานตามความเคยชินของตนเอง นิโรธ คือ ครูควรรู้หน้าที่ มีข้อมูลพื้นฐานทางครอบครัวของ นักเรียน และประสานสัมพันธ์กันให้มากขึ้น จึงเสนอแนวทางการพัฒนา หรือ มรรค ได้แก่ มีระบบ มีส่วนร่วม มีความ ชัดเจน และมีแบบฟอร์มสำหรับจัดเก็บข้อมูลนักเรียน ด้าน การคัดกรอง มีการดำเนินงาน ร้อยละ 86.70 คือ จัดทำ สารสนเทศนักเรียนเพื่อการจัดการในการส่งเสริมนักเรียน แต่ประเด็นการคัดกรองนักเรียนที่เป็นกลุ่มปกติ ไม่ได้ดำเนินงาน ร้อยละ 26.70 ทุกข์ คือ ไม่มีการคัดกรอง ไม่ทราบ ข้อมูลเชิงลึกของนักเรียน นักเรียนมีสถานภาพที่หลากหลาย ทั้งยังขาดเครื่องมือในการดำเนินการคัดกรองนักเรียนเป็นกลุ่มปกติ สมุทัย คือ การขาดความรู้ความชำนาญ โรงเรียน มีนโยบายต้อนรับนักเรียนทุกคน นิโรธ คือ ควรคัดแยกตาม ความรู้ความสามารถ ควรมีการทดสอบความรู้พื้นฐานของ นักเรียน และพัฒนาคุณภาพนักเรียนได้ดียิ่งขึ้น จึงเสนอ แนวทางการพัฒนา หรือ มรรค ได้แก่ มีการกำหนดเกณฑ์ และคุณสมบัติให้นักเรียนให้ชัดเจน ใช้เครื่องมือที่เหมาะสม และหลากหลาย มีบุคลากรที่ชำนาญ ด้านการส่งเสริม มีการ ดำเนินงาน ร้อยละ 100.00 คือ จัดประชุมครูที่ปรึกษา แต่ จากประเด็นการจัดกิจกรรมโฮมรูม (Home room) การจัด กิจกรรมชมรมที่ตอบสนองความต้องการของนักเรียน และ การจัดอบรมปฏิบัติธรรมแก่นักเรียนทุกคน ซึ่งไม่ได้ดำเนินงาน ร้อยละ 13.30 ทุกข์ คือ ไม่เป็นระบบตามขั้นตอน ไม่ สามารถติดตามนักเรียนได้ ไม่มีกิจกรรมชมรมตามที่นักเรียน ต้องการ สมุทัย คือ ไม่มีจุดประสงค์หรือเป้าหมายในการ ดำเนินการที่ชัดเจน ครูที่ปรึกษาและนักเรียนมีเวลาพบกัน น้อย นักเรียนไม่สามารถเลือกได้ อีกทั้งสภาพแวดล้อมก็ ไม่เอื้ออำนวยเท่าที่ควร นิโรธ คือ ครูต้องรู้จักจุดประสงค์การ ดำเนินการมีระบบแบบแผนชัดเจน ครูที่ปรึกษาและนักเรียน มีเวลาพบกันทุกวัน และเปิดให้นักเรียนมีกิจกรรมชมรมตาม ความต้องการ จึงเสนอแนวทางการพัฒนา หรือ มรรค ได้แก่ ส่งครูไปอบรมในการจัดกิจกรรมและการดำเนินงานระบบ ดูแลช่วยเหลือนักเรียน กำหนดตารางให้ครูที่ปรึกษาพบ นักเรียนทุกวัน สนับสนุนการจัดกิจกรรมชมรมตามความ ต้องการของนักเรียน และมีการจัดทำแผนกิจกรรมเฉพาะ ด้านการป้องกัน การแก้ไขปัญหา มีการดำเนินงาน ร้อย ละ 96.70 จากประเด็นการนัดพบและสื่อสารกับผู้ปกครอง ของนักเรียนเพื่อการป้องกันแก้ไขปัญหา จัดกิจกรรมเข้า ค่ายพัฒนาบุคลิกภาพแก่นักเรียน ซึ่งไม่ได้ดำเนินงานมาก ที่สุด ร้อยละ 33.30 ทุกข์ คือ นักเรียนมีพฤติกรรมเสี่ยง

และมีปัญหาจำนวนมาก แต่ขาดการจัดกิจกรรมเข้าค่าย พัฒนาบุคลิกภาพแก่นักเรียน ทีมงานก็ขาดประสบการณ์ ในดำเนินงาน นักเรียนเองก็ขาดความกระตือรือร้น สมุทัย คือ ไม่ได้ดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนมาตั้งแต่ ต้น มีการเปลี่ยนแปลงตัวบุคคลหรือทีมงานที่รับผิดชอบ บ่อย นิโรธ คือ ลดจำนวนนักเรียนที่มีความเสี่ยงและมี ปัญหาทางพฤติกรรม มีทีมงานคุณภาพ มีเครื่องมือในการ จัดการที่ดี มีประสิทธิภาพ มีการจัดกิจกรรมอบรมพัฒนา บุคลิกภาพพระภิกษุสามเณร กระตุ้นให้เกิดความตื่นตัว กระตือรือร้น และรับผิดชอบ จึงเสนอแนวทางการพัฒนา หรือ มรรค ได้แก่ วางแผนการจัดกิจกรรมร่วมกันระหว่าง คณะผู้บริหาร คณะครู และบุคลากรที่เกี่ยวข้อง พัฒนาความ เป็นทีมงานคุณภาพ มีการจัดอบรมเข้าค่ายพัฒนาบุคลิกภาพ หลังเปิดภาคเรียนเพื่อจะได้รู้จักเรียนมากยิ่งขึ้นและสร้างแรง จูงใจในการพัฒนาตนเองของนักเรียน ด้านการส่งต่อ มีการ ดำเนินงาน ร้อยละ 90.00 คือ บันทึกการส่งต่อนักเรียนไป ยังครูที่เกี่ยวข้องในการช่วยเหลือนักเรียน จากประเด็นการ บันทึกการส่งต่อนักเรียนไปยังผู้เชี่ยวชาญภายนอกโดยครู เนาะแนวหรือฝ่ายปกครองเป็นผู้ดำเนินการ ซึ่งไม่ได้ดำเนิน งาน ร้อยละ 33.30 ทุกข์ คือ นักเรียนมีปัญหาด้านร่างกาย และจิตใจแต่ไม่ได้ถูกดำเนินการแก้ไข มีการดำเนินงานไม่ ต่อเนื่อง บุคลากรขาดความเชี่ยวชาญ อีกทั้งไม่มีโรงเรียนใน พันธมิตรที่จะส่งต่อนักเรียน สมุทัย คือ ไม่มีระบบการส่งต่อ ไปยังผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านที่ถูกต้อง ขาดการประสานงาน ที่ดีทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา มีการเปลี่ยนแปลง บุคลากรผู้รับผิดชอบ และขาดนโยบายการสร้าง พันธมิตรนอกสถานศึกษา นิโรธ คือ ต้องให้มีระบบส่งต่อ นักเรียนไปยังผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านอย่างต่อเนื่อง มีการ แต่งตั้งบุคลากรให้เหมาะสมกับงาน และมีโรงเรียนเครือข่าย ลงนามข้อตกลงส่งต่อนักเรียนร่วมกัน จึงเสนอแนวทางการ พัฒนา หรือ มรรค ได้แก่ จัดประชุมและประสานกับหน่วย งานที่เกี่ยวข้อง มอบหมายภาระหน้าที่ให้ชัดเจน มีการสรุป รายงานผลการดำเนินงาน ส่งเสริมพัฒนาศักยภาพบุคลากร ที่เกี่ยวข้อง และแสวงหาโรงเรียนในเครือข่ายเพื่อส่งต่อ นักเรียนร่วมกัน

นอกจากนั้น เป็นเรื่องที่น่ายินดีว่าผลจากการทำ วิจัยในเรื่องนี้ ยังก่อให้เกิดประโยชน์ต่อองค์กร 3 ประการ คือ ประการแรก เกิดการจัดทำแผนและคู่มือการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของโรงเรียนสมเด็จพระพุทธชินวงศ์ ประการที่สอง เกิดการจัดทำแผน ยุทธศาสตร์ของโรงเรียนสมเด็จพระพุทธชินวงศ์ โดยผู้วิจัยได้ รับเชิญให้เป็นวิทยากรผู้เชี่ยวชาญทั้งสองประการ ประการ

สุดท้าย เกิดการปรับปรุงการบริหารจัดการร่วมกันอย่างเป็นระบบระหว่างโรงเรียนสมเด็จพระพุทธชินวงศ์ โครงการพระธรรมจาริก และวัดศรีโสดา พระอารามหลวง อาทิ การจัดทำปฏิทินวิชาการร่วมกัน มีการออกพื้นที่แนวทางการศึกษาร่วมกัน การปรับโครงสร้างการบริหารองค์การให้สอดคล้องกัน มีการจัดตั้งทีมงานด้านการปกครองเพื่อดูแลพฤติกรรมของพระภิกษุ สามเณรในวัด เป็นต้น ทั้งนี้ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะจากการวิจัย ดังนี้ 1. ข้อเสนอแนะจากการวิจัย (1) ควรดำเนินการพัฒนาศักยภาพบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน (2) ควรวางแผนการจัดกิจกรรมร่วมกันระหว่างผู้บริหาร ครูผู้สอน และบุคลากรที่เกี่ยวข้องในการจัดค่ายพัฒนาบุคลิกภาพนักเรียน อีกทั้งสนับสนุนทรัพยากรอย่างเหมาะสม (3) ควรจัดระบบการส่งต่อนักเรียนไปยังผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านอย่างต่อเนื่อง มีการแต่งตั้งบุคลากรให้เหมาะสมกับงาน แสวงหาโรงเรียนเครือข่ายลงนามข้อตกลงส่งต่อนักเรียนร่วมกัน (4) ควรตระหนักในปัญหาหรือพฤติกรรมของนักเรียนอย่างจริงจัง (5) ควรมีการสร้างเครื่องมือในการดำเนินงาน อีกทั้งจัดทำเป็นสารสนเทศนักเรียน (6) ครูควรศึกษาจุดประสงค์ หรือเป้าหมายการดำเนินงานส่งเสริมนักเรียน และมีระบบแบบแผนการทำงานที่ชัดเจน อีกทั้งควรเปิดโอกาสให้นักเรียนเลือกทำกิจกรรมชมรมตามความต้องการ 2. ข้อเสนอแนะต่อการวิจัยครั้งต่อไป (1) ควรวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบที่เหมาะสมในการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของโรงเรียนพระปริยัติธรรม เพื่อให้เหมาะสมกับบริบทแต่ละโรงเรียน (2) ควรวิจัยเกี่ยวกับกระบวนการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน เนื่องจากเป็นปัจจัยสำคัญต่อประสิทธิภาพของการดำเนินงาน

รูปที่ 1 การสนทนากลุ่มย่อย

รูปที่ 2 การนำเสนอผลงานกลุ่ม และแลกเปลี่ยนเรียนรู้

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์เรื่อง การดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของโรงเรียนสมเด็จพระพุทธชินวงศ์ ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยดี ขออนุโมทนาขอขอบคุณ ดร.พัชรีวรรณ กิจมี อาจารย์ที่ปรึกษาที่เอาใจใส่เป็นอย่างดี รศ.สนิท สัตโยภาส รศ.ยุพิน อินทะยะ และอาจารย์วิไล แสนเหมือนขวัญ ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือการวิจัย คณะผู้บริหาร ครูผู้สอน และนักศึกษาฝึกสอนโรงเรียนวัดวิเวกวาราม และโรงเรียนบาลีสถิตศึกษามหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ที่อนุเคราะห์ทดลองเครื่องมือการวิจัย พระครูวัชชัยสังฆพิทักษ์ คณะผู้บริหาร ครูผู้สอน และนักศึกษาฝึกสอนโรงเรียนสมเด็จพระพุทธชินวงศ์ ที่อนุเคราะห์การจัดเก็บข้อมูลการวิจัย เป็นอย่างดี

เอกสารอ้างอิง

- (1) กรมสุขภาพจิต. (2546). **คู่มือครูระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ช่วงชั้นที่ 3-4 (ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-6)**. สำนักงานกิจการโรงพิมพ์ องค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึก.
- (2) ดวงหทัย ใจนวล. (2558). **การดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนประถมศึกษา อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน**. วิทยานิพนธ์ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยพาร์อีสเทอร์น.
- (3) ปารีชาติ กุญแก้ว. (2556). **การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนบ้านเวียงฝาง อำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่**. การค้นคว้าอิสระ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยพาร์อีสเทอร์น.
- (4) ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ (2554) . **เรื่อง ให้ใช้มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา**.
- (5) ผุสดี ประภารัตน์. (2556). **การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนวัดโนนทัยพายัพ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่**. การค้นคว้าอิสระ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยพาร์อีสเทอร์น.
- (6) พระครูวินัยธรบุญยกร โกยะฝ่าย. (2559). **การวิเคราะห์องค์การทางการศึกษา กรณี โรงเรียนสมเด็จพระพุทธชินวงศ์ วัดศรีโสดา พระอารามหลวง. คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยพาร์อีสเทอร์น**.
- (7) ยานี คำฟู. (2556). **การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนร่มเกล้าปางตอง ในโครงการตามพระราชดำริ อำเภอเมือง จังหวัดแม่ฮ่องสอน**. การค้นคว้าอิสระ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยพาร์อีสเทอร์น.
- (8) โรงเรียนสมเด็จพระพุทธชินวงศ์. (2557). **รายงานประจำปีตามมาตรฐานสถานศึกษา ปีการศึกษา 2557 (Self Assessment Report : SAR)**. วัดศรีโสดา พระอารามหลวง ตำบลสุเทพ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่.
- (9) วิโรจน์ สุรสาคร. (2550) **การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดเทศบาลนครนครปฐม**. การค้นคว้าอิสระ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- (10) สุทัพยา อ่อนนวล. (2554). **การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนบ้านปางแม่ลอบ อำเภอแม่ลา จังหวัดลำพูน**. วิทยานิพนธ์ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยพาร์อีสเทอร์น.
- (11) สำนักงานคณะกรรมการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2547). **แนวทางการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- (12) สุมาลัย ครองสวัสดิ์. (2556). **ผลผลิตของการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักศึกษา วิทยาลัยเทคโนโลยีพัฒนวิชาการเชียงใหม่**. วิทยานิพนธ์ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยพาร์อีสเทอร์น.
- (13) อรัญญา ก้องกังวาลไกล. (2557). **ความสัมพันธ์ระหว่างระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนในโรงเรียนบ้านแม่หงวนหลวง อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่**. วิทยานิพนธ์ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยพาร์อีสเทอร์น.

การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา
กลุ่มดอยสามหมื่น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 34
Secondary School Administrators' Academic Administration of
Doi Sam Muen School Cluster under the Office of Secondary Educational
Service Area 34

นางสาวขวัญชนก อุ่นสกล¹, พัชรีวรรณ กิจมี²

¹นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น, chanokkwan.un@gmail.com

²อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ สาขาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น,
nye_nai@hotmail.com

บทคัดย่อ:

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มดอยสามหมื่น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 34 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 5 คน และครูจำนวน 131 คน รวมทั้งสิ้นจำนวน 136 คน จากประชากร 210 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษาเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 3 ระดับ และการสัมภาษณ์ โดยสัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษาและครูหัวหน้าฝ่ายวิชาการ จำนวน 6 คนเพื่อรวบรวมข้อมูลเพิ่มเติมจากแบบสอบถามที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดของแต่ละด้าน เกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะในการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยพบว่าการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษาจำนวน 5 ด้าน พบว่า โดยรวมผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นว่าการปฏิบัติเป็นประจํา ($\bar{X} = 2.45$) และเมื่อพิจารณารายด้านพบว่า การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาส่วนใหญ่ มีการปฏิบัติเป็นประจํา ได้แก่ ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ($\bar{X} = 2.45$) ด้านการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา ($\bar{X} = 2.54$) ด้านการวัดผล และประเมินผลการศึกษา ($\bar{X} = 2.56$) และด้านการนิเทศการศึกษา ($\bar{X} = 2.39$) และมีเพียงด้านเดียวที่ผู้บริหารสถานศึกษามีการปฏิบัติบ่อยครั้ง คือ ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา ($\bar{X} = 2.30$) ซึ่งจากการสัมภาษณ์ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา พบว่า บุคลากรภายนอกที่เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตรไม่ใช่คนในพื้นที่ โดยให้ข้อเสนอแนะว่า ควรจัดการประชุมร่วมกับชุมชน เพื่อหาข้อสรุปว่า องค์ความรู้ใดเป็นสิ่งที่ผู้เรียนจะต้องเรียนรู้ โดยมีโรงเรียนเป็นผู้วางแผนและกำกับเพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้ด้านการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา พบว่า บางรายวิชาไม่สามารถที่จะบูรณาการภูมิปัญญาท้องถิ่นให้สอดคล้องกับการจัดการเรียนการสอนเท่าที่ควร โดยมีข้อเสนอแนะว่า ควรจัดกิจกรรมที่ให้ความรู้แก่ผู้เรียนโดยวิทยากรท้องถิ่น และให้ผู้เรียนได้ไปศึกษาแหล่งเรียนรู้ในชุมชน เพื่อให้ผู้เรียนได้มีการลงมือปฏิบัติจริง ด้านการวัดผลและประเมินผล พบว่า วัสดุอุปกรณ์ที่ใช้สำหรับการวัดผลและประเมินผลไม่เพียงพอต่อความต้องการ รวมถึงโปรแกรมการจัดสอบออนไลน์และระบบอินเทอร์เน็ตที่ขาดการประมวลผลที่รวดเร็วทำให้การเก็บรักษาข้อมูลมีความเสี่ยงสูงมาก โดยให้ข้อเสนอแนะว่า ควรมีการสำรวจความต้องการและจัดสรรวัสดุอุปกรณ์ที่จำเป็นสำหรับการวัดผลและประเมินผล และมีการปรับปรุงระบบอินเทอร์เน็ตให้พร้อมใช้งานเพื่อให้ได้ข้อมูลในการวัดผลและประเมินผลที่ถูกต้องและแม่นยำมากขึ้นด้านการนิเทศการศึกษา พบว่า ยังขาดผู้ที่มีความรู้ความสามารถในการนิเทศการศึกษาคอยชี้แนะการจัดการเรียนการสอนอย่างเหมาะสม โดยให้ข้อเสนอแนะว่าควรมีการฝึกอบรมโดยผู้เชี่ยวชาญในด้านการนิเทศโดยตรงมาถ่ายทอดความรู้ และแนวทางด้านการจัดการเรียนการสอนให้กับครู และควรมีการนิเทศติดตามอยู่เสมอและด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา พบว่า ไม่มีงบประมาณในด้านการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษามากเท่าที่ควร เนื่องจาก

ไม่มีการจัดสรรงบประมาณด้านนี้ไว้อย่างชัดเจนโดยให้ข้อ เสนอแนะ ว่า ควรจัดสรรงบประมาณเพื่อให้การทำวิจัยในชั้นเรียนมีประสิทธิภาพ และควรจะนำเสนอและเผยแพร่ผลงานการวิจัยเพื่อขอสนับสนุนงบประมาณจากหน่วยงานภายนอก

คำสำคัญ: การบริหารงานวิชาการ, ผู้บริหารสถานศึกษา

ABSTRACT:

This research aimed to study the secondary school administrators' academic administration of Doi Sam Muen School Cluster under the Office of Secondary Educational Service Area 34. The samples used in this study included 5 administrators and 131 teachers. The total number was 136 people. The tools used in the research were questionnaires about the secondary school administrators' academic administration in form of 3-rating scale and interview. The data were analyzed by frequency, percentage, mean, standard deviation and content analysis. The findings were as follows: *The 5 aspects of secondary school administrators' academic administration revealed that the overall respondents agreed that the school administrators did their performances routinely ($\bar{x} = 2.45$). When considering each aspect, it was found that the school administrators' academic administration was mostly performed regularly; the school curriculum development ($\bar{x} = 2.45$), learning and teaching management in the schools ($\bar{x} = 2.54$), the measurement and evaluation ($\bar{x} = 2.56$) and the educational supervision ($\bar{x} = 2.39$) and there was only 1 aspect that the school administrators often operated. That was the research and development for the education quality in the schools ($\bar{x} = 2.30$).* According to the interview about the school curriculum development, it showed that the outsiders taking part in preparing the curriculum were not any people in the area. They suggested that the meetings with communities should be organized to find conclusions that what kinds of knowledge the learners had to learn. The schools would act as planners as well as directors to achieve the objectives as set. In term of learning and teaching management in the schools, it was found that some courses were not able to integrate local wisdom in accordance with teaching and learning management. It was suggested that any activities educating the learners by local speakers should be organized and the learners were let to study in the community learning resources in order that they could learning by doing. According to the measurement and evaluation, it revealed that the materials used for the measurement and evaluations were inadequate for needs including online examination program and the internet system lacked fast processing. That made the data storage very risky. It was commented that needs survey and necessary materials allocation for measurement and evaluation should be conducted the internet system should be improved with availability to obtain much more correct and accurate information from measurement and evaluation. Regarding the educational supervision, it was found that there were not any people with educational supervisory knowledge and ability guiding learning and teaching management appropriately. It was commented that the teachers should be trained by experts in the direct field of supervision through knowledge transfer and learning and teaching management guidance. In addition, there should be supervision as well as monitoring regularly. Related to the research for developing the school education quality, it showed that the budget of research for improving the school education quality was insufficient. It was suggested that, the budget allocation should be planned appropriately and some budget should be supported from external agencies to make classroom researches effective.

KEYWORDS: Academic Administration, Administrator

บทนำ

การบริหารงานในสถานศึกษา เป็นการดำเนินการหรือจัดกิจกรรม ให้เป็นไปตามแนวทางหรือนโยบายของการจัดการศึกษา บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ในหลักสูตร มีคุณสมบัติที่พึงประสงค์มีความรู้และทักษะพื้นฐานในการดำรงชีวิต มีชีวิตที่สงบสุขในสังคม โดยเฉพาะอย่างยิ่งสถานศึกษาถือเป็นหน่วยงานที่สำคัญที่สุด บุคลากรที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดการศึกษา ได้แก่ ครูอาจารย์ ผู้บริหารโรงเรียน ผู้ปกครอง เป็นต้น ซึ่งผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญที่สุดในการดำเนินการทุกอย่างของโรงเรียนให้บรรลุผลสำเร็จ (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2532, 24) ได้มีการศึกษากำหนดขอบข่ายและภารกิจของการบริหารงานในสถานศึกษาไว้ 6 งาน คือ งานวิชาการ งานบุคลากร งานกิจการนักเรียน งานธุรการและการเงินงานอาคารสถานที่ และงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2537, 5) ซึ่งงานวิชาการ ถือว่าเป็นงานหลักที่ผู้บริหารในฐานะที่เป็นผู้นำขององค์กรต้องให้ความสำคัญในการดำเนินงาน เพราะจุดมุ่งหมายของสถานศึกษาก็คือ การจัดการศึกษาอย่างมีคุณภาพ มาตราฐานของสถานศึกษาจึงอยู่ที่งานด้านวิชาการ ส่วนงานด้านอื่น ๆ เป็นงานที่สนับสนุนงานวิชาการให้มีคุณภาพยิ่งขึ้นดังที่ Smith and others (อ้างในปริยาพร วงศ์อนุตรโรจน์, 2553, 1-2) ได้ให้ความสำคัญของงานในสถานศึกษา งานในความรับผิดชอบของผู้บริหารในการใช้เวลาและความสนใจ สนับสนุนด้านการบริหารงานวิชาการมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 40 งานบริหารบุคลากรและงานบริหารกิจการนักเรียน ใช้เวลาเท่ากันคิดเป็นร้อยละ 20 งานบริหารการเงิน งานบริหารอาคารสถานที่ งานบริหารความสัมพันธ์กับชุมชน และงานบริหารทั่วไปใช้เวลาเท่ากัน คิดเป็นร้อยละ 5 เท่านั้น

การบริหารงานวิชาการเป็นหัวใจสำคัญของการบริหารสถานศึกษา และเป็นส่วนที่ผู้บริหารจะต้องให้ความสำคัญ ส่งเสริมสนับสนุนให้งานวิชาการดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพและบรรลุจุดมุ่งหมายของหลักสูตร โดยมีการจัดกิจกรรมที่เกี่ยวกับการปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอนให้ได้ผลดีและมีประสิทธิภาพ ให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับผู้เรียน ผู้บริหารมีความสำคัญอย่างยิ่งในการบริหารตามบทบาทหน้าที่ และโครงสร้างการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา ผู้บริหารเป็นผู้นำครูในด้านวิชาการ ทำงานร่วมกับครู กระตุ้นให้คำแนะนำและประสานให้ครูทุกคนทำงานร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพ มอบหมายความรับผิดชอบไป

ให้ครูทุกคนที่จะหาแนวทางหรือวิธีการที่จะให้ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถ การดำเนินการหรือการจัดกิจกรรมทุกชนิดที่เกี่ยวกับการเรียนการสอนในโรงเรียนหรือสถานศึกษา เพื่อให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพ (รุ่งชัชดาพร เวหะชาติ, 2553, 37) การบริหารสถานศึกษาจึงเป็นภารกิจที่สำคัญของผู้บริหารและบุคลากรในสถานศึกษาที่จะต้องร่วมกันดำเนินงานของสถานศึกษาให้เป็นไปตามเป้าหมาย เป็นที่ยอมรับของสมาชิกในสังคม และเกิดประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนมีพัฒนาการทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม จิตใจ และสติปัญญา ตลอดจนเป็นสมาชิกที่ดีของสังคมต่อไป

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 34 ได้จัดตั้งขึ้นโดยรวมโรงเรียนที่เปิดสอนในระดับชั้นมัธยมศึกษาเข้าไว้ด้วยกัน มีจำนวนทั้งหมด 42 โรงเรียน ในเขตพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่และจังหวัดแม่ฮ่องสอน โดยแบ่งออกเป็น 7 กลุ่มคอย ได้แก่ กลุ่มคอยสุเทพ กลุ่มคอยสามหมื่น กลุ่มคอยอ่างขาง กลุ่มคอยสัพพัญญู กลุ่มคอยอินทนนท์ กลุ่มคอยกองมู และกลุ่มคอยช้าง เพื่อให้การบริหารงานในสถานศึกษา มีประสิทธิภาพ โดยใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์อย่างสูงสุด แต่ในการศึกษาคั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเฉพาะกลุ่มคอยสามหมื่น ซึ่งกลุ่มนี้เทศ ติดตาม และประเมินผลการจัดการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 34 ได้วิเคราะห์สรุปผลการประเมินคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา จากรายงานการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา กลุ่มคอยสามหมื่น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 34 ปีการศึกษา 2558 พบว่า ผู้เรียนมีความสามารถในการคิดอย่างเป็นระบบ คิดสร้างสรรค์ตัดสินใจแก้ปัญหาได้อย่างมีสติ สมเหตุผล อยู่ในระดับดี คิดเป็นร้อยละ 76.53 และผู้เรียนมีความรู้และทักษะที่จำเป็นตามหลักสูตร มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแต่ละกลุ่มสาระเป็นไปตามเกณฑ์ อยู่ในระดับดี คิดเป็นร้อยละ 57.21 และเมื่อเปรียบเทียบกับผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) จากสถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ พบว่า ผู้เรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 กลุ่มคอยสามหมื่น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 34 ปีการศึกษา 2558 มีผลการทดสอบ 5 รายวิชา ได้แก่ วิชาภาษาไทย คิดเป็น ร้อยละ 42.64 วิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม คิดเป็นร้อยละ 46.24 วิชาภาษาอังกฤษ คิดเป็นร้อยละ 30.54 วิชาคณิตศาสตร์ คิดเป็นร้อยละ 32.40 และวิชาวิทยาศาสตร์ คิดเป็นร้อยละ 37.63 ซึ่งจะเห็นว่าผลการประเมินดังกล่าวอยู่ในระดับที่ไม่น่าพอใจและเป็นปัญหาที่ควรได้รับการปรับปรุงแก้ไข เพื่อพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ที่สูงขึ้น

จากสภาพปัญหาดังกล่าวข้างต้น จะเห็นว่าคุณภาพของผู้เรียนเป็นผลมาจากการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา โดยเฉพาะในการบริหารงานวิชาการซึ่งเป็นหัวใจของการบริหารสถานศึกษาและการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนให้ เป็นไปตามมาตรฐานการศึกษา โดยผู้ที่มีส่วนสำคัญที่สุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษา แต่จากการศึกษาข้อมูลของผู้วิจัยพบว่า ยังไม่เคยมีการทำการศึกษาว่าการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา กลุ่มดอยสามหมื่น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 34 มีการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาเป็นอย่างไร ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา กลุ่มดอยสามหมื่น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 34 เพื่อจะได้นำไปเป็นแนวทางในการพัฒนาบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อศึกษาการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา กลุ่มดอยสามหมื่น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 34 โดยมุ่งศึกษาขอบข่ายงานวิชาการของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2550, 23) จำนวน 5 ด้าน คือ (1) ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา (2) ด้านการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา (3) ด้านการวัดผล และประเมินผลการศึกษา (4) ด้านการนิเทศการศึกษา และ (5) ด้านการวิจัย เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา

วิธีการวิจัย

การวิจัยเรื่องการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูในโรงเรียนมัธยมศึกษา กลุ่มดอยสามหมื่น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 34 ปีการศึกษา 2559 จำนวน 210 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 5 คน และครูจำนวน 131 คน รวมทั้งสิ้นจำนวน 136 คน ประกอบด้วย โรงเรียนสันทรายวิทยาคม จำนวน 50 คน โรงเรียนแม่ริมวิทยาคม จำนวน 41 คน โรงเรียนแม่แตง จำนวน 29 คน และโรงเรียนสะเมิง

พิทยาคม จำนวน 16 คน และกลุ่มตัวอย่างในการสัมภาษณ์ คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูหัวหน้าฝ่ายวิชาการ จำนวน 6 คนเพื่อรวบรวมข้อมูลเพิ่มเติมจากแบบสอบถามที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดของแต่ละด้าน เกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะในการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา กลุ่มดอยสามหมื่น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 34

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษาเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 3 ระดับ ได้แก่ ระดับ 3 หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษามีการปฏิบัติเป็นประจำ (มีการปฏิบัติร้อยละ 80 ขึ้นไปในหนึ่งปีการศึกษา) ระดับ 2 หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษามีการปฏิบัติบ่อยครั้ง (มีการปฏิบัติร้อยละ 50-80 ในหนึ่งปีการศึกษา) และ ระดับ 1 หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษา มีการปฏิบัติบางครั้ง (มีการปฏิบัติต่ำกว่าร้อยละ 50 ในหนึ่งปีการศึกษา) และ การสัมภาษณ์ โดยสัมภาษณ์เกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะจากแบบสอบถามที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดของแต่ละด้าน เกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา ซึ่งตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาโดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 คนได้เท่ากับ 1.0 และนำไปทดลองใช้กับโรงเรียนสอศพิทยาคม จำนวน 30 คน มีค่าความเชื่อมั่นโดยรวมเท่ากับ 0.831

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล ด้านแบบสอบถาม ผู้วิจัยทำหนังสือขอความอนุเคราะห์จากคณบดีคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยพายัพอีสเทิร์นถึงผู้อำนวยการโรงเรียนมัธยมศึกษา กลุ่มดอยสามหมื่น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 34 เพื่อขออนุญาตเก็บข้อมูลจากผู้บริหารและครูของโรงเรียนมัธยมศึกษา จากนั้นผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างด้วยตนเอง ตั้งแต่วันที่ 9 มกราคม พ.ศ. 2560 ถึงวันที่ 4 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2560 ส่วนการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยทำการสัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษาและครูหัวหน้าฝ่ายวิชาการ จำนวน 6 คน เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลเพิ่มเติมเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา กลุ่มดอยสามหมื่น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 34 โดยการจดบันทึกและบันทึกเสียงในขณะที่ทำการสัมภาษณ์

4. การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่รวบรวมได้มาดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้ แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ความถี่ ร้อยละ และนำเสนอข้อมูลในรูปตารางประกอบคำบรรยาย ตอนที่ 2

การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา กลุ่มตอยสามหมื่น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 34 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน นำเสนอข้อมูลในรูปตารางประกอบคำบรรยาย ดังนี้

ระดับ 3 หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษา มีการปฏิบัติเป็นประจำ

ระดับ 2 หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษา มีการปฏิบัติบ่อยครั้ง

ระดับ 1 หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษา มีการปฏิบัติบางครั้ง

และนำค่าเฉลี่ยมาแปลผลตามเกณฑ์ (วิเชียร เกตุสิงห์, 2538, 8-11) ดังนี้

2.34 -3.00 หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษา มีการปฏิบัติเป็นประจำ

1.67 -2.33 หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษา มีการปฏิบัติบ่อยครั้ง

1.00 -1.66 หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษา มีการปฏิบัติบางครั้ง

ตอนที่ 3 ปัญหาและข้อเสนอแนะ วิเคราะห์เนื้อหา โดยจัดหมวดหมู่เนื้อหาสาระและนำเสนอในรูปความเรียงได้ตาราง

ส่วนการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการจดบันทึกและการบันทึกเสียงมาทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยการจัดหมวดหมู่ สรุปเป็นข้อค้นพบตามประเด็นแต่ละด้าน และนำเสนอในรูปแบบความเรียง

ผลการวิจัย

ผลการวิจัย สรุปได้ว่า

การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา กลุ่มตอยสามหมื่น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 34 พบว่า สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 87 คน คิดเป็นร้อยละ 64 และส่วนใหญ่มีตำแหน่งเป็นครู จำนวน 131 คน คิดเป็นร้อยละ 96.30 โดยรวมผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นว่าการปฏิบัติเป็นประจำ ($\bar{X} = 2.45$) และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาส่วนใหญ่ มีการปฏิบัติเป็นประจำ ได้แก่ ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ($\bar{X} = 2.45$) ด้านการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา ($\bar{X} = 2.54$) ด้านการวัดผล และประเมินผลการศึกษา ($\bar{X} = 2.56$)

และด้านการนิเทศการศึกษา ($\bar{X} = 2.39$) และมีเพียงด้านเดียวที่ผู้บริหารสถานศึกษามีการปฏิบัติบ่อยครั้ง คือ ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา ($\bar{X} = 2.30$) โดยมีรายละเอียดดังนี้

ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาโดยรวม พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นว่าการปฏิบัติเป็นประจำ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ สนับสนุนให้นำหลักสูตรสถานศึกษาไปใช้จัดการเรียนการสอน ($\bar{X} = 2.68$) ปัญหาที่พบ คือ การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาไม่ผ่านความคิดเห็นจากคณะครู และไม่มีการบูรณาการร่วมกับชุมชน โดยมีข้อเสนอแนะว่า ควรจัดประชุมร่วมกับคณะครูและชุมชน เพื่อให้หลักสูตรสอดคล้องกับสภาพแวดล้อมท้องถิ่น และเหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษาและชุมชน และจากการสัมภาษณ์เกี่ยวกับข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ส่งเสริมให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา ($\bar{X} = 2.21$) พบว่า บุคลากรภายนอกที่เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตรไม่ใช่คนในพื้นที่ โดยให้ข้อเสนอแนะว่า ควรจัดการประชุมร่วมกับชุมชน เพื่อหาข้อสรุปว่าองค์ความรู้ใดเป็นสิ่งที่ผู้เรียนจะต้องเรียนรู้ โดยมีโรงเรียนเป็นผู้วางแผนและกำกับเพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้

ด้านการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษาโดยรวม พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นว่าการปฏิบัติเป็นประจำ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ สนับสนุนครูให้ปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยมที่ดีงามแก่ผู้เรียน ($\bar{X} = 2.70$) ปัญหาที่พบ คือ ครูขาดเทคนิคการจัดการเรียนการสอนแบบใหม่ที่น่าสนใจ จึงไม่กระตุ้นผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้โดยมีข้อเสนอแนะว่า ควรส่งเสริมให้ครูเข้ารับการอบรมด้านเทคนิคการสอน เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น และจากการสัมภาษณ์เกี่ยวกับข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ แนะนำครูให้จัดการเรียนการสอนโดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น ($\bar{X} = 2.27$) พบว่า บางรายวิชาไม่สามารถที่จะ บูรณาการภูมิปัญญาท้องถิ่นให้สอดคล้องกับการจัดการเรียนการสอนเท่าที่ควร โดยมีข้อเสนอแนะว่า ควรจัดกิจกรรมที่ให้ความรู้แก่ผู้เรียนโดยวิทยากรท้องถิ่น และให้ผู้เรียนได้ไปศึกษาแหล่งเรียนรู้ในชุมชน เพื่อให้ผู้เรียนได้มีการลงมือปฏิบัติจริง

ด้านการวัดผลและประเมินผลโดยรวมและรายด้าน พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นว่าการปฏิบัติเป็นประจำ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ กระตุ้นครูให้ติดตามผลการเรียนของผู้เรียนที่มีปัญหา ($\bar{X} = 2.68$) ปัญหาที่พบ คือ การวัดผลและประเมินผลไม่เป็นไป

ตามสภาพจริง โดยมีข้อเสนอแนะว่า ควรให้ผู้สอนประเมินผลการเรียนตามสภาพจริง โดยใช้เครื่องมือ/วิธีการประเมินที่หลากหลาย เพื่อพัฒนาผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพและจากการสัมภาษณ์เกี่ยวกับข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ จัดหาวัสดุอุปกรณ์ให้เพียงพอต่อการวัดผลและประเมินผล ($\bar{X} = 2.37$) พบว่า วัสดุอุปกรณ์ที่ใช้สำหรับการวัดผลและประเมินผลไม่เพียงพอต่อความต้องการ รวมถึงโปรแกรมการจัดสอบออนไลน์และระบบอินเทอร์เน็ตที่ขาดการประมวลผลที่รวดเร็ว ทำให้การเก็บรักษาข้อมูลมีความเสี่ยงสูงมาก โดยให้ข้อเสนอแนะว่า ควรมีการสำรวจความต้องการและจัดสรรวัสดุอุปกรณ์ที่จำเป็นสำหรับการวัดผลและประเมินผล และมีการปรับปรุงระบบอินเทอร์เน็ตให้พร้อมใช้งาน เพื่อให้ได้ข้อมูลในการวัดผลและประเมินผลที่ถูกต้องและแม่นยำมากขึ้น

ด้านการนิเทศการศึกษาโดยรวม พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีการปฏิบัติเป็นประจำ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ส่งเสริมการนิเทศการสอนระหว่างครูผู้สอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้ ($\bar{X} = 2.54$) ปัญหา ที่พบ คือ ไม่มีการดำเนินการนิเทศอย่างจริงจังและขาดความสม่ำเสมอ โดยมีข้อเสนอแนะว่า ควรมีการนิเทศอย่างสม่ำเสมอ อย่างน้อยเดือนละ 1 ครั้ง เพื่อเป็นแนวทางในการแก้ไขปัญหาการจัดการเรียนการสอนให้ดียิ่งขึ้นและควรนิเทศแบบกัลยาณมิตร และจากการสัมภาษณ์เกี่ยวกับข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ สนับสนุนให้ครูได้รับความรู้ด้านการนิเทศการศึกษาจากผู้เชี่ยวชาญ ($\bar{X} = 2.24$) พบว่า ยังขาดผู้ที่มีความรู้ความสามารถในการนิเทศการศึกษา คอยชี้แนะการจัดการเรียนการสอนอย่างเหมาะสม โดยให้ข้อเสนอแนะว่า ควรมีการฝึกอบรมโดยผู้เชี่ยวชาญในด้านการนิเทศโดยตรงมาถ่ายทอดความรู้ แนะนำแนวทางด้านการจัดการเรียนการสอนให้กับครู และควรมีการนิเทศติดตามอยู่เสมอสม่ำเสมอ

ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษาโดยรวมพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีการปฏิบัติบ่อยครั้ง โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ กระตุ้นครูให้ทำวิจัยในชั้นเรียนควบคู่ไปกับการจัดการเรียนการสอน ($\bar{X} = 2.53$) ปัญหาที่พบ คือ ไม่มีผู้ให้คำปรึกษาในการทำวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยมีข้อเสนอแนะว่า ควรส่งเสริมการทำวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง ควรมอบรางวัลหรือเกียรติบัตร เพื่อเป็นขวัญและกำลังใจแก่ผู้ที่มีผลงานวิจัยยอดเยี่ยม และจากการสัมภาษณ์เกี่ยวกับข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X} = 2.07$) คือ สนับสนุนงบประมาณเพื่อใช้ในการ

ทำวิจัยใน ชั้นเรียน พบว่า ไม่มีงบประมาณในการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษามากเท่าที่ควร เนื่องจากไม่มีการจัดสรรงบประมาณด้านนี้ไว้อย่างชัดเจน โดยให้ข้อเสนอแนะว่า ควรจัดสรรงบประมาณเพื่อให้การทำวิจัยในชั้นเรียนมีประสิทธิภาพ และควรจะนำเสนอและเผยแพร่ผลงานการวิจัยเพื่อขอสนับสนุนงบประมาณจากหน่วยงานภายนอก

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยเรื่อง การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา มีข้อค้นพบและประเด็นที่น่าสนใจ ซึ่งผู้วิจัยนำมาอภิปรายผล ดังนี้

ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาพบว่า ประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ สนับสนุนให้นำหลักสูตรสถานศึกษาไปใช้จัดการเรียนการสอน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีการวางแผนพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาทุกปี เพื่อให้ครูจัดการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับความต้องการของชุมชน/ท้องถิ่นดังที่ เอกชัย กี่สุขพันธ์ (2527, 153-154) กล่าวว่ากระบวนการเรียนการสอนเป็นการนำหลักสูตรไปใช้ กระบวนการเรียนการสอนนี้ จะต้องประกอบด้วย การแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน เช่น การจัดทำแผนการสอน คู่มือครู แบบเรียน หนังสืออ่านประกอบต่างๆ เป็นต้น และสอดคล้องกับงานวิจัยของคมเดช สีหาฤทธิ์ (2549) ที่ศึกษาเรื่องการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเอกชน ระดับประถมศึกษาในจังหวัดขอนแก่น ผลการวิจัยพบว่า ความคิดเห็นของบุคลากรในโรงเรียนเอกชนเกี่ยวกับสภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในภาพรวมบุคลากรมีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการปฏิบัติงานในระดับมาก โดยงานที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับแรก คือ งานวางแผนวิชาการ งานส่งเสริมสนับสนุนการเรียนการสอนและงานหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้

ด้านการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษาพบว่า ประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ สนับสนุนครูให้ปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยมที่ดีงามแก่ผู้เรียน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการที่ผู้บริหารสถานศึกษามีนโยบายในการส่งเสริมให้ครูจัดกระบวนการเรียนการสอนแก่นักเรียน โดยการสอดแทรกคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยมที่ดีงามเพื่อให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ 8 ประการ ซึ่งทางกระทรวงศึกษาธิการเห็นสมควรให้ปลูกฝังเป็นคุณธรรมพื้นฐานแก่เยาวชนไทยดังที่กระทรวงศึกษาธิการ (2545, 16-19) กล่าวว่า การจัดกระบวนการเรียนการสอนและพัฒนาการเรียนรู้อ

ของผู้เรียนจะต้องมีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยบูรณาการความรู้ด้านต่าง ๆ เข้าด้วยกันอย่างสมดุล รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมค่านิยมอันดีงามและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ไว้ในทุกวิชาซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษานิวเคลียร์ เพชรทรัพย์ (2549) ที่ได้ศึกษาเรื่องการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 1 ผลการวิจัยสรุปได้ว่า การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านระดับมาก ได้แก่ การจัดการเรียนการสอน การวัดผลและประเมินผล การประกันคุณภาพการศึกษาและการบริหารหลักสูตร

ด้านการวัดผลและประเมินผลพบว่า ประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ กระตุ้นครูให้ติดตาม ผลการเรียนรู้ของผู้เรียนที่มีปัญหา ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก การที่ผู้บริหารสถานศึกษามีการกำหนดแนวปฏิบัติ ในการวัดผลและประเมินผล ทั้งก่อนเรียน ระหว่างเรียนและหลังเรียน เพื่อให้ครูทราบว่าผู้เรียนมีจุดบกพร่องจุดใดมากน้อยเพียงใด และสามารถแก้ไขปรับปรุง ได้ตรงจุด โดยเฉพาะผู้เรียนที่มีปัญหา เพื่อให้ผู้เรียน เกิดการเรียนรู้ตามมาตรฐานการเรียนรู้ที่คาดหวังไว้ได้ทันที กิติมา ปรีดีดิลก (2535, 72) กล่าวว่า การวัดผลและประเมินผลเป็นหน้าที่ของครูที่จะต้องทำการวัดผลและประเมินผลการเรียนของนักเรียนว่าได้ผลแค่ไหน เพียงไร หรือจะต้องปรับปรุงแก้ไขอย่างไร การวัดผลและประเมินผลเป็นกระบวนการต่อเนื่องของการเรียนการสอน แบ่งออกเป็น การประเมินผลก่อนเรียน การประเมินผลระหว่างเรียน และการประเมินผลหลังเรียนซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของสุริยันต์ คะเนวัน (2551) ได้ศึกษาสภาพการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุกดาหาร เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารมีความคิดเห็นต่อสภาพการบริหารงานวิชาการ อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านมีสภาพการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก โดยมีสภาพการบริหาร ในแต่ละด้านเรียงจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านการพัฒนากระบวนการคุณภาพภายในสถานศึกษา ($X = 4.12$) ด้านการวัดผลประเมินผลและการเทียบโอนผลการเรียน ($X = 4.10$) ด้านการนิเทศภายใน ($X = 4.01$) ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ($X = 3.99$) ด้านหลักสูตรและการนำไปใช้ ($X = 3.84$) ด้านการวิจัย เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ($X = 3.72$) ตามลำดับ

ด้านการนิเทศการศึกษา พบว่า ประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือส่งเสริมการนิเทศการสอนระหว่างครูผู้สอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารสถานศึกษาได้เล็งเห็นว่าการนิเทศการศึกษาระหว่างครูด้วยกัน โดยปรึกษาหารือ ร่วมมือ และคอยชี้แนะ จะเป็นวิธีการหนึ่ง ที่ช่วยเหลือครูให้สามารถปรับปรุงและพัฒนาตนเอง รวมทั้งพัฒนาการจัดการเรียนการสอนได้อย่างต่อเนื่อง ซึ่งจะทำให้เกิดประสิทธิผลสูงสุดต่อผู้เรียน ดังที่จินดา รัตนอังกูร (2536, 25) ได้สรุปการปฏิบัติการนิเทศการศึกษานี้ว่า เป็นเครื่องมือที่สำคัญยิ่งสำหรับผู้บริหารการศึกษา ช่วยให้ครูประสบความสำเร็จให้สามารถปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนให้ดียิ่งขึ้น ได้แลกเปลี่ยนประสบการณ์และวางแผนพัฒนานักเรียนให้มีคุณภาพซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของสมชาย ชูเลิศ (2553) ได้ศึกษาสภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษานานาชาติ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานนทบุรี เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า ระดับของสภาพการบริหารงานวิชาการทั้ง 7 ด้าน ได้แก่ ด้านหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านวัสดุอุปกรณ์ สื่อการสอน ด้านการวัดผล ประเมินผล ด้านห้องสมุด ด้านนิเทศการสอน และด้านการประชุมอบรมทางวิชาการ ในภาพรวมและรายได้ออยู่ในระดับมาก ส่วนระดับของการเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างวุฒิการศึกษาและประสบการณ์ทำงานของครู โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน ยกเว้นด้านวัสดุอุปกรณ์ และสื่อการสอนพบว่ามีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.01

ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ในสถานศึกษา พบว่า ประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือกระตุ้นครูให้ทำวิจัยในชั้นเรียนควบคู่ไปกับการจัดการเรียนการสอน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากผู้บริหารสถานศึกษามีการส่งเสริมให้ครูศึกษาสภาพปัญหาในชั้นเรียน หาแนวทางแก้ปัญหา และนำผลจากการศึกษาไปพัฒนาการเรียนการสอนในชั้นเรียนให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อผู้เรียน ดังที่ รุจิร ภูสาร (2545, 58-57) กล่าวว่า การวิจัยในชั้นเรียน เป็นกระบวนการเรียนรู้ในเชิงวิทยาศาสตร์ที่มีเป้าหมายสำคัญอยู่ที่การแสวงหาคำตอบจากปัญหาและข้อสงสัยของครู เป็นการคิดพัฒนานวัตกรรมเพื่อใช้ในการแก้ปัญหาและจัดการเรียนการสอน ซึ่งผลจากการวิจัยเป็นสิ่งที่ครูสามารถนำไปใช้พัฒนาการเรียนการสอน การวิจัยต้องดำเนินการไปพร้อมกับการเรียนการสอน กล่าวคือสอนไปวิจัยไป เก็บข้อมูลและบันทึกผล แล้วนำผลการวิจัยมาใช้แก้ปัญหาและเผยแพร่ให้เกิดประโยชน์ต่อผู้อื่นซึ่งสอดคล้องกับ ผลการศึกษาของนุกูล เวศสุวรรณ (2550) ที่ศึกษา เรื่องความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา

และครู ต่อการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของกลุ่มโรงเรียนสตีก 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 พบว่า ผู้บริหารสถานและครูมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานวิชาการโดยรวม 12 ด้าน มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก และการประชุมสนทนากลุ่มทำให้ได้กำหนดประเด็นยุทธศาสตร์ ในการบริหารงานวิชาการ 3 ประเด็น คือ 1) เพิ่มขีดความสามารถการทำวิจัยในเรียนของครู 2) พัฒนาวิธีการนิเทศภายใน และ 3) สร้างระบบความร่วมมือในกลุ่มโรงเรียน

สรุป

จากผลการวิจัย สรุปได้ว่าการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษาจำนวน 5 ด้าน ได้แก่ ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ด้านการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา ด้านการวัดผลและประเมินผลการศึกษา ด้านการนิเทศการศึกษา และด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา พบว่าการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา กลุ่มดอยสามหมื่น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 34 จะมีการปฏิบัติเป็นประจำก็ตาม แต่ก็ยังคงมีปัญหาที่จะต้องได้รับการแก้ไข ได้แก่ การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาไม่ผ่านความคิดเห็นจากคณะครู ไม่มีการ บูรณาการร่วมกับชุมชน ครูขาดเทคนิคการจัดการเรียนการสอนแบบใหม่ที่น่าสนใจ การวัดผลและประเมินผลไม่เป็นไปตามสภาพจริง ไม่มีการดำเนินการนิเทศอย่างจริงจังและขาดความสม่ำเสมอ และไม่มีผู้ให้คำปรึกษาในการทำวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ดังนั้น ผู้วิจัยจะนำเสนอผลการวิจัยครั้งนี้ต่อผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อนำไปเป็นแนวทางในการปรับปรุงการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนต่อไป โดยมีข้อเสนอแนะดังนี้

1. ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย

1.1 ควรร่วมกันจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาให้มีความสอดคล้องกับสภาพแวดล้อมท้องถิ่น และเหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษาและชุมชน

1.2 ควรจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา ด้วยวิธีการสอนที่เน้นตามสภาพจริงของผู้เรียน มีการบูรณาการภูมิปัญญาท้องถิ่น และสนับสนุนทรัพยากรเพื่อการศึกษาอย่างเพียงพอและทั่วถึง

1.3 ควรมีการวัดผลและประเมินผลตามสภาพจริง โดยมีเกณฑ์การวัดผลประเมินผลที่เป็นมาตรฐานเดียวกันของสถานศึกษาและควรมีการสำรวจความต้องการ

และจัดสรรวัสดุอุปกรณ์ที่จำเป็นสำหรับการวัดผลและประเมินผล

1.4 ควรมีการนิเทศการศึกษาแบบกัลยาณมิตรอย่างสม่ำเสมอโดยนำผลการนิเทศไปใช้ปรับปรุงและพัฒนาการจัดการเรียนการสอน

1.5 ควรส่งเสริมการทำวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง เพื่อนำผลการวิจัยมาใช้ในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนและควรสร้างขวัญและกำลังใจแก่ผู้ที่มีผลงานวิจัยยอดเยี่ยม

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา

2.2 ควรศึกษาเกี่ยวกับการบูรณาการ ภูมิปัญญาท้องถิ่นกับการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนมัธยมศึกษา

2.3 ควรศึกษาเกี่ยวกับการดำเนินการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ให้เป็นไปตามมาตรฐานการวิจัยระดับประเทศและสอดคล้องกับมาตรฐานสากล

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดีด้วยความกรุณาเป็นอย่างดียิ่งจากอาจารย์ ดร. พชรวิรัตน์ กิจมี อาจารย์ที่ปรึกษา จึงขอขอบคุณเป็นอย่างสูงมา ณ ที่นี้ ขอขอบคุณผู้บริหารสถานศึกษาและคณะครูโรงเรียนมัธยมศึกษา กลุ่มดอยสามหมื่น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 34 จังหวัดเชียงใหม่ทุกท่าน ที่อำนวยความสะดวกและให้ความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล และการให้สัมภาษณ์เป็นอย่างดี

เอกสารอ้างอิง

- กิติมา ปรีดีดีลิก. (2535). การบริหารและนิเทศการศึกษาเบื้องต้น. กรุงเทพฯ: อักษรราพิพัฒน์.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2545). หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ : องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- คมเดช สีหาฤทธิ์. (2549). การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเอกชนระดับประถมศึกษาในจังหวัดขอนแก่น. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย.
- จินดา รัตนอังกูร. (2536). ประสิทธิภาพการประถมศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานประถมศึกษาจังหวัดลำพูน. วิทยานิพนธ์ ศึกษาศาตรมหาบัณฑิตมหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- นุกูล เวศสุวรรณ. (2550). ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูต่อการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของกลุ่มโรงเรียนสตีก1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิตมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2553). การบริหารงานวิชาการ. กรุงเทพฯ: ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพ.
- รุจิรี ภูสาระ. (2545). การบริหารหลักสูตรในสถานศึกษา. กรุงเทพฯ: บุปผพอยท์.
- รุ่งชัชดาพร เวหะชาติ. (2553). การบริหารงานวิชาการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน. สงขลา: โรงพิมพ์นำศิลป์.
- วิเชียร เกตุสิงห์. (2538). สถิติวิเคราะห์สำหรับการวิจัย. (พิมพ์ครั้งที่4). กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- สมชาย ชูเลิศ. (2553). การศึกษาสภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานนทบุรี เขต 2. วิทยานิพนธ์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม.
- สุรียนต์ คะณวัฒน์. (2551). สภาพการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1. วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- เสาวนีย์ เพชรทรัพย์. (2549). การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 1. วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี.
- สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. (2532). แนวคิดหลักในการบริหารโรงเรียนประถมศึกษา. กรุงเทพฯ: รุ่งศิลป์การพิมพ์.
- _____. (2537). คู่มือการใช้เกณฑ์มาตรฐานโรงเรียนประถมศึกษา. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2550). แนวทางการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาให้คณะกรรมการ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา ตามกฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการ กระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา พ.ศ. 2550. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- เอกชัย กี่สุขพันธ์. (2527). หลักการบริหารการศึกษาทั่วไป. (พิมพ์ครั้งที่2). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่ School Administrators' Leadership in Educational Opportunity Expansion Schools Mataeng District, Chiang Mai

นนทวรรณ นามะยอม¹, พัชรวิวรรณ กิจมี²

¹นักศึกษาปริญญาโท สาขาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยพาร์อีสเทอร์น,
beautiful-_dream041@hotmail.com

²อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ สาขาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยพาร์อีสเทอร์น,
nye_nai@hotmail.com

บทคัดย่อ:

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ ครูผู้สอน จำนวน 65 คน ปีการศึกษา 2559 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม เกี่ยวกับภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา เป็นแบบตรวจสอบรายการ และ แบบสัมภาษณ์ โดยสัมภาษณ์ครูผู้สอนจำนวน 4 คน เพื่อรวบรวมข้อมูลเพิ่มเติมจากแบบสอบถามในประเด็นข้อที่มีฐานนิยมต่ำ เกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะในการพัฒนาภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ความถี่ ร้อยละ ฐานนิยม และการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา ผลการวิจัยพบว่าภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ภาวะผู้นำการแลกเปลี่ยน ส่วนใหญ่ผู้บริหารสถานศึกษาปฏิบัติบ่อยครั้ง ส่วนภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง พบว่าส่วนใหญ่ผู้บริหารสถานศึกษาปฏิบัติบางครั้ง โดยมีมีการใช้ภาวะผู้นำทั้ง 2 แบบ ภาวะผู้นำแบบที่ 1 คือ ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง ประกอบด้วย 1) ด้านเชิงมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ พบว่า ข้อที่ผู้บริหารสถานศึกษามีการปฏิบัติค่อนข้างบ่อย คือ ชี้ให้เห็นถึงความสำคัญของการมีความตั้งใจแน่วแน่ในการทำงานให้บรรลุผลตามเป้าหมายที่วางไว้ 2) ด้านเชิงสร้างแรงบันดาลใจ พบว่า ข้อที่ผู้บริหารสถานศึกษามีการปฏิบัติค่อนข้างบ่อยคือ มองอนาคตของการทำงานในแง่ดี 3) ด้านเชิงกระตุ้นทางปัญญา พบว่า ข้อที่ผู้บริหารสถานศึกษาปฏิบัติเป็นบางครั้ง คือ พิจารณาทบทวนแนวทางการแก้ไขปัญหาคือ สำคัญเพื่อหาวิธีการที่เหมาะสม และ 4) ด้านเชิงคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล ข้อที่ผู้บริหารสถานศึกษาปฏิบัติค่อนข้างบ่อย คือ ส่งเสริมให้ครูผู้สอนมีการพัฒนาตนเอง ส่วนภาวะผู้นำแบบที่ 2 คือ ภาวะผู้นำการแลกเปลี่ยน ประกอบด้วย 1) ด้านการให้รางวัลตามสถานการณ์ พบว่า ข้อที่ผู้บริหารสถานศึกษาปฏิบัติค่อนข้างบ่อย คือ ทำให้ท่านเกิดความชัดเจนในสิ่งที่คาดหวังว่าจะได้รับเมื่อประสบผลสำเร็จตามเป้าหมายของการปฏิบัติงาน 2) ด้านการบริหารแบบวางเฉย พบว่า ข้อที่ผู้บริหารสถานศึกษาปฏิบัติค่อนข้างบ่อย คือ เข้าไปดำเนินการทันทีเมื่อมีปัญหาเกิดขึ้น 3) ด้านการบริหารแบบปล่อยตามสบาย พบว่า ข้อที่ ผู้บริหารสถานศึกษาปฏิบัติค่อนข้างบ่อย คือ สามารถแก้ไขปัญหเฉพาะหน้าได้ทันท่วงทีจนทำให้ปัญหานั้นคลี่คลาย ส่วนผลที่เกิดจากการใช้ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านความพยายามในการทำให้เกิดงาน พบว่า ข้อที่ผู้บริหารสถานศึกษาปฏิบัติค่อนข้างบ่อย คือ คาดหวังให้ครูผู้สอนทำงานอย่างเต็มความสามารถ ในขณะที่ผลที่เกิดจากการใช้ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านการรับรู้ถึงประสิทธิภาพของผู้นำ พบว่าข้อที่ผู้บริหารสถานศึกษาปฏิบัติบางครั้ง คือ สามารถตอบสนองความต้องการของครูผู้สอนในการปฏิบัติงาน สำหรับผลที่เกิดจากการใช้ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านการสร้างความพึงพอใจในงาน พบว่า ข้อที่ผู้บริหารสถานศึกษาปฏิบัติบางครั้ง คือ ใช้ภาวะผู้นำที่ทำให้ครูผู้สอนมีความพึงพอใจ สำหรับข้อเสนอแนะจากการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้บริหารสถานศึกษาควรใช้กระบวนการ PDCA เข้ามาบริหารจัดการสถานศึกษา และ ควรใช้ภาวะผู้นำในการทำให้ครูผู้สอนมีความตระหนักในคุณค่าของปฏิบัติงาน คำสำคัญ: ภาวะผู้นำ, ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง, ภาวะผู้นำการแลกเปลี่ยน, โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา, ผู้บริหารสถานศึกษา

ABSTRACT:

This research aimed to study the school administrators' leadership in educational opportunity expansion schools. The population used in this study was 65 teachers in the academic year 2016. The tools used in the research were questionnaires about the school administrators' transformational leadership in educational opportunity expansion schools in form of check list and interview. The data were analyzed by frequency, percentage, mode and content analysis. The findings were as follows:

According to the school administrators' leadership in educational opportunity expansion schools, most school administrators often performed the transactional leadership, but sometimes performed the transformational leadership. However, they used both types of leadership. The leadership type 1 was transformational leadership comprising as follows. 1) The idealized influence revealed that the item which the school administrators performed quite often was to point out the importance of being determined to work to achieve the goals as set. 2) The inspiration motivation showed that the item which the school administrators performed quite often was to look at the future of working in the positive way. 3) The intellectual simulation presented that the item which the school administrators sometimes operated was to considered and revised how to solve important problems with appropriate methods. 4) The individual consideration revealed that the item which the school administrators performed quite often was to encourage the teachers to develop themselves. The leadership type 2 was transactional leadership including as follows. 1) The contingent reward showed that the item which the school administrators operated quite frequently was to make clear what the teachers expected to receive when achieving the goals of performance. 2) The management-by exception presented that the item which the school administrators did rather often was to deal with problems as soon as they occurred. 3) The laissez-faire leadership revealed that the item which the school administrators operated quite often was to be able to solve immediate problems, so that those problems were solved. Anyway, the results of using the school administrators' leadership were concluded as follows. Regarding the extra effort on the jobs, it was found that the item which the school administrators often practiced was to expect the teachers to work with full ability. Related to the perception of leader effectiveness, it showed that the item which the school administrators sometimes performed was to be able to satisfy the teachers' needs while working. According to the job satisfaction, it revealed that the item which the school administrators sometimes operated was to use leadership for making the teachers satisfied. The suggestion of this research is that the school administrators should apply the PDCA cycle into the school administration and management and used the leadership to encourage teachers to realize their working values

KEYWORDS: Leadership, Transformational Leadership, Transactional Leadership, Educational Opportunity Expansion Schools, School Administrators

บทนำ

การอยู่ร่วมกันในสังคมย่อมต้องมีการติดต่อสื่อสารกันระหว่างบุคคล หรือกลุ่มบุคคลที่แตกต่างกันออกไป เพื่อให้มีความเข้าใจถึงความรู้สึกนึกคิด และความต้องการระหว่างกัน ทั้งนี้การรวมกลุ่มของมนุษย์นั้นล้วนแล้วแต่มีวัตถุประสงค์ที่แตกต่างกันออกไป การที่จะอยู่ร่วมกันได้ในสังคมหนึ่ง ๆ นั้น ต้องมีกฎเกณฑ์ มีระเบียบแบบแผนที่คนในสังคมต้องยอมรับและยึดถือปฏิบัติอย่างเคร่งครัด เพื่อให้เกิดความสงบสุขในการอยู่ร่วมกัน และสิ่งสำคัญที่สุดที่ขาดไม่ได้เลยก็คือ การมีผู้นำ โดย อาคม วัตรโส (2549, 4) ได้ให้ข้อคิดเกี่ยวกับความจำเป็นในการมีผู้นำว่า สังคมมนุษย์เจริญก้าวหน้า ขยายใหญ่โตและมีความสลับซับซ้อนมากขึ้น จึงมีการรวมกลุ่มกันขึ้นเป็นองค์การเพื่อแบ่งภาระหน้าที่กันทำในสังคม โดยเฉพาะการกำหนดบทบาทหน้าที่ขององค์การ การแบ่งงานกันทำตามความสามารถและความถนัด การลดความขัดแย้ง การกระตุ้นจิตใจสมาชิกให้ทำงาน การประสานสมาชิกให้เกิดความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ตลอดจนการสร้างความสำเร็จให้แก่องค์การ ทั้งหมดเป็นบทบาทหน้าที่สำคัญของผู้นำ

องค์การทางการศึกษา นับได้ว่าเป็นสังคมหนึ่งซึ่งประกอบไปด้วยสมาชิกมากมายที่มีหน้าที่และบทบาทที่แตกต่างกันออกไป และมีเป้าหมาย พักกิจ วิสัยทัศน์ และนโยบายต่าง ๆ ที่เป็นตัวกำหนดทิศทางการทำงาน การที่จะนำพาองค์กรให้ประสบความสำเร็จได้นั้น บุคคลที่จะเป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนนโยบายต่าง ๆ ไปสู่การปฏิบัติให้บรรลุผลตามวัตถุประสงค์ได้นั้น คือ ผู้บริหารการศึกษาและผู้บริหารสถานศึกษา Bartol and Schermerhorn (อ้างใน วิโรจน์ สารรัตนะ, 2555,111) ได้ให้ข้อคิดเห็นว่า ผู้นำ (leader) จะมุ่งก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงเชิงนวัตกรรมในทิศทางที่ถูกต้อง (do the right thing) และสามารถจูงใจให้ผู้ปฏิบัติงานเกิดแรงบันดาลใจใช้ความสามารถพิเศษได้อย่างเต็มที่ เพราะฉะนั้นภาวะผู้นำจึงเป็นสิ่งจำเป็นที่ผู้บริหารควรมี เพราะภาวะผู้นำของผู้บริหารมีผลโดยตรงต่อความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของบุคลากร หากผู้บริหารขาดภาวะผู้นำแล้วก็จะไม่เป็นที่ยอมรับและศรัทธาของผู้ร่วมงาน ส่งผลให้ไม่สามารถมอบหมายสั่งการ และจูงใจผู้ร่วมงานให้ปฏิบัติงานได้อย่างเต็มตามศักยภาพ เช่นเดียวกัน รัตติกรณ์ จงวิศาล (2556,14) ได้ให้ข้อคิดเห็นว่า ผู้บริหารที่มีภาวะผู้นำด้วย ซึ่งเขาจะมีทั้งความสามารถในการบริหารจัดการและมีภาวะผู้นำในปัจจุบันเป็นสิ่งที่ยังขาดต่าง ๆ ต้องการ นั่นคือ “ผู้บริหาร

ที่มีภาวะผู้นำ” มีนักวิชาการหลายท่านได้พยายามศึกษาทฤษฎีภาวะผู้นำที่มีประสิทธิผลอย่างหลากหลาย แต่ไม่มีผลการศึกษาใดที่บ่งบอกว่าทฤษฎีใดดีที่สุด เพราะฉะนั้นผู้บริหารต้องเลือกใช้ทฤษฎีภาวะผู้นำให้เหมาะสมกับ สภาพแวดล้อมและบริบทขององค์การ

Bass (อ้างใน รัตติกรณ์ จงวิศาล 2556,188) ได้แสดงให้เห็นวิวัฒนาการของทฤษฎีภาวะผู้นำโดยมีการสรุปกลุ่มทฤษฎีภาวะผู้นำ เริ่มจากตอนปลายของทศวรรษที่ 1940 ทฤษฎีส่วนใหญ่เน้นที่คุณลักษณะส่วนบุคคลของผู้นำ คุณสมบัติเด่นของผู้นำ ถึงตอนปลายของทศวรรษที่ 1960 รูปแบบส่วนบุคคลของภาวะผู้นำขึ้นอยู่กับคุณสมบัติเด่นของผู้นำ เมื่อเข้าสู่ตอนปลายของทศวรรษที่ 1960 ถึงตอนต้นของทศวรรษที่ 1980 การศึกษาภาวะผู้นำกลายเป็นตามสถานการณ์ และเมื่อเข้าสู่ตอนต้นของทศวรรษที่ 1980 ได้เกิดทฤษฎีแรงบันดาลใจ และทฤษฎีภาวะผู้นำ การเปลี่ยนแปลง ทั้งนี้ Owen (อ้างใน ศักดิ์ไทย สุรกิจบวร, 2549, 29) เห็นว่า การบริหารงานใด ๆ จะเกิดประสิทธิผลได้ ผู้บริหารจะต้องใช้ภาวะผู้นำกระจายความรับผิดชอบอย่างเป็นธรรมไปสู่ผู้ใต้บังคับบัญชาในหน่วยงานของตน ผู้บริหารในยุคโลกาภิวัตน์จึงมีความจำเป็นที่จะต้องใช้ภาวะผู้นำให้เหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ขณะที่ สุเทพ พงศ์ศรีวัฒน์ (2559) ให้ความเห็นว่า แม้ว่าทฤษฎีภาวะผู้นำ การเปลี่ยนแปลงจะมาจากแนวคิดของ Burn ที่สร้างขึ้นภายใต้บริบทที่มีใช้ทางการศึกษา (Non – education setting) ก็ตาม แต่ด้วยจุดเด่นของทฤษฎีที่มีมุมมองกว้างขวางกว่า และมีความยืดหยุ่นมากกว่าทฤษฎีภาวะผู้นำอื่น ๆ โดยเฉพาะมีความสอดคล้องกับยุคปัจจุบันที่มีการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ เกิดขึ้นอย่างมากมายและรวดเร็วเกินที่จะคาดหมายได้ ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงจึงได้รับการกล่าวขานและนำไปประยุกต์ใช้ในบริษัทต่าง ๆ มากมาย และมีงานวิจัยภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับการจัดการศึกษาเพิ่มขึ้น

อย่างไรก็ตาม ในตอนเริ่มต้นของทฤษฎีภาวะผู้นำ การเปลี่ยนแปลงของ Bass (อ้างใน รัตติกรณ์ จงวิศาล, 2556, 249) ใน ค.ศ. 1985 ได้เสนอภาวะผู้นำ 2 แบบ คือ ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง (Transformation Leadership Theory) และภาวะผู้นำการแลกเปลี่ยน (Transactional Leadership) ซึ่งมีลักษณะเป็นพลวัต (Dynamic) ที่มีความต่อเนื่องกัน ตามรูปแบบภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง จะมีความต่อเนื่องจากภาวะผู้นำการแลกเปลี่ยน โดยผู้นำจะใช้ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงเพื่อพัฒนาความต้องการผู้ตามให้สูงขึ้นเนื่องจากภาวะผู้นำการแลกเปลี่ยน ซึ่งเป็นการแลกเปลี่ยนสิ่งที่ต้องการระหว่างกันเพื่อให้ผู้ตาม

ปฏิบัติตาม ภาวะผู้นำทั้งสองประเภทนี้ผู้นำคนเดียวกัน อาจใช้ในประสบการณ์ที่แตกต่างกัน ในเวลาที่แตกต่างกัน อย่างไรก็ตาม Bass วินิจฉัยว่าความเป็นภาวะผู้นำการแลกเปลี่ยนสามารถส่งผลในการปรับปรุงประสิทธิภาพขั้นต่ำกว่า ส่วนภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงซึ่งช่วยเพิ่มและปรับปรุงประสิทธิภาพในขั้นที่สูงกว่า ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงสามารถทำให้ผู้ตามมีแรงจูงใจและมีผลการปฏิบัติได้มากกว่า ภาวะผู้นำแบบแลกเปลี่ยน และผู้นำที่มีประสิทธิผลจะใช้ภาวะผู้นำทั้งสองแบบ

โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา กลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาแม่แตง 2 อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่ เปิดสอนตั้งแต่ระดับชั้นอนุบาล 1 โดยได้ขยายชั้นเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นให้แก่นักเรียนที่อยู่ในพื้นที่ห่างไกล ตามหลักเกณฑ์การพิจารณาการขยายชั้นเรียนของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยระเบียบการขยายชั้นเรียน ที่ได้ประกาศในพระราชกฤษฎีกา (2553) โดยปัจจุบันมีผู้บริหารสถานศึกษาที่หน้าที่เป็นผู้บริหารสูงสุดในแต่ละโรงเรียน จากการวิเคราะห์บริบทของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา จากการประเมินตนเองของสถานศึกษา (Self Assessment Report : SAR) ปีการศึกษา 2559 ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา กลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาแม่แตง 2 พบว่า สภาพบริบทส่วนใหญ่อยู่ในพื้นที่ห่างไกล มีปัญหาและอุปสรรคในการจัดการศึกษาหลายประการคือ ขาดแคลนวัสดุอุปกรณ์และนวัตกรรมที่ทันสมัยในการจัดการเรียนการสอน บุคลากรมีจำนวนไม่เพียงพอ ผู้ปกครองส่วนใหญ่มีฐานะยากจนและไม่เล็งเห็นความสำคัญของการศึกษา คิดว่าการศึกษาคือการสิ้นเปลืองค่าใช้จ่าย จึง ทำให้นักเรียนไม่ตระหนักถึงคุณค่าของการเรียนรู้

จากการศึกษาข้อมูลของผู้วิจัยพบว่า ยังไม่มีการศึกษาว่าโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา กลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาแม่แตง 2 อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่ ผู้บริหารสถานศึกษาได้มีการนำภาวะผู้นำมาใช้ในการบริหารจัดการโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา อย่างไร ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนขยายโอกาส กลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาแม่แตง 2 อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่ เพื่อนำผลการวิจัยเกี่ยวกับภาวะผู้นำของผู้บริหารไปปรับใช้ให้เหมาะสมกับบริบทของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่ ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาการนำภาวะผู้นำมาใช้ในการบริหารจัดการโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา กลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาแม่แตง 2 อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่ ของผู้บริหารสถานศึกษา

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

นำผลที่ได้จากการศึกษาภาวะผู้นำเป็นข้อมูลให้ผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา กลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาแม่แตง 2 อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่ ให้ผู้บริหารสถานศึกษาได้พิจารณาเกี่ยวกับการใช้รูปแบบภาวะผู้นำที่ทำให้ครูผู้สอนเกิดความเชื่อมั่นศรัทธาในตัวผู้บริหาร และสามารถปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายได้อย่างเต็มตามศักยภาพ เพื่อให้การบริหารสถานศึกษาประสบผลสำเร็จตามเป้าหมาย

วิธีการวิจัย

การวิจัย เรื่อง ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษามีขั้นตอนดังนี้

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ ครูผู้สอนที่ปฏิบัติหน้าที่อยู่ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา กลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาแม่แตง 2 อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่ ปีการศึกษา 2559 จำนวน 65 คน และกลุ่มตัวอย่างในการสัมภาษณ์เพื่อรวบรวมข้อมูลเพิ่มเติมแบบสอบถามในประเด็นข้อที่มีฐานนิยมต่ำ คือ ครูผู้สอนในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา กลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาแม่แตง 2 ตัวแทนโรงเรียนละ 1 คน รวมทั้งสิ้น 4 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยแบ่งออกเป็น 2 ชุด คือ 1) แบบสอบถามเกี่ยวกับภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 4 ระดับ และ 2) แบบสัมภาษณ์ โดยแนวคำถามที่ใช้ในการสัมภาษณ์ คือ ปัญหาและข้อเสนอแนะในการพัฒนาภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา

วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ความถี่ ร้อยละ ฐานนิยม และการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา ซึ่งตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาโดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 คน และนำไปทดลองใช้กับโรงเรียนขยายโอกาส ในอำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 30 คน มีค่าความเชื่อมั่นโดยรวมเท่ากับ.837

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยขอหนังสือจาก คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยพาร์อิสเทอร์น ถึงครูผู้สอน ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษากลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาแม่แตง 2 อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 4 โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนบ้านเมืองกีด โรงเรียนบ้านแม่ตะมาน โรงเรียนบ้านปางไม้แดง และโรงเรียนสันมหาพนวิทยา ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง ในวันที่ 21 กุมภาพันธ์ 2560 - 3 มีนาคม 2560 โดยขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามจากครูผู้สอนในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา กลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาแม่แตง 2 อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 65 ชุด ได้รับแบบสอบถามทั้งหมดจำนวน 65 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100 จากนั้นผู้วิจัยทำการตรวจสอบข้อมูล พบว่ามีความสมบูรณ์ทุกชุด จากนั้นนำข้อมูลมาวิเคราะห์ทางสถิติต่อไป

ส่วนการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยทำการสัมภาษณ์ครูผู้สอน จำนวน 4 คน โดยการจดบันทึกในขณะที่ทำการสัมภาษณ์ และบันทึกเสียง

4. การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลและนำเสนอข้อมูล ดังนี้

ชุดที่ 1 แบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้
ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ความถี่ ร้อยละ และฐานนิยม นำเสนอในรูปตารางประกอบการบรรยาย

ตอนที่ 2 ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา กลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาแม่แตง 2 อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ความถี่ ร้อยละ และฐานนิยม นำเสนอในรูปตารางประกอบการบรรยาย ลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 4 ระดับ เป็นการประเมินพฤติกรรมภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาที่ได้ปฏิบัติมาน้อยเพียงใด ตามความคิดเห็นของครูผู้สอนในสถานศึกษา ตามเกณฑ์เครื่องมือวัดภาวะผู้นำ Multifactor Leadership Questionnaire ของ Bernard M. Bass & Bruce J. Avolio (อ้างใน พิเชษฐ ศรีศิลป์โสภณ, 2542, 127) โดยกำหนดให้

- 1 ปฏิบัตินาน ๆ ครั้ง (1-2 ครั้ง / สัปดาห์)
- 2 ปฏิบัติบางครั้ง (3 ครั้ง / สัปดาห์)
- 3 ปฏิบัติค่อนข้างบ่อย (4 ครั้ง / สัปดาห์)
- 4 ปฏิบัติบ่อยครั้ง (5 ครั้ง / สัปดาห์)

ชุดที่ 2 แบบสัมภาษณ์

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการจดบันทึกและบันทึกเสียง มาทำการวิเคราะห์เนื้อหา จัดหมวดหมู่เนื้อหา และนำเสนอในรูปความเรียง

ผลการวิจัย

ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา พบว่า ภาวะผู้นำการแลกเปลี่ยน ส่วนใหญ่ผู้บริหารสถานศึกษาปฏิบัติบ่อยครั้ง ส่วนภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง พบว่า ส่วนใหญ่ผู้บริหารสถานศึกษาปฏิบัติ บางครั้ง โดยมีการใช้ภาวะผู้นำทั้ง 2 แบบ ดังนี้

1) ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงด้านเชิงมีอิทธิพล อย่างมีอุดมการณ์ พบว่า ข้อที่ผู้บริหารสถานศึกษามีการปฏิบัติค่อนข้างบ่อย คือ ชี้ให้เห็นถึงความสำคัญของการมีความตั้งใจแน่วแน่ในการทำงานให้บรรลุผลตามเป้าหมายที่วางไว้ จากการสัมภาษณ์ครูผู้สอน เกี่ยวกับการแลกเปลี่ยนทัศนคติเกี่ยวกับค่านิยม หรือความเชื่อที่สำคัญซึ่งทำให้เขามีความเชื่อมั่นในการทำงาน พบว่า บางครั้งผู้บริหารสถานศึกษาตัดสินใจโดยไม่ได้สอบถามความคิดเห็นของครูผู้สอน ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาควรเปิดโอกาสให้ครูผู้สอนมีการพูดคุยแลกเปลี่ยนทัศนคติ ค่านิยม และความเชื่อเกี่ยวกับการทำงานระหว่างผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน รวมถึงตัวผู้บริหารเองควรเปิดใจรับฟังความคิดเห็นของครูผู้สอน แสดงถึงเป้าหมายและอุดมการณ์ที่แน่วแน่ในการทำงาน เพื่อให้การปฏิบัติงานเป็นไปในทิศทางเดียวกัน ซึ่งจะทำให้ครูผู้สอนมีความเชื่อมั่นว่าจะสามารถปฏิบัติงานได้สำเร็จตามวัตถุประสงค์ของสถานศึกษา

2) ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงด้านเชิงสร้างแรงบันดาลใจ พบว่า ข้อที่ผู้บริหารสถานศึกษามีการปฏิบัติค่อนข้างบ่อยคือ มองอนาคตของการทำงานในแง่ดี จากการสัมภาษณ์ครูผู้สอนเกี่ยวกับการให้ความสำคัญกับปัญหาที่สำคัญเพื่อนำมาพิจารณาแก้ไข พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษามักมองข้ามปัญหาด้านวิชาการ ซึ่งเป็นปัญหาที่สำคัญที่สุด เพราะเกิดผลกับนักเรียนโดยตรง ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาควรให้ความสำคัญกับปัญหาด้านวิชาการเป็นอันดับแรก โดยอาจทำแบบสำรวจ แบบสอบถาม หรือพูดคุยกับครูผู้สอนถึงสภาพปัญหาด้านวิชาการ ว่ามีส่วนใดที่ติดอยู่แล้วและควรคงสภาพไว้หรือพัฒนาให้ดียิ่งขึ้น และส่วนใดที่ควรเร่งปรับปรุงแก้ไขให้ไปสู่มาตรฐานของสถานศึกษา และเกิดประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียน

3) ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงด้านเชิงกระตุ้นทางปัญญา พบว่า ข้อที่ผู้บริหารสถานศึกษาปฏิบัติเป็น บางครั้ง คือ พิจารณาทบทวนแนวทางการแก้ไขปัญหาที่สำคัญเพื่อหาวิธีการที่เหมาะสม จากการสัมภาษณ์ครูผู้สอน เกี่ยวกับการส่งเสริมให้ครูผู้สอนคิดทบทวนในสิ่งที่ไม่เคยเป็นประเด็นปัญหามาก่อน พบว่า ในบางครั้งผู้

บริหารสถานศึกษาซึ่งขาดการกำกับติดตามงานแต่ละฝ่ายอย่างจริงจัง จึงทำให้ไม่ทราบปัญหาในการปฏิบัติงานของบุคลากรแต่ละฝ่าย เพราะฉะนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาควรกำกับ ติดตาม และตรวจสอบการทำงานของแต่ละฝ่ายว่า ในการดำเนินงานตามที่ได้รับมอบหมายมีปัญหาและอุปสรรคใดบ้าง และต้องการความช่วยเหลือ สนับสนุนในด้านใดบ้าง โดยมีการนำกระบวนการ PDCA เข้ามาบริหารจัดการงานทั้ง 4 ฝ่าย ได้แก่ ด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านบริหารทั่วไป และ ด้านบริหารงานบุคคล เพื่อให้การทำงานดำเนินไปตามลำดับขั้นตอน และสามารถตรวจสอบการทำงานของแต่ละฝ่ายได้

4) ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงด้านเชิงค่านึงถึงความโปร่งใส เป็นปัจเจกบุคคล ข้อที่ผู้บริหารสถานศึกษาปฏิบัติค่อยข้างบ่งบง คือ ส่งเสริมให้ครูผู้สอนมีการพัฒนาตนเอง จากการสัมภาษณ์เกี่ยวกับการปฏิบัติต่อท่านเหมือนเป็นคนพิเศษมากกว่าจะเป็นแค่เพียงสมาชิกในกลุ่ม พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาส่วนใหญ่มีมุมมองเน้นการปฏิบัติงานตามนโยบายเป็นสำคัญ และเน้นผลงานที่เป็นรูปธรรมมากกว่าการให้ความใส่ใจ ความยุติธรรม ความใกล้ชิด หรือ ผูกพันกับครูผู้สอน จึงให้ข้อเสนอแนะว่า การทำงานในองค์กรหนึ่งก็เหมือนกัน เป็นครอบครัวหนึ่ง ผู้บริหารสถานศึกษาเปรียบเสมือนเป็นหัวหน้าครอบครัว ครูผู้สอนก็เปรียบเสมือนเป็นสมาชิกคนหนึ่งครอบครัว นอกเหนือจากการทำงานแล้ว ผู้บริหารควรให้ความใส่ใจครูผู้สอนเป็นรายบุคคล รับฟังถึงสภาพปัญหาทั้งในด้านการทำงานและปัญหาอื่น ๆ ซึ่งทำให้ครูผู้สอนรู้สึกว่าเป็นคนสำคัญคนหนึ่งองค์กร และทำให้มีกำลังใจในการทำงาน

1) ภาวะผู้นำการแลกเปลี่ยนด้านการให้รางวัลตามสถานการณ์ พบว่า ข้อที่ผู้บริหารสถานศึกษาปฏิบัติค่อยข้างบ่งบง คือ ทำให้ท่านเกิดความชัดเจนในสิ่งที่คาดหวังว่าจะได้รับเมื่อประสบผลสำเร็จตามเป้าหมายของการปฏิบัติงาน จากการสัมภาษณ์ครูผู้สอน เกี่ยวกับการให้คำปรึกษาพูดคุยเกี่ยวกับขอบเขตของงานที่เป็นเรื่องเฉพาะเจาะจงว่าใครเป็นผู้รับผิดชอบ เพื่อให้การปฏิบัติงานบรรลุผลตามวัตถุประสงค์ พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาควรนำกระบวนการ PDCA มาใช้ในการบริหารงานทุกฝ่าย เริ่มตั้งแต่ขั้นการวางแผน ควรมีคำสั่งแต่งตั้งครูผู้รับผิดชอบงานแต่ละด้าน รวมถึงการกำหนดวัตถุประสงค์ บทบาทหน้าที่ และอธิบายขอบเขตของงานให้ชัดเจน ผู้บริหารสถานศึกษาควรกำกับติดตามการดำเนินการของแต่ละฝ่ายในทุก ๆ ขั้นตอนและให้มีการสรุปและประเมินผลการทำงาน

2) ภาวะผู้นำการแลกเปลี่ยนด้านการบริหารแบบวางเฉย พบว่า ข้อที่ผู้บริหารสถานศึกษาปฏิบัติค่อยข้างบ่งบง คือ เข้าไปดำเนินการทันทีเมื่อมีปัญหาเกิดขึ้น จากการสัมภาษณ์ครูผู้สอน เกี่ยวกับการตรวจสอบพฤติกรรมของครูผู้สอน เพื่อไม่ให้ละเมิดกฎข้อบังคับของสถานศึกษา ผู้ให้สัมภาษณ์กล่าวว่า ในบางครั้งผู้บริหารสถานศึกษามีภาระงานหลายอย่างที่ต้องปฏิบัติ จึงทำให้ไม่สามารถสอดส่องดูแล หรือตรวจสอบพฤติกรรมของครูผู้สอนได้ ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาควรหมั่นสังเกตพฤติกรรมของครูผู้สอน โดยการสอบถามจากนักเรียน ครูผู้สอน หรือผู้ปกครอง

3) ภาวะผู้นำด้านการบริหารแบบปล่อยตามสบาย พบว่า ข้อที่ ผู้บริหารสถานศึกษาปฏิบัติค่อยข้างบ่งบง คือ สามารถแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าได้ทันท่วงทีจนทำให้ปัญหานั้นคลี่คลาย จากการสัมภาษณ์ครูผู้สอน เกี่ยวกับการใช้เวลาพิจารณาคำถามที่เร่งด่วนเพื่อให้ได้คำตอบที่ชัดเจน พบว่า การที่ผู้บริหารสถานศึกษาใช้เวลาในการพิจารณาคำถามที่เร่งด่วน นั้นคือผู้บริหารอาจมีปัจจัยหลายอย่างที่ทำให้ไม่สามารถให้คำตอบอย่างเร่งด่วนได้ จึงต้องใช้เวลาในการพิจารณาคำถามเพื่อให้ได้คำตอบที่ชัดเจน แต่ในบางสถานการณ์ หรือปัญหาที่เร่งด่วน ซึ่งต้องการความรวดเร็วในการตัดสินใจ ผู้บริหารควรมีความเด็ดขาดและชัดเจนในการตัดสินใจ พร้อมทั้งจะรับผลในการตัดสินใจสั่งการใดใด และมีการวางแผนเตรียมรับมือกับทุกสถานการณ์

ส่วนผลที่เกิดจากการใช้ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านความพยายามในการทำให้เกิดงาน พบว่า ข้อที่ผู้บริหารสถานศึกษาปฏิบัติค่อยข้างบ่งบง คือ คาดหวังให้ครูผู้สอนทำงานอย่างเต็มความสามารถ จากการสัมภาษณ์ครูผู้สอน เกี่ยวกับการสร้างแรงบันดาลใจให้ครูผู้สอนมีความพยายามในการปฏิบัติงานให้ประสบผลสำเร็จ ผู้ให้สัมภาษณ์กล่าวว่า การปฏิบัติหน้าที่การสอนในโรงเรียนขยายโอกาส ซึ่งอยู่ในพื้นที่ห่างไกล มีความยากลำบากในการเดินทาง ผู้ปกครองส่วนใหญ่มีฐานะยากจน และไม่ค่อยเห็นความสำคัญของการศึกษา อีกทั้งยังขาดแคลนสื่อและวัสดุอุปกรณ์ที่ทันสมัยในการจัดการเรียนการสอน รวมถึงจำนวนครูผู้สอนไม่เพียงพอต่อจำนวนนักเรียน และที่สำคัญครูต้องรับภาระงานอื่นที่ไม่เกี่ยวกับการสอนเยอะเกินไป ซึ่งปัญหาเหล่านี้อาจทำให้ครูผู้สอนมีความย่อท้อและขาดขวัญและกำลังใจในการทำงาน เพราะฉะนั้นผู้บริหารสถานศึกษาควรสร้างแรงบันดาลใจให้ครูผู้สอนสามารถปฏิบัติงานได้อย่างเต็มตามศักยภาพ

ในขณะที่ผลที่เกิดจากการใช้ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านการรับรู้ถึงประสิทธิภาพของผู้

พบว่าข้อที่ผู้บริหารสถานศึกษาปฏิบัติบางครั้ง คือ สามารถตอบสนองความต้องการของครูผู้สอนในการปฏิบัติงาน จากการสัมภาษณ์ครูผู้สอน เกี่ยวกับผู้บริหารสามารถปฏิบัติงานได้บรรลุผลตามวัตถุประสงค์ของสถานศึกษา พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นบุคคลที่สำคัญที่สุดที่จะสามารถนำทางสถานศึกษาให้ก้าวไปสู่ความสำเร็จ เพราะความสำเร็จหรือความล้มเหลวขององค์กรย่อมขึ้นอยู่กับศักยภาพของผู้บริหาร ผู้บริหารมีอาชีพในยุคปฏิรูปการศึกษาภายใต้ความเปลี่ยนแปลงทางการศึกษาที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว ต้องมีความเป็นผู้นำทางวิชาการที่มีความรู้และประสบการณ์ในการบริหารจัดการสถานศึกษาให้เท่าทันต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อม เศรษฐกิจ และสังคม โดยเฉพาะอย่างยิ่ง นโยบายทางการศึกษาที่มีการปรับปรุง เปลี่ยนแปลงอยู่บ่อยครั้ง เพราะฉะนั้นผู้บริหารสถานศึกษาจึงเป็นกลไกหลักในการกำหนดนโยบาย วิสัยทัศน์ พันธกิจ และ เป้าประสงค์ของสถานศึกษา ให้นำไปสู่การปฏิบัติ และ คอยกำกับติดตามให้การดำเนินงานขับเคลื่อนไปในทิศทางเดียวกัน

สำหรับผลที่เกิดจากการใช้ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านการสร้างควมพึงพอใจในงาน พบว่า ข้อที่ผู้บริหารสถานศึกษาปฏิบัติบางครั้ง คือ ใช้ภาวะผู้นำที่ทำให้ครูผู้สอนมีความพึงพอใจ จากการสัมภาษณ์ครูผู้สอน เกี่ยวกับข้อที่ผู้บริหารสถานศึกษาใช้ภาวะผู้นำที่ทำให้ครูผู้สอนมีความพึงพอใจ พบว่า ภาวะผู้นำยอมมีผลต่อขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของครูผู้สอน หากผู้บริหารสถานศึกษาใช้ภาวะผู้นำได้เป็นที่น่าพึงพอใจของครูผู้สอน ก็จะทำให้ครูผู้สอนทำงานที่ได้รับมอบหมายอย่างเต็มตามศักยภาพ และมีความสุข มีความพอใจกับงานที่ทำ ในทางกลับกัน หากผู้บริหารไม่สามารถใช้ภาวะผู้นำเป็นที่พึงพอใจของครูผู้สอน ก็อาจทำให้ครูผู้สอนมีความขัดแย้งหรือคับข้องใจ ส่งผลให้การปฏิบัติงานไม่บรรลุผลตามวัตถุประสงค์เท่าที่ควร เพราะฉะนั้นผู้บริหารสถานศึกษาควรเลือกใช้ภาวะผู้นำที่มีประสิทธิภาพ โดยให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อม สภาพปัญหา และบริบทของสถานศึกษา

อภิปรายผล

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยค้นพบประเด็นที่น่าสนใจ จึงนำมาอภิปรายผลดังนี้

ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงด้านเชิงมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ พบว่า ข้อที่ผู้บริหารสถานศึกษามีการปฏิบัติค่อนข้างบ่อย คือ ชี้ให้เห็นถึงความสำคัญของการมีความตั้งใจแน่วแน่ในการทำงานให้บรรลุผลตามเป้าหมายที่วางไว้

ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า การที่ผู้บริหารสถานศึกษาจะประสบความสำเร็จหรือล้มเหลวในการทำงานนั้น ย่อมขึ้นอยู่กับการใช้ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา เพราะฉะนั้นผู้บริหารสถานศึกษาจึงจำเป็นต้องทำให้ครูผู้สอนเล็งเห็นความสำคัญของการปฏิบัติงานให้บรรลุผลตามวัตถุประสงค์ของสถานศึกษา ดังที่ Bartol (อ้างใน วิโรจน์สารรัตน์, 2555, 91) กล่าวว่า ภาวะผู้นำเป็นกระบวนการที่ผู้บริหารจะให้มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของผู้อื่น มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้การปฏิบัติงานบรรลุจุดหมายขององค์กร ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของฐนกร ดวงเนตร (2556) ได้ศึกษาเรื่อง ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาในเขตอำเภอทุ่งหัวช้าง จังหวัดลำพูน ผลการศึกษาพบว่า ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงรายด้าน แต่ละด้านอยู่ในระดับมากเรียงตามลำดับคือ ด้านการมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ ด้านการสร้างแรงบันดาลใจ ด้านการกระตุ้นการใช้ปัญญา และ ด้านการสร้างความสัมพันธ์เป็นรายคน ตามลำดับ

ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงด้านเชิงสร้างแรงบันดาลใจ พบว่า ส่วนใหญ่ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นว่า ผู้บริหารสถานศึกษาปฏิบัติค่อนข้างบ่อยคือ มองอนาคตของการทำงานในแง่ดี ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า การที่ผู้บริหารจะทำให้ครูผู้สอนปฏิบัติงานได้ประสบความสำเร็จตามความคาดหวังนั้น ผู้บริหารจะต้องทำให้ครูผู้สอนมองเห็นภาพอนาคตแห่งความสำเร็จ ว่างานที่ทำนั้นจะมีคุณค่าและเกิดประโยชน์ต่อสถานศึกษา ซึ่งจะทำให้ครูผู้สอนมีแรงจูงใจและเกิดแรงบันดาลใจในการทำงาน ทำให้มีความเชื่อมั่นว่าจะทำงานได้ประสบความสำเร็จตามเป้าหมายที่วางไว้ ดังที่ Bass และ Avolio (อ้างใน รัตติกรณ์ จงวิศาล, 2556, 254) ได้ให้ความหมายของภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงด้านเชิงสร้างแรงบันดาลใจว่า การสร้างแรงบันดาลใจ หมายถึง การที่ผู้นำจะประพจน์ในทางที่จูงใจให้เกิดแรงบันดาลใจกับผู้ตาม โดยการสร้างแรงจูงใจภายใน การให้ความหมายและท้าทายในเรื่องงานของผู้ตาม ผู้นำจะกระตุ้นจิตวิญญาณของทีม (Team Spirit) ให้มีชีวิตชีวา ผู้นำจะมีการนำเสนอวิสัยทัศน์ที่น่าดึงดูดใจสำหรับอนาคต และจะสื่อสารความหวังที่ผู้นำต้องการอย่างชัดเจน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พิมล กาญจนธรรม (2556) ได้ศึกษาเรื่อง ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา อำเภอเลาขวัญ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 4 พบว่า ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา อำเภอเลาขวัญ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 4 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากที่สุด

ด้าน และเรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อยตามค่าเฉลี่ย คือ มีคุณธรรมจริยธรรม การมุ่งความสัมพันธ์เป็นรายคน วิสัยทัศน์ และการสร้างแรงจูงใจ ตามลำดับ โดยมีข้อเสนอแนะว่า ผู้บริหารควรมีความสามารถสร้างภาพลักษณ์ของหน่วยงานในอนาคตอย่างชัดเจน และผู้บริหารควรมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์นำแนวคิดใหม่ๆ มาปรับใช้ในการบริหาร และ ผู้บริหารควรมีเทคนิควิธีการที่กระตุ้นแรงบันดาลใจให้เพื่อนร่วมงานทำงานได้สำเร็จ ผู้บริหารควรใช้เทคนิควิธีการในการจูงใจที่ถูกต้อง ยุติธรรม ไม่สร้างความขัดแย้งในองค์กร ผู้บริหารควรสร้างขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานแก่ครูทุกคนอย่างสม่ำเสมอ

ภาวะผู้นำการแลกเปลี่ยนด้านการให้รางวัลตามสถานการณ์ พบว่าส่วนใหญ่ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นว่า ผู้บริหารสถานศึกษาปฏิบัติค่อนข้างบ่อย คือ ทำให้ท่านเกิดความชัดเจนในสิ่งที่คาดหวังว่าจะได้รับเมื่อประสบผลสำเร็จตามเป้าหมายของการปฏิบัติงาน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการที่ผู้บริหารสถานศึกษาสร้างความคาดหวังให้ครูผู้สอน เพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกันระหว่างครูผู้สอนและผู้บริหาร ซึ่งจะทำให้การปฏิบัติงานเป็นไปในทิศทางเดียวกัน รวมถึงการให้คำมั่นสัญญาว่าจะได้รับสิ่งใดตอบแทนเมื่อปฏิบัติงานประสบผลสำเร็จตามความคาดหวัง ดังที่ Bass และ Avolio (อ้างใน รัตติกรณ์ จงวิศาล, 2556, 254) ได้ให้ความหมายของการให้รางวัลตามสถานการณ์ว่า คือการที่ผู้นำจะทำให้ผู้ตามเข้าใจชัดเจนว่าต้องการให้ผู้ตามทำอะไรหรือคาดหวังจากผู้ตาม และจากนั้นจะจัดการแลกเปลี่ยนรางวัลในรูปของคำยกย่องชมเชย ประกาศความดีความชอบ การจ่ายเพิ่มขึ้น ให้โบนัส เมื่อผู้ตามสามารถบรรลุเป้าหมายตามที่คาดหวัง ผู้นำแบบนี้มักจูงใจโดยให้รางวัลเป็นการตอบแทน และมักจูงใจด้วยแรงจูงใจขั้นพื้นฐานหรือแรงจูงใจภายนอก ซึ่งสอดคล้องกับ นิกร สุขใจ (2549) ได้ศึกษาเรื่องแบบภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน อำเภอขุนยวม จังหวัดแม่ฮ่องสอน ผลการศึกษาพบว่า โดยภาพรวมของภาวะผู้นำแบบปฏิรูป ครูผู้สอนส่วนใหญ่เห็นว่าผู้บริหารสถานศึกษา ได้แสดงออกหรือปฏิบัติตามลักษณะภาวะผู้นำในเชิงอุดมคติ เชิงจูงใจให้เกิดแรงบันดาลใจ เชิงใส่ใจรายบุคคล และเชิงกระตุ้นให้เกิดปัญญาบ่อยครั้ง ส่วนภาพรวมของภาวะผู้นำแบบจัดการ ครูผู้สอนส่วนใหญ่เห็นว่า ผู้บริหารสถานศึกษาได้แสดงออกหรือปฏิบัติบ่อยครั้งตามลักษณะภาวะผู้นำแบบให้รางวัลตอบแทน แบบเข้าไปแทรกแซงเมื่อปฏิบัติงานไม่เป็นไปตามความคาดหวัง และแบบหลีกเลี่ยงการตัดสินใจ

สำหรับผลที่เกิดจากการใช้ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านการสร้างความพึงพอใจในงาน พบว่า ข้อที่ผู้บริหารสถานศึกษาปฏิบัติบางครั้ง คือใช้ภาวะผู้นำที่ทำให้ครูผู้สอนมีความพึงพอใจ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ในการทำงานของผู้บริหารสถานศึกษาให้ประสบผลสำเร็จนั้น ต้องยึดหลักความถูกต้อง และสอดคล้องกับมาตรฐาน วิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าประสงค์ของสถานศึกษา ซึ่งอาจมีบางประเด็นที่ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนมีความเข้าใจไม่ตรงกัน โดยอาจจะไม่ตรงกับความต้องการและความพึงพอใจของครูผู้สอน ดังที่ Dubin (อ้างใน อาคม วัดโธสง, 2547, 2) ได้กล่าวว่า ภาวะผู้นำ คือ ความสามารถที่ทำให้บุคคลอื่นกระทำตามเขาด้วยความเต็มใจ โดยเฉพาะการเริ่มต้นของการเปลี่ยนแปลง ซึ่งสอดคล้องกับ วราภรณ์ ช้างอยู่ (2557) ได้วิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษากับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาอยู่ในระดับมากทั้งโดยรวมและรายด้าน ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูผู้สอนอยู่ในระดับมากทั้งโดยรวมและรายด้าน และความสัมพันธ์ระหว่างผู้บริหารสถานศึกษากับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูผู้สอนภาพรวมมีความสัมพันธ์อยู่ในระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติอยู่ในระดับ .01

สรุป

ผลการศึกษาครั้งนี้สรุปได้ว่า ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาส่วนใหญ่จะใช้ภาวะผู้นำการแลกเปลี่ยนมากกว่าภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง แต่อย่างไรก็ตาม ผู้บริหารสถานศึกษาควรปรับใช้ภาวะผู้นำทั้ง 2 แบบ ให้เหมาะสมกับสถานการณ์และสภาพบริบทของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ดังที่ Bass (อ้างใน รัตติกรณ์ จงวิศาล, 2556, 249) ได้ให้แนวคิด ว่า ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงมีความแตกต่างจากภาวะผู้นำการแลกเปลี่ยนแต่ไม่ใช่กระบวนการที่เกิดขึ้นแยกจากกัน Bass ยอมรับว่าในผู้นำคนเดียวกันอาจใช้ภาวะผู้นำทั้งสองแบบแต่ในสถานการณ์หรือเวลาที่แตกต่างกัน ดังนั้นควรนำเสนอผลการวิจัยครั้งนี้ต่อผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา กลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาแม่แตง 2 อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่ ได้พิจารณาเกี่ยวกับการใช้รูปแบบภาวะผู้นำที่ทำให้ครูผู้สอนเกิดความเชื่อมั่นศรัทธาในตัวผู้บริหาร และสามารถปฏิบัติงานที่ได้

รับมอบหมายได้อย่างเต็มตามศักยภาพ เพื่อให้การบริหารสถานศึกษาประสบผลสำเร็จตามเป้าหมาย ดังนั้นผู้วิจัย มีข้อเสนอแนะดังนี้

1. ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย

1.1 ผู้บริหารสถานศึกษาควรใช้กระบวนการ PDCA เข้ามาบริหารจัดการสถานศึกษา เพื่อให้การนำมาตราฐาน และ นโยบาย ไปสู่การปฏิบัติตามลำดับขั้นตอน และอยู่ในกรอบแผนงานที่กำหนด โดยมีการประชุมมอบหมายงานในโครงการ กำหนดบทบาทหน้าที่ อธิบายขอบเขตของงาน และมอบหมายผู้ที่รับผิดชอบให้ชัดเจน เพื่อให้ครูผู้สอนเข้าใจถึงบทบาทหน้าที่ในการปฏิบัติงานให้ถูกต้องตามวัตถุประสงค์

1.2 ผู้บริหารสถานศึกษาควรใช้ภาวะผู้นำในการทำให้ครูผู้สอนมีความตระหนักในคุณค่าของปฏิบัติงาน มองเห็นคุณค่าในตัวเอง และคุณค่าที่เกิดกับตัวผู้เรียน พร้อมทั้งเป็นแรงบันดาลใจให้ครูผู้สอนมีความตั้งใจรับผิดชอบในหน้าที่ของความเป็นครูที่เพียบพร้อมด้วยคุณธรรม จริยธรรม จรรยาบรรณ และจิตวิญญาณของความเป็นครู ซึ่งจะทำให้ครูผู้สอนมีแรงใจที่เต็มเปี่ยมไปด้วยความสำนึกในหน้าที่ และพร้อมที่จะทุ่มเทในการปฏิบัติงานทุกอย่าง โดยไม่ละเมียดกลุ่ระเบียบ และข้อบังคับของสถานศึกษา แม้ในเวลาที่ผู้บริหารสถานศึกษาไม่อยู่ในสถานศึกษา เพื่อให้ครูผู้สอนมีแรงบันดาลใจและกำลังใจในการปฏิบัติงานด้วยความเต็มใจ

1.3 ผู้บริหารสถานศึกษาควรเปิดใจรับฟังข้อเสนอแนะ ข้อคิดเห็น และปัญหาในการปฏิบัติงานของครูผู้สอน เพื่อที่จะได้สร้างความเข้าใจที่ตรงกัน ทำให้การปฏิบัติงานดำเนินไปตามเป้าหมายและทิศทางเดียวกัน

ข้อเสนอแนะงานวิจัยครั้งต่อไป

1 ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับการใช้ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาที่ประสบผลสำเร็จเป็นที่ประจักษ์ เพื่อเป็นกรณีศึกษาว่าผู้บริหารสถานศึกษาที่ประสบผลสำเร็จในการบริหารจัดการสถานศึกษา มีการใช้ภาวะผู้นำแบบใด

2 ควรทำการวิจัยเกี่ยวกับภาวะผู้นำแบบอื่น ๆ ได้แก่ ภาวะผู้นำตามสถานการณ์ หรือ ภาวะภาวะผู้นำแบบเหนือชั้น เพื่อศึกษาว่าภาวะผู้นำแบบใดที่มีประสิทธิภาพ และเหมาะสมกับสภาพปัญหาและบริบทที่แตกต่างกัน

เอกสารอ้างอิง

- ฐนกร ดวงเนตร. (2556). ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาในเขต อำเภอทุ่งหัวช้าง จังหวัดลำพูน. วิทยานิพนธ์ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยพาร์อีสเทอร์น.
- นิกร สุขใจ. (2549). แบบภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน อำเภอขุนยวม จังหวัดแม่ฮ่องสอน. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
- วราภรณ์ ช้างอยู่ (2557). ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษากับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- พิมล กาญจนธรรม (2556). ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา อำเภอเลาขวัญ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กาญจนบุรี เขต 4. วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- รัตติกรณ์ จงวิศาล. (2556). ภาวะผู้นำ ทฤษฎี การวิจัย และแนวทางสู่การพัฒนา. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วีโรจน์ สารรัตน์. (2555). แนวคิด ทฤษฎี และประเด็นเพื่อการบริหารทางการศึกษา. กรุงเทพฯ: หจก.ทิพย์วิสุทธิ์.
- ศักดิ์ไทย สุรกิจบวร. (2549). ภาวะผู้นำของผู้บริหารมืออาชีพ. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาสน์.
- สุเทพ พงศ์ศรีวัฒน์. (2559). ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงทางการศึกษา. [ออนไลน์] เข้าถึงเมื่อ สิงหาคม 2559. เข้าถึงได้จาก <http://suthep.ricr.ac.th>
- อาคม วิธไธสง. (2547). หน้าที่ผู้นำในการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยทักษิณ.

การส่งเสริมการทำงานเป็นทีมของบุคลากรในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ในกลุ่มบูรพา อ.ดอยสะเก็ด จ.เชียงใหม่

Team Work Promotion of the Personnel in Educational Opportunity Expansion Schools in Burapha group, Doi Saket District, Chiang Mai Province

กัญญารัตน์ เบ็ญใจ¹, พชวีวรรณ กิจมี²

¹หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยพาร์อิสเทอร์น,
pengjai29@gmail.com

²อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์,
มหาวิทยาลัยพาร์อิสเทอร์น, nye_nai@hotmail.com

บทคัดย่อ:

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการส่งเสริมการทำงานเป็นทีมของบุคลากรในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในกลุ่มบูรพา อ.ดอยสะเก็ด จ.เชียงใหม่ ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ ผู้อำนวยการโรงเรียนแม่โป่งประชาสามัคคี โรงเรียนบ้านตลาดขี้เหล็กและโรงเรียนบ้านแม่ฮ้อยเงิน จำนวน 3 คน และบุคลากรทางการศึกษาโรงเรียนแม่โป่งประชาสามัคคี โรงเรียนบ้านตลาดขี้เหล็กและโรงเรียนบ้านแม่ฮ้อยเงิน จำนวน 38 คน รวมทั้งสิ้น จำนวน 41 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการส่งเสริมการทำงานเป็นทีมของบุคลากรในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในกลุ่มบูรพา อ.ดอยสะเก็ด จ.เชียงใหม่ เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 3 ระดับ และกลุ่มเป้าหมายในการสัมภาษณ์ คือ ผู้อำนวยการโรงเรียน จำนวน 3 และครูฝ่ายวิชาการ จำนวน 3 คน รวมทั้งสิ้น จำนวน 6 คน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหา ผลวิจัยพบว่า การส่งเสริมการทำงานเป็นทีมของบุคลากรในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในกลุ่มบูรพา อ.ดอยสะเก็ด จ.เชียงใหม่ จำนวน 6 ด้าน พบว่า โดยรวมและรายด้าน ผู้ตอบแบบสอบถามเห็นด้วยมากในการส่งเสริมการทำงานเป็นทีมของบุคลากรในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในกลุ่มบูรพา อ.ดอยสะเก็ด จ.เชียงใหม่ โดยมีรายละเอียดดังนี้ (1) ด้านปฏิสัมพันธ์ภายในของทีมงาน ควรมีการประชุมร่วมกัน เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ มีการวิเคราะห์ปัญหาาร่วมกัน ทุกคนต้องมีการตั้งเป้าหมายร่วมกันอย่างชัดเจน (2) ด้านการสร้างควมไว้วางใจระหว่างกัน ควรสร้างความตระหนักในการทำงานให้แต่ละคน เพื่อให้ทุกคนมาร่วมงานด้วยความเต็มใจรวมถึงสร้างความเข้าใจในการทำงานอย่างเต็มใจ (3) ด้านการสื่อสารระหว่างกันอย่างเปิดเผย ควรมีการประชุมแบบไม่เป็นทางการ พูดคุย ซักถามโต้ตอบ แสดงความคิดเห็น สื่อสารให้เข้าใจตรงกัน ด้วยบรรยากาศที่เป็นกันเอง (4) ด้านการปรึกษาหารือกัน ควรเปิดโอกาสให้ทุกคนในทีมแสดงความคิดเห็นโดยใช้เหตุและผลในการตัดสินใจโต้แย้งและหาข้อสรุปร่วมกัน ไม่ควรมีอคติกับบุคคลในทีมงาน และควรยอมรับความคิดเห็นซึ่งกันและกัน (5) ด้านการสร้างควมร่วมมืออย่างแข็งขัน ควรมีการประชุมชี้แจง และมีคำสั่งแต่งตั้ง โดยระบุบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบอย่างชัดเจน ตลอดจนสร้างความเข้าใจให้กับทีมงานเพื่อให้รู้บทบาทและหน้าที่ความรับผิดชอบของตนเอง และ (6) ด้านการติดตามและการส่งเสริมพัฒนาการทำงานเป็นทีมอย่างต่อเนื่อง ควรประกาศยกย่องชมเชย และแสดงความชื่นชมผู้ที่มีผลงานดีเด่นและผู้ทีประสบความสำเร็จในการทำงานควรได้รับรางวัลอย่างยุติธรรม อันจะทำให้ทีมงานเข้มแข็งและเกิดความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน รวมทั้งควรมีการติดตามผลงานทีประสบความสำเร็จเพื่อพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

คำสำคัญ: การทำงานเป็นทีม การส่งเสริม โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา

ABSTRACT:

This research aimed to study the team work Promotion of the Personnel in Educational Opportunity Expansion Schools in Burapha group, Doi Saket District, Chiang Mai Province. The population used in this study included 3 school directors of the Maepongpachasamakee school, Bantaladkelek school and Banmaehingern school and 38 educational personnel of the Maepongpachasamakee school, Bantaladkelek school and Banmaehingern school. The total number was 41 people. The tools used in this research were 3-rating scaled questionnaires about the team work Promotion of the Personnel in Educational Opportunity Expansion Schools in Burapha group, Doi Saket District, Chiang Mai Province and The target group used in the interview included 3 school directors and 3 academic teachers. The total number was 6 people. analyzed by frequency, percentage, mean, standard deviation and content analysis. The findings were as follows: The team work Promotion of the Personnel in Educational Opportunity Expansion Schools in Burapha group, Doi Saket District, Chiang Mai Province with 6 aspects revealed that as the whole picture and each aspect the respondents strongly agreed with team work Promotion of the Personnel in Educational Opportunity Expansion Schools in Burapha group, Doi Saket District, Chiang Mai Province with the details as follows. (1) According to the interaction within team, there should be a meeting to exchange learning and analyze common problems. All staff had to set clear common goals. (2) Regarding the trust building among the team, awareness of each individual's work should be raises to let everyone work with willingness as well as to make them understand how to work willingly. (3) Related to the open communication, there should be informal meetings, discussions, questions dialogues, comments, communication on the same page with friendly atmosphere. (3) According to the consultation, everyone in the team should have a chance to make any comments rationally to judge any disputes and conclude a joint statement. There should not be any bias against the team and should accept other's opinions. Regarding the active cooperation building, there should be a clarification meeting and an appointment order by defining roles and responsibilities clearly as well as making the team understand to know their roles and responsibilities. (6) Related to the pursuit and promotion of continuous team development, people with outstanding performances should be praised and appreciated and those with successful work should be awarded fairly. That would make the team strong and build good relationship among the team. In addition, there should be a follow-up on successful work for continuous improvement.

KEYWORDS: Team work, Promotion, Educational Opportunity Expansion Schools

บทนำ

เนื่องจากการทำงานในปัจจุบัน มนุษย์ส่วนใหญ่ทำงานร่วมกันเพื่อให้การทำงานประสบผลสำเร็จเพราะความเชื่อที่ว่า มนุษย์แต่ละคน มีความรู้ ความสามารถแตกต่างกันอีกทั้ง ความรู้ ความสามารถ และศักยภาพในตัวบุคคลมีขอบเขตที่จำกัด จึงจำเป็นต้องรวมกลุ่มกัน เพื่อนำจุดดี จุดเด่น ความรู้ และความสามารถที่แตกต่างกัน ในส่วนที่ดีที่สุดของแต่ละคนมารวมกันทำงาน ให้บรรลุตามเป้าหมายของทีม เพื่อร่วมกันแก้ปัญหาเพื่อผลประโยชน์ทั้งส่วนบุคคลและส่วนรวม เพื่อความรู้สึกลดภัยและมั่นคง เพื่อตอบสนองความต้องการทางจิตใจ (วราภรณ์

ตระกูลสถิตย์, 2549, 8) สมาชิกมีอิสระในงานที่ได้รับมอบหมาย และมีความรับผิดชอบในการบรรลุเป้าหมายร่วมกัน มีการช่วยเหลือระหว่างสมาชิกในทีม ซึ่งการทำงานเป็นทีมต้องการความคล่องตัว ความยืดหยุ่น และการประสานงานที่ดีในการปฏิบัติ ควบคู่กับการสร้างขวัญและกำลังใจให้กับผู้ปฏิบัติงาน เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผล (เดชวิทย์ นิลวรรณ, 2558, 131) หลังจากองค์กรได้นำการทำงานเป็นทีมมาใช้ได้พบปัญหาที่เกิดขึ้นบ่อยที่สุดคือ เป้าหมายของทีมไม่มีความชัดเจนหรือมีความขัดแย้งในตัวเองสมาชิกในทีมทำงานร่วมกันได้ไม่ดี การเป็นผู้นำทีมนั้นต้องใช้เวลาความขัดแย้งระหว่างสมาชิกในทีม ที่เกิดจากความแตกต่างทางปฏิภานและความรู้สึก

ที่หลากหลายของมนุษย์เกิดการแทรกแซง และก้าวก้าว ความรู้ความเชี่ยวชาญกันระหว่างสมาชิกในทีม (ไพโรจน์ บาลัน, 2551, 22-23)

การส่งเสริมการทำงานเป็นทีมให้ทีมงานมีประสิทธิภาพคือ การมีทรัพยากรที่เพียงพอ ภาวะผู้นำและโครงสร้าง บรรยากาศของความไว้วางใจ และระบบการประเมินผลการปฏิบัติงานและ การตอบแทน ซึ่งสะท้อนถึงบริบทของทีมจากองค์ประกอบของทีม (เดชวิทย์ นิลวรรณ, 2558, 132) ซึ่งต่อมาได้มีผู้ค้นพบวิธีการส่งเสริมการทำงานเป็นทีม โดยมีนักจิตวิทยาผู้มีชื่อเสียง เรนซีสติกเคิร์ท ได้ระบุคุณลักษณะของทีมที่มีประสิทธิผลไว้ 24 ประการ เป็นการเน้นกระบวนการและปฏิสัมพันธ์ภายในของทีมงาน ได้แก่ สมาชิกมีความชำนาญในการปฏิบัติงานภายใต้บทบาทของผู้นำและเพื่อนร่วมงาน รวมถึงภารกิจที่ได้รับมอบหมายที่แตกต่างกัน มีปฏิสัมพันธ์ที่ดีระหว่างผู้นำทีมกับสมาชิก และระหว่างสมาชิกด้วยกันทีมงานปฏิบัติงานร่วมกันเป็นระยะเวลาสั้นเพียงพอที่จะพัฒนาความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน และมีสภาพการปฏิบัติงานที่เป็นกันเอง ไม่เครียดสมาชิกมีความสนใจซึ่งกันและกันและเคารพให้เกียรติกันและหัวหน้าทีมต่างไว้นับถือเชื่อใจซึ่งกันและกันสมาชิกของทีมมีแรงจูงใจที่จะปฏิบัติงานให้บรรลุเป้าหมายของทีมร่วมกัน ในบรรยากาศของการสนับสนุนเกื้อกูลกันของทีมงาน เพื่อช่วยเหลือกันทำงานของทีม โดยมุ่งให้นำความรู้ทางด้านการปฏิบัติงาน และทักษะการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกด้วยกันสมาชิกแต่ละคนยอมรับเป้าหมายและความคาดหวังของทีมด้วย

ความเต็มใจ มีการส่งเสริมให้ทีมใช้กระบวนการสื่อสารในการแจ้งเรื่องราวสำคัญ ๆ ทุกเรื่องด้วย ไม่มีการยกเว้น มีการรับฟังและเชื่อถือโดยปราศจากความแคลงใจ กระบวนการกลุ่มของทีมงานส่งเสริมให้สมาชิกทุกคนได้เสนอแนะความคิดเห็น ส่งผลให้มีการปรับแนวคิดเป้าหมาย และทัศนคติของทีม สะท้อนให้เห็นการทำงานที่มีการยืดหยุ่นในทีมที่มีประสิทธิภาพ สมาชิกรู้สึกมั่นใจในการตัดสินใจปัญหาต่าง ๆ (สุนันทา เลานันท์, 2540, 42-45) และได้มีผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับกระบวนการกลุ่มเสนอแนะหลักการสำคัญของการทำงานแบบเป็นทีมที่มีประสิทธิภาพ ไว้หลายรูปแบบด้วยกัน ดังนั้นจึงนำแบบจำลอง (Model) ของ Peter และคณะ (1975) มาอธิบายสรุปความ ดังนี้ การสร้างความไว้วางใจระหว่างกัน ความไว้นับถือเชื่อใจกัน การไม่ระแวงซึ่งกันและกัน เป็นบันไดขั้นแรกที่น่าไปสู่การเปิดเผยและการปฏิบัติต่อกันด้วยความจริงใจ เพราะสมาชิกต่างก็มีความเชื่อมั่นและเชื่อใจในเพื่อนร่วมทีม การสื่อสาร

ระหว่างกันแบบเปิดเผย จะเป็นบันไดขั้นสำคัญที่เปิดโอกาสในการประสานความรู้สึก และประสานความร่วมมือระหว่างสมาชิก โดยเริ่มต้นด้วยการทำความคุ้นเคยจากการพูดคุย ชักถาม และโต้ตอบกันอย่างเปิดเผยและจริงใจ ทำให้ทุกคนเกิดความรู้สึกที่ดีต่อกัน และสามารถปฏิบัติงานร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพ การปรึกษาหารือกัน โดยเปิดโอกาสให้มีการพูดคุย และแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกันอย่างเปิดเผย เมื่อเกิดปัญหาหรือความรู้สึกขัดแย้งระหว่างกัน โดยการนำประเด็นปัญหาหรือ ข้อขัดแย้งมาแจกแจง วิเคราะห์ และร่วมกันพิจารณา สมาชิกแต่ละคนจะเปิดใจแลกเปลี่ยนข้อคิดเห็น ทุกคนต่างมีความรู้สึกว่าคุณค่าความคิดเห็นที่ขัดแย้งกันไม่ใช่ปัญหาใหญ่ โดยให้สมาชิกแต่ละคนมีส่วนร่วม (Participation) ตามขอบเขต และบทบาทที่เหมาะสมของแต่ละคน และมีการติดตามและส่งเสริมการพัฒนาทีมงานอย่างต่อเนื่อง เป็นสิ่งสำคัญที่ผู้บริหาร หรือผู้ที่รับผิดชอบระบบงานต้องติดตามเอาใจใส่อย่างสม่ำเสมอ โดยอาจทำได้ โดยการให้รางวัล หรือยกย่องทีมที่ประสบความสำเร็จให้ เป็นทีมงานตัวอย่าง เปิดโอกาสให้ทีมงานนำเสนอผลงานในโอกาสพิเศษ ตลอดจนต้องเสริมความรู้ และเทคนิคใหม่ ๆ ในการทำงานแก่ทีมงาน (ณัฐพันธ์ เขจรนันท์ และคณะ, 2545, 90-92)

โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา กลุ่มบูรพา อ.ดอยสะเก็ด จ.เชียงใหม่ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 1 จัดโครงการการบริหารงาน แบ่งออกเป็น 4 ฝ่าย ได้แก่ งานบริหารงานวิชาการ งานบริหารงานบุคคล งานบริหารงานงบประมาณ และงานบริหารทั่วไป ซึ่งทุกฝ่ายมีการทำงานเป็นทีม แต่จากการสังเกต การทำงานของบุคลากรโรงเรียนแม่โป่งประชา สัมคคีและการสัมภาษณ์นายอดิศักดิ์ สักการะ และนางสาว นิภาพร วรรณสิงกา ครูฝ่ายวิชาการ (2559) พบว่า บุคลากรไม่มีส่วนร่วมวางแผนในการทำงาน ไม่กล้านำเสนอความคิดเห็นใหม่ ๆ ไม่มีการพูดคุย ชักถามและโต้ตอบกัน ไม่มีการสื่อสารกันอย่างเปิดเผยก่อนที่จะกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบ ทำให้เป้าหมายของทีมไม่มีความชัดเจน และเกิดความขัดแย้งระหว่างกัน บุคลากรไม่มีความเต็มใจในการปฏิบัติงาน ไม่ให้ความร่วมมือ สนับสนุน ช่วยเหลือ เกื้อกูลในการทำงาน ซึ่งกันและกัน และขาดการชื่นชมและยกย่องผู้มีผลงานหรือประสบความสำเร็จ ซึ่งปัญหาที่เกิดขึ้นเหล่านี้ ยังไม่มีการศึกษาแนวทางในการส่งเสริมการทำงานเป็นทีมที่ชัดเจน ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาเกี่ยวกับ การส่งเสริมการทำงานเป็นทีมว่าควรเป็นอย่างไร ผู้วิจัยได้นำหลักการส่งเสริมการทำงานเป็นทีม (1) ด้านการส่งเสริมการปฏิสัมพันธ์ภายใน

ของทีมงาน (Likert, 1961 อ้างใน สุนันทา เลานันท์, 2540, 42-45) และ (2) ด้านการสร้างควมไว้วางใจระหว่างกัน (3) ด้านการสื่อสารระหว่างกันแบบเปิดเผย (4) ด้านการปรึกษาหารือกัน (5) ด้านการสร้างความร่วมมือกันอย่างแข็งขัน และ (6) ด้านการติดตามและส่งเสริมการพัฒนาทีมงานอย่างต่อเนื่อง (Peter และคณะ, 1975 อ้างใน ญัฐพันธ์ เขจรนันท์และคณะ 2545, 90-92) เพื่อเป็นแนวทางในการนำไปส่งเสริมการทำงานเป็นทีมของบุคลากรในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในกลุ่มบูรพา อ.ดอยสะเก็ด จ.เชียงใหม่ ต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อศึกษาการส่งเสริมการทำงานเป็นทีมของบุคลากรในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในกลุ่มบูรพา อ.ดอยสะเก็ด จ.เชียงใหม่ (1) ด้านการสร้างควมไว้วางใจระหว่างกัน (2) ด้านการสื่อสารระหว่างกันแบบเปิดเผย (3) ด้านการปรึกษาหารือกัน (4) ด้านการสร้างความร่วมมือกันอย่างแข็งขัน และ (6) ด้านการติดตามและส่งเสริมการพัฒนาทีมงานอย่างต่อเนื่อง

ขอบเขตด้านเนื้อหา

การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาการส่งเสริม การทำงานเป็นทีมของบุคลากรในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในกลุ่มบูรพา อ.ดอยสะเก็ด จ.เชียงใหม่ ประกอบด้วยเนื้อหา (1) ด้าน การส่งเสริมการปฏิสัมพันธ์ภายในของทีมงาน (Likert, 1961 อ้างใน สุนันทา เลานันท์, 2540, 42-45) และ (2) ด้านการสร้างควมไว้วางใจระหว่างกัน (3) ด้านการสื่อสารระหว่างกันแบบเปิดเผย (4) ด้านการปรึกษาหารือกัน (5) ด้านการสร้างความร่วมมือกันอย่างแข็งขัน และ (6) ด้านการติดตามและส่งเสริมการพัฒนาทีมงานอย่างต่อเนื่อง (Peter และคณะ, 1975 อ้างใน ญัฐพันธ์ เขจรนันท์และคณะ 2545, 90-92)

วิธีการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การส่งเสริมการทำงานเป็นทีมของบุคลากรในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในกลุ่มบูรพา อ.ดอยสะเก็ด จ.เชียงใหม่ มีวิธีการวิจัย สรุปได้ดังนี้

1. ประชากร ที่ใช้ในการตอบแบบสอบถามวิจัยครั้งนี้คือ ผู้อำนวยการโรงเรียน แม่โป่งประชาสามัคคี โรงเรียนบ้านตลาดขี้เหล็กและโรงเรียนบ้านแม่ฮ้อยเงิน จำนวน 3 คน และบุคลากรทางการศึกษาโรงเรียนแม่โป่งประชาสามัคคี โรงเรียนบ้านตลาดขี้เหล็กและโรงเรียนบ้านแม่ฮ้อยเงิน จำนวน 38 คน รวมทั้งสิ้น จำนวน 41 คน และกลุ่มเป้าหมายผู้ให้สัมภาษณ์ คือ ผู้อำนวยการโรงเรียน จำนวน 3 คน และครูฝ่ายวิชาการ จำนวน 3 คน รวมทั้งสิ้น จำนวน 6 คน โดยคัดเลือกผู้ที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมการทำงานเป็นทีมมากที่สุด ซึ่งเป็นข้อมูลพื้นฐานของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในกลุ่มบูรพา อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่ ปีการศึกษา 2559

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย แบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ

ชุดที่ 1 แบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้ ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามเป็นแบบเลือกตอบ

ตอนที่ 2 การส่งเสริมการทำงานเป็นทีมของบุคลากรในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ในกลุ่มบูรพา อ.ดอยสะเก็ด จ.เชียงใหม่ เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 3 ระดับ ซึ่งตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาโดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 คน และนำไปทดลองใช้กับโรงเรียนบ้านเชิงดอย (ดอยสะเก็ด) จำนวน 30 คน มีความเชื่อมั่นโดยรวมเท่ากับ 0.898

ชุดที่ 2 แบบสัมภาษณ์ มีลักษณะเป็นการสัมภาษณ์โดยนำผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดของแต่ละด้านในการส่งเสริมการทำงานเป็นทีมของบุคลากรในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในกลุ่มบูรพา อ.ดอยสะเก็ด จ.เชียงใหม่ มาทำการสัมภาษณ์ เพื่อหาข้อเสนอแนะในการส่งเสริมการทำงานเป็นทีมของบุคลากรในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในกลุ่มบูรพา อ.ดอยสะเก็ด จ.เชียงใหม่ กลุ่มเป้าหมายผู้ให้ข้อมูล คือ ผู้อำนวยการโรงเรียน จำนวน 3 คน และครูฝ่ายวิชาการ จำนวน 3 คน รวมทั้งสิ้น จำนวน 6 คน

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล แบบสอบถามผู้วิจัยทำหนังสือขอความอนุเคราะห์จากคณบดีคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น ถึงผู้อำนวยการโรงเรียนแม่โป่งประชาสามัคคี โรงเรียนบ้านตลาดขี้เหล็กและโรงเรียนบ้านแม่ฮ้อยเงิน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 1 เพื่อขออนุญาตเก็บข้อมูลจากผู้อำนวยการโรงเรียนและบุคลากรทางการศึกษาของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา กลุ่มบูรพา อ.ดอยสะเก็ดจ.เชียงใหม่

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 1 จากนั้นผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลกับผู้อำนวยการโรงเรียนและบุคลากรทางการศึกษาในวันที่ 3 กุมภาพันธ์ 2559 พร้อมทั้งชี้แจงวัตถุประสงค์ และได้รับคืน วันที่ 15 กุมภาพันธ์ 2559 จำนวน 41 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100 โดยนำข้อมูลที่ได้มาทำการตรวจสอบ พบว่า มีความสมบูรณ์ทุกฉบับ ส่วนการสัมภาษณ์ผู้วิจัยทำการสัมภาษณ์ ผู้อำนวยการโรงเรียนและครูฝ่ายวิชาการระหว่างวันที่ 18 - 28 กุมภาพันธ์ 2559 เพื่อหาข้อเสนอแนะในการส่งเสริมการทำงานเป็นทีมของบุคลากรในโรงเรียนขยายโอกาสในกลุ่มบูรพา อ.ดอยสะเก็ด จ.เชียงใหม่ โดยการจดบันทึกและบันทึกเทป

4. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิจัย ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลและนำเสนอข้อมูล ดังนี้

ชุดที่ 1 แบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยความถี่และร้อยละ โดยนำเสนอข้อมูลในรูปตารางประกอบคำบรรยาย

ตอนที่ 2 การส่งเสริมการทำงานเป็นทีมของบุคลากรในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ในกลุ่มบูรพา อ.ดอยสะเก็ด จ.เชียงใหม่ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้คอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูปโดยการหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน นำเสนอในรูปตารางประกอบคำบรรยาย โดยให้ความหมาย และคะแนนเฉลี่ยปรั้งจากเกณฑ์ของบุญส่ง นิลแก้ว (2541, 146) ดังนี้

- 3 หมายถึง เห็นด้วยมาก
  - 2 หมายถึง เห็นด้วยปานกลาง
  - 1 หมายถึง เห็นด้วยน้อย
- เกณฑ์การแปลความหมายค่าเฉลี่ย
- 2.50 - 3.00 หมายถึง เห็นด้วยมาก
  - 1.50 - 2.49 หมายถึง เห็นด้วยปานกลาง
  - 1.00 - 1.49 หมายถึง เห็นด้วยน้อย

ชุดที่ 2 แบบสัมภาษณ์ ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการจดบันทึกและบันทึกเสียง มาทำการวิเคราะห์เนื้อหาจัดหมวดหมู่เนื้อหาสาระและนำเสนอในรูปความเรียง

ผลการวิจัย

การส่งเสริมการทำงานเป็นทีมของบุคลากรในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในกลุ่มบูรพา อ.ดอยสะเก็ด จ.เชียงใหม่ จำนวน 6 ด้าน (Likert, 1961 อ้างใน สุนันทา เลานันท์, 2540, 42-45) และ (Peter

และคณะ, 1975 อ้างใน ณีฐพันธ์ เขจรันท์และคณะ 2545, 90-92) พบว่า โดยรวมและรายด้าน ผู้ตอบแบบสอบถามเห็นด้วยมากในการส่งเสริมการทำงานเป็นทีมของบุคลากรในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา โดยมีรายละเอียดดังนี้

(1) ด้านปฏิสัมพันธ์ภายในของทีมงาน ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การมีส่วนร่วมในการวางแผนการทำงาน กำหนดค่านิยม ความต้องการและเป้าหมายต่าง ๆ ($\bar{X} = 2.88$) จากการสัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมาย พบว่า ควรมีการประชุมร่วมกัน เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และมีการวิเคราะห์ปัญหาพร้อมกันอย่างชัดเจน เพื่อนำมากำหนดค่านิยม ความต้องการ และเป้าหมายต่าง ๆ ในการทำงานเป็นทีม

(2) ด้านการสร้างความไว้วางใจระหว่างกัน ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ปฏิบัติงานต่อกันด้วยความเต็มใจ ($\bar{X} = 2.78$) จากการสัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมาย พบว่า ควรสร้างความตระหนักในการทำงานให้แต่ละคน เพื่อให้ทุกคนมาร่วมงานด้วยความเต็มใจ เพื่อให้เกิดความเข้าใจในการทำงานและเกิดความรู้สึกไว้วางใจซึ่งกันและกัน อันจะนำไปสู่การทำงานอย่างเปิดเผยและการปฏิบัติต่อกันด้วยความจริงใจ

(3) ด้านการสื่อสารระหว่างกันอย่างเปิดเผย ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ พูดคุย ซักถามและโต้ตอบกันอย่างเป็นกันเอง ($\bar{X} = 2.83$) จากการสัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมาย พบว่า ควรมีการประชุมแบบไม่เป็นทางการ พูดคุย ซักถามและโต้ตอบ แสดงความคิดเห็น สื่อสารให้เข้าใจตรงกัน พยายามคุยกันอย่างเป็นมิตรและสร้างปฏิสัมพันธ์ที่ดีซึ่งกันและกัน

(4) ด้านการปรึกษาหารือกัน ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ให้โอกาส ในการนำเสนอความคิดเห็นใหม่ ๆ ($\bar{X} = 2.85$) จากการสัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมาย พบว่า ควรเปิดโอกาสให้ทุกคนในทีมแสดงความคิดเห็น พิจารณา โดยใช้เหตุและผลในการตัดสินใจโต้แย้งและหาข้อสรุปร่วมกัน ไม่ควรยึดติดกับบุคคลในทีมงาน และควรยอมรับความคิดเห็นซึ่งกันและกัน

(5) ด้านการสร้างความร่วมมืออย่างแข็งขัน ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ กำหนดหน้าที่รับผิดชอบที่ชัดเจน ($\bar{X} = 2.83$) จากการสัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมาย พบว่า ควรให้มีการประชุม ชี้แจงและมีคำสั่งแต่งตั้ง ต้องการจัดคนให้เข้ากับงานอย่างเหมาะสม โดยระบุบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบอย่างชัดเจน ตลอดจนสร้างความเข้าใจให้กับทีมงานเพื่อให้รู้บทบาทและหน้าที่ความรับผิดชอบของตนเอง

(6) ด้านการติดตามและการส่งเสริมการพัฒนาการทำงานเป็นทีมอย่างต่อเนื่อง ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ชื่นชมและยกย่องผู้มีผลงานที่ประสบความสำเร็จในการทำงาน ($\bar{X} = 2.83$) จากการสัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมาย พบว่า ควรประกาศยกย่องชมเชย และแสดงความชื่นชมผู้ที่มีผลงานดีเด่นและผู้ทีประสบความสำเร็จในการทำงานซึ่งควรได้รับรางวัลอย่างยุติธรรมและสร้างขวัญกำลังใจที่ดีให้กับทุกคนที่มีส่วนร่วมในการทำงานเป็นทีมอันจะทำให้ทีมงานเข้มแข็งและเกิดความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน และควรมีการติดตามผลงานทีประสบความสำเร็จเพื่อพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

อภิปรายผล

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยค้นพบประเด็นที่น่าสนใจ จึงนำมาอภิปรายผลดังนี้

(1) ด้านปฏิสัมพันธ์ภายในของทีมงาน ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การมีส่วนร่วมในการวางแผนการทำงาน กำหนดค่านิยม ความต้องการและเป้าหมายต่าง ๆ ($\bar{X} = 2.88$) ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้อำนวยการโรงเรียนและบุคลากรต้องการให้ทางโรงเรียนมีส่วนร่วมในการประชุมวางแผน เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้และมีการวิเคราะห์ปัญหาหารือกัน อย่างชัดเจน เพื่อนำมากำหนดค่านิยม ความต้องการ และเป้าหมายต่าง ๆ ในการทำงานเป็นทีม ดังที่ ลิคเคิร์ท (สุนันทา เลานันทน์, 2540, 38-53) ได้กล่าวว่า สมาชิกทุกคนต้องมีส่วนร่วมในการกำหนดค่านิยม ความต้องการและเป้าหมายต่างๆ ของการทำงานเป็นทีม และมีการประชุมวางแผนเพื่อ การผสมผสานกันด้วยความพึงพอใจของทุกฝ่าย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ทรวงวุฒิ ทาระสา (2549) ได้ศึกษาการทำงานเป็นทีมของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในโรงเรียน สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 5 ผลการวิจัยพบว่า ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษามีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการทำงานเป็นทีม โดยภาพรวมและรายด้าน มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ การมีเป้าหมายเดียวกัน

(2) ด้านการสร้างควมไว้วางใจระหว่างกัน ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ปฏิบัติงานต่อกันด้วยความเต็มใจ ($\bar{X} = 2.78$) ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้อำนวยการโรงเรียนและบุคลากรต้องการสร้างความตระหนักในการทำงานของแต่ละคน เพื่อให้เกิดความเข้าใจในการทำงาน และเกิดความรู้สึกไว้วางใจซึ่งกันและกันอันจะนำไปสู่การทำงานอย่างเปิดเผยและการปฏิบัติต่อกันด้วยความจริงใจ ดังที่ (ณัฐพันธ์ เจริญนันท์

และคณะ, 2545, 90-92) ได้กล่าวว่า การสร้างความไว้วางใจระหว่างกัน ความไว้นื้อเชื่อใจกัน การไม่ระแวงซึ่งกันและกัน เป็นบันไดขั้นแรกทีนำไปสู่การเปิดเผยและการปฏิบัติต่อกันด้วยความจริงใจ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ศุภพร จิตต์เที่ยง (2553) ได้ศึกษาความพึงพอใจในการทำงานกับความผูกพันต่อองค์กรของพนักงาน บริษัท กสท โทรคมนาคม จำกัด (มหาชน) สำนักงานใหญ่ ผลการวิจัยพบว่า ด้านความเต็มใจที่จะทุ่มเทความพยายามเพื่อองค์กร จากการพิจารณารายข้อ พบว่า พนักงานจะทำงานที่ได้รับมอบหมายด้วยความเต็มใจมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 4.17$) รองลงมาตามลำดับคือ พร้อมทุ่มเทแรงกายแรงใจในการทำงาน เพื่อความก้าวหน้าขององค์กร โดยในการทำงานจะคำนึงถึงผลประโยชน์ขององค์กรมากกว่าผลประโยชน์ส่วนตน อีกทั้งยินดีที่จะทำงานแม้จะไม่ใช่งานในหน้าที่ประจำหรือไม่คุ้มค่ากับค่าตอบแทนที่ได้รับก็ตาม

(3) ด้านการสื่อสารระหว่างกันอย่างเปิดเผย ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ พูดคุย ซักถามและโต้ตอบกันอย่างเป็นกันเอง ($\bar{X} = 2.83$) ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้อำนวยการโรงเรียนและบุคลากรควรมีการประชุมแบบไม่เป็นทางการ พูดคุย ซักถามและโต้ตอบ แสดงความคิดเห็น สื่อสารให้เข้าใจตรงกัน พยายามคุยกันอย่างเป็นมิตร และสร้างปฏิสัมพันธ์ที่ดีซึ่งกันและกัน ดังที่ (ณัฐพันธ์ เจริญนันท์ และคณะ, 2545, 90-92) ได้กล่าวว่า การสื่อสารระหว่างกันอย่างเปิดเผยจะเป็นบันไดขั้นสำคัญที่เปิดโอกาสในการประสานความรู้สึก และประสานความร่วมมือระหว่างสมาชิก โดยเริ่มต้นด้วยความคุ้นเคย จากการพูดคุย ซักถาม และโต้ตอบกันอย่างเปิดเผยและจริงใจ ซึ่งจะช่วยปิดช่องว่างของความหวาดระแวงและความรู้สึกที่ไม่ปลอดภัย ทำให้ทุกคนรู้สึกดีต่อกัน และสามารถปฏิบัติงานร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ประจวบ แจ้โพธิ์ (2555) ได้ศึกษาความคิดเห็นของครูตอบบทบาทผู้บริหารในการพัฒนาการทำงานเป็นทีมของครูในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ผลวิจัยพบว่า บทบาทผู้บริหารในการพัฒนาการทำงานเป็นทีมของครูในโรงเรียน สำนักงานเขตบึงกุ่ม สังกัดกรุงเทพมหานคร ตามความคิดเห็นของครูโดยรวมและรายด้านมีบทบาทอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน ด้านการสื่อสารระหว่างกันอย่างเปิดเผยความคิดเห็นของครูที่มีบทบาทของผู้บริหารในการพัฒนาการทำงานเป็นทีมโดยรวมผู้บริหารมีบทบาทอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ผู้บริหารมีทักษะในการสื่อสารเพื่อโน้มน้าว ดึงดูดใจความคิดครูให้มีส่วนร่วมในการทำงาน มีการปฏิบัติระดับมากโดยมีค่าเฉลี่ยสูงสุด

(4) ด้านการปรึกษาหารือกัน ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ให้ออกโอกาสในการนำเสนอความคิดเห็นใหม่ ๆ ($\bar{X} = 2.85$) ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้อำนวยการโรงเรียนและบุคลากรต้องการเปิดโอกาสให้ทุกคนในที่มแสดงความคิดเห็นใหม่ ๆ โดยใช้เหตุและผลในการตัดสินใจได้แย่งและหาข้อสรุปร่วมกัน รวมทั้งไม่มีอคติกับบุคคลในที่มงาน และยอมรับความคิดเห็นซึ่งกันและกัน ดังที่ (ณัฐพันธ์ เขจรนนท์และคณะ, 2545, 90-92) ได้กล่าวว่า การปรึกษาหารือกันโดยเปิดโอกาสให้มี การพูดคุยและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกัน ได้อย่างเปิดเผย เมื่อเกิดปัญหาหรือความรู้สึกรู้สึกขัดแย้งระหว่างกัน โดยการนำประเด็นปัญหาหรือข้อขัดแย้งมาแจกแจง วิเคราะห์ และร่วมกันพิจารณา สมาชิกแต่ละคนจะเปิดใจแลกเปลี่ยนข้อคิดเห็นโดยไม่ต้องสงวนท่าที ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ มานิสา พูลสวัสดิ์ (2558) ได้ศึกษาและเปรียบเทียบการพัฒนา การทำงานเป็นทีมของครูในโรงเรียนอำเภอแปลงยาว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า ระดับ การพัฒนาการทำงานเป็นทีมของครูในโรงเรียนอำเภอแปลงยาว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 2 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับดีมาก ด้านการปรึกษาหารือ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าอยู่ในระดับมากโดยเรียงอันดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ สถานศึกษามีความยืดหยุ่นและเปิดกว้างรับฟังความคิดเห็นของบุคลากรทุกประเด็น สถานศึกษาสนับสนุนให้บุคลากรมีการแลกเปลี่ยนความรู้ความคิดเห็นในการปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่องและบุคลากรในสถานศึกษายอมรับความแตกต่างในความคิดเห็นและบุคลากรในสถานศึกษาได้รับรู้ผลการตัดสินใจของที่ประชุมคณะกรรมการสถานศึกษาอย่างตรงไปตรงมา อยู่ในระดับ ปานกลาง

(5) ด้านการสร้างความร่วมมืออย่างแข็งขัน ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ กำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบที่ชัดเจน ($\bar{X} = 2.83$) ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้อำนวยการโรงเรียนและบุคลากรต้องการให้มีการประชุม ชี้แจง และมีคำสั่งแต่งตั้ง ต้องการจัดคนให้เข้ากับงานอย่างเหมาะสม โดยระบุบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบอย่างชัดเจน ตลอดจนสร้างความเข้าใจให้กับทีมงานเพื่อให้รับบทบาทและหน้าที่ความรับผิดชอบของตนเอง ดังที่ (วรภรณ์ ตระกูลสถิตย์, 2549, 12-14) ได้กล่าวถึงลักษณะการทำงานเป็นทีมที่ดีควรกำหนดขอบเขตหน้าที่ความรับผิดชอบ โดยการแบ่งงานกันทำตามความรู้ความสามารถที่แต่ละบุคคลมีความถนัด มีความเชี่ยวชาญตามความพึงพอใจในการทำงานเป็นกลุ่มหรือเป็นทีม จำเป็นจะต้องกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบของสมาชิก

ในกลุ่มให้ชัดเจนเพื่อป้องกันความสับสนและปิดความรับผิดชอบ และเป็นที่ยอมรับกันในทุกองค์การว่าการทำงานจะมีประสิทธิภาพสูงสุด หากสมาชิกของกลุ่มมีส่วนร่วมในการเสนอความคิดเห็นเข้าร่วมแก้ไข้ปัญหาและอุปสรรคผลที่สุดคือร่วมกันตัดสินใจในงานของตน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อุไรวรรณ เมฆฉาย (2558) ได้ศึกษาแนวทางการพัฒนาการทำงานเป็นทีมของผู้บริหารและครูในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายุทธยาณี เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า ภาพการทำงานเป็นทีมของผู้บริหารและครูในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา โดยภาพรวมมีสภาพการทำงานเป็นทีมอยู่ในระดับมาก ซึ่งมีแนวทางการพัฒนาการมีความรู้ความเข้าใจในงานที่รับผิดชอบ ได้แก่ ประชุมชี้แจงเพื่อให้ครูทราบถึงขอบข่ายของงานและหน้าที่ความรับผิดชอบ ส่งเสริมให้ครูเข้ารับการอบรม/การศึกษาดูงานเกี่ยวกับงานที่รับผิดชอบ

(6) ด้านการติดตามและการส่งเสริมการพัฒนาการทำงานเป็นทีมอย่างต่อเนื่อง ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ชื่นชมและยกย่องผู้มีผลงานที่ประสบความสำเร็จในการทำงาน ($\bar{X} = 2.83$) ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้อำนวยการโรงเรียนและบุคลากรต้องการให้ประกาศยกย่องชมเชย และแสดงความชื่นชมผู้ที่มีผลงานดีเด่นและผู้ทีประสบความสำเร็จในการทำงานอย่างยุติธรรมและสร้างขวัญกำลังใจที่ดีให้กับทุกคนที่มีส่วนร่วมใน การทำงานเป็นทีมอันจะทำให้ทีมงานเข้มแข็งและเกิดความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน และต้องการให้มีการติดตามผลงานที่ประสบผลสำเร็จเพื่อพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ดังที่ (ณัฐพันธ์ เขจรนนท์และคณะ, 2545, 90-92) ได้กล่าวว่า การติดตามและส่งเสริมการพัฒนาทีมงานอย่างต่อเนื่อง เป็นสิ่งสำคัญที่ผู้บริหาร หรือผู้ทีรับผิดชอบระบบงานต้องติดตามเอาใจใส่อย่างสม่ำเสมอ โดยอาจทำได้โดยการให้รางวัล หรือยกย่องทีมทีประสบความสำเร็จให้เป็นทีมงานตัวอย่าง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ประจวบ แจ้โพธิ์ (2555) ได้ศึกษาความคิดเห็นของครูตอบทบาทผู้บริหารในการพัฒนาการทำงานเป็นทีมของครูในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ผลวิจัยพบว่า บทบาทผู้บริหารในการพัฒนาการทำงานเป็นทีมของครูในโรงเรียน สำนักงานเขตบึงกุ่ม สังกัดกรุงเทพมหานคร ตามความคิดเห็นของครู โดยรวมและรายด้านมีบทบาทอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน ด้านการติดตามและการส่งเสริมพัฒนาทีมงานอย่างต่อเนื่อง ความคิดเห็นของครูทีมีตอบทบาทของผู้บริหารในการพัฒนาการทำงานเป็นทีม โดยรวมผู้บริหารมีบทบาทอยู่ในระดับดีมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ผู้บริหาร

ตรวจสอบความคืบหน้าและคุณภาพของงานอย่างสม่ำเสมอ จัดประชุมเพื่อติดตามความก้าวหน้าในการปฏิบัติงานของทีมพร้อมทั้งประกาศเกียรติคุณ และยกย่องแก่ผู้มีผลงานประสบความสำเร็จอย่างสม่ำเสมอ จัดให้มีการฝึกอบรมส่งเสริมความรู้ และเทคนิคใหม่ ๆ เพื่อเพิ่มความชำนาญในงานซึ่งมีการปฏิบัติในระดับมาก

สรุป

จากผลการวิจัย สรุปได้ว่า การส่งเสริมการทำงานเป็นทีมของบุคลากรในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในกลุ่มบูรพา อ.ดอยสะเก็ด จ.เชียงใหม่ พบว่า โดยรวมและรายด้าน ผู้ตอบแบบสอบถามเห็นด้วยมากในการส่งเสริมการทำงานเป็นทีมของบุคลากรในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในกลุ่มบูรพา อ.ดอยสะเก็ด จ.เชียงใหม่ โดยมีรายละเอียดดังนี้ (1) ด้านปฏิสัมพันธ์ภายในของทีมงาน ควรมีการประชุมร่วมกัน เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ มีการวิเคราะห์ปัญหาหารือร่วมกัน ทุกคนต้องมีการตั้งเป้าหมายร่วมกันอย่างชัดเจน (2) ด้านการสร้างควมไว้วางใจระหว่างกัน ควรสร้างความตระหนักในการทำงานให้แต่ละคน เพื่อให้ทุกคนมาร่วมงานด้วยความเต็มใจรวมถึงสร้างความเข้าใจในการทำงานอย่างเต็มที่ (3) ด้านการสื่อสารระหว่างกัน อย่างเปิดเผย ควรมีการประชุมแบบไม่เป็นทางการ พูดคุย ซักถามโต้ตอบ แสดงความคิดเห็น สื่อสารให้เข้าใจตรงกัน ด้วยบรรยากาศที่เป็นกันเอง (4) ด้านการปรึกษาหารือกัน ควรเปิดโอกาสให้ทุกคนในทีมแสดงความคิดเห็นโดยใช้เหตุและผลในการตัดสินใจโต้แย้งและหาข้อสรุปร่วมกัน ไม่ควรมีอคติกับบุคคลในทีมงาน และควรยอมรับความคิดเห็นซึ่งกันและกัน (5) ด้านการสร้างควมร่วมมืออย่างแข็งขัน ควรมีการประชุม ชี้แจง และมีคำสั่งแต่งตั้ง โดยระบุบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบอย่างชัดเจน ตลอดจนสร้างความเข้าใจให้กับทีมงานเพื่อให้รู้บทบาทและหน้าที่ความรับผิดชอบของตนเอง และ (6) ด้านการติดตามและการส่งเสริมการพัฒนาการทำงานเป็นทีมอย่างต่อเนื่องควรประกาศยกย่องชมเชย และแสดงความชื่นชมผู้ที่มีผลงานดีเด่นและผู้ที่ประสบความสำเร็จในการทำงานควรได้รับรางวัลอย่างยุติธรรม อันจะทำให้ทีมงานเข้มแข็งและเกิดความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน รวมทั้งควรมีการติดตามผลงานที่ประสบความสำเร็จเพื่อพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ดังนั้นผู้วิจัยจะนำเสนอผลการวิจัยครั้งนี้ให้กับผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเพื่อนำไปดำเนินการต่อไป ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย

- 1.1 ด้านปฏิสัมพันธ์ภายในของทีมงาน เสนอให้ควรมีการวิเคราะห์ปัญหาและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันระหว่างผู้อำนวยการโรงเรียนและบุคลากร
- 1.2 ด้านการสร้างควมไว้วางใจระหว่างกันเสนอให้ควรมีการสร้างควมตระหนักและความเข้าใจในการทำงานเพื่อให้เกิดควมรู้สึกไว้วางใจระหว่างผู้อำนวยการโรงเรียนและบุคลากร
- 1.3 ด้านการสื่อสารระหว่างกันอย่างเปิดเผยเสนอให้ควรมีพูดคุย ซักถาม โต้ตอบ แสดงความคิดเห็นและสื่อสารระหว่างผู้อำนวยการโรงเรียนและบุคลากรให้เข้าใจตรงกัน อย่างเปิดเผย
- 1.4 ด้านการปรึกษาหารือกัน เสนอให้ควรมีแสดงความคิดเห็นใหม่ ๆ โดยใช้เหตุและผลในการตัดสินใจโต้แย้งและหาข้อสรุประหว่างผู้อำนวยการโรงเรียนและบุคลากรร่วมกัน
- 1.5 ด้านการสร้างควมร่วมมืออย่างแข็งขันเสนอให้ควรมีกำหนดขอบเขตหน้าที่ความรับผิดชอบ โดยการแบ่งงานกันทำตามควมรู้ควมสามารถที่แต่ละบุคคลมีความถนัดและเชี่ยวชาญ
- 1.6 ด้านการติดตามและการส่งเสริมการพัฒนาการทำงานเป็นทีมอย่างต่อเนื่องเสนอให้ควรมีประกาศยกย่องชมเชยผู้ที่มีผลงานดีเด่นและผู้ทีประสบความสำเร็จในการทำงาน เพื่อติดตามผลงานทีประสบความสำเร็จและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

2. ข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไป

ควรศึกษาเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารกับการมีส่วนร่วมในการส่งเสริมการทำงานเป็นทีมในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดีด้วยความกรุณาเป็นอย่างดียิ่งจากอาจารย์ ดร. พัชรวิพรรณ กิจมี อาจารย์ที่ปรึกษา จึงขอขอบคุณเป็นอย่างสูงมา ณ ที่นี้ ขอขอบคุณผู้บริหารสถานศึกษาและบุคลากรโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาทุกท่าน ที่อำนวยความสะดวกและให้ความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล และสัมภาษณ์เป็นอย่างดี

เอกสารอ้างอิง

- ณัฐพันธ์ เขจรนันท์และคณะ. (2545). การสร้างทีมงานที่มีประสิทธิภาพ. กรุงเทพฯ:เอ็กซ์เปอร์เน็ท.
- เดชวิทย์ นิลวรรณ. (2558). ภาวะผู้นำและการทำงานเป็นทีม. มปท.
- ทรงวุฒิ ทาระสา. (2549). การทำงานเป็นทีมของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 5. วิทยานิพนธ์ ครุศาสตร์ มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย.
- ประจวบ แจ้โพธิ์. (2557). แนวทางการพัฒนาการทำงานเป็นทีมของผู้บริหารและครูในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายุทธยานี เขต 2. วิทยานิพนธ์ ครุศาสตร์ บัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.
- มานิสา พูลสวัสดิ์. (2558). การพัฒนาการทำงานเป็นทีมของครูในโรงเรียนอำเภอแปลงยาว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 2. งานนิพนธ์ การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยบูรพา.
- วรารณณ์ ตระกูลสฤชดี. (2549). การทำงานเป็นทีม. กรุงเทพฯ: ศูนย์ส่งเสริมวิชาการ.
- ศุภีพร จิตต์เที่ยง. (2553). ความพึงพอใจในการทำงานกับความผูกพันต่อองค์กรของพนักงานบริษัท กสท โทรคมนาคม จำกัด (มหาชน) สำนักงานใหญ่. สารนิพนธ์
รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเกริก.
- สุนันทา เลานันท์. (2540). การสร้างทีมงาน. กรุงเทพฯ:ดีดี บুকส์ไตร์.
- ไพโรจน์ บาลัน. แพลและเรียบเรียง.(Anne Donnellon). ทักษะการบริหารทีม. กรุงเทพฯ: เอ็กซ์เปอร์เน็ท.
- อุไรวรรณ เมฆฉาย (2557). แนวทางการพัฒนาการทำงานเป็นทีมของผู้บริหารและครู ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายุทธยานี เขต 2 . วิทยานิพนธ์ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.

ความต้องการของผู้ปกครองที่มีต่อการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เขตอำเภอเมืองเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่ Guardians' Need towards the Educational Management of the Child Development Center, Mueang District Chiang Mai Province

ยุพา ปันทะนา¹, พนมพร จันทระปัญญา²

1 นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์,
มหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น, ja_meab@hotmail.com

2 อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์,
มหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น, nye_nai@hotmail.com

บทคัดย่อ:

การวิจัย เรื่อง ความต้องการของผู้ปกครองที่มีต่อการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเขตอำเภอเมืองเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่ มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาความต้องการของผู้ปกครองที่มีต่อการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเขต อำเภอเมืองเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่ และเพื่อศึกษาเสนอแนวทางในการแก้ปัญหาในการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็ก เล็ก ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้ปกครองของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในเขตอำเภอเมืองจังหวัดเชียงใหม่ จำนวนทั้งสิ้น 200 คน ในปีการศึกษา 2557 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถามตรวจสอบรายการและการสัมภาษณ์ โดยหา ค่าความถี่ ร้อยละ และการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า

ความต้องการของผู้ปกครองที่มีต่อการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเขตอำเภอเมืองเชียงใหม่ จังหวัด เชียงใหม่ ประกอบด้วย 6 ด้าน ดังนี้ 1) ด้านการบริหารจัดการ พบว่า ข้อที่มีร้อยละของความต้องการสูงสุด คือ มีการจัด ประสพการณ์และส่งเสริมการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับเด็กตามวัย 2) ด้านบุคลากร พบว่า ข้อที่มีร้อยละของความต้องการสูงสุด คือ มีครูที่จิตใจรักและเมตตาต่อเด็กทุกคน ด้านอาคาร สถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย พบว่า ข้อที่มีร้อยละของ ความต้องการสูงสุด คือ มีแสงสว่างเพียงพอ อากาศในห้องเรียนถ่ายเทได้สะดวกและจัดให้มีมุมเครื่องเล่นส่งเสริมพัฒนาการ แก่นักเรียนในห้องเรียน ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร พบว่า ข้อที่มีร้อยละของความต้องการสูงสุด คือ จัดมุม ประสพการณ์ให้เด็กโดยเน้นพัฒนาการทั้ง 4 ด้าน คือ ร่างกาย อารมณ์ สังคม สติปัญญาและจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมแก่เด็ก ด้านการมีส่วนร่วม และการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน พบว่า ข้อที่มีร้อยละของความต้องการสูงสุด คือ ร่วมมือกันระหว่างครูและผู้ปกครองในการพัฒนาพฤติกรรมของเด็กให้เป็นไปตามจุดมุ่งหมาย ด้านส่งเสริมเครือข่ายการ พัฒนาเด็กปฐมวัย พบว่า ข้อที่มีร้อยละของความต้องการสูงสุด คือ ช่วยประสานงานกับผู้ปกครองเวลาที่ศูนย์พัฒนาเด็ก เล็กมีการจัดกิจกรรม

ข้อเสนอแนะความต้องการของผู้ปกครองที่มีต่อการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเขตอำเภอเมืองเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่ ส่วนใหญ่ เสนอแนะว่า ควรให้คณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีส่วนร่วมประชุมกับผู้ปกครองโดยมีแนวทาง การพัฒนาคือการจัดกิจกรรมร่วมมือกันระหว่างครูและผู้ปกครอง ควรจัดครูที่เพียงพอต่อจำนวนเด็ก มีความรู้ด้านจิตวิทยา มีหน้าที่ดูแลเด็กไม่ใช่วิปฏิบัติหน้าที่อื่น และส่งเสริมให้เข้าร่วมการอบรม ควรจัดห้องเรียนให้เพียงพอต่อจำนวนเด็ก ส่งเสริม ให้มีการปลูกต้นไม้ใหญ่ปรับปรุงสถานที่เล่นเครื่องเล่นสนามให้ปลอดภัย จัดสถานที่สำหรับผู้ปกครองรอรับเด็ก และสถานที่ จัดกิจกรรม ควรให้ผู้ปกครอง ครู และคณะกรรมการสถานศึกษาได้ร่วมกิจกรรม ส่งเสริมด้านการเรียนรู้ของอาเซียน และ การเรียนคอมพิวเตอร์รวมทั้งภาษาจีน ควรสื่อสารให้ผู้ปกครองร่วมการประชุมและมีส่วนร่วมกิจกรรมในด้านต่าง ๆ มากขึ้น และควรมีการแลกเปลี่ยนระหว่างผู้ปกครอง ครูและผู้ที่เกี่ยวข้องและแต่งตั้งกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

คำสำคัญ: ความต้องการของผู้ปกครอง การจัดการศึกษา ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

ABSTRACT:

The research titled “Guardians’ Need towards the Educational Management of the Child Development Center, Mueang District Chiang Mai Province” aimed to study the guardians’ need towards the educational management of the Child Development Center, Mueang District Chiang Mai Province. And study to give the solutions of the Educational Management of the Child Development Center. The research population was the guardians of the Child Development Center, Mueang District Chiang Mai Province with the total number of 200 people in the academic year 2014. The research tools comprised questionnaires in form of checklist and interview. The data were analyzed by frequency, percentage and content analysis. The findings were as follows:

The guardians’ need towards the educational management of the Child Development Center, Mueang District Chiang Mai Province consisted of 6 aspects as follows. 1) The management revealed that the item with the highest percentage of need was to prepare experiences and encourage learning to suit the children’s age. 2) The personnel showed that the item with the highest percentage of need was to have teachers with love and compassion for all children. 3) The buildings, places, environment and safety was found that the item with highest percentage of need was to provide adequate light, airy classrooms and toy corners encouraging the children’s development in the classrooms. 4) The academy and activities based on curriculum presented that item with highest percentage of need was to arrange experience corners for the children by focusing on 4 aspects of development including physical, emotional and intellectual aspects and organizing activities promoting morality and ethics for the children. 5) The participation and support from all sectors revealed that the item with the highest percentage of need was to encourage collaboration among the teachers and the guardians to develop the children’s behaviors in according with to the objectives. 6) The early childhood development network promotion was found that the item with the highest percentage of need was to coordinate with the guardians when the Child Development center organized any activities at any time.

KEYWORDS: Guardians’ Need, Educational Management the Child Development Center,

บทนำ

การจัดการศึกษาแก่เด็กปฐมวัย อายุ 2-5 ขวบ ให้มีความพร้อมด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม สติ ปัญญา มีคุณธรรมและจริยธรรม เป็นการจัดการศึกษาก่อนภาคบังคับที่มีความสำคัญอย่างยิ่ง ในอันที่จะช่วยส่งเสริมเด็กปฐมวัยให้ได้รับการพัฒนาไปในทิศทางที่ถูกต้องเหมาะสมสอดคล้องกับวัยและพัฒนาการ ทั้งนี้เนื่องจากพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ฉบับพุทธศักราช 2542 ได้มีการกำหนดแนวทางในการจัดการศึกษาไว้ว่า การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้ และพัฒนาตนเองได้ โดยถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด เด็กปฐมวัยซึ่งหมายถึงเด็กที่มีอายุระหว่าง 2-5 ขวบนั้น เป็นวัยที่มีพัฒนาการทุกด้านเจริญเติบโตในอัตราที่สูงที่สุด โดยเฉพาะในระบบประสาท และสมองซึ่งเจริญเติบโตถึงร้อยละ 80 ของผู้ใหญ่ เป็นระยะที่เกิดการเรียนรู้อย่างเต็มที่เมื่อได้รับการส่งเสริมอย่างถูกต้อง นักจิตวิทยาและนักการ

ศึกษาทั่วไปต่างเชื่อว่า ประสบการณ์ที่เด็กปฐมวัยได้รับ เป็นปัจจัยพื้นฐานของการพัฒนาการทุกด้านต่อเนื่องไปจนกระทั่งเติบโตเป็นผู้ใหญ่ การวางรากฐานที่ให้กับเด็กปฐมวัย จึงเท่ากับเป็นการเตรียมและสร้างพลเมืองที่ดีมีคุณภาพให้กับประเทศชาตินั่นเอง กล่าวได้ว่า จุดมุ่งหมายของการจัดการศึกษาปฐมวัย คือ การสร้างเสริมพัฒนาการทุกด้านให้เจริญเติบโตถึงขีดสุดของศักยภาพและเตรียมความพร้อมเพื่อการเรียนรู้ชีวิต โดยคุณสมบัติที่มุ่งสร้างเสริม คือ กระบวนการคิด กระบวนการกลุ่มคุณธรรม จริยธรรม วิถีชีวิตไทย สิ่งแวดล้อม และค่านิยม ความเสมอภาค ดังนั้น การจัดการศึกษาปฐมวัยจึงเป็นสิ่งจำเป็น เพราะเป็นการวางรากฐานเพื่อพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ เสริมสร้างคุณลักษณะที่พึงประสงค์ อีกทั้งยังมีความสำคัญในฐานะที่เป็นจุดเริ่มต้นของกระบวนการจัดการศึกษาของมนุษย์ (กระทรวงมหาดไทย,ม.ป.ป.,หน้า 2)

พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอ

นางให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรับผิดชอบการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่รับการถ่ายโอนจากส่วนราชการต่างๆและท้องถิ่นปกครองส่วนท้องถิ่นจัดตั้งขึ้นเอง การดูแลรับผิดชอบศูนย์พัฒนาเด็กเล็กถือเป็นภารกิจที่สำคัญขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่จะต้องจัดการศึกษาและพัฒนาเด็กเล็กในชุมชน โดยให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทำหน้าที่บริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเพื่อเป็นการกระจายโอกาสการเตรียมความพร้อม และพัฒนาเด็กทั้งด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม และสติปัญญาอย่างเหมาะสมตามวัย และเติมเต็มศักยภาพ สามารถเตรียมความพร้อมเด็กเล็กเพื่อให้เด็กมีความพร้อมทางวุฒิภาวะ และแบ่งเบาภาระการดูแลเด็กเล็กให้พ่อแม่ ผู้ปกครอง สามารถประกอบอาชีพได้อย่างมีความสุขหมดความกังวล (กระทรวงมหาดไทย,ม.ป.ป.,หน้า 1)

ในการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจึงต้องคำนึงถึงการมีส่วนร่วมกัน ทุกภาคส่วนในสังคมเพื่อให้เป็นไปตามกฎหมาย อีกทั้งเป็นใช้ต้นทุนทางสังคมให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อการพัฒนาเด็กเล็ก การจัดการศึกษาในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเป็นการสร้างพื้นฐานที่จะทำให้มีการสานเสริมการศึกษาให้มีประสิทธิภาพสามารถตอบสนองความต้องการของสังคมจนเป็นที่ยอมรับในศักยภาพของการบริหารจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพราะจะทำให้สามารถขับเคลื่อนศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสู่มาตรฐานการบริหารจัดการศึกษาซึ่งเป็นการระดมสรรพกำลังจากทุกภาคส่วนของสังคม ในปัจจุบันศูนย์พัฒนาเด็กเล็กได้เปิดโอกาสให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กด้านบุคลากร ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย ด้านวิชาการและกิจกรรมหลักสูตรด้านการมีส่วนร่วมและสนับสนุนทุกภาคส่วน และด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย เพื่อตอบสนองตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ฉบับพุทธศักราช 2542 มาตราที่ 49 กำหนดให้บุคคลภายนอกโดยเฉพาะผู้ปกครองเป็นผู้ตรวจสอบคุณภาพของสถานศึกษาในทุกด้าน

การจัดการศึกษาในระดับปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลสุเทพ ตำบลสุเทพ อำเภอเมืองจังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งเป็นศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเขตอำเภอเมืองจังหวัดเชียงใหม่ การดำเนินงานที่ผ่านมาได้ประสบปัญหาในด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเกี่ยวกับ ข้อจำกัดด้านงบประมาณด้านบุคลากรไม่เพียงพอกับจำนวนเด็ก ด้านอาคาร สถานที่ที่มีข้อจำกัดด้านพื้นที่ด้านวิชาการ

และกิจกรรมหลักสูตรต้องการครูที่มีความรู้ด้านสอนภาษาเฉพาะทาง ด้านการมีส่วนร่วมและสนับสนุนทุกภาคส่วนสำหรับผู้ปกครองในปัจจุบันไม่ให้ความร่วมมือและไม่เข้าใจในบทบาทหน้าที่ของตนเองต่อการจัดการศึกษา และด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัยยังขาดการสื่อสารไม่ได้ทั่วถึง ซึ่งทุกปัญหาส่งผลกระทบต่อพัฒนาการของเด็กปฐมวัยอยู่ในช่วงสำคัญของพื้นฐานชีวิตต้องได้รับการพัฒนาให้มีคุณภาพในระดับต่อไป

จากสภาพปัญหาหลายด้านและข้อจำกัด ดังนั้นในฐานะที่ผู้วิจัยเป็นบุคคลหนึ่งซึ่งมีหน้าที่และความรับผิดชอบในการจัดการเรียนการสอนระดับปฐมวัย ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ เห็นความสำคัญในเรื่องดังกล่าว จึงสนใจศึกษาความต้องการของผู้ปกครองที่มีต่อการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเขตอำเภอเมืองจังหวัดเชียงใหม่ ด้วยเหตุนี้เพื่อให้ทราบถึงความต้องการของผู้ปกครองที่มีต่อการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในด้านต่างๆ และเพื่อนำข้อมูลที่เป็นประโยชน์และเป็นแนวทางในการพัฒนาและปรับปรุงคุณภาพชีวิตของเด็กที่อยู่ในความรับผิดชอบของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในเขตอำเภอเมือง ซึ่งจะส่งผลให้มีการพัฒนาคุณภาพในการจัดการทางการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

- 1) เพื่อศึกษาความต้องการของผู้ปกครองที่มีต่อการจัดการทางการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่
- 2) เพื่อศึกษาเสนอแนวทางในการแก้ปัญหาในการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

วิธีการวิจัย

การวิจัยเรื่อง ความต้องการของผู้ปกครองที่มีต่อการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเขตอำเภอเมืองจังหวัดเชียงใหม่ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้ปกครองของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในเขตอำเภอเมืองจังหวัดเชียงใหม่ประกอบด้วยผู้ปกครองของ(1) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลแม่เหียะ (2) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลสุเทพ (3) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลป่าแดด (4) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบวกรกน้อย (5) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลนครเชียงใหม่ (6) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กวัดป่า

ช่วยได้ (7) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลข้างเผือก (8) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านไร่ (9) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กวัด ร้องอ้อ (10) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านท่าหลุกสันทราย รวมประชากรจำนวนทั้งสิ้น 200 คน ในปีการศึกษา 2557 และสุ่มตัวอย่างประชากรจำนวน 4 คนมาสัมภาษณ์เพิ่มเติมโดยใช้ประเด็นคำถามจากแบบสอบถามที่มีค่าร้อยละสูงสุด

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถามตรวจสอบรายการ นำแบบสอบถามไปตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา การใช้ภาษา โดยใช้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 คน โดยพิจารณาเลือกข้อที่มีค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.67 ขึ้นไป แล้วนำมาวิเคราะห์หาความเชื่อมั่นโดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของครอนบาค โดยมีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.7380 และการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยสร้างคำถามในการสัมภาษณ์โดยคัดเลือกคำตอบที่ได้จากการวิเคราะห์แบบสอบถาม จัดอันดับเรียงตามร้อยละมากที่สุดของ ความต้องการของผู้ปกครองที่มีต่อการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมี 15 อันดับ ดังนี้ (1) มีครูที่จิตใจรักและเมตตาต่อเด็กทุกคน (2) มีครูที่กระตือรือร้นในการหาความรู้เพิ่มเติม (3) มีแสงสว่างเพียงพออากาศในห้องเรียนถ่ายเทได้สะดวก (4) จัดให้มุมเครื่องเล่นส่งเสริมพัฒนาการแก่นักเรียนในห้องเรียน (5) ร่วมกันระหว่างครูและผู้ปกครองในการพัฒนาพฤติกรรมของเด็กให้เป็นไปตามจุดมุ่งหมาย (6) มีการจัดประสบการณ์และส่งเสริมการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับเด็กตามวัย (7) มีครูได้เข้ารับการอบรมเกี่ยวกับการจัดประสบการณ์เด็กปฐมวัย (8) มีครูที่มีบุคลิกภาพและมนุษยสัมพันธ์ที่ดี (9) มีครูที่มีบุคลิกภาพและมนุษยสัมพันธ์ที่ดี (10) มีอุปกรณ์ประกอบการเรียนเพียงพอ (11) มีอุปกรณ์เครื่องเล่นสนามที่มีความปลอดภัย (12) จัดมุมประสบการณ์ให้เด็กโดยเน้นพัฒนาการทั้ง 4 ด้าน คือ ร่างกาย อารมณ์ สังคม สติปัญญา (13) จัดกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมแก่เด็ก (14) ให้นำคำแนะนำแก่ผู้ปกครองและเป็นที่ยอมรับในกรณีที่เด็กมีปัญหา (15) สร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างครูและผู้ปกครอง แล้วนำผลข้อมูลไปเป็นแนวทางพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กต่อไป

3. วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าความถี่ ร้อยละ และการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า ความต้องการของผู้ปกครองที่มีต่อการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเขตอำเภอเมืองเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่ ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก พบว่า ข้อที่มีร้อยละ 99.00 ของความต้องการสูงสุด คือ มีการจัดประสบการณ์และส่งเสริมการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับเด็กตามวัย ส่วนข้อที่มีร้อยละของความไม่ต้องการสูงสุด คือ ให้การบริการรถรับส่ง ส่วนปัญหา

ที่พบได้แก่ คณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กไม่ได้ร่วมประชุมกับผู้ปกครองไม่ได้รับความสะดวกในการติดต่อครูในเวลาปิดภาคเรียนจัดตั้งศูนย์พัฒนาเด็กเล็กไม่ได้มาตรฐาน และ ไม่มีการจัดรถรับส่งนักเรียน จึงมีข้อเสนอแนะว่าควรให้คณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีส่วนร่วมประชุมกับผู้ปกครองโดยมีแนวทางการพัฒนาคือการจัดกิจกรรมร่วมมือกันระหว่างครูและผู้ปกครอง

ด้านบุคลากร พบว่า ข้อที่มีร้อยละ 100.00 ของความต้องการสูงสุด คือ มีครูที่จิตใจรักและเมตตาต่อเด็กทุกคน ส่วนข้อที่มีร้อยละของความไม่ต้องการสูงสุด คือ มีครูจบในระดับปริญญาตรีสาขาการศึกษาปฐมวัย ปัญหาที่พบได้แก่ มีครูไม่เพียงพอต่อจำนวนเด็กขาดครูที่มีความรู้ด้านจิตวิทยาในการสอนเด็กครูต้องมีหน้าที่ดูแลเด็กไม่ใช่ปฏิบัติหน้าที่อื่นและบุคลากรที่ดูแลเด็กไม่ได้อบรม จึงมีข้อเสนอแนะว่า ควรจัดครูที่เพียงพอต่อจำนวนเด็ก มีความรู้ด้านจิตวิทยา มีหน้าที่ดูแลเด็กไม่ใช่ปฏิบัติหน้าที่อื่น และส่งเสริมให้เข้ารับการอบรม

ด้านอาคาร สถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย พบว่า ข้อที่มีร้อยละ 99.50 ของความต้องการสูงสุด คือ มีแสงสว่างเพียงพอ อากาศในห้องเรียนถ่ายเทได้สะดวก และจัดให้มุมเครื่องเล่นส่งเสริมพัฒนาการแก่นักเรียนในห้องเรียน ส่วนข้อที่มีร้อยละของความไม่ต้องการสูงสุด คือ มีห้องปฏิบัติการคอมพิวเตอร์ ปัญหาที่พบได้แก่ ห้องเรียนไม่เพียงพอต่อจำนวนเด็กในการจัดกิจกรรมไม่มีต้นไม้ใหญ่บริเวณศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสถานที่เล่นเครื่องเล่นสนามคับแคบไม่ได้จัดสถานที่สำหรับผู้ปกครองรอรับเด็กและไม่มีสถานที่จัดกิจกรรมหลากหลาย จึงมีข้อเสนอแนะว่า ควรจัดห้องเรียนให้เพียงพอต่อจำนวนเด็ก ส่งเสริมให้มีการปลูกต้นไม้ใหญ่ปรับปรุงสถานที่เล่นเครื่องเล่นสนามให้ปลอดภัยจัดสถานที่สำหรับผู้ปกครองรอรับเด็ก และสถานที่จัดกิจกรรม

ด้านวิชาการ และกิจกรรมตามหลักสูตร พบว่า ข้อที่มีร้อยละ 99.00 ของความต้องการสูงสุด คือ จัดมุมประสบการณ์ให้เด็กโดยเน้นพัฒนาการทั้ง 4 ด้าน คือ ร่างกาย อารมณ์ สังคม สติปัญญาและจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมแก่เด็ก ส่วนข้อที่มีร้อยละของความไม่ต้องการสูงสุด คือ มีนำหลักสูตรเกี่ยวกับอาเซียนมาใช้ในการจัดประสบการณ์ ปัญหาที่พบได้แก่ ผู้ปกครอง ครู และคณะกรรมการสถานศึกษา ไม่ได้ร่วมปรึกษาในกิจกรรมนั้น ๆ ไม่มีความรู้ทางด้านอาเซียน คอมพิวเตอร์ และภาษาจีน จึงมีข้อเสนอแนะว่าควรให้ผู้ปกครอง ครู และคณะกรรมการสถานศึกษาได้ร่วมกิจกรรม ส่งเสริมด้านการเรียนรู้ของอาเซียน

และการเรียนคอมพิวเตอร์รวมทั้งภาษาจีน

ด้านการมีส่วนร่วม และการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน พบว่า ข้อที่มีร้อยละ 99.50 ของความต้องการสูงสุด คือ ร่วมมือกันระหว่างครูและผู้ปกครองในการพัฒนาพฤติกรรมของเด็กให้เป็นไปตามจุดมุ่งหมาย ส่วนข้อที่มีร้อยละของความไม่ต้องการสูงสุด คือ มีการจัดประชุมผู้ปกครองอย่างน้อยเดือนละ 2 ครั้ง ปัญหาที่พบได้แก่ผู้ปกครองไม่ได้เข้าร่วมประชุมเมื่อมีปัญหาจึงไม่ได้แก้ไขการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการร่วมกิจกรรมมีน้อย จึงมีข้อเสนอแนะว่า ควรสื่อสารให้ผู้ปกครองร่วมการประชุมและมีส่วนร่วมกิจกรรมในด้านต่าง ๆ มากขึ้น

ด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย พบว่า ข้อที่มีร้อยละ 98.50 ของความต้องการสูงสุด คือ ช่วยประสานงานระหว่างผู้ปกครองเวลาที่ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการจัดกิจกรรม ส่วนข้อที่มีร้อยละของความไม่ต้องการสูงสุด คือ มีส่วนร่วมในการจัดตั้งชมรมผู้ปกครอง ปัญหาที่พบได้แก่ ไม่มีการแลกเปลี่ยนผู้ปกครอง ครูและผู้ที่เกี่ยวข้องไม่มีการสื่อสารระหว่างศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จึงมีข้อเสนอแนะว่า ควรมีการแลกเปลี่ยนระหว่างผู้ปกครอง ครูและผู้ที่เกี่ยวข้องและแต่งตั้งกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

อภิปรายผล

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยพบประเด็นที่น่าสนใจ จึงนำมาอภิปรายผล ดังนี้

ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก พบว่า ข้อที่มีร้อยละของความไม่ต้องการสูงสุด คือ มีการจัดประสบการณ์และส่งเสริมการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับเด็กตามวัย ส่วนข้อที่มีร้อยละของความไม่ต้องการสูงสุด คือ ให้การบริการรถรับส่ง ส่วนปัญหาที่พบได้แก่ คณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กไม่ได้ร่วมประชุมกับผู้ปกครอง ไม่ได้รับความสะดวกในการติดต่อครูในเวลาปิดภาคเรียน จัดตั้งศูนย์พัฒนาเด็กเล็กไม่ได้มาตรฐาน และไม่มีการจัดรถรับส่งนักเรียน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้ปกครองมีความต้องการให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเขตอำเภอเมือง จัดประสบการณ์และส่งเสริมการเรียนรู้ให้เด็ก โดยมีพัฒนาการทางร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สติปัญญา และมีการเรียนรู้โดยการอ่านออกเขียนได้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ กุลยา นังคลาภิวัฒน์ (2548) ที่ศึกษาเกี่ยวกับเรื่องความต้องการของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาลเบญจมาศ จังหวัดลำปาง ผลการวิจัยพบว่าผู้ปกครองส่วนใหญ่ต้องการให้โรงเรียนจัดประสบการณ์ให้นักเรียนมีพัฒนาการทางร่างกาย อารมณ์

จิตใจ และสติปัญญา

ด้านบุคลากร พบว่า ข้อที่มีร้อยละของความไม่ต้องการสูงสุด คือ มีครูที่จิตใจรักและเมตตาต่อเด็กทุกคน ส่วนข้อที่มีร้อยละของความไม่ต้องการสูงสุด คือ มีครูจบในระดับปริญญาตรีสาขาการศึกษาปฐมวัย ปัญหาที่พบได้แก่ มีครูไม่เพียงพอต่อจำนวนเด็ก ขาดครูที่มีความรู้ด้านจิตวิทยาในการสอนเด็ก ครูต้องมีหน้าที่ดูแลเด็กไม่ใช่ปฏิบัติหน้าที่อื่น และบุคลากรที่ดูแลเด็กไม่ได้อบรม ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากผู้ปกครองต้องการให้ทางศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเขตอำเภอเมือง มีกระบวนการในการคัดเลือกครูที่มีจิตวิญญาณของความเป็นครู และมีความมุ่งมั่นในการพัฒนาเด็กสอดคล้องกับงานวิจัยของ ศุภยาลักษณ์ เชื้อดี และ จันทร์แรม เรือนแป้น (2552) ที่ศึกษาเกี่ยวกับเรื่องความคาดหวังของผู้ปกครองต่อการบริหารการศึกษาโรงเรียนประถมศึกษ ในเขต อ่างศิลา อำเภอพิบูลมังสาหาร จังหวัดอุบลราชธานี ผลการวิจัยพบว่าความคาดหวังของผู้ปกครองต่อการบริหารการศึกษาโรงเรียนประถมศึกษ ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลอ่างศิลา อำเภอพิบูลมังสาหาร จังหวัดอุบลราชธานี ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 4.14 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.69 โดยอันดับที่หนึ่ง ด้านบุคลากร คือครูมีความรัก เมตตาต่อนักเรียน

ด้านอาคาร สถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย พบว่า ข้อที่มีร้อยละของความไม่ต้องการสูงสุด คือ มีแสงสว่างเพียงพอ อากาศในห้องเรียนถ่ายเทได้สะดวกและจัดให้มีมุมเครื่องเล่นส่งเสริมพัฒนาการแก่นักเรียนในห้องเรียน ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่าผู้ปกครองให้ความสำคัญกับสภาพแวดล้อมภายในห้องเรียน ส่วนข้อที่มีร้อยละของความไม่ต้องการสูงสุด คือ มีห้องปฏิบัติการคอมพิวเตอร์ ปัญหาที่พบได้แก่ ห้องเรียนไม่เพียงพอต่อจำนวนเด็กในการจัดกิจกรรม ไม่มีต้นไม้ใหญ่บริเวณศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สถานที่เล่นเครื่องเล่นสนามคับแคบ ไม่ได้จัดสถานที่สำหรับผู้ปกครองรอรับเด็ก และไม่มีสถานที่จัดกิจกรรมหลากหลาย โดยมีความเชื่อว่า ถ้าสถานที่ดี สิ่งแวดล้อมดี จะทำให้เด็กเกิดการเรียนรู้ที่ดีตามไปด้วยสอดคล้องกับงานวิจัยของ อรุณา สีนสุ (2552) ที่ศึกษาเกี่ยวกับเรื่อง ความคาดหวังของผู้ปกครองที่มีต่อการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก องค์การบริหารส่วนตำบล ผลการวิจัยพบว่าเรื่อง ความคาดหวังของผู้ปกครองที่มีต่อการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก องค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอคอนสวรรค์ จังหวัดชัยภูมิ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่ามีความคาดหวังอยู่ในระดับมากที่สุด 2 ด้าน ลำดับที่หนึ่งด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย

ด้านวิชาการ และกิจกรรมตามหลักสูตร พบว่า ข้อที่มีร้อยละของความต้องการสูงสุด คือ จัดมุมประสบการณ์ ให้เด็กโดยเน้นพัฒนาการทั้ง 4 ด้าน คือ ร่างกาย อารมณ์ สังคม สติปัญญาและจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม แก่เด็กส่วนข้อที่มีร้อยละของความต้องการสูงสุด คือ มีนำหลักสูตรเกี่ยวกับอาเซียนมาใช้ในการจัดประสบการณ์ ปัญหาที่พบได้แก่ ผู้ปกครอง ครู และคณะกรรมการสถานศึกษา ไม่ได้ร่วมปรึกษาในกิจกรรมนั้น ๆ ไม่มีความรู้ทางด้านอาเซียน คอมพิวเตอร์ และภาษาจีนทั้งนี้อาจเนื่องมาจากผู้ปกครองต้องการให้ทางพัฒนาเด็กเล็กเขตอำเภอเมือง มีกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่มีคุณภาพโดยปลูกฝังด้านคุณธรรม จริยธรรม ให้แก่เด็ก สอดคล้องกับงานวิจัยของราตรีนาสาทร (2552) ได้ศึกษาเกี่ยวกับ ความคาดหวังของผู้ปกครองที่มีต่อการจัดการศึกษาปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตำบลบ้านเล่าอำเภอเมืองจังหวัดชัยภูมิ ผลการวิจัยพบว่าความคาดหวังของผู้ปกครองที่มีต่อการจัดการศึกษาปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตำบลบ้านเล่าอำเภอเมืองจังหวัดชัยภูมิในภาพรวมอยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าผู้ปกครองมีความคาดหวังมากที่สุดในด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร

ด้านการมีส่วนร่วม และการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน พบว่า ข้อที่มีร้อยละของความต้องการสูงสุด คือ ร่วมมือกันระหว่างครูและผู้ปกครองในการพัฒนาพฤติกรรมของเด็กให้เป็นไปตามจุดมุ่งหมาย ส่วนข้อที่มีร้อยละของความต้องการสูงสุด คือ มีการจัดประชุมผู้ปกครองอย่างน้อยเดือนละ 2 ครั้ง ปัญหาที่พบได้แก่ ผู้ปกครองไม่ได้เข้าร่วมประชุมเมื่อมีปัญหาจึงไม่ได้แก้ไข การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการร่วมกิจกรรมมีน้อย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าผู้ปกครองต้องการให้ทางศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเขตอำเภอเมือง สร้างความเชื่อมโยงระหว่างศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเขตอำเภอเมือง แต่ละศูนย์ มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน เพื่อพัฒนาพฤติกรรมของเด็กให้เหมาะสมตามวัยสอดคล้องกับงานวิจัยของ ปิยนารถ โพนเงิน (2547) ได้ศึกษาความคาดหวังที่มีต่อโรงเรียนอนุบาลมยุรี จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า ด้านบริบทของโรงเรียน ผู้ปกครองคาดหวังให้มีการแจ้งพัฒนาการของนักเรียนให้ทราบ มีการติดต่อผู้ปกครองกรณีเกิดอุบัติเหตุ อุบัติเหตุ บุคลากรมีสัมพันธภาพที่ดีกับผู้ปกครอง และมีการประชาสัมพันธ์หลักสูตรให้ผู้ปกครองทราบ

ด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย พบว่า ข้อที่มีร้อยละของความต้องการสูงสุด คือ ช่วยประสานงานระหว่างผู้ปกครองเวลาที่ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการจัดกิจกรรม ส่วนข้อที่มีร้อยละของความต้องการสูงสุด คือ

มีส่วนร่วมในการจัดตั้งชมรมผู้ปกครอง ปัญหาที่พบ ได้แก่ ไม่มีการแลกเปลี่ยนผู้ปกครอง ครูและผู้ที่เกี่ยวข้อง ไม่มีกิจกรรมที่สื่อสารระหว่างศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก ผู้ปกครองมีความต้องการสร้างเครือข่ายการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเขตอำเภอเมือง กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้การพัฒนาเด็กเป็นไปในทิศทางเดียวกันสอดคล้องกับงานวิจัยของ ญัฐศรี สีนธนาภา (2546) ได้ศึกษาความต้องการของผู้ปกครองที่มีต่อการจัดกิจกรรมประจำวัน สำหรับเด็กก่อนประถมศึกษา พบว่าผู้ปกครองต้องการติดต่อสื่อสารในประเด็นเกี่ยวกับเรื่องพฤติกรรมเด็ก กิจกรรมประจำวัน และการดูแลเด็กที่เกิดขึ้นในแต่ละวัน นอกจากนี้ผู้ปกครองต้องการให้โรงเรียนใช้วิธีการติดต่อสื่อสารหลายรูปแบบ โดยใช้การติดต่อทางเดียวหรือหลายทาง ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครอง ปัจจุบันสามารถทำได้สะดวกและทำได้หลายวิธี ด้านการประเมินผลตามสภาพจริงผู้ปกครองต้องการให้มีการวัดและประเมินผลให้ครบทุกด้าน

สรุป

จากผลการวิจัย สรุปได้ว่าความต้องการของผู้ปกครองที่มีต่อการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเขตอำเภอเมืองเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 6 ด้าน ได้แก่ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก พบว่า ข้อที่มีร้อยละของความต้องการสูงสุด คือ มีการจัดประสบการณ์ และส่งเสริมการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับเด็กตามวัย

ด้านบุคลากร พบว่า ข้อที่มีร้อยละของความต้องการสูงสุด คือ มีครูที่จิตใจรักและเมตตาต่อเด็กทุกคน

ด้านอาคาร สถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย พบว่า ข้อที่มีร้อยละของความต้องการสูงสุด คือ มีแสงสว่างเพียงพอ อากาศในห้องเรียนถ่ายเทได้สะดวกและจัดให้มีมุมเครื่องเล่นส่งเสริมพัฒนาการแก่นักเรียนในห้องเรียน

ด้านวิชาการ และกิจกรรมตามหลักสูตร พบว่า ข้อที่มีร้อยละของความต้องการสูงสุด คือ จัดมุมประสบการณ์ให้เด็ก โดยเน้นพัฒนาการทั้ง 4 ด้าน คือ ร่างกาย อารมณ์ สังคม สติปัญญาและจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมแก่เด็ก

ด้านการมีส่วนร่วม และการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน พบว่า ข้อที่มีร้อยละของความต้องการสูงสุด คือ ร่วมมือกันระหว่างครูและผู้ปกครองในการพัฒนาพฤติกรรมของเด็กให้เป็นไปตามจุดมุ่งหมาย

ด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย พบว่า ข้อที่มีร้อยละของความต้องการสูงสุด คือ ช่วยประสาน

งานระหว่างผู้ปกครองเวลาที่ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการจัดกิจกรรม

ดังนั้นผู้วิจัย จะได้นำผลการวิจัยให้กับหน่วยงานต้นสังกัดเพื่อจะได้นำไปเป็นแนวทางพัฒนา ปรับปรุงแก้ไขในการดำเนินงานการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กต่อไป

ข้อเสนอแนะ

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย และ ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป ดังนี้
ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย

1. ควรให้คณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีส่วนร่วมประชุมกับผู้ปกครองโดยมีแนวทางการพัฒนาคือการจัดกิจกรรมร่วมมือกันระหว่างครูและผู้ปกครอง
2. ควรจัดครูที่เพียงพอต่อจำนวนเด็ก มีความรู้ด้านจิตวิทยา มีหน้าที่ดูแลเด็กไม่ใช้ปฏิบัติหน้าที่อื่น และส่งเสริมให้เข้าร่วมการอบรม
3. ควรจัดห้องเรียนให้เพียงพอต่อจำนวนเด็ก ส่งเสริมให้มีการปลูกต้นไม้ใหญ่ปรับปรุงสถานที่เล่นเครื่องเล่นสนามให้ปลอดภัย จัดสถานที่สำหรับผู้ปกครองรอรับเด็ก และสถานที่จัดกิจกรรม
4. ควรให้ผู้ปกครอง ครู และคณะกรรมการสถานศึกษาได้ร่วมกิจกรรม ส่งเสริมด้านการเรียนรู้ของอาเซียน และการเรียนคอมพิวเตอร์รวมทั้งภาษาจีน
5. ควรสื่อสารให้ผู้ปกครองร่วมการประชุมและมีส่วนร่วมกิจกรรมในด้านต่าง ๆ มากขึ้น และ
6. ควรมีการแลกเปลี่ยนระหว่างผู้ปกครอง ครูและผู้ที่เกี่ยวข้องและแต่งตั้งกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรทำการวิจัยเพื่อพัฒนารูปแบบการจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่มีประสิทธิภาพ
2. ควรทำการวิจัยเพื่อศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

เอกสารอ้างอิง

- กรมสามัญศึกษากระทรวงศึกษาธิการ. พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติพุทธศักราช 2542. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2543.
- กุลยา นิ่งคลาภวัฒน์ (2548) ความต้องการของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาลเบญจมาศจังหวัดลำปาง
- ณัฐศรี สิ้นธนาวา (2546) ความต้องการของผู้ปกครองที่มีต่อการจัดกิจกรรมประจำวัน สำหรับเด็กก่อนประถมศึกษา
- มหาดไทย, กระทรวง. (ม.ป.ป.). มาตรฐานการจัดการศึกษาท้องถิ่น. กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น.
- _____. (ม.ป.ป.). มาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น. กรุงเทพฯ:ม.ป.ท.
- ราตรี นาสาทร (2552) ความคาดหวังของผู้ปกครองที่มีต่อการจัดการศึกษาปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตำบลบ้านเล่า อำเภอมือง จังหวัดชัยภูมิ. หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต.
- ศุภยาลักษณ์ เชื้อดีและจันทร์แรม เรือนแป้น.(2552). ความคาดหวังของผู้ปกครองต่อการบริหารการศึกษารองเรียนประถมศึกษาในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลอ่างศิลาอำเภอบึงสามพัน จังหวัดอุบลราชธานี. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต
- ส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, กรม. (2549). มาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก. กรุงเทพฯ : คุรุสภา.
- อนามัย, กรม. กระทรวงสาธารณสุข. (2549). คู่มือการดำเนินงานโครงการศูนย์เด็กเล็กน่ายุ. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.
- อรอุมาสินธุ์ (2552) ความคาดหวังของผู้ปกครองที่มีต่อการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์การบริหารส่วนตำบล. หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิตสาขาวิชาการบริหารการศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต.

การดำเนินงานตามระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารงานกิจการนักเรียน โรงเรียนมัธยมศึกษา

Information System-Based Performance for Student Activity Administration in Secondary School

พรสุดา วงษ์ชื่อ¹, พัชรีวรรณ กิจมี²

¹หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยพาร์อีสเทอร์น,

wsws@santisuk.ac.th

²อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยพาร์อีสเทอร์น,

nye_nai@hotmail.com

บทคัดย่อ:

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการดำเนินงานตามระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารงานกิจการนักเรียน โรงเรียนมัธยมศึกษา กลุ่มศึกษาที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 4 คน ครูและบุคลากรที่ปฏิบัติงาน ฝ่ายกิจการนักเรียน จำนวน 89 คน รวมทั้งสิ้นจำนวน 93 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการดำเนินงานตามระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารงานกิจการนักเรียน โรงเรียนมัธยมศึกษาเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 3 ระดับ วิเคราะห์ข้อมูลโดยการใช้ความถี่ร้อยละและค่าฐานนิยม

ผลวิจัยพบว่า การดำเนินงานตามระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารงานกิจการนักเรียน โรงเรียนมัธยมศึกษาพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นว่า โรงเรียนมัธยมศึกษามีการดำเนินงานตามระบบสารสนเทศเพื่อการบริหาร งานกิจการนักเรียนบ่อยครั้ง โดยมีรายละเอียดดังนี้ ด้านการวางแผนงานปกครอง พบว่า ข้อที่มีฐานนิยมสูงสุด คือ นำข้อมูลสารสนเทศไปใช้ในการวางแผนการปฏิบัติงานปกครองด้านการบริหารงานปกครอง พบว่า ข้อที่มีฐานนิยมสูงสุด คือ เครื่องมือที่ใช้ในการกำกับติดตามการทำงานที่เกี่ยวข้องกับงานปกครองมีความเหมาะสมด้านการส่งเสริมพัฒนาให้นักเรียนมีคุณธรรมจริยธรรม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ พบว่า ข้อที่มีฐานนิยมสูงสุด คือ เรียงลำดับข้อมูลการจัดกิจกรรมส่งเสริมพัฒนาให้นักเรียนมีคุณธรรม จริยธรรม และคุณลักษณะอันพึง-ประสงค์ด้านการป้องกันและแก้ไขพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของนักเรียน พบว่า ข้อที่มีฐานนิยมสูงสุด คือ เรียงลำดับความสำคัญข้อมูลงานป้องกันแก้ไขพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของนักเรียนด้านการดำเนินการส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียน พบว่า ข้อที่มีฐานนิยมสูงสุด คือ จัดทำแฟ้มข้อมูลการดำเนินงานส่งเสริมประชาธิปไตย- ใตยในโรงเรียนด้านการประเมินผลงานปกครองนักเรียนพบว่า ข้อที่มีฐานนิยมสูงสุด มีจำนวน 2 ข้อ คือ นำผลการประเมินผลงานปกครองนักเรียนที่จัดทำแฟ้มแล้ว จัดเก็บในแหล่งรวบรวมและหาความเชื่อมโยงของข้อมูลการผลการประเมินผลงานปกครองนักเรียนกับข้อมูลด้านอื่น

คำสำคัญ : การดำเนินงานตามระบบสารสนเทศ, การบริหารกิจการนักเรียน

ABSTRACT:

This research aimed to study the information system-based performance for student activity administration in the secondary schools. The target group used in the study included 4 school administrators and 89 personnel working in the student activity administration department. The total number was 93 people. The tools used in the research were questionnaires about the information system-based performance for student activity administration in the secondary schools.

According to the information system-based performance for the student activity administration in the secondary schools, the respondents agreed that the secondary schools did the information system-based performance for the student activity administration frequently. The details are as follows. Regarding the student welfare planning, it was found that the item with the highest mode was to use the information system for planning the student welfare performance. Related to the student welfare administration, it showed that the item with the highest mode was the tools used for monitoring the student welfare were appropriate. According to the student's morality and ethics promotion and development and desirable characteristics, it was found that the item with the highest mode was to sort the activity arrangement information of student's morality and ethics promotion and development and desirable characteristics. Regarding the student's inappropriate behavior prevention and correction, it showed that the item with the highest mode was to prioritize information about the student's inappropriate behavior prevention and correction. According to the school democracy promotion performance, it revealed that the item with the highest mode was to prepare the data files of school democracy promotion performance. Regarding the student welfare evaluation, it was found that there were 2 items with the highest mode including to store the results of student welfare evaluation filed in collections and to find links of the student welfare evaluation result data with other data.

KEYWORDS: Information System-Based Performance for Student Activity, Student Activity Administration

1. บทนำ

ปัจจุบันการใช้ข้อมูลมาพิจารณาเพื่อประกอบการตัดสินใจในการบริหารงานด้านต่างๆ มีความสำคัญยิ่ง ข้อมูลสารสนเทศเป็นทรัพยากรที่จำเป็นอย่างยิ่ง ผู้ใดได้ข้อมูลสารสนเทศที่ถูกต้องรวดเร็วกว่าจะเป็นผู้ได้เปรียบ เพราะสามารถใช้สารสนเทศเหล่านั้นในการตัดสินใจเรื่องต่างๆ ได้อย่างถูกต้องรวดเร็ว ดังนั้นข้อมูลสารสนเทศจึงมีความสำคัญต่อการตัดสินใจดำเนินการต่าง ๆ โดยเฉพาะการวางแผนการศึกษาและการกำหนดนโยบายต้องมีระบบข้อมูลสารสนเทศที่มีคุณภาพ มีความละเอียด ครบถ้วน ถูกต้อง ตรงตามความต้องการ และทันสมัยจึงช่วยให้การวางแผนการบริหารจัดการและการตัดสินใจดำเนินการไปอย่างมีประสิทธิภาพ ในทางตรงกันข้าม หากหน่วยงานใดไม่ได้มีการนำข้อมูลสารสนเทศไปใช้ในการปฏิบัติงานก็ย่อมเสี่ยงต่อความผิดพลาดสูงและผลการดำเนินงานก็จะเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2545, 11) ดังนั้น ข้อมูลและสารสนเทศจึงมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งต่อการตัดสินใจ นับตั้งแต่การวางแผนการปฏิบัติงาน และการควบคุม เพื่อให้เกิดผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ของงาน ซึ่งหน่วยงานจำเป็นต้องจัดและพัฒนาระบบสารสนเทศให้มีคุณภาพ มีความเที่ยงตรงตามเรื่องที่ต้องการใช้ สะดวก รวดเร็ว ทันต่อเวลา โดยข้อมูลดังกล่าวจะรวบรวมได้จากการปฏิบัติงานภายในหน่วยงานและจาก

แหล่งข้อมูลภายนอกที่เกี่ยวข้อง การจัดระบบสารสนเทศที่ดีจะช่วยให้การบริหารงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

งานกิจการนักเรียนเป็นงานที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมและพัฒนานักเรียนให้มีคุณภาพเหมาะสมตามสมควร แก้วและความแตกต่างระหว่างบุคคล มีทักษะการดำเนินชีวิต มีคุณวุฒิภาวะทางอารมณ์ ศีลธรรม จริยธรรม พัฒนาตนเอง สู่โลกแห่งอาชีพรวมทั้งดำเนินชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างเป็นสุข อีกทั้งเป็นงานที่จัดขึ้นในการส่งเสริมงานวิชาการที่มุ่งหวังให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ คือ เป็นคนเก่ง คนดี และอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข ตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้กำหนดขอบข่ายและประเภทตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2544 ได้แบ่งภารกิจของโรงเรียนออกเป็น 4 ฝ่าย คือ ฝ่ายบริหารงานวิชาการฝ่ายบริหารงานบุคคล ฝ่ายบริหารงบประมาณ และฝ่ายบริหารทั่วไป ซึ่งงานกิจการนักเรียนได้กำหนดไว้ในฝ่ายบริหารทั่วไป

ในขณะที่การดำเนินงานสารสนเทศของโรงเรียนมัธยมศึกษา ส่วนมาก ยังพบว่าไม่มีการนำระบบสารสนเทศไปใช้งานอย่างแท้จริง การใช้งานและการดำเนินงานระบบสารสนเทศของแต่ละโรงเรียนให้ความสำคัญมากน้อยไม่เท่ากัน ขึ้นอยู่กับความต้องการใช้งานของผู้ใช้สารสนเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการบริหารงานในฝ่ายกิจการนักเรียน

ซึ่งเป็นงานที่เกี่ยวข้องกับนักเรียนโดยตรงและมีการเรียกใช้สารสนเทศจากหน่วยงานต้นสังกัดมากที่สุด แต่ในการเรียกข้อมูลจากหน่วยงานต้นสังกัดเพื่อรายงานแต่ละครั้งโรงเรียนมัธยมศึกษา มักจะมีปัญหาในการส่งข้อมูลให้หน่วยงานต้นสังกัดซ้ำมากที่สุด เห็นได้จากการที่หน่วยงานต้นสังกัดส่งหนังสือทวงถามสารสนเทศที่ต้องการใช้ มายังโรงเรียนมัธยมศึกษา ซึ่งปัญหาเหล่านี้อาจจะเกิดจากการที่โรงเรียนมัธยมศึกษาส่วนใหญ่ยังดำเนินงานตามระบบสารสนเทศตามนโยบายของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 34 และสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานยังไม่ครบถ้วนทุกขั้นตอน ซึ่งมีการดำเนินการ 6 ขั้นตอน คือ การเก็บรวบรวมข้อมูล การตรวจสอบข้อมูล การประมวลผลข้อมูล การจัดเก็บข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล และการนำข้อมูลไปใช้ซึ่งการดำเนินงานทั้ง 6 ขั้นตอนทีกล่าวมาครอบคลุมการดำเนินงานของงานกิจการนักเรียนด้านการบริหารงานปกครองนักเรียน 6 ภาระงาน คือ การวางแผนงานปกครองนักเรียน การบริหารงานปกครองนักเรียน การส่งเสริมพัฒนาให้นักเรียนมีวินัย คุณธรรม จริยธรรม การป้องกันและแก้ไขพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของนักเรียน การดำเนินการส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียน และการประเมินผลงานปกครองนักเรียน โดยการดำเนินงานทีกล่าวมานั้นโรงเรียนมัธยมศึกษา ดำเนินงานไปตามคำสั่งของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 34

ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาเกี่ยวกับการดำเนินงานตามระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารงานกิจการนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา โดยใช้กระบวนการดำเนินงานตามระบบสารสนเทศ 6 ด้าน คือ ด้านการเก็บรวบรวมข้อมูล ด้านการตรวจสอบข้อมูล ด้านการประมวลผลข้อมูล ด้านการจัดเก็บข้อมูล ด้านการวิเคราะห์ข้อมูล และด้านการนำข้อมูลไปใช้ตามสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติเพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงระบบสารสนเทศ งานกิจการนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาการดำเนินงานตามระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารงานกิจการนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

เป็นแนวทางในการปรับปรุงการดำเนินงานระบบสารสนเทศงานกิจการนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา ต่อไป

วิธีการวิจัย

การวิจัยเรื่องการดำเนินงานตามระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารงานกิจการนักเรียน โรงเรียนมัศึกษามีวิธีการวิจัย สรุปได้ดังนี้

1. **กลุ่มศึกษา** ประกอบด้วยผู้บริหารสถานศึกษา ครูและบุคลากรทางการศึกษาของโรงเรียนมัศึกษากลุ่มดอยสัพพัญญู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 34 ซึ่งประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 4 คน ครูและบุคลากรที่ปฏิบัติงานฝ่ายกิจการนักเรียน จำนวน 89 คน รวมทั้งสิ้น 93 คน ในปีการศึกษา 2559

2. **เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย** คือ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการดำเนินงานตามระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารงานกิจการนักเรียน โรงเรียนมัธยมศึกษาเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 3 ระดับ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ความถี่ร้อยละและค่าฐานนิยมและนำเสนอในรูปตารางประกอบคำบรรยายซึ่งตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาโดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 คนและนำไปทดลองใช้กับโรงเรียนจอมทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 34 มีความเชื่อมั่นโดยรวมเท่ากับ .958

3. **การวิเคราะห์ข้อมูล** ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลและนำเสนอข้อมูล ดังนี้

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยการแจกแจงความถี่และค่าร้อยละ และนำเสนอข้อมูลในรูปตารางประกอบคำบรรยาย

ตอนที่ 2 การดำเนินงานตามระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารงานกิจการนักเรียน โรงเรียนมัศึกษามัธยมศึกษา วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้คอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูป โดยการหาแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ฐานนิยมและนำเสนอในรูปตารางประกอบคำบรรยายโดยใช้เกณฑ์การให้ความหมาย ของ วิเชียร เกตุสิงห์ (2538, 8-11) ดังนี้

3 หมายความว่า โรงเรียนมีการดำเนินงานเป็นประจำ

2 หมายความว่า โรงเรียนมีการดำเนินงานบ่อยครั้ง

1 หมายความว่า โรงเรียนมีการดำเนินงานบางครั้ง

ผลการวิจัย

การดำเนินงานตามระบบสารสนเทศเพื่อ การบริหารงานกิจการนักเรียน โรงเรียนมัธยมศึกษาโดยรวม และรายด้านพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นว่าเป็นว่า โรงเรียนมัธยมศึกษา มีการดำเนินงานตามระบบสารสนเทศ เพื่อการบริหารงานกิจการนักเรียนบ่อยครั้ง โดยสรุปผลในแต่ละด้าน ดังนี้

1. ด้านการวางแผนงานปกครอง พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นว่าเป็นว่า โรงเรียนมัธยมศึกษา มีการดำเนินงานตามระบบสารสนเทศเพื่อ

การบริหารงานกิจการนักเรียนบ่อยครั้ง โดยข้อที่มีข้อที่มีฐานนิยมสูงสุด คือ นำข้อมูลสารสนเทศไปใช้ในการวางแผนการปฏิบัติงานปกครอง

2. ด้านการบริหารงานปกครองโดยรวมและรายข้อ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นว่าเป็นว่า โรงเรียนมัธยมศึกษา มีการดำเนินงานตามระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารงานกิจการนักเรียนบ่อยครั้ง โดยข้อที่มีข้อที่มีฐานนิยมสูงสุด คือ เครื่องมือที่ใช้ในการกำกับติดตามการทำงานที่เกี่ยวข้องกับงานปกครองมีความเหมาะสม

3. ด้านการจัดการด้านการส่งเสริมพัฒนาให้นักเรียนมีคุณธรรมจริยธรรม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ โดยรวมพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นว่าเป็นว่า โรงเรียนมัธยมศึกษา มีการดำเนินงานตามระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารงานกิจการนักเรียนบ่อยครั้ง เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีข้อที่มี

ฐานนิยมสูงสุด คือ เรียงลำดับข้อมูลการจัดกิจกรรมส่งเสริมพัฒนาให้นักเรียนมีคุณธรรม จริยธรรม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์

4. ด้านการป้องกันและแก้ไขพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของนักเรียนโดยรวมพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นว่าเป็นว่า โรงเรียนมัธยมศึกษา มีการดำเนินงานตามระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารงานกิจการนักเรียนบ่อยครั้ง เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ข้อที่มีข้อที่มีฐานนิยมสูงสุด คือ เรียงลำดับความสำคัญข้อมูลงานป้องกันแก้ไขพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของนักเรียน

5. ด้านการดำเนินการส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียน โดยรวมพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นว่าเป็นว่า โรงเรียนมัธยมศึกษา มีการดำเนินงานตามระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารงานกิจการนักเรียนบ่อยครั้ง เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า โดยข้อที่มีข้อที่มีฐานนิยมสูงสุด คือ

จัดทำแฟ้มข้อมูลการดำเนินงานส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียน

6. ด้านการประเมินผลงานปกครองนักเรียนโดยรวม พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นว่าเป็นว่า โรงเรียนมัธยมศึกษา มีการดำเนินงานบ่อยครั้งตามระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารงานกิจการนักเรียน เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ข้อที่มีฐานนิยมสูงสุด มีจำนวน 2 ข้อ คือ นำผลการประเมินผลงานปกครองนักเรียนที่จัดทำแฟ้มแล้ว จัดเก็บในแหล่งรวบรวมและหาความเชื่อมโยงของข้อมูลผลการประเมินผลงานปกครองนักเรียนกับข้อมูลด้านอื่น

การอภิปรายผล

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยค้นพบประเด็นที่น่าสนใจ จึงนำมาอภิปรายผล ดังนี้

ด้านการวางแผนงานปกครอง พบว่า ข้อที่มีฐานนิยมสูงสุด คือ นำข้อมูลสารสนเทศไปใช้ในการวางแผนการปฏิบัติงานปกครองซึ่งอยู่ในขั้นการนำข้อมูลไปใช้ของระบบสารสนเทศ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าทางผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาให้ความสำคัญกับการจัดทำข้อมูลสารสนเทศที่มีความถูกต้องและชัดเจน โดยครูและบุคลากรสามารถนำข้อมูลสารสนเทศที่ได้ไปใช้ประโยชน์ในการวางแผนการปฏิบัติงานปกครองได้เป็นอย่างดี ดังที่ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2545, 16-26) ได้ให้ความสำคัญของการนำข้อมูลไปใช้ (Using Data) ขั้นนี้เป็นการนำข้อมูลที่วิเคราะห์ไว้แล้วใช้ประกอบการตัดสินใจตามวัตถุประสงค์การใช้แต่ละเรื่อง แต่ในทางปฏิบัติขั้นการวิเคราะห์ข้อมูลกับขั้นการนำข้อมูลไปใช้ จะทำไปด้วยกัน คือ เมื่อต้องการใช้ เช่น เพื่อการวางแผนก็นำข้อมูลสารสนเทศที่ต้องใช้เพื่อการวางแผนมาวิเคราะห์ตามกระบวนการ การนำข้อมูลไปใช้นั้นไม่ว่าจะเพื่อการใดจะต้องประกอบด้วย การตัดสินใจวกเข้าไปด้วยทุกครั้ง ซึ่งหมายถึงว่า การใช้ข้อมูลต้องมีศิลปะประกอบด้วยโดยเฉพาะสำหรับผู้บริหาร ซึ่งสอดคล้องกับ งานวิจัยของ กิตติศักดิ์ เจริญศรี (2550) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการดำเนินงานเทคโนโลยีสารสนเทศของโรงเรียนอัสสัมชัญลำปาง ผลวิจัยพบว่า มีการนำเสนอข้อมูลสารสนเทศที่ได้ไปใช้ในการวางแผนปฏิบัติงานของโรงเรียน นำข้อมูลสารสนเทศไปใช้ในการตัดสินใจของผู้บริหารโรงเรียน นำเสนอข้อมูลสารสนเทศโดยใช้ระบบเครือข่ายตามลักษณะของหน่วยงาน โดยใช้เทคโนโลยีสื่อสารโทรคมนาคมจัดระบบสารสนเทศที่เกี่ยวข้องเผยแพร่ข้อมูลและนำเสนอข้อมูล

ด้านการบริหารงานปกครอง พบว่าข้อที่มีฐานนิยมสูงสุดคือเครื่องมือที่ใช้ในการกำกับติดตามการทำงานที่เกี่ยวข้องกับงานปกครองมีความเหมาะสมซึ่งอยู่ในขั้นการเก็บรวบรวมข้อมูล ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าทางผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาให้ความสำคัญกับการกำกับติดตามการทำงานของบุคลากร จึงทำให้ครูและบุคลากรเลือกใช้เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลให้ถูกต้องเหมาะสม เพื่อนำไปใช้ประโยชน์ในการดำเนินงานบริหารงานปกครองให้เกิดประสิทธิภาพ ดังที่ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2536, 15) ได้ให้แนวทางการจัดระบบการจัดเก็บรวบรวมข้อมูล มีแนวปฏิบัติเป็นขั้นตอน โดยเริ่มจากการกำหนดหน่วยงานและบุคลากรรับผิดชอบให้ชัดเจน กำหนดรายการข้อมูลสารสนเทศที่จะไปเก็บ กำหนดวิธีการจัดเก็บ กำหนดเครื่องมือในการจัดเก็บให้เหมาะสม กำหนดเวลาหรือปฏิทินในการจัดเก็บ เก็บรวบรวมข้อมูลตามเวลาที่กำหนด และสร้างเงื่อนไขในการจัดเก็บกรณีข้อมูลสารสนเทศบางตัวมีแหล่งให้เก็บ เช่นเดียวกับ บุญธรรม จิตอนันต์(2540 , 91-92) ได้กล่าวถึง หลักการเตรียมการสำหรับการเก็บรวบรวมข้อมูลไว้ว่า วิธีการที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลจะต้องดำเนินการตามแผนที่กำหนดไว้ โดยอาจใช้เครื่องมือประเภทใดประเภทหนึ่ง หรือสองประเภท เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้อง ชัดเจน และสมบูรณ์มากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ เรืองฤทธิ์ เยื่อใย (2553) ที่ศึกษาเรื่องสภาพและความต้องการการจัดระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดยโสธร ผลการวิจัยพบว่า โรงเรียนที่ได้จัดระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารในโรงเรียนโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายขั้นตอน พบว่าได้จัดระบบสารสนเทศ อยู่ในระดับมาก 3 ขั้นตอนคือ ขั้นการเก็บรวบรวมข้อมูล ขั้นการตรวจสอบข้อมูล และขั้นการนำข้อมูลสารสนเทศไปใช้อยู่ในระดับปานกลาง 3 ขั้นตอน คือ ขั้นการประมวลผลข้อมูลสารสนเทศ ขั้นการจัดเก็บรักษาข้อมูลสารสนเทศ และขั้นการวิเคราะห์ข้อมูล

ด้านการส่งเสริมพัฒนาให้นักเรียนมีคุณธรรม จริยธรรม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ พบว่า ข้อที่มีฐานนิยมสูงสุด คือ เรียงลำดับความสำคัญข้อมูลการจัดกิจกรรมส่งเสริมพัฒนาให้นักเรียนมีคุณธรรม จริยธรรม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ซึ่งอยู่ในขั้นตอนการประมวลผลข้อมูล ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาเห็นความสำคัญในการจัดเรียงลำดับขั้นตอนของการทำงานเพื่อให้เกิดระบบงานที่เป็นไปตามขั้นตอน ซึ่งการนำข้อมูลการจัดกิจกรรมส่งเสริมพัฒนาให้นักเรียนมีคุณธรรม

จริยธรรม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ มาเรียงลำดับความสำคัญ มีประโยชน์ต่อครูและบุคลากรในการเมื่อต้องการเรียกใช้ข้อมูล ดังที่กรมวิชาการ(2544, 29-30) กล่าวถึง การประมวลผลข้อมูล ไว้ว่าการดำเนินงานในขั้นตอนนี้ เป็นการนำข้อมูลมาประมวลผลให้เป็นสารสนเทศ หรือเป็นการเปลี่ยนแปลงข้อมูลให้อยู่ในรูปแบบที่นำไปใช้ประโยชน์ได้ ข้อมูลที่ได้เป็นสารสนเทศอยู่แล้วก็นำมาจัดกลุ่ม แยกแยะตามลักษณะและประเภทของสารสนเทศ ซึ่งการประมวลผลนั้นอาจเป็นการจัดหมวดหมู่ แยกแยะ เรียงลำดับ ตลอดจนการแจกแจง เพื่อความสะดวกรวดเร็วต่อการเรียกข้อมูลเพื่อนำไปใช้ในการบริหารงาน ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ วิสุทธิศักดิ์ เครือสาร (2545) ที่ได้ศึกษาการดำเนินงานระบบสารสนเทศของโรงเรียนในเครือข่ายร้อยเอศ อำเภอวังเหนือ จังหวัดลำปาง

ผลการศึกษาพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ให้ข้อมูลว่า ได้ใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลที่หลากหลาย และเก็บข้อมูลโดยใช้สื่อบันทึกข้อมูลคอมพิวเตอร์ จัดเรียงลำดับความสำคัญของข้อมูล จำแนกข้อมูลออกเป็นหมวดหมู่ตามลักษณะของโรงเรียน ตรวจสอบข้อมูลด้วยวิธีการเปรียบเทียบกับข้อมูลในอดีต

ด้านการป้องกันและแก้ไขพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของนักเรียน พบว่า ข้อที่มีฐานนิยมสูงสุด คือ เรียงลำดับความสำคัญข้อมูลงานป้องกันแก้ไขพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของนักเรียน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาเห็นความสำคัญในการจัดเรียงลำดับขั้นตอนของการทำงานเพื่อให้เกิดระบบงานที่เป็นไปตามขั้นตอน ซึ่งการนำข้อมูล

การป้องกันและแก้ไขพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของนักเรียน มาเรียงลำดับความสำคัญ มีประโยชน์ต่อครูและบุคลากร เมื่อต้องการเรียกใช้ข้อมูล กรมวิชาการ (2544, 29-30) กล่าวถึง การประมวลผลข้อมูล ไว้ว่าการดำเนินงานในขั้นตอนนี้ เป็นการนำข้อมูลมาประมวลผลให้เป็นสารสนเทศ หรือเป็นการเปลี่ยนแปลงข้อมูลให้อยู่ในรูปแบบที่นำไปใช้ประโยชน์ได้ ข้อมูลที่ได้เป็นสารสนเทศอยู่แล้วก็นำมาจัดกลุ่ม แยกแยะตามลักษณะและประเภทของสารสนเทศ ซึ่งการประมวลผลนั้นอาจเป็นการจัดหมวดหมู่ แยกแยะ เรียงลำดับ ตลอดจนการแจกแจง เพื่อความสะดวกรวดเร็วต่อการเรียกข้อมูลเพื่อนำไปใช้ในการบริหารงาน ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ วิสุทธิศักดิ์ เครือสาร (2545) ที่ได้ศึกษาการดำเนินงานระบบสารสนเทศของโรงเรียนในเครือข่ายร้อยเอศ อำเภอวังเหนือ จังหวัดลำปาง

ผลการศึกษาพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ให้ข้อมูลว่า ได้ใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลที่หลากหลาย และเก็บข้อมูลโดยใช้สื่อบันทึกข้อมูลคอมพิวเตอร์จัดเรียงลำดับความสำคัญของข้อมูล จำแนกข้อมูลออกเป็นหมวดหมู่ตามลักษณะของโรงเรียน ตรวจสอบข้อมูลด้วยวิธีการเปรียบเทียบกับข้อมูลในอดีต

ด้านการดำเนินการส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียน พบว่า ข้อที่มีฐานนิยมสูงสุด คือ จัดทำแฟ้มข้อมูล การดำเนินงานส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียนซึ่งอยู่ในขั้นตอนการจัดเก็บข้อมูล ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาให้ความสำคัญกับการจัดเก็บข้อมูลที่เป็นระบบระเบียบ เพื่อให้ครูและบุคลากรสะดวกต่อการค้นหาในการนำมาใช้ประโยชน์ในการดำเนินงานส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียน ดังที่ สำนักทดสอบทางการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน(2553,19) ได้ระบุไว้ว่า การจัดเก็บข้อมูลและสารสนเทศเป็นการจัดเก็บทั้งส่วนที่เป็นข้อมูลและส่วนที่เป็นสารสนเทศไว้ในสื่อต่าง ๆ อย่างมีระบบ สะดวกต่อการค้นหาเพื่อนำมาใช้ประโยชน์ การจัดเก็บอาจจัดเก็บเป็นแฟ้มเอกสารหรือแฟ้มอิเล็กทรอนิกส์ ตามศักยภาพของสถานศึกษา แต่ต้องคำนึงถึงระบบของ การค้นหาให้สะดวกต่อการเปลี่ยนแปลง ปรับปรุงข้อมูลให้เป็นปัจจุบัน การนำข้อมูลไปประมวลผลใหม่ รวมทั้งการนำสารสนเทศไปใช้ประโยชน์ในงานต่าง ๆ สถานศึกษาที่มีระบบสารสนเทศที่สมบูรณ์ ครบถ้วนเป็นปัจจุบัน เรียกใช้ได้สะดวกและตรงตามความต้องการ จะช่วยให้สถานศึกษาสามารถดำเนินงานพัฒนาคุณภาพ การศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล ซึ่งสอดคล้องกับ วิสุทธิศักดิ์ เครือสาร (2545) ที่ได้ทำการศึกษาการดำเนินงานระบบสารสนเทศของโรงเรียนในเครือข่ายร้อยเกาะ อำเภอ วังเหนือ จังหวัดลำปาง ผลศึกษาพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ให้ข้อมูลว่า ได้ใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลที่หลากหลาย และเก็บข้อมูลโดยใช้สื่อบันทึกข้อมูลคอมพิวเตอร์ จัดลำดับความสำคัญของข้อมูล จำแนกข้อมูลออกเป็นหมวดหมู่ตามลักษณะของโรงเรียน ตรวจสอบข้อมูลด้วยวิธีการเปรียบเทียบกับข้อมูลในอดีต แต่งตั้งผู้รับผิดชอบในการประมวลผลและวิเคราะห์ข้อมูล คำนึงถึงความรู้ความสามารถ มีผู้รับผิดชอบการประมวลผลวิเคราะห์ข้อมูลเป็นคนเดียวกันกับผู้เก็บรวบรวมข้อมูล และตรวจสอบข้อมูล ได้ปรับปรุงแก้ไขสารสนเทศที่ผิดพลาดให้ถูกต้องเป็นปัจจุบัน นำเสนอข้อมูลสารสนเทศที่สำคัญ เผยแพร่ในโรงเรียนและรายงานต่อหน่วยงานต้นสังกัด นำข้อมูลสารสนเทศที่ได้ไปใช้ตัดสินใจตามลักษณะงานและ

ใช้วางแผนปฏิบัติงานของโรงเรียน โดยจัดเก็บข้อมูลและสารสนเทศโดยใช้แฟ้มข้อมูลและตู้เก็บเอกสาร ส่วนปัญหาที่พบผู้ตอบแบบสอบถามบางส่วนให้ข้อมูลว่าไม่ได้วางแผนการดำเนินงานระบบสารสนเทศอย่างเป็นระบบ อีกทั้งไม่มีงบประมาณสนับสนุน การดำเนินงานระบบสารสนเทศ ไม่มีห้องหรือสถานที่สำหรับดำเนินงานระบบสารสนเทศอย่างเป็นสัดส่วน นอกจากนี้ผู้ตอบแบบสอบถามสอบถามส่วนน้อยให้ข้อเสนอแนะว่า ควรให้ความรู้กับเจ้าหน้าที่ในการดำเนินงานระบบสารสนเทศ ตลอดจนจัดสรรงบประมาณในการดำเนินงาน และทุกฝ่ายควรให้ความสำคัญกับการดำเนินงานระบบสารสนเทศ

ด้านการประเมินผลงานปกครองนักเรียนพบว่า ข้อที่มีฐานนิยมสูงสุด คือหาความเชื่อมโยงของข้อมูลผลการประเมินผลงานปกครองนักเรียนกับข้อมูลด้านอื่น ๆ มีฐานนิยม 1 ซึ่งอยู่ในด้านการวิเคราะห์ข้อมูล ทั้งนี้อาจเป็นเพราะขาดการประสานการทำงานระหว่างบุคลากรผู้รับผิดชอบ จึงทำให้ข้อมูลที่ได้ผ่านการวิเคราะห์แล้วขาดความเชื่อมโยงกันซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ ปิยรัตน์ วงศ์แดง (2551) ได้ศึกษาเรื่องการดำเนินงานระบบสารสนเทศของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตพื้นที่การศึกษาเชียงใหม่เขต 1 ผลการศึกษาพบว่ามีบางส่วนที่ไม่ได้ปฏิบัติ ดังเช่นเก็บรวบรวมข้อมูลจากการศึกษาวิจัยแต่งตั้งคณะกรรมการในการตรวจสอบข้อมูลจัดทำดัชนีหรือตัวชี้้นำในการประมวลผลข้อมูลเป็นสารสนเทศมีห้องที่เป็นศูนย์ข้อมูลสารสนเทศวิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีการทางสถิติประเภทข้อมูลที่เป็นปรนัยและนำเสนอข้อมูลสารสนเทศผ่านระบบอินเทอร์เน็ต สำหรับปัญหาที่พบคือผู้ตอบแบบสอบถามส่วนน้อยไม่มีความชำนาญในการเก็บรวบรวมข้อมูลไม่มีการตรวจสอบข้อมูลในเรื่องความถูกต้องและความสมบูรณ์ของข้อมูลขาดบุคลากรในการวิเคราะห์และประมวลผลข้อมูลการจัดเก็บข้อมูลยังไม่เป็นระบบขาดบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถในการวิเคราะห์ข้อมูลและขาดการประสานงานใน การทำงานของบุคลากร

สรุป

ผลการวิจัยพบว่า บโดยรวมผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นว่า โรงเรียนมัธยมศึกษามีการดำเนินงานตามระบบสารสนเทศเพื่อกาบริหารงานกิจการนักเรียนบ่อยครั้ง โดยมีรายละเอียดดังนี้ด้านการวางแผนงานปกครอง พบว่า ข้อที่มีฐานนิยมสูงสุด คือ นำข้อมูลสารสนเทศไปใช้ในการวางแผนกาปฏิบัติงานปกครองซึ่งอยู่ในขั้นการนำข้อมูลไปใช้

ของระบบสารสนเทศ ด้านการบริหารงานปกครอง พบว่าข้อที่มีฐานนิยมสูงสุดคือเครื่องมือที่ใช้ในการกำกับติดตามการทำงานที่เกี่ยวข้องกับงานปกครองมีความเหมาะสมซึ่งอยู่ในขั้นการเก็บรวบรวมข้อมูลด้านการส่งเสริมพัฒนาให้นักเรียนมีคุณธรรมจริยธรรม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ พบว่าข้อที่มีฐานนิยมสูงสุด คือ เรียงลำดับความสำคัญข้อมูลการจัดกิจกรรมส่งเสริมพัฒนาให้นักเรียนมีคุณธรรม จริยธรรม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ซึ่งอยู่ในขั้นตอน

การประมวลผลข้อมูล ด้านการป้องกันและแก้ไขพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของนักเรียน พบว่า ข้อที่มีฐานนิยมสูงสุด คือ เรียงลำดับความสำคัญข้อมูลงานป้องกันแก้ไขพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของนักเรียน ซึ่งอยู่ในขั้นตอนการประมวลผลข้อมูล ด้านการดำเนิน การส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียน พบว่า ข้อที่มีฐานนิยมสูงสุด คือ จัดทำแฟ้มข้อมูล การดำเนินงานส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียนซึ่งอยู่ในขั้นตอนการจัดเก็บข้อมูล ด้านการประเมินผลงานปกครองนักเรียนพบว่า มีจำนวน 2 ข้อ คือ นำผลการประเมินผลงานปกครองนักเรียนที่จัดทำแฟ้มแล้ว จัดเก็บในแหล่งรวบรวมข้อมูล มีฐานนิยม 2 อยู่ในขั้นตอนการจัดเก็บข้อมูล และหาความเชื่อมโยงของข้อมูลการประเมินผลงานปกครองนักเรียนกับข้อมูลด้านอื่น ๆ มีฐานนิยม 1 อยู่ในขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูล ซึ่งผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะจากการวิจัย ดังนี้

1. ควรมีการกำหนดเวลาหรือปฏิทิน ในการใช้และรวบรวมข้อมูลเพื่อการวางแผน การดำเนินงาน
2. ควรมีการสรุปผลการดำเนินงานด้านต่าง ๆ ในรูปของสถิติและหาความเชื่อมโยงข้อมูลกับงานด้านอื่น ๆ
3. ควรสนับสนุนให้บุคลากรมีการประสานงานในการทำงานหรือการประชาสัมพันธ์งานแต่ละด้านให้หน่วยงานอื่นรับทราบ

ข้อเสนอแนะงานวิจัยในครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาเปรียบเทียบการดำเนินงานตามระบบสารสนเทศของโรงเรียนมัธยมศึกษา ที่มีบริบทหรือลักษณะที่แตกต่างกันและสังกัดอื่น
2. ควรใช้เครื่องมือในการเก็บข้อมูลเป็นแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง หรือใช้ Focus Group
3. ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบสภาพและปัญหาในการจัดระบบสารสนเทศตามขอบข่ายภาระงานทั้งสี่ฝ่ายของโรงเรียนมัธยมศึกษา

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ เรื่องการดำเนินงานตามระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารงานกิจการนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดีด้วยความกรุณาเป็นอย่างดียิ่งจาก อาจารย์ ดร.พัชรวิพรรณภักดิ์ อาจารย์ที่ปรึกษาที่เอาใจใส่เป็นอย่างดี อ.คณิงนิจ จันทรมณี อ.จรงค์ชัยมณี และ อ.ชลธิชา ธรรมใจ ผู้เชี่ยวชาญตรวจคุณภาพเครื่องมือการวิจัย คณะผู้บริหาร ครูผู้สอน และบุคลากรทางการศึกษา ที่อนุเคราะห์ทดลองเครื่องมือการวิจัย และคณะผู้บริหาร ครูผู้สอน และบุคลากรทางการศึกษา โรงเรียนมัธยมศึกษา กลุ่มคอตยส์พัญญู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 34 ที่อนุเคราะห์การจัดเก็บข้อมูลการวิจัยเป็นอย่างดี

เอกสารอ้างอิง

- กรมวิชาการ. (2544). แนวทางการจัดทำระบบสารสนเทศสถานศึกษา. กรุงเทพฯ: กรมวิชาการ.
- กิตติศักดิ์ เจริญศรี. (2550). การดำเนินงานเทคโนโลยีสารสนเทศของโรงเรียนอัสสัมชัญ ลำปาง. การค้นคว้าแบบอิสระ. ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- บุญธรรม จิตต์อนันต์. (2540). การวิจัยทางสังคมศาสตร์. (พิมพ์ครั้งที่2). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ปิยรัตน์ วงศ์เต็ง. (2551). การดำเนินงานระบบสารสนเทศของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตพื้นที่การศึกษาเชียงใหม่ เขต 1.การค้นคว้าแบบอิสระศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- เริงฤทธิ์ เยื่อโย. (2553). สภาพและความต้องการ การจัดระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดยโสธร. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2545). แนวทางการจัดทำระบบสารสนเทศสถานศึกษา. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. (2536). การพัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศสื่อการสอนในศูนย์วิชาการ. กรุงเทพฯ: คุรุสภาลาดพร้าว.

- วิสุทธิศักดิ์ เครือสาร. (2545). การดำเนินงานระบบ
สารสนเทศของโรงเรียนในเครือข่ายร้อยเกาะ อำเภอ
วังเหนือ จังหวัดลำปาง. การค้นคว้าแบบอิสระ
ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
วิเชียร เกตุสิงห์. (2538). สถิติวิเคราะห์สำหรับการวิจัย.
(พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.

การประเมินผลโครงการลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ โรงเรียนเชียงดาววิทยาคม จังหวัดเชียงใหม่

Evaluation of the Moderate Class More Knowledge Project Chiang Dao Wittaya- kom School, Chiang Mai Province.

นางสาวศิริกาญจน์ งามช้าง¹, พัชวีร์วรรณ กิจมี²

¹หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์,
มหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น, kunnucin@gmail.com

²อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์,
มหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น, nye_nai@hotmail.com

บทคัดย่อ:

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินโครงการลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ ของโรงเรียนเชียงดาววิทยาคม จังหวัดเชียงใหม่ ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 2 คน ครูผู้สอน จำนวน 57 คน รวมจำนวน 59 คน และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 – 3 โรงเรียนเชียงดาววิทยาคม จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 300 คน ในปีการศึกษา 2559 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสังเกตกระบวนการดำเนินงาน กิจกรรม แบบสังเกตกระบวนการจัดกิจกรรมย่อย และแบบสังเกตพฤติกรรมผู้เรียนทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการปฏิบัติ ด้านสุขภาพ ด้านการพัฒนาจิตใจ ด้านชิ้นงาน / ผลงาน และการสัมภาษณ์ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า การประเมินโครงการลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ของโรงเรียนเชียงดาววิทยาคม จังหวัดเชียงใหม่ เป็นการประเมินตามทฤษฎีประเมินแบบ “Triple Ps Model” ของราล์ฟ ดับเบิลยู ไทเลอร์ (Ralph W. Tyler.1950) ซึ่งแบ่งเป็น 3 ด้าน ได้แก่ ด้านจุดมุ่งหมาย พบว่า โรงเรียนมีการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการเรียนรู้ มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ พัฒนาตนเองตามความสนใจและความถนัดอย่างเต็มตามศักยภาพ และมีความสุขกับการเรียนรู้ด้านกระบวนการ พบว่า โรงเรียนมีการเตรียมความพร้อมและวางแผนการดำเนินงานอย่างชัดเจน มีการปรับโครงสร้างเวลาเรียนรวมของระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น และมีการกำหนดตัวชี้วัดของกิจกรรมและปรับเปลี่ยนกิจกรรมเพื่อพัฒนา 4H โดยจัดกิจกรรมที่มีทั้งกิจกรรมที่ผู้เรียนเลือกเองตามความสนใจ มีการวัดและประเมินผลตามสภาพจริง โดยวิธีการสังเกตการณ์ ประเมินความพึงพอใจและจากผลงาน / ชิ้นงาน พร้อมทั้งนำผลการประเมินตามสภาพจริงมาหาแนวทางในการพัฒนาในครั้งต่อไป ด้านผลผลิต พบว่า ผู้เรียนได้รับการพัฒนาทั้งหมด 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการปฏิบัติ พบว่า ผู้เรียนมีพฤติกรรมการปฏิบัติงานด้วยกระบวนการที่หลากหลายและมีการเตรียมตัวก่อนปฏิบัติกิจกรรมอย่างสม่ำเสมอ ด้านสุขภาพ พบว่า ผู้เรียนสามารถปฏิบัติกิจกรรมได้อย่างคล่องแคล่วและจัดเก็บวัสดุอุปกรณ์อย่างเป็นระบบเพื่อความปลอดภัยของผู้เรียนเอง ด้านการพัฒนาจิตใจ พบว่า ผู้เรียนมีการทุ่มเทเวลาให้กับการทำงาน และสามารถปฏิบัติงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุขและ ด้านชิ้นงาน/ผลงานกิจกรรมพัฒนาทักษะปฏิบัติ พบว่า ผู้เรียนสามารถสร้างสรรค์ชิ้นงาน / ผลงานมีความถูกต้อง สมบูรณ์ ประณีต และสวยงาม นอกจากนั้น ยังสามารถนำเทคโนโลยีหรือวิธีการทันสมัยมาใช้ในการนำเสนอชิ้นงาน/ผลงาน

คำสำคัญ: การประเมินผลโครงการลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้

ABSTRACT:

This research aimed to evaluate the moderate class more knowledge project of Chiang Dao Wittayakom School, Chiang Mai Province. The population used in the study included 2 school administrators, 57 teachers with the total number of 59 people and secondary students year 1- 3 of Chiang Dao Wittayakom School, Chiang Mai Province with the number of 300 people in the academic year 2016. The tools used in the research comprised activity operation observation forms, sub-activity arrangement observation forms and student behavior observation forms with 4 aspects including performance, health, mental development, work pieces/works and interview. The data were analyzed by content analysis. The findings were as follows: The evaluation of the moderate class more knowledge project of Chiang Dao Wittayakom School Chiang Mai Province was the evaluation based on the "Triple Ps Model" of Ralph W. Tyler (1950) divided into 3 aspects as follows. The objectives revealed that the school organized activities to develop the learners with quality standards-based learning, analytical thinking ability to develop themselves according to interests and aptitudes with full potential and happiness while learning. The process showed that the school prepared readiness and made plans for operation clearly by restructuring the total school hours of secondary level, determining the activity indicators and modifying activities to develop 4H including organizing activities the learners chose based on their own interests with authentic assessment by means of observation, satisfaction evaluation and work pieces/works as well as applying the authentic assessment results to find ways for next development. The productivities presented that the learners were developed in all 4 aspects as follows. The performance was found that the learners had performance behaviors with a variety of processes and prepared themselves before practicing activities regularly. The health revealed that the learners were able to do activities fluently and stored materials systematically to ensure the safety of themselves. The mental development showed that the learners devoted their time to doing activities and were able to work with others happily. In addition, the work pieces/works as activities developing performance skills were found that the learners were be able to create work pieces/works accurately, completely, exquisitely and beautifully. Moreover, they could apply advanced technology or methods to present their work pieces/works as well.

KEYWORDS: Evaluation, Moderate Class More Knowledge Project

บทนำ

การดำเนินงานตามโครงการต่าง ๆ นั้นไม่ว่าจะโครงการเล็กหรือโครงการใหญ่จะต้องมีการประเมินผลการดำเนินงาน เพราะการประเมินผลการดำเนินงานจะทำให้ทราบถึงผลของการดำเนินงานที่ได้ทำมาแล้วว่าประสพผลสำเร็จหรือไม่อย่างไร โดยอัญชลี ธรรมะวิสิกุล(2552) ได้กล่าวในบทความเรื่องการประเมินโครงการ ว่าการประเมินโครงการ เป็นกระบวนการเก็บรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูลอย่างเป็นระบบและนำผลมาใช้ในการเพิ่มคุณภาพและประสิทธิผลของการดำเนินโครงการ ถือเป็นองค์ประกอบและขั้นตอนสำคัญของการดำเนินโครงการ เพื่อให้ได้มาซึ่งสารสนเทศ ที่จำเป็น และจะต้องเลือกใช้ประเภทและรูปแบบการประเมินที่เหมาะสม อันจะนำไป

สู่การปรับปรุงเปลี่ยนแปลงหรือพัฒนาโครงการนั้นต่อไป ด้วยเหตุนี้แม้การประเมินโครงการจะเกิดขึ้นหลังจากการวางแผนและการนำแผนไปปฏิบัติ แต่ในอีกมุมหนึ่ง การประเมินโครงการ ก็ถือได้ว่าเป็นขั้นตอนแรก ของการดำเนินโครงการในวงรอบต่อไปนั่นเองจากบทความดังกล่าวจะเห็นได้ว่าการประเมินโครงการนั้นมีความสำคัญอย่างยิ่งที่จะช่วยในการตัดสินใจต่อการดำเนินงานของโครงการ ซึ่งการประเมินโครงการนี้สามารถดำเนินงานได้ตั้งแต่ก่อนการดำเนินงาน ระหว่างการดำเนินงานและหลังการดำเนินงาน ซึ่งในการประเมินแต่ละขั้นตอนนั้นจะเป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลที่ตรงความต้องการมาประกอบ การตัดสินใจต่อการดำเนินงานในแต่ละขั้นตอนว่าควรมีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงวิธีการดำเนินงานอย่างไร เพื่อที่จะได้ผลการดำเนินงานที่ตรงตามวัตถุประสงค์ที่ได้ตั้งไว้ ถ้าตรงตาม

วัตถุประสงค์ที่ได้ตั้งไว้ก็จะนำผลการประเมินการดำเนินงานมาทำการพัฒนาโครงการให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นไป และถ้าเกิดว่าผลการประเมินไม่ตรงไปตามวัตถุประสงค์ที่ต้องการก็สามารถที่จะยุติโครงการนั้นได้อย่างทันที่

ปัจจุบันต้องยอมรับว่าทางรัฐบาลได้ให้ความสำคัญเกี่ยวกับการจัดการศึกษาเป็นอย่างมาก จากการประชุมองค์กรหลักครั้งที่ 1/2558 ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2558) ได้รับทราบผลการประเมินในระดับชาติของประเทศไทย (O - Net) นั้น มีผลการประเมินของนักเรียนทุกโรงเรียนในประเทศไทยต่ำกว่าปกติและมีแนวโน้มที่จะลดลงเรื่อย ๆ ซึ่งสาเหตุที่แท้จริงนั้นยังไม่สามารถระบุได้ และจากผลการทดสอบ Programme for International Student Assessment ซึ่งเป็นการประเมินผลการศึกษาของประเทศสมาชิก เพื่อสำรวจระบบการศึกษาของนานาชาติประเทศว่าได้เตรียมความพร้อม สำหรับการใช้ชีวิตและการมีส่วนร่วมในสังคมในอนาคตเพียงพอหรือไม่ พบว่าผลการทดสอบของเด็กไทยอยู่ในอันดับที่ต่ำ และเมื่อทำการเทียบมาตรฐานการจัดการศึกษาในระดับอาเซียนพบว่าประเทศไทยมีผลการจัดการศึกษาอยู่ในอันดับที่ 8 ซึ่งถือว่าเป็นระดับที่ต่ำ การจัดการศึกษาไทยด้อยกว่าประเทศลาวและประเทศเวียดนาม ซึ่งเมื่อก่อนประเทศไทยอยู่อันดับที่ต่ำกว่านี้ เมื่อนำผลการจัดอันดับมาพิจารณาแล้ว ก็ทำให้พบปัญหาที่เกิดขึ้นคือ (1) เด็กคิดไม่เป็นวิเคราะห์ไม่ได้ขาดทักษะชีวิตอัดแน่นเนื้อหาวิชาการมากกว่าให้เรียนรู้ด้วยตนเอง (2) เด็กนักเรียนมีภาระงานการบ้านมากเกินไปหรือต้องนำกลับบ้านไปทำที่บ้าน และ (3) เด็กเครียดและต้องเรียนพิเศษมาก เพราะกลัวไม่เก่งเหมือนเพื่อน จากปัญหาดังกล่าวจะเห็นว่า การจัดการเรียนการสอนในปัจจุบันนั้น มีการจัดการเรียนการสอนในรายวิชาที่จำเป็นให้แก่เด็ก วันละ 7 – 8 ชั่วโมง แต่เด็กก็ยังขาดทักษะที่สำคัญและจำเป็นต่อการเรียนในอนาคตเป็นอย่างมาก และเมื่อนำมาเทียบเคียงกับการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ซึ่งมีกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนเรียนรู้จากโลกของความเป็นจริง ไปสู่การเน้นพัฒนาทักษะและทัศนคติ การคิด การแก้ปัญหา ความเคารพตนเอง นวัตกรรม ความสร้างสรรค์ การสื่อสาร และค่านิยมทางเทคโนโลยี ความเชื่อมั่นตนเอง ความยืดหยุ่น การจงใจตนเอง และความตระหนักในสภาพแวดล้อม เพื่อให้ผู้เรียนมีทักษะที่หลากหลาย เช่น สามารถทำงานร่วมกับคนเยอะ ๆ ได้อย่างรวดเร็ว รับผิดชอบงานได้ด้วยตนเอง และรู้จักพลิกแพลงกระบวนการแก้ไขปัญหาได้ซึ่งยังถือว่าการจัดการเรียนการสอนในปัจจุบันยังไม่สามารถดำเนินการได้

ดังนั้นทางรัฐบาลจึงได้มีการประชุมหารือเกี่ยวกับปัญหาที่เกิดขึ้นมาและได้หาแนวทางในการยกระดับการศึกษาของประเทศไทยขึ้น โดยได้กำหนดนโยบายที่จะดำเนินการปฏิรูปการศึกษาขึ้นทั้งหมด 17 โครงการ และหนึ่งใน 17 โครงการนั้นคือ โครงการลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ โดยสำนักงานรัฐมนตรีได้กำหนดคู่มือแนวทางการบริหารจัดการเวลาเรียน “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” (2558) คือ การลดเวลาเรียนภาควิชาการลงให้เด็กได้เรียนภาควิชาการถึงเวลา 14.30 น. การลดเวลาเรียนนี้จะต้องไม่กระทบเนื้อหาหลักที่เด็กๆ ควรจะได้เรียนรู้และหลังจากเวลา 14.30 น. นั้นทางโรงเรียนจะต้องจัดกิจกรรมที่เกิดจากความสนใจของเด็ก หรือตามความถนัดของเด็ก โดยที่โรงเรียนยังคงเลิกตามเวลาปกติ คือ 16.00 น. การกำหนดโครงการนี้ขึ้นมาเพื่อต้องการยกระดับการจัดการศึกษาของประเทศให้สูงขึ้น เพราะเชื่อว่าการที่เด็กได้ทำในสิ่งที่สนใจ สิ่งที่ดีจะเกิดการเรียนรู้และได้รับประสบการณ์ตรงจากสภาพจริงที่ได้สัมผัส ดังนั้นโรงเรียนจะต้องจัดกิจกรรมที่สร้างสรรค์ให้นักเรียนได้ปฏิบัติและควรเป็นกิจกรรมที่มีความหลากหลายและช่วยเพิ่มพูนทักษะการคิดวิเคราะห์ความมีน้ำใจต่อการทำงานเป็นทีมและที่สำคัญควรเป็นกิจกรรมที่กระตุ้นให้เด็กได้ค้นหาศักยภาพและความชอบของตนเองซึ่งเชื่อว่าเด็กทุกคนมีความพิเศษมีความสามารถในแบบฉบับของตนเองในการจัดกิจกรรมไม่จำเป็นต้องเปิดให้เฉพาะเด็กห้องเดียวกันหรือระดับชั้นเดียวกันบางกิจกรรมอาจจะศึกษาหรือทำร่วมกันหลายระดับชั้นได้เพื่อให้เด็กได้รู้จักปรับตัวการช่วยเหลือดูแลกันการมีปฏิสัมพันธ์กับคนหลายช่วงวัยอาจจะเป็นการจำลองสภาพจริงในสังคมให้เด็กได้เรียนรู้ซึ่งจะช่วยเพิ่มทักษะในการแก้ปัญหาและช่วยเพิ่มทักษะการใช้ชีวิตให้กับเด็กต่อไปในอนาคต

โรงเรียนเชียงดาววิทยาคม จังหวัดเชียงใหม่ (2558) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 34 เป็นโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดกลาง เปิดทำการสอนตั้งแต่ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 – 6 รองรับนักเรียนในอำเภอเชียงดาวทั้งหมด ปัจจุบันมีผู้บริหาร 3 คน ครูผู้สอน 59 คน และมีนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 – 6 จำนวน 900 คน จากผลการดำเนินงานทางวิชาการในปีที่ผ่านมาพบว่านักเรียนไม่สามารถคิดวิเคราะห์ได้ และยังไม่มี ความสนใจ และตั้งใจเรียน อีกทั้งยังขาดทักษะการดำเนินชีวิตและทักษะการทำงานร่วมกับผู้อื่น ซึ่งส่งผลให้นักเรียนไม่สามารถที่จะแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวันได้ โดยทางโรงเรียนได้เสนอปัญหาที่เกิดขึ้นให้ทางเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 34 ได้รับทราบ ต่อมาเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา

เขต 34 จึงได้เสนอให้โรงเรียนเชียงดาววิทยาคม จังหวัด เชียงใหม่ รับนโยบายโครงการลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ มา ใช้ในการดำเนินโครงการในปีการศึกษา 2558 โดยให้ เป็น โรงเรียนนำร่องในการจัดกิจกรรมตามโครงการลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ ให้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น คือนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 – 3 ซึ่งทางโรงเรียนได้จัดกิจกรรมตาม ความสนใจของนักเรียน และปัจจุบันทางโรงเรียนเชียงดาว วิทยาคม จังหวัดเชียงใหม่ ได้จัดกิจกรรมตามโครงการลด เวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ตามนโยบายของทางรัฐบาลครบ 1 ปี การศึกษาแล้ว แต่ยังไม่ได้มีการประเมินผลการจัดกิจกรรม ตามโครงการลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ของโรงเรียนเชียงดาว วิทยาคม จังหวัดเชียงใหม่ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะโรงเรียน เชียงดาววิทยาคม จังหวัดเชียงใหม่ ได้รับการนิเทศ ติดตาม ผลการจัดกิจกรรมตามโครงการลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ของ โรงเรียนเชียงดาววิทยาคม จังหวัดเชียงใหม่จากศึกษานิเทศก์ ของเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 34 แล้ว

จากเหตุผลดังกล่าวมาข้างต้นผู้วิจัยจึงมีความ สนใจที่จะทำการประเมินโครงการลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ ของโรงเรียนเชียงดาววิทยาคม จังหวัดเชียงใหม่ เพราะเป็นก ระบวนการที่ต้องดำเนินการจากได้ดำเนินโครงการเสร็จสิ้น แล้ว เพื่อนำข้อมูลมาประกอบการตัดสินใจ แก้ไขปัญหาและ พัฒนางานให้ดีขึ้น

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อประเมินโครงการลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ของ โรงเรียนเชียงดาววิทยาคมจังหวัดเชียงใหม่

วิธีการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมิน โครงการลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ของโรงเรียนเชียงดาว วิทยาคมจังหวัดเชียงใหม่ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยดังนี้

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหาร สถานศึกษา จำนวน 2 คน ครูผู้สอน จำนวน 57 คน และ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 – 3 โรงเรียนเชียงดาววิทยาคม จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 300 คนในปีการศึกษา 2559

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้เป็นแบบสังเกต แบ่งออกเป็น 3 ชุด ได้แก่ชุดที่ 1 แบบสังเกตกระบวนการจัด

กิจกรรมตามโครงการลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ของโรงเรียน เชียงดาววิทยาคม จังหวัดเชียงใหม่ ในด้านจุดมุ่งหมายของ โครงการลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ และด้านกระบวนการตาม โครงการลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ โดยสังเกตจากเอกสาร/ หลักฐานเชิงประจักษ์ ชุดที่ 2 แบบสังเกตกระบวนการจัด กิจกรรมย่อยตามโครงการลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ของ โรงเรียนเชียงดาววิทยาคม จังหวัดเชียงใหม่ ในด้านการ ดำเนินงานตามโครงการลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ และชุดที่ 3 แบบสังเกตพฤติกรรมนักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมโครงการลด เวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ของโรงเรียนเชียงดาววิทยาคม จังหวัด เชียงใหม่ ทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านการปฏิบัติ ด้านสุขภาพ ด้าน การพัฒนาจิตใจ และ ด้านการพัฒนาความคิด (ชิ้นงาน/ผล งาน) และแบบสัมภาษณ์

ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ

การสร้างแบบสังเกต

เป็นแบบสังเกตที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นเอง โดยการ ศึกษาขอบเขตการวิจัยจากเอกสาร ตำรา แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ซึ่งมีขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ ดังนี้

การสร้างแบบสังเกตชุดที่ 1แบบสังเกตกระบวนการ จัดกิจกรรมตามโครงการลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ของ โรงเรียนเชียงดาววิทยาคม จังหวัดเชียงใหม่

1. ศึกษาทฤษฎี เอกสาร ตำราและงานวิจัยที่ เกี่ยวข้องกับการประเมินโครงการและโครงการลดเวลา เรียน เพิ่มเวลารู้ เพื่อนำมาเป็นกรอบแนวคิดในการสร้าง แบบประเมินโครงการลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ของโรงเรียน เชียงดาววิทยาคม จังหวัดเชียงใหม่

2. ดำเนินการสร้างเครื่องมือโดยศึกษารูปแบบ การประเมินแบบ “Triple Ps Model” ของราล์ฟ ดับเบิล ยู ไทเลอร์ (Ralph W. Tyler, 1950) และศึกษาโครงการลด เวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ของโรงเรียนเชียงดาววิทยาคม จังหวัด เชียงใหม่ จากสภาพจริงและจากการสอบถามผู้เกี่ยวข้อง จากนั้นผู้วิจัยร่วมกับผู้เชี่ยวชาญจัดสร้างเครื่องมือ ซึ่งเป็น แบบสังเกตกระบวนการจัดกิจกรรมตามโครงการลดเวลา เรียน เพิ่มเวลารู้ของโรงเรียนเชียงดาววิทยาคม จังหวัด เชียงใหม่

3. นำแบบสังเกตกระบวนการจัดกิจกรรมตาม โครงการลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ของโรงเรียนเชียงดาว วิทยาคม จังหวัดเชียงใหม่ฉบับร่างที่สร้างเสร็จ เสนอต่อ อาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง ความเหมาะสมของเนื้อหาและภาษาที่ใช้

4. ผู้วิจัยนำแบบสังเกตกระบวนการจัดกิจกรรมตามโครงการลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ของโรงเรียนเชียงดาววิทยาคม จังหวัดเชียงใหม่มาปรับปรุงแก้ไขแล้วเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อตรวจสอบความถูกต้องอีกครั้ง

5. นำแบบสังเกตกระบวนการจัดกิจกรรมตามโครงการลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ของโรงเรียนเชียงดาววิทยาคม จังหวัดเชียงใหม่ ที่ปรับปรุงแก้ไขแล้ว ไปให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 คน ทำการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา

6. นำแบบสังเกตกระบวนการจัดกิจกรรมตามโครงการลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ของโรงเรียนเชียงดาววิทยาคม จังหวัดเชียงใหม่ที่ได้รับคืนจากผู้เชี่ยวชาญมาตรวจสอบ ปรับปรุง แก้ไขร่วมกับอาจารย์ที่ปรึกษา โดยแบบสังเกตฉบับนี้มีค่า IOC รายข้ออยู่ระหว่าง 0.67 – 1.00

7. นำแบบสังเกตกระบวนการจัดกิจกรรมตามโครงการลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ของโรงเรียนเชียงดาววิทยาคม จังหวัดเชียงใหม่ที่ได้เสนอผู้เชี่ยวชาญแล้วไปทดลองใช้ (Try-out) กับโรงเรียนฝางชนูปถัมภ์ อำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่ แล้วนำไปเก็บข้อมูลจากประชากรที่ใช้ในการวิจัยต่อไป

8. นำเครื่องมือที่ผ่านการทดลองใช้ไปปรับปรุงโดยผ่านความเห็นชอบจากอาจารย์ที่ปรึกษา

9. จัดพิมพ์เครื่องมือฉบับสมบูรณ์ เพื่อนำไปเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

การสร้างแบบสังเกตชุดที่ 2 แบบประเมินด้านการดำเนินงานกิจกรรมย่อยตามโครงการลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ของโรงเรียนเชียงดาววิทยาคม จังหวัดเชียงใหม่

1. ศึกษาทฤษฎี เอกสาร ตำราและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประเมินโครงการและโครงการลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ เพื่อนำมากรอบแนวคิดในการสร้างแบบประเมินโครงการลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ของโรงเรียนเชียงดาววิทยาคม จังหวัดเชียงใหม่

2. ดำเนินการสร้างเครื่องมือโดยศึกษารูปแบบการประเมินแบบ “Triple Ps Model” ของราล์ฟ ดับเบิลยู ไทเลอร์ (Ralph W. Tyler, 1950) และศึกษาโครงการลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ของโรงเรียนเชียงดาววิทยาคม จังหวัดเชียงใหม่ จากสภาพที่เป็นจริงและจากการสอบถามผู้เกี่ยวข้อง จากนั้นผู้วิจัยร่วมกับผู้เชี่ยวชาญจัดสร้างเครื่องมือซึ่งเป็นแบบสังเกตกระบวนการจัดกิจกรรมตามโครงการลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ของโรงเรียนเชียงดาววิทยาคม จังหวัดเชียงใหม่

3. นำแบบสังเกตกระบวนการจัดกิจกรรมตามโครงการลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ของโรงเรียนเชียงดาว

วิทยาคม จังหวัดเชียงใหม่ ฉบับร่างที่สร้างเสร็จ เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง ความเหมาะสมของเนื้อหาและภาษาที่ใช้

4. ผู้วิจัยนำแบบสังเกตกระบวนการจัดกิจกรรมตามโครงการลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ของโรงเรียนเชียงดาววิทยาคม จังหวัดเชียงใหม่ มาปรับปรุงแก้ไขแล้วเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อตรวจสอบความถูกต้องอีกครั้ง

5. นำแบบสังเกตกระบวนการจัดกิจกรรมตามโครงการลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ของโรงเรียนเชียงดาววิทยาคม จังหวัดเชียงใหม่ ที่ปรับปรุงแก้ไขแล้ว ไปให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 คน ทำการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา

6. นำแบบสังเกตกระบวนการจัดกิจกรรมตามโครงการลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ของโรงเรียนเชียงดาววิทยาคม จังหวัดเชียงใหม่ที่ได้รับคืนจากผู้เชี่ยวชาญมาตรวจสอบ ปรับปรุง แก้ไขร่วมกับอาจารย์ที่ปรึกษาโดยโดยแบบสังเกตฉบับนี้มีค่า IOC รายข้ออยู่ระหว่าง 0.67 – 1.00

7. นำแบบสังเกตกระบวนการจัดกิจกรรมตามโครงการลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ของโรงเรียนเชียงดาววิทยาคม จังหวัดเชียงใหม่ ที่ได้เสนอผู้เชี่ยวชาญแล้วไปทดลองใช้ (Try-out) กับโรงเรียนฝางชนูปถัมภ์ อำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่ แล้วนำไปเก็บข้อมูลจากประชากรที่ใช้ในการวิจัยต่อไป

8. นำเครื่องมือที่ผ่านการทดลองใช้ไปปรับปรุงโดยผ่านความเห็นชอบจากอาจารย์ที่ปรึกษา

9. จัดพิมพ์เครื่องมือฉบับสมบูรณ์ เพื่อนำไปเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

การสร้างแบบสังเกตชุดที่ 3 แบบสังเกตพฤติกรรมนักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมโครงการลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ของโรงเรียนเชียงดาววิทยาคม จังหวัดเชียงใหม่ ทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านการปฏิบัติ ด้านสุขภาพ ด้านการพัฒนาจิตใจ และด้านการพัฒนาความคิด (ชิ้นงาน/ผลงาน)

1. ศึกษาทฤษฎี เอกสาร ตำราและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประเมินโครงการและโครงการลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ เพื่อนำมากรอบแนวคิดในการสร้างแบบประเมินโครงการลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ของโรงเรียนเชียงดาววิทยาคม จังหวัดเชียงใหม่

2. ดำเนินการสร้างเครื่องมือโดยศึกษารูปแบบการประเมินแบบ “Triple Ps Model” ของราล์ฟ ดับเบิลยู ไทเลอร์ (Ralph W. Tyler, 1950) และศึกษาโครงการลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ของโรงเรียนเชียงดาววิทยาคม

จังหวัดเชียงใหม่ จากสภาพที่เป็นจริงและจากการสอบถามผู้เกี่ยวข้อง จากนั้นผู้วิจัยร่วมกับผู้เชี่ยวชาญทำการจัดสร้างเครื่องมือ ซึ่งเป็นแบบสังเกตกระบวนการจัดกิจกรรมตามโครงการลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ของโรงเรียนเชียงดาววิทยาคม จังหวัดเชียงใหม่

3. นำแบบสังเกตกระบวนการจัดกิจกรรมตามโครงการลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ของโรงเรียนเชียงดาววิทยาคม จังหวัดเชียงใหม่ ฉบับร่างที่สร้างเสร็จ เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง ความเหมาะสมของเนื้อหาและภาษาที่ใช้

4. ผู้วิจัยนำแบบสังเกตกระบวนการจัดกิจกรรมตามโครงการลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ของโรงเรียนเชียงดาววิทยาคม จังหวัดเชียงใหม่ มาปรับปรุงแก้ไขแล้ว เสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อตรวจสอบความถูกต้องอีกครั้ง

5. นำแบบสังเกตกระบวนการจัดกิจกรรมตามโครงการลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ของโรงเรียนเชียงดาววิทยาคม จังหวัดเชียงใหม่ ที่ปรับปรุงแก้ไขแล้ว ไปให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 คน ทำการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา

6. นำแบบสังเกตกระบวนการจัดกิจกรรมตามโครงการลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ของโรงเรียนเชียงดาววิทยาคม จังหวัดเชียงใหม่ ที่ได้รับคืนจากผู้เชี่ยวชาญมาตรวจสอบ ปรับปรุง แก้ไขร่วมกับอาจารย์ที่ปรึกษาโดยโดยแบบสังเกตฉบับนี้มีค่า IOC รายข้ออยู่ระหว่าง 0.67 – 1.00

7. นำแบบสังเกตกระบวนการจัดกิจกรรมตามโครงการลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ของโรงเรียนเชียงดาววิทยาคม จังหวัดเชียงใหม่ ที่ได้เสนอผู้เชี่ยวชาญแล้วไปทดลองใช้ (Try-out) กับโรงเรียนฝางชนูปถัมภ์ อำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่ แล้วนำไปเก็บข้อมูลจากประชากรที่ใช้ในการวิจัยต่อไป

8. นำเครื่องมือที่ผ่านการทดลองใช้ไปปรับปรุงโดยผ่านความเห็นชอบจากอาจารย์ที่ปรึกษา

9. จัดพิมพ์เครื่องมือฉบับสมบูรณ์ เพื่อนำไปเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

การสร้างคำถามการสัมภาษณ์

การสัมภาษณ์ในครั้งนี้เป็นการหาข้อมูลเพิ่มเติมที่นอกเหนือจากสังเกตการจัดกิจกรรมตามโครงการลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ของโรงเรียนเชียงดาววิทยาคม จังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งในการสัมภาษณ์มีการสร้างคำถามในการสัมภาษณ์ โดยประเด็นการสัมภาษณ์มาจากผลการสังเกตดังนี้

1. เมื่อท่านได้รับทราบนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ท่านมีการเตรียมความพร้อมในการดำเนินงานตามโครงการ “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” อย่างไร

2. การจัดกิจกรรมตามโครงการ “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนเชียงดาววิทยาคม จังหวัดเชียงใหม่ บรรลุวัตถุประสงค์ตามแผนที่เตรียมไว้หรือไม่ อะไรบ้างที่เป็นจุดเสริมให้ดำเนินกิจกรรมสำเร็จ และอะไรบ้างที่เป็นจุดด้อยที่ทำให้การจัดกิจกรรมไม่บรรลุตามวัตถุประสงค์

3. พฤติกรรมของนักเรียนระหว่างก่อนและหลังทำกิจกรรมตามโครงการ “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” เป็นอย่างไร

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

แบบสังเกต แบ่งเป็น 3 ชุด ดังนี้

แบบสังเกตชุดที่ 1 แบบสังเกตกระบวนการจัดกิจกรรมตามโครงการลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ของโรงเรียนเชียงดาววิทยาคม จังหวัดเชียงใหม่

1. ผู้วิจัยขอหนังสือจากคณบดีคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยพายัพอีสเทอร์น ถึงผู้อำนวยการโรงเรียนเชียงดาววิทยาคม จังหวัดเชียงใหม่เพื่อขอความอนุเคราะห์และขอความร่วมมือในเก็บรวบรวมข้อมูล

2. ผู้วิจัยนำแบบสังเกตฉบับสมบูรณ์ไปใช้เก็บข้อมูลกับประชากร ประกอบด้วย ผู้บริหาร ครูและนักเรียน ในโรงเรียนเชียงดาววิทยาคม อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่ ประกอบด้วย ผู้บริหาร จำนวน 2 คน ครู จำนวน 57 คน และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 – 3 จำนวน 300 คนรวมทั้งหมด 359 คน ในปีการศึกษา 2559 ระหว่างวันที่ 23 – 27 มกราคม 2560

3. ตรวจสอบความถูกต้องของแบบสังเกตก่อนนำไปวิเคราะห์เนื้อหา

แบบสังเกตชุดที่ 2 แบบสังเกตกระบวนการจัดกิจกรรมย่อยตามโครงการลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ของโรงเรียนเชียงดาววิทยาคม จังหวัดเชียงใหม่

1. ผู้วิจัยขอหนังสือจากคณบดีคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยพายัพอีสเทอร์น ถึงผู้อำนวยการโรงเรียนเชียงดาววิทยาคม จังหวัดเชียงใหม่เพื่อขอความอนุเคราะห์และขอความร่วมมือในเก็บรวบรวมข้อมูล

2. ผู้วิจัยนำแบบสังเกตฉบับสมบูรณ์ไปใช้เก็บข้อมูลกับประชากร ประกอบด้วย ผู้บริหาร ครูและนักเรียน ในโรงเรียนเชียงดาววิทยาคม อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่

ประกอบด้วย ครู จำนวน 57 คนและนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 – 3 จำนวน 300 คนรวมทั้งหมด 357 คน ในปีการศึกษา 2559 ระหว่างวันที่ 23 – 27 มกราคม 2560

3. ตรวจสอบความถูกต้องของแบบสังเกตก่อนนำไปวิเคราะห์เนื้อหา

แบบสังเกตชุดที่ 3 แบบสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้ที่เข้าร่วมกิจกรรมโครงการลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ของโรงเรียนเชียงดาววิทยาคม จังหวัดเชียงใหม่ ทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านการปฏิบัติ ด้านสุขภาพ ด้านการพัฒนาจิตใจ และด้านการพัฒนาความคิด (ชิ้นงาน/ผลงาน)

1. ผู้วิจัยขอหนังสือจากคณบดีคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น ถึงผู้อำนวยการโรงเรียนเชียงดาววิทยาคม จังหวัดเชียงใหม่เพื่อขอความอนุเคราะห์และขอความร่วมมือในเก็บรวบรวมข้อมูล

2. ผู้วิจัยนำแบบสังเกตฉบับสมบูรณ์ไปใช้เก็บข้อมูลกับประชากร ประกอบด้วย ผู้บริหาร ครูและนักเรียน ในโรงเรียนเชียงดาววิทยาคม อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่ ประกอบด้วย นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 – 3 จำนวน 300 คนรวมทั้งหมด 300 คน ในปีการศึกษา 2559 ระหว่างวันที่ 24 ตุลาคม 2559 – 24 กุมภาพันธ์ 2560

3. ตรวจสอบความถูกต้องของแบบสังเกตก่อนนำไปวิเคราะห์เนื้อหา

การเก็บรวบรวมข้อมูลคำถามการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูล โดยมีขั้นตอน ดังนี้

1. ทำการสัมภาษณ์ผู้เกี่ยวข้องด้วยตนเองโดยมีการนัดหมายล่วงหน้า

2. นำคำถามการสัมภาษณ์ไปสัมภาษณ์บุคลากรในโรงเรียนเชียงดาววิทยาคม ซึ่งได้แก่ ครูผู้รับผิดชอบกิจกรรม จำนวน 6 คน และนักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 3 คน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 3 คน และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 3 คน รวมจำนวน 9 คน

3. นำผลการสัมภาษณ์มาวิเคราะห์ข้อมูล โดยการวิเคราะห์เนื้อหาเป็นความเรียง

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

ผู้วิจัยนำข้อมูลจากการสังเกตมาดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้ แบบสังเกต แบ่งออกเป็น 3 ชุด ได้แก่

การวิเคราะห์ข้อมูลที่ใช้ต่อแบบสังเกตชุดที่ 1 แบบสังเกตกระบวนการจัดการกิจกรรมตามโครงการลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ของโรงเรียนเชียงดาววิทยาคม จังหวัดเชียงใหม่

แบบสังเกต แบ่งออกเป็น 4 ขั้นตอน ได้แก่ (1) การวางแผนการจัดการกิจกรรมตามโครงการลดเวลาเรียน เพิ่ม

เวลารู้ (2) การออกแบบกิจกรรมตามโครงการลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ตามโครงการลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ (3) การจัดการกิจกรรมตามโครงการลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ และ (4) การวัดและประเมินผลการจัดการกิจกรรมตามโครงการลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหาและประมวลผลเป็นความเรียง

การวิเคราะห์ข้อมูลที่ใช้ต่อแบบสังเกตชุดที่ 2 แบบสังเกตกระบวนการจัดการเรียนการสอนตามโครงการลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ของโรงเรียนเชียงดาววิทยาคม จังหวัดเชียงใหม่

แบบสังเกต แบ่งออกเป็น 4 ขั้นตอน ได้แก่ (1) การวางแผนการดำเนินกิจกรรม (2) การแต่งตั้งและกำหนดบทบาทของผู้เรียน (3) กระบวนการดำเนินงาน และ (4) กิจกรรมมีความสอดคล้องเหมาะสมและถูกต้องตามหลักการ 4H วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหาและประมวลผลเป็นความเรียง

การวิเคราะห์ข้อมูลที่ใช้ต่อแบบสังเกตชุดที่ 3 แบบสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้ที่เข้าร่วมกิจกรรมโครงการลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ของโรงเรียนเชียงดาววิทยาคม จังหวัดเชียงใหม่ ทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านการปฏิบัติ ด้านสุขภาพ ด้านการพัฒนาจิตใจ และด้านการพัฒนาความคิด (ชิ้นงาน/ผลงาน)

แบบสังเกต แบ่งออกเป็น 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการปฏิบัติ ด้านสุขภาพ ด้านการพัฒนาจิตใจ และด้านการพัฒนาความคิด (ชิ้นงาน/ผลงาน) วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน นำเสนอในรูปตารางประกอบการบรรยาย โดยใช้เกณฑ์ของ บุญส่ง นิลแก้ว (2541, 146) ดังนี้

2.50 - 3.00 หมายถึง มีการปฏิบัติในระดับ มาก

1.50 - 2.49 หมายถึง มีการปฏิบัติในระดับ

ปานกลาง

1.00 - 1.49 หมายถึง มีการปฏิบัติในระดับ น้อย

แบบสัมภาษณ์ แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ ครู

ผู้รับผิดชอบกิจกรรม จำนวน 6 คน และ นักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 3 คน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 3 คน และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 3 คน รวมจำนวน 9 คน วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหาและประมวลผลเป็นความเรียง

ผลการวิจัย

ผลการวิจัย สรุปได้ว่า

การประเมินโครงการลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ของโรงเรียนเชียงดาววิทยาคม จังหวัดเชียงใหม่ เป็นการประเมินตามทฤษฎีประเมินแบบ “Triple Ps Model” ของรالفดับเบิลยู ไทเลอร์ (Ralph W. Tyler, 1950) ซึ่งแบ่งเป็น 3 ด้าน ได้แก่

ด้านจุดมุ่งหมาย จากข้อมูลการสังเกต โดยใช้แบบสังเกตชุดที่ 1 พบว่า โรงเรียนมีการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการเรียนรู้ มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ พัฒนาตนเองตามความสนใจและความถนัดอย่างเต็มตามศักยภาพ และมีความสุขกับการเรียนรู้ ด้านกระบวนการ จากข้อมูลการสังเกต โดยใช้แบบสังเกตชุดที่ 1 และแบบสังเกตชุดที่ 2 พบว่า โรงเรียนมีการเตรียมความพร้อมและวางแผนการดำเนินงานอย่างชัดเจน มีการปรับโครงสร้างเวลาเรียนรวมของระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น และมีการกำหนดตัวชี้วัดของกิจกรรมและปรับเปลี่ยนกิจกรรมเพื่อพัฒนา 4H โดยจัดกิจกรรมที่มีทั้งกิจกรรมที่ผู้เรียนเลือกเองตามความสนใจ มีการวัดและประเมินผลตามสภาพจริง โดยวิธีการสังเกตการณ์ ประเมินความพึงพอใจ และจากผลงาน / ชิ้นงาน พร้อมทั้งนำผลการประเมินตามสภาพจริงมาหาแนวทางในการพัฒนาในครั้งต่อไป

จากการประเมินกระบวนการดำเนินงานตามโครงการลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ของโรงเรียนเชียงดาววิทยาคม จังหวัดเชียงใหม่ พบว่าอยู่ในระดับคุณภาพ ดี

ด้านผลผลิต จากข้อมูลการสังเกตชุดที่ 3 พบว่า ผู้เรียนได้รับการพัฒนาทั้งหมด 4 ด้าน ได้แก่ด้านการปฏิบัติ พบว่า ผู้เรียนมีพฤติกรรมการปฏิบัติงานด้วยกระบวนการที่หลากหลายและมีการเตรียมตัวก่อนปฏิบัติกิจกรรมอย่างสม่ำเสมอด้านสุขภาพ พบว่า ผู้เรียนสามารถปฏิบัติกิจกรรมได้อย่างคล่องแคล่วและจัดเก็บวัสดุอุปกรณ์อย่างเป็นระบบเพื่อความปลอดภัยของผู้เรียนเอง ด้านการพัฒนาจิตใจ พบว่า ผู้เรียนมีการทุ่มเทเวลาให้กับการทำกิจกรรม และสามารถปฏิบัติงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุขและ ด้านชิ้นงาน/ผลงานกิจกรรมพัฒนาทักษะปฏิบัติ พบว่า ผู้เรียนสามารถสร้างสรรค์ชิ้นงาน / ผลงานมีความถูกต้อง สมบูรณ์ ประณีต และสวยงาม นอกจากนี้ ยังสามารถนำเทคโนโลยีหรือวิธีการทันสมัยมาใช้ในการนำเสนอชิ้นงาน/ผลงาน

จากการประเมินพฤติกรรมผู้เรียนทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ด้านการปฏิบัติ ด้านสุขภาพ ด้านการพัฒนาจิตใจ และด้านชิ้นงาน / ผลงาน พบว่าอยู่ในระดับคุณภาพ ดี

จากผลการประเมินกิจกรรมตามโครงการลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ของโรงเรียนเชียงดาววิทยาคม จังหวัดเชียงใหม่ แสดงให้เห็นว่าโรงเรียนมีการดำเนินงานสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของโครงการลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้แก่

1. สถานศึกษาสามารถบริหารจัดการเวลาเรียน จัดกิจกรรมการเรียนรู้ และกิจกรรมเพิ่มเวลารู้ได้อย่างเหมาะสมทั้งด้านวิชาการ และด้านปฏิบัติ
2. ครูสามารถใช้เป็นแนวทางการออกแบบกิจกรรมเพื่อให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาตนเองตามความสนใจและความถนัดอย่างเต็มตามศักยภาพ มีคุณภาพตามหลักสูตร และมีความสุขกับการเรียนรู้
3. ผู้ปกครอง ชุมชน หน่วยงาน องค์กร และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพการศึกษาเข้าใจแนวคิดและเห็นแนวทางการดำเนินงานตามนโยบาย “ลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้”

นอกจากนี้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาตามกระบวนการ 4H ประกอบด้วย Head (กิจกรรมพัฒนาสมอง), Heart (กิจกรรมพัฒนาจิตใจ), Hand (กิจกรรมพัฒนาทักษะการปฏิบัติ) และ Health (กิจกรรมพัฒนาสุขภาพ) โดยจากผลการวิจัยทำให้มีแนวทางในการพัฒนา 4H ได้แก่ ควรจัดกิจกรรมตามความถนัดและความสนใจของผู้เรียนเอง เพราะจะเป็นการส่งเสริมการพัฒนา 4 อย่างยั่งยืน ซึ่งเป็นไปตามเป้าหมายของโครงการ คือ

1. พัฒนาผู้เรียนด้าน 4H คือ Head (กิจกรรมพัฒนาสมอง), Heart (กิจกรรมพัฒนาจิตใจ), Hand (กิจกรรมพัฒนาทักษะการปฏิบัติ) และ Health (กิจกรรมพัฒนาสุขภาพ)
2. ผู้เรียนมีความสุขกับการเรียนรู้

อภิปรายผล

จากผลการวิจัย เรื่องการประเมินโครงการลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ ผู้วิจัยมีข้อค้นพบและประเด็นที่น่าสนใจจึงนำมาอภิปรายผล ดังนี้

ด้านจุดมุ่งหมาย พบว่า โรงเรียนเชียงดาววิทยาคม จังหวัดเชียงใหม่ จัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการเรียนรู้ มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ พัฒนาตนเองตามความสนใจและความถนัดอย่างเต็มตามศักยภาพ และมีความสุขกับการเรียนรู้ ทั้งนี้อาจเป็นผลสืบเนื่องมาจากการที่โรงเรียนเชียงดาววิทยาคม จังหวัดเชียงใหม่ได้มีการสำรวจความสนใจและความถนัดของ

ผู้เรียน ครูผู้รับผิดชอบกิจกรรมและผู้เรียนกำหนดกิจกรรมร่วมกัน และมีการนำผู้เรียนไปศึกษาแหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่น ซึ่งเป็นไปตามทฤษฎีของของราล์ฟ ดับเบิลยู ไทเลอร์ (Ralph W. Tyler, 1950) เกี่ยวกับการกำหนดจุดมุ่งหมาย การกำหนดประสบการณ์ทางการศึกษา และการจัดประสบการณ์ทางการศึกษาให้ผู้เรียน สอดคล้องกับงานวิจัยของวิลัยพรณ์ เสรีวัฒน์ (2555) ที่ศึกษาเกี่ยวกับการประเมินเชิงระบบ โครงการโรงเรียนมาตรฐานสากล ผลการวิจัยพบว่า ด้านจุดมุ่งหมาย มีการกำหนดวัตถุประสงค์ของโครงการโรงเรียนมาตรฐานสากล ที่มีความคาดหวังให้นักเรียนมีความเป็นเลิศวิชาการ สื่อสารได้อย่างน้อย 2 ภาษา ล้ำหน้าทางความคิด ผลิตงาน อย่างสร้างสรรค์ และร่วมกันรับผิดชอบต่อสังคมโลก มีความเหมาะสมในระดับมาก และงานวิจัยของอาสนี นิสาลีละ (2555) ที่ศึกษาเกี่ยวกับการประเมินโครงการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนแยมจากวิชาคุณสรณ์ สำนักงานเขตบึงกุ่ม กรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า ด้านจุดมุ่งหมาย ได้กำหนดวัตถุประสงค์ เพื่อให้การดำเนินการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างเป็นระบบและมีประสิทธิภาพ จากผลการประเมินพบว่าวัตถุประสงค์ของโครงการมีความสอดคล้องกับบริบทของสังคม

ด้านกระบวนการ พบว่า โรงเรียนเชียงดาววิทยาคม จังหวัดเชียงใหม่ มีการดำเนินงาน เป็นขั้นตอน โดยเริ่มจากการเตรียมความพร้อม การวางแผน การดำเนินงาน และการวัดและประเมินผล แต่จากการสังเกต พบว่า ยังขาดรายงานการประชุมและปฏิทินการปฏิบัติงาน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าทางผู้รับผิดชอบมีการดำเนินงานตามขั้นตอนจริง แต่ไม่ได้มีการบันทึกเป็นลายลักษณ์อักษรและรายงานให้ผู้บังคับบัญชาได้รับทราบ ซึ่งเป็นไปตามทฤษฎีประเมินแบบ “Triple Ps Model” ของราล์ฟ ดับเบิลยู ไทเลอร์ (Ralph W. Tyler, 1950) การดำเนินงาน โดยเริ่มตั้งแต่การเตรียมความพร้อม การวางแผน การดำเนินงาน การตรวจสอบ รวมถึงการนำไปปรับปรุงเพื่อนำไปใช้ในการดำเนินงานครั้งต่อไปและสอดคล้องกับงานวิจัยของพรทิพย์ ถ้ายาย (2554) ที่ศึกษาเรื่องการประเมินโครงการการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในการพัฒนาท้องถิ่นของโรงเรียนบ้านแม่ฮ่องสอนขี้เหล็ก อำเภอดอยหลวง จังหวัดเชียงใหม่ ผลการวิจัยพบว่าได้มีการแบ่งขั้นตอนของการดำเนินงาน ดังนี้ (1)การเตรียมความพร้อม โดยจัดประชุม อบรม สัมมนาให้แก่คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2) การวางแผน (3) การดำเนินงาน และ(4) การวัดและประเมินผล และดารา เหลืองประเสริฐ (2553) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการประเมินโครงการยกระดับคุณภาพสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การ

ศึกษากาญจนบุรี เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า มีแบ่งขั้นตอนการดำเนินงาน ดังนี้ (1) การวางแผน (2) การดำเนินงาน (3) การวัดและประเมินผล และ (4) การปรับปรุง / แก้ไข

ด้านผลผลิต พบว่า โรงเรียนเชียงดาววิทยาคม จังหวัดเชียงใหม่ ได้ทำการพัฒนาผู้เรียนตามกระบวนการ 4H คือ ด้านการปฏิบัติ ด้านสุขภาพ ด้านการพัฒนาจิตใจ และด้านชิ้นงาน / ผลงาน แต่จากการสังเกตและสัมภาษณ์พบว่า ผู้เรียนได้รับการพัฒนาทักษะทั้ง 4 ด้าน แต่ยังไม่ครอบคลุมทั้งหมด เช่น การแก้ปัญหาของผู้เรียนยังไม่เป็นระบบ ซึ่งเป็นไปตามประเมินแบบ “Triple Ps Model” ของราล์ฟ ดับเบิลยู ไทเลอร์ (Ralph W. Tyler, 1950) การประเมินผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนโดยเน้น ตามพฤติกรรมที่กำหนดไว้ในโครงการ โดยประเมินทั้งผลที่เกิดการเรียนรู้โดยตรงและผลข้างเคียงอื่น ๆ ทั้งทางบวกและทางลบ สอดคล้องกับงานวิจัยของ เกียรติณรงค์ วันคำ (2554) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการประเมินผลโครงการพัฒนาระเบียบวินัยนักเรียนโดยวิถีทางลูกเสือ และยุวกาชาดของโรงเรียนผ่องพลอยอนุสรณ์ ผลการวิจัยพบว่า ผู้เรียนมีพฤติกรรมหลังจากเข้าร่วมโครงการ คือ ผู้เรียนกล้าแสดงออก และเป็นคนดีของสังคม ปฏิบัติตามระเบียบของโรงเรียน และสอดคล้องกับงานวิจัยของวิไลวรรณ ทรงกลด (2557) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการประเมินโครงการการพัฒนาความสามารถด้านการคิดของนักเรียน โรงเรียนบ้านสิริสุนหาญองค์การบริหารส่วนจังหวัดศรีสะเกษ ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนมีผลการแข่งขัน โครงการรับรางวัลทุกระดับความมีชื่อเสียงของโรงเรียนและกิจกรรมที่โรงเรียนจัดขึ้นมีผลสะท้อน ให้โรงเรียนพัฒนาตนเองได้ดีและมีคุณภาพด้วยมิตินร่วมมือกับผู้ปกครองและชุมชน

สรุป

ด้านจุดมุ่งหมาย จากผลการวิจัย พบว่า โรงเรียนมีการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการเรียนรู้ มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ พัฒนาการตนเองตามความสนใจและความถนัดอย่างเต็มตามศักยภาพ และมีความสุขกับการเรียนรู้

ด้านกระบวนการ พบว่า โรงเรียนมีการเตรียมความพร้อมและวางแผนการดำเนินงานอย่างชัดเจน มีการปรับโครงสร้างเวลาเรียนรวมของระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น และปรับเปลี่ยนกิจกรรมเพื่อพัฒนา 4H มีการวัดและประเมินผลตามสภาพจริง พร้อมทั้งนำผลการประเมินตามสภาพจริงมาหาแนวทางในการพัฒนาในครั้งต่อไป

ด้านผลผลิต พบว่า ผู้เรียนได้รับการพัฒนาทั้งหมด 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการปฏิบัติ พบว่า ผู้เรียนมีพฤติกรรมการปฏิบัติงานด้วยกระบวนการที่หลากหลาย ด้านสุขภาพ พบว่า ผู้เรียนสามารถปฏิบัติกิจกรรมได้อย่างคล่องแคล่ว ด้านการพัฒนาจิตใจ พบว่า ผู้เรียนมีการทุ่มเทเวลาให้กับการทำกิจกรรม และสามารถปฏิบัติงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข และ ด้านชิ้นงาน/ผลงานกิจกรรมพัฒนาทักษะปฏิบัติ พบว่า ผู้เรียนสามารถสร้างสรรค์ชิ้นงาน / ผลงานมีความถูกต้อง สมบูรณ์ ประณีต และสวยงาม

ผู้วิจัย มีข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัยและข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย

ด้านจุดมุ่งหมาย โรงเรียนควรมีแนวทางในการศึกษาวัตถุประสงค์ของโครงการลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ เพื่อให้คณะครูได้ดำเนินกิจกรรมตามวัตถุประสงค์ที่แท้จริง ด้านกระบวนการ 1. โรงเรียนควรมีแนวทางในการดำเนินงานที่ชัดเจน เพื่อให้การจัดทำโครงการสามารถพัฒนาต่อไปเรื่อย ๆ ไม่ควรเปลี่ยนกิจกรรมบ่อย และในการดำเนินกิจกรรมแต่ละครั้งควรมีการจัดทำเอกสาร/หลักฐานไว้ด้วย 2. โรงเรียนควรมีการจัดทำสารสนเทศของโครงการลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้อย่างเป็นระบบ เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการสืบค้นของผู้ที่สนใจ 3. โรงเรียนควรมีการประเมินการจัดกิจกรรมของโครงการลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ อย่างต่อเนื่อง เพื่อทำการปรับปรุงและหาแนวทางในการพัฒนากิจกรรมในครั้งต่อไป

ด้านผลผลิต โรงเรียนควรมีการจัดทำกิจกรรมที่ส่งเสริมผู้เรียนที่หลากหลายกว่าเดิม

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาเกี่ยวกับการจัดทำสารสนเทศของโครงการลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้

2.2 ควรทำการประเมินผลโครงการลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ในพื้นที่อื่นที่มีบริบทใกล้เคียงกัน และนำผลการวิจัยมาเปรียบเทียบเพื่อพัฒนาโครงการให้มีมาตรฐานดียิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- เกียรติณรงค์ วันคำ. (2554). การประเมินผลโครงการพัฒนาระเบียบวินัยนักเรียนโดยวิถีทางลูกเสือ และยุวกาชาดของโรงเรียนผ่องพลอยอนุสรณ์. วิทยานิพนธ์ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรจน์.
- ดารา เหลืองประเสริฐ. (2553). การประเมินโครงการยกระดับคุณภาพสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาญจนบุรี เขต 2. วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี.
- นิตา ชูโตนงรามเศรษฐพานิชและนิตยาภััสสรศิริ. (2544). “การประเมินโครงการ.” ในประมวลสาระชุดวิชาการวิจัยการบริหารการศึกษา.หน่วยที่ 14. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- พรทิพย์ ถาอ้าย. (2554). การประเมินโครงการการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในการพัฒนาท้องถิ่นของโรงเรียนบ้านแม่อนขี้เหล็ก อำเภอลำปาง จังหวัดเชียงใหม่ วิทยานิพนธ์ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยพายัพ.
- วิไลวรรณ ทรงกลด.(2557). การประเมินโครงการการพัฒนาความสามารถด้านการคิดของนักเรียน โรงเรียนบ้านสิริขุนหาญองค์การบริหารส่วนจังหวัดศรีสะเกษ.รายงานการประเมิน องค์การบริหารส่วนจังหวัดศรีสะเกษ.
- วิไลพรณ์ เสรีวัฒน์. (2555). การประเมินเชิงระบบโครงการโรงเรียนมาตรฐานสากล. วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์. (2547). การประเมินโครงการ: หลักการและการประยุกต์. กรุงเทพฯ:เฟื่องฟ้า.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2558). ผลประชุมองค์กรหลัก 1/2558. วันที่สืบค้น 8 ส.ค. 2558. จากเว็บไซต์ <http://www.moe.go.th/web-sm/2015/aug/278.html>
- อาสณี นิสาล๊ะ. (2555).การประเมินโครงการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนแยมจาดวิชานูสรณ์ สำนักงานเขตบึงกุ่ม กรุงเทพมหานคร.วิทยานิพนธ์ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรจน์.

ทักษะจำเป็นของครูในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนมัธยมศึกษา กลุ่มดอยอ่างขาง
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 34
The 21st Century Essential Skills of Secondary School Teachers ,
Doi Angkhang Cluster , Secondary Educational Service Area Office 34

วรัญญา ธิบเร่ง¹, พัชรีวรรณ กิจมี²

¹นักศึกษาปริญญาโท สาขาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยพาร์อีสเทอร์น, warunyuan@gmail.com

²อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ สาขาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยพาร์อีสเทอร์น,

nye_nai@hotmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่อง ทักษะจำเป็นของครูในศตวรรษที่ 21 ของครูโรงเรียนมัธยมศึกษา กลุ่มดอยอ่างขาง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 34 มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาทักษะจำเป็นของครูในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนมัธยมศึกษา ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้บริหาร ครูผู้สอน และนักเรียน ของโรงเรียนมัธยมศึกษา กลุ่มดอยอ่างขาง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 34 จำนวน 373 คน ปีการศึกษา 2559 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามเกี่ยวกับทักษะจำเป็นของครูในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนมัธยมศึกษา วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ความถี่ ร้อยละ และค่าฐานนิยม ผลการวิจัยพบว่า

ทักษะจำเป็นของครูในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนมัธยมศึกษา กลุ่มดอยอ่างขาง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 34 ส่วนใหญ่ครูมีการปฏิบัติทุกด้าน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า 1) ทักษะด้านการบริหารห้องเรียน โดยรวมมีฐานนิยมในการปฏิบัติมาก ซึ่งข้อที่มีฐานนิยมในการปฏิบัติมาก ได้แก่ ใช้คำพูดที่กระตุ้นให้นักเรียนอยากแสวงหาคำตอบในการจัดการเรียนรู้ 2) ทักษะด้านการทำให้บทเรียนมีความสอดคล้องกับชีวิตจริง โดยรวมมีฐานนิยมในการปฏิบัติปานกลาง ซึ่งข้อที่มีฐานนิยมในการปฏิบัติมาก ได้แก่ ใช้เหตุการณ์ปัจจุบันเป็นสื่อในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียน 3) ทักษะด้านการคิดเชิงวิพากษ์ โดยรวมมีฐานนิยมในการปฏิบัติปานกลาง ซึ่งข้อที่มีฐานนิยมในการปฏิบัติมาก ได้แก่ จัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้นักเรียนได้ฝึกการใช้เหตุผลในการแก้ปัญหา 4) ทักษะด้านทักษะทางเทคโนโลยี โดยรวมมีฐานนิยมในการปฏิบัติปานกลาง ซึ่งข้อที่มีฐานนิยมในการปฏิบัติมาก ได้แก่ ค้นหาเนื้อหาในเว็บไซต์ต่าง ๆ ในการเตรียมกิจกรรมการเรียนรู้ 5) ทักษะด้านความเป็นสากล โดยรวมมีฐานนิยมในการปฏิบัติปานกลาง ซึ่งข้อที่มีฐานนิยมในการปฏิบัติมาก ได้แก่ จัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยให้นักเรียนได้ค้นคว้าข้อมูลข่าวสารผ่านเว็บไซต์ข่าวสารต่าง ๆ 6) ทักษะด้านความร่วมมือ โดยรวมมีฐานนิยมในการปฏิบัติปานกลาง ซึ่งข้อที่มีฐานนิยมในการปฏิบัติมาก ได้แก่ จัดการเรียนการสอนโดยใช้กระบวนการกลุ่ม และ 7) ทักษะด้านการพัฒนาวิชาชีพ โดยรวมมีฐานนิยมในการปฏิบัติปานกลาง ซึ่งข้อที่มีฐานนิยมในการปฏิบัติมาก ได้แก่ เพิ่มพูนความรู้อยู่เสมอ โดยการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง

คำสำคัญ : ทักษะจำเป็นของครูโรงเรียนมัธยมศึกษา ศตวรรษที่ 21

Abstract

The research titled “The 21st Century Essential Skills of Secondary School Teachers , DoiAngkhang Cluster , Secondary Educational Service Area Office 34” aimed to study the essential skills of 21st century teachers of the secondary schools. The population used in the study included administrators, teachers and students of the secondary schools, Doi Angkhang Cluster, Secondary Educational Service Area Office 34 with the number of 373 people in the academic year 2016. The tools used in the research were questionnaires about the teachers’ essential skills in 21st century of the secondary schools. The data were analyzed by frequency, percentage and mode. The findings were as follows:

According to the 21st Century Essential Skills of Secondary School Teachers , DoiAngkhang Cluster , Secondary Educational Service Area Office 34, most teachers practiced all aspects. When considering each aspect, it was found as follows. 1) The classroom management skills showed that overall, the mode of performance was high. The item with high mode of performance was to use words motivating the students to seek answers in the learning management. 2) The skills of making the lessons consistent with real life revealed that overall, the mode of operation was moderate. The item with high mode of operation was to use current events as media of managing learning activities for learners. 3) The critical thinking skills presented that overall, the mode of practice was moderate. The item with high mode of practice was to organize learning activities encouraging the students to practice solving problems with rationality. 4) The technological skills revealed that overall, the mode of operation was moderate. The item with high mode of operation was to search contents on various websites to prepare learning activities. 5) The international skills showed that, overall, the mode of practice was moderate. The item with high mode of practice was to organize learning activities by allowing students to search information through various news websites. 6) The collaborative skills presented that overall, the mode of performance was moderate. The item with high mode of performance was to manage learning and teaching by using group processes. 7) The professional development skills showed that overall, the mode of operation was moderate. The item with high mode of operation was to increase knowledge regularly by independent study.

Keywords : Essential Skills of Secondary School Teachers, 21st Century

บทนำ

ในการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง (2552-2561) กำหนดให้ “คนไทยได้เรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพ” โดยมีจุดเน้นการปฏิรูป 3 เรื่อง ได้แก่ (1) พัฒนาคุณภาพการศึกษาและการเรียนรู้ (2) โอกาสทางการศึกษา เปิดโอกาสให้คนไทยเข้าถึงการเรียนรู้อย่างมีคุณภาพ (3) การมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนของสังคม โดยคุณภาพของการศึกษาและการเรียนรู้จะต้องบรรลุ 3 คุณภาพ คือ (1) คุณภาพคนไทยยุคใหม่ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ, 2552, 11-32) การศึกษาในศตวรรษที่ 21 มีการกำหนดแนวทางในการพัฒนาทักษะผู้เรียน ที่ทุกคนจะต้องเรียนรู้ตลอดชีวิต คือ การเรียนรู้ 3R x 7C 3R คือ 1) Reading (อ่านออก) 2) (W)Riting (เขียนได้) และ 3) (A)Rithmetics (คิดเลขเป็น) 7C ได้แก่ 1) Critical

Thinking and Problem Solving (ทักษะด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณ และทักษะในการแก้ปัญหา) 2) Creativity and Innovation (ทักษะด้านการสร้างสรรค์ และนวัตกรรม) 3) Cross-cultural Understanding (ทักษะด้านความเข้าใจความต่างวัฒนธรรมต่างกระบวนทัศน์) 4) Collaboration, Teamwork and Leadership (ทักษะด้านความร่วมมือ การทำงานเป็นทีม และภาวะผู้นำ) 5) Communications, Information, and Media Literacy (ทักษะด้านการสื่อสารสารสนเทศ และรู้เท่าทันสื่อ) 6) Computing and ICT Literacy (ทักษะด้านคอมพิวเตอร์ และเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร) และ 7) Career and Learning Skills (ทักษะอาชีพ และทักษะการเรียนรู้) (ศิริวรรณ ฉัตรมณีรุ่งเจริญ และ วรารัตนา ทองนพคุณ, 2557, 7) (2) คุณภาพครูยุคใหม่ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ, 2552, 11-32) ทักษะสำหรับครู

ในศตวรรษที่ 21 ซึ่งเป็นศตวรรษที่เข้าถึงสื่ออิเล็กทรอนิกส์ต่าง ๆ ได้อย่างง่าย เป็นศตวรรษที่ต้องการอะไรมากกว่าการเข้าใจทฤษฎีเบื้องต้นทางการศึกษา และการจัดการชั้นเรียน แต่ครูจะต้องทำงานอย่างร่วมมือกับคนอื่นเพื่อนำเอาเทคโนโลยีใหม่ๆ เข้าสู่ห้องเรียน และเตรียมนักเรียนออกสู่โลกกว้าง ดังนั้นครูจะต้องมีทักษะที่จำเป็น 7 ประการคือ 1) การบริหารห้องเรียน (Classroom Management) 2) การทำให้บทเรียนมีความสอดคล้องกับชีวิตจริง (Making content relevant) 3) การคิดเชิงวิพากษ์ (Critical Thinking) 4) ทักษะทางเทคโนโลยี (Technology) (5) ความเป็นสากล (Globalization) 6) ความร่วมมือ (Collaboration) และ 7) การพัฒนาวิชาชีพ (Professional Development) (Simmons , อ้างใน วิโรจน์ สารัตนะ, 2556, 31-32) (3) คุณภาพแหล่งเรียนรู้/สถานศึกษายุคใหม่ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ, 2552, 11-32) โรงเรียนในศตวรรษที่ 21 ว่าเป็นผลพวงของความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี ซึ่งทำให้รูปแบบการศึกษาในศตวรรษที่ 21 มีลักษณะดังนี้ 1) เป็นสหวิทยาการ (Inter-disciplinary) มีการบูรณาการระหว่างสาขาวิชา 2) สื่อสังคมออนไลน์ (Social Media) เป็นเครื่องมือที่ช่วยให้ครูและนักเรียนสามารถติดต่อกันได้ตลอดเวลา 3) โครงสร้างและจุดเน้นของห้องเรียน (Structure and Focus of Classroom) เป็นห้องเรียนที่จัดให้เหมาะสมกับหลัก สูตรที่ไม่เน้นตำรา เน้นสภาพแวดล้อมเชิงรุก เน้นการสืบค้นความรู้ในสารสนเทศ และ 4) การเรียนรู้แบบร่วมมือ (Collaborative Learning) เป็นรูปแบบที่ช่วยให้นักเรียนเตรียมตัวเพื่อการทำงานเป็นทีมต่อไปในอนาคต โดยอาศัยสื่อสังคมออนไลน์ (Pham , อ้างใน วิโรจน์ สารัตนะ, 2556, 79-80) ครูเป็นผู้ที่มีความใกล้ชิดกับนักเรียนมากที่สุด และเป็นผู้จัดการเรียนรู้ให้กับนักเรียน ดังนั้นครูจึงเป็นปัจจัยที่สำคัญเป็นอย่างยิ่งในการพัฒนาผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ให้เกิดทักษะที่จำเป็น ซึ่งในการพัฒนาผู้เรียนครูก็มีความจำเป็นต้องมีทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 เช่นกัน

โรงเรียนมัธยมกลุ่มตัวอย่างบาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 34 ได้เริ่มนำเอาทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 มาใช้ตั้งแต่ปีการศึกษา 2557 เพื่อพัฒนาทักษะนักเรียนตามโครงการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของแผนงานขยายโอกาสและพัฒนาคุณภาพการศึกษา (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 34, 2556, 69-70) จากการดำเนินงานที่ผ่านมายังไม่เคยมีการศึกษาว่า ครูในโรงเรียนมัธยมศึกษา กลุ่มตัวอย่างบาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

มัธยมศึกษา เขต 34 มีทักษะจำเป็นตามศตวรรษที่ 21 หรือไม่ อย่างไร

จากเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาเกี่ยวกับทักษะจำเป็นของครูในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนมัธยมศึกษา กลุ่มตัวอย่างบาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 34 เพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาทักษะจำเป็นของครูในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนมัธยมศึกษา กลุ่มตัวอย่างบาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 34 ต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อศึกษาทักษะจำเป็นของครูในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนมัธยมศึกษา กลุ่มตัวอย่างบาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 34

วิธีการวิจัย

การวิจัยเรื่องทักษะจำเป็นของครูในศตวรรษที่ 21 ของครูโรงเรียนมัธยมศึกษา กลุ่มตัวอย่างบาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 34 ในครั้งนี้ ผู้วิจัยมีวิธีดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. **กลุ่มศึกษา** ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วย ผู้บริหาร ครูผู้สอน และนักเรียนที่เป็นหัวหน้าห้อง โรงเรียนมัธยมศึกษา กลุ่มตัวอย่างบาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 34 ทั้งสิ้น 373 คน ในปีการศึกษา 2559

2. **เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย** เครื่องมือที่จะใช้ในการวิจัยในครั้งนี้คือแบบสอบถามเกี่ยวกับทักษะจำเป็นของครูในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนมัธยมศึกษา แบ่งออกเป็น 2 ชุด คือ ชุดสำหรับผู้บริหารและครู และชุดสำหรับนักเรียน โดยชุดสำหรับผู้บริหารและครูแบ่งเป็น 2 ตอน ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ตอนที่ 2 ทักษะจำเป็นของครูในศตวรรษที่ 21 โรงเรียนมัธยมศึกษา เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 3 ระดับ ส่วนแบบสอบถามสำหรับนักเรียน มีตอนเดียว คือ ทักษะจำเป็นของครูในศตวรรษที่ 21 โรงเรียนมัธยมศึกษา เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 3 ระดับ โดยมีขั้นตอนการสร้างเครื่องมือดังนี้ ศึกษา ค้นคว้า หลักการ ทฤษฎี เอกสาร บทความ ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทักษะจำเป็นของครูในศตวรรษที่ 21 เพื่อนำมาเป็นกรอบแนวคิดในการสร้างแบบสอบถาม สร้างแบบสอบถาม เกี่ยว

กับทักษะจำเป็นของครูในศตวรรษที่ 21 ในด้าน 1) การบริหารห้องเรียน (Classroom Management) 2) การทำให้บทเรียนมีความสอดคล้องกับชีวิตจริง (Making Content Relevant) 3) การคิดเชิงวิพากษ์ (Critical Thinking) 4) ทักษะทางเทคโนโลยี (Technology) 5) ความเป็นสากล (Globalization) 6) ความร่วมมือ (Collaboration) และ 7) การพัฒนาวิชาชีพ (Professional Development) ทั้งในส่วนที่ใช้เก็บข้อมูลจากผู้บริหารและครู และในส่วนของนักเรียน เสนอผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) เลือกข้อที่มีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.67 ขึ้นไป จากนั้นทดลองใช้เครื่องมือกับกลุ่มตัวอย่าง (Try-Out) ที่โรงเรียนสะเมิงพิทยาคม จำนวน 30 คน แล้วนำข้อมูลมาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา แบบสอบถามสำหรับผู้บริหารและครูได้ค่าความเชื่อมั่น (Reliability) .931 แบบสอบถามสำหรับนักเรียนได้ค่าความเชื่อมั่น .896 นำแบบสอบถามที่ผ่านการหาค่าความเชื่อมั่นและมีความสมบูรณ์แล้วไปใช้เก็บข้อมูลกับกลุ่มเป้าหมายต่อไป

3. การเก็บรวบรวม ผู้วิจัยขอหนังสือจากคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยพายัพเพื่อขอความร่วมมือในการจัดเก็บข้อมูลการวิจัย จากโรงเรียนมัธยมศึกษาในกลุ่มตอย่างขาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 34 จำนวน 5 โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนฝาง อนุบาล 1 โรงเรียนไชยปราการ โรงเรียนเชียงดาวพิทยาคม โรงเรียนอรุณวิทยพิทยาคม และโรงเรียนเวียงแหงพิทยาคม ผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถามสำหรับผู้บริหารและครูทั้งหมด 262 ชุด ได้คืน 244 ชุด คิดเป็นร้อยละ 93.13 และส่งแบบสอบถามสำหรับนักเรียนทั้งหมด 135 ชุด ได้คืน 129 ชุด คิดเป็นร้อยละ 95.56 หลังจากที่ได้แบบสอบถามคืนผู้วิจัยได้นำข้อมูลมาวิเคราะห์และคำนวณค่าทางสถิติ สำหรับแบบสอบถามสำหรับผู้บริหารและครู ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์โดยใช้ ความถี่และร้อยละ ตอนที่ 2 ทักษะจำเป็นของครูในศตวรรษที่ 21 วิเคราะห์โดยใช้ ค่าฐานนิยม (Mode) ในส่วนของแบบสอบถามสำหรับนักเรียน ทักษะจำเป็นของครูในศตวรรษที่ 21 วิเคราะห์โดยใช้ ค่าฐานนิยม (Mode)

ผลการวิจัย

สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่าส่วนใหญ่เป็นครู จำนวน 220 คน คิดเป็นร้อยละ 90.16 ส่วนใหญ่อายุ 25 – 35 ปี จำนวน 121 คน คิดเป็นร้อยละ

49.59 วุฒิก่อนศึกษาส่วนใหญ่ อยู่ในระดับปริญญาโท จำนวน 123 คน คิดเป็นร้อยละ 50.41 และมีประสบการณ์ในการทำงาน 5 – 10 ปี จำนวน 79 คน คิดเป็นร้อยละ 32.38

ทักษะจำเป็นของครูในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนมัธยมศึกษา ประกอบด้วย 7 ด้าน ได้แก่ การบริหารห้องเรียน การทำให้บทเรียนมีความสอดคล้องกับชีวิตจริง การคิดเชิงวิพากษ์ ทักษะทางเทคโนโลยี ความเป็นสากล ความร่วมมือ และการพัฒนาวิชาชีพ มีรายละเอียดดังนี้

ทักษะด้านที่ 1 การบริหารห้องเรียน พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่า ครูมีการปฏิบัติทักษะจำเป็นของครูในศตวรรษที่ 21 โดยส่วนใหญ่มีฐานนิยมในการปฏิบัติมาก ในส่วนที่มีการปฏิบัติ พบว่า ข้อที่มีฐานนิยมในการปฏิบัติมาก ได้แก่ ใช้คำพูดที่กระตุ้นให้นักเรียนอยากแสวงหาคำตอบในการจัดการเรียนรู้ ให้คำปรึกษาเมื่อนักเรียนมีปัญหาเกิดขึ้น และ เปิดโอกาสให้นักเรียนคิดสิ่งใหม่โดยครูคอยให้คำแนะนำ

ทักษะด้านที่ 2 การทำให้บทเรียนมีความสอดคล้องกับชีวิตจริง พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่า ครูมีการปฏิบัติทักษะจำเป็นของครูในศตวรรษที่ 21 โดยส่วนใหญ่มีฐานนิยมในการปฏิบัติปานกลาง ในส่วนที่มีการปฏิบัติ พบว่า ข้อที่มีฐานนิยมในการปฏิบัติมาก ได้แก่ ใช้เหตุการณ์ปัจจุบันเป็นสื่อในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียน ครูจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมให้นักเรียนประยุกต์การเรียนรู้สำหรับการแก้ปัญหาในชีวิตประจำวัน และครูให้นักเรียนสร้างชิ้นงานที่นักเรียนสามารถนำความรู้ไปใช้ในชีวิตจริง

ทักษะด้านที่ 3 การคิดเชิงวิพากษ์ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่า ครูมีการปฏิบัติทักษะจำเป็นของครูในศตวรรษที่ 21 โดยส่วนใหญ่มีฐานนิยมในการปฏิบัติปานกลาง ในส่วนที่มีการปฏิบัติ พบว่า ข้อที่มีฐานนิยมในการปฏิบัติมาก ได้แก่ จัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้นักเรียนได้ฝึกการใช้เหตุผลในการแก้ปัญหา จัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่มุ่งให้นักเรียนแสวงหาความรู้จากแหล่งข้อมูลที่หลากหลาย ฝึกให้นักเรียนเลือกวิธีการแก้ปัญหาที่เหมาะสมจากแนวทางการแก้ปัญหาที่หลากหลาย

ทักษะด้านที่ 4 ทักษะทางเทคโนโลยี พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่า ครูมีการปฏิบัติทักษะจำเป็นของครูในศตวรรษที่ 21 โดยส่วนใหญ่มีฐานนิยมในการปฏิบัติปานกลาง ในส่วนที่มีการปฏิบัติ พบว่า ข้อที่มีฐานนิยมในการปฏิบัติมาก ได้แก่ ครูจัดการเรียนการสอนผ่านระบบอินเทอร์เน็ต ครูใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ในการสื่อสารกับนักเรียน และค้นหาเนื้อหาในเว็บไซต์ต่าง ๆ

ในการเตรียมกิจกรรมการเรียนรู้

ทักษะด้านที่ 5 ความเป็นสากล พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่า ครูมีการปฏิบัติทักษะจำเป็นของครูในศตวรรษที่ 21 โดยส่วนใหญ่มีฐานนิยมในการปฏิบัติปานกลาง ในส่วนที่มีการปฏิบัติ พบว่า ข้อที่มีฐานนิยมในการปฏิบัติมากที่สุด ได้แก่ จัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยให้นักเรียนได้ค้นคว้าข้อมูลข่าวสารผ่านเว็บไซต์ ข่าวสารต่าง ๆ จัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยให้ความสำคัญกับภูมิปัญญาท้องถิ่น และส่งเสริมให้นักเรียนเกิดความรู้ภาคภูมิใจในท้องถิ่นของตนเอง

ทักษะด้านที่ 6 ความร่วมมือ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่า ครูมีการปฏิบัติทักษะจำเป็นของครูในศตวรรษที่ 21 โดยส่วนใหญ่มีฐานนิยมในการปฏิบัติปานกลาง ในส่วนที่มีการปฏิบัติ พบว่า ข้อที่มีฐานนิยมในการปฏิบัติมากที่สุด ได้แก่ จัดการเรียนการสอนโดยใช้กระบวนการกลุ่ม จัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยให้นักเรียนได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน ส่งเสริมให้นักเรียนฝึกการแก้ปัญหาาร่วมกัน

ทักษะด้านที่ 7 การพัฒนาวิชาชีพ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่า ครูมีการปฏิบัติทักษะจำเป็นของครูในศตวรรษที่ 21 โดยส่วนใหญ่มีฐานนิยมในการปฏิบัติปานกลาง ในส่วนที่มีการปฏิบัติ พบว่า ข้อที่มีฐานนิยมในการปฏิบัติมากที่สุด ได้แก่ เพิ่มพูนความรู้ อยู่เสมอ โดยการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง

อภิปรายผล

จากผลการวิจัย เรื่องทักษะจำเป็นของครูในศตวรรษที่ 21 ของครูโรงเรียนมัธยมศึกษา ผู้วิจัยมีข้อค้นพบและประเด็นที่น่าสนใจ นำมาอภิปรายผล ดังนี้

ทักษะด้านที่ 1 การบริหารห้องเรียน พบว่า ข้อที่มีฐานนิยมในการปฏิบัติมากที่สุด ได้แก่ ใช้คำพูดที่กระตุ้นให้นักเรียนอยากแสวงหาคำตอบในการจัดการเรียนรู้ ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากครูมีบทบาทในการจัดการเรียนการสอนที่ส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียน และในการจัดการเรียนการสอนนั้น ต้องมีการสื่อสาร คำพูดเป็นการสื่อสารที่ครูใช้ในการจัดการเรียนการสอนมากที่สุด ซึ่งการสร้างแรงบันดาลใจในการเรียนรู้ของนักเรียนได้นั้น ครูจึงต้องมีคำพูดที่กระตุ้นความสนใจเพื่อให้นักเรียนอยากที่จะแสวงหาคำตอบในการจัดการเรียนรู้ ดังที่ สมุน อมรวิวัฒน์ (อ้างใน สำนักงานส่งเสริมสังคมแห่งการเรียนรู้และคุณภาพเยาวชน, 2557) ได้กล่าวว่า การศึกษาในยุคศตวรรษที่ 21 ครูต้องรู้จัก

ปรับเปลี่ยนการสอน ไม่มุ่งเน้นเฉพาะเรื่องทฤษฎี แต่ต้องเปลี่ยนบริบทการเรียนการสอนที่ทำให้นักเรียนรู้จักหาคำตอบและตั้งคำถามด้วยตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับ สันติ บุญภิรมณ์ (2557, 25) ที่กล่าวว่า ครูต้องจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่กระตุ้นให้นักเรียนค้นพบตัวเองและมีความสุขกับการเล่าเรียน ไม่เบื่อหน่าย และอยากเรียนรู้อยู่เสมอ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชนัญธิดา ประมูลเชื้อ (2559) ที่ศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการเรียนภาษาอังกฤษของนักศึกษาอาชีวศึกษา วิทยาลัยศึกษานักศึกษาชาติพันธุ์ วิทยาลัยเทคโนโลยีซีเทคแปซิฟิก จังหวัดพะเยา ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยด้านการจัดการเรียนการสอน ระดับความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ย 3.82 ซึ่งปัจจัยด้านครูมีเทคนิคการสอนที่เข้าใจง่ายและไม่น่าเบื่อ มีค่าเฉลี่ย 3.85

ทักษะด้านที่ 2 การทำให้บทเรียนมีความสอดคล้องกับชีวิตจริง พบว่า ข้อที่มีฐานนิยมในการปฏิบัติมากที่สุด ได้แก่ ใช้เหตุการณ์ปัจจุบันเป็นสื่อในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียน ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่า ปัจจุบันโลกมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ทำให้การจัดการเรียนการสอนต้องมีการปรับเปลี่ยนให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น ครูจึงต้องนำเหตุการณ์ปัจจุบันมาเป็นสื่อการเรียนการสอน เพื่อให้นักเรียนสามารถนำความรู้มาใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวันได้อย่างเหมาะสม ดังที่ Churches (อ้างใน วิโรจน์ สารรัตน์, 2556, 20) กล่าวว่าศาสตร์การสอนจะต้องสะท้อนถึงวิธีการเรียนรู้ของนักเรียน สะท้อนถึงโลกที่พวกเขาจะต้องเดินทางเข้าไปในอนาคต ซึ่งเป็นโลกที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว มีการเชื่อมโยง มีการปรับเปลี่ยนและมีวิวัฒนาการ ดังนั้นรูปแบบและวิธีสอนจะต้องเน้นการเรียนรู้เพื่อศตวรรษที่ 21 ซึ่งรวมถึง การคำนึงถึงบริบทที่เป็นจริง สอดคล้องกับ สุรพล เอี่ยมอยู่ทรัพย์ (2554) ได้กล่าวถึงหลักการจัดการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ว่า (1) ครูจำเป็นต้องรู้ความแตกต่างของผู้เรียนแต่ละคน และหาวิธีสอนที่เหมาะสมเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างเต็มที่ เพื่อพัฒนาผู้เรียนแต่ละคนให้บรรลุถึงศักยภาพสูงสุดที่มีอยู่ (2) ส่งเสริมให้ผู้เรียนนำสิ่งที่เรียนรู้ไปปฏิบัติในการดำเนินชีวิตเพื่อพัฒนาตนเองไปสู่ศักยภาพสูงสุดที่แต่ละคนจะมี ซึ่งเป็นไปตามที่ วิลโล ดัจจิตสมคิด (2557, 160) ได้กล่าวว่า ครูสามารถประยุกต์ใช้เทคนิคการสอนต่าง ๆ เพื่อจัดบรรยากาศการเรียนรู้ที่น่าสนใจ และผู้เรียนเกิดความเข้าใจในเนื้อหาวิชาที่เรียน ตลอดจนสามารถเชื่อมโยงความรู้ไปสู่การนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ พิมพ์พัชร พรสวรรค์ (2552) ที่ศึกษาเกี่ยวกับ

การพัฒนาสื่อการเรียนรู้เชิงวัตถุรูปแบบจำลองสถานการณ์ในการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ สำหรับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนที่เรียนด้วยสื่อการเรียนรู้เชิงวัตถุรูปแบบจำลองสถานการณ์ในการเรียนวิทยาศาสตร์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 และผลการศึกษาความพึงพอใจพบว่าอยู่ในระดับมากที่สุดโดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.51

ทักษะด้านที่ 3 การคิดเชิงวิพากษ์ พบว่า ข้อที่มีฐานนิยมในการปฏิบัติมาก ได้แก่ จัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้นักเรียนได้ฝึกการใช้เหตุผลในการแก้ปัญหา ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก การดำเนินชีวิตในปัจจุบันมักมีการเผชิญกับปัญหาที่แปลกใหม่ เป็นปัญหาที่ยากต่อการตัดสินใจ รวมถึงการที่มีข้อมูลข่าวสารที่มากมาย จากแหล่งที่แตกต่างกัน ดังนั้นครูจึงต้องมีการปรับกระบวนการเรียนการสอนให้นักเรียนสามารถพิจารณา หาเหตุผล ในการที่จะตัดสินใจยอมรับข้อมูล และตัดสินใจแก้ปัญหา เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนได้ฝึกการใช้เหตุผลในการแก้ปัญหา ดังที่ วีระสุดสังข์ (2550, 39) ได้กล่าวว่า การพัฒนากระบวนการคิดอย่างมีวิจารณ์ญาณ สามารถกระทำได้โดยการสร้างสถานการณ์หรือเหตุการณ์ที่เป็นปัญหาในระดับยาก ซับซ้อน และไม่สามารถแก้ไขได้ทันทีแต่ต้องประมวลข้อมูล ความรู้ ข้อคิดเห็นอย่างกว้างขวางมาประกอบการพิจารณาถ่วงถ่วงไตร่ตรองและประเมินผลอย่างรอบด้าน เพื่อให้เกิดผลการคิดที่รอบคอบและสมเหตุสมผล และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ธารณี ลอยขามป้อม (2552) ซึ่งได้ศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสามารถในการคิดเชิงวิพากษ์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่นเขต 5 ผลการวิจัยพบว่า บรรยากาศในชั้นเรียนเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลทั้งทางตรงและทางอ้อม ต่อความสามารถในการคิดเชิงวิพากษ์ โดยส่งผลทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งนี้เนื่องจากองค์ประกอบในชั้นเรียนที่เอื้อต่อการคิด ห้องเรียนมีความอบอุ่นเป็นกันเอง นักเรียนมีโอกาสแสดงความคิดเห็นระหว่างเพื่อนร่วมชั้น และครูมีการสร้างสถานการณ์ ต่าง ๆ เพื่อให้นักเรียนรู้จักคิดแก้ปัญหา จากสิ่งเหล่านี้จะเป็นการฝึกสมองให้เกิดการคิดเชิงวิพากษ์

ทักษะด้านที่ 4 ทักษะทางเทคโนโลยี พบว่า ข้อที่มีฐานนิยมในการปฏิบัติมาก ได้แก่ ค้นหาเนื้อหาในเว็บไซต์ต่าง ๆ ในการเตรียมกิจกรรมการเรียนรู้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ปัจจุบันเป็นยุคของเทคโนโลยี สารสนเทศ นักเรียนต่างให้ความสนใจต่อเทคโนโลยีดิจิทัล ดังนั้นครูจึงต้องมีการจัดการเรียนการสอนโดยใช้เทคโนโลยี รวมถึงการหาความ

รู้ที่หลากหลายจากแหล่งเรียนรู้ในอินเทอร์เน็ตที่มีอยู่อย่างมากมาย เพื่อใช้ในการเตรียมกิจกรรมการเรียนรู้ของนักเรียน เพื่อให้มีเนื้อหาที่น่าสนใจและมีความทันสมัย ดังที่ Flamand (อ้างใน วิโรจน์ สารรัตน์, 2556, 32) ได้กล่าวถึงบทบาทครูในศตวรรษที่ 21 ในด้านเทคโนโลยีว่า ครูควรให้ความสำคัญกับเทคโนโลยี เนื่องจากการสอนในศตวรรษที่ 21 ต้องเข้าใจถึงวิธีการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ครูต้องสอนนักเรียนโดยใช้คอมพิวเตอร์ การวิจัยทางอินเทอร์เน็ต การเปิดโลกกว้างเพื่อแสวงหาข้อมูลใหม่ ๆ มาพัฒนาวิธีการสอนแบบเก่า และสอดคล้องกับงานวิจัยของ นันธิยา มงคล (2550) ซึ่งได้ศึกษาเกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในระบบอินเทอร์เน็ตเพื่อการเรียนการสอนของครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ช่วงชั้นที่ 1-2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาญจนบุรี พบว่า โดยรวมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในระบบอินเทอร์เน็ตเพื่อการเรียนการสอนของครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานอยู่ในระดับปานกลาง โดยเหตุผลที่สนับสนุนใช้อินเทอร์เน็ตคือ ครูเห็นว่าอินเทอร์เน็ตเข้ามามีบทบาททางการศึกษา โดยข้อมูลข่าวสารที่มากมายที่สามารถใช้ประโยชน์ในการสอนและเพิ่มพูนความรู้ให้กับตนเอง และอินเทอร์เน็ตเป็นแหล่งความรู้ที่มีแขนงวิชามากที่สุดในโลก เป็นสื่อที่สามารถสืบค้นข้อมูลจากแหล่งต่าง ๆ ได้ทั่วโลกและประหยัดเวลามากกว่า

ทักษะด้านที่ 5 ความเป็นสากล พบว่า ข้อที่มีฐานนิยมในการปฏิบัติมาก ได้แก่ จัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยให้นักเรียนได้ค้นคว้าข้อมูลข่าวสารผ่านเว็บไซต์ข่าวสารต่าง ๆ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก ความรู้ที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอนไม่ได้มีเพียงแต่ในตำราเหมือนในยุคก่อน แต่ความรู้มีอยู่มากมาย หลายแหล่งความรู้จากทั่วโลก แหล่งความรู้ที่สำคัญคือแหล่งความรู้จากเว็บไซต์ต่าง ๆ ซึ่งในปัจจุบันนักเรียนสามารถใช้อินเทอร์เน็ตได้อย่างทั่วถึง ครูจึงสามารถจัดการเรียนการสอนโดยให้นักเรียนสามารถค้นคว้าข้อมูลข่าวสารผ่านเว็บไซต์ต่างๆ จากทั่วโลกได้ เพื่อให้นักเรียนได้เรียนรู้ข้อมูลที่มีความหลากหลาย และนำมาใช้ได้อย่างเหมาะสม ดังที่ มณีรัตน์ สุพร (2554) ได้กล่าวไว้ว่า การศึกษาของไทยจะมีแนวโน้มเป็นระบบการศึกษาที่เพิ่มศักยภาพ การเรียนรู้ ส่งเสริมทักษะเกี่ยวกับกระบวนการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาตนเองได้ต่อเนื่องตลอดชีวิต สามารถพัฒนาหรือปรับตัวให้เท่าทันกับสภาวะการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของโลก เป้าหมายของการศึกษา จะเป็นไปในลักษณะที่มุ่งพัฒนาวุฒิของความเป็นมนุษย์ ที่วัดไม่ได้ด้วย วุฒิปัตร์ เนื้อหาของการศึกษา จะเน้นส่งเสริมสร้างการพัฒนาความเป็นมนุษย์ให้สมดุล รูปแบบของการจัดการ

ศึกษาในอนาคต จะให้อิสระแก่ผู้เรียนมากขึ้น ให้คนรักท้องถิ่นและสามารถดำเนินชีวิตในท้องถิ่นได้อย่างพึงพอใจ มีการใช้รูปแบบขององค์กรต่าง ๆ เข้ามารวมกับการศึกษามากขึ้น เช่น ครอบครัวยุคใหม่ ชุมชน สื่อมวลชน องค์กรศาสนา ภาคเอกชน องค์กรเอกชน องค์กรเฉพาะกิจ ระบบการศึกษาจะเป็นการเรียนรู้แบบเสรี มีการนำเทคโนโลยีสารสนเทศข้อมูลของโลก มาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดในการจัดการศึกษาครูกับนักเรียนไม่จำเป็นต้องจำกัดอยู่แต่ในห้องเรียน แต่จะกลายเป็น Cyber Space Curriculum คือ บทเรียนสมัยใหม่ที่ผ่านสื่อยุคใหม่ เช่น อินเทอร์เน็ต อันจะทำให้สามารถศึกษาค้นคว้าแหล่งข้อมูลต่าง ๆ ทั่วโลกได้อย่างไม่มีขีดจำกัด โดยสอดคล้องกับงานวิจัยของจรัสศักดิ์ จันกัน (2549) ที่ศึกษาเกี่ยวกับ พฤติกรรมปัญหาการใช้อินเทอร์เน็ตของนักเรียนและนักศึกษาวิทยาลัยเทคนิคแพร่ ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาทั้ง ปวช. และ ปวส. มีการใช้อินเทอร์เน็ตในวิทยาลัยมากที่สุด แสดงให้เห็นว่า สถานศึกษาได้มีการสนับสนุนให้ใช้อินเทอร์เน็ตในการเรียนการสอน ซึ่งเป็นแหล่งรวบรวมข้อมูลข่าวสาร และแหล่งค้นคว้าที่ทันสมัยและเปิดกว้าง และนักศึกษาทั้ง ปวช. และ ปวส. มีจุดประสงค์ในการใช้อินเทอร์เน็ต เพื่อ ฟังเพลง เล่นเกม เพื่อประกอบการทำรายงาน อ่านข่าว และอื่น ๆ และสอดคล้องกับงานวิจัยของวิรุณ นุ่มรักแย้ม (2550) ที่ศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมการใช้อินเทอร์เน็ตของนักเรียนระดับมัธยมในเขตพื้นที่อำเภอ กบินทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี ผลการวิจัยพบว่า ด้านการศึกษาผู้ตอบแบบสอบถาม มีความคิดเห็นโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ย 3.45 เมื่อพิจารณารายชื่อพบว่า อยู่ในระดับมาก 3 รายการ คือ 1) นักเรียนค้นคว้าหาความรู้ใหม่ทางอินเทอร์เน็ต 2) นักเรียนใช้อินเทอร์เน็ตค้นคว้าความรู้ในหัวข้อที่สนใจ และ 3) นักเรียนค้นหาข้อมูลในอินเทอร์เน็ตแทนการไปห้องสมุด

ทักษะด้านที่ 6 ความร่วมมือ พบว่า ข้อที่มีฐานนิยมในการปฏิบัติมาก ได้แก่ จัดการเรียนการสอนโดยใช้กระบวนการกลุ่ม ทั้งนี้เนื่องจาก ครูเห็นว่าการใช้กระบวนการกลุ่มในการจัดการเรียนการสอนจะเป็นการเสริมสร้างการทำงานเป็นทีมให้กับนักเรียน ส่งเสริมให้นักเรียนเกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ซึ่งถือว่าเป็นทักษะที่ส่งเสริมการทำงานที่สำคัญในศตวรรษที่ 21 ดังที่ จันทรเพ็ญ เชื้อพานิช (อ้างใน ประเทือง วิบูลศักดิ์, 2552) ได้กล่าวว่าการเรียนรู้ร่วมกัน เป็น การเรียนรู้ที่เกิดจากผู้เรียนร่วมมือร่วมใจกัน ศึกษาค้นคว้า และปฏิบัติงาน เพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายอย่างเต็มความสามารถ เน้นการเรียนรู้ร่วมกันโดยมีการยอมรับในบทบาทหน้าที่ของกันและกัน ช่วยเหลือซึ่ง

กันและกัน และแลกเปลี่ยนความรู้และความคิดเห็นกัน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ศลิษา แสงเมือง (2557) ที่ศึกษาเกี่ยวกับผลการจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการกลุ่ม สารระหน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้นกว่าก่อนการจัดการเรียนรู้และโดยภาพรวมทุกกลุ่มมีคะแนนพฤติกรรมการทำงานกลุ่มอยู่ในระดับมาก ซึ่งการทำงานเป็นกลุ่มจะก่อให้เกิดประโยชน์ต่อผู้เรียนทั้งในด้านปฏิสัมพันธ์ ส่งเสริมความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ความมีระเบียบวินัย ความรับผิดชอบในส่วนที่ได้รับมอบหมายและความรับผิดชอบต่องานกลุ่มตลอดจนเป็นการส่งเสริมความเป็นประชาธิปไตยให้กับผู้เรียน

ทักษะด้านที่ 7 การพัฒนาวิชาชีพ พบว่า ข้อที่มีฐานนิยมในการปฏิบัติมาก ได้แก่ เพิ่มพูนความรู้อยู่เสมอ โดยการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง ทั้งนี้เนื่องจากมาจากการที่ครูเห็นว่าการพัฒนาตนเองมีความสำคัญเป็นอย่างมากที่มีผลต่อการพัฒนาวิชาชีพ และการพัฒนาตนเอง โดยการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองมีความสะดวกสามารถศึกษาค้นคว้าผ่านอินเทอร์เน็ตที่มีความสะดวกและมีแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย ดังนั้นครูจึงมีการพัฒนาตนเองอยู่เสมอเพื่อพัฒนาทักษะและความสามารถของตนเอง ดังที่ กลุ่มบริหารทั่วไป สำนักบริหารกลาง สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข (อ้างใน เอกชัย บุญอาจ, 2557) ได้กล่าวไว้ว่า การพัฒนาตนเอง หมายถึง การสร้างความสามารถของตนเองให้มากยิ่งขึ้น และการพัฒนาความสามารถ ที่ยังไม่ได้พัฒนา โดยเหตุที่มนุษย์เรามีความต้องการที่จะให้ตนเองเจริญก้าวหน้า และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ภาณุวัฒน์ ติดทะ (2558) ที่ศึกษาเกี่ยวกับความต้องการพัฒนาสมรรถนะครู โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกลุ่มดอยอ่างขาง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 34 ผลการวิจัยพบว่า ความต้องการพัฒนาสมรรถนะครูด้านการพัฒนาตนเองมีค่าเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องจากครูได้เห็นความสำคัญในการพัฒนาตนเองตลอดเวลา มีความต้องการพัฒนาในด้านการศึกษา ค้นคว้าหาความรู้ มุ่งมั่นและแสวงหาโอกาสพัฒนาตนเองด้วยวิธีการที่หลากหลาย

สรุป

ผลการวิจัย พบว่า ทักษะด้านที่ 1 การบริหารห้องเรียน พบว่า ครูมีการปฏิบัติทักษะจำเป็นของครูในศตวรรษที่ 21 ในระดับมาก ทักษะด้านที่ 2 การทำให้บทเรียนมีความสอดคล้องกับชีวิตจริง พบว่า ครูมีการปฏิบัติ

ทักษะจำเป็นของครูในศตวรรษที่ 21 ในระดับปานกลาง ทักษะด้านที่ 3 การคิดเชิงวิพากษ์ ครูมีการปฏิบัติทักษะจำเป็นของครูในศตวรรษที่ 21 ในระดับปานกลาง ทักษะด้านที่ 4 ทักษะทางเทคโนโลยี ครูมีการปฏิบัติทักษะจำเป็นของครูในศตวรรษที่ 21 ในระดับปานกลาง ทักษะด้านที่ 5 ความเป็นสากล ครูมีการปฏิบัติทักษะจำเป็นของครูในศตวรรษที่ 21 ในระดับปานกลาง ทักษะด้านที่ 6 ความร่วมมือ ครูมีการปฏิบัติทักษะจำเป็นของครูในศตวรรษที่ 21 ในระดับปานกลาง และทักษะด้านที่ 7 การพัฒนาวิชาชีพ ครูมีการปฏิบัติทักษะจำเป็นของครูในศตวรรษที่ 21 ในระดับปานกลาง นั้นแสดงให้เห็นว่าถึงแม้ครูจะมีทักษะจำเป็นในศตวรรษที่ 21 แต่ยังคงควรที่จะพัฒนาทักษะที่มีให้สูงขึ้น เพราะครูถือเป็นปัจจัยหลักที่จะพัฒนานักเรียน ซึ่งในยุคศตวรรษที่ 21 เป็นยุคที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา ครูก็ต้องมีการพัฒนาเช่นเดียวกัน ดังนั้นผู้วิจัยจะนำเสนอผลการวิจัยให้ต้นสังกัด เพื่อนำไปพัฒนาทักษะจำเป็นของครูในศตวรรษที่ 21 ต่อไป

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

1. ครูควรมีการจัดทำแผนการอบรมที่มีความสอดคล้องกับทักษะด้านต่าง ๆ เพื่อเป็นการวางกรอบในการพัฒนาตนเองให้มีทักษะจำเป็นของครูในศตวรรษที่ 21 เพื่อส่งเสริมทักษะด้านที่มีการปฏิบัติในระดับมากให้ดีขึ้นและปรับปรุงทักษะที่มีการปฏิบัติในระดับปานกลางให้เพิ่มสูงขึ้น
2. สถานศึกษาควรให้ความสำคัญในการพัฒนาครูให้มีทักษะจำเป็นของครูในศตวรรษที่ 21 โดยจัดการฝึกอบรม และติดตามการปฏิบัติการสอน หลังจากมีการฝึกอบรมอย่างต่อเนื่อง
3. ครูควรมีการประเมินการเรียนการสอนของตนเอง โดยหัวหน้ากลุ่มสาระ เพื่อนครู และนักเรียนที่สอน เพื่อให้ทราบข้อบกพร่องในการจัดการเรียนการสอน พร้อมทั้งทราบข้อมูลความต้องการของนักเรียน เพื่อนำมาปรับปรุงและพัฒนาทั้งในด้านการพัฒนาตนเอง และการจัดการเรียนการสอนต่อไป

สำหรับข้อเสนอแนะในการทำงานวิจัยครั้งต่อไปมีดังนี้

1. ควรมีการศึกษาความต้องการพัฒนาทักษะจำเป็นครูในศตวรรษที่ 21
2. ควรวิจัยเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างการปฏิบัติทักษะจำเป็นของครูในศตวรรษที่ 21 กับ ทักษะในศตวรรษที่ 21 ที่เกิดกับผู้เรียน

เอกสารอ้างอิง

- (1) จิรศักดิ์ จันกัน. (2549). พฤติกรรมปัญหาการใช้อินเทอร์เน็ตของนักเรียนและนักศึกษาวิทยาลัยเทคนิคแพร่. วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์.
- (2) ชันญธิตา ประมูลเชื้อ. (2559). ปัจจัยที่มีผลต่อการเรียนภาษาอังกฤษของนักศึกษาอาชีวศึกษา กรณีศึกษานักศึกษาชาติพันธุ์ วิทยาลัยเทคโนโลยีซีเทคแปซิฟิก จังหวัดพะเยา. วิทยานิพนธ์ ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยพะเยา.
- (3) ธาณี ลอยขามป้อม. (2552). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสามารถในการคิดเชิงวิพากษ์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 5. วิทยานิพนธ์ การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- (4) นันธิยา มงคล. (2550). การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในระบบอินเทอร์เน็ตเพื่อการเรียนการสอนของครูใน สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ช่วงชั้นที่ 1-2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาญจนบุรี. วิทยานิพนธ์ ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี.
- (5) ประเทือง วิบูลศักดิ์. (2552). การเรียนรู้ร่วมกัน. วันที่สืบค้น 25 สิงหาคม 2559. จากเว็บไซต์ <http://www.sahavicha.com/?name=blog&file=readblog&id=277>
- (6) พิมพ์พิชร์ พรสวรรค์. (2552). การพัฒนาสื่อการเรียนรู้เชิงวัดรูปแบบจำลองสถานการณ์ในการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2. วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรอุตสาหกรรมมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ.
- (7) ภาณุวัฒน์ ดิดทะ. (2558). ความต้องการพัฒนาสมรรถนะครู โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกลุ่มตอยอ่างขางสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 34 จังหวัดเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น.
- (8) มณีรัตน์ สุพร. (2554). การศึกษาไทยในยุคโลกาภิวัตน์. วันที่ค้น 25 สิงหาคม 2559. จากเว็บไซต์ <https://www.gotoknow.org/posts/455466>

- (9) วิรุณ นุ่มรักแย้ม. (2550). พฤติกรรมการใช้อินเทอร์เน็ตของนักเรียนระดับมัธยมในเขตพื้นที่อำเภอ กบินทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี. วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี.
- (10) วิโรจน์ สารรัตน์. (2556). กระบวนทัศน์ใหม่ทางการศึกษา กรณีที่สะท้อนต่อการศึกษาศตวรรษที่ 21. กรุงเทพฯ: หจก.ทิพย์วิสุทธิ.
- (11) วิไล ตั้งจิตสมคิด. (2557). ความเป็นครู. กรุงเทพฯ : โอ เอส พริ้นติ้งเฮ้าส์.
- (12) วีระ สุตสังข์. (2550). การคิดวิเคราะห์ คิดอย่างมีวิจารณญาณ และคิดสร้างสรรค์. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- (13) สลิษา แสงเมือง. (2557). ผลการจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการกลุ่ม สารหน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลย์สงคราม.
- (14) ศิริวรรณ ฉัตรมณีรุ่งเจริญ และ วรางคณา ทองนพคุณ. (2557). ทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ความท้าทายในอนาคต. วันที่สืบค้น 19 สิงหาคม 2559. จากเว็บไซต์ [https:// education.pkru.ac.th](https://education.pkru.ac.th)
- (15) สันติ บุญภิรมณ์. (2557). ความเป็นครู Self – Actualization for Teacher. กรุงเทพฯ: ทริปปเบิล เอ็ดดูเคชั่น.
- (16) สุรพล เอี่ยมอุทัย. (2554). สอนอย่างไรที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ. วันที่สืบค้น 25 สิงหาคม 2559. จากเว็บไซต์ http://arts.payap.ac.th/artisit/index.php?option=com_content&view=article&id=178:2011-06-27-03-33-18 &catid=49:km&Itemid=112
- (17) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 34. (2556). แผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ 2557. วันที่สืบค้น 19 สิงหาคม 2559. จากเว็บไซต์ [https:// 182.93.222.30/plan57.htm](https://182.93.222.30/plan57.htm)
- (18) สำนักงานส่งเสริมสังคมแห่งการเรียนรู้และพัฒนาคุณภาพเยาวชน. (2555). ทักษะแห่งอนาคตใหม่ การเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21. วันที่สืบค้น 18 สิงหาคม 2559. จากเว็บไซต์ [http://www.qlf.or.th/home/ contents/417](http://www.qlf.or.th/home/contents/417)
- (19) สำนักเลขาธิการสภาการศึกษา. (2552). ข้อเสนอการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง (พ.ศ.2552-2561). กรุงเทพฯ: สกศ.
- (20) เอกชัย บุญอาจ. (2557). การพัฒนาตนเอง. วันที่สืบค้น 25 สิงหาคม 2559. จากเว็บไซต์ <https://www.gotoknow.org/posts/364938>

การจัดการการศึกษาแบบทวิศึกษาของสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา Dual Vocational Education Management of Small School Attached to Vocational Education Commission

นายชูเกียรติ อุ่นปัญญา¹, ผศ. ดร.พนมพร จันทรปัญญา²

¹นักศึกษานิเทศศาสตร์ สาขาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยพาร์อิสเทอร์น, counpanya@gmail.com

²อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ สาขาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยพาร์อิสเทอร์น

บทคัดย่อ:

การวิจัยเรื่องการจัดการการศึกษาแบบทวิศึกษาของสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษาการจัดการการศึกษาแบบทวิศึกษาของสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา กลุ่มเป้าหมายในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้บริหาร ครูผู้สอน และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาแบบทวิศึกษา ทั้งส่วนของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาและสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา รวมทั้งสิ้นจำนวน 100 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามชนิดเลือกตอบและการสัมภาษณ์ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ความถี่ ร้อยละ และการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า การจัดการการศึกษาแบบทวิศึกษาของสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา มีการดำเนินการ 4 ด้านได้แก่ (1) ด้านการวางแผน สถานศึกษาส่วนใหญ่มีการประชุมเพื่อวิเคราะห์สภาพแวดล้อมและสภาพความพร้อมของบุคลากร ส่วนการมีส่วนร่วมของบุคลากรในการกำหนดจุดหมาย ที่มีความสอดคล้องกับวิสัยทัศน์ พันธกิจ นโยบาย เป้าหมาย นั้นอยู่ในระดับน้อย รวมถึงการบรรจุการจัดการศึกษาแบบทวิศึกษาไว้ในแผนการปฏิบัติการระยะสั้นและระยะยาวของสถานศึกษานั้นมีการบรรจุเพียงบางสถานศึกษา (2) ด้านการจัดการองค์การ สถานศึกษาส่วนมากได้มีการทำบันทึกข้อตกลงความร่วมมือในการจัดการศึกษาแบบทวิศึกษา พร้อมทั้งมีการการแต่งตั้งคณะกรรมการรับผิดชอบโครงการ แต่มีบางสถานศึกษาที่มีการแต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อทำหน้าที่พิจารณาเทียบโอนผลการเรียน (3) ด้านการนำและการสั่งการ สถานศึกษาส่วนมากมีการสร้างขวัญและกำลังใจให้กับครู และจัดสิ่งอำนวยความสะดวกในการจัดการเรียนรู้ รวมถึงการประสานงานร่วมกับภาคีเครือข่าย เพื่อร่วมกันสนับสนุนการจัดการการศึกษาแบบทวิศึกษา (4) ด้านการควบคุมติดตาม สถานศึกษามีระบบการนิเทศและการกำกับติดตามการจัดการเรียนรู้ของครู โดยมีการประชุมชี้แจงการนิเทศและการกำกับติดตาม แต่สถานศึกษาส่วนมากไม่ได้นำผลการนิเทศและกำกับติดตามมาใช้ในการจัดการเรียนรู้ และจากการสัมภาษณ์ผู้บริหารของสถานศึกษาขนาดเล็กสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จากประเด็นปัญหาทั้ง 4 ด้าน นั้น มาจาก 3 ปัจจัย คือ (1) บุคลากรของสถานศึกษามีจำนวนไม่เพียงพอ เมื่อมีการจัดการศึกษาแบบทวิศึกษาเพิ่มเติมจากการเรียนการสอนปกติ จึงทำให้ชั่วโมงสอนของครูมีมากกว่าเดิม ซึ่งสถานศึกษาจะทำการจ้างบุคลากรสายการสอนเพิ่มก็จะเป็นการเพิ่มงบประมาณรายจ่ายของสถานศึกษา (2) งบประมาณ สถานศึกษาได้รับงบประมาณสนับสนุนจากต้นสังกัดตามจำนวนนักเรียนที่เข้าร่วมการเรียนการสอนแบบทวิศึกษา ในการทำความร่วมมือกันกับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นั้น บางสถานศึกษาอยู่ไกล จึงทำให้ค่าใช้จ่ายเพิ่มขึ้นจากค่าเดินทางของบุคลากรที่ไปปฏิบัติหน้าที่ จึงส่งผลให้งบประมาณที่ได้รับการสนับสนุนไม่สมดุลกับรายจ่ายของสถานศึกษา (3) วัสดุ ครุภัณฑ์ สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาไม่มีครุภัณฑ์ที่จำเป็นใช้ประกอบการสอนในบางสาขาวิชาจึงทำให้กระบวนการเรียนการสอนไม่เป็นไปตามสมรรถนะรายวิชา ในส่วนสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษามีครุภัณฑ์ที่ใช้ในการเรียนการสอนจริงแต่ไม่สะดวกขนย้ายไปยังสถานศึกษาที่จัดการเรียนการสอน จึงเกิดปัญหาที่สถานศึกษาที่อยู่ห่างไกล แนวทางที่จะพัฒนาการจัดการศึกษาแบบทวิศึกษา คือการสนับสนุนงบประมาณจากต้นสังกัดให้เหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษาแต่ละสถานศึกษาที่จัดการศึกษาแบบทวิศึกษา

คำสำคัญ: การจัดการ การศึกษาแบบทวิศึกษา สถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

ABSTRACT:

The research titled “Dual Vocational Education Management of Small School Attached to Vocational Education Commission” aimed to study the dual vocational management of small school attached to the Office of Vocational Education Commission. The study target group included administrators, teachers and people involved in the dual vocational education management with the total number of 100 people. The research instruments were questionnaires in form of multiple choice and interview. The data were analyzed by frequency, percentages and content analysis. The findings revealed that the dual vocational education management of small school attached to the Office of Vocational Education Commission did performances with 4 aspects as follows. (1) The planning showed that most schools had meetings to analyze environment and the personnel readiness. However, the involvement of personnel in targeting relevant to vision, mission, policy and goals was at a low level as well as the provision of dual vocational education management in school short- and long-term action plans was only available in some schools. (2) The organization management was found that most schools made a memorandum of understanding to manage dual vocational education along with the appointment of a team work being responsible for the project. However, there were some schools that appointed a committee being in charge of considering credit transfer. (3) The leading and commanding revealed that most schools created morale for the teachers and provided learning facilities as well as coordinated with network partners to support the dual vocational education management. (4) The controlling and monitoring presented that the schools had a system of supervising and monitoring the teachers’ learning management by arranging a meeting to clarify the supervision and monitoring. However, most schools did not make use of supervision and monitoring results to manage learning. Furthermore, the interview with small school administrators attached to the Office of Vocational Education Commission about 4 aspects of problem issues derived from 3 factors as follows. (1) The personnel revealed that the schools had not many. When providing dual vocational education management in addition to normal learning and teaching, the teachers’ teaching hours were overloaded than ever. The more teaching staff, the schools would hire, the more expense budget, they had to pay. (2) The budget presented that the schools were funded by the agencies according to the number of students attending the dual vocational education management. Regarding the cooperation with the schools attached to the Office of Secondary Education Service Area, it was found that some schools were far away and had to pay additional expenses for traveling cost of personnel on duty. As a result, the budget allocated was not balanced with the school expenditures. (3) The materials and durable articles showed that the schools had not any necessary durable articles used for some courses. As a result, the learning and teaching process did not go along with the course performances. Anyway, the schools attached vocational education really had durable articles used for learning and teaching but it was inconvenient to transport to the schools providing learning and teaching. That was such a problem for instant schools. The guideline for developing dual vocational education was that the agencies should support budget suiting the context of each school providing dual vocational education management.

KEYWORDS: Dual Vocational Education Management Small School attached to Attached to Vocational Education Commission

บทนำ

การจัดการศึกษาแบบทวิศึกษาหรือเรียกอีกอย่างหนึ่งคือการจัดการเรียนการสอนแบบคู่ขนานเป็นการจัดการเรียนควบคู่กันไปในระดับการศึกษา มัธยมศึกษาตอนปลายกับ ประกาศนียบัตรวิชาชีพ เป็นความร่วมมือกันระหว่างสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กับสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา โครงการความร่วมมือดังกล่าวนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อเพิ่มโอกาสทางการศึกษาด้านอาชีวศึกษาแก่ประชาชนวัยเรียน และวัยทำงานตามความถนัดและความสนใจ ขยายกลุ่มเป้าหมายไปสู่นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในการเข้าสู่หลักสูตรอาชีวศึกษา และสามารถนำรายวิชาที่เรียนสะสมหน่วยกิต มาเทียบโอนเพื่อนับจำนวนหน่วยกิตสะสม เมื่อได้สมัครเข้าเรียนและขึ้นทะเบียนเป็นนักเรียน นักศึกษาตามหลักสูตรอาชีวศึกษา ผู้ที่เรียนครบตามหลักสูตรอาชีวศึกษา และมัธยมศึกษา ก็จะได้รับวุฒิบัตรทั้งประกาศนียบัตรวิชาชีพและมัธยมศึกษาปีที่ 6 ไปพร้อม ๆ กัน ในการจัดการศึกษาแบบทวิศึกษาเป็นส่วนหนึ่งในการเพิ่มปริมาณผู้เรียนสายอาชีวศึกษาที่เพิ่มเติมจากการจัดการศึกษาของสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษา ที่ประกอบไปด้วย หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง หลักสูตรปริญญาตรีสายปฏิบัติการ หลักสูตรทวิภาคี และหลักสูตรวิชาชีพระยะสั้น ทั้งนี้เพื่อเป็นการสนองตอบนโยบายของรัฐบาลที่จะเพิ่มปริมาณผู้เรียนสายอาชีพให้มากขึ้นและเป็นแรงงานที่มีคุณภาพ ให้สอดคล้องกับข้อมูลสถิติการศึกษาของประเทศไทย ปีการศึกษา 2556-2557 ที่ผ่านมาพบว่า สัดส่วนของผู้เรียนสายสามัญต่อสายอาชีพเท่ากับ 67:33 และอยู่ในระดับนี้มานานนับสิบปี และผลการศึกษาของสำนักเลขาธิการสภาการศึกษา พ.ศ. 2558 ก็พบว่ามีส่วนผู้เรียนสายอาชีพลดลงเหลือประมาณร้อยละ 29 ถ้าไม่มีการแก้ไขปัญหาระบาดขาดแคลนแรงงานผู้จบสายอาชีพในระดับอาชีวศึกษา ก็จะถึงขั้นวิกฤติ จึงทำให้ประเทศไทยขาดแคลนแรงงานระดับล่างและระดับกลาง จากสภาพปัญหาดังกล่าวการที่จะเพิ่มปริมาณผู้เรียนสายอาชีพจากร้อยละ 33 ให้เป็นร้อยละ 50 สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจึงให้อาชีวศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด เป็นสถานศึกษานำร่องด้านการจัดการศึกษาทวิศึกษาร่วมกับสำนักงานการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในปีการศึกษา 2557 โดยใช้หลักสูตรอาชีวศึกษา พ.ศ. 2556 และหลักสูตรมัธยมปลาย พ.ศ. 2551 กระทรวงศึกษาธิการ เห็นว่าในการจัดการเรียนการสอนทวิศึกษาสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาดำเนินงานได้เป็นอย่างดีมีนักเรียน

สนใจเข้าร่วมโครงการเกินเป้าหมายที่ตั้งไว้ จึงให้สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาขยายผลไปยังสถานศึกษาในสังกัดทั่วประเทศ

จากนโยบายดังกล่าวสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาได้ดำเนินการมอบให้สถานศึกษาในสังกัดดำเนินการตามนโยบายในการผลิตผู้เรียนให้มากขึ้นเพื่อรองรับการจ้างงาน ทั้งภาคธุรกิจบริการ ภาคอุตสาหกรรม และภาคเกษตรกรรม โดยเฉพาะอย่างยิ่งกลุ่มอาชีพที่เป็นความต้องการของตลาดแรงงานที่ทำการขยายตัวทุกภาคส่วน การดำเนินการจัดการการศึกษาแบบทวิศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จึงเริ่มดำเนินการในปี พ.ศ. 2558 ได้ทำข้อตกลงกันและทำความร่วมมือกับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ที่มีความประสงค์ร่วมการจัดการเรียนการสอนแบบทวิศึกษา และดำเนินการเปิดการเรียนการสอนตั้งแต่ปีการศึกษา 2558 จนถึงปัจจุบัน ในการจัดการศึกษาจึงพบปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นกับสถานศึกษาขนาดเล็กสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาที่จะสนองตามนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ ในเรื่องของความเข้าใจของสถานศึกษาเกี่ยวกับระบบการจัดการศึกษาแบบทวิศึกษา โครงสร้างของหลักสูตรที่นำหลักสูตรของประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) พ.ศ. 2556 และหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พ.ศ. 2551 สองหลักสูตรมาผนวกกันทำให้วิชาเรียนและเวลาเรียนเพิ่มขึ้น อีกทั้งสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษาขนาดเล็กมีทรัพยากรที่ใช้ในการบริหารจัดการที่จำกัด ทั้งเรื่องของบุคลากร งบประมาณ วัสดุครุภัณฑ์ จึงเป็นสิ่งสำคัญที่จะส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพของการจัดการศึกษาแบบทวิศึกษา จากปัญหาดังกล่าวสะท้อนถึงกระบวนการจัดการศึกษาแบบทวิศึกษา ของสถานศึกษาขนาดเล็กที่ดำเนินการตามนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการและสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาเรื่องการจัดการการศึกษาแบบทวิศึกษาของสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา เพื่อเป็นแนวทางในการวางแผนการจัดการศึกษาแบบทวิศึกษา ให้มีคุณภาพและมีประสิทธิผล ส่งผลให้เป็นที่ต้องการของตลาดแรงงานต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อศึกษากระบวนการจัดการการศึกษาแบบทวิศึกษาของสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

วิธีการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การจัดการการศึกษาแบบทวิศึกษาของสถานศึกษาขนาดเล็กสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. **ประชากร** ได้มีการเลือกกลุ่มเป้าหมายโดยเลือกแบบเจาะจง ได้แก่ ผู้บริหาร ครูผู้สอน และ ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องต่อการจัดการศึกษาแบบทวิศึกษา ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจำนวน 30 คน และ ผู้บริหารและครู ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา 34 จำนวน 70 คน รวมประชากรทั้งหมด 100 คน

2. **เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย** เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อใช้ในการวิจัยครั้งนี้แยกเป็นสองส่วนคือ ส่วนที่หนึ่งแบบสอบถามเกี่ยวกับกระบวนการจัดการโดยแยกออกเป็น 3 ตอน คือ ตอนที่ 1 เป็นข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ตอนที่ 2 เป็นการดำเนินการจัดการของสถานศึกษาโดยข้อคำถามแยกออกเป็น 4 ด้าน คือด้านการวางแผน ด้านการจัดการองค์กร ด้านการนำหรือการสั่งการ และด้านการควบคุม ในการจัดการศึกษาแบบทวิศึกษา วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ความถี่ ร้อยละ ตอนที่ 3 เป็นสภาพปัญหาและแนวทางการแก้ไข ส่วนที่สองเป็นการสัมภาษณ์โดยข้อคำถามมาจากผลที่ได้จากแบบสอบถามที่มีการดำเนินการน้อย และทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา โดยการ จัดหมวดหมู่ นำเสนอเนื้อหาสาระในรูปความเรียง ซึ่งตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาโดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 คน เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา เลือกข้อที่มีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.67 ขึ้นไป จากนั้นทดลองใช้เครื่องมือกับกลุ่มตัวอย่าง (Try-Out) ที่วิทยาลัยการอาชีพป่าซาง และวิทยาลัยการอาชีวศึกษาบ้านโฮ่ง จังหวัดลำพูน จำนวน 30 คน แล้วนำข้อมูลมาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์มีค่าความเชื่อมั่น (Alpha Coefficient) 0.978

3. **การเก็บรวบรวมข้อมูล** แบบสอบถามผู้วิจัยทำหนังสือขอความอนุเคราะห์จากคณบดีคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยพายัพเชียงใหม่ ถึงผู้อำนวยการโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจำนวน 14 โรงเรียน และผู้อำนวยการสถานศึกษาขนาดเล็กสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดเชียงใหม่ และจังหวัดแม่ฮ่องสอนจำนวน 5 สถานศึกษา เพื่อขออนุญาตเก็บข้อมูลจากผู้บริหาร ครู และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง จำนวน 100 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100 โดยนำข้อมูลที่ได้นำมาทำการตรวจสอบ พบ

ว่า มีความสมบูรณ์ทุกฉบับ ส่วนการสัมภาษณ์ผู้วิจัยทำการสัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษาสังกัด สอศ. จำนวน 2 แห่ง ในวันที่ 23 มีนาคม 2560 เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลเพิ่มเติมเกี่ยวกับกระบวนการจัดการการศึกษาแบบทวิศึกษา โดยการจัดบันทึก

4. **การวิเคราะห์ข้อมูล** ผู้วิจัยนำได้ตรวจสอบความสมบูรณ์จากแบบสอบถามทุกชุด แล้วลงรหัส ส่วนที่ 1 วิเคราะห์ตอนที่ 1 และ 2 โดยใช้โปรแกรมวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ ใช้ความถี่ ร้อยละ ตอนที่ 3 สภาพปัญหาและแนวทางแก้ไข วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ความถี่แต่ละประเด็นที่ตอบ นำเสนอในรูปแบบบรรยาย ส่วนที่ 2 ศึกษาความเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาเกี่ยวกับกระบวนการจัดการการศึกษาแบบทวิศึกษา นำเสนอในรูปแบบความเรียง

ผลการวิจัย

ผลการวิจัย สรุปได้ว่าการวิจัยเรื่อง การจัดการการศึกษาแบบทวิศึกษา ของสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการจัดการการศึกษาแบบทวิศึกษาของสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาสรุปได้ดังนี้

การวางแผน ในการจัดการการศึกษาแบบทวิศึกษาของสถานศึกษาขนาดเล็กสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา เป็นที่น่าสนใจ เพราะสถานศึกษาขนาดเล็กมีทรัพยากรที่จำกัด เมื่อมีการดำเนินการตามนโยบายต้องมีการวางแผนงาน โดยมีการกำหนดกลยุทธ์การวางแผนบริหาร และผลการปฏิบัติการ ผลการวิจัยพบว่า สถานศึกษาขนาดเล็กสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษามีการวางแผนในการดำเนินการโดยจำแนกดังนี้ 1) จัดทำแนวทางการจัดการศึกษาเรียนรู้ร่วมหลักสูตรอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย (ทวิศึกษา) มีการดำเนินการ ร้อยละ 95 และส่วนมากมีการดำเนินการเป็นประจำทุกปีการศึกษา 2) วางแผนการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาและการจัดการเรียนการสอนร่วมหลักสูตรอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย (ทวิศึกษา) ร่วมกันระหว่างสถานศึกษาสังกัดสำนักงานพื้นที่เขตการศึกษามัธยมศึกษา กับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา มีการดำเนินการร้อยละ 91 ส่วนมากมีการดำเนินการเป็นประจำทุกปีการศึกษา 3) ขออนุมัติหลักสูตรสถานศึกษากับคณะกรรมการสถานศึกษา มีการดำเนินการร้อยละ 92 มีการดำเนินการเป็นประจำทุกปีการศึกษา 4) วางแผน

และเตรียมความพร้อมในปัจจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องในการเปิดสอนวิชาชีพตามหลักเกณฑ์ที่กำหนด ดำเนินการร้อยละ 96 มีการดำเนินการเรียงตามลำดับดังนี้ มีการประชุมบุคลากรเพื่อวิเคราะห์สภาพแวดล้อมและศักยภาพ ความพร้อมด้านบุคลากร ด้านงบประมาณ ทรัพย์สิน สถานที่ รวมถึงแนวทางการดำเนินการมีการดำเนินการร้อยละ 77.08 การให้บุคลากรร่วมกำหนดจุดมุ่งหมาย มีความสอดคล้องกับ วิสัยทัศน์ พันธกิจ นโยบาย เป้าหมาย มีการดำเนินการร้อยละ 42.7 และ สถานศึกษาบรรจุการจัดการศึกษาแบบทวิศึกษาไว้ในแผนการปฏิบัติการระยะสั้นและระยะยาว ของสถานศึกษา มีการดำเนินการร้อยละ 41.67 และการระบุนายละเอียดของแผนงานที่ได้จัดทำในรูปข้อมูลเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพมีการดำเนินการร้อยละ 23.96 และ 5) ให้บุคลากรในองค์กรมีส่วนร่วมในการกำหนดทิศทางและการวางแผนในการจัดการศึกษาแบบทวิศึกษา มีผู้ตอบแบบสอบถามตอบว่ามีการดำเนินการจำนวน 93 คน

สำหรับปัญหาด้านการวางแผนการจัดการการศึกษาแบบทวิศึกษามีผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 10 แสดงความเห็นในตอนต้นที่ 3 เรื่องของสภาพปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหา ได้ให้ความเห็นต่อการจัดการศึกษาแบบทวิศึกษาดังนี้ การจัดการศึกษาแบบทวิศึกษาเป็นการจัดการเรียนการสอนที่เป็นการดำเนินการตามนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ และเป็นการดำเนินการโดยเร่งด่วนในสถานศึกษา จึงเป็นสิ่งใหม่สำหรับสถานศึกษาต่าง ๆ ทั้งส่วนของ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา และ สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา โดยมีขีดจำกัดในเรื่องของจำนวนบุคลากรที่น้อย จึงส่งผลให้การดำเนินการตามนโยบายไม่ราบรื่น และการวางแผนร่วมกันระหว่าง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กับ สถานศึกษาอาชีวศึกษา ไม่เป็นระบบที่ชัดเจน จึงทำให้การดำเนินการไม่สอดคล้องกัน โดยมีข้อเสนอแนะดังนี้ ควรมีการประชุมชี้แจงรายละเอียดของการจัดการศึกษาแบบทวิศึกษา และให้ต้นสังกัดจัดสรรงบประมาณที่เหมาะสมกับสภาพแวดล้อม จัดเครื่องมือ วัสดุ อุปกรณ์ ให้สอดคล้องกับจุดประสงค์ของแต่ละวิชาและสาขางาน

การสัมภาษณ์นั้นผู้ดำเนินการวิจัยทำการสัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษา ประเด็นปัญหาในด้านการวางแผนนั้น ผู้บริหารได้ให้ความเห็นพอสรุปได้ว่าสถานศึกษามีการวางแผนโดยการใช้บุคลากรร่วมกันทั้ง ส่วนของสำนักงานพื้นที่เขตมัธยมศึกษาและสถานศึกษาอาชีวศึกษา มีการจัดการเรียนการสอนตรงกับความต้องการของผู้เรียน การวางแผนในการใช้งบประมาณที่สนับสนุนการ

เรียนการสอนนั้น สถานศึกษาได้ใช้งบประมาณของสถานศึกษาในการบริหารจัดการล่วงหน้า การจัดการเรียนการสอนแบบทวิศึกษาเป็นการจัดการเรียนการสอนเพิ่มขึ้นจากการเรียนการสอนปกติ จึงส่งผลให้การใช้งบประมาณของสถานศึกษาเพิ่มขึ้นตามบริบทของรายวิชาและทำเลที่ตั้งของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาที่ร่วมทำความร่วมมือในการจัดการศึกษาแบบทวิศึกษา ซึ่งสถานศึกษาขนาดเล็กในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาได้รับการจัดสรรงบประมาณที่จำกัดตามจำนวนผู้เรียนในระดับ ประกาศนียบัตรวิชาชีพ ต้นสังกัดควรสนับสนุนงบประมาณให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาของแต่ละสถานศึกษา

การจัดการองค์กรเพื่อจัดการศึกษาแบบทวิศึกษาของสถานศึกษาขนาดเล็กสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็น ว่า 1) แต่งตั้งคณะทำงานเพื่อศึกษาแนวทางการจัดการศึกษาแบบทวิศึกษา ในสถานศึกษา มีการดำเนินการร้อยละ 90 2) ทำบันทึกข้อตกลงความร่วมมือระหว่างสถานศึกษาสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กับ สถานศึกษาสังกัด สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา มีการดำเนินการร้อยละ 96 3) การแจ้งต้นสังกัดเพื่อทราบ การเข้าร่วมโครงการจัดการศึกษาแบบทวิศึกษา มีการดำเนินการร้อยละ 94 และ 4) แต่งตั้งคณะทำงานรับผิดชอบ การดำเนินการโครงการจัดการศึกษาแบบทวิศึกษา ผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 89 คน ตอบมีการดำเนินการ ดังนี้ มีการแต่งตั้งคณะกรรมการฝ่ายอำนวยการ ร้อยละ 74 มีการแต่งตั้งคณะกรรมการฝ่ายดำเนินการ ร้อยละ 74.16 มีการแต่งตั้งคณะกรรมการฝ่ายนิเทศ กำกับติดตาม ภายในสถานศึกษา มีการดำเนินการร้อยละ 68.53 มีการแต่งตั้งคณะกรรมการประเมินผลและรายงานผลการดำเนินการ มีการดำเนินการร้อยละ 56.18 และมีการแต่งตั้งคณะกรรมการเทียบโอนผลการเรียนเพื่อทำหน้าที่พิจารณาเทียบโอนผลการเรียนและ 5) มีการให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการพิจารณา และเห็นชอบขั้นตอนหรือกระบวนการปฏิบัติงาน ภายใต้กรอบของคุณภาพ และประสิทธิภาพ มีการดำเนินการ ร้อยละ 84

การจัดการองค์กร (Organizing) ในการจัดการเรียนการสอนแบบทวิศึกษาของสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาผู้ตอบแบบสอบถาม แสดงความเห็น ตอนต้นที่ 3 จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 8 เรื่องของสภาพปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหา ได้ให้ความเห็นต่อการจัดการองค์กรดังนี้ ควรปรับวิสัยทัศน์ ให้

บุคลากรมีเจตคติไปในทิศทางเดียวกัน ให้ทุกภาคส่วน ร่วมจัดหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ ร่วมคิด วิเคราะห์ในการดำเนินงานและให้องค์กรเอื้ออำนวยความสะดวกแก่บุคลากรที่ออกพื้นที่เพื่อทำหน้าที่สอนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาที่อยู่ห่างไกล และการกำหนดตัวบุคคลผู้รับผิดชอบหลักสูตรทวิศึกษาและการบริหารจัดการงบประมาณ ทรัพยากร ยังไม่ชัดเจน ขาดการประสานงานร่วมกันระหว่างสถานศึกษา ซึ่งแต่ละสถานศึกษาจะยึดตามแนวทางของสถานศึกษา จึงส่งผลให้การดำเนินงานไม่เป็นไปในทางเดียวกัน มีข้อเสนอแนะดังนี้ ควรระดมความคิดของบุคลากรทั้งส่วนของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ในการกำหนดแนวทางในการจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษาและความพร้อมของแต่ละสถานศึกษาในการจัดการเรียนการสอนแบบทวิศึกษา

การสัมภาษณ์ ผู้ดำเนินการวิจัยทำการสัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษา ซึ่งประเด็นปัญหาในด้านการจัดการองค์กรนั้น ผู้บริหารได้ให้ความเห็นพอสรุปได้ดังนี้ มีการดำเนินการตามแนวทางการจัดการศึกษาแบบทวิศึกษา ทั้งมีการทำคำสั่งมอบหมายแต่งตั้งคณะกรรมการการจัดการทวิศึกษาในสถานศึกษา ทำบันทึกข้อตกลงความร่วมมือระหว่างสถานศึกษาในดำเนินงานและหลักสูตร การประเมินผล แนวทางการจัดการขึ้นกับบริบทของแต่ละสถานศึกษา ตามศักยภาพด้านกำลังคนและงบประมาณที่ได้รับการจัดสรร การจัดการองค์กรนั้นได้มีการบุคลากรตามโครงสร้างการบริหารงานของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

การนำหรือการสั่งการ (Leading/Directing) พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นว่า 1) การจัดสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ มีการดำเนินการร้อยละ 93 โดยมีการสำรวจความต้องการสิ่งอำนวยความสะดวกในการจัดการเรียนรู้ มีการดำเนินการร้อยละ 64.52 และจัดให้มีตำรา เอกสาร แหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายทันสมัย มีการดำเนินการร้อยละ 61.29 จัดให้มีสภาพแวดล้อมและบรรยากาศที่เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ มีการดำเนินการร้อยละ 58.06 และจัดให้มีสิ่งอำนวยความสะดวกในการจัดการเรียนรู้เช่น สื่อ เทคโนโลยี อุปกรณ์ต่าง ๆ ตรงตามความต้องการของครู มีการดำเนินการร้อยละ 50.54 กำหนดผู้รับผิดชอบในการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกในการจัดการเรียนรู้ของครู มีการดำเนินการร้อยละ 49.46 ส่วนสนับสนุนและอำนวยความสะดวกให้ครูนำนักเรียนใช้แหล่งเรียนรู้ภายนอก

มีการดำเนินการร้อยละ 47.31 และจัดแหล่งเรียนรู้ภายในสถานศึกษาหลากหลาย ตรงตามความต้องการของครู มีการดำเนินการร้อยละ 40.86 2) ระดมทรัพยากรในการจัดการศึกษาแบบทวิศึกษาร่วมกับภาคีเครือข่าย มีการดำเนินการร้อยละ 79 โดยมีการใช้ทรัพยากรร่วมกันระหว่าง สพม. กับ สอศ. และมีการให้การร่วมมือระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ และ 3) การให้รางวัลและการเสริมแรงแก่ครู มีการดำเนินการร้อยละ

สำหรับปัญหา ด้านการนำ/การสั่งการ (Leading/Directing) ผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 4 แสดงความเห็นในตอนต้นที่ 3 สภาพปัญหาและแนวทางแก้ไข ปัญหา ได้ให้ความเห็นต่อการนำหรือการสั่งการดังนี้ การดำเนินการจัดการศึกษาแบบทวิศึกษา ผู้บริหารไม่ชัดเจนด้านการนำและการสั่งการ มีการสั่งงานซ้ำซ้อนและไม่เป็นไปในทิศทางเดียวกัน อาจเนื่องมาจากนโยบายที่ไม่ชัดเจน จึงส่งผลให้เกิดความลำบากใจในการตัดสินใจ โดยมีข้อเสนอแนะดังนี้ควรมีมาตรฐานในการปฏิบัติงานที่ชัดเจนและเกิดความเข้าใจร่วมกันระหว่างผู้บริหารกับผู้ปฏิบัติงาน

การสัมภาษณ์ ผู้ดำเนินการวิจัยทำการสัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษา ซึ่งประเด็นปัญหาในด้านการนำและการสั่งการนั้น ผู้บริหารได้ให้ความเห็นพอสรุปได้ว่า สถานศึกษาได้อำนวยความสะดวกให้กับครู ในการเรียนการสอนให้เกิดประสิทธิภาพมากที่สุดตามกำลังของสถานศึกษา ซึ่งสภาพปัญหาด้านการจัดสรรงบประมาณและจัดหาทุนในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ของครูให้ตรงกับความต้องการนั้น สถานศึกษาขนาดเล็กมีทรัพยากรที่จำกัดโดยเฉพาะเรื่องงบประมาณ ได้มีการสนับสนุนการเรียนการสอนเท่าที่จำเป็น ต้องอาศัยใช้เทคนิคในการสั่งการโดยการจูงใจให้บุคลากรทุ่มเทแรงกายและแรงใจอย่างเต็มความสามารถเพื่อให้การจัดการเรียนการสอนทวิศึกษาบรรลุตามเป้าหมาย นักเรียนที่ศึกษาในระบบทวิศึกษาจะได้รับการสนับสนุนตำราเรียน และเครื่องมือที่ใช้ประกอบในการเรียน เป็นส่วนหนึ่งตามนโยบายของรัฐบาลในโครงการเรียนฟรี 15 ปี

การควบคุมติดตาม (Controlling) พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นว่า 1) การประเมินผลการจัดการเรียนรู้ มีการดำเนินการร้อยละ 94 โดยมีการส่งเสริมให้ครูใช้วิธีการวัดและประเมินผลการจัดการเรียนรู้ตามมาตรฐานและตัวชี้วัด ร้อยละ 66 และมีการส่งเสริมให้ครูมีการวัดผล ประเมินผลที่สะท้อนสมรรถนะสำคัญและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ร้อยละ 60.64 ส่วนการนำปัญหาและข้อเสนอแนะจากการกำกับติดตามและประเมินผลมา

ปรับปรุงการจัดการเรียนรู้ ร้อยละ 55.32 อีกทั้งผู้บริหารส่งเสริมให้ครูมีความรู้เกี่ยวกับการวัดผลและประเมินผลตามสภาพจริง ร้อยละ 43.61 ส่วนการส่งเสริมให้ครูมีเครื่องมือวัดผลและประเมินผลที่มีคุณภาพ ร้อยละ 42.55 2) การนิเทศและการกำกับติดตามการจัดการเรียนรู้ของครู ดำเนินการร้อยละ 93 มีการดำเนินการดังนี้ (1) มีการประชุมชี้แจงการนิเทศและการกำกับติดตามการจัดการเรียนรู้ของครูอย่างสม่ำเสมอ คิดเป็นร้อยละ 78.49 (2) เป็นการส่งเสริมให้มีการนิเทศกำกับติดตามการจัดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ร้อยละ 59.14 (3) ผู้บริหารสถานศึกษาให้คำแนะนำหรือมีการชี้แนะในการปฏิบัติงานของครู ร้อยละ 44.08 และ (4) การจัดอบรมให้ความรู้ครูเกี่ยวกับการนิเทศติดตามการจัดการเรียนรู้เป็น คิดเป็นร้อยละ 41.94 และ (5) การนำผลการนิเทศและการกำกับติดตามมาใช้ในการจัดการเรียนรู้ ร้อยละ 30.11 3) เรื่องการบันทึกข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคลในระบบ ตามเวลาที่กำหนด เพื่อรับการจัดสรรงบประมาณอุดหนุน ค่าใช้จ่ายรายหัว นั้น มีการดำเนินการอยู่ร้อยละ 83 และ 4) ระบบการนิเทศติดตามและประเมินผลกระบวนการจัดการเรียนการสอนแบบทวิศึกษา มีการดำเนินการร้อยละ 85 5) การควบคุมงบประมาณที่ใช้เกี่ยวกับการจัดการการศึกษาแบบทวิศึกษาลงสู่การปฏิบัติอย่างทั่วถึงและเป็นไปตามระเบียบราชการ มีการดำเนินการร้อยละ 84 และ 6) การประเมินความพึงพอใจของผู้เรียน ต่อการจัดการเรียนการสอนแบบทวิศึกษา มีการดำเนินการร้อยละ 76

ผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 5 แสดงความเห็นในตอนที่ 3 เรื่องของสภาพปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหา ได้ให้ความเห็นต่อการควบคุมติดตาม (Controlling) ดังนี้ การจัดการเรียนการสอนระหว่างสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กับสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษา มีแบบวัดผล ประเมินผลที่ไม่ตรงกัน โดยมีข้อเสนอแนะดังนี้ ควรมีการจัดการเรียนการสอนที่เอื้อต่อกันและปรับการเรียนการสอนในรูปแบบยืดหยุ่นได้ ส่วนการควบคุมด้านงบประมาณ ไม่สามารถควบคุมได้ เนื่องจากขาดความชัดเจนในเรื่องของการจัดสรรงบประมาณจากต้นสังกัด

ในส่วนของการสัมภาษณ์ ผู้ดำเนินการวิจัยทำการสัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษา ซึ่งประเด็นปัญหาในด้านการควบคุม นั้น ผู้บริหารได้ให้ความเห็นพอสรุปได้ว่า การจัดการการศึกษาแบบทวิศึกษา นั้นได้มีการควบคุม 4 ประเด็น คือด้านคน ด้านงบประมาณ ด้านวัสดุอุปกรณ์ ครุภัณฑ์ และด้านการบริหารจัดการ ในการจัดการศึกษาที่นอกเหนือจากการเรียนการสอนปกติของสถาน

ศึกษาจะต้องมีบุคลากรเพิ่มขึ้นจากเดิม ทั้งทั้งงบประมาณที่ได้รับการสนับสนุนยังคงเดิม สถานศึกษาไม่มีงบประมาณในการจ้างครูเพิ่มเติมจึงใช้บุคลากรที่มีอยู่ให้ดำเนินการสอนให้กับนักเรียนที่เรียนหลักสูตรทวิศึกษา จึงส่งผลให้ภาระงานของครูเพิ่มขึ้น ซึ่งแนวทางที่จะให้การศึกษาระบบทวิศึกษามีความคงทนต้องมีบุคลากรที่รับผิดชอบด้านการจัดการการศึกษาแบบทวิศึกษาโดยตรงและจัดสรรอัตราข้าราชการในส่วนของการสอนอาชีวศึกษาเพิ่มขึ้น ด้านงบประมาณสถานศึกษาได้มีการจัดสรรงบประมาณตามจำนวนผู้เรียนโดยถัวเฉลี่ยจ่ายเป็นค่าวัสดุ ค่าเดินทาง ค่าเชื้อเพลิง ให้กับครูผู้สอนที่ทำหน้าที่สอนนอกสถานที่ จึงทำให้การควบคุมด้านงบประมาณไม่เพียงพอต่อรายจ่ายทั้งหมดที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอนแบบทวิศึกษา ด้านวัสดุ อุปกรณ์ ครุภัณฑ์ ที่ใช้ในการเรียนการสอนได้มีการบูรณาการร่วมกัน ทั้งส่วนของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา และสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ด้านการบริหารและการจัดการ ได้มีการควบคุมและดูแลการเรียนการสอนเป็นไปตามลำดับขั้น ตามฝ่ายและโครงสร้างการบริหารงาน

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยการจัดการการศึกษาแบบทวิศึกษาของสถานขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ทั้งหมด 4 ประเด็น ดังนี้

ประเด็นแรก คือการวางแผนในการจัดการการศึกษาแบบทวิศึกษา ในข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามตอนที่สอง จะพบว่าสถานศึกษาขนาดเล็กส่วนใหญ่ มีความตระหนักถึงความสำคัญต่อการวางแผนในการจัดการศึกษาแบบทวิศึกษา ดังข้อมูลที่ได้การวางแผนมีการดำเนินการเกินร้อยละ 91 มีการดำเนินการดังนี้ 1) การจัดทำแนวทางในการจัดการเรียนร่วมหลักสูตรอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย 2) ทำหลักสูตรสถานศึกษาและจัดการศึกษาร่วมกันระหว่างสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาและสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา 3) การขออนุมัติหลักสูตรสถานศึกษากับคณะกรรมการสถานศึกษา 4) การสำรวจข้อมูลพื้นฐานของบุคลากรที่สอดคล้องกับสาขาวิชาที่เปิดการเรียนการสอนแบบทวิศึกษา 5) บุคลากรมีส่วนร่วมในการกำหนดทิศทางและการวางแผน และจากข้อมูลจากแบบสอบถามตอนที่สามมีผู้แสดงความเห็นในเรื่องการวางแผนการไว้ว่า การจัดการศึกษาแบบทวิศึกษาเป็นงานตามนโยบายที่ให้สถานศึกษาในสังกัดต้องดำเนินการซึ่งใน

ระยะแรกเกิดปัญหาเรื่องความเข้าใจในแนวทางการจัดการศึกษาอาจจะเป็นด้วยสาเหตุที่บางสถานศึกษาไม่ได้ชี้แจงแนวทางการปฏิบัติให้บุคลากรให้ทราบกันทั่วทั้งองค์กร และปัญหาที่พบอีกคือขาดการประสานงานระหว่างต้นสังกัดได้แก่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา และโรงเรียนที่ได้ร่วมลงนามความร่วมมือจึงเป็นอุปสรรคในเรื่องของการวางแผนในการการใช้ทรัพยากรร่วมกันทั้งในด้านบุคลากร งบประมาณ อาคารสถานที่ วัสดุอุปกรณ์ รวมถึงระบบการจัดการร่วมกัน แนวทางในการแก้ไข สถานศึกษาที่ดำเนินการจัดการเรียนการสอนแบบทวิศึกษาควร จัดให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการวิภาคหลักสูตร มีส่วนร่วมในการจัดรูปแบบการเรียนการสอน และกำหนดแนวทางในการดำเนินงาน ส่วนของต้นสังกัดควรวางแผนในการจัดสรรงบประมาณให้สถานศึกษาที่ร่วมโครงการให้เหมาะสมกับสภาพปัญหาสภาพแวดล้อม ของแต่ละสถานศึกษา ส่วนการสัมภาษณ์นั้น จะพบว่าผู้บริหารสถานศึกษามีการวางแผนการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์สูงสุดภายใต้งบประมาณของสถานศึกษาที่มีอยู่ ก่อนจะได้รับ การจัดสรรงบประมาณจากต้นสังกัด โดยภาพรวมของการวางแผนงานนั้นตามความคิดเห็นของผู้วิจัย เห็นว่าสภาพปัญหาของการวางแผนของสถานศึกษาขนาดเล็กอาจจะเป็นเพราะว่ามีการขาดแคลนบุคลากร งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการเรียนการสอน จึงส่งผลให้การวางแผนการดำเนินงานอยู่ในขอบเขตที่จำกัดขึ้นอยู่กับขนาดของสถานศึกษา ทำเลที่ตั้ง สิ่งแวดล้อม และการให้การสนับสนุนของชุมชนในท้องถิ่น ในการดำเนินการจัดการศึกษาแบบทวิศึกษายังต้องมีการดำเนินการต่อไปตามแผนการของต้นสังกัด และเพื่อเพิ่มปริมาณผู้เรียนในสายอาชีพ ในที่นี้การที่จะให้การดำเนินการจัดการศึกษาแบบทวิศึกษามีความยั่งยืน จะต้องมีการวางแผนที่เป็นระบบและเกิดประโยชน์ดังที่ ตุลา มหาวสุธานนท์ (2545, 91) ได้อธิบายถึงการวางแผนว่า กระบวนการวางแผนถือว่ามีสำคัญและมีความจำเป็นอย่างมาก องค์กรจะประสบความสำเร็จหรือบรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กรได้นั้น จำเป็นต้องอาศัยการวางแผน ซึ่งการวางแผนถือว่าเป็นเครื่องมือที่ช่วยลดความเสี่ยงขององค์กรเพราะกระบวนการวางแผนจะเกี่ยวข้องกับการคาดคะเนอนาคตหรือการพยากรณ์ในหลาย ๆ เรื่อง เช่น การวางแผนการจัดสรรทรัพยากรว่าควรใช้ในปริมาณเท่าใด การวางแผนการบริหารทรัพยากรมนุษย์จะเกี่ยวข้องกับการเข้า ลาออก และการเกษียณอายุ ดังนั้น งานทุก ๆ อย่าง ในองค์กรจึงต้องมีการวางแผนเพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมในอนาคต

รวมทั้ง การป้องกันปัญหาพร้อมทั้ง กระบวนการที่จะใช้ในการแก้ปัญหา ซึ่งในองค์กรหนึ่ง ๆ อาจมีหลายแผน เช่น แผนกลยุทธ์ แผนการผลิต ฯลฯ

ประเด็นที่สอง ด้านการจัดการองค์กร (Organizing) พบว่าการตอบสนองสอบถามสถานศึกษาขนาดเล็กที่จัดการเรียนการสอนแบบทวิศึกษา มีการดำเนินการมากกว่าร้อยละ 83 มีการดำเนินการดังนี้ 1) มีการแต่งตั้งคณะทำงานเพื่อศึกษาแนวทางการจัดการศึกษาในสถานศึกษา 2) มีการทำบันทึกข้อตกลงความร่วมมือระหว่างสถานศึกษา 3) มีการแจ้งต้นสังกัดเรื่องการเข้าร่วมโครงการจัดการศึกษาแบบทวิศึกษา 4) แต่งตั้งคณะทำงานรับผิดชอบการดำเนินการโครงการจัดการศึกษาแบบทวิศึกษา 5) มีการให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการพิจารณาและเห็นชอบขั้นตอนหรือกระบวนการปฏิบัติงานภายใต้กรอบของคุณภาพและประสิทธิภาพ ส่วนสภาพปัญหาต่อการจัดการองค์กร ที่เป็นการแสดงความคิดเห็นตอนที 3 ควรปรับวิสัยทัศน์ ให้บุคลากรมีเจตคติไปในทิศทางเดียวกัน ให้หัวหน้าสาขาวิชา ร่วมจัดหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ ร่วมคิด วิเคราะห์ ในการดำเนินงานและให้องค์กรเอื้ออำนวยความสะดวกแก่บุคลากรที่ออกพื้นที่เพื่อทำหน้าที่สอนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาที่อยู่ห่างไกล และการกำหนดตัวบุคคลผู้รับผิดชอบหลักสูตรทวิศึกษาและการบริหารจัดการงบประมาณ ทรัพยากร ยังไม่ชัดเจน ขาดการประสานงานร่วมกันระหว่างสถานศึกษา ซึ่งแต่ละสถานศึกษาจะยึดตามแนวทางของแต่ละสถานศึกษา จึงให้การดำเนินงานไม่เป็นไปในทางเดียวกัน มีข้อเสนอแนะดังนี้ ควรระดมความคิดของบุคลากรทั้งส่วนของสถานศึกษาสังกัดสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาในการกำหนดแนวทางในการจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษาและความพร้อมของแต่ละสถานศึกษา ในการจัดการเรียนการสอนแบบทวิศึกษา จากการศึกษาความคิดเห็นนั้นอาจจะเป็นเพราะบุคลากรมีความตระหนักในการจัดการองค์กรที่อยากจะมีส่วนร่วมในการร่วมคิด และกำหนดแนวทางในการจัดการศึกษาแบบทวิศึกษา แต่ขาดโอกาสเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการองค์กร ซึ่งการจัดการองค์กรที่ติดขัดอาจจะเป็นเพราะว่าบางสถานศึกษามีบุคลากร และงบประมาณไม่เพียงพอ และขาดการติดต่อสื่อสารภายในองค์กร จึงส่งผลให้เกิดปัญหาในการจัดการทั้งนี้ผู้วิจัยมีความเห็นสอดคล้องกับ ส่วน วิเชียร วิทย์อุดม (2553, 68) ที่กล่าวว่า การจัดการองค์กรเป็นสิ่งที่มีความสำคัญอย่างยิ่งในการที่จะทำให้การบริหารสามารถดำเนิน งานไป

ตามเป้าหมาย วัตถุประสงค์ที่ได้กำหนดไว้ การจัดการ การจึงต้องมีกรวางโครงสร้าง องค์การที่สามารถเอื้ออำนวยให้กิจกรรมต่าง ๆ ปฏิบัติงานไปตามกระบวนการขององค์การ ซึ่งจะต้องมีการจัดระเบียบให้กิจกรรมต่าง ๆ ขององค์การ มีความสัมพันธ์กันและสามารถใช้ทรัพยากรทางการบริหารให้เกิดประโยชน์กับองค์การได้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ อีกทั้งต้องมีการกำหนดขอบ เขตของอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบตามโครงสร้างขององค์การให้มีความชัดเจนว่าใครมีหน้าที่ทำอะไร มีอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบอย่างไร เพื่อให้การดำเนินงานมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลบรรลุเป้าหมาย

ประเด็นที่สาม ด้านการนำหรือการสั่งการเป็นการใช้อิทธิพลเพื่อจูงใจพนักงานให้ปฏิบัติงานและนำไปสู่เป้าหมาย ในที่นี้จากการตอบแบบสอบถามในตอนที่สองพบว่าสถานศึกษาส่วนใหญ่มีการดำเนินการดังนี้ 1) การจัดสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ 2) ระดมทรัพยากรในการจัดการการศึกษาแบบทวิศึกษาร่วมกับภาคีเครือข่าย และ 3) การให้รางวัลและการเสริมแรงแก่ครู และมีผู้ตอบแบบสอบถามตอนที่สามผู้บริหารมีการสั่งงานไม่ชัดเจน ซ้ำซ้อน มีการเปลี่ยนแปลงการสั่งการบ่อยครั้ง และไม่ไปในทิศทางเดียวกัน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการรับนโยบายไม่ชัดเจนทำให้ลำบากใจในการตัดสินใจ และการสื่อสารที่ไม่ตรงกัน ดังนั้นผู้บริหารจะต้องใช้ศาสตร์และศิลป์ ในการนำหรือการสั่งการดังที่ สนั่น เถาขารี (2551, 89) ได้กล่าวไว้ว่า การสั่งงานเป็นภาระหน้าที่ของผู้บริหารทุกระดับที่จะต้องเกี่ยวข้องกับการส่งบุคลากรภายในองค์กรให้สามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ผู้บริหารจะต้องวิเคราะห์ข้อมูลของปัญหาเฉพาะหน้าต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นแล้ววินิจฉัยสั่งงานไปยังผู้อยู่ใต้บังคับบัญชาของตนให้ทราบถึงแนวทางสำหรับการแก้ไขข้อบกพร่องในการปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ซึ่งผู้บริหารหรือหัวหน้างานนั้นได้ชื่อว่าเป็นผู้ที่ต้องอาศัยผู้ใต้บังคับบัญชาที่มีความรู้ ความสามารถ มาช่วยปฏิบัติงานให้บรรลุเป้าหมายตามที่ตนได้วางแผนไว้ ในการสั่งงานและกระตุ้นให้คนทำงานด้วยความเต็มใจนั้น ผู้บริหารที่ดีจะต้องมีความรู้เกี่ยวกับศิลปะของการเป็นผู้นำ หลักมนุษยสัมพันธ์ พฤติกรรมของบุคคลในองค์กรและประการสุดท้ายคือ ต้องรู้หลักจิตวิทยาในการสั่งงาน จึงจะสามารถสั่งงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและทำให้การทำงานนั้นบรรลุตามเป้าหมายที่ได้ตั้งไว้

ประเด็นที่สี่ ด้านการควบคุม มีผลการดำเนินการโดยรวม ร้อยละ 85.83 ที่น่าสนใจคือสถานศึกษาส่วนใหญ่มีการนิเทศและการกำกับติดตามการจัดการเรียนรู้ โดยมี

รายละเอียดดังนี้ 1) มีการประชุมชี้แจงการนิเทศและการกำกับติดตามการจัดการเรียนรู้อย่างสม่ำเสมอ 2) ส่งเสริมให้มิติดิตตามการจัดการเรียนรู้ของครูอย่างต่อเนื่อง 3) ผู้บริหารให้คำแนะนำหรือมีการชี้แนะในการปฏิบัติงานของครู 4) ผลการดำเนินการด้านการนิเทศและกำกับติดตามมาใช้ในการจัดการเรียนรู้ จากรายละเอียดถ้าดูจากสถิติในระดับการดำเนินการที่น้อยได้แก่ผู้บริหารให้คำแนะนำหรือมีการชี้แนะในการปฏิบัติงานของครูและผลการดำเนินการด้านการนิเทศและกำกับติดตามมาใช้ในการจัดการเรียนรู้ ซึ่งมีระดับการดำเนินการไม่ถึงร้อยละ 50 อาจเป็นเพราะว่าสถานศึกษาขนาดเล็กขาดทรัพยากรที่จะใช้ในการสนับสนุนการจัดการเรียนการสอนอย่างเพียงพอจึงไม่สามารถนำผลจากการนิเทศหรือคำแนะนำมาใช้ในการจัดการเรียนรู้ได้ทั้งหมด ในการดำเนินการทำได้ในขอบเขตของทรัพยากรของสถานศึกษา และจากแบบสอบถามตอนที่สาม มีผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 6 คน มีความเห็นถึงสภาพปัญหาที่คล้ายกันคือกระบวนการวัดผลและประเมินผลการเรียนระหว่างสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาขนาดเล็กสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา มีแบบฟอร์มและอัตราส่วนการให้คะแนนไม่ตรงกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าการประสานงานหรือการทำข้อตกลงในการจัดการเรียนแบบทวิศึกษาไม่ชัดเจน ส่งผลให้การนำแนวทางไปสู่การปฏิบัติไม่เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของรายวิชาที่เปิดสอน ดังที่ สุรัสวดี ราชกุลชัย (2547, 253) ได้ให้คำจำกัดความว่า การควบคุม หมายถึง วิธีการหรือกระบวนการตรวจตรา เพื่อตรวจตราแผนงานและกิจกรรมที่ได้กำหนดไว้ว่ามีการปฏิบัติงานสอดคล้องกับวัตถุประสงค์หรือเป็นไปตามมาตรฐานที่ระบุไว้หรือไม่ อย่างไร และหากมีการคลาดเคลื่อนก็ดำเนินการปรับเปลี่ยนแก้ไข เพื่อให้เป้าหมายเป็นไปในทิศทางที่มุ่งสู่ภารกิจหลักขององค์การที่ตั้งไว้ การจัดการศึกษาแบบทวิศึกษาเป็นนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ ที่ดีมาก เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนได้มีคุณวุฒิทั้งทางด้าน มัธยมศึกษาปีที่ 6 และคุณวุฒิทางประกาศนียบัตรวิชาชีพ อีกทั้งยังเป็นการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนที่ด้อยโอกาสที่อยู่ห่างไกลจากที่ตั้งของสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษาได้มีการศึกษาสายอาชีพ และสอดคล้องกับนโยบายที่จะเพิ่มปริมาณผู้เรียนสายอาชีพให้มากขึ้น สมองกับความต้องการของสถานประกอบการในประเทศ การจัดการศึกษาแบบทวิศึกษาของสถานศึกษาขนาดเล็ก มีการดำเนินการที่เป็นระบบ ทั้งมีกระบวนการวางแผน การจัดการองค์การ การนำหรือการสั่งการ และมีกระบวนการในการควบคุม ซึ่งในการดำเนินการที่เป็นระบบอาจจะเป็นเพราะมีจำนวนบุคลากร

ที่น้อย การสั่งการ หรือการควบคุมจึงทั่วถึง ในขณะที่มีการดำเนินการจัดการเรียนการสอนแบบทวิศึกษาสถานศึกษาขนาดเล็กสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษายังขาดทรัพยากรที่จะใช้ในการขับเคลื่อนหรือจัดการศึกษาแบบทวิศึกษา ได้แก่งบประมาณซึ่งสถานศึกษาขนาดเล็กได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากต้นสังกัดจำนวนน้อย จึงส่งผลให้การจัดการด้านงบประมาณเป็นไปไม่ไปตามแผนการดำเนินการ และส่วนที่สองคือด้านกำลังคนหรือบุคลากรที่จะใช้ขับเคลื่อนเพื่อให้การจัดการเรียนการสอนซึ่งสถานศึกษาขนาดเล็กมีจำนวนบุคลากรที่น้อย จึงส่งผลกระทบต่อบุคลากรของสถานศึกษาขนาดเล็กที่จะต้องออกไปสอนนอกพื้นที่และต้องรับภาระค่าใช้จ่ายเพิ่มขึ้นจากค่าเดินทาง ค่าครองชีพในพื้นที่ห่างไกล จึงส่งผลกระทบต่อจัดการด้านงบประมาณของสถานศึกษาขนาดเล็กเป็นอย่างมาก ดังที่ รุ่ง พูลสวัสดิ์ (2526, 15-16) กล่าวว่า การบริหารการศึกษาจะประสบความสำเร็จตามเป้าหมายต้องอาศัยบุคลากรที่มีคุณภาพและปริมาณเพียงพอ ต้องได้รับงบประมาณมาสนับสนุนการดำเนินงานต้องมีวัสดุสิ่งของตามความต้องการของหน่วยงาน ต้องตอบสนองโครงการและแผนงานและจะต้องมีระบบบริหารที่ดีมีประสิทธิภาพในการดำเนินงาน โดยใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดให้ประหยัดและเกิดประโยชน์สูงสุด

สรุป

การดำเนินการวิจัยเรื่องการจัดการการศึกษาแบบทวิศึกษาของสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ทำให้ทราบว่ากระบวนการจัดการมีการดำเนินการแทบทุกด้านทั้งด้านการวางแผน การจัดการองค์การ การนำและการสั่งการ และมีกระบวนการควบคุมอุปสรรคในการจัดการการศึกษาแบบทวิศึกษาคือทรัพยากรของสถานศึกษาที่จะใช้ในการจัดการมีจำนวนไม่เพียงพอทั้งด้านบุคลากร งบประมาณ และวัสดุ ครุภัณฑ์ ในการดำเนินการจัดการการศึกษาแบบทวิศึกษา

1. ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

1.1 ด้านการวางแผน ในการจัดการศึกษาแบบทวิศึกษา ยังขาดความชัดเจนเกี่ยวกับระบบในการดำเนินการระหว่างหน่วยงานที่ไม่เป็นทิศทางเดียวกัน ดังนั้น หน่วยงานหลักที่รับผิดชอบต่อการจัดการศึกษาแบบทวิศึกษาควรสร้างความชัดเจนในเรื่องของนโยบาย และแนวทางการดำเนินการอย่างเป็นระบบ รวมทั้งทุกหน่วยงานต้องมีการทำงานร่วมกันจึงจะเกิดประสิทธิภาพ

1.2 ด้านการจัดการองค์การ สถานศึกษาขนาดเล็กมีการจัดโครงสร้างการทำงานตามระบบ แต่ยังคงขาดประสานงานร่วมกันระหว่างสถานศึกษาตั้งนั้น หน่วยงานต้นสังกัดที่รับผิดชอบควรมีการประสานงานและชี้แจงกรอบและแนวทางในการดำเนินการสู่การปฏิบัติอย่างทั่วถึงทั้งองค์การ

1.3 ด้านการนำและการสั่งการ สถานศึกษาขนาดเล็กมีจำนวนบุคลากรที่น้อย จึงมีการช่วยเหลือเกื้อกูลกันเป็นอย่างดี แต่ก็มีเรื่องการสั่งการบ้างที่ซ้ำซ้อนไม่เป็นไปในทิศทางเดียวกัน ดังนั้น ผู้บริหารควรมีมาตรฐานในการปฏิบัติงานที่ชัดเจนและสร้างขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานตลอดจนทำความเข้าใจร่วมกันระหว่างผู้บริหารกับผู้ปฏิบัติงาน

1.4 ด้านการควบคุม แต่ละสถานศึกษาทั้งส่วนของอาชีวศึกษาและสำนักงานเขตพื้นที่มัธยมศึกษาต่างควบคุมกันเอง ส่งผลให้แนวทางในการวัดผลและประเมินผลการเรียนไม่สอดคล้องกัน ดังนั้นควรมีการกำหนดให้มีการใช้หลักการวัดและประเมินผลให้เป็นแบบเดียวกันทั้งวิชาเรียนวิชาสามัญและวิชาชีพ

จากภาพรวมทั้ง 4 ด้าน การดำเนินการของสถานศึกษาขนาดเล็กสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาต่อการจัดการการศึกษาแบบทวิศึกษานั้น กระทรวงศึกษาธิการต้องให้ความสำคัญตลอดจนการส่งเสริมและสนับสนุนด้านทรัพยากรให้เพียงพอ เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลต่อไป

2. ข้อเสนอแนะต่อการวิจัยครั้งต่อไป

จากผลการวิจัยจะพบว่าในการจัดการศึกษาแบบทวิศึกษานั้นสถานศึกษาขนาดเล็กสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษามีกระบวนการดำเนินการอย่างเป็นระบบในทรัพยากรจำกัด ซึ่งจะเป็นการส่งผลต่อประสิทธิภาพและประสิทธิผลจากการจัดการศึกษาแบบทวิศึกษา ควรที่จะติดตามศึกษาและวิจัยในเรื่องประสิทธิผลและความคงทนของการจัดการศึกษาแบบทวิศึกษาของสถานศึกษาขนาดเล็กสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดีด้วยความกรุณาเป็นอย่างดียิ่งจาก ผศ. ดร.พนมพร จันทระปัญญา และอาจารย์ ดร. พัชรวิพรรณ กิจมี อาจารย์ที่ปรึกษา จึงขอขอบคุณเป็นอย่างสูงมา ณ ที่นี้ ขอขอบคุณผู้บริหารสถาน

ศึกษาและครู สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา และโรงเรียนสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 34 ทุกท่าน ที่อำนวยความสะดวกและให้ความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล และการให้สัมภาษณ์เป็นอย่างดี

เอกสารอ้างอิง

- (1) กัญญา วีระวรรณ. (2542). การศึกษาสภาพการจัดการระบบทวิภาคี ของสถานศึกษากรม อาชีวศึกษาเขตภาคเหนือ. การค้นคว้าแบบอิสระ. ศูนย์ส่งเสริมอาชีวศึกษาภาคเหนือ.
- (2) ถวิล ดีบหล่อ, และคณะ. (2543). การบริหารความร่วมมือในการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีระหว่างสถานศึกษากับสถานประกอบการ. การค้นคว้าอิสระ. ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนา อาชีวศึกษาภาคเหนือ. เชียงใหม่.
- (3) พิมพ์ ศะริจันทร์. (2545). ความพึงพอใจของครูฝึกประจำสถานประกอบการในการจัดการ อาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ เขตการศึกษา 7. การค้นคว้า แบบอิสระ. ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาอาชีวศึกษาภาคเหนือ จ.เชียงใหม่.
- (4) ศศิมา กานยะคามิน. (2545). สภาพการสนับสนุนด้านงบประมาณ การจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ในสถาบันการอาชีวศึกษาภาคตะวันออก. คุรุศาสตร์อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต. สาขาวิชาการบริหารอาชีวศึกษา. หลักสูตรคุรุศาสตร์อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารอาชีวศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหาร ลาดกระบัง.
- (5) อรุณช สิริกุลขจร. (2538). สภาพปัญหาและการจัดการอาชีวศึกษาทวิภาคี ประเภทวิชาพาณิชยกรรมของกรมอาชีวศึกษา เขตการศึกษาที่ 8. การค้นคว้าแบบอิสระ. ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. สาขาวิชาอาชีวศึกษา. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการบริหารงานวิชาการของ กลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาสันทราย 1 จังหวัดเชียงใหม่ Utilization of Information Technology for Academic Administration of Sansai 1 Educational Quality Development Cluster Chiang Mai Province

อังคณา นาร์ตน์¹, พัชรีวรรณ กิจมี²

¹หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยพาร์อีสเทอร์น,
forward_ang@hotmail.com

²อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ สาขาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยพาร์อีสเทอร์น,
nye_nai@hotmail.com

บทคัดย่อ:

การวิจัยเรื่องการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการบริหารงานวิชาการของกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษา สันทราย 1 จังหวัดเชียงใหม่ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการบริหารงานวิชาการของกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาสันทราย 1 จังหวัดเชียงใหม่ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 6 คน และครูวิชาการ จำนวน 8 คน ในกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาสันทราย 1 จังหวัดเชียงใหม่ รวมจำนวน 14 คน ปีการศึกษา 2559 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ใช้วิธีการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการบริหารงานวิชาการ จำนวน 5 ด้าน ได้แก่ ด้านหลักสูตรและการบริหารหลักสูตร ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการนิเทศภายใน ด้านการวัดและประเมินผลการศึกษา และด้านการประกันคุณภาพ พบว่า ในกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาสันทราย 1 จังหวัดเชียงใหม่ มีการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการบริหารงานวิชาการครบทุกกระบวนการดำเนินงาน โดยเทคโนโลยีสารสนเทศที่นำไปใช้มากที่สุด ได้แก่ การเสาะแสวงหาข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล และการจัดการข้อมูลตามลำดับ และเทคโนโลยีสารสนเทศที่นำไปใช้น้อยที่สุด ได้แก่ การจัดเก็บข้อมูล และการเผยแพร่ข้อมูล โดยมีรายละเอียดเพิ่มเติมจากการสัมภาษณ์ ดังนี้ ด้านหลักสูตรและการบริหารหลักสูตร สถานศึกษาควรเชิญวิทยากรจากเขตพื้นที่การศึกษามาให้ความรู้ความเข้าใจ จัดหาเอกสาร และส่งเสริม สนับสนุนให้บุคลากรเข้ารับการอบรมเกี่ยวกับเทคนิควิธีการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการทำงานรวมถึงวิธีการแก้ปัญหาระบบอินเทอร์เน็ตในโรงเรียน ด้านการจัดการเรียนการสอน สถานศึกษาควรส่งเสริม สนับสนุน ให้ครูผู้สอนเข้ารับการอบรมเกี่ยวกับเทคนิควิธีการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียนเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนการสอนของครู ด้านการนิเทศภายใน สถานศึกษาควรร่วมกันวางแผนการดำเนินการวางแผนการรวบรวมการจัดเก็บข้อมูลให้เป็นระบบระเบียบมากยิ่งขึ้น โดยหาบุคลากรที่มีความสามารถด้านเทคโนโลยีสารสนเทศมาให้คำแนะนำ ช่วยเหลือ ส่วนด้านการวัดและประเมินผลการศึกษา และด้านการประกันคุณภาพ สถานศึกษาควรวางแผนการดำเนินการให้บุคลากรทุกคนมีส่วนร่วมในการจัดเก็บดูแลข้อมูลให้เป็นระบบ มีความเป็นปัจจุบันและสะดวกต่อการนำไปใช้ ประโยชน์ในการทำงาน

คำสำคัญ: การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ การบริหารงานวิชาการ

ABSTRACT:

The research titled “Utilization of Information Technology for Academic Administration of Sansai 1 Educational Quality Development Cluster Chiang Mai Province” aimed to study the utilization of information technology for academic administration of Chiang Mai Sansai 1 Educational Quality Development Cluster Chiang Mai Province. The research sample consisted of 6 school administrators and 8 academic teachers in Sansai 1 Educational Quality Development Cluster Chiang Mai Province with the number of 14 people in the academic year 2016. The research tools was to study information from documents and the data were collected by interview and analyzed by content analysis. The findings revealed that the utilization of information technology for academic administration with 5 aspects including curriculum and curriculum management, learning and teaching management, internal supervision, educational measurement and evaluation and quality assurance. It was found that Sansai 1 Educational Quality Development Cluster Chiang Mai Province utilized information technology for academic administration technology for academic administration in all operational processes. The information technology with the most utilization included is information seeking, data analysis and data management respectively and the information technology with the least utilization comprised data storage and data dissemination. There were additional details from the interview as follows. According to the curriculum and curriculum management, the schools should invite speakers from Educational Service Area to provide knowledge, understanding, documentation and encourage personnel to attend training on techniques, methods of using information technology to work, as well as how to solve internet problems in the schools. Regarding the learning and teaching management, the schools should encourage teachers to be trained on techniques and methods of using information technology to manage learning and teaching in the classrooms as well as to develop the teachers’ learning and teaching management. Related to the internal supervision, the schools should jointly make operational plans for the storage system to be more organized by finding qualified IT personnel providing advices and assistance. According to the educational measurement and evaluation and quality assurance the schools should make operational plans to allow all personnel to involve in the data storage systematically with newness and ease for utilization.

KEYWORDS: Utilization of Information Technology, Academic Administration

1. บทนำ

การจัดการศึกษาในยุคปัจจุบัน โดยเฉพาะการจัดการศึกษาตามบทบัญญัติของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 นั้น กล่าวไว้ว่า งานวิชาการและคุณภาพในการจัดการศึกษา คืองานสำคัญอันดับแรกของผู้บริหาร ครู และผู้เกี่ยวข้อง ต้องใส่ใจและดำเนินการให้ประสบผลสำเร็จ ซึ่งนับว่างานวิชาการนั้นมีความสำคัญมากที่สุดในงาน 7 ประเภทที่อยู่ในความรับผิดชอบของผู้บริหาร คิดเป็นร้อยละ 40 (Smith and Others 1961 อ้างถึงในปริยาพร วงศ์อนุตรโรจน์, 2553, 1) ซึ่งเป็นไปตามที่ นพพงษ์ บุญจิตราดุลย์ (2547, 21) ให้ความสำคัญและเสนอแนะให้ผู้บริหารโรงเรียนใช้เวลากับงานบริหารแต่ละประเภท ดังนี้ งานบริหารวิชาการ ร้อยละ

40 งานบริหารบุคคล ร้อยละ 20 งานบริหารกิจการนักเรียน ร้อยละ 20 งานสัมพันธ์กับชุมชน ร้อยละ 10 และงานบริหารธุรการ การเงิน อาคารสถานที่ บริเวณและงานบริการ ร้อยละ 10 ดังนั้น การบริหารงานวิชาการจึงเป็นงานหลักของการบริหารสถานศึกษา ไม่ว่าจะสถานศึกษาจะเป็นประเภทใด โดยมาตรฐานและคุณภาพของสถานศึกษาจะพิจารณาได้จากผลงานด้านวิชาการเกี่ยวข้องกับหลักสูตรการจัดการโปรแกรมการศึกษา และการจัดการเรียนการสอน ซึ่งเป็นหัวใจของสถานศึกษา (ปริยาพร วงศ์อนุตรโรจน์, 2545, 1) งานวิชาการจะสัมฤทธิ์ผลเพียงใดนั้นก็ย่อมขึ้นอยู่กับบทบาทของผู้บริหาร และบุคลากรครูว่าจะเอาจริงกับการบริหารงานวิชาการมากน้อยเพียงใด โดยผู้บริหารจะต้องมีการวางแผนดำเนินการร่วมกับคณะครูเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน ตลอดจนมีการกำกับติดตาม ประเมินผล

พัฒนาและปรับปรุงแก้ไขการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง ตาม ขอบข่ายการบริหารงานวิชาการที่ สำนักคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน(2545, 111) 5 งาน ดังนี้ (1) หลักสูตรและการบริหารหลักสูตร (2) การจัดการเรียนการสอน (3) งานนิเทศภายใน (4) งานวัดและประเมินผลการศึกษา และ (5) การประกันคุณภาพ แต่สภาพที่เป็นอยู่ในปัจจุบันนั้น สถานศึกษายังไม่ได้ให้ความสำคัญกับงานวิชาการเท่าที่ควร ทั้งนี้ อาจจะเป็นเพราะว่างานด้านอื่น เช่น การจัดการด้านอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อมอาจจะเป็นรูปธรรมและเห็นผลได้ง่ายกว่าในทางปฏิบัติ หรืองานการเงินและธุรการเป็นสิ่งที่เกิดข้อผิดพลาดไม่ได้ ดังนั้นผู้บริหารจะต้องระมัดระวังเป็นพิเศษ ส่วนงานวิชาการนั้นตราบดีที่ยังมีการจัดการเรียนการสอน มีผู้เรียนเข้าชั้นเรียน มีกิจกรรมต่าง ๆ ดำเนินตามวันเวลา ก็ถือว่ายังมีโรงเรียนอยู่ แม้ว่าผลที่เกิดขึ้น คือ ผู้เรียนได้เรียนรู้อะไรหรือไม่ก็ตาม (สมาน อัครภูมิ, 2551, 317)

ปัจจุบันเทคโนโลยีสารสนเทศได้เข้ามามีบทบาทขึ้นอย่างมาก ทั้งในชีวิตประจำวัน การทำงาน และการดำเนินงานขององค์กรต่าง ๆ เทคโนโลยีสารสนเทศจึงมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการบริหารจัดการขององค์กร เพราะจะช่วยให้การดำเนินงานขององค์กรนั้นมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ทั้งในด้านการผลิต การบริหารจัดการ ตลอดจนการส่งเสริมการเรียนรู้ ซึ่งก่อให้เกิดคุณภาพทางการศึกษารวมทั้งเป็นองค์ประกอบที่สำคัญในการเพิ่มคุณภาพชีวิตเกิดประโยชน์ต่อการพัฒนาสถานศึกษาให้เจริญเติบโตอย่างก้าวหน้า สมดุลและยั่งยืน ซึ่งในการนำเทคโนโลยีสารสนเทศไปใช้ประโยชน์ให้ได้ประสิทธิภาพสูงสุดนั้น ทรัพยากรบุคคลจึงเป็นรากฐานที่สำคัญในการผลักดันและขับเคลื่อนความรู้ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ การเสริมสร้างทักษะบุคลากรด้านเทคโนโลยีสารสนเทศจึงเป็นสิ่งที่สำคัญ และควรได้รับการพัฒนาความรู้ความสามารถอย่างต่อเนื่องเพื่อพัฒนาให้ผู้สอน และบุคลากรทางการศึกษามีศักยภาพในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสารที่ทันสมัยในการปฏิบัติงาน

ดังนั้นสถานศึกษาต่าง ๆ จึงได้มีการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการบริหารจัดการภายในองค์กรในการปฏิบัติงาน และให้ความสำคัญกับการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารงานทุกฝ่ายโดยเฉพาะในงานวิชาการซึ่งเป็นงานสำคัญ และภารกิจหลักของสถานศึกษา โดยได้มีการนำเอาเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการบริหารงานวิชาการ หมายถึง กระบวนการดำเนินงานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศในการเสาะแสวงหา การวิเคราะห์ การจัดเก็บ การจัดการ และการเผยแพร่ข้อมูล (หวน พิณรุฬพันธ์,

2549, 41) ซึ่งมีส่วนช่วยในการทำงานให้มีความลื่นไหล รวดเร็ว ตรวจสอบได้ และมีประสิทธิภาพมากขึ้น ตั้งแต่ในเรื่องของการค้นหาข้อมูลหรือสารสนเทศที่ต้องการใช้งาน การสร้างและจัดเก็บข้อมูลในรูปแบบต่าง ๆ การนำไปประยุกต์ใช้ในการเรียนการสอน รวมถึงการเผยแพร่ข่าวสาร การถ่ายโอนหรือแลกเปลี่ยนข้อมูลโดยผ่านช่องทางการสื่อสาร เป็นต้น

กลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษา สันทราย 1 จังหวัดเชียงใหม่ ประกอบด้วยโรงเรียนทั้งหมด 8 โรงเรียน คือ โรงเรียนบ้านเจดีย์แม่ครัว โรงเรียนบ้านหนองหาร โรงเรียนบ้านหนองมะจับ โรงเรียนบ้านโป่ง โรงเรียนบ้านร่มหลวง โรงเรียนบ้านศรีงาม โรงเรียนบ้านแม่แต และโรงเรียนบ้านแม่แฝก ซึ่งมีการกิจสำคัญร่วมกันในการขับเคลื่อนการบริหารงานวิชาการให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น จึงได้มีการสร้างเป้าหมาย และดำเนินงานในทิศทางเดียวกันโดยนำการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ 5 ด้าน ได้แก่ การเสาะแสวงหา การวิเคราะห์ การจัดเก็บ การจัดการ และการเผยแพร่ข้อมูล มาใช้ในการบริหารงานวิชาการทั้ง 5 งาน ดังนี้ (1) หลักสูตรและการบริหารหลักสูตร (2) การจัดการเรียนการสอน (3) งานนิเทศภายใน (4) งานวัดและประเมินผลการศึกษา และ (5) การประกันคุณภาพ จากการดำเนินงานที่ผ่านมา ทางกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาสันทราย 1 จังหวัดเชียงใหม่ ได้มีการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการบริหารงานวิชาการเป็นอย่างไร ผู้วิจัยจึงทำการสัมภาษณ์ประธานกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาสันทราย 1 จังหวัดเชียงใหม่ (2558) กล่าวว่า ตามเป้าหมายในการดำเนินงานร่วมกันเพื่อขับเคลื่อนการบริหารงานวิชาการให้มีประสิทธิภาพมากขึ้นนั้น ทางกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาสันทราย 1 จังหวัดเชียงใหม่ ได้มีการกำหนดวิธีการดำเนินงานให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน โดยมีการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการบริหารงานวิชาการ 5 งาน ในสถานศึกษา ซึ่งจะต้องครอบคลุมทั้งในด้านของการเสาะแสวงหา การวิเคราะห์ การจัดเก็บ การจัดการ และการเผยแพร่ข้อมูล ทั้งนี้ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษา สันทราย 1 จังหวัดเชียงใหม่ ก็ยังไม่สามารถให้คำตอบได้ว่าการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการบริหารงานวิชาการของกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษา สันทราย 1 จังหวัดเชียงใหม่ เป็นอย่างไร เนื่องจากที่ผ่านมา ยังไม่มีผลการศึกษาเกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการบริหารงานวิชาการของกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาสันทราย 1 จังหวัดเชียงใหม่ แต่อย่างใด

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษา การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการบริหารงานวิชาการของกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษา สันทราย 1 จังหวัดเชียงใหม่ ว่า กลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษา สันทราย 1 จังหวัดเชียงใหม่ มีการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการบริหารงานวิชาการอย่างไร และปัญหาในการดำเนินการว่าเป็นอย่างไร เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการบริหารงานวิชาการของกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษา สันทราย 1 จังหวัดเชียงใหม่ ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัญหาการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการบริหารงานวิชาการ
2. เพื่อเสนอแนวทางพัฒนาการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

1. ได้ทราบสภาพปัญหาการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการบริหารงานวิชาการ
2. ได้แนวทางพัฒนาการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

วิธีการวิจัย

งานวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพปัญหาการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการบริหารงานวิชาการ และเพื่อเสนอแนวทางพัฒนาการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ โดยผู้วิจัยได้ดำเนินการตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

1. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 6 คน และครูวิชาการ จำนวน 8 คน ในกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษา สันทราย 1 จังหวัดเชียงใหม่ รวมจำนวน 14 คน ปีการศึกษา 2559 ซึ่งผู้วิจัยเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง

วิธีการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างคำถามในการสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย ตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ศึกษาวัตถุประสงค์ของการวิจัยเรื่อง การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการบริหารงานวิชาการ ของกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษา สันทราย 1 จังหวัดเชียงใหม่
2. ศึกษาค้นคว้าข้อมูลจากเอกสาร ได้แก่ การศึกษาค้นคว้ารวบรวมข้อมูลจากเอกสารต่าง ๆ ทั้งที่เป็นหลักการแนวคิด ทฤษฎี วรรณกรรม บทความ ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ และการบริหารงานวิชาการ เพื่อนำมาเป็นกรอบแนวคิดในการสร้างคำถามในการสัมภาษณ์
3. ผู้วิจัยได้เตรียมความรู้ด้านระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ จรรยาบรรณของนักวิจัยวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล และวิธีการวิเคราะห์ข้อมูลจากตำรา และการขอคำปรึกษาจากอาจารย์ที่ปรึกษา รวมถึงผู้ทรงคุณวุฒิด้านการวิจัยเชิงคุณภาพ เพื่อให้เกิดความเข้าใจในระเบียบวิธีการวิจัยก่อนจะนำไปสู่การศึกษาที่ถูกต้องและ ครบคลุมประเด็นที่ต้องการศึกษาให้มากที่สุด
4. ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาค้นคว้ามาสร้างคำถามในการสัมภาษณ์ ให้ครอบคลุมขอบเขตเนื้อหาเกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการบริหารงานวิชาการของกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษา สันทราย 1 จังหวัดเชียงใหม่ อันเป็นสิ่งที่ต้องการศึกษาเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งเอาไว้ มีการเรียงลำดับคำถาม เนื้อหาของคำถามเป็นลักษณะของคำถามปลายเปิด โครงสร้างคำถามในการสัมภาษณ์ แบ่งออกเป็น 5 คำถามหลัก ได้แก่ การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารงานวิชาการด้านหลักสูตรและการบริหารหลักสูตร ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการนิเทศภายใน ด้านการวัดและประเมินผลการศึกษา และ ด้านการประกันคุณภาพ ตลอดจนปัญหาและอุปสรรคในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการบริหารงานวิชาการในแต่ละด้าน และข้อเสนอแนะ หรือ แนวทางในการแก้ไขปัญหา
5. นำคำถามในการสัมภาษณ์ที่สร้างขึ้นให้อาจารย์ที่ปรึกษา พิจารณาตรวจสอบ และแก้ไขเพื่อความถูกต้องของเนื้อหา และภาษาที่ใช้ในแบบสอบถาม รวมถึงวิเคราะห์ความสอดคล้องเชิงเนื้อหาของเครื่องมือ (ค่า IOC)
6. ผู้วิจัยนำคำถามมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษา

7. นำคำถามที่ผ่านการปรับปรุงแก้ไขแล้วเสนออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อพิจารณาปรับปรุงแก้ไขเป็นขั้นตอนสุดท้าย

8. นำคำถามในการสัมภาษณ์ที่แก้ไขสมบูรณ์แล้วไปทดลองใช้กับผู้บริหารสถานศึกษา และครูวิชาการโรงเรียนบ้านบวกเปา โรงเรียนบ้านหัวฝาย และโรงเรียนบ้านป่าก้าง กลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาสันทราย 2 จังหวัดเชียงใหม่ เมื่อวันที่ 30 มกราคม 2560

9. นำคำถามในการสัมภาษณ์ที่ผ่านการทดลองใช้และอาจารย์ที่ปรึกษาพิจารณาเห็นสมควรต่อการนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่าง ในกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาสันทราย 1 จังหวัดเชียงใหม่ ต่อไป

10. อุปกรณ์ที่ใช้ในการสัมภาษณ์ คือ เครื่องบันทึกเสียงระบบพกพา ปากกา และสมุดบันทึก

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยมีขั้นตอนในการดำเนินงานดังนี้

1. ผู้วิจัยขอหนังสือจากคณบดีคณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น ถึงโรงเรียนบ้านเจดีย์แม่ครัว โรงเรียนบ้านโป่ง โรงเรียนบ้านหนองหาร โรงเรียนบ้านหนองมะจับ โรงเรียนบ้านร่มหลวง โรงเรียนบ้านศรีงาม โรงเรียนบ้านแม่แต และโรงเรียนบ้านแม่แฝก เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูลจากผู้บริหารสถานศึกษาและครู

2. ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้การสัมภาษณ์ด้วยตนเอง เมื่อวันที่ 6 กุมภาพันธ์ 2560 จากผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 6 คน และครูวิชาการ จำนวน 8 คน ในกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาสันทราย 1 จังหวัดเชียงใหม่ รวมทั้งหมดจำนวน 14 คน ปีการศึกษา 2559 เพื่อเปิดเผยสิ่งจูงใจ ความเชื่อ ทศนคติของผู้ตอบ โดยเตรียมคำถามในการสัมภาษณ์ ก่อนเริ่มทำการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยได้แสดงถึงวัตถุประสงค์ของการสัมภาษณ์ โดยขออนุญาตในการจดบันทึกและบันทึกเสียงระหว่างการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยได้มีปฏิสัมพันธ์แบบต่อหน้ากับผู้ให้สัมภาษณ์เพื่อเกิดการแลกเปลี่ยนแสดงความคิดเห็นอย่างอิสระ และมีการทดสอบคำถามและคำตอบเพื่อเป็นแนวทางในการถามคำถามต่อไป โดยจะใช้เวลาในการสัมภาษณ์ ประมาณ 60 - 90 นาที ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความร่วมมือของผู้ให้สัมภาษณ์ การสัมภาษณ์แต่ละรายจะทำการสัมภาษณ์จนกว่าจะไม่พบข้อสงสัยหรือไม่มีข้อมูลใหม่เกิดขึ้น ที่เรียกว่าข้อมูลอิ่มตัว (Data Saturation) จึงหยุดการสัมภาษณ์ ซึ่งองอาจ นัยพัฒน์ (2548, 233)

อธิบายว่า การอิ่มตัวของข้อมูลอาจเกิดจากข้อมูลที่รวบรวมมาได้มีลักษณะแบบแผนเป็นอย่างเดียวกัน (Emergence of Regularities) หรืออีกนัยหนึ่งคือข้อมูลที่เก็บรวบรวมมาได้ส่วนใหญ่มีลักษณะทับซ้อนสาระในประเด็นเดียวกัน

3. ในขณะที่สัมภาษณ์ผู้วิจัยได้ใช้การจดบันทึกสรุปสั้น ๆ เฉพาะประเด็นที่สำคัญ และ เมื่อจบการสัมภาษณ์ได้ทำการบันทึกข้อมูลอื่น ๆ ที่เห็น เช่น ลักษณะท่าทาง ลักษณะน้ำเสียงตาม ความเป็นจริงโดยไม่มี การตีความ นอกจากนี้ยังได้บันทึกเกี่ยวกับความคิดความรู้สึก หรือปัญหาที่ เกิดขึ้นกับผู้วิจัยในขณะที่รวบรวมข้อมูล ซึ่งการเขียนบันทึกสรุปสั้น ๆ ดังกล่าวมีประโยชน์สำหรับผู้วิจัยในการมองเห็นความเชื่อมโยงระหว่างกลุ่มหัวข้อสรุป (องอาจ นัยพัฒน์, 2548, 232 , อรุณี อ่อนสวัสดิ์, 2551, 282)

4. ข้อมูลจะถูกนำมาทำการบันทึกและถอดเทปรายวัน เพื่อทำการตรวจสอบข้อมูลที่ ไม่ชัดเจนหรือไม่ครบถ้วน เพื่อนำไปศึกษาเพิ่มเติมในการสัมภาษณ์ครั้งต่อไป และข้อมูลที่ได้นำมาถอดเทปคำต่อคำ ประโยคต่อประโยค แล้วตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลอีกครั้ง ด้วยการฟังเทปบันทึกเสียงซ้ำ จากนั้นจึงทำการวิเคราะห์ข้อมูล โดยการวิเคราะห์เนื้อหาการให้สัมภาษณ์ แล้วเขียนบรรยายเป็นความเรียง

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. นำข้อมูลที่ได้จากการถอดเทปและการบันทึกภาคสนามมาอ่านหลาย ๆ ครั้ง เพื่อให้เกิดความเข้าใจในภาพรวมของข้อมูลที่ได้ และพิจารณาประเด็นที่สำคัญ

2. นำข้อมูลกลับมาอ่านอีกครั้งโดยละเอียดทุกบรรทัดและจึงตีความพร้อมทำการดึง ข้อความหรือประโยคที่สำคัญที่เกี่ยวข้องกับการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารงานวิชาการตลอดจนปัญหาและอุปสรรคในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการบริหารงานวิชาการในแต่ละด้าน และข้อเสนอแนะ หรือ แนวทางในการแก้ไขปัญหา ของกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาสันทราย 1 จังหวัดเชียงใหม่

3. มีการตรวจสอบสามเส้าด้านข้อมูล (Data Triangulation) คือ การพิสูจน์ว่าข้อมูลที่ผู้วิจัยได้นำมานั้นถูกต้องหรือไม่ วิธีตรวจสอบ คือ การตรวจสอบแหล่งของข้อมูล แหล่งที่มา ที่จะพิจารณาในการตรวจสอบ ได้แก่ แหล่งเวลา หมายถึง ถ้าข้อมูลต่างเวลากันจะเหมือนกันหรือไม่ แหล่งสถานที่ หมายถึง ถ้าข้อมูลต่างสถานที่กันจะเหมือนกันหรือไม่

ไม่ และแหล่งบุคคล หมายถึง ถ้าบุคคลผู้ให้ข้อมูลเปลี่ยนไป ข้อมูลจะเหมือนเดิมหรือไม่

4. ใช้การเขียนบรรยายสิ่งที่ค้นพบอย่างละเอียด และชัดเจน โดยจะไม่มีการนำทฤษฎีไป ควบคุมปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้น พร้อมทั้งยกตัวอย่างคำพูดประกอบคำหลักสำคัญที่ได้ เพื่อแสดงความชัดเจนของปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้น

ผลการวิจัย

จากผลการศึกษา และการตรวจสอบสามเส้าด้าน ข้อมูลเพื่อพิสูจน์ว่าข้อมูลที่ผู้วิจัยได้มานั้นถูกต้อง โดยใช้วิธีการตรวจสอบจากแหล่งบุคคลคือ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูวิชาการ แหล่งสถานที่ที่ต่างกัน คือ สถานศึกษาทั้ง 8 แห่งในกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาสันทราย 1 จังหวัดเชียงใหม่ และแหล่งเวลาที่ต่างกัน เพื่อให้ได้ข้อมูลที่อึดตัว พบว่า การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการบริหาร งานวิชาการ จำนวน 5 ด้าน ได้แก่ ด้านหลักสูตรและการบริหารหลักสูตร ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการนิเทศภายใน ด้านการวัดและประเมินผลการศึกษา และด้านการประกันคุณภาพ ของกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพ การศึกษาสันทราย 1 จังหวัดเชียงใหม่ มีการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการบริหารงานวิชาการครบทุกกระบวนการ ดำเนินงาน โดยเทคโนโลยีสารสนเทศที่นำไปใช้มากที่สุด ได้แก่ การเสาะแสวงหาข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล และการจัดการข้อมูลตามลำดับ ซึ่งมีรายละเอียดแต่ละด้าน ดังนี้

1. ด้านหลักสูตร และการบริหารหลักสูตร

พบว่า มีการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการบริหารงานวิชาการด้านหลักสูตร และการบริหารหลักสูตร ครบทุกกระบวนการดำเนินงานโดยเทคโนโลยีสารสนเทศที่นำไปใช้มากที่สุด ได้แก่ การเสาะแสวงหาข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล และการจัดการข้อมูลตามลำดับ ส่วนในด้านการจัดเก็บข้อมูล หรือสารสนเทศนั้นยังทำได้ไม่ดีเท่าที่ควร เนื่องจากในปัจจุบันมีการเก็บข้อมูล หรือสารสนเทศเกี่ยวกับงานด้านหลักสูตร และการบริหารหลักสูตรไว้ที่ครูประจำชั้น หรือ ครูวิชาการโรงเรียนเป็นส่วนใหญ่ ซึ่งส่งผลต่อการเรียกใช้ข้อมูล หรือสารสนเทศทำได้ไม่สะดวก ลำช้า และไม่ เป็นปัจจุบัน ทั้งนี้มีการเผยแพร่ข้อมูลด้านหลักสูตร และการบริหารหลักสูตรน้อยมาก มีเพียงการเผยแพร่ข้อมูลแบบทางเดียว เช่น การจัดแสดงตามบูธงานต่าง ๆ และเอกสารแผ่นพับเพื่อประชาสัมพันธ์ เพียงเท่านั้น

2. ด้านการจัดการเรียนการสอน

พบว่า มีการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการบริหารงานวิชาการด้านการจัดการเรียนการสอน ครบทุกกระบวนการดำเนินงาน โดยเทคโนโลยีสารสนเทศที่นำไปใช้มากที่สุด ได้แก่ การเสาะแสวงหาข้อมูล การเผยแพร่ข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับ ในส่วนของการจัดเก็บข้อมูล หรือสารสนเทศนั้นยังทำได้ไม่ดีเท่าที่ควร เนื่องจากมีการเก็บข้อมูล หรือสารสนเทศเกี่ยวกับงานด้านการจัดการเรียนการสอนไว้ที่ครูประจำชั้น หรือ ครูวิชาการโรงเรียนเป็นส่วนใหญ่ ทำให้การเรียกใช้ข้อมูล หรือสารสนเทศทำได้ไม่สะดวก และล่าช้า นอกจากนี้ยังพบปัญหาในการจัดการข้อมูลในด้านการจัดการเรียนการสอน คือ ครูส่วนใหญ่มีปัญหาทางการใช้งานโปรแกรมต่าง ๆ ส่งผลให้การจัดทำเอกสาร ใบงาน แบบฝึกหัด ตลอดจนการจัดทำสื่อการเรียนการสอนแบบมัลติมีเดีย ค่อนข้างล่าช้า เป็นไปด้วยความยากลำบาก และไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร

3. ด้านการนิเทศภายใน

พบว่า มีการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการบริหารงานวิชาการด้านการนิเทศภายใน ครบทุกกระบวนการดำเนินงาน โดยเทคโนโลยีสารสนเทศที่นำไปใช้มากที่สุด ได้แก่ การเสาะแสวงหาข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล และการจัดการข้อมูลตามลำดับ ในด้านการจัดเก็บข้อมูล หรือสารสนเทศนั้นยังไม่เป็นระบบ มีเพียงครูวิชาการโรงเรียนเท่านั้นที่เป็นผู้ดูแลจัดเก็บข้อมูลทั้งหมด ซึ่งส่งผลต่อการเรียกใช้งาน ไม่สามารถนำข้อมูลหรือสารสนเทศไปใช้ประโยชน์ได้อย่างเต็มที่ นอกจากนี้การเผยแพร่ข้อมูลด้านการนิเทศภายในนั้นยังมีน้อยมาก มีสถานศึกษาส่วนน้อยที่จะทำการเผยแพร่ข้อมูลด้านการนิเทศสู่ภายนอก ซึ่งเป็นการเผยแพร่ข้อมูลแบบทางเดียว เช่น จดหมายข่าวโรงเรียน หรือ แผ่นพับประชาสัมพันธ์

4. ด้านการวัดและประเมินผลการศึกษา

พบว่า มีการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการบริหารงานวิชาการด้านการวัดและประเมินผลการศึกษา ครบทุกกระบวนการดำเนินงาน โดยเทคโนโลยีสารสนเทศที่นำไปใช้มากที่สุด ได้แก่ การเสาะแสวงหาข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล และการจัดการข้อมูลตามลำดับ ในด้านการจัดเก็บข้อมูล หรือสารสนเทศของงานด้านการวัดและประเมินผลศึกษานั้นยังทำได้ไม่ดีเท่าที่ควร มีเพียงเจ้าหน้าที่ธุรการโรงเรียนเท่านั้นที่ทำหน้าที่เป็นผู้ดูแลระบบ ซึ่งส่งผลต่อการเรียกใช้ข้อมูล หรือสารสนเทศทำได้ไม่สะดวก ข้อมูลมีโอกาสสูญหาย และไม่ เป็นปัจจุบัน ทั้งนี้ในการเผยแพร่ข้อมูลด้านการวัดและประเมินผลศึกษานั้นมีน้อย

มาก มีเพียงการเผยแพร่ข้อมูลให้แก่บุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้องเท่านั้น เช่น ครู คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง นักเรียน และนักเรียน เป็นต้น

5. ด้านการประกันคุณภาพ

พบว่า มีการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการบริหารงานวิชาการด้านการประกันคุณภาพ ครบทุกกระบวนการดำเนินงาน โดยเทคโนโลยีสารสนเทศที่นำไปใช้มากที่สุด ได้แก่ การเสาะแสวงหาข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล และการจัดการข้อมูลตามลำดับ

ในด้านการจัดเก็บข้อมูล หรือสารสนเทศนั้นยังขาดระบบ มีเพียงครูฝ่ายแผนงานและนโยบาย หรือ ครูวิชาการโรงเรียนเท่านั้นที่ดูแลจัดเก็บข้อมูล ส่งผลให้การเรียกใช้งานข้อมูลไม่สะดวก ลำบาก และข้อมูลไม่เป็นปัจจุบัน เหมาะแก่การใช้งาน นอกจากนี้ในการเผยแพร่ข้อมูลด้านการประกันคุณภาพมีเพียงการเผยแพร่ข้อมูลแบบทางเดียว และเผยแพร่เฉพาะบุคคลที่เกี่ยวข้องเท่านั้น เช่น การเผยแพร่จากแผนปฏิบัติการโรงเรียน SAR โรงเรียน และการรายงานผลการปฏิบัติงานประจำปีให้หน่วยงานต้นสังกัด

อภิปรายผล

จากผลการวิจัย เรื่อง การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการบริหารงานวิชาการของกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาสันทราย 1 จังหวัดเชียงใหม่ ผู้วิจัยมีข้อค้นพบและประเด็นที่สมควรหยิบยกมาประกอบการอภิปรายดังนี้

1. การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการบริหารงานวิชาการทั้ง 5 ด้าน ได้แก่ ด้านหลักสูตรและการบริหารหลักสูตร ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการนิเทศภายใน ด้านการวัดและประเมินผลการศึกษา และด้านการประกันคุณภาพ พบว่า เทคโนโลยีสารสนเทศที่นำไปใช้มากที่สุด ได้แก่ การเสาะแสวงหาข้อมูล ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าในปัจจุบันการค้นคว้าหาข้อมูลหรือสารสนเทศ ทางอินเทอร์เน็ตเป็นเรื่องที่ทุกคนสามารถเข้าถึงได้ง่าย และรวดเร็ว รวมทั้งข้อมูลหรือสารสนเทศนั้นยังมีความครบถ้วน และทันสมัย ซึ่งเป็นไปตามที่ อูทัย บุญประเสริฐ (2540, 79) กล่าวว่า ระบบอินเทอร์เน็ตนับได้ว่าเป็นเครื่องมือที่สะดวกในการติดต่อสื่อสาร ค้นหาข้อมูล ซึ่งครอบคลุมพื้นที่กว้างขวางทั่วโลกและมีราคาถูก รวมถึงองค์การสามารถใช้เป็นช่องทางในการประชาสัมพันธ์เป็นอย่างดี สอดคล้องกับงานวิจัยของ มนตรี อนันตรักษ์ (2555) ได้ทำการศึกษา การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน

ขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ ผลการศึกษาพบว่าระดับการศึกษาการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาบึงกาฬโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าด้านการเสาะแสวงหาข้อมูลอยู่ในระดับมาก

2. การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการบริหารงานวิชาการทั้ง 5 ด้าน ได้แก่ ด้านหลักสูตรและการบริหารหลักสูตร ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการนิเทศภายใน ด้านการวัดและประเมินผลการศึกษา และด้านการประกันคุณภาพ พบว่า เทคโนโลยีสารสนเทศที่นำไปใช้ น้อยที่สุด ได้แก่ การจัดเก็บข้อมูล ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก บุคลากรในสถานศึกษาส่วนใหญ่ มีการจัดเก็บข้อมูล หรือสารสนเทศเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการไว้ที่บุคลากรตามฝ่ายงานเท่านั้น ซึ่งยังไม่มีการจัดเก็บข้อมูล หรือสารสนเทศไว้อย่างเป็นระบบที่ส่วนกลาง ส่งผลให้การเรียกใช้ข้อมูลค่อนข้างยาก ไม่สะดวกรวดเร็ว และข้อมูล หรือสารสนเทศนั้นไม่เป็นปัจจุบัน ซึ่งเป็นไปตามที่ สำนักคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2536, 2-3) กล่าวถึง ปัญหาของระบบข้อมูลสารสนเทศทุกระดับของหน่วยงานในสังกัด ดังนี้ หน่วยงานทุกระดับยังขาดแผนปฏิบัติการการจัดเก็บรวบรวมข้อมูลที่ชัดเจนและเป็นระบบเดียวกัน ขาดการติดตามและประเมินผล บุคลากรส่วนใหญ่ยังขาดความรู้และทักษะในการจัดเก็บรวบรวมข้อมูลให้เป็นระบบ ตลอดจนการจัดกระทำกับข้อมูลยังขาดอุปกรณ์เครื่องมือที่ทันสมัย สอดคล้องกับงานวิจัยของ ปิยรัตน์ วงศ์เต็ง (2551) ที่ได้ศึกษาเรื่อง การดำเนินงานระบบสารสนเทศของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตพื้นที่การศึกษาเชียงใหม่ เขต 1 ผลการศึกษาพบว่า ในการดำเนินงานระบบสารสนเทศของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในเขตพื้นที่การศึกษาเชียงใหม่ เขต 1 ได้มีการจัดทำระบบสารสนเทศเกือบทุกงานที่เกี่ยวข้องกับการเก็บรวบรวมข้อมูล การตรวจสอบข้อมูล การประมวลผลข้อมูล การคลังข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล และการนำข้อมูลไปใช้ ส่วนปัญหาที่พบคือ ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนน้อย ไม่มีความชำนาญในการเก็บรวบรวมข้อมูล ไม่มีการตรวจสอบข้อมูลในเรื่องความถูกต้อง และความสมบูรณ์ของข้อมูล ขาดบุคลากรในการประมวลผลข้อมูล การจัดเก็บข้อมูลยังไม่เป็นระบบ ขาดบุคลากรที่มีความรู้ ความสามารถในการวิเคราะห์ข้อมูล และมีการเก็บข้อมูลอย่างสม่ำเสมอแต่นำมาใช้ให้เป็นประโยชน์

บทสรุป

จากการวิจัยครั้งนี้ ถึงแม้ว่าการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการบริหารงานวิชาการของกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาสันทราย 1 จังหวัดเชียงใหม่ พบว่ามีการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการบริหารงานวิชาการครบทุกกระบวนการดำเนินงาน โดยเทคโนโลยีสารสนเทศที่นำไปใช้มากที่สุด ได้แก่ การเสาะแสวงหาข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล และการจัดการข้อมูลตามลำดับ แต่ก็ยังพบปัญหา เช่น ผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษา มีปัญหาในการใช้งานโปรแกรมต่าง ๆ อีกทั้ง การจัดเก็บข้อมูลหรือสารสนเทศในสถานศึกษายังไม่เป็นระบบ เนื่องจากขาดบุคลากรที่มีความรู้ ความชำนาญเฉพาะทางในการจัดเก็บข้อมูล หรือสารสนเทศ ตลอดจนสถานศึกษานั้นมีการเผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการน้อยมาก ดังนั้น ผู้วิจัยจะนำเสนอผลการวิจัยครั้งนี้ต่อผู้บริหารของกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาสันทราย 1 จังหวัดเชียงใหม่ต่อไป เพื่อนำข้อมูลไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการบริหารงานวิชาการของกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาสันทราย 1 จังหวัดเชียงใหม่ต่อไป โดยผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

1. สถานศึกษาในกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาสันทราย 1 จังหวัดเชียงใหม่ ควรมีการจัดอบรม หรือ จัดค่ายส่งเสริมการใช้ไอที โดยการเชิญวิทยากรจากภายนอก มาให้ความรู้ในเรื่องของการใช้เทคโนโลยีเพื่อการบริหารงานวิชาการสำหรับครู พร้อมทั้งมีการวัดผลและประเมินผลหลังจากจบการอบรม

2. สถานศึกษาในกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาสันทราย 1 จังหวัดเชียงใหม่ ควรมีการพัฒนา ระบบการจัดเก็บข้อมูล เนื่องจากมีปัญหามากที่สุด โดยการ ออกแบบระบบการจัดเก็บข้อมูลและสารสนเทศใหม่ รวมถึง จัดหาบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถเฉพาะทางมารับผิดชอบ หรือมีการอบรมให้ความรู้บุคลากรที่มีอยู่ให้สามารถปฏิบัติงานได้อย่างต่อเนื่อง และควรจัดสรรงบประมาณในการดำเนินการ

2. สถานศึกษาในกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาสันทราย 1 จังหวัดเชียงใหม่ ควรมีการเผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา ให้บุคคลภายนอกได้รับทราบการดำเนินงาน

3. สถานศึกษาในกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาสันทราย 1 จังหวัดเชียงใหม่ควรมีการนำเทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามาช่วยสนับสนุนการปฏิบัติงานบริหารงานทั้ง

4 ฝ่าย ของสถานศึกษา เพราะนอกจากจะช่วยให้การทำงานสะดวกสบาย รวดเร็วมากขึ้น ยังช่วยลดความซ้ำซ้อนหรือความไม่ถูกต้องของข้อมูลที่เกิดขึ้นได้ นอกจากนี้ยังสามารถติดตามความก้าวหน้าในการปฏิบัติงานแต่ละขั้นตอน รวมถึงสามารถแก้ไขข้อบกพร่องของงานได้อย่างทันท่วงที ตลอดจนการค้นหาข้อมูล สารสนเทศ และเอกสารต่าง ๆ ที่ทำได้ง่าย และสะดวกรวดเร็วยิ่งขึ้น

สำหรับข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรวิจัยเรื่องปัจจัยที่ส่งผลต่อการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการบริหารงานวิชาการของกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาสันทราย 1 จังหวัดเชียงใหม่
2. ควรศึกษาการติดตามผลการดำเนินงานการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการบริหารงานวิชาการของกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษา สันทราย 1 จังหวัดเชียงใหม่

เอกสารอ้างอิง

- กรองทอง จิระเดชากุล. (2550). **คู่มือการนิเทศภายในโรงเรียน**. กรุงเทพฯ: ธารอักษร.
- กิตติศักดิ์ เจริญศรี. (2550). **การดำเนินงานเทคโนโลยีสารสนเทศของโรงเรียนอัสสัมชัญลำปาง**. การค้นคว้าแบบอิสระ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- นพพงษ์ บุญจิตราดุลย์ . (2547). **นิตยย่อบริหาร**. เชียงใหม่: Orange Group Tactics Design.
- ปิยรัตน์ วงศ์เต็ง. (2551). **การดำเนินงานระบบสารสนเทศของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตพื้นที่การศึกษาเชียงใหม่ เขต 1**. การค้นคว้าแบบอิสระ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2553). **การบริหารงานวิชาการ**. กรุงเทพฯ: ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพฯ.
- _____. (2545). **การบริหารงานวิชาการ**. กรุงเทพฯ: ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพฯ.
- มนตรี อนันตรักษ์. (2555). **การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ**. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนครพนม.

- ยุทธนา วงศ์ใหญ่. (2552). การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในโครงการหนึ่งอำเภอหนึ่งโรงเรียนในฝัน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงใหม่ เขต 3. สารนิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง
- สมาน อัครภูมิ. (2551). การบริหารการศึกษา สมัยใหม่ : แนวคิด ทฤษฎี และการปฏิบัติ อุบลราชธานี : อุบลกิจออฟเซตการพิมพ์
- สาโรจน์ เกษมสุขโชติกุล. (2545). เปิดโลกเทคโนโลยีสารสนเทศ. กรุงเทพฯ : ประพันธ์สาริน จำกัด.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ. (2545). คู่มือปฏิบัติงานข้าราชการครู. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทยจำกัด.
- สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. (2536). กระบวนการจัดทำข้อมูลสารสนเทศ กรุงเทพฯ มหานคร: กองนโยบาย และสำนักงานแผน
- หวน พิณรุฬันธ์. (2549). นักบริหารมืออาชีพ. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- องอาจ นัยพัฒน์. (2548). วิธีวิทยาการวิจัยเชิงปริมาณและคุณภาพทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- อรุณี อ่อนสวัสดิ์. (2551). ระเบียบวิธีวิจัย. ภาควิชาการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- อุทัย บุญประเสริฐ. (2540). เทคโนโลยีสารสนเทศกับการพัฒนาการศึกษา. กรุงเทพฯ: ห้างหุ้นส่วนสามัญนิติบุคคล สามเจริญพานิช.

การมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารงานกิจการนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา Community Participation in Student Activity Administration of Secondary School

นายณัฐชนนท์ วงศ์เสื่อ¹, พัทธีวรรณ กิจมี²

¹หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยพาร์อีสเตอร์น,
kunnucin@gmail.com

²อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์,
มหาวิทยาลัยพาร์อีสเตอร์น, nye_nai@hotmail.com

บทคัดย่อ:

การวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารงานกิจการนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารงานกิจการนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา ในปีการศึกษา 2559 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ ครูฝ่ายกิจการนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา คณะกรรมการสถานศึกษาเครือข่ายผู้ปกครองนักเรียน และตำรวจประสานโรงเรียน รวมทั้งสิ้นจำนวน 23 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ คำถามการสัมภาษณ์ วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหาผลการวิจัยพบว่า

การมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารงานกิจการนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา แบ่งออกเป็น 5 ด้าน ได้แก่ ด้านงานปกครอง ด้านงานปรับปรุงแก้ไขพฤติกรรมป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดด้านงานพัฒนาและส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน ด้านงานสถานนักเรียน และด้านงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ซึ่งทางโรงเรียนมัศึกษามีการปฏิบัติทุกด้าน โดยมีรายละเอียดดังนี้ ด้านงานปกครองมีหน้าที่เกี่ยวกับการควบคุมดูแล กำกับ ติดตามช่วยเหลือนักเรียน และพิจารณาโทษของนักเรียนให้เป็นไปตามระเบียบข้อบังคับของโรงเรียนและวิเคราะห์ปัญหา เพื่อหาแนวทางในการแก้ไขปัญหายาหรือพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม ปัญหาที่เกิดขึ้นในการดำเนินงานปกครองคือ ครูบางคนขาดความตระหนักในเรื่องของการเสมอภาคของนักเรียน แนวทางการแก้ปัญหาคือ จะต้องยึดมั่นในระเบียบข้อบังคับและปฏิบัติกับนักเรียนทุกคนอย่างเท่าเทียมกันทั้งการยกย่องและการลงโทษ ด้านงานปรับปรุงแก้ไขพฤติกรรมป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด มีหน้าที่วางแผนการควบคุมและแก้ปัญหาการมาสายของนักเรียนการทะเลาะวิวาทและพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์และ การจัดกิจกรรมรณรงค์ป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ในรูปแบบของกิจกรรมต่าง ๆ ปัญหาที่เกิดขึ้นครูไม่ค่อยส่งเสริมและปรับพฤติกรรมของเด็กนักเรียน แนวทางการแก้ปัญหาคือ ครูที่ปรึกษาจะต้องทำการคัดกรองนักเรียนกลุ่มเสี่ยงเพื่อที่จะดูแลอย่างใกล้ชิดและประสานงานผู้ปกครองเป็นประจำอีกทั้งผู้บริหารและผู้นำชุมชนจะต้องจริงจังเกี่ยวกับเรื่องของการป้องกันยาเสพติดด้านงานพัฒนาและส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนมีหน้าที่จัดกิจกรรมส่งเสริมพัฒนาด้านคุณธรรมจริยธรรมในด้านการประหยัดและการออม การเสียสละ ความอดทน อดกลั้น ความขยันหมั่นเพียร ความเมตตากรุณาและความสามัคคี ปัญหาที่เกิดขึ้นในการดำเนินงานพัฒนาและส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน คือ ยังมีครูบางคนที่ยังไม่ตระหนักถึงหน้าที่ในการดูแลนักเรียน แนวทางการแก้ปัญหาคือ ครูและผู้บริหารทุกท่านในโรงเรียนจะต้องเป็นตัวอย่างที่ดี และร่วมมือร่วมใจกันดูแลในเรื่องของระเบียบวินัยคุณธรรมและจริยธรรมของนักเรียน ทุกคนด้านงานสถานนักเรียนมีหน้าที่จัดกิจกรรมส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียน สนับสนุนให้นักเรียนได้มีการจัดกิจกรรม และมีส่วนร่วมอย่างหลากหลายตามความถนัดและความสนใจปัญหาที่เกิดขึ้นในการดำเนินงาน ด้านงานสถานนักเรียน คือ การประสานงานกันระหว่างหน่วยงานภายนอกครูผู้รับผิดชอบและนักเรียน ซึ่งแนวทางการแก้ปัญหาคือ หน่วยงานภายนอก ครูผู้รับผิดชอบและนักเรียนในสถานนักเรียน ต้องมีการพูดคุยตกลงในเรื่องของการทำกิจกรรมให้ชัดเจน และด้านงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนมีหน้าที่ประสานความร่วมมือ

กับบุคลากรที่เกี่ยวข้อง ซึ่งมีบทบาทหน้าที่ในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอีกทั้งยังมีการพัฒนากระบวนการช่วยเหลือนักเรียนให้มีคุณภาพปัญหาที่เกิดขึ้นคือ ครูไม่จริงจังสำหรับการเยี่ยมบ้าน เน้นการถ่ายภาพ แต่ไม่ได้ให้ข้อมูลนักเรียนกับผู้ปกครองอย่างจริงจัง ซึ่งแนวทางการแก้ปัญหาคือ ครูที่ปรึกษาทุกคนจะต้องให้ความสำคัญ และจริงจังในการเยี่ยมบ้านนักเรียน

คำสำคัญ: การมีส่วนร่วม, การบริหารงานกิจการนักเรียน

Abstract

The research titled “Community Participation in Student Activity Administration of Secondary School” aimed to study the community participation in the student activity administration of the secondary school in the academic year 2016. The research sample included the secondary school teachers in the student activity department, school board, guardian network and school policemen with the total number of 23 people. The research tools were interview questions. The data were analyzed by content analysis. The findings were as follows:

The community participation in the student activity administration of the secondary school was divided into 5 aspects including student discipline, behavior improvement and drug prevention and correction, student’s morality and ethics development and promotion, student council and student care-taking system. The secondary school did performances in all aspects . The details were as follows. The student discipline was in charge of controlling, care-taking, supervising, monitoring, assisting the students, considering the student’s punishment according to the school rules and analyzing problems to find solutions for problems or inappropriate behavior. The problem was that some teachers lacked awareness of student equality. The solution was to adhere to the regulations and treat all students equally, both praise and punishment. The behavior improvement and drug prevention and correction was responsible for planning, controlling and solving problems of students’ late arrival, controversy and undesirable behaviors and organizing campaign activities to prevent and solve drug problems in the form of various activities. The problem was that the teachers rarely promoted and adjusted the student behaviors. The solution was that the advisors had to screen vulnerable students in order to take care them closely and coordinate with the guardians regularly. Moreover, both the administrators and the community leaders had to be serious about the narcotics prevention. The student’s morality and ethics development and promotion dealt with arranging activities promoting and developing morality and ethics about economizing, saving, sacrificing, patience, tolerance, diligence, kindness and unity. The problem was that some teachers were not aware of the duty of student care-taking. The solution was that all teachers and administrators in the school had to be good models and participate in taking care of discipline, morality and ethics of all students. The student council was responsible for arranging activities promoting democracy in the school and supporting the students to organize activities and involve in a variety of activities based on aptitudes and interests. The problem was the coordination among external agencies, the teachers involved and the student council. The solution was that external agencies, the teachers involved and the student council had to discuss and agree with the activity arrangement clearly. The student care-taking system was in charge of coordinating with the personnel involved playing a role in taking care and helping the students, as well as developing the student care-taking process with quality. The problem was that the teachers were not serious about visiting the students’ houses by focusing on taking photos but they did not provide the students’ information to their guardians seriously. The solution was that all advisors had to give a priority and be serious about visiting the student s’ houses.

KEYWORDS: Participation, Student Activity

บทนำ

การมีส่วนร่วมของประชาชน ถือเป็นหลักการความสำคัญ และเป็นประเด็นหลักที่สังคมไทยให้ความสนใจเพื่อพัฒนาบริหารงาน แบบมีส่วนร่วมตามหลักการธรรมาภิบาลที่ภาครัฐจะต้องเปิดโอกาสให้ประชาชนและผู้เกี่ยวข้องทุกภาคส่วน ทั้งมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นและตัดสินใจในเรื่องที่จะพัฒนา พร้อมทั้งเข้าร่วมปฏิบัติในกิจกรรมของโครงการพัฒนา และมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผลรวมทั้งรับผลประโยชน์ที่เกิดจากการพัฒนานั้น ๆ ด้วย เพื่อสร้างความโปร่งใสและเพิ่มคุณภาพการตัดสินใจของภาครัฐให้ดีขึ้น และเป็นที่ยอมรับร่วมกันของทุก ๆ ฝ่าย ซึ่งการสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชน อาจทำได้หลายระดับและหลายวิธี ซึ่งบางวิธีสามารถทำได้ง่าย ๆ แต่บางวิธีก็ต้องใช้เวลา ขึ้นอยู่กับความต้องการเข้ามามีส่วนร่วมของประชาชน ค่าใช้จ่ายและความจำเป็นในการเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม การมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นเรื่องละเอียดอ่อน ยิ่งด้วยการบริหารงานแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษาต้องมีความละเอียดอ่อนที่จะให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมและเห็นความสำคัญในการพัฒนาเยาวชนในสถานศึกษา ฉะนั้นจึงต้องมีการพัฒนาความรู้ความเข้าใจในการให้ข้อมูลข่าวสารที่ถูกต้องแก่ประชาชน การรับฟังความคิดเห็น การเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม รวมทั้งพัฒนาทักษะและศักยภาพควบคู่กันไปทุกภาคส่วนด้วย จากหลักการและความจำเป็นดังกล่าวทำให้การพัฒนาระบบการบริหารงานในสถานศึกษา ได้รับการพัฒนากระบวนการบริหารที่สนับสนุนการและปรับกระบวนการทำงานของสถานศึกษา เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมมากขึ้น หรือที่เรียกว่า “การบริหารแบบมีส่วนร่วม”

ทั้งนี้สถานศึกษาถือว่าเป็นบ้านหลังที่สองของเด็กนักเรียน เป็นบ่อเกิดของคุณงามความดีโดยเฉพาะการพัฒนาศักยภาพ ความรู้ ความสามารถของเด็กและเยาวชน ให้ทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณค่าของสังคมตลอดจนถึงโรงเรียนยังมีหน้าที่พิทักษ์ ปกป้อง คุ้มครอง และการดูแลช่วยเหลือนักเรียนได้อย่างเท่าทัน ทั่วถึง ถูกต้องและเป็นธรรม ซึ่งฝ่ายงานบริหารงานกิจการนักเรียนถือว่าเป็นฝ่ายงานที่มีบทบาทสำคัญในการควบคุมดูแลนักเรียน ประกอบไปด้วย งานปกครอง งานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน งานครูที่ปรึกษาและระดับชั้นงานพัฒนาส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม งานปรับปรุงแก้ไขพฤติกรรมเด็ก งานป้องกันและแก้ไขยาเสพติด งานสถานนักเรียน งานสารวัตรนักเรียน งานนิเทศ กำกับ ติดตาม ประเมินผลและงานสารสนเทศฝ่ายงาน

กิจการนักเรียน ซึ่งทุกงานล้วนส่งผลกับการพัฒนานักเรียนให้เกิดระเบียบวินัยและความสงบเรียบร้อยในการอยู่ร่วมกันของนักเรียนในโรงเรียน เพื่อให้กิจกรรมการเรียนการสอนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและพัฒนานักเรียนให้มีคุณธรรมที่พึงประสงค์ตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตรตามกระทรวงศึกษาธิการ อีกทั้งเพื่อเสริมสร้างประสบการณ์และพัฒนาทางร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญาของนักเรียนเพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายและเป้าหมายที่กำหนดไว้ ให้นักเรียนมีโอกาสพัฒนาตนเอง ทางด้านสังคม ด้านการดำรงตนและความรักในเกียรติคุณชื่อเสียงของโรงเรียน ด้วยการพัฒนาความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ผลที่ได้จากการจัดกิจกรรมช่วยให้นักเรียนรู้จักตนเอง รู้จักผู้อื่น และระเบียบวินัยทางสังคม ซึ่งทำให้นักเรียนอยู่ร่วมกัน ทำงานด้วยกันอย่างมีความสุข อย่างไรก็ตามฝ่ายงานบริหารกิจการนักเรียนแม้จะมีความสำคัญกับการควบคุม ดูแล ส่งเสริมพฤติกรรมของนักเรียนในวันเวลาที่นักเรียนมาโรงเรียนตามวันเวลาราชการกำหนด แต่ในขณะเดียวกันหากนักเรียนอาศัยอยู่ที่บ้าน การดูแล ควบคุม นักเรียนคงอยู่เหนือความรับผิดชอบของสถานศึกษา จึงต้องอาศัยความร่วมมือและการมีส่วนร่วมของชุมชน ตลอดจนถึงครอบครัวของนักเรียน ซึ่งครอบครัวและชุมชนเป็นอีกสภาพแวดล้อมหนึ่งที่มีอิทธิพลต่อบุคลิกภาพและพฤติกรรมของเด็กเยาวชน พฤติกรรมที่เป็นปัญหาของเด็กและเยาวชนบางประการ เช่น การดื่มสุรา บุหรี่ ยาเสพติด การพนัน การติดเกม การมีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควร การตั้งครุภีในวัยรุ่น การตกเป็นเหยื่อการบริโภควัตถุอันตราย การใช้ความรุนแรง การทะเลาะวิวาท เป็นต้น ซึ่งเป็นผลมาจากการเลี้ยงดูด้วยวิธีการที่ไม่เหมาะสม ส่งเสริมให้แสดงออกในทางที่ไม่ถูกต้อง ปล่อยปละละเลย หรือเติบโตในท่ามกลางความสับสนขาดความหวัง ขาดการอบรมบ่มนิสัยและไม่มีจุดหมายปลายทางในชีวิต หากครอบครัวและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม ทั้งการร่วมคิด การร่วมตัดสินใจ การร่วมปฏิบัติตามโครงการและการร่วมประเมินผลกับสถานศึกษาก็จะเป็นสิ่งที่ช่วยส่งเสริมและสนับสนุนพฤติกรรมของนักเรียนได้ดีขึ้นอย่างรวดเร็ว

ซึ่งโรงเรียนเวียงแหงวิทยาคมตั้งอยู่ ตำบลเมืองแหง อำเภอเวียงแหง จังหวัดเชียงใหม่ เป็นโรงเรียนขนาดกลางเปิดสอนตั้งแต่ระดับมัธยมศึกษาปีที่ 1 ถึงมัธยมศึกษาปีที่ 6 มีจำนวนนักเรียนทั้งหมด 779 คน ผู้บริหารจำนวน 3 คน ครูจำนวน 45 คน ทางโรงเรียนเวียงแหงวิทยาคมได้กำหนดแนวทางควบคุมและดูแลนักเรียนตามนโยบายของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 34 ให้มีความสอดคล้องกับกระทรวงศึกษาธิการ จากการสัมภาษณ์หัวหน้าฝ่ายงาน

กิจการนักเรียนโรงเรียนเวียงแหงวิทยาคม พบว่าโรงเรียนเวียงแหงวิทยาคมยังพบกับสภาพปัญหาทั้งใช้ความรุนแรง การทะเลาะวิวาท การมีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควร ติดเกม ตลอดจนถึงพฤติกรรมโดดเรียนไม่ตั้งใจเรียน เป็นต้น ทั้ง ๆ มีการจัดกิจกรรมและควบคุมจากครูและบุคลากรทางการศึกษาที่เกี่ยวข้อง ขณะเดียวกันจากการสัมภาษณ์ รองผู้อำนวยการฝ่ายกิจการนักเรียนโรงเรียนเวียงแหงวิทยาคมเกี่ยวกับการแก้ไขปัญหาในการแก้ไขปัญหา นักเรียน พบว่า ในการบริหารงานกิจการนักเรียนของโรงเรียนเวียงแหงวิทยาคม ที่ผ่านมามีการพูดถึงถึงการมีส่วนร่วมของชุมชนยังมีไม่มากเท่าที่ควร ผู้ปกครองนักเรียนจะเข้ามามีส่วนร่วมเพียงแต่การประชุมตามวาระหรือบางครั้งก็ปล่อยปะละเลยให้เป็นหน้าที่ของโรงเรียนเท่านั้น จึงทำให้ในการดูแลและปรับปรุงพฤติกรรมนักเรียนเกิดความล่าช้าหรืออาจไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร

ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารงานกิจการนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา โดยผู้วิจัยจะศึกษาสภาพการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารงานกิจการนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษาเพื่อเป็นแนวทางในการนำไปพัฒนา การมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารงานกิจการนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษาต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารงานกิจการนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา

วิธีการวิจัย

เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารงานกิจการนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษาได้ดำเนินการวิจัยดังนี้

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ คือ ครูฝ่ายกิจการนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา จำนวน 5 คน คณะกรรมการสถานศึกษา จำนวน 5 คน เครือข่ายผู้ปกครองนักเรียน จำนวน 10 คน ตำรวจประสานโรงเรียนอำเภอเวียงแหง จำนวน 3 คน ปีการศึกษา 2559 รวมทั้งสิ้น 23 คน โดย การเลือกแบบเจาะจง

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ คำถามการสัมภาษณ์ วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา คำถามสัมภาษณ์

เรื่อง การมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารงานกิจการนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษาโดยแยกเป็นกลุ่มตัวอย่างดังนี้
ชุดที่ 1 คำถามการสัมภาษณ์ครูฝ่ายงานกิจการนักเรียนเรื่อง การมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารงานกิจการนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา

ชุดที่ 2 คำถามการสัมภาษณ์คณะกรรมการสถานศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารงานกิจการนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา

ชุดที่ 3 คำถามการสัมภาษณ์เครือข่ายผู้ปกครองเรื่อง การมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารงานกิจการนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา

ชุดที่ 4 คำถามการสัมภาษณ์ตำรวจโครงการตำรวจประสานโรงเรียน เรื่อง การมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารงานกิจการนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา

ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ

เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ครบถ้วน เจาะลึก ถูกต้องและแม่นยำ จึงสร้างประเด็นคำถามการสัมภาษณ์ดังนี้

1. ศึกษาแนวคิด หลักการ เกี่ยวกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน ขอบเขตของกระบวนการแต่ละขั้นตอน ได้แก่ การร่วมคิด การร่วมตัดสินใจ การร่วมปฏิบัติตามโครงการ และการร่วมประเมิน

2. ศึกษาแนวคิด หลักการ เกี่ยวกับขอบข่ายในฝ่ายงานกิจการนักเรียนตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม(ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 หมวด 5 มาตรา 39 และพระราชบัญญัติระเบียบการบริการราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 และที่แก้ไขเพิ่มเติม(ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2553 มาตรา 8 มาตรา 34 จากคู่มือปฏิบัติงานบริหารงานกิจการนักเรียนจากทั้งหมด 11 ด้าน แต่ผู้วิจัยได้เลือกฝ่ายงานที่กลุ่มตัวอย่างจากชุมชนมีส่วนร่วมมากที่สุด ทั้งหมด 5 ด้าน ได้แก่ ด้านงานปกครอง ด้านงานแก้ไขพฤติกรรมและป้องกันแก้ไขปัญหายาเสพติด ด้านงานส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน ด้านระบบดูแลช่วยเหลือและ ด้านสถานนักเรียน

3. ศึกษาบทบาทหน้าที่การมีส่วนร่วมของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 4 กลุ่ม ได้แก่ บทบาทหน้าที่การมีส่วนร่วมของครูกิจการนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา บทบาทหน้าที่การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน บทบาทหน้าที่การมีส่วนร่วมของเครือข่ายผู้ปกครองและ บทบาทหน้าที่การมีส่วนร่วมของตำรวจประสานโรงเรียน (โครงการ 1 ตำรวจ 1 โรงเรียน)

4. นำคำถามฉบับร่างเสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อตรวจสอบความถูกต้องและความเหมาะสมของเนื้อหา รวม

ถึงภาษาที่ใช้ในขั้นต้น

5. ผู้วิจัยได้ทำการปรับปรุงแก้ไขความถูกต้อง และความเหมาะสมของเนื้อหา รวมถึงภาษาที่ใช้ในการสัมภาษณ์ เพื่อให้จะสามารถได้คำตอบเชิงลึกจากกลุ่มตัวอย่าง ตามคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษา

6. จัดพิมพ์คำถามฉบับสมบูรณ์ เพื่อนำไปสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง คือ ครูฝ่ายบริหารงานกิจการนักเรียน คณะกรรมการสถานศึกษา เครือข่ายผู้ปกครองและสำรวจประสานโรงเรียน

การเก็บรวบรวมข้อมูลคำถามการสัมภาษณ์

ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูล โดยมีขั้นตอน ดังนี้

1. ทำการสัมภาษณ์ผู้เกี่ยวข้องด้วยตนเองโดยมีภาระนี้ตามล่งหน้า

2. นำคำถามการสัมภาษณ์ไปสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง ซึ่งได้แก่ ครูฝ่ายกิจการนักเรียน จำนวน 5 คน คณะกรรมการสถานศึกษาจำนวน 5 คน เครือข่ายผู้ปกครองจำนวน 9 คน และสำรวจประสานโรงเรียน จำนวน 3 คน รวมทั้งสิ้น 23 คน

3. นำผลการสัมภาษณ์มาวิเคราะห์ข้อมูล โดยการวิเคราะห์เนื้อหาเป็นความเรียง

ผลการวิจัย สรุปได้ว่า

ด้านงานปกครอง

งานปกครองจะมีหน้าที่เกี่ยวกับการควบคุมดูแล กำกับ ติดตามช่วยเหลือนักเรียน และพิจารณาโทษของนักเรียนให้เป็นไปตามระเบียบข้อบังคับของโรงเรียนและวิเคราะห์ปัญหา เพื่อหาแนวทางในการแก้ไขปัญหาหรือพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม มีการจัดอบรมพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม เพื่อให้เกิดพฤติกรรมอันพึงประสงค์ให้คำปรึกษา ข้อเสนอแนะและประสานงานกับครูที่ปรึกษาครูผู้สอนและดำเนินงานร่วมกับหน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องดำเนินการส่งเสริมประชาธิปไตยของบุคลากรนักเรียนและสถานักเรียน มีการพัฒนาครูให้มีความรู้ความเข้าใจในการปกครองการควบคุมระเบียบวินัยและควบคุมชั้นเรียน รวมถึงการสุ่มตรวจปัสสาวะ เพื่อเป็นการป้องปรามสิ่งเสพติดรวมทั้งการตรวจจุดอ่อนแหลมซึ่งต้องอาศัยการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติเชิงนโยบายทุกภาคส่วน ตั้งแต่ครูฝ่ายกิจการนักเรียนเครือข่ายผู้ปกครองนักเรียน คณะกรรมการสถานศึกษาและสำรวจประสานโรงเรียนอำเภอเวียง ส่วนของการประเมินผลนั้น จะเป็นหน้าที่ของครูฝ่ายกิจการนักเรียน และผู้ปกครองของนักเรียนที่มีการติดตามและประเมินผลปัญหาที่เกิดขึ้นในการดำเนินงานปกครองคือ ครูบางคนขาดความตระเรื่อง

ของการเสมอภาคของนักเรียน แนวทางการแก้ปัญหาคือ จะต้องยึดมั่นในระเบียบข้อบังคับและปฏิบัติกับนักเรียนทุกคนอย่างเท่าเทียมกันทั้งการยกย่องและการลงโทษ

ด้านงานปรับปรุงแก้ไขพฤติกรรมป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติด

งานปรับปรุงแก้ไขพฤติกรรมป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดมีหน้าที่วางแผนการควบคุมและแก้ปัญหาการมาสายของนักเรียนการทะเลาะวิวาทและพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์และ การจัดกิจกรรมรณรงค์ป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติด ในรูปแบบของกิจกรรมต่าง ๆ และโครงการ To Be Number One จัดกิจกรรมในโรงเรียนตามโครงการที่ได้วางไว้ ส่วนการประเมินผลยังเป็นหน้าที่ของครูผู้รับผิดชอบโครงการในการประเมินและรายงานผลต่อที่ประชุมบริหารและที่ประชุมคณะกรรมการสถานศึกษา ปัญหาที่เกิดขึ้นครูไม่ค่อยส่งเสริมและปรับพฤติกรรมของเด็กนักเรียน แนวทางการแก้ปัญหาคือ ครูที่ปรึกษาจะต้องทำการคัดกรองนักเรียนกลุ่มเสี่ยงเพื่อที่จะดูแลอย่างใกล้ชิดและประสานงานผู้ปกครองเป็นประจำอีกทั้งผู้บริหารและผู้นำชุมชนจะต้องจริงจังเกี่ยวกับเรื่องของการป้องกันยาเสพติด

ด้านงานพัฒนาและส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน

งานพัฒนาและส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน มีหน้าที่จัดกิจกรรมส่งเสริมพัฒนาด้านคุณธรรมจริยธรรม ในด้านการประหยัดและการออม โดยโครงการธนาคารโรงเรียน การเสียสละ ความอดทน อดกลั้น ความขยันหมั่นเพียร ความเมตตากรุณาและความสามัคคี การจัดการอบรมประจำวันหน้าเสาธง สวดมนต์ไหว้พระและกิจกรรมต่างๆ ในเรื่องของชาติ ศาสนาและพระมหากษัตริย์ และส่งเสริมความประพฤติและระเบียบวินัยของตนเองโดยกิจกรรมดังกล่าว ส่วนการประเมินผลยังเป็นหน้าที่ของครูผู้รับผิดชอบโครงการ ในการประเมินและรายงานผลต่อที่ประชุมบริหารและที่ประชุมคณะกรรมการสถานศึกษา ปัญหาที่เกิดขึ้นในการดำเนินงานพัฒนาและส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน คือ ยังมีครูบางคนที่ยังไม่ตระหนักถึงหน้าที่ในการดูแลนักเรียน แนวทางการแก้ปัญหาคือ ครูและผู้บริหารทุกท่านในโรงเรียนจะต้องเป็นตัวอย่างที่ดี และร่วมมือร่วมกันดูแลในเรื่องของระเบียบวินัยคุณธรรมและจริยธรรมของนักเรียนทุกคน

ด้านงานสถานักเรียน

งานสถานักเรียนมีหน้าที่จัดกิจกรรมส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียนสนับสนุนให้นักเรียนได้มีการจัด

กิจกรรม และมีส่วนร่วมอย่างหลากหลายตามความถนัด และความสนใจมีการจัดกิจกรรมให้นักเรียน ได้เรียนรู้จาก ประสบการณ์จริงฝึกการปฏิบัติให้คิดเป็นทำเป็นรักการ อ่าน และเกิดการใฝ่รู้ใฝ่เรียนอย่างต่อเนื่องนอกจากนี้ยัง ดูแล กำกับ ติดตาม การจัดงานกิจกรรมต่างๆภายในสถาน ศึกษาที่เกี่ยวข้องกับประวัติศาสตร์และวันสำคัญของชาติ นอกจากนี้ยังประสานงานกับหน่วยงานภายนอกสถาน ศึกษาปัญหาที่เกิดขึ้นในการดำเนินงานด้านงานสถานักเรียน คือ การประสานงานกันระหว่างหน่วยงานภายนอกครูผู้รับผิดชอบและนักเรียน ซึ่งแนวทางการแก้ปัญหาคือ หน่วยงาน ภายนอกครูผู้รับผิดชอบและนักเรียนในสถานักเรียน ต้องมีการพูดคุยตกลงในเรื่องของการทำกิจกรรมให้ชัดเจน

ดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

งานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนมีหน้าที่ประสาน ความร่วมมือกับบุคลากรที่เกี่ยวข้องซึ่งมีบทบาทหน้าที่ในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอีกทั้งยังมีการพัฒนาระบบการ ช่วยเหลือนักเรียน ให้มีคุณภาพและมีผลสัมฤทธิ์ที่ดีและส่งเสริมความช่วยเหลือของบุคคลที่เกี่ยวข้องให้มีความร่วมมือร่วมใจอย่างมีประสิทธิภาพ ที่จะช่วยเหลือนักเรียนทุกคนโดยผู้ปฏิบัติงานเกี่ยวกับระบบงานช่วยเหลือนักเรียน จะเป็นครูที่ปรึกษาที่จะทำการเยี่ยมบ้านและสรุปข้อมูลของ นักเรียน อีกทั้งครูที่ปรึกษาจะมีหน้าที่ในการสอบถามข้อมูล จากผู้ปกครองนักเรียน หากเป็นปัญหาใหญ่ก็ทำการหารือ ต่อผู้บริหารหรือตำรวจประสานโรงเรียนต่อไปปัญหาที่เกิดขึ้นครูไม่จริงจังสำหรับการเยี่ยมบ้าน เน้นการถ่ายภาพ แต่ไม่ได้ให้ข้อมูลนักเรียนกับผู้ปกครองอย่างจริงจัง ซึ่งแนวทางการแก้ปัญหาคือ ครูที่ปรึกษาทุกคนจะต้องให้ความสำคัญ และจริงจังในการเยี่ยมบ้านนักเรียน

อภิปรายผล

จากผลการวิจัย เรื่องการประเมินโครงการลดเวลา เรียน เพิ่มเวลารู้ ผู้วิจัยมีข้อค้นพบและประเด็นที่น่าสนใจ จึง นำมาอภิปรายผล ดังนี้

การมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารงานกิจการ นักเรียน โรงเรียนมัธยมศึกษาในปีการศึกษา 2559 ของงาน ปกครอง งานปรับปรุงแก้ไขพฤติกรรมป้องกันและแก้ไข ปัญหายาเสพติดงานพัฒนาและส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม นักเรียน งานสถานักเรียน และงานระบบดูแลช่วยเหลือ นักเรียน พบว่ามีขั้นตอนการทำงานที่คล้ายกันคือจะมีครูฝ่าย กิจการนักเรียนทำหน้าที่เป็นหัวหน้าโครงการ ร่างและเสนอ โครงการต่อผู้บริหารและคณะกรรมการสถานศึกษาเพื่อใ้

ผ่านความเห็นชอบ ซึ่งตรงกับ อารีย์ เอมโอด (2548) กล่าว ถึงกระบวนการที่ผู้บริหารสถานศึกษาเปิดโอกาส ให้บุคคล การทางการศึกษาเข้ามามีส่วนร่วมในการพิจารณาตัดสินใจ ในการดำเนินการต่างๆตามเป้าหมายของสถานศึกษาบรรลุ วัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพ ส่วน จันทรานี สงวนนาม (2545) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมเป็นการจูงใจให้ผู้ปฏิบัติงาน ในองค์กรได้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ร่วมในการปฏิบัติ งานขององค์กรให้ประสบผลสำเร็จตามเป้าหมายของ องค์กรหลังจากนั้นครูในฝ่ายกิจการนักเรียนจะเป็นหลักใน การดำเนินกิจกรรมและมีอำนาจในการตัดสินใจทำงานตาม โครงการที่เสนอ โดยมีการประสานงานไปยังครูที่ปรึกษา ในการดูแลนักเรียนหรือร่วมกิจกรรม ประสานงานไปยัง ผู้บริหารและคณะกรรมการสถานศึกษาเพื่อร่วมกิจกรรม และเปิดงาน และอาจมีการประสานงานไปยังตำรวจหรือ ผู้ปกครอง แล้วแต่รูปแบบของกิจกรรม และเมื่อเสร็จสิ้น กิจกรรมครูฝ่ายกิจการนักเรียนทำหน้าที่เป็นหัวหน้างาน นั้นๆ จะต้องทำการสรุปงาน เพื่อรายงานผลการจัดกิจกรรม ต่อที่ประชุมฝ่ายบริหารและคณะกรรมการสถานศึกษา ซึ่ง ตรงกับที่ โกวิท พวงงาม (2545) ได้กล่าวถึงการมีส่วนร่วม ในการติดตามและประเมินผลงานว่า ถ้าหากการติดตามงาน และ ประเมินผลงานขาดการมีส่วนร่วมแล้วจะไม่ทราบด้วย ตนเองว่างานที่ทำ ไปนั้นได้รับผลดี ได้รับประโยชน์หรือไม่ อย่างไร การดำเนินกิจกรรมอย่างเดียวกันใน โอกาสต่อไป จึงอาจจะประสบความสำเร็จยาก และในส่วนของปัญหา ที่พบจากงานทั้ง 5 ด้าน คือ การขาดประสบการณ์การ ทำงานของบุคลากรฝ่ายกิจการนักเรียน และยังไม่ได้รับความร่วมมือของครูในโรงเรียนทั้งหมด และขาดการกระตุ้น จากผู้บริหารและผู้นำชุมชนในการส่งเสริมการทํากิจกรรม และขาดการประชุมสื่อสารกันก่อนเริ่มกิจกรรมทำให้บาง ครั้งกิจกรรมไม่บรรลุตามวัตถุประสงค์ และปัญหาในเรื่อง ของการสื่อสารกับผู้ปกครองที่พูดภาษาไทยไม่ได้ ในส่วน ของแนวทางแก้ไขปัญหาก็จะต้องได้รับความร่วมมือจากทั้ง ผู้บริหาร ครู ผู้ปกครองและชุมชน ในการเป็นตัวอย่างที่ดี ทุ่มเทในการทำงานและกิจกรรมของโรงเรียน ตระหนักและ ให้ความสำคัญถึงผลประโยชน์ที่จะเกิดกับนักเรียนเป็นที่ตั้ง

สรุป

ผลการวิจัย พบว่า การบริหารงานกิจการนักเรียน โรงเรียนมัธยมศึกษาแบบมีส่วนร่วมทั้ง 5 ด้านได้แก่ ด้าน งานปกครอง ด้านงานปรับปรุงแก้ไขพฤติกรรมป้องกันและ แก้ไขปัญหาเสพติดด้านงานพัฒนาและส่งเสริมคุณธรรม

จริยธรรมนักเรียน ด้านงานสภานักเรียนและด้านงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน แสดงให้เห็นถึงการมีส่วนร่วมของชุมชนในระดับดีซึ่ง หากบุคลากรที่มีส่วนเกี่ยวข้องให้ความจริงจังในการปฏิบัติงานก็จะส่งผลให้เกิดประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ดังนั้นผู้วิจัยจะนำผลการวิจัยให้สถานศึกษา เพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงการมีส่วนร่วมในการบริหารงานกิจการดังนี้

1. ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนต้องได้รับความร่วมมือจากโรงเรียนชุมชนและผู้ปกครอง โดยต้องมีการร่วมมือกันอย่างจริงจังโดยเฉพาะผู้บริหารต้องมีการศึกษาสภาพความรู้ความสามารถและความพร้อมของบุคคลในชุมชนเพื่อขอความช่วยเหลือและขอความร่วมมือเป็นคณะกรรมการดำเนินงานและควรมีการประชาสัมพันธ์และเชิญหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้เข้ามามีส่วนร่วมในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

2. ผู้บริหารควรให้คณะกรรมการมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมกับนักเรียนอย่างจริงจังและควรใส่ใจครูให้ขวัญและกำลังใจควรคัดเลือกบุคลากรที่มีประสบการณ์และคุณสมบัติเหมาะสมในการประสานงานกับหน่วยงานอื่นๆทั้งภายในและภายนอกโรงเรียนและควรเชิญวิทยากรที่มีความรู้มาให้ความรู้ในเรื่องต่างๆกับนักเรียน

สำหรับข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไปมีดังนี้

1. ควรมีการศึกษา ขอบข่ายงานกิจการนักเรียนในด้านอื่น ๆ นอกเหนือจากผู้วิจัยศึกษา เพื่อที่จะสามารถเห็นภาพรวมของการมีส่วนร่วมในการบริการงานกิจการนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษาอย่างชัดเจนยิ่งขึ้น

2. ควรมีการศึกษาวิธีการตั้งคำถามเชิงลึก สำหรับสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างนอกเหนือจากงานวิจัย เช่น ผู้นำชุมชน พระ เพิ่มเติมเพื่อที่จะสามารถเห็นภาพรวมของการมีส่วนร่วมในการบริการงานกิจการนักเรียนในโรงเรียนมัศึกษามุมมองใหม่ๆเพิ่มขึ้น

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดีด้วยความกรุณาเป็นอย่างดียิ่งจากอาจารย์ ดร. พิชัยวรรณ กิจมี อาจารย์ที่ปรึกษา จึงขอขอบคุณเป็นอย่างสูงมา ณ ที่นี้ ขอขอบคุณผู้บริหารสถานศึกษาและคณะครูฝ่ายกิจการนักเรียน คณะกรรมการสถานศึกษา เครือข่ายผู้ปกครองและตำรวจประสานโรงเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษา ทุกท่าน ที่อำนวยความสะดวกและให้ความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ในการสัมภาษณ์เป็นอย่างดี

เอกสารอ้างอิง

- กรมสุขภาพจิต.(2545). **คู่มือการบริหารระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนช่วงชั้นที่ 1-ช่วงชั้นที่ 2 (ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6)**. กรุงเทพฯ:สำนักงานงานกิจการโรงพิมพ์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึก.
- กาญจนา ศรีกาฬสินธุ์.(2535). **การบริหารงานกิจการนักเรียน**. กรุงเทพฯ:คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- โกวิท พวงงาม. (2545).**การเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน**. ม.ป.ท.
- จันทร์ธานี สงวนนาม. (2545). **ทฤษฎีแนวปฏิบัติการบริหารสถานศึกษา**. กรุงเทพฯ : บุ๊คพอยท์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สำนักงานคณะกรรมการป้องกันปราบปรามยาเสพติดกระทรวงยุติธรรม. ม.ป.ท. **โครงการตำรวจประสานโรงเรียน**. คู่มือการดำเนินงาน.
- จิรวรรณ สุวรรณ. (2557). **การมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารโรงเรียนวัดห้วยแก้ว อำเภอแม่อน จังหวัดเชียงใหม่**. วิทยานิพนธ์ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น.
- เฉลียว บุรีภักดี และคนอื่นๆ. (2545). **ชุดวิชาการวิจัยชุมชนชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง**. หลักสูตร ประกาศนียบัตรบัณฑิตการจัดการและประเมินโครงการ. นนทบุรี: เอส. อาร์. พรินต์.
- ธนาภรณ์ เมทณีสฤติ. (2543). **ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่างประเทศที่มีผลต่อการรับบริจาคสื่อวีดิทัศน์: ศึกษาเฉพาะกรณีวัดพระเชตุพนวิมลมังคลารามราชวรมหาวิหาร**. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยมหิดล.
- นพพงษ์ บุญจิตราดุลย์. (2534).**หลักการบริหารการศึกษา**. กรุงเทพฯ:บพิชการพิมพ์.
- นรินทร์ชัย พัฒนพงศา. (2546). **การมีส่วนร่วม หลักการพื้นฐาน เทคนิคและกรณี ตัวอย่าง**. กรุงเทพฯ.มปท.
- นิตยา โนจิตร. (2557).**การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการบริหารงานของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาตำบลบงตัน อำเภอดอยเต่า จังหวัดเชียงใหม่**. วิทยานิพนธ์ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2543). **การวิจัยเบื้องต้น (พิมพ์ครั้งที่ 2)**. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.

- ประชุม สุวดีดี. (2551). การตลาดอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว. กรุงเทพฯ:สถาบันพัฒนาบริหารศาสตร์.
- ประพันธ์ พงษ์ชื่นพงษ์. (2551) อุตสาหกรรมการท่องเที่ยว. (พิมพ์ครั้งที่ 3). ปทุมธานี: มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ในพระบรมราชูปถัมภ์.ขอนแก่น: ศิริภัณฑ์ออฟเซ็ท 2554.
- มณฑล เอกอดุลย์พันธ์. (2553). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมกรณีศึกษาตลาดน้ำตลิ่งชัน เขตตลิ่งชัน กรุงเทพฯ. วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยนเรศวร.

การติดตามผลการดำเนินโครงการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน
โรงเรียนขุนยวมวิทยา อำเภอขุนยวม จังหวัดแม่ฮ่องสอน
Performance Results Monitoring of the Students Morality and Ethics Promoting
Project of Khun Yaum Wittaya School, Khunyaum District, Maehongson Province

นายโกสินทร์ ช้างบุญ¹, พัชรีวรรณ กิจมี²

¹หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยพาร์อีสเทอร์น,
kosin-tamma@hotmail.com

²อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์,
มหาวิทยาลัยพาร์อีสเทอร์น, nye_nai@hotmail.com

บทคัดย่อ:

การวิจัยเรื่อง การติดตามผลการดำเนินโครงการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนโรงเรียน ขุนยวมวิทยา อำเภอ ขุนยวม จังหวัดแม่ฮ่องสอน มีวัตถุประสงค์เพื่อติดตามผลการดำเนินงานโครงการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนโรงเรียน ขุนยวมวิทยา อำเภอขุนยวม จังหวัดแม่ฮ่องสอน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้บริหาร จำนวน 3 คน ครูผู้สอน จำนวน 5 คน และสถานักเรียนโรงเรียน ขุนยวมวิทยา จำนวน 12 คน รวมทั้งหมดจำนวน 20 คน เครื่องมือที่ใช้ในการ วิจัย เป็นการสัมภาษณ์เกี่ยวกับการติดตามผลการดำเนินงานโครงการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนโรงเรียนขุนยวม วิทยา อำเภอขุนยวม จังหวัดแม่ฮ่องสอน แบ่งออกเป็น 2 ชุด ดังนี้ ชุดที่ 1 การสัมภาษณ์ผู้บริหารและครูผู้สอน ชุดที่ 2 การ สัมภาษณ์สถานักเรียน วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า การติดตาม ผลการดำเนินโครงการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน โรงเรียนขุนยวมวิทยา อำเภอขุนยวม จังหวัดแม่ฮ่องสอน จำนวน 4 ด้าน มีดังนี้ ด้านการ วางแผน ทางโรงเรียนมีการวางแผนการดำเนินงานโครงการอย่างชัดเจน โดยมีการกำหนดวัตถุประสงค์ และเป้าหมายของ โครงการได้อย่างเหมาะสมกับสภาพความต้องการของสังคม ด้านการปฏิบัติตามแผน ทางโรงเรียนมีเป้าหมายเดียวกันใน การกำหนดการดำเนินงานในโครงการ มีการจัดกิจกรรมตามแผนปฏิบัติการที่ได้วางแผนกันไว้ มีการประเมินผลทั้งก่อนทำ กิจกรรม ระหว่างทำกิจกรรม และหลังทำกิจกรรมด้วยเครื่องมือที่หลากหลาย ด้านการตรวจสอบ ทางโรงเรียนมีการกำกับ นิเทศ ติดตามโครงการโดยหัวหน้ากิจกรรมแต่ละกิจกรรม เพื่อรายงานและนำเสนอต่อผู้บริหาร โดยใช้แบบกำกับ นิเทศ ติดตามและมีการประชุมเพื่อสรุปผลการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ของโครงการ และด้านการปรับปรุง ทางโรงเรียนมีการนำผล จากการประเมินโครงการมาวิเคราะห์ ซึ่งจะมีการประเมินกิจกรรมทั้งก่อนทำ ระหว่างทำ และหลังทำ เมื่อสิ้นกิจกรรมจะมี การสรุปผลการดำเนินงานเพื่อวิเคราะห์สิ่งที่ต้องพัฒนา และสิ่งที่ต้องปรับปรุงแก้ไข เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่นักเรียน

คำสำคัญ: การติดตามผล การดำเนินโครงการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม

ABSTRACT:

The research titled “Performance Results Monitoring of the Students Morality and Ethics Promoting Project of KhunYaum Wittaya School, Khunyaum District, Maehongson Province” aimed to study the performance results monitoring of the students’ morality and ethics promoting project of Khun Yaum Wittaya School, Khunyaum District, Maehongson Province. The Research sample group included 3 administrators, 5 teachers and 12 Khun Yaum Wittaya School student councils. The total number was 20 people. The research tools were interviews about the performance results monitoring of the students’ morality and ethics promoting project of Khun Yaum Wittaya School, Khunyaum District, Maehongson Province divided into 2sets. The 1st set was an interview with administrators and teachers. The 2nd was an interview with student councils. The data were analyzed by content analysis. The findings were as follows:

The performance results monitoring of the students’ morality and ethics promoting project of Khun Yaum Wittaya School, Khunyaum District, Maehongson Province with 4 aspects as follows. According the plan aspect, the school planned to operate projects clearly by determining objectives and project goals being appropriate to the social needs conditions. Regarding the do aspect, the school had the same goals for determining the project operation, arranged activities based on action plans as set and evaluated the performances occurred before doing activities, while doing activities and after doing activities with a variety of tools. Related to the check aspect, the school directed, supervised and monitored the projects to make reports and give presentations to the executives by using directing, supervising and monitoring forms and organized a meeting to conclude the results of various project operations. In addition, according to the act aspect, the school used the results of project evaluation occurred before doing activities, while doing activities and after doing activities for analyzing what to be developed as well as what to be improve to achieve the maximum benefits for the students.

KEYWORDS: Performance Results Monitoring, Morality and Ethics Promoting, Project

บทนำ

สังคมไทยในยุคปัจจุบันต้องเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วท่ามกลางกระแสสังคม เศรษฐกิจ การเมืองและวัฒนธรรม ทำให้เกิดภาวะสับสนในวิถีชีวิต ค่านิยมและภูมิคุ้มกันทางสังคมลดลง ละเลยศีลธรรม คุณธรรม และจริยธรรม ซึ่งปัญหาเหล่านี้ได้ส่งผลกระทบต่อเด็ก เยาวชน นักเรียน นักศึกษาให้หลงผิดและมีพฤติกรรมที่เบี่ยงเบนไปในทางที่ไม่พึงประสงค์ เช่น เกี่ยวข้องกับยาเสพติด ทะเลาะวิวาท มีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควร และขาดวินัยในการดำเนินชีวิต เป็นต้น ซึ่งในการพัฒนาสังคมไทยได้ให้ความสำคัญกับการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ เนื่องจากมนุษย์เป็นผู้ที่ได้รับผลประโยชน์และผลกระทบจากการพัฒนาดังนั้น การพัฒนาเพื่อให้ไปสู่เป้าหมายที่ต้องการจึงจำเป็นต้องพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในทุกมิติอย่างสมดุล ทั้งร่างกาย จิตใจ ความรู้และทักษะความสามารถ และในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์นั้นจำเป็นต้องพัฒนาอย่างเป็นระบบควบคู่กันไปทั้งด้านพฤติกรรม จิตใจและปัญญา โดยเฉพาะเด็ก

และเยาวชนซึ่งเป็นทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณค่า ยิ่งต้องได้รับการพัฒนาด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม และสติปัญญา โดยการพัฒนาคนในสังคมต้องเริ่มจากการปลูกฝังและพัฒนาตั้งแต่เยาว์วัย ในรูปแบบต่าง ๆ เช่น การขัดเกลาอบรมบ่มนิสัยเพื่อให้เด็กและเยาวชนประพฤติและปฏิบัติตนอย่างเหมาะสมดีงามและพร้อมเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่ดีมีคุณภาพของประเทศชาติ ซึ่งสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2545 ที่ตระหนักถึงความสำคัญของการพัฒนาการศึกษา คุณภาพการเรียนรู้และการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียน นักศึกษาเพื่อให้สามารถพัฒนาตนเองได้อย่างเต็มศักยภาพและดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข แต่ในช่วงทศวรรษที่ผ่านมาประเทศของเราได้รับผลกระทบจากภาวะวิกฤติทางด้านเศรษฐกิจที่ค่อนข้างจะรุนแรง ส่งผลให้หน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชนต้องมุ่งกับการแก้ไขปัญหาและพัฒนาทางด้านเศรษฐกิจของประเทศเป็นสำคัญ แต่ในปัจจุบันย่อมเป็นที่ประจักษ์โดยทั่วกันแล้วว่าการมุ่งเน้นพัฒนาทางด้านเศรษฐกิจและการค้า

เพื่อเสริมสร้างความแข็งแกร่งทางการเงินการคลัง และความเจริญทางด้านวัตถุภายในประเทศนั้นเป็นการพัฒนาที่ไม่น่าจะถูกต้องทั้งหมดเพราะการพัฒนาดังกล่าวไม่ได้ก่อให้เกิดความอยุ่อย่างยั่งยืน ครอบคลุมด้านสังคมและทรัพยากรมนุษย์ เนื่องจากการพัฒนาประเทศโดยมุ่งเน้นความเจริญทางด้านเศรษฐกิจและความก้าวหน้าด้านเทคโนโลยีที่ขาดความสมดุลกับการพัฒนาทางด้านคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมที่ดีงามของมนุษย์นั้น ก่อให้เกิดปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตของคนในประเทศโดยรวม และเป็นสาเหตุที่มาของปัญหาทางด้านสังคมในปัจจุบันที่นับวันจะทวีความรุนแรงขึ้นตามลำดับโดยเฉพาะอย่างยิ่งในกลุ่มเด็กและเยาวชนที่เป็นอนาคตสำคัญของชาติซึ่งกำลังประสบปัญหาด้านสังคมและวัฒนธรรมมารุมล้อม คุกคามและโน้ม้นำวุ่นใจให้หลงผิดมีพฤติกรรมที่เบี่ยงเบนขาดระเบียบวินัย ละทิ้งค่านิยมความเป็นไทย ขาดความตระหนักในคุณค่าของคุณธรรม จริยธรรมที่พึงประสงค์นับว่าเป็นปัญหาที่จะต้องได้รับการแก้ไขเยียวยาอย่างเร่งด่วนเช่นเดียวกันทั้งนี้การนำไปสู่ความอยู่ดีมีสุขของคนไทย และเกิดการพัฒนายั่งยืนตลอดไป แนวคิดพื้นฐาน“คนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนา ยึดหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง” โดยเฉพาะเรื่อง การเสริมสร้างคุณภาพคน ให้เป็นคนดี มีคุณธรรม มีความซื่อสัตย์ สุจริต ไม่เบียดเบียนผู้อื่น เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ มีความอดทน มีความเพียร มีวินัย มีสติ ตั้งอยู่ในความไม่ประมาท มีการพัฒนาปัญญาและความรู้อย่างต่อเนื่อง โดยแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555-2559) ได้กล่าวถึงการพัฒนาคณะผู้สังคมแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิต ให้มีความสำคัญกับการพัฒนาคุณภาพคนไทยทุกช่วงวัยให้มีภูมิคุ้มกันต่อการเปลี่ยนแปลง มีความพร้อมทั้งด้านร่างกายที่สมบูรณ์แข็งแรงมีสติปัญญาที่รอบรู้ และมีจิตใจที่สำนึกในคุณธรรม จริยธรรม มีความเพียร มีโอกาสและสามารถเรียนรู้ตลอดชีวิต ควบคู่กับการเสริมสร้างสภาพแวดล้อมในสังคมและสถาบันทางสังคมให้เข้มแข็งและเอื้อต่อการพัฒนาคน (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2554, หน้า ๖)

สภาพสังคมในปัจจุบันมีความเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วและหลากหลายอันเนื่องมาจากความก้าวหน้าทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ข้อมูลข่าวสารต่างๆ แพร่หลายอย่างรวดเร็วทำให้แนวคิด วิถีชีวิต ค่านิยมของบุคคลในสังคมเกิดความเปลี่ยนแปลง เบี่ยงเบนไปจากหลักศีลธรรม จริยธรรมที่ดีงามตามหลักธรรมของพุทธศาสนา กลับขึ้นชมวัฒนธรรมตะวันตก ที่เน้นการบริโภควัตถุต่างๆ จนเกิดความสับสน ระบบสังคมที่เคยดีงามของไทยได้รับ

ผลกระทบอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ อันสืบเนื่องมาจากการให้ความสำคัญในด้านเศรษฐกิจซึ่งเป็นการพัฒนาทางด้านวัตถุมากกว่าพัฒนาสังคมในด้านอื่น ๆ โดยเฉพาะการพัฒนาทางด้านจิตใจจึงทำให้เกิดปัญหาความย่อหย่อนของคุณธรรม จริยธรรม มีการประพฤติปฏิบัติที่เห็นแก่ประโยชน์ส่วนตัวมากกว่าประโยชน์ส่วนรวมและยังส่งผลไปยังปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นในสังคมไทย อาทิ เกิดปัญหาทุจริตคอร์รัปชั่น ปัญหายาเสพติด และปัญหาหย่าร้าง ปัญหานักเรียนตีกัน ปัญหาการรักร่วมเพศ การหลงมัวเมาในอบายมุข การปล่อยตัวปล่อยใจ ขาดระเบียบวินัย ไร้ทิศทางของชีวิต ฟุ่มเฟือย และอื่น ๆ อีกมากมาย หากปล่อยไว้จะเป็นผลกระทบต่อความมั่นคงของประเทศด้วย ผลจากการพัฒนาประเทศในระยะผ่านมาโดยเฉพาะด้านเศรษฐกิจทำให้เกิดการขยายตัวทางเศรษฐกิจในอัตราสูง มีความก้าวหน้าทางวัตถุและเทคโนโลยีใหม่ ๆ อย่างรวดเร็ว ประกอบกับอิทธิพลจากวัฒนธรรมต่างชาติเข้ามามีบทบาทในสังคมไทย ทำให้เกิดปัญหาสังคมที่สลับซับซ้อน ระบบสังคมที่เคยดีงามของไทยได้รับผลกระทบอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ซึ่งการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของคนไทยในสังคมให้เป็นคนดี จึงเป็นเรื่องที่จำเป็น เพราะคนในสังคมต่างเรียกร้องในเรื่องคุณธรรมจริยธรรมให้เกิดขึ้นในสังคมไทยแม้เป็นเรื่องที่มีความยากเป็นอย่างยิ่ง เพราะเป็นกระบวนการที่มีความสลับซับซ้อน และมีองค์ประกอบอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง มากมาย ดังนั้น กระทรวงศึกษาธิการ โดยสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้พิจารณาถึงความจำเป็นที่จะต้องดำเนินการ ในเรื่องการเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรม ซึ่งเป็นเครื่องมือในการกำหนดความสงบสุขของคนในชาติพบว่า สังคมใดมีผู้เพียบพร้อม ด้วยคุณธรรมจริยธรรม สังคมนั้นจะมีแต่ความสงบสุข ในขณะเดียวกัน หากคนในสังคมใดมีความบกพร่องด้านจิตใจ ขาดคุณธรรมและจริยธรรม แม้สังคมนั้นจะมีความมั่งคั่งทางเศรษฐกิจ ก็หาความสงบสุขได้ยาก ทั้งนี้ไม่ว่าจะเป็นหน่วยงานของภาครัฐและเอกชนต่างเล็งเห็นถึงความสำคัญของการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของเด็กและเยาวชน ซึ่งได้มีการติดตามการดำเนินงานในขั้นตอนต่าง ๆ โดยมีขั้นตอนที่สำคัญคือ การติดตามผลการดำเนินงาน เพราะการติดตามผลเป็นกระบวนการที่กระทำหลังจากที่โครงการจบสิ้นไปแล้ว โดยมีเป้าหมายเพื่อพัฒนา ปรับปรุง แก้ไขหลักสูตร และดำเนินการให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากขึ้นในอนาคต (ศิริชัย กาญจนวาสี, 2550, หน้า 136)และในการดำเนินการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมตามหลักสูตรการศึกษา ได้มีการกำหนดแนวทางในการดำเนินการไว้ กล่าวคือ การจัดการเรียนการสอนและกิจกรรมต่าง ๆ ควร

ให้สอดคล้องกับการเสริมสร้างคุณลักษณะที่พึงประสงค์โดยมีตัวบ่งชี้ดังนี้ คือ รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ ซื่อสัตย์ สุจริต มีวินัย ใฝ่เรียนรู้ อยู่อย่างพอเพียง มุ่งมั่นในการทำงาน รักความเป็นไทย มีจิตสาธารณะ การสนองตอบนโยบายดังกล่าวทุกสถานศึกษาจึงได้จัดโครงการเพื่อการพัฒนาเด็กและเยาวชนให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ทำหน้าที่ฝึกฝนโดยการอบรมบ่มนิสัย สอดแทรกตามกระบวนการ การถ่ายทอดคุณธรรม จริยธรรมต่าง ๆ ให้แก่เด็กและเยาวชนส่วนหนึ่งย่อมอยู่ในความรับผิดชอบของครู ดังนั้นภาระหน้าที่ในการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมจึงเป็นความรับผิดชอบของครูผู้สอนโดยตรง การอบรมสั่งสอนให้เด็กเกิดความเจริญงอกงามในคุณธรรม จริยธรรมในด้านต่าง ๆ ทั้งการจัดกระบวนการเรียนการสอนภายในโรงเรียนที่จะให้เกิดผลดีต้องอาศัยวิธีการที่หลากหลายประการ

ผู้บริหารโรงเรียนขุนยวมวิทยา ได้เล็งเห็นความสำคัญของการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมให้แก่นักเรียนและมีการสนับสนุนให้จัดทำโครงการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนโดยยึดหลักคุณลักษณะที่พึงประสงค์ และมุ่งเน้นพัฒนานักเรียนตั้งแต่ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-มัธยมศึกษาปีที่ 6 โดยจัดกิจกรรมอย่างต่อเนื่องมาตั้งแต่ปีพุทธศักราช 2553 จนถึงปัจจุบัน ซึ่งจากการสัมภาษณ์ผู้อำนวยการโรงเรียนขุนยวมวิทยา (2555) เกี่ยวกับการดำเนินการโครงการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมโรงเรียนขุนยวมวิทยากล่าวว่า โครงการนี้เป็นโครงการที่มีการปฏิบัติต่อเนื่องกันมาเป็นระยะเวลาหลายปี เป็นโครงการที่ดีส่งเสริมให้ผู้เรียนได้มีการปรับปรุง พัฒนาพฤติกรรมให้ดีขึ้นจนเป็นที่ประจักษ์แก่ผู้ปกครอง และชุมชนแต่ยังไม่เคยมีการศึกษาว่า ผลการดำเนินงานตามโครงการโครงการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนโรงเรียนขุนยวม วิทยา อำเภอบ้านโฮ่ง จังหวัดแม่ฮ่องสอนเป็นอย่างไร

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาเกี่ยวกับการติดตามผลการดำเนินงานโครงการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม นักเรียนโรงเรียนขุนยวมวิทยา อำเภอบ้านโฮ่ง จังหวัดแม่ฮ่องสอน ซึ่งผลที่ได้จากการวิจัยในครั้งนี้จะเป็นประโยชน์ต่อการจัดกิจกรรมโครงการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม นักเรียนโรงเรียนขุนยวมวิทยาต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อติดตามผลการดำเนินงานโครงการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนโรงเรียน ขุนยวมวิทยา อำเภอบ้านโฮ่ง จังหวัดแม่ฮ่องสอน

วิธีการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การติดตามผลการดำเนินโครงการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนโรงเรียนขุนยวมวิทยา อำเภอบ้านโฮ่ง จังหวัดแม่ฮ่องสอน ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1.กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้บริหาร จำนวน 3 คน ครูผู้สอน จำนวน 5 คน และสภานักเรียนโรงเรียนขุนยวมวิทยา จำนวน 12 คน รวมทั้งหมด จำนวน 20 คน ซึ่งได้มาจากการเจาะจง โดยมีการกำหนดคุณสมบัติกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

ผู้บริหาร มีคุณสมบัติเป็นผู้อำนวยการโรงเรียน และรองผู้อำนวยการโรงเรียนขุนยวมวิทยา อำเภอบ้านโฮ่ง จังหวัดแม่ฮ่องสอน

ครูผู้สอน มีคุณสมบัติ

1.เป็นครูผู้สอนในกลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

2. มีประสบการณ์ในการสอนและเป็นผู้ปฏิบัติงานในโครงการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนโรงเรียนขุนยวมวิทยา ไม่น้อยกว่า 4 ปี

สภานักเรียนโรงเรียนขุนยวมวิทยา มีคุณสมบัติ

1. เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 – 6

2. เป็นนักเรียนที่ได้รับการเลือกตั้งให้เป็นสภานักเรียนโรงเรียนขุนยวมวิทยา

3. เป็นทีมงานหรือเคยปฏิบัติหน้าที่ในโครงการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนโรงเรียนขุนยวมวิทยา

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับการติดตามผลการดำเนินงานโครงการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนโรงเรียนขุนยวมวิทยา อำเภอบ้านโฮ่ง จังหวัดแม่ฮ่องสอน โดยโครงสร้างคำถามนำมาจากทฤษฎี PDCA ประกอบด้วยคำถาม จำนวน 4 ข้อ แบ่งออกเป็น 2 ชุด ดังนี้ ชุดที่ 1 คำถามการสัมภาษณ์ผู้บริหารและครูผู้สอน ชุดที่ 2 คำถามการสัมภาษณ์สภานักเรียน และนำแนวคำถามในการสัมภาษณ์ไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบและขอคำแนะนำพร้อมปรับปรุงแก้ไขในข้อคำถาม เพื่อให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล แบบสัมภาษณ์ผู้วิจัย ทำหนังสือขอความอนุเคราะห์จากคณบดีคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยพายัพอีสเทอร์น ถึงผู้อำนวยการโรงเรียนขุนยวมวิทยา เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูล จากนั้นผู้วิจัยทำการนัดหมายวันเวลาสัมภาษณ์ โดยผู้บริหารและนักเรียนสภานักเรียนโรงเรียนขุนยวมวิทยา ได้ใช้เวลาสัมภาษณ์ในช่วงเวลา 16.00 น. หลังเลิกกิจกรรมการเรียน

การสอน ส่วนครูผู้สอน ทำการสัมภาษณ์ในช่วงเวลาที่ไม่มีการทำกิจกรรมการเรียนการสอนและช่วงเวลา 12.00 น. ซึ่งในการสัมภาษณ์นั้น ผู้สัมภาษณ์ขออนุญาตจดบันทึกการสัมภาษณ์และการบันทึกเทปเก็บรวบรวมข้อมูลจากการบันทึกการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยสรุปผลการสัมภาษณ์และตรวจสอบความสมบูรณ์ข้อมูลการสัมภาษณ์ เพื่อทำการวิเคราะห์ในขั้นตอนต่อไป

4. การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยนำวิเคราะห์ข้อมูล โดยนำข้อมูลที่ได้จากการจดบันทึกและการบันทึกเทปมาทำการวิเคราะห์เนื้อหาอย่างละเอียด แบบคำต่อคำ(Transcription of data) จากนั้น นำข้อมูลมาพิจารณาเชื่อมโยงความเหมือนและแตกต่าง โดยยึดหลักแนวคิดทฤษฎี PDCA เป็นแนวทางในการวิเคราะห์และนำเสนอข้อค้นพบทั้งหมดในรูปแบบความเรียงตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย

ผลการวิจัย

ผลการวิจัย สรุปได้ว่า

ด้านการวางแผน ผู้บริหารและครูผู้สอนมีความคิดเห็นว่า ทางโรงเรียนมีการวางแผนการดำเนินงานโครงการอย่างชัดเจน โดยมีการกำหนดวัตถุประสงค์ และเป้าหมายของโครงการได้อย่างเหมาะสมกับสภาพความต้องการของสังคม ชุมชน ซึ่งเป็นแผนการดำเนินงานที่มีความชัดเจนเหมาะสม สามารถนำไปปฏิบัติได้จริง นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน เพราะชุมชน ผู้ปกครอง และนักเรียนมีความตระหนักและต้องการให้โรงเรียนพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนให้ดีขึ้น และนโยบายมาตรการของสถานศึกษามาตรฐานที่ 15 การจัดกิจกรรมตามนโยบาย จุดเน้น แนวทางการปฏิรูปการศึกษา เพื่อพัฒนาและส่งเสริมสถานศึกษาให้ยกระดับคุณภาพสูงขึ้นอีกด้วย สถานักเรียนมีความคิดเห็นว่า คณะครูได้มีการจัดการประชุมสถานักเรียนก่อนเริ่มการดำเนินงาน เพื่อวางแผนในการดำเนินงานโครงการอย่างชัดเจน มีการชี้แจงวัตถุประสงค์ ขอบเขตในการดำเนินงาน และมีการแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบของแต่ละคนอย่างชัดเจน รวมทั้งมีการกำหนดตัวชี้วัดผลสัมฤทธิ์ของโครงการให้เห็นอย่างเป็นรูปธรรมที่ชัดเจน นอกจากนี้ในการวางแผนในการดำเนินงานตามโครงการได้แบ่งเป็นขั้นตอนในการปฏิบัติต่าง ๆ แต่ก็มีนักเรียนบางคนที่ยังไม่ค่อยเข้าใจบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบของตนเอง

ด้านการปฏิบัติตามแผน ผู้บริหารและครูผู้สอนมีความคิดเห็นว่า ทางโรงเรียนมีเป้าหมายเดียวกันในการ

กำหนดการดำเนินงานในโครงการ มีการจัดกิจกรรมตามแผนปฏิบัติการที่ได้วางแผนกันไว้ ทั้งนี้จะมีการประเมินผลทั้งก่อนทำกิจกรรม ระหว่างทำกิจกรรม และหลังทำกิจกรรม ด้วยเครื่องมือที่หลากหลาย ครอบคลุม ทั้งแบบสอบถาม ความพึงพอใจ แบบประเมินพฤติกรรม แบบสังเกต แบบประเมินกิจกรรม และแบบสัมภาษณ์ โดยมีทั้งนักเรียน ครู ประเมิน และผู้ปกครองประเมิน มีการนำข้อมูลที่ได้มาแปลผลและสรุปผล นอกจากนี้นักเรียนมีความพึงพอใจในการเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ แต่ยังคงมีการปรับปรุงในการประสานงานในบางกิจกรรม และระยะเวลาในการปฏิบัติกิจกรรมให้เหมาะสมกับรูปแบบหรือลักษณะของกิจกรรมที่ทำ สถานักเรียนมีความคิดเห็นว่า รูปแบบกิจกรรมมีความน่าสนใจ โดยกิจกรรมต่าง ๆ ได้กระตุ้นให้นักเรียนเกิดความกระตือรือร้นในการเข้าร่วมกิจกรรม ซึ่งเป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียน เพื่อให้นักเรียนบรรลุวัตถุประสงค์ของโครงการ ทั้งนี้การดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ได้ดำเนินตามขั้นตอนที่ได้กำหนดไว้ในโครงการมีการบันทึกผลจากการปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ และมีการประเมินผลการผ่านเกณฑ์จากผลการเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ในโครงการนี้ ซึ่งกิจกรรมเหล่านี้ส่งผลให้นักเรียนมีความรู้และประสบการณ์ สามารถนำความรู้ที่ได้รับมาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้ และทำให้นักเรียนได้ตระหนักถึงความมีคุณธรรมและจริยธรรม สามารถนำหลักธรรมไปเผยแพร่ให้แก่บุคคลอื่นได้

ด้านการตรวจสอบผู้บริหารและครูผู้สอน มีความคิดเห็นว่า ทางโรงเรียนมีการกำกับ นิเทศ ติดตามโครงการโดยหัวหน้ากิจกรรมแต่ละกิจกรรม เพื่อรายงานและนำเสนอต่อผู้บริหาร โดยใช้แบบกำกับ นิเทศ ติดตามและมีการประชุมเพื่อสรุปผลการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ของโครงการเมื่อดำเนินกิจกรรมสิ้นสุดแล้วจะมีการประเมินโครงการ เพื่อจัดเก็บข้อมูล และนำข้อมูลที่ได้จากการประเมินมาวิเคราะห์ผลการจัดกิจกรรม หาสิ่งที่ควรปรับปรุงแก้ไข และสิ่งที่ต้องพัฒนาต่อไป นอกจากนี้ยังมีการตรวจสอบเพื่อปรับปรุงคุณภาพของการประเมินอย่างต่อเนื่อง สถานักเรียนมีความคิดเห็นว่า โรงเรียนมีการติดตามการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ของโครงการทุกขั้นตอน มีการประเมินผลหลังจากการดำเนินกิจกรรมแล้วเสร็จ ทั้งนี้นายกสถานักเรียนและรองนายกสถานักเรียนทั้ง 3 คน จะมีหน้าที่ในการกำกับ ติดตามโครงการ โดยได้ทำแบบบันทึกการติดตามการดำเนินงานเพื่อบันทึกปัญหา หรืออุปสรรคที่เกิดขึ้นก่อน ระหว่าง และหลังการดำเนินงาน หากพบปัญหาจะมีการประชุม เพื่อหาวิธีการแก้ไขปัญหาและประสานงานกับครูผู้ดำเนินกิจกรรม

และมีการสรุปผลหลังจากการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ

ด้านการปรับปรุง ผู้บริหารและครูผู้สอนมีความคิดเห็นว่า ทางโรงเรียนมีการนำผลจากการประเมินโครงการมาวิเคราะห์ ซึ่งจะมีการประเมินกิจกรรมทั้งก่อนทำ ระหว่างทำ และหลังทำ เมื่อสิ้นกิจกรรมจะมีการสรุปผลการดำเนินงานเพื่อวิเคราะห์สิ่งที่ต้องพัฒนา และสิ่งที่ต้องปรับปรุงแก้ไข เช่น ระยะเวลาในการดำเนินกิจกรรมแต่ละกิจกรรมให้เหมาะสม กิจกรรมควรเน้นการบูรณาการกับวิชาอื่น ๆ เป็นต้น เพื่อให้โครงการนี้มีประสิทธิภาพเพิ่มมากขึ้น และมีการปรับปรุงพัฒนาให้เหมาะสมกับนักเรียน บริบททางสังคม โอกาส สถานที่ และความเอื้ออำนวยต่าง ๆ เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่นักเรียน นอกจากนี้ยังมีการระดมความคิดเห็น เพื่อหาแนวทางในการพัฒนากิจกรรมให้สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน สถานักเรียนมีความคิดเห็นว่า หลังจากการทำกิจกรรมนี้ทำให้นักเรียนได้ตระหนักถึงการมีคุณธรรม จริยธรรมและนำข้อบกพร่องมาปรับปรุง พร้อมทั้งมีการระดมความคิดเห็นเพื่อพัฒนากิจกรรมให้น่าสนใจ สนุกสนาน และได้ความรู้ไปพร้อมกัน

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยเรื่อง การติดตามผลการดำเนินโครงการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนโรงเรียน ขุนยวมวิทยา อำเภอขุนยวม จังหวัดแม่ฮ่องสอน ผู้วิจัยพบประเด็นที่น่าสนใจจึงนำมาอภิปรายดังนี้

1. ในด้านการวางแผน พบว่า ในการดำเนินงานของโครงการจะต้องมีการวางแผนการดำเนินงาน โดยผู้บริหาร คณะครู และสถานักเรียนจะประชุมร่วมกันเพื่อวางแผนในการดำเนินงาน ซึ่งมีการชี้แจงวัตถุประสงค์ของโครงการ ขอบเขตในการดำเนินงาน ตลอดจนการกำหนดบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบของแต่ละบุคคล เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปด้วยความเรียบร้อย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าในการทำงานต้องมีการวางแผนในการดำเนินงาน ซึ่งการวางแผนเป็นสิ่งจำเป็นและสำคัญเพื่อให้โครงการบรรลุเป้าหมาย โดยสอดคล้องกับงานวิจัยของ ขวัญภา อุดมทนต์ (2553) ได้ศึกษาเรื่อง การประเมินโครงการคุณธรรมนำความรู้สู่ความดีของโรงเรียนต้นแบบคุณธรรมนำความรู้สู่ความดี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศุพรรณบุรี เขต 2 พบว่า วัตถุประสงค์ของโครงการสอดคล้องกับนโยบายส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่มุ่งส่งเสริมพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียน โดยเน้นพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่มีความ

สมบูรณ์ เป็นคนดี คนเก่ง และมีความสุขสมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และมีคุณธรรมจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิตสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข

2. ในด้านการปฏิบัติตามแผนโครงการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนโรงเรียนขุนยวมวิทยา พบว่า ผู้บริหารและคณะครูมีเป้าหมายเดียวกันในการกำหนดการดำเนินงานในโครงการ มีการจัดกิจกรรมตามแผนปฏิบัติการที่ได้วางแผนกันไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าผู้บริหารและคณะครูจะมีการประชุมและวางเป้าหมายในการทำงานร่วมกัน รวมทั้งมีการประเมินผลทั้งก่อนทำกิจกรรม ระหว่างทำกิจกรรม และหลังทำกิจกรรม ด้วยเครื่องมือที่หลากหลายครอบคลุม ทั้งแบบสอบถามความพึงพอใจ แบบประเมินพฤติกรรม แบบสังเกต แบบประเมินกิจกรรม และแบบสัมภาษณ์ โดยมีทั้งนักเรียน ครู และผู้ปกครอง เป็นผู้ประเมิน และ มีการนำข้อมูลที่ได้มาแปลผลและสรุปผลเป็นรายงานให้กับผู้มีส่วนเกี่ยวข้องรับทราบสอดคล้องกับงานวิจัยของ ขวัญภา อุดมทนต์ (2553) ได้ศึกษาเรื่อง การประเมินโครงการคุณธรรมนำความรู้สู่ความดีของโรงเรียนต้นแบบคุณธรรมนำความรู้สู่ความดี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศุพรรณบุรี เขต 2 โรงเรียนดำเนินงานโครงการเป็นไปตามแผนปฏิบัติการที่กำหนดไว้ ผลการวิจัยพบว่า การวางแผนดำเนินงานมีความชัดเจน บุคลากรที่มีส่วนเกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการวางแผนการดำเนินงานครบทุกกิจกรรม เป็นไปตามระยะเวลาที่กำหนด ซึ่งเป็นกระบวนการดำเนินงานอย่างเป็นระบบครอบคลุม 4 ขั้นตอน คือ ขั้นเตรียมการ ดำเนินการ ประเมินผล และปรับปรุงผลการดำเนินงาน เพื่อให้การดำเนินการของโครงการมีประสิทธิภาพบรรลุวัตถุประสงค์ของโครงการ

3. ด้านการตรวจสอบ โครงการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนโรงเรียนขุนยวมวิทยา พบว่า ได้มีการกำกับนิเทศ ติดตามโครงการโดยหัวหน้ากิจกรรมแต่ละกิจกรรม ทั้งนี้แสดงให้เห็นว่า ผู้บริหารได้ให้ความสำคัญในการกำกับติดตามโครงการ เพื่อปรับปรุงคุณภาพของการดำเนินงานให้สอดคล้องกับนโยบายของสถานศึกษา สอดคล้องกับจำเนียร สุขหลายและคณะ (2540) การดำเนินการของโครงการให้เป็นไปตามขั้นตอนที่กำหนดไว้ ทำให้โครงการสามารถดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ การกำหนดบทบาทหน้าที่ของผู้เกี่ยวข้องอย่างเหมาะสม มีการดำเนินการจัดรูปแบบของกิจกรรมได้หลากหลาย และมีการนิเทศติดตาม กำกับ การดำเนินโครงการตามขั้นตอนที่กำหนดทุกระยะ

4. ในด้านการปรับปรุงโครงการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนโรงเรียนขุนยวมวิทยา หลังจากการดำเนินโครงการนี้ พบว่า มีการนำผลจากการประเมินโครงการมาวิเคราะห์ ซึ่งจะมีการประเมินกิจกรรมทั้งก่อนทำ ระหว่างทำ และหลังทำ เมื่อสิ้นสุดกิจกรรมจะมีการสรุปผลการดำเนินงานเพื่อวิเคราะห์สิ่งที่ต้องพัฒนา และสิ่งที่ต้องปรับปรุงแก้ไข เช่น ระยะเวลาในการจัดกิจกรรมควรให้เหมาะสมกับกิจกรรมในแต่ละกิจกรรม ควรมิกิจกรรมที่เน้นการบูรณาการกับวิชาอื่นๆ เป็นต้น เพื่อให้โครงการนี้มีประสิทธิภาพเพิ่มมากขึ้น ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ทางโรงเรียนขุนยวมวิทยาเห็นความสำคัญของการปฏิบัติงาน เพื่อจะได้นำผลที่ได้จากการประเมินมาวางแผนในการปรับปรุงพัฒนาโครงการนี้ให้ดีขึ้นในปีต่อไป ซึ่งสอดคล้องกับจรัส บานเย็น (2551) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การศึกษาการดำเนินงานพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศรีนครินทร์ เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า การประเมินผลเป็นสิ่งสำคัญในการจะทำให้สถานศึกษาได้ทราบว่า พัฒนาคุณธรรมจริยธรรมในสถานศึกษาของตนเองประสบความสำเร็จมากน้อยเพียงใด มีปัญหาและอุปสรรคอย่างไร ทั้งนี้ก็นำข้อมูลจากการประเมินผลมาเป็นแนวทางในการปรับปรุงพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนในสถานศึกษา

สรุป

ดังนั้นผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัยดังนี้

1. ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย

- 1.1 ควรกำหนดผู้รับผิดชอบในการประสานงานบางกิจกรรมให้มีความชัดเจน
- 1.2 ควรปรับระยะเวลาในการปฏิบัติกิจกรรมให้เหมาะสมกับรูปแบบหรือลักษณะของกิจกรรมที่ทำ
- 1.3 ผู้บริหารและครูควรสร้างความเข้าใจที่ตรงกันในการประเมินโครงการ
- 1.4 ควรมิกิจกรรมที่เน้นการบูรณาการกับวิชาอื่นๆ

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

- 2.1 ควรศึกษาเกี่ยวกับแนวทางในการพัฒนาโครงการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนโรงเรียนขุนยวมวิทยา อำเภอขุนยวม จังหวัดแม่ฮ่องสอน
- 2.2 ควรหารูปแบบในการพัฒนาโครงการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนที่เหมาะสมกับยุคของการเปลี่ยนแปลง

2.3 ควรศึกษาในเชิงลึกโดยใช้การวิจัยเชิงคุณภาพ เพื่อหาแนวทางในการพัฒนาโครงการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมแก่นักเรียนต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- ขวัญฤตา อุณหกานต์.(2553).การประเมินโครงการคุณธรรมนำความรู้สู่ความดี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศุพรรณบุรี เขต 2 . วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี. จำเนียร สุขหลายและคณะ.(2540). แบบจำลอง CIPP รวมบทความทางการประเมินโครงการ.(พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพฯ , สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. จรัส บานเย็น.การศึกษาการดำเนินงานพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศรีนครินทร์ เขต 1. วิทยานิพนธ์ ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์. โรงเรียนขุนยวมวิทยา. (2555). รายงานโครงการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนโรงเรียนขุนยวมวิทยา. แม่ฮ่องสอน. ศิริชัย กาญจนวาสี. (2550). ทฤษฎีการประเมิน. (พิมพ์ครั้งที่ 6). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2554). แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 11 (2555-2559). กรุงเทพฯ : สำนักนายกรัฐมนตรี.

การปฏิบัติงานของครูในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ภายใต้การกำกับดูแลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น*

The Operation of Child Development Centers

Teachers Under The Supervision Of Local Administrative Organizations

นางสาวณิชารีย์ ลิ้มสวัสดิ์¹, พัชรวิพรรณ กิจมี²

¹หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น

²อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์,
มหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น

บทคัดย่อ:

การศึกษาเป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการให้ความสำคัญกับการพัฒนาการในทุกด้านของช่วงอายุแรกเกิดจนถึงห้าขวบ หรือวัยก่อนเข้าเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่หนึ่งที่มีอีกเรียกกันว่า “เด็กปฐมวัย” ให้มีพัฒนาการอย่างเหมาะสมตามหลักวิชาการแล้ว ก็จะสามารถเติบโตเป็นคนดีมีคุณภาพ ส่งผลดีต่ออนาคตของสังคมและประเทศชาติด้วย “เด็กปฐมวัย” คือ เด็กตั้งแต่ปฏิสนธิจนถึงอายุ 5 ปี 11 เดือน 29 วัน หรือ ต่ำกว่า 6 ปี การจัดการศึกษานั้นได้แบ่งเป็น 3 รูปแบบ คือ การศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย โดยการจัดการศึกษาปฐมวัย ต้องเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และจัดกระบวนการเรียนรู้ตามความถนัดและความสนใจของผู้เรียน เนื่องจากช่วงปฐมวัยเป็นช่วงที่มีการพัฒนาการด้านสมอง และการเรียนรู้อย่างรวดเร็วที่สุด ดังนั้นจึงถือได้ว่าช่วงปฐมวัยเป็นช่วงวัยที่ต้องการการปลูกฝังดูแลเป็นพิเศษ เพื่อจะได้เป็นรากฐานที่สำคัญของ การเรียนรู้ และการพัฒนาตลอดชีวิต การจัดการสถานเลี้ยงดูเด็ก หรือศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของเด็กก่อนวัยเรียน เป็นภารกิจหนึ่งที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องดำเนินการเป็นการจัดการศึกษานอกระบบให้แก่เด็กเยาวชนและประชาชนในท้องถิ่นของตน การที่จะให้เด็กปฐมวัยมีการพัฒนาการเรียนรู้เพื่อเป็นผู้ใหญ่ ที่มีคุณภาพ เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข การปฏิบัติงานของครูผู้ดูแลเด็กระดับปฐมวัยมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งต่อการวางรากฐานให้เด็กเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ บทบาทที่สำคัญของครูผู้ดูแลเด็กคล้ายคลึงกับบทบาทของมารดา ซึ่งหน้าที่ด้านการดูแลเด็กคือ การทำหน้าที่เพื่อตอบสนองความต้องการทางร่างกาย อารมณ์ จิตใจของเด็ก เอาใจใส่ต่อความปลอดภัย โภชนาการ สุขภาพ ต้องดูแลความเป็นอยู่ของเด็กอย่างปกติสุข ประกอบด้วย การดูแล การเจริญเติบโต สุขภาพ พัฒนาการและความปลอดภัย การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาการปฏิบัติงานของครูผู้ดูแลเด็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอฮอด จังหวัดเชียงใหม่ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของครูผู้ดูแลเด็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและการสัมภาษณ์ ผลการวิจัยสามารถสรุปได้ดังนี้ การปฏิบัติงานของครูผู้ดูแลเด็กศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอำเภอฮอด จังหวัดเชียงใหม่ โดยรวมและรายด้านผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นว่า ระดับการปฏิบัติงานของครูผู้ดูแลเด็กอยู่ในระดับมาก ทั้ง 5 ด้าน ได้แก่ 1.ด้านการจัดกิจกรรมให้กับเด็ก 2.ด้านการดูแลและส่งเสริมสุขภาพอนามัยของเด็ก 3.ด้านการปลูกฝังลักษณะนิสัยที่ดีให้กับเด็ก 4.ด้านการประเมินพัฒนาการของเด็ก 5.ด้านการประสานงานกับหน่วยงานและชุมชน ทั้งนี้จากการสัมภาษณ์เพิ่มเติมยังได้พบปัญหาและอุปสรรคเบื้องต้น คือ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กส่วนใหญ่ยังขาดแคลนด้านงบประมาณ บุคลากร โดยมีข้อเสนอแนะและแนวทางแก้ไขดังนี้ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรจัดหางบประมาณจากหน่วยงานภายนอก เพื่อนำไปจัดจ้างบุคลากรเพิ่มเติมและจัดหาสื่อการเรียนการสอนสำหรับจัดกิจกรรมให้เด็กและผู้บริหารควรติดตามการปฏิบัติงานของครูผู้ดูแลเด็กอย่างสม่ำเสมอ

คำสำคัญ: เด็กปฐมวัย , การจัดการศึกษานอกระบบ , ครูผู้ดูแลเด็ก

ABSTRACT:

Education is an important tool in human resource development. Especially focusing on development in all aspects of the newborn to five years. Or pre-primary school age, often referred to as “early childhood”, to develop properly according to academic principles. It can grow to be good quality. It is good for the future of society and the nation. “Early childhood” is a child from birth to 5 years, 11 months, 29 days or less than 6 years. Education is divided into three types. Non-formal education And study by the way. By early childhood education. The emphasis is on learners. And organize the learning process according to the student’s aptitudes and interests. Because early childhood is a period of brain development. And the fastest learning. Therefore, it is considered that early childhood is a period of need to cultivate special care. To be the cornerstone of learning. And life-long development Child care service Or child development center To improve the quality of life of preschoolers. It is a mission that the local government must undertake. It provides informal education to children, youth, and local people. To provide early childhood development to learn to be mature adults. A complete human being, both physically, mentally, intellectually, intellectually and morally. Ethical and cultural life. Can live happily with others. The work of early childhood teachers is very important for the foundation of a child as a complete human being. The important role of the caregiver teacher is similar to the role of the mother. The child care function is acting to meet the physical, emotional, emotional needs of children attention to safety health nutrition to care for the well-being of children development and safety. This research has an objective. to study the operation of child care teachers under local administration, Hot district, Chiang Mai province. The research instrument was a questionnaire about the performance of child care teachers in local government organizations and interviews. The results can be summarized as follows, The operation of child care teachers in the child development center under the jurisdiction of the local administrative organization, Hot District. Chiangmai Province the respondents commented that the level of performance of the child care teacher was at a high level. Further interviews have also found the initial problems and obstacles. Most child development centers lack budget staffing. The suggestions and solutions are as follows, Child development centers should provide budgets from outside agencies. To hire more staff and provide instructional media for activities for children and administrators should always monitor the performance of the child care teacher.

KEYWORDS: Early Childhood, Informal Education, Child Care Teacher

บทนำ

“เด็กวันนี้คือผู้ใหญ่ในวันหน้า” ยังคงเป็นประโยคที่ทรงความเป็นจริงอยู่เสมอ เพราะเด็กถือว่าเป็นทรัพยากรบุคคลที่สำคัญต่อการพัฒนาประเทศชาติ ดังนั้น หากเราได้มีการเพาะบ่ม ปลูกฝังหรือให้การเลี้ยงดูเด็กด้วยวิธีที่ถูกต้องเป็นขั้นเป็นตอนแล้ว ก็จะเป็นกำลังสำคัญในอนาคตของสังคมและประเทศชาติ โดยเฉพาะสังคมสมัยปัจจุบันที่สิ่งอำนวยความสะดวกมีมากมายแล้ว วัยเด็กจึงมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งต่อการปลูกฝังในสิ่งที่ดีงาม เพราะกำลังอยู่ในช่วงระยะเวลาสำคัญที่สุดในการพัฒนาด้านต่างๆ ถือเป็นหน้าที่หลักของพ่อแม่ผู้ปกครอง ครูบาอาจารย์ สถานศึกษา ตลอดถึง

ชุมชนที่ เด็กหรือบุตรหลานหลานอาศัยอยู่ ที่จะให้มีการส่งเสริมและพัฒนาการในทุกๆด้าน ด้วยเหตุและผลดังกล่าว จึงก่อให้เกิดมี “ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก” ขึ้นมาในชุมชน เพื่อเตรียมความพร้อมให้แก่เด็กระดับปฐมวัย ก่อนที่จะเข้าสู่การศึกษาในระดับที่สูงขึ้นตามลำดับ พัฒนาการของเด็กวัย 3-5 ปี มีความสำคัญแก่ชีวิต เพราะเป็นการวางรากฐานให้แก่เด็ก เพื่อให้เด็กเจริญเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่มีคุณภาพ วัยนี้เป็นวัยที่มีพัฒนาการทุกด้านเป็นไปอย่างรวดเร็ว โดยเฉพาะด้านสมอง ซึ่งเจริญประมาณ 80 % ของชีวิต ดังนั้นพ่อแม่หรือผู้เลี้ยงดูจึงต้องเข้าใจพัฒนาการของเด็กและสามารถจัดการเลี้ยงดูให้เหมาะสม เด็กจึงจะสามารถพัฒนาความสามารถของตนได้อย่างเต็มที่(สมควร รวีรัฐ, 2535)

การจัดการศึกษาระดับปฐมวัย เป็นการบริการทางการศึกษาขั้นต้น ที่มุ่งจัดการศึกษาให้กับประชาชนในวัยแรกของชีวิต รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 มาตรา 80 ได้กำหนดให้รัฐต้องส่งเสริมสนับสนุนการอบรมเลี้ยงดู และให้การศึกษาระดับปฐมวัย เพื่อให้เด็กและเยาวชนได้มีโอกาสเติบโตเป็นผู้ใหญ่ ที่มีศักยภาพและเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศ (สำนักบริหารการศึกษาท้องถิ่น, 2545)

การศึกษาในระดับนี้จึงมีความจำเป็นต่อเด็กและครอบครัวโดยเฉพาะในสภาวะสังคมยุคโลกาภิวัตน์ ที่สังคมมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วทุกด้าน ซึ่งส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิตของคนในสังคม ในปัจจุบันสภาพสังคมและเศรษฐกิจที่มีการเปลี่ยนแปลงไปทำให้ผู้ประกอบการส่วนใหญ่ไม่มีเวลาที่จะเลี้ยงดูบุตรหลานด้วยตนเอง อาทิ ความเป็นอยู่การเลี้ยงชีพภาวะเศรษฐกิจ การเสื่อมโทรมทางคุณธรรมจริยธรรม และปัญหาอาชญากรรม ซึ่งในการอบรมเลี้ยงดูเด็ก ครอบครัวไม่สามารถทำได้เต็มที่เหมือนในสมัยก่อน เพราะครอบครัวมีลักษณะเป็นครอบครัวเดี่ยวมากขึ้น พ่อแม่ต้องออกไปทำงานตั้งแต่เช้า กลับบ้านตอนเย็น ไม่มีเวลาดูแลบุตรของตน จึงนำบุตรหลานไปฝากเลี้ยงที่ศูนย์เด็กเล็ก (Nursery/Day care) จากข้อมูลสำนักงานสถิติแห่งชาติ ประจำปี 2558 ในแต่ละปีประเทศไทยมีเด็กเกิดใหม่ จำนวนมากกว่า 700,000 คน ซึ่งมีจำนวนเด็กก่อนวัยเรียนที่มีอายุต่ำกว่า 5 ปี จำนวนเกือบ 4 ล้านคน ดังนั้น ศูนย์เด็กเล็กจึงเป็นสถานที่ที่มีความสำคัญในการส่งเสริมและกระตุ้นพัฒนาการเด็กต่อจากพ่อแม่ และจากสถิติข้อมูลของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ประจำปี 2557 พบว่า ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กทั่วประเทศ ประจำปี 2557 มีจำนวนศูนย์ทั้งหมด 154,642 แห่ง ซึ่งแต่ละศูนย์เด็กเล็กมีการบริหารจัดการที่แตกต่างกันขึ้นอยู่กับแนวทางของหน่วยงานและสังกัดนั้น ๆ ทำให้มาตรฐานการดูแลเด็กมีความแตกต่างกันไป มาตรฐานการเลี้ยงดูเด็กจึงมีความจำเป็นที่ต้องได้รับการติดตามและประเมินผลเพื่อให้เด็กซึ่งอยู่ภายใต้การดูแลของศูนย์เด็กเล็กได้รับการดูแลที่ดีที่สุดส่งผลให้เด็กมีพัฒนาการที่สมวัยและแข็งแรง ในขณะที่ความจำเป็นในการเตรียมคนเพื่อรองรับการพัฒนาประเทศ เป็นสิ่งที่ต้องเร่งดำเนินการให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพและเป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนดให้สอดคล้องกับความต้องการของบุคคลและสังคม เป็นเป้าหมายสูงสุดของการพัฒนาคน

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละแห่งมีความหลากหลายในด้านศักยภาพ จึงมีรูปแบบการบริหารศูนย์

พัฒนาเด็กเล็กแตกต่างกันไป การจัดให้บริการของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กนั้น ครูผู้ดูแลเด็กเป็นผู้ที่มีความสำคัญอย่างยิ่ง เพราะเป็นผู้ที่อยู่ใกล้ชิดเด็กกรองจากพ่อแม่ในการดูแลส่งเสริมพัฒนาการเด็ก ทั้งด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สติปัญญา การสร้างเสริมพัฒนาทุกด้านให้มีการเจริญเติบโตและพัฒนาการเต็มศักยภาพในแต่ละช่วงอายุ จะเป็นรากฐานที่ดีที่จะทำให้เด็กเติบโตเป็นเยาวชน และพลเมืองที่เฉลียวฉลาด คิดเป็น ทำเป็นและมีความสุข นอกจากนี้ครูผู้ดูแลเด็กสามารถช่วยปรับลดพฤติกรรมที่ไม่ดี การปรับตัวในการอยู่ในสังคมของเด็ก และเด็กเติบโตขึ้นเป็นผู้ใหญ่ที่ดีในชุมชน สังคมต่อไป

ดังนั้น การพัฒนาเด็กอายุระหว่าง 3 – 5 ปี เป็นเรื่องที่ต้องให้ความสนใจ เพราะเป็นช่วงอายุที่มีความสำคัญที่สุด เป็นช่วงระยะเวลาที่สมองมีการพัฒนาสูงมาก การจัดการศึกษาปฐมวัยจึงเป็นการวางรากฐานความรู้ที่สำคัญของเด็ก สำหรับการศึกษาระดับที่สูงขึ้น ดังนั้นจึงต้องจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับการดำเนินชีวิตในวิถีสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปรวมทั้งต้องมีความสอดคล้องกับหลักสูตรการศึกษา เพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมในด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญาที่ตอบสนองความต้องการตามวัย มุ่งหวังให้ผู้เรียนมีคุณภาพอย่างสมบูรณ์ในทุก ๆ ด้าน สามารถดำรงชีวิตอยู่ในครอบครัว ชุมชนและสังคมได้อย่างมีความสุข เต็มศักยภาพของเด็กแต่ละคน และมีความเหมาะสมกับวัย ประกอบกับการเรียนรู้ เพื่อสืบสานเอกลักษณ์ของวัฒนธรรมในสังคมของตนเอง การปฏิบัติงานของครูผู้ดูแลเด็ก ถือเป็นหัวใจสำคัญยิ่ง ที่จะทำให้การจัดการเรียนการสอนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, 2547)

ครูผู้ดูแลเด็กจึงจะต้องเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถ มีคุณธรรม จริยธรรมและมีความประพฤติเป็นแบบอย่างที่ดี ตามจรรยาบรรณและมาตรฐานวิชาชีพ ดังนั้นครูจึงต้องมีการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง แสวงหาความรู้ วิธีการใหม่ ๆ เพื่อพัฒนาการเรียนการสอน ซึ่งจะส่งผลโดยตรงต่อคุณภาพของผู้เรียน ให้เป็นคน เก่ง ดี และมีความสุข ตามมาตรฐานการศึกษาชาติ และที่คาดหวังของชุมชน (กุลชญาเที่ยงตรง, 2550)

บทบาทและความสำคัญของการปฏิบัติของครูผู้ดูแลเด็กของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กภายใต้การกำกับดูแลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

การดำเนินงานในศูนย์เด็ก ผู้ที่มีบทบาทสำคัญที่สุดคือครูผู้ดูแลเด็ก เป็นผู้มีอิทธิพลต่อเด็กในศูนย์เด็กเล็กเป็น

อย่างมากต่อจากพ่อแม่เพราะต้องทำหน้าที่รับช่วงต่อในการดูแลเด็กระหว่างวัน การที่จะให้เด็กเล็กมีการพัฒนาการเรียนรู้เพื่อเป็นผู้ใหญ่ที่มีคุณภาพ เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรม และวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต อยู่ที่มีการปลูกฝังของ ครูผู้ดูแลเด็ก ครูผู้ดูแลเด็กมีบทบาทสำคัญที่ส่งผลต่อการเรียนรู้ของเด็กดังนี้ (ศูนย์การเรียนรู้ทางการศึกษาปฐมวัย, 2555)

1. ส่งเสริมพัฒนาการทางร่างกาย ครูผู้ดูแลเด็กต้องจัดกิจกรรมที่让孩子ได้รับการพัฒนาความแข็งแรงของกล้ามเนื้อใหญ่การประสานสัมพันธ์ของกล้ามเนื้อเล็ก รวมถึงการปฏิบัติตนตามสุขอนามัย การรักษาความปลอดภัยของตนเองและผู้อื่นในชีวิตประจำวัน

2. ส่งเสริมพัฒนาการด้านอารมณ์และจิตใจ ครูผู้ดูแลเด็กต้องจัดกิจกรรมให้เด็กได้ชื่นชมสร้างสรรค์สิ่งสวยงาม ให้เด็กได้เล่นอย่างอิสระ เล่นเป็นกลุ่ม เล่นในห้องเรียนและนอกห้องเรียน ร้องเพลง เล่นเครื่องดนตรีต่างๆ มีปฏิริยาโต้ตอบกับเสียงดนตรีและมีคุณธรรมจริยธรรม

3. ส่งเสริมพัฒนาการด้านสังคม ครูผู้ดูแลเด็กต้องจัดกิจกรรมให้เด็กเกิดการเรียนรู้ทางสังคม การปฏิบัติกิจวัตรประจำวันของตนเอง การเล่น การทำงานร่วมกับผู้อื่น การแก้ปัญหาในการเล่น การแลกเปลี่ยนความคิดเห็น การเคารพความคิดเห็นของผู้อื่น การปฏิบัติตามวัฒนธรรมท้องถิ่นที่อยู่อาศัยอยู่และความเป็นไทย

4. ส่งเสริมพัฒนาการด้านสติปัญญา ครูผู้ดูแลเด็กต้องจัดกิจกรรมให้เด็กรู้จักการคิด การสังเกต การจำแนก การเปรียบเทียบจำนวนมิติสัมพันธ์ เวลาและการให้เด็กรู้จักใช้ภาษาแสดงความรู้สึกร่วมด้วยคำพูด การพูดกับผู้อื่น การอธิบายเรื่องราว การอ่านในหลายรูปแบบผ่านประสบการณ์ที่สื่อความหมายต่อเด็ก อ่านภาพหรือสัญลักษณ์จากหนังสือนิทาน/เรื่องราวที่สนใจ ซึ่งจะเห็นได้ว่าครูผู้ดูแลเด็กเป็นบุคคลที่มีบทบาทความสำคัญเป็นอย่างยิ่งต่อการมีพัฒนาการที่ดีของเด็ก

การปฏิบัติงานของครูผู้ดูแลเด็กศูนย์พัฒนาเด็กเล็กภายใต้การกำกับดูแลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีทั้งหมด 5 ด้าน (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, 2553) ได้แก่

1. ด้านการจัดกิจกรรมให้กับเด็ก หมายถึง การปฏิบัติงานในด้านการจัดกิจกรรมส่งเสริมพัฒนาการด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม จิตใจ และสติปัญญา เพื่อส่งเสริมให้เด็กมีพัฒนาการที่เหมาะสมตามวัย

2. ด้านการดูแลและส่งเสริมสุขภาพอนามัยของเด็ก หมายถึง การปฏิบัติงานในด้านการจัดบริการอาหาร

เสริมนม อาหารกลางวัน การพักผ่อน การดูแลความสะอาดของร่างกายการดูแลสุขภาพแวดล้อมภายในและภายนอกห้องเรียน เพื่อส่งเสริมให้เด็กเกิดการเรียนรู้ มีสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดี

3. ด้านการปลูกฝังลักษณะนิสัยที่ดีให้กับเด็ก หมายถึง การปฏิบัติงานในการช่วยปลูกฝังลักษณะนิสัยที่ดีให้กับเด็ก เช่น การสอนเรื่องมารยาท การสอนเรื่องทักษะทางสังคม และการสอนเรื่องคุณธรรม เป็นต้น เพื่อเป็นการส่งเสริมให้เด็กเกิดการเรียนรู้ และสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน

4. ด้านการประเมินพัฒนาการของเด็ก หมายถึง การปฏิบัติงานในด้านการประเมินพัฒนาการของเด็ก เช่น การวัดส่วนสูง การชั่งน้ำหนัก การทดสอบการใช้ภาษาของเด็ก การทดสอบการใช้สายตาและการใช้นิ้วมือของเด็ก เป็นต้น เพื่อจะได้ใช้เป็นข้อมูลในการส่งเสริมพัฒนาการของเด็กในแต่ละคนได้อย่างถูกต้อง

5. ด้านการประสานงานกับหน่วยงานและชุมชน หมายถึง การปฏิบัติงานในด้านการประสานงานระหว่างศูนย์พัฒนาเด็กเล็กกับผู้นำชุมชน องค์กรชุมชน ผู้ปกครองเด็ก และหน่วยงานต่าง ๆ เพื่อร่วมกันส่งเสริมพัฒนาการเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

ปัจจัยสำคัญที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรตระหนักและให้ความสำคัญในการปฏิบัติงานของครูผู้ดูแลเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กภายใต้การกำกับดูแลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

การปฏิบัติงานของครูผู้ดูแลเด็กภายใต้การกำดูแลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สามารถดำเนินการได้ถูกต้องตามมาตรฐานการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กต้องอาศัยปัจจัยที่สำคัญหลายประการ ที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ควรตระหนักและให้ความสำคัญ ดังนี้ (ทัตดาว ลอโรจน์วงศ์, 2532 ; อัจฉราลักษณ์ ทั้งทอง, 2555)

1. ผู้ดูแลเด็กจำนวนมาก ได้รับการฝึกอบรมน้อย ทำให้ผู้ดูแลเด็กบางส่วนขาดความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ ตลอดจนหลักการดำเนินงานของศูนย์ฯ ไม่ชัดเจน

2. ขาดแคลนงบประมาณในส่วนของเด็กที่ขาดคุณสมบัติเข้าเรียน ผู้ปกครองเด็กบางคนยากจนมาก ไม่มีเงินจ่ายค่าตอบแทนให้ผู้ดูแลเด็กไม่มีอาหารกลางวัน อาหารเสริม(นม)ให้เด็กรับประทาน

3. อุปกรณ์การเรียน การสอนมีไม่เพียงพอ ขาดงบประมาณในการจัดทำ

4. คณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ผู้ปกครอง เด็กและผู้นำท้องถิ่น ให้การสนับสนุนการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และการปฏิบัติงานของผู้ดูแลเด็กยังไม่เต็มที่นัก

5. คณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ผู้ปกครอง เด็กและผู้นำท้องถิ่นยังขาดความรู้ความเข้าใจถึงหลักและวิธีการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และ บทบาทหน้าที่ของแต่ละกลุ่มจะต้องปฏิบัติอย่างละเอียดลึกซึ้ง

6. ครูผู้ดูแลเด็กขาดขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติหน้าที่

แนวทางแก้ไข

1. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรสนับสนุนให้ครูผู้ดูแลเด็กได้เข้ารับการอบรม ประชุมสัมมนาอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง

2. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรสรรหางบประมาณจากหน่วยงานภายนอกหรือองค์กรเอกชน เพื่อช่วยเหลือเด็กที่ขาดโอกาสทางการศึกษา

3. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ควรเสนอองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นพิจารณาสนับสนุนงบประมาณเพิ่มเติมสำหรับจัดหาสื่อ อุปกรณ์การเรียนการสอน รวมทั้งสรรหาจากหน่วยงานภายนอก

4. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ควรให้ความสำคัญกับคณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โดยให้คณะกรรมการฯ มีส่วนร่วมในการดำเนินงานของศูนย์มากขึ้น

5. เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบจะต้องชี้แจงทำความเข้าใจกับคณะกรรมการพัฒนาเด็กผู้ปกครองเด็กและผู้นำท้องถิ่นถึงหลักและวิธีการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และ บทบาทหน้าที่ของแต่ละกลุ่มจะต้องปฏิบัติอย่างละเอียดลึกซึ้ง และควรเน้นให้เห็นถึงความสำคัญของผู้ดูแลเด็กด้วย

6. เจ้าหน้าที่ควรให้ความสำคัญเป็นกันเองเอาใจใส่และช่วยเหลือแนะนำทั้งทางด้านส่วนตัวและการปฏิบัติงานให้แก่ผู้ดูแลเด็ก เพื่อให้ผู้ดูแลเด็กเกิดความอบอุ่นใจและมีกำลังใจในการปฏิบัติหน้าที่ โดยสามารถสรุปภาพรวมของสภาพปัญหาการปฏิบัติงานของครูศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ดังนี้

ผังมโนทัศน์ภาพรวมของสภาพปัญหาการปฏิบัติงานของครูผู้ดูแลเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

สรุป

การปฏิบัติงานของครูผู้ดูแลเด็กภายใต้การกำกับดูแลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น นับเป็นการจัดการศึกษานอกระบบที่เรียกว่า “ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก” เป็นสถานศึกษาที่มุ่งจัดการศึกษาให้กับประชาชนในวัยแรกของชีวิต หากครูผู้ดูแลเด็กปฏิบัติงานได้ตามมาตรฐานตามที่กำหนดไว้ จะทำให้เด็กที่เข้าเรียนมีพัฒนาการที่ดีพร้อมตามวัยในทุก ๆ ด้าน มีความพร้อมที่จะรับการศึกษาในระดับสูงขึ้นไป ถือเป็นปัจจัยสำคัญในการสร้างเป้าหมายสูงสุดของการพัฒนาประเทศ คือ การพัฒนาคน ความรู้เป็นปัจจัยการผลิตคนที่มีคุณค่าและมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง เป็นตัวกระตุ้นให้เกิดการพัฒนาในด้านต่าง ๆ ทุกด้าน โดยอาศัยความแข็งแกร่งของทรัพยากรทางปัญญาโดยการทุ่มเทพัฒนาทรัพยากรบุคคลอย่างรอบด้าน

เอกสารอ้างอิง

- กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น. (2547). **คู่มือศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น**. กรุงเทพมหานคร.
- กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น. (2553). **มาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น**. กรุงเทพมหานคร.
- กุลชญา เทียงตรง. (2550). **การบริหารงานวิชาการตามแนวการปฏิรูปการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นโรงเรียนเทศบาลเขตการศึกษา 5. วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี**.
- ทัตดาว ลออโรจน์วงศ์. (2532). **ปัจจัยที่มีผลต่อการปฏิบัติงานของครูผู้ดูแลเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก**. โครงการวิจัยของกรมพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย
- ศูนย์การเรียนรู้ทางการศึกษาปฐมวัย. (2555). **การจัดกิจกรรมบูรณาการสำหรับเด็กปฐมวัย**. กรุงเทพมหานคร, วิทยาลัยฝึกหัดครู มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร.

สมควร รวีรัฐ. (2535). **ผลการดำเนินกิจกรรมศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่กรุงเทพมหานครให้การสนับสนุนศึกษาเปรียบเทียบระหว่างศูนย์ที่ตั้งในชุมชนแออัดกับชุมชนเมือง กองสังคมสงเคราะห์ สำนักงานสวัสดิการสังคม**. กรุงเทพมหานคร, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

อัจฉราลักษณ์ ทังทอง. (2555). **บทบาทหน้าที่ของครูปฐมวัย**. สืบค้นเมื่อ 15 มีนาคม 2560, จาก http://www.e-child-edu.com/youthcenter/forum/post_detail/230

การดำเนินงานตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานด้านคุณธรรม จริยธรรม
และค่านิยมที่พึงประสงค์ของสถานศึกษา อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่
The Schools' Performance in Accordance with Basic Educational Standard in
Morality, Ethics and Desirable Values in Doi Saket District, Chiang Mai

ชลาลัย เทพวงศ์¹, ผศ.ดร.พนมพร จันทรปัญญา²

¹หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์,
มหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น, chalalai_6340@.com

²อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์,
มหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น,

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการดำเนินงานตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานด้านคุณธรรม จริยธรรม และ ค่านิยมที่พึงประสงค์ของสถานศึกษา ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ (1) ผู้อำนวยการสถานศึกษา/รองผู้อำนวยการสถานศึกษา จำนวน 27 คน (2) หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมหรือครูผู้รับผิดชอบโครงการด้านการดำเนินงานด้านคุณธรรมจริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์นักเรียน จำนวน 27 คน รวมทั้งสิ้น 54 คน ในปีการศึกษา 2559 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการดำเนินงานตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานด้านคุณธรรม จริยธรรมและ ค่านิยมที่พึงประสงค์ของสถานศึกษา เป็นแบบตรวจสอบรายการ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ความถี่ และร้อยละ ผลการวิจัยพบว่า

การดำเนินงานตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานด้านคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์ของสถานศึกษา แบ่งออกเป็น 5 ด้าน ดังนี้ 1) ด้านการกำหนดนโยบาย ส่วนใหญ่ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นว่ามีสถานศึกษาการดำเนินงานคิดเป็นร้อยละ 100 โดยข้อที่ดำเนินงานมากที่สุดเป็นประจำทุกปีการศึกษา คือ สถานศึกษาวางแผนจัดทำนโยบายเพื่อพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์ของผู้เรียนร้อยละ 59.3 2) ด้านการจัดหลักสูตรการเรียนการสอน ส่วนใหญ่ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นว่ามีสถานศึกษาการดำเนินงานคิดเป็นร้อยละ 100 โดยข้อที่ดำเนินงานมากที่สุดเป็นประจำทุกปีการศึกษา คือสถานศึกษาจัดวิชาพุทธศาสนาไว้ในหลักสูตรของสถานศึกษาในทุกระดับชั้นร้อยละ 100 3) ด้านการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์ ส่วนใหญ่ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นว่ามีสถานศึกษาการดำเนินงานคิดเป็นร้อยละ 100 คือ สถานศึกษาจัดให้มีการอบรมคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ ให้นักเรียนเป็นประจำทุกสัปดาห์ 4) ด้านบุคลากร ส่วนใหญ่ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นว่ามีสถานศึกษาการดำเนินงานคิดเป็นร้อยละ 100 คือ สถานศึกษาส่งเสริมให้บุคลากรในสถานศึกษาพัฒนาความรู้ ความสามารถในด้านการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์ อย่างสม่ำเสมอ และ 5) ด้านประเมินผล ส่วนใหญ่ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นว่ามีสถานศึกษาการดำเนินงานคิดเป็นร้อยละ 100 คือ สถานศึกษากำหนดเกณฑ์การวัดและประเมินผลการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์ ของสถานศึกษาไว้ชัดเจน

คำสำคัญ: มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน คุณธรรม จริยธรรม ค่านิยมที่พึงประสงค์ของนักเรียน การดำเนินงานของสถานศึกษา

Abstract

This research aimed to study the schools' performance in accordance with basic educational standard in morality, ethics and desirable values. The population used in the study were basic education schools, Doi Saket District, Chiangmai Province. The total number was 27 schools. The tools used in the research were questionnaires about the schools' performance in accordance with basic educational standard in morality, ethics and desirable values in form of checklist. The data were analyzed by frequency and percentage. The findings were as follows:

The schools' performance in accordance with basic educational standard in morality, ethics and desirable values was divided into 5 aspects as follows. 1) The policy formulation was found that most respondents commented that 100% of the schools did their performances. The item with the most performance every academic year was to plan to formulate policies for developing the learners' morality, ethics and desirable values with 59.3%. 2) The curriculum and instruction arrangement revealed that most respondents agreed that 100% of the schools did their works. The item with the most operation every academic year was that the schools arranged Buddhism in the school curriculum of all levels with 100%. 3) The activity arrangement for developing morality, ethics and desirable values presented that most respondents expressed their opinions that 100% of the schools did their performances by providing trainings about morality, ethics and desirable values to the students every week. 4) The personnel showed that most respondents commented that 100% of the schools performed their tasks. That was The schools always's development their personnel to develop knowledge and abilities for morality, ethics and desirable. 5) The evaluation showed that most respondents were of the opinion that 100% of the schools did their jobs. That was The schools had the evaluating's standard of morality's development, ethics and desirable values in the schools clearly.

KEYWORDS: Basic Educational Standard, Morality, Ethics, and Desirable Values of Students, School Performance

บทนำ

การศึกษาเป็นกระบวนการที่ทำให้คนมีความรู้และทักษะ คุณสมบัติต่าง ๆ ที่ช่วยให้ คนดำเนินชีวิตและอยู่รอดในโลกได้ เป็นประโยชน์ต่อตนเอง ครอบครัว และสังคมส่วนรวม ดังนั้น คุณภาพของการศึกษาจึงสะท้อนถึงคุณภาพของคนที่เป็ผลผลิตผลของการจัดการศึกษา อย่างไรก็ตาม ในปัจจุบันสถานศึกษาส่วนใหญ่ยังมีความเหลื่อมล้ำและแตกต่างกัน ทั้งในด้านงบประมาณ คุณภาพ บุคลากร หรือแม้แต่ปัจจัยด้านผู้เรียน รวมทั้งปัจจัยอื่น ๆ เช่น ความร่วมมือของกรมการสถานศึกษาการสนับสนุนจากชุมชน หน่วยงานหรือองค์กรที่อยู่ใกล้เคียงสถานศึกษา และการติดตามช่วยเหลืออย่างใกล้ชิดจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหรือหน่วยงานต้นสังกัด สิ่งเหล่านี้ล้วนส่งผลกระทบต่อคุณภาพการจัดการศึกษา อีกทั้งปัจจุบันสถานศึกษามีอิสระในการบริหารจัดการศึกษาด้วยตนเอง มีการพัฒนาหลักสูตรสถาน

ศึกษาเอง คุณภาพผู้เรียนและคุณภาพการบริหารจัดการจึงมีความแตกต่างกัน ดังนั้น พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 จึงกำหนดให้หน่วยงานต้นสังกัดและสถานศึกษา จัดให้มีระบบการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา อันนำไปสู่การกำหนดให้มีมาตรฐานการศึกษา ขั้นพื้นฐานขึ้น

แม้ว่าการพัฒนาให้มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในของสถานศึกษาจะ ผ่านไปแล้วช่วงระยะหนึ่ง กระแสสังคมก็ยังมีกรวิพากษ์วิจารณ์ว่าระบบการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษายังไม่เข้มแข็งสถานศึกษาไม่ได้สร้างระบบคุณภาพให้เกิดอย่างจริงจัง มุ่งเน้นการปรับปรุงเพื่อให้ผ่านเกณฑ์การประเมินคุณภาพภายนอกเท่านั้น ทำให้กระทรวงศึกษาธิการ จึงประกาศกฎกระทรวงว่าด้วยระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2553 ลงวันที่ 11 มีนาคม พ.ศ. 2553 ที่กำหนดให้สถานศึกษาต้องพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายใน

ของสถานศึกษาด้วยการมีส่วนร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และต้องมีการดำเนินงาน 8 ประการ (1) กำหนดมาตรฐานของสถานศึกษา (2) จัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา (3) จัดระบบบริหารและสารสนเทศ (4) ดำเนินงานตามแผน (5) ติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา (6) ประเมินคุณภาพภายใน (7) จัดทำรายงานประจำปีเสนอบุคคลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จนถึง (8) มีการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่องจนเป็นวัฒนธรรมขององค์กรที่ยั่งยืน เพื่อให้เข้าสู่การพัฒนากระบวนการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาอย่างแท้จริง มาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาจึงเป็นจุดเริ่มต้นของการพัฒนาและเป็นเป้าหมายสำคัญที่สุดที่ ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายทุกคนในสถานศึกษาต้องรับรู้ และปฏิบัติงานในหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายให้บรรลุถึงเป้าหมาย คือมาตรฐานที่สถานศึกษากำหนดขึ้น โดยดำเนินการตามแนวทางของคุณภาพของมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน กำหนดไว้ (กฎกระทรวงว่าด้วยระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา, 2553, 4) โดยการดำเนินงานในข้อที่ 1 สถานศึกษาต้องกำหนดมาตรฐานของสถานศึกษา โดยยึดตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นข้อกำหนดเกี่ยวกับคุณลักษณะ และคุณภาพที่พึงประสงค์ที่ต้องการให้เกิดขึ้นในสถานศึกษาทุกแห่ง มาตรฐานถูกกำหนดขึ้นเพื่อใช้เป็นหลักเทียบเคียง สำหรับการส่งเสริมและกำกับดูแล การตรวจสอบ การประเมินผล และการประกันคุณภาพทางการศึกษา (สำนักงานทดสอบการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2554, 1)

สำนักงานทดสอบการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2554, 11) กล่าวว่าในส่วนของคุณภาพมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน แบ่งเป็น 5 ด้าน มี 15 มาตรฐานแต่ละมาตรฐานมีการกำหนดตัวบ่งชี้ที่ครอบคลุม และให้น้ำหนักความสำคัญกับกระบวนการบริหารและการจัดการ ร้อยละ 70 ส่วนผลของการบริหารและการจัดการ คือคุณภาพผู้เรียนเป็นร้อยละ 30 ดังนี้ 1) มาตรฐานด้านคุณภาพผู้เรียน (6 มาตรฐาน 26 ตัวบ่งชี้) (น้ำหนัก 30 คะแนน) 2) มาตรฐานด้าน การจัดการศึกษา (6 มาตรฐาน 33 ตัวบ่งชี้) (น้ำหนัก 50 คะแนน) 3) มาตรฐานด้านการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ (1 มาตรฐาน 2 ตัวบ่งชี้) (น้ำหนัก 10 คะแนน) 4) มาตรฐานด้านอัตลักษณ์ของสถานศึกษา (1 มาตรฐาน 2 ตัวบ่งชี้) (น้ำหนัก 5 คะแนน) 5) มาตรฐานด้านมาตรการส่งเสริม (1 มาตรฐาน 2 ตัวบ่งชี้) (น้ำหนัก 5 คะแนน)

โดยพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มาตรา 6 ที่ว่า ได้กำหนดไว้ว่า “การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ (หมายถึง สุขภาพ สุขใจ) สติปัญญา ความรู้ (หมายถึงเป็นคนเก่ง) และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิตสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข (หมายถึง เป็นคนดีของคนรอบข้างและสังคม)” และในมาตรา 7 ที่ว่า “ในกระบวนการเรียนรู้ต้อง มุ่งปลูกฝังจิตสำนึกที่ถูกต้องเกี่ยวกับการเมือง การปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข รู้จักรักษาและส่งเสริม สิทธิ หน้าที่ เสรีภาพ ความเคารพกฎหมายความเสมอภาค และศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ มีความภาคภูมิใจในความเป็นไทย รู้จักรักษาผลประโยชน์ส่วนรวมและของประเทศชาติ รวมทั้ง ส่งเสริม ศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรมของชาติการกีฬา ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทย และความรู้อันเป็นสากล ตลอดจนอนุรักษ์ ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีความสามารถในการประกอบอาชีพ รู้จักพึ่งตนเอง มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ใฝ่รู้ และเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่อง” นอกจากนี้ เพื่อให้ก้าวทันกระแสการเปลี่ยนแปลงในยุคที่ความรู้และเทคโนโลยีเจริญขึ้นอย่างรวดเร็วกระทรวงศึกษาธิการในยุคของการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง (พ.ศ. 2552-2561) ได้ประกาศวิสัยทัศน์เกี่ยวกับคนไทย ยุคใหม่ว่า คนไทยยุคใหม่ ต้องได้เรียนรู้ตลอดชีวิต มีสติรู้ทัน มีปัญญา รู้คิดมีสมรรถนะ และมีคุณธรรม รับผิดชอบต่อครอบครัว ประเทศชาติ และเป็นพลเมืองดีของโลกซึ่งสอดคล้องกับจุดหมายของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ที่ได้มุ่งพัฒนาให้ผู้เรียนเป็นคนดี มีปัญญา มีความสุข มีศักยภาพในการศึกษาต่อและการประกอบอาชีพ

ดังนั้น ในการกำหนดมาตรฐานคุณภาพผู้เรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สำนักงานทดสอบการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2554, 4-5) จึงยังคงยึดการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ตามที่ระบุไว้ในหลักสูตรเป็นหลักโดยกำหนดคุณภาพผู้เรียนเป็น 6 ส่วน คือ มีสุขภาวะที่ดีและมีสุนทรียภาพ มีคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์ มีทักษะในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง รักเรียนรู้และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง มีความสามารถในการคิดอย่างเป็นระบบ คิดสร้างสรรค์ ตัดสินใจแก้ปัญหาได้อย่างมีสติสมเหตุผล มีความรู้และทักษะที่จำเป็นตามหลักสูตร มีทักษะในการทำงาน รักการทำงาน สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ และมี เจตคติที่ดีต่ออาชีพสุจริต

โดยมาตรฐานด้านคุณภาพผู้เรียนมีความสำคัญที่สุดที่สถานศึกษาควรคำนึงถึงเพราะ การพัฒนาคุณภาพของตัวผู้เรียนเป็นหัวใจสำคัญของการศึกษาโดยเฉพาะมาตรฐานที่ 2 ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ เพราะจริยธรรม คุณธรรม ศีลธรรม มนุษย์นับว่าเป็นทรัพยากรที่มีคุณค่า และมีความสำคัญมากที่สุดในโลก เพราะมนุษย์เป็นทรัพยากรที่สามารถเรียนรู้และรับการฝึกอบรมสั่งสอน จนสามารถนำความรู้ที่ได้รับมาสร้างสรรค์สิ่งต่าง ๆ ที่เป็นคุณประโยชน์ต่อโลกได้ ในการเรียนรู้และการฝึกอบรมเพื่อสะสมประสบการณ์ชีวิต มนุษย์ควรได้รับการปลูกฝังคุณธรรมและจริยธรรมไปด้วยพร้อม ๆ กัน เพราะคุณธรรมจริยธรรมมีความสำคัญต่อการดำเนินชีวิตของมนุษย์ทุกคน

จากรายงานการประเมินคุณภาพภายนอกกรอบสาม (พ.ศ. 2554 – พ.ศ. 2559) ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานสถานศึกษาในหลายแห่ง ไม่มีการพัฒนาให้ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์อย่างแท้จริง โดยเฉพาะในการพฤติกรรมปฏิบัติตน ความขยันหมั่นเพียร การเป็นนักเรียนที่ดีของโรงเรียน และการบำเพ็ญประโยชน์ต่อสังคม (รายงานการประเมินคุณภาพภายนอกกรอบสามระดับเขตพื้นที่การศึกษา 2554:8)

จากการสัมภาษณ์ พิมพ์รัตน์ กาวี (2559) ครูชำนาญการพิเศษโรงเรียนบ้านเชิงดอย (ดอยสะเก็ดศึกษา) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 1 เรื่องการดำเนินงานด้านคุณธรรมจริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์ของสถานศึกษาในอำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า การดำเนินงานด้านคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์ในสถานศึกษาในอำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่ ไม่มีการดำเนินงานด้านคุณธรรมจริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์สถานศึกษาในอำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่ หรือมีการดำเนินงานที่ไม่สม่ำเสมอ ไม่จริงจัง ในด้านนี้ ดังนั้นหากมีการศึกษาสภาพการดำเนินงานด้านคุณธรรมจริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์ จะทำให้ได้ข้อค้นพบที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านคุณธรรมจริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์

ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะทำการศึกษา เรื่อง การดำเนินงานตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานด้านคุณธรรมจริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์ของสถานศึกษา อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่ เพื่อจะค้นหาปัญหาต่างๆในการดำเนินงาน ตลอดจนหาแนวทางในการพัฒนาการดำเนินงานตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ด้านคุณธรรมจริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์ของสถานศึกษา อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่ เพื่อนำไปปรับปรุงและพัฒนาต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อศึกษาการดำเนินงานตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานด้านคุณธรรมจริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์ของสถานศึกษา อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่

วิธีการวิจัย

การวิจัย เรื่อง การดำเนินงานตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานด้านคุณธรรมจริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์ของสถานศึกษา สรุปได้ดังนี้

1. ประชากร ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ (1) ผู้อำนวยการสถานศึกษา/รองผู้อำนวยการสถานศึกษา จำนวน 27 คน (2) หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมหรือครูผู้รับผิดชอบโครงการด้านการดำเนินงานด้านคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์นักเรียน จำนวน 27 คน รวมทั้งสิ้น 54 คน ในปีการศึกษา 2559

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการดำเนินงานตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานด้านคุณธรรมจริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์ของสถานศึกษา อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่ เป็นแบบตรวจสอบรายการซึ่งตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาโดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 คนและนำไปทดลองใช้กับสถานศึกษาในอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 1 จำนวน 15 โรงเรียน จำนวนแบบสอบถาม 30 ฉบับ มีความเชื่อมั่นโดยรวมเท่ากับ .907

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยขอหนังสือประธานกรรมการบริหารหลักสูตรบัณฑิตศึกษาสาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยพายัพ เชียงใหม่ ถึงสถานศึกษาในอำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่ เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถาม จำนวน 27 โรงเรียน ผู้วิจัยรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดยชี้แจงให้ทราบถึงวัตถุประสงค์ของการวิจัยตลอดจนวิธีการสอบถามเพื่อให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้อง และนำข้อมูลที่ได้อามาวิเคราะห์ข้อมูล โดยขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามจากผู้อำนวยการสถานศึกษาหรือรองผู้อำนวยการสถานศึกษาและหัวหน้ากลุ่มสาระการ

เรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมหรือครูผู้รับผิดชอบโครงการด้านการดำเนินงานด้านคุณธรรมจริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์นักเรียน ในสถานศึกษา อำเภอ ดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่จำนวน 54 ชุด ได้รับแบบสอบถามทั้งหมดจำนวน 54 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100 จากนั้นผู้วิจัยทำการตรวจสอบข้อมูล พบว่ามีความสมบูรณ์ทุกชุด จากนั้นนำข้อมูลมาวิเคราะห์ทางสถิติต่อไป

5. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลของแบบสอบถามตามขั้นตอนดังนี้

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้ร้อยละ นำเสนอในรูปตารางประกอบการบรรยาย

ตอนที่ 2 การดำเนินงานตามมาตรฐานการศึกษา ขั้นพื้นฐานด้านคุณธรรมจริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์ของสถานศึกษา อำเภอ ดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ความถี่ และร้อยละ นำเสนอในรูปตารางประกอบการบรรยาย

ตอนที่ 3 ปัญหา และข้อเสนอแนะวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้ความถี่ประกอบการบรรยาย

ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่องการดำเนินงานตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานด้านคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์ของสถานศึกษา มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการดำเนินงานตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานด้านคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์ของสถานศึกษา ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ สถานศึกษาในอำเภอ ดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 27 โรงเรียนได้แก่ โรงเรียนบ้านแม่ดอกแดง โรงเรียนบ้านเชิงดอย(ดอยสะเก็ดศึกษา) โรงเรียนบ้านร้องขี้เหล็ก โรงเรียนบ้านบ่อหิน โรงเรียนบ้านแม่จ้อง โรงเรียนเทพเสด็จวิทยา โรงเรียนบ้านป่าไม้แดง โรงเรียนบ้านป่าป้อง โรงเรียนบ้านปางแดง โรงเรียนบ้านปางน้ำถุ โรงเรียนบ้านแม่หวาน โรงเรียนบ้านโป่งกุ่ม โรงเรียนแม่คือวิทยา โรงเรียนบ้านตลาดขี้เหล็ก โรงเรียนแม่โป่งประชาสามัคคี โรงเรียนบ้านแม่ฮ้อยเงิน โรงเรียนบ้านม่วงโดน โรงเรียนบ้านสันทรายโรงเรียนชลประทานผาแตก โรงเรียนบ้านหลวงเหนือ โรงเรียนบ้านป่าสักงาม โรงเรียนบ้านป่าจั่ว โรงเรียนบ้านป่าขุย โรงเรียนบ้านท่ารั้ว โรงเรียนบ้านป่าเสร์รา โรงเรียนบ้านป่าเหมือดและโรงเรียนบ้านสันต้นม่วงเหนือ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบตรวจสอบรายการ และ

และ การสัมภาษณ์ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ความถี่ ร้อยละ ฐานนิยม และการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า

1) ด้านการกำหนดนโยบาย พบว่า ส่วนใหญ่ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นว่ามีสถานศึกษาการดำเนินงานคิดเป็นร้อยละ 100 และโดยข้อที่ดำเนินงานมากที่สุดเป็นประจำทุกปีการศึกษา คือ สถานศึกษามีการวางแผนการจัดทำนโยบาย พัฒนาคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ของผู้เรียน แต่มีบางข้อที่ผู้ตอบแบบสอบถามมีความเห็นว่าสถานศึกษาไม่มีการดำเนินงานมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 29.6 คือ สถานศึกษามีการจัดกิจกรรมเพื่อยกย่องนักเรียน ที่มีความพฤติกรรมดี มีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์

2) ด้านการจัดหลักสูตรการเรียนการสอน พบว่า ส่วนใหญ่ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นว่ามีสถานศึกษาการดำเนินงานคิดเป็นร้อยละ 100 โดยข้อที่ดำเนินงานมากที่สุดเป็นประจำทุกปีการศึกษา คือสถานศึกษาจัดวิชาพุทธศาสนาไว้ในหลักสูตรของสถานศึกษาในทุกระดับชั้น แต่มีบางข้อที่ผู้ตอบแบบสอบถามมีความเห็นว่าไม่มีการดำเนินงานมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 35.2 คือ หลักสูตรการศึกษา หนังสือเรียน คุณธรรม จริยธรรม มีการปรับปรุงให้เหมาะสมกับสภาพปัจจุบันอย่างสม่ำเสมอ

3) ด้านการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์ พบว่า ส่วนใหญ่ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นว่ามีสถานศึกษาการดำเนินงานคิดเป็นร้อยละ 100 โดยข้อที่ดำเนินงานมากที่สุดเป็นประจำทุกปีการศึกษา คือ สถานศึกษาจัดให้มีการอบรมคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ ให้นักเรียนเป็นประจำทุกสัปดาห์หรือร้อยละ 100 แต่มีบางข้อที่ผู้ตอบแบบสอบถามมีความเห็นว่าไม่มีการดำเนินงานมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 50 คือ สถานศึกษาจัดประกวดผลงานเกี่ยวกับคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ ของนักเรียนและเผยแพร่ผลงานให้ชุมชนได้รับทราบ

4) ด้านบุคลากร พบว่า ส่วนใหญ่ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นว่ามีสถานศึกษาการดำเนินงานคิดเป็นร้อยละ 100 โดยข้อที่ดำเนินงานมากที่สุดเป็นประจำทุกปีการศึกษา คือ สถานศึกษาส่งเสริมให้บุคลากรในสถานศึกษาพัฒนาความรู้ ความสามารถในด้านการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์ อย่างสม่ำเสมอ แต่มีบางข้อที่ผู้ตอบแบบสอบถามมีความเห็นว่าไม่มีการดำเนินงานมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 68.5 คือ สถานศึกษามีการจัดตั้งชมรมพุทธศาสนาในสถานศึกษา

5) ด้านประเมินผล พบว่า ส่วนใหญ่ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นว่ามีสถานศึกษาการดำเนินงานคิดเป็นร้อยละ 100 โดยข้อที่ดำเนินงานมากที่สุดเป็นประจำทุกปีการศึกษา คือ สถานศึกษากำหนดเกณฑ์การวัดและประเมินผลการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์ ของสถานศึกษาไว้ชัดเจน แต่มีบางข้อที่ผู้ตอบแบบสอบถามมีความเห็นว่าส่วนข้อที่ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นว่าการดำเนินงานมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 50 คือ สถานศึกษาให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการประเมินผล

อภิปรายผล

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยค้นพบประเด็นที่น่าสนใจ จึงนำมาอภิปรายผลดังนี้

การดำเนินงานตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานด้านคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์ของสถานศึกษา ด้านการกำหนดนโยบาย พบว่า สถานศึกษามีการวางแผนการจัดทำนโยบาย พัฒนาคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์ของผู้เรียน ทั้งนี้เพราะมาตรฐานการศึกษาด้านคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์ของสถานศึกษาจัดอยู่ในมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานของกระทรวงศึกษาธิการซึ่งสถานศึกษาต้องดำเนินงานตามนโยบายที่กระทรวงศึกษากำหนด ดังที่ สมพงษ์ จิตระดับ (2530 : 164) ให้ทัศนะว่า สถานศึกษาต้องกำหนดนโยบายที่ชัดเจนออกมา เพื่อเป็นบรรทัดฐานในการดำเนินงานกิจกรรมทุกรูปแบบ ที่จัดขึ้นในโรงเรียนกล่าวโดยสรุป การกำหนดนโยบายเป็นการกำหนดแนวทางปฏิบัติของทางสถานศึกษาในการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนให้ไปสู่เป้าหมายที่สถานศึกษาวางไว้ โดยยึดหลักแนวนโยบายของแผนการศึกษาชาติ พุทธศักราช 2545 – 2549 และสอดคล้องกับงานวิจัยของ วันชัย บุญสา (2549) ได้ศึกษาเกี่ยวกับเรื่องการดำเนินงานพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน ในสถานศึกษา ขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก พิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีการดำเนินงานอยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ด้านการกำหนดนโยบาย ด้านการจัดหลักสูตรการเรียนการสอน ด้านการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม ด้านบุคลากร ด้านการประเมินผล ตามลำดับ ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า โดยภาพรวมการดำเนินงานพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนในสถานศึกษาที่มีขนาดต่างกัน มีการดำเนินงานพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนไม่

แตกต่างกันในส่วนที่พบว่าไม่มีการดำเนินงานมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 70.4 คือ สถานศึกษามีการจัดกิจกรรมเพื่อยกย่องนักเรียน ที่มีพฤติกรรมดี มีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์โดยสถานศึกษามีการดำเนินงานในการยกย่องนักเรียนที่มีพฤติกรรมดี มีคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์อย่างไม่สม่ำเสมอและไม่เที่ยงตรง และยังและการดำเนินการยกย่องนักเรียนที่มีพฤติกรรมดี มีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์นั้นไม่มีการกำหนดเกณฑ์การประเมินนักเรียนที่มีคุณสมบัติที่สมควรจะได้รับอย่างแท้จริง

ด้านการจัดหลักสูตรการเรียนการสอน พบว่า สถานศึกษาจัดวิชาพุทธศาสนาไว้ในหลักสูตรของสถานศึกษาในทุกระดับชั้น ทั้งนี้เพราะการจัดการเรียนการสอนวิชาพระพุทธศาสนามีความสำคัญที่จะทำให้ให้นักเรียนเป็นบุคคลที่ดีสามารถดำรงชีวิตในสังคมได้บนพื้นฐานของคุณธรรม ดังที่ กรมศาสนา (2543 , 9 - 11) ได้กล่าวว่า การจัดหลักสูตรเพื่อการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมสถานศึกษาควรดำเนินการดังนี้ ให้จัดวิชาพุทธศาสนาไว้ในหลักสูตรการศึกษาทุกระดับจนถึงอุดมศึกษาให้นำหลักธรรมที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินชีวิตในปัจจุบัน เช่น ความรัก ความเมตตา ความซื่อสัตย์ ความตรงต่อเวลา ความกตัญญูกตเวที เป็นต้น ไปสอนให้เกิดการปฏิบัติจริงและถูกต้องตามหลักธรรมจัดทำหลักสูตร อบรมบุคลากรผู้สอน ทั้งหลักสูตรระยะสั้น ระยะยาวมีรูปแบบโครงสร้างชัดเจน สามารถติดตามผล และประเมินผลได้ พัฒนาเทคนิคการสอนให้บุคลากรผู้ทำหน้าที่เผยแพร่จัดสรรงบประมาณในการผลิตสื่อ จัดหลักสูตรตามแนวทาง 3 ประการ คือ ทฤษฎี ภาคปฏิบัติ และทดลองผลการปฏิบัติว่ามีผลสัมฤทธิ์ตามเป้าหมายหรือไม่ พัฒนาหลักสูตรให้ทันสมัยและบูรณาการเข้ากับวิชาสามัญพร้อมอบรมครูให้รู้จักบูรณาการสอน สอดแทรกคุณธรรม จริยธรรม หลักสูตรคุณธรรม จริยธรรม ควรปรับปรุงให้เหมาะสมกับวัยของเด็กแต่ละชั้น โดยเน้นปฏิบัติจริงจนเป็นกิจวัตรประจำวันและสอดคล้องกับงานวิจัยของ นิคม แพงสวัสดิ์.(2552). การวิจัยเรื่อง การดำเนินงานด้านคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต3 ศึกษาเฉพาะโรงเรียนในอำเภอบึงกาฬผลวิจัยได้ดังนี้ การดำเนินงานด้านคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนของโรงเรียนโดยรวมอยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในเกณฑ์ระดับมาก 4 ด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยคือการดำเนินงานจัดการจัดกิจกรรมคุณธรรมจริยธรรม ด้านบุคลากร ด้านการกำหนดนโยบาย ด้านการจัดหลักสูตรการเรียนการสอน และ

อยู่ในระดับปานกลาง 1 ด้านคือ ด้านการประเมินผลในส่วนที่พบว่า ไม่มีการดำเนินงานมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 35.2 คือ หลักสูตรการศึกษา หนังสือเรียน คุณธรรม จริยธรรม มีการปรับปรุงให้เหมาะสมกับสภาพปัจจุบันอย่างสม่ำเสมอ โดยสถานศึกษาเห็นว่าหลักสูตรการศึกษา หนังสือเรียน คุณธรรม จริยธรรมปัจจุบันดีอยู่แล้ว ไม่สมควรที่จะปรับปรุงแก้ไข

ด้านการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ พบว่า สถานศึกษาจัดให้มีการอบรมคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ ให้นักเรียนเป็นประจำทุกสัปดาห์ ทั้งนี้การที่จะทำจะให้ผู้เรียนมีความเป็นผู้มีคุณธรรม จริยธรรมนั้นต้องเกิดจากการปฏิบัติตนเองเป็นสิ่งสำคัญ สถานศึกษาจำเป็นต้องให้นักเรียนได้เรียนรู้ ด้วยการฝึกปฏิบัติร่วมกันเป็นสิ่งสำคัญ ดังที่ (กรมศาสนา. 2543 , 10 - 11) ได้กล่าวว่า การเรียนการสอนและการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาคุณธรรมจะต้องจัดโครงการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมแก่นักเรียน ตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาจนถึงระดับมัธยมศึกษาและจัดอบรมคุณธรรมแก่นักเรียนประจำสัปดาห์และสอดคล้องกับงานวิจัยของทองย้อม สาครสูงเนิน (2549) ได้วิจัยเรื่องการส่งเสริมและการพัฒนาจริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์ของนักเรียนแบบยั่งยืนตามแนวทางไตรสิกขา โรงเรียนบ้านอิติต่อนหวายขม้น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคามเขต 1 พบว่าการส่งเสริมและการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์เปลี่ยนแปลงยั่งยืนตามแนวทางไตรสิกขา ตามความคิดเห็นนักเรียนผู้ร่วมวิจัยโดย รวมทั้ง 12 กิจกรรมมีคุณภาพอยู่ในระดับดี และนักเรียนมีส่วนร่วมในทุกกิจกรรมนอกจากนั้นนักเรียนผู้ปกครอง และผู้ร่วมวิจัยเห็นว่าโครงการส่งเสริมพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์ของนักเรียนแบบยั่งยืนตามแนวทางไตรสิกขา เป็นยุทธศาสตร์ที่เหมาะสมสามารถนำไปใช้ส่งเสริมพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์ของนักเรียนเป็นวิธีการทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมได้ผลการจัดกิจกรรมนักเรียนได้รับการส่งเสริมด้านความมีระเบียบวินัย ความรับผิดชอบ ด้านความซื่อสัตย์สุจริต ด้านการปฏิบัติตามหลักธรรมเบื้องต้นของศาสนาในส่วนที่พบว่าไม่มีการดำเนินงานมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 50 คือ สถานศึกษาจัดประกวดผลงานเกี่ยวกับคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ ของนักเรียน และเผยแพร่ผลงานให้ชุมชนได้รับทราบโดยส่วนใหญ่สถานศึกษาจะนำนักเรียนเข้าร่วมประกวดแข่งขันกับหน่วยงานอื่น ๆ ในส่วนของสถานศึกษาไม่ค่อยมีการจัดการประกวดเกี่ยวกับคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ อีก

ทั้งในการเข้าร่วมแข่งขันภายนอกสถานศึกษายังไม่มีเผยแพร่ผลงานให้กับชุมชนได้รับทราบ

ด้านบุคลากร พบว่า สถานศึกษาส่งเสริมให้บุคลากรในสถานศึกษาพัฒนาความรู้ ความสามารถในด้านการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์อย่างสม่ำเสมอ ทั้งนี้เพราะบุคลากรเป็นส่วนสำคัญต่อการพัฒนาด้านคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์ นักเรียนในสถานศึกษาหากต้องการให้การพัฒนาด้านคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์นักเรียนในสถานศึกษาประสบผลสำเร็จจะต้องเริ่มต้นจากการส่งเสริมให้บุคลากรได้พัฒนาตนเองให้มีความรู้ความสามารถที่จะพัฒนาด้านคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์นักเรียนให้เป็นไปตามความต้องการของสถานศึกษา ดังที่ กรมสามัญศึกษา (2540 : 1 - 9) กล่าวว่า บุคลากรจะต้องมีการพัฒนาและส่งเสริม คือการพัฒนาบุคลากรในรูปแบบต่าง ๆ เช่น ฝึกอบรมสัมมนา ศึกษาดูงาน ยกย่องเชิดชูเกียรติในรูปแบบต่าง ๆ สนับสนุนงานทางวิชาการ และการเรียนการสอน รวบรวมผลงานการสอนที่มีประสิทธิภาพเผยแพร่สนับสนุนด้านตำรา อุปกรณ์การสอนจัดกลุ่ม ชมรม ครูสอนคุณธรรม จริยธรรม ส่งเสริมการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม การส่งเสริมจัดห้องจริยธรรม จัดทำป้ายคติ จัดสวนธรรม จัดตั้งกลุ่มปฏิบัติธรรม และสอดคล้องกับงานวิจัยของสมศรี พิษัยธรรม (2444) ได้วิจัยเรื่องการพัฒนาบุคลากรของหน่วยงานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดทั้งนี้อาจเป็นเพราะแนวทางการพัฒนาควรมีการพัฒนาบุคลากรของหน่วยงานโดยคำนึงถึงความต้องการความจำเป็นในการพัฒนาบุคลากรมีการวางแผนพัฒนาบุคลากรร่วมกันในส่วนที่พบว่าไม่มีการดำเนินงานมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 68.5 คือ สถานศึกษามีการจัดตั้งชมรมพุทธศาสนาในสถานศึกษา โดยการที่สถานศึกษาเห็นว่าการศึกษาในสถานศึกษาไม่มีการจัดตั้งชมรมพุทธศาสนานั้น เนื่องจากนักเรียนในสถานศึกษามีการนับถือหลากหลายศาสนา เช่น คริสต์ อิสลาม

ด้านประเมินผล พบว่า สถานศึกษากำหนดเกณฑ์การวัดและประเมินผลการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์ ของสถานศึกษาไว้ชัดเจน ทั้งนี้เพราะการประเมินผลเป็นสิ่งจำเป็นที่จะทำให้สถานศึกษาทราบว่าการศึกษาที่กำหนดเกณฑ์การวัดและประเมินผลการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์ของนักเรียนในสถานศึกษาประสบผลสำเร็จหรือไม่ มากน้อยเพียงใด มีปัญหาและอุปสรรคอย่างไร เพื่อนำผลการประเมินผล มาเป็นแนวทางในการปรับปรุงการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม

และค่านิยมที่พึงประสงค์ของนักเรียนในสถานศึกษาเพื่อให้สถานพร้อมที่รับการติดตามการปฏิบัติงานตามมาตรฐานการประกันคุณภาพการศึกษา ดังที่ (กระทรวงศึกษาธิการ 2545ข , 21) ซึ่งหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ได้กำหนดให้สถานศึกษาต้องปฏิบัติ ดังนี้ ครูผู้สอนต้องจัดให้มีการวัด และประเมินผลรวมด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน โดยเป็นการประเมินเชิงวิจักษ์เพื่อการพัฒนาปรับปรุงและการส่งต่อ ทั้งนี้ควรประสานสัมพันธ์กับผู้เรียน ผู้ปกครอง และผู้เกี่ยวข้องร่วมกันประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์รายปี/รายภาคในแต่ละช่วงชั้น และสอดคล้องกับงานวิจัยของทำเนียบ มหาพรหม (2543:) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การติดตามการปฏิบัติงานตามมาตรฐานการประกันคุณภาพการศึกษา โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดอุดรธานี ผลการวิจัยพบว่า โรงเรียนได้ปฏิบัติตามมาตรฐานการประกันคุณภาพการศึกษา โดยภาพรวมทั้ง 3 ด้านอยู่ในระดับปานกลาง เรียงลำดับคือ คือด้านกระบวนการ ด้านปัจจัย และด้านผลผลิต และในการปฏิบัติงานตามมาตรฐานการประกันคุณภาพการศึกษามีปัญหาอยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน เรียงลำดับคือ ด้านบริหารและการจัดการ ด้านหลักสูตรการสอน ด้านอาคารสถานที่และด้านสิ่งแวดล้อม และด้านบุคลากร เพื่อให้การบรรลุตามมาตรฐานการประกันคุณภาพการศึกษาที่ขึ้นควรดำเนินการดังนี้คือให้อาจารย์ตระหนักถึง บทบาทหน้าที่ และการปฏิบัติงานให้ดีมีคุณภาพและประสิทธิภาพ ผู้บริหารจัดการกิจกรรมที่บุคลากรในโรงเรียนมีความรักสามัคคีกัน รักในเกียรติและศักดิ์ศรีของความเป็นอาจารย์ มีจิตใจมุ่งมั่นในการพัฒนาองค์กรร่วมกัน โรงเรียนจัดฝึกอบรมสัมมนาประชุมชี้แจงเกี่ยวกับแนวทางในการปฏิบัติงานตามมาตรฐานการประกันคุณภาพการศึกษาโรงเรียนกำหนดและประกาศคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนให้นักเรียนผู้ปกครองและชุมชนได้รับทราบและร่วมมือปฏิบัติตามอย่างจริงจัง และโรงเรียนจัดประชุมวางแผนการปฏิบัติงานตามมาตรฐานการประกันคุณภาพการศึกษาในส่วนที่พบว่าไม่มีการดำเนินงานมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 50 คือสถานศึกษาให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการประเมินผลโดยสถานศึกษามีการดำเนินงานที่รวดเร็วมีข้อจำกัดในเรื่องของระยะเวลา สถานศึกษาจึงไม่เห็นความสำคัญที่จะนำชุมชนมาเป็นส่วนร่วมในการประเมินผล

สรุป

จากการวิจัยเรื่อง การดำเนินงานตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานด้านคุณธรรม จริยธรรมและ ค่านิยมที่พึงประสงค์ของสถานศึกษาอำเภอต๋อยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่ เป็นการวิจัยเพื่อศึกษาการดำเนินงานตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานด้านคุณธรรม จริยธรรมและ ค่านิยมที่พึงประสงค์ของสถานศึกษาอำเภอต๋อยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่ ทั้ง 5 ด้าน คือ 1) ด้านการกำหนดนโยบาย 2) ด้านการจัดหลักสูตรการเรียนการสอน 3) ด้านการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์ 4) ด้านบุคลากร และ5)ด้านประเมินผล จากผลการวิจัยพบว่า การดำเนินงานตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานด้านคุณธรรม จริยธรรมและ ค่านิยมที่พึงประสงค์ของสถานศึกษาทั้ง 5 ด้านนั้นมีการดำเนินงานร้อยละ 100แต่ก็ยังมีปัญหาการดำเนินงานของสถานศึกษาหลายด้าน ซึ่งผลการวิจัยสามารถนำข้อเสนอแนะไปปรับปรุงและพัฒนาในการดำเนินงานตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานด้านคุณธรรม จริยธรรมและ ค่านิยมที่พึงประสงค์ของสถานศึกษาให้เกิดประสิทธิภาพ ดังนั้นผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

1. ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย

- 1.1 ด้านการกำหนดนโยบาย สถานศึกษาควรสถานศึกษามีการจัดกิจกรรมเพื่อยกย่องนักเรียน ที่มีความพฤติกรรมดี มีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์
- 1.2 ด้านการจัดหลักสูตรการเรียนการสอน สถานศึกษาควรมี หลักสูตรการศึกษา หนังสือเรียน คุณธรรม จริยธรรม มีการปรับปรุงให้เหมาะสมกับสภาพปัจจุบันอย่างสม่ำเสมอ
- 1.3 ด้านการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์ สถานศึกษาควรจัดประกวดผลงานเกี่ยวกับคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ ของนักเรียนและเผยแพร่ผลงานให้ชุมชนได้รับทราบ
- 1.4 ด้านบุคลากร สถานศึกษาควรมีการจัดตั้งชมรมพุทธศาสนาในสถานศึกษา
- 1.5 ด้านประเมินผล สถานศึกษาควรให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการประเมินผล

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

- 2.1 ควรศึกษาวิจัยเรื่อง การดำเนินงานตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานด้านคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์ของสถานศึกษาในบริบทที่แตกต่างออกไป

2.2 ควรศึกษาวิจัยเกี่ยวกับมาตรฐานการศึกษา
ขั้นพื้นฐานด้านอื่นๆ

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดีด้วยความ
กรุณาเป็นอย่างดียิ่งจากอาจารย์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ดร.
พนมพร จันทรปัญญา อาจารย์ที่ปรึกษา จึงขอขอบคุณเป็น
อย่างสูงมา ณ ที่นี้ ขอขอบคุณผู้บริหารสถานศึกษาและคณะ
ครูโรงเรียนในอำเภอ ดอยสะเก็ด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 1 ทุกท่าน ที่อำนวยความสะดวกและให้ความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เอกสารอ้างอิง

- (1) กรมการศาสนา. กองศาสนศึกษา.(2543). การจัดการ
ศึกษาเพื่อพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม. กรุงเทพฯ
: การศาสนา
- (2)กรมสามัญศึกษา.(2540).เกณฑ์มาตรฐานโรงเรียน
มัธยมศึกษา พ.ศ. 2539. กรุงเทพฯ : ศุภสภา
- (3) กระทรวงศึกษาธิการ. (2545). แผนการศึกษาแห่งชาติ
พุทธศักราช 2545-2559. กรุงเทพฯ : องค์การรับ
ส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์
- (4)ทำเนียบ มหาพรหม (2543:) การติดตามการปฏิบัติ
งานตามมาตรฐานการประกันคุณภาพการศึกษา
โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา
จังหวัดอุดรธานี. วิทยานิพนธ์ ศึกษศาสตรมหา
บัณฑิต. มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- (5) ทองย่อม สาครสูงเนิน. (2549). รายงานการส่งเสริม
และพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่
พึงประสงค์ของนักเรียนแบบยั่งยืน ตามแนวทาง
ไตรสิกขาโรงเรียนบ้านอิต้อดอนหวายขมื่น
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคามเขต
1 มหาสารคาม : สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
มหาสารคามเขต 1
- (6) นิคม แพงสวัสดิ์.(2552). การดำเนินงานด้านคุณธรรม
จริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนสังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต3.วิทยานิพนธ์
ครุศาสตรมหาบัณฑิต การบริหารการศึกษา
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
- (7) วันชัย บุญสา (2549). การดำเนินงานพัฒนาคุณธรรม
จริยธรรมนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2
.วิทยานิพนธ์ . ครุศาสตรมหาบัณฑิต การบริหาร
การศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์
- (8) สมพงษ์ จิตระดับ . (2530). การสอนจริยศึกษาในระดับ
ประถมศึกษา. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.
- (9) สมศรี พิชัยธรรม. (2544). การพัฒนาบุคลากรของ
หน่วยงานสังกัดสำนักงานการประถมศึกษา
จังหวัดตาก. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต
การบริหารการศึกษา. กาแพงเพชร: สถาบันราชภัฏ
กำแพงเพชร.
- (10) สำนักงานทดสอบการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการ
การศึกษาขั้นพื้นฐาน.(2554). แนวทางการประเมิน
คุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน
เพื่อการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา
กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์สำนักงานพระพุทธศาสนา
แห่งชาติ

บทบาทของผู้บริหารโรงเรียนในการนิเทศภายในของโรงเรียนประถมศึกษา กลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษา อำเภอเมือง 2 จังหวัดเชียงใหม่ School Administrators' Internal Supervisory Roles in Primary Schools Education quality improvement network group, Mueang 2, Chiang Mai.

วิไล กล้าหาญ¹ , พัชรีวรรณ กิจมี²

¹หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยพาร์อิสเทอร์น,
forward_wi@hotmail.com

²อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์,
มหาวิทยาลัยพาร์อิสเทอร์น, nye_nai@hotmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่อง บทบาทของผู้บริหารโรงเรียนในการนิเทศภายในของโรงเรียนประถมศึกษา กลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษา อำเภอเมือง 2 จังหวัดเชียงใหม่ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาบทบาทของผู้บริหารโรงเรียนในการนิเทศภายในของโรงเรียนประถมศึกษา กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ ผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอน ของโรงเรียนประถมศึกษาซึ่งเป็นโรงเรียนขนาดกลาง ได้แก่ โรงเรียนพุทธิโสภณ โรงเรียนคำเที่ยงอนุสรณ์ โรงเรียนชุมชนบ้านบวกรกน้อย และโรงเรียนวัดดอนจั่น ที่ได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง จำนวน 99 คน ปีการศึกษา 2559 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารโรงเรียนในการนิเทศภายในของโรงเรียนประถมศึกษา เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 3 ระดับ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าฐานนิยม ผลการวิจัยพบว่า

บทบาทการนิเทศภายในของโรงเรียนประถมศึกษา แบ่งออกเป็น 5 ด้าน ได้แก่ ด้านหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ ด้านการเป็นผู้นำในการจัดการเรียนการสอน ด้านการประเมินผล ด้านการพัฒนาบุคลากร และด้านการสร้างขวัญและกำลังใจ มีรายละเอียดดังนี้ ด้านหลักสูตรและการนำหลักสูตรมาใช้ พบว่า ข้อที่มีฐานนิยมสูงสุด มีการปฏิบัติเป็นประจำ คือ ผู้บริหารส่งเสริมให้ครูจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และข้อที่มีฐานนิยมต่ำสุด มีการปฏิบัติเป็นประจำ ให้คำแนะนำในการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับหลักสูตรสถานศึกษา ด้านการเป็นผู้นำในการจัดการเรียนการสอน พบว่า ข้อที่มีฐานนิยมสูงสุด มีการปฏิบัติเป็นประจำ คือ ผู้บริหารสนับสนุนให้ครูจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และข้อที่มีฐานนิยมต่ำสุด มีการปฏิบัติเป็นประจำ คือสำรวจความต้องการด้านการจัดการเรียนการสอนของครู ด้านการประเมินผล พบว่า ข้อที่มีฐานนิยมสูงสุด มีการปฏิบัติเป็นประจำ คือ ผู้บริหารสนับสนุนให้ครูนำผลการสัมมนาไปใช้ปรับปรุงการเรียนการสอนครั้งต่อไปและข้อที่มีฐานนิยมต่ำสุด มีการปฏิบัติเป็นประจำ คือ ส่งเสริมให้ครูนำสถิติข้อมูลผลการเรียนของนักเรียนไปพัฒนาการเรียนการสอน ด้านการพัฒนาบุคลากร พบว่า ข้อที่มีฐานนิยมสูงสุด มีการปฏิบัติเป็นประจำ มีจำนวน 2 ข้อ คือ ผู้บริหารส่งเสริมให้ครูวิจัยในชั้นเรียนเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน และผู้บริหารส่งครูเข้าอบรมหรือสัมมนา เพื่อนำความรู้มาใช้ในการพัฒนาการเรียนการสอน และข้อที่มีฐานนิยมต่ำสุด มีการปฏิบัติเป็นประจำ คือ ให้ความช่วยเหลือในการแก้ปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นระหว่างการจัดการเรียนการสอน และด้านการสร้างขวัญและกำลังใจ พบว่า ข้อที่มีฐานนิยมสูงสุด มีการปฏิบัติเป็นประจำ คือ ผู้บริหารกระตุ้นให้ครูได้ร่วมกันปฏิรูปวิธีการจัดการเรียนการสอนที่มุ่งสู่ความสำเร็จตามมาตรฐานของโรงเรียน และข้อที่มีฐานนิยมต่ำสุด มีการปฏิบัติเป็นประจำ คือ สร้างบรรยากาศที่ดีในการนิเทศภายในโรงเรียน

คำสำคัญ: ผู้บริหารโรงเรียน บทบาทการนิเทศภายใน โรงเรียนประถมศึกษา

Abstract

The research titled “School Administrators’ Internal Supervisory Roles in Primary Schools Education quality improvement network group, Muang2, Chiang Mai” aimed to study the school administrators’ internal supervisory roles in Primary Schools. The research sample included administrators and teachers of medium schools in Primary Schools Such as Puttisopon School **Khamthienganussorn School Chumchon banbuakkroknoi School and** watdonchan School by Purposive Sampling with the number of 99 people in the academic year 2016. The research tools were questionnaires about the school administrators’ internal supervisory roles in the primary schools in form of 3-rating scale. The data were analyzed by mode. The findings were as follows:

The internal supervisory roles of the primary schools were divided into 5 aspects including curriculum and curriculum implementation, instructional leadership, evaluation, personnel development and morale creation. The details were as follows. The curriculum and curriculum implementation revealed the item with the highest mode and usually practiced was that and the lowest mode was regularly practiced by advising about doing lesson plan, relating to school curriculum. The administrators encouraged the teachers to focus on arranging student-centered instructional activities. The instructional leadership indicated the item with the highest mode and regularly performed was that the administrators encouraged the teachers to focus on managing student-centered instruction and the lowest mode was regularly practiced by exploring of teaching management needs. The evaluation showed the item with the highest mode and usually operated was that the administrators supported the teachers to apply the seminar results to improve instruction further and the lowest mode was regularly practiced by supporting teacher to use students’ statistics for developing learning management. The personnel development presented the 2 items with the highest mode and regularly practiced were that the administrators encouraged the teachers to do classroom researches to improve instruction and sent the teachers to attend trainings or seminars to apply knowledge to develop instruction and the lowest mode was regularly practiced by helping for problem solving during learning management. In addition, the morale creation indicated the item with the highest mode and routinely performed was that the administrators urged the teachers to jointly reform their instructional approaches towards school-based success and the lowest mode was regularly practiced by creating good atmosphere for internal supervisory in school.

Keywords: School Administrator, Internal Supervisory Role, Primary Schools

บทนำ

โรงเรียนเป็นหน่วยงานสำคัญที่มีบทบาทในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยเฉพาะอย่างยิ่งการจัดการศึกษาในระดับประถมศึกษาเพราะการจัดการศึกษาระดับประถมศึกษาเป็นการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานที่มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้สามารถพัฒนาคุณภาพชีวิตให้พร้อมที่จะทำประโยชน์ให้กับสังคมตามบทบาทและหน้าที่ของตนเองในฐานะพลเมืองดีตามระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตยโดยให้ผู้เรียนมีความรู้และทักษะพื้นฐานในการดำรงชีวิตทันต่อการเปลี่ยนแปลงมีคุณภาพสมบูรณ์ทั้งร่างกายจิตใจทำงานเป็นและครองชีวิตอย่างสงบสุข (สำนักงานรับรองมาตรฐาน

และประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) 2550 : 3) กล่าวคือ อุดมการณ์สำคัญของการจัดการศึกษาคือการจัดให้มีการศึกษาตลอดชีวิตและการสร้างสังคมไทยให้เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ กล่าวคือ การศึกษาที่สร้างคุณภาพชีวิตสังคมบูรณาการอย่างสมดุลระหว่างปัญญาธรรมคุณธรรมวัฒนธรรมเป็นการศึกษาตลอดชีวิตเพื่อให้คนไทยทั้งปวงมุ่งสร้างพื้นฐานที่ดีในวัยเด็ก ซึ่งสอดคล้องกับสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษาขององค์การมหาชน (2550 หน้า 4) ที่กำหนดเป้าหมายของการจัดการศึกษาอยู่ที่การพัฒนาคนไทยทุกคนให้เป็น “คนเก่ง คนดี และมีความสุข” โดยมีการพัฒนาที่เหมาะสมกับช่วงวัย พัฒนาคนตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพตามความต้องการ ทั้ง

ในด้านสุขภาพ ร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และทักษะ คุณธรรมและจิตสำนึกที่พึงประสงค์ และอยู่ในสังคมได้อย่างปกติสุข และครูถือว่าเป็นบุคคลที่มีความสำคัญยิ่งต่อการจัดการศึกษา แต่เนื่องจากความรู้ความสามารถในการทำงานของครูแต่ละคน เจตคติที่มีต่อวิชาชีพบุคลิก ความต้องการ ความรับผิดชอบ ความถนัด ซึ่งเป็นภารกิจที่ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องรวมพลังของครูที่มีความแตกต่างกันนี้ให้สามารถปฏิบัติภารกิจของตนคือการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนหรือเรียกว่าการสอนจนประสบความสำเร็จตามภารกิจหลักของหน่วยงานและของสถานศึกษา ในขณะที่เดียวกันมีความจำเป็นที่จะต้องสนับสนุนให้ครูประสบความสำเร็จในการประกอบอาชีพโดยการเพิ่มพูนความรู้ความสามารถในการทำงานเพื่อสร้างเสริมขวัญและกำลังใจให้แก่ครูให้สามารถปรับปรุงการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของตนให้ดียิ่งขึ้นอยู่เสมอ และตรงตามความต้องการพัฒนาของผู้เรียนด้วยเทคนิควิธีที่มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น โดย **จิรวินท์ มั่นคงวัฒนะ** (2555) ได้กล่าวว่า งานวิชาการเป็นหัวใจของโรงเรียน ผู้บริหารโรงเรียนทุกคนมีบทบาทในการเป็นผู้นำของครูในด้านงานวิชาการเป็นอันดับแรก เพราะหน้าที่ของโรงเรียน คือการให้ความรู้แก่นักเรียนในด้านวิชาการ การนิเทศการสอนเป็นขอบข่ายของงานบริหารวิชาการ ก่อให้เกิดประโยชน์ ส่งเสริมให้เกิดประสิทธิภาพแก่ผู้เรียนทุกด้าน การนิเทศภายในโรงเรียน เป็นแนวทางหนึ่งที่จะช่วยปรับปรุงคุณภาพการศึกษา ซึ่งจะช่วยแก้ไขปรับปรุงสิ่งที่บกพร่องด้านวิชาการให้มีการพัฒนา และส่งเสริมให้การเรียนการสอนบรรลุวัตถุประสงค์ และการนิเทศภายในโรงเรียนที่เป็นระบบและต่อเนื่องจะช่วยพัฒนาครูให้มีความสามารถในการปรับปรุงการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของตนเองตลอดจนเสนอวัตถุประสงค์ของหลักสูตรได้ แลกเปลี่ยนประสบการณ์และร่วมวางแผนพัฒนานักเรียนให้มีคุณภาพในขณะเดียวกันก็ มีความมั่นใจ มีขวัญและกำลังใจและภาคภูมิใจในการปฏิบัติงานของตน (สุรพล ดวงจิต, 2552)

การนิเทศภายในเป็นหน้าที่ความรับผิดชอบโดยตรงของผู้บริหาร เพราะผู้บริหารเป็นผู้มีบทบาทสำคัญที่สุดต่อผลสำเร็จของการนิเทศภายในโรงเรียน ซึ่งจะต้องมีความสามารถแสดงบทบาทของการนิเทศภายในได้อย่างมีประสิทธิภาพมีผู้กล่าวว่า ผู้บริหารต้องมีคุณสมบัติคล้าย “เงินเหรียญบาทสองหน้า” กล่าวคือเป็นทั้งนักบริหารและนักวิชาการเพราะถ้าผู้บริหารไม่มีความรู้เรื่องหลักสูตร การเรียนการสอน การวัดผลประเมินผล สื่อเทคโนโลยีต่าง ๆ ไม่สามารถให้คำแนะนำ หรือเป็นที่พึ่งทางวิชาการแก่ครูได้ก็จะ

ไม่เป็นที่ยอมรับนับถือเชิงวิชาการ ขณะเดียวกัน ผู้บริหารที่ไม่สามารถจัดระบบการนิเทศภายในที่มีประสิทธิภาพหรือไม่สามารถจัดกระบวนการบริหารโรงเรียนให้เอื้อต่อกระบวนการนิเทศภายในได้ก็จะประสบความสำเร็จในการบริหารงานนิเทศได้ยากเช่นกันผู้บริหารยุคปฏิรูปการศึกษาต้องเป็นผู้บริหารมืออาชีพมีความพร้อมทั้งเชิงบริหารและเชิงวิชาการควบคู่กันและสามารถนำองค์กรไปสู่ความสำเร็จได้ (สุรศักดิ์ ปาเฮ 2545, 25) ซึ่งบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาประกอบด้วย บทบาทด้านการพัฒนาหลักสูตรและการนำไปใช้ ด้านการเป็นผู้นำในการจัดการเรียนการสอน ด้านการประเมินผล ด้านการพัฒนาบุคลากร ด้านการจัดการบริหารงานบุคคล ด้านมนุษยสัมพันธ์ และด้านการสร้างขวัญและกำลังใจ (Wiles ใน บันลือ พลกษะวัน, 2535) โรงเรียนประถมศึกษา กลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาอำเภอเมือง 2 จังหวัดเชียงใหม่ มีภารกิจร่วมกันในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยกำหนดเป้าหมาย และการดำเนินงานในทิศทางเดียวกัน จากการสัมภาษณ์ ผู้อำนวยการโรงเรียนประถมศึกษา (2559) กล่าวว่า ตามเป้าหมายในการดำเนินงานร่วมกันเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา โรงเรียนประถมศึกษา ได้มีการกำหนดวิธีการดำเนินงานให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน โดยผู้บริหารโรงเรียนเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการนิเทศภายใน เพื่อปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา แต่ผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนในโรงเรียนประถมศึกษา ไม่สามารถให้คำตอบได้ว่า ผู้บริหารมีการนิเทศเป็นไปตามบทบาทการนิเทศอย่างไร และเนื่องจากการดำเนินงานที่ผ่านมา ของกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาอำเภอเมือง 2 จังหวัดเชียงใหม่ ยังไม่มีผลการศึกษากับบทบาทของผู้บริหารโรงเรียนในการนิเทศภายในของโรงเรียนประถมศึกษา แต่อย่างไร จึงไม่ทราบว่าการดำเนินงานร่วมกันที่ผ่านมา มีข้อดี ข้อเสียหรือจุดบกพร่องใดที่ต้องนำไปปรับปรุงแก่กระบวนการปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารโรงเรียนในการนิเทศภายในของโรงเรียนประถมศึกษา จำนวน 5 ด้าน ได้แก่ ด้านหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ ด้านการเป็นผู้นำในการจัดการเรียนการสอน ด้านการประเมินผล ด้านการพัฒนาบุคลากร และด้านการสร้างขวัญและกำลังใจ เพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติตามบทบาทของผู้บริหารโรงเรียนในการนิเทศภายในของโรงเรียนประถมศึกษา ต่อไป

วัตถุประสงค์

เพื่อศึกษาบทบาทของผู้บริหารโรงเรียนในการนิเทศภายใน ของโรงเรียนประถมศึกษา

วิธีการวิจัย

การวิจัยเรื่อง บทบาทของผู้บริหารโรงเรียนในการนิเทศภายในของโรงเรียนประถมศึกษา กลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษา อำเภอเมือง 2 จังหวัดเชียงใหม่ ผู้วิจัยมีวิธีดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารและครู ในโรงเรียนประถมศึกษา ขนาดกลาง จำนวน 142 คน ปีการศึกษา 2559

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ ผู้บริหารและครูผู้สอน ของโรงเรียนประถมศึกษาซึ่งเป็นโรงเรียนขนาดกลาง ได้แก่ โรงเรียนพุทธนิสภาน โรงเรียนคำเที่ยงอนุสรณ์ โรงเรียนชุมชนบ้านบวกครกน้อย และโรงเรียนวัดดอนจั่น เลือกขนาดกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้ตารางสำเร็จรูปของ เครซีเมอร์แกนจำนวน 103 คน ปีการศึกษา 2559

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารโรงเรียนในการนิเทศภายในโรงเรียน

ของโรงเรียนประถมศึกษา แบ่งออกเป็น 2 ตอน โดยกำหนดขอบเขตเนื้อหา และสร้างข้อคำถามตามขอบเขตเนื้อหาทั้ง 5 ด้าน (ซารี มณีศรี, 2542 Wiles ใน บันลือ พลฤกษ์วัน, 2535 และปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์, 2546) เสนอผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 คน เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) เลือกข้อที่มีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.67 ขึ้นไป จากนั้นทดลองใช้เครื่องมือกับโรงเรียนอนุบาลเชียงใหม่ (Try-Out) จำนวน 31 คน แล้วนำข้อมูลมาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา ได้ค่าความเชื่อมั่น (Reliability) .956

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยขอหนังสือจาก

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยพายัพเพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัย ถึงผู้อำนวยการโรงเรียนประถมศึกษาขนาดกลาง ได้แก่ โรงเรียนพุทธนิสภาน โรงเรียนคำเที่ยงอนุสรณ์ โรงเรียนชุมชนบ้านบวกครกน้อย และโรงเรียนวัดดอนจั่นโดยเริ่มแจกแบบสอบถามวันที่ 6 มีนาคม 2560 รับแบบสอบถามคืน วันที่ 17 มีนาคม 2560 จำนวนทั้งสิ้น 99 ชุด คิดเป็นร้อยละ 96.12

4. การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์

ข้อมูล ดังนี้ แบบสอบถาม ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบ

แบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ความถี่ ร้อยละ ตอนที่ 2 บทบาทของผู้บริหารโรงเรียนในการนิเทศภายใน ของโรงเรียนเครือข่ายคุณภาพการศึกษา อำเภอเมือง 2 จังหวัดเชียงใหม่ เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 3 ระดับ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าฐาน มีการแปลความหมายของข้อมูลดังนี้

3 หมายความว่า มีการปฏิบัติเป็นประจำ

2 หมายความว่า มีการปฏิบัติบ่อยครั้ง

1 หมายความว่า มีการปฏิบัติบางครั้ง

ผลการวิจัย

บทบาทของผู้บริหารโรงเรียนในการนิเทศภายในของโรงเรียนประถมศึกษา แบ่งออกเป็น 5 ด้าน ได้แก่ ด้านหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ ด้านการเป็นผู้นำในการจัดการเรียนการสอน ด้านการประเมินผล ด้านการพัฒนาบุคลากร และด้านการสร้างขวัญและกำลังใจ มีรายละเอียดดังนี้

ด้านหลักสูตรและการนำหลักสูตรมาใช้ พบว่าข้อที่มีฐานนิยมสูงสุด มีการปฏิบัติเป็นประจำ คือ ผู้บริหารส่งเสริมให้ครูจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ คิดเป็นร้อยละ 84.85 และข้อที่มีฐานนิยมต่ำสุด มีการปฏิบัติเป็นประจำ ให้คำแนะนำในการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับหลักสูตรสถานศึกษาคิดเป็นร้อยละ 66.75

ด้านการเป็นผู้นำในการจัดการเรียนการสอน พบว่า ข้อที่มีฐานนิยมสูงสุด มีการปฏิบัติเป็นประจำ คือ ผู้บริหารสนับสนุนให้ครูจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ คิดเป็นร้อยละ 84.85 และข้อที่มีฐานนิยมต่ำสุด มีการปฏิบัติเป็นประจำ คือ สสำรวจความต้องการด้านการจัดการเรียนการสอนของครู คิดเป็นร้อยละ 59.60 ด้านการประเมินผล พบว่า ข้อที่มีฐานนิยมสูงสุด มีการปฏิบัติเป็นประจำ คือ ผู้บริหารสนับสนุนให้ครูนำผลการสัมมนาไปใช้ปรับปรุงการเรียนการสอนครั้งต่อไป คิดเป็นร้อยละ 83.84 และข้อที่มีฐานนิยมต่ำสุด มีการปฏิบัติเป็นประจำ คือ ส่งเสริมให้ครูนำสถิติข้อมูลผลการเรียนของนักเรียนไปพัฒนาการเรียนการสอน คิดเป็นร้อยละ 64.65

ด้านการพัฒนาบุคลากร พบว่า ข้อที่มีฐานนิยมสูงสุด มีการปฏิบัติเป็นประจำ มีจำนวน 2 ข้อ คือ ผู้บริหารส่งเสริมให้ครูวิจัยในชั้นเรียนเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน และผู้บริหารส่งครูเข้าอบรมหรือสัมมนา เพื่อนำความรู้มาใช้ในการพัฒนาการเรียนการสอน คิดเป็นร้อยละ 79.80 และข้อที่มีฐานนิยมต่ำสุด มีการปฏิบัติเป็นประจำ คือ ให้

ความช่วยเหลือในการแก้ปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นระหว่างการจัดการเรียนการสอนคิดเป็นร้อยละ 64.65

ด้านการสร้างขวัญและกำลังใจ พบว่า ข้อที่มีฐานนิยมสูงสุด มีการปฏิบัติเป็นประจำ คือ ผู้บริหารกระตุ้นให้ครูได้ร่วมกันปฏิรูปวิธีการจัดการเรียนการสอนที่มุ่งสู่ความสำเร็จตามมาตรฐานของโรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 80.81 และข้อที่มีฐานนิยมต่ำสุด มีการปฏิบัติเป็นประจำ คือ สร้างบรรยากาศที่ดีในการนิเทศภายในโรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 64.65

อภิปรายผล

การวิจัยในครั้งนี้มีประเด็นที่น่าสนใจ ซึ่งผู้วิจัยนำมาอภิปรายผล ดังนี้

ด้านหลักสูตรและการนำหลักสูตรมาใช้ พบว่าข้อที่มีฐานนิยมสูงสุดได้แก่ ผู้บริหารส่งเสริมให้ครูจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารมีการกระตุ้นให้ครูจัดกิจกรรมและส่งเสริมโดยวิธีการจัดสรรงบประมาณเพื่อให้ครูได้ใช้สื่อประกอบการเรียนการสอนมากขึ้น ซึ่งเป็นไปตามที่ อำนาจ จันทรแป้น (2542) ได้กล่าวว่า บทบาทของผู้บริหารโรงเรียนควรตั้งจุดมุ่งหมายให้ชัดเจนเพื่อให้ครูผู้สอนได้มีเกณฑ์ในการเลือกเนื้อหา การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และการเลือกวิธีการสอนได้ถูกต้องสมบูรณ์ยิ่งขึ้น และสอดคล้องกับงานวิจัยของวาศนา มัคณา (2553) ที่ได้ศึกษาการดำเนินการนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียนในอำเภออุ้มผางจังหวัดตาก ผลการศึกษาพบว่า ผู้บริหารโรงเรียนในอำเภออุ้มผาง จังหวัดตาก มีการดำเนินการนิเทศภายในทุกด้านอยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีข้อเสนอแนะว่า ผู้บริหารโรงเรียน ควรมีการอบรมครูในเรื่องหลักสูตร ประเมินผลการใช้หลักสูตร และการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ และข้อที่มีฐานนิยมต่ำสุด ได้แก่ ผู้บริหารให้คำแนะนำในการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับหลักสูตรสถานศึกษา เนื่องจากผู้บริหารมีภาระที่จะต้องปฏิบัติหน้าที่เป็นจำนวนมาก และได้มีการมอบหมายให้ครูหัวหน้าวิชาการ เป็นผู้ให้คำแนะนำในการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับหลักสูตรสถานศึกษาแก่ครู จึงทำให้ฐานนิยมข้อนี้ต่ำสุด เป็นไปตามที่ปริยาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2546) ได้กล่าวว่า ผู้บริหารจะต้องสนับสนุน แนะนำครูผู้สอนทุกคนให้มีความรู้ ความเข้าใจ ทักษะ ในการจัดทำแผนการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับหลักสูตรสถานศึกษา ในรายวิชาที่ตนรับผิดชอบอย่างถูกต้องและเหมาะสม ซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยของ ปฐมา สิทธิสร (2551) ได้ศึกษา

บทบาทการนิเทศของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในอำเภอพนมทวน จังหวัดกาญจนบุรี ผลวิจัยพบว่า ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารควรเป็นที่ปรึกษาแนะนำที่ดี ควรมีความคิดสร้างสรรค์ มีแนวทางการบริหารอย่างเป็นรูปธรรม

ด้านการเป็นผู้นำในการจัดการเรียนการสอน พบว่า ข้อที่มีฐานนิยมสูงสุด คือ ผู้บริหารสนับสนุนให้ครูจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารเป็นผู้นำที่เป็นทั้งผู้บริหารและนักวิชาการ ซึ่งสามารถสนับสนุนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้แก่ครูได้หลากหลาย อีกทั้งยังกระตุ้นให้ครูทุกคนให้ความสำคัญของการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ เป็นไปตามที่ Burr and others. อังในปริยาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2546) ได้กล่าวว่า ผู้บริหารต้องมีบทบาทในการเปิดโอกาสให้ครูรู้จักปัญหาความต้องการและพฤติกรรมของนักเรียนที่สอนเป็นอย่างดี จะต้องยืดหยุ่น ให้เหมาะสมกับความต้องการและความสนใจของเด็กซึ่งสอดคล้องกับ จิราภา เพียรเจริญ (2556) ได้ศึกษา บทบาทของผู้บริหารในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ของครู ตามหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดปทุมธานี ผลการวิจัยพบว่า การปฏิบัติงานในตามหน้าที่ของผู้บริหารในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ของครูตามหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียนมัธยม ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีข้อเสนอแนะว่า ผู้บริหารควรจะอำนวยความสะดวกต่าง ๆ การจัดหาแหล่งการเรียนรู้ การจัดหาสื่อและวัสดุอุปกรณ์เพื่อให้เอื้อต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อให้ผู้เรียนพัฒนาตนเองได้เต็มศักยภาพ และข้อที่มีฐานนิยมต่ำสุดได้แก่ ผู้บริหารมีการสำรวจความต้องการด้านการจัดการเรียนการสอนของครู ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารของโรงเรียนประถมศึกษาได้มีการมอบหมายให้หัวหน้าฝ่ายวิชาการลงไปสำรวจความต้องการด้านการจัดการเรียนการสอนของครู เนื่องจากผู้บริหารมีภารกิจที่จะต้องปฏิบัติเป็นจำนวนมาก จึงทำให้ผู้ตอบแบบสอบถามให้ฐานนิยมข้อนี้ต่ำสุด เป็นไปตามที่ Wiles อังใน บันลือ พลฤกษ์วัน (2535) ได้กล่าวว่า ผู้บริหารมีบทบาทในการคัดเลือกและใช้ประโยชน์ของบุคลากรผู้บริหารโรงเรียน ควรเลือกแต่งตั้งและมอบหมายงานแก่ครูให้ตรงกับความถนัดและความสามารถพิเศษของครู ซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยของ ปฐมา สิทธิสร (2551) ได้ศึกษาบทบาทการนิเทศของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในอำเภอพนมทวน จังหวัดกาญจนบุรี ผลวิจัยพบว่า ด้านการคัดเลือกและใช้ประโยชน์บุคลากร ผู้บริหารควรจัดระบบงานและวางแนวทางในการปฏิบัติงานอย่างชัดเจน ผู้บริหารควรสนับสนุน ส่งเสริมให้บุคลากรได้ปฏิบัติงาน

ตามความรู้ความสามารถมีการคัดเลือกบุคลากรตามความต้องการของสถานศึกษาผู้บริหาร เพื่อปรับปรุงพัฒนางานด้านการประเมินผล พบว่าข้อที่ฐานนิยมสูงสุดได้แก่ ผู้บริหารสนับสนุนให้ครูนำผลการสัมมนาไปใช้ปรับปรุงการเรียนการสอนครั้งต่อไป ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารให้การสนับสนุนครูได้เข้ารับการอบรมเกี่ยวกับการประเมินผล เพื่อนำมาใช้ประโยชน์ต่อการจัดการเรียนการสอน เป็นไปตามที่ ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์(2546) ได้กล่าวว่า บทบาทในการเป็นผู้ประเมินการเรียนการสอน ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องดำเนินการนิเทศให้ครูผู้สอนสามารถดำเนินการประเมินการเรียนการสอนตามหลักสูตรสถานศึกษาและนำผลการประเมินมาใช้ปรับปรุงการเรียนการสอน และตัดสินการเรียน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ รัชณี ลาภรัตนทอง (2553) ได้ศึกษาการดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียนบ้านเวียงฝาง จังหวัดเชียงใหม่ จากผลการศึกษาพบว่า ในการดำเนินการการนิเทศภายใน เพื่อเป็นการค้นหาความสามารถของครูผู้สอน การประเมินผลการสอนของครูผู้สอน และ วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างหลักสูตรกับกิจกรรมการเรียนการสอน และข้อที่มีฐานนิยมต่ำสุดคือ ผู้บริหารส่งเสริมให้ครูนำสถิติข้อมูลผลการเรียนของนักเรียนไปพัฒนาการเรียนการสอน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ผู้บริหารนิเทศการสอนได้ไม่ต่อเนื่อง จึงทำให้ไม่ส่งเสริมให้ครูนำสถิติผลการเรียนของนักเรียนไปพัฒนาการเรียนการสอนได้เท่าที่ควร จึงทำให้ฐานนิยมข้อนี้ต่ำสุด เป็นไปตามที่พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (2542) ได้กล่าวว่า สถานศึกษาจัดประเมินผู้เรียน โดยพิจารณาจากการพัฒนาการของผู้เรียนมีพฤติกรรม การร่วมกิจกรรม และมีกรดสอบควบคุมเป็นกระบวนการ และนำผลการสอนไปปรับปรุงผลการสอนของครู ซึ่งสอดคล้องกับ รัชณี ลาภรัตนทอง (2553) ได้ศึกษา การดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียนบ้านเวียงฝาง จังหวัดเชียงใหม่ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารจะต้องเยี่ยมนิเทศชั้นเรียนสม่ำเสมอ เพื่อค้นหาความสามารถของครูผู้สอน และให้ความช่วยเหลือ แนะนำครูเกี่ยวกับการประเมินผลการสอนของครูผู้สอน เพื่อให้ครูวัดผลประเมินผลนักเรียนและนำผลนั้นมาปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอน

ด้านการพัฒนาบุคลากร พบว่า ข้อที่มีฐานนิยมสูงสุด คือ ผู้บริหารสนับสนุนให้ครูนำผลการสัมมนาไปใช้ปรับปรุงการเรียนการสอนครั้งต่อไป ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ผู้บริหารสนับสนุนครูเข้ารับการอบรมตามความรู้ความสามารถและความถนัดของครู เพื่อให้ครูนำความรู้ที่ได้รับจากการอบรมสัมมนามาปรับปรุงการเรียนการสอนให้ดียิ่งขึ้นเป็นไปตามที่ สำนักงานคณะกรรมการศึกษาขั้นพื้นฐาน

(2553) ได้กล่าวว่า ผู้บริหารจะต้องประสานงานกับเขตพื้นที่เพื่อพัฒนา การนิเทศวิชาการและการเรียนการสอนของสถานศึกษา โดย ส่งครูเข้ารับการอบรม พัฒนาความรู้ ความสามารถเพื่อนำมาใช้ในการเรียนการสอน ซึ่งสอดคล้องกับ ปฐมมา สิทธิสร(2551) ได้ศึกษาบทบาทการนิเทศของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในอำเภอพนมทวน จังหวัดกาญจนบุรี ผลการวิจัยพบว่า บทบาทการนิเทศของผู้บริหารโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก โดยมีข้อเสนอแนะคือ ผู้บริหารควรสนับสนุนส่งบุคลากรเข้ารับการอบรมและพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ เพื่อนำผลที่ได้มาปรับปรุงพัฒนางาน ข้อที่มีฐานนิยมต่ำสุด ได้แก่ ผู้บริหารให้ความช่วยเหลือในการแก้ปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นระหว่างการจัดการเรียนการสอน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก ผู้บริหารมีภารกิจในการปฏิบัติงานทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา เป็นจำนวนมาก บางครั้งจึงไม่สามารถช่วยครูแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นระหว่างการจัดการเรียนการสอนได้ทั้งหมดที่ เป็นไปตามที่ Wiles อังในบันลือ พุกกะวัน (2535) ได้กล่าวว่า ผู้บริหารควรส่งเสริมให้ครูบุคลากรได้เพิ่มพูนประสบการณ์ในหลายลักษณะ ย่อมมีประโยชน์ในการปรับปรุงการเรียนการสอนจากการนำประสบการณ์ที่ได้รับ เพื่อประโยชน์ และเป็นการช่วยแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นระหว่างการจัดการเรียนการสอน และได้มีโอกาสช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ซึ่งสอดคล้องกับ ภัทรานิชฐ์ สุทธิแสงจันทร์ (2554) ได้ศึกษาบทบาทการนิเทศของผู้บริหารสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาเกี่ยวกับบทบาทการนิเทศของผู้บริหารสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรีเขต 2 พบว่า ผู้บริหารมีภาระงานมากทำให้การนิเทศไม่เป็นไปตามปฏิทิน การติดตามประเมินผลขาดความต่อเนื่อง

ด้านการสร้างขวัญและกำลังใจ พบว่าข้อที่มีฐานนิยมสูงสุด ได้แก่ ผู้บริหารมีการกระตุ้นให้ครูได้ร่วมกันปฏิบัติวิธีการจัดการเรียนการสอนที่มุ่งสู่ความสำเร็จตามมาตรฐานของโรงเรียน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารของโรงเรียนประถมศึกษาได้ดำเนินการตามบทบาทของผู้บริหารที่มีหน้าที่ในการ สร้างขวัญและให้กำลังใจแก่ครู เพื่อให้การปฏิบัติงานบรรลุตามเป้าหมายที่วางไว้ เป็นไปตามที่ วไลรัตน์ บุญสวัสดิ์ (2538) กล่าวถึง บทบาทของผู้บริหารด้านการสร้างขวัญและกำลังใจ ให้แก่ครู เพื่อเป็นการให้ครูเข้าใจวัตถุประสงค์ของการศึกษาโดยทั่ว ๆ ไป ปรัชญาของโรงเรียนวัดฤๅษะประสงค์ของโรงเรียน เพื่อช่วยในการดำเนินการสอนบรรลุวัตถุประสงค์ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของวิฑูรย์ หัสรินทร์ (2554) บทบาทในฐานะผู้นำบทบาทในการสร้าง

ขวัญกำลังใจของครูผู้สอนโดยผู้บริหารมีพฤติกรรมการนิเทศภายในสูงกว่าครูผู้สอน และข้อที่มีฐานนิยมต่ำสุด คือ สร้างบรรยากาศที่ดีในการนิเทศภายในโรงเรียน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารทำการนิเทศตามแบบแผนมากเกินไป จนทำให้ครูมีความกังวลใจว่าการจัดการเรียนการสอนจะเป็นที่พึงพอใจของผู้บริหารหรือไม่ จึงทำให้ฐานนิยมข้อนี้ต่ำสุด เป็นไปตามที่ รังสรรค์ คุ่มตระกูล (2551) ได้กล่าวว่า ผู้บริหาร ควรทำการนิเทศด้วยบรรยากาศการนิเทศที่เป็นกันเองซึ่งจะทำให้ผู้บริหารรับรู้ปัญหาและให้ความช่วยเหลือครูแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นระหว่างการปฏิบัติงาน ซึ่งสอดคล้องกับภัทรานิช สุทธิแสงจันทร์ (2554) ได้ศึกษาบทบาทการนิเทศของผู้บริหารสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 ผลการวิจัยพบว่าผู้บริหารมีภาระงานมาก ขาดความต่อเนื่อง และบางคนไม่มีความรู้และประสบการณ์และวิธีการสอน โดยมีข้อเสนอแนะว่า ผู้บริหารควรปรับการนิเทศโดยการประชุมร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้กันนอกช่วงเวลาเรียน ใช้การนิเทศแบบเพื่อนช่วยเพื่อน และควรมีการติดตามประเมินผลอย่างต่อเนื่อง และเป็นกัลยาณมิตรอย่างแท้จริง

สรุป

ผลการวิจัย สรุปได้ว่า บทบาทของผู้บริหารโรงเรียนในการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษา ทั้ง 5 ด้าน คือ (1) ด้านหลักสูตรและการนำหลักสูตรไป (2) ด้านการเป็นผู้นำในการจัดการเรียนการสอน (3) ด้านการประเมินผล (4) ด้านการพัฒนาบุคลากร (5) ด้านการสร้างขวัญและกำลังใจ โดยรวมผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นว่าคุณสมบัติของโรงเรียนประถมศึกษา มีการปฏิบัติตามบทบาทการนิเทศภายในโรงเรียน ทั้ง 5 ด้าน มีฐานนิยมอยู่ในระดับ 3 คือ มีการปฏิบัติเป็นประจำในทุก ๆ ด้าน แต่ก็ยังพบปัญหาในการนำหลักสูตรไปใช้ว่ามีการปฏิบัติแต่ไม่เป็นไปในทิศทางเดียวกัน อีกทั้งยังไม่มีกำหนดปฏิทินการนิเทศภายในอย่างชัดเจน เพื่อให้ครูสามารถเตรียมความพร้อม และมีความกระตือรือร้นอย่างสม่ำเสมอ และครูไม่ทราบผลการการนิเทศเมื่อผู้บริหารโรงเรียนมีการนิเทศภายในไปแล้ว เพื่อนำผลที่ได้มาปรับปรุงการเรียนการสอน ให้ดีกว่าเดิม จึงควรมีการสรุปผลการประเมินตามสภาพจริง และต้องมีความต่อเนื่อง ดังนั้นผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

1. ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

1.1. ผู้บริหารโรงเรียนควรสนับสนุนงบประมาณให้ครูไปศึกษาดูงานในโรงเรียนที่ประสบความสำเร็จในด้าน

การจัดทำแผนการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับหลักสูตรโรงเรียน

1.2. ผู้บริหารโรงเรียนควรสำรวจความต้องการด้านการจัดการเรียนการสอนของครู เพื่อช่วยให้ครูจัดการเรียนการสอนได้ตรงตามความต้องการและความรู้ความสามารถของตนเอง

1.3. ผู้บริหารโรงเรียนควรให้คำแนะนำเกี่ยวกับแนวทางในการจัดการเรียนการสอนของครูเพื่อให้มีความหลากหลาย ทันต่อการศึกษาที่เปลี่ยนแปลงในปัจจุบัน

1.4. ผู้บริหารโรงเรียนควรจัดสรรเวลาให้ความช่วยเหลือในการแก้ปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นระหว่างการจัดการเรียนการสอน แก่ครู เพื่อให้ครูสามารถดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่องและมีประสิทธิภาพมากขึ้น

1.5. ผู้บริหารโรงเรียนควรสร้างบรรยากาศที่ดีในการนิเทศภายในโรงเรียน เพื่อเป็นการเสริมสร้างขวัญและกำลังใจของครู และก่อให้เกิดความร่วมมือร่วมใจในการปฏิบัติหน้าที่ให้บรรลุเป้าหมายอันเดียวกัน

2. ข้อเสนอแนะต่อการวิจัยครั้งต่อไป

1.1. ควรศึกษาเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารโรงเรียนในการส่งเสริมการจัดทำแผนการเรียนรู้ที่สอดคล้องหลักสูตรของโรงเรียน

1.2. ควรศึกษาเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารโรงเรียนในการนิเทศภายในที่เน้นการสร้างบรรยากาศประชาธิปไตยในโรงเรียนประถมศึกษา

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์เรื่อง บทบาทของผู้บริหารโรงเรียนในการนิเทศภายในของโรงเรียนประถมศึกษา กลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาอำเภอเมือง 2 จังหวัดเชียงใหม่ ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยดี ขอขอบคุณ ดร.พัชรีวรรณ กิจมี อาจารย์ที่ปรึกษาที่เอาใจใส่เป็นอย่างดี อาจารย์วณิชการ แก้วกัน ที่ตรวจความถูกต้องของรูปแบบการพิมพ์ อาจารย์ ดร.เสาวภา มณีเชษฐาอาจารย์ไพศาล จินดาหลวง และ ดร.อุทัย ปัญญาโกณ ผู้เชี่ยวชาญตรวจคุณภาพเครื่องมือการวิจัย ผู้บริหารโรงเรียนและ ครู โรงเรียนอนุบาลเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่ ที่อนุเคราะห์ทดลองเครื่องมือการวิจัย และผู้บริหารโรงเรียน ครู โรงเรียนเครือข่ายคุณภาพการศึกษาอำเภอเมือง 2 จังหวัดเชียงใหม่ ที่ให้ความอนุเคราะห์ในการจัดเก็บข้อมูลการวิจัย เป็นอย่างดี

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม(ฉบับที่2) พ.ศ. 2545 พร้อมกฎกระทรวงที่เกี่ยวข้อง และพระราชบัญญัติการศึกษาภาคบังคับ พ.ศ.2545. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ ร.ส.พ., 2546
- จิราภา เพียรเจริญ. (2556). บทบาทผู้บริหารในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ของครูตามหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียนมัธยมจังหวัดปทุมธานี. วิทยานิพนธ์ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- จีรวิทย์ มั่นคงวัฒนะ. (2555). การบริหารงานวิชาการ. (ออนไลน์). แหล่งที่มา:<https://www.gotoknow.org/posts/344746>. 1 กันยายน 2559. ชาริ มณีศรี.(2542). การนิเทศการศึกษา. (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ : โสภณการพิมพ์.
- บันลือ พฤกษ์วันและคณะ. (2535). การนิเทศภายในโรงเรียน. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
- ปฐมา สิทธิสร. (2551). บทบาทการนิเทศของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานใน อำเภอพนมทวน จังหวัดกาญจนบุรี. วิทยานิพนธ์ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2546). การนิเทศการสอน. กรุงเทพฯ: ศูนย์ส่งเสริมกรุงเทพมหานคร.
- ภัทรานิษฐ์ สุทธิแสงจันทร์. (2554). บทบาทการนิเทศของผู้บริหารสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 2. วิทยานิพนธ์ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศิลปากร
- รังสรรค์ คุ่มตระกูล. (2551). ความต้องการนิเทศภายในของครูผู้สอนอำเภอแก่งหางแมว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจันทบุรี เขต 1. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. การบริหาร การศึกษา. ชลบุรี : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา.
- รัชณี ลาภรัตนทอง. (2553). การดำเนินการนิเทศโรงเรียนบ้านเวียงฝางจังหวัดเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- วไลรัตน์ บุญสวัสดิ์. (2538). หลักการนิเทศการศึกษา. กรุงเทพฯ: อาร์ตกราฟฟิค.
- วาสนา มัคนา. (2553). การดำเนินการนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียนในอำเภออุ้มผาง จังหวัดตาก. วิทยานิพนธ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- วิฑูรย์ หัสรินทร์. (2554). การศึกษาบทบาทการนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอธาดูปนวม จังหวัดนครพนม. วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยนครพนม
- สุรศักดิ์ ปาเฮ. (2545). การนิเทศภายใน หัวใจของการปฏิรูปการเรียนรู้ในโรงเรียน. วารสารวิชาการ
- สุรพล ดวงจิต. (2552). บทบาทการนิเทศของผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลำพูนเขต 2. วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง.
- สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน). (2550). มาตรฐานตัวบ่งชี้และเกณฑ์การพิจารณาเพื่อประเมินคุณภาพภายนอกการศึกษาขั้นพื้นฐานรอบ 2 (พ.ศ. 2549 - 2553). กรุงเทพฯ: จุดทอง
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน .(2553). การพัฒนาความเข้มแข็งระบบดูแลเหลือนักเรียน. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- อำนาจ จันทร์แป้น. (2542). การพัฒนาหลักสูตร : ทฤษฎีสู่การปฏิบัติระดับโรงเรียน. เชียงใหม่ : ส.ทรัพย์การพิมพ์.

ศึกษาปัจจัยด้านการพัฒนาคุณภาพของคณะบัณฑิตมหาวิทยาลัย
ที่มีผลต่อการตัดสินใจเข้าศึกษาต่อของนักศึกษาระดับปริญญาโท
มหาวิทยาลัยกรุงเทพสุวรรณภูมิ

Quality Improvement Factors Of the Graduate School affecting the Decision
to Admission of Graduated Students of Bangkok University Suvarnabhumi

ศศิณา สมเดช¹ ดร.จิตติมา วีรตานนท์²

^{1,2}สาขาการบริหารการศึกษา คณะบัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยกรุงเทพสุวรรณภูมิ

E-mail : noonbeeg12@hotmail.com

บทคัดย่อ:

การวิจัยในครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาปัจจัยด้านการพัฒนาคุณภาพของคณะบัณฑิตมหาวิทยาลัย ที่มีผลต่อการตัดสินใจเข้าศึกษาต่อของนักศึกษาระดับปริญญาโท 2) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านการพัฒนาคุณภาพของคณะบัณฑิตมหาวิทยาลัย กับเหตุผลในการตัดสินใจเข้าศึกษาต่อของนักศึกษาระดับปริญญาโท มหาวิทยาลัยกรุงเทพสุวรรณภูมิ ทั้งนี้ทำการศึกษาปัจจัยด้านการพัฒนาคุณภาพของมหาวิทยาลัย 10 ด้าน ที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเข้าศึกษาต่อระดับปริญญาโท มหาวิทยาลัยกรุงเทพสุวรรณภูมิ ซึ่งประกอบด้วยเหตุผล 5 เหตุผล ประชากรที่ใช้ในการศึกษา คือ นักศึกษาระดับปริญญาโท มหาวิทยาลัยกรุงเทพสุวรรณภูมิ ที่ลงทะเบียนเรียนในภาคเรียนที่ 1/2559 ทั้งหมดจำนวน 84 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถาม การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การคำนวณค่าทางสถิติการแจกแจงความถี่และแปลงเป็นร้อยละ (Percentage) การหาค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสถิติไคสแควร์ (Chi-square) ค่าสถิติ t (t-test Analysis) ความแปรปรวนทางเดียว (One-Way Analysis of Variance) และวิเคราะห์เชิงพรรณนา

ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยด้านการพัฒนาคุณภาพของมหาวิทยาลัยพบว่ากลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นว่าการพัฒนาคณาจารย์ ด้านการบริการด้านกายภาพของมหาวิทยาลัย และด้านการพัฒนาคุณลักษณะของผู้สำเร็จการศึกษามีผลต่อการตัดสินใจเข้าศึกษาต่อระดับปริญญาโท โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนด้านปรัชญา ภาวนา และอัตลักษณ์ของมหาวิทยาลัย ด้านการพัฒนาหลักสูตร ด้านรูปแบบการเรียนการสอน ด้านการให้คำปรึกษาและบริการด้านข้อมูลข่าวสาร ด้านการวิจัย ด้านการบริการทางวิชาการแก่สังคม และด้านผู้นำและการบริหารจัดการ โดยรวมอยู่ในระดับมาก และมีเหตุผลในการตัดสินใจเข้าศึกษาต่อ เพราะต้องการพัฒนาตัวเองมากที่สุด คือคิดเป็นสัดส่วน ร้อยละ 74.70 รองลงมา ตัดสินใจศึกษาต่อเพราะต้องการพัฒนาอาชีพ คิดเป็นร้อยละ 20 และตัดสินใจศึกษาต่อเพื่อต้องการพัฒนาสถานภาพทางสังคม คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 2.70 ตัดสินใจศึกษาต่อเพื่อสร้างเครือข่าย คิดเป็นร้อยละ 2.40 และตัดสินใจศึกษาต่อด้วยเหตุผลอื่น ๆ คิดเป็นร้อยละ 0.30

ทั้งนี้ ผลการศึกษาทำให้นำไปสู่แนวทางในการพัฒนาคุณภาพด้านต่าง ๆ ของคณะบัณฑิตมหาวิทยาลัย ตลอดจนนำผลการศึกษาไปใช้ต่อยอดการสร้างผลงานวิจัยหรือผลงานทางวิชาการต่อไป

คำสำคัญ: ปัจจัยด้านการพัฒนาคุณภาพ การตัดสินใจเข้าศึกษาต่อ

ABSTRACT:

This research. Aims to 1) study the quality development factors of the university faculty Affecting the decision to study for graduate students. 2) to study the relationship between quality development factors of the university faculty The reasons for the decision to study for graduate students of Bangkok University Suvarnabhumi Study on the factors of university quality development in 10 aspects, That affects the decision to study for a master's degree. Bangkok University Suvarnabhumi Which consists of 5 reasons The study population is a master's degree student. Bangkok University Suvarnabhumi 84 students enrolled in the semester 1/2559 in total. The tool used to collect data is The data analysis questionnaire was used to calculate the statistical value, frequency distribution, and Converted to percentage Average Standard Deviation Criterion statistics Statistics t (t-test Analysis) One-Way Analysis of Variance and descriptive analysis. And leadership and management. The overall level is very high.

The study indicated that The quality development factors of the university found that the samples had the opinion that Faculty development Physical Services of the University And the aspect of developing the attributes of graduates influences decision making. Study for a master's degree Overall at the highest level. The Philosophy, Respect and Identity of the University. Curriculum development Instructional style Consultancy and information services on academic research services to society. And there are reasons to decide to study. Because I want to develop myself the most. Is accounted for 74.70 percent Secondary school graduates decided to pursue a career. Twenty percent and decided to continue their education in order to develop their social status. Accounted for 2.70 percent Judge continues to build network Accounted for 2.40% and decided to study for other reasons accounted for 0.30%

The results of the study lead to guidelines for quality development in various areas. Of the Graduate School The results of the study will continue to be used for further research or academic output.

Keywords: Quality Development Factors Decision to study

1. บทนำ

การศึกษาถือเป็นกลไกที่สำคัญในการพัฒนาคนให้มีคุณภาพ ประเทศใดก็ตามถ้ามีคนที่มีความคุณภาพมากประเทศนั้นย่อมพัฒนาได้ก้าวไกลกว่าประเทศอื่น ๆ ด้วยเหตุนี้การพัฒนาคุณภาพการศึกษาจึงเป็นรากฐานที่สำคัญในการพัฒนาประเทศอื่น ๆ ด้วยเหตุนี้การพัฒนาคุณภาพการศึกษาจึงเป็นรากฐานที่สำคัญในการพัฒนาประเทศ (กัญนิภา พรหมณ์พิทักษ์, 2542: 1) ซึ่งในช่วงที่ผ่านมาสถาบันอุดมศึกษาทั้งในประเทศและต่างประเทศได้มีการตื่นตัวเกี่ยวกับกาทำให้เกิดการแข่งขันกันมากขึ้น คุณภาพของสถาบันการศึกษาและบัณฑิตภายในประเทศมีแนวโน้มที่จะมีความแตกต่างกันมากขึ้น ซึ่งก่อให้เกิดผลเสียแก่สังคมโดยรวมของประเทศในระยะยาว ดังนี้ สถาบันอุดมศึกษาจึงมีความจำเป็นที่จะต้องสร้างความมั่นใจแก่สังคมว่าสามารถพัฒนาองค์ความรู้และผลิตบัณฑิตให้ตอบสนองต่อยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศให้มากขึ้นไม่ว่า จะเป็นการสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันระดับสากล เพื่อให้สามารถบรรลุ

ภารกิจหลักที่ต้องปฏิบัติ 4 ประการ ได้แก่ การผลิตบัณฑิต การวิจัย การให้บริการทางวิชาการแก่สังคม และการทำนุบำรุงศิลปและวัฒนธรรม ซึ่งการดำเนินการตามภารกิจดังกล่าวมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาประเทศทั้งในระยะสั้นและระยะยาว จึงนับว่าเป็นความท้าทายของสถาบันอุดมศึกษาต่าง ๆ ในการพัฒนาสถาบันให้มีคุณภาพและมาตรฐานตอบสนองต่อการพัฒนาประเทศ

มหาวิทยาลัยกรุงเทพมหานครสุวรรณภูมิ เป็นสถาบันอุดมศึกษาแห่งหนึ่งที่มีความสำคัญในเรื่องของการประกันคุณภาพการศึกษา มุ่งเน้นการผลิตบัณฑิตระดับบัณฑิตศึกษาที่มีภาวะผู้นำพัฒนาองค์ความรู้ งานวิจัย และให้บริการวิชาการ ด้านการบริหารการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ทั้งนี้เพื่อให้การดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาของสถาบันเป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีประกันคุณภาพการศึกษา และส่งผลต่อประสิทธิภาพและประสิทธิผลการดำเนินงานตามระบบประกันคุณภาพภายในของสถาบัน ปัจจุบันนับได้ว่าเป็นมหาวิทยาลัยเอกชนที่ทุกคณะมีผลการประเมินในระดับ “ดีมาก”

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมีความสนใจศึกษาปัจจัยด้านการพัฒนาคุณภาพของสถาบันที่มีผลต่อการตัดสินใจเข้าศึกษาต่อของนักศึกษาระดับปริญญาโท มหาวิทยาลัยกรุงเทพมหานครสุวรรณภูมิ และศึกษาว่าการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถาบันมีความสัมพันธ์กับเหตุผลในการตัดสินใจเข้าศึกษาต่อของนักศึกษาระดับปริญญาโท มหาวิทยาลัยกรุงเทพมหานครสุวรรณภูมิ ทั้งนี้เพื่อนำผลการวิจัยไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาคุณภาพของสถาบันและระบบการรับสมัครนักศึกษาของมหาวิทยาลัยกรุงเทพมหานครสุวรรณภูมิ เพื่อยกระดับให้เป็นสถาบันการศึกษาของประเทศที่มีศักยภาพในการแข่งขันและมีความพร้อมที่จะพัฒนาสู่มาตรฐานระดับสากล รวมถึงการพัฒนาให้บุคลากรของประเทศมีศักยภาพเพียงพอในการพัฒนาประเทศให้เจริญก้าวหน้าอย่างยั่งยืน ตลอดจนสามารถนำผลการวิจัยไปใช้ต่อยอดการสร้างผลงานวิจัยหรือผลงานทางวิชาการต่อไป

วัตถุประสงค์ในการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสถานภาพส่วนบุคคลที่มีผลส่งผลในการตัดสินใจเข้าศึกษาต่อของนักศึกษาระดับปริญญาโท มหาวิทยาลัยกรุงเทพมหานครสุวรรณภูมิ
2. เพื่อศึกษาปัจจัยด้านการพัฒนาคุณภาพของคณะบัณฑิตมหาวิทยาลัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเข้าศึกษาต่อของนักศึกษาระดับปริญญาโท มหาวิทยาลัยกรุงเทพมหานครสุวรรณภูมิ
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านการพัฒนาคุณภาพของคณะบัณฑิตมหาวิทยาลัยกับเหตุผลในการตัดสินใจเข้าศึกษาต่อของนักศึกษาระดับปริญญาโท มหาวิทยาลัยกรุงเทพมหานครสุวรรณภูมิ

สมมติฐานการวิจัย

1. สถานภาพส่วนบุคคลที่แตกต่างกันส่งผลให้เหตุผลในการตัดสินใจเข้าศึกษาต่อของนักศึกษาระดับปริญญาโท มหาวิทยาลัยกรุงเทพมหานครสุวรรณภูมิแตกต่างกัน
2. ปัจจัยด้านการพัฒนาคุณภาพของคณะบัณฑิตมหาวิทยาลัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเข้าศึกษาต่อระดับปริญญาโท มหาวิทยาลัยกรุงเทพมหานครสุวรรณภูมิแตกต่างกัน
3. ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านการพัฒนาคุณภาพของคณะบัณฑิตมหาวิทยาลัยกับเหตุผลในการตัดสินใจเข้าศึกษาต่อระดับปริญญาโท มหาวิทยาลัยกรุงเทพมหานครสุวรรณภูมิ แตกต่างกัน

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

1. ทำให้ทราบถึงสถานภาพส่วนบุคคลที่มีผลต่อการตัดสินใจเข้าศึกษาต่อของนักศึกษาระดับปริญญาโท มหาวิทยาลัยกรุงเทพมหานครสุวรรณภูมิ
2. ทำให้ทราบถึงความแตกต่างของการพัฒนาคุณภาพของคณะบัณฑิตมหาวิทยาลัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเข้าศึกษาต่อ ระดับปริญญาโท
3. ทำให้ทราบถึงความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านการพัฒนาคุณภาพของคณะบัณฑิตมหาวิทยาลัยต่อการตัดสินใจศึกษาต่อระดับปริญญาโท

2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาปัจจัยด้านการพัฒนาคุณภาพของคณะบัณฑิตมหาวิทยาลัยที่มีต่อการตัดสินใจเข้าศึกษาต่อของนักศึกษาระดับปริญญาโท มหาวิทยาลัยกรุงเทพมหานครสุวรรณภูมิ

แนวคิดเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษาภายในระดับอุดมศึกษา

ความจำเป็นและวัตถุประสงค์ของการประกันคุณภาพการศึกษาระดับอุดมศึกษาภารกิจหลักที่สถาบันอุดมศึกษาจะต้องปฏิบัติมี 4 ประการ คือ การผลิตบัณฑิต การวิจัยการให้บริการทางวิชาการแก่สังคม และการทำนุบำรุงศิลปและวัฒนธรรม การดำเนินการตามภารกิจทั้ง 4 ประการดังกล่าว มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาประเทศทั้งระยะสั้นและระยะยาว ปัจจุบันมีปัจจัยภายในและภายนอกหลายประการที่ทำให้การประกันคุณภาพการศึกษาในระดับอุดมศึกษาเป็นสิ่งจำเป็นที่จะต้องเร่งดำเนินการ ด้วยความจำเป็นดังกล่าว สถาบันอุดมศึกษาร่วมกับต้นสังกัดจึงจำเป็นต้องพัฒนาระบบและกลไกการประกันคุณภาพการศึกษา โดยมีวัตถุประสงค์ดังนี้

1) เพื่อตรวจสอบและประเมินการดำเนินงานของภาควิชา คณะวิชาหรือหน่วยงานเทียบเท่า และสถาบันอุดมศึกษาในภาพรวม ตามระบบคุณภาพและกลไกที่สถาบันนั้น ๆ กำหนดขึ้น โดยวิเคราะห์เปรียบเทียบผลการดำเนินงานตามตัวบ่งชี้ในทุกองค์ประกอบคุณภาพว่าเป็นไปตามเกณฑ์และได้มาตรฐาน

2) เพื่อให้ภาควิชา คณะวิชาหรือหน่วยงานเทียบเท่าและสถาบันอุดมศึกษาทราบสถานภาพของตนเองอันจะนำไปสู่การกำหนดแนวทางในการพัฒนาคุณภาพไปสู่เป้าหมาย (Targets) และเป้าประสงค์ (Goals) ที่ตั้งไว้ตามจุดเน้นของตนเองและเป็นสากล

3) เพื่อให้ภาควิชา คณะวิชาหรือหน่วยงานเทียบเท่าและสถาบันอุดมศึกษาทราบจุดแข็ง จุดที่ควรปรับปรุง ตลอดจนได้รับข้อเสนอแนะในการพัฒนาการดำเนินงานเพื่อเสริมจุดแข็ง และพัฒนาจุดที่ควรปรับปรุงของสถาบันอย่างต่อเนื่อง

4) เพื่อให้ข้อมูลสาธารณะที่เป็นประโยชน์ต่อผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทำให้มั่นใจว่าสถาบันอุดมศึกษาสามารถสร้างผลผลิตทางการศึกษาที่มีคุณภาพและได้มาตรฐานตามที่กำหนด

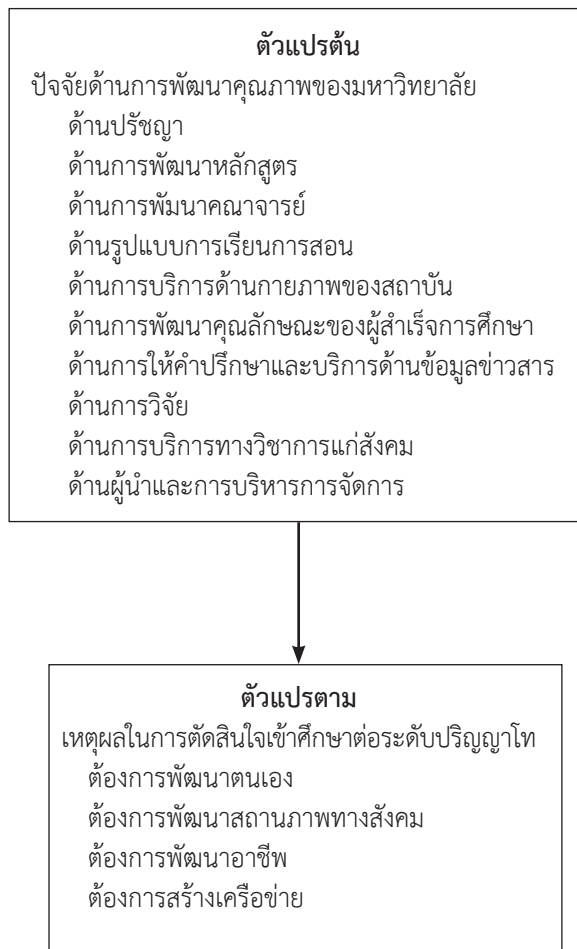
5) เพื่อให้หน่วยงานต้นสังกัดของสถาบันอุดมศึกษา และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีข้อมูลพื้นฐานที่จำเป็น สำหรับการส่งเสริมสนับสนุนการจัดการอุดมศึกษาในแนวทางที่เหมาะสม

มหาวิทยาลัยกรุงเทพมหานครสุวรรณภูมิ เป็นสถาบันอุดมศึกษาที่จัดตั้งขึ้น เพื่อตอบสนองความต้องการของสังคม ในด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ที่มี คุณธรรม คุณภาพ และทัศนคติที่ดีต่อธรรมชาติ และเพื่อนมนุษย์ โดยเฉพาะ

อย่างยิ่งสังคมไทยและประเทศไทย มหาวิทยาลัยกรุงเทพสุวรรณภูมิ มุ่งมั่นที่จะสร้าง ความเป็นเลิศทางความคิด (ปัญญาและความดี) ทางวิชาการ (ความรู้ สู่อำชีพ) และการดำรงชีวิต (การปฏิบัติสู่ความสุข) ควบคู่กันไปทั้งสามด้าน เพื่อให้ผู้สำเร็จการศึกษาจากสถาบัน อุดมศึกษาแห่งนี้ เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ด้วยคุณภาพแห่งชีวิต

การประกันคุณภาพการศึกษาภายในของสถาบัน การประเมินคุณภาพการศึกษาภายใน ปีการศึกษา 2559 ของมหาวิทยาลัยกรุงเทพสุวรรณภูมิ แบ่งออกเป็น 2 ระดับ คือ ระดับสถาบันและระดับหน่วยงานภายใน (คณะ/สำนัก) โดยในระดับสถาบันจะใช้ตัวบ่งชี้คุณภาพ เกณฑ์มาตรฐาน และเกณฑ์การประเมิน ตามมาตรฐานอุดมศึกษา “กลุ่ม ง สถาบันที่เน้นการวิจัยขั้น สูงและผลิตบัณฑิตระดับบัณฑิตศึกษาโดยเฉพาะระดับปริญญาโท” ที่ระบุไว้ในคู่มือการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถาบันการศึกษา ระดับอุดมศึกษา พ.ศ.2559 ของสำนักงานกรรมการการอุดมศึกษา

กรอบแนวคิดในการศึกษา

การศึกษาครั้งนี้มีกรอบความคิด ซึ่งจะใช้เป็นแนวทางในการศึกษา ปัจจัยด้านการพัฒนาคุณภาพของคณะบัณฑิตมหาวิทยาลัยที่มีต่อการตัดสินใจเข้าศึกษาต่อของนักศึกษาระดับปริญญาโท มหาวิทยาลัยกรุงเทพสุวรรณภูมิ ดังต่อไปนี้

3. วิธีดำเนินการวิจัย

3.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา

เนื้อหาการศึกษาครั้งนี้ประกอบด้วย การศึกษาปัจจัยด้านการพัฒนาคุณภาพของคณะบัณฑิตมหาวิทยาลัยที่มีต่อการตัดสินใจเข้าศึกษาต่อของนักศึกษาระดับปริญญาโท มหาวิทยาลัยกรุงเทพสุวรรณภูมิได้แก่

- 1) ปัจจัยด้านการพัฒนาคุณภาพของมหาวิทยาลัย 10 ด้าน
- 2) เหตุผลในการตัดสินใจเข้าศึกษาต่อระดับปริญญาโท 5 เหตุผล

3.2 ขอบเขตประชากร

การศึกษาปัจจัยด้านการพัฒนาคุณภาพของคณะบัณฑิตมหาวิทยาลัยที่มีต่อการตัดสินใจเข้าศึกษาต่อของนักศึกษาระดับปริญญาโท มหาวิทยาลัยกรุงเทพสุวรรณภูมิ ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ นักศึกษาระดับปริญญาโท ปีการศึกษา 2559 จำนวนทั้งหมด 84 คน คณะบัณฑิตมหาวิทยาลัย นักศึกษาที่กำลังศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2559 จำนวน 84 คน

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

ในการศึกษาครั้งนี้ ได้ใช้แบบ สอบถามเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา ดังต่อไปนี้

สร้างแบบสอบถามเพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ประกอบด้วย 4 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 ข้อคำถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ สาขาวิชาที่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี ปัจจุบันศึกษาอยู่ในคณะ อาชีพและรายได้เฉลี่ยต่อเดือน

ส่วนที่ 2 ข้อคำถามเกี่ยวกับปัจจัยด้านการพัฒนาคุณภาพของสถาบันที่มีผลต่อการตัดสินใจเข้าศึกษาต่อของนักศึกษาระดับปริญญาโท คณะบัณฑิตมหาวิทยาลัยลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า โดยข้อคำถามเกี่ยวกับปัจจัยด้านการพัฒนาคุณภาพสามารถจำแนกออกเป็นด้านต่าง ๆ ดังนี้

1. ด้านปรัชญา ปณิธาน และอัตลักษณ์ของสถาบัน
  2. ด้านการพัฒนาหลักสูตรด้านการพัฒนา
- คณาจารย์

3. ด้านรูปแบบการเรียนการสอน
4. ด้านการบริการด้านกายภาพของสถาบัน
5. ด้านการพัฒนาคุณลักษณะของผู้สำเร็จ

การศึกษา

6. ด้านการให้คำปรึกษาและบริการ
7. ด้านข้อมูลข่าวสาร
8. ด้านการวิจัย
9. ด้านการบริการทางวิชาการแก่สังคม
10. ด้านผู้นำและการบริหารการจัดการ

ส่วนที่ 3 ข้อมูลเหตุผลในการตัดสินใจเข้าศึกษาต่อของนักศึกษาระดับปริญญาโท คณะบัณฑิตมหาวิทยาลัย ได้แก่ ต้องการพัฒนาดตนเอง ต้องการพัฒนาสถานภาพทางสังคม ต้องการพัฒนาอาชีพ สนองความต้องการของบุคคลที่เกี่ยวข้อง และต้องการสร้างเครือข่าย ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ มีข้อคำถามจำนวน 1 ข้อ

ส่วนที่ 4 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบปลายเปิดจำนวน 2 ข้อ

3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูล ในเดือนมีนาคม – สิงหาคม 2559 โดยเก็บรวบรวมข้อมูลโดยทำแบบสอบถามนักศึกษาระดับปริญญาโท คณะบัณฑิตมหาวิทยาลัยกรุงเทพสุวรรณภูมิ จำนวนทั้งหมด 84 คนเท่ากับ 84 ชุด

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามจำนวน 84 ชุด มาทำการประมวลผลตามระเบียบวิธีทางสถิติซึ่งมีขั้นตอนการวิเคราะห์ดังนี้

1. ข้อมูลส่วนบุคคล

ข้อมูลส่วนบุคคล	จำนวน	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	32	38.09
หญิง	52	61.90
รวม	84	100
อายุ		
- ต่ำกว่า 25 ปี	-	14.29
- 25-30 ปี	12	41.67
- 35-44 ปี	35	29.76
- 45-54 ปี	25	14.29
- สูงกว่า 54 ปีขึ้นไป	12	100
รวม	84	

ข้อมูลส่วนบุคคล	จำนวน	ร้อยละ
คณะ		
บริหารการศึกษา	30	35.71
บริหารธุรกิจ	25	29.76
บัญชีบัณฑิต	12	14.29
โลจิสติกส์	17	20.24
รวม	84	100
รายได้ต่อเดือน		
ต่ำกว่า 20,000 บาท	-	
20,001 – 40,000	28	33.33
40,001 – 60,000	35	41.67
60,001 – 80,000	21	25.00
รวม	84	100

ส่วนที่ 2

1. ด้านปรัชญา ปณิธาน และอัตลักษณ์ของสถาบัน โดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.16
2. ด้านการพัฒนาหลักสูตร โดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.06
3. ด้านการพัฒนาคณาจารย์ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด 4.35
4. ด้านรูปแบบการเรียนการสอน โดยรวมอยู่ในระดับมาก 4.06
5. ด้านการบริการด้านกายภาพของสถาบัน โดยรวมอยู่ในระดับมาก 4.04
6. ด้านการพัฒนาคุณลักษณะของผู้สำเร็จการศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด 4.23
7. ด้านการให้คำปรึกษาและบริการด้านข้อมูลข่าวสาร โดยรวมอยู่ในระดับมาก 3.77
8. ด้านการวิจัย โดยรวมอยู่ในระดับมาก 4.15
9. ด้านการบริการทางวิชาการแก่สังคม โดยรวมอยู่ในระดับมาก 4.09
10. ด้านผู้นำและการบริหารจัดการ โดยรวมอยู่ในระดับมาก 4.14

ส่วนที่ 3 เหตุผลในการตัดสินใจเข้าศึกษาต่อระดับปริญญาโท

เหตุในการตัดสินใจเข้าศึกษาต่อ	จำนวน	ร้อยละ
ต้องการพัฒนาตนเอง	52	61.90
ต้องการพัฒนาสถานภาพทางสังคม	10	11.90
ต้องการพัฒนาอาชีพ	21	25
ต้องการสร้างเครือข่าย	1	1.19
อื่น ๆ	-	
รวม	84	100

5. สรุปผลการศึกษา อภิปรายผล ข้อค้นพบและข้อเสนอแนะ

5.1 สรุปผลการศึกษา

การศึกษาครั้งนี้แบบอิสระเรื่อง ปัจจัยด้านการพัฒนาคุณภาพของคณะบัณฑิตมหาวิทยาลัย ที่มีผลต่อการตัดสินใจเข้าศึกษาต่อของนักศึกษาระดับปริญญาโท มหาวิทยาลัยกรุงเทพสุวรรณภูมิ ดังนี้

1. สถานภาพส่วนบุคคลที่แตกต่างกัน ได้แก่ เพศ อายุ คณะที่ศึกษาต่อ และรายได้ มีเหตุผลในการตัดสินใจเข้าศึกษาต่อระดับปริญญาโท มหาวิทยาลัยกรุงเทพสุวรรณภูมิ แตกต่างกัน

2. ปัจจัยด้านการพัฒนาคุณภาพของสถาบันที่มีผลต่อการตัดสินใจเข้าศึกษาต่อของนักศึกษาระดับปริญญาโท คณะบัณฑิตมหาวิทยาลัย พบว่า

1) ด้านปรัชญา ปณิธาน และอัตลักษณ์ พบว่า นักศึกษามีความคิดเห็นว่าปัจจัยด้านการพัฒนาคุณภาพของสถาบัน ด้านปรัชญา ปณิธาน และอัตลักษณ์ มีผลต่อการตัดสินใจเข้าศึกษาต่อระดับปริญญาโทโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

2) ด้านการพัฒนาหลักสูตร พบว่านักศึกษามีความคิดเห็นว่าปัจจัยด้านการพัฒนาคุณภาพ ด้านการพัฒนาหลักสูตรมีผลต่อการตัดสินใจเข้าศึกษาต่อระดับปริญญาโทโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

3) ด้านการพัฒนาคณาจารย์ พบว่านักศึกษามีความคิดเห็นว่าปัจจัยด้านการพัฒนาคุณภาพของสถาบัน ด้านการพัฒนาคณาจารย์มีผลต่อการตัดสินใจเข้าศึกษาต่อระดับปริญญาโทโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

4) ด้านรูปแบบการเรียนการสอน พบว่ากลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นว่าเป็นปัจจัย ด้านการพัฒนาคุณภาพของสถาบัน ด้านรูปแบบการสอน มีผลต่อการตัดสินใจเข้าศึกษา

ต่อระดับปริญญาโทโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

5) ด้านการบริการด้านกายภาพของสถาบัน พบว่านักศึกษามีความคิดเห็นว่าปัจจัยด้านการพัฒนาคุณภาพของสถาบัน ด้านการบริการด้านกายภาพของสถาบันมีผลต่อการตัดสินใจเข้าศึกษาต่อระดับปริญญาโทโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

6) ด้านการพัฒนาคุณลักษณะของผู้สำเร็จการศึกษา พบว่านักศึกษามีความคิดเห็นว่าปัจจัยด้านการพัฒนาคุณภาพของสถาบัน ด้านการพัฒนาคุณลักษณะของผู้สำเร็จการศึกษา มีผลต่อการตัดสินใจเข้าศึกษาต่อระดับปริญญาโทโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

7) ด้านการให้คำปรึกษาและบริการด้านข้อมูลข่าวสาร พบว่านักศึกษามีความคิดเห็นว่าปัจจัยด้านการพัฒนาคุณภาพของสถาบัน ด้านการให้คำปรึกษาและบริการด้านข้อมูลข่าวสารมีผลต่อการตัดสินใจเข้าศึกษาต่อระดับปริญญาโทโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

8) ด้านการวิจัย พบว่านักศึกษามีความคิดเห็นว่าปัจจัยด้านการพัฒนาคุณภาพของสถาบัน ด้านการวิจัยมีผลต่อการตัดสินใจเข้าศึกษาต่อระดับปริญญาโทโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

9) ด้านการบริการทางวิชาการแก่สังคม พบว่านักศึกษามีความคิดเห็นว่าปัจจัยด้านการพัฒนาคุณภาพด้านกายภาพของสถาบันมีผลต่อการตัดสินใจเข้าศึกษาต่อระดับปริญญาโทโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

10) ด้านผู้นำและการบริหารจัดการ พบว่านักศึกษามีความคิดเห็นว่าปัจจัยด้านการพัฒนาคุณภาพของสถาบัน ด้านผู้นำและการบริหารจัดการมีผลต่อการตัดสินใจเข้าศึกษาต่อระดับปริญญาโทโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

3. การเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยด้านการพัฒนาคุณภาพของสถาบันที่มีผลต่อการตัดสินใจเข้าศึกษาต่อของนักศึกษาระดับปริญญาโทจำแนกตามเหตุผลที่ใช้ในการตัดสินใจเข้าศึกษา พบว่านักศึกษามีเหตุผลที่ใช้ในการตัดสินใจเข้าศึกษาต่อ เพื่อการพัฒนาตนเอง ระดับปริญญาโทเป็นลำดับแรกที่สุด คิดเป็นร้อยละ นักศึกษาที่มีเหตุผลที่ใช้ในการตัดสินใจเข้าศึกษาต่อ เพื่อการพัฒนาสถานภาพทางอาชีพ คิดเป็นร้อยละ นักศึกษาที่มีเหตุผลที่ใช้ในการตัดสินใจเข้าศึกษาต่อ เพื่อการพัฒนาทางสังคม คิดเป็นร้อยละ

นักศึกษามีเหตุผลที่ใช้ในการตัดสินใจเข้าศึกษาต่อ ด้านการสร้างเครือข่าย คิดเป็นร้อยละ 2 ตามลำดับ นักศึกษาที่มีเหตุผลที่ใช้ในการตัดสินใจเข้าศึกษาด้วยเหตุผลอื่นๆ ไม่มี

อภิปรายผล

การอภิปรายผลการศึกษาปัจจัยด้านการพัฒนาคุณภาพของสถาบันที่มีผลต่อการตัดสินใจศึกษาต่อของนักศึกษาระดับปริญญาโท คณะบัณฑิตมหาวิทยาลัย

1. สถานภาพส่วนบุคคลที่แตกต่างกันส่งผลให้เหตุผลในการตัดสินใจเข้าศึกษาต่อระดับปริญญาโท คณะบัณฑิตมหาวิทยาลัยแตกต่างกัน

2. นักศึกษาที่มีอายุแตกต่างกันมีเหตุผลในการตัดสินใจเข้าศึกษาต่อระดับปริญญาโท คณะบัณฑิตมหาวิทยาลัยแตกต่างกัน

3. นักศึกษาที่กำลังศึกษาอยู่ในคณะที่แตกต่างกันมีเหตุผลในการตัดสินใจเข้าศึกษาต่อระดับปริญญาโท คณะบัณฑิตมหาวิทยาลัยแตกต่างกัน

4. นักศึกษาที่มีรายได้แตกต่างกันมีเหตุผลในการตัดสินใจเข้าศึกษาต่อระดับปริญญาโท คณะบัณฑิตมหาวิทยาลัยแตกต่างกัน

ปัจจัยด้านการพัฒนาคุณภาพของสถาบันที่มีผลต่อการตัดสินใจเข้าศึกษาต่อของนักศึกษาระดับปริญญาโท คณะบัณฑิตมหาวิทยาลัย พบว่า นักศึกษามีระดับความคิดเห็นทั้ง 10 ด้าน ดังนี้ ด้านปรัชญา ปณิธานและอัตลักษณ์ ด้านการพัฒนาหลักสูตร ด้านพัฒนาคณาจารย์ ด้านรูปแบบการเรียนการสอน ด้านการให้คำปรึกษาและบริการด้านข้อมูลข่าวสาร ด้านการวิจัย ด้านการบริการทางวิชาการแก่สังคม ด้านผู้นำและการบริหารจัดการ มีผลต่อการตัดสินใจเข้าศึกษาต่อระดับปริญญาโท โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ด้านการบริการด้านกายภาพของคณะบัณฑิตมหาวิทยาลัย ด้านการพัฒนาคุณลักษณะของผู้สำเร็จการศึกษา มีผลต่อการตัดสินใจเข้าศึกษาต่อระดับปริญญาโท โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

การอภิปรายผลการศึกษาเหตุผลในการเข้าศึกษาต่อของนักศึกษาระดับปริญญาโท คณะบัณฑิตมหาวิทยาลัย

1. **ต้องการพัฒนาตนเอง** พบว่านักศึกษามากกว่าครึ่งมีเหตุผลในการตัดสินใจเข้าศึกษาต่อเพราะต้องการพัฒนาตนเองมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ เกี่ยวข้องกับเรื่องนี้ สุทิน นพเกต (2534:5) ได้ให้ทัศนะในกรณีที่ผู้ต้องการศึกษาต่อระดับปริญญาโทกันเป็นจำนวนมากจนเป็นที่พากษ์วิจารณ์กันว่าการศึกษาต่อระดับปริญญาโทเป็นแพชชั่นอย่างหนึ่งในสังคมปัจจุบัน

2. **ต้องการพัฒนาอาชีพ** พบว่า เป็นเหตุผลลำดับที่สองที่นักศึกษาคัดเลือกเข้าศึกษาต่อคิดเป็นร้อยละ ซึ่งในประเด็นนี้ ก้องเกียรติ โอภาสวงการ (2534:76) ได้กล่าว

ว่าการที่บุคคลมีโอกาสดูได้ศึกษาในระดับปริญญาโทมากเท่าใดจะช่วยให้บุคคลนั้นมีโอกาสประสบความสำเร็จในการทำงานมากขึ้นเท่านั้น

3. **ต้องการพัฒนาสถานภาพทางสังคม** เป็นเหตุผลลำดับที่สามที่นักศึกษาตัดสินใจเข้าศึกษาต่อ คิดเป็นร้อยละ เกี่ยวกับเรื่องนี้ จิราภรณ์ ไหวดี (2541: 29-30) ได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับแรงจูงใจในการศึกษาต่อระดับปริญญาโทว่า ผู้จบการศึกษาในระดับมหาบัณฑิตเป็นที่ยอมรับของสังคม ส่งผลต่อความก้าวหน้าในการรับราชการ

4. **ต้องการสร้างเครือข่าย** พบว่า นักศึกษาคิดเป็นร้อยละ ตัดสินใจศึกษาต่อด้วยเหตุผลเพื่อสร้างเครือข่าย สอดคล้องกับกรัชช อยู่สุข (2556) ศึกษาปัจจัยที่ควรพิจารณาในการเรียนต่อด้าน MBA :11Cs to consider in MBA Course พบว่าการสร้างเครือข่ายเป็นสิ่งหนึ่งที่ผู้เรียนต้องการหลังจากเข้าไปเรียน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากการวิจัยครั้งนี้

1. ควรศึกษาปัจจัยด้านการพัฒนาคุณภาพของสถาบันในมิติใดมิติหนึ่ง อาทิ ด้านการพัฒนาคณาจารย์ ด้านการพัฒนาคุณลักษณะของผู้สำเร็จการศึกษา และด้านการวิจัย เป็นต้น

2. การต่อยอดผลงานวิจัยครั้งต่อไปควรศึกษาจากกลุ่มประชากรที่ยังไม่ได้ศึกษาต่อหรือกำลังตัดสินใจเข้าศึกษาต่อ ทั้งนี้เพื่อให้ได้ผลการศึกษาที่เป็นประโยชน์ต่อการปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพของสถาบันต่อไป

ข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไป

งานวิจัยครั้งต่อไปอาจศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเข้าศึกษาต่อระดับปริญญาโท มหาวิทยาลัยกรุงเทพมหานครสุวรรณภูมิ

เอกสารอ้างอิง

- [1] กรัชช อยู่สุข. (2556). ปัจจัยที่ควรพิจารณาในการตัดสินใจเรียนหลักสูตรทางด้านบริหารธุรกิจ หรือ MBA “11 Cs to Consider in MBA Course”. ค้นวันที่ 30 เมษายน 2556, จาก <http://www.gotoknow.org/blogs/posts/422667>
- [2] จิราภรณ์ ไหวดี. (2541). แรงจูงใจในการศึกษาต่อระดับปริญญาโทของนิสิตมหาวิทยาลัยมหาสารคาม ปีการศึกษา 2540. วิทยานิพนธ์ เทคโนโลยีทางการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- [3] เจริญ โสภา. 2551. แรงจูงใจในการเข้าศึกษาต่อ ระดับบัณฑิตศึกษาของนักศึกษาปริญญาโท มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี. วิทยานิพนธ์ ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัย
- [4] ก้องเกียรติ โอภาสวงการ. 2534. ศิลปะการแก้ปัญหา. กรุงเทพมหานคร: ซี เอ็ด ยูเคชั่น.จำกัด(มหาชน)

ปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกเรียนสถาบันอุดมศึกษาของนักเรียนสายอาชีวศึกษา วิทยาลัยอาชีวศึกษาเทคนิคบริหารธุรกิจกรุงเทพ

Factors Affecting The Selection of Higher Education Institutions of Vocational Students Bangkok Technical College of Business Administration

ศศิณา สมเดช1 รศ.ดร. เสาวนีย์ เลวลีย์2

1,2สาขาการบริหารการศึกษา คณะบัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยกรุงเทพสุวรรณภูมิ

E-mail : noonbeeg12@hotmail.com

บทคัดย่อ:

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกเรียนสถาบันอุดมศึกษาของนักเรียนสายอาชีวศึกษา วิทยาลัยอาชีวศึกษาเทคนิคบริหารธุรกิจกรุงเทพ จำแนกปัจจัยส่วนบุคคลของนักเรียนสายอาชีวศึกษา วิทยาลัยอาชีวศึกษาเทคนิคบริหารธุรกิจกรุงเทพ โดยสมมติฐานของการวิจัย คือ เพศ ระดับการศึกษาในปัจจุบัน การศึกษาต่อระดับปริญญาตรี เกรดเฉลี่ยสะสม และรายได้ครอบครัวเฉลี่ยต่อเดือน ที่แตกต่างกัน ส่งผลต่อปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกสถาบันอุดมศึกษาของนักเรียนสายอาชีวศึกษา วิทยาลัยอาชีวศึกษาเทคนิคบริหารธุรกิจกรุงเทพ ประชากรคือนักศึกษาระดับปวส. 1 และปวส. 2 วิทยาลัยอาชีวศึกษาเทคนิคบริหารธุรกิจกรุงเทพ จำนวน 525 คน

จากการวิจัยข้อมูล พบว่า เป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย ซึ่งส่วนใหญ่ระดับการศึกษาปัจจุบัน ปวส. 2 ต้องการศึกษาระดับปริญญาตรี เกรดเฉลี่ยสะสม 2.50-3.00 และมีรายได้ครอบครัวเฉลี่ยต่อเดือน 15,001 – 30,000 บาท

ปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกเรียนสถาบันอุดมศึกษาของนักเรียนสายอาชีวศึกษา วิทยาลัยอาชีวศึกษาเทคนิคบริหารธุรกิจกรุงเทพ ด้านผลผลิตและคุณภาพของนักเรียน ด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอนแก่นักศึกษา ด้านอาคารสถานที่และทำเลที่ตั้งของสถานศึกษา ด้านส่งเสริมการตลาด ด้านหลักฐานที่เป็นวัสดุอุปกรณ์ของสถานศึกษา ด้านองค์ประกอบของสถานศึกษา และด้านราคา ส่งผลต่อปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกเรียนสถาบันอุดมศึกษาของนักเรียนสายอาชีวศึกษา วิทยาลัยอาชีวศึกษาเทคนิคบริหารธุรกิจกรุงเทพ อยู่ในระดับ มาก ส่วนด้านบุคคลที่เกี่ยวข้องกับนักศึกษา ส่งผลต่อปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกเรียนสถาบันอุดมศึกษาของนักเรียนสายอาชีวศึกษา วิทยาลัยอาชีวศึกษาเทคนิคบริหารธุรกิจกรุงเทพ อยู่ในระดับปานกลาง

จากการทดสอบสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้ว่า ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ ระดับการศึกษาในปัจจุบัน การศึกษาต่อระดับปริญญาตรี เกรดเฉลี่ยสะสม และรายได้ครอบครัวเฉลี่ยต่อเดือน ที่แตกต่างกัน ส่งผลต่อปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกเรียนสถาบันอุดมศึกษาของนักเรียนสายอาชีวศึกษา วิทยาลัยอาชีวศึกษาเทคนิคบริหารธุรกิจกรุงเทพ แตกต่างกัน พบว่าเพศ ระดับการศึกษาในปัจจุบัน การศึกษาต่อระดับปริญญาตรี และเกรดเฉลี่ยสะสม ที่ต่างกันทำให้ปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกเรียนสถาบันอุดมศึกษาของนักเรียนสายอาชีวศึกษา วิทยาลัยอาชีวศึกษาเทคนิคบริหารธุรกิจกรุงเทพ ไม่แตกต่างกันในทุกเรื่องส่วนรายได้ครอบครัวเฉลี่ยต่อเดือนที่แตกต่างกันมีปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกเรียนสถาบันอุดมศึกษาของนักเรียนสายอาชีวศึกษา วิทยาลัยอาชีวศึกษาเทคนิคบริหารธุรกิจกรุงเทพ แตกต่างกัน ในด้านการส่งเสริมการตลาด และด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอนแก่นักเรียน อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05

คำสำคัญ: การเลือกเรียนสถาบันอุดมศึกษาของนักเรียนสายอาชีวศึกษา

ABSTRACT:

This research. Aims to 1) study factors affecting the selection of higher education institutions of vocational education students Bangkok Technical College of Business Administration Identify personal factors of vocational students. Bangkok Technical College of Business Administration The hypothesis of the research is: Current sex education Bachelor degree GPA And average monthly income different Affecting Factors Affecting the Selection of Higher Education Institutions of Vocational Education Students Bangkok Technical College of Business Administration Population is a college student. 1 and 2 Vocational College of Business Administration Bangkok 525

The study found that. More female than male Most of them currently have 2 years of college degree. GPA 2.50-3.00 And average monthly family income is 15,001 - 30,000 baht.

Factors affecting the selection of higher education institutions of vocational students Bangkok technical college of business administration productivity and quality of students The process of teaching and learning to students. The building, location and location of the school. Marketing promotion The evidence is the material of the school. School component and price Affecting Factors Affecting the Selection of Higher Education Institutions of Vocational Education Students Bangkok Technical College of Business Administration In a very high level The person involved with students. Affecting Factors Affecting the Selection of Higher Education Institutions of Vocational Education Students Bangkok Technical College of Business Administration Is moderately

Based on the research hypothesis testing that set that. Personal factors ie gender Current education level Bachelor degree GPA And average monthly family income different Affecting Factors Affecting the Selection of Higher Education Institutions of Vocational Education Students Bangkok Technical College of Business Administration Not different in every subject. The average monthly family income is different. Factors affecting the selection of higher education institutions of vocational students. Factors affecting the selection of higher education institutions of vocational students. Bangkok Technical College of Business Administration. Different In the field of marketing promotion. And the process of teaching and learning to students. Significantly at the 0.05 level

Keywords: Choosing higher education institutions Of vocational students

1. บทนำ

การจัดการศึกษาทางอาชีวศึกษาเป็นการจัดการศึกษาที่เน้นการฝึกอาชีพและทักษะรวมทั้งให้ความรู้ที่เหมาะสมกับการประกอบอาชีพ ซึ่งการจัดการศึกษาสายอาชีวศึกษาในปัจจุบัน ยังขาดศักยภาพในการดำเนินงาน มีความซ้ำซ้อนในการให้บริการ ส่วนใหญ่เป็นการจัดการศึกษาตามความพร้อมของสถานศึกษา และไม่สอดคล้องกับความต้องการของบุคคลและประเทศชาติ (บรรเลง ศรีนิลและคณะ, 2548 : 1) นอกจากนี้การจัดการฝึกอบรมทักษะแรงงานให้กับแรงงานในระดับต่าง ๆ ก็ยังดำเนินการได้ไม่มากนัก รวมทั้งไม่สามารถจัดการศึกษาและอบรมความรู้และทักษะหลายด้าน ให้แก่ผู้เรียน เพื่อสร้างความสามารถในการทำงานได้หลายอย่างหรือปรับเปลี่ยนไปตามความต้องการ

ของตลาดแรงงาน และเทคโนโลยีที่มีการเปลี่ยนแปลงให้ทันสมัยขึ้นอยู่ตลอดเวลา การศึกษาจึงเป็นกระบวนการที่สำคัญในการพัฒนาให้เป็นมนุษย์ที่มีปัญญา มีคุณธรรม มีความสามารถที่จะพัฒนาตนเองและสังคม ให้มีความสามารถในการประกอบอาชีพอันเป็นแรงงานสำหรับประเทศไทย ในการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษา ผู้เรียนมีโอกาสที่จะเลือกเรียนในมหาวิทยาลัยของรัฐและมหาวิทยาลัยเอกชน กระบวนการเข้าศึกษาต่อในมหาวิทยาลัยของรัฐต้องมีการสอบคัดเลือกและอาจเลือกได้ในคณะหรือสาขาวิชาที่มีความพอใจไม่มากนัก แต่การเข้าศึกษาต่อในมหาวิทยาลัยเอกชน นักศึกษาไม่จำเป็นต้องผ่านขั้นตอนทุกขั้นตอนเหมือนมหาวิทยาลัยของรัฐ ดังนั้น แรงจูงใจที่จะทำให้ผู้เรียนมาศึกษาต่อในมหาวิทยาลัยเอกชน จึงน่าจะมีความแตกต่างไปจากการเข้าศึกษาต่อในมหาวิทยาลัยของรัฐ (เปรมจิต

ศิริสานต์.2542:2)

มหาวิทยาลัยกรุงเทพสุวรรณภูมิ เปิดดำเนินการปีการศึกษา 2549 ในระดับปริญญาตรี หลักสูตรบริหารธุรกิจ 5 สาขา คือสาขาการจัดการ สาขาการตลาด สาขาคอมพิวเตอร์ธุรกิจ สาขาท่องเที่ยว สาขาการบัญชี หลักสูตรเทคโนโลยีสารสนเทศ 3 สาขา คือ สาขาเทคโนโลยีสารสนเทศ สาขาการจัดการอุตสาหกรรม สาขาการจัดการโลจิสติกส์ และหลักสูตรรัฐศาสตร สาขาวิชาประวัติศาสตร์ ด้วยศักยภาพและความพร้อมในการบริหารจัดการศึกษาอย่างมีคุณภาพได้มาตรฐาน สอดคล้องกับความต้องการของสังคมและชุมชน ปัจจุบันมีนักศึกษาทั้งหมดจำนวน 2,600 คน มหาวิทยาลัยกรุงเทพสุวรรณภูมิมุ่งมั่นพัฒนาหลักสูตร ระบบการเรียนการสอน คณาจารย์ บุคลากร ตลอดจนปัจจัยแวดล้อมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องให้สอดคล้องกับสภาวะการณ์ปัจจุบัน เพื่อผลิตบัณฑิตที่มีคุณภาพออกสู่สังคมให้เป็นที่ยอมรับแก่สังคมภายนอกต่อไป ควบคู่ไปกับมุ่งการประชาสัมพันธ์เพื่อสร้างการรับรู้ให้แก่ กลุ่มนักเรียน นักศึกษาและผู้ปกครอง เพื่อให้เป็นที่รู้จักในวงการสถาบันอุดมศึกษา

ปัจจัยต่าง ๆ เหล่านี้จะมีผลต่อการที่ ของนักเรียนสายอาชีวศึกษา วิทยาลัยอาชีวศึกษาเทคนิคบริหารธุรกิจกรุงเทพ ตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาต่อในมหาวิทยาลัยกรุงเทพสุวรรณภูมิ ผู้วิจัยซึ่งเป็นอาจารย์ผู้สอนในมหาวิทยาลัยกรุงเทพสุวรรณภูมิ จึงสนใจศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกเรียนสถาบันอุดมศึกษาของนักเรียนสายอาชีวศึกษา วิทยาลัยอาชีวศึกษาเทคนิคบริหารธุรกิจกรุงเทพ จะช่วยให้นักเรียนสายอาชีวศึกษา วิทยาลัยอาชีวศึกษาเทคนิคบริหารธุรกิจกรุงเทพ ในการเลือกเรียนสถาบันระดับปริญญาตรี เพื่อนำไปสู่การพัฒนาในประเด็นต่าง ๆ ทั้งในด้านหลักสูตรการเรียนการสอน สภาพแวดล้อมและกระบวนการเรียนการสอน คุณภาพของอาจารย์ผู้สอนและบุคลากร ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น เป็นสถาบันที่รองรับความต้องการของชุมชนและผลิตบัณฑิตที่มีคุณภาพสู่ชุมชนและสังคมต่อไป

วัตถุประสงค์ในการวิจัย

เพื่อปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกเรียนสถาบันอุดมศึกษาของนักเรียนสายอาชีวศึกษา วิทยาลัยอาชีวศึกษาเทคนิคบริหารธุรกิจกรุงเทพ

สมมติฐานการวิจัย

ปัจจัยส่วนบุคคล (เพศ ระดับการศึกษาปัจจุบัน การศึกษาต่อระดับปริญญาตรี เกรดเฉลี่ยสะสม และรายได้ครอบครัวเฉลี่ยต่อเดือน) ต่างกันทำให้ปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกเรียนสถาบันอุดมศึกษาของนักเรียนสายอาชีวศึกษา วิทยาลัยอาชีวศึกษาเทคนิคบริหารธุรกิจกรุงเทพแตกต่างกัน

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

ทำให้ทราบความต้องการที่แท้จริงในด้านต่าง ๆ ของนักเรียนสายอาชีวศึกษาวิทยาลัยอาชีวศึกษาเทคนิคบริหารธุรกิจกรุงเทพ ในการเลือกเรียนกับสถาบันอุดมศึกษา ระดับปริญญาตรี รวมถึงปัจจัยต่าง ๆ ที่ต้องปรับปรุงเร่งด่วนเพื่อตอบสนองความต้องการการศึกษาของนักเรียนให้มีประสิทธิภาพสูงสุด

2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกเรียนสถาบันอุดมศึกษา ของนักเรียนสายอาชีวศึกษา วิทยาลัยอาชีวศึกษาเทคนิคบริหารธุรกิจกรุงเทพ ได้ทำการศึกษาค้นคว้าเอกสารแนวคิด ทฤษฎี ตลอดจนงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็นกรอบในการศึกษา ดังนี้

1. แนวคิดในการศึกษาต่อหรือไม่ศึกษาต่อ

แนวคิดในการศึกษาต่อหรือไม่ศึกษาต่อ (ต้องการประกอบอาชีพ) ของผู้เรียนแต่ละคนย่อมเกี่ยวข้องกับความต้องการ (Need) ของแต่ละบุคคล ซึ่งอาจเรียกว่าปัจจัยภายใน (intimal factor) และการที่จะศึกษาต่อหลักสูตรใด สาขาใดสถาบันการศึกษาแห่งใด (ของรัฐหรือเอกชน) ก็ขึ้นอยู่กับสภาพความเหมาะสมของสถาบันนั้นว่าสามารถสนองความต้องการของพวกเขาได้เพียงไร (อารมณ เพชร ชื่น.2547)

2. ทฤษฎีการตัดสินใจ

สมคิด บางโม (2548:175) กล่าวว่า การตัดสินใจ หมายถึง การตัดสินใจเลือก ทางปฏิบัติซึ่งมีหลายทาง เป็นแนวปฏิบัติไปสู่เป้าหมายที่วางไว้ การตัดสินใจนี้ อาจเป็นการตัดสินใจ ที่จะกระทำการสิ่งใดสิ่งหนึ่งหรือหลายสิ่งหลายอย่าง เพื่อความสำเร็จตรงตามที่ตั้งเป็นเป้าหมายไว้ในทางปฏิบัติการตัดสินใจมักเกี่ยวข้องกับปัญหาที่ยุ่งยากซับซ้อน และมีวิธีการแก้ปัญหาให้วินิจฉัย มากกว่าหนึ่งทางเสมอ ดังนั้นจึงเป็นหน้าที่ของผู้วินิจฉัยปัญหาว่าจะเลือกสิ่ง

การปฏิบัติ โดยวิธีใด จึงจะบรรลุเป้าหมายอย่างดีที่สุดและบังเกิดผลประโยชน์สูงสุดแก่องค์กรนั้น

จากการที่มีผู้ให้ความหมายดังกล่าวข้างต้นจึงสรุปได้ว่า การตัดสินใจ หมายถึง กระบวนการที่ผู้บริหารตัดสินใจใช้ในการแก้ไขปัญหาขององค์กร หรือการกำหนดแนวทางการปฏิบัติ ซึ่งตั้งอยู่บนพื้นฐานข้อมูลข่าวสารที่ได้รับจากโครงสร้างองค์กร พฤติกรรมของบุคคลและกลุ่มทฤษฎีเกี่ยวกับส่วนประสมการตลาดสำหรับธุรกิจบริการ ศิริวรรณ เสรีรัตน์ และคณะ (2546:434-436) กล่าวว่าธุรกิจที่ให้บริการจะใช้ส่วนประสมทางการตลาด (Marketing Mix) หรือ 4P's เช่นเดียวกับธุรกิจขายสินค้าซึ่งประกอบด้วย (1) ผลิตภัณฑ์ (product) (2) ราคา (price) (3) สถานที่ (place) (4) การส่งเสริมการตลาด (promotion) และนอกจากนั้นยังต้องอาศัยเครื่องมืออื่น ๆ เพิ่มเติม ประกอบด้วย (5) บุคคล (people) หรือพนักงาน (Employees) ซึ่งต้องอาศัยการคัดเลือก (Selection) การจูงใจ (Motivation) เพื่อให้สามารถสร้างความพึงพอใจให้กับลูกค้าได้แตกต่างเหนือคู่แข่ง พนักงานต้องมีความสามารถ มีทัศนคติที่ดีสามารถตอบสนองต่อลูกค้า มีความคิดริเริ่ม มีความสามารถในการแก้ปัญหา และสามารถสร้างค่านิยมให้กับบริษัท (6) การสร้างและนำเสนอ ลักษณะทางกายภาพ (Physical Evidence and presentation) โดยพยายามสร้างคุณภาพโดยรวม (Total Quality Mangement (TQM) ตัวอย่าง โรงแรมต้องพัฒนาลักษณะทางกายภาพและรูปแบบการให้บริการ เพื่อสร้างคุณค่าให้กับลูกค้า (Customer -Value Propostion) ไม่ว่าจะเป็นด้านความสะอาด ความรวดเร็ว หรือผลประโยชน์อื่น ๆ (7) กระบวนการ (Process) เพื่อส่งมอบคุณภาพในการให้บริการกับลูกค้าได้รวดเร็วและสร้างความพึงพอใจให้กับลูกค้า (Customer Satisfaction)

4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

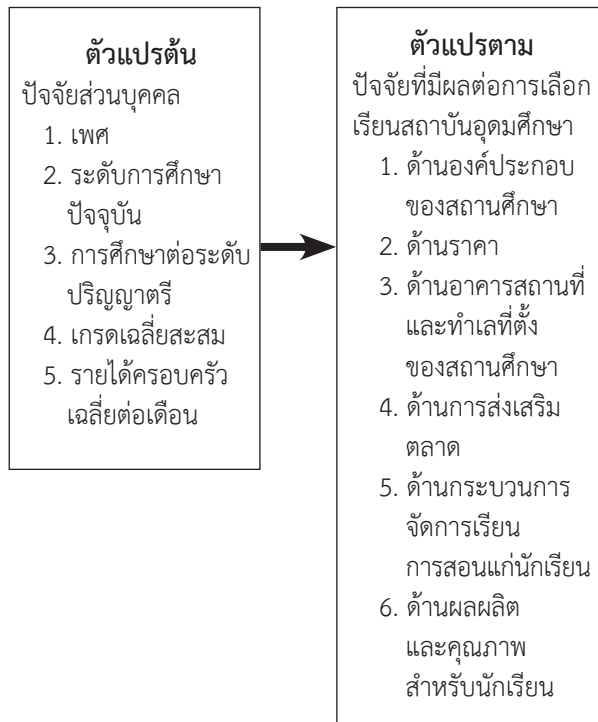
สามารถ โมรารวรรณ และไพโรจน์ เกิดสมุทร (2554: 11) ศึกษาปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดที่มีผลต่อการตัดสินใจศึกษาต่อในสถาบันอุดมศึกษาเอกชนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า มีผลต่อการตัดสินใจด้านผลิตภัณฑ์ พบว่าการเรียนการสอน และหลักสูตรที่มีมาตรฐาน แสดงถึงความสามารถของสถาบันอุดมศึกษาในการผลิตบัณฑิตที่มีคุณภาพ ซึ่งมีผลต่ออนาคตการทำงาน และสามารถปรับตัวสำหรับงานที่เกิดขึ้นตลอดชีวิต ด้านราคา คือ ค่าเทอมและค่าธรรมเนียมของโรงเรียน มีเงินกองทุนรัฐบาลให้กู้ยืม และเปิดโอกาสให้มีการผ่อนชำระค่าเล่าเรียนได้หลายงวด ด้านการจัดจำหน่าย ช่องทางการเข้า

ถึงบริการและสารสนเทศของสถาบันผ่านระบบ Internet เพราะว่าการระบบ Internet เป็นระบบที่สามารถเข้าถึงข้อมูลได้สะดวก ทุกที่ ทุกเวลา สร้างความเสมอภาคทางการศึกษาได้ตามภารกิจของสถาบันอุดมศึกษาให้ทุกคนมีโอกาสได้ศึกษาด้านการส่งเสริมการตลาด พบว่า สถาบันมีการแนะนำให้ความรู้ในการศึกษาต่อในสถาบันโดยบุคลากรที่มีคุณภาพ เพราะว่าการใช้บุคลากรในการแนะนำที่มีคุณภาพ จะสามารถสื่อสารข้อมูลในการศึกษาต่อในสถาบันอุดมศึกษาเอกชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

กุลธนี ศิริรักษ์ (2551:บทคัดย่อ) ความต้องการศึกษาต่อระดับปริญญาตรีและปัจจัยในการเลือกสถาบันในจังหวัดนครราชสีมา ชัยภูมิและบุรีรัมย์ ปัจจัยในการเลือกสถาบันเพื่อการศึกษาต่อจะให้ที่ต้ง ความสะดวกในการเดินทาง ความทันสมัยของหลักสูตรและสาขาวิชาที่เปิดสอน ค่าใช้จ่ายในการศึกษา สิ่งอำนวยความสะดวกและแหล่งเรียนรู้ภายใน ตามลำดับ ปัจจัยที่มีผลต่อความต้องการศึกษาต่อ คือรายได้โดยเฉลี่ยต่อเดือนของครอบครัว รองลงมาคือสถานภาพทางการศึกษา โดยผู้ที่จบการศึกษาแล้วจะมีแนวโน้มที่จะศึกษาต่อระดับปริญญาตรีน้อยกว่าผู้ที่กำลังศึกษาอยู่

กรอบแนวคิดในการศึกษา

จากการทบทวนแนวคิดเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกเรียนสถาบันอุดมศึกษาของนักเรียนสายอาชีวศึกษา วิทยาลัยอาชีวศึกษาเทคนิคบริหารธุรกิจกรุงเทพ และการทบทวนผลการวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยได้วางกรอบแนวคิดการวิจัย ครั้งนี้ตามที่ปรากฏดังนี้

ข้อความจำนวน 3 ข้อใหญ่ โดยมีเกณฑ์ในการกำหนดค่าน้ำหนักของการประเมินเป็น 5 ระดับตามวิธีของ ลิเคิร์ท (Likert Scale) ดังนี้

5	มากที่สุด
4	มาก
3	ปานกลาง
2	น้อย
1	น้อยที่สุด

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะอื่น ๆ ที่มีต่อสถาบันอุดมศึกษาแบบสอบถามเป็นแบบปลายเปิด (Open-Ended)

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ได้ดำเนินการโดยนำข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้มาตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ ลงรหัส บันทึกข้อมูล ทำการวิเคราะห์และประมวลผลข้อมูลโดยใช้เครื่องคอมพิวเตอร์

1. การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของนักเรียนอาชีวศึกษา ในแบบสอบถามตอนที่ 1 ซึ่งมีทั้งหมด 5 ข้อ ใช้วิธีหาค่าความถี่ (Frequency) แล้วสรุปออกมาเป็นร้อยละ (Percentage)

2. การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกเรียน สถาบันอุดมศึกษาของนักเรียนสายอาชีวศึกษา วิทยาลัยอาชีวศึกษาเทคนิคบริหารธุรกิจกรุงเทพ ในแบบสอบถามตอนที่ 2 ซึ่งเป็นการประเมินระดับความสำคัญของแต่ละปัจจัย แบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ใช้วิธีหาค่าเฉลี่ย (Mean: X) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation: SD) และสถิติอนุมาน ได้แก่ สถิติ (t-test) และวิธีวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One - way Analysis of Variance) และการทดสอบรายคู่ด้วยวิธี Least Square Difference ซึ่งเป็นการทดสอบสมมติฐาน

3. การกำหนดช่วงคะแนนค่าเฉลี่ยของปัจจัยต่าง ๆ มีดังนี้

ระดับ	ช่วงคะแนนของค่าเฉลี่ย	ความสำคัญ
4.50 – 5.00	หมายถึง ระดับความสำคัญมากที่สุด	
3.50 – 4.49	หมายถึง ระดับความสำคัญมาก	
2.50 – 3.49	หมายถึง ระดับความสำคัญปานกลาง	
1.50 – 2.49	หมายถึง ระดับความสำคัญน้อย	
1.00 – 1.49	หมายถึง ระดับความสำคัญน้อยที่สุด	

3. วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกเรียนสถาบันอุดมศึกษาของนักเรียนสายอาชีวศึกษา วิทยาลัยอาชีวศึกษาเทคนิคบริหารธุรกิจกรุงเทพ โดยมีขอบเขตและวิธีการวิจัยดังนี้

3.1 ขอบเขตประชากร

ประชากรในการศึกษาครั้งนี้คือนักเรียนวิทยาลัยอาชีวศึกษาเทคนิคบริหารธุรกิจกรุงเทพ ระดับชั้นปวส. 1 และปวส. 2 จำนวนทั้งหมด 525 คน

1.2 การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง ที่วิทยาลัยอาชีวศึกษาเทคนิคบริหารธุรกิจกรุงเทพ

1.3 เครื่องมือที่ใช้ในการสำรวจความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกเรียนสถาบันอุดมศึกษาของนักเรียนสายอาชีวศึกษา วิทยาลัยอาชีวศึกษาเทคนิคบริหารธุรกิจกรุงเทพ เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง แบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคล เป็นแบบสอบถามให้เลือกตอบจำนวน 5 ข้อ

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกเรียนสถาบันอุดมศึกษาของนักเรียนสายอาชีวศึกษา วิทยาลัยอาชีวศึกษาเทคนิคบริหารธุรกิจกรุงเทพ มีทั้งหมด 42 ข้อ แบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มี

4. การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับข้อคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะอื่น ๆ ใช้การนับความถี่และจัดอันดับ

4. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

จากการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกเรียนสถาบันอุดมศึกษาของนักเรียนสายอาชีวศึกษา วิทยาลัยอาชีวศึกษาเทคนิคบริหารธุรกิจกรุงเทพ ในครั้งนี้เป็นการศึกษา ปัจจัยส่วนบุคคลของนักเรียนอาชีวศึกษา วิทยาลัยอาชีวศึกษาเทคนิคบริหารธุรกิจกรุงเทพ ได้แก่ เพศ ระดับการศึกษาในปัจจุบัน การศึกษาต่อระดับปริญญาตรี เกรดเฉลี่ยสะสมและรายได้ครอบครัวเฉลี่ยต่อเดือน

จึงได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการส่งแบบสอบถามให้กับนักเรียนสายอาชีวศึกษา วิทยาลัยอาชีวศึกษาเทคนิคบริหารธุรกิจกรุงเทพ ระดับปวส. 1 และ ปวส. 5 จำนวนทั้งหมด 525 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100 ของจำนวนแบบสอบถามทั้งหมด โดยแบ่งการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ออกเป็น 3 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคล นักเรียนสายอาชีวศึกษา วิทยาลัยอาชีวศึกษาเทคนิคบริหารธุรกิจกรุงเทพทั้งสิ้น 525 คน พบว่า เป็นเพศหญิง จำนวน 355 คน คิดเป็นร้อยละ 67.62 และเพศชาย จำนวน 170 คน คิดเป็นร้อยละ 32.38 นักเรียน จำนวน 320 คน คิดเป็นร้อยละ 60.95 ต้องการศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน 390 คน คิดเป็นร้อยละ 74.29 มีเกรดเฉลี่ยสะสม 2.01 – 2.50 จำนวน 251 คน

5.สรุปผลการศึกษา อภิปรายผล ข้อค้นพบและข้อเสนอแนะ

5.1 สรุปผลการวิจัย

ผลจากการวิจัยเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกเรียนสถาบันอุดมศึกษาของนักเรียนสายอาชีวศึกษา วิทยาลัยอาชีวศึกษาเทคนิคบริหารธุรกิจกรุงเทพ มีรายละเอียดโดยสรุปดังนี้

1. ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคล ประชากรคือนักเรียนสายอาชีวศึกษา วิทยาลัยอาชีวศึกษาเทคนิคบริหารธุรกิจกรุงเทพ จำนวน 525 คน พบว่า ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ระดับการศึกษาปวส. 2 ซึ่งศึกษาต่อระดับปริญญาตรี เกรดเฉลี่ยสะสม 2.01-2.50 และมีรายได้ครอบครัวเฉลี่ยต่อเดือน 15,001-30,000 บาท

2. ปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกเรียนสถาบันอุดมศึกษาของนักเรียนสายอาชีวศึกษา วิทยาลัยอาชีวศึกษาเทคนิค

บริหารธุรกิจกรุงเทพ พบว่า โดยรวมทุกด้านมีผลอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ย พบว่า ด้านผลผลิตและคุณภาพของนักเรียน ด้านกระบวนการเรียนการสอนแก่นักเรียน ด้านอาคารสถานที่และทำเลที่ตั้งของสถานศึกษา ด้านส่งเสริมการตลาด ด้านหลักฐานที่เป็นวัสดุอุปกรณ์ของสถานศึกษา ด้านองค์ประกอบของสถานศึกษา และด้านราคา มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกเรียนสถาบันอุดมศึกษาของนักเรียนสายอาชีวศึกษา วิทยาลัยอาชีวศึกษาเทคนิคบริหารธุรกิจกรุงเทพ อยู่ในระดับปานกลาง ผลการศึกษาในแต่ละด้าน โดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ย

3. ผลการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกเรียนสถาบันอุดมศึกษาของนักเรียนสายอาชีวศึกษา วิทยาลัยอาชีวศึกษาเทคนิคบริหารธุรกิจกรุงเทพ มีปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกเรียนสถาบันอุดมศึกษาของนักเรียนสายอาชีวศึกษา วิทยาลัยอาชีวศึกษาเทคนิคบริหารธุรกิจกรุงเทพ แตกต่างกัน ในด้านการส่งเสริมการตลาด และด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอนแก่นักเรียน อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 เมื่อเปรียบเทียบเป็นรายคู่ ในด้านการส่งเสริมการตลาด พบว่า รายได้ของครอบครัวเฉลี่ยต่อเดือน 45,001-60,000 บาท มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกเรียนสถาบันอุดมศึกษาของนักเรียนสายอาชีวศึกษา วิทยาลัยอาชีวศึกษาเทคนิคบริหารธุรกิจกรุงเทพ สูงกว่ารายได้ของครอบครัวเฉลี่ยต่อเดือน 30,001-45,000 บาทและสูงกว่ารายได้ของครอบครัวเฉลี่ยต่อเดือน 60,001 บาทขึ้นไป อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05

5.4 ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการเรียนต่อสถาบันอุดมศึกษาของนักเรียนสายอาชีวศึกษา วิทยาลัยอาชีวศึกษาเทคนิคบริหารธุรกิจกรุงเทพ ในระดับมาก ได้แก่ ด้านผลผลิต และคุณภาพของนักเรียน ด้านกระบวนการเรียนการสอนแก่นักเรียน ด้านอาคารสถานที่และทำเลที่ตั้งของสถานศึกษา ด้านส่งเสริมการตลาด ด้านหลักฐานที่เป็นวัสดุอุปกรณ์ของสถานศึกษา ด้านองค์ประกอบของสถานศึกษาและด้านราคา ผู้ประกอบการควรตระหนักและมุ่งให้ความสำคัญ โดยนำประเด็นปัจจัยดังกล่าวไปวางแผนพัฒนาปรับปรุงเพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของนักเรียนสายอาชีวศึกษา วิทยาลัยอาชีวศึกษาเทคนิคบริหารธุรกิจกรุงเทพ และเพื่อตอบสนองความต้องการของชุมชนในการเป็นสถาบันที่รองรับและผลิตบัณฑิตที่มีคุณภาพสู่ชุมชนและสังคมต่อไป

2. ข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไป

ควรมีการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกเรียนสถาบันอุดมศึกษาของนักเรียนสายอาชีวศึกษา วิทยาลัยอาชีวศึกษาเทคนิคบริหารธุรกิจกรุงเทพ โดยนำแนวทางการวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาสและอุปสรรค เข้ามาศึกษา ร่วมกันควรมีการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกเรียนสถาบันอุดมศึกษาของกลุ่มผู้ทำงานแล้ว

เอกสารอ้างอิง

- [1] สามารถ โมรวรรณ และไพโรจน์ เกิดสมุทร (2554: 11) “ศึกษาปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดที่มีผลต่อการตัดสินใจศึกษาต่อในสถาบันอุดมศึกษาเอกชนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต 1”
- [2] กุลธนี ศิริรักษ์. 2551 “ความต้องการศึกษาต่อระดับปริญญาตรีและปัจจัยในการเลือกสถาบันในจังหวัดนครราชสีมา ชัยภูมิ” วารสารวิจัยมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี ปีที่ 10 ฉบับที่ 3
- [3] กัญกมล เกื้อนเหมือน. 2551 “ปัจจัยจูงใจในการเลือกเข้าศึกษาของนักศึกษาในมหาวิทยาลัยศรีปทุม.” วารสารศรีปทุมปริทัศน์ ปีที่ 8 ฉบับที่ 1:5-21.
- [4] สมคิด บางโม. 2548. “การจัดการองค์การ” ในองค์การและการจัดการ, พิมพ์ครั้งที่ 4 ปรับปรุงใหม่. กรุงเทพมหานคร: วิทยพัฒน์. 2548.

ภาวะผู้นำของนักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรบริหารการศึกษา
มหาวิทยาลัยกรุงเทพสุวรรณภูมิ
Leadership of graduated students of Higher Education Course,
Bangkok University Suvarnabhumi

ศศิณา สมเดช¹ ดร.วิศิษฐ์ แสงหิรัญ²

1,2สาขาการบริหารการศึกษา คณะบัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยกรุงเทพสุวรรณภูมิ

E-mail : noonbeeg12@hotmail.com

บทคัดย่อ:

การวิจัยในครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาภาวะผู้นำของนักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรบริหารการศึกษา คณะบัณฑิตวิทยาลัย โดยใช้แนวคิดและทฤษฎีภาวะผู้นำของ Bass ซึ่งเป็นการวิจัยเชิงสำรวจ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาภาวะผู้นำของนักศึกษาระดับปริญญาโท คณะบัณฑิตวิทยาลัย เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาและเก็บรวบรวมข้อมูลที่มีค่าความเชื่อมั่น 0.95 ได้แก่ แบบสอบถามที่ประกอบด้วย ส่วนที่เป็นคุณลักษณะทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม แบบทดสอบภาวะผู้นำเชิงพหุองค์ประกอบ MLQ-6S ZMultifactor Leadership Questionnaires) สร้างโดย Bass และ Avolio และแบบวัดระดับการทำงานเป็นทีมที่สร้างตามแนวคิดของ Romig

ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรบริหารการศึกษา คณะบัณฑิตวิทยาลัยกรุงเทพสุวรรณภูมิ ทั้งหมดจำนวน 154 คน ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุระหว่าง 31 -35 ปี สถานภาพ สมรส ซึ่งส่วนใหญ่เป็นครู ทำงานมาเป็นระยะเวลา 6-10 ปี มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 10,000 – 49,999 บาท

นักศึกษามีภาวะผู้นำทั้ง 3 แบบอยู่ในระดับปานกลางทั้งหมด เรียงลำดับดังนี้ ผู้นำการเปลี่ยนแปลง ผู้นำแบบแลกเปลี่ยน และผู้นำแบบปล่อยตามสบาย

นักศึกษามีระดับการทำงานเป็นทีมโดยรวม อยู่ในระดับมาก และมีระดับการทำงานเป็นทีมอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยด้านการประสานงานมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมา คือ ด้านการร่วมมือ ด้านการติดต่อสื่อสาร ด้านการมีความคิดสร้างสรรค์ และด้านการปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง ในปัจจัยย่อยการทำงานเป็นทีมด้านการติดต่อสื่อสาร ปัจจัยย่อยที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ สมาชิกในทีมได้รับทราบเป้าหมายในการทำงานจากหัวหน้าทีม ด้านการร่วมมือ ปัจจัยย่อยที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ สมาชิกในทีมช่วยเหลือกันเพื่อให้งานบรรลุเป้าหมายตามที่กำหนด ด้านการประสานงาน ปัจจัยย่อยที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ สมาชิกในทีมมีการประสานงานกันด้วยมารยาทและการพูดจาที่ดีต่อกัน ด้านการมีความคิดสร้างสรรค์ ปัจจัยย่อยที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ สมาชิกในทีมมีการปฏิบัติกิจกรรมพัฒนาคุณภาพอย่างต่อเนื่อง

การคำนวณหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ พบว่า ระดับพฤติกรรมภาวะผู้นำโดยรวมทั้ง 7 องค์ประกอบ และระดับพฤติกรรมการทำงานเป็นทีมโดยรวมทั้ง 5 ด้านมีความสัมพันธ์กัน ทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และมีความสัมพันธ์กันอยู่ในระดับปานกลาง ($r=0.586$)

คำสำคัญ: ภาวะผู้นำ หลักสูตรบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยกรุงเทพสุวรรณภูมิ

ABSTRACT:

Leadership of graduate students M.ed. Courses Faculty ,University Using the concepts and theories of leadership Bass , a survey research. The objective is to study leadership of graduate students . The Graduate School The instruments used in the study and collecting valuable data confidence is a questionnaire containing 0.95 . The common features of the respondents. Leadership test multiple elements MLQ-6S ZMultifactor Leadership Questionnaires) by Bass and Avolio and measure the level of teamwork that created the concept of Romig.

The results showed that Graduate students MBA Courses The Graduate School 154 people, mostly men . Between the ages of 31-35 years old , married, which is majority-owned entity. A position as a manager Work for a period of 6-10 years, with a median income of 10,000 - 49,999 THB .

Student leadership all these 3 are moderate . Following order: Change Leaders New Leadership Relaxed and Leadership

Some students work as a team overall. At a high level And with a high level of teamwork in all aspects. In coordination with the most average . Followed by the partnership . The Communications The creative And continuous improvement . In sub-factor , teamwork and communication . The subgroup with the highest average . The team members get to know the work of the team leader. The partnership The subgroup with the highest average. The closer the team and help each other to achieve the set. Coordination The subgroup with the highest average. The team has come close coordination with courtesy and talking with each other. The creative The subgroup with the highest average. Team members are continuous quality improvement activities.

Keywords: Leadership, Graduated Students, Graduated School

1. บทนำ

ภาวะผู้นำ (Leadership) เป็นเครื่องมือวัดความสำเร็จประการหนึ่ง และเป็นเกณฑ์ที่นำมาใช้พิจารณารางวัลคุณภาพแห่งชาติ (Thailand Quality Award: TQA) ซึ่งเป็นรางวัลเกียรติยศสูงสุด สำหรับองค์กรทั้งในด้านธุรกิจและรัฐกิจ (นิตย สัมมาพันธ์, 2549: 11) โดยพิจารณาจากวิสัยทัศน์ของผู้บริหาร การกำหนดทิศทางในการดำเนินกลยุทธ์ ค่านิยมขององค์กร การทบทวนทิศทางขององค์กรและการติดตามผลการดำเนินงาน การสื่อสารในองค์กรเพื่อสร้างความเข้าใจระหว่างพนักงานกับผู้บริหารหรือระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ ระบบการบริหารทรัพยากรมนุษย์ที่มุ่งเน้นการพัฒนาบุคลากรในองค์กร การส่งเสริมการเรียนรู้ และการมีส่วนร่วมของพนักงาน ตลอดจนความรับผิดชอบต่อสังคมและการมีส่วนร่วมในการพัฒนาสังคมองค์กร

ความผันผวนในโลกยุคปัจจุบันเกิดขึ้นอย่างรวดเร็วมาก จึงเป็นการยากที่มนุษย์จะสามารถคาดเหตุการณ์ล่วงหน้าและควบคุมสิ่งที่เกิดขึ้นในองค์กรของตนได้ ความเปลี่ยนแปลงดังกล่าว ส่งผลกระทบและก่อให้เกิดความ

จำเป็นต้องเปลี่ยนแปลงเกี่ยวกับการบริหารจัดการองค์กรและบทบาทภาวะผู้นำไปสู่มุมมองแบบใหม่เพื่อให้สอดคล้องกับสถานะที่เกิดขึ้น ภาวะผู้นำเป็นกระบวนการสำคัญที่ผู้นำช่วยสร้างความชัดเจนแก่ผู้ใต้บังคับบัญชาให้มองเห็นภาพความเป็นจริงแก่องค์กร แก่ผู้อื่น ให้ช่วยมองเห็นทิศทางและจุดมุ่งหมายชัดเจนภายใต้ภาวะการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของโลก (สุเทพ พงศ์ศรีวัฒน์, 2548 : 3)

มหาวิทยาลัยกรุงเทพสุวรรณภูมิเป็นสถาบันอุดมศึกษาที่จัดตั้งขึ้น เพื่อตอบสนองความต้องการของสังคมในด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ที่มี คุณธรรม คุณภาพ และทัศนคติที่ดีต่อธรรมชาติ และเพื่อนมนุษย์ มุ่งมั่นที่จะสร้าง ความเป็นเลิศทางความคิด วิชาการ และการดำรงชีวิต ควบคู่กันไปทั้งสามด้านเพื่อให้ผู้สำเร็จการศึกษาจากสถาบัน อุดมศึกษาแห่งนี้ เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ด้วยคุณภาพแห่งชีวิต

หลักสูตรบริหาร มหาวิทยาลัยกรุงเทพสุวรรณภูมิ เปิดพุทธศักราช 2555 เป็นหลักสูตรที่มุ่งเน้นพัฒนาความรู้ความสามารถและทักษะด้านการบริหารจัดการขั้นสูง ให้ผู้บริหารและผู้ที่มีศักยภาพในการเป็นผู้บริหาร โดยมุ่งเน้น การวางแผนกลยุทธ์ ที่สามารถนำไปใช้ปฏิบัติได้ด้วยเหตุผล

ดังกล่าว ผู้ศึกษาจึงต้องการศึกษาภาวะผู้นำของนักศึกษา ระดับปริญญาโท หลักสูตรบริหารการศึกษามหาวิทยาลัย กรุงเทพมหานคร เพื่อเป็นข้อมูลและแนวทางในการพัฒนา นักศึกษาต่อไป

วัตถุประสงค์ในการวิจัย

1. เพื่อศึกษาภาวะผู้นำของนักศึกษา ระดับปริญญาโท หลักสูตรบริหารการศึกษามหาวิทยาลัยกรุงเทพมหานคร
2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการทำงานเป็นทีมและภาวะผู้นำของนักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรบริหารการศึกษามหาวิทยาลัยกรุงเทพมหานคร

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

1. ทราบภาวะผู้นำของนักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรบริหารการศึกษามหาวิทยาลัยกรุงเทพมหานคร
2. ทราบความสัมพันธ์ระหว่างการทำงานเป็นทีมและภาวะผู้นำของนักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรบริหารการศึกษามหาวิทยาลัยกรุงเทพมหานคร

สมมติฐานงานวิจัย

1. คุณลักษณะทั่วไปมีความสัมพันธ์กับการทำงานเป็นทีม ของนักศึกษามหาวิทยาลัยกรุงเทพมหานคร แตกต่างกันไป
2. ภาวะผู้นำมีความสัมพันธ์กับการทำงานเป็นทีมของนักศึกษา ระดับปริญญาโทมหาวิทยาลัยกรุงเทพมหานคร แตกต่างกันไป

2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาภาวะผู้นำของนักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรบริหารการศึกษามหาวิทยาลัย ผู้ศึกษาได้ค้นคว้าเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยมีสาระสำคัญครอบคลุมเนื้อหาที่เกี่ยวข้องดังนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับภาวะผู้นำ

- 1.1 ความหมายของภาวะผู้นำ นักวิชาการหลายท่านได้ให้ความหมายของภาวะผู้นำในหลายทัศนะ ดังนี้
ปัทมจารัต บัญอนันต์(2553) ได้ศึกษาคุณลักษณะภาวะผู้นำของกรรมการชุมชนมาบสองค่ายมวย เขตเทศบาล

เมืองหนองปรือ จังหวัดชลบุรี กับภาวะผู้นำแบบมีส่วนร่วม กล่าวว่าคุณำแต่ละคนมีคุณลักษณะที่แตกต่างกันอันเนื่องมาจากภูมิหลังความเป็นมา และประสบการณ์ที่แตกต่างกันออกไป

สรินทรรัตน์ มุสิกการยกุล (2548:15) กล่าว ผู้นำหมายถึง บุคคลที่ได้รับการแต่งตั้งให้เป็นหัวหน้าในกลุ่มหรือในองค์กรนั้น หรือไม่ได้รับการแต่งตั้งก็ตาม แต่เป็นผู้มีอิทธิพลเหนือกว่าบุคคลอื่น มีบทบาทในการนำกลุ่มไปสู่จุดหมายที่วางไว้เป็นผู้ที่ประสานงานอันเกี่ยวกับกิจกรรมของกลุ่มเพื่อส่งเสริมให้มีการเปลี่ยนแปลง การสรรหาของกลุ่มอย่างมีประสิทธิภาพ สนับสนุนส่งเสริมการปฏิสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกในกลุ่มให้ดำเนินไปด้วยดี

จากความข้างต้นสรุปได้ว่า ผู้นำ หมายถึง บุคคลที่ได้รับการยอมรับหรือมอบหมายให้เป็นผู้เป็นผู้นำเป็นผู้มีอิทธิพลเหนือกว่าบุคคลอื่น สามารถใช้อิทธิพลโน้มน้าวให้บุคคลอื่นยอมปฏิบัติตามมีบทบาทในการใช้ศิลปะชักจูงใจ ทำให้บุคคลเหล่านั้นเต็มใจที่จะทำงานให้สำเร็จผลตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ด้วยความพึงพอใจ หรือเป็นการทำให้เกิดการทำงานร่วมกันทั้งผู้นำและผู้ตาม หรือการทำงานเป็นทีมนั่นเอง

คุณลักษณะของผู้นำที่ดี

พัชรานี พักทองพรรณ (2553) ได้กล่าวถึงคุณลักษณะผู้นำที่พึงประสงค์ ปัจจัยหลักสำคัญของการเป็นผู้นำจะประกอบด้วยคุณลักษณะ 5 ด้าน คือ ด้านความรู้ ด้านทักษะ ด้านทัศนคติ ด้านคุณธรรม จริยธรรม และด้านบุคลิกภาพ รองลงมาคือปัจจัยทางด้านธรรมาภิบาล การปกครองอย่างมีคุณธรรมและจริยธรรม รวมถึงการมีทัศนคติที่ดีต่อการทำงานและบุคคลรอบข้าง

จากการศึกษาคุณลักษณะของผู้นำที่ดีสรุปได้ว่า ผู้นำที่ดีควรเป็นผู้ที่มีความรู้ ความเฉลียวฉลาดบุคลิกภาพดี เป็นที่น่าเคารพ เป็นที่นับถือ น่าไว้วางใจ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์สิ่งใหม่ๆ มีมนุษยสัมพันธ์ มีความรับผิดชอบ มีอารมณ์ขันและทำงานอย่างมีระเบียบ คุณลักษณะดังกล่าวนี้เป็นคุณลักษณะของผู้นำ

1.2 ทฤษฎีการเป็นผู้นำ

ศิริวรรณ เสรีรัตน์ และคณะ (2542: 437-452) ได้กล่าวถึงทฤษฎีของการเป็นผู้นำไว้ 3 ทฤษฎี ดังนี้

ทฤษฎีคุณลักษณะผู้นำ (Trait Theories of Leadership) เป็นทฤษฎีซึ่งเกี่ยวกับลักษณะเฉพาะตัวของผู้นำ ในระหว่างครึ่งแรกของศตวรรษที่ 20 ผู้วิจัยได้ศึกษาวิธีการต่างๆ ได้คาดคะเนประสิทธิผลของผู้นำโดยถือเกณฑ์ลักษณะส่วนตัว เช่น บุคลิกภาพ ทักษะและลักษณะทางกายภาพ (ความสูงและรูปร่างลักษณะ) จากการสำรวจลักษณะของ

ผู้นำที่มีชื่อเสียง พบว่า ผู้นำที่มีประสิทธิภาพสูงสุดโดยทั่วไป ฉลาด กระตือรือร้น ตื่นตัวกับความต้องการของบุคคลอื่น เข้าใจงานมีทักษะในการติดต่อสื่อสารที่ดี มีความคิดริเริ่ม ชอบแก้ปัญหา มีความเชื่อมั่นในตนเอง มีความรับผิดชอบ มีตำแหน่งสำคัญ และมีลักษณะเด่น

ทฤษฎีความเป็นผู้นำเชิง

พฤติกรรมศาสตร์ (Behavioral Theories of Leadership) ทฤษฎีทางพฤติกรรมศาสตร์มีแนวความคิดในการศึกษาที่เกี่ยวกับผู้นำโดยอาศัยการศึกษาพื้นฐานจากบุคลิกภาพหรือลักษณะนิสัยของผู้นำพฤติกรรมของผู้นำแบบเผด็จการ (Autocratic) ผู้นำแบบประชาธิปไตย (Democratic) และผู้นำแบบเสรีนิยม (Free – Rain) นอกจากนี้ยังมีผลงานการวิจัยดังต่อไปนี้

1) การศึกษาของมหาวิทยาลัย Michigan (The Michigan Studies) นักวิชาการของมหาวิทยาลัย Michigan ได้ศึกษาเรื่องความเป็นผู้นำ โดยพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างผู้นำและผู้ใต้บังคับบัญชากับประสิทธิภาพในการทำงานกลุ่ม Michigan ได้ข้อสรุป 2 ประการ คือ (1) การมุ่งที่คนหรือพนักงาน และ (2) การมุ่งที่ผลผลิตหรืองาน

2) การศึกษาของมหาวิทยาลัย Ohio (The Ohio State Studies) ประมาณปลายปี 1940 ได้มีผู้รวบรวมผลงานการวิจัยเกี่ยวกับพฤติกรรมของผู้นำสองประเภท คือ ผู้นำที่เริ่มต้นจากตนเองเป็นหลัก และผู้นำอีกประเภทหนึ่งคือผู้นำที่คำนึงถึงผู้อื่นเป็นหลัก

3) ตารางการจัดการของ Blake และ Mouton (Blake and Mouton's Managerial Grid) ตารางการจัดการ (Managerial Grid) เป็นวิธีการซึ่งพัฒนาโดย Blake และ Mouton เพื่อวิเคราะห์พฤติกรรมผู้นำโดยใช้ตารางซึ่งมีสองแกน คือ ความเอาใจใส่คนและความเอาใจใส่งาน

- ความเอาใจใส่ในคน (Concern for People) หมายถึง การเอาใจใส่และให้ความสำคัญต่องานมากกว่าคน ไม่ชอบมอบหมายงานหรือกระจายอำนาจ

2.3 แนวคิดเกี่ยวกับการทำงานเป็นทีม

ความหมายของการทำงานเป็นทีม

ในการดำเนินงานขององค์การให้บรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่วางไว้ได้อย่างมีประสิทธิภาพนั้น ทุกคนในองค์การต้องรู้สึกว่าจะต้องอยู่ “ทีม” เดียวกัน และร่วมแรงร่วมใจให้ประสบผลสำเร็จร่วมกัน ผู้บริหารจึงต้องสร้างทีมงานขึ้นในองค์การ และกระตุ้นให้ทุกคนมีความรู้สึกว่าเป็นผู้มีส่วนร่วมในฐานะส่วนหนึ่งของทีมซึ่งได้มีนักวิชาการหลายท่านได้ให้ความหมายของการทำงานเป็นทีมไว้ดัง

Johnson และ Johnson (1991, อ้างใน ปราณี งามสูตร และจรัส ดวงสุวรรณ, 2545:435) ได้อธิบายว่า ทีม หมายถึง กลุ่มบุคคลที่มีความสัมพันธ์กันมารวมตัวกัน เพื่อปฏิบัติงานให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ร่วมกัน

Kezsbom (1990, อ้างในปราณี งามสูตร และจรัส ดวงสุวรรณ, 2545: 51) ได้ให้ความเห็นว่า ทีม หมายถึง การมอบหมายพิเศษให้กับกลุ่มบุคคล ซึ่งมีเป้าหมายร่วมและตระหนักถึงบทบาทที่ต้องพึ่งพากันในการปฏิบัติงานและทราบว่าจะใช้ความสามารถที่มีอยู่ของแต่ละคนให้สัมพันธ์กันอย่างไร เพื่อรวมพลังกันในอันจะนำความสำเร็จมาสู่งานที่ได้รับมอบหมาย

จากการศึกษาวิจัยดังกล่าวทำให้ทราบถึงลักษณะภาวะผู้นำว่าจะต้องมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์กลยุทธ์ด้วยจินตนาการที่หลากหลาย สามารถมีภาวะผู้นำที่แตกต่างกัน เช่น แบบการเปลี่ยนแปลง แบบแลกเปลี่ยน แบบปล่อยปละละเลย นอกจากนี้แล้วไม่ว่าจะเป็นผู้นำแบบไหนก็ต้องทำงานเป็นทีม

2.4 กรอบแนวคิดในการศึกษา

การศึกษาครั้งนี้มีกรอบความคิด ซึ่งจะใช้เป็นแนวทางในการศึกษา ดังต่อไปนี้

1) ตัวแปรต้น

1.1 ข้อมูลทั่วไป

- เพศ
- อายุ
- สถานภาพสมรส
- อาชีพ
- ระดับตำแหน่งงาน
- ระยะเวลาทำงาน
- รายได้เฉลี่ยต่อเดือน

2) ตัวแปรตาม

2.1 ภาวะผู้นำ

- แบบการเปลี่ยนแปลง
- แบบแลกเปลี่ยน
- แบบปล่อยปละละเลย

2.2 การทำงานเป็นทีม

- การติดต่อสื่อสาร
- ความร่วมมือ
- การประสานงาน
- การมีความคิดสร้างสรรค์
- การปรับปรุงงานอย่างต่อเนื่อง

3. วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาภาวะผู้นำของนักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรบริหารการศึกษา คณะบัณฑิตมหาวิทยาลัย โดยมีขอบเขตและวิธีการศึกษาดังนี้

3.1 ขอบเขตการศึกษา

เนื้อหาการศึกษาครั้งนี้ประกอบด้วย การศึกษาถึงภาวะผู้นำของนักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยกรุงเทพสุวรรณภูมิ โดยจะพิจารณาประเมินระดับความรู้สึกหรือการรับรู้ของนักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรบริหารการศึกษา ดังนี้

1. ทฤษฎีภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของ Bass and Avolio (Bass and Avolio, 1990) ซึ่งแบ่งพฤติกรรมผู้นำการเปลี่ยนแปลง ได้แก่

- แบบการเปลี่ยนแปลง
- แบบแลกเปลี่ยน
- แบบปล่อยปละ

2. ความสัมพันธ์ระหว่างการทำงานเป็นทีมและภาวะผู้นำของนักศึกษาระดับปริญญาโท มหาวิทยาลัยกรุงเทพสุวรรณภูมิ ด้านการทำงานเป็นทีมใช้ทฤษฎีของ Romig (1996) ซึ่งพบว่าการทำงานเป็นทีมที่มีประสิทธิภาพนั้น ประกอบด้วย 5 ด้าน ได้แก่ การติดต่อสื่อสาร ความร่วมมือ การประสานงาน การมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ การปรับปรุงงานอย่างต่อเนื่อง

3.2 ขอบเขตประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยกรุงเทพสุวรรณภูมิ นักศึกษาที่กำลังศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2559 ทั้งหมด จำนวน 154 คน ทำการศึกษาเฉพาะนักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรบริหารการศึกษามหาวิทยาลัยกรุงเทพสุวรรณภูมิ

3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

โดยใช้แบบสอบถามภาวะผู้นำของนักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรบริหารการศึกษา คณะบัณฑิตมหาวิทยาลัย

3.4 เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ แบบสอบถาม โดยแบ่งออกเป็น 4 ส่วน

ส่วนที่ 1 คำถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย เพศ อายุ สถานภาพ อาชีพ ระดับตำแหน่งงาน ระยะเวลาทำงาน ปลายรายได้เฉลี่ยต่อเดือน

ส่วนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับภาวะผู้นำ ประกอบคำถามที่พัฒนาจากแบบทดสอบภาวะผู้นำเชิงพหุองค์ประกอบสร้างโดย Bass และ Avolio ประกอบด้วยคำถามจำนวน 21 ข้อ แบ่งองค์ประกอบต่าง ๆ ของผู้นำ 7 องค์ประกอบ โดยคะแนนแต่ละองค์ประกอบมาจากการรวมคะแนนจากแบบสอบถาม

ส่วนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับการทำงานเป็นทีม ประกอบด้วยคำถามที่พัฒนาจากแบบสอบถามของ อารีย์ อุณหสุทธิยานนท์ (2511) ที่สร้างตามแนวคิดของ Romig (1996) ประกอบด้วยคำถามจำนวน 25 ข้อ แบ่งเป็น 5 องค์ประกอบ ดังนี้

องค์ประกอบที่ 1 การติดต่อสื่อสาร จำนวน 5 ข้อ

องค์ประกอบที่ 2 ความร่วมมือ จำนวน 5 ข้อ

องค์ประกอบที่ 3 การประสานงาน จำนวน 5 ข้อ

องค์ประกอบที่ 4 การมีความคิดสร้างสรรค์ จำนวน 5 ข้อ

องค์ประกอบที่ 5 การปรับปรุงงานอย่างต่อเนื่อง จำนวน 5 ข้อ

ส่วนที่ 4 ปัญหาที่พบและข้อเสนอแนะที่เกี่ยวข้องกับภาวะผู้นำของนักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรบริหารการศึกษา คณะมหาดบัณฑิตมหาวิทยาลัย

3.5 สถานที่ในการดำเนินการศึกษาและรวบรวมข้อมูลในการศึกษาครั้งนี้ใช้ คณะบัณฑิตมหาวิทยาลัย เป็นสถานที่ในการดำเนินการศึกษาและรวบรวมข้อมูล

3.6 ระยะเวลาการศึกษา การศึกษาครั้งนี้ใช้ระยะเวลาศึกษา ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2559

4. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาเรื่อง ภาวะผู้นำของนักศึกษาระดับปริญญาโทหลักสูตรบริหารการศึกษา คณะบัณฑิตมหาวิทยาลัย มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาภาวะผู้นำของนักศึกษาระดับปริญญาโทหลักสูตรบริหารการศึกษา คณะบัณฑิตมหาวิทยาลัย โดยค่าความเชื่อมั่นในการทดสอบแบบสอบถามสำหรับการศึกษานี้มีค่า 0.957 เพื่อตรวจสอบว่าคำถามสามารถสื่อความหมายตรงตามความต้องการตลอดจนมีความเหมาะสมหรือไม่มีความยากง่ายเพียงใด ซึ่งเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากนักศึกษาระดับปริญญาโทหลักสูตรบริหารการศึกษา คณะบัณฑิตมหาวิทยาลัย กำลังศึกษาในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2559 จำนวน 154 คน ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการศึกษาได้แบ่งออกเป็น 7 ส่วนดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของนักศึกษาระดับปริญญาโทหลักสูตรบริหารการศึกษาคณะบัณฑิตมหาวิทยาลัยนักศึกษาระดับปริญญาโทหลักสูตรบริหารการศึกษาคณะบัณฑิตมหาวิทยาลัย ส่วนใหญ่มีสถานภาพโสด จำนวน 84 คน คิดเป็นร้อยละ 54.55 และมีสถานภาพสมรส จำนวน 70 คน คิดเป็นร้อยละ 45.45 นักศึกษาระดับปริญญาโทหลักสูตรบริหารการศึกษาคณะบัณฑิตมหาวิทยาลัย ส่วนใหญ่ครู จำนวน 76 คน คิดเป็นร้อยละ 49.35 รองลงมาคือเป็นรับราชการ/รัฐวิสาหกิจ จำนวน 58 คน คิดเป็นร้อยละ 37.66 และพนักงานบริษัท จำนวน 20 คน คิดเป็นร้อยละ 12.99 ตามลำดับ ส่วนใหญ่มีตำแหน่งหัวหน้าสาขา จำนวน 85 คน คิดเป็นร้อยละ 55.19 รองลงมาคือ ระดับครูผู้สอน จำนวน 38 คน คิดเป็นร้อยละ 24.68 ระดับเจ้าหน้าที่ระดับปฏิบัติการ จำนวน 31 คน คิดเป็นร้อยละ 20.13 ตามลำดับ ส่วนใหญ่ทำงานมาเป็นระยะเวลา 1-5 ปี จำนวน 55 คน คิดเป็นร้อยละ 35.71 รองลงมาคือ ทำงานมาเป็นระยะเวลา 6-10 ปี จำนวน 50 คน คิดเป็นร้อยละ 32.47 ทำงานมาเป็นระยะเวลา 16 ปีขึ้นไป จำนวน 30 คน คิดเป็นร้อยละ 19.48 และทำงานมาเป็นระยะเวลา 11-15 ปี จำนวน 19 คน คิดเป็นร้อยละ 12.34 มีรายได้ต่อเดือน 10,000-39,999 บาท จำนวน 59 คน คิดเป็นร้อยละ 38.31 รองลงมาคือ รายได้ต่อเดือน 40,000-69,999 บาท จำนวน 50 คน คิดเป็นร้อยละ 32.47 รายได้ต่อเดือน 70,000-99,999 บาท และ 100,000 บาทขึ้นไป เท่ากันคือ จำนวน 48 คน คิดเป็นร้อยละ 31.17 ตามลำดับ

ส่วนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับภาวะผู้นำของของนักศึกษาระดับปริญญาโทหลักสูตรบริหารการศึกษาคณะบัณฑิตมหาวิทยาลัย การวิเคราะห์ภาวะผู้นำ ได้แบ่งภาวะผู้นำออกเป็น 3 กลุ่ม นักศึกษาปริญญาโทหลักสูตรบริหารการศึกษาศาหรับผู้บริหารมีภาวะผู้นำทั้ง 3 แบบอยู่ในระดับปานกลางทั้งหมด โดยมีภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงมากที่สุด รองลงมาคือ ภาวะผู้นำแบบแลกเปลี่ยน และภาวะผู้นำแบบปล่อยตามสบาย

ส่วนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับภาวะผู้นำของของนักศึกษาระดับปริญญาโทหลักสูตรบริหารการศึกษาคณะบัณฑิตมหาวิทยาลัย จำแนกตาม เพศ อายุ สถานภาพ อาชีพ ระดับตำแหน่งงาน ระยะเวลาทำงาน และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน นักศึกษาชายมีภาวะผู้นำทั้ง 3 แบบอยู่ในระดับปานกลางมากที่สุด ดังนี้ ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง และภาวะผู้นำแบบแลกเปลี่ยน เท่ากัน จำนวน 52 คน คิดเป็นร้อยละ 34.40 และผู้นำแบบปล่อยตามสบาย จำนวน 46 คน คิดเป็นร้อยละ 29.87 เมื่อพิจารณาตามองค์ประกอบ

นักศึกษาชายมีภาวะผู้นำที่อยู่ในระดับสูงมากที่สุดได้แก่ องค์ประกอบที่ 2: การสร้างแรงบันดาลใจ จำนวน 32 คน คิดเป็นร้อยละ 20.78 และองค์ประกอบที่ 5: การให้รางวัลตามสถานการณ์ จำนวน 28 คน คิดเป็นร้อยละ 18.18 สำหรับองค์ประกอบที่นักศึกษาชายมีภาวะผู้นำอยู่ในระดับปานกลางมากที่สุด ได้แก่ องค์ประกอบที่ 7: การบริหารแบบขาดภาวะผู้นำ จำนวน 32 คน คิดเป็นร้อยละ 20.78 องค์ประกอบที่ 6: การบริหารแบบวางเฉย จำนวน 31 คน คิดเป็นร้อยละ 20.13 องค์ประกอบที่ 1: อานาจิตตใจ หรือ บารมี และ องค์ประกอบที่ 4: การมุ่งความสัมพันธ์เป็นรายคน เท่ากัน คือ จำนวน 30 คน คิดเป็นร้อยละ 19.48 องค์ประกอบที่ 3: การกระตุ้นการใช้ปัญญา จำนวน 27 คน คิดเป็นร้อยละ 17.53 การสร้างแรงบันดาลใจ จำนวน 35 คน คิดเป็นร้อยละ 22.73

5.สรุปผลการศึกษา อภิปรายผล ข้อค้นพบและข้อเสนอแนะ

5.1 สรุปผลการศึกษา

การศึกษาค้นคว้าแบบอิสระเรื่องภาวะผู้นำของนักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรบริหารการศึกษามหาวิทยาลัยกรุงเทพสุวรรณภูมิ โดยใช้แนวคิดและทฤษฎีภาวะผู้นำของ Bass (1978, อ้างใน สุเทพ พงศ์ศรีวัฒน์, 2548:368) ซึ่งเป็นการศึกษาเชิงสำรวจ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาภาวะผู้นำของนักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรบริหารการศึกษามหาวิทยาลัยกรุงเทพสุวรรณภูมิ

จากแบบสอบถามจำนวน 154 ชุด จากประชากรศึกษาทั้งหมด คือ นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรบริหารการศึกษามหาวิทยาลัยกรุงเทพสุวรรณภูมิ สรุปผลได้ดังนี้

ส่วนที่ 1 คุณลักษณะทั่วไป

เพศ นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรบริหารการศึกษามหาวิทยาลัยกรุงเทพสุวรรณภูมิ ทั้งหมดจำนวน 154 คน ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง 120 คน คิดเป็นร้อยละ 77.92 และเป็นเพศชาย 34 คน คิดเป็นร้อยละ 22.08

อายุ นักศึกษาส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 25-35 ปี จำนวน 51 คน คิดเป็นร้อยละ 34.14 รองลงมาคือ มีอายุระหว่าง 36-40 ปี จำนวน 80 คน คิดเป็นร้อยละ 51.95 และมีอายุระหว่าง 46-55 ปี จำนวน 23 คน คิดเป็นร้อยละ 14.94

สถานภาพ นักศึกษาส่วนใหญ่มีสถานภาพโสด จำนวน 50 คน คิดเป็นร้อยละ 32.47 และมีสถานภาพสมรส จำนวน 104 คน คิดเป็นร้อยละ 67.53

อาชีพ นักศึกษาส่วนใหญ่เป็นครู คิดเป็นร้อยละ 31.64 รองลงมาคือเป็นรับราชการ/รัฐวิสาหกิจ คิดเป็นร้อยละ 36.71 และ พนักงานบริษัท คิดเป็นร้อยละ 31.65 ส่วนที่ 2 ภาวะผู้นำของนักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรบริหารการศึกษา คณะบัณฑิตมหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัย กรุงเทพมหานคร

ภาวะผู้นำทั้ง 3 แบบ

นักศึกษามีภาวะผู้นำทั้ง 3 แบบอยู่ในระดับปานกลางทั้งหมด โดยมีภาวะผู้นำแบบก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงมากที่สุด รองลงมาคือ ภาวะผู้นำแบบแลกเปลี่ยน และภาวะผู้นำแบบปล่อยตามสบาย เมื่อพิจารณา ระดับภาวะผู้นำในแต่ละองค์ประกอบ พบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่มีภาวะผู้นำอยู่ในระดับสูงมีเพียงองค์ประกอบเดียวคือ องค์ประกอบที่ 2: การสร้างแรงบันดาลใจ ส่วนองค์ประกอบที่นักศึกษามีภาวะผู้นำอยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ องค์ประกอบที่ 1 : อำนาจดึงดูดใจหรือบารมี องค์ประกอบที่ 3: การกระตุ้นการใช้ปัญญา องค์ประกอบที่ 4: การมุ่งความสัมพันธเป็นรายคน องค์ประกอบที่ 5: การให้รางวัลตามสถานการณ์ องค์ประกอบที่ 6: การบริหารแบบวางเฉย (เชิงรุก-เชิงรับ) และองค์ประกอบที่ 7 : การบริหารแบบขาดภาวะผู้นำ

5.2 อภิปรายผล

จากผลการศึกษาเรื่อง ภาวะผู้นำของนักศึกษาระดับปริญญาโทหลักสูตรบริหารการศึกษา คณะบัณฑิตมหาวิทยาลัย สามารถอภิปรายผลการศึกษาได้ดังนี้

ภาวะผู้นำ

ผลการศึกษาพบว่า นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรบริหารการศึกษา คณะบัณฑิตมหาวิทยาลัย มีภาวะผู้นำทั้ง 3 แบบอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีคะแนนเฉลี่ยของภาวะผู้นำแบบก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงมากที่สุด ดังนั้นจึงสรุปว่า นักศึกษามีภาวะผู้นำแบบก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลง ไม่สอดคล้องกับการศึกษาของวีรยา พวงไทย (2550) ได้ศึกษาเรื่องภาวะผู้นำ การตัดสินใจ การมองโลกในแง่ดี การทำงานเป็นทีม กับผลการปฏิบัติงานของหัวหน้างานระดับต้นโรงงานผลิตรถยนต์ ผลการศึกษาพบว่า หัวหน้างานระดับต้นโรงงานผลิตรถยนต์มีระดับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงอยู่ในระดับระดับสูง ภาวะผู้นำแบบแลกเปลี่ยนอยู่ในระดับปานกลาง และระดับภาวะผู้นำแบบปล่อยตามสบายในระดับต่ำ และไม่สอดคล้องกับการศึกษาของ วรินทร์ สมบุญมา (2551) ได้ศึกษาเรื่องการเปรียบเทียบการปรับตัวสู่ความเป็นเลิศและภาวะผู้นำระหว่างนักธุรกิจอิสระที่ประสบความสำเร็จในอาชีพระดับสูงและต่ำ:

กรณีศึกษาบริษัท อมตะอินเตอร์เนชั่นแนล เน็ตเวิร์ค จำกัด (มหาชน) ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีภาวะผู้นำแบบแลกเปลี่ยนมีคะแนนเฉลี่ยสูงสุด ดังนั้นในการศึกษารั้งนี้ กลุ่มตัวอย่างจึงมีภาวะผู้นำแบบแลกเปลี่ยน

6. ข้อเสนอแนะ

6.1 ข้อเสนอแนะของการทำวิจัยครั้งนี้

1. นักศึกษาระดับปริญญาโทหลักสูตรบริหารการศึกษา สำหรับผู้บริหาร มหาวิทยาลัยกรุงเทพมหานคร ควรมีการประเมินตนเองอย่างสม่ำเสมอ เพื่อวิเคราะห์พัฒนาการของภาวะผู้นำของนักศึกษาทั้ง 3 รูปแบบ ซึ่งจะส่งให้นักศึกษาก้าวไปสู่ความสำเร็จและความสุขในชีวิตทั้งด้านการเรียน การทำงานและการใช้ชีวิตต่อไป

ข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษาในครั้งต่อไป

1. ควรมีการเปรียบเทียบภาวะผู้นำของนักศึกษาระดับปริญญาโทที่ศึกษาอยู่หลักสูตรหรือคณะอื่นๆ เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาหลักสูตรให้เหมาะสมสำหรับกับสภาพของนักศึกษาต่อไป

2. ควรมีการศึกษาภาวะผู้นำด้านต่างๆ เพิ่มเติม เช่น ภาวะผู้นำด้านกลยุทธ์ ภาวะผู้นำแบบพัฒนา หรือภาวะผู้นำต่อขวัญและกำลังใจ เป็นต้น

เอกสารอ้างอิง

- [1] กระทรวงศึกษาธิการ. 2550. ภาวะผู้นำใน องค์ การ. [ออนไลน์] สืบค้นเมื่อวันที่ 2 มิถุนายน 2555 แหล่งที่มา www.moe.go.th.
- [2] ปิ่นจาริต บุญอนันต์. 2553. “คุณลักษณะผู้นำของกรรมการชุมชนมาบสองค่ายมวย” เขตเทศบาลเมืองหนองปรือ จังหวัดชลบุรี.
- [3] พัชราณี พักทองพรรณ 2553. “แนวโน้มคุณลักษณะผู้นำที่พึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียนสตรีเอกชน.
- [4] ทองใบ สุดซารี. 2549. ภาวะผู้นำและการจูงใจ. (พิมพ์ครั้งที่ 2). อุบลราชธานี. สถาบันราชภัฏอุบลราชธานี

พฤติกรรมค่านิยม 12 ประการ ตามความคิดเห็นของนักเรียนระดับประกาศนียบัตร
วิชาชีพในสถานศึกษาอาชีวศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการส่งเสริมการศึกษา
เอกชนเขตประเวศ กรุงเทพมหานคร

THE BEHAVIOR OF THE TWELVE NATIONAL MAIN VALUES ACCORDING TO
THE STUDENTS' OPINIONS FOR VOCATIONAL EDUCATION UNDER THE OFFICE OF
THE PRIVATE EDUCATION COMMISSION, PRAWET DISTRICT, BANGKOK

ดร.นิวัตต์ น้อยมณี¹ นายสิทธิกร อุตระชน²

1,2บัณฑิตวิทยาลัย สาขาการบริหารการศึกษา Email: hi_iamooa@hotmail.com,มหาวิทยาลัยกรุงเทพสุวรรณภูมิ

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบพฤติกรรมค่านิยม 12 ประการ ตามความคิดเห็นของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพของนักเรียนในสถานศึกษาอาชีวศึกษาเอกชน เขตประเวศ กรุงเทพมหานคร กลุ่มตัวอย่างคือนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพในวิทยาลัยเทคโนโลยีวังเด็กพัฒนบริหารธุรกิจ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการส่งเสริมการศึกษาเอกชน เขตประเวศกรุงเทพมหานคร จำนวน 175 คน ใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้นโดยชั้นเกณฑ์ชั้นปี เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว ผลการศึกษาพบว่านักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพในสถานศึกษาอาชีวศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการส่งเสริม

การศึกษา เอกชนเขตประเวศ กรุงเทพมหานคร มีพฤติกรรมค่านิยม 12 ประการของในภาพรวมและรายด้านทุกด้านมีคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก นักเรียนที่มีเพศ ชั้นปี และสาขางานต่างกัน มีพฤติกรรมค่านิยม 12 ประการในภาพรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่านักเรียนที่เรียนสาขางานต่างกันมีความคิดเห็นต่อพฤติกรรมค่านิยม 12 ประการ 1) ด้านมีความรัก ชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ ซึ่งเป็นสถาบันหลักของชาติในปัจจุบัน 2) ด้านมีสติ รู้ตัว รู้คิด รู้ทำ รู้ปฏิบัติ ตามพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และ 3.) ด้านคำนึงถึงผลประโยชน์ของส่วนรวม และต่อชาติ มากกว่าผลประโยชน์ของตนเองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

คำสำคัญ: พฤติกรรมค่านิยม 12 ประการ ความคิดเห็น

Abstract

The purpose of this research were to study and compare the behavior of the twelve national main values according to the students' opinions from the Vocational Certificate Education under the Office of the Private Education Commission, Prawet District, Bangkok. The sample of 175 students of private vocational certificate education from Technology Wangdekrat Business Administration College participated in this research. The instrument used in this study was a 5-level rating scale questionnaire. The data were analyzed in terms of frequency, percentage, mean, standard deviation, t-test and one way ANOVA. The results showed that students with vocational certificate from Vocational Education, Office of the Private Education Commission, Prawet District, Bangkok had high overall opinions toward the twelve national main values. The students' opinions toward the twelve national main values for each of the twelve aspects were also at the high level. The students that have from different gender, year level, and field of study had no significance difference in

the overall opinions toward the twelve national main values under the Office of the Private Education Commission, Prawet District, Bangkok. The students that study in different field of study have opinions toward the twelve national main values in the upholding of the three main pillars for the country: the Nation, the Religion, and the Monarchy, being conscious and mindful of action in line with His Majesty's the King's royal statements, and putting the public and national interest before had significance difference at the level of .01

Keywords: The Twelve National Main Values, Opinion

1. บทนำ

กระแสของเทคโนโลยีสมัยใหม่ และสภาพสังคมไทยที่เปลี่ยนแปลงไป ทำให้เด็กและเยาวชนไทยมีค่านิยมที่แตกต่างไปจากเดิม โดยมีค่านิยมทางด้านวัตถุมากกว่าด้านการพัฒนาจิตใจ ทำให้เด็กและเยาวชนมีพฤติกรรมก้าวร้าว มีการแสดงออกที่ผิดศีลธรรม เห็นผิดเป็นชอบ เป็นต้น ซึ่งส่งผลให้เกิดความเสื่อมถอยทางศีลธรรม จึงเป็นปัญหาของสังคม ที่หลาย ๆ ฝ่ายต้องเร่งแก้ไข และดำเนินการ เพื่อให้สังคมเกิดความสงบสุข เป็นสังคมที่มีคุณภาพ มุ่งพัฒนาคนให้เป็นคนที่มีคุณธรรมจริยธรรม ซื่อสัตย์สุจริต รักความสามัคคี มีความเข้มแข็งทางวัฒนธรรม และมีระบบคุ้มครองทางสังคมที่ดี

ดังนั้น คณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) จึงกำหนดนโยบายการสร้างค่านิยมของคนไทย 12 ประการ เมื่อเดือนสิงหาคม พ.ศ. 2557 เพื่อสร้างสรรค์ประเทศไทยให้เข้มแข็ง โดยสร้างคนในชาติให้มีค่านิยม 12 ประการ จากนโยบายดังกล่าว จึงนำไปสู่การทำแผนยุทธศาสตร์การขับเคลื่อนค่านิยมหลักของคนไทย 12 ประการ สู่การปฏิบัติของรัฐบาล และกระทรวงศึกษาธิการ มีเป้าหมายที่จะส่งเสริมด้านคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมที่พึงปรารถนาโดยมีกลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ เด็ก เยาวชน ข้าราชการ ครู อาจารย์ บุคลากรทางการศึกษา และประชาชน เพื่อให้ได้รับการปลูกฝังหรือปลูกจิตสำนึกค่านิยมหลักของคนไทย 12 ประการ ในส่วนของสถานศึกษา ซึ่งเป็นหน่วยงานทางการศึกษา ได้มีการบูรณาการสร้างค่านิยมหลักของคนไทย 12 ประการ โดยสถานศึกษาสร้างแนวทางในการขับเคลื่อน ซึ่งกำหนดไว้ในแผนงานโครงการ และในรายวิชา เน้นการส่งเสริมให้นักเรียนทุกคนมีการดำเนินกิจกรรมค่านิยม 12 ประการ สู่วิถีชีวิตหรือการดำเนินชีวิตประจำวันของนักเรียนได้อย่างถูกต้องเหมาะสม

สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน ได้กำหนดนโยบายและเป้าหมายให้ผู้เรียนได้รับการปลูกฝังค่านิยมหลักของคนไทย 12 ประการ มีตัวชี้วัด คือ โรงเรียน

ในระบบ และโรงเรียนนอกระบบ ร้อยละ 100 มีการจัดโครงการหรือกิจกรรมเสริมสร้างค่านิยมหลักของคนไทย 12 ประการ หรือเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมให้แก่ผู้เรียน หรือทำความดีเพื่อสาธารณประโยชน์

(สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน, 2558: 1-2) ค่านิยมหลักของคนไทย 12 ประการ จึงมีความสำคัญที่สถานศึกษาต้องรณรงค์สร้างความตระหนัก และรับรู้คุณค่าของค่านิยมหลักของคนไทย

จากปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยตระหนักในการสร้างค่านิยมหลักของคนไทย 12 ประการจึงได้ศึกษาพฤติกรรมค่านิยม 12 ประการ ของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ในสถานศึกษาสังกัดคณะกรรมการการส่งเสริมเอกชน เขต

กรุงเทพมหานคร เพื่อนำไปใช้เป็นแนวทางในการวางแผนการพัฒนากิจกรรมการเรียนการสอนของนักเรียนเรื่องค่านิยม 12 ประการ

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1 เพื่ออธิบายพฤติกรรมค่านิยม 12 ประการ ตามความคิดเห็นของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพในสถานศึกษาอาชีวศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการส่งเสริมการศึกษา เอกชนเขตประเทศ กรุงเทพมหานคร

2 เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมค่านิยม 12 ประการ ตามความคิดเห็นของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพของนักเรียนในสถานศึกษาอาชีวศึกษาเอกชน เขตประเทศ กรุงเทพมหานคร จำแนกตามเพศ ชั้นปี และสาขางาน

3. ขอบเขตของการวิจัย

การศึกษาพฤติกรรมค่านิยม 12 ประการของนักเรียนในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพของนักเรียนในสถานศึกษาอาชีวศึกษาเอกชน เขตประเทศ กรุงเทพมหานคร

ประกอบด้วยขอบเขตด้านเนื้อหา และขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่างมีรายละเอียดดังนี้

4. ขอบเขตด้านเนื้อหา

การวิจัยครั้งนี้เพื่อศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนค่านิยม 12 ประการ ของนักเรียนในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพของนักเรียนในสถานศึกษาอาชีวศึกษาเอกชน เขตประเวศ ตามนโยบายคณะกรรมการความสงบแห่งชาติ (คสช.) ได้กำหนดนโยบายเพื่อสร้างสรรค์ประเทศไทยให้เข้มแข็ง โดยการสร้างคนในชาติให้มีค่านิยมไทย 12 ประการ ตามตัวชี้วัดของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (2558 : 11-20) ได้แก่

- 1) มีความรักชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ ซึ่งเป็นสถาบันหลักของชาติในปัจจุบัน
- 2) ซื่อสัตย์ เสียสละ อดทน มีอุดมการณ์ในสิ่งที่ดีงามเพื่อส่วนรวม
- 3) กตัญญู ต่อพ่อแม่ ผู้ปกครอง ครูบาอาจารย์
- 4) ใฝ่หาความรู้ หมั่นศึกษา เล่าเรียน ทางตรงและทางอ้อม
- 5) รักษาวัฒนธรรมประเพณีไทยอันงดงาม
- 6) มีศีลธรรม รักษาความสัตย์ หวังดีต่อผู้อื่น เคารพแม่และแบ่งปัน
- 7) เข้าใจ เรียนรู้ การเป็นประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขที่ถูกต้อง
- 8) มีระเบียบวินัย เคารพกฎหมาย ผู้น้อยรู้จักการเคารพผู้ใหญ่
- 9) มีสติ รู้ตัว รู้คิด รู้ทำ รู้ปฏิบัติ ตามพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
- 10) รู้จักดำรงตนอยู่โดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงตามพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รู้จักอดออมไว้ใช้เมื่อจำเป็น มีไว้พอกินพอใช้ ถ้าเหลือก็แจกจ่าย จำหน่าย และขยายกิจการ เมื่อมีความพร้อม โดยมีภูมิคุ้มกันที่ดี
- 11) มีความเข้มแข็งทั้งร่างกายและจิตใจ ไม่ยอมแพ้ต่ออำนาจฝ่ายต่ำ หรือกิเลส มีความละอาย เกรงกลัวต่อบาป ตามหลักของศาสนา
- 12) คำนึงถึงผลประโยชน์ของส่วนรวม และต่อชาติมากกว่าผลประโยชน์ของตนเอง

5. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้คือนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ในสถานศึกษาอาชีวศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการส่งเสริมการศึกษาเอกชน เขตประเวศกรุงเทพมหานคร จำนวนทั้งสิ้น 320 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้คือนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพในวิทยาลัยเทคโนโลยีวังเด็กพัฒนาบริหารธุรกิจ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการส่งเสริมการศึกษาเอกชน เขตประเวศกรุงเทพมหานคร โดยใช้การกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามตารางของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970 : 608) ที่ระดับความเชื่อมั่นในการสุ่ม 95% ($\alpha=0.05$) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 175 คน ใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น (stratified random sampling)

6. ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรอิสระ ได้แก่ข้อมูลทั่วไปของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพในสถานศึกษาอาชีวศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการส่งเสริมการศึกษาเอกชนเขตประเวศกรุงเทพมหานคร ประกอบด้วย

1. เพศ
  - 1) ชาย
  - 2) หญิง
2. ชั้นปี
  - 1) ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 1
  - 2) ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 2
  - 3) ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 3
3. สาขางาน
  - 1) บัญชี
  - 2) การตลาด
  - 3) คอมพิวเตอร์

ตัวแปรตาม คือ ความคิดเห็นต่อพฤติกรรมค่านิยม 12 ประการ

7. การวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาเรื่อง “ศึกษาพฤติกรรมค่านิยม 12 ประการ ตามความคิดเห็นของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพในสถานศึกษาอาชีวศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการส่งเสริมการศึกษา เอกชนเขตประเวศ กรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

โดยแบ่งเป็น 3 ตอนดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์ผลโดยใช้ค่าความถี่ และร้อยละ

ตอนที่ 2 ผลการศึกษาพฤติกรรมการศึกษาค่านิยม 12 ประการตามความคิดเห็นของของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพในสถานศึกษาอาชีวศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการส่งเสริมการศึกษา เอกชนเขตประเทศ กรุงเทพมหานคร วิเคราะห์ผลโดยใช้ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ตอนที่ 3 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นในพฤติกรรมการศึกษาค่านิยม 12 ประการ ของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพในสถานศึกษาอาชีวศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการส่งเสริมการศึกษา เอกชนเขตประเทศ กรุงเทพมหานคร จำแนกตามเพศ ชั้นปี และสาขา งานวิเคราะห์ผลโดยใช้สถิติ t-test และ F-test

8. สรุปผลการวิจัย

1. นักเรียนส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง เรียนอยู่ในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 1 และสาขางานที่เรียนมากเป็นอันดับแรกคือ สาขางานคอมพิวเตอร์ธุรกิจ

2. นักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพในสถานศึกษาอาชีวศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการส่งเสริมการศึกษา เอกชนเขตประเทศ กรุงเทพมหานคร มีพฤติกรรมการศึกษาค่านิยม 12 ประการของในภาพรวมมีคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า มีคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับคะแนนเฉลี่ยจากต่ำสุดไปสูงสุด 3 อันดับสุดท้าย ได้แก่ ด้านซื่อสัตย์ เสียสละอดทน มีอุดมการณ์ในสิ่งที่ดีงามเพื่อส่วนรวม ด้านรู้จักดำรงตนอยู่โดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงตามพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รู้จักอดออมไว้ใช้เมื่อยามจำเป็น มีไว้พอกินพอใช้ ถ้าเหลือก็แจกจ่าย จำหน่ายและขายกิจการ เมื่อมีความพร้อม โดยมีภูมิคุ้มกันที่ดี ด้านไม่หาความรู้ หมั่นศึกษา เล่าเรียน ทางตรงและทางอ้อม

3. นักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพในสถานศึกษาอาชีวศึกษาเอกชน เขตประเทศ กรุงเทพมหานคร ที่มีเพศ ชั้นปี และสาขางานต่างกัน มีพฤติกรรมการศึกษาค่านิยม 12 ประการในภาพรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่านักเรียนที่เรียนสาขางานต่างกันมีความเห็นต่อพฤติกรรมการศึกษาค่านิยม 12 ประการด้านมีความรักชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ ซึ่งเป็นสถาบันหลักของชาติในปัจจุบัน ด้านมีสติ รู้ตัว

รู้คิด รู้ทำ รู้ปฏิบัติ ตามพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และด้านคำนึงถึงผลประโยชน์ของส่วนรวมและต่อชาติ มากกว่าผลประโยชน์ของตนเองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนด้านอื่น ๆ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

9. อภิปรายผลการวิจัย

นักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพในสถานศึกษาอาชีวศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการส่งเสริมการศึกษาเอกชน เขตประเทศ กรุงเทพมหานคร มีพฤติกรรมการศึกษาค่านิยม 12 ประการของในภาพรวมมีคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า มีคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับมากทุกด้าน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า สำนักงานคณะกรรมการการส่งเสริมการศึกษาเอกชนดำเนินการตามแนวทางการประเมินพฤติกรรมของผู้เรียนอาชีวศึกษาตามค่านิยมหลัก 12 ประการ ของสำนักงานคณะกรรมการอาชีวศึกษา มากำหนดเป็นพฤติกรรมบ่งชี้พร้อมเกณฑ์การให้คะแนน เพื่อการวัดด้านจิตพิสัย อันเป็นคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียนอาชีวศึกษา โดยกำหนดให้บูรณาการค่านิยมหลัก 12 ประการในการจัดการเรียนรู้ทุกรายวิชา รวมทั้งกิจกรรมเสริมหลักสูตรและกิจกรรมอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ นักเรียนมีความรับผิดชอบความมุ่งมั่นที่จะปฏิบัติหน้าที่ มีความซื่อสัตย์ ประพฤติอย่างเหมาะสม มีเหตุผล ในการใช้ปัญญาในการประพฤติปฏิบัติ รู้จักไตร่ตรอง พิสูจน์ให้ประจักษ์ มีความกตัญญูกตเวที รู้สำนึกในอุปการคุณ หรือบุญคุณที่ผู้อื่นมีต่อเรา มีระเบียบวินัย สามารถควบคุมความประพฤติปฏิบัติให้ถูกต้องมีความเสียสละ การละความเห็นแก่ตัว การให้ปันแก่บุคคลอื่น มีความประหยัด ใช้สิ่งของพอเหมาะพอควรให้ได้ประโยชน์มากที่สุด มีความอดทน ต้องมีพยายามอย่างเข้มแข็ง เพื่อให้เกิดความสำเร็จในงานมีความสามัคคี เป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน มีความเมตตาและกรุณา มีความยุติธรรม ปฏิบัติด้วยความเที่ยงตรง (สำนักงานคณะกรรมการอาชีวศึกษา, 2558 : 1-2) ผลการศึกษาสอดคล้องกับ สกาวเดือน อนันตวรพจน์ (2558 : 87) ได้ศึกษาเกี่ยวกับสภาพการปฏิบัติตามค่านิยม 12 ประการ ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนในสหวิทยาเขตศรีนครินทร์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 กรุงเทพมหานคร ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการสุวรรณภูมิ มีการปฏิบัติตามค่านิยม 12 ประการ โดยรวมและรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมากเมื่อ

พิจารณาเป็นรายด้านพบว่านักเรียนประกาศนียบัตรวิชาชีพ ในสถานศึกษาอาชีวศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน เขตประเวศ กรุงเทพมหานคร มีพฤติกรรมค่านิยม 12 ประการ มีคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับมากโดยเรียงคะแนนเฉลี่ย 3 อันดับสุดท้าย คือ

ด้านซื่อสัตย์ เสียสละ อดทน มีอุดมการณ์ในสิ่งที่ดีงามเพื่อส่วนรวม มีคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก และอยู่ในอันดับสุดท้าย ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากสถานศึกษาอาจจัดกิจกรรมด้านนี้ไม่สม่ำเสมอหรือต่อเนื่องตามที่กำหนดไว้ จึงทำให้นักเรียนมีพฤติกรรมด้านนี้ต่ำกว่าทุกด้าน เช่น นักเรียนเสียสละกำลังกาย ทรัพย์ สติปัญญาในการช่วยเหลือผู้อื่น และสังคม นักเรียนควบคุมตนเองได้เมื่อประสบความยากลำบาก และไม่ก่อให้เกิดความเสียหายแก่ตนเองหรือผู้อื่น และมีนักเรียนประพฤติปฏิบัติตนตามความเป็นจริงที่แสดงถึงการยึดมั่นในความถูกต้อง ยอมรับผลการกระทำของตนเองและผู้อื่น ดังนั้นสถานศึกษาควรเน้นการฝึกให้นักเรียนมีการเสียสละกำลังกาย ทรัพย์ สติปัญญาในการช่วยเหลือผู้อื่น และสังคม การควบคุมตนเองได้เมื่อประสบความยากลำบากและไม่ก่อให้เกิดความเสียหายแก่ตนเองหรือผู้อื่น การประพฤติปฏิบัติตนตามความเป็นจริงที่แสดงถึงการยึดมั่นในความถูกต้อง ยอมรับผลการกระทำของตนเองและผู้อื่น การยึดมั่นในความถูกต้องยอมรับผลการกระทำของตนเองและผู้อื่น รู้จักควบคุมตนเองเมื่อประสบความยากลำบากและไม่ก่อให้เกิดความเสียหาย ปฏิบัติตนโดยอุทิศกำลังกาย กำลังทรัพย์ กำลังปัญญา เพื่อช่วยเหลือผู้อื่นและสังคมด้วยความตั้งใจ มุ่งมั่นที่จะทำงานให้บังเกิดผลดีโดยไม่ให้ผู้อื่นเดือดร้อน โรงเรียนจึงต้องเน้นให้นักเรียนกำหนดค่านิยมในการปฏิบัติงานด้วยความซื่อสัตย์สุจริต (สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา, 2558 : 11; นิรนาม, 2558 : 1)

ผลการศึกษาสอดคล้องกับ ด้านรู้จักดำรงตนอยู่ โดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงตามพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รู้จักอดออมไว้ใช้เมื่อจำเป็น มีไว้พอกินพอใช้ ถ้าเหลือก็แจกจ่าย จำหน่ายและขยายกิจการ เมื่อมีความพร้อม โดยมีภูมิคุ้มกันที่ดี มีคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก และอยู่ในอันดับรองสุดท้าย โรงเรียนมีการจัดกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการน้อมนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการสอนสอดแทรกในรายวิชาต่าง ๆ ไม่เพียงพอ เช่น การจัดกิจกรรมหรือสอดแทรกในรายวิชาเกี่ยวกับให้นักเรียนเก็บออมถนอมใช้ทรัพย์สิน สิ่งของให้เกิดประโยชน์คุ้มค่า มีการให้นักเรียนปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายสำเร็จตามกำหนดโดยคำนึง

ถึงความปลอดภัยของตนเองและผู้อื่น และให้นักเรียนใช้วัสดุฝึกได้ถูกต้องหรือเหมาะสมกับงาน ให้นักเรียนรู้จักดำรงตนอยู่โดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงตามพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รู้จักอดออมไว้ใช้เมื่อจำเป็น มีไว้พอกินพอใช้ ถ้าเหลือก็แจกจ่าย จำหน่ายและพร้อมที่จะขยายกิจการเมื่อมีความพร้อมเมื่อมีภูมิคุ้มกันที่ดีหมายถึง การดำเนินชีวิตอย่างพอประมาณ มีเหตุผล มีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี มีความรู้มีคุณธรรม และปรับตัวเพื่ออยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข ตามพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว(สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา, 2558 : 18) โดยเน้นให้นักเรียนมีค่านิยมที่สอดคล้องกับการน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่ตนเองและโรงเรียน มีการพัฒนาทักษะกระบวนการคิด โดยครูบูรณาการกับการจัดการเรียนการสอนปกติรวมทั้งปลูกฝังให้นักเรียนมีค่านิยมทางเศรษฐกิจ ที่คำนึงถึงประโยชน์และสามารถปฏิบัติได้ และให้นักเรียนมีการปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอ ๆ ไม่ใช่ปฏิบัติเป็นครั้งคราว (พรชัย ลิขิตธรรมโรจน์, 2551 :63; มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2558 : 11) ผลการศึกษาสอดคล้องกับ วีรพงษ์ คล้อยดี สัมฤทธิ์ ทองทับ และปรีชาชาญ อินทรชิต (2558 : 61, 64) ได้ศึกษาเรื่อง กลยุทธ์การขับเคลื่อนค่านิยมหลักของคนไทย 12 ประการ สู่การปฏิบัติในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผลการศึกษาพบว่าสภาพปัจจุบันในการพัฒนาค่านิยมหลักของคนไทย 12 ประการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยรวมและรายด้านมีคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก และผลการพัฒนาและตรวจสอบกลยุทธ์การขับเคลื่อนค่านิยมหลักของคนไทย 12 ประการ สู่การปฏิบัติในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า การพัฒนากลยุทธ์การขับเคลื่อนค่านิยมหลักของคนไทย 12 ประการ สู่การปฏิบัติในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในกลยุทธ์ย่อยที่ 3.3 น้อมนำ แนวคิดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่กิจกรรมการเรียนการสอนในสถานศึกษา เป็นการจัดกิจกรรมตามรอยเบื้องพระยุคลบาทประกอบด้วยส่งเสริมการปลูกฝังค่านิยมหลักของคนไทย 12 ประการ ตามแนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ส่งเสริมให้นำแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในสถานศึกษาการจัดการเรียนการสอนให้นักเรียนมีความตระหนักในคุณค่าของการดำรงชีวิตภายใต้แนวคิดแบบเศรษฐกิจพอเพียง ดำรงชีวิตอยู่ในสังคมด้วยความรัก ความสามัคคีและสันติวิธีที่ไม่นำพานักเรียนให้เกิดความรักชื่นชมในพระปรีชาสามารถขององค์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวและจะเจริญรอยตามแนวคิดของพระองค์ท่าน โดยมีสาระสำคัญถึงการสร้างแรงจูงใจในการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถาน

ศึกษา โดยสถานศึกษาต้องรวบรวมกระแสพระราชดำริส และพระราชกรณียกิจขององค์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว มาจัดเป็นนิทรรศการหรือจัดทำสารคดีเกี่ยวกับในหลวง และสถานศึกษาต้องจัดทำโครงการหรือกิจกรรมให้นักเรียน ได้ลงมือปฏิบัติจริง ประการสำคัญครูผู้สอนต้องมีความรู้ ความเข้าใจในแนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงขององค์ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอย่างถ่องแท้ ด้านใฝ่หาความรู้ หมั่นศึกษา เล่าเรียน ทางตรงและทางอ้อมมีคะแนนเฉลี่ย อยู่ในระดับมาก และอยู่ในอันดับที่สามจากสุดท้าย โรงเรียน มีการสอดแทรกค่านิยมหลักในรายวิชาหรือกิจกรรมที่ เกี่ยวข้องกับการให้นักเรียนแสวงหาความรู้ทั้งทางตรงและ ทางอ้อม และนักเรียนมีการแก้ปัญหา หรือพัฒนาสิ่งใหม่ ๆ จนบรรลุผลสำเร็จกับนักเรียนมุ่งมั่นตั้งใจเพียรพยายามใน การศึกษาหรือการปฏิบัติงาน ไม่สม่ำเสมออาจทำให้นักเรียน ละเลยพฤติกรรมด้านนี้ลงไป โรงเรียนต้องมุ่งมั่นให้นักเรียน มีการประพฤติ ปฏิบัติตนที่แสดงถึงการแสวงหาความรู้ทั้ง ทางตรงและทางอ้อมอย่างสม่ำเสมอ ด้วยความมุ่งมั่นตั้งใจ เพียรพยายามในการ ศึกษาและปฏิบัติงาน ใช้สติปัญญา ในการแก้ปัญหา และพัฒนา สิ่งใหม่ๆ จนบรรลุผลสำเร็จ (สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา, 2558 : 13) ผล การศึกษาสอดคล้องกับศุภิรัตน์ ภูพานี และรชฎ สุวรรณภูมิ (2559 : 172) ได้ศึกษาเรื่อง การปฏิบัติตามค่านิยมพื้น ฐาน 12 ประการของนักเรียน ในอำเภอโคกศรีสุพรรณ สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศงขลา เขต 1 ผลการศึกษาพบว่า ด้านนักเรียนมีการปฏิบัติด้านใฝ่หาความรู้ หมั่นศึกษาเล่าเรียนมีคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก

นักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพในสถาน ศึกษาอาชีวศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการส่งเสริม การศึกษาเอกชน เขตประเวศ กรุงเทพมหานคร ที่มีเพศต่างกันมีพฤติกรรมค่านิยม 12 ประการในภาพรวม และรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ผลการ ศึกษาไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ว่า “ นักเรียนระดับ ประกาศนียบัตรวิชาชีพในสถานศึกษาอาชีวศึกษาสังกัด สำนักงานคณะกรรมการการส่งเสริมการศึกษา เอกชนเขต ประเวศ กรุงเทพมหานคร ที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็น ต่อพฤติกรรมค่านิยม 12 ประการแตกต่างกัน” นักเรียน ชายหรือนักเรียนหญิง ส่วนใหญ่มีการแสดงพฤติกรรมค่านิยมหลัก 12 ประการที่คล้าย ๆ กัน คือนักเรียนตระหนัก ถึงความเป็นไทย รักชาติ ยึดมั่นในศาสนาและเทิดทูนสถาบัน พระมหากษัตริย์ มีชื่อเสียง เสียสละ อดทน กตัญญูต่อพ่อแม่ ผู้ปกครอง ครูบาอาจารย์ ใฝ่หาความรู้ หมั่นศึกษาเล่าเรียน รู้จักรักษาวัฒนธรรมประเพณีไทยอันงดงาม มีศีลธรรม

รักษาความสัตย์ การเป็นพลเมืองที่ดีในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีระเบียบวินัย เคารพ กฎหมาย ปฏิบัติตามพระราชดำริส รู้จักดำรงตนอยู่โดยใช้ หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มีความเข้มแข็งทั้งร่างกาย และจิตใจ และคำนึงถึงผลประโยชน์ของส่วนรวม (สำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2557 : 2) ผลการศึกษา สอดคล้องกับสกาเวเดือน อนันตวรพจน์ (2558 : 87) ได้ ศึกษาเกี่ยวกับสภาพการปฏิบัติตามค่านิยม 12 ประการ ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนในสหวิทยาเขต ศรีนครินทร์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 กรุงเทพมหานคร ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนมัธยมศึกษา ตอนต้น โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการสุวรรณภูมิ ที่มีเพศต่างกันมีการปฏิบัติตามค่านิยม 12 ประการ โดย รวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

นักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพในสถาน ศึกษาอาชีวศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการส่งเสริม การศึกษาเอกชน เขตประเวศ กรุงเทพมหานคร ที่เรียน อยู่ชั้นปีต่างกันมีพฤติกรรมค่านิยม 12 ประการในภาพรวม และรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ผลการ ศึกษาไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ว่า “ นักเรียนระดับ ประกาศนียบัตรวิชาชีพในสถานศึกษาอาชีวศึกษาสังกัด สำนักงานคณะกรรมการการส่งเสริมการศึกษา เอกชนเขต ประเวศ กรุงเทพมหานคร ที่เรียนอยู่ชั้นปีต่างกัน มีความคิด เห็นต่อพฤติกรรมค่านิยม 12 ประการแตกต่างกัน” นักเรียน ส่วนใหญ่ที่เรียนอยู่ชั้นปีต่างกัน มีการแสดงพฤติกรรมค่านิยมหลัก 12 ประการที่เหมือนๆ กัน นักเรียนมองเห็นคุณค่า ในพฤติกรรมค่านิยม 12 ประการ ของตนเอง และต้องการ ให้สังคมยอมรับ เชื่อถือ และนักเรียนมีความพึงพอใจที่จะ นำไปปฏิบัติตามเพื่อให้บรรลุจุดหมายสำหรับตนเองโดย เข้าใจว่าค่านิยมเป็นแรงจูงใจหรือสิ่งที่ช่วยกระตุ้นให้ตนเอง สามารถตัดสินใจเลือกแนวทางดำเนินชีวิตของตนเองและยัง แสดงถึงจุดหมายของชีวิตของตนเอง (ปนัดดา ปัญญา, 2551 : 10; กาญจนา สุวรรณบุรณ์, 2551 : 12) ผลการศึกษา สอดคล้องกับสกาเวเดือน อนันตวรพจน์ (2558 : 87) ได้ ศึกษาเกี่ยวกับสภาพการปฏิบัติตามค่านิยม 12 ประการ ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนในสหวิทยาเขต ศรีนครินทร์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 กรุงเทพมหานคร ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนมัธยมศึกษา ตอนต้น โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการสุวรรณภูมิ ที่ เรียนอยู่ชั้นปีต่างกันมีการปฏิบัติตามค่านิยม 12 ประการ โดยรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

11. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาเกี่ยวกับ การสร้างและพัฒนากิจกรรมที่ส่งเสริมค่านิยมหลัก 12 ประการในสถานศึกษาอาชีวศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการส่งเสริมการศึกษา เอกชน เขตประเวศ กรุงเทพมหานคร หรือสถานศึกษาอื่น ๆ ในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการส่งเสริมการศึกษาเอกชน

2. ควรศึกษาเกี่ยวกับ พฤติกรรมค่านิยม 12 ประการ ของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพในสถานศึกษาอาชีวศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการส่งเสริมการศึกษาเอกชนเขตประเวศ กรุงเทพมหานคร โดยใช้วิธีการเชิงคุณภาพ เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึก หรือศึกษาเรื่องเดียวกันนี้กับสถานศึกษาอื่น ๆ ในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการส่งเสริมการศึกษา โดยใช้วิธีการเชิงปริมาณผสมกับวิธีการเชิงคุณภาพ

3. ควรศึกษาเกี่ยวกับ การสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนในการส่งเสริมพฤติกรรมค่านิยม 12 ประการ ของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพในสถานศึกษาอาชีวศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการส่งเสริมการศึกษา เอกชนเขตประเวศ กรุงเทพมหานคร หรือสถานศึกษาอื่น ๆ ในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการส่งเสริมการศึกษา

เอกสารอ้างอิง

- สำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน. (2558). พระราชบัญญัติโรงเรียนเอกชน พ.ศ. 2550. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์สกสค.
- [นิวัตต์ น้อยมณี รัฐิมา อีรตานนท์ ,สกวเดือน อนันตวรพจน์ .](#) (2558). การศึกษาสภาพการปฏิบัติตนตามค่านิยม 12 ประการของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนในสหวิทยาเขตศรีนครินทร์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 กรุงเทพมหานคร. มหาวิทยาลัยกรุงเทพ สุวรรณภูมิ
- สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (2558). [แผนภูมิบริหารสถานศึกษา.](#)ค้นเมื่อ 25 มิถุนายน 2558, จาก<http://www.vec.go.th/>.
- พรชัย ลิขิตธรรมโรจน์. (2551). การคลังรัฐบาลและการคลังท้องถิ่น. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.
- วีรพงษ์ คล้อยดี สัมฤทธิ์ ทองทัพบ และปรีชาชาญ อินทรชิต. (2558). กลยุทธ์การขับเคลื่อนค่านิยมหลักของคนไทย ๑๒ ประการสู่การปฏิบัติในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน. ค้นเมื่อ 25 มิถุนายน 2558, จาก www.tci-thaijo.org/index.php/ndsijournal/article/view/38069

ความพึงพอใจของครูที่มีต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษา
ในเครือข่ายวินิต สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6
Teacher' Satisfaction Toward Academic Administration Of Secondary Schools
In Rajavinit Under The Secondary Educational Service Area Office 6

อัครเดช กลิ่นชุมพล¹, ดร.วิศิษฐ์ แสงหิรัญ²

^{1,2}หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยกรุงเทพสุวรรณภูมิ

E-mail : hi_iamooa@hotmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์คือ (1) เพื่อศึกษาความพึงพอใจของครูที่มีต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษา ในเครือข่ายวินิต สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6 (2) เพื่อเปรียบเทียบความพึงพอใจของครูที่มีต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษา ในเครือข่ายวินิต สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6 จำแนกตามเพศ และประสบการณ์ในการสอน กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูผู้สอนในโรงเรียนมัธยมศึกษา ในเครือข่ายวินิต สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6 ปีการศึกษา 2558 จำนวน 118 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มีความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.89 วิเคราะห์ข้อมูล โดยหาความถี่ ค่าร้อยละ ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทดสอบความแตกต่างระหว่างกลุ่มตัวอย่าง ด้วยการทดสอบค่าที (t-test) และทดสอบค่าเอฟ (f-test)

ผลการวิจัย พบว่า

- 1) ความพึงพอใจของครูที่มีต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษา ในเครือข่ายวินิต สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6 โดยรวม และรายด้าน อยู่ในระดับมาก
- 2) การเปรียบเทียบความพึงพอใจของครูที่มีต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษา ในเครือข่ายวินิต สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6 จำแนกตามเพศโดยรวมและรายด้านทุกด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 และจำแนกตามประสบการณ์ในการสอน โดยรวมและรายด้านทุกด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

คำสำคัญ: ความพึงพอใจ, การบริหารงานวิชาการ, ครู

Abstract

The purposes of this research were (1) to study of satisfaction' teacher toward academic administration of secondary school in Rajavinit under The Secondary Education Service Area Office 6. (2) to compare teachers' satisfaction toward academic administration of secondary school in Rajavinit under the Secondary Education Service Area Office 6 which divided by gender and teaching experience. The 118 respondents were selected by stratified random. The instruments used for data collection was a five-level rating scale questionnaire with a reliability at 0.89. Then the data were analysed by frequency, percentage, mean, standard deviation, t-test and F-test.

Research results were as follows :

1. The satisfaction' teacher toward academic administration of secondary school in Rajavinit under The Secondary Education Service Area Office 6 both in all areas and each area were found at a high level.

2. The satisfaction' teacher toward academic administration of secondary school in Rajavinit under The Secondary Education Service Area Office 6 with different by sex had statistically significant difference and teaching experience had no statistically significant difference.

Keywords: Satisfaction, Academic Administration Management, Teacher

1. บทนำ

การศึกษาเป็นปัจจัยพื้นฐานสำคัญอย่างหนึ่งในการทำให้มนุษย์สามารถดำรงชีวิตอยู่ได้อย่างมีคุณภาพ การศึกษาเป็นเครื่องมือในการพัฒนาคน ความต้องการทางการศึกษาจากสังคมมีเพิ่มขึ้นประชากรต้องการได้รับการศึกษามีความพยายามที่จะสนองตอบความต้องการทางการศึกษาทั้งภาครัฐและเอกชน โดยการจัดการศึกษาหลากหลายรูปแบบขึ้น พยายามเร่งรัดให้เกิดการขยายการศึกษาทั้งเชิงปริมาณและคุณภาพทั้งนี้เนื่องจากการศึกษามีบทบาทสำคัญยิ่งในการพัฒนาประเทศ การศึกษาเป็นกลไกสำคัญในการโน้มนำประเทศไปในแนวทางที่พึงประสงค์ ทั้งทางด้านเศรษฐกิจสังคมการเมืองและศิลปวัฒนธรรม ในมาตรา 6 แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 และ(ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 บทบัญญัติว่า การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ทั้งร่างกายจิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรมมีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่น ได้อย่างมีความสุขในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2553 : 11)

การที่จะพัฒนาคนให้เป็นผู้ที่มีคุณลักษณะตามความต้องการของสังคม ขึ้นอยู่กับปัจจัยที่สำคัญคือ การบริหารการศึกษา ซึ่งถือได้ว่าเป็นหน้าที่อันสำคัญของผู้บริหาร เพราะโรงเรียนเป็นหน่วยงานทางการศึกษาที่สำคัญ เป็นหน่วยปฏิบัติในการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้นักเรียนบรรลุจุดหมายที่กำหนดไว้ในหลักสูตรนั้นคือคุณภาพที่พึงประสงค์ทั้งทางด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน คุณลักษณะที่พึงประสงค์และความมีสุขภาพอนามัยดี ที่จะส่งผลให้การจัดการศึกษามีคุณภาพเป็นไปตามเป้าหมายการศึกษาชาติ การบริหารโรงเรียนจะประสบผลสำเร็จย่อมต้องอาศัยความรู้ ความสามารถ คุณลักษณะที่ดีและคุณธรรมของผู้บริหารที่จะบริหารการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อการเรียนการสอน ซึ่งเป็นที่กล่าวกันโดยทั่วไปในการศึกษาในปัจจุบันว่า ผู้บริหารโรงเรียนเป็นผู้มีบทบาทสำคัญที่สุดในฐานะที่เป็นผู้มีส่วนรับผิดชอบอย่างใกล้ชิดต่อการจัดการศึกษาอันเป็นพื้นฐานการศึกษาทุกระดับ การที่

จะปฏิบัติงานในหน้าที่ ให้เหมาะสมกับความสำคัญดังที่มีผู้กล่าวถึงได้นั้น ผู้บริหารจะต้องมีความรู้ความเข้าใจเรื่องของงานบริหารโรงเรียน อันเป็นหน้าที่รับผิดชอบของงานกล่าวคือ ต้องทราบและเข้าใจถึงวัตถุประสงค์ ขอบข่าย และความสำคัญของงานบริหารโรงเรียน เพื่อให้สามารถดำเนินงานได้บรรลุเป้าหมาย ตามวัตถุประสงค์สำคัญของการบริหารงานโรงเรียนคือ ให้นักเรียนบรรลุจุดหมายที่กำหนดไว้ในหลักสูตร เป็นผู้มีความสมบัติที่พึงประสงค์มีความรู้และทักษะพื้นฐานในการดำรงชีวิตที่สงบสุข เป็นสมาชิกที่ดีของชุมชนและประเทศชาติ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2552 : 13)

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม มาตรา 39 บทบัญญัติว่าให้กระทรวงกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา ทั้งด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไปไปยังคณะกรรมการและสำนักงานการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาโดยตรง กระทรวงศึกษาธิการ (2542 : 17) งานที่ถือว่าเป็นหัวใจของการบริหารได้แก่ งานวิชาการ เพราะเป็นงานหลักของการศึกษาทุกระดับ การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานจะสำเร็จลุล่วงตามเป้าหมายที่กำหนดไว้หรือไม่ขึ้น สำคัญอยู่ที่การบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนในฐานะผู้นำนโยบายไปสู่การปฏิบัติเป็นสำคัญ การที่จะทำให้ผู้เรียนมีความรู้ ความสามารถและมีคุณลักษณะที่ประเทศชาติต้องการเป็นงานที่เกี่ยวข้องกับวิชาการโดยตรงเพราะ งานวิชาการจะช่วยพัฒนาสติปัญญาของผู้เรียน การบริหารงานวิชาการจึงเป็นหน้าที่หลักของผู้บริหารโรงเรียน คุณภาพการศึกษาจะประสบความสำเร็จตามเป้าหมายของหลักสูตรมากน้อยเพียงใด ย่อมขึ้นอยู่กับผู้บริหารโรงเรียนเป็นองค์ประกอบสำคัญที่มีผลกระทบโดยตรง ดังที่ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2553 : 1) ได้กล่าวว่า การบริหารงานวิชาการเป็นงานที่สำคัญที่สุดสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา เนื่องจากการบริหารงานวิชาการจะเกี่ยวข้องกับกิจกรรมทุกอย่างที่เกี่ยวกับการปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอนให้ได้ผลดี และมีประสิทธิภาพสูงสุดกับผู้เรียน

การบริหารจัดการศึกษาจะประสบความสำเร็จและมีประสิทธิภาพที่ยั่งยืน ได้ก็ต่อเมื่อบุคลากรในโรงเรียน

มีความพึงพอใจในการปฏิบัติงานดังที่ สร้อยตระกูล (ตีพานนท์) อรรถมานะ (2546 : 133) กล่าวว่า ครูจะเกิดความรู้สึกพึงพอใจและเต็มใจในการปฏิบัติงานให้สำเร็จตามจุดมุ่งหมายได้ก็ต่อเมื่องานนั้นสามารถตอบสนองความต้องการของเขาได้ เพราะงานเป็นส่วนสำคัญของชีวิต ความพึงพอใจในงานจึงเป็นส่วนหนึ่งของความพึงพอใจในชีวิต และได้กล่าวถึงการสร้างความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของบุคลากรในหน่วยงาน เพื่อให้การปฏิบัติงานเป็นไปอย่างราบรื่น และเกิดประสิทธิภาพ ประสิทธิผลนั้น ขึ้นอยู่กับสิ่งจูงใจที่มีอยู่ในหน่วยงานนั้นว่าเหมาะสมกับความต้องการของครูเพียงใด ความพึงพอใจในการทำงานจะมีผลโดยตรงกับการบริหารงาน ผู้บริหารที่ฉลาดและต้องการประสบความสำเร็จในการทำงาน ควรทำให้บุคลากรมีความพึงพอใจในการทำงานให้มากที่สุด ดังนั้นผู้บริหารโรงเรียนควรจะต้องสรรหาวิธีการที่จะโน้มน้าวจิตใจของครูหรือบุคลากรในโรงเรียนให้เกิดความพึงพอใจในการทำงาน โดยการสร้างขวัญและกำลังใจในการทำงานให้ครูเกิดเจตคติที่ดีต่องาน มีความสุขและร่วมแรงร่วมใจทำงาน ถ้าครูมีความพึงพอใจในการทำงานแล้ว ครูย่อมทำงานด้วยความเต็มใจ พยายามทั้งความรู้ ความคิด สติปัญญา กำลังกาย อุทิศเวลาให้กับทางโรงเรียน ซึ่งจะนำไปสู่ความสำเร็จตามจุดมุ่งหมายของโรงเรียนและย่อมส่งผลต่อประสิทธิภาพของโรงเรียนด้วย อีกทั้งความพึงพอใจในการทำงาน เป็นปัจจัยหนึ่งซึ่งช่วยให้การปฏิบัติงานประสบความสำเร็จและมีประสิทธิภาพ

เมื่อความพึงพอใจในการปฏิบัติงานมีอิทธิพล และความสำคัญต่อการปฏิบัติงานของบุคลากรในหน่วยงานดังที่กล่าวมาแล้วประกอบกับมีการเปลี่ยนแปลงในด้านเศรษฐกิจ การเมือง การปกครอง สังคม และระบบการศึกษาต่างๆ อย่างมากมาย รวดเร็วและต่อเนื่อง ส่งผลให้มีการปฏิรูปการศึกษา และการประกาศใช้หลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ปี พ.ศ.2551 มีการปฏิรูประบบราชการ นอกจากนี้ วิจิตรศรีสะอาด (2546 : 3) ได้กล่าวถึงปัญหาที่มีผลต่อความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูและบุคลากร ได้แก่ หลักสูตรใหม่ การเรียนการสอนที่ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง การประกันคุณภาพภายใน ซึ่งมีส่วนเกี่ยวข้องกับครูโดยตรง ทำให้ครูมีความวิตกกังวลว่าตนเองมีการระงับเพิ่มขึ้นอย่างมากมาย รู้สึกตื่นกลัวกับการปฏิรูปการศึกษา จึงมีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมอันเป็นสาเหตุหนึ่งที่ครูลาออกจากราชการ ทำให้ขาดแคลนครู ประกอบกับปัญหาที่พบในด้านการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษาในเครือข่ายวิทยฐานะ สวรรณภูมิ (2557 : 24) พบว่า ครูส่วนใหญ่มีอายุเฉลี่ยค่อนข้างมาก ปัญหาที่พบคือในการทำงานของครูบางคนยังมี

รูปแบบเชิงอนุรักษ์ ยึดติดกับกรอบแบบครอบครัวยุคเดิมๆ โดยที่ไม่เปิดใจยอมรับต่อการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น โดยเฉพาะในเรื่องของเทคโนโลยีสมัยใหม่ที่กำลังเข้ามา มีบทบาทสำคัญต่อการจัดการเรียนการสอน จึงไม่ค่อยให้ความสำคัญต่อการพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีมากเท่าที่ควร ครูบางคนยังขาดทักษะในเรื่องของการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา อีกทั้งผู้เรียนยังขาดทักษะการคิดเป็น ทำเป็น ควรทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้สูงขึ้น ตลอดจนพัฒนาทักษะกระบวนการค้นคว้าหาความรู้จากการอ่าน และการใช้เทคโนโลยีในการค้นคว้า และทักษะกระบวนการคิดของผู้เรียน

จากสภาพดังกล่าว น่าจะส่งผลถึงความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูทุกคน ซึ่งจะมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับบทบาทในการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนว่าจะทำให้ครูเกิดความพึงพอใจในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนได้มากน้อยเพียงใด เพราะหากครูมีความพึงพอใจในการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนแล้ว ก็จะทำให้การบริหารงานในโรงเรียนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และส่งผลต่อนักเรียนโดยตรง

โรงเรียนมัธยมศึกษาในเครือข่ายวิทยฐานะ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 6 เป็นสถานศึกษาที่ต้องดำเนินการตามนโยบาย และสภาพการเปลี่ยนแปลงของระบบการบริหารและการจัดการศึกษา ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติมนี้เช่นกันอันจะส่งผลทำให้สถานศึกษาต้องมีการเปลี่ยนแปลงรูปแบบการบริหารงานของโรงเรียน ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาถึงความพึงพอใจของครูที่มีต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษาในเครือข่ายวิทยฐานะ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 6 ว่าอยู่ในระดับใด เพื่อนำไปเป็นข้อมูลและแนวทางนำเสนอให้ผู้บริหารหรือผู้ที่เกี่ยวข้องใช้ในการพัฒนาคุณภาพการบริหารงานวิชาการให้มีคุณภาพ และประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของครูที่มีต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษา ในเครือข่ายวิทยฐานะ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 6
2. เพื่อเปรียบเทียบความพึงพอใจของครูที่มีต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษาในเครือข่ายวิทยฐานะ

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 6 โดยจำแนกตามเพศ และประสบการณ์ในการสอน

3. วิธีการดำเนินการวิจัย

3.1. ประชากร และกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ศึกษา ได้แก่ ครูผู้สอนในโรงเรียนมัธยมศึกษา ในเครือข่ายชีวิต สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 6 ทั้งสิ้น 2 โรงเรียน จำนวน 168 คน กลุ่มตัวอย่างได้มาจากประชากรขั้นต้น โดยใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยใช้ตารางสำเร็จรูปของเครจซี่ และมอร์แกน (Krejie & Morgan, 1970 : 608) จำนวน 118 คน

3.2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ของ ลิกเคอร์ท (Likert Scale, 1967 : 90-95) มี 5 ระดับ มีค่าความเชื่อมั่น 0.89 (Cronbach' alpha coefficient)

3. การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่ (Frequency) และหาค่าร้อยละ (Percentage) และหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) โดยรวมและรายด้านของความพึงพอใจ และเปรียบเทียบความพึงพอใจของครูที่มีต่อการบริหารงานวิชาการ โดยใช้ t-test และทดสอบค่าเอฟ (F-test) โดยหาค่าความแปรปรวนทางเดียว (One Way Analysis of Variance)

4. ผลการวิจัย

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามเพศ และประสบการณ์ในการสอน พบว่า ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย และมีประสบการณ์ในการสอนน้อยกว่า 10 ปี มากที่สุด

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความพึงพอใจของครูที่มีต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษา ในเครือข่ายชีวิต สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 6 โดยรวมและรายด้าน

ความพึงพอใจของครูที่มีต่อการบริหารงานวิชาการ	$\bar{X}$	S.D	ระดับ	อันดับ
1. การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา	4.04	0.82	มาก	4
2. การพัฒนาการเรียนรู้	4.18	0.76	มาก	2
3. การวัดผลประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน	4.21	0.78	มาก	1
4. การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา	3.87	0.94	มาก	11
5. การพัฒนานวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา	3.99	0.87	มาก	6
6. การพัฒนาแหล่งการเรียนรู้	3.90	0.89	มาก	10
7. การนิเทศการศึกษา	3.94	0.84	มาก	7
8. การแนะแนวการศึกษา	3.91	0.88	มาก	8
9. การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา	4.10	0.72	มาก	3
10. การส่งเสริมความรู้ทางวิชาการแก่ชุมชน	3.90	0.86	มาก	9
11. การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการสถานศึกษาและองค์กรอื่นๆ	4.00	0.86	มาก	5
12. สนับสนุนงานวิชาการแก่ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา	3.84	0.93	มาก	12
รวม	3.99	0.84	มาก	

จากตารางที่ 1 พบว่า ความพึงพอใจของครูที่มีต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษา ในเครือข่ายชีวิต สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 6 โดยรวม มีความพึงพอใจในระดับมาก ($\bar{X} = 3.99$) เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากทุกด้าน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการวัดผลประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน ($\bar{X} = 4.21$) รองลงมา คือ ด้านการพัฒนาการเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.18$) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

คือ ด้านสนับสนุนงานวิชาการแก่ ครอบครั้ว องค์กรหน่วยงานและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา ($\bar{X}=3.84$)

ตารางที่ 2 เปรียบเทียบความพึงพอใจของครูที่มีต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษา ในเครือราชวินิต สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 6 จำแนกตามเพศ โดยรวมและรายด้าน

ความพึงพอใจของครูที่มีต่อการบริหารงานวิชาการ	เพศ				t	P-value
	เพศชาย (n= 53)		เพศหญิง (n= 65)			
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
1. การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา	4.18	0.82	3.92	0.67	1.878	0.063
2. การพัฒนาการเรียนรู้	4.27	0.70	4.12	0.62	1.268	0.207
3. การวัดผลประเมินผลและเทียบโอน ผลการเรียนรู้	4.31	0.68	4.13	0.63	1.431	0.155
4. การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา	4.13	0.85	3.67	0.81	3.037	0.003*
5. การพัฒนานวัตกรรมและเทคโนโลยี เพื่อการศึกษา	4.15	0.84	3.87	0.66	1.994	0.048*
6. การพัฒนาแหล่งการเรียนรู้	4.12	0.76	3.73	0.75	2.774	0.006*
7. การนิเทศการศึกษา	4.26	0.75	3.68	0.72	4.276	0.000*
8. การแนะแนวการศึกษา	4.24	0.79	3.65	0.73	4.221	0.000*
9. การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพ ภายในสถานศึกษา	4.31	0.57	3.94	0.65	3.246	0.002*
10. การส่งเสริมความรู้ทางวิชาการ แก่ชุมชน	4.24	0.70	3.64	0.75	4.369	0.000*
11. การประสานความร่วมมือในการ พัฒนาศึกษาและ องค์กรอื่นๆ	4.17	0.84	3.87	0.75	2.082	0.40
12. สนับสนุนงานวิชาการของ ครอบครั้ว องค์กรหน่วยงานและ สถาบันอื่นที่จัดการศึกษา	4.05	0.93	3.68	0.76	2.342	0.021*
รวม	4.20	0.70	3.28	0.60	3.154	0.002*

จากตารางที่ 2 พบว่าโดยภาพรวมเพศชายและเพศหญิงมีความพึงพอใจของครูต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษา ในเครือราชวินิต สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 6 มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05

ตารางที่ 3 เปรียบเทียบความพึงพอใจของครูที่มีต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษา ในเครือราชวินิต สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 6 จำแนกตามประสบการณ์การในการสอน โดยรวมและรายด้าน

ความพึงพอใจของครูที่มีต่อการบริหารงานวิชาการ	SS	Df	MS	F	P
1. การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา	ระหว่างกลุ่ม 1.72 ภายในกลุ่ม 64.86 รวม 66.559	2 115 117	0.86 0.56	1.53	.22
2. การพัฒนาการเรียนรู้	ระหว่างกลุ่ม 1.99 ภายในกลุ่ม 49.59 รวม 51.58	2 115 117	0.99 0.43	2.31	.10
3. การวัดผลประเมินผลและเทียบโอน ผลการเรียนรู้	ระหว่างกลุ่ม 1.25 ภายในกลุ่ม 50.15 รวม 51.40	2 115 117	0.62 0.43	1.43	.24
4. การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา	ระหว่างกลุ่ม 1.30 ภายในกลุ่ม 85.83 รวม 87.13	2 115 117	0.65 0.74	0.87	.42
5. การพัฒนานวัตกรรมและเทคโนโลยี เพื่อการศึกษา	ระหว่างกลุ่ม 0.98 ภายในกลุ่ม 66.97 รวม 67.96	2 115 117	0.49 0.58	0.84	.43
6. การพัฒนาแหล่งการเรียนรู้	ระหว่างกลุ่ม 1.26 ภายในกลุ่ม 70.05 รวม 71.31	2 115 117	0.63 0.60	1.03	.35
7. การนิเทศ การศึกษา	ระหว่างกลุ่ม 2.36 ภายในกลุ่ม 70.05 รวม 71.31	2 115 117	1.18 0.61	1.91	.15
8. การแนะแนวการศึกษา	ระหว่างกลุ่ม 3.69 ภายในกลุ่ม 73.59 รวม 77.28	2 115 117	1.84 0.64	2.88	.65
9. การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพ ภายในสถานศึกษา	ระหว่างกลุ่ม 0.60 ภายในกลุ่ม 48.80 รวม 49.40	2 115 117	0.30 0.42	0.70	.49
10. การส่งเสริมความรู้ทางวิชาการแก่ชุมชน	ระหว่างกลุ่ม 2.08 ภายในกลุ่ม 71.15 รวม 73.23	2 115 117	1.04 0.61	1.68	.18
11. การประสานความร่วมมือ ในการพัฒนาวิชาการ สถานศึกษาและ องค์กร อื่นๆ	ระหว่างกลุ่ม 0.55 ภายในกลุ่ม 75.64 รวม 76.19	2 115 117	0.27 0.65	0.41	.65

ความพึงพอใจของครูที่มีต่อการบริหารงานวิชาการ		SS	Df	MS	F	P
12. สนับสนุนงานวิชาการของครูปวงค์กร หน่วยงานและ สถาบันอื่นที่จัดการศึกษา	ระหว่างกลุ่ม	2.78	2	1.39	1.90	.15
	ภายในกลุ่ม	84.19	115	0.73		
	รวม	86.97	117			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	1.84	2	0.74	1.65	.19
	ภายในกลุ่ม	51.61	115	0.44		
	รวม	53.10	117			

*P < .05

จากตารางที่ 3 พบว่า ความพึงพอใจในการบริหารงานวิชาการของครูโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 6 ที่มีประสบการณ์ในการสอนแตกต่างกัน มีความพึงพอใจในการบริหารงานวิชาการโดยรวมและรายด้าน ทุกด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

5. อภิปรายผล

ผลการศึกษาความพึงพอใจของครูต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษาในเครือข่ายชีวิต สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 6 ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องจากว่า การบริหารงานวิชาการเป็นงานที่สำคัญที่สุดของการบริหารในสถานศึกษา ถ้าผู้บริหารสามารถที่จะบริหารงานวิชาการได้อย่างมีคุณภาพแล้วก็จะส่งผลต่อคุณภาพของนักเรียน สามารถที่จะสร้างความเชื่อมั่นให้กับผู้ปกครอง ชุมชน และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานได้เป็นอย่างดี เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าทุกด้านอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับเทอดชัย ไสยลักษณ์ (2556 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความพึงพอใจของครูต่อการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตรเขต 2 พบว่าครูมีความพึงพอใจต่อการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนโดยรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับสร้อยญา วรณศิลป์ (2556 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความพึงพอใจของครูต่อการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 2 กรุงเทพมหานคร พบว่าความพึงพอใจของครูที่มีต่อการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับพิกุล ขาวชายโงง (2553 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความพึงพอใจของครูต่อการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนศึกษานารีวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1

กรุงเทพมหานคร พบว่า ความพึงพอใจของครูต่อการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนศึกษานารีวิทยา โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน มีผลการวิจัยดังนี้

1. ด้านการวัดผลประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน ผลการวิจัยพบว่าในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องจากว่าสถานศึกษามีการแต่งตั้งคณะกรรมการวัดประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียนที่เป็นมาตรฐานและมีการจัดทำเอกสารเกี่ยวกับการวัดผลประเมินผลและการเทียบโอนผลการเรียนที่ชัดเจน สอดคล้องกับสร้อยญา วรณศิลป์ (2556 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความพึงพอใจของครูต่อการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต กรุงเทพมหานคร พบว่า ครูมีความพึงพอใจต่อการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับบุษราคม จรรย์นาฎย์ (2544 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการดำเนินงานวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษาในโครงการปฏิบัติการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณธรรมผู้เรียน ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ พบว่า ด้านการวัดและการประเมินผลการเรียน และงานทะเบียนนักเรียน โรงเรียนส่งเสริมให้ครูสร้างเครื่องมือประเมินผลตามสภาพจริง ครูผู้สอนแต่ละรายวิชาสร้างเครื่องมือการวัดผลให้เป็นไปตามจุดประสงค์การเรียนรู้ และสภาพจริงครบทุกวิชา โรงเรียนมีเจ้าหน้าที่ทะเบียน/วัดผล ทำหน้าที่จัดทำหลักฐานเกี่ยวกับประวัตินักเรียน และมีการจัดข้อมูลสารสนเทศของนักเรียน

2. ด้านการพัฒนาการเรียนรู้ ผลการวิจัยพบว่าในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องจากว่าสถานศึกษามีการจัดทำแผนการเรียนรู้ตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่างๆ ครบถ้วน สถานศึกษาจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียน และมีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนได้ฝึกปฏิบัติจริง สอดคล้องกับชาญณรงค์ เทียมวงษ์ (2552 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความพึงพอใจของครูด้านการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนของรัฐ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรีเขต 2 พบว่าครูมีความพึงพอใจต่อการบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับ เชสเตอร์ (Chester, 1996 : 286-288) ได้ศึกษาเรื่องพฤติกรรมกรรมการบริหารวิชาการของผู้บริหารการศึกษาทั่วประเทศของสหรัฐอเมริกา พบว่า พฤติกรรมทำให้การบริหารวิชาการของผู้บริหารมีสมรรถภาพสูง เนื่องมาจากการส่งเสริมให้ครูมีความรู้ความสามารถเพิ่มขึ้นได้แก่ ส่งเสริมให้ครูใช้เทคนิคการสอนหลายๆวิธี อภิปรายปัญหา การปรับปรุงการสอนในที่ประชุม จัดปฐมนิเทศเพื่อช่วยเหลือครูใหม่ หาวิธีวิจารณ์งานของครูแบบดีเพื่อก่อโดยไม่ให้

เสียกำลังใจ จัดให้มีการอบรมความรู้เกี่ยวกับวิชาการศึกษาเพิ่มเติมแก่คณะครู เพื่อปรับปรุงเทคนิคการสอน และจ่ายเงินเบี้ยเลี้ยง ค่าพาหนะ และค่าที่พักให้แก่ครูที่อบรมทางวิชาการจากงานวิจัยทั้งในประเทศ และต่างประเทศ

3. ด้านการพัฒนากระบวนการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ผลการวิจัยพบว่าในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องจากพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ให้ถือว่าการประกันคุณภาพการศึกษาเป็นส่วนหนึ่งของการบริหาร ซึ่งโรงเรียนจะต้องดำเนินงานเป็นประจำ และต้องมีการนำผลการประเมินภายในมาชี้แจงให้ผู้เกี่ยวข้องได้รับทราบ มีการวางแผนและมอบหมายให้ครูรับผิดชอบมาตรฐานและตัวบ่งชี้ และมีการเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับการประเมินจากองค์กรภายนอก สอดคล้องกับชาญณรงค์ เทียนพงษ์ (2552 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความพึงพอใจของครูต่อการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนของรัฐ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรีเขต 2 พบว่าครูมีความพึงพอใจต่อการบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับมาก โดยข้าราชการครูมีความพึงพอใจด้านการประกันคุณภาพการศึกษา ระดับมากที่สุด สอดคล้องกับ บักก์ (Bugg 2001 : 4330) พบว่าการประกันคุณภาพการศึกษามีผลในทางบวกต่อวิธีการสอนที่ใช้ในโรงเรียน ประกอบกับการทำงานการประกันคุณภาพมีศักยภาพในการช่วยเหลือโรงเรียนในการพัฒนาวัฒนธรรมในการปรับปรุงโรงเรียนอย่างต่อเนื่อง

4. ความพึงพอใจของครูที่มีต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษา ในเครือข่ายชีวิต สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 6 จำแนกตามเพศ โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับสมมุติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้เนื่องจากการบริหารงานวิชาการถือว่าเป็นหัวใจสำคัญของการบริหารงานในโรงเรียน ซึ่งผู้บริหารจะต้องดำเนินตามนโยบายของกระทรวงและกำหนดนโยบายของโรงเรียนให้สอดคล้องกับกระทรวงศึกษาธิการ สอดคล้องกับจินดาทรัพย์เมฆ (2547 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความพึงพอใจของครูในการบริหารงานวิชาการของผู้บริหาร การศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากทมมหานคร จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงานและโดยรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ไม่สอดคล้องกับสมมุติฐานที่ตั้งไว้ สอดคล้องกับสกุล กังวานไกล (2542 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดสมุทรปราการ พบว่า ประสิทธิภาพการบริหารงานของโรงเรียนมัธยมศึกษาอยู่ในระดับปานกลาง ดังนั้นผู้บริหารโรงเรียนทุกโรงทุก

กลุ่มประสบการณ์มีประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการแตกต่างกัน

6. ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย

จากผลการวิจัย พบว่า ความพึงพอใจของครูที่มีต่อการบริหารงานวิชาการ โรงเรียนมัธยมศึกษาในเครือข่ายชีวิต สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เขต 6 อยู่ในระดับมาก จากข้อค้นพบดังกล่าวผู้วิจัย มีข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

1. ด้านการส่งเสริมความรู้ทางวิชาการแก่ชุมชน จากผลการวิจัย พบว่า มีค่าเฉลี่ยต่ำ ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการกำหนดการวางแผนร่วมกับผู้นำชุมชนและองค์การบริหารส่วนตำบลในการพัฒนาชุมชน รวมทั้งควรมีการจัดทำทะเบียนภูมิปัญญาท้องถิ่น และแหล่งเรียนรู้ไว้อย่างเป็นระบบ

2. ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา จากผลการวิจัย พบว่า มีค่าเฉลี่ยต่ำ ดังนั้นผู้บริหารควรมีการพัฒนาความรู้ด้านการวิจัยให้แก่ครู และจัดระบบดูแลช่วยเหลือให้ครูมีการทำวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา

3. ด้านสนับสนุนงานวิชาการแก่ครอบครัว องค์กรหน่วยงานและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา จากผลการวิจัย พบว่า มีค่าเฉลี่ยต่ำ ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาควรสนับสนุนการจัดการศึกษาของบุคคล ครอบครัว องค์กร และหน่วยงานอื่นที่จัดการศึกษาอย่างชัดเจน

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

2. ควรศึกษาความต้องการพัฒนาด้านวิชาการของครูในโรงเรียนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน และในระดับอื่นๆ ทั้งของรัฐบาล และเอกชน

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ. การบริหารงานวิชาการ. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ครุสภาลาดพร้าว, 2542. พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 แก้ไขเพิ่มเติม พุทธศักราช 2545. กรุงเทพมหานคร : องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์, 2553.

คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน,สำนักงาน.พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ 2542 (ฉบับที่2) พ.ศ. 2545. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ สกศ, 2545

จันทร์ธานี สงวนนาม. ทฤษฎีและแนวปฏิบัติในการบริหารสถานศึกษา. กรุงเทพฯ : บั๊ค พอยท์. 2551

จารุวรรณ ยอดประเสริฐ. “การศึกษาความพึงพอใจของครูที่มีต่อการบริหารงานของโรงเรียนหนองงูเห่า ศาสตร์ประเสริฐ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุทพรปราการ เขต 2.” สารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา, 2552.

จินดา ทรัพย์เมฆ. “ความพึงพอใจของครูในการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร.” วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์, 2549.

ชาญชัย อาจินสมาจาร. การนิเทศการศึกษา. กรุงเทพฯ : พิมพ์ดี, 2552.

ชาญณรงค์ เทียนวงษ์. “ความพึงพอใจของครูต่อการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนของรัฐ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี เขต 2.” วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง, 2552.

เทอดชัย ไสยลักษณ์ และคนอื่นๆ. “ความพึงพอใจของครูต่อการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระดมศึกษาภลสินธุ์ เขต 2.” วารสารคณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม (ฉบับพิเศษ), 2557.

บุษราคัม จรรย์นาถย์. “การศึกษาดำเนินงานวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษาในโครงการโรงเรียนปฏิรูปการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.” ” วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2544.

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. การบริหารงานวิชาการ. กรุงเทพฯ : ศูนย์สื่อกรุงเทพ, 2553.

พิกุล ขาวชายโงง. “ความพึงพอใจของครูต่อการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนศึกษานารีวิทยาสังกัดสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1 กรุงเทพมหานคร.” วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา, 2553.

วิจิตร ศรีสะอาด. ปฏิรูปการศึกษา. กรุงเทพฯ : สำนักงานปฏิรูปการศึกษา, 2546.

ราชวินิตบางแก้ว. “ข้อมูลโรงเรียนในจังหวัดสมุทรปราการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 6.” [ออนไลน์] เข้าถึงได้จาก: <http://www.rwb.ac.th>, 12 มีนาคม 2559.

ราชวินิตสุวรรณภูมิ. “รายงานการประเมินตนเองของสถานศึกษา.” 2557. “แผนพัฒนา คุณภาพการศึกษา.” 2558.

สกุล กังวานไกร. “ประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดสมุทรปราการ.” วิทยานิพนธ์ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2542.

สันติ บุญภิรมย์. การบริหารงานวิชาการ. กรุงเทพฯ : บั๊ค พอยท์, 2552.

สร้อยญา วรวัฒนศิลป์. “ความพึงพอใจของครูต่อการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตประเวศ กรุงเทพมหานคร.” วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2556.

สร้อยตระกูล (ติวานนท์) อรรถมานะ. พฤติกรรมองค์การ : ทฤษฎีการประชม. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. 2546.

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 6. “ข้อมูลโรงเรียนในจังหวัดสมุทรปราการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 6.” [ออนไลน์] เข้าถึงได้จาก: <http://www.spm6.go.th>, 13 มกราคม 2559.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. เอกสารประกอบหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 แนวปฏิบัติการวัดและประเมินผล การเรียนรู้. กรุงเทพมหานคร โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ), 2551.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. แนวทางการ
ประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา. กรุงเทพมหานคร
: สำนักพิมพ์พิมพ์ดี, 2544

สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา. สารการเรียนรู้
ชุดวิชาการพัฒนาการบริหาร สถาบันการศึกษา.
นครศรีธรรมราช: มหาวิทยาลัยราชภัฏ
นครศรีธรรมราช, 2546.

Bugg, Kent Andrew. "Quality Assurance and
Improvement Planning in Illinois High -
Schools." Dissertation Abstracts International,
61(11), 4330-A, 2001

Chester, N.M. "An Introduction to School
Administration : Selected reading." New
York :McMillan Company, 1996.

Cronbach, L.J. Coefficient alpha and internal
structure of test. Psychometrika. 1951.

Krejcie, Robert V . & Daryle W. Morgan. " Deter -
mining Sampling Size for Research Activities."
Journal of Education and Psychological
Measurement, 1970.

Likert, R. Technique for the measurement of
attitudes archives of psychology. New York
McHraw Hill International Book Company.
1932.

ปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจังหวัดปทุมธานี

Factors Affecting the Desirable Characteristics of Students in School under
the Office of the Vocational Education Commission, Pathumthani Province.

ยุวดี ชูจิตต์¹ ประสาน ประวัติรุ่งเรือง²

¹ สำนักวิจัย, มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ, yuwadee.ch@northbkk.ac.th

² คณะศิลปศาสตร์, มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ, yuwadee.ch@northbkk.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจังหวัดปทุมธานี 2) วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจังหวัดปทุมธานี 3) เพื่อสร้างสมการพยากรณ์ปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจังหวัดปทุมธานี กลุ่มตัวอย่างได้แก่ ครูผู้สอนในโรงเรียนอาชีวศึกษา จังหวัดปทุมธานี จำนวน 156 คน ได้จากการคำนวณขนาดตัวอย่างจากสูตรของ Taro Yamane โดยวิธีการสุ่มแบบชั้นภูมิ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามมีความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.863 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน ผลการวิจัยพบว่า (1) ปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจังหวัดปทุมธานี คือ ปัจจัยด้านการบริหารจัดการ ปัจจัยด้านสมรรถนะครูผู้สอนในการพัฒนาผู้เรียน ปัจจัยด้านสังคมและสิ่งแวดล้อม (2) ปัจจัยทุกตัวมีความสัมพันธ์ต่อคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจังหวัดปทุมธานี (3) สมการพยากรณ์ปัจจัยที่สัมพันธ์กับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจังหวัดปทุมธานี ได้ดังนี้ $\hat{Y} = 0.671 + 0.744x_1 + 0.238x_3 + 0.151x_2$ เมื่อ x_1 คือ ปัจจัยด้านการบริหารจัดการ x_2 คือ ด้านสมรรถนะครูผู้สอนในการพัฒนาผู้เรียน และ x_3 คือ ปัจจัยด้านสังคมและสิ่งแวดล้อมโดยปัจจัยเหล่านี้เป็นตัวพยากรณ์ที่ร่วมกันอธิบายคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน ได้ร้อยละ 85.32

คำสำคัญ: คุณลักษณะอันพึงประสงค์ สถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาในจังหวัดปทุมธานี

Abstract

This research was a survey research aimed 1) to study the factors affecting the desirable characteristics of students in schools under the Office of Vocational Education Commission, Pathumthani 2) to analyze the relationship between factors that influenced characteristics of students in schools under the Office of Vocational education Commission, Pathumthani 3) to create the predicting equation the factors affecting the desirable characteristics of students in schools under the Office of Vocational Education Commission, Pathumthani. The samples were 156 teachers in vocational schools in Pathumthani with calculating sample size of Taro Yamane formula using stratified random sampling. A Questionnaire was used as a research tool with reliability at 0.863. The statistics using for data analysis were mean, standard deviation and stepwise multiple

regression analysis. The results were shown that: (1) factors affecting the desirable characteristics of students in schools under the Office of Vocational Education Commission, Pathumthani, were the factor of management, the factor of teacher competency in student development and the factor of social and environmental (2) all factors related to the desirable characteristics of students in schools under the Office of Vocational Education Commission, Pathumthani (3) the predicting equation of factors related with desirable characteristics of students in schools under the Office of Vocational Education Commission, Pathumthani Provinces as followed: $\hat{Y} = 0.671 + 0.744x_1 + 0.238x_3 + 0.151x_2$ when x_1 was the factor of management, x_2 was the factor of teacher competency in student development and x_3 was the factor of social and environmental. These factors were predictors explaining the desirable characteristics of the students together with 85.32%.

Keywords: Desirable Characteristics, separated by commas. Office of the Vocational Education Commission, Pathumthani Province.

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ปัญหาที่เกิดขึ้นในประเทศไทยในปัจจุบัน คือ สภาวะการขาดแคลนแรงงานไทยที่มีคุณภาพตามความต้องการของสถานประกอบการ อย่างไรก็ตามรัฐบาลไทยได้มีความพยายามที่จะพัฒนาคุณภาพการศึกษาแก่ประชาชนในประเทศมาโดยตลอด จากแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (พ.ศ.2550-2554) และแผนการศึกษาแห่งชาติ (พ.ศ.2545-2559)[1] ที่เน้นปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ยึดทางสายกลางบนพื้นฐานของความสมดุลพอดี รู้จักประมาณอย่างมีเหตุผล มีความรอบรู้เท่าทันโลก เป็นแนวทางในการดำเนินชีวิต โดยยึด “คน” เป็นศูนย์กลางการพัฒนา รวมไปถึงการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง (พ.ศ. 2552-2561) ที่ว่า “คนไทยต้องได้เรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพ” ที่ให้ความสำคัญต่อการพัฒนาคน แต่จากการศึกษาพบว่าศักยภาพการแข่งขัน (Competitive Advantage) ของประเทศไทยในปัจจุบัน คนไทยยังประสบปัญหาการพัฒนาทางการศึกษา สอดคล้องกับข้อมูลของสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา(2553)[2] ที่รายงานว่าสมรรถนะของประเทศไทยในภาพรวม พ.ศ. 2552 ในเวทีสากล โดยการจัดอันดับของสถาบัน Institute for Management Development หรือ IMD ตั้งแต่ 2547-2552 พบว่าสมรรถนะภาพรวมของไทยลดลงโดยตลอด โดยเฉพาะสมรรถนะด้านการศึกษาซึ่งรวมถึงการอาชีวศึกษา จากข้อมูลในตารางที่ 1 พบว่า สมรรถนะส่วนนี้ไทยอยู่ในอันดับที่ 47 จาก 57 ประเทศ ซึ่งเป็นจุดอ่อนสำคัญที่ฉุดรั้งสมรรถนะในภาพรวมของไทย

ตารางที่ 1 แสดงอันดับความสามารถในการแข่งขัน นานาชาติด้านการศึกษา

ประเทศ	2547	2550	2552
สหรัฐอเมริกา		13	19
ออสเตรเลีย		12	5
เยอรมนี		24	18
สิงคโปร์	14	11	13
ญี่ปุ่น	25	19	26
มาเลเซีย	24	31	30
ไทย	48	46	47

ที่มา : สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2554)

ประเทศต่างๆ ได้มีการพัฒนากำลังแรงงานและประชากรในประเทศตนให้มีความรู้ การศึกษา พัฒนาทักษะฝีมือทางอาชีพอย่างต่อเนื่อง รวมถึงการกำหนดนโยบายการพัฒนาฝีมือแรงงานอย่างต่อเนื่องและตลอดชีวิต โดยแนวทางและยุทธศาสตร์สำคัญที่ในหลายประเทศเลือกดำเนินการ คือ การมุ่งพัฒนาแรงงานภายในประเทศของตนโดยให้การอาชีวศึกษามีบทบาทสำคัญ และเมื่อศึกษา ยุทธศาสตร์ของผู้นำประเทศสหรัฐอเมริกา บารัก โอบามา (2552) [3] ในการพัฒนาการอาชีวศึกษา เพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม โดยผู้นำสหรัฐอเมริกาคาดหวังว่าในปี 2020 ชาวอเมริกาจะมีอัตราการส่วนการมีการศึกษาและทักษะอาชีพสูงที่สุดในโลก รวมไปถึงประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน ที่เล็งเห็นความสำคัญของการพัฒนาคุณภาพแรงงานคุณภาพแรงงานด้วยการขยายการอาชีวศึกษาอย่างรวดเร็วจาก 19% เป็น 45.3% และได้ก่อตั้งโรงเรียนอาชีวศึกษากว่า 3,000 โรงเรียนในช่วงเวลาเพียง 10 ปีที่ผ่านมา

มา เพื่อการนำร่องการพัฒนาและส่งเสริมการอาชีวศึกษา ในประเทศจีน Ministry of Education in China (2010) นอกจากนี้ UNESCO(2002)[4]ได้ตอกย้ำความสำคัญของการอาชีวศึกษาอีกว่าการอาชีวศึกษาก่อให้เกิดการพัฒนา ศักยภาพของบุคคลในด้านทักษะวิชาชีพ ช่วยให้บุคคล ทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ สามารถเพิ่มผลผลิตจากการ ทำงาน เพิ่มรายได้จากผลผลิต การอาชีวศึกษาส่วนเสริมให้ บุคคลมีรายได้ อันจะทำให้สภาพเศรษฐกิจดีขึ้น จนสามารถ พัฒนาคุณภาพชีวิตของตนเองและครอบครัวได้ จะเห็นได้ ว่าการที่หลายประเทศลงทุนทางด้านการศึกษา เพื่อ การพัฒนาอนาคต ทางด้านวิชาความรู้ ทักษะอาชีพ ให้แก่ คนในชาติ ให้สามารถสนองความต้องการของตลาดแรงงาน ในประเทศ และตลาดแรงงานทั่วโลก ทำให้แรงงานเป็น แรงงานที่มีทักษะอาชีพ มีศักยภาพ สามารถเคลื่อนย้ายถ่าย โอนไปทำงานที่ใดๆ ก็ได้ทั่วโลก อย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อ สามารถแข่งขันได้ในตลาดแรงงานสากล เป็นแรงผลักดัน ให้เกิดการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศและการ พัฒนาคุณภาพสังคมให้ดียิ่งขึ้น โดยเฉพาะประเทศผู้นำของ โลกทั้งสองประเทศไม่ว่าจะเป็นสหรัฐอเมริกาและจีนต่าง มีความมุ่งมั่นในการพัฒนาคนด้วยการพัฒนาอาชีวศึกษา ให้แก่ประชาชนในประเทศ เพื่อเพิ่มขีดความสามารถใน การแข่งขัน และเล็งเห็นความสำคัญของการเป็นพลโลกใน อนาคตทั้งสิ้น

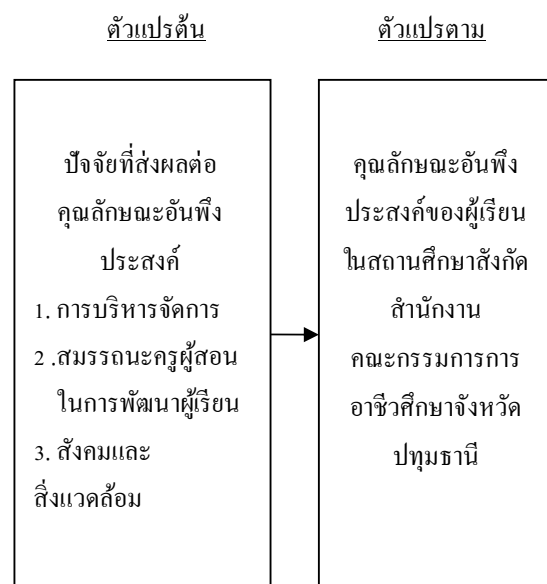
การปฏิรูปการศึกษาควรมีเป้าหมายหลักเพื่อเติม เต็มศักยภาพของนักเรียนให้บรรลุถึงศักยภาพสูงสุดระบบ ต้องสามารถเสนอทางเลือกที่มีคุณภาพให้นักเรียนได้เลือก อย่างหลากหลาย จนนักเรียนสามารถเลือกเรียนตามความ ถนัดและความต้องการของตนได้อย่างแท้จริง เช่น หาก นักเรียนต้องการเรียนสายอาชีพเพื่อทำงานสายอาชีพใน อนาคตก็มีระบบอาชีวศึกษาที่มีคุณภาพรองรับ เป็นต้น แต่ระบบการศึกษาไทย ยังมีปัญหาด้านคุณภาพอยู่มาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งสายอาชีวศึกษาที่ยังไม่สามารถเป็นทาง เลือกที่แท้จริงให้กับนักเรียนที่สนใจเรียนต่อในสายอาชีพ เช่นนี้แล้ว การพัฒนาคุณภาพของระบบอาชีวศึกษา จึงเป็น หนึ่งในนโยบายที่จำเป็นและเร่งด่วนบนเส้นทางของการ สร้างระบบการศึกษาเพื่อเติมเต็มศักยภาพของนักเรียนเพื่อ ตอบสนองต่อเป้าหมายดังกล่าว กระทรวงศึกษาธิการควร ดำเนินนโยบายยกระดับคุณภาพอาชีวศึกษาให้เป็นทางเลือก สำหรับผู้เรียนอย่างแท้จริง ทั้งในเรื่องปัญหาการขาดแคลน ทรัพยากรในระบบอาชีวศึกษา ทั้งงบประมาณ เครื่องไม้เครื่องมือ สำหรับการเรียนการสอน และครูอีกประการหนึ่งคือ ค่า นิยมของนักเรียนและผู้ปกครอง เป็นปัญหาที่สำคัญเนื่องจาก

หลายคนมักมีทัศนคติที่ไม่ดีต่อนักเรียนอาชีวศึกษา คือ เด็กที่ เรียนไม่เก่ง เป็นเด็กมีปัญหาทั้งในเรื่องการทะเลาะวิวาท ยกพวกตีกัน จบออกมามีรายได้น้อย งานหนัก ไม่มีเกียรติ ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อ คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนในสถานศึกษาสังกัด สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจังหวัดปทุมธานี เพื่อเป็นประโยชน์ในการแก้ปัญหาคุณภาพของนักเรียน อาชีวศึกษาต่อไป

วัตถุประสงค์

- 1) เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณลักษณะอันพึง ประสงค์ของผู้เรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจังหวัดปทุมธานี
- 2) เพื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่ส่ง ผลต่อคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจังหวัด ปทุมธานี
- 3) เพื่อสร้างสมการพยากรณ์ปัจจัยที่ส่งผลต่อ คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนในสถานศึกษาสังกัด สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจังหวัดปทุมธานี

กรอบแนวคิด (Conceptual Framework)

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรคือครูผู้สอนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจังหวัดปทุมธานี ได้แก่ครูผู้สอนจากวิทยาลัยเทคนิคธัญบุรี จำนวน 61 คน ครูผู้สอนจากวิทยาลัยเทคนิคปทุมธานี จำนวน 157 คนครูผู้สอนจากวิทยาลัยการอาชีวศึกษาปทุมธานี จำนวน 38 คน รวมทั้งหมด 256 คน (ข้อมูลจากรายงานสรุปจำนวนบุคลากรของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ประจำปี 2560)

กลุ่มตัวอย่างคือครูผู้สอนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจังหวัดปทุมธานี ได้แก่ครูผู้สอนจากวิทยาลัยเทคนิคธัญบุรี จำนวน 37 คน ครูผู้สอนจากวิทยาลัยเทคนิคปทุมธานี จำนวน 96 คนครูผู้สอนจากวิทยาลัยการอาชีวศึกษาปทุมธานี จำนวน 23 คน รวมทั้งหมด 156 คน ซึ่งได้มาด้วยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามเลือกตอบและแบบประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ซึ่งแบ่งเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจังหวัดปทุมธานี

ตอนที่ 3 คุณลักษณะอันพึงประสงค์ ของผู้เรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจังหวัดปทุมธานี

การหาประสิทธิภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ผู้วิจัยนำแบบสอบถามเสนอผู้เชี่ยวชาญ และดำเนินการหาประสิทธิภาพ ดังนี้

1. ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) ตลอดจนความเหมาะสมของภาษา (Wording) แล้วนำมาหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence: IOC) เพื่อนำมาปรับปรุงแก้ไข

2. หาความเชื่อมั่น (Reliability) ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้ (Try Out) เพื่อหาความเชื่อมั่นของแบบทดสอบทั้งฉบับ โดยวิธีของครอนบาค (Cronbach alpha Procedure) ในรูปสัมประสิทธิ์แอลฟา (a-Coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ 0.863

3. นำแบบสอบถามที่ได้ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัยต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลที่เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) วิเคราะห์ความสัมพันธ์โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's product-moment correlation coefficient) และสถิติวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise multiple regression analysis)

สรุปผลการวิจัย

ปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจังหวัดปทุมธานีมีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.17$, S.D.=0.19) ซึ่งได้แก่ด้านการบริหารจัดการ ($\bar{X}=4.20$, S.D.=0.28) ด้านสมรรถนะผู้สอนในการพัฒนาผู้เรียน ($\bar{X}=4.17$, S.D.=0.15) ด้านสังคมและสิ่งแวดล้อม ($\bar{X}=4.13$, S.D.=0.30) และค่าเฉลี่ยของคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจังหวัดปทุมธานีโดยรวมอยู่ในระดับมาก และถ้าพิจารณารายข้อพบว่า ด้านมีจิตสาธารณะคือผู้เรียนเป็นผู้ให้และช่วยเหลือผู้อื่น แบ่งปันความสุขส่วนตน เพื่อทำประโยชน์แก่ส่วนรวม เข้าใจ เห็นใจผู้ที่มีความเดือดร้อน อาสาช่วยเหลือสังคม อนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ด้วยร่างกาย สติปัญญา ลงมือปฏิบัติเพื่อแก้ปัญหา หรือร่วมสร้างสรรค์สิ่งที่ดีงามให้เกิดในชุมชน โดยไม่หวังสิ่งตอบแทน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X}=4.53$, S.D.=0.64) รองลงมาคือ ด้านมีวินัยปฏิบัติตนตามข้อตกลง กฎเกณฑ์ระเบียบ ข้อบังคับของครอบครัว โรงเรียนและสังคมเป็นปกติวิสัย ไม่ละเมิดสิทธิของผู้อื่น ($\bar{X}=4.28$, S.D.=0.87) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ด้านรักความเป็นไทย มีความภาคภูมิใจ เห็นคุณค่าชื่นชม มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ สืบทอด เผยแพร่ภูมิปัญญาไทย ขนบธรรมเนียมประเพณี ศิลปะและวัฒนธรรมไทย มีความกตัญญูตเวที ใช้ภาษาไทยในการสื่อสารอย่างถูกต้องเหมาะสม ($\bar{X}=3.75$, S.D.=0.94)

2. ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจังหวัดปทุมธานีโดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's product moment correlation coefficient) ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร

ตัวแปร	(X1)	(X2)	(X3)	(Y)
การบริหารจัดการ (X1)	--	--	--	--
สมรรถนะผู้สอน (X2)	0.10	--	--	--
สังคมและสิ่งแวดล้อม (X3)	0.71**	0.14	--	--
คุณลักษณะอันพึงประสงค์ (Y)	0.90**	0.18*	0.77**	--

** มีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

* มีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตาราง 2 ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจังหวัดปทุมธานี อย่างมีระดับนัยสำคัญที่ระดับ 0.01 ได้แก่ ด้านการบริหารจัดการ ($r = 0.90, p = 0.00$) และด้านสังคมและสิ่งแวดล้อม ($r = 0.77, p = 0.00$) ส่วนด้านสมรรถนะผู้สอนในการพัฒนาผู้เรียน ($r = 0.18, p = 0.02$) โดยค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างการบริหารจัดการและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจังหวัดปทุมธานีมีค่าเท่ากับ 0.90 รองลงมาคือค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างด้านสังคมและสิ่งแวดล้อมและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจังหวัดปทุมธานีมีค่าเท่ากับ 0.77 ส่วนค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างสมรรถนะผู้สอนในการพัฒนาผู้เรียนและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจังหวัดปทุมธานีมีค่าน้อยที่สุดเท่ากับ 0.18

3. ปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจังหวัดปทุมธานีได้แก่ด้านการบริหารจัดการด้านสังคมและสิ่งแวดล้อมด้านสมรรถนะผู้สอนในการพัฒนาผู้เรียนโดยปัจจัยเหล่านี้เป็นตัวพยากรณ์ที่ร่วมกันอธิบายความแปรปรวนของคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจังหวัดปทุมธานีได้ร้อยละ 85.32 ดังตารางที่ 3

$$\hat{Y} = -0.671 + 0.744x_1 + 0.238x_3 + 0.151x_2$$

สมการพยากรณ์ในรูปแบบคะแนนมาตรฐาน

$$\hat{Z}_y = 0.720x_1 + 0.246x_3 + 0.076x_2$$

ตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอนเมื่อใช้กับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจังหวัดปทุมธานี เป็นตัวแปรเกณฑ์

ตัวแปร	B	Beta	t	p-value
ค่าคงที่	-0.671		-2.39	.018
การบริหารจัดการ	0.744	0.720	16.28	.000
สังคมและสิ่งแวดล้อม	0.238	0.246	5.53	.000
สมรรถนะผู้สอน	0.151	0.076	2.42	.017

R² = 0.853 Adjusted R Square = 0.850

อภิปรายผล

จากการวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจังหวัดปทุมธานี สามารถนำผลวิจัยมาอภิปรายได้ดังนี้

1. ด้านรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ แสดงออกถึงการเป็นพลเมืองดีของชาติ มีความสามัคคี โปร่งดอง ภูมิใจ เชิดชูความเป็นไทย ปฏิบัติตนตามหลักศาสนาที่ตนนับถือ และแสดงความจงรักภักดีต่อสถาบันพระมหากษัตริย์ เมื่อวิเคราะห์จากข้อมูลงานวิจัยพบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับสูง อาจเป็นเพราะการปลูกฝังจากครูผู้สอนและสืบทอดมาจากบรรพบุรุษ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ว่าที่ร้อยตรีหญิง นื่องนุช ประสมคำ [5] ได้ศึกษาวิจัยแล้วพบว่า บทบาทของเยาวชนดีเด่น อาสาสมัครในการทำงานพัฒนาสังคมมีบทบาทสำคัญใน 6 ด้าน คือ 1) บทบาทต่อตนเอง โดยเยาวชนมีบทบาทในการพัฒนาตนเองให้มีศักยภาพซึ่งเป็นพื้นฐานในการพัฒนาสังคม 2) บทบาทต่อผู้อื่น เป็นบทบาทที่เยาวชนมีต่อผู้ใกล้ชิดและบุคคลทั่วไป ประกอบด้วยบิดามารดา ครู อาจารย์ ญาติพี่น้อง เพื่อนและบุคคลทั่วไป 3) บทบาทต่อสังคม เยาวชนมีบทบาทในการบำเพ็ญประโยชน์ต่อส่วนรวม ประกอบด้วย การสงเคราะห์ การแก้ปัญหา และการพัฒนาสังคม โดยการนำเอาความรู้ความสามารถและเทคโนโลยีที่นำสมัยมาใช้ 4) บทบาทต่อสถาบันชาติ เป็นบทบาทที่เยาวชนช่วยส่งเสริมความมั่นคงของประเทศ การสืบทอดวัฒนธรรมที่ดีงามและการกีฬา 5) บทบาทต่อสถาบันศาสนา ซึ่งเยาวชนมีบทบาทในการรักษาและส่งเสริมคุณธรรมและ

จริยธรรมและ 6) บทบาทต่อสถาบันพระมหากษัตริย์เป็น บทบาทที่เยาวชนแสดงออกถึงความจงรักภักดีต่อสถาบัน พระมหากษัตริย์

2. ด้านชื่อเสียงสุจริต ประพฤติตนตรงตามความเป็นจริง ทั้งทางกาย วาจา ใจ และยึดหลักความจริง ความถูกต้องในการดำเนินชีวิต มีความละเอียด และเกรงกลัวต่อการกระทำผิด พบว่ามีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับสูง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสมาน ชาลีเครือ[6] ได้วิจัยเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างค่านิยมเชิงสังคมกับความซื่อสัตย์โดยใช้กลุ่มตัวอย่างในการศึกษา ในการศึกษาครั้งนี้เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถามค่านิยมเชิงสังคมและแบบสอบถามความซื่อสัตย์ พบว่าค่านิยมเชิงสังคมมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความซื่อสัตย์ แสดงว่าสิ่งแวดล้อมมีผลต่อความซื่อสัตย์สุจริตด้านมีวินัย ปฏิบัติตนตามข้อตกลง กฎเกณฑ์ ระเบียบ ข้อบังคับของครอบครัว โรงเรียนและสังคมเป็นปกติวิสัย ไม่ละเมิดสิทธิของผู้อื่นพบว่ามีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับสูงเพราะได้รับการดูแลเอาใจใส่จากครูผู้สอน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ โอภาส ยติกร [7]ได้วิจัยเรื่อง การพัฒนาการดำเนินงานเสริมสร้างความมีวินัยของนักเรียนโรงเรียนชุมชนบ้านประโดก โคกไม้ อำเภอมือง จังหวัดนครราชสีมา เพื่อพัฒนาการเสริมสร้างความมีวินัยของนักเรียน 3 ด้านคือ ความสะอาด การเข้าแถว และการทำความเคารพ โดยใช้กลยุทธ์การพัฒนา 3 ประการ คือ การรวมศิษย์พิชิต ส3 (ส-สะอาด) กิจกรรมประกวดระเบียบแถว และกิจกรรมการประกวดมารยาทไทย โดยใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการ 4 ขั้นตอน คือ ขั้นวางแผน ขั้นปฏิบัติ ขั้นสังเกตและขั้นสะท้อนผล ผลการศึกษาพบว่านักเรียนขาดความสนใจในเรื่องของระเบียบวินัย แต่เมื่อมีการพัฒนา ส่งผลให้นักเรียนมีลักษณะตามต้องการได้เป็นอย่างดี ผู้เรียนมีระเบียบวินัยดียิ่งขึ้น

3. ด้านใฝ่เรียนรู้มีความตั้งใจ เพียรพยายามในการเรียนและเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ แสวงหาความรู้จากแหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียนอย่างสม่ำเสมอ ด้วยการเลือกใช้สื่ออย่างเหมาะสม บันทึกความรู้ วิเคราะห์สรุปเป็นองค์ความรู้ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ ถ่ายทอด เผยแพร่ และนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ปฏิบัติตนตามข้อตกลง กฎเกณฑ์ ระเบียบ ข้อบังคับของครอบครัว โรงเรียน และสังคมเป็นปกติวิสัย ไม่ละเมิดสิทธิของผู้อื่นเมื่อวิเคราะห์จากข้อมูลงานวิจัยพบว่า ผู้เรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านความใฝ่รู้ อยู่ในระดับสูง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสุจริต เพียรชอบ [8] ที่ทำการศึกษารื่องคุณลักษณะของเยาวชนไทยที่พึงปรารถนา ผลการศึกษาพบว่าเยาวชนชายเป็นผู้ที่สามารถ

ตัดสินใจได้ดี มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ อยากรู้อยากเห็น ใครเรียนรู้ สามารถแสวงหาความรู้จากแหล่งเรียนรู้ต่างๆ ด้านอยู่อย่างพอเพียงดำเนินชีวิตอย่างประมาณตน มีเหตุผลรอบคอบ ระมัดระวัง อยู่ร่วมกับผู้อื่นด้วยความรับผิดชอบ ไม่เบียดเบียนผู้อื่น เห็นคุณค่าของทรัพยากรต่างๆ มีการวางแผนป้องกันความเสี่ยง และพร้อมรับการเปลี่ยนแปลง พบว่ามีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับสูง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ฉันทา อุดมสิน [9] ได้ศึกษาคุณลักษณะที่เป็นจริงและที่พึงประสงค์ของนักเรียนโรงเรียนสาธิตประถมศึกษา มหาวิทยาลัยขอนแก่น ตามความคิดเห็นของอาจารย์และผู้ปกครอง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย เป็นครูอาจารย์และผู้ปกครองรวมจำนวน 299 คน พบว่าอาจารย์และผู้ปกครองมีความคิดเป็นเกี่ยวกับคุณลักษณะที่เป็นจริงอยู่ในระดับดีทั้ง 6 ด้าน ส่วนคุณลักษณะที่พึงประสงค์อยู่ในระดับดีมากทั้ง 6 ด้าน และแนวทางในการแก้ไข ปรับปรุงและพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนในทุกๆด้าน โดยเน้นการประหยัด ไม่ใช่จ่ายฟุ่มเฟือย ควรให้ความรักความอบอุ่น และเป็นแบบอย่างที่ดีแก่นักเรียนในด้านพฤติกรรมตามที่ตนประสงค์

4. ด้านมุ่งมั่นในการทำงานจะมีความตั้งใจปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย ด้วยความเพียรพยายาม ทุ่มเทกำลังกาย กำลังใจในการปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ ให้สำเร็จลุล่วงตามเป้าหมายที่กำหนดด้วยความรับผิดชอบ และมีความภาคภูมิใจในผลงาน พบว่ามีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับสูง สอดคล้องกับงานวิจัยของสุจริต เพียรชอบที่ทำการศึกษารื่องคุณลักษณะของเยาวชนไทยที่พึงปรารถนา ผลการวิจัยพบว่า เยาวชนชายเป็นผู้ที่สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ดี มีน้ำใจ มีอัธยาศัยดีและมีความมุ่งมั่นในการทำงาน และเยาวชนหญิงเป็นผู้ที่สามารถวางตนได้เหมาะสมกับกาลเทศะ สังคมและบุคคล

5. ด้านรักความเป็นไทยมีความภาคภูมิใจ เห็นคุณค่า ชื่นชม มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ สืบทอด เผยแพร่ ภูมิปัญญาไทย ขนบธรรมเนียมประเพณี ศิลปะและวัฒนธรรมไทย มีความกตัญญูกตเวที ใช้ภาษาไทยในการสื่อสารอย่างถูกต้องเหมาะสมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับสูง สอดคล้องกับงานวิจัยของ สิทธิศักดิ์ จินชัย[10] ได้วิจัยเรื่องการติดตามผลการศึกษานักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐานสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดชัยภูมิ โดยมีวัตถุประสงค์ของการวิจัยข้อหนึ่งคือ ผลจากการศึกษาด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ภาพรวมอยู่ในระดับมาก 3 อันดับแรกคือมีความภาคภูมิใจในความเป็นไทย สามารถปฏิบัติตนในการรักษาและ

เสริมสร้างสุขภาพอนามัยของตนเองและชุมชน เข้าใจสภาพและการเปลี่ยนแปลงของสังคมชนบท

8. ด้านมีจิตสาธารณะ เป็นผู้ให้และช่วยเหลือผู้อื่น แบ่งปันความสุขส่วนตน เพื่อทำประโยชน์แก่ส่วนรวม เข้าใจ เห็นใจผู้ที่มีความเดือดร้อน อาสาช่วยเหลือสังคม อนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ด้วยร่างกาย สติปัญญา ลงมือปฏิบัติเพื่อแก้ปัญหาหรือร่วมสร้างสรรค์สิ่งที่ดีงามให้เกิดในชุมชน โดยไม่หวังสิ่งตอบแทนมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับสูง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุนทรีย์ จูวงศ์สุข [11] ได้ศึกษาการใช้กระบวนการสิ่งแวดล้อมศึกษาเพื่อสร้างเสริมลักษณะนิสัยจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ เป็นงานวิจัยที่นำกระบวนการสิ่งแวดล้อมมาใช้เป็นแนวทางในการสร้างเสริมลักษณะนิสัยการเป็นผู้มีจิตสาธารณะให้กับผู้เรียน ผลการศึกษาพบว่า กระบวนการสิ่งแวดล้อมศึกษาสามารถเสริมสร้างลักษณะนิสัยการเป็นผู้มีจิตสาธารณะของผู้เรียนได้ คือมีความช่างสังเกต ไม่เห็นแก่ตัว และรักษาประโยชน์ส่วนรวม นักเรียนมีทักษะการมีส่วนร่วมในกระบวนการทางสิ่งแวดล้อมมีทักษะด้านนโยบาย ทักษะการตัดสินใจ ทักษะการสร้างความร่วมมือ ต่อรอง ประนีประนอม และทักษะการจัดความขัดแย้ง

ผลการวิจัยในครั้งนี้ แสดงให้เห็นว่าคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน อยู่ในระดับสูง สะท้อนให้ทราบว่าเป้าหมายของการจัดการศึกษา สอดคล้องกับงานวิจัยของ จิราพร จรบุญตลิก [12] ได้ศึกษาวิเคราะห์คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของเด็กในแผนพัฒนาเด็กแห่งชาติจากหนังสือสำหรับเด็กที่คณะกรรมการประกวด และวิเคราะห์องค์ประกอบที่ส่งผลกระทบต่อคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของตัวละครที่มีบทบาทเด่น โดยเลือกศึกษาเฉพาะหนังสือสำหรับเด็กวัยรุ่น ผลการศึกษาปรากฏว่าได้คุณลักษณะอันพึงประสงค์ 10 ด้าน คุณลักษณะที่พึงประสงค์ที่ปรากฏมากที่สุดคือ ความเมตตา รองลงมาคือความเสียสละ อุตสาหะ ความซื่อสัตย์ ความมีเหตุผล การรักษาระเบียบวินัย ความกตัญญูกตเวที ความสามัคคีและการประหยัด

กิตติกรรมประกาศ

ขอขอบคุณมหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ ที่เป็นผู้สนับสนุนการวิจัยในครั้งนี้เป็นอย่างสูง

เอกสารอ้างอิง

- [1] สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2551). **กรอบทิศทางการพัฒนาการศึกษาในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2550-2554) ที่สอดคล้องกับแผนการศึกษาแห่งชาติ (พ.ศ. 2554-2559)**. กรุงเทพฯ. โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- [2] สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา(2553). **สมรรถนะการศึกษาไทยในเวทีสากล พ.ศ. 2552**. กรุงเทพฯ. ฟริกหวานกราฟฟิค .
- [3] Obama.Barak. (2009). **Remarks by the President on job training..** Retrieved 11 March 2010, from http://www.whitehouse.gov/the_press_office/Remarks-by-the-President-on-Job-Creation-and-Job-Training-5/8/09/.
- [4] UNESCO. (2002). **Technical and vocational education and training for the twenty-first Century**. Retrieved 11 November 2009 from <http://www.unesco.org/education/>.
- [5] นื่องนุช ประสมคำ. (2546). **บทบาทเยาวชนดีเด่นอาสาสมัครในงานพัฒนาสังคม**. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา
- [6] สมาน ชาลีเครือ. (2523). **ความสัมพันธ์ระหว่างค่านิยมเชิงสังคมกับความซื่อสัตย์**. ดุษฎีนิพนธ์. บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- [7] โอภาส ยติกร. (2547). **ศึกษาการพัฒนาการดำเนินงานเสริมสร้างความมีวินัยของนักเรียนโรงเรียนชุมชนบ้านประโดกโคกไผ่ อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา**. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยสุรนารี.
- [8] สุจิต เพียรชอบ. (2525). **คุณลักษณะของเยาวชนไทยที่พึงปรารถนา**. รายงานวิจัย . จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย . กรุงเทพฯ .
- [9] ฉันทา อุดมสิน. (2537). **การศึกษาคุณลักษณะที่เป็นจริงและที่พึงประสงค์ของนักเรียนโรงเรียนสาธิตประถมศึกษา มหาวิทยาลัยขอนแก่น ตามความคิดเห็นของอาจารย์และผู้ปกครอง**. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

- [10] สิทธิชัย จินชัย. (2538). การติดตามผลการจัดการศึกษาของนักเรียนที่จบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดชัยภูมิ. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- [11] สุนทรี จุงวงศ์สุข. (2548). การใช้กระบวนการสิ่งแวดล้อมศึกษาเพื่อสร้างเสริมลักษณะนิสัยจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- [12] จิราพร จิรบุญดิลก. (2531). การวิเคราะห์คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของเด็กในแผนพัฒนาเด็กแห่งชาติจากหนังสือสำหรับเด็กที่ชนะการประกวด. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

การบริหารสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร เขตทวีวัฒนา The School Environmental Management of Bangkok Metropolitan under Tawi Watthana Area

จันทร์เพ็ญ หนูแก้ว * รศ.พิศเพลิน เขียวหวาน**

*นิสิตหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏฯ

**อาจารย์ที่ปรึกษา

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและครูต่อการบริหารสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร เขตทวีวัฒนา กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้บริหารและครูของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร เขตทวีวัฒนา จำนวน 160 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม ชนิดมาตราประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) โดยได้ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ทั้งฉบับเท่ากับ 0.72 และรายข้ออยู่ระหว่าง 0.67 ถึง 1.00 และได้ค่าความเที่ยงทั้งฉบับเท่ากับ 0.88 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือ การแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบที (t-test independent) One-way ANOVA และทดสอบความแตกต่างค่าเฉลี่ยรายคู่ ด้วยวิธี Least Significant Difference (LSD)

ผลการวิจัยพบว่า

1. การบริหารสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร เขตทวีวัฒนาในความคิดเห็นของผู้บริหารและครูมีการดำเนินงานในภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากทุกด้านคือ สภาพแวดล้อมด้านการวิชาการ ด้านกายภาพและด้านการจัดการตามลำดับ

2. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหาร และครูจำแนกตามเพศ ตำแหน่ง อายุ วุฒิการศึกษาและประสบการณ์ทำงาน พบว่า ผู้บริหาร และครูที่มีอายุต่างกันมีความคิดเห็นแตกต่างกันในสภาพแวดล้อมด้านกายภาพ วุฒิการศึกษาต่างกันมีความคิดเห็นแตกต่างกันในภาพรวมและในสภาพแวดล้อมด้านการจัดการ และประสบการณ์ทำงานต่างก็มีความคิดเห็นต่างกันสภาพแวดล้อมด้านการจัดการอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนผู้บริหารและครูที่มีเพศและตำแหน่งต่างกันมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

คำสำคัญ : การบริหารสภาพแวดล้อม โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร

Abstract

The objects of this research were to study, to compare the school environmental management of Bangkok Metropolitan under Tawi Watthana Area. The sample consisted of 160 administrators and teachers. The data was gathered by questionnaires and analyzed by descriptive statistic methods which were frequency distribution, percentage, mean and standard deviation, One-way ANOVA and LSD.

The research results were as follows:

1. The school environmental management of Bangkok Metropolitan under Tawi Watthana Area was at a high level in overall. Considering each aspect, the highest level was academic environment, and the lower aspects were physical environment, administration environment.

2. The comparative showed that the opinions of administrators and teachers were statistically significance at level .05 in physical environment when classified by age. However, by education backgrounds

was different in overall and physical environment. By experiences was different in administration environment. When considering in gender and position rank founded that was not different.

Keywords : The School Environmental Management, Bangkok Metropolitan

ความเป็นมาและความสำคัญ

สำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2554:13-15) ได้กำหนดมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน แบ่งเป็น 5 ด้าน มี 15 มาตรฐาน แต่ละมาตรฐานมีการกำหนดตัวบ่งชี้ที่ครอบคลุมและให้น้ำหนักความสำคัญกับกระบวนการ บริหารและจัดการ ร้อยละ 70 ส่วนผลของการบริหารและการจัดการ คือคุณภาพของผู้เรียนร้อยละ 30 ทั้งนี้มาตรฐานการศึกษาให้ความสำคัญกับสภาพแวดล้อมและการบริการ โดยกำหนดไว้ในด้านที่ 2 มาตรฐานด้านการจัด การศึกษา ดังนี้ มาตรฐานที่ 11 สถานศึกษามีการจัดสภาพแวดล้อมและการบริการที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนพัฒนาเต็มศักยภาพ ดังนี้ ข้อ 11.1 ห้องเรียน ห้องปฏิบัติการ อาคารเรียนมั่นคง สะอาดและปลอดภัย มีสิ่งอำนวยความสะดวก เพียงอยู่ในสภาพใช้การได้ดี ข้อ 11.2 จัดโครงการ กิจกรรมที่ส่งเสริมสุขภาพอนามัย และความปลอดภัยของผู้เรียน ข้อ 11.3 จัดห้องสมุดที่ให้บริการสื่อและเทคโนโลยีสารสนเทศที่เอื้อให้ผู้เรียนเรียนรู้ด้วยตนเอง ส่งเสริม สนับสนุนให้ผู้สอนสร้างบรรยากาศ สภาพแวดล้อม สื่อการเรียน และอำนวยความสะดวกให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ สภาพแวดล้อมในสถานศึกษาเป็นปัจจัยสำคัญอย่างหนึ่งที่มีอิทธิพลต่อการจัดการศึกษาที่จะทำให้ผู้เรียนประสบความสำเร็จในการเรียนรู้ เปรียบเสมือนครูคนหนึ่งที่สามารถให้การศึกษ้อบรมและกลม่อเมลาจิตใจของคนได้ เพราะคนที่อยู่ในสภาพสังคมที่ดีจะซึมซับลักษณะที่ดีติดตัวไปโดยไม่รู้ตัว(อารียา สดาร์ตัน อ่างอิงโนรา สมประสงค์ และเสรี ลาขโรจน์,2556)1 สอดคล้องกับแนวคิดของออร์พันท์ ประสิทธิรัตน์(2545:57-59)2 /ที่กล่าวว่าสภาพแวดล้อมจะสนับสนุนและอำนวยความสะดวกในการเรียนการสอน เช่นห้องเรียน มีความสะดวกสบาย มีอุปกรณ์สื่อสารครบถ้วนทำให้ผู้เรียนมีความสุข เกิดแรงจูงใจในการเรียน และสภาพแวดล้อมช่วยพัฒนาบุคลิกภาพของผู้เรียนอีกด้วย(อารียา สดาร์ตัน. 2556)

เขตทวีวัฒนาตั้งอยู่ฝั่งธนบุรี สังกัดกรุงเทพมหานคร มีลักษณะทางภูมิศาสตร์ เป็นพื้นที่สีเขียวมีการทำเกษตรกรรม มีพื้นที่ติดต่อกับจังหวัดนนทบุรี และจังหวัด

นครปฐม มีโรงเรียนในสังกัด ทั้งหมด 7 โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนคลองมหาสวัสดิ์ โรงเรียนวัดปุณณวาส โรงเรียนมัธยมปุณณวาส โรงเรียนคลองทวิวัฒนา โรงเรียนคลองตันไทร โรงเรียนคลองบางพรหม และ โรงเรียนตั้งพิรุฬธรรม ซึ่งโรงเรียนทั้งหมดตั้งอยู่ในสภาพแวดล้อมที่แตกต่างกันและมีนักเรียนเข้ามาเรียนเป็นจำนวนมากเพราะมีพื้นที่ติดต่อกันสามจังหวัด เมื่อมีการประเมินสภาวะสุขภาพสิ่งแวดล้อมของโครงการกรุงเทพสะอาดรื้อฟื้นโดยมอบหมายให้ฝ่ายสิ่งแวดล้อมเขตทวีวัฒนาเป็นผู้ประเมินจึงพบว่าโรงเรียนในเขตทวีวัฒนามีปัญหาในการจัดการสภาพแวดล้อมด้านต่างๆเช่นด้านกายภาพ คือ อาคารสถานที่ไม่เพียงพอต่อการปฏิบัติงาน สภาพห้องน้ำยังไม่สะอาด โต๊ะนักเรียนอยู่ในสภาพเก่าชำรุด สภาพห้องเรียนไม่เอื้ออำนวยต่อการเรียนการสอน ปัญหาด้านการจัดการสภาพแวดล้อม บุคลากรในสถานศึกษาไม่ค่อยให้ความร่วมมือร่วมใจในการจัดทำข้อมูลด้านสภาพแวดล้อม ด้านวิชาการยังขาดการจัดบรรยากาศการเรียนการสอนทั้งในและนอกห้องเรียนที่เอื้อต่อการจัดการเรียนการสอน ป้ายบอร์ดต่างๆไม่มีข้อมูลเป็นปัจจุบัน(ผลการประเมินสภาพแวดล้อมในโรงเรียนเขตทวีวัฒนาปีการศึกษา. 2558)3

ด้วยเหตุดังกล่าวข้างต้นจึงทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาการบริหารสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร เขตทวีวัฒนาว่า ผู้บริหารสถานศึกษาบริหารสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียนอย่างไรเพื่อแก้ปัญหาและส่งเสริมปลูกฝังให้นักเรียนเป็นคนเก่ง คนดี และอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข เพื่อเสนอให้ผู้บริหารและผู้เกี่ยวข้องนำผลการวิจัยที่ได้ไปใช้ประโยชน์ในการปรับปรุงและพัฒนาการบริหารสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อให้สอดคล้องกับปัญหาและความสำคัญของการบริหารสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษาจึงกำหนดวัตถุประสงค์ของการวิจัยดังนี้

1. เพื่อศึกษาการบริหารสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร เขตทวีวัฒนาตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู

2. เพื่อเปรียบเทียบการบริหารสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร เขตทวีวัฒนาตามความคิดเห็นของ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูจำแนกตามสถานะภาพของผู้บริหารสถานศึกษา และครู

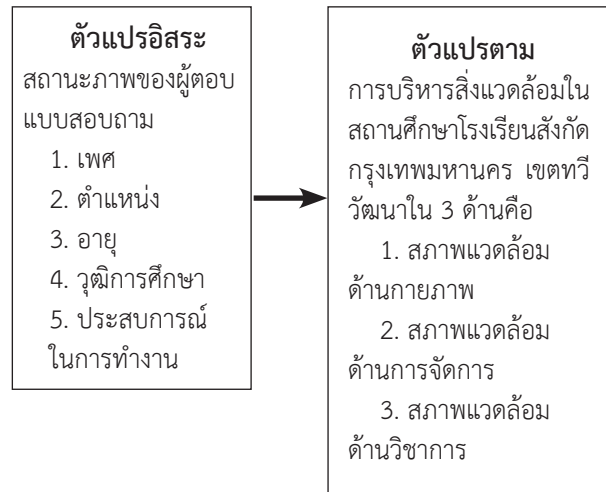
สมมติฐานของการวิจัย

ผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่มี เพศ ตำแหน่ง อายุ วุฒิการศึกษา และประสบการณ์ในการทำงานต่างกั น มีความคิดเห็นในการบริหารสภาพแวดล้อมด้านกายภาพ ด้านการจัดการและด้านวิชาการ ต่างกัน

กรอบแนวความคิดในการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมุ่งศึกษาการบริหารสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร เขตทวีวัฒนาโดยประยุกต์จากแนวคิดของมาตรฐานด้านการบริหารและการจัดการการศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกระทรวงศึกษาธิการ และงานวิจัยของ นรา สมประสงค์และเสรี ลาขโรจน์ (2549 : 78) ได้แบ่งการบริหารสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาออกเป็น 3 ด้าน คือ 1. ด้านบรรยากาศการบริหารและการปฏิบัติงาน 2. ด้านการจัดการเรียนการสอน 3. ด้านการปฏิสัมพันธ์ของบุคคล ซึ่งได้สอดคล้องกับ นพรัตน์ สายลุน (2546:60-68)4 ที่จำแนกแนวปฏิบัติและตัวชี้วัดการจัดสภาพแวดล้อมของโรงเรียนออกเป็น 3 ด้าน สภาพแวดล้อมทางกายภาพ สภาพแวดล้อมทางวิชาการ สภาพแวดล้อมทางการจัดการ ผู้วิจัยได้ประมวลความคิดเห็นของนักวิชาการดังกล่าวมาใช้เป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย ในการศึกษาการบริหารสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานครเขตทวีวัฒนา ใน 3 ด้าน คือสภาพแวดล้อมทางกายภาพ สภาพแวดล้อมทางการจัดการ สภาพแวดล้อมทางวิชาการ

กรอบแนวความคิดในการวิจัย

ประโยชน์ของการวิจัย

1. เป็นข้อมูลให้แก่ผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร สำนักงานเขตทวีวัฒนาสามารถนำไปใช้ประโยชน์เป็นพื้นฐานในการปรับปรุงพัฒนาสภาพแวดล้อมในโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นเพื่อให้ผู้เรียนได้เพิ่มพูนความรู้และประสบการณ์จากแหล่งเรียนรู้ต่างๆภายในโรงเรียนได้อย่างมีความสุข
2. เป็นข้อมูลให้กับฝ่ายการศึกษาเขตทวีวัฒนาใช้เป็นแนวทางในการกำหนดแผนกลยุทธ์ นโยบายแผนงานต่างๆในการปรับปรุงพัฒนาสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาของโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานครให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น
3. เป็นข้อมูลให้แก่ชุมชนในบริเวณโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร สำนักงานเขตทวีวัฒนาสามารถนำไปใช้ประโยชน์เป็นพื้นฐานในการปรับปรุงพัฒนาสภาพแวดล้อมในชุมชนบริเวณรอบๆโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นเพื่อให้ นักเรียนเรียนได้เพิ่มพูนความรู้และประสบการณ์จากแหล่งเรียนรู้ต่างๆภายในชุมชนได้มากยิ่งขึ้น

แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ความหมาย ของสภาพแวดล้อมโรงเรียน

ทรรศนีย์ วรหาคำ (2554 : 13) ได้ให้ความหมายของสภาพแวดล้อม หมายถึง องค์ประกอบ ต่างๆ ภายในโรงเรียนที่จะส่งเสริมให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้และพัฒนาตนเองในทุกๆ ด้าน ได้แก่ สภาพแวดล้อมในโรงเรียนที่สวยงาม ร่มรื่นเป็นระเบียบและมีบรรยากาศดี มีความปลอดภัย มีวัสดุอุปกรณ์เสริมสร้างการพัฒนาการและเสริม

สร้างการเรียนรู้อย่างหลากหลาย มีสิ่งยั่วยุให้เกิดการเรียนรู้ และไม่มีมลภาวะ ซึ่งเป็นสิ่งที่ช่วยกระตุ้นส่งเสริม สนับสนุน ให้นักเรียนสามารถพัฒนาตนเองให้ไปสู่จุดมุ่งหมายตามที่ โรงเรียนหรือโรงเรียนนั้นกำหนด

สุกฤษฎี อัญบุตร (2553 : 34) ได้ให้ความหมายของสภาพแวดล้อม หมายถึง องค์ประกอบภายในซึ่งได้แก่ สภาพแวดล้อมเกี่ยวกับการเรียนการสอน ความสัมพันธ์กับเพื่อนรวมทั้งความเป็นระเบียบเรียบร้อย ความสะอาดของอาคารสถานที่ การจัดอำนวยความสะดวก และความปลอดภัย ซึ่งเป็นสิ่งที่ช่วยกระตุ้น ส่งเสริม สนับสนุนให้นักเรียน นักศึกษาสามารถพัฒนาตนเองให้ไปสู่จุดมุ่งหมายตามที่วิทยาลัย โรงเรียน หรือโรงเรียนนั้นๆ กำหนดให้

ปฏิคม พงษ์ประเสริฐ (2550:19) ได้ให้ความหมายของสภาพแวดล้อม หมายถึง องค์ประกอบต่างๆ ภายในโรงเรียน ที่จะส่งเสริมนักเรียนเกิดการเรียนรู้ และพัฒนาตนเองในทุกๆ ด้าน ได้แก่สภาพแวดล้อมในโรงเรียนที่สวยงาม ร่มรื่นเป็นระเบียบและมีบรรยากาศดี มีความปลอดภัย มีวัสดุอุปกรณ์เสริมสร้างการพัฒนาการและเสริมการเรียนรู้อย่างหลากหลาย

ชุตินารถ อินทร์พวง (2549:34) ได้ให้ความหมายของสภาพแวดล้อม หมายถึง สภาพแวดล้อมและการเรียนรู้ของแต่ละคนจะแตกต่างกันตามสภาพแวดล้อมของแต่ละคนประสบการณ์จะเป็นเครื่องมือที่ทำให้เกิดการเรียนรู้ ผลจากการเรียนรู้ทำให้คนมีความรู้ ทักษะ เจตคติ จึงต้องอาศัยประสบการณ์ที่ดี จะทำให้การเรียนรู้มีประสิทธิภาพ สิ่งเหล่านี้เป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยให้นักเรียน มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดีขึ้น

สรุปได้ว่า สภาพแวดล้อมในโรงเรียน หมายถึง องค์ประกอบต่างๆ ภายในโรงเรียน ที่จะส่งเสริมให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ และพัฒนาตนเองในทุกๆ ด้าน ได้แก่ สภาพแวดล้อมในโรงเรียนที่สวยงาม ร่มรื่นเป็นระเบียบและมีบรรยากาศดี มีความปลอดภัย มีวัสดุอุปกรณ์ส่งเสริมพัฒนาการและการเรียนรู้อย่างหลากหลาย

ความสำคัญ of สภาพแวดล้อมโรงเรียน

อโนชา สิมพา (2553 : 12) ได้ให้แนวคิดและความสำคัญของการจัดการสภาพแวดล้อม หมายถึง สิ่งแวดล้อมมีความสำคัญและมีอิทธิพลต่อพัฒนาการทุกด้านของนักเรียน สภาพแวดล้อมที่ดี จะเอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้ ความสะอาดและการพัฒนาทั้งทางสติปัญญา สังคม อารมณ์ ร่างกาย และจิตใจ ช่วยให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางด้านความรู้ ความคิด อุดมการณ์

บุคลิกภาพ และมีความรับผิดชอบส่งผลให้นักเรียนประสบผลสำเร็จในการศึกษา

ปฐมภรณ์ ครินทร์รัตน์ (2550:13) ได้ให้แนวคิดและความสำคัญของการจัดการสภาพแวดล้อม หมายถึง โรงเรียนมีส่วนสำคัญอย่างยิ่งในการพัฒนาบรรยากาศและสภาพแวดล้อมซึ่งจะทำให้ นักเรียนได้รับประสบการณ์ตรง ได้สัมผัสกับสภาพแวดล้อมด้วยตนเอง ซึ่งทำให้นักเรียนเกิดความตระหนักและเห็นคุณค่าของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมได้อย่างรวดเร็ว การสร้างบรรยากาศที่ดีจะช่วยชักจูงให้เด็กอยากมาโรงเรียน เช่น มีความร่มรื่น สวยงาม และมีระเบียบเรียบร้อย นอกจากนี้จะทำให้เด็กรู้สึกสดชื่น สบายใจแล้วจะช่วยปลูกฝังความเป็นระเบียบเรียบร้อย ความรักสวยรักงามให้กับเด็กอีกด้วย นอกจากนี้โรงเรียนยังเป็นส่วนหนึ่งของชุมชน เป็นสถาบันที่มีหน้าที่กระตุ้นให้ประชาชนเกิดความพอใจ ยอมรับและปฏิบัติตามได้อีกด้วย

จุฑารัตน์ ทองทิพย์ (2549 : 28) ได้ให้แนวคิดและความสำคัญของการจัดการสภาพแวดล้อม หมายถึง สภาพแวดล้อมของโรงเรียนเป็นองค์ประกอบหนึ่งที่มีความสำคัญและมีอิทธิพลต่อนักเรียนและช่วยทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงด้านความรู้ ความคิด บุคลิกภาพมีความรับผิดชอบและประสบผลสำเร็จ ในการทำงาน

วิรัช วรรณรัตน์(2543 : 21-23) สภาพแวดล้อมเป็นองค์ประกอบสำคัญประการหนึ่งที่จะช่วยให้การเรียนรู้ของนักศึกษาได้บรรลุวัตถุประสงค์ ในขณะที่เดียวกัน ก็สร้างความรู้สึที่ดี ความรู้สึก พึงพอใจ รักและผูกพันในสถาบัน ต่ออาจารย์ และเจ้าหน้าที่อื่นๆ ภายในสถาบันด้วย เมื่อมองในแง่การบริหารบุคคล การจัดการสภาพแวดล้อมที่ดีของสถาบัน การศึกษา มีความสำคัญ และมีประโยชน์ต่อองค์กรและผู้ปฏิบัติงานดังที่ได้กล่าวไว้ในเรื่องสภาพแวดล้อมกับการพัฒนาบุคลิกภาพนักเรียนว่าปัจจัยที่ทำให้โรงเรียนมีอิทธิพลต่อบุคลิกภาพนักเรียน ดังต่อไปนี้

1. พฤติกรรมการบริหารโรงเรียนที่ผู้บริหารปฏิบัติต่อครู อาจารย์ และนักเรียน นักศึกษาอย่างสม่ำเสมอ ก็จะเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมครูอาจารย์ นักเรียน นักศึกษาให้ดีขึ้นได้
2. พฤติกรรมของครู ครูที่ดีจะสามารถเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของนักเรียนให้ดีขึ้น
3. การจัดการสภาพแวดล้อมในโรงเรียนเป็นตัวกำหนดพฤติกรรมนักเรียนที่สำคัญอย่างหนึ่ง การจัดการสภาพแวดล้อมให้น่าอยู่เป็นระเบียบ สะอาด จะช่วยให้นักเรียนได้ประสบการณ์ ที่เจริญงอกงามต่อไป

4. กระบวนการเรียนการสอน หากได้มีการวางแผนล่วงหน้าเกี่ยวกับเป้าหมาย ที่ต้องการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม บุคลิกภาพของนักเรียนในเรื่องใดบ้าง ที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหา นั้นๆ แล้วกำหนดขั้นตอนและกิจกรรมให้ไปสู่เป้าหมายที่ ต้องการให้มากที่สุด

5. แบบแผนพฤติกรรม ของนักเรียนในโรงเรียน นักเรียนเข้าใหม่จะพยายามเลียนแบบบุคลิกภาพนักเรียน เก่า โรงเรียนจึงควรพยายามให้แผนพฤติกรรมและ บุคลิกภาพของนักเรียนโดยส่วนร่วมอยู่ในเกณฑ์ที่น่า พอใจอยู่เสมอ จะมีส่วนร่วมให้นักเรียนใหม่เปลี่ยนแปลง บุคลิกภาพในทางที่พึงปรารถนาได้ง่ายขึ้น

นรา สมประสงค์ และเสรี ลาซโรจน์ (2549 : 60) ได้กล่าวถึงความสำคัญของสภาพแวดล้อมไว้ดังนี้ เนื่องจาก โรงเรียนเป็นส่วนหนึ่งของชุมชน โรงเรียนที่มีสภาพแวดล้อม ที่ดีจะเป็นแบบอย่างที่ดี ในการพัฒนาสภาพแวดล้อมชุมชน กลายเป็นสถานที่ที่มีค่าของชุมชน

สรุปได้ว่า สิ่งแวดล้อมมีความสำคัญและเป็นระบบ นิเวศน์ที่แวดล้อมอยู่รอบตัวมนุษย์ มีทั้งสิ่งแวดล้อมตาม ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่มนุษย์สร้างขึ้น สิ่งแวดล้อมเหล่านี้ มีความสำคัญและคุณประโยชน์เอื้อต่อการเรียนรู้ ส่งเสริม ให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ มีความเข้าใจ ช่วยให้นักเรียนมี ความสุขและส่งผลให้นักเรียนเกิดประสิทธิภาพในการเรียน โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานครเขตทวีวัฒนา

ประวัติเขตทวีวัฒนา

ประวัติความเป็นมาเขตทวีวัฒนาทวีวัฒนาเป็นชื่อ คลองที่ได้รับพระราชทานขุดเชื่อมระหว่างแม่น้ำเจ้าพระยา และแม่น้ำท่าจีนเดิมมีฐานะเป็นตำบลทวีวัฒนาอยู่ในพื้นที่ การปกครองขออำเภอตลิ่งชัน จังหวัดธนบุรี จนเมื่อมีการ จัดตั้งรูปแบบการปกครองนครหลวงขึ้นใหม่เป็น กรุงเทพมหานคร ในปี พ.ศ. 2515 อำเภอตลิ่งชันจึงเปลี่ยนฐานะ เป็นเขตตลิ่งชัน และตำบลทวีวัฒนา เปลี่ยนฐานะเป็น แขวงทวีวัฒนา และโดยเหตุผลที่พื้นที่ของเขตตลิ่งชันมี อาณาเขตกว้าง มีสาธารณูปโภคเพิ่มมากขึ้น เพื่อประโยชน์ แก่การปกครอง การให้ บริการและความสะดวกของ ประชาชนจึงได้มีประกาศกระทรวงมหาดไทย ลงวันที่ 14 ตุลาคม พ.ศ. 2540 เปลี่ยนแปลงพื้นที่เขตตลิ่งชัน และ ตั้งเขตทวีวัฒนา ตั้งแต่วันที่ 6 มีนาคม 2541 เป็นต้นไป

เขตทวีวัฒนา ถือเป็นพื้นที่เกษตรกรรมชานกรุง ที่ยังคง ความอุดมสมบูรณ์ของผลผลิต พืชผักเกษตรกรรมที่เต็มรูปแบบการทำนา ปลูกข้าว ทำสวน ปลูกผลไม้แทรกด้วยพืช ผักในรูปแบบผสมผสานอย่างลงตัว ที่ตั้งและอาณาเขตตั้ง

อยู่บนพื้นที่ฝั่งขวาแม่น้ำเจ้าพระยาของกรุงเทพมหานคร หรือฝั่งธนบุรี

ที่ตั้งและอาณาเขต

ที่ตั้งและอาณาเขตตั้งอยู่บนพื้นที่ฝั่งขวาแม่น้ำ

เจ้าพระยาของกรุงเทพมหานคร หรือฝั่งธนบุรีติดต่อเรียง ตามเข็มนาฬิกา ดังนี้ ทิศเหนือ ติดต่อกับอำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี มีคลองมหาสวัสดิ์เป็นเส้นแบ่งเขต ทิศ ตะวันออก ติดต่อกับเขตตลิ่งชัน มีถนนกาญจนาภิเษกฝั่ง ตะวันออกเป็นเส้นแบ่งเขตทิศใต้ ติดต่อกับเขตบางแค และ เขตหนองแขม มีคลองบางเชือกหนัง คลองทวิวัฒนา และ คลองบางไผ่เป็นเส้นแบ่งเขต ทิศตะวันตก ติดต่อกับอำเภอ สามพราน และอำเภอพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม

จำนวนพื้นที่

เขตทวีวัฒนา มีพื้นที่ 50.219 ตร.กม. แบ่งพื้นที่ การปกครองออกเป็น 2 แขวง ได้แก่

- แขวงทวีวัฒนา

- แขวงศาลาธรรมสพน์

สภาพพื้นที่

เนื่องจากสภาพดินดีมีความอุดมสมบูรณ์เขตทวี วัฒนาจึงเหมาะแก่การเกษตรที่ทำชื่อเสียงและน่ายกย่องได้ให้ มาก ได้แก่ การปลูกกล้วยไม้ นอกจากนี้ตามข้อกำหนดการใช้ที่ดินตามผังเมืองรวม เขตทวีพัฒนายังถูกกำหนดให้เป็น พื้นที่สีเขียว ที่ดินประเภทชนบทและเกษตรกรรม จึงทำให้ พื้นที่นี้เป็นแหล่งที่พักอาศัย ซึ่งประชากรส่วนหนึ่งเดินทาง เข้าไปทำงานในเขตพื้นที่อื่น ๆ และมีประชากรส่วนหนึ่ง ประกอบอาชีพทางด้านเกษตรกรรม

วิสัยทัศน์

เขตทวีวัฒนา เป็นเขตน่าอยู่อาศัย สิ่งแวดล้อมดี มีความปลอดภัย ประชาชนได้รับบริการที่ดี มีส่วนร่วมใน การพัฒนา

คำขวัญเขตทวีวัฒนา

ธรรมชาติสดสวย กล้วยไม้หลากสีสวนผักมากมี คูคลองมากมายใกล้แดนธรรมพุทธรณีสถิต ถนนสวยหลาย สายคมนาคมสะดวกสบาย สุขสมหมาย...ทวีวัฒนา

โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานครเขตทวีวัฒนา

1. โรงเรียนคลองตันไทร
2. โรงเรียนคลองทวีวัฒนา
3. โรงเรียนคลองบางพรหม
4. โรงเรียนคลองมหาสวัสดิ์
5. โรงเรียนวัดปุณณาวาส
6. โรงเรียนตั้งพิรุฬห์ธรรม
7. โรงเรียนมัธยมวัดปุณณาวาส

งานวิจัยในประเทศ

จิรายุ คุณสืบพงษ์พันธ์ (2554 : 59-62) ศึกษาเรื่อง ความพึงพอใจของนักเรียนต่อการจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียนพงษ์สิริวิทยา จังหวัดชลบุรี ใน 4 ด้าน คือ ด้านอาคารสถานที่ ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านกลุ่มเพื่อน และด้านการบริหารงาน พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก และจากการเปรียบเทียบความพึงพอใจของนักเรียนต่อการจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียนพงษ์สิริวิทยา จังหวัดชลบุรี จำแนกตามเพศ พบว่า ไม่แตกต่างกัน โดยนักเรียนชายและนักเรียนหญิง มีความพึงพอใจโดยรวมอยู่ในระดับมาก ยกเว้น ด้านอาคารสถานที่ที่นักเรียนชาย มีความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อจำแนกตามระดับชั้นของนักเรียน พบว่า ความพึงพอใจของนักเรียน ต่อการจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียน โดยรวมด้านอาคารสถานที่ ด้านการจัดการเรียนการสอน และด้านการบริหารแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มีเพียงด้านเดียวที่ไม่แตกต่างกัน คือ ด้านกลุ่มเพื่อน

รุ่งนภา คนเล (2553 : 52-53) ศึกษาเรื่อง การจัดสภาพแวดล้อมของโรงเรียนบ้านสองสลึง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 2 พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า การจัดสภาพแวดล้อมด้านการจัดการเรียนรู้และด้านการบริหาร อยู่ในระดับมาก ส่วนด้านอาคารสถานที่ อยู่ในระดับปานกลาง และจากการเปรียบเทียบการจัดสภาพแวดล้อมของโรงเรียนบ้านสองสลึง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 2 พบว่า โดยรวมและรายด้านจำแนกตามเพศ ประสิทธิภาพและระดับช่วงชั้น แตกต่างกัน

พุลศักดิ์ เผ่าภูรี (2551 : 76-80) ศึกษาเกี่ยวกับการจัดสภาพแวดล้อมสองโรงเรียน

สังกัดเทศบาลในจังหวัดอุบลราชธานี 5 ด้าน ได้แก่ ด้านการจัดการ ด้านครูและบุคลากร ด้านความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ด้านสื่อและอุปกรณ์ และด้านงบประมาณตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูของโรงเรียนเทศบาล สังกัดเทศบาลในจังหวัดอุบลราชธานี พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน

สมัคร สาริก (2551 : 83-90) ศึกษาเรื่อง การศึกษาสภาพแวดล้อมเพื่อการเรียนรู้ ในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษอุบลราชธานี เขต 5 โดยศึกษา 3 ด้าน คือ สภาพแวดล้อมด้านพฤติกรรมกรรมการสอน สภาพแวดล้อมด้านอาคารสถานที่ และสภาพแวดล้อมด้านการบริหาร จากการศึกษาพบว่า

1. ข้าราชการครูมีความคิดเห็นต่อสภาพแวดล้อมเพื่อการเรียนรู้ในโรงเรียน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุบลราชธานี เขต 5 โดยภาพรวมและรายด้าน มีการปฏิบัติต่อสภาพแวดล้อม เพื่อการเรียนรู้ในโรงเรียนอยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณารายด้าน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ สภาพแวดล้อมด้านพฤติกรรมกรรมการสอน รองลงมาคือ สภาพแวดล้อมด้านอาคารสถานที่ และสภาพแวดล้อมด้านการบริหาร

2. ความคิดเห็นของข้าราชการครูที่มีต่อสภาพแวดล้อมเพื่อการเรียนรู้ในโรงเรียน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษอุบลราชธานี เขต 5 จำแนกตามตำแหน่ง โดยภาพรวมมีความคิดเห็นแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ทุกด้าน มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3. ความคิดเห็นของข้าราชการครูที่มีต่อสภาพแวดล้อมเพื่อการเรียนรู้ในโรงเรียน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษอุบลราชธานี เขต 5 จำแนกตามประสบการณ์ปฏิบัติงาน โดยภาพรวมและรายด้านมีความคิดเห็นแตกต่างกัน

4. ความคิดเห็นของข้าราชการครูที่มีต่อสภาพแวดล้อมเพื่อการเรียนรู้ในโรงเรียน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษอุบลราชธานี เขต 5 จำแนกตามขนาดโรงเรียน โดยรวมแตกต่างกัน

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือผู้บริหารสถานศึกษา และครู ในสถานศึกษาของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร เขตทวีวัฒนา จำนวน 7 โรงเรียน จำนวนทั้งหมด 312 คน

กลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือผู้บริหารและครูผู้สอนของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร เขตทวีวัฒนา จำนวน 7 โรงเรียน ซึ่งการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างได้จากการเปิดตารางของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan อ่างไนลัดดาวัลย์ เพชรโรจน์ , สุภมาส อังศุโชติ , อัจฉรา ชานีประศาสน์ 2555 : 264)5 ได้จำนวน 160 คน โดยใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) เนื่องจากกลุ่มประชากรมีลักษณะคล้ายคลึงกัน (ลัดดาวัลย์ เพชรโรจน์ , สุภมาส อังศุโชติ , อัจฉรา ชานีประศาสน์ 2555 : 70)5 จากนั้นเทียบสัดส่วนตามจำนวนประชากรแต่ละโรงเรียน ดังข้อมูลตารางที่ 3.1

ตารางที่ 3.1 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามโรงเรียน

ที่	โรงเรียน	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
1	โรงเรียนคลองมหาสวัสดิ์	24	19
2	โรงเรียนวัดปุณณวาส	72	46
3	โรงเรียนมัธยมปุณณวาส	48	30
4	โรงเรียนคลองทวีวัฒนา	59	28
5	โรงเรียนคลองตันไทร	16	14
6	โรงเรียนคลองบางพรหม	19	14
7	โรงเรียนตั้งพิรุฬธรรม	74	49
รวม		312	160

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม (Questionnaires) เป็นชนิดมาตราประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) ตามแบบของ ลิเคิร์ท (Likerts) การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบและพิจารณาความเหมาะสมให้ครอบคลุมประเด็นที่ศึกษา และเพื่อหาความตรงเชิงเนื้อหา รวมถึงความถูกต้องในสำนวนภาษาที่ใช้ โดยใช้วิธีการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item – Objective Concurrence : IOC) ได้ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ทั้งฉบับเท่ากับ 0.72 และรายข้ออยู่ระหว่าง 0.67 ถึง 1.00 และนำแบบสอบถามที่ได้ผ่านวิธีการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง นำไปทดลองใช้ (Try-out) ประกอบด้วย ผู้บริหารและครูของโรงเรียนบางขุนเทียนศึกษา จำนวน 30 คน หลังจากนั้น นำแบบสอบถามทั้งหมด 30 ชุดมาทำการหาค่าความเที่ยงของแบบสอบถาม (Reliability) โดยวิธีสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) ได้ค่าความเที่ยงทั้งฉบับเท่ากับ 0.88

การวิเคราะห์ข้อมูล

1 สถิติพื้นฐาน วิเคราะห์ สถานะภาพของผู้ตอบแบบสอบถามโดยใช้ค่าความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percentage)

2 วิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้บริหารและครูการบริหารสิ่งแวดลอมในสถานศึกษาของโรงเรียนสังกัด

กรุงเทพมหานคร เขตทวีวัฒนา ด้วยค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

3 การเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหาร ครูต่อการบริหารสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาของโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร เขตทวีวัฒนา จำแนกตาม ตำแหน่งและวุฒิการศึกษาใช้ การทดสอบ ค่าที (t-test independent) และจำแนกตาม อายุ ประสพการณ์ทำงานให้การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One – way ANOVA) และเมื่อพบความแตกต่างจะทำการทดสอบความแตกต่างรายคู่โดยวิธี LSD (The Least Significant Difference Test)

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตารางที่ 4.1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการแปลค่า การบริหารสภาพแวดล้อมในสถานศึกษา ของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร เขตทวีวัฒนา

ข้อที่	การบริหารสภาพแวดล้อม	$\bar{x}$	SD	แปลค่า	อันดับ
1	สภาพแวดล้อมด้านกายภาพ	4.06	.32	มาก	2
2	สภาพแวดล้อมด้านการจัดการ	3.99	.33	มาก	3
3	สภาพแวดล้อมด้านวิชาการ	4.10	.28	มาก	1
ภาพรวมการบริหารสภาพแวดล้อมในสถานศึกษา		4.05	.23	มาก	

จากตารางที่ 4.1 การบริหารสภาพแวดล้อมในสถานศึกษา โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร เขตทวีวัฒนา ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณารายด้านด้านที่อยู่ในระดับมากตามลำดับ คือ ด้านการวิชาการ ด้านกายภาพและด้านการจัดการ

สรุปผลการวิจัย

การบริหารสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร เขตทวีวัฒนาพบว่าในภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการวิชาการ รองลงมาคือด้านกายภาพและด้านการจัดการโดยรายด้านมีรายละเอียดดังนี้

1.) สภาพแวดล้อมด้านวิชาการ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ข้อที่อยู่ในระดับมากตามลำดับคือมีการจัดกิจกรรมตามวันสำคัญต่างๆเพื่อให้ความรู้แก่นักเรียนอย่างต่อเนื่อง มีการส่งเสริมให้นักเรียนทำกิจกรรมสิ่งแวดล้อมนอกโรงเรียน เช่น เก็บขยะตามชุมชน มีการยกย่องคุณงามความดีของนักเรียนที่ทำดีด้วยรางวัล เกียรติบัตร ให้เป็นที่ชื่นชมยินดีแก่ผู้ปกครองนักเรียนทุกปีการศึกษา มีการจัดกิจกรรมที่ให้ความบันเทิงแก่นักเรียนทุกปีการศึกษา เช่น การประกวดร้องเพลง ส่งเสริมทักษะให้นักเรียนอย่างทั่วถึงเช่นการตอบปัญหาหรือรู้ ก็หาสิ่ง งานวันเด็ก มีอุปกรณ์คอมพิวเตอร์ที่เพียงพอแก่นักเรียนในการค้นหาข้อมูล มีการจัดกิจกรรมให้ความรู้แก่นักเรียนหน้าเสาธงทุกวันอย่างต่อเนื่อง เช่น ภาษาไทยวันละคำ มีการส่งเสริมแข่งขันทางวิชาการภายนอกโรงเรียนอย่างต่อเนื่อง มีการจัดสรรหนังสือเรียนและอุปกรณ์การเรียนให้เพียงพอ และในห้องสมุดมีหนังสือเพียงพอและหลากหลาย มีการจัดทำป้ายให้ความรู้ตามอาคารต่างๆ มีการจัดกิจกรรมทัศนศึกษาให้นักเรียนอย่างทั่วถึง มีการจัดบอร์ดให้ความรู้ทั้งภายในและภายนอกห้องเรียนอย่างสวยงาม และมีการจัดมุมหนังสือในห้องเรียนนอกห้องเรียนที่เพียงพอแก่นักเรียน

2) สภาพแวดล้อมด้านกายภาพ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อ ข้อที่อยู่ในระดับมากตามลำดับ คือ มีการแสดงแผนผังเกี่ยวกับสถานที่ต่างๆภายในสถานศึกษาอย่างชัดเจน เช่น แผนผังอาคารเรียน ห้องเรียน ห้องสุขา เป็นต้น มีการจัดบริเวณสถานศึกษาที่สะอาดร่มรื่น สวยงามเป็นระเบียบ มีการเตรียมความพร้อมเกี่ยวกับความปลอดภัย เช่น ถังดับเพลิง ทางหนีไฟ ป้ายบอกทางฉุกเฉิน มีระบบระบายน้ำได้รวดเร็วไม่ท่วมขัง มีการจัดโต๊ะ เก้าอี้ อุปกรณ์การเรียนให้เพียงพอต่อ นักเรียน มีการจัดบริเวณการจราจร ทางเท้า ถนนสำหรับรถยนต์จักรยานยนต์ และที่จอดรถเป็นสัดส่วน มีการจัดทางเดินระหว่างอาคารเรียน สะดวก และปลอดภัยมีการจัดห้องสุขาที่ถูกสุขลักษณะมีแสงสว่างและเพียงพอแก่นักเรียน มีการตกแต่งอาคารเรียนสวยงาม แสงสว่างเพียงพอ ปลอดภัยแก่นักเรียน มีการรักษาดูแลบริเวณสถานศึกษา สนามกีฬา สนามเด็กเล่น ต้นไม้สวนหย่อมสำหรับพักผ่อน มีความสะอาดเรียบร้อย ปลอดภัย มีการบำรุงรักษาอาคารที่มีสภาพให้ใช้งานได้ดีตลอดเวลา มีการจัดถึงที่ขยะที่เพียงพอต่อการรองรับขยะ มีแหล่งเรียนรู้ที่ใช้สำหรับการค้นคว้าเพียงพอแก่นักเรียน เช่นห้องสมุดสวนวิทยาศาสตร์ สวนเกษตร มุมการเรียนรู้ต่างๆ มีการจัดโรงอาหารที่ถูกสุขลักษณะ สะอาด ปลอดภัย เพียงพอด้านนักเรียน และมีการจัดอาคารเรียนที่มีบรรยากาศเอื้อต่อการ

จัดกิจกรรมการเรียนรู้

3) สภาพแวดล้อมด้านการจัดการ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อ ข้อที่อยู่ในระดับมากตามลำดับมีการจัดองค์กรโดยมีโครงสร้างการบริหารงานที่เหมาะสม มีการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม ความรัก สามัคคีภายในโรงเรียนอย่างต่อเนื่องทุกปีการศึกษา มีการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมให้ชุมชนมีความรักภูมิใจและเชื่อมั่นในสถานศึกษา มีการประชาสัมพันธ์ข่าวสาร การดำเนินงานให้ผู้ปกครองและชุมชนทราบอย่างทั่วถึงต่อเนื่อง มีการจัดอบรมพัฒนาบุคลากรทุกฝ่ายในสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง มีแผนกลยุทธ์ แผนพัฒนาคุณภาพและมีแผนปฏิบัติงานมีการจัดกิจกรรมอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมที่ส่งเสริมให้ครู นักเรียน ชุมชน มีความรักความผูกพัน ความสามัคคี และความภูมิใจในสถานศึกษา เช่น เก็บขยะในชุมชน รณรงค์การปลูกต้นไม้ทุกปีการศึกษา มีระบบข้อมูลสารสนเทศในการบริหารงานในโรงเรียนถูกต้องครบถ้วนทันต่อการใช้งาน มีการส่งเสริมให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดสภาพแวดล้อมในสถานศึกษา ครูและนักเรียนมีการเข้าร่วมกิจกรรม กับชุมชนอย่างสม่ำเสมอ มีการเปิดโอกาสให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการวางแผนการจัดกิจกรรมของโรงเรียน มีการส่งเสริมให้บุคลากรในสถานศึกษา มีส่วนร่วมในการกำหนดกฎเกณฑ์ กติกา ในการปฏิบัติงาน มีการจัดงบประมาณสนับสนุนและอำนวยความสะดวกในการจัดกิจกรรมต่างๆอย่างเพียงพอ มีการทำงานเป็นทีมที่ดีและมีความสามัคคีกลมเกลียวภายในสถานศึกษา มีการเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองชุมชนมีส่วนร่วมเสนอแนะแนวทางในการจัดกิจกรรมของสถานศึกษาและมีการส่งเสริมให้ครูและนักเรียน มีส่วนร่วมในการจัดสภาพแวดล้อมในสถานศึกษา

2 ผลการเปรียบเทียบการบริหารสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร เขตทวีวัฒนาตามความคิดเห็นของ ผู้บริหาร และครู จำแนกตามสถานะภาพของผู้บริหาร และครูพบว่า เพศต่างกันมีความเห็นไม่แตกต่างกัน ตำแหน่งผู้บริหารและครูมีความเห็นต่างกัน สภาพแวดล้อมด้านวิชาการ สำหรับอายุต่างกันมีความเห็นแตกต่างกันในสภาพแวดล้อมด้านกายภาพโดยอายุ 20-29ปี และ 30-39 ปี ต่างกับอายุ 50 ปี ขึ้นไป สำหรับด้านวุฒิการศึกษาผู้บริหารและครูวุฒิปริญญาโทมีความเห็นแตกต่างกับผู้บริหารและครูวุฒิปริญญาตรีในสภาพแวดล้อมด้านการจัดการ ผู้บริหารและครูที่มีประสบการณ์ต่างกันเห็นต่างกัน สภาพแวดล้อมด้านการจัดการโดยผู้บริหารและครูประสบการณ์1-5 ปี เห็นต่างจาก11-15ปีและ16-20ปี 6-10ปี เห็นต่างกับ16-20ปี และ11-15ปี กับ 16-20ปี เห็น

ต่างจากผู้บริหารและครูที่มีประสบการณ์มากกว่า 20 ปีขึ้นไป

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัย การบริหารสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร เขตทวีวัฒนา ผู้วิจัยได้พบประเด็นที่ควรนำมาอภิปราย โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1 การบริหารสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร เขตทวีวัฒนาพบว่าในภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ สภาพแวดล้อมด้านวิชาการรองลงมาคือด้านกายภาพและด้านการจัดการซึ่งสอดคล้องกับสมัคร สาริก(2551: 80-89) โดยรายด้านมีรายละเอียดดังนี้

สภาพแวดล้อมด้านวิชาการมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะเขตทวีวัฒนามีการจัดสรรงบประมาณในการสนับสนุนสภาพแวดล้อมด้านวิชาการและการสอนให้แก่โรงเรียนภายในเขตทวีวัฒนาอย่างทั่วถึงและทางโรงเรียนได้นำงบประมาณไปใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่นักเรียนอย่างคุ้มค่า เช่น นำไปจัดซื้อหนังสือ และอุปกรณ์การเรียนให้นักเรียน อาหารกลางวัน เป็นทุนในการศึกษาเพื่อที่จะเปิดโอกาสให้นักเรียนได้เรียนแบบมีความสุขซึ่งตรงกับนโยบายของกรุงเทพมหานครคือนักเรียนอิมทอสมองดี และยังให้งบประมาณในการจัดกิจกรรมต่างๆที่เกี่ยวข้องกับด้านวิชาการเพื่อสนับสนุนการเรียนรู้ของนักเรียน เช่น การจัดนิทรรศการภายในโรงเรียน การจัดทัศนศึกษา การแข่งขันด้านวิชาการใน 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ การสร้างแหล่งเรียนรู้ภายในชุมชนให้สอดคล้องกับบริบทของเขตทวีวัฒนาซึ่งสอดคล้องกับ นรา สมประสงค์ และเสรีลาโชรจน์(2549: 60) การส่งเสริมให้มีพิพิธภัณฑ์ชุมชนและส่งเสริมให้โรงเรียนเป็นแหล่งเรียนรู้ในด้านวิชาการเพื่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้สอดคล้องกับ อรพันธ์ ประสิทธิ์วัฒน์ (2545: 27-59) ความรู้ระหว่างนักเรียนและครูในแต่ละโรงเรียน และมีการประเมินคุณภาพภายในของโรงเรียนอยู่เสมอเพื่อให้โรงเรียนมีคุณภาพที่ดี และมีการส่งเสริมสนับสนุนให้ครูผู้สอนพัฒนาตัวเองอยู่เสมอด้วยการจัดอบรมด้านวิชาการในหัวของต่างๆและมีการนิเทศครูในแต่ละปีการศึกษา มีทุนเพื่อให้ครูได้ศึกษาต่อในสาขาที่ตนเองต้องการ สภาพแวดล้อมด้านกายภาพ มีค่าเฉลี่ยรองลงมาทั้งนี้อาจเป็นเพราะพื้นที่ของแต่ละโรงเรียนมีจำกัดเนื่องด้วยติดกับชุมชนและด้วยงบประมาณในการสนับสนุนอาจไม่ทั่วถึงจึงทำให้ผู้บริหารและครูดำเนินการจัดสภาพแวดล้อมด้านกายภาพยังไม่ดีเท่าที่

ต้องการ เช่น การจัดตกแต่งอาคารเรียนให้สวยงาม มีความร่มรื่น มีระบบระบายน้ำที่รวดเร็ว มีการบำรุงรักษาอาคารให้ใช้งานได้ตลอดเวลา สภาพแวดล้อมด้านการจัดการซึ่งมีค่าเฉลี่ยน้อยสุดอาจเป็นเพราะภายในโรงเรียนมีการวางระบบการทำงานที่แตกต่างกันและมีโครงสร้างของแต่ละโรงเรียนไม่ชัดเจนจึงส่งผลให้ไม่สอดคล้องกันในด้านปฏิบัติ

2 ผลการเปรียบเทียบการบริหารสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร เขตทวีวัฒนาตามความคิดเห็นของ ผู้บริหาร และครู จำแนกตามสถานะภาพของผู้บริหาร และครูผู้วิจัยได้พบประเด็นควรนำมาอภิปรายดังนี้

ผู้บริหารและครูที่มีตำแหน่งต่างกันมีความเห็นต่างกันในสภาพแวดล้อมด้านวิชาการ เนื่องด้วยงานวิชาการเป็นงานที่ผู้บริหารเป็นผู้กำหนดนโยบายและวางแผนโครงสร้างต่างๆแต่ผู้ที่นำมาปฏิบัติคือครูผู้สอนดังนั้นจึงทำให้เกิดความคิดเห็นต่างกัน

ผู้บริหารและครูที่มี อายุ 20-29 ปีและผู้บริหารและครูที่มีอายุ 30-39 ปี แตกต่างกับผู้บริหารและครูที่มีอายุ 50 ปีขึ้นไป ในด้านกายภาพ เนื่องด้วยด้านกายภาพเป็นด้านที่เกี่ยวข้องกับอาคารสถานที่ บริเวณรอบๆโรงเรียน เป็นสิ่งที่มองเห็นได้ การปรับปรุงตกแต่งห้องเรียน อาคารเรียน อาคารประกอบตลอดจนบริเวณโรงเรียนและวัสดุอุปกรณ์ที่เอื้ออำนวยต่อการจัดการเรียนการสอน ภูมิทัศน์ อาคารสถานที่ตลอดจนการส่งเสริมสุขภาพและความปลอดภัยดังนั้นในด้านนี้จะต้องใช้การปฏิบัติและช่วงอายุที่สามารถทำได้ดีคือ 20-39 ปี ส่วนครูที่มีอายุมากกว่า 50 ปี เป็นผู้วางแผนมีลักษณะผู้นำ มากกว่าลงมือปฏิบัติจึงทำให้เกิดความคิดเห็นแตกต่างกัน

ผู้บริหารและครูที่มีวุฒิการศึกษาต่างกันมีการบริหารสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาในภาพรวม ด้านกายภาพ ด้านวิชาการ ไม่แตกต่างกัน แต่จะมีการบริหารสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาในด้านการจัดการแตกต่างกันเนื่องด้วยครูที่จบการศึกษาระดับปริญญาโทมีการมองและเข้าใจระบบการบริหารได้ดีกว่าระดับปริญญาตรี และส่วนมากผู้ที่จบปริญญาโทจะอยู่ในตำแหน่งผู้บริหารหรือหัวหน้างานด้านต่างๆจึงมีความชำนาญและคล่องตัวในด้านการจัดการจึงทำให้มีความเห็นแตกต่างกัน

ผู้บริหาร และครู ที่มีประสบการณ์ทำงาน 1-5 ปี มีความคิดเห็นในการบริหารสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาด้านการจัดการแตกต่างกันกับผู้บริหารและครูที่มีประสบการณ์ทำงาน11-15 ปี 16-20 ปี และ ผู้บริหารและครูที่มีประสบการณ์ทำงาน 6-10 ปี มีความคิดเห็นแตกต่าง

กับผู้บริหารและครูที่มีประสบการณ์ทำงาน 16-20 ปี และผู้บริหารและครูที่มีประสบการณ์ทำงานมากกว่า 20 ปี มีความคิดเห็นแตกต่างกันกับผู้บริหารและครูที่มีประสบการณ์ทำงาน 11-15 ปี 16-20 ปี จากผลการเปรียบเทียบทำให้อภิปรายได้ว่าครูและผู้บริหารที่มีประสบการณ์ไม่เหมือนกัน มีความชำนาญและเข้าใจด้านการจัดการต่างกัน และในในช่วงประสบการณ์ต่างๆ ดำรงตำแหน่งไม่เหมือนกันจึงทำให้เกิดความคิดเห็นที่แตกต่างกัน

สรุปการอภิปรายผลการวิจัยได้สอดคล้องกับงานวิจัยในประเทศของ จิรายุ คุณสืบพงษ์พันธ์ (2554 : 59-62) 6 ศึกษาเรื่อง ความพึงพอใจของนักเรียนต่อการจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียนพงษ์ศรีวิทยา จังหวัดชลบุรี ใน 4 ด้าน คือ ด้านอาคารสถานที่ ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านกลุ่มเพื่อน และด้านการบริหารงาน พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก และจากการเปรียบเทียบความพึงพอใจของนักเรียนต่อการจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียนพงษ์ศรีวิทยา จังหวัดชลบุรี จำแนกตามเพศ พบว่า ไม่แตกต่างกัน โดยนักเรียนชายและนักเรียนหญิง มีความพึงพอใจโดยรวมอยู่ในระดับมาก ยกเว้น ด้านอาคารสถานที่ที่นักเรียนชาย มีความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อจำแนกตามระดับชั้นของนักเรียน พบว่า ความพึงพอใจของนักเรียน ต่อการจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียน โดยรวมด้านอาคารสถานที่ ด้านการจัดการเรียนการสอนซึ่งสอดคล้องกับรุ่งนภา คนเล (2553 : 52-53) 7 ศึกษาเรื่อง การจัดสภาพแวดล้อมของโรงเรียนบ้านสองสลึง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 2 พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า การจัดสภาพแวดล้อมด้านการจัดการเรียนรู้และด้านการบริหาร อยู่ในระดับมาก ส่วนด้านอาคารสถานที่ อยู่ในระดับปานกลาง และจากการเปรียบเทียบการจัดสภาพแวดล้อมของโรงเรียนบ้านสองสลึง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 2 พบว่า โดยรวมและรายด้านจำแนกตามเพศ ประสบการณ์และระดับช่วงชั้น แตกต่างกับ คล่องกับสมัคร สาริก (2551 : 83-90) 8 ศึกษาเรื่อง การศึกษาสภาพแวดล้อมเพื่อการเรียนรู้ ในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุบลราชธานี เขต 5 โดยศึกษา 3 ด้าน คือ สภาพแวดล้อมด้านพฤติกรรมการสอน สภาพแวดล้อมด้านอาคารสถานที่ และสภาพแวดล้อมด้านการบริหาร พบว่าความคิดเห็นต่อสภาพแวดล้อมเพื่อการเรียนรู้ในโรงเรียนสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุบลราชธานี เขต 5 โดยภาพรวมและรายด้าน มีการปฏิบัติต่อสภาพแวดล้อม เพื่อการเรียนรู้ในโรงเรียนอยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณารายด้าน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือสภาพแวดล้อมด้านพฤติกรรมการสอน

รองลงมาคือ สภาพแวดล้อมด้านอาคารสถานที่ และสภาพแวดล้อมด้านการบริหาร ความคิดเห็นของข้าราชการครูที่มีต่อสภาพแวดล้อมเพื่อการเรียนรู้ในโรงเรียน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุบลราชธานี เขต 5 จำแนกตามตำแหน่ง โดยภาพรวมมีความคิดเห็นแตกต่างกัน จำแนกตามประสบการณ์ปฏิบัติงาน โดยภาพรวมและรายด้านมีความคิดเห็นแตกต่างกัน จำแนกตามขนาดโรงเรียน โดยรวมแตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

ผลการวิจัย การบริหารสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร เขตทวีวัฒนา มีข้อเสนอแนะจากการวิจัยและข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไปดังนี้

1. จากความคิดเห็นการบริหารสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร เขตทวีวัฒนาพบว่า สภาพแวดล้อมด้านกายภาพควรส่งเสริมให้โรงเรียนมีอาคารเรียนที่สามารถใช้จัดกิจกรรมการเรียนรู้ และมีโรงอาหารที่ถูกต้องลักษณะและเพียงพอต่อนักเรียน รวมทั้งควรจัดให้มีแหล่งเรียนรู้สำหรับการค้นคว้าที่เพียงพอต่อนักเรียนเช่น มุมการเรียนรู้ต่างๆ ห้องสมุดมีขนาดใหญ่เพียงพอต่อนักเรียน

2. จากความคิดเห็นการบริหารสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร เขตทวีวัฒนาพบว่า สภาพแวดล้อมด้านการจัดการควรส่งเสริมให้นักเรียน ครูและบุคลากร มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมภายในโรงเรียนแบบทั่วถึงและทำงานเป็นทีม

3. จากความคิดเห็นการบริหารสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร เขตทวีวัฒนาพบว่า สภาพแวดล้อมด้านวิชาการ ควรส่งเสริมให้โรงเรียนมีการจัดมุมหนังสือทั้งภายในและภายนอกห้องเรียน เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนรักการอ่านและใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ ควรสนับสนุนให้ครูมีการจัดบอร์ดให้สวยงามและเป็นปัจจุบัน

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

การทำการวิจัยเรื่องสภาพแวดล้อมครั้งต่อไป ควรทำกับชุมชนหรือหน่วยงานที่อยู่เกี่ยวข้องกับโรงเรียน เพื่อนำผลวิจัยนั้นมาปรับปรุงในการบริหารสภาพแวดล้อมรอบๆโรงเรียนและจัดสภาพแวดล้อมในสอดคล้องกันทั้งภายในและนอกโรงเรียน

เอกสารอ้างอิง

- [1] นรา สมประสงค์; และเสรี ลาซโรจน์. 2546. “การบริหารสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาในประมวลสาระชุดวิชาการจัดการศึกษา หน่วยที่ 9 สาขาวิชาศึกษาศาสตร์.” นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- [2] อรพันธ์ ประสิทธิ์รัตน์(2545:57-59) รายงานการวิจัย เรื่องการศึกษาสภาพแวดล้อมทางการเรียนของนิสิตคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ บางเขน
- [3] ผลการประเมินสภาพแวดล้อมในโรงเรียน เขต ทวีวัฒนาปีการศึกษา 2558. ฝ่ายสภาพแวดล้อม สำนักงานเขตทวีวัฒนา. กรุงเทพมหานคร.
- [4] นพรัตน์ สายลูน. 2546. “การดำเนินงานเพื่อพัฒนาสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนของผู้เรียน โรงเรียนบ้านกรม อำเภอขุนหาญ จังหวัดศรีสะเกษ.” การศึกษาค้นคว้าอิสระ การศึกษามหาบัณฑิต. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- [5] ลัดดาวลัย เพชรโรจน์ และอัจฉรา ชานิประศาสน์. 2547. ระเบียบการวิจัย. บริษัทพิมพ์ดีการพิมพ์ จำกัด. 98
- [6] จิรายุ คุณสีบพงษ์พันธ์. 2554. “ความพึงพอใจของนักเรียนต่อการจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียนพค์สิริวิทยา จังหวัดชลบุรี.” ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). ชลบุรี : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา. 95
- [7] รุ่งนภา คนเล (2553 : 52-53) การศึกษาการจัดการสภาพแวดล้อมของโรงเรียนสองสลึงสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยองเขต 2. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม.(การบริหารการศึกษา).ชลบุรี: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา
- [8] สมัคร สาริก (2551 : 83-90) การศึกษาสภาพแวดล้อมเพื่อการเรียนรู้ในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุบลราชธานี เขต 5 ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา).มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี.

การบริหารระบบเทคโนโลยีสารสนเทศของโรงเรียนจังหวัดปทุมธานี The Information Technology System Management In Secondary School Pathum Thani Province

ทวีภรณ์ มีเพียร* รศ. ดร.โกสุม สายใจ**

*นิสิตหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏฯ

**อาจารย์ประจำหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏฯ

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาสภาพการบริหารระบบเทคโนโลยีสารสนเทศของโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดปทุมธานี เปรียบเทียบความคิดเห็นต่อการบริหารระบบเทคโนโลยีสารสนเทศโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดปทุมธานี กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้บริหาร ครู และเจ้าหน้าที่สนับสนุนของโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดปทุมธานี จำนวน 125 คน เครื่องมือที่ใช้ คือแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูล โดยการหาค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน t-test, One-way ANOVA , Least Significant Difference (LSD)

ผลการวิจัยพบว่า :

1) การบริหารระบบเทคโนโลยีสารสนเทศของผู้บริหารครู และเจ้าหน้าที่สนับสนุน ของโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดปทุมธานี ในภาพรวมมีการบริหารอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า การบริหารงานสารสนเทศด้านงานทั่วไปมีค่าเฉลี่ยสูงมาก รองลงมา คือ การบริหารงานสารสนเทศด้านงานวิชาการ การบริหารงานสารสนเทศด้านบุคลากร และการบริหารงานสารสนเทศด้านงานงบประมาณ ตามลำดับแต่ยังถือว่าอยู่ในค่าเฉลี่ยที่มาก

2) การเปรียบเทียบการบริหารระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ ผู้บริหาร ครู และเจ้าหน้าที่สนับสนุน ที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารระบบเทคโนโลยีสารสนเทศโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดปทุมธานี ทั้งภาพรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน ผู้บริหาร ครู และเจ้าหน้าที่สนับสนุน ที่มีอายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่งหน้าที่ และประสบการณ์การทำงาน ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารระบบเทคโนโลยีสารสนเทศโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดปทุมธานีในภาพรวม ไม่แตกต่างกัน ยกเว้นด้านการบริหารงานสารสนเทศบุคลากร แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยกลุ่มที่มีอายุ30 ปีและต่ำกว่า มีค่าเฉลี่ยสูงกว่ากลุ่มอายุ 41ปีขึ้นไป

คำสำคัญ : การบริหารระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ โรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดปทุมธานี

ABSTRACT

This research aimed to study and compare the state of information technology system management in secondary schools Pathum Thani Province. The samples consisted of 125 administrators, teachers and support staff of Pathum Thani secondary schools. The research instrument was the questionnaire. Data collected were analyzed through frequency, percentage, mean, standard deviation, t-test, One-way ANOVA, and Least Significant Difference (LSD)

The results of the study were as follows:

1) Management of information technology system of teacher executives, support staff of Pathumthane high school overall, management were at a high level. When considering each aspect, it was found that the management of general information work was very high, followed by academic information management. personnel information management and budget information management. according to black secret, but also considered in the average

2 The comparison of information technology system management of the secondary school in Pathum Thani Province were classified by gender, education level, position rank and experience were not different in overall and all aspects, except by experience in the administration of information personnel. There were statistically significant at the .05 level. The administrators and teachers 30 year old group and the lower group were different from the 41 year old group.

Keywords: Information technology system management, Secondary School in Pathum Thani Province

ความเป็นมาและความสำคัญ

ยุทธศาสตร์การพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา โดยดำเนินการกระจายโอกาสการเรียนรู้ด้วยเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารไปสู่ผู้เรียนทุกระดับอย่างทั่วถึงมีคุณภาพ รวมทั้งเพิ่มประสิทธิภาพการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของครูเพื่อการพัฒนาการเรียนการสอน กระทรวงศึกษาธิการจึงได้พัฒนาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ที่มีความเหมาะสม ชัดเจน ทั้งเป้าหมายของหลักสูตรในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน โดยได้มีการกำหนด สมรรถนะสำคัญของผู้เรียนให้เน้น ความสามารถในการใช้เทคโนโลยีความสามารถในการเลือก และใช้เทคโนโลยีด้านต่างๆ และมีทักษะกระบวนการทางเทคโนโลยี เพื่อการพัฒนาตนเองและสังคม ในด้านการเรียนรู้ การสื่อสาร การทำงาน การแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ ถูกต้อง เหมาะสม และมีคุณธรรม โดยให้นำหลักสูตรไปสู่การปฏิบัติในระดับเขตพื้นที่ การศึกษาและสถานศึกษา การดำเนินงานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศของกระทรวงศึกษาธิการที่ผ่านมาพบว่า การนำเทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามาใช้ในการบริหารจัดการศึกษาและการเรียนการสอนยังไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร เนื่องจากปัญหาและอุปสรรคหลายประการทั้งในส่วนที่นำไปใช้ในการบริหารและส่วนที่จัดการเรียนการสอน ผู้บริหารที่มีความสนใจและความรู้ทางเทคโนโลยีสารสนเทศน้อย การให้การสนับสนุนการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศประกอบการตัดสินใจน้อย เจ้าหน้าที่ไม่ได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ระบบสารสนเทศไม่ทัน ต่อความต้องการใช้ระบบสารสนเทศไม่มีความหลากหลายไม่เป็นมาตรฐาน ทำให้มีปัญหา ในการเก็บข้อมูล

การประมวลผล และหน่วยงานไม่สามารถเชื่อมโยงกันได้สะดวกเร็ว ซึ่งทำให้โรงเรียนประสบปัญหาเกี่ยวกับการรับการส่งข่าวจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และจัดส่งข้อมูลล่าช้า มีข้อมูลผิดพลาดคลาดเคลื่อนจากความเป็น

จริง โดยปกติแล้วงานตามภาระหน้าที่ของผู้บริหาร มีความจำเป็นต้องใช้ข้อมูลและสารสนเทศตลอดเวลา โดยเฉพาะอย่างยิ่งการบริหารงานด้านบุคคลากร ด้านงบประมาณ ด้านวัสดุ ครุภัณฑ์ และด้านงานวิชาการ ซึ่งต้องกระทำอย่างรอบคอบ การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ซึ่งเกี่ยวข้องกับการวางแผนและการตัดสินใจ โดยข้อมูลและสารสนเทศต้องมีความสอดคล้องกับความต้องการ มีความถูกต้อง มีความทันต่อเหตุการณ์ เพื่อการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดให้เกิดประโยชน์และประสิทธิภาพสูงสุด (กระทรวงศึกษาธิการ. 2551 : 48) [1]

ผู้บริหาร ในยุค ICT ที่จะล้าสมัยระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามาใช้เป็นเครื่องมือในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ผู้บริหารและผู้บริหารปฏิบัติงานส่วนใหญ่ในโรงเรียน มักจะไม่เคยผ่านการอบรม แต่เกิดจากการเรียนรู้และฝึกฝนด้วยตนเองฝ่ายวิชาการเป็น ผู้ใช้ระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารมากที่สุดส่วนใหญ่ไม่มีการเชื่อมโยงระบบเครือข่ายและคอมพิวเตอร์กับภายนอก รูปแบบการจำแนก การเก็บรวบรวม และการนำเสนอข้อมูลและเทคโนโลยีสารสนเทศยังมีการใช้ระบบคอมพิวเตอร์เป็นส่วนน้อย ปัญหาก็คือ การขาดแคลนบุคลากรที่มีความรู้อุปกรณ์เครื่องมือที่ล้าสมัยและไม่เพียงพอ อีกทั้งการบริหารในโรงเรียนแต่ละแห่งมีแนวทางปฏิบัติแตกต่างกันระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารจึงไม่เป็นมาตรฐานเดียวกันเท่าที่ควร งานเทคโนโลยีสารสนเทศเป็นงานที่เกี่ยวข้องทั้งภายในและภายนอกองค์กร หากมีข้อมูลสารสนเทศที่มีประสิทธิภาพย่อมเป็นประโยชน์ต่อการตัดสินใจ อย่างไรก็ตาม การจัดเก็บข้อมูลสารสนเทศไม่ถูกต้อง ก็อาจทำให้การทำงานมีประสิทธิภาพลดลงและเพิ่มการใช้งานงบประมาณมากขึ้นจึงควรพัฒนาให้มีระบบ การพัฒนาการบริหารระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ ในโรงเรียน แผนพัฒนาการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการฉบับที่11พ.ศ.(2555-2559) [2]

จากปัญหาดังกล่าวข้างต้น นับว่าเป็นปัญหาที่ต้องได้รับการแก้ไขโดยเร่งด่วน เพราะจะเป็นผลกระทบต่อการ

บริหารระบบสารสนเทศโรงเรียน ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาการบริหารระบบเทคโนโลยีสารสนเทศในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดปทุมธานี ที่เหมาะสมเพื่อนำผลที่ได้มาเป็นแนวทางในการพัฒนาการบริหารระบบเทคโนโลยีสารสนเทศในสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพมากขึ้นต่อไปและนำไปใช้พัฒนาในโรงเรียนระดับประถมและอุดมศึกษาให้เกิดประโยชน์มากยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

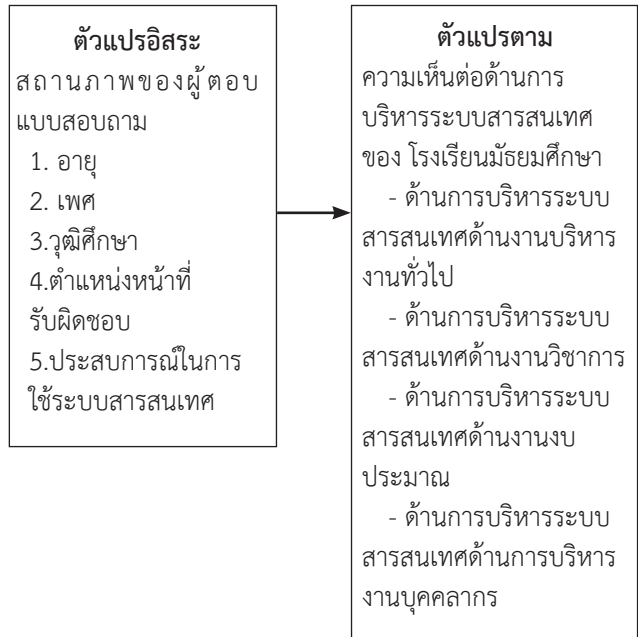
1. เพื่อศึกษาการบริหารระบบเทคโนโลยีสารสนเทศของโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดปทุมธานี
2. เพื่อเปรียบเทียบการบริหารระบบเทคโนโลยีสารสนเทศของโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดปทุมธานี จำแนกตาม เพศ อายุ วุฒิการศึกษา ตำแหน่งและประสบการณ์ของผู้ตอบแบบสอบถาม

สมมติฐานการวิจัย

ผู้บริหาร ครูผู้สอน และเจ้าหน้าที่สนับสนุน ที่มีเพศ อายุ วุฒิการศึกษา ตำแหน่งการทำงาน และประสบการณ์การทำงาน ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารระบบเทคโนโลยีสารสนเทศของโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดปทุมธานี แตกต่างกัน

กรอบแนวคิดการวิจัย (Conceptual Framework)

จากการทบทวนวรรณกรรม แนวคิดทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับ งานสารสนเทศของโรงเรียนมัธยมศึกษา และการบริหารสถานศึกษา 4 ด้าน ของกระทรวงศึกษาธิการ ได้แก่ ด้านงานบริหารงานทั่วไป ด้านงานบริหารวิชาการ ด้านงานบริหารงบประมาณ และด้านงานบริหารงานบุคคลและตามกรอบของ สิ้น พันธุ์พินิจ (2553, หน้า 339) [3] ทำให้ผู้วิจัยนำมากำหนดเป็นกรอบแนวคิดการวิจัย ได้ดังนี้

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง การวิจัยครั้งนี้ประชากรเป็นผู้บริหาร ครู และเจ้าหน้าที่สนับสนุนที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดปทุมธานี 11 โรงเรียน รวมจำนวน 185 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยพิจารณาจากตารางสำเร็จรูปของเครซีและมอร์แกน R.C.Krejcie and D.W.Morgan ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 125 คน (ลัดดาวัลย์ เพชรโรจน์ และอัจฉรา ชำนิประศาสน์ 2547: 227) [4]

2. ขอบเขตด้านเนื้อหา เป็นการศึกษาาระดับการบริหารระบบเทคโนโลยีสารสนเทศของโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดปทุมธานีตามแนวทางการบริหารสถานศึกษา ของกระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งกำหนดเป็นตัวแปรที่ศึกษา ดังนี้

1.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่ ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้บริหาร ครู และเจ้าหน้าที่สนับสนุนประกอบด้วย เพศ อายุ วุฒิการศึกษา ตำแหน่งหน้าที่รับผิดชอบและประสบการณ์ในการใช้ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศในการทำงาน

1.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ การใช้ระบบการบริหารเทคโนโลยีระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ ในงาน 4 ด้าน ได้แก่ 1) การบริหารระบบสารสนเทศในงานบริหารด้านงานทั่วไป 2) การบริหารระบบสารสนเทศในงานด้านวิชาการ 3) การบริหารระบบสารสนเทศในงานด้านงบประมาณ 4) การบริหารระบบสารสนเทศในงานด้านบริหารงานบุคคลากร

3. ขอบเขตด้านสถานที่ เป็นโรงเรียนมัธยมศึกษา ในจังหวัดปทุมธานี 11 โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนเซนต์โยเซฟ เมืองเอก โรงเรียนสารสาสน์วิเทศคลองหลวง โรงเรียนปิ่นคอน เหาส์ โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ใน พระบรมราชูปถัมภ์ โรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยรังสิต โรงเรียนสาธิตนวัตกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล ัญญบุรี โรงเรียนปทุมวิไล โรงเรียนหอวัง ปทุมธานี โรงเรียน สวนกุหลาบวิทยาลัย รังสิต โรงเรียนสายปัญญารังสิต และ โรงเรียนธัญบุรี

4. ขอบด้านเวลา ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยในช่วง เดือน เมษายน พ.ศ. 2559 ถึงเดือน กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2560 ระยะเวลา รวม 10 เดือน

ประโยชน์ที่ได้รับจากงานวิจัย

1. เกิดประโยชน์ต่อหน่วยงาน เป็นข้อมูลเกี่ยวกับการบริหารงานระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ ของโรงเรียน มัธยมศึกษาทั้งในจังหวัดปทุมธานีและจังหวัดอื่น ๆ ที่สนใจ งานการบริหารระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ

2. เกิดประโยชน์ต่อบุคคล โดยเป็นแนวทางในการ พัฒนาผู้บริหาร ครู และเจ้าหน้าที่สนับสนุน ในการบริหาร ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศในสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ในการวิจัยครั้งนี้มีประชากรเป็นผู้บริหาร ครู และ เจ้าหน้าที่สนับสนุน ที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดปทุมธานี 11 โรงเรียน รวมจำนวน 185 คน กำหนด ขนาดกลุ่มตัวอย่าง โดยพิจารณาจากตารางสำเร็จรูปของ เครซี่และมอร์แกน R.C.Krejcie and D.W.Morgan ได้กลุ่ม ตัวอย่าง 125 คน (ลัดดาวัลย์ เพชรโรจน์ และอัจฉรา ชำนิ ประศาสน์ 2547: 227) [4] และใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) เพื่อให้ได้กลุ่มตัวอย่างที่มีความเป็นตัวแทนของประชากร

เครื่องมือในการวิจัยคือแบบสอบถามมีมาตรวัด 5 ระดับ หากคุณภาพเครื่องมือโดยความตรงเชิงโครงสร้าง เนื้อหา (Content Validity) หากค่าความสอดคล้องระหว่าง ข้อคำถามกับวัตถุประสงค์การวิจัย IOC โดยใช้เกณฑ์ราย ข้อตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป ซึ่งแบบสอบถามนี้มีค่า IOC รายข้อ อยู่ระหว่าง .67-1.00 ทั้งฉบับเท่ากับ .86 และนำไปทดลอง ใช้ (Try-out) กับบุคลากรของโรงเรียนในจังหวัดนนทบุรี

ที่มีลักษณะเหมือนกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน แล้วไปหา ค่าความเที่ยง (Reliability) ของแบบสอบถาม โดยวิธีการ หาสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient) ของครอนบัก (Cronbach) ได้ค่า α เท่ากับ 0.81

การวิเคราะห์ข้อมูล

1 วิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive statistics) ได้แก่ ค่าความถี่(frequency) ค่าร้อยละ (percentage) ค่าเฉลี่ย (mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation) และวิเคราะห์การ เปรียบเทียบความคิดเห็น โดยใช้การทดสอบที (t-test Independent) ในกรณีที่เป็นตัวแปรสองกลุ่ม ใช้การการ วิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA ใน กรณีตัวแปรตั้งแต่สองกลุ่มขึ้นไป และเมื่อพบความแตกต่าง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จึงทำการเปรียบเทียบ รายคู่โดยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุด (Least Significant Difference : LSD)

สรุปผลการวิจัย

1. การบริหารระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ ของ โรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดปทุมธานี ในภาพรวม มีการ บริหารอยู่ในระดับมาก โดยการบริหารงานสารสนเทศงาน ทั่วไปไม่มีค่าเฉลี่ยสูงเป็นอันดับที่ 1 รองลงมาคือ การบริหาร งานสารสนเทศงานวิชาการ การบริหารงานสารสนเทศ บุคลากร และการบริหารสารสนเทศงานงบประมาณ เมื่อ พิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า

1) ด้านการบริหารระบบสารสนเทศงานทั่วไป ของ โรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดปทุมธานี มีการบริหารอยู่ใน ระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดได้แก่ โรงเรียนมีการจัด ทำปฏิทินและกำหนดช่วงเวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูลงาน ต่าง ๆ ไว้ในสถานศึกษาอย่างชัดเจน รองลงมาเป็นโรงเรียน มีระบบการจัดเก็บเอกสาร เข้า ออก ของโรงเรียน การแยก และจำแนกประเภท ของ หนังสือเข้า ออก และจัดระบบ แฟ้มข้อมูลเอกสารอย่างเป็นระบบ โรงเรียนมีความสะดวกใน การส่งข้อมูลทาง อิเล็กทรอนิกส์และการใช้ อีเมล (E-mail) ส่งข้อมูลกับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพื่อ การประสาน งานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย โรงเรียนมีการประสาน งานร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กร อื่น ๆ โรงเรียนมีการกำหนดรูปแบบการนำเสนอข้อมูลระบบ สารสนเทศชัดเจน เป็นการทำให้แผนปฏิบัติการประชาสัมพันธ์

กราฟิก ตารางและแผนภูมิ และบทความทางอินเทอร์เน็ต เว็บไซต์โรงเรียน โรงเรียนมีบุคลากรรับผิดชอบในการนำเสนอข้อมูลสารสนเทศข่าวสารของโรงเรียนสู่ภายในและภายนอกโรงเรียน โรงเรียนมีข้อมูลที่ใช้ในการนำเสนอเป็นข้อมูลที่มีการอัปเดตและปรับปรุงใหม่เสมอให้ทันกับปัจจุบัน และเจ้าหน้าที่จัดทำทะเบียนบันทึกข้อมูลในการใช้ห้องสมุดของผู้เรียนแต่ละสัปดาห์ของนักเรียนที่ เข้าไปใช้บริการห้องสมุด

2) ด้านการบริหารระบบสารสนเทศสถานวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดพทุมธานี มีการบริหารอยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดได้แก่ ครูและเจ้าหน้าที่รับผิดชอบข้อมูลสารสนเทศมีทักษะและความชำนาญในการใช้ คอมพิวเตอร์และโปรแกรม ในการเก็บข้อมูลการวัดผลสัมฤทธิ์ด้านการเรียนของนักเรียนในโรงเรียน รองลงมาเป็น โรงเรียนมีระบบการประกันคุณภาพคุณภาพภายในและภายนอก โรงเรียนมีข้อมูลผลการประเมินคุณภาพการศึกษาของผู้เรียน ครบทุกระดับชั้นในโรงเรียน โรงเรียนมีการรวบรวมข้อมูลสารสนเทศตามระบบการบริหารที่ชัดเจน ตรวจสอบ ประมวลผลข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลโรงเรียน โรงเรียนมีข้อมูลเกี่ยวกับผู้เรียน จำนวนนักเรียน เพศ อายุ ภูมิลาเนา และการย้ายเข้า - ออก โรงเรียนมีข้อมูลด้าน ผลสัมฤทธิ์ทางทักษะ ความรู้ ความสามารถ แยกตามจำนวนชั้นเรียน โรงเรียนมีข้อมูลทางคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน และมีแฟ้มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของผู้เรียนในแต่ละช่วงชั้น และโรงเรียนมีโปรแกรมสำหรับการวัดผล ประเมินผล และเทียบโอนผลการเรียนที่ชัดเจน แม่นยำ

3) ด้านการบริหารระบบสารสนเทศสถานประกอบการของโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดพทุมธานี มีการบริหารอยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ โรงเรียนมีการจัดซื้อเครื่องคอมพิวเตอร์ และเครื่องมือที่ช่วยใช้ในการประมวลผลข้อมูลให้เพียงพอกับการใช้งานในโรงเรียน รองลงมาเป็น โรงเรียนมีการนำเครื่องคอมพิวเตอร์รุ่นใหม่และโปรแกรมที่ทันสมัยมาใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในโรงเรียน โรงเรียนมีการว่าจ้างบุคคลภายนอกโรงเรียนที่มีความชำนาญมาอัปเดตข้อมูลระบบสารสนเทศให้ทันสมัยเพื่อพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศในโรงเรียนให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงในปัจจุบัน โรงเรียนมีการจัดสร้างห้องสำนักงานเทคโนโลยีสารสนเทศโรงเรียนที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการและ บริหารข้อมูลพื้นฐานของโรงเรียน โรงเรียนมีวัสดุอุปกรณ์ สื่อเทคโนโลยีที่ทันสมัยและเป็นปัจจุบัน โรงเรียนมีการส่งเสริม สนับสนุนให้มีวัสดุอุปกรณ์ ครุภัณฑ์ และเทคโนโลยีทันสมัยในการ จัดเก็บข้อมูล และ

เพียงพอกับการใช้งานในโรงเรียน และ โรงเรียนมีการสำรวจอุปกรณ์คอมพิวเตอร์ที่ชำรุดเสียหายในแต่ละปีเพื่อทำการซ่อมและจัดซื้อ

4) ด้านการบริหารระบบสารสนเทศสถานบุคลากรของโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดพทุมธานี มีการบริหารอยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูง ได้แก่ โรงเรียนมีกระบวนการวางแผนระยะยาวในแต่ละฝ่ายของการบริหารงานเทคโนโลยีสารสนเทศของโรงเรียนอย่างชัดเจน รองลงมาเป็น โรงเรียนมีการวิทยากรผู้เชี่ยวชาญมาจัดอบรมวิธีการนำเอาเทคโนโลยีสารสนเทศที่ทันสมัยมาใช้ในการบริหารโรงเรียน โรงเรียนมีการแต่งตั้งผู้รับผิดชอบในการเก็บข้อมูลที่ชัดเจน รวมถึงการเก็บ รวบรวมข้อมูลคืนจากบุคลากรที่เกี่ยวข้องตรงตามที่ได้กำหนดไว้ในแต่ละฝ่าย โรงเรียนมีการกำหนดให้ครูและเจ้าหน้าที่จัดทำวิจัยเพื่อการพัฒนาคุณภาพของโรงเรียน โรงเรียนมีการ ติดตามการประเมินผลที่ชัดเจนและการติดตามบุคลากรที่รับผิดชอบข้อมูลโรงเรียน ครูและเจ้าหน้าที่รับผิดชอบตนเองในการเข้ารับการฝึกอบรมการพัฒนาด้านสารสนเทศและความรู้ ในการจัดเก็บข้อมูลและมีทักษะในการใช้โปรแกรมในการจัดเก็บข้อมูลงาน และโปรแกรมอื่น ๆ โรงเรียนมีโครงการและแผนงานบริหารโรงเรียนที่ชัดเจน เป็นแผนระยะยาว แผนระยะสั้น ทรัพยากรที่ใช้ในการดำเนินการ ผลการปฏิบัติงานที่ชัดเจน และ โรงเรียนมีการส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนาตนเองแก่ครูและเจ้าหน้าที่ในทุกๆด้านของการบริหารงานเกี่ยวกับเทคโนโลยีสารสนเทศ

2. ผลการเปรียบเทียบการบริหารระบบเทคโนโลยีสารสนเทศโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดพทุมธานี จำแนกตามข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม สรุปได้ว่า

2.1) ผู้บริหาร ครู และเจ้าหน้าที่สนับสนุน ที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารระบบเทคโนโลยีสารสนเทศโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดพทุมธานี ทั้งภาพรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานที่กำหนดไว้

2.2) ผู้บริหาร ครู และเจ้าหน้าที่สนับสนุน ที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารระบบเทคโนโลยีสารสนเทศโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดพทุมธานีในภาพรวมไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานที่กำหนดไว้ ยกเว้นด้านการบริหารงานสารสนเทศบุคลากร แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยกลุ่มที่มีอายุ 30 ปี และต่ำกว่า มีค่าเฉลี่ยสูงกว่ากลุ่มอายุ 41ปีขึ้นไป

2.3) ผู้บริหาร ครู และเจ้าหน้าที่สนับสนุน ที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารเทคโนโลยีสารสนเทศในภาพรวมไม่แตกต่างกัน

2.4) ผู้บริหาร ครู และเจ้าหน้าที่สนับสนุนที่มีตำแหน่งหน้าที่ต่างกัน มีการบริหารระบบเทคโนโลยีสารสนเทศทั้งภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

2.5) ผู้บริหาร ครู และเจ้าหน้าที่สนับสนุนที่มีประสบการณ์การทำงาน ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารเทคโนโลยีสารสนเทศทั้งภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

อภิปรายผลการวิจัย

1. การบริหารระบบเทคโนโลยีสารสนเทศของโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดปทุมธานีในภาพรวมนี้มีการบริหารอยู่ในระดับมากโดยการบริหารงานสารสนเทศงานด้านทั่วไปมีค่าเฉลี่ยสูงทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่างานบริหารด้านทั่วไปนั้นผู้ที่เกี่ยวข้องกับทุกส่วนและต้องใช้ทุกคนมีส่วนร่วมอยู่เป็นประจำได้แก่การจัดทำปฏิทินและระบบการจัดเก็บเอกสาร เข้า ออก ของโรงเรียนการแยกและจำแนกประเภทของหนังสือเข้า - ออก การจัดระบบแฟ้มข้อมูลเอกสารข้อมูลทาง อิเล็กทรอนิกส์และการใช้อีเมลนั้นมีความสอดคล้องกับ Karadima(1984), [5] ได้ทำการศึกษาเรื่องระบบสารสนเทศอาจารย์ในสถาบันการศึกษาเฉพาะกรณีมหาวิทยาลัยขานติเอโกเดลิซี พบว่าระบบสารสนเทศที่ใช้มากคือข้อมูลลักษณะทั่วไปข้อมูลนโยบายและเกณฑ์ทางวิชาการของมหาวิทยาลัย และกิจกรรมสำคัญที่จะประเมินผลงานของฝ่ายวิชาการ การสอนการวิจัย งานนันทนาการงานบริการชุมชน

2. ส่วนการเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหาร ครู และเจ้าหน้าที่สนับสนุนต่อการบริหารระบบเทคโนโลยีสารสนเทศโรงเรียนมัธยมศึกษา อภิปรายผลได้ว่า ความแตกต่างด้านเพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่งหน้าที่ และประสบการณ์การทำงาน ของผู้บริหาร ครูผู้สอน และเจ้าหน้าที่สนับสนุน ไม่มีผลต่อความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารระบบเทคโนโลยีสารสนเทศโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดปทุมธานี ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะว่างานสารสนเทศบุคลากรของสถานศึกษาที่เป็นโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดปทุมธานี ตระหนักถึงความสำคัญของระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเป็นอย่างดี ดังจะเห็นว่าทั้งภาครัฐและเอกชนในปัจจุบันต่างก็ให้ความสำคัญและให้การส่งเสริมในรูปแบบต่างๆ ทุกระดับ ทุกภาคส่วน เช่น เศรษฐกิจฐานความรู้ เศรษฐกิจ

ดิจิทัล โดยเฉพาะการส่งเสริมให้ครูและบุคลากรทางการศึกษา นำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการจัดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ การบริหารสถานศึกษาด้วยระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ

นอกจากนี้ผู้บริหาร ครู และเจ้าหน้าที่สนับสนุนของโรงเรียนมัธยมศึกษา 11 แห่งในจังหวัดปทุมธานี ที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่งงาน และประสบการณ์การทำงาน ต่างกัน ไม่มีผลต่อความคิดเห็นเกี่ยวกับกระบวนการบริหารงานเทคโนโลยีสารสนเทศ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหาร ครู และเจ้าหน้าที่สนับสนุนมีความตื่นรู้ และตระหนักในความสำคัญของการนำเทคโนโลยีสารสนเทศ มาใช้ในการปฏิบัติงานในสถานศึกษา เพื่อให้การไปสู่การศึกษาระบบดิจิทัล และการศึกษาไทยแลนด์ 4.0 ที่จะมาถึงในอนาคตกรอบแนวคิดแผนการศึกษาแห่งชาติ (2560-2579) [6]

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

จากการบริหารงานเทคโนโลยีสารสนเทศ ด้านการบริหารงานทั่วไป โรงเรียนควรมีส่งเสริมกับเจ้าหน้าที่จัดทำทะเบียนบันทึกข้อมูลในการใช้ห้องสมุดของผู้เรียนแต่ละสัปดาห์ของนักเรียนที่ เข้าไปใช้บริการห้องสมุด และจัดโปรแกรมเพื่อพัฒนาเจ้าหน้าที่และห้องสมุดให้ทันสมัยจากการบริหารงานเทคโนโลยีสารสนเทศ ด้านการบริหารงานวิชาการโรงเรียนควรมีเพิ่มให้มีโปรแกรมสำหรับกรวัดผลประเมินผล และเทียบโอนผลการเรียนที่ชัดเจน แมนยำให้ทันสมัยเป็นปัจจุบันและเพียงพอต่อการใช้งาน จากการบริหารงานเทคโนโลยีสารสนเทศ ด้านการบริหารงานงบประมาณโรงเรียนควรมีการจัดงบประมาณให้เพิ่มมากขึ้นเพื่อจะได้มีการสำรวจอุปกรณ์คอมพิวเตอร์ที่ชำรุดเสียหายในแต่ละปีเพื่อทำการซ่อมและจัดซื้อ ให้เพียงพอต่อการใช้งาน จากการบริหารงานเทคโนโลยีสารสนเทศ ด้านการบริหารงานบุคลากรโรงเรียนควรมีการอบรมให้ความรู้ภายในและภายนอกและการส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนาตนเองแก่ครูและเจ้าหน้าที่ในทุกๆ ด้านของการบริหารงานเกี่ยวกับเทคโนโลยีสารสนเทศให้มีความชำนาญการ

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

ในการจัดทำกรวิจัยเรื่องการบริหารระบบเทคโนโลยีสารสนเทศโรงเรียนมัธยมศึกษา ควรมีการทำอย่างต่อเนื่องและเป็นปัจจุบันจึงจะสามารถนำผลการวิจัยนั้นมาปรับปรุงเพื่อการบริหารระบบเทคโนโลยีสารสนเทศโรงเรียนมัธยมศึกษาให้ได้ผลดีเพราะระบบเทคโนโลยี

สารสนเทศนี้มีความล้ำสมัยและเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา การหรือนำงานวิจัยเรื่องนี้มากปรับใช้ในการวิจัยในโรงเรียน ประถมศึกษาต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- [1] กระทรวงศึกษาธิการ.(2551).นโยบาย และการแนะแนว การพัฒนาคุณภาพ กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์การศาสนา
- [2] กระทรวงศึกษาธิการการ. (2555-2559). พัฒนา การ ศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ. สำนักงาน ปลัด กระทรวงศึกษาธิการ
- [3] สีน พันธุ์พินิจ. (2553). เทคนิคการวิจัยทางสังคมศาสตร์. กรุงเทพฯ: บริษัทวิทยพัฒน์.
- [4] ลัดดาวลัย เพชรโรจน์ และอัจฉรา ชานิประศาสน์. (2547). ระเบียบการวิจัย. บริษัทพิมพ์ดีการพิมพ์ จำกัด. 98
- [5] Karadima, Oscar. (1984), Management Information Systems Faculty Allocations in Institutions of Higher Education: A Case Study for the Universidad de Santiago de Chile [https:// books.google.สืบค้น /12//12/2016](https://books.google.สืบค้น /12//12/2016)
- [6] กระทรวงศึกษาธิการ . (2560 – 2579) แผนการศึกษา แห่งชาติกรอบยุทธศาสตร์ด้านการจัดการศึกษา ไทยแลนด์ 4.0

ความต้องการการพัฒนาศักยภาพของครูในศตวรรษที่ 21
ของโรงเรียนประถมศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
นนทบุรี เขต 2

Demand For Teacher Development In The 21st century OF
Private Primary School Under Nonthaburi Primary Educational Service
Area Office 2

นาวิณ สัญชัยวรนนท์¹ รศ. ดร. ลัดดาวัลย์ เพชรโรจน์²

¹นิสิตหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏฯ

Memiti Nawin <memiti@hotmail.com>

² อาจารย์ที่ปรึกษา

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบความต้องการการพัฒนาศักยภาพของครูในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนประถมศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 2 จำแนกตาม เพศ อายุ ระดับ การศึกษา ประสบการณ์ทำงานและขนาดโรงเรียน กลุ่มตัวอย่างคือ ครูของโรงเรียนประถมศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 2 จำนวน 220 คน เครื่องมือคือแบบสอบถามชนิดมาตราประมาณค่า 5 ระดับ สถิติ ที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล คือการแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน t-test independent , One-way ANOVA และ LSD

ผลการวิจัยพบว่า

1) ความต้องการการพัฒนาศักยภาพของครูในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนประถมศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 2 ในภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ทักษะด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ทักษะด้านเทคโนโลยี รองลงมาตามลำดับคือ ทักษะด้านความคิดสร้างสรรค์และนวัตกรรม ทักษะด้านสารสนเทศ ทักษะด้านสื่อ ทักษะด้านการสื่อสารและการมีส่วนร่วมและทักษะด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณและการแก้ไขปัญหา

2) ผลการเปรียบเทียบความต้องการศักยภาพของครูในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนประถมศึกษาเอกชนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 2 พบว่าครูที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษาและตามขนาดโรงเรียนที่ สังกัดต่างกัน มีความต้องการแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 ในภาพรวมและทักษะด้านความคิดสร้างสรรค์และ นวัตกรรม

คำสำคัญ : ความต้องการ การพัฒนาศักยภาพครูในศตวรรษที่ 21 โรงเรียนประถมศึกษาเอกชน จ.นนทบุรี

ABSTRACT

This research aimed to study demand for teacher development in The 21st century of private primary school under Nonthaburi Primary Educational Service Area Office 2. The sample were 220 consisted of teacher. The instrument for collecting data was questionnaire. The data were analyzed by frequency, percentage, average, standard deviation, t-test independent, One-way ANOVA and LSD.

The research results were as follows

1) Teacher's demands in The 21st century of private primary school under Nonthaburi Primary Educational Service Area Office 2 were high level. The highest mean was technological skill, the second were creative thinking and innovation skill, information skill, media skill, communication and participation skill, critical thinking and problem solving skill.

2) The comparative showed that teachers classified by gender , age, education black ground and school size were different, both overall and aspect of creative thinking and innovation skill at level of statistically significance .05

KEYWORDS : Demand For Teacher Development In The 21st century, Private Primary School,Nonthaburi

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

กระบวนการพัฒนาการศึกษาและการพัฒนาการเรียนรู้ก็คือ “ครู” ครูยังคงเป็นผู้ที่มีความหมายและปัจจัยสำคัญมากที่สุดในห้องเรียนและเป็นผู้ที่มีความสำคัญต่อคุณภาพการศึกษาทั้งนี้เพราะคุณภาพของผู้เรียนขึ้นอยู่กับคุณภาพของครู ครูเป็นปัจจัยสำคัญใน ระดับโรงเรียนที่ส่งผลต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนมากที่สุด จากการทดสอบระดับนานาชาติ ประเทศที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้สูงจะมีแนวโน้มการเติบโตทางเศรษฐกิจสูงกว่าขณะเดียวกันประเทศที่มีประชากรมีการศึกษาดีมีคุณภาพจะมีความเป็นประชาธิปไตยและ เสถียรภาพทางการเมืองและสังคมสูงกว่า พินสุดา สิริรังศรี (2557) [1] ทำอย่างไรที่จะให้ครูได้รับการพัฒนาคุณภาพ มีศักยภาพเป็น “ครูเพื่อศิษย์” อย่างสมบูรณ์ มีทักษะการเรียนรู้และเรียนรู้ตลอดชีวิต

การก้าวเข้าสู่ศตวรรษที่ 21 มาได้ระยะหนึ่งแล้ว แต่การเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ยังคงถือว่าเป็นเรื่องใหม่ซึ่ง นักการศึกษาทั่วโลก ยังคงให้ความสนใจ สอดคล้องกับที่ ไพฑูริย์ สีนลารัตน์ (2557) [2] ประธานคุรุสภา กล่าวว่า ครูไทยในยุคศตวรรษที่ 21 ต้องกลับมารดูการศึกษาโดยรวมของเราได้ปฏิรูปการศึกษาที่เน้นทักษะ เพื่อนำไปสู่การมีผลิตภัณฑ์ใหม่ ๆ อย่างไรก็ตามที่สำคัญที่สุดสิ่งหนึ่งที่จะนำไปสู่การ เปลี่ยนแปลงดังกล่าว คือความพร้อมของทั้ง ผู้สอนและผู้เรียน ความจำเป็นเร่งด่วนคงจะได้แก่การเตรียมความพร้อมของผู้สอนกับบุคลากรทางการศึกษา ที่เกี่ยวข้อง และผู้เรียน การทบทวนหลักสูตรที่ใช้ในการสอน หลักการ

ทฤษฎี รูปแบบ วิธีการสอนและการเรียนรู้ที่ได้ดำเนินการอยู่ และที่จะดำเนินการใน อนาคต ให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน กับเป้าหมายของทักษะการเรียนรู้ใน ศตวรรษที่ 21 อย่างชัดเจน เกิดผลเป็นรูปธรรม

โรงเรียนประถมศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 2 ได้มีการปรับตัวเพื่อเตรียมความพร้อมในการเพิ่มทักษะนักเรียนให้สอดคล้องกับศตวรรษที่ 21 โดยครูจัดกิจกรรม ดังนั้นครูต้องมีทักษะความชำนาญทั้งด้านภาษาและเทคโนโลยีมากยิ่งขึ้น ประกอบกับครูโรงเรียนเอกชนมีอายุมากจึงขาดประสบการณ์ทางด้านเทคโนโลยีและภาษาอังกฤษ ดังนั้นทางโรงเรียนจึงมีการจัดอบรม และพัฒนาอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ทันการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวและเพื่อเตรียมนักเรียนให้พร้อมในทุกๆ ด้านเตรียมทักษะให้นักเรียนในด้านภาษาอังกฤษ ด้านการใช้เทคโนโลยี ด้านการคิดวิเคราะห์ ด้านการปรับตัวเข้าสู่ประชาคมอาเซียนเพราะการเปิดประชาคมอาเซียนในปี 2558 ส่งให้เห็นถึงผลกระทบและการเปลี่ยนแปลงที่อาจจะเกิดขึ้นทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง การศึกษาก็เป็นส่วนหนึ่งที่มีความสำคัญที่อาเซียนให้ความสนใจและบัญญัติไว้ในกฎบัตรอาเซียนในฐานะที่การศึกษาเป็น หลักพื้นฐานของการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์และการพัฒนาประเทศ ดังนั้นการพัฒนาทางการ ศึกษาเพื่อเตรียมการรองรับการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้น ทั้งในด้านของนักเรียนครูบุคลากรทางการศึกษาจึงเป็นสิ่งสำคัญในการเตรียมความพร้อมด้าน ทักษะภาษาทักษะการทำงาน เพื่อพัฒนานักเรียนที่มีคุณภาพเพื่อการเรียนรู้เท่าทันการ

แข่งขันในตลาดแรงงานอาเซียนการพัฒนาบุคลากรด้านการศึกษาให้มีความรู้ความเชี่ยวชาญการปรับปรุงหลักสูตรการเรียนการสอนเพื่อรองรับการเปิดเสรี ด้านการศึกษา

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

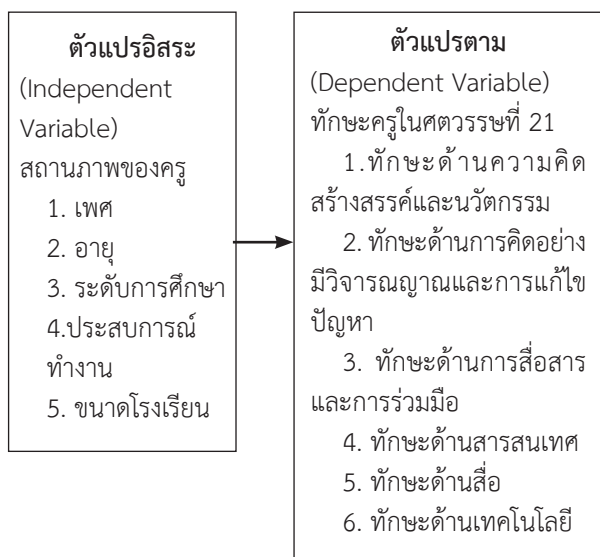
1. เพื่อศึกษาความต้องการการพัฒนาศักยภาพของครูในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนประถมศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เขต 2
2. เพื่อเปรียบเทียบความต้องการพัฒนาศักยภาพของครูในศตวรรษที่ 21 ของครูโรงเรียนประถมศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เขต 2 โดยจำแนกตาม เพศ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์การทำงานและขนาดของโรงเรียน

สมมติฐานของการวิจัย

ครูโรงเรียนประถมศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เขต 2 ที่มีสถานภาพส่วนบุคคลแตกต่างกันมีความต้องการการพัฒนาศักยภาพของครูในศตวรรษที่ 21 แตกต่างกัน

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยเรื่องความต้องการการพัฒนาศักยภาพของครูในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนประถมศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเขต 2

ประโยชน์ของการวิจัย

ผลการศึกษาค้นคว้านี้ ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถนำข้อมูลไปเป็นแนวทางในการวางแผนพัฒนาศักยภาพครูในศตวรรษที่ 21 ได้อย่างมีประสิทธิภาพ อีกทั้งเพื่อเป็นแนวทางสำหรับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี เขต 2 และผู้สนใจ นำไปกำหนดยุทธศาสตร์ กลยุทธ์ และนโยบายในการพัฒนาศักยภาพครูในศตวรรษที่ 21

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้านี้ คือครูโรงเรียนประถมศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี เขต 2 ปีการศึกษา 2559 จำนวน 24 โรงเรียน รวมทั้งสิ้น 745 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้านี้ คือครูในโรงเรียนประถมศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี เขต 2 ปีการศึกษา 2559 กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามขนาดของประชากร โดยใช้ตารางของเครซีและมอร์แกนดั่งอ้างถึงใน ลัดดาวัลย์ เพชรโรจน์ และคณะ (2555) [3] ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 254 คน จากนั้นสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) ตามขนาดโรงเรียน ซึ่งผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลของกลุ่มตัวอย่างได้ จำนวน 220 คน คิดเป็นร้อยละ 87.40 ลักษณะสถานภาพของครูในโรงเรียนประถมศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานนทบุรี เขต 2 ซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่าง ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 77.30 อายุส่วนใหญ่อยู่ระหว่าง 31-40 ปี คิดเป็นร้อยละ 40.90 มีระดับการศึกษาส่วนใหญ่คือปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 92.70 และมีประสบการณ์ในการทำงานมากกว่า 11 ปี ขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 38.20

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถาม (Questionnaires) ซึ่งมีลักษณะคำถามปลายปิด (Close End Question) ที่กำหนดคำตอบไว้ให้ผู้ตอบเลือกตอบ แบบสอบถามเป็นแบบสำรวจความต้องการการพัฒนาศักยภาพครูในศตวรรษที่ 21 ดังนี้

1. ทักษะด้านความคิดสร้างสรรค์และนวัตกรรม
2. ทักษะด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณและการแก้ไขปัญหา

3. ทักษะด้านการสื่อสารและการร่วมมือ
4. ทักษะด้านสารสนเทศ
5. ทักษะด้านสื่อ
6. ทักษะด้านเทคโนโลยี

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

ตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา(Content Validity) หาค่า IOC ใช้เกณฑ์ตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไปใช้ได้ค่าเท่ากับ 0.97 นำไปทดลองใช้ (Try-out) กับครู ในโรงเรียนประถมศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถม

ศึกษานนทบุรี เขต 2 ซึ่งมีลักษณะของประชากรใกล้เคียงกัน จำนวน 30 คน แล้วนำไปหาค่าความเที่ยง (Reliability)โดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient) ของครอนบัก (Cronbach) ใช้เกณฑ์ตั้งแต่ 0.80 ขึ้นไปใช้ได้ซึ่งได้ค่าเท่ากับ 0.94

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน t-test, One-way ANOVA และ LSD.

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการแปลค่า ความต้องการการพัฒนาศักยภาพของครูในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนประถมศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี เขต 2

(n = 220)

ข้อที่	ความต้องการการพัฒนาศักยภาพของครู ใน ศตวรรษที่ 21	$\bar{x}$	SD	แปล ค่า	อันดับ
1	ทักษะด้านความคิดสร้างสรรค์และนวัตกรรม	3.88	.31	มาก	2
2	ทักษะด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณและการแก้ไขปัญหา	3.73	.44	มาก	6
3	ทักษะด้านการสื่อสารและการมีส่วนร่วม	3.79	.46	มาก	5
4	ทักษะด้านสารสนเทศ	3.85	.53	มาก	3
5	ทักษะด้านสื่อ	3.83	.53	มาก	4
6	ทักษะด้านเทคโนโลยี	3.90	.46	มาก	1
ภาพรวม		3.83	.31	มาก	

จากตารางที่ 1 ครูมีความความต้องการการพัฒนาศักยภาพของครูในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนประถมศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี เขต 2 ในภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ทักษะด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ทักษะด้านเทคโนโลยี มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.90 รองลงมาตามลำดับคือทักษะด้านความคิดสร้างสรรค์และนวัตกรรม ทักษะด้านสารสนเทศ ทักษะด้านสื่อ ทักษะด้านการสื่อสารและการมีส่วนร่วมและทักษะด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณและการแก้ไขปัญหา มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ 3.73

ส่วนที่ 2 ผลการเปรียบเทียบ

1. พบว่าครูที่มีเพศต่างกันมีความต้องการแตกต่างกันในภาพรวม และทักษะด้านความคิดสร้างสรรค์ ทักษะด้านการสื่อสารและการมีส่วนร่วม ทักษะด้านเทคโนโลยี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

2. พบว่าครูที่มีอายุต่างกันมีความต้องการแตกต่างกันในภาพรวมและรายด้านทุกด้านยกเว้นทักษะด้านสารสนเทศ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ครูที่มีอายุ 21-30 ปี มีความต้องการไม่แตกต่างกันกับ ครูที่มีอายุ 31-40 ปี แต่มีความต้องการแตกต่างกันกับครูที่มีอายุ 41-50 ปีในทักษะด้านความคิดสร้างสรรค์และนวัตกรรม ทักษะด้านสารสนเทศ ทักษะด้านเทคโนโลยีและมีความต้องการแตกต่างกันกับครูที่มีอายุ 51 ปีขึ้นไป ในภาพรวมและทักษะด้านความคิดสร้างสรรค์และนวัตกรรม ทักษะด้านทักษะด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณและการแก้ไขปัญหา ทักษะด้านการสื่อสารและการมีส่วนร่วม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ครูที่มีอายุ 31-40 ปีมีความต้องการแตกต่างจากครูที่มีอายุ 41-50 ปีในทักษะด้านความคิดสร้างสรรค์และนวัตกรรม ทักษะด้านสารสนเทศ ทักษะด้านเทคโนโลยี และมีความต้องการแตกต่างจากครูที่มีอายุ 51 ปีขึ้นไปในภาพ

รวม ทักษะด้านความคิดสร้างสรรค์และนวัตกรรม ทักษะด้านทักษะด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณและการแก้ไขปัญหา ทักษะด้านการสื่อสารและการมีส่วนร่วม ทักษะด้านเทคโนโลยี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ครูที่มีอายุ 41-50 ปีมีความต้องการแตกต่างกันกับครูที่มีอายุ 51 ปีขึ้นไปในทักษะด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณและการแก้ไขปัญหา ทักษะด้านการสื่อสารและการมีส่วนร่วม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. พบว่าครูที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความต้องการแตกต่างกันในภาพรวม ทักษะด้านความคิดสร้างสรรค์และนวัตกรรม ทักษะด้านสื่อ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4. พบว่าครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน มีความต้องการแตกต่างกันในภาพรวมและรายด้านแตกต่างกัน 3 ด้าน คือ ทักษะด้านความคิดสร้างสรรค์และนวัตกรรม ทักษะด้านการสื่อสารและการมีส่วนร่วม และทักษะด้านเทคโนโลยี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .05

ครูที่มีประสบการณ์ในการทำงาน 1-5 ปีมีความต้องการแตกต่างกันกับครูที่มีประสบการณ์ในการทำงาน 6-10 ปีในภาพรวม ทักษะด้านความคิดสร้างสรรค์และนวัตกรรม ทักษะด้านเทคโนโลยี และมีความต้องการแตกต่างกันกับครูที่มีประสบการณ์ในการทำงาน 11 ปีขึ้นไป ในภาพรวม และทุกด้านอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .05

5. พบว่าครูที่สังกัดในขนาดโรงเรียนต่างกันมีความต้องการแตกต่างกันในทักษะด้านการสื่อสารและการมีส่วนร่วม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .05

การอภิปรายผล

1. ความต้องการการพัฒนาศักยภาพของครูในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนประถมศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 2 มีความต้องการการพัฒนาศักยภาพของครูในศตวรรษที่ 21 อยู่ในระดับมากที่สุดทั้ง 6 ด้าน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ทักษะด้านเทคโนโลยี ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะ ครูโรงเรียนประถมศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 2 ส่วนใหญ่ มีอายุ 31-40 ปีและมีประสบการณ์ในการทำงานมากกว่า 11 ปีขึ้นไป ซึ่งเป็นรุ่นก่อนศตวรรษที่ 21 ประกอบกับเทคโนโลยีในปัจจุบันเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว มีสื่อทางอิเล็กทรอนิกส์ที่ใช้ในการเรียนการสอนมากหลายประเภทดังเช่น Rennie and Morrison (2013) [4] ที่กล่าวว่าสารสนเทศที่สับสนผ่าน

Web และจัดทำ Webpage ช่วยเสริมโดยการฝึกการเรียนรู้ เช่น e-book, อาจการตอบโต้กับกลุ่มได้เช่น Vlog, Poscast, Webcasts, You Tube, Wikis, Skype

ดังนั้นครูจึง ต้องการการส่งเสริมให้ผลิตผลงานด้วยเทคโนโลยีสมัยใหม่ เพื่อปรับตัวให้เข้ากับการเรียนรู้ให้เท่าทันยุคสมัยที่เปลี่ยนแปลงไป ดังที่ วิจารณ์ พาณิช (2555) [5] ได้กล่าวว่า เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงอย่างไม่หยุดนิ่งของเทคโนโลยี ทำให้ครูจำเป็นต้องศึกษา หาความรู้และเตรียมพร้อมตนเองเพื่อให้สามารถประยุกต์ใช้เทคโนโลยีในการเรียนการสอน สอดคล้องกับ ฌอนอมพร เลหาจรัสแสง (2556) [6] ครูต้องมีทักษะในการใช้เทคโนโลยีเข้ามาช่วยในการจัดการเรียนการสอน เนื่องจากกิจกรรมการเรียนการสอนที่ใช้เทคโนโลยีจะ ช่วยกระตุ้นความสนใจให้กับนักเรียน และหากออกแบบ กิจกรรมการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ จะช่วย ส่งเสริมความรู้และทักษะที่ต้องการได้เป็นอย่างดี ทั้งนี้ยังสอดคล้องกับ วรลักษณ์ คำหวาง (2559) [7] ที่ได้ทำวิจัยเรื่อง การศึกษาสภาพและแนวทางการพัฒนาทักษะครูในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาในจังหวัดพิษณุโลก ผลการวิจัยพบว่า ภาพรวมมีสภาพทักษะครูอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายทักษะพบว่า ทักษะที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือคือทักษะด้านเทคโนโลยี

2. ผลการเปรียบเทียบความต้องการการพัฒนา ศักยภาพของครูในศตวรรษที่ 21 ของครูโรงเรียนประถมศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 2 จำแนกตาม สถานภาพส่วนบุคคล พบว่า ความต้องการการพัฒนา ศักยภาพของครูในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนประถมศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 2 ที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์การทำงานและขนาดของโรงเรียนต่างกัน มีความต้องการพัฒนา ศักยภาพของครูในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนประถมศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานนทบุรี เขต 2 แตกต่างกันในภาพรวม และ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 พบว่าช่วงอายุ 51 ปีขึ้นไป และประสบการณ์ในการทำงาน 11 ปีขึ้นไป มีค่าเฉลี่ยสูงกว่ากลุ่มอื่น ๆ ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะครูช่วงอายุ 51 ปีขึ้นไปและมีประสบการณ์ในการทำงาน 11 ปีขึ้นไปได้ปฏิบัติงานมานาน อาจจะทำหน้าที่หรือมีบทบาทในการช่วยบริหารสถานศึกษา จึงให้ความสำคัญที่จะต้องเรียนรู้ และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง ด้านระดับการศึกษาครูที่มีระดับการศึกษาปริญญาตรีหรือเทียบเท่า มีค่าเฉลี่ยสูงกว่ากลุ่มอื่น ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะครูที่มีระดับ

การศึกษาปริญญาตรีหรือเทียบเท่ายังต้องเรียนรู้และพัฒนาเพิ่มมากขึ้น เพื่อให้เกิดความเชี่ยวชาญในด้านต่าง ๆ ส่วนด้านขนาดของโรงเรียนครูที่สังกัดขนาดของโรงเรียนขนาดใหญ่มีค่าเฉลี่ยสูงกว่ากลุ่มอื่น ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ โรงเรียนขนาดใหญ่มีความพร้อมด้านบุคลากร สื่อ เทคโนโลยีที่ทันสมัย จึงทำให้ค่าเฉลี่ยสูงกว่า

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย คือ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี เขต 2 ผู้บริหารสถานศึกษาประถมศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี เขต 2 ควรกำหนดนโยบายการนิเทศ กำกับ ติดตามการดำเนินงานพัฒนาศักยภาพครูในศตวรรษที่ 21 เป็นระยะ และควรกำหนดนโยบายเพื่อผลักดันให้การพัฒนาศักยภาพครูในศตวรรษที่ 21 ให้ชัดเจนและเป็นรูปธรรมเพื่อให้ครูมีการปฏิบัติอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการจากผลการวิจัย พบทักษะด้านเทคโนโลยีและ ทักษะด้านความคิดสร้างสรรค์ และนวัตกรรมมีความต้องการพัฒนาสูงที่สุด ผู้บริหารการศึกษาและผู้บริหารสถานศึกษาประถมศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 2 ควรมีการจัดฝึกอบรมและสัมมนาเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยี เพื่อให้ครูได้ใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัยในการจัดการเรียนรู้ และสามารถสร้างนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียน

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการทำวิจัยเกี่ยวกับสภาพปัญหาการพัฒนาศักยภาพครูในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนประถมศึกษาเอกชน
2. ควรมีการทำวิจัยเชิงคุณภาพเกี่ยวกับการพัฒนาศักยภาพครูในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนประถมศึกษาเอกชน

เอกสารอ้างอิง

- [1] พิณสุดา สิริธรงค์ศรี. (2557). การยกระดับคุณภาพครูไทย ในศตวรรษที่ 21. กรุงเทพฯ:มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- [2] ไพฑูรย์ สินลารัตน์. (2557). เพื่อความเป็นเลิศของการครุศึกษาไทย. กรุงเทพฯ:มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- [3] ลัดดาวัลย์ เพชรโรจน์ และคณะ. (2555). สถิติสำหรับการวิจัยและเทคนิคการใช้ SPSS. กรุงเทพฯ: เจริญดีมั่นคงการพิมพ์.
- [4] Rennie, Frank and Morrison, Tara. (2013). e-Learning and Social Networking Handbook Resources for Higher Education. 2nd edition, New York, NY: Routledge
- [5] วิจารย์ พาณิช. (2555). วิธีสร้างการเรียนรู้เพื่อศิษย์ในศตวรรษที่ 21. กรุงเทพฯ:บริษัทธาดาพับลิเคชั่น จำกัด.
- [6] ถนอมพร เลหาจรัสแสง. (2556). ทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 เพื่อการพัฒนา
อาจารย์ของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ สำนักวิทยบริการสารสนเทศ, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
- [7] วรลักษณ์ คำหว่าง. (2559). การศึกษาสภาพแนวทางการพัฒนาทักษะครูในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ศึกษามัธยมศึกษาในจังหวัด พิษณุโลก, มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม

การบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของโรงเรียน สังกัดเทศบาลตำบลปลายบาง จังหวัดนนทบุรี Management of Student Development Activities for Municipal School in Plai- Bang District ,Nonthaburi Province

วรเมศ ใจเตรียม¹ รศ.ดร.ลัดดาวัลย์ เพชรโรจน์²

¹นิสิตหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏฯ

²อาจารย์ที่ปรึกษา

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบการบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของโรงเรียนสังกัดเทศบาลตำบลปลายบางจังหวัดนนทบุรี ตามความคิดเห็นของครูและนักเรียน กลุ่มตัวอย่างคือ ครู จำนวน 120 คนและนักเรียนจำนวน 176 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน t-test, One-way ANOVA และ LSD

ผลการวิจัยพบว่า

1. การบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของในสังกัดเทศบาลตำบลปลายบางจังหวัดนนทบุรีตามความเห็นของครูและนักเรียนเห็นตรงกันคือโดยภาพรวมและรายด้านดำเนินการได้อยู่ในระดับมากโดยด้านการตรวจสอบดำเนินการได้มากที่สุด รองลงมาคือด้านการวางแผน ด้านปฏิบัติตามแผน และด้านปรับปรุงแก้ไข

2. ผลการเปรียบเทียบการบริหารพัฒนาผู้เรียนของโรงเรียนสังกัดเทศบาลตำบลปลายบางจังหวัดนนทบุรี ตามความคิดเห็นของครูจำแนกตามเพศ วุฒิการศึกษาและประสบการณ์การทำงานพบว่าไม่มีความแตกต่างกันทั้งในภาพรวมและรายด้าน ส่วนของนักเรียนพบว่ามี ความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ.05 ทั้งในภาพรวมและรายด้านคือนักเรียนชายและหญิงเห็นแตกต่างกันในด้านการวางแผน และด้านปรับปรุงแก้ไข

คำสำคัญ: การบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน เทศบาลตำบลปลายบาง จังหวัดนนทบุรี

Abstract

The purpose of this research was to study and compare management of student development activities for municipal school in Plai-Bang district , Nonthaburi Province following teacher and student feedback opinion. The samples were 120 teachers and 176 students. The research tool used was a questionnaire. The data were analyzed by using frequency, percentage, mean , standard deviation, t-test, One-way ANOVA and LSD

The findings revealed that

1. Management of student development activities for municipal school in Plai-Bang district Nonthaburi Province was at a high level in overall and every aspects. The first one was inspection the second was planning , the practice plan and revised plan.

2. Comparison results management of student development activities for municipal school in Plai-Bang district ,Nonthaburi Province following teacher and student feedback opinion found that teacher feedback opinion was not different all in general and Individual. In parts of student feedback

opinion was statistically significant at level .05 all in general and individual. The statistics testing showed that boy and girl student were different about the practice plan and revised plan.

Keywords : Management of student development activities, Plai-Bang district Nonthaburi Province

ความเป็นมาและความสำคัญ

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560 – พ.ศ. 2564) ได้ให้ความสำคัญเกี่ยวกับการยกระดับคุณภาพการศึกษา ว่า “การเปลี่ยนแปลงด้านเทคโนโลยี รวมถึงการพัฒนาคนในภาพรวมให้เป็นคนที่สมบูรณ์ในทุกช่วงวัยที่สามารถบริหารจัดการการเปลี่ยนแปลงที่เป็นสภาพแวดล้อมการดำเนินชีวิตได้อย่างดีโดยเฉพาะอย่างยิ่งการพัฒนาทุนมนุษย์จากการยกระดับคุณภาพการศึกษา การเรียนรู้ การพัฒนาทักษะ และยกระดับคุณภาพบริการสาธารณสุขให้ทั่วถึงในทุกพื้นที่ พร้อมทั้งต้องส่งเสริมบทบาทสถาบันทางสังคมในการกลมเกลียวสร้างคนดี มีวินัย มีค่านิยมที่ดี และมีความรับผิดชอบต่อสังคม” (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สำนักงานยกรัฐมนตรี 2560 : 1) [1]

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มุ่งพัฒนาผู้เรียนทุกคนซึ่งเป็นกำลังของชาติให้เป็นมนุษย์ที่มีความสมดุลทั้งด้านร่างกาย ความรู้ คุณธรรม มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและพลโลก ยึดมั่นในการปกครองตามระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีความรู้และทักษะพื้นฐานรวมทั้งเจตคติที่จำเป็นต่อการศึกษาระดับอาชีวศึกษาและการศึกษาตลอดชีวิต โดยมุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญบนพื้นฐานความเชื่อว่าทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้เต็มตามศักยภาพ การพัฒนาที่สำคัญ คือ การพัฒนาที่สมดุลอย่างเป็นองค์รวมทุกด้านเพื่อความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ มีพื้นฐานทางจริยศาสตร์ความเป็นคนดีทั้งร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ และสังคม ผู้เรียนทุกคนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานต้องสร้างองค์ความรู้ ทักษะหรือกระบวนการเรียนรู้ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ จึงจำเป็นต้องเรียนรู้ 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ คือ ภาษาไทย คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สุขศึกษาและพลศึกษา ศิลปะ การงานอาชีพและเทคโนโลยี ภาษาต่างประเทศและ กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ซึ่งเป็นการบูรณาการองค์ความรู้ ทักษะและเจตคติที่เกิดจากการเรียนรู้ทั้ง 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ และประสบการณ์ของผู้เรียนมาปฏิบัติ เพื่อเสริมสร้าง

สมรรถนะสำคัญและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ได้กำหนดความมุ่งหมายและหลักการจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อ พัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรมมีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข กระทรวงศึกษาธิการจึงได้มุ่งเน้นการปฏิรูปการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพนักเรียน อันจะส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพของประชากร และอนาคตของชาติ ผู้บริหารสถานศึกษาถือว่าเป็นบุคคลที่สำคัญในการบริหารจัดการการศึกษา เป็นผู้มีส่วนสำคัญยิ่งต่อความสำเร็จหรือความล้มเหลว ภาระหน้าที่อันสำคัญ คือ การบริหารจัดการการศึกษาให้บรรลุตามจุดมุ่งหมาย ผู้บริหารสถานศึกษาจึงต้องสวมบทบาทการเป็นนักปฏิรูป และนักพัฒนา ด้วยเหตุนี้ผู้บริหารสถานศึกษาจึงต้องเป็นบุคคลที่มีวิสัยทัศน์ มีความรู้ ความสามารถ มีทักษะ เป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง เป็นนักประสานสืบทอด หัวใจประชาธิปไตย บริหารด้วยความซื่อสัตย์ เป็นธรรม โปร่งใสเป็นแบบอย่างที่ดีอันจะส่งผลให้ได้รับความศรัทธาเชื่อถือจากครู นักเรียน ผู้ปกครองและคนในชุมชน บทบาทหน้าที่ของผู้บริหารในยุคปัจจุบันจึงต้องบริหารจัดการสถานศึกษาของตนให้บรรลุผลประสบความสำเร็จ สมดังเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ และพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สำนักงานยกรัฐมนตรี, 2542 : 5) [2]

ด้วยเหตุผลดังกล่าว กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน จึงเป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 โดยกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนประกอบด้วย กิจกรรมแนะแนว กิจกรรมนักเรียน และกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ ที่ช่วยให้ผู้เรียนได้นำองค์ความรู้ ทักษะจากการเรียนรู้และประสบการณ์ของผู้เรียนมาปฏิบัติ กิจกรรมพัฒนาตนเองเพื่อเป็นคนดีมีคุณธรรมจริยธรรมมีวินัย และมีจิตสำนึกสาธารณะที่ดีงาม เป็นคนมีปัญญาในการใช้ทักษะชีวิต การคิด การสื่อสารการแก้ปัญหา และ การใช้เทคโนโลยี และเป็นคนมีความสุขในการดำเนินชีวิต

อย่างพอเพียงโดยอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างสร้างสรรค์ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ 2553 : 2) [3]

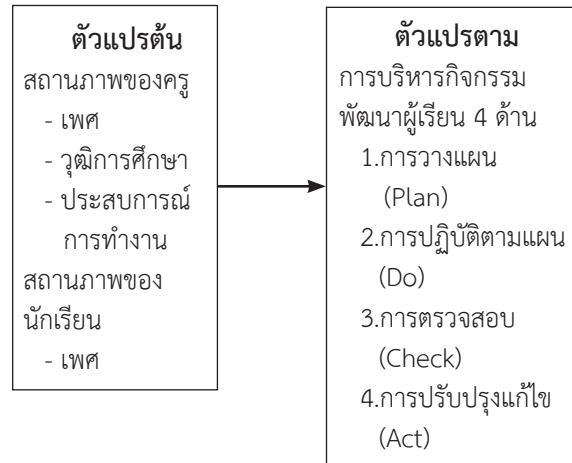
โรงเรียนในสังกัดเทศบาลตำบลปลายบาง จังหวัดนนทบุรี มีโรงเรียนในสังกัด 6 โรงเรียนคือโรงเรียนเทศบาลปลายบางวัดสุนทรธรรมมิการาม โรงเรียนเทศบาลปลายบางวัดสิงห์ (แจ่มชื่นวิทยาคม) โรงเรียนเทศบาลปลายบางวัดโคกอนราชบุรีบำรุง โรงเรียนเทศบาลปลายบางวัดส้มเกลี้ยง โรงเรียนเทศบาลปลายบางวัดอุบลวนาราม และโรงเรียนเทศบาลปลายบางวัดโบสถ์ ทุกโรงเรียนมีการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาผู้เรียนคือ กิจกรรมแนะแนว กิจกรรมลูกเสือ – เนตรนารี กิจกรรมกีฬา กิจกรรมทางศาสนา จากการแข่งขัน สมศ. ผลอยู่ในเกณฑ์ดี ดังนั้นเพื่อให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 มุ่งเน้นให้เป็นคนดีที่สมบูรณ์ในทุกช่วงวัย และทันต่อความเปลี่ยนแปลงยุค Thailand 4.0 และศตวรรษที่ 21 ผู้วิจัยในฐานะครูผู้สอนโรงเรียนเทศบาลปลายบางวัดส้มเกลี้ยงจึงมีความสนใจศึกษาแนวทางการบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของโรงเรียนเทศบาลตำบลปลายบาง จังหวัดนนทบุรี เพราะการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนนับเป็นภารกิจที่สำคัญอีกอย่างหนึ่งของผู้บริหาร

สมมติฐานของการวิจัย

- 1.ครูโรงเรียนสังกัดเทศบาลตำบลปลายบาง จังหวัดนนทบุรี ที่มีเพศ วุฒิการศึกษา และประสบการณ์ในการทำงานต่างกันมีความคิดเห็นต่อสภาพการบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนแตกต่างกัน
- 2.นักเรียนโรงเรียนสังกัดเทศบาลตำบลปลายบาง จังหวัดนนทบุรี ที่มีเพศต่างกันมีความคิดเห็นต่อสภาพการบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนแตกต่างกัน

กรอบแนวคิดการวิจัย

กรอบการบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนใช้กรอบแนวคิดการบริหารเพิ่มประสิทธิภาพ PDCA กำหนดเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัยได้ดังนี้

ประโยชน์ของการวิจัย

- 1.ได้ทราบสภาพการบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของโรงเรียนสังกัดเทศบาลตำบลปลายบาง จังหวัดนนทบุรี
- 2.ผู้บริหารสามารถนำข้อมูลที่ได้ไปใช้เป็นแนวทางในการกำหนดนโยบาย กลยุทธ์ แผนงาน และโครงการต่างๆ เพื่อปรับปรุงและพัฒนาการบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของโรงเรียนสังกัดเทศบาลตำบลปลายบาง

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้บริหารและครูในโรงเรียน รวมทั้งหมด 1,705 คน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยคือ ผู้บริหารและครูในโรงเรียนสังกัดเทศบาลตำบลปลายบาง จังหวัดนนทบุรี ครู120 คนนักเรียน 176 คน ซึ่งได้มาจากตารางกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของ Krejcie and Morgan (อ้างในลัดดาวัลย์ เพชรโรจน์และคณะ,2555) [4]) จากนั้นสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) ตามขนาดโรงเรียน และกำหนดกลุ่มตัวอย่างในแต่ละชั้นโดยใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ซึ่งผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือแบบสอบถาม เป็นแบบมาตราประมาณค่า (Rating scale) มี 5 ระดับของ Likert

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

เนื้อหาและสำนวนภาษาที่ใช้ในแบบสอบถามและนำมาตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา(Content Validity) หาค่า IOC ใช้เกณฑ์ตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไปใช้ได้ ได้ค่าเท่ากับ 0.80 นำไปทดลองใช้ (Try-out) โรงเรียนใกล้เคียงกับกลุ่ม

ตัวอย่าง แล้วทำการหาค่าความเที่ยง (Reliability) ของแบบสอบถาม โดยวิธีการหาสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) ได้ค่า α เท่ากับ 0.78

การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน One-way ANOVA, และ LSD.

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

การบริหาร	ครู		นักเรียน		แปลค่า
	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD	
ด้านการวางแผน	4.15	.35	4.00	.17	มาก
ด้านการปฏิบัติตามแผน	4.13	.27	4.00	.15	มาก
ด้านการตรวจสอบ	4.17	.32	4.04	.18	มาก
ด้านการปรับปรุงแก้ไข	4.11	.23	4.00	.25	มาก
รวม	4.14	.26	4.01	.14	มาก

จากตารางที่ 1 พบว่าผู้บริหารและครู มีความคิดเห็นต่อการจัดการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือด้านการตรวจสอบ รองลงมาคือการวางแผน ด้านการปรับปรุงแก้ไขและด้านการปฏิบัติตามแผน

ตารางที่ 2 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยตามความคิดเห็นของนักเรียนจำแนกตามเพศ

การบริหาร	ชาย		หญิง		t	Sig
	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD		
ด้านการวางแผน	3.40	.10	4.03	.21	-2.68*	.01
ด้านการปฏิบัติตามแผน	4.00	.05	4.01	.21	-1.25	.22

การบริหาร	ชาย		หญิง		t	Sig
	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD		
ด้านการปรับปรุงแก้ไข	4.00	.31	4.04	.16	-2.12*	.04
รวม	4.04	.12	3.99	.12	-2.08*	.04

จากตาราง 2 พบว่า นักเรียนในสังกัดในสังกัดเทศบาล ตำบลปลายบางจำแนกตามเพศต่างกัน มีการบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนแตกต่างกันทั้งในภาพรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ.05 ด้านการวางแผน และด้านปรับปรุงแก้ไข โดยนักเรียนหญิงมีความคิดเห็น โดยมีค่าเฉลี่ยสูงกว่านักเรียนชาย

สรุปผลการวิจัย

1. การบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของครูในสังกัดเทศบาลตำบลปลายบาง โดยภาพรวมและรายด้านดำเนินการได้อยู่ในระดับมากโดยด้านการตรวจสอบโดยดำเนินการได้มากที่สุด รองลงมาคือด้านการวางแผน ด้านปฏิบัติตามแผน และด้านปรับปรุงแก้ไขโดยแต่ละด้านมีรายละเอียดดังนี้

1.1) ด้านการวางแผนมีการดำเนินการอยู่ในระดับมากลำดับแรกคือวางแผนการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนโดยให้ครูและนักเรียนมีส่วนร่วมตามความเหมาะสม มีการบริหารอยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมาอยู่ในระดับมากตามลำดับคือกำหนดวัตถุประสงค์ในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนไว้อย่างชัดเจน จัดให้มีการประชุมเพื่อชี้แจงนโยบายการจัดการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนแก่บุคลากรฝ่ายต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง มีแผนการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนแบบบูรณาการองค์ความรู้ตามกลุ่มสาระ กำหนดวิธีการวัดผลและเกณฑ์การประเมินผลกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนอย่างเป็นระบบ กำหนดระยะเวลาในการดำเนินการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนไว้อย่างเหมาะสม จัดให้มีการสำรวจความต้องการของนักเรียน ในการเลือกกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

1.2) ด้านการปฏิบัติตามแผนมีการดำเนินการอยู่ในระดับมาก ลำดับแรกมีการจัดประชุม ชี้แจงวัตถุประสงค์ และข้อกำหนดของการประเมินให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทราบอย่างทั่วถึง รองลงมาตามลำดับคือ จัดครูเข้าสอนกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนได้อย่างเหมาะสม มีการส่งครูเข้ารับการอบรมเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนให้เป็นอย่างดีตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ มีการส่งเสริมกิจกรรมพัฒนา

ผู้เรียนที่เน้นวัฒนธรรมท้องถิ่น ส่งเสริมให้ครูและนักเรียน เข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนระดับภาค หรือได้ตามความต้องการ มีการแต่งคณะกรรมการที่เกี่ยวข้องให้คำปรึกษา การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน สนับสนุนให้ครู ใช้แหล่งเรียนรู้ในชุมชนเพื่อการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน มีการประสานงานกับผู้เชี่ยวชาญในการบริหารจัดการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน จัดสรรงบประมาณ สื่อ วัสดุอุปกรณ์ สถานที่ ให้เหมาะสมกับการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนและมีการแสวงหาแหล่งความรู้นอกโรงเรียน ในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

1.3) ด้านการตรวจสอบ โดยภาพรวมมีการดำเนินการอยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณาข้อพบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือมีการตรวจสอบผลกิจกรรมโดยใช้วิธีการที่หลากหลาย รองลงมาตามลำดับคือ มีการสังเกต ผู้สอนขณะทำการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามสภาพจริง มีการตรวจสอบจากบุคคลภายนอก เพื่อให้กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเกิดผลที่ดีต่อผู้เรียน มีการตรวจสอบปัญหาที่เกิดขึ้นในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนอย่างสม่ำเสมอ ผู้บริหารสถานศึกษามีการจัดทำแผนงานการตรวจสอบที่ชัดเจน จัดให้มีการประเมินผลการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเป็นรายบุคคล มีการให้คำปรึกษา และข้อเสนอแนะ แก่ครูผู้สอนในการประเมินผลของแต่ละกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง นำผลสรุปจากการตรวจสอบไปประเมินการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ให้กับคณะกรรมการสถานศึกษาทราบและมีผู้เชี่ยวชาญ หรือ ผู้ทรงคุณวุฒิให้คำปรึกษา ข้อเสนอแนะ กับหัวหน้างาน ครูผู้สอนในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

1.4) ด้านการปรับปรุงแก้ไข โดยภาพรวมมีการดำเนินการอยู่ในระดับมากจากตารางที่ ด้านตรวจสอบโดยภาพรวมมีการดำเนินการอยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณาข้อพบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือมีการกำหนดแนวทางในการรายงานผลการปฏิบัติงานเพื่อปรับปรุงด้านการบริหารการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนให้ดียิ่งขึ้นมีการจัดประชุมเพื่อเปิดโอกาสให้ครูได้เสนอปัญหาในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน เพื่อหาแนวทางการแก้ไขปัญหา มีการรายงานผลการปฏิบัติงาน ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนต่อครูผู้สอน และผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง มีการจัดให้ครูผู้สอน และผู้ที่เกี่ยวข้อง จัดทำรายงานการประเมินผลการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน นำผลสรุปจากการรายงานการประเมินการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนนำเสนอต่อครูผู้สอนเพื่อปรับปรุงและจัดให้มีการสรุปรายงานผลของการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

2. การบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามความคิดเห็นของนักเรียนในสังกัดเทศบาลตำบลปลายบาง มีโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณาข้อพบว่า ด้านตรวจ

สอบอยู่ในระดับมาก รองลงมาคือ ด้านปฏิบัติตามแผน ด้านการวางแผนและด้านปรับปรุงแก้ไข มีรายละเอียดแต่ละด้านดังนี้

2.1. ด้านการวางแผนดำเนินการได้อยู่ในระดับมากคือนักเรียน ร่วมประชุมจัดทำแผนงาน โครงการ ปฏิทินงาน และปฏิบัติกิจกรรม ด้วยความเอาใจใส่อย่างสม่ำเสมอ รองลงมาตามลำดับคือนักเรียนร่วมจัดทำเอกสาร / คู่มือสำหรับใช้ในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนประจำปี นักเรียนร่วมประชุมเลือกตั้งคณะกรรมการฝ่ายต่าง ๆ ตามลักษณะของกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน นักเรียนมีส่วนร่วมในการเสนอกิจกรรมที่นักเรียนสนใจต่อครูผู้สอน และครูแจ้งเกณฑ์การผ่านกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนให้นักเรียนทราบก่อนเริ่มเข้าร่วมกิจกรรม

2.2. ด้านการปฏิบัติวางแผนการปฏิบัติตามแผน โดยภาพรวมมีการดำเนินการอยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณาข้อพบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือนักเรียนได้รับความรู้ในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนจากบุคคลภายนอกโรงเรียน รองลงมาคือนักเรียนได้เข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่จัดภายนอกโรงเรียน นักเรียนได้เข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนระดับชาติ หรือได้ตามความต้องการ นักเรียนได้รับสื่อ วัสดุอุปกรณ์ในการทำกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามความเหมาะสมกับกิจกรรมและ นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่นักเรียนปฏิบัติ

2.3. ด้านการตรวจสอบ เมื่อพิจารณาข้อพบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือนักเรียนเคยถูกสัมภาษณ์จากบุคคลภายนอก ถึงการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน รองลงมาคือนักเรียนตอบแบบประเมินภายหลังการเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนอยู่บ่อยครั้ง นักเรียนมีการพูดคุยถึงปัญหาและอุปสรรคภายหลังการทำกิจกรรมกับครูผู้สอน ในขณะที่เข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนนักเรียนเคยพบเห็นบุคคลภายนอกเข้ามาเยี่ยมชมการจัดกิจกรรมและนักเรียนมีความพอใจกับกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่ครูผู้สอนจัด

2.4) ด้านการปรับปรุงแก้ไข เมื่อพิจารณาข้อพบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือนักเรียนปฏิบัติตามกิจกรรม และนำเสนอผลการปฏิบัติกิจกรรมต่อครูผู้รับผิดชอบรองลงมาคือนักเรียนปฏิบัติตามกิจกรรมและนำผลมาพัฒนาตนเอง นักเรียนมีส่วนร่วมในการสรุปผลการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน นักเรียนรับผิดชอบถึงปัญหาเพื่อนำไปพัฒนาในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนในครั้งต่อไปและนักเรียนมีส่วนร่วมในการรายงานผลการเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนให้กับครูผู้รับผิดชอบ หรือหัวหน้ากิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

3. ผลการเปรียบเทียบพบว่าครูเพศ วุฒิศึกษา และประสบการณ์การทำงานต่างกันมีความคิดเห็นต่อการบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนไม่แตกต่างกัน แต่นักเรียนที่มีเพศแตกต่างกันมีความคิดเห็นแตกต่างกันทั้งในภาพรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .05 คือ ด้านการวางแผน และด้านปรับปรุงแก้ไขโดยนักเรียนหญิงมีความคิดเห็นค่าเฉลี่ยสูงกว่านักเรียนชาย

อภิปรายผล

1. การบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของครูและนักเรียนในสังกัดเทศบาลตำบลปลายบาง โดยภาพรวมและรายด้านพบว่าดำเนินการได้อยู่ในระดับมากในภาพรวมและรายด้าน โดยด้านการตรวจสอบโดยดำเนินการได้มากที่สุดทั้งนี้อาจเป็นเพราะโรงเรียนเหล่านี้สังกัดเทศบาลตำบลปลายบางมีการบริหารภายใต้การกำกับดูแลจากเทศบาลปลายบางอย่างใกล้ชิด และมีคณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครองนักเรียนก็มีส่วนร่วมบริหารจัดการ โดยด้านการตรวจสอบ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือมีการตรวจสอบผลกิจกรรมโดยใช้วิธีการที่หลากหลาย รองลงมาคือมีการส่งเอกสารสอนขณะทำการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามสภาพจริง มีการตรวจสอบจากบุคคลภายนอก เพื่อให้กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเกิดผลที่ดีต่อผู้เรียน มีการตรวจสอบปัญหาที่เกิดขึ้นในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนอย่างสม่ำเสมอ ผู้บริหารสถานศึกษามีการจัดทำแผนงานการตรวจสอบที่ชัดเจน จัดให้มีการประเมินผลการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเป็นรายบุคคล มีการให้คำปรึกษา และข้อเสนอแนะ แก่ครูผู้สอนในการประเมินผลของแต่ละกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง นำผลสรุปจากการตรวจสอบไปประเมินการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนให้กับคณะกรรมการสถานศึกษาทราบและมีผู้เชี่ยวชาญหรือผู้ทรงคุณวุฒิให้คำปรึกษา ข้อเสนอแนะ กับหัวหน้างานครูผู้สอนในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนซึ่งสอดคล้องกับ จุฑามาต โภมลมรรค (2556)) [5] ได้ศึกษาการบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนในโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองอ่างทอง ใน 4 ด้าน คือ การกำหนดนโยบายและแนวทางปฏิบัติการนิเทศและติดตาม การส่งเสริมและสนับสนุน และการประเมินและรายงาน ซึ่งพบว่าครูผู้สอนมีความคิดเห็นต่อบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาอยู่ในระดับมากทุกด้าน เมื่อพิจารณาตามลำดับจากมากไปน้อย คือ การประเมินและรายงาน การนิเทศและติดตาม การส่งเสริมและสนับสนุน และการกำหนดนโยบายและแนวทางปฏิบัติ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในอันดับสุดท้าย และสอดคล้องกับกฤษณะ คำสุวรรณ (2550) [6] ได้ศึกษาเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารในการ

บริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน โรงเรียนบูรณะศึกษา เขตทุ่งครุ กรุงเทพมหานคร ใน 4 ด้าน คือ ด้านการกำหนดนโยบายและแนวทางการปฏิบัติ ด้านการนิเทศและติดตาม ด้านการส่งเสริมและสนับสนุน ด้านการประเมินและ พบว่าครูผู้สอนมีความคิดเห็นต่อบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาตามลำดับจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการประเมินและรายงาน ด้านการนิเทศและติดตาม ด้านส่งเสริมและสนับสนุน และด้านการกำหนดนโยบายและแนวทางการปฏิบัติ เพราะว่าการประเมินและรายงานเป็นการตรวจสอบความก้าวหน้าของการดำเนินงานและการปฏิบัติงาน ผลจากการประเมินจะนำไปใช้ในการปรับปรุงการบริหารงานให้มีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับโรดริเกซ (Rodriguez. 1997)) [7] ที่ได้วิจัยเรื่องความเป็นผู้นำทางวิชาการและวัฒนธรรมองค์กรตามการรับรู้ของผู้บริหารในรัฐนิวยอร์ก พบว่าผู้บริหารที่มีความเป็นผู้นำ ทางวิชาการจะทำให้ผู้ร่วมงานและชุมชนมีความผูกพันกับสถาบันและทำกิจกรรมการนิเทศการสอน การสร้างบรรยากาศของโรงเรียน และการทำงานร่วมกับชุมชน

2. ผลการเปรียบเทียบการบริหารพัฒนาผู้เรียนของครูในสังกัดตำบลเทศบาล จำแนกตามเพศ วุฒิศึกษา และประสบการณ์การทำงานพบว่าไม่มีความแตกต่างกันทั้งในภาพรวมและรายด้านทั้งนี้อาจเป็นเพราะทางโรงเรียนมีการประชุมและให้ครูมีส่วนร่วมในการวางแผนการทำกิจกรรมของโรงเรียนมาโดยตลอดนักเรียนและนักเรียนได้รับความรู้ในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนจากบุคคลภายนอกโรงเรียน และนักเรียนได้เข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่จัดภายนอกโรงเรียน โดยนักเรียนเคยถูกสัมภาษณ์จากบุคคลภายนอกถึงการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน มีตอบแบบประเมินภายหลังการเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนอยู่บ่อยครั้ง นักเรียนมีการพูดคุยถึงปัญหาและอุปสรรคภายหลังการทำกิจกรรมกับครูผู้สอน สำหรับผลการเปรียบเทียบพบว่านักเรียนในสังกัดในสังกัดเทศบาลตำบลปลายบางจำแนกตามเพศพบว่านักเรียนเพศแตกต่างกันมีความเห็นว่าการบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนแตกต่างกันทั้งในภาพรวมและรายด้านแตกต่างกันคือ ด้านการวางแผน และด้านปรับปรุงแก้ไขโดยนักเรียนหญิงมีความคิดเห็นค่าเฉลี่ยสูงกว่านักเรียนชายทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่านักเรียนหญิงระดับประถมศึกษา มักจะช่นน้อยกว่านักเรียนชายและชอบช่วยเหลืองานด้านกิจกรรมของครูมากกว่านักเรียนชายสอดคล้องกับกมลลักษณ์ พิมพ์สวัสดิ์ (2560)) [8] ที่กล่าวว่าเด็กหญิงต่างจากเด็กชายคือเด็กหญิงใฝ่หาความสำเร็จเพื่อให้ได้มาซึ่งความรัก คำวิพากษ์วิจารณ์ที่มีผลทางจิตใจมากกว่าเด็กชาย สิ่งที่เด็กชายชอบได้แก่ แห่ง

ไม้ ยวดยานพาหนะ และบุคคลที่อยู่ในเครื่องแบบ ส่วนสิ่งที่เด็กหญิงชอบได้แก่ เครื่องตกแต่ง และบุคคลที่แต่งกายเป็นระเบียบความคิด เด็กชายมุ่งในเรื่องของตนเองมากกว่า ในขณะที่ความคิดของเด็กหญิงเน้นหนักในเรื่องของสิ่งแวดล้อม เด็กชายแสดงอาการก้าวร้าวมากกว่า ในขณะที่เด็กหญิงมีความสามารถในการใช้ถ้อยคำได้ดีกว่า จึงมีความสามารถในการติดต่อกับบุคคลอื่นได้เหมาะสม และนุ่มนวลกว่าเด็กชาย

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของบุคลากรในสังกัดเทศบาลตำบลปลายบาง ควรดำเนินการควรมีการสำรวจความต้องการของนักเรียน ในการเลือกกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนและกำหนดระยะเวลาในการดำเนินการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนไว้อย่างเหมาะสมกับบริบทของเทศบาล
2. ด้านการปฏิบัติตามแผนตรวจสอบแหล่งเรียนรู้ทั้งผู้เชี่ยวชาญและสถานที่ในชุมชนเพื่อการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน
3. ด้านการตรวจสอบจัดให้มีผู้ทรงคุณวุฒิให้คำปรึกษา และให้ข้อเสนอแนะ แก่ครูผู้สอน นักเรียนและนำผลการประเมินมาปรับปรุงการดำเนินการในครั้งต่อไป
4. ด้านการปรับปรุงแก้ไขจัดให้มีการหารือร่วมกันกับครูผู้สอน ตัวแทนผู้ที่เกี่ยวข้องโดยพิจารณาจากการรายงานการประเมินการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนมาประกอบ

เอกสารอ้างอิง

- [1] สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2560). แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่สิบสอง พ.ศ. 2560 – 2564. สำนักนายกรัฐมนตรี.
- [2] สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี, 2542 พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545. (2545, 19 ธันวาคม).
- [3] สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2553). แผนการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้น ป.4 - 5 ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2551
- [4] ลัดดาวัลย์ เพชรโรจน์ และ อัจฉรา ชำนิประศาสน์. (2547). ระเบียบวิธีการวิจัย (Research Methodology). กรุงเทพฯ : พิมพ์ดีการพิมพ์.
- [5] จุฑามาส โกมลสมรรค. (2556). การบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนในโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองอ่างทอง. สารนิพนธ์ ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- [6] กฤษณะ คำสุวรรณ. (2550). บทบาทของผู้บริหารในการบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน โรงเรียนบูรณะศึกษาเขตทุ่งครุ กรุงเทพมหานคร. สารนิพนธ์ ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- [7] Rodriguez, A., Jr. (1997, April) "Perceptions of New York City bilingual district directors on instructional leadership and organizational culture," Dissertation Abstracts International 57 (10): 4237-A.
- [8] กมลลักษณ์ พิมพ์สวัสดิ์ (2560) ความแตกต่างระหว่างบุคคลในชั้นเรียน <https://www.gotoknow.org/posts/508137> สืบค้นวันที่ 7 เมษายน 2560)

ความพึงพอใจของครูที่มีต่อการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา
กลุ่มโรงเรียนเครือข่ายที่ 38 สำนักงานเขตลาดกระบัง กรุงเทพมหานคร
The Teacher's Satisfaction To The Principals Working In Network Of
38 Lad Krabang, Bangkok Office

โสธยา มณีเนตร¹ ดร.นิวัตต์ น้อยมณี²

^{1,2}หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษามหาวิทยาลัยกรุงเทพสุวรรณภูมิ

E-mail sora.yaso@hotmail.com

บทคัดย่อ

การศึกษาครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อ (1) ศึกษาระดับความพึงพอใจของครูที่มีต่อการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มโรงเรียนเครือข่ายที่ 38 สำนักงานเขตลาดกระบัง ใน 4 ด้าน คือ ด้านการบริหารงานวิชาการด้านการบริหารงานงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคลและด้านการบริหารงานทั่วไป (2) เปรียบเทียบความพึงพอใจของครูที่มีต่อการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มโรงเรียนเครือข่ายที่ 38 สำนักงานเขตลาดกระบัง จำแนกตามเพศ อายุ การศึกษา และประสบการณ์การทำงาน และ (3) รวบรวมข้อเสนอแนะเกี่ยวกับความพึงพอใจของครูที่มีต่อการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มโรงเรียนเครือข่ายที่ 38 สำนักงานเขตลาดกระบัง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการทำวิจัยครั้งนี้ คือ ครูที่ปฏิบัติงานในกลุ่มโรงเรียนเครือข่ายที่ 38 สำนักงานเขตลาดกระบัง จำนวน 5 โรงเรียน จำนวน 136 คน สถิติที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าความแปรปรวนจำแนกแบบทางเดียว (one-way - ANNOVA)

ผลการวิจัยพบว่า

1. ความพึงพอใจของครูที่มีต่อการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มโรงเรียนเครือข่ายที่ 38 สำนักงานเขตลาดกระบังโดยภาพรวมและรายด้าน มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก
2. ผลการเปรียบเทียบความพึงพอใจของครูที่มีต่อการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มโรงเรียนเครือข่ายที่ 38 สำนักงานเขตลาดกระบัง ตามเพศ อายุ วุฒิการศึกษา และประสบการณ์ทำงาน โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ แต่พิจารณารายด้าน เมื่อจำแนกตามอายุ วุฒิการศึกษาและประสบการณ์ทำงาน ด้านการบริหารงานวิชาการ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ยกเว้นจำแนกตามเพศ ด้านการบริหารงานทั่วไป แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ: ความพึงพอใจการบริหารงานผู้บริหารสถานศึกษา

Abstract

The purposes of this research were; (1) To study the teacher satisfaction with the management working in network of 38 Lad Krabang, Bangkok in 4 aspects of academic administration. Administrative Management Personnel and Budget General and administrative. (2) To Comparison of teacher satisfaction with the management working in network of 38 Lad Krabang, Bangkok by sex, age, education and work experience. (3) To gather all suggestions of satisfaction of teachers with the management working in network of 38 Lad Krabang, Bangkok. The sample used in this research Teacher working in network of 38 Lad Krabang, 136 people including 5 schools. Various statistical techniques Frequency, percentage, mean and standard deviation. And by one-way variance (one-way - ANOVA)

The results are as follows.

1. Teacher satisfactions to the principals school working in network of 38 Lad Krabang, Bangkok by overall and individual satisfaction was high.
2. The comparison results of teacher satisfactions to the principals school with the management working in network of 38 Lad Krabang, Bangkok by sex, age, education and work experience the overall was difference statistically insignificant. When considering each side by the teachers with different gender, age, education and work experience with academic administration there was difference statistically insignificant, 0.05. Classified by sex with general administration there was difference statistically insignificant, 0.05.

Keywords: Satisfaction, Management, Educational Executive

1. บทนำ

ในส่วนการบริหารงานโรงเรียนของสำนักงานเขตลาดกระบัง มีจำนวนโรงเรียนทั้งหมด 20 โรงเรียน แบ่งออกเป็นกลุ่มเครือข่าย 4 เครือข่าย คือ เครือข่ายที่ 35, 36, 37 และ 38 ในส่วนเครือข่ายที่ 38 มีจำนวน 5 โรงเรียน (กรุงเทพมหานคร, 2559: 15) ซึ่งมีการบริหารงานแบ่งออกเป็นส่วนหรือกลุ่ม เป็นสถานศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร สำนักงานเขตลาดกระบัง กรุงเทพมหานครที่ปัจจุบันผู้บริหารโรงเรียนได้ใช้รูปแบบของการกระจายอำนาจการจัดการศึกษาในสถานศึกษาของตนเองมาโดยตลอดแต่เนื่องจากทางหน่วยงานต้นสังกัดได้มีการปรับปรุงขอบข่ายการบริหารงานโรงเรียนอยู่เป็นระยะเพื่อความเหมาะสมกับสถานการณ์ปัจจุบัน ข้อจำกัดทางด้านการรับรู้ข้อมูลข่าวสารและได้รับการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับขอบข่ายของการบริหารงาน 4 ฝ่ายของครูบางส่วนที่ปฏิบัติงานสายผู้สอนของโรงเรียนที่มีพื้นที่ที่ตั้งอยู่ในเขตลาดกระบังบางส่วนต้องการยังขาดความรู้ความเข้าใจที่ชัดเจนในการบริหารงานของผู้บริหารของโรงเรียนตนเองจนในบางครั้งเกิดความเข้าใจผิดและเกิดความสับสนเกี่ยวกับขอบข่ายของงานการบริหารงานโรงเรียนผู้บริหารจำเป็นต้องมีการพัฒนาความรู้ความเข้าใจให้บุคลากรภายในสถานศึกษาให้ได้รับ

ทราบข่าวสาร และการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นให้เป็นปัจจุบัน จึงเห็นได้ว่าการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาเป็นสิ่งจำเป็นที่ต้องกระทำอย่างเป็นระบบและต่อเนื่องสอดคล้องกับผลการศึกษาวิจัยที่พบว่าได้รับการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาจะประสบผลสำเร็จผู้บริหารสถานศึกษาต้องได้รับการศึกษาฝึกอบรมเนื้อหาสาระและวิธีการต่างๆ เพื่อพัฒนาบุคลากรให้ได้รับความรู้ที่ทันสมัยอยู่ตลอดเวลา จากที่กล่าวมานี้ผู้วิจัยต้องการศึกษาระดับความพึงพอใจของครูที่มีต่อการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา การเปรียบเทียบความแตกต่างและรวบรวมข้อเสนอแนะของครูที่มีต่อการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา (กรุงเทพมหานคร, 2559 : บทคัดย่อ)

2. วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาระดับความพึงพอใจของครูที่มีต่อการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มโรงเรียนเครือข่ายที่ 38 สำนักงานเขตลาดกระบัง กรุงเทพมหานคร
2. เพื่อเปรียบเทียบพึงพอใจของครูที่มีต่อการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มโรงเรียนเครือข่ายที่ 38 สำนักงานเขตลาดกระบัง กรุงเทพมหานครจำแนกตามเพศอายุวุฒิการศึกษา และประสบการณ์ทำงาน

3. เพื่อรวบรวมข้อเสนอแนะของครูที่มีต่อการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มโรงเรียนเครือข่ายที่ 38 สำนักงานเขตลาดกระบัง กรุงเทพมหานคร

3. วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ ครูของโรงเรียนเครือข่ายที่ 38 สำนักงานเขตลาดกระบัง กรุงเทพมหานคร จำนวน 5 โรงเรียน มีจำนวนครู ทั้งหมด 210 คน

กลุ่มตัวอย่าง คือ กลุ่มตัวอย่างจากการใช้ตารางสำเร็จรูปของเครจซี่และมอร์แกน (Krejci e; &Morgan, 1970 : 608) โดยใช้วิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบง่าย (simple random Sampling) จึงได้จำนวนกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 136 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ มีค่าความเชื่อมั่น 0.917 (Cronbach's Alpha Coefficient)

3. การวิเคราะห์ข้อมูล

(1) สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive statistic) อธิบายลักษณะข้อมูลโดยทั่วไป แจกแจงความถี่ (Frequency) ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

(2) การทดสอบสมมติฐานโดยใช้สถิติอ้างอิง (inferential statistics) ทดสอบค่าเฉลี่ยของ กลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่ม ใช้สถิติ t -test ส่วนกลุ่มตัวอย่าง 3 กลุ่ม ขึ้นไปใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (one- way- ANOVA) หากพบค่าเฉลี่ยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญจะทดสอบรายคู่ด้วย LSD (Fisher's Least Significant Difference)

4. ผลการวิจัย

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามเป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย โดยส่วนใหญ่มีอายุอยู่ระหว่าง 30 – 40 ปี มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรีมากกว่าผู้ตอบแบบสอบถามที่มีวุฒิการศึกษาระดับสูงกว่าระดับปริญญาตรีและผู้ตอบแบบสอบถามที่มีประสบการณ์การทำงานมากกว่า 10 ปี มีจำนวนมากกว่าผู้ตอบแบบสอบถามที่มีประสบการณ์น้อยกว่า 10

ตอนที่ 2 ความพึงพอใจของครูที่มีต่อการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มโรงเรียนเครือข่ายที่ 38 สำนักงานเขตลาดกระบังกรุงเทพมหานคร

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของความพึงพอใจของครูที่มีต่อการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มโรงเรียนเครือข่ายที่ 38 สำนักงานเขตลาดกระบัง ภาพรวม

ความพึงพอใจของครูที่มีต่อผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนกลุ่มโรงเรียนเครือข่ายที่ 38	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความพึงพอใจ	อันดับ
ด้านการบริหารงานวิชาการ	4.27	0.66	มาก	1
ด้านการบริหารงานงบประมาณ	4.14	0.73	มาก	4
ด้านการบริหารงานบุคคล	4.26	0.73	มาก	2
ด้านการบริหารงานทั่วไป	4.22	0.74	มาก	3
รวมเฉลี่ย	4.22	0.71	มาก	-

จากตารางที่ 1 พบว่า ความพึงพอใจของครูที่มีต่อการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มโรงเรียนเครือข่ายที่ 38 สำนักงานเขตลาดกระบัง โดยภาพรวมมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ค่าเฉลี่ยสูงสุดที่สุดคือ ด้านการบริหารงานวิชาการ มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก รองลงมา คือ ด้านการบริหารงานบุคคล มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก และค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการบริหารงานงบประมาณ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก

ตอนที่ 3 ผลการทดสอบสมมติฐานการวิจัย

ความพึงพอใจของครูที่มีต่อการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มโรงเรียนเครือข่ายที่ 38 สำนักงานเขตลาดกระบัง จำแนกตาม เพศ อายุ การศึกษา และประสบการณ์ทำงาน แตกต่างกัน

ตารางที่ 2 ผลการเปรียบเทียบความพึงพอใจของครูที่มี

ต่อการบริหารงานสถานศึกษา กลุ่มโรงเรียนเครือข่ายที่ 38 สำนักงานเขตลาดกระบัง จำแนกตามเพศ

ความพึงพอใจ ของครูที่มีต่อ การบริหารงาน ของผู้บริหาร สถานศึกษา กลุ่มโรงเรียน เครือข่ายที่ 38สำนักงานเขต ลาดกระบัง	เพศ				t	p- Val- ue
	ชาย		หญิง			
	(n = 31)		(n = 105)			
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
ด้านการบริหารงาน วิชาการ	4.12	0.67	4.31	0.40	1.529	0.135
ด้านการบริหารงาน งบประมาณ	3.96	0.77	4.20	0.51	1.578	0.123
ด้านการบริหารงาน บุคคล	4.18	0.64	4.29	0.52	0.905	0.367
ด้านการบริหารงาน ทั่วไป	3.97	0.68	4.23	0.51	2.002	.042*
รวมเฉลี่ย	4.05	0.69	4.26	0.48	1.503	0.166

$p \leq .05$

จากตารางที่ 2 พบว่า ผลการเปรียบเทียบความพึงพอใจของครูที่มีต่อการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มโรงเรียนเครือข่ายที่ 38 จำแนกตามเพศ โดยรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ และเมื่อพิจารณาในแต่ละด้าน พบว่า ด้านการบริหารงานทั่วไปมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 3 ผลการเปรียบเทียบความพึงพอใจของครูที่มีต่อการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มโรงเรียนเครือข่าย 38 สำนักงานเขตลาดกระบัง จำแนกตามอายุ

ความพึงพอใจของ ครูที่มีต่อการ บริหารงานของผู้ บริหารสถานศึกษา กลุ่มโรงเรียนเครือ ข่ายที่ 38	แหล่งความ แปรปรวน	df	SS	MS	F	p- Value
ด้านการบริหารงาน วิชาการ	ระหว่างกลุ่ม	2	1.543	.772	3.507	.033*
	ภายในกลุ่ม	133	29.261	.220		
	รวม	135	30.804			
ด้านการบริหารงาน บุคคล	ระหว่างกลุ่ม	2	1.717	.858	2.597	.078
	ภายในกลุ่ม	133	43.957	.331		
	รวม	135	45.674			
	ระหว่างกลุ่ม	2	.440	.220	.724	.487

ด้านการบริหารงาน งบประมาณ	ภายในกลุ่ม	133	40.419	.304		
	รวม	135	40.859			
ด้านการบริหารงาน ทั่วไป	ระหว่างกลุ่ม	2	1.828	.914	2.950	.056
	ภายในกลุ่ม	133	41.202	.310		
	รวม	135	43.029			
โดยรวม	ระหว่างกลุ่ม	2	1.249	.624	2.730	.069
	ภายในกลุ่ม	133	30.418	.229		
	รวม	135	31.667			

$p \leq .05$

จากตารางที่ 3 ผลการเปรียบเทียบความพึงพอใจของครูที่มีต่อการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มโรงเรียนเครือข่ายที่ 38 จำแนกตามอายุ โดยใช้ค่าสถิติ one-way ANNOVA

เพื่อทดสอบสมมติฐาน พบว่า ครูมีความพึงพอใจต่อการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มโรงเรียนเครือข่ายที่ 38 โดยรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อพิจารณาในแต่ละด้าน พบว่า ด้านการบริหารงานวิชาการ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จึงทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ ด้วยวิธี LSD (least significant difference) ดังตารางที่ 3 ตารางที่ 4 ผลการทดสอบความแตกต่างของครูที่มีต่อการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มโรงเรียนเครือข่ายที่ 38 สำนักงานเขตลาดกระบัง ด้านการบริหารงานวิชาการ โดยจำแนกตามอายุเป็นรายคู่

อายุ	$\bar{X}$	น้อยกว่า 30 ปี	ระหว่าง 30 - 40 ปี	40 ปี ขึ้นไป
น้อยกว่า 30 ปี	4.03		n.s.	.020*
ระหว่าง 30 - 40 ปี	4.22	n.s.		n.s.
40 ปีขึ้นไป	4.38	.020*	n.s.	

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 n.s. (non significant)

จากตารางที่ 4 เมื่อพิจารณาความแตกต่างของค่าเฉลี่ยรายคู่ พบว่า ครูที่มีอายุน้อยกว่า 30 ปี กับ ระหว่าง 30 - 40 ปี และ 40 ปีขึ้นไป มีความพึงพอใจต่อการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มโรงเรียนเครือข่ายที่ 38 สำนักงานเขตลาดกระบัง โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยครูที่มีอายุ น้อยกว่า 30 ปี มีความพึงพอใจต่อการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มโรงเรียนเครือข่ายที่ 38 น้อยกว่าครูที่มีอายุระหว่าง

30 – 40 ปี และ 40 ปีขึ้นไป ครูที่มีอายุน้อยกว่า 30 ปี กับอายุ 40 ปีขึ้นไป มีความพึงพอใจต่อการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มโรงเรียนเครือข่ายที่ 38 สำนักงานเขตลาดกระบัง โดยภาพรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยครูที่มีอายุ 40 ปีขึ้นไป มีความพึงพอใจต่อการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มโรงเรียนเครือข่ายที่ 38 มากกว่า ครูที่มีอายุน้อยกว่า 30 ปี ส่วนความแตกต่างของค่าเฉลี่ยอายุรายคู่อื่นๆ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตารางที่ 5 ผลการเปรียบเทียบความพึงพอใจของครูที่มีต่อการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มโรงเรียนเครือข่ายที่ 38 สำนักงานเขตลาดกระบัง จำแนกตามวุฒิการศึกษา

ความพึงพอใจของครูที่มีต่อการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มโรงเรียนเครือข่ายที่ 38 สำนักงานเขตลาดกระบัง	การศึกษา				t	p-Value
	ปริญญาตรี		สูงกว่าปริญญาตรี			
	(n = 91)		(n = 45)			
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
ด้านการบริหารงานวิชาการ	4.24	0.53	4.33	0.35	1.039	0.044*
ด้านการบริหารงานงบประมาณ	4.11	0.61	4.20	0.53	0.868	0.157
ด้านการบริหารงานบุคคล	4.30	0.56	4.19	0.54	1.040	0.574
ด้านการบริหารงานทั่วไป	3.13	0.59	4.25	0.51	1.298	0.259
รวมเฉลี่ย	3.94	0.57	4.24	0.48	1.061	0.258

$p \leq .05$

จากตารางที่ 5 พบว่า ผลการเปรียบเทียบความพึงพอใจของครูที่มีต่อการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มโรงเรียนเครือข่ายที่ 38 จำแนกตามการศึกษา โดยรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อพิจารณาในแต่ละด้าน พบว่า ด้านการบริหารงานวิชาการ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 6 ผลการเปรียบเทียบความพึงพอใจของครูที่มี

ต่อการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มโรงเรียนเครือข่ายที่ 38 สำนักงานเขตลาดกระบัง จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน

ความพึงพอใจของครูที่มีต่อการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มโรงเรียนเครือข่ายที่ 38 สำนักงานเขตลาดกระบัง	ประสบการณ์การทำงาน				t	p-Value
	น้อยกว่า 10 ปี		มากกว่า 10 ปี			
	(n = 60)		(n = 76)			
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
ด้านการบริหารงานวิชาการ	4.16	0.56	4.35	0.39	2.265	0.015*
ด้านการบริหารงานงบประมาณ	4.00	0.60	4.26	0.54	2.641	0.517
ด้านการบริหารงานบุคคล	4.20	0.57	4.31	0.54	1.172	0.877
ด้านการบริหารงานทั่วไป	4.02	0.60	4.29	0.51	2.756	0.220
รวมเฉลี่ย	4.09	0.58	4.30	0.49	2.208	0.407

$p \leq .05$

จากตารางที่ 6 พบว่า ผลการเปรียบเทียบความพึงพอใจของครูที่มีต่อการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มโรงเรียนเครือข่ายที่ 38 จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน โดยรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ และเมื่อพิจารณาในแต่ละด้าน พบว่า ด้านการบริหารงานวิชาการ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

5. อภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษาเรื่อง ความพึงพอใจของครูที่มีต่อการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มโรงเรียนเครือข่ายที่ 38 สำนักงานเขตลาดกระบัง กรุงเทพมหานคร สามารถอภิปรายได้ดังนี้

1. ความพึงพอใจของครูที่มีต่อการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มโรงเรียนเครือข่ายที่ 38 สำนักงานเขตลาดกระบัง โดยภาพรวมมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าผู้บริหารสถานศึกษาได้ให้ความสำคัญกับการบริหารสถานศึกษาทั้ง 4 ด้าน เท่าเทียมกัน ได้แก่ ด้านการบริหารงานวิชาการ ด้านบริหารงานบุคคล ด้านบริหารงานงบประมาณ และด้านการบริหารงานทั่วไปซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ วลัยรัตน์ อนุศาสตร์ (บทคัดย่อ:2548) ที่ได้ศึกษาเรื่อง ความพึงพอใจของครูที่มีต่อการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสิงห์บุรี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาทางด้าน สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

1.1 ด้านการบริหารงานวิชาการ พบว่า ความพึงพอใจ

ของครูที่มีต่อการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มโรงเรียนเครือข่ายที่ 38 สำนักงานเขตลาดกระบังด้านวิชาการ มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของของชาร์ล(Charles, 2006 :98)ได้ทำการวิจัยเรื่องการจัดการที่มีโรงเรียนเป็นฐานจากการศึกษางานวิจัยพบว่าทักษะการบริหารงานมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาและจัดการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานพบว่าการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานมีการกระจายอำนาจการบริหารและจัดการศึกษา 4 ด้านให้สถานศึกษาคือด้านวิชาการงบประมาณการบริหารงานบุคคลและการบริหารทั่วไปทำให้เกิดการบริหารที่คล่องตัวมากขึ้นส่งผลให้การบริหารโรงเรียนมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล

1.2 ด้านการบริหารงานงบประมาณ พบว่าความพึงพอใจของครูที่มีต่อการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มโรงเรียนเครือข่ายที่ 38 สำนักงานเขตลาดกระบัง ด้านงบประมาณ มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ สีนินาฏ อารีย์ (2555) ได้ศึกษาเรื่อง ความพึงพอใจของครูที่มีต่อการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนในเครือข่ายบวรวิทยบริการ อำเภอปลายพระยา จังหวัดกระบี่ 1.3 ด้านการบริหารงานบุคคล พบว่า ความพึงพอใจของครูที่มีต่อการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มโรงเรียนเครือข่ายที่ 38 สำนักงานเขตลาดกระบัง ด้านการบริหารงานบุคคล มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ นงนุช กิตติโรจน์เจริญ (2552) ได้ศึกษาเรื่อง ความพึงพอใจของครูผู้สอนที่มีต่อการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองศรีราชา อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี 1.4 ด้านการบริหารงานทั่วไป พบว่า ความพึงพอใจของครูที่มีต่อการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มโรงเรียนเครือข่ายที่ 38 สำนักงานเขตลาดกระบัง มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ สุภาวดี หลงสวัสดิ์ (2550) ได้ศึกษาเรื่อง ความพึงพอใจของครูที่มีต่อการบริหารงานของโรงเรียนราชวินิตบางแก้ว ในพระบรมราชูปถัมภ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต 3

2. ผลการเปรียบเทียบความพึงพอใจของครูที่มีต่อการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มโรงเรียนเครือข่ายที่ 38 สำนักงานเขตลาดกระบัง จำแนกตามเพศ อายุ การศึกษาและประสบการณ์การทำงาน พบว่า ครูมีความพึงพอใจต่อการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มโรงเรียนเครือข่ายที่ 38 สำนักงานเขตลาดกระบัง แตกต่าง

กันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐาน ทั้งนี้อาจเนื่องจากผู้บริหารสถานศึกษาเห็นความสำคัญในการบริหารงานในแต่ละด้านอย่างเท่าเทียมและเสมอภาคกันสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ จุฑามาศ ศีลดำรงชัยและคนอื่น ๆ (2551) ได้ศึกษาเรื่อง ความพึงพอใจของครูที่มีต่อการบริหารโรงเรียนสังกัดอัครสังฆมณฑล กรุงเทพมหานคร เขต 3 ผลการวิจัยพบว่า การทดสอบสมมติฐานเพื่อเปรียบเทียบความพึงพอใจของครูที่มีต่อการบริหารโรงเรียนใน 4 ด้าน จำแนกตามอายุ ระดับการศึกษา และประสบการณ์การทำงาน ผลการวิจัยพบว่าครูที่มีอายุ การศึกษาและประสบการณ์การทำงานแตกต่างกัน มีความพึงพอใจในการบริหารงานโรงเรียนโดยรวมทั้ง 4 ด้านไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า การบริหารงานวิชาการ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ทั้งนี้อาจเนื่องจากผู้ที่มีอายุมาก ระดับการศึกษาที่ต่างกัน และประสบการณ์ทำงานมาก ได้รับข่าวสาร นโยบายมามากกว่าผู้ที่มีอายุน้อย ประสบการณ์ทำงานน้อย และผู้ที่มีการศึกษาสูงก็มีโอกาสได้รับความรู้พัฒนาความสามารถมากอาจทำให้มีความคิดเห็นแตกต่างกัน ยกเว้น จำแนกตามเพศ พบว่า การบริหารงานทั่วไป แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าครูทั้งเพศชายและหญิง มีความแตกต่างกันด้านความรู้ ความสามารถ ทักษะ และอาจมีการรับรู้ที่แตกต่างกันสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ พิเชิต โพธิ์พัฒน์ (2555) ได้ศึกษาเรื่อง ความพึงพอใจของครูต่อผู้บริหารด้านการบริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 ในกลุ่มสถานศึกษาอำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความพึงพอใจของครูต่อผู้บริหารโรงเรียน พบว่า ประสบการณ์ทำงานต่างกัน มีความพึงพอใจโดยภาพรวมมีความพึงพอใจเกี่ยวกับการบริหารโรงเรียนต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ความพึงพอใจด้านการบริหารทั่วไป แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนงานด้านงบประมาณ ด้านบริหารงานบุคคล ด้านงานวิชาการแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

3. ข้อเสนอแนะความพึงพอใจของครูที่มีต่อการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มโรงเรียนเครือข่ายที่ 38 สำนักงานเขตลาดกระบังจากการศึกษาความพึงพอใจของครูที่มีต่อการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มโรงเรียนเครือข่ายที่ 38 สำนักงานเขตลาดกระบัง ได้มีข้อเสนอแนะแต่ละด้านดังต่อไปนี้

ด้านการบริหารงานวิชาการมีการเสนอแนะให้จัด

กิจกรรมเสริมหลักสูตร เพิ่มเสริมประสบการณ์แก่นักเรียน
อบรมและส่งเสริมให้นักเรียนมีกิจกรรมรายาหรือราย
สัปดาห์ให้ครูทำวิจัยในชั้นเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพการ
ศึกษาจัดฝึกอบรมการวิเคราะห์คุณภาพข้อสอบและเครื่อง
มือวัดผลจัดสอนเสริมเด็กเก่งและเด็กอ่อนการช่วยเหลือ
เกื้อกูลกันระหว่างเครือข่าย เช่น โรงเรียนที่ผ่านไอเน็ตทุก
วิชาเป็นที่ปรึกษาให้กับโรงเรียนที่ไม่ผ่าน จัดการประชุม
แข่งขันงานวิชาการในการจัดนิทรรศการเครือข่าย ควรมี
การแข่งขันที่โรงเรียนประธานเครือข่าย จัดอบรมการออก
ข้อสอบจัดประกวดแข่งขันทางด้านวิชาการในเครือข่าย
เพื่อเป็นการส่งเสริมสนับสนุนให้นักเรียนได้เปรียบเทียบกับ
ผู้อื่นเพื่อส่งเสริมและพัฒนาต่อไป อบรมให้ครูด้านการผลิต
สื่อเทคโนโลยีเพื่อนำมาพัฒนาสื่อการเรียนรู้ที่กระตุ้นความ
สนใจของนักเรียน

ด้านการบริหารงานบุคคลมีการเสนอแนะให้สร้าง
ขวัญและกำลังใจแก่บุคลากรอย่างต่อเนื่องเปิดโอกาสให้
บุคลากรได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่จัด
ให้มีทุนการศึกษาให้แก่บุคลากรในการศึกษาระดับที่สูงขึ้น
ส่งเสริมให้บุคลากรมีโอกาสเข้ารับการศึกษาหรือศึกษา
ต่อปริญญาตรีให้บุคลากรแต่งกายด้วยผ้าไทยพัฒนาบุคลากรที่
ปฏิบัติงานด้านงานบุคคลอยู่เสมอ เพื่อพร้อมปฏิบัติงานได้
ตลอดเวลาผู้บริหารควรแสดงตนเป็นผู้มีภูมิความรู้พร้อมด้วย
ปัญญาเพื่อเป็นที่พึ่งของข้าราชการครูและบุคลากร สร้าง
บรรยากาศในสถานที่ทำงานให้มีความเป็นกันเอง ดูแลเรื่อง
ความปลอดภัยและสุขภาพของบุคลากร ด้านการบริหารงบประมาณ
มีการเสนอแนะให้ชี้แจงเกี่ยวกับงบประมาณให้
บุคลากรได้รับทราบแต่งตั้งคณะกรรมการตรวจสอบภายใน
เกี่ยวกับการใช้จ่ายงบประมาณมีระบบเบิกจ่ายงบประมาณ
ในการทำกิจกรรมให้มีความรวดเร็วจัดหา บริการด้านทุน
การศึกษาให้แก่แก่นักเรียนที่เรียนดีแต่ยากจนหรือมีพฤติกรรม
ดีส่งเสริมสนับสนุนให้นักเรียนมีโอกาสเรียนรู้และปฏิบัติ
ตนเป็นผู้ที่มีคุณธรรม จริยธรรมนิเทศติดตามการดำเนินงาน
ด้านระบบจัดซื้อจัดจ้างให้เกิดความโปร่งใสและจัดทำ
บัญชีให้เป็นปัจจุบันจัดให้มีการอบรมบุคลากรที่รับผิดชอบ
ด้านการบริหารทรัพย์สิน ทำความเข้าใจในบทบาทหน้าที่
การจัดทำ/จัดหาพัสดุวางแผนงบประมาณให้เชื่อมโยงกับ
กิจกรรมของหน่วยงานวางแผนการตรวจสอบภายในอย่าง
ชัดเจน โปร่งใส และตรวจสอบได้จัดสรรงบประมาณการ
ศึกษาโดยตรงให้แก่ผู้เรียนและจัดสรรให้สอดคล้องกับสภาพ
จริง ด้านการบริหารงานทั่วไป มีการเสนอแนะให้ สร้างความ
สัมพันธ์ที่ดีกับผู้ปกครองและชุมชนจัดหาสื่อ นวัตกรรม
อุปกรณ์ให้เพียงพอต่อการปฏิบัติหน้าที่พัฒนาระบบเครือ

ข่ายอินเทอร์เน็ตให้พร้อมในการปฏิบัติหน้าที่เชิญบุคคล
ภายนอกที่มีความรู้ ความสามารถเป็นวิทยากรในโรงเรียน
เชิญบุคคลภายนอกที่มีความรู้ ความสามารถเป็นวิทยากร
ในโรงเรียนจัดหา บริการด้านทุนการศึกษาให้แก่แก่นักเรียน
ที่เรียนดีแต่ยากจนหรือมีพฤติกรรมดีส่งเสริมสนับสนุนให้
นักเรียนมีโอกาสเรียนรู้และปฏิบัติตนเป็นผู้ที่มีคุณธรรม
จริยธรรมสร้างความเข้าใจระหว่างงานให้มีความสัมพันธ์ที่
ดีต่อกัน มีระบบงานที่ชัดเจน

6. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาเรื่องความพึงพอใจของครูที่มี
ต่อการบริหารงานงบประมาณ กลุ่มโรงเรียนเครือข่ายที่ 38
สำนักงานเขตลาดกระบัง กรุงเทพมหานคร
2. ควรมีการศึกษาเรื่องความพึงพอใจของครูที่มี
ต่อผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มโรงเรียนเครือข่ายอื่น ๆ หรือ
เขตอื่น
3. ควรศึกษาเรื่องการสร้างขวัญและกำลังใจให้
บุคลากรในกลุ่มโรงเรียนเครือข่ายที่ 38 สำนักงานเขต
ลาดกระบัง กรุงเทพมหานคร
4. ควรศึกษาเรื่องความสำคัญของผู้ปกครองที่ส่ง
ผลต่อคุณภาพสถานศึกษากรุงเทพมหานคร

เอกสารอ้างอิง

- [1] จุฑามาศ ศิลดารงชัยและคณะ. ความพึงพอใจของ
ครูที่มีต่อการบริหารโรงเรียนสังกัดอัครสังฆมณฑล
กรุงเทพมหานคร เขต 3. วิทยานิพนธ์ หลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหาร
การศึกษา, มหาวิทยาลัยนเรศวร, 2551.
- [2] นงนุช กิตติโรจน์เจริญ. ความพึงพอใจของครูผู้สอนที่มี
ต่อการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดเทศบาล
เมืองศรีราชา อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี. วิทยา
นิพนธ์ หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต, สาขาบริหาร
การศึกษา คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา,
2552.
- [3] พิชิต โพธิ์พัฒน์. ความพึงพอใจของครูต่อผู้บริหารตาด
การบริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การ
ศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 ในกลุ่มสถานศึกษา
อำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี. หลักสูตรการศึกษามหา
บัณฑิต, สาขาบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์,
มหาวิทยาลัยบูรพา, 2555.
- [4] วลัยรัตน์ อนุศาสตร์. ความพึงพอใจของครูที่มีต่อการ

- บริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาเอกชน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสิงห์บุรี. วิทยานิพนธ์ ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ , 2548.
- [5] สีนีนานู อารีย์. ความพึงพอใจของครูที่มีต่อการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนในเครือข่ายบวรวิทยบริการอำเภอปลายพระยา จังหวัดกระบี่. ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, การบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2555.
- [6] สุภาวดี หลงสวัสดิ์. ความพึงพอใจของครูที่มีต่อการบริหารงานของโรงเรียนราชวินิตบางแก้วในพระบรมราชูปถัมภ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต 2. หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยราชภัฏสมเด็จพระเจ้าพระยา, 2550. สำนักการศึกษา กรุงเทพมหานคร. ข้อมูลโรงเรียนสังกัด กรุงเทพมหานคร, 2559:บทคัดย่อ
- [7] Charles, W. Employee management: The Real Secret of Winning a Crucial Edge over your rivals. Manager Motivation, 2006.
- [8] Krejcie.R.V. and D.W. Morgan. Determining Sample Size for Research Activities. Educational and Psychological Measurement. 30 (1970) : 607 – 610

